

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi

4-5 Mayıs 2018, Adana-Türkiye

Özet
Kitapçığı

Abstract
Book

2nd International Congress on Multidisciplinary Studies

4th-5th May 2018, Adana-Turkey

Editörler / Editors

Doç. Dr. Haşim AKÇA

Doç. Dr. Meriç ERASLAN

Öğr. Gör. M. Fatih SANSAR

gece
kitaplığı

www.gecekitapligi.com

<http://www.multicongress.net/>

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi

4-5 Mayıs 2018, Adana-Türkiye

2nd International Congress on Multidisciplinary Studies

4th-5th May 2018, Adana-Turkey

Editörler / Editors

Doç. Dr. Haşim AKÇA

Doç. Dr. Meriç ERASLAN

Öğr. Gör. M. Fatih SANSAR

2018

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi / 2nd International Congress on Multidisciplinary Studies
4-5 Mayıs 2018, Adana Türkiye / 4th-5th May 2018, Adana-Turkey

<http://www.multicongress.net/>

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi / 2nd International Congress on Multidisciplinary Studies
4-5 Mayıs 2018, Adana Türkiye / 4th-5th May 2018, Adana-Turkey

<http://www.multicongress.net/>

Yayın Koordinatörü/ Publications Coordinator • Yaşar HIZ

Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief • Aydın ŞİMŞEK

Editörler / Editors • Doç. Dr. Haşim AKÇA & Doç. Dr. Meriç Eraslan & Öğr. Gör. M. Fatih SANSAR

Kapak Tasarım / Cover Design • Esra YILDIZ

Kitap Tasarım / Book Design • M. Fatih SANSAR

Birinci Basım / First Edition • © Mayıs 2018 // May 2018-ANKARA

ISBN: 978-605-288-489-8

© copyright

Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir.

Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz

Yayıncı / Publisher • Gece Kitaplığı

Gece Kitaplığı Adres /Address:

Elif Sokak (Büyük Sanayi Sitesi), Sütçü Kemal İş Hanı, 7 / 111 İskitler / Ankara, Türkiye

Tel: 0312 384 80 40

GSM: 0505 145 68 68

web: www.gecekitapligi.com

e-mail: gecekitapligi@gmail.com

Baskı & Cilt / Printing & Binding

Bizim Büro Matbaa Sanayi 1. Cadde Sedef Sk. No: 6/1 İskitler - Ankara

Sertifika No: 26649

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi / 2nd International Congress on Multidisciplinary Studies
4-5 Mayıs 2018, Adana Türkiye / 4th-5th May 2018, Adana-Turkey

<http://www.multicongress.net/>

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi / 2nd International Congress on Multidisciplinary Studies
4-5 Mayıs 2018, Adana Türkiye / 4th-5th May 2018, Adana-Turkey

<http://www.multicongress.net/>

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Kurullar / Boards.....	III
Sözlü Sunumlar / Oral Presentations.....	1
Poster Sunumlar / Poster Presentations.....	1105

KURULLAR

DÜZENLEYEN KURUM /ORGANIZING INSTITUTION

Çukurova Üniversitesi

DESTEK VEREN KURUMLAR / SPONSORS

Adana Büyükşehir Belediyesi

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Çağ Üniversitesi

Seyhan Belediyesi

SOBIAD

ASOS

Çukurova Araştırmaları Dergisi

ASOS Journal

Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi

Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi

ASOS Yayınları

Akademik İletişim

Gece Kitaplığı

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI / CHAIR OF ORGANIZING COMMITTEE

Doç. Dr. Haşim AKÇA, Çukurova Üniversitesi, Türkiye

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye,

Prof. Dr. Ellie ABDİ, Montclair State Üniversitesi, ABD

Prof. Dr. Tomasz NIZNIKOWSKI, Józef Piłsudski Üniversitesi, Polonya

Doç. Dr. Meriç ERASLAN, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Reza BEHDARİ, East Tahrán Branch İslamic Azad Üniversitesi, İran

Öğr. Gör. M. Fatih SANSAR, Çukurova Üniversitesi, Türkiye

BİLİM VE HAKEM KURULU / SCIENCE AND REFEREE BOARD

- Prof. Dr. Ahmet DOĞANAY, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Alparslan DAYANGAÇ, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Cemal SAKALLI, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Dana BABAÜ, (Medicine and Pharmacy of Targu Mures Üniversitesi, Romanya
Prof. Dr. Deniz ABİK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Dušan MITIĆ, Belgrade Üniversitesi, Sırbistan
Prof. Dr. Emel ORAL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esat ARSLAN, Çağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. F. Duygu SABAN ÖKESLİ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Feda Rehimov Hannanoğlu, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Prof. Dr. Fikret DÜLGER, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Gencay ZAVOTÇU, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Haluk BODUR, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Himmet KARADAL, Aksaray Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İbrahim ÖRNEK, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi İrem TÖRE, Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Kutluk Kağan SÜMER, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Murat DURUKAN, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Muzaffer SÜMBÜL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Münir YILDIRIM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Orhan BAŞ, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Orhan DOĞAN, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Pelin YILDIZ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ramazan BİLGİN, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Roger ENOKA, Colarado Üniversitesi, ABD
Prof. Dr. Süleyman DÖNMEZ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Turgay BİÇER, Marmara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Tülin ARSEVEN, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yahya Fatih AYAZ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye

- Doç. Dr. Ahmet İNCE, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ahmet TEKE, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aysel ÇİMEN, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bülent ELİTOK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Deniz ZEREN, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Erdem ÇANAK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Evşen NAZİK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fatma Ebru İkiz, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Füzün ASLAN, İnönü Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hülya YÜCEER, Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim GİRİTLİOĞLU, Gaziantep Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İter Ünlükaptan, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İsmail ŞIK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet Kasım ÖZGEN, Erciyes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa Fedai ÇAVUŞ, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mustafa ÜNVERDİ, Gaziantep Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ömer KORKUT, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Rabia ÇİZEL, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Rovshan Aliyev, Bakü Devlet Üniversitesi, Azerbaycan
Doç. Dr. Saadet Gandilova Tagı kızı, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi -UNEC, Azerbaycan
Doç. Dr. Súdabe Salihova, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi -UNEC, Azerbaycan
Doç. Dr. Şebnem HELVACIOĞLU, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Yavuz DUVARCI, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Abdullah AKPINAR, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Kürşat ERSÖZ, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Aqıl Memmedov, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi -UNEC, Azerbaycan
Dr. Öğretim Üyesi Aslıhan NAKİBOĞLU, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Baki BAĞRIACIK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Banu ÖZTANRIÖVER, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Behçet Yalın ÖZKARA, Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Behzad DİVKAN, East Tahran Branch İslamic Üniversitesi, İran

- Dr. Öğretim Üyesi Berrin GÜNER, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Burcu GÜRKAN, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Dilan ALP, Şırnak Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Eray YAĞANAK, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Erhan AKDEMİR, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Esengül İPLİK, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Fethi NAS, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Gözde TANTEKİN ÇELİK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Hakan GÜNEYLİ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Gürol ZIRHLIOĞLU, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Hakkı ÇİFTÇİ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Işıl IŞIK BOSTANCI, Mustafa Kemal Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi İrfan DÖNMEZ, Şeyh Edebali Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi İsmail Erim GÜLAÇTI, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Bülent ÖNER, Gelişim Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Emin KAHRAMAN, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Mir Hamid SALEHIAN, Tabriz Branch İslamic Azad Üniversitesi, İran
Dr. Öğretim Üyesi Muhammet Fazıl HİMMETOĞLU, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Mustafa CANER, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Mustafa KILLI, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Mümine KAYA KELEŞ, Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Neval AKÇA BERK, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Nil YAPICI, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Nurkhodzha Akbulaev, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi -UNEC, Azerbaycan
Dr. Öğretim Üyesi Ramis KARABULUT, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Samet EVÇİ, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Seda ÇELLEK, Ahi Evran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Serdar GİRGİNER, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Sevda DOLAPÇIOĞLU, Mustafa Kemal Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Şahin EKBEROV, Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi -UNEC, Azerbaycan

Dr. Öğretim Üyesi Toğrul NAĞIYEV, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Tolga AKAY, Kafkas Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Volkan YURDADOĞ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğretim Üyesi Zehra Doğan SÖZÜER, Haliç Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ali BİRBİÇER, Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye
Dr. Fatih ERHAN, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Nermin TANBUROĞLU, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Dr. Nigar NAGİYEVA YORULMAZ, Girne Amerikan Üniversitesi, KKTC

SEKRETERYA

Araş. Gör. Ahmet KARDAŞLAR, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Araş. Gör. Esra ASICI, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Okutman Pınar ÇAM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye

SÖZLÜ SUNUM ÖZETLERİ

Oral Presentation Abstracts

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi / 2nd International Congress on Multidisciplinary Studies
4-5 Mayıs 2018, Adana Türkiye / 4th-5th May 2018, Adana-Turkey

<http://www.multicongress.net/>

Didem Madak'ta Dinsel Hayat

Selma Öveç - Prof.Dr. Asım Yapıcı

ÖZ

Bu çalışma, Cumhuriyet dönemi kadın şairlerinden Didem Madak'ın eserlerinden hareketle, onun din hakkındaki düşünceleri, Tanrı algısı, inanç dünyası, dinsel dönüşüm süreci ve bunun hayatındaki yansımalarını konu edinmiştir. Özellikle onun dinsel yaşayışına etki eden unsurlar ve nasıl bir dinsel değişim yaşadığı, bunun onun davranışlarına nasıl yansıdığı, çalışmamızın temel problemini oluşturmuştur. Hermeneutik çözümleme yönteminden yararlanılarak şairin eserleri incelenmiş ve şiir dili ile din dili arasında bağlantı kurulmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre yaklaşık 26 yaşına kadar seküler bir hayat yaşamayı tercih eden Didem Madak, anlam arayışından beslenen hızlı ve duygusal bir dinî değişim yaşamıştır. Bu süreçte, "yaşamak için Tanrı ile barışmaya karar veren" Madak, dinî ve tasavvufî kitaplardan beslenerek tasavvufa yönelmiştir. Tanrı tasavvurunun odağında çocukluğunun, mesafeli ve soğuk bir baba unsurunun etkili olduğu, Madak'ın Tanrı inancının çocukluk ile yetişkinlik arasında gidip gelen bir istikamette seyrettiği gözlenmiştir. Peygamber inancının da Tanrı inancıyla paralel bir çizgide konumlandığı ve şairin de Peygamberin, dünyadaki yaşam tarzını düzenlemek için gönderilen bir elçi olduğunun bilincinde olduğu görülmüştür. Ayrıca şairin, Peygambere yüklenen vasıflarla anne şefkati arasında ilişki kurması da özellikle dikkat çekicidir. Anlam arayışı noktasında Madak'ın bu süreçte başta çocukluk olmak üzere şiir, umut ve din gibi çeşitli anlam referanslarından faydalandığı açıktır. Ayrıca annesinin ölümü, babanın görelî yoksunluğu, ruhsal tükenmişlik, anlama isteği ve zihinsel tatmin gibi unsurların şairi, dinsel değişime sürüklediği müşahade edilmiştir. Kısaca Madak'ın tecrübe ettiği bu ihtidayla ilgili şunları söyleyebiliriz: Değişim motiflerine göre değerlendirildiğinde Madak duygusal boyutun etkili olduğu ani bir değişim yaşamıştır. Daha sonra yaptığı okumalarla entelektüel bakımdan da olgunlaşmıştır. Madak'ın dinsel değişimi yönü açısından "içten içe", süreç açısından "aktivist" bir karakter arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Didem Madak, Şiir, Şair, Din, Dindarlık, Dinsel Değişim, Hermeneutik, Aktivist

Religious Life in Didem Madak: A Psychological Research

Abstract

This study is based on the works of Didem Madak, one of the female poet of the Republican Era, about her thoughts on religion, the image of God, the world of faith, the process of religious conversion and the impact of these processes in her own life. Especially the elements that affecting her religious life and how she experienced religious change and how she reflected on her behavior constitutes the main problem of our work. The Works of the poet was analyzed by using hermeneutic approach and tried to establish a connection between the poetry language and the religion language. The findings obtained showed that Didem Madak preferred to live a secular life until the age of 26 and experienced a rapid and emotional religious change that nourished by meaning of life. In this period, Madak "decided to make peace with God in order to live" began to read out of books about Islamic mysticism and committed herself to Sufism. It was observed that, there was effective concept of cold and distant father figure which was in the center of the imagination of God and Madaks belief in God was in ambivalence between a childish and mature sense of God. Furthermore, it has been analyzed that she equates the belief in God with the belief in the prophet and sees the prophetic function as a structuring measure to bring a divine regulation into life. Besides, of particular note is that she connects the prophetic role with the mercy of

mothers. Concerning the search after the meaning of life, it is obvious that her own childhood, poets, hope and other meaningful experiences inspired Madak. Moreover, it has been analyzed that the death of her mother, her father's relative deprivation, spiritual exhaustion, her own desire for comprehension, and mental satisfaction have led to poetic and religious changes in her life. In short, we can sum up Madak's conversion experience as follows. According to the motives of change, it is obvious that Madak experienced a sudden change through the impact of an emotional dimension. Later, she matured in an intellectual way through further readings. Madak's conversion self could be defined as "introverted" but nevertheless, the conversion process was in an "activistic" manner.

Keywords: Didem Madak, Poet, Poetry, Religion, Religiosity, Religious Change, Hermeneutics, Activist

İlahiyat Eğitiminin İnsan Tasavvuru

Dr. Öğr.Üyesi Cemil Osmanoğlu - Doç.Dr. Mehmet Korkmaz

ÖZ

İlahiyat Fakülteleri Türkiye’de mesleki yüksek din eğitimi faaliyetlerinin yürütüldüğü temel kurumların başında gelmektedir. İlahiyat Fakülteleri bir taraftan yetiştirmiş olduğu insan gücüyle örgün ve yaygın din eğitimi faaliyetlerinin lokomotifi, diğer taraftan üretmiş olduğu dini bilgiyle Türkiye’de dini hayatın işleyişinde önemli bir güç konumundadır. Kuruldukları günden bu yana sayı, program, öğrenci çeşitliliği ve istihdam koşulları gibi birçok alanda önemli değişimler geçirmiş olmakla beraber, söz konusu fakültelerin ne tür bir insan yetiştirdiği konusu bilimsel araştırmalarda hak ettiği ölçüde incelenmemiştir. Oysa bir eğitim kurumunun insan tasavvuru ve bu tasavvurun daha somut şekli olan insan modeli ortaya konmadan eğitim faaliyetlerinin doğru bir zemine oturtulması hayli zordur. Bu çalışmada yukarıdaki kaygıdan hareketle, bir İlahiyat Fakültesi örneğinde, Türkiye’de İlahiyat eğitiminin nasıl bir insan tasavvuru olduğu farklı yönleriyle incelenmeye çalışılacaktır. Araştırmada İlahiyat Fakültesi öğrenci görüşlerinden hareketle, İlahiyat Fakültesinin bir insan modelinin olup olmadığı, varsa bu modelin hangi niteliklerle öne çıktığı, söz konusu modelin İlahiyat eğitimiyle nasıl ilişkilendirildiğine yanıt aranmaya çalışılacaktır. Genel tarama modeli kullanılarak yürütülecek olan araştırma, öğrencilerin görüşleriyle sınırlıdır. Bu kapsamda hazırlık sınıfından 4. sınıfa kadar her sınıftan tesadüfi örneklem tekniğiyle seçilecek ortalama 30 öğrencinin görüşüne başvurulacaktır. Araştırmada açık uçlu sorulardan oluşan bir araştırma envanteri kullanılacaktır. Bu çerçevede araştırmaya katılan öğrencilerden öncelikle kendilerine göre, bu gün İlahiyat fakültelerinde okuyan bir öğrencinin sahip olduğu ve sahip olması gereken en temel 4 vasfı/özelliği 1’den 4’e doğru, önem sırasına göre yazmaları, ardından bu durumu gerekçelendirmeleri istenecektir. Daha sonra kendilerine yöneltilen “Sizce İlahiyat fakültesindeki eğitim yukarıda sıraladığınız özelliklere katkı sağlıyor mu? Niçin?” sorusunu yanıtlamaları ve katkı sağlıyor ya da sağlamıyorsa nedenlerini açıklamaları istenecektir. Bu araştırma nitel verilerle Türkiye’de yüksek din eğitiminin insan tasavvurunu bu eğitime bizzat katılan öğrencilerin görüşleri ışığında ele alması bakımından önemlidir. Yüksek din eğitiminin insan tasavvurunu boylamsal olarak ortaya koymaya çalışan araştırmancının Türkiye’deki örgün ve yaygın din eğitimi faaliyetlerinin niteliğinin artırılmasına katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yüksek Din Eğitimi, İlahiyat Fakültesi, İnsan Tasavvuru

Özel Gereksinimli Öğrencilerin Din Eğitiminde Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğr.Üyesi Rıdvan Demir

ÖZ

Örgün eğitim kurumlarında öğrenim gören özel gereksinimli öğrencilerin öğretim programında yer alan derslerden birisi de Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersidir. Son zamanlarda ülkemizde özel gereksinimli öğrencilerin din eğitimi konusundaki çalışmalar giderek artmaktadır. Bu çalışmada, özel gereksinimli öğrencilerin din eğitiminde karşılaşılan problemlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu sorunlara kalıcı çözümler getirebilmek Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) dersinin hedeflerine ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır. Çalışmada tarihi süreç içerisinde özel eğitimde din dersinin yerine ve günümüzdeki mevcut durumuna da değinilmiştir. Çalışma sonucunda özel gereksinimli öğrencilere Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin öğretiminde genel olarak; eğitim-öğretim programları (müfredat), eğitimciler, öğretim materyalleri/araç-gereçler ve fiziki şartlardan kaynaklanan çeşitli sorunların olduğu tespit edilmiş ve bunlara dair çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Din Eğitimi, Özel Gereksinimli Öğrenciler, Özel Eğitim.

Problems in Religious Education of Students with Special Needs and Offering Solution to These Problems

Abstract

Religious Culture and Moral Knowledge is one of the courses in the curriculum of students with special needs studying at formal educational institutions. Recently, studies on the religious education of special needs students have been steadily increasing in our country. In this study, it is aimed to identify the problems encountered in religious education of special needs students. Bringing lasting solutions to these problems is of great importance in reaching the goals of the Religion Culture and Moral Knowledge course. In the study is mentioned the place of the religion course in the special education in the historical process, and the current situation of the present day. As a result of the study, it has been determined that there are various problems in the teaching of Religious Culture and Moral Knowledge course to special needs students like; curriculum, educators, teaching materials / equipment and physical conditions, and solutions have been suggested for these problems.

Keywords; Religious Culture And Moral Knowledge, Religious Education, Students With Special Needs, Special Education.

“Elçilerin İşleri” Kitabı ve İlk Dönem Hıristiyan Misyon Faaliyetleri**Prof.Dr. Münir Yıldırım - Prof.Dr. Süleyman Dönmez****ÖZ**

İlk dönem Hıristiyan misyon faaliyetleri çerçevesinde Yeni Ahit'in "Elçilerin İşleri" kitabı önemli bir yere sahiptir. Kutsal kitap içerisinde dört İncil'den hemen sonra gelen Elçilerin İşleri kitabı Hıristiyanlığın Kudüs dışında başta Anadolu olmak üzere Kıbrıs, Yunanistan ve Roma'ya kadar bir yayılma alanının sunar. Misyon seyahati boyunca ziyaret edilen yerler isim isim zikredilerek buralardaki dini ve siyasi durumlar hakkında da bilgi verir. Hıristiyan misyon faaliyetinin zirvesi olan Pavlus'un zikredilen yerlerdeki konuşmaları ve İsa Mesih'in mesajının buralara ulaştırılması işlenir. Yine bu bölgelerdeki misyon çalışmalarına göre inanırlar topluluğunun dersler çıkarması gerektiği sergilenir. Kitap bu özelliği ile Yeni Ahit'in çeşitli bölgelere gönderilen mesajları içeren "Mektuplar"a zemin hazırlar. Yeni Ahit'in bu kitabı, Hıristiyan misyon geleneğinin başlangıcı ve en temel dayanak noktasının teşkil eder. Zira ilk dönem İsa topluluğunun Kudüs ve Filistin topraklarının dışına çıkışı hakkındaki en temel bilgiler bu kitaba dayandırılır. "Elçilerin İşleri" kitabı İsa Mesih'in son buyrukları ve Baba tarafından göğe alınmasıyla başlar. Kudüs'teki İsa Mesih topluluğu ve bunların Tanrı sözünün yaşadıkları bölgelerin dışına taşınmalarıyla bir seyre doğru ilerlemesi gelir. Hıristiyanlık açısından bir dönüm noktası olan Pavlus'un vizyonu ve topluluğa katılımı ve beraberinde Yahudi kökenli olmayanlardan topluluğa katılım anlatılır. Yahudilerin ve Roma yönetiminin baskılarının artması ve bunun karşısında verilen mücadele sergilenir. Pavlus'un elçilik göreviyle birlikte Kudüs'teki toplantı ve akabinde başlanan misyon faaliyetleri zikredilir. Pavlus ve Barnaba'nın misyon faaliyetleri ile birlikte devam eden yolculuklar ve bunun sonucunda Pavlus'un tutuklanması işlenir.

Anahtar Kelimeler: Elçiler Kitabı, Pavlus, Misyon

Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Dersinde Yazılı Sınav Hazırlama Sürecine İlişkin Durumları

Uzman Onur Ekinci - Doç.Dr. Ayten Pınar Bal

ÖZ

Bu araştırma, ilkokul dördüncü sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde yazılı sınav hazırlama sürecine ilişkin durumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, Adana ili merkez ilçelerinde görev yapan 70 sınıf öğretmeninden alınan verilerle gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlerden alınan sınav evrakları doküman analiz ile analiz edilmiştir. Analiz sürecinde iki kodlayıcı arasındaki uyum incelenmiş ve ortak görüş alınmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin, genellikle klasik sorulardan yararlandıkları ve sınavların ortalama 20 sorudan oluştuğu; soruların zorluk düzeyi açısından Bloom Taksonomisinin kavrama ve uygulama düzeyinde olduğu, görsel tasarım/kağıt düzeni açısından gereken özellikleri taşıdığı, soruların kolaydan zora doğru sıralandığı, ifadelerin açık ve net olduğu, soruların konulara dağılımının uygun olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, öğretmenlerin sordukları sorulara genellikle soruların zorluk derecesine göre puan verme eğiliminde oldukları ve genelde sınav süreleri hakkında yönerge vermedikleri araştırmadan elde edilen diğer önemli bir sonuçtur. Öğretmenlerin hazırladıkları sorulara cevap anahtarı oluşturmadıkları bu nedenle, klasik sorularda nasıl puanlama yapacakları açık değildir. Öğretmenlerin hazırladıkları sorulara cevap anahtarı oluşturmadıkları bu nedenle, klasik sorularda nasıl puanlama yapacakları açık değildir. Öğretmenler, öğrencilerin direk bilgiye ulaşmaktan çok bilgiyi kavramalarını ve başka tarz sorularda uygulamalarını istedikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve Değerlendirme, Sınıf Öğretmenleri, Başarı Testi, Yazılı Sınav

2018 Okuryazarlık Seferberliğine Katılan Kursiyerlerin Kursu Katılma Nedenleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğr.Üyesi Serkan Ünsal - Ayşe Merve Yıldız

ÖZ

Bireylerin günümüz şartlarına uygun gerekli bilgi ve becerilere sahip olarak yetişmesini okul adı verilen kurumlar yürütürken örgün eğitimin dışındaki bireylerin bilgi ve becerilerini günümüz yaşam şartlarına uygun olarak yetişmesini ise yetişkin eğitimi sağlamaktadır (Akyüz,2005:2). Yetişkin bireye kazandırılması gereken bilgi ve beceriler içerisinde ilk olarak okuma yazma becerisinin kazandırılması gerekir (Okçobol, 2006). Dünyanın ortak sorunu olan okuryazarlık sorununu çözmek adına birçok kurum, kuruluş, sivil toplum örgütü çeşitli kampanyalar, seferberlikler düzenlenmektedir. Türkiye’de okuma yazma öğretme adına yapılan ilk hareket 1 Kasım 1928’de Harf Devrimi ile başlayan okuma yazma seferberliğidir (Bilir, 2009). Ardından 1929 yılında kabul edilen Millet Mektepleri Kanunuyla 16-45 yaş arası tüm kadın ve erkekler okuma yazma kursuna katılmaya zorunlu tutulmuştur (Gülbay:2000). 1940’lı yıllarda ise Köy Enstitüleri okuma yazma öğretme görevini üstlenmişlerdir. 7-8 Eylül 1992’de Dünya Okuma Yazma Günü ilan edilerek tüm vatandaşları okuryazar yapma amacı sürdürülmüştür (Kağıtçıbaşı: 2005). 2003 yılında ise Haydi Kızlar Okula Kampanyasıyla Ana-Kız Okuldayız Kampanyası devam etmiştir. Bu kampanyaların en sonu ise Cumhurbaşkanlığı tarafından başlatılan “Okuryazarlık Seferberliği” dir. Okuryazarlık Seferberliğinin diğer kampanyalardan farkı taleplerin bizzat bu sorunu yaşayan kişiler tarafından yazılı ve görsel medya aracılığıyla gündeme taşınması olmuştur. Gündeme gelmesinin üzerinden 2-2,5 ay gibi kısa sürenin geçmesine rağmen 400 bin katılımcıya ulaşılmıştır. Bu bağlamda bu kadar kısa zamanda yoğun bir katılımın olduğu ve beklentilerin yüksek olduğu “Okuryazarlık Seferberliği” nin çeşitli boyutları ile araştırılması önemli görülmüştür. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş’ta 2018 Okuryazarlık Seferberliği kapsamında okuma yazma kursuna katılan 15 kursiyer oluşturmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Elde edilen bulgular şöyledir: Kursiyerlerin örgün eğitime devam etmesini engelleyen unsurlar kişisel, çevresel ve ailesel engeller olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar gündelik yaşantılarında okuma yazma bilmemelerinin resmi işlemlere, sosyal hayatlarına, sağlık alanına, teknolojik alana olumsuz bir şekilde yansındıklarını belirtmişlerdir. Diğer taraftan katılımcılar kursu katılmalarını motive eden unsurları ise eş-dost, medya ve yürütülen kampanya faaliyetleri olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okuryazarlık Seferberliği, Yetişkin Eğitimi ve Yaygın Eğitimi

5. Sınıf Öğrencilerinde Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Düzeyinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

Doç.Dr. Orhan Hanbay

ÖZ

Okuma becerisi, günümüz eğitim anlayışında önemli bir yere sahiptir. Bu beceri, özellikle yaşam boyu öğrenme ve kendi kendine öğrenme becerilerinin ön koşulu sayılabilir. Okuma becerisinin geliştirilmesinde ise okumaya yönelik motivasyonun önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Bu bilgiler ışığında hazırlanan çalışmanın amacı, 5. sınıf öğrencilerinde metinlere yönelik okuma motivasyonu düzeyinin farklı değişkenlere göre incelenmesidir. Bu amaçla, 1) kız ve erkek öğrencilerin motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı ve 2) kız ve erkek öğrencilerde motivasyon düzeyi ile Türkçe ve yabancı dil derslerindeki akademik başarı arasında bir ilişkinin bulunup bulunmadığı sorularının yanıtları aranmıştır. Çalışma grubunu Adıyaman ve Mersin'deki 4 farklı okulda öğrenim gören 98'i kız, 93'ü erkek toplam 191 ortaokul 5. Sınıf öğrencisi oluşturmuştur. Okumaya yönelik motivasyon düzeyi verileri, Aydemir ve Öztürk (2013)'ün geliştirdikleri 5'li Likert tipi "Metinlere Yönelik Okuma Motivasyonu Ölçeği" kullanılarak, derslere ilişkin akademik başarı verileri ise 2017/18 yılı birinci dönem Türkçe ve yabancı dil dersi sınav sonuçlarının aritmetik ortalamaları alınarak elde edilmiştir. Toplanan verilerin çözümlenmesinde birinci soru için bağımsız gruplar arası t-testi, ikinci sorunun yanıtı için de Pearson korelasyon katsayısı testi kullanılmıştır. Çözümleme sonucu elde edilen bulgulara göre, 1) kız ($X=4,30$) ve erkek ($X=4,14$) öğrencilerin okuma motivasyonu düzeyi puan ortalamaları arasında kız öğrencilerin lehine istatistiksel açıdan ($t=2,195$; $p=,030$) anlamlı bir farkın olduğu, 2) motivasyon düzeyi puan ortalamaları ile derslerdeki akademik başarı arasında ise kız öğrencilerde Türkçe ($r=,343$; $p=,001$) ve yabancı dil ($r=,346$; $p=,000$); erkek öğrencilerde Türkçe ($r=,283$; $p=,006$) ile yabancı dil ($r=,363$; $p=,000$) derslerindeki akademik başarı ile okuma motivasyonu arasında anlamlı, orta düzeyde doğrusal bir ilişkinin bulunduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma Motivasyonu, Anadili Öğretimi, Yabancı Dil Öğretimi.

7. Sınıf Öğrencilerinin Temel Geometrik Kavramlara Yönelik İmajları ve Günlük Hayata Transfer Edebilme Becerileri

Dr. Gülşah Gerez Cantimer

ÖZ

Eğitimin her alanında olduğu gibi matematik eğitiminde de öğretilmesi gereken bilginin öğrenilmiş bilgiye dönüşebilmesi için öğrencilerin kendi deneyimlerini yaşayabilecekleri olumlu öğrenme ortamları sağlanmalıdır. Matematiksel bilginin de öğrenci zihninde yeterli bir biçimde yapılandırılması için mevcut durumun kontrol edilerek sürece devam edilmesi gereklidir. Özellikle; matematik öğrenme alanlarına yönelik geometri alt öğrenme alanında kazanımların doğru bir biçimde yer edebilmesi adına temel geometrik kavramların şemalarının düzgün bir biçimde oluşması ve gerekli becerilerin kazandırılması önemli görülmektedir. Bu nedenle, çalışmanın amacı 7. Sınıf öğrencilerinin temel geometrik kavramlara yönelik imajlarının ve günlük hayata transfer edebilme becerilerinin belirlenmesidir. Çalışma grubu olarak ortaokul 7. Sınıf öğrencilerinin seçilmesinin nedeni de bu yaş grubunda soyut işlemler dönemine geçişin yaşanması ve temel kavramlarda görülebilecek eksikliklerin seviye artmadan bu geçiş döneminde giderilebileceği düşüncesidir. Öğrencilerin edindikleri her bilginin literatürde yer alan kavram tanımlarıyla bire bir örtüşmeyeceği düşüncesinden hareketle öğrenci kavram imajlarının belirlenmesi ve günlük hayat transfer edebilme becerilerinin değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak tasarlanan çalışmada çalışma grubunu 7. Sınıf 30 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin temel geometrik kavramlara yönelik imajlarının ve günlük hayata transfer edebilme becerilerinin belirlenmesi için bu konuya yönelik kavram tanımları ve günlük hayat örneklerinin istendiği açık uçlu sorulardan oluşan görüş formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz ile ayrıntılı olarak incelenerek gerekli yerlerde öğrenci görüş ve örneklerinden doğrudan alıntılara değinilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, 7. Sınıf öğrencileri büyük bir oranda temel geometrik kavramları kazanmış olup matematiksel dil kullanmada ve günlük hayata transfer edebilmede sorunlar yaşamaktadır. Bu doğrultuda elde edilen verilerden yola çıkılarak öğrenci öğrenmesine katkı sağlayacak tedbirler ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretimi, Geometri, Kavram İmajı, Transfer Becerisi.

A2 Seviyesindeki Suriyeli Öğrencilerin Dikte Metinlerinin Değerlendirilmesi

Dr. Hüseyin Özçakmak

ÖZ

Çalışma, bir devlet üniversitesinde Türkçe öğrenen yaşları 20-24 arasında değişen, A2 seviyesindeki 7'si kız 19'u erkek 26 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Nitel desene sahip olan çalışmada, veri toplama aracı olarak öğrencilerin yazdığı dikte kâğıtları kullanılmıştır. Çalışmada, Ömer Seyfettin'in Forsa adlı eseri kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından okunan metinler, öğrenciler tarafından dikte edilmiş, elde edilen veriler çeşitli açılardan değerlendirilmiştir. 4 haftalık bir süreçte gerçekleştirilen çalışmada birinci hafta 3 paragraftan oluşan 117 kelimelik bir metin; ikinci hafta 4 paragraftan oluşan 121 kelimelik bir metin; üçüncü hafta 3 paragraftan oluşan 127 kelimelik bir metin ve dördüncü hafta 2 paragraftan oluşan 117 kelimelik bir metin kullanılmıştır. Veriler, hatayı en aza indirmek amacıyla iki kere gözden geçirilmiştir. Çalışma sonucunda dikte çalışmalarının öğrencilerin yazma hızını artırdığı saptanmıştır. İlk haftada, dakika başına kelime yazma hızı 6,88 olan öğrenciler, ikinci haftada 8,27 kelime/dakika, üçüncü haftada 8,61 kelime/dakika ve dördüncü haftada 9,39 kelime/dakika hızına ulaşmıştır. Bu sonuç dikte çalışmalarının öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Öğrenciler, A2, Dikte, Dinleme, Yazma

Evaluation of A2 Level Syrian Students' Dictated Texts

Abstract

The study was carried out with 26 students learning Turkish at a state university at A2 level, 19 males and 7 females, aged between 20-24 years old. In the qualitative pattern study, dictation papers written by the students were used as data collection tool. In the study, Ömer Seyfettin's work named Forsa was used. The texts read by the researcher were dictated by the students and the obtained data were evaluated from different points. In the four-week study, a 117-word text consisting of 3 paragraphs in the first week; a 121-word text consisting of 4 paragraphs in the second week; a 127-word text consisting of 3 paragraphs in the third week, and a 117-word text consisting of 2 paragraphs in the fourth week were used. The data were revised twice in order to minimize the error ratio. As a result of the study, it was found out that dictation studies increased writing speed of the students. Students with a writing speed of 6.88 words per minute in the first week reached 8.27 words / minute in the second week, 8.61 words / minute in the third week and 9.39 words / minute in the fourth week. This result revealed that dictation studies have improved the students' writing skills.

Keywords: Syrian Students, A2, Dictation, Listening, Writing

Adana'daki Ramazanoğulları Türbeleri

Dr. Nermin Tanburoğlu

ÖZ

Mezar, insanoğlunun en eski kültürlerinden birisidir. Hemen hemen tüm toplumların kendilerine özgü ölü gömme geleneği oluşturdukları bir gerçektir. Bazı toplumlar bu geleneği mimaride sanata dönüştürmüşlerdir. Bu toplumlardan biri de hiç kuşkusuz Türklerdir. İslam mimari mirasına Türklerin katkısı olarak değerlendirilen mezar anıtları, çeşitli tip ve boyutlarıyla, Türk egemenliği yaşamış geniş bir coğrafyada karşımıza çıkmaktadır. İslamiyeti kabul ettikten sonra Türkler mezar yapılarını "türbe" ve "kümbet" şeklinde uygulamaya başlamışlardır. Buldukları coğrafyalarda çok sayıda mezar yapısı inşa ettiren Türklerin, Ramazanoğulları döneminde de bu geleneği devam ettirdikleri görülür. Fakat bu beylikten Adana'da günümüze ulaşan mezar yapısı sayısı sadece ikidir. Her ikisi de Adana Ulu Camii Külliyesi içinde bulunan türbelerden ilki Ulu Camii Türbesi diğeri ise Ramazanoğlu Türbesi adları ile tanınmaktadır. 16. yüzyılın ilk çeyreğinde inşa edilen Ulu Camii Türbesi Beyliğin ayakta olduğu dönemi temsil ederken, yapım tarihi kesin olmayan Ramazanoğlu Türbesi ise Ramazanoğlu ailesi tarafından Beyliğin hâkimiyeti ortadan kalktıktan sonra inşa ettirilmiştir. Bu çalışmada Ramazanoğulları'na ait bu iki mezar yapısı; tarih, banî, kitabe, plan, dış ve iç tasvir, malzeme ve teknik ile süslemeleri bakımından tanıtılacaktır. Ayrıca türbelerin Ramazanoğulları dönemi dolayısıyla Beylikler dönemi yapıları arasındaki yeri vurgulanarak, eserlerin kendi dönemi içerisindeki benzer ve farklı yönleri ele alınarak, Anadolu ve Anadolu dışından karşılaştırma örnekleri verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Adana, Ramazanoğulları, Mimari, Mezar Yapıları

Aile ve Evlilik Danışmanlığında Kullanılan Teknikler: Genogram

Dr. Öğr.Üyesi Oğuzhan Çolakkadioğlu - Dr. Öğr.Üyesi Ferah Çekici

ÖZ

Bu araştırmada aile ve evlilik danışmanlığında hem değerlendirme hem de müdahale sürecinde sıklıkla kullanılan genogram tekniğinin amacı, nasıl oluşturulacağı, hangi bilgilerin yer alması gerektiği, kullanımı, avantajları ve uygulama örnekleri ile ilgili bilgiler sunulmaktadır. Genogramlar, ailenin en az üç neslini gösteren bir çeşit grafiksel çizimdir. Temellerini Bowen'ın aile sistemi teorisinden almaktadır. Özellikle aile ile ilgili bilgileri düzenlemek ve daha işlevsel hale getirmek için kullanılır. Bir genogramda aile üyelerinin yaşları, eğitim durumları, meslekleri, bireylerin geçmişlerindeki önemli olayları, ebeveynlerin evlilik veya boşanma tarihleri, aile içi kişilerarası ilişkiler, aile üyelerinden birinin ölümü ve hastalıklar yer alabilir. Bu teknik sayesinde danışmanlar bilgi toplarlar, hipotezler kurarlar, geçmiş ve şimdiki olayların içeriğindeki değişimleri gözlemleyebilirler. Kısaca danışmanlar için de, karmaşık aile ilişkilerinin kısa yoldan tanımlanmasının yanı sıra bir genogram tüm aileyi ele alabilmenin güvenli ve pratik bir yoludur. Sonuç olarak bu tekniğin kapsamlı bir şekilde sunulmasının ve uygulama örneklerinin verilmesinin Türkiye'de aile danışmanlığı alanında gerçekleştirilecek çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genogram. Aile ve Evlilik Danışmanlığı, Teknikler

Techniques Used in Family and Marriage Counseling: Genogram

Abstract

In this study, information about the purpose, how to create, what information should be included, use, advantages and application examples of genogram technique which is frequently used in the evaluation and intervention process in family and marriage counseling is presented. Genograms are a kind of graphical drawing showing at least three generations of the family. It derives its base from Bowen's family system theory. It is especially used to organize family information and make it more functional. A genogram can include family members' ages, educational status, occupations, important events in the past of individuals, marriage or divorce dates of parents, interpersonal relationships, deaths of one of the family members and illnesses. With this technique, consultants gather information, build hypotheses, and observe changes in the content of past and present events. Briefly, for consultants, a genogram is a safe and practical way to address the whole family, as well as the complex identification of family relations in short. As a result, this technique is expected to contribute to the studies which will be held in Turkey in the field of family counseling by means of a comprehensive submission and application examples of this technique.

Keywords: Genogram, Family And Marriage Counseling, Techniques

Aile ve Evlilik Danışmanlığında Kullanılan Teknikler: Yeniden Çerçeveleme

Dr. Öğr.Üyesi Raşit Avcı - Dr. Öğr.Üyesi Oğuzhan Çolakkadioğlu - Dr. Öğr.Üyesi Ferah Çekici

ÖZ

Aile ve evlilik danışmanlığında kullanılan bir çok teknik bulunmaktadır. Bu teknikler alanda çalışan psikolojik danışmanların becerilerinin artırmasına yardımcı olan araçlardır. Bu araçlar onu uygulayacak uzmanın bilgi ve becerisi ile de yakından ilgilidir. Hiçbir teknik tek başına ailenin problemlerinin anlaşılmasına, sorunları ve kişisel gelişimleri ile etkili baş edebilmesine doğrudan yardımcı olmamaktadır. Yeniden çerçeveleme tekniği de aile ve evlilik danışmanlığında oldukça yaygın kullanılmaktadır. Türkiye’de, aile ve evlilik danışmanlığı alan yazınında kullanılan teknikler bir bütün olarak ele alınmakta ve bu bütünlük içinde yeniden çerçeveleme tekniği hakkında sınırlı bilgi verilmektedir. Bu nedenle bu çalışma yeniden çerçeveleme tekniğinin ortaya çıkışı, amacı, kullanımı ve uygulama örnekleri ile ilgili kapsamlı bilgiler sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Yeniden çerçeveleme genel olarak problem davranışı yeniden tanımlama, yeniden etiketleme ya da yeniden yapılandırma olarak da adlandırılır. Bu teknik ile aile üyelerinin bakış açılarında değişim meydana getirilmeye çalışılır. Aile üyelerinin var olan davranış kalıbına yeni ve pozitif anlamlar yüklenir ve böylelikle birlerini suçlama davranışları azalır ve problem olarak görülen davranış(lar) yeni anlam kazanır. Psikolojik danışmanın mesleki deneyimi, motivasyonu ve olumlu bakış açıları bu tekniğin temelini oluşturmaktadır. Bunun yanında ailenin de bu tekniği kabul etmesi önemlidir. Eğer aile yeniden çerçevelemeyi kabul etmezse danışman hemen bu tekniği kullanmaktan vazgeçmelidir. Sonuç olarak bu tekniğin kapsamlı bir şekilde sunulmasının ve uygulama örneklerinin verilmesinin Türkiye’de aile danışmanlığı alanında gerçekleştirilecek çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeniden Çerçeveleme, Aile ve Evlilik Danışmanlığı, Aile ve Evlilik Danışmanlığında Kullanılan Teknikler

Techniques Used In Family And Marriage Counseling: Reframing

Abstract

There are many techniques used in family and marriage counseling. These techniques are tools that help increase the skills of psychological counselors working on the field. They are also closely related to the knowledge and skill of the person who will apply it. No technique alone directly helps to understand the family's problems, to cope with family's problems and personal developments. Reframing technique is also widely used in family and marriage counseling. In Turkey, the techniques used in the body of literature of the family and marriage counseling field are dealt with as a whole and within this wholeness, there are limited information concerning the reframing technique. For this reason, this study is intended to provide comprehensive information on the emergence, purpose, use, and application examples of the reframing technique. In general, reframing is also referred to as re-defining problematic behavior and re-labeling or restructuring. With this technique, changing the point of views of the family members is tried to be achieved. New and positive meanings are placed on the existing behavioral patterns of family members so that the behavior of blaming someone is diminished and the behavior(s) seen as problematic gain new meanings. The professional experience, motivation and positive perspective of the psychological counselor form the basis of this technique. It is also important that the family accepts this technique.

If the family refuses reframing, the consultant should immediately stop using this technique. All in all, it is thought that the comprehensive presentation and submission of application examples of this technique will contribute the studies which will be held in Turkey in the field of family counseling.

Keywords: Reframing, Family And Marriage Counseling, Techniques Used İn Family And Marriage Counseling

Anadili Türkçe Olmayan İlkokul Birinci Sınıf Suriyeli Mülteci Çocukları ile Kelime Tanıma Envanterinin Kullanımı

Arş. Gör. Dr. Ayşegül Avşar Tuncay - Doç.Dr. Hakan Dedeoğlu

ÖZ

Aynı dili konuşmadığı akranlarıyla birlikte öğrenim görmekte olan Suriyeli mülteci çocukları için ilkokullarda, özellikle birinci sınıfta yer almak hiç de kolay olmamaktadır. Evde ebevylerinin Türkçe bile konuşmadığı bu çocuklar yaşlarıyla birlikte aynı sınıfta okuma-yazmayı öğrenmeye çalışmaktadırlar. Okumayı anlamlı hale getiren etkenlerden biri okuma metninde geçen kelimenin öğrenci tarafından tanınmasıdır. Bir sınıf öğretmeni için öğrencinin okuma metninde geçen kelimeyi tanıması ve okumayı anlamlandırması son derece önemlidir. Kelimenin tanınması ve okumanın anlamlı hale gelmesi için bireysel farklılıkların dikkate alınıp kelime tanıma düzeylerine göre öğrencilerin okuma parçalarına yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu gerekçeyle öğrencilerin kelime tanımada bağımsız, öğretimsel ve endişe düzeylerinden hangisinde yer aldığı belirlenebileceği bir aracın geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. İlkokul birinci sınıflarda mülteci çocukların da kullanabilecekleri, "Kelime Tanıma Envanteri" adı altında hazırlanan bu değerlendirme aracı ile öğrencilerin kelime tanıma becerilerini, kelime tanımanın otomatikliğini belirlemek ve değerlendirmek mümkün olabilecektir. "Kelime Tanıma Envanteri", ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin ders kitaplarında yer alan ve sınıf içi uygulamalarında öğrendikleri ve bu yaş grubu için sıklıkla kullanılan kelimelerden oluşan ve dik temel yazıyla hazırlanmış her biri 20 kelimedenden oluşan 34 tane kelime listesinden meydana gelmektedir. Tasarım ve geliştirme araştırma modelinin Tip 1 geliştirme araştırması türü kullanılan araştırmanın çalışma grubunu; uygun örnekleme yöntemiyle seçilmiş, Ankara ilinin Yenimahalle ilçesinde bulunan bir devlet okulunda öğrenim görmekte olan 3 tanesi Suriye mülteci olmak üzere toplamda 28 ilkokul birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak; Öğrenci Bilgi Formu, Kelime Tanıma Envanteri, Kelime Tanıma Çizelgesi ve Öğretmen Görüşme Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda envanterin; öğrencilerin okuma motivasyonunu arttırdığı, öğrencilerin kelime tanıma düzeyleri üzerinde olumlu yönde etkisinin olduğu, belirli bir rutin ve düzen çerçevesinde okutulduğunda mülteci çocuklarda da süreklilik sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Mülteci Çocukları, İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri, Kelime Tanımayı Değerlendirme, Kelime Tanıma Envanteri

Use of Word Recognition Inventory with Primary School First Class Syrian Refugee Children Whose Mother Tongue is not Turkish

Abstract

It is not easy to be in primary school, particularly in the first year, for Syrian refugee children who are studying with their peers who don't speak the same language. At home, these children whose parents don't even speak in Turkish are trying to learn reading and writing in the same class with their peers. One of the factors that make reading meaningful is recognition of the words in the reading text by the student. For a classroom teacher it is extremely important that the student understands the meaning of the word in the text of the reading. In order to recognize and to make reading meaningful, it is necessary for students to be directed to reading according to their level of word recognition by considering individual differences. For this reason, it was necessary to develop a vehicle in which the students could be identified independent, educational and anxiety level of the word recognition. It will be possible to identify and evaluate students' word recognition skills

and word recognition with this assessment tool, which is prepared under the name of "Word Recognition Inventory", and is used for primary school students and refugee children. The "Word Recognition Inventory" is a list of 34 vocabulary words, each of which consists of 20 words, composed of words used in the textbooks and frequently used for this age group. The study group of the study using Type 1 development research type of design and development research model; selected by appropriate sampling method, 28 primary school students in total, 3 of them being Syrian refugees, are studying at a public school located in the Yenimahalle district of Ankara. As data collection tools; Student Information Form, Word Recognition Inventory, Word Recognition Chart and Teacher Interview Form. As a result of the research; it has been achieved that the students increase the motivation to read, the students have positive effect on the level of word recognition, and the continuity in the refugee children when they are taught within a certain routine and order.

Keywords: Syrian Refugee Children, Elementary School Students, Word Recognition Evaluation, Word Recognition Inventory

Anasınıfına Devam Eden Çocukların ve Ebeveynlerinin Doğaya Yakınlık (Biyofili) Seviyeleri

Dr. Öğr.Üyesi Ebru Deretarla Gül - Pınar Polat

ÖZ

Doğa, içinde barındırdığı canlı ve cansız varlıklarla varolan bir sistemdir ve yaşamın devamlılığı için tüm varlıkların bu sistemi denge içinde sürdürmesi gerekir. Erken çocukluk döneminde çocuğun doğaya karşı duyarlılığı, ilgisi ve duyuşsal yönelimleri gözlenebilmektedir. Doğaya duyarlılığın (biyofili) doğuştan geldiği hipotezine rağmen yaşam deneyimleri, kültür, çevre faktörleri vb değişkenlerin etkisi ile farklılaşabildiği de ifade edilmektedir. Günümüzde çocukların doğadan uzaklaşarak daha çok iç mekânlarda zaman geçirdikleri görülmektedir. Bu durum onların yaşam becerilerini zayıflatmakta doğaya karşı tutumları değiştirmektedir. Doğanın yetişkinler tarafından yanlış anlaşılması çocuklarında doğaya karşı yanlış bilgilendirme ve bilinçlendirilmelerine sebep olmaktadır. Biyofili olarak da ifade edilen çevreye yakınlık kavramının bireyler tarafından içselleştirilmesinde erken çocukluk dönemi kritik öneme sahiptir. Çocukların doğaya karşı merak duygusundan yola çıkarak iyi bir öğrenme ortamı oluşturulabilir. Böylece çocuğa sunulan doğal öğrenme ortamları ile doğaya duyulan yakınlığı artacak çocuğun bilişsel gelişimi de desteklenmiş olacaktır. Bu dönemde, nitelikli bir çevre eğitimi kapsamında çocuklara doğrudan sunulan duyuşal deneyimler onların ileriki yaşantılarında çevreye karşı olumlu davranışlar geliştirmelerini sağlayacaktır. Günümüzde çocukların günlük doğa deneyimleri ile ebeveynlerinin doğaya karşı tutumları arasında bir ilişki olduğu ile ilgili kanıtlarda artmaktadır. Okulöncesi dönemde çocuklar yaşantıları ve deneyimleri ile doğaya karşı olumlu bir başlangıç yapabileceklerdir. Çocukların doğaya yakınlıkları ebeveynlerinin doğaya yakınlıkları arasındaki ilişkinin nasıl olduğu ve bu ilişkinin olumlu olması için nelerin yapılabileceği ile ilgili çalışmalar önem kazanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, anasınıfına devam eden çocukların ve ebeveynlerinin biyofili (doğaya yakınlık) seviyelerini belirleyerek, çocukların ve ebeveynlerinin biyofili seviyelerinin, yaş, yerleşim yeri, yaşanılan konut tipi, doğal alanlarda geçirilen vakit değişkenlerine göre değişiklik gösterip göstermediğini araştırmaktır. Çalışmanın örneklemini, Mardin ili ve ilçelerinde yer alan resmi ve özel anasınıflarına devam eden 100 çocuk ve onların ebeveynleri oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, "Çocuklar için Biyofili Ölçeği" ile yetişkinler için "Doğaya Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Çocukların biyofili seviyelerini belirlemek için Rice ve Torquati tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlanan, 22 maddeden oluşan "Çocuklar için Biyofili Ölçeği"; Nisbet, Zelenski ve Murphy tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanan "Doğaya Bağlılık Ölçeği" ise ebeveynlerin biyofili seviyelerini belirlemek için kullanılmıştır. Yaş, yerleşim yeri, doğal alanlarda geçirilen süre vb. değişkenlerine ilişkin bilgileri toplamak için ise ebeveyn ve çocuk bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmada nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Veri toplama işleminde çocuklara "Çocuklar İçin Biyofili Ölçeği", ebeveynlerine ise "Doğaya Bağlılık Ölçeği" uygulanmıştır. Kişisel Bilgi Formları ise öğretmenler aracılığıyla ebeveynlere ulaştırılıp, doldurulması sağlanacaktır. Çalışmanın verileri uygun analiz yöntemleri kullanılarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Biyofili, Anasınıfı, Doğaya Yakınlık

Anne ve Babaların Çocuk Haklarına Yönelik Tutumlarının Duygusal İstismar İle İlişkisinin İncelenmesi

Öğr.Gör. Hatice Kefeli

ÖZ

Çocuğa bakım veren kişinin çocuğa gelişimsel olarak uygun ve destekleyici bir ortam sağlamadaki başarısızlığı veya çocuğun duygusal sağlığı ve gelişimi üzerinde olumsuz etkiye sahip olması olarak tanımlanan duygusal istismar günümüzde çok yaygın olmasına karşın fiziksel bir bulgusu olmadığı için diğer istismar türlerine göre çok daha zor belirlenmekte bu yüzden yaygınlığıyla ilişkili kesin sonuçlar elde edilememektedir. Çocuğun bir birey olduğunun kabul edilmesi, düşüncelerini rahatça ifade edebilmesi, kendisi hakkında alınacak kararlarda söz sahibi olması gibi Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirgesi'nde de tanınan bazı hakları ne yazık ki anne ve babalar tarafından kısıtlanmakta ve çocuk duygusal anlamda istismar edilmektedir. Bu çalışma, anne ve babaların çocuk haklarına yönelik tutumları ile duygusal istismara ilişkin farkındalıklarının ilişkisini belirlemek amacıyla Tokat ilinde bulunan ve çocuğu okul öncesi eğitime devam eden 320 anne ve babanın katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan Demografik Bilgi Formu, Uslu ve arkadaşları (2010) tarafından geliştirilen, 26 hikâyeden ve Uygunsuz Beklentiler, Duyarsızlık, Korkutma, Red/İzolasyon olmak üzere dört alt ölçekten oluşan Duygusal İstismar Farkındalık Ölçeği (DİFÖ) ve Yurtsever (2009) tarafından geliştirilen 63 maddeden ve "Bakım ve Korunma" ve "Kendi Kendine Karar Verme" olmak üzere iki alt boyuttan oluşan Ebeveyn Çocuk Hakları Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucu elde edilen bulgular ebeveynlerin çocuk haklarına yönelik tutumlarının duygusal istismara ilişkin farkındalıkları üzerindeki etkisi göz önüne alınarak tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Duygusal İstismar, Çocuk Hakları

Anne-Babaların Ödüllendirme ve Cezalandırma Nedenleri, Yöntemleri ve Çocukları Üzerindeki Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Atli - Doç.Dr. Süleyman Nihat Şad - Doç.Dr. Niyazi Özer

ÖZ

Anne-babalar çocuklarının ilk öğretmenleridir ve çoğu anne-baba öğretmenlik görevlerini iyi bir şekilde yerine getirmek ister. Anne-babaların, çocukları için iyi olacağına inandıkları davranışları kazandırmada en çok kullandıkları yöntemlerden biri de istedik davranışlar için ödül ve istenmedik davranışlar için de ceza vermektir. Anne-babaların çocuk yetiştirmede kullandıkları bilinçli ya da bilinçsiz ödüllendirme ve cezalandırma yöntemleri çocukların kişilik özelliklerini ve sosyal gelişimlerini etkilemektedir. Çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde anne-babayla kurulan etkileşim önceliklidir. Anne-baba davranışlarının çocukları üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalar, ailelerin çocuklarını nasıl yetiştirmeleri gerektiği konusunda her geçen gün daha fazla baskı hissettikleri ve bu konuda daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduklarını göstermektedir. Bu temel gereksinimler çerçevesinde yapılan bu nitel araştırmanın amacı anne-babaların çocuklarına ödül ve ceza verme nedenleri, kullandıkları ödül ve ceza türleri ve bunların etkilerini keşfetmektir. Araştırma verileri 2016-2017 yıllarında Malatya ilinde yaşayan anne-baba (n=29, yaş ort=39.93, s=5.45) ve çocukları (n=29, yaş ort=13.06, s=12.07) ile yarı yapılandırılmış nitel görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen nitel veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak ebeveynlerin çocuklarına akademik (okul başarısı, ders çalışma vb) ve sosyal (ağırbaşlılık, kardeşleri ile iyi geçinme vb.) nedenlerden dolayı ödül verdikleri görülmüştür. Ebeveynler, çocuklarının olumlu davranışlarını etkinlik temelli (örn. bilgisayarda oyun oynamasına izin verme), maddi (örn. Yiyecek, kıyafet, teknolojik ürünler satın almak), sosyal (örn. gezi ya da akraba ziyareti), sözlü (örn. tebrik ya da teşekkür etme) ve sözsüz (örn. Öpme ve sarılma) pekiştiricilerle ödüllendirmektedirler. Verilen ödüllerin çocuğun davranışları üzerindeki etkilerinin başında motivasyon artışı ve mutlu hissetme gelmektedir. Ebeveynlerin çocuklarına akademik (düşük okul başarısı, ders çalışmama vb), sosyal (büyüklere saygısızlık, eve geç gelme, yalan söyleme vb.), teknoloji bağımlılığı (telefon, bilgisayar, tablet vb ile uzun zaman geçirme) ve özbakım görevlerini ihmal (kıyafetlerini düzenlememe vb.) gibi nedenlerden dolayı ceza verdikleri görülmüştür. Diğer taraftan ebeveynler, çocuklarının olumsuz davranışlarını maddi (harçlığını kesme, oyuncak almama vb.), etkinlik temelli (dışarı çıkmasını ya da televizyon izlemesini yasaklama vb.), fiziksel (tokat atma vb.), sözel (kızma, bağırma vb.) ve duygusal (küsme, sevgiden yoksun bırakma vb.) gibi yöntemler kullanarak cezalandırmaktadırlar. Yapılan analizler verilen cezaların çocuğun davranışları üzerinde olumsuz davranışın sıklığının azalması ve küsme gibi etkilerin olduğunu göstermektedir. Not: Bu araştırma İnönü Üniversitesi BAP Birimi tarafından SBA-2017-868 nolu " Anne Babaların Çocuklarını Yetiştirmede Kullandıkları Ödül ve Ceza Yöntemlerine Yönelik Bir Anne Baba Eğitim Programının Hazırlanması, Pilot Uygulaması ve Değerlendirilmesi" adlı projesi tarafından desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anne-Baba, Ödül, Ceza

Arkadaş Kıskançlık Ölçeği'nin (AKÖ) Geliştirilmesi

Uzman Yunus Akan - Doç.Dr. Binnaz Kıran

ÖZ

Kıskançlık ile ilgili alanyazın incelendiğinde karşımıza sıklıkla kardeş kıskançlığı ve romantik kıskançlık çıkmaktadır; fakat arkadaş kıskançlığı hakkında herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bundan dolayı "Arkadaş Kıskançlık Ölçeği(AKÖ) geliştirilmeye karar verilmiştir. Bu araştırmanın amacı, ergenlerin kıskançlık düzeylerini ölçmek amacıyla bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçek geliştirmek için öncelikle kapsamlı literatür taraması yapılmış ve 100 ortaokul ve lise öğrencisine "Arkadaş Kıskançlığı" ile ilgili açık uçlu sorular sorulmuştur. Bu iki çalışmadan elde edilen verilerden yola çıkılarak kuramsal çerçeve doğrultusunda 110 madde ile madde havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşü ve pilot uygulamadan sonra uygun olmayan maddeler çıkarılarak veya düzeltilerek 93 maddelik uygulama formu oluşturulmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu Mersin İl Merkezinde farklı okullarda okuyan toplam 425 ortaokul ve lise öğrenci oluşturmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliği çalışması kapsamında 425 kişiden toplanan veriler SPSS 22.0 paket programıyla çözümlenmiştir. Uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucu ölçeğin altı faktörlü bir yapı gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu faktörler sırasıyla "İlgi", "Başarı", "Sahip Olma", "Yakın İlişkiler-Sevgi", "Haset" ve "İmrenme-Gıpta Etme"dir. Güvenirlilik çalışmalarında ise yapılan analizler sonrasında benzer faktörlere yüklenen maddeler atıldıktan sonraki ölçeğin 29 maddelik son hali için .920, altı ölçekler için ise sırasıyla .904, .833, .634, .711, .709 ve .659 olarak hesaplanmıştır. Bulgular ölçeğin geçerli ve güvenilir bir şekilde ergenlerin arkadaş kıskançlık düzeylerini ölçebileceğini göstermektedir. Bu çalışmadan elde edilen bilgiler bu alandaki eksikliğin giderilmesine katkı yapacağı ve arkadaş kıskançlığı alanında yapılacak ilk çalışmalardan birisi olması sebebiyle bu konuda yapılacak yeni çalışmalara rehber olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Arkadaş Kıskançlığı, Ölçek Geliştirme, Ergenler, Haset, İmrenme

Ataol Behramoğlu'nun Yaşadıklarımından Öğrendiğim Bir Şey Var Başlıklı Şiirinin Psikolojik Danışmada Kullanılabilirliği

Dr. Ersun Çıplak

ÖZ

Şiir uzun zamandır psikolojik danışmada danışanın kendini açmasını kolaylaştırmak amacıyla kullanılmaktadır. Bunun en sık rastlanan yolu, psikolojik danışmanın sürecin uygun bir anında var olan bir şiiri danışana okumasıdır. Psikolojik danışman bunun ardından danışanın bu şiire yönelik duygularını paylaşmasını isteyebilir. Bu noktada psikolojik danışman, şiirin yaşattığı duygu durum ile danışanın duygu durumunu eşleştirmeye özen göstermelidir. Literatür incelendiğinde yurtdışında psikolojik danışmada kullanılacak şiirleri belirlemeye ve seçmeye yönelik çalışmalara rastlanmaktadır. Ne yazık ki ülkemizde bu konuda yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın amacı Ataol Behramoğlu'nun Yaşadıklarımından Öğrendiğim Bir Şey Var (YÖBŞV) başlıklı şiirinin psikolojik danışmada kullanılabilirliğini incelemektir. YÖBŞV'nin psikolojik danışmada kullanılabilirliğinin incelendiği bu çalışmada toplam 217 katılımcı yer almıştır. Bu çalışmada ilk olarak YÖBŞV'a içerik analizi uygulanmıştır. İkinci olarak araştırmacı tarafından tasarlanan ölçme aracı katılımcılara uygulanmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan katılımcılar cevaplarını araştırmacıya ulaştırmışlardır. Elde edilen niceliksel veriler SPSS'le Mann-Whitney ve Kruskal-Wallis testiyle çözümlenmiştir. YÖBŞV'ı okuyan katılımcıların en çok zevk ve sevgi kategorisindeki duyguları yaşadıkları saptanmıştır. Katılımcıların en çok yaşadıkları zevk duygusunun, cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Sevgi duygusunun ise cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur. Katılımcıların yaşadığı zevk duygusunun eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı gözlenmektedir. Sevgi duygusu ise eğitim düzeyine göre farklılaşmamaktadır. Yaşadıklarımından Öğrendiğim Bir Şey Var toplam yedi kıtadan oluşmaktadır. Bu nedenle psikolojik danışmada hem bütün olarak hem de kıta ya da dize alıntılanarak kullanılabilir. Şiir, kendini kabul ve yaşama sevinci gibi olumlu kategorisinde değerlendirilebilecek mesajlar içermektedir. Bu nedenle danışanın kendini açmasını kolaylaştırabilir. Ayrıca katılımcıların deneyimlerine farklı bir perspektiften bakmalarına da yardımcı olabilir. Araştırmanın sonucunda şiiri okuyan katılımcıların en çok zevk ve sevgi duygularını yaşadıkları açığa çıkarılmıştır. Ayrıca, katılımcıların sevgi duygusunu yaşamalarının cinsiyet ve eğitim düzeylerine göre farklılaştığı saptanmıştır. Bu sonuca bağlı olarak Yaşadıklarımından Öğrendiğim Bir Şey Var'ın psikolojik danışmada danışanlara umut aşılama, yaşadıklarını yeni bir perspektiften bakmalarına ve kendini kabul etmelerine yardım etmek amacıyla kullanılabilirliği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Danışmada Şiir Kullanımı, Poem, Var Olan Şiir

The Usability of "Yaşadıklarımından Öğrendiğim Bir Şey Var" Written by Ataol Behramoğlu in Psychological Counseling

Abstract

Poetry in psychological counseling are used in order to facilitate client's self-disclosure. The most common way for this is that counselor reading a poem to client in a appropriate time of session. Then the counselor may ask the client to share her feelings for this poem. The poem allows the reader to feel the emotion. The poem should also contain a positive message. There are researchs in the worldwide literature to choose the poems that will be used in counseling are common. Unfortunately this subject has not been studied in our country. This paper's aim is to investigate

usability of Yaşadıklarımın Öğrendiğim Bir Şey Var (YÖBŞV) in counseling. Firstly YÖBŞV was analyzed by content analysis in this study. After 217 participants were assigned to working group. Measuring instrument was applied to some participants by researcher. The poem was analysed by content analysis. Data were analysed by Mann-Whitney and Kruskal-Wallis. YÖBŞV consist of seven stanzas. It can be used to as whole in psychological counseling. Therefore psychological counselor can benefit from the poem's a certain stanzas or lines. The poem conveys positive messages such as self-acceptance and the joy of life. It is revealed that participants who read YÖBŞV feel pleasure and love. Feeling of pleasure and love differ from according to the gender and education level of participants at a significant level. Love were not differ by gender and education level at a significant level. Participants who read the poem mostly felt the pleasure and love. It found that participants' a sense of pleasure differs from according to their gender and education levels at a significant level. On the other hand their sense of love not differ from according to their gender and education levels. These results demonstrate that the poem can be effectively used in counseling.

Keywords: Using Poetry In Psychological Counseling, Poem, Existing Poem

Best Practices In Efl Teacher Education Programmes: A Task-Based Approach For Materials Evaluation And Development Course

Inst. Mehzudil Tuğba Yıldız Ekin

Abstract

Language teaching materials, particularly coursebooks, are crucial elements for teaching English in formal settings. However, published materials may not always satisfy the needs of the specific educational contexts. Therefore,, evaluating and developing language teaching materials is regarded as an important skill for teachers of English as a foreign language. With this idea in mind, the present study aims to provide information about a task-based approach designed to develop 72 English language teacher trainees' skills to evaluate, adapt and design language teaching materials for specific educational contexts. In addition, evaluation of the approach used is presented based on the reflection papers and semi-structured interviews gathered from the teacher trainees. According to the results of the qualitative data, it can be observed that teacher trainees were almost satisfied with the approach used as they have learned by doing and they found the process beneficial for their professional development. In sum, it can be suggested that theory and practice should be combined in teacher training programmes in order to raise awareness and facilitate professional skills of future teachers.

Keywords: Teacher Trainees, Materials Development. Task-Based Approach, Language Teaching

Biçimlendirmeye ve Yetiştirmeye Yönelik Bir Değerlendirme Aracı Olarak Kahoot! Uygulamasının Kullanımı

Doç.Dr. Süleyman Nihat Şad - Doç.Dr. Niyazi Özer

ÖZ

Eğitimde kullanılan geleneksel değerlendirme yaklaşımları, amaçlarına göre tanımaya ve yerleştirmeye (diagnostik), biçimlendirmeye ve yetiştirmeye (formatif) ve düzey belirlemeye (summatif) yönelik değerlendirme olmak üzere üçe ayrılır. Bunlardan özellikle formatif değerlendirme benimsediği süreç temelli değerlendirme anlayışı bakımından çağdaş (alternatif ya da tamamlayıcı) değerlendirme yaklaşımlarına en yakın geleneksel değerlendirme yaklaşımıdır. Çünkü formatif değerlendirmeyle öğrencilerin öğrenme eksiklerinin ve ihtiyaçlarının tespit edilerek giderilmesi ve bu sayede öğrencinin gelişiminin desteklenmesi amaçlanır. Öğretmenler, formatif değerlendirme sonuçlarından hareketle öğrencinin öğrenme düzeyini denetlemenin yanında öğretim hizmetinin niteliğini değerlendirerek iyileştirmek için de dönütler elde edebilir. Formatif değerlendirme amacıyla mini sınavlar, izleme testleri, konu tarama testleri, alıştırmalar gibi yazmayı ya da seçmeyi gerektiren birçok geleneksel ölçme aracı kullanılmaktadır. Ancak e-öğrenme, mobil öğrenme, ters-yüz edilmiş öğrenme gibi öğrenme yaklaşımlarının hızla dijitalleştiği günümüzde ölçme araçlarının da dijitalleşmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu dönüşümle birlikte eğitim alanında kullanılacak Socrative, Kahoot!, Plickers, Google Forms, Quizizz vb. gibi Web 2.0 araçları yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Yaygın olarak kullanılmalarına karşın bu ölçme araçların geleneksel kağıt-kalem temelli ölçme araçlarına göre üstünlüklerinin ya da sınırlılıklarının belirlenmesine dönük yeterince araştırmaya ulaşılamamıştır. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, web tabanlı ücretsiz bir eğitsel oyun uygulaması olan Kahoot! (<https://create.kahoot.it/>) programının, biçimlendirmeye ve yetiştirmeye yönelik bir değerlendirme aracı olarak kullanılmasının etkililiğini değerlendirmektir. Durum çalışması deseninde yapılandırılan bu araştırmada Kahoot! programı pedagojik formasyon eğitimi kapsamında yürütülen ölçme ve değerlendirme derslerinde beş hafta boyunca biçimlendirmeye ve yetiştirmeye yönelik değerlendirme aracı olarak kullanılmıştır. Toplamda 164 öğrencinin kayıtlı olduğu dört şubede Kahoot! aracılığıyla her dersin başında önceki derslerde işlenen konularla ilgili çoktan-seçmeli sorular içeren formatif sınavlar yapılmıştır. Dersin sorumlu öğretim elemanı verilen cevapların dağılımına göre öğrencilerin öğrenme eksiklerini tespit ederek onlara açıklayıcı ya da düzeltici dönütler sunmuştur. Uygulamanın ardından öğrencilerden araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kahoot! Uygulaması Değerlendirme Formunu" doldurmaları istenmiştir. Ankette öğrencilere bazı demografik bilgilerle (cinsiyet, bölüm vb.) birlikte daha önce herhangi bir derslerinde Kahoot! ya da benzeri dijital uygulama kullanılıp kullanılmadığı, Kahoot! uygulamasını ne düzeyde eğlenceli ve eğitici buldukları, uygulamayı öğretmenlere önerme konusundaki düşünceleri kapalı uçlu sorularla sorulmuştur. Ayrıca öğrencilerin uygulamayla ilgili düşüncelerine dair daha zengin veriler toplayabilmek amacıyla iki açık uçlu soru yöneltilmiştir. Anketi, dersi alan öğrencilerden 88'i yanıtlamıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre öğrencilerin 72'sinin (%80,9) Kahoot! ya da benzeri bir uygulamayı daha önce hiç kullanmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin 73'ü (%82) Kahoot! uygulamasını oldukça eğitici bulurken, 69'u (%77,5) oldukça eğlenceli bulunduğunu belirtmiş ve 73'ü (%82) uygulamayı tüm öğretmenlere önermiştir. Açık uçlu sorulara verilen cevaplarının analiz sonuçlarına göre öğrenciler, Kahoot! uygulamasının derste öğrendiklerini pekiştirerek kalıcılığını artırdığını, öğrenme eksikleri ve hatalarının tespit edilerek giderilmesine olanak sunduğunu, eğitsel oyun özelliğinden ötürü motive edici bir rekabet ortamı yarattığını ve eğlenerek öğrenme imkanı sunduğunu, öğrencilerin derse aktif katılımlarını artırdığını, kullanışlı bir şekilde anında dönüt imkanı sunduğunu belirtmişlerdir. Diğer taraftan soruları cevaplamak için verilen sürenin kısalığının telaş, dikkatsizlik gibi olumsuz etkilere yol açtığını, başarı sıralamasından kaynaklanan rekabetin

bazı öğrencilerin motivasyonları olumsuz etkilediğini ve her öğrenci için internet erişiminin mümkün olmadığını belirterek uygulamanın sınırlılıklarına işaret etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kahoot!, Ölçme ve Değerlendirme, Biçimlendirmeye ve Yetiştirmeye Yönelik Değerlendirme, Öğretmen Yetiştirme

Bilim ve Sanat Merkezi Velilerinin Beklentileri ve Karşılama Düzeyleri

Dr. Öğr.Üyesi Serkan Ünsal - Dr. Abdullah Çetin - Okutman Mustafa Yoğurtcu

ÖZ

Bu araştırma, Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) velilerinin beklentilerini ve beklentilerinin karşılanma düzeyini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, tarama modelinde yapılmış betimsel çalışmadır. Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş BİLSEM'e öğrencisi devam eden 220 veli oluştururken, araştırmanın örneklemini evren içinden ulaşılan, gönüllü olarak araştırmaya katılan 51 veli oluşturmuştur. Veriler, velilerin BİLSEM'lerden beklenti ve karşılanma düzeyini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen, "Üstün yetenekli öğrenci velilerinin BİLSEM'den beklentileri ve karşılanma düzeyi anketi (ÜYÖVBBKDA)" aracılığı ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 21 paket programından ve içerik analizinden faydalanılmıştır. Bu araştırmada velilerin BİLSEM'lerden beklentilerinin çok yüksek düzeyde olduğu ancak veli beklentilerinin BİLSEM tarafından karşılanma düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu, beklenti ve karşılanma düzeyleri arasında anlamlı farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca velilerin çözüm bekleyen en önemli sorunlarının BİLSEM'in ulaşımı ve fiziki alt yapısı ile ilgili olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bilssem, Beklenti Düzeyi, Veli, Üstün Yetenekli

Bilinçli Farkındalık Temelli Psiko-Eğitim Programının Çocukların Bilinçli Farkındalık Düzeylerine Etkisi

Uzman Çağrı Utkan - Prof.Dr. Meral Atıcı

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, bilinçli farkındalığa dayalı olarak geliştirilen bilinçli farkındalık beceri eğitimi psiko-eğitim programının çocukların bilinçli farkındalık seviyelerine etkisini incelemektir. Araştırma kapsamında Adana ili Çukurova ilçesinde bulunan bir devlet ilkokulunda öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin tamamına (n= 120) Çocuk ve Ergenler için Bilinçlilik Ölçeği (Greco, Baer ve Smith, 2011) uygulanmıştır. Ölçek sonuçlarına göre bilinçli farkındalık puanı düşük olan 18 öğrenci deney ve kontrol gruplarına (deney grubu= 9, kontrol grubu= 9) rastlantısal olarak atanmıştır. Deney grubunda bulunan katılımcılara 8 oturumdan oluşan bilinçli farkındalık temelli psiko-eğitim programı uygulanırken; kontrol grubunda yer alan katılımcılara herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Öntest ve sontest ölçümlerinin yapıldığı çalışmada deneysel işleme maruz kalan (deney grubu) ve kalmayan (kontrol grubu) katılımcıların bilinçli farkındalık düzeylerinin anlamlı bir fark gösterip göstermediğine yönelik olarak karışık ölçümler için iki faktörlü ANOVA (two-way ANOVA for fixed measures) testi kullanılmıştır. ANOVA sonuçları psiko-eğitim programının çocukların bilinçli farkındalık düzeylerini artırmada etkili olduğunu göstermektedir. Buna göre deney grubundaki deneklerin, kontrol grubundaki deneklere göre bilinçli farkındalık düzeylerinde anlamlı bir artış olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Psiko-Eğitim, Grup Rehberliği, Farkındalık, Çocuklarda Bilinçli Farkındalık, Mindfulness

Bir Koltukta Üç Karpuz Taşımak: Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinde İş Aile ve Okul Çatışması

Doç.Dr. Niyazi Özer - Doç.Dr. Süleyman Nihat Şad - Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Atli

ÖZ

Rol; sosyal bir birimde, belirli bir pozisyon işgal eden kişiden beklenen davranış kalıplarıdır (Robbins, 1994). Bireyler toplumsal hayatta farklı konumlar için farklı roller sergilerler. Ancak bazı durumlarda, bireylerin birden fazla rolü bir arada sergilemeleri gerekebilir. Örneğin lisansüstü eğitim alan bir öğrenci aynı zamanda bir okulda öğretmen, evde de aile babası rollerini sergilemek durumunda olabilir. Aynı zamanda hem öğrenci hem de öğretmen rollerini sergilemek ya da bu rollerin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmek güç bir iştir. İş, eğitim ve aileye ilişkin sorumlulukların bazen aynı zamanlarda yapılması zorunluluğu, bireylerin işe, aileye ve okula ilişkin rolleri ve sorumlulukları arasında çatışma yaşanmasına neden olabilir. Örneğin öğretmen olarak görev yapan bir lisansüstü eğitim öğrencisi okuldaki sorumlulukları nedeniyle lisansüstü ödevlerini tamamlamakta güçlük yaşayabilir. Benzer bir durum ailedeki sorumluluklar için de geçerlidir. İş ve eğitime ilişkin sorumluluklarına odaklanan bir öğretmen, ailevi sorumluluklarını ihmal etmek zorunda kalabilir. Bu açıdan bakıldığında bu üç farklı rolün gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmeye çalışan bir öğretmenin; 1) işteki sorumlulukları eğitime ve aileye ilişkin sorumluluklarını engelleyebilir, 2) eğitime ilişkin sorumlulukları iş ve ailevi sorumluluklarını engelleyebilir, ya da 3) ailevi sorumlulukları iş ve eğitime ilişkin sorumluluklarını engelleyebilir. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı lisansüstü eğitim yapmakta olan öğrencilerin iş, aile ve eğitime ilişkin rolleri arasında yaşadıkları çatışmaları ortaya koymaktır. Nitel araştırma paradigmasına uygun olarak yapılan bu araştırmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Bu desenin kullanılmasındaki temel amaç öğrencilerin bu çatışmaları nasıl deneyimlediklerini ortaya koymaktır. Araştırmanın katılımcıları bir üniversitede lisansüstü eğitim yapan 22 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra içerik analizi yapılacak ve bulgular ilgili literatür çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Rol Çatışması, Aile, İş, Eğitim

Çocuk Gelişimi Önlisans Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Öğr. Gör. Hatice Kefeli

ÖZ

Dünya’da artan nüfus ve küresel ısınma doğal kaynakların giderek azalmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda da Dünya’da bir yıl içerisinde yetiştirilen ve beslenen tüm gıda ürünleri 1990’lar ve 2000’li yılların başında Ekim ayında tüketilirken 2017 yılında bu gıda ürünlerinin Ağustos ayının başlarında tüketilmiş olduğu ve artan ihtiyacın karşılanmasının gün geçtikçe zorlaşacağı belirtilmektedir. Bu yüzden çevrenin ve doğal kaynakların korunmasına ilişkin çeşitli önlemler alınması ve bu konuda farkındalık oluşturulması gerekmektedir. Devletler ve konuyla ilişkili faaliyetler yürüten sivil toplum örgütleri tarafından çevre sorunlarına ilişkin çeşitli farkındalık ve bu sorunları azaltma çalışmaları yapılmasına karşın bu çalışmalar yetersiz kalmaktadır. Bu kapsamda çocuklara ve gençlere yönelik verilen çevre eğitimleri büyük önem kazanmaktadır. Çevre eğitimi ekolojik bilgilerin bireylere aktarılmasını sağlarken bir yandan da bu bilgilerin çevreye yönelik olumlu tutum ve davranışlara dönüşmesinin sağlanmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Bu yüzden günümüzde çocuklara ve gençlere gerek aileleri tarafından gerekse formal eğitim kapsamında verilen çevre eğitimi büyük önem taşımaktadır. Özellikle çocukluk döneminde böyle bir eğitimin verilmesi sorumluluk sahibi bireylerin yetişmesi açısından gereklidir. Bu çalışmada Tokat ilinde bulunan ve Çocuk Gelişimi Önlisans Programı’nda okuyan öğrencilerin çevreye yönelik tutumlarının anne ve babalarının yaşı, eğitim düzeyi, mesleği, gelir durumu ve bu öğrencilerin Çocuk ve Çevre dersi alma durumlarına göre nasıl değiştiğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmaya gönüllü olarak 160 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Şama (2003) tarafından geliştirilen “Çevresel Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda yapılacak istatistiksel analizler sonucu elde edilecek bulgular literatür kapsamında belirlenen değişkenler ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevresel Farkındalık, Çocuk Gelişimi

Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme ve Müdahale Sürecinde Okul Psikolojik Danışmanlarının Rolü

Doç.Dr. Firdevs Savi Çakar - Doç.Dr. Mustafa Kılınc

ÖZ

Bu araştırma çocuk istismarı ve ihmalini önleme ve müdahale sürecinde okul psikolojik danışmanlarının rolünü literatüre dayalı olarak inceleyen ve bu alanda çalışanlara yönelik önerilerin sunulacağı betimleyici bir çalışmadır. Çocuk istismarı ve ihmali tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hala yaygın olarak görülen temel sorunlardan birisidir. Çocukların gelişimini, uyumunu, ruhsal ve fiziksel iyi olma halini olumsuz etkileyen bir olgu olarak kabul edilmektedir. Çocuğun bakımından sorumlu yetişkin bireyler başta olmak üzere eğitimcilerin, ruh sağlığı uzmanlarının, sağlık çalışanlarının, hukuk ve emniyet birimlerinin, sosyal çalışmacıların önleme ve müdahale sürecinde önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Özellikle okullarda çalışan ve çocuklarla uzun zaman geçiren öğretmenlerin, okul psikolojik danışmanlarının ve okul yöneticilerinin çok kritik bir konumda oldukları bilinmektedir. Bu süreçte okul psikolojik danışmanlarının istismar ve ihmale uğrayan, geçmişte uğramış olan ve risk altındaki çocuklara ulaşma ve psikolojik müdahale sürecini planlama ve uygulamada doğrudan etkin bir rol oynadıkları kabul edilmektedir. Bu doğrultuda okul psikolojik danışmanlarının çocuk istismarı ve ihmalini önleme ve müdahale sürecine ilişkin yeterliklerinin artırılması, etkili önleme ve müdahale programları hazırlama ve uygulamada yetkinleştirilmesi bir gereklilik olarak karşımız çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Çocuk İstismarı ve İhmal, Önleme ve Müdahale, Okul Psikolojik

Control of Water Supply System In Sirnak

RA. Veysel Kış

Abstract

The control of water supply system in world is being very important,so it needs an correct mathematical model.This study describes the mathematical and simulation model of water supply system in Sirnak. The water transmission line consists of four water reservoirs, pumps, valves, pipelines and other hydraulic parts.Pump stations deliver water through pipeline to storage reservoirs. The water supply system consists of active elements and passive dynamical elements.The active elements are like pipes,reservoirs and pipelines.These elements in the water supply systems play very important role.These active elements are operated to control the flow rate of water and water pressure. The passive elements are pipes and reservoirs.They cannot directly effect system.. The mathematical model contain the nonlinear equation between flow rates and reservoir heads.The friction coefficients are calculated by method of Hazen William's and Darcy-Weisbach's.Water is assumed to be incompressible and the other system elements are stationary.The bernoulli equations and energy conservation equations are used each component model.The simulation model is done with the matlab program.This model is applied to the water supply system in Sirnak. The measured quantities and simulation results show a basis for future work on water supply system modelling and control. Key Words: Computer Simulation, Mathematical Models, Water Supply Systems. REFERENCE 1. İlyas Eker,Tolgay Kara,(2003), Operation and control of a water supply system, ISA Transactions 42 ,461–473

Keywords: Computer Simulation, Mathematical Models, Water Supply Systems.

Diktede Yanlış Harf Kullanımının Düzeltilmesinde Renkli Kalemlerin Etkisi

Doç.Dr. Serdarhan Musa Taşkaya - Araştırmacı Ersin Çopur

ÖZ

Yazı öğretiminde kullanılan yöntemlerden biri de diktedir. Dikte çalışmaları, dinlediğini anlama ve doğru yazabilme açısından oldukça önemlidir. İlkokul birinci sınıfta kazandırılması gereken yazma becerisinin gelişmesi için kullanılan dikte çalışmaları, doğru ve yaratıcı bir yazılı anlatım becerisinin temelini oluşturması nedeniyle önemlidir. Dikte, öğrencinin yazma becerisini geliştirmesinin yanında dinleme becerisini de geliştirecek bir çalışmadır. Ancak dikte çalışmalarında birçok hata ile karşılaşılmaktadır. Bu çalışmada, ilkokul birinci sınıfta öğrenim gören bir öğrencinin, dikte çalışması yaparken yanlış yazdığı seslerin azaltılmasında renkli kalemlerin etkisinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Çalışma, araştırmacının öğrencinin dinlediğini yanlış yazma soruna çözüm üretme sürecini kapsadığından uygulamalı eylem araştırması olarak tasarlanmıştır. Çalışma, tek denekli yarı deneysel türde desenlenmiştir. Çalışmada yer alan öğrenci, Mersin ilinde ilkokul 1. Sınıfta öğrenim görmekte olan erkek bir öğrencidir. Öğrencinin dinlediğini yanlış yazma probleminin giderilmesi için okul idaresi ve ebeveynlerinden gerekli izinler alınmış ve eylem planı hazırlanarak uygulanmıştır. Öğrenci yazarken “p” sesi yerine “k”, “r” sesi yerine “l” ve “z” sesi yerine “s” seslerini kullanmaktadır. Bu sesler için her bir sesin kalemi farklı renkte olacak şekilde renkli kalemler oluşturulmuş ve öğrenci bu sesleri duyduğunda sese ait olan kalemi kullanmıştır. Dokuz hafta süren uygulama haftada bir gün olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Öğrenciyle ön testte yapılan çalışmada %66,7, 2.hafta % 78,3, 3. hafta % 70,9, 4. hafta % 100, 5. hafta % 90,9, 6. hafta % 100, 7. hafta % 100, 8. hafta % 100 ve 9. hafta yapılan son testte % 96,3'lük başarı oranı elde edilmiştir. Son testte, ön testte yazdırılan metne ek olarak birkaç cümle daha yazdırılmıştır. Sonuç olarak uygulamanın başarılı olduğu, öğrencinin dikte çalışmasında yanlış yazdığı sesleri doğru yazmaya başladığı görülmüştür. Yapılan çalışmanın başarıyı %23,6 oranında artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada renkli kalemlerle yapılan çalışmanın yanlış harf kullanma probleminin çözümünde etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dikte, Yazma, Eylem Araştırması

Doktor Şerif Korkut'un Anılarına Göre Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Türkiye'deki Sağlık Sistemi

Prof.Dr. Hasan Babacan - Öğr.Gör. M. Fatih Sansar

ÖZ

Şerif Korkut, 1895 yılında Burdur'da dünyaya geldi. Küçük yaşta önce annesini beş yaşındayken de babasını kaybetti. İlk ve orta mektebini Burdur'da okudu. 1911 yılında Konya İdadisi'nden mezun oldu. 1913 yılında Haydarpaşa'da bulunan Askerî Tıbbiye'ye giderek 1918 yılında tabip yüzbaşı olarak mezun oldu. Gülhane'deki stajının ardından Elazığ Askeri Hastanesi'nde görevli iken El-Cezire cephesinin hemen bütün hastanelerinde ve cephelerinde görev aldı. 1919'da cepheden Kilis'e dönerken Fransız askerleri tarafından propagandacılık töhmetiyle tutuklanarak Halep'te hapse atılmış ve buradan firar ederek Millî Mücadele'ye katılmıştır. 1925 yılında tazminatını ödeyerek askerlikten ayrılmış ve sivil hayata atılmıştır. Bundan sonra önce İmar ve İskân vekâletinde sıhhat müşavirliğine başlamış, ihtisasını yapmak için Nisan 1925 tarihinde Hamidiye Etfal Hastanesi'nde cerrahi ve cerrahi ortopedi asistanlığına başlamıştır. 1928 yılında Almanya-Tübingen'de iki yıl çalıştıktan sonra 1931 yılında yurda dönmüştür. 1931 yılı temmuzunda Kayseri Hastanesi'ne 1933 yılında da Zonguldak Hastanesi'ne tayin olmuştur. 12 Mayıs 1937'den itibaren Ankara Numune Hastanesi'nde göreve başladı. Çalışma Bakanlığı İşçi Sigortaları Kurumu cerrahi mütehassısı iken 1946 seçimlerinde Burdur milletvekili olarak Meclise girdi. Çalışmamızda, onun tıp hayatının ve siyasi mücadelesinin önemli bir parçasını teşkil eden, o dönemde Anadolu'yu kasıp kavuran sıtma hastalığı ve bu hastalıkla yapılan tıbbi ve zirai mücadelenin bazen faydaları ve bazen de yetersizliği vurgulanacaktır. Ayrıca Doktor Şerif Korkut, cumhuriyet hükümetlerinin sağlık alanında iyileşmeler meydana getirirken, doktorlar arasında ve doktorlarla halk arasında yaşanmaya başlayan ekonomik ilişkiler ve haksızlıklar, kayırmacılık ve tıp etiğine uymayan davranışların yaygınlaşmaya başlamasına dikkat çekmektedir. Şerif Korkut anılarında, doktorların özel muayenahaneler açmaya başlaması, buralara kırsal kesimden gelen hastaları kendi muayenahanelerine çekmek için simsarlar tutarak hatta taksi şoförleriyle anlaşarak, tren garı ve otobüs vb ulaşım araçlarının geldikleri yerlerden hastaların kendi muayenahanelerine getirmeleri için neler yaptıklarını ibret verici örneklerle anlatmaktadır. Hastanelerde, hasta kayıtları için yine simsarların erkenden sıra alarak bu sıraları şehir dışından gelen hastalara para karşılığında satmalarının nasıl kanıksandığını da vurgular. Yeni devletin sağlık sisteminin suiistimallerle daha ilk yıllarında nasıl çöküntüye girdiği gibi hususlar bu çalışmada onun anılarından alıntılar yapılarak aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doktor Şerif Korkut, Sağlık Sistemi, Cumhuriyet, Sağlık Politikaları

Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Sayılara İlişkin Yaklaşımları

Canselin Baltalı - Prof.Dr. Perihan Dinç Artut

ÖZ

Bu araştırma, dokuzuncu sınıf öğrencilerinin rasyonel sayılara, üslü sayılara, köklü sayılara ve bu sayılarla yapılan işlemlere nasıl yaklaştıkları ve hangi hataları yaptıklarını belirlemek amacıyla yapılan bir pilot çalışmadır. Araştırma nitel araştırma desenine göre modellenmiştir. Çalışma grubunu Türkiye'nin güney bölgesinde bulunan bir ilçenin bir anadolu lisesine devam eden 15 dokuzuncu sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Bu öğrenciler matematik öğretmenlerinden alınan bilgiler doğrultusunda 5' i iyi düzeyde matematik başarısına, 5' i orta düzey matematik başarısına ve 5' i de düşük düzeyde matematik başarısına sahip olacak şekilde belirlenmiştir. Katılımcı öğrencilerin 7'si erkek 8'i kız öğrencidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak rasyonel, üslü ve köklü sayılardan oluşan 27 sorunun yer aldığı bir soru seti kullanılmıştır. Bu soru seti her bir öğrenciye tek tek uygulanmıştır. Her bir soruya verdikleri cevaplar kaydedilmiştir. Her bir soruya verilen cevaba ilişkin "bu şekilde düşünmenin nedeni açıklayabilir misin" sorusu yöneltilerek alınan cevaplar kaydedilmiştir. Bu şekilde toplanan veriler betimsel analiz ile analiz edilmektedir. Bulguların sunumunda katılımcıların kimliklerini açık etmemek için her katılımcı erkek öğrenciye E1, E2, ..., E7, kız öğrenciye ise K1, K2, ..., K8 biçiminde kodlar kullanılmıştır. Verilerin analizinden elde edilen ilk bulgular öğrencilerin çoğunlukla yaptıkları çözüme ilişkin açıklama olarak "çünkü kural böyle" ifadesini kullandıkları görülmüştür. Daha çok üslü sayılarla ilgili hatalar yaptıkları ve sayılarla ilgili bazı özel durumları bütün sayılara genelleme hatası yaptıkları da görülmüştür. Bu süreç devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik, Rasyonel Sayılar, Üslü Sayılar, Köklü Sayılar, Sayılar, Sayılarla İşlemler

Düşük Trombosit Seviyesi Olan Hastada Ultrason Eşliğinde Santral Venöz Kateter Deneyimimiz: Olgu Sunumu

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Duran

ÖZ

Giriş: Ultrasonografi son yıllarda yoğun bakımlarda oldukça sık kullanılmaktadır. Özellikle santral venöz kateterizasyon uygulamalarında da yararlı olmaktadır. Bu çalışmada yoğun bakım ünitemizde sepsis tanısıyla takip edilen, acil olarak santral venöz kateter açılması gereken, ciddi trombositopenisi olan hastaya ultrasonografi eşliğinde açtığımız santral venöz kateter uygulamamızın değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Olgu:** 90 yaşında erkek , GKS: 14, Bilinç açık koopere olan hasta. Bilinen KOAH ve kronik AF dışında sistemik hastalığı olmayan , önerilere rağmen düzenli ilaç kullanım öyküsü olmayan hasta, solunum sıkıntısı ile acile başvurarak sonrasında yoğun bakıma yatırılı yapıldı. Takiplerinde genel durumu kötüleşen ve septik tablo gelişen hastanın periferik venöz damarlarında akış problemi ve arteriyel mikrosirkülasyon patolojisi (KVC konsültasyonu yapılan hasta) gelişti. Hastanın takiplerinde intra venöz damar yolları çalışmaması ve yeni intravenöz damar yolu açılmaması üzerine Santral venöz kateter açılması planlandı. Ancak hastanın çalışılan laboratuvar değerlerinde; Hb:8.05 PLT:12.74 (PT) INR:1.6 aPTT:93.1 olması üzerine kanama riskinden dolayı USG eşliğinde in 7f femoral santral venöz kateter açıldı. İşlem, tek deneme ile minör ve majör vasküler komplikasyonlar dahil herhangi bir komplikasyon yaşanmadan açıldı. **Tartışma:** Koagülasyon anormallikleri olan hastalarda santral venöz kateter açılması güvenliği geçmişte bir çok araştırmaya konu olmuştur. Ancak bununla ilgili çeşitli çalışmaların varlığına rağmen, kesin bir sonuç bulunmamaktadır. (1)Koagülopatiyi düzeltme endikasyonunun, yapılacak uygulamanın invaziv olmasına, kanama komplikasyonunun kolay saptanmasına ve kontrol edilebilir olmasına bağlı olduğu bilinmektedir. USG eşliğinde santral venöz kateter açılmasına yönelik yapılan çalışmalar, santral venöz kateterin trombositopeni ve anormal koagülasyon parametreleri varlığında, önemli derecede kanama riskini artırmadığını göstermiştir(2,3,4) Bu nedenle, santral venöz kateter yerleştirilmeden önce kan ürünlerinin transfüzyonu veya koagülasyon faktörleri ile koagülasyonun profilaktik düzeltilmesi gerekli değildir. **Sonuç:**Çalışmamızda ciddi trombositopenisi olan hastalarda USG eşliğinde açılan santral venöz kateterin vasküler ve non-vasküler komplikasyon riskini azalttığını düşünmekteyiz .

Anahtar Kelimeler: Santral Venöz Kateter, Trombositopeni, Ultrasonografi

E-Öğrenme Stillерinin Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğrencileri Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi

Ümit Yetiş

ÖZ

Çalışmada Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesinde 540 öğrenci anket model olarak ele alınmış ve e-öğretme stillerinin öğrenci üzerinde etkisi çalışmada belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada ele alınan model öğrencilerin e-öğrenme stillerinin demografik değişkenler (cinsiyet, internete bağlantısının durumu, sosyal ağ üyeliği) gruplar arasında farklılaşmanın olup olmadığı konusunda ise bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Analizde kullanılan diğer demografik değişkenler (eğitim dönemi (sınıf), internete bağlanılan cihaz özelliği, internet kullanım amacı, günlük internete ayrılan süre, internet kullanım deneyimi, akıllı telefon sahipliği) farklılaşma tespiti konusunda ise tek yönlü varyans (ANOVA) analizi uygulanmıştır. Yapılan çalışmalarda 38 maddelik e-öğrenme stilleri ölçeği çalışmada veri toplama aracı olarak ele alınmış ve sonuçların değerlendirilmesi konusunda anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir. Çalışma sonunda, öğrencilerinin e-öğrenme stilleri ölçeği "orta" düzeylerde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin e-öğrenme stilleri ile cinsiyet, sınıf, internete bağlanmak için kullanılan cihaz, internet bağlantısı sahibi olma durumu, günlük internet kullanım süresi ve internet deneyimi değişkenleri, akıllı telefona sahip olma değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: E-Öğrenme Stilleri, Akıllı Telefon, Anket Modeli.

Determining the Effects of E-Learning Styles on the Students of Engineering and Architecture Faculty

Abstract

540 students were studied as a survey model at the Faculty of Engineering and Architecture of Kahramanmaraş Sütçü İmam University and the effect of e-learning styles on students has been tried to be determined in study. Independent sample t-test was applied to the demographic variables (gender, status of ethernet connection, social network membership) of the e-learning styles of the model students studied in the study. In addition, other demographic variables used in the analysis (education period (class), device type connected to the ethernet, purpose of ethernet use, duration of daily ethernet, ethernet usage experience, smartphone ownership) were different and one way ANOVA analysis was applied. The 38-item e-learning style scale developed was used as a data collection tool in the study and the significance level of the results was accepted as 0,05. At the end of the study, it was determined that the e-learning style scale of the students was "medium". It has also been found that there are significant differences between the e-learning styles of the students and the variables of gender, class, device used to connect to the ethernet, ownership of ethernet connection, duration of daily ethernet usage and ethernet experience, and possessing smartphone.

Keywords: E-Learning Styles, Smart Phone, Survey Model.

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Üst Bilişsel Düşünme Becerilerinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Melike Özyurt - Burcu Dağlı Ay - Fırat Ağlamış
Merve Kavunç - Şükran Tüfekçi

ÖZ

Bu araştırmanın amacı eğitim fakültesi öğrencilerinin üst bilişsel düşünme becerilerinin sınıf düzeyi, cinsiyet, anne- baba eğitim durumu, okudukları bölüm, ve mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre incelemektir. Araştırma betimsel nitelikte olup genel tarama modeli esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma evrenini 2017-2018 akademik yılı güz döneminde Gaziantep Üniversitesi Eğitim Fakültesinin sınıf öğretmenliği, matematik öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği ile psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümlerinin birinci ve dördüncü sınıflarında öğrenim gören 579 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Tuncer ve Kaysi (2013) tarafından geliştirilmiş olan Üst Biliş Düşünme Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Düşünme becerileri, problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme becerileri, karar verme becerileri ve alternatif değerlendirme olmak üzere dört alt boyutu olan ölçek 18 maddeden oluşmaktadır. Beşli likert tipindeki ölçek "1: Hiç Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Tamamen Katılıyorum" şeklinde puanlanmaktadır. Verilerin analizi aşamasında öncelikle araştırmadan elde edilen verilerle ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmış ve bu katsayı .820 olarak tespit edilmiştir. Sonrasında verilere normalite testi uygulanmış skewness (çarpıklık) -.401, kurtosis (basıklık) -.321 olarak belirlenmiş, verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin üst düzey düşünme becerisi puanlarının cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre incelenmesinde bağımsız gruplar t testi; anne ve babanın eğitim durumu, mezun oldukları lise türü ve okudukları bölüme göre incelenmesinde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizlerin tümünde anlamlılık düzeyi ($p < .05$) olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda eğitim fakültesi öğrencilerinin üst bilişsel düşünme becerilerinin cinsiyete göre kız öğrenciler lehine ($t = 2,071, p < .05$), sınıf düzeyine göre birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri arasında dördüncü sınıf öğrencileri lehine ($t = -2,463, p < .05$) anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin üst bilişsel düşünme becerileri anne eğitim durumu, ($F = 1,576, p > .05$) baba eğitim durumu ($F = 1,867, p > .05$), mezun olunan lise türü ($F = 1,689, p > .05$) ve okudukları bölüme ($F = 1,465, p > .05$) göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Anahtar Kelimeler: Düşünme Becerisi, Üst Biliş, Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Anne - Baba Eğitim Durumu

Analysis of Meta-Cognitive Thinking Skills of Students of the Faculty of Education

Abstract

The aim of this study is to examine the metacognitive skills of the students of the faculty of education by their class level, gender, parents' education status, the department where they study, and the type of high school they graduated from. This is a descriptive study based on a general scanning model. The study consists of 579 students in their first and fourth years in the departments: classroom teaching, mathematics teaching, Turkish teaching, English teaching and psychological counseling and guidance at Gaziantep University Faculty of Education in the 2017-2018 fall semester. The Meta-Cognitive Thinking Scale developed by Tuncer and Kaysi (2013) was used as the data collection tool in the study. The scale consists of 18 items with four subscales: thinking skills, reflective thinking skills for problem solving, decision making skills, and alternative evaluation. The Five point Likert type scale is graded as follows "1: I do not agree at all, 2: I do not

agree, 3: Undecided, 4: I agree, 5: I completely agree". In the phase of data analysis, the Cronbach alpha reliability coefficient of the scale and the data obtained from the study was calculated and this coefficient was .820. Subsequently, a normality test was applied to the data and the skewness was found to be -.401, kurtosis (kurtosis) -.321, and the data showed normal distribution. The one-way analysis of variance (ANOVA) was used to examine the advanced-level-thinking skill scores of the students by the high school they graduated from and the department where they study, while the t-test, and the parents' educational status were used to examine the same skill scores by gender and class level. The significance level was accepted as ($p < .05$) for all the statistical analyzes. As a result of the study, it was found that the metacognitive thinking skills of the students of the faculty of education were significantly different, that is to say, higher among female students by gender ($t = 2,071, p < .05$), and higher among fourth grade students ($t = -2,463, p < .05$) among first and fourth grade students by class level. The students' metacognitive thinking skills did not show any meaningful difference through their mothers' education status ($F = 1,576, p > .05$), fathers' education status ($F = 1,867, p > .05$), type of high school they graduated from ($F = 1,689, p > .05$) and the department where they study ($F = 1,465, > .05$).

Keywords: Thinking Skill, Metacognition, Gender, Grade Level, Parents' Education Status

Eğitim Yönetim Sisteminin Yerelleşme Algısı Ölçeği

Suphi Turhan

ÖZ

Bu çalışmanın amacı eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesi ile ilgili alanda yazılmış literatürde oldukça sık geçen kavramlardan yararlanılarak Eğitim Yönetim Sisteminin Yerelleşme Algısı Ölçeği oluşturmak ve alandaki bilimsel çalışmalara bütünlük kazandırmaktır. Hem nitel hem de nicel veriler toplanarak verilerin analizi bütünlüştürülmüş olgular ve olaylar arası ilişkiye dayalı hipotez ve kuram üretme amacıyla desenlenmiştir. Literatür ve sayısal verilerin bir arada kullanıldığı tarama yöntemi kullanılmıştır. Kuramdan uygulamaya yönelimli olan bu ölçek geliştirme çalışması kuramsal ve deneysel form hazırlama çalışmalarını kapsamaktadır. Çalışma literatür taraması, yöntem, ölçek geliştirme çalışmaları ve sonuç bölümünden oluşmaktadır. Eğitim Yönetim Sisteminin Yerelleşme Algısı Ölçeği için oluşturulan kuramsal ve deneysel formların her biri ikişer aşamada test edilerek olası hataların önüne geçilmeye çalışılmıştır. Literatür taraması için; Google Akademik arama motoru, TÜBİTAK ULAKBİM, DergiPark ve kamu kurumu web sayfaları kullanılmıştır. Yapılan taramalarda eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesi alanında yazılmış 21 tez, 52 makale, 19 şura kararı, 10 kalkınma planı, 2 proje, 1 yasal düzenleme, 1 rapor, 1 kitap ve 1 anayasal düzenlemeye ulaşılmıştır. İçerik analizi için 8 başlıklı bir veri toplama aracı geliştirilmiş ve veriler bu araçla toplanmıştır. Elde edilen veriler MAXQUDA 10 veri analiz programına yüklenmiş, yapılan sonucunda eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesi ile ilgili literatürde en çok kullanılan 38 kod tespit edilmiştir. Bu kodlar 3 faktör altında toplanarak 46 açık uçlu soruya çevrilmiştir. Soru maddeleri kapsam geçerliliğini sağlamak için uzman görüşlerine sunulmuştur. 10 Uzmanın görüş ve önerileri değerlendirilerek her maddenin kapsam geçerlilik oranları belirlenip, kapsam geçerlilik indekslerine göre analiz edilerek kapsam geçerliliği sağlanan 3 faktör ve 38 açık uçlu soru maddesinden, aday Eğitim Yönetim Sisteminin Yerelleşme Algısı Ölçeği oluşturulmuştur. Oluşturulan Aday ölçek beş maddelik likert tipindedir ve kesinlikle katılmıyorum (1), katılıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), kesinlikle katılıyorum (5) seçeneklerinden oluşmaktadır. Aday ölçek formu 2016-2017 eğitim öğretim yılında Adana İli Seyhan İlçesindeki öğretmenlere iki aşamada uygulanmıştır. Yapı geçerliliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi için SPSS v24 ve Doğrulayıcı Faktör Analizi için LISREL v8.80 veri analiz programları kullanılmıştır. Faktör analizinin yapılabilmesi için normallik ve Cronbach Alpha, Spearman-Brown ve Guttman iç tutarlılık testleri yapılmış ve analiz için uygun olduğu görülmüştür. Açıklayıcı faktör analizi yapılarak ölçeğin 3 faktör ve 36 soru maddesinden oluştuğu, toplam varyansın %75,608, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örnekleme Yeterliliğinin, 972 olduğu, elde edilen aday ölçeğin Cronbach α değeri (.981) ile oldukça güvenilir olduğu, faktör ve madde yük değerlerinin çoğunun oldukça iyi olan (.70) değerinin üzerinde olduğu görülmüştür. Doğrulayıcı faktör analizi ile model ölçüm referans uyumlarına bakıldığında, ölçek modelinin iyi uyum gösterdiği, geçerli ve güvenilir olduğu, belirlenen faktörlerin belirlenen alt soru maddeleri ile iyi üzeri uyum göstererek istenen algıları ölçebilecek yapıda olduğu, bilimsel alanda eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesi algısını ölçebilecek yalınlıkta olduğu söylenebilir. Uzman desteği ile kapsam geçerliliği, açıklayıcı faktör analizi ile yapı geçerliliği ve doğrulayıcı faktör analizi ile güvenilirliği test edilen ve tüm testlerden başarılı bir şekilde geçen Eğitim Yönetim Sisteminin Yerelleşmesi Algısı Ölçeği'nin eğitim yönetimi alanında politika üretene, eğitim yöneticilerine, yüksek lisan ve doktora öğrencilerine, akademisyenlere, araştırmacılara ve araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Sistem, Yerelleşme, Ölçek

Eğitim Yönetim Sisteminin Yerelleşmesi ile İlgili Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi: Türkiye Örneği

Suphi Turhan

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesi ile ilgili yazılmış lisansüstü tezler ve ulusal makalelerde geçen olumlu ve olumsuz bulguları bir bütünlük çerçevesinde yeniden yazmaktır. Araştırmada, lisansüstü tezler için, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi web sitesinden "eğitimde yerelleşme" kavramı ile tarama yapılarak erişilebilir 21 teze, ulusal makaleler için ise Google Akademik arama motoru, TÜBİTAK ULAKBİM, DergiPark indeksleri kullanılarak erişilen 52 makale tespit edilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Lisansüstü tez ve ulusal makalelerden elde edilen tüm veriler MAXQDA10 programı aracılığıyla grafik, frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülerek betimsel biçimde analiz edilmiştir. Bulgulara göre; 11 lisansüstü tez ve 9 ulusal makalede eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesi ile ilgili olumlu ve olumsuz başlıklara rastlanmıştır. Lisansüstü tez ve ulusal makalelerin kavramsal, betimsel, nicel ve nitel çalışmalardan oluştuğu görülmektedir. Nicel çalışmalarda evren olarak öğretmen, eğitim yöneticileri ve yerel yöneticilerin kullanıldığı, örneklem büyüklüklerinin de 100-500 arasında olduğu görülmüştür. Veri analizleri için daha çok SPSS veri analiz programı kullanılırken, klasik literatür taramasına oldukça sık rastlanmıştır. Lisansüstü tez ve ulusal makalelerde yer alan kavramlar içerdikleri anlam yükleri bakımından analiz edilmiş ve "Yerelden yönetimin tanımında geçen kavramlar", Yerel yönetimlerin iş ve işlemleri ile ilgili yönetsel kavramlar" ve "Eğitimde yerelleşme ile oluşacak olumlu ya da olumsuz durumlar ile ilgili kavramlar" olmak üzere üç tematik alana ayrıldığı görülmüştür. Tematik alanlara ayrılan kavramlar olumlu ve olumsuz yönleri ile yeniden tanımlanmış ve eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesinin sağladığı olumlu ve olumsuz yönler bütünleştirilerek yeniden yazılmıştır. Çalışma eğitim yönetim sisteminin yerelleşmesi ile ilgili bundan sonraki çalışmalar için bütünsel bir veri oluşturacaktır. Bu çalışma bu alanda yapılmış ilk çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Yerelden Yönetim, Eğitimde Yerelleşme, Eğitimde Yerelden (Yerinden) Yönetim,

Elektrik Ark Ocaklarında Proses Maliyetini Düşürmeye Yönelik Önlemler

Tuncay Miçooğulları - Prof.Dr. Gürel Çam

ÖZ

Ülkemizde sanayileşme ve ekonomik gelişmeye paralel olarak elektrik enerjisi talebi de her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle, özellikle incelenmesi gereken hususlar üretim için gerekli enerji maliyetlerinin nasıl düşürüleceğidir. Ayrıca, enerjinin düzenli ve etkin kullanımı ve bu enerjinin geri kazanımı da önemlidir. Bu kapsamda, gelişmiş ülkeler ile rekabet gücünü artırma ve sürdürülebilirliğe yönelik, ark ocaklarında 1 ton demiri üretmek için gereken enerji miktarını mümkün olan en aza seviyeye çekmek için yapılabilecek çalışmalar belirtilmiştir. Enerji tüketiminin performans göstergelerinden biri olan spesifik enerji tüketimini, başka bir ifade ile, ton çelik başına kullanılan enerji miktarını etkileyen faktörlerin en başında hammadde kalitesi gelmektedir. Genel olarak sanayide enerji yönetiminin uygulanması, enerji muhasebesini ve enerji tüketimlerinin sürekli ölçülmesini gerektirmektedir. Ark ocaklı demir çelik tesisinde, spesifik enerji tüketiminin düşürülmesi yönünde yapılan çalışmalar şu şekilde özetlenebilir: • Elektrik Ark Ocağının (EAO) gövde ve kapağı su soğutmalı şekle dönüştürülerek ocaklar daha verimli çalıştırılabilir ve refrakter duruşları azaltılarak verimlilik yükseltilebilir. • Klasik yolluklu ocaklar, EBT ve OBT döküm delikli, hale getirilerek cürufsuz döküm alınması sağlanabilir. • İkincil metalürji denilen pota ocağı uygulaması ile EAO sadece ergitme ocağı gibi kullanılarak döküm hızları artırılabilir. • Jet brülörleri kullanılarak kimyasal enerji takviyesi ile döküm hızları artırılarak tüketim azaltılabilir. • Köpüklü cüruf uygulaması ile enerjinin duvarlara ve refraktere yansması yerine sıvı çeliğe daha etkin geçişi sağlanabilir. • Atık enerjiden yararlanılarak hurda ön ısıtma tesisi kurulabilir veya şaft tipi ocak tasarımları geliştirilebilir. • Trafo güçleri artırılarak UHP (Ultra High Power) EAO yapılmakta, bu amaçla trafoların sekonder gerilimleri artırılarak uzun ark boyu ile çalışma şartları sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Elektrik Ark Ocağı, Çelik Üretimi, Proses Maliyeti, Enerji Yönetimi

Felsefe Dersinde Şiir Kullanımı: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Örneği

Arş.Gör. Maide Şila Tiftikçi

ÖZ

Sosyal bilgilerin temellerine bakıldığında, tarih, coğrafya, sosyoloji, felsefe, antropoloji, psikoloji, hukuk, ekonomi, sanat gibi pek çok alanla ilişkili olduğu görülecektir. Sosyal bilgiler öğretimi çeşitli şekilde özel öğretim yöntemleriyle sürdürülmektedir. Bu kapsamda, sosyal bilgiler eğitiminde edebiyat ürünlerinden yararlanıldığı söylenebilir. Sosyal bilgiler öğretiminin temel amaçlarına ulaşmasında edebiyatın önemli olmasıyla birlikte yeterli düzeyde yazılı ve sözlü dil becerilerine sahip olmak sosyal bilgiler eğitimi programında belirlenen amaçlara ulaşmayı kolaylaştıracaktır. Nitel bir anlayışla tasarlanılan bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler eğitimi lisans programında yer alan felsefe dersi kapsamında kullanılan bir şiiri, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının felsefeyle nasıl ilişkilendirdiğini belirlemektir. Bu çalışmaya Adana'da bir devlet üniversitesinin Sosyal Bilgiler Eğitimi lisans programında okuyan yirmi yedi erkek, yirmi dört kadın olmak üzere toplamda elli bir öğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının yaşları 19 - 30 ve üzeri olmak üzere birlikte değişmektedir. Veri toplama sürecinde katılımcılara Peter Handke tarafından yazılan Türkçeye "Çocukluk Şarkısı" olarak çevrilen şiirden bir bölümün yer aldığı bir form dağıtılmıştır. Bu form alanında uzman kişiler tarafından değerlendirildikten sonra (eğitim felsefesi ve sosyal bilgiler eğitimi alanında uzman kişiler olmak üzere) formun uygulanmasına karar verilmiştir. Formda, katılımcılardan beklenen sözü edilen şiiri felsefeyle nasıl ilişkilendirdiklerini gerekçelerini de belirterek açıklamalarıdır. Elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amacıyla veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Bütün veriler incelendikten sonra, araştırmanın amacına uygun olmayan veriler çıkarılmıştır. Toplamda on beşi kız, on beşi erkek olmak üzere ölçüt örnekleme yoluyla seçilen otuz katılımcıya ait veriler analiz edilmiştir. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının verilen şiiri büyük ölçüde felsefeyle ilişkilendirdikleri görülmüştür. Katılımcılar, şiiri felsefeyle ilişkilendirirken daha çok felsefenin problematik alanlarına vurgu yaptıklarına ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra, öğretmen adayları şiiri felsefenin düşünme biçimleriyle (eleştirel, sorgulayıcı) de ilgili olduğunu belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Sosyal Bilgiler, Öğretmen Adayları, Şiir

Felsefe, Kitap ve Çocuk: “momo” Örneği

Arş.Gör. Maide Şila Tiftikçi

ÖZ

Zamanla gelişen çocuk edebiyatında, felsefi unsurların yer aldığı eserleri görebilmek mümkündür . Bu kapsamdaki eserler, hitap ettiği kitleye yani çocuklara felsefenin konusu ve felsefede yer etmiş filozofların düşünceleri hakkında bilgi vermeyi amaçlayan kitaplar (örneğin Sofie'nin Dünyası) ile felsefe bilgilerinden ziyade felsefe yapmaya yönelten, düşünme eğitimine yönelik kitaplar (örneğin Filozof Çocuk Nuran Direk, Günışığı Kitaplığı Yayınları'nın Çıtır Çıtır Felsefe serisi gibi) olmak üzere iki kategoriye ayrılabilir. Ancak bu sınırları çok keskin, birbirinden çok farklı olarak yorumlamak yerine her iki yaklaşımın da birbirini tamamlayıcı niteliklerinin bulunduğu söylenebilir. Bir başka ifadeyle bir edebi kurgu içinde doğrudan felsefe bilgileri aktaran kitapların edebiyatı bir araç olarak gördüğü, daha çok felsefe ve eğitimin; dolaylı olarak felsefi bilgi ve mesajın verildiği eserlerdeyse edebiyatın daha ön planda tutulduğu ifade edilebilir. Buna paralel olarak çocukların nasıl felsefe yapabileceği sorusunun cevabı, "çocuklar için felsefe anlayışı"nın temelinde bulunabilir. Bu bağlamda, çocuklar için felsefe yaklaşımını felsefeyi erken yaşlarda çocuklara ulaştırma, felsefi düşünceyle çocukları tanıştırma şeklinde tanımlamak mümkündür . Bu anlayışla yazılan eserlerde de çocukların dikkatini çekme ve onların günlük yaşamlarıyla ilgili ipuçlarının bulunması önemlidir. Buna ek olarak bu kitaplarla çocukların daha küçük yaşlardan itibaren değerlerle tanışması ve kendi dönemlerine uygun olarak sorgulamada bulunmaları da desteklenmiş olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında felsefi unsurları içeren Michael Ende tarafından yazılan “Momo” isimli kitapta bu unsurların nasıl ele alındığının ifade edilmesi, nitel bir yaklaşımla tasarlanan bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Çocuk Kitabı, Felsefi Unsur,momo, Michael Ende

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Güncel Fen Bilimleri Öğretim Programına Yönelik Görüşleri

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Kılınç - Dr. Öğr.Üyesi Sadık Yüksel Sivacı - Arş.Gör. Hüseyin Ateş

ÖZ

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2017 yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda "öğrenme-öğretme kuram ve uygulamaları açısından bütüncül bir bakış açısı benimsenmiş; genel olarak öğrencinin kendi öğrenmesinden sorumlu olduğu, öğrenme sürecine aktif katılımının sağlandığı, araştırma-sorgulama ve bilginin transferine dayalı öğrenme stratejisi esas alınmıştır. Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmen; teşvik edici, yönlendirici rollerini üstlenirken öğrenci; bilginin kaynağını araştıran, sorgulayan, açıklayan, tartışan ve ürüne dönüştüren birey rolünü üstlenir. Bu süreçte, fen bilimlerinin matematik, teknoloji ve mühendislikle bütünleştirilmesi sağlanarak öğrencilerin problemlere disiplinlerarası bakış açısıyla bakması hedeflenir. Bu bağlamda öğretmenlerin rolü öğrencilere fen, teknoloji, mühendislik ve matematiğin bütünleştirilmesi için rehberlik yaparak öğrencileri üst düzey düşünme, ürün geliştirme, buluş ve inovasyon yapabilme seviyesine ulaştırmaktır." Bu çalışmada fen bilgisi öğretmen adaylarının 5., 6., 7. ve 8. Sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programına yönelik görüşlerini almak amaçlanmıştır. Çalışma grubunu Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan Fen Bilgisi öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında toplanacaktır. Araştırma sonucunda, Fen Bilgisi öğretmen adaylarının 2017 yılında yenilenen fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin, eğitim programı içerisinde yer alan temel öğeleri temel alarak hedef, içerik, eğitim durumu ve sınav açılımlarına göre değerlendirmeleri gerçekleştirilecektir. Bu amaçla, nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak yapılandırılmış görüşme formu yoluyla araştırma yürütülecek; yapılandırılmış görüşme soru formlarından elde edilecek verilerin analizi içerik analizi ile yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Fen Bilimleri Öğretim Programı, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları, Görüş

Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Laboratuvar Becerilerine Yönelik Tutumlarının Cinsiyet ve Mezun Olunan Lise Türü Değişkenlerine Göre İncelenmesi

Doç.Dr. Ayşe Sert Çıbık - Arş.Gör.Dr. Elvan İnce Aka

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Genel Kimya Laboratuvarı dersini alan fen bilgisi öğretmen adaylarının laboratuvar becerilerine yönelik tutumlarının belirlenmesidir. Bu temel amaç doğrultusunda adayların tutum düzeyleri; cinsiyet ve mezun olunan lise türleri açısından incelenmiştir. Çalışmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi Ankara ilindeki bir devlet üniversitesinin fen bilgisi eğitimi ana bilim dalında öğrenim gören 1. sınıf öğretmen adayı (N=73) oluşturmaktadır. Tarama (survey) modelinin kullanıldığı çalışmada veri toplama aracı olarak Laboratuvar Becerilerine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmen adaylarının ölçeğin ilk 3 faktörü ile birlikte ölçeğin geneline ilişkin ortalama puanlar açısından laboratuvar becerilerine yönelik tutumlarının katılıyorum aralığında, diğer yandan 4. Faktör ortalama puanlarının kararsızım aralığında olduğu tespit edilmiştir. Diğer yandan ölçeğin alt faktörlerine göre cinsiyet açısından sonuçlar incelendiğinde ilk 3 faktörde istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı, 4. Faktör (kendini hazır hissetme)'de ise anlamlı farklılığın olduğu ve bu farklılığın erkek adaylar lehine olduğu tespit edilmiştir. Lise türü değişkeni açısından ise adayların laboratuvar becerilerine yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kimya Laboratuvarı, Laboratuvar Becerilerine Yönelik Tutum, Cinsiyet, Mezun Olunan Lise Türü

The Analysis of Science Teacher Candidates' Attitudes Towards Laboratory Skills in Terms of the Variants of Gender and Type of Graduated High School

Abstract

The aim of this study is to determine the attitudes of science teacher candidates who are enrolled in General Chemistry Laboratory course towards their laboratory skills. In accordance with this main aim, candidates' attitude levels were analyzed in terms of gender and type of graduated high school. The sample of this study was established by first-grade teacher candidates (N=73) who were attending science teacher training programme at a state university in Ankara during the spring term of 2017-2018 academic year. In this study at which Survey Model was used, Attitude Scale Towards Laboratory Skills was used as data collection tool. It was determined as a result of the study that teacher candidates' attitudes towards laboratory skills in terms of the first three factors concerning the scale were at the interval of I agree whereas the points related to the 4th factor were at the interval of I am not sure. Moreover, when the results were analyzed in terms of gender according to the sub factors of the scale it was confirmed that there wasn't any statistically meaningful difference at the first three factors, but there was a meaningful difference at the 4th factor (feeling ready himself) and this difference was on behalf of the male candidates. In terms of the variant of high school type, on the other hand, it was determined that there wasn't any statistically meaningful difference between the candidates' attitudes towards laboratory skills.

Keywords: Chemistry Laboratory, Attitudes To Wards Laboratory Skills, Gender, Type of Graduated Highschool

Fen Bilimleri Dersi Geri Bildirim Algı Ölçeğinin Geliştirilmesi

Ufuk Özkale - Dr. Öğr.Üyesi Sedat Kanadlı

ÖZ

Bu çalışmanın amacı; fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf ortamında kullandıkları geri bildirim stratejilerini belirleyecek "Fen Bilimleri Dersi Geri Bildirim Algı Ölçeği" adlı geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. Bu amaçla, karma yöntem desenlerinden keşfedici sıralı desen kullanılmıştır. Bu keşfedici sıralı desenin amacı, öncelikle nitel olarak küçük bir örnekleme araştırma yapmak ve sonra nitel bulguların geniş bir örnekleme genellenip genellenemeyeceğine karar vermektir. Bu desende ilk olarak öğretmenlerin sınıf ortamında kullandıkları geri bildirim ifadeleri nitel yöntemle belirlenmiş ve bu nitel bulgular daha geniş katılımcı grubuna uygulanabilecek bir ölçek geliştirmek için kullanılmıştır. Çalışmanın nitel verileri alan uzmanlarının görüşlerine göre hazırlanan ve öğretmenlerin sınıf ortamında kullandıkları ve öğrencilerin algıladıkları geri bildirimler konusundaki görüşlerini belirleyecek iki açık uçlu soru formuyla toplanmıştır. Toplanan nitel verilerin betimsel analizi sonucu 66 maddeden oluşan bir form hazırlanmıştır. Bu form yedi alan uzmanının görüşlerine sunulmuş ve içerik geçerlik indeksi hesaplanmıştır. İçerik Geçerlik indeksi 0.78'in altında olan 14 madde formadan çıkarılmıştır. Bu ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için 557 ortaokul öğrencisine uygulanmış ve toplanan verilere açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda faktör yük miktarı 0.32 altında olan ve birden fazla faktör altında yük veren (yük farkı 0,20 altında olan) 18 madde ölçekten çıkarılmıştır. Bu durumda ölçekte kalan 34 madde varyansın %55.72'sini açıklayan dört faktörlü (övgü ifadeleri, çaba temelli geri bildirim, negatif geri bildirim ve yetenek temelli geri bildirim) bir yapı göstermiştir. Elde edilen bu yapı 761 öğrenciden oluşan farklı bir örneklem grubu üzerinde doğrulanmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum iyiliği indeksleri dört faktörlü yapıyı destekler niteliktedir ($\chi^2/sd=3.50$; RMSEA = .05; SRMR = .06; GFI:0.88; AGFI: 0.94). Ölçeğin tümü için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.913 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde fen bilgisi öğretmenlerinin sınıf ortamında verdikleri geri bildirimleri öğrenci algılarına göre belirleyecek olan Fen Bilimleri Dersi Geri Bildirim Algı Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Geri Bildirim, Övgü İfadeleri, Negatif Geri Bildirim, Çaba Temelli Geri Bildirim, Yetenek Temelli Geri Bidirim

Fen Bilimleri Öğretmenlerinin 2017 Yılında Yayınlanan Fen Bilimleri Öğretim Programına Yönelik Görüşleri

Dr. Öğr.Üyesi Sadık Yüksel Sıvacı - Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Kılınc - Arş.Gör. Hüseyin Ateş

ÖZ

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2017 yılı Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda "öğrenme-öğretme kuram ve uygulamaları açısından bütüncül bir bakış açısı benimsenmiş; genel olarak öğrencinin kendi öğrenmesinden sorumlu olduğu, öğrenme sürecine aktif katılımının sağlandığı, araştırma-sorgulama ve bilginin transferine dayalı öğrenme stratejisi esas alınmıştır. Öğrenme-öğretme sürecinde öğretmen; teşvik edici, yönlendirici rollerini üstlenirken öğrenci; bilginin kaynağını araştırır, sorgulayan, açıklayan, tartışan ve ürüne dönüştüren birey rolünü üstlenir. Bu süreçte, fen bilimlerinin matematik, teknoloji ve mühendislikle bütünleştirilmesi sağlanarak öğrencilerin problemlere disiplinlerarası bakış açısıyla bakması hedeflenir. Bu bağlamda öğretmenlerin rolü öğrencilere fen, teknoloji, mühendislik ve matematiğin bütünleştirilmesi için rehberlik yaparak öğrencileri üst düzey düşünme, ürün geliştirme, buluş ve inovasyon yapabilme seviyesine ulaştırmaktır." Bu çalışmada fen bilimleri öğretmenlerinin 5., 6., 7. ve 8. Sınıf Fen Bilimleri dersi öğretim programına yönelik görüşlerini almak amaçlanmıştır. Çalışma grubunu Kırşehir ilinde görev yapan farklı mesleki tecrübelere sahip fen bilimleri öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar yarısında toplanacaktır. Araştırma sonunda, Fen bilimleri öğretmenlerinin 2017 yılında yenilenen fen bilimleri dersi öğretim programına ilişkin görüşlerinin, hedef, içerik, eğitim durumu ve sınav açalarına göre değerlendirmeleri gerçekleştirilecektir. Bu amaçla, nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak yapılandırılmış görüşme formu yoluyla araştırma yürütülecek; yapılandırılmış görüşme soru formlarından elde edilecek verilerin analizi içerik analizi ile yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Fen Bilimleri Öğretim Programı, Fen Bilimleri Öğretmeni, Görüş

Fen Eğitiminde Artırılmış Gerçeklik Teknolojisi Kullanımına İlişkin Gerçekleştirilen Çalışmaların İçerik Analizi

Arş.Gör.Dr. Tuba Demirel

ÖZ

Günümüzde, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle mekan ve zaman algımızda meydana gelen değişimler, bizleri yeni bir döneme sürüklemektedir. Bu dönemde gelişen yeni teknolojilerden birisi de Artırılmış Gerçeklik (AG) teknolojisidir. Geçtiğimiz 20 yılda, artırılmış gerçeklik (AG) uygulamaları dikkat çekmeye başlamıştır. AG uygulamaları hızlı bilgi aktarımının önemli olduğu birçok alan için, özellikle eğitim için önemli bir potansiyele sahiptir. Eğitimde AG teknolojisine yer veren çalışmalar hızla artmakta birlikte, fen eğitiminde AG teknolojisinin kullanımına ilişkin çalışmalar henüz sınırlı sayıdadır. AG uygulamalarında kullanılan teknoloji, bir zaman süreci içinde geliştiği ve gelişmeye devam ettiği için, bu teknolojinin özelliklerinin genel bir anlayışı ile AG'in fen eğitimine katkılarının incelenmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı 2002-2018 yılları arasında artırılmış gerçeklik teknolojisinin fen eğitiminde kullanımına yönelik gerçekleştirilen çalışmaların eğilimini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizinin kullanıldığı çalışmada, içerik analizi ile ulusal ve uluslar arası veri tabanlarında tam metnine ulaşılabilen 29 makale çeşitli boyutlar açısından incelenerek çözümlenmektedir. Bu boyutlar; çalışmalardaki araştırma konuları, kullanılan AG türleri, çalışma grubu, kullanılan araştırma yöntemi, kullanılan veri kaynakları, veri toplama yöntemleri, kullanılan analiz yöntemleri şeklindedir. Bu boyutlar doğrultusunda gerçekleştirilen veri analizi halen devam etmektedir. Elde edilecek sonuçların bundan sonra gerçekleştirilecek çalışmalara ve uygulamalara yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış Gerçeklik, Fen Eğitimi, Araştırma Eğilimleri

Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Çevre Etiği Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Ömer Seyfettin Sevinç - Dr. Osman Aktan

ÖZ

Canlı ve cansız varlıkların bir arada buldukları, yaşamları boyunca karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları bir ortam olarak ifade edebileceğimiz çevre; tarih boyunca insanoğlunun onu kendi ihtiyaçları ve hırsı doğrultusunda şekillendirmeye, diğer canlıların aleyhine genişletmeye ve kontrol altına almaya başlamasından bu yana olumsuz etkilenmeye başlamıştır. Günümüzde çevre büyük bir baskı altındadır ve kalıcı olarak değişmeye başlamıştır. Çevre sorunları da yerel olmaktan çıkıp, uluslar arası bir boyut kazanmış durumdadır. Bu bağlamda insanlığın en önemli görevlerinden birisi sahip olduğu çevreyi, çevresel değerleri korumaktır. Çünkü yaşam ve çevre birlikte ayrılmaz bir bütündür ve sürdürülebilir bir yaşam için çevrenin korunmasında tüm bireylerin kendisini sorumlu hissetmesi gerekir. Son zamanlarda çevre koruma ve geliştirmeye yönelik olarak örgütlenmelerin, faaliyetlerin arttığı; çeşitli başlıklar altında yapılan araştırmaların, yayınların sayısında artış olduğu gözlenmektedir. Bu durumu çevre bilinç, tutum ve davranış düzeyinin oluşmasında, yaygınlaşmasında olumlu bir gelişme olarak değerlendirebiliriz. Çevre sorunlarının merkezinde insan vardır. İnsanın çevreye yönelik davranışlarını etkileyen, yönlendiren önemli faktörlerden birisi de “çevre etiği” olduğuna göre, üzerinde yeterince araştırma yapılmamış, eksik kalmış “etik” yaklaşım çerçevesinde konunun ele alınmasına ihtiyaç vardır. “Çevre etiği, insanların çevreyle olan ilişkilerinde, atacağı adımlarda, vereceği kararlarda etkili olabilecek her türlü tutum ve davranışlarını irdeleyen kuramsal bir disiplin olarak tanımlanabilmektedir.” AMAÇ: Formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının çevre etiği hakkındaki farkındalık düzeyleri ve görüşlerini incelemektir. YÖNTEM: Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında amaçlı örnekleme yöntemine göre Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesinde formasyon eğitimine devam eden Biyoloji Bölümünden öğretmen adayları arasından ve araştırmaya gönüllü olarak katılan dokuz öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışmada öğretmen adaylarının görüşleri; araştırmacılar tarafından oluşturulan, pilot çalışma ile geçerlik ve güvenilirliği sınanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. BULGULAR: Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin sayısal çözümlenmesinde frekans kullanılarak bulgular nicel olarak sunulmuş ve öğretmen adaylarının çevre etiği hakkında farkındalık düzeyleri, görüşleri doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. SONUÇ: Araştırma halen devam ediyor olup, öğretmen adaylarının çevre etiği hakkındaki farkındalık düzeyleri ve çevre etiği ile ilgili görüşleri belirlenecektir. Elde edilen bulgulardan sonuçlar çıkarılacak ve bunlara dayalı olarak da öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Çevre, Etik, Çevre Etiği, Öğretmen Adayı

Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Gereksinimlerine Yönelik İhtiyaç Analizi

Dr. Sevda Dolapçioğlu - Dr. Yeliz Bolat

ÖZ

Türkiye’de geçici koruma statüsü altında ikamet eden Suriyelilerin eğitimleri barınma merkezlerinde geçici eğitim merkezlerinde, barınma merkezlerinin dışında kamu ve özel statülü okullarda yürütülmektedir. Bu araştırmanın amacı geçici koruma statüsündeki Suriyeli öğrencilerin öğrenim gördükleri okullardaki eğitim ihtiyaçlarını belirlemektir. Araştırma, sosyal bir olguyu derinlemesine anlamlandırmak ve irdelemek ihtiyacından hareketle nitel araştırma yöntemi ile desenlenmiştir. Çalışma beşi kadın, beşi erkek, toplam on sınıf öğretmeni ile yürütülmüştür. Toplanan veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak geçici koruma altındaki öğrencilerin eğitim gereksinimlerinin başında dili anlama ihtiyacı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyacın tam anlamıyla karşılanamaması akademik başarı ve iletişim kurmada sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Öğrencilerin okul içinde dili kullanamamaları ve anlayamamaları kendilerini soyutlamalarına, davranış problemlerine, akranları tarafından dışlanmaya, oyun oynama ihtiyacının karşılanmamasına sebebiyet vermektedir. Geçici koruma altındaki öğrencilerin gereksinimleri analiz edildiğinde ortaya çıkan diğer bir gereksinim “kültürel uyum” olarak belirlenmiştir. Kültürel uyum sürecinde öğrencilerin toplumun düzenine uymakta zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Düzene uyamama davranış problemlerine neden olmakta ve bunun sonucunda da akranlarının aileleri tarafından istenmeme, öğretmenleri tarafından istenmeme gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Araştırmadan ulaşılan diğer bir sonuç ise destek ihtiyacının varlığıdır. Bu destekler PICTES projesi gibi projelere duyulan ihtiyaç, öğretmen duygu desteği ve akran desteği olmak üzere üç ayrı şekilde sıralanabilir. Araştırma sonucunda belirlenen ihtiyaçlar göz önüne alındığında, geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere yönelik iki eğitim programı hazırlanabilir. Birincisi öğrencilerin okula, sınıfa uyumlarını sağlamak, kendilerini sınıfa ait hissetmelerini sağlamak, sınıftaki öğrencilerin empati kurmalarını ve Suriyeli öğrencileri kabul etmelerini sağlamak için bir uyum programı hazırlanabilir. İkinci olarak da Suriyeli öğrencilerin dil problemlerini çözmeyi sağlayacak bir eğitim programı hazırlanabilir. Bu programda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin yanı sıra, okuduğunu anlama ile ilgili etkinliklere yer yerilebilir. Ayrıca öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini kazandırmak için iki dilli eğitim materyalleri de geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Geçici Koruma Altındaki Öğrenciler, Eğitim Gereksinimi, Kültürel Uyum ve Okuduğunu Anlama

Genel Öz-Yeterliğin Bireysel Yenilikçiliği Yordayıcı Rolünün İncelenmesi

Arş.Gör. Esra Asıcı - Doç.Dr. Fatma Ebru İkiz - Arş.Gör. Canan Yörük

ÖZ

Bu çalışmada genel öz-yeterliğin üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyini yordayıcı rolü incelenmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel öz-yeterlik düzeylerinin cinsiyete ve bölüme göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını 423 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Veriler Bireysel Yenilikçilik Ölçeği, Genel Öz-Yeterlik Ölçeği ve Kişisel Bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Analizlerde betimsel istatistikler, bağımsız örneklem için t testi, tek yönlü varyans analizi, pearson momentler çarpımı korelasyonu ve basit doğrusal regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Bulgulara göre, cinsiyete göre bireysel yenilikçilik düzeyi farklılık göstermezken, erkeklerin genel öz-yeterlik düzeyi kadınlardan daha yüksektir. Bireysel yenilikçilik ve genel öz-yeterlik düzeyi bölüme göre farklılaşmamaktadır. Bireysel yenilikçilik ile genel öz-yeterlik arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde ilişki vardır. Genel öz-yeterlik bireysel yenilikçilik düzeyindeki değişimin %15.3'ünü açıklamaktadır. Elde edilen bulgular ilgili literatür ışığında tartışılarak öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Yenilikçilik, Öz-Yeterlik, Üniversite Öğrencisi

Investigation of the Predictive Role of General Self-Efficacy on Individual Innovativeness

Abstract

In current study, the predictive role of general self-efficacy on individual innovativeness levels of college students was investigated. Besides, it was examined that whether the levels of individual innovativeness and general self-efficacy differ or not according to gender and department. The participants was consisted of 423 college students. The data was collected with Individual Innovativeness Scale, General Self-Efficacy Scale and a personal information form. In analysis, descriptive statistics, independent sample t test, one way ANOVA, pearson correlation and simple linear regression techniques were used. Findings showed that individual innovativeness levels of students didn't differ according to gender, while males had higher general self-efficacy than females. There was statistically positive correlation between individual innovativeness and general self-efficacy. General self-efficacy explained 15.3% variance of individual innovativeness. Obtained findings discussed in the light of related literature and suggestions were offered.

Keywords: Individual Innovativeness, General Self-Efficacy, College Students.

Google Playstore'da Ücretsiz İndirilen Oyunların Evrensel Dizayn İlklerine ve Eğitsel Mekaniklerine Göre Değerlendirilmesi.

Arş.Gör. Selçuk Alkan - Doç.Dr. Tuba Ada

ÖZ

Yapılan çalışmalar sonucunda matematik eğitim için üretilen dijital oyunların alan bilgisi ve matematiğin öğretimini için kullanılacak teorileri göz önüne bulundurmadan ve alan eğitimcilerin fikirlerinin belirlenmeden tasarlandığı sonucuna ulaşılmıştır (Uluçay, İ. S., ve Çakır, H. 2014). Bir dijital oyunun başarılı olabilmesi ve kullanıcılar tarafından tercih edilebilir olması için aynı candy crash oyunundaki gibi evrensel dizayn ilklerine göre tasarlanması gerekmektedir (Varonis ve Varonis, 2015). Evrensel tasarım modeli ise tasarlanılan eğitim programlarını, eğitim materyal ya da dijital oyun gibi eğitsel teknolojik araçların tüm kişisel farklılıklardan kaynaklanan tüm durumları (cinsiyet, engellilik, sınıf, başarı,...vb) elde geldiğinde ortadan kaldırılması ve öğrenmeyi en üst düzeye çıkarılması hedeflenmektedir (Meyer and Rose, 2002). Evrensel tasarımı altı tanedir. Bunlar: adil kullanım, esneklik, kolay ve sezgisel kullanım, algılanabilir bilgi açıklamaları, hata payı ve en son düşük fiziksel çabadır (Hall, Meyer ve Rose, 2012). Adil kullanım, kullanıcının yaşadığı ortam ve sosyo ekonomik düzeyi aracı kullanmasına engelleyici bir faktör olmasını engelleyici olmaması amacıyla tasarlanılmasıdır (Mace, 2007). Esneklik ise öğrencilerin farklı tercih ve yeteneklerine göre aracın tasarlanmasıdır (King-Sears, 2009). Bir diğer ilke ise kolay ve sezgisel kullanım, tasarlanacak oyunun nasıl kullanılacağını kolayca öğrenmesidir (Hall ve diğerleri, 2015). Algılanabilir bilgi ise oyun içerisinde verilen bilgi ve yönergelerin öğrencilerin duyuşal farklılıklarına rağmen anlaşılır olmasıdır (Mace, 1997). Hata payı, oyunun objelerin yerleştirilmesi ya da kod yazımından kaynaklanan hataların açığa çıkarılıp giderilmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu hataların oyunun piyasaya sürmeden önce giderilmesi gerekmektedir (King-Sears, 2009). En son ilke ise fiziksel çabadır. Kullanıcılar oyunu kullanırken fiziksel beceri göstermemesi gerekmektedir. Bu amaçla biz bu çalışmada Google playstore'da en fazla indirilmiş on matematiksel eğitsel oyunun altı evrensel tasarım ilkelerine ve Li ve diğerleri (2007) tarafından tanımlanmış 35 eğitim mekaniğine göre incelenecektir. Böylece bu oyunlar derinlemesine incelenecek ve öğrencilere olan katkısı tartışılacaktır. Ayrıca oyunların matematik eğitime olan katkısı ve etkilendiği eğitim teorileri ve yaklaşımlar ortaya çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Oyun, Eğitsel Oyun

Assessment of Free Downloadable Games on Google Playstore Based on Universal Design Principles and Educational Mechanics

Abstract

Universal design model purpose to eliminate all situations originated from all personal differences of educational technological tools such as designed educational tools, educational materials and digital games and aim to maximize learning (Meyer and Rose, 2002). There are six principles of universal design. These are equitable use, flexibility, simple and intuitive use, perceptible information, tolerance for error, and lastly low physical effort (Hall, Meyer and Rose, 2012). Equitable use is to determine what needs to be done for eliminating negative factors such as socioeconomic level. (Mace, 2007). Flexibility is the design of the tool according to the different preferences and abilities of the students. Some students may desire to use different devices during the game, so the game should be appropriate for different platforms. (King-Sears, 2009). Simple and intuitive use which is another principle is to learn easily how to use the designed game (Hall et

al., 2015). Perceptible information is being understandable of information and directions in spite of the sensory differences of the students. Different sense organs can be in the forefront in the perception of students. (Mace, 1997). Tolerance for error is defined as the disclosing and eliminating of errors caused by the placement of objects or writing code (King-Sears, 2009). The last principle is low physical effort. Users are not required to show physical abilities while using the game. In this study, the ten most downloaded mathematical educational games on Google PlayStore will be examined according to six universal principles of design and 35 education mechanics defined by Li and others (2007) for this purpose. Thus, these games will be examined in depth and their contribution to the students will be discussed. Moreover, contribution of the games on mathematics education and the education theories and approaches which are affected will be revealed.

Keywords: Digital Game, Educational Game

Türkçenin [Anadil Kullanıcılarına ve Yabancılara Dönük} Eğitimi Öğretiminde Göstergebilim Dayanaklı Görsel (Duyusal, Duygusal) Anlama ve Anlatma Becerisi Eğitimi

Dr.Rifat OYMAK

Öğretmek edimi, bir şeyi su ile doldurmak değil, daha çok bir çiçeğin kendince büyümesine yardımcı olmaktır. /Chomsky

ÖZ

Türkçe/dil eğitimi öğretiminin bilimsel dayanağını genel olarak iki bilim alanı beslemektedir. Bunlardan biri dilbilim, diğeri ise göstergebilimdir. Göstergebilim, dar anlamda, görsel algıya dayalı görselleri konu alır. Görsel algı, bilişsel bir etkinliktir. Algılama ise görsel düşünme ile içiçe bir süreçtir. Görsel düşünme, duyuşsal bir düşünme biçimidir. Görsel düşünmenin, algılayıp anlama ve algılatıp anlatmada yüksek düzeyde bir işlevi vardır. Çocukta, ilk öğrenmeler, konuşma becerisinden önce gelişen ve kullanılan görme duyusu ile gerçekleşir. İnsanda bilme yetisinin görme duyusu ile başladığı söylenebilir. Bilme, görme duyusunu kullanan çocuğun, bakma, tanıma, ilişkilendirme gibi zihinsel yetilerini geliştirip kullanması ile ulaştığı bir bilişsel sonuçtur. Bu gerekçelerle, dil eğitimi öğretiminin temel ders kaynakları görsel ve metin ilişkisi içinde yapılandırılmaktadır. Bunun yanında, görsel okuma ve görsel sunu, gündelik yaşamda, eğitim öğretimde, bilimde, sanatta, neredeyse yaşamın her alanında, anlama ve anlatmada, etkililiği, işlevliliği ve önemi sürekli artan, bir beceri türüdür. Belirtilen, etkililik, işlevsellik ve önem nedeniyle, çalışmanın birincil amacı, "tüm öğretim davranışa dayalı olsa da önemli yanı kavramsal ve kuramsaldır" gerçeğinden de hareketle, Türkçe/Anadil eğitimi öğretiminde, adıgeçen beceri türünün geliştirilmesinin kuramsal artalanbilgisine dayandırılması gerektiğine dikkat çekmektir. İkincil amaç ise, Türkçe (anadili) Öğretmenleri, Türkçenin Yabancılara öğretimi öğreticileri ve diğeri alan öğreticilerinin ve ilgili kurumların, kavramsal/kuramsal donanımla özgün öğretim izlenceleri ve yaratıcı eğitim öğretim etkinlikleri düzenlemelerine katkı sağlamaktır. Bu amaçlara dönük olarak çalışmada, içeriğe uygun ve içerikle sınırlı, dil, gösterge, göstergebilim görsel algı ve görsel okuma ve sunma alanlarıyla ilgili alanyazın irdelemesi ve kuramların tanıtılması, tartışılması yapılmıştır. MEB'in 2005 programında, 1-5 sınıflar için başlattığı görsel okuma ve görsel sunu becerisi eğitimi, MEB'in 2017 Türkçe Öğretimi Programı'nda ise 1-8 sınıflara dönük, bu beceri ile ilgili belirtilen kazanımların kavramsal özü, gösterge ve göstergebilim veri alanları ile ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Sonuç bölümünde, kavramsal/kuramsal belirlenimler, beceri eğitimi ile ilişkilendirilip, bütünleştirilerek, öneriler geliştirilmiş, yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Dilbilim, Görsel Okuma-Görsel Sunu, Dil Öğretimi

Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimin İşlevselliğinin Öğretmenlerin Gözünden Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Süleyman Nihat Şad - Doç.Dr. Niyazi Özer - Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Atlı

ÖZ

Öğretmen adaylarının üniversitede aldıkları eğitimin onlara meslek hayatlarında ihtiyaç duyacakları bilgi ve becerileri kazandırması beklenmektedir. Türkiye’de hali hazırda Eğitim Fakültelerinin lisans programlarından veya Pedagojik Formasyon programlarından mezun olan adaylar öğretmen olarak istihdam edilmektedir. Öğretmen yetiştirilen programlarda sunulan eğitimin uygulamadaki ihtiyaçları ne düzeyde karşıladığının düzenli olarak izlenmesi gerekmektedir. Öğretmen eğitimi programlarının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilerek değişen ve gelişen ihtiyaçlar doğrultusunda güncellenebilmesi için bilimsel araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda bu araştırmanın temel amacı, öğretmen yetiştirme programları kapsamında sunulan eğitim ile okul ortamında öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu bilgi ve beceriler arasındaki tutarlılığın öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Nitel bir araştırma yaklaşımının benimsendiği bu araştırmanın katılımcıları farklı branşlarda görev yapan toplam 81 öğretmenden oluşmuştur. Katılımcılara, birinci araştırmacı tarafından sosyal medya üzerinden kurulan “Mesleki Gelişim Forumu” başlıklı bir kapalı gruba üye olan öğretmenler arasından ulaşılmıştır. Veriler çevrimiçi uygulanan bir anket formu aracılığıyla 2016-2017 yılları arasında toplanmıştır. Katılımcı öğretmenlerin 35’i (%43,2) erkek, 46’sı (%56,8) kadın olup 73’ü (%90,1) eğitim fakültesinden, 7’si (%8,6) pedagojik formasyon programından ve 1’i (%1,2) Mesleki Teknik Eğitim Fakültesinden mezundur. Toplamda otuz farklı üniversiteden mezun, farklı yerleşim birimlerinde ve farklı eğitim kademelerinde yirmi farklı branşta öğretmenlik yapan katılımcıların mesleki deneyim ortalaması 7,19 yıldır (min.-mak.= 1-24 yıl). Birinci bölümünde demografik bilgilerin sorulduğu anketin ikinci bölümünde öğretmenlere iki açık uçlu soru yöneltilmiştir: “1) Üniversitedeki öğretmenlik eğitiminiz esnasında öğrenmek zorunda kaldığınız ancak öğretmenlik yaparken çok İHTİYAÇ duymadığınız, uygulamada işinize YARAMAYAN, gerçek hayatla bağdaşmayan bilgi, beceri, ders ya da konular nelerdir? Gerekçeleriyle açıklar mısınız?” 2) Öğretmenlik kariyeriniz boyunca çok İHTİYAÇ duyduğunuz, gerçekten işinize YARAYAN ve üniversitelerde öğretmen adaylarına mutlaka ÖĞRETİLMESİ gereken bilgi, beceri, ders ya da konular nelerdir? Gerekçeleriyle açıklar mısınız?” Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiş olup, analiz sürecinin her aşaması uzman ve tutarlılık incelemesine tabi tutulmuştur. Yapılan kodlamalarda üç araştırmacının da görüş birliği esas alınmıştır. Analizler sonucunda katılımcıların görüşlerinden hareketle öğretmen yetiştirme programlarında yer alan “bazı alan derslerinin MEB programlarındaki amaç ve içeriklerle uyum sağlamadığı” ve “teorik düzeyde sunulan pedagojik bilgilerin uygulamadaki ihtiyaçları karşılamadığı” sonucuna ulaşılmıştır. Pedagojik açıdan öğretmen adaylarına öğretilen teorik bilgilerin uygulamadaki ihtiyaçları karşılamamasının temel nedeninin “uygulamalı ders yükünün yetersizliği” ve “öğretmen eğitimcilerinin teoriyi uygulamaya dönüştürmedeki yetersizliği” olduğu belirlenmiştir. Bu sorunların çözümüne ve öğretmen adaylarının daha işlevsel bir mesleki eğitim alabilmelerine yönelik sunulan öneriler ise önem sırasına göre şöyledir: 1) Meslek Bilgisi derslerinin gerçekçi ve etkili bir şekilde işlenmesi; 2) İdari işlemlerin, özlük haklarının vb. öğrenilmesi ve uygulanabilmesi için mevzuat, idari işleyiş, evrak işleri, sosyal etkinlikler vb. konuların öğretilmesi; 3) Veli, meslektaş ve öğrencilerle etkili iletişim için insan ilişkileri ve iletişim becerilerinin kazandırılması; 4) Öğretmenlik uygulaması derslerinin süresinin artırılması ve zamana yayılması; 5) Teorinin sahadaki ihtiyaçlara cevap verecek şekilde uygulamaya aktarıldığı derslerin sayısının artırılması; 6) Kurumlar arası personel (Öğretmen ve Öğretim elemanı) hareketliliğinin sağlanması; 7) Özel gereksinimli öğrencilere yönelik özel eğitim ya da kaynaştırma eğitiminin verilmesi; 8) Öğretmenlik meslek etiği dersinin okutulması.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Yetiştirme, Teori-Uygulama İkilemi, Hizmet Öncesi Eğitim, Program Değerlendirme

Hz. Peygamber'in Fesahatinde Öne Çıkan Önemli Üslup Unsurları

Prof.Dr. Ramazan Kazan

ÖZ

Fesâhat, lügatte açık-seçik olmak, berrak bir durumda bulunmak, beyan etmek, sözün anlaşılır ve düzgün olması manasına gelen mastardır. Terim olarak "sözü teşkil eden kelimelerin her birinde ve o kelimelerden meydana gelen sözdeki lafızda, manâ ve ahenk itibariyle kusur bulunmamasına" denir. Hz. Peygamber, çocukluğundan itibaren sütanneye verilerek dilin fasih konuşulduğu ortamda dil melekesi kazanması, gençliğini Kureyş Kabilesi gibi bütün kabilelerle ilişki içinde bulunan Mekke'de geçirmesi sebebiyle dil konusunda mükemmel yetişmiş bir insan olarak bilinmektedir. Onun fesâhâtinin oluşmasında Kur'ân gibi edebî yönden herkesin hayretini gizleyemediği bir kitabın etkisinin de bulunduğu bir gerçektir. Ayrıca kendisi de Arapların en fasihi olduğunu belirtmektedir. Zira o risaletle beraber "Onlara içlerine işleyecek, ruhlarına tesir edecek belîğ söz söyle"(4/Nisâ, 63.) ayeti gereği fasih ve güzel sözle mesajını tebliğ etmekle görevlendirilmiştir. İşte böyle bir altyapısı ve görevi olan Hz. Peygamber'in fesâhâtinde öne çıkan bir takım üslup özelliklerinin ve unsurlarının ayrı bir önemi vardır. Bunların araştırılması, onun mesajının doğru kavranması, sonraki nesillere aktarılması ve tebliğ bakımından oldukça önemlidir. Bu özellikler hakkıyla bilinmezse onun tebliği açık bir şekilde anlaşılacaktır. Ayrıca mesajını aktarma durumunda olanlar için, onun fesahatindeki özellikler birer umde niteliği taşımaktadır. Bu prensiplerden habersiz olma durumu, hata yapılmasına yol açabilmektedir. Dolayısıyla tebliğde ana başlıklarıyla Hz. Peygamberin fesahatinde öne çıkan üslup unsurları ele alınıp örneklendirilecektir. Bunlardan bazıları özetle şunlardır: 1-Din dilinin gereği, muhkem ifadeler yanında teşbihli, temsilî ve sembolik anlatım tarzına başvurması, 2-Fesâhati destekleyen, öğrenmede kolaylık ve kalıcılık sağlayan önemli unsurlardan olan beden dilini kullanması, 3-Zamana, zemine ve bağlamına uygun konuşması, 4-Tekîd, tahzir, dikkatleri toplama gibi sebeplerden dolayı tekrarlara başvurması, 5-Tasvirlerle başvurması, 6-Öncüllerden hareketle sonuçlar çıkarması, mantıklı sorularla mantıklı çıkarımlara gitmesi ve muhataplarına tatminkâr cevaplar verme de aklî ve mantikî deliller kullanması, 7-Parlak edebî türlerden sayılan ve dinin vermek istediği mesajı iletmenin en güçlü bir dolaylı anlatım şekli olarak görülen kıssalara başvurması, 8-Bağlamına göre, önemli saydığı ve gördüğü sosyal, iktisadî ve siyasî konuları açıklarken sayılar kullanması, 9-Sorulara muhatap olması, sorular sorması ya da sorular sorulması için ortam hazırlaması, böylece dinleyenlerin dikkatlerini toplayarak canlı olmalarını ya da tefekkür etmelerinin vesilelerini hazırlaması, 10-Yeni kelimeler ihdas etmesi bazı kelimelerin kullanımdan kalkmasını sağlaması.

Anahtar Kelimeler: Hz. Peygamber, Fesahat, Üslup

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sorumluluk Alma Durumlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi

Ebru Barık - Dr. Öğr.Üyesi M. Sencer Bulut Özsezer - Prof.Dr. Filiz Yurtal

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin sorumluluk alma durumlarının öğretmen görüşlerine göre belirlenmesidir. Nitel araştırma deseni olan olgu bilim esas alınarak yürütülen araştırmanın çalışma grubunu; Adana ili Yüreğir ilçesine bağlı, Doğu Bölgesinden göç eden ailelerin çocuklarının devam ettiği iki okuldaki, Sınıf Öğretmeni olarak görev yapan 12 öğretmen oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin 8'i ile odak grup görüşmesi, diğer 4 öğretmen ile ise bireysel görüşme yapılmıştır. Öğretmenlerin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak alınmıştır. Görüşmenin yanı sıra gözlem yapılmış ve veriler toplanmıştır. Bu görüşmelerden ve gözlemden elde edilen verilerin nitel analize yöntemlerinden içerik analizi kullanılarak kodlara dönüştürülmüş ve birbirleri ile ilişkili kodlar bir araya getirilip üç ana tema ve bunların alt temaları oluşturulmuştur. Araştırmadan elde edilen verilerin sonucunda; öğretmenlerin öğrencilerin; ödevini ve diğer görevlerini zamanında yapma; akademik başarı gösterebilmek için özen gösterme; nöbetini tutma, araç-gereçleri eksiksiz getirme; okul kurallarına uyma; kıyafetine özenme, beslenmesine dikkat, öğretmenini dinleme, derse hazırlıklı gelme, bireylere saygılı olma; haklarını tanıma; özel alana saygı gösterme davranışlarını göstermelerini beklediklerini belirtmişlerdir. Verilen cevaplardan da anlaşıldığı gibi; öğretmenlerin daha çok, öğrencilerinin akademik sorumluluklarını yerine getirmeleri konusunda beklentileri vardır. Bu sorumlulukların kazandırılması için etkili olan etmenleri; sevgi, ilgi, sosyoekonomik durum, ailenin yapısı ve tutumu; okul ortamı, yaşadığı çevre ve öğretmenin tutumu olarak belirtmişlerdir. Sorumluluk verilen öğrencinin fiziksel, psikolojik ve yaş özelliklerinin göz önünde bulundurulması gerektiğini; sorumluluğu verecek kişilerin ise; kontrol edilebilecek düzeyde, ilgi ve sevgi göstererek, tercih hakkı sunarak ve doğru iletişim ile sağlanacağını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sorumluluk, Değer, İlkokul Öğretmeni

İlkokul Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Ders Kazanımlarının Yenilenen Bloom Taksonomisine İncelenmesi

Dr. Osman Aktan - Dr. Öğr.Üyesi Ömer Seyfettin Sevinç

ÖZ

Bilim ve teknoloji alanından yaşanan değişim ve gelişmelerin bireye ve topluma yansımaları olduğu kadar eğitim alanına da yansımaları olmaktadır. Yaşanan gelişme ve değişimlere paralel olarak müfredat programlarında da değişiklikler söz konusu olmaktadır. Fen bilimleri, bireylerin araştırma-sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri geliştirmeleri, yaşam boyu öğrenen bireyler olmaları, çevreleri ve dünya hakkındaki merak duygusunu sürdürmeleri için gerekli olan fenle ilgili beceri, tutum, değer, anlayış ve bilgilerin bir bileşimi olan bir üst disiplin alanıdır. Ülkemizde ilkökul öğrencilerine yönelik 2013 yılında hazırlanan Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında son olarak 2018 yılında öğretim programı güncellemeleri ve değişiklikler yapılmıştır. Bu çalışmada, İlkokul Fen Bilimleri Öğretim Programında sınıf düzeyinde yer alan kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenerek kazanımların taksonomik düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yenilenmiş taksonomi, bilgi ve bilişsel süreç boyutlarından oluşmaktadır. Bilgi boyutunda; olgusal, kavramsal, işlemsel, üst bilişsel bilgi basamakları, bilişsel süreç boyutunda hatırlama, anlama, uygulama, çözümlenme, değerlendirme ve yaratma basamakları bulunmaktadır. İlkokul Fen Bilimleri Öğretim Programında sınıf düzeyinde yer alan kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelendiği bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel durum analizi kullanılmıştır. Araştırma verileri, 2018 yılında güncellenen İlkokul Fen Bilimleri Öğretim Programı kazanımlarından elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Sınıf düzeyinde kazanımlar Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmiş, kazanımlar taksonominin alt basamaklarına göre karşılıkları belirlenmiş ve frekans olarak listelenmiştir. Kazanımların değerlendirilmesinde üç alan uzmanı ve iki ölçme değerlendirme uzmanında görüş alınmış, görüşler doğrultusunda kazanımların Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre değerlendirmelerine son hali verilmiştir. Araştırma halen devam ediyor olup, araştırmada elde edilen bulgulardan sonuçlar elde edilecek, sonuçlara dayalı da öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı, Bloom Taksonomisi, Kazanım, İçerik Analizi

Elementary School Science Curriculum Course Outcomes According to Revised Bloom Taxonomy

Abstract

The changes and developments in the field of science and technology are reflected in the field of education as well as the reflections of individuals and collectivities. Parallel to the developments and changes that are taking place, changes also take place in curriculum programs. Science is a combination of science-related skills, attitudes, values, insights and knowledge necessary for individuals to develop research-questioning, critical thinking, problem solving and decision-making skills, being lifelong learners, top discipline. In 2018, the curriculum updates and changes were made in the Science Education Curriculum prepared in 2013 for the primary school students in our country. In this study, it was aimed to determine the taxonomic levels of the achievements by examining the achievements at the class level in the Elementary School Science Curriculum according to the Revised Bloom Taxonomy. Revised taxonomy consists of information and cognitive process dimensions. Renewed taxonomy consists of information and cognitive process

dimensions. Qualitative research methods used descriptive case analysis in this research, which is based on the classroom-level achievements of the Elementary School Science Curriculum according to the Revised Bloom Taxonomy. The research data were obtained from the achievements of the Elementary School Science Program updated in 2018. In the analysis of the data, content analysis technique was used. Classroom-level gains were examined according to the revised Bloom Taxonomy, the gains were determined according to the lower steps of the taxonomy and listed as frequency. In the evaluation of the achievements, three field specialists and two measurement evaluation experts were consulted, and the results were evaluated in accordance with the revised Bloom Taxonomy. The research is still going on and the findings from the research will be obtained and suggestions based on the results will be developed.

Keywords: Elementary School, Science Teaching Curriculum, Bloom Taxonomy, Achievement, Content Analysis

İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Farklılaştırılmış Eğitime İlişkin Görüşleri

Uzman Onur Ekinci - Doç.Dr. Ayten Pınar Bal

ÖZ

Bu araştırma, ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki farklılaştırılmış öğretim yaklaşımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Farklılaştırılmış eğitim öğrencilerin derin fikirlerle mücadele etmesine, önemli noktalarda öğrenmiş oldukları bilgileri kullanmalarına, fikirlerini ve bilgilerini organize etmelerine ve sınıf ortamında kazandıkları bilgi ve davranışları tüm hayatlarına transfer etmelerine yardımcı olur. Araştırmanın çalışma evrenini 2015-2016 öğretim döneminde Adana ili Ceyhan ilçesinin alt sosyo ekonomik düzeyinde bulunan bir devlet ilkökölunun üçüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu akademik başarı açısından birbirine yakın yarı rastgele seçilen toplam 20 öğrenci oluşmaktadır. Uygulama sürecinde deney grubunda farklılaştırılmış öğretim yaklaşımıyla kesirler konusu anlatılmıştır. Veri toplama aracı olarak, "Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu" kullanılmıştır. Görüşme formu sekiz açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Bu sorular genel olarak farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı konusundaki görüşleri, ders işleme süreci, sınıf ortamı, etkinlikler, diğer konulara uygulanabilirliği ve uygulama sürecindeki yaşanan sorunlar üzerine odaklanılmıştır. Bu öğrencilerle yapılan görüşmenin amacı, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımının uygulandığı süreçteki çalışmaların ve etkinliklerin değerlendirilmesidir. Ayrıca farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı ile geleneksel yöntemin öğrenci, öğretmen ve yöntem açısından farklılıklarının ve katkılarının değerlendirmesi amaçlanmıştır. Yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerin sonucunda öğrenciler, farklılaştırılmış öğretim yaklaşımı sayesinde, matematik derslerini daha eğlenceli ve değişik buldukları dolayısıyla derse daha çok motive oldukları, gerçek hayatla ilişkilendirilmesinden dolayı daha kalıcı öğrenme gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. *Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi'nde yayınlanan Onur Ekinci'nin yüksek lisans tez çalışmasından derlenmiştir. Bu çalışma Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince Desteklenmiştir. Proje No: SYL-2016-6708

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretimi, İlkokul Üçüncü Sınıf, Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımı, Kesirler Konusu

İmam Hatip Liselerinde Arapça Konuşma ve Yazma Öğretiminde Çoklu Zeka Kuramı Temelli Etkinliklerin Uygulanması

Dr. Öğr.Üyesi Hasan Akreş - Dr. Öğr.Üyesi Murat Demir - Dr. Öğr.Üyesi Murat Özcan

ÖZ

Bir kapasite olarak tanımlanabilen zeka kavramı; uyum gücü, öğrenme gücü, yada ilişkileri görebilme gücü olarak da ifade edilebilmektedir. Zekanın ilk zamanlar sayısal ve sözel alandaki yeterlikler olmak üzere iki unsurdan oluştuğu düşünülürken daha sonra; sadece bu iki alanla sınırlı kalamayacağı anlaşılmıştır. Bunun üzerine farklı zeka alanlarını da kapsayan çoklu zeka tanımı ilgi görmeye başlamıştır. Howard Gardner, çoklu zeka kuramını ilk ortaya atanlardan biri olarak bilinir. Gardner'a göre her birey zekasını üst seviyelere çıkarma ve geliştirme becerisine sahiptir. Bu anlayışa göre kişi, zeka alanlarından her birini belli bir düzeyde geliştirebilir ve sözkonusu zeka türleri genellikle bir arada belli bir uyum içinde hareket ederler. Yabancı dil öğretiminde çoklu zeka kuramından faydalanabilmek için sözel/dil bilimsel, mantıksal/matematikselsel, görsel/uzamsal, müziksel/ritmik, bedensel/ kinestetik, sosyal, bireysel ve doğa zekasından oluşan sekiz zeka alanının iyi bilinmesi gerekmektedir. Bu çalışma ile, Arapça dilinin ağırlıklı olarak öğretildiği İmam Hatip Liselerinde çoklu zeka kuramı gözetilerek hazırlanmış olan Arapça dil etkinliklerinin kullanımına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Dört temel dil becerilerinden olan konuşma ve yazma becerisinin öğretiminde, çoklu zeka kuramına dayalı hazırlanan etkinliklerin İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin derse olan motivasyonlarını artırdığı, dikkat sürelerini uzattığı, derse katılım oranını artırdığı ve daha kalıcı öğrenmeler sağladığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Zeka Kuramı, Arapça Öğretimi

İngiliz Dili Eğitiminde Bir Araştırma-Uygulama Deneyimi: Ortaokul İngilizce Derslerinde Yalın'ın Uygulanması

Doç.Dr. Filiz Yalçın Tılfarlıoğlu - Uzman Vasıf Karagücük

ÖZ

Yabancı dil öğrenmek ve öğretmek, öğretmenlerin, araştırmacıların, eğitim otoritelerinin, ebeveynlerin ve öğrencilerin endişe kaynağı haline gelmiştir. Eğitim sürecindeki tüm paydaşlar, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamak istemektedir. Söz konusu çabaların sonucu olarak İngiliz Dili ve Eğitimi alanında birçok öğretim yöntemi ortaya çıkmıştır. Günümüzde, özellikle de Türkiye'de İngiliz Dili ve Eğitimi bağlamında büyük ölçekli standartlaştırılmış testler (örneğin; TOEFL, IELTS, PET, KET, FCE, CAE, CPE, PTE, SAT, LYS, TEOG vb.) önemli bir rol oynamaktadır. Sınavlar, tüm öğretim süreçlerinin vazgeçilmez bir parçasıdır; çünkü sınavlar eğitim kurumlarındaki dil öğretiminin ne kadar başarılı olduğu hakkında bilgi sağlar. İlköğretim sürecinin ikinci kademesi olan ortaokul bağlamlarında, öğrenciler sekizinci sınıf seviyesine geldiğinde Milli Eğitim Bakanlığı öğrencileri TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınavına tabii tutarak onları ortaöğretim kurumlarına (liselere) yerleştirir. Ancak, TEOG İngilizce sınavlarından alınan sonuçlar istenilen düzeyde değildir (2016-2017 eğitim öğretim yılı ortalaması 57.315). İngiliz Dili ve Eğitimi alanında yöntembilimsel bir yenilik olan Yalın Eğitim Yöntemi (YEY), bu soruna bir çözüm önermektedir. Yalın Eğitim Yöntemi'nde temel amaç tüm öğrenme-öğretme süreçlerinde üretkenliği ve verimliliği, israfları ortadan kaldırarak artırmaktır. Bu çalışmada Yalın Eğitim Yöntemi'nin sekizinci sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki kelime bilgisi, dilbilgisi ve okuma edinimi üzerine etkisi araştırılmıştır. İngilizce derslerinde, Yalın Eğitim Yöntemi'nin etkisini sorgulamak için deneysel bir çalışma yapılmıştır. Rastlantısal grup örnekleme ile 40 öğrenci içeren bir deney grubu ve 40 öğrenci içeren bir kontrol grubu bir devlet ortaokulunda oluşturulmuştur. Deney grubu Yalın Eğitim Yöntemi'ne göre uyarlanan yabancı dil eğitimini almış ve kontrol grubu standart yabancı dil eğitimini almıştır. Analizler ortaokul bağlamında toplam 80 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Deney süreci 19 hafta devam etmiş ve ilgili deney sürecinden önce hem deney hem de kontrol grupları ön teste tabi tutulmuştur, deney sürecinden sonra iki grup Yalın Eğitim Yöntemi'nin yabancı dil başarısına etkisini araştırmak için bir son teste tabi tutulmuştur. Toplanan verilerin istatistiksel analizleri betimsel istatistikler ve varyans analizleri de tek yönlü ANOVA ile gerçekleştirilmiştir. Deney ve kontrol grupları arasında ön test ve son testteki puanlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur (kontrol grubunun ön test ortalaması=8.9, SS=3.801 / son test ortalaması=8.775, SS=4.293, deney grubunun ön test ortalaması=8.45, SS=4.437 / son test ortalaması=13.375, SS=3.998). Ön test ve son testin varyans analizi, bağımlı değişken üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişiklik göstermiştir ($F=27.197$, $p<.05$). Söz konusu sonuçlar ortaokul düzeyinde Yalın Eğitim Yöntemi'nin uygulanmasının oldukça mümkün olduğunu göstermektedir. Yalın Eğitim Yöntemi'nin ülke çapındaki genel İngilizce sınavlarında yabancı dil başarısını artırdığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yalın, Yalın Eğitim Yöntemi, İngiliz Dili Eğitimi, Yabancı Dil Edinimi

İngilizce Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Kariyerlerinde Web 2.0 Teknolojilerini Kullanma Niyetleri

Dr. Kerim Ünal

ÖZ

Web 2.0 teknolojileri, öğrencilerin işbirliği yapması, iletişim kurması, ortak ürünler yaratması ve bilgi ve fikirlerin paylaşması için yeni yollar sunmaktadır. Bundan dolayı da, Web 2.0 teknolojileri, öğrencilerin hem 21 yy. becerilerinin gelişmesine hem de eğitim öğretim sürecine olan katkılarından dolayı, eğitimde önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır. Dil öğretiminde ise Web 2.0 teknolojileri, gerek sınıf ortamında gerekse sınıf dışında hedef dilin geliştirilmesi açısından büyük fırsatlar sunmaktadır. Bu araştırmanın amacı, İngilizce öğretmen adaylarının öğretmenlik kariyerlerinde Web 2.0 teknolojilerini kullanma niyetlerini ve özellikle hangi web 2.0 teknolojilerini kullanmayı düşündüklerini ve nedenlerini belirlemektir. Çalışmaya, bilgisayar destekli dil eğitimi dersini alan 47'si kadın, 19'u erkek toplam 66 3. ve 4. sınıf öğretmen adayı katılmıştır. Çalışmanın verileri, sekiz bölümden oluşan Web 2.0 öğretmen adayı anketi kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi için, frekans ve yüzde, ilişkisiz örneklem için t-testi ve tek yönlü ANOVA testleri ve açık uçlu sorulardan elde edilen veriler için ise içerik analizi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının kendi öğrenme süreçlerinde internet günlüğü, sosyal imleme ve içerik yönetim sistemlerini kullanmadıklarını, wiki, sosyal ağlar, anlık mesajlaşma, video görüşme, video düzenleme, veri toplama ve beyin fırtınası Web 2.0 uygulamalarını bazen kullandıkları ve web kaynaklarını ise sık kullandıklarını vurgulamışlardır. Ayrıca, İngilizce öğretmen adayları öğretmenlik kariyerlerine başladıkları zaman sosyal ağlar, video görüşme, video düzenleme, veri toplama, beyin fırtınası uygulamalarını ve web kaynaklarını, ders materyali hazırlama ve paylaşma, öğrencilerle iletişim, iş arkadaşlarıyla fikir alışverişi ve dil becerilerini geliştirmek amacıyla kullanacaklarını ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Eğitimi, Web 2.0 Teknolojileri, Öğretmen Adayları, Planlanmış Davranış Ayırıştırma Teorisi (Decomposed Theory Of Planned Behavior)

İngilizce Öğretmeni Adaylarının Mesleki Yeterliklerine İlişkin Görüşleri

Öğr.Gör. Mehzudil Tuğba Yıldız Ekin

ÖZ

Öğretmen yetiştirme programlarının en temel amacı, mesleğindeki güncel gelişmelere göre donanmış öğretmenler yetiştirmenin yanı sıra ülkenin gelecekteki öğretmenlerini eğitim sisteminin ihtiyaçlarını karşılayacak ve sistemi amaçlarına ulaştıracak yeterliklere sahip öğretmenler yetiştirmektir. Bu sebeple, milli eğitim sistemi ve öğretmen yetiştiren kurumlar birbiriyle ortak çalışmalıdır. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı üniversiteler de bu amaçla 20 yılı aşan bir süredir birlikte çalışmaktadır. Ancak bu süreçte öğretmen yetiştirme kurumlarında farklı uygulamalar nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği yeterliklerin gerçekleştirilme düzeyleri değişiklik göstermektedir. Bu noktadan hareketle, araştırmanın amacı İngilizce öğretmeni adaylarının mesleki yeterlikleri ile ilgili görüşlerini belirlemek ve içinde buldukları öğretmen yetiştirme programının onları farklı yaş gruplarına dil öğretme konusunda ne derece hazırladığı hakkındaki düşüncelerini tespit etmektir. Araştırmaya Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden mezun olma mezun olma durumunda olan 228 son sınıf öğrencisi İngilizce öğretmeni adayı katılmıştır. Mesleki yeterlik düzeylerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla öğretmen adaylarına her biri 25 maddelik 2 anket uygulanmıştır. Anketlerin yanı sıra 22 öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış bir görüşme yapılmıştır. Nicel verilerin analizi sonucunda öğretmen adaylarının kendilerini genel olarak yeterli hissettikleri ancak bu yeterlik düzeyleri ilköğretim aşamasında daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının görüşlerini neden bu yönde olduğuna dair düşünceleri incelendiğinde de öğretmen yetiştirme programının ders içeriklerinin yeniden düzenlenmesi ve eğitim sistemindeki değişikliklerin ve gelişmelerin öğretmen yetiştirme programına yansıtılmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Yeterlikleri, Yabancı Dil Öğretimi, İlköğretim, Öğretmen Adayları, Öğretmen Yetiştirme

Integrating Computer-Meditated Grammar into Turkish As A Foreign Language Instruction

Prof.Dr. Zeynep Elbasan-Bozdogan

Abstract

Even though grammar continues to hold an important place in language teaching, there is still much controversy in regards to what works best. When and to what extent one should teach grammar to language learners has been discussed extensively. There have been fundamental shifts in classroom teaching practices for the college level technology-savvy students, and these changes are reflected in pedagogical approaches in a traditional classroom setting. For the most part, methods of foreign language instruction in the United States have moved away from explicitly grammar focused teaching to methods that focus on communicative approach and task based learning. ACTFL's 5C is widely accepted in L2 teaching practices in the United States except research based Ivy league institutions like Harvard. This study will focus on the current discussion on the explicit teaching of grammar by investigating Dilki, computer-mediated grammar practice modules, created for introductory level students of Turkish. In particular, it will report three-semester long empirical study exploring the effectiveness of online grammar practice on the overall progress of L2 learners of Turkish at the introductory level.

Keywords: Foreign Language Acquisition, Teaching Turkish As A Foreign Language, Online Teaching, Grammar

İ'tikâdın Belirlenmesinde Mutedil Zümrenin Tavrı

Doç.Dr. İsmail Şık - Arş.Gör. Ömer Sadıker - Arş.Gör. Hamdi Akbaş

ÖZ

İslam düşüncesinde itikâdın belirlenmesi noktasında, biri lafızcı(literalist) diğeri akılcı (rasyonalist) olmak üzere iki ana tavırdan bahsedilebilir. Dinin asıl kaynağı olan Kur'an ve Sünnetin nakledilmesinden, yorumlanıp hüküm çıkartılmasına kadar olan süreçte aklın değeri ile ilgili bir çok tartışma söz konusudur. Kur'an metinlerinden itikâdi, ameli ve ahlaki hükümler çıkarmak kim tarafından ne şekilde olacaktır, sorusu tartışmaların merkezindedir. İslam toplumunun ilk dönemlerdeki farklı yaklaşımlardan bahsetmek, nassa veya akla verilen değeri incelemek itikâdın belirlenmesinde takip edilen yolları ortaya koymak için genel olarak toplumu bütünsel bir yaklaşımla ele almayı, zümreleri fikri düşüncelerine etki eden siyasi ve tarihi konularına göre değerlendirmeyi uygun görüyoruz. İslam düşüncesi Hicri II. asırda reyin ve hadisin nüfuz alanını genişleten ya da birisine daha fazla yetki veren iki önemli eğilim gösterdi. Bazı kaynaklar ashabu'l-hadis ve ashabu'r-rey olarak tanımlanan bu iki ekolü birbirinden ayıran sınırları tespitinde zorlandılar ve onları daha çok bir fıkıh ekolu olarak sunmaya çalıştılar. Yapılan araştırmalarda bu ekollerin fıkhi boyutu üzerinde duruldu ve özellikle birinciler fıkıhta katı hadisçiliğin, ikinciler ise katı reyciliğin savunucusu olarak gösterildi. Fakat itikâdi boyuttaki tavırları pek net çizilmedi. Bu açılardan baktığımızda Selefi yaklaşımı da kendi arasında olayları anlayış ve yorumlama açısından, problemlere çözüm getirme yönünden ashâbu'l-hadis ve ashâbu'r-rey şeklinde ikiye ayırabiliriz.

Anahtar Kelimeler: Mütedil Zümre, Ashabul-Hadis, Ashabur-Rey, Literalist

Konu Temelli Eleştirel Düşünme Öğretiminin Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Erdemleri ve Matematik Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi

Dr. Betül Arısoy - Dr. Öğr.Üyesi Birsal Aybek

ÖZ

Bu araştırmanın amacı matematik dersinde uygulanan konu temelli eleştirel düşünme öğretiminin öğrencilerin eleştirel düşünme erdemlerine dair algılarına ve matematik dersine ilişkin tutumlarına etkisini incelemek ve uygulamaya ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemektir. Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ikinci yarısında Adana'da 62 altıncı sınıf öğrencisiyle (31'i deney ve 31'i kontrol grubunda) gerçekleştirilmiş ve 16 hafta sürmüştür. Paralel karma yöntemin kullanıldığı bu araştırmanın nicel boyutu yarı deneysel desen şeklinde olup, öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Gruplar matematik not ortalamaları, demografik özellikleri, Eleştirel Düşünme Erdemleri Algısı Ölçeği (EDEAÖ) ve Matematik Tutum Ölçeği (MTÖ) öntest bulguları dikkate alınarak eşleştirildikten sonra deney ve kontrol gruplarına seçkisiz atama yöntemiyle atanmıştır. Eleştirel düşünme becerileri ile eleştirel düşünme erdemlerinden "entelektüel cesaret, entelektüel empati, entelektüel azim, akıl yürütmeye güvenme" erdemleri temel alınarak hazırlanan ders planları, deney grubunda her hafta iki ders saati boyunca uygulanmıştır. Konu temelli eleştirel düşünme öğretiminin gerçekleştirildiği deney grubunda, üst düzey zihinsel beceriler gerektiren etkinlikler yanında beyin fırtınası, drama, tartışma gibi teknikler kullanılmıştır. Gruplara EDEAÖ ve MTÖ öntest ve sontest olarak uygulanmıştır. Deney grubunda her hafta öğrenciler ve araştırmacı tarafından günlük tutulmuştur. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ile uygulamaya ilişkin öğrenci görüşleri alınmıştır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için EDEAÖ ve MTÖ'den elde edilen veriler üzerinde kovaryans analizi (ANCOVA) yapılmıştır. ANCOVA analizi sonucunda, EDEAÖ öntest puanları kontrol altına alındığında, sontest puanları açısından deney grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur [$F(1,59)= 4.658; p=.00$]. Yine MTÖ öntest puanları kontrol altına alındığında, sontest puanları açısından deney grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur [$F(1,59)= 36.720, p=.00$]. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu'nun içerik analizi sonucunda Eleştirel Düşünme Erdemleri teması kapsamında "başkalarının düşüncelerine saygı duyma ve değer verme", "kendine ve düşünmesine olan inancın artması", "farklılıkları kabullenme", "düşüncelerini sorgulama", "iyi bir karaktere sahip olmanın önemini anlama", "bencilce düşündüğünü fark etme" şeklinde altı kod; Öğrenmeye Dair Diğer Faktörler teması kapsamında ise "grupla çalışma", "problem çözme", "derse ilgi", "sosyalleşme" ve "motivasyon" şeklinde beş kod belirlenmiştir. Görüşme bulgularına göre deney grubundaki öğrenciler uygulama esnasında gerçekleştirilen etkinliklerle düşüncelerinde ve davranışlarında olumlu değişiklikler oluştuğunu, iyi bir karaktere sahip olmanın ve iyi birer insan olmanın önemini kavradıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler matematik dersine karşı ilgilerinin arttığını, derse daha iyi motive olduklarını ve derste daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Günlüklerden elde edilen bulgular da bu sonuçları destekler niteliktedir. Sonuç olarak, bu araştırmada matematik dersinde gerçekleştirilen konu temelli eleştirel düşünme öğretiminin öğrencilerin eleştirel düşünme erdemlerine dair algılarına ve matematik dersine ilişkin tutumlarına olumlu yönde etki ettiği gözlemlenmiştir. Bu araştırma, matematik dersinde eleştirel düşünme erdemlerini geliştirmeye yönelik olması ve bu konuda örnek bir uygulama sunması bakımından ülkemizde bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Bilginin hızla çoğaldığı, teknolojinin hızla geliştiği günümüz dünyasında düşünmeye, daha doğrusu "iyi düşünmeye" duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. İyi bir düşünür eleştirel düşünme becerilerine, aynı zamanda eleştirel düşünme erdemlerine sahip olmalıdır. Sadece eleştirel düşünme becerilerini bilmek yetmez, bireylerin bu becerileri hayat boyu sürdürebilmeleri ve eleştirel düşünme becerilerini bencilce kullanmamaları için eleştirel düşünme erdemlerine de sahip olmaları gerekmektedir. Düşünmenin en çok kullanıldığı derslerden biri olan matematik

dersinde konu temelli eleştirel düşünme öğretimine yer verilmesinin iyi düşünen, erdemli ve matematiğe olumlu tutum geliştiren bireyler yetiştirilmesine katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Düşünme Erdemleri, Matematik Öğretimi, Matematik Dersine İlişkin Tutum.

Kültürel Benzeşim Bağlamında Suriyelilere Türkçe Öğretimi

Dr. Öğr.Üyesi Ömer Tuğrul Kara

ÖZ

Toplumları birbirinden ayıran kültürel farklılıkların yanı sıra, birinden uzakta yaşayan toplumların aynı kültürel özellikleri taşımasıyla da birbiriyle güçlü bir iletişim kanalı oluşabilir. Kültür benzerliği özellikle göç eden toplumların göç ettikleri ülkeler ile uyum sürecini kolaylaştırır. Bu açıdan genelde yabancılara Türkçe öğretiminde, özelde ise Suriyelilere Türkçe öğretiminde kültürel benzeşim unsurlarından yararlanmak önemlidir. 2011 yılından itibaren yaklaşık 3 milyona yakın Suriyeli göçmeni misafir eden Türkiye bu göçmenleri yerleştirme, istihdam, sağlık gibi birçok sorunla da boğuşmaktadır. Eğitimde çözülmeyi bekleyen bir diğer sorundur. Özellikle ülkemiz sınırları içerisinde bu kadar göçmenin göç ettikleri toprağın dilini bilmemeleri veya öğrenmeye gayret etmemeleri türlü zorlukları da beraberinde getirir. Suriyelilere Türkçe öğretiminde yakınlaştırmacı ve kolaylaştırıcı strateji ve yöntemlerin kullanılması önemlidir. Ancak aynı sınırı paylaştığımız, benzer dinî ritüelleri yaşadığımız, ortak tarihi ögelere sahip olduğumuz Suriyelilerle azımsanmayacak sayıda çok kültürel benzeşim ortaklığımız vardır. Bu çalışmada günlük yaşamda, kişilerarası ilişkilerde, edebiyat, sanat ve müzikte, gelenekler ve folklarda, coğrafya ve mekânda benzerlikler taşıyan özellikler öne çıkarılmış, bu bağlamda Türkçenin daha kolay öğretileceği vurgulanmıştır. Çalışmamız sonucunda elde edilen kültürel benzeşim unsurlarının Suriyelilerin Türkçe öğreniminde bir başlangıç noktası ve kolaylaştırıcı bir unsur olarak fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeliler, Türkçe Öğretimi, Kültürel Benzeşim

Lise Öğrencilerinin Kariyer Uyumu ve Yaşam Doymu İlişkisinde Gelecek Yönelimi Olarak İyimserlik ve Umudun Aracı Rolü*

Uzman Ayten Bölükbaşı - Dr. Öğr.Üyesi Oğuzhan Kırdök

ÖZ

Bu araştırma, lise öğrencilerinde kariyer uyumu ve yaşam doymu ilişkisinde gelecek yönelimi olarak iyimserlik ve umudun aracı rolünün incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. İlişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışma niteliğindeki bu araştırmanın grubunu Adana ili merkez ilçelerinde yer alan toplam beş tane lisede 9., 10., 11. ve 12. sınıfta öğrenim görmekte olan 321'i kız (%52), 296'sı erkek (%48) olmak üzere toplam 617 öğrenci oluşturmaktadır. Yaş ranjı 14 ile 18 yaş aralığında değişen katılımcıların yaş ortalamaları 16.08, standart sapmaları ise 1.09'dur. Araştırmanın verileri 'Kariyer Uyum Yetenekleri Ölçeği', 'Yaşam Doymu Ölçeği', 'Yaşam Yönelimi Testi', 'Sürekli Umudun Ölçeği' ve araştırmacılar tarafından düzenlenen 'Kişisel Bilgi Formu' kullanılarak elde edilmiştir. Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), Yapısal Eşitlik Modellemesi ile yapılan aracılık analizleri SPSS ve AMOS programları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacına yönelik test edilen *Model 1* ($\chi^2 = 821.028$, $x^2/sd = 2.231$, RMSEA (Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü) = .045, GFI (İyilik Uyum İndeksi) = .91, CFI (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi) = .92, SRMR (Standardize Ortalama Hataların Karekökü) = .045) ve *Model 2* ($\chi^2 = 1571.560$, $\chi^2/sd = 2.054$, RMSEA = .041, GFI = .887, CFI = .909, SRMR = .0456) uyum indeks değerleri incelendiğinde, her iki modelin gerekli referans değer aralığında ve gerekli uyumu göstererek doğrulandığı görülmüştür. Model 1'de kariyer uyumunun yaşam doymunu (.61) düzeyinde anlamlı bir şekilde yordadığı belirlenmiştir. Ayrıca, Model 2' de kariyer uyumu ve yaşam doymu ilişkisinde gelecek yönelimi olarak iyimserlik ve umudun aracılık etkisinin incelendiği yapısal eşitlik modelinde, kariyer uyumunun yaşam doymunu yordama düzeyinin .61'den -.04'e düştüğü görülmüştür. Sonuç olarak, lise öğrencilerinin kariyer uyumu ve yaşam doymu ilişkisinde gelecek yönelimi olarak iyimserlik ve umudun tam aracılık ettiği söylenebilir. Bulgular alanyazın ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kariyer Uyumu, Yaşam Doymu, Gelecek Yönelimi, İyimserlik, Umud

*Çukurova Üniversitesi Araştırma Fonu Saymanlığı tarafından SYL-2017-8898 proje numarası ile desteklenen bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın yüksek lisans tez çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır.

Lise Öğrencilerinin Mesleki Kişilik Tipleri

Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Atli

ÖZ

Bireyin yaşamında vermesi gereken kararlardan en önemlilerinden biri de meslek seçimine ilişkin karardır. Bu süreçte bireyin kendine uygun meslek seçimini yapabilmesinde en önemli kriterlerden birisi de bireyin kendi özelliklerinin farkına varması ve bu doğrultuda kendi özelliklerine uygun meslek seçimi yapabilmesidir. Bireyin tercih ettiği meslek kendisinin yaşam biçiminde ve yaşamdaki konumunda önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda, bireyin meslek seçiminde birçok faktör etkili olmaktadır. Bu faktörler arasında; içerisinde bulunulan toplum, kişinin arkadaş çevresi, ailenin beklentileri, mesleğe atfedilen değer, iş bulma olanakları ve bireyin kişilik özellikleri bulunmaktadır. Meslek seçiminde etkili olan faktörlerle ilgili çeşitli teoriler ortaya konulmuştur. Bunlardan biri de Holland'ın Tipoloji Kuramıdır. Holland'ın tipoloji kuramı derin ve tutarlı kuramsal yapısı, kolay anlaşılır olması, sade ve net altı kişilik özelliklerinin tanımlanmış olması, iş çevresi ve kişilik özellikler arasındaki belirgin ilişkinin yapılandırılması popüler bir kuram olmasını sağlamıştır. Holland, her insanın meslek alanında belirlenen altı kişilik tipinden (gerçekçi/realistic, girişimci/enterprising, araştırmacı/investigative, sosyal/social, sanatçı/artistic, geleneksel/conventional) birine sahip olduğunu ve bireyin kişiliğine uygun mesleklerden birini seçme eğilimine sahip olduğunu savunmaktadır. Bireyin yaşamında vermesi gereken kararlardan en önemlilerinden biri de meslek seçimine ilişkin karardır. Bu süreçte bireyin kendine uygun meslek seçimini yapabilmesinde en önemli kriterlerden birisi de mesleki kişilik tipleridir. Bu araştırmanın amacı lise öğrencilerinin mesleki kişilik tiplerinin cinsiyet ve ileride seçmek istedikleri mesleklere göre incelenmesidir. Bu araştırmada nicel araştırmalardan nedensel karşılaştırmalı araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Malatya ilinde farklı türlerde liselerde öğrenimlerine devam eden 237'si (%42) erkek; 327'si (%58) kız toplam 564 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında veri toplamak amacıyla "Mesleki Kişilik Tipleri Envanteri" kullanılmıştır. Veri analizinde t-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda kız öğrencilerin sosyal, geleneksel ve sanatçı kişilik tiplerinde; erkek öğrencilerin gerçekçi ve girişimci kişilik tiplerinde yüksek puan aldıkları görülmüştür. İleride öğretmenlik mesleğini tercih etmek isteyen öğrencilerin sosyal, geleneksel ve sanatçı kişilik tiplerinde, doktor olmak isteyen öğrencilerin araştırmacı kişilik tipinde, mühendislik isteyen öğrencilerin ise gerçekçi ve girişimci kişilik tiplerinde yüksek puan aldıkları görülmüştür. Araştırma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Meslek Seçimi, Mesleki Kişilik Tipleri, Lise Öğrencileri

Lise Öğretmen ve Öğrencilerinin Disiplinler Arası Çalışmalara İlişkin Görüşleri

Uzman Efe Güntürkün - Prof.Dr. Tuğba Yanpar Yelken - Dr. Öğr.Üyesi Cenk Akay

ÖZ

Disiplinler arası çalışmalar öğrencilerin farklı dersleri bir araya getirerek birden fazla kazanımı kolaylıkla pekiştirmesine yardımcı olmaktadır. Yaparak öğrenmenin bilgiyi kalıcı hale getirdiği günümüz şartlarında disiplinler arası çalışmaların önemi de giderek artmaktadır. Bu araştırmada öğretmenlerin disiplinler arası çalışmalarda program ve program dışı kazanımlar ile içeriği oluşturma süreçleri, ürün hazırlatma ve ürünleri değerlendirme ile disiplinler arası çalışmaları yaptırırken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri hakkındaki görüşleri belirlenecektir. Ayrıca öğrencilerin disiplinler arası çalışmalar hakkındaki görüşleri de alınacaktır. Araştırmanın yöntemi betimseldir. Araştırmada öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi için yarı-yapılandırılmış görüşme yapılacaktır, öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesi için geliştirilmiş olan açık uçlu soru formu uygulanacaktır. Araştırma grubu disiplinler arası çalışmalara önem veren lise öğretmenleri ve 9. sınıfta okuyan lise öğrencileri olacaktır. Toplanacak veriler içerik analizine tabi tutulacaktır. Araştırma şu anda uygulama aşamasında olduğu için sonuçlar elde edilip analiz edildikten sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Disiplinler Arası Çalışma, Öğretmen Görüşü, Öğrenci Görüşü

Liselere Kayıt Sistemine Yönelik Öğretmen Görüşleri

Öğr.Gör. Celalettin Korkmaz - Öğr.Gör. Münir Şahin

ÖZ

Bu çalışmanın amacı TEOG sisteminin kaldırılarak yerine uygulanacak olan Liselere Kayıt Sistemine yönelik öğretmenlerin görüşlerini belirlemektir. Sınava girme zorunluluğunun olmaması, öğrencilerin ikametleri doğrultusunda istedikleri 5 okuldan birini tercih edebilecek olması ve sınavın ilk kez 2018 yılında uygulanacak olması araştırma açısından önemlidir. TEOG sistemi veli ve öğrenci eleştirileri nedeniyle kaldırılıp yerine Liselere Kayıt Sistemine geçilmesiyle bu yeni uygulamadan etkilenecek diğer bir kitle olan öğretmenlerin sisteme bakış açısının belirlenmesi bir gerekliliktir. Bir olgubilim çalışması olarak tasarlanan araştırmada çalışma grubunu Akdeniz bölgesinde yer alan bir il merkezinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Katılımcılardan elde edilen veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Bulgular ve sonuçlar bildiri şeklinde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Liselere Kayıt Sistemi, Öğretmen, Sınav

Teachers Opinions on the Registration System of High Schools

Abstract

The purpose of this study is to determine the views of the teachers about the High Schools Registration System which will be implemented instead of removing the TEOG system. It is important in terms of research that there is no obligation to enter the examination, that students will be able to choose one of the 5 schools they want in the direction of their residence, and the exam will be applied for the first time in 2018. It is a necessity to determine the perspective of the teachers, which is another mass which will be affected from this new practice by the removal of the TEOG system due to parental and student criticism, The study group, which is designed as an engaging study, is composed of teachers working in a province center located in the Mediterranean region. The data from the participants was collected through a semi-structured interview form prepared by the researchers. Findings and results will be reported.

Keywords: High School Registry System, Teacher, Exam

Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kimliklerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersinde İncelenmesi

Doç.Dr. Hatice Akkoç

ÖZ

Öğretmen kimliği özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin meslekleri ile ilgili aldıkları kararlarda, nasıl bir öğretme yaklaşımı benimsediklerinde veya buna karar verme süreçlerinde etkin bir rol oynar (Bullough, 1997; Hong, Greene ve Lowery, 2017). Bu nedenle, kimlik olgusu öğretmen yetiştirme üzerine yapılan araştırmaların önemli bir odak noktası olagelmıştır (Beijaard, Meijer ve Verloop 2004; van Putten, Stols ve Howie, 2014). Bu çalışmanın amacı, matematik öğretmen adaylarının öğretmen kimliklerini öğretmenlik uygulaması dersi bağlamında incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma soruları belirlenmiştir: • Matematik öğretmen adaylarının sahip olmak istedikleri ideal matematik öğretmeni özellikleri nelerdir? • Matematik öğretmen adaylarının sahip olmak istedikleri ideal matematik öğretmeni özellikleri kendi derslerinde nasıl ortaya çıkmaktadır? • Matematik öğretmen adaylarının sahip olmak istedikleri ideal matematik öğretmeni özelliklerinin kendi derslerinde ortaya çıkışını etkileyen bağlamsal faktörler nelerdir? Yukarıdaki araştırma sorularını cevaplamak için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın katılımcılarını İstanbul'da bir devlet üniversitesinin ortaöğretim matematik öğretmenliği bölümü son sınıfında okuyan altı matematik öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, yarı-yapılandırılmış mülakat, ders planları, ders notları ve ders sonrası yansıma raporları kullanılmıştır. Mülakatların transkriptleri içerik analizine tabi tutulmuş ve ideal matematik öğretmenine dönük toplam 30 tema tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının staj okulunda anlattıkları dersler için hazırladıkları ders planları, ders notları ve derslerinin nasıl geçtiğini değerlendirdikleri yansıma raporları bu temalar bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın bulguları, matematik öğretmen adaylarının sahip olmak istedikleri ideal matematik öğretmeni özelliklerinin, birkaç tema hariç, farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Teknoloji destekli öğretim gerçekleştiren ve öğrenciyi tanıyan birer öğretmen olmak istediğini belirten üçer, "iyi alan bilgisine sahip olma" ve "matematikte ilişkilendirme yapma" temasına sahip ise ikişer öğretmen adayı tespit edilmiştir. Katılımcılar idealde olmak istediklerinin bir kısmını derslerinde hayata geçirmeyi başarmış, bazı temalar için ise bu mümkün olmamıştır. İkinci durumda etkili olan faktörler zaman yetersizliği, okulun ve danışman öğretmenin beklentileri, yetersiz pedagojik alan bilgisi ve tecrübe eksikliği olarak ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Kimliği; Matematik Öğretmen Adayları; Öğretmenlik Uygulaması

Investigating Pre-Service Mathematics Teachers' Teacher Identity In School Practicum

Abstract

Identity is crucial for teachers' decision making and teaching approaches they embrace (Bullough, 1997; Hong, Greene & Lowery, 2017). For this reason, the notion of identity has become a focus of attention in teacher education literature (Beijaard, Meijer & Verloop 2004; van Putten, Stols & Howie, 2014). This study aims to investigate pre-service mathematics teachers' teacher identity in the context of school practicum course. Four research questions were as follows: • What are the characteristics of pre-service teachers' ideal mathematics teacher? • How do characteristics of an ideal mathematics teacher reveal itself in pre-service teachers' lessons? • How do contextual factors hinder or support pre-service teachers' practice about to the characteristics of an ideal mathematics teacher? To answer the research questions above, this study embraces a qualitative

research methodology. Participants of the study are six pre-service mathematics teachers who were enrolled in a teacher preparation program at a state university in Istanbul. Data collection tools are semi-structured interviews, lesson plans, teaching notes and lesson-reflection reports. The content analysis of interview transcripts indicated thirty-themes of an ideal mathematics teacher. These themes were investigated in the data obtained from lesson plans and reflection reports. Findings indicated that themes differed for each participant except a few themes. Three participants shared the themes of “technology-supported teaching approach” and “knowledge of students” respectively. Similarly, two participants shared the themes of “relational understanding of mathematics” and “strong content knowledge” respectively. Some of the participants put characteristics of an ideal mathematics teacher into practice while other could not. Contextual factors such as time constraints, expectations of school and mentors hindered their practices.

Keywords: Teacher Identity; Pre-Service Mathematics Teachers; School Practicum

Matematik Öğretmenlerin Problem Çözmeye İlişkin Algıları

Prof.Dr. Perihan Dinç Artut - Doç.Dr. Ayten Pınar Bal

ÖZ

Yürürlükte olan İlkokul ve Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programında öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde belirlenmiştir. Bu yetkinlikten biri ise Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinliklerdir. Bu bağlamda programda matematiksel yetkinliğe ilişkin günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır biçiminde açıklama yer almaktadır. Bunun yanı sıra programda "bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan bireylerin yetiştirilmesine olan ihtiyaç da vurgulanmaktadır. Buradan problem çözmeye ülkemizde öne çıkan bir kavramın ise öğretmenin yeterlilikleri olduğu da bilinmektedir. Diğer yandan ülkemizde öne çıkan bir kavramın ise öğretmenin yeterlilikleri olduğu da bilinmektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda matematik öğretmenlerinin problem çözmeye ilişkin algıları merak edilerek çalışmanın amacı matematik öğretmenlerinin problem çözme algılarının incelenmesi olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırma nitel araştırma deseni kapsamında durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarını gönüllülük esasına göre belirlenen ve devlet ortaokullarında 17 matematik öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemleri 1 yıl ile 18 yıl arasında değişmektedir. Veri toplama aracı olarak öğretmenlerin problem çözmeye ilişkin algılarını belirlemeye yönelik soruların yer aldığı bir yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler öğretmenler ile bireysel olarak yapılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Verilerin analizi iki kodlayıcı tarafından yapılmış olup kodlayıcılar arasındaki uyum sağlanmıştır. Bu şekilde veri analizinin güvenilirliği kontrol altına alınmaya çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulardan bazıları, problem çözmeye önem verme, rutin olmayan problemlere yer verme, problemlerin günlük hayatla ilgili olması biçiminde temaların ortaya koyulduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel Yetkinlik, Matematik Öğretmeni, Problem Çözme Algısı

Matematik Öğretmenlerinin Olasılık Problemlerine İlişkin Bilgilerinin ve Olasılık Konusuna Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Zübeyde Er - Prof.Dr. Perihan Dinç Artut

ÖZ

Olasılık konusunun öğretiminde ve öğreniminde bazı zorluklar yaşadığı bilinmektedir. Olasılık kavramlarının ve olasılık ile ilgili problemlerin anlaşılmasında önemli olan faktörlerden birinin de öğretmen olduğu belirtilmektedir. Bu doğrultuda öğretmenin olasılık kavramlarının öğretimi hakkındaki bilgisinin ve tecrübesinin yeterliliğinin önemli olduğu söylenebilir. Bu çalışmada matematik öğretmenlerinin olasılık problemlerini çözerken kullandıkları stratejilerin nedenlerinin belirlenmesi ve olasılık konusuna yönelik genel görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri olan "durum çalışması" deseni kapsamında yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu Türkiye'nin güney bölgesinde yer alan bir ilde bulunan devlet okullarında görev yapan 10 matematik öğretmeninden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, matematik öğretmenlerinin kullandıkları stratejilerinin nedenlerini belirlemek için 7 olasılık problemini içeren bir problem testi ve olasılık konusuna yönelik genel görüşlerini ortaya çıkarmak için 4 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler nitel analiz yöntemleriyle analiz edilmektedir. Araştırmanın analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Olasılık, Matematik Öğretmenleri

Matematik Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

Doç.Dr. Ayten Pınar Bal - Sümeyye Güney Bedir

ÖZ

Bu araştırmanın amacı matematik öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgi düzeylerini becerilerini belirlemek ve bu düzeylerin cinsiyet ve mesleki kıdem değişkenleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma var olan durumunu ortaya koymaya yönelik tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2017- 2018 Eğitim Öğretim Bahar döneminde Adana ve Hatay İli merkez ilçelerine bağlı okullarda görev yapan toplam 120 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Schmidt ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen “Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi” (TPAB) ölçeği uygulanmıştır. Toplam 43 maddeden oluşan ölçek “matematik bilgisi”, “ teknoloji bilgisi”, “matematik öğretimi bilgisi” ve “matematik öğretimine teknoloji entegrasyonu bilgisi” alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı için iç tutarlılık güvenirlik değeri 0.91, diğer boyutlar için ise .82 ile .86 arasında değişmektedir. Verilerin analizinde betimsel istatistiksel yöntemler, bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Verilerin analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretmeni, Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi, Alan Bilgisi

MeB Yayınları (2017) 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Yazma Öğrenme Alanına İlişkin Etkinliklerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre Değerlendirilmesi

Dr. Duygu Eroğlu Çopur - Doç.Dr. İlhan Erdem

ÖZ

5. Sınıf MEB Yayınları (2017) Türkçe Ders Kitabında yer alan yazma öğrenme alanına ilişkin etkinliklerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre değerlendirilerek bilişsel süreç boyutunun hangi basamağında yer aldığı belirlenmesinin hedeflendiği bu araştırmada, elde edilen bulgular ışığında mevcut durum betimlenerek yorumlanmıştır. Araştırmada veri olarak kullanılan MEB Yayınları (2017) 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında yer alan yazma öğrenme alanına ilişkin etkinliklerin değerlendirilmesinde nitel araştırma yöntemlerinden, betimsel analiz modeli benimsenmiş, bu nedenle belge tarama (doküman analizi) tekniği kullanılmıştır. Elde edilen veriler, kapsamında frekans ve yüzde hesaplamaları ile analiz edilmiş, güvenilirliğin sağlanması için uzman görüşü ile desteklenerek değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucuna göre, Ortaokul 5. sınıf düzeyindeki TDK 'de bulunan 50 etkinliğin Yazma öğrenme alanında bilişsel beceri basamaklarına dâhil olan; %2 hatırlama basamağı, %2 anlama basamağı, %4 çözümleme basamağı; %16 değerlendirme basamağı, %76 yaratma basamağı etkinliği yer almaktadır. Alt düzey bilişsel beceri basamakları (hatırlama, anlama, uygulama) ile üst düzey bilişsel beceri basamakları (çözümleme, değerlendirme, yaratma) açısından incelendiğinde; Alt düzey bilişsel beceri basamaklarına dâhil olan etkinlik düzeyinin %4; üst düzey bilişsel beceri basamaklarına dâhil olan etkinlik düzeyinin %96 olduğu tespit edilmiştir. Ders kitabında yer alan, dilin üst düzey kullanım alanlarından biri olan yazma becerisine ait etkinliklerin bilişsel süreç boyutu açısından üst düzey bilişsel becerileri ölçen etkinlikler ağırlıklı olması beklenmektedir. Bu nedenle yapılan araştırma sonucuna göre, "yaratma" basamağındaki yazma öğrenme alanına ilişkin etkinliklere 5. sınıf düzeyine uygun ve çeşitlilikte etkinliklere yer verilmesi yazma becerisini yeterli düzeyde geliştirmek için daha etkili olacağı düşünülmektedir. Bu incelemenin ve tespitler sonucundaki önerilerin alan öğretmenlerine ve alan ders kitabı hazırlayacak yazarlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Yazma Öğrenme Alanı, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, Öğrenci Ders Kitabı, Yazma Öğrenme Alanı Etkinlikleri

Meb Publications (2017) Evaluation of Renewable Bloom Taxonomics for Activities of the Writing Learning Field in the 5th Grade Turkish Course

Abstract

In this research, it was aimed to determine which step of the cognitive process dimension took place by evaluating the activities related to the writing learning area in the 5th grade Turkish Student Lesson Book MEB Publications (2017) according to the Revised Bloom Taxonomy and in the light of obtained findings, the current situation is described and interpreted. A descriptive analysis model was adopted from the qualitative research methods in the evaluation of the activities related to the writing learning field in the MEB Publications (2017) 5th Year Turkish Textbook which is used as data in the research. Therefore document scanning (document analysis) technique was used. The obtained data were analyzed with frequency and percentage calculations and evaluated and interpreted in support of expert opinion to ensure reliability. According to the results of the study, 50 activities in TTB at the 5th grade level of secondary school were included in the cognitive skill steps in Writing learning field. 2% remembering step, 2% comprehension step, 4% resolution step; 16% evaluation step, and 76% creation step sequence. When examined in terms of lower level cognitive

skill steps (recall, understanding, practice) and upper level cognitive skill steps (analysis, evaluation, creation)The level of activity included in lower level cognitive skill steps was 4%; the level of activity involved in high-level cognitive skill steps was found to be 96%. It is expected that activities related to writing skills, which is one of the most used areas of language in the textbooks, are expected to be predominantly activities that measure high level cognitive skills in terms of cognitive process dimension.As a result of this research, it is considered that the activities related to the writing-learning field at the stage of "creation" should be more effective in improving the writing ability sufficiently to include the 5th grade level and diversity activities.

Keywords: Writing Area Of Learning, Refurbished Bloom Taxonomy, Student Lesson Book, Writing Learning Area Activities

Meslek ve Teknik Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği Bilinci

Doç.Dr. Hasan Ejder Temiz - Merve Karaoğlu

ÖZ

Giriş: Çalışma ortamlarının ve yürütülecek işler için gereken güven ve sağlık koşullarının sağlanmasında en önemli faktörlerden biri eğitimidir. Söz konusu iş sağlığı ve güvenliği eğitimi, sadece işbaşı süreçlerinde değil, büyüdüğü çevrede, eğitim-öğretim dönemlerinden itibaren verilecek eğitimlerle biçimlenir. Erken dönemlerde verilecek İSG ve eğitimi bilinciyle kişilerde konuyla ilgili güvenlik kültürü gelişebilir. Toplum bireylerine, kaliteli yaşamları için sağlıklı-güvenli çalışmanın önemi, yaşamın her döneminde benimsetilmelidir. Bu önemin anlaşılması da kişilere verilecek İSG eğitimiyle ilişkilidir. **Amaç:** Bu araştırma, eğitim sektöründeki gençlerin iş sağlığı ve güvenliği bilgi düzeylerinin tespit edilmesi ve çalışmaya katılan öğrencilerin, İSG bilgi düzeylerinin yaşa, cinsiyete ve bölümlerine göre değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Bu çalışmada, öğrencilerin İş sağlığı ve güvenliği bilgi düzeylerini ölçmek için Mersin il sınırı içerisinde Akdeniz, Toroslar, Yenişehir, Tarsus ve Erdemli ilçelerinde bulunan bazı Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören ve rastgele yöntemle seçilmiş 400 öğrenciye 19 sorudan oluşan bir anket düzenlenmiş ve anket sonuçlarını değerlendirmek için SPSS programı kullanılmıştır. Bu araştırma için Mersin Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünden 34776202-605.01-E.5778277 sayılı ve 25.04.2017 tarihli izin yazısı alınmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yarısı kadın, yarısı erkek ve 16-18 yaş aralığında olduğu bulunmuştur. Yapılan araştırma sonucunda katılımcıların çoğunluğunun iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapılan düzenlemelerden haberdar oldukları ama konuyla ilgili yapılan çalışmaların yeterli olmadığını, teorikte öğrenilen İSG bilincinin pratikle pekiştirilebileceğini düşündükleri tespit edilmiştir. Aynı zamanda öğrencilerin, yaşa, cinsiyete ve bölümlerine göre İSG bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. **Sonuç:** Çalışma sonunda elde edilen bulgular incelendiğinde katılımcıların geneli iş sağlığı ve güvenliği konusunu önemsedikleri, ve yapılacak işlerin sağlıklı ve güvenli ortamlarda yapılması gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Katılımcılara göre bir işin sağlıklı ve güvenli şartlarda yapılması, teori yanında pratik eğitimleri ile mümkün olabilir. Yapılan araştırma sonunda, okullarda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yeterli çalışmaların yapılmadığı görülmüştür. Bunun nedenlerinden bazıları ödenek sıkıntısı, alanla ilgili akademisyen eksikliği, konuyla ilgili yeterli bilincin olmaması düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Güvenlik Bilinci ve Kültürü.

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Akademik Öz-Yeterlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Prof.Dr. Ahmet Doğanay - Dr. Öğr.Üyesi Birsal Aybek - Öğr.Gör. Sıddık Doğruluk

ÖZ

Günümüzde birçok farklı kurum ve kuruluş personel ihtiyacını artık yüksek öğrenim görmüş insanlarla karşılamaktadır. Özellikle ara eleman olarak adlandırılan meslek yüksekokulu mezunu insanlara duyulan ihtiyaçsa her geçen gün artmaktadır. Ara eleman ihtiyacının bu denli yüksek olduğu bir toplumda meslek yüksekokulu mezunu bireylerin işsizlik sıkıntısı çekmesi arasında bir çelişki olduğu muhakkaktır. Bu çelişkinin sebebi ise birçok çevre tarafından meslek yüksekokulu mezunu bireylerin sayısının oldukça fazla olmasına rağmen niteliklerinin istenilen düzeyde olmamasına bağlanmaktadır. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin niteliksel ölçütlerinin en önemlilerinden birisi kuşkusuz akademik öz-yeterlik düzeyleridir. Bu araştırma ile meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik öz-yeterlik düzeylerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma genel tarama modellerinden betimsel tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Göksun Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 1621 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemini ise bu evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 249 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen “kişisel bilgi formu” ve Ekici (2012) tarafından Türkçeye uyarlanan “akademik öz-yeterlik ölçeği” kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin çeşitli demografik özelliklerini (cinsiyet, bölüm, genel not ortalaması vb) içeren 11 soru bulunmaktadır. Akademik öz-yeterlik ölçeği 5’li likert yapısında, 33 maddeden ve 3 faktörden oluşmaktadır. Ölçeğinin geneline ilişkin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,86 faktörlere göre ise “sosyal statü” için 0,88, “bilişsel uygulamalar” için 0,82 ve “teknik beceriler” için 0,90 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ölçeğin geneli için 0,91 faktörler bazında ise “sosyal statü” için 0,80, “bilişsel uygulamalar” için 0,87 ve “teknik beceriler” için 0,90 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde frekans analizi, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bonferonni anlamlılık çözümlene testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularından meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik öz-yeterlik düzeylerinin genel not ortalaması değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği fakat cinsiyet, bölüm, ikamet yeri ve çeşitli teknoloji kullanım değişkenleri açısından anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda ise meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik öz-yeterlik düzeylerinin kısmen fazla sayılabilecek düzeyde olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik Öz-Yeterlik, Akademik Başarı, Meslek Yüksekokulu Öğrencileri

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi

Doç.Dr. Hasan Güner Berkant - Seda Baysal

ÖZ

Bireylerin iyi birer dil öğrencisi olabilmesi için öğrenme sürecindeki tüm sorumlulukları üstlenebilmesi, yeni bir bilgiyi öğrenmek için doğru stratejiyi kullanabilmesi ve öğrenme zamanını sadece sınıf içi aktivitelere ayırdığı vakitle sınırlamayıp kendine ait sınıf dışı öğrenme sürecini oluşturması gerekir. İyi dil öğrencilerinin taşıdığı ortak olan noktalardan biri, belli öğrenme stratejilerini kullanabilmeleridir. Ayrıca, dil öğrenme sürecinde öğrencilerin kendilerine özgü kullandıkları öğrenme stratejileri büyük öneme sahiptir. Dil öğrenme stratejileri, öğrencilerin çoğunlukla bilinçli olarak, yabancı dil öğrenme düzeylerini geliştirmek için kullandıkları özel eylem ve tekniklerdir. Etkili yabancı dil öğrencileri, kullandıkları stratejilerin farkındadırlar ve bu stratejileri neden kullandıklarını bilirler. Tercih edilen bu stratejiler, öğrencilere dil öğrenme sürecinde en hızlı ve kalıcı şekilde yabancı dil öğrenme konusunda yardımcı olmaktadır. Fakat, her birey farklı özelliklere (cinsiyet, yaş, motivasyon, hazırbulunuşluk vb.) sahip olduğu için, dil öğrenme stratejisi tercihleri ve kullanma düzeyindeki farklılıklar kaçınılmazdır. Dolayısıyla, öğrencilerin dil öğrenme strateji tercihlerinin belirlenmesinin bu noktada önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma ile meslek yüksekokulu öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır: Meslek yüksekokulu öğrencilerinin dil öğrenme stratejileri; a) Cinsiyete, b) Mezun olunan lise türüne, c) Öğrenim görülen bölüme, d) İngilizce ders başarısına, e) İngilizce kursuna katılma durumuna göre farklılık göstermekte midir? Araştırma betimsel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Göksun Meslek Yüksekokulu'nda farklı bölümlerde (Bilgisayar Programcılığı, Dış Ticaret, Finans-Bankacılık-Sigortacılık, Tapu ve Kadastro, Harita ve Kadastro, İlk ve Acil Yardım) öğrenim gören 1759 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, bu evrenden rastgele seçilen 310 erkek ve 242 kadın olmak üzere toplam 552 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri, "Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü ANOVA, Tukey anlamlılık testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; meslek yüksekokulu öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerinin ortalama değer aralığında olduğu belirlenmiştir. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin dil öğrenme stratejileri arasında öğrenim görülen bölüm, İngilizce kursuna katılma ve İngilizce ders başarısına göre istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilirken; cinsiyet ve mezun olunan lise türü değişkenlerine göre anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Bu bağlamda, yabancı dil öğretim programları hazırlanırken, öğrencilerin yabancı dil eğitimine başladıkları andan itibaren dil öğrenme stratejileri farkındalıklarını artırıcı etkinliklerin öğretim programlarına dâhil edildiği bir sistem geliştirilebilir. Ayrıca, sınıf içerisinde strateji kullanımına yönelik aktivitelerin uygulanabilmesi için öğretmenlerin de öğrenme stratejileri konusunda bilgilendirilmeleri etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil, Dil Öğrenme Stratejileri, Meslek Yüksekokulu Öğrencileri

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Tutumları İle Devamsızlık Yapma Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ve Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi

Prof.Dr. Ahmet Doğanay - Dr. Öğr.Üyesi Birsal Aybek - Öğr.Gör. Sıddık Doğruluk

ÖZ

Yaşadığımız 21.yy'da bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkan internet, hayatın hemen hemen her alanında yaygın şekilde kullanılmaktadır. İnternet teknolojisinin gelişimine paralel olarak bireylerin birbirleri ile iletişim kurduğu, paylaşımlarda bulunduğu ve çeşitli sanal etkinlikleri gerçekleştirdiği "sosyal medya" kavramı doğmuştur. Toplumun birçok kesimi tarafından kullanılan sosyal medyaya, özellikle genç nesil olarak adlandırılan üniversite öğrencileri tarafından yoğun ilgi gösterilmektedir. Sosyal medyanın bu denli yoğun olarak kullanılmasının öğrencilerin yaşam tarzında bazı değişimlere sebep olması kaçınılmaz bir durumdur. Sosyal medya kullanımının sebep olduğu bu değişimlerin özellikle öğrencilerin eğitim hayatında sahip olması gereken okula düzenli olarak devam etme sorumluluğunu yerine getirip getirmemesi durumu ile ne denli ilişkili olduğunun ortaya konması oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu araştırma ile meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya kullanımına yönelik tutumları ile devamsızlık yapma eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Göksun Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 1621 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemini ise bu evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 249 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen "kişisel bilgi formu", Otrar ve Argın (2015) tarafından geliştirilen "sosyal medya tutum ölçeği" ve Şimşek, Uğurlu ve Usta (2016) tarafından geliştirilen "devamsızlık eğilimi ölçeği" kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda öğrencilerin çeşitli demografik özelliklerini (cinsiyet, bölüm, internet kullanım süresi vb) içeren 11 soru bulunmaktadır. Sosyal medya tutum ölçeği ise 5'li likert yapısında, 23 maddeden ve 4 faktörden oluşmaktadır. Sosyal medya tutum ölçeğinin geneline ilişkin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,85 olarak ve yine bu araştırma içinde 0,85 olarak hesaplanmıştır. Devamsızlık eğilimi ölçeği ise 5'li likert tipinde, 28 maddeden ve 7 faktörden oluşmaktadır. Devamsızlık eğilimi ölçeğinin geneline yönelik olarak Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,93 ve bu araştırma için ise 0,91 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde frekans analizi, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), bonferonni anlamlılık çözümleme testi ve Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularından; meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları ile devamsız eğilimlerinin aile ikamet yeri, genel not ortalaması, sosyal medya hesap sayısı, internet kullanım amacı ve günlük internet kullanım süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Fakat cinsiyet, bölüm, ikamet yeri, aile gelir düzeyi, internet ve akıllı telefon kullanım deneyimi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Araştırma sonucunda ise meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya kullanımına yönelik tutumları ile devamsızlık yapma eğilimleri arasında anlamlı, pozitif yönde ve çok düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Devamsızlık Eğilimi, Meslek Yüksekokulu Öğrencileri

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin İncelenmesi

Doç.Dr. Hasan Güner Berkant - Seda Baysal

ÖZ

Eğitimle iletişim süreci birlikte düşünüldüğünde, öğretmen ve öğrenci bu süreçte kaynak ve alıcı rollerine sahiptir. Bireyler kendilerine gönderilen iletileri, bu iletilerin türünü ve iletiyi gönderen kişiyi kendisine uygun bulmuyor ve dönütü alıcıya sunmuyorsa, mesajı iletmekte sorun yaşıyor veya isteksiz davranıyorsa bir iletişim sorunu söz konusudur. Bu sorunun oluşmasına sebep olan ve onları besleyen temel durum ise bireylerin muhtemelen farkında olmadığı, akılcı ve aynı zamanda gerçekçi olmayan kalıplaşmış düşünceleridir. Bir kişi, ulus ya da kültür hakkında genellikle yanlış bir biçimde, basitleştirilmiş ve genelleştirilmiş olarak oluşturulan izlenim ve yorumlar “kalıp düşünce” olarak nitelendirilir. Bireyler dil öğrenme sürecinde sadece aile, öğretmen ve arkadaşları ile değil, çevrelerinde var olan her uyarıcı ile etkileşim haline girmektedirler. Bu süreçte bireylerde etkileşim ve iletişimi engelleyen, gerçekçi olmayan düşünce yargıları ortaya çıkabilmektedir. Yabancı dil eğitiminin gerekliliklerinden olan etkili iletişimin olumsuz etkilenmesine sebep olan faktörlerden biri olarak kalıplaşmış düşünceler, öğrenilen dile ve o dilin kullanıldığı toplumun kültürel özelliklerine duyulacak ilginin azalmasına sebep olabilir. Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde ortaya çıkacak olası problemlerin giderilmesinde yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerin açıklanmasının önem taşıdığı düşünülmektedir. Yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerin belirlenmesi amacıyla örneklem grubuna meslek yüksekokulu öğrencileri alınmıştır. Meslek yüksekokulunda bilgisayar programcılığı, dış ticaret, ilk ve acil yardım, finans-bankacılık-sigortacılık vb. bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin hem aldıkları eğitim boyunca hem de mezun olduktan sonra iş hayatlarında yabancı dil bilmelerinin gerekliliği göz ardı edilemeyecek bir durumdur. Eğitim sürecinde alınan genel ve mesleki İngilizce derslerinde, öğrencilerin ne tür kalıplaşmış düşüncelere sahip olduklarının belirlenmesinin önemli olduğu düşünülebilir. Bu bağlamda araştırmada, meslek yüksekokulu öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır: Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri; a) Cinsiyete, b) Mezun olunan lise türüne, c) Öğrenim görülen bölüme, d) İngilizce ders başarısına, e) İngilizce kursuna katılma durumuna göre farklılık göstermekte midir? Araştırma betimsel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Göksun Meslek Yüksekokulu'nda farklı bölümlerde (Bilgisayar Programcılığı, Dış Ticaret, Finans-Bankacılık-Sigortacılık, Tapu ve Kadastro, Harita ve Kadastro, İlk ve Acil Yardım) öğrenim gören 1759 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, bu evrenden rastgele seçilen 310 erkek ve 242 kadın olmak üzere toplam 552 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri, “Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü ANOVA, Tukey anlamlılık testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; meslek yüksekokulu öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin ortalama değer aralığında olduğu belirlenmiştir. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında İngilizce kursuna katılma durumuna ve cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilirken; mezun olunan lise türü, öğrenim görülen bölüm ve İngilizce ders başarısına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Bu bağlamda yabancı dil öğretmenlerinin, öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerini belirleyip bu düşünceleri dikkate alarak öğretimi düzenlenmeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil, Kalıplaşmış Düşünce, Meslek Yüksekokulu Öğrencileri

Mikro Öğretim Yönteminin Pedagojik Formasyon Programı Öğretmen Adaylarının Müzik Öğretim Becerilerine Yansımaları

Doç.Dr. Şehriban Koca

ÖZ

Bu araştırma mikro öğretim yönteminin pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının müzik öğretim becerilerine yansımalarını incelemek amacıyla gerçekleştirilen bir nitel çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 ve 2017-2018 eğitim öğretim yıllarında bir devlet üniversitesi eğitim fakültesi pedagojik formasyon programında öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adayları oluşturmuştur. Çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada öğretmen adaylarının mikro öğretim yönteminin müzik öğretim becerilerine yansımalarına ilişkin görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanan, kişisel bilgi ve açık uçlu sorulardan oluşan görüş formu yolu ile özel öğretim yöntemleri dersi sürecinde elde edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler ise içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mikro Öğretim, Pedagojik Formasyon Programı, Müzik Öğretimi

Norm Kadro Fazlası Sınıf Öğretmenleri İle Bir Metafor Çalışması

Dr. Öğr.Üyesi Muzaffer Sencer Bulut Özsezer - Ezgi Kozan
Tuba Karabörk - Prof.Dr. Kamuran Gözübatık Tarım

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, norm kadro fazlası öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerini bazı demografik değişkenler açısından incelemek, aynı zamanda metaforlar yardımıyla norm kadro fazlası olma durumunu nasıl algıladıklarını ortaya koymaktır. Araştırmada karma yöntemlerden yakınsayan paralel desen benimsenmiştir. Yakınsayan paralel desen araştırmacının nitel ve nicel aşamaları araştırma sürecinin aynı olan bir aşamasında eş zamanlı olarak uygulamasıyla oluşur. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Türkiye'nin güneyinde yer alan bir il ve çevre ilçelerinde görev yapan 75 öğretmen oluşturmaktadır. 75 öğretmenin mesleki tükenmişlik düzeyi belirlenmiştir. Aynı zamanda bu öğretmenlerden 59'u ile metafor çalışması yapılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerini belirlemek amacıyla Maslach tükenmişlik ölçeği kullanılmıştır. Metaforlar ise "Norm kadro fazlası öğretmen ..... gibidir. Çünkü ....." sorusu ile elde edilmiştir. Elde edilen bulgularda görev süreleri, yaş, medeni durum ve çocuk sayısı değişkenleri bakımından öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamış olup, tükenmişliğin alt boyutlarından "Kişisel Başarı" boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Kadın öğretmenlerin kişisel başarı algılarının yüksek olması sonucu daha az tükenmişlik yaşadıkları görülmektedir. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutlarında düşük düzeyde, kişisel başarı alt boyutunda ise orta düzeyde tükenmişlik yaşadıkları görülmektedir. Yapılan metafor çalışmasında ise öğretmenlerin en fazla insan, nesne, soyut ve doğa kategorilerinde metafor ürettikleri belirlenmiş olup metafor sonuçlarına göre norm kadro fazlası öğretmenlerde tükenmişlik, umutsuzluk ve yorgunluk duygularının oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Norm Kadro Fazlası Öğretmen, Tükenmişlik, Metafor

Norm Kadro Fazlası Sınıf Öğretmenleri İle İlgili Bir İnceleme

Dr. Öğr.Üyesi M. Sencer Bulut Özsezer - Kahraman Akyüz
Nur Betül Akyüz - Prof.Dr. Kamuran Gözübatık Tarım

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, norm kadro fazlası öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeylerini demografik bazı değişkenler açısından incelemek, aynı zamanda norm kadro fazlası olmalarıyla ilgili görüş ve yaşantıları hakkında bir durum tespiti yapmaktır. Araştırmada karma yöntem desenlerinden açılımlayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunun çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Türkiye'nin güneyinde yer alan bir il ve çevre ilçelerinde görev yapan 75 öğretmen oluşturmaktadır. Nitel boyutundaki çalışma grubunu ise yapılan ölçek araştırması sonucu tükenmişlik düzeyi yüksek çıkan 18 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak için "Kişisel Bilgi Formu", "Maslach Tükenmişlik Ölçeği" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin duygusal tükenme ve duyarsızlaşma alt boyutlarında düşük düzeyde, kişisel başarı alt boyutunda ise orta düzeyde tükenmişlik yaşadıkları görülmektedir. Görev süreleri, yaş, medeni durum ve çocuk sayısı değişkenleri bakımından öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamış olup, tükenmişliğin alt boyutlarından "Kişisel Başarı" boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Kadın öğretmenlerin kişisel başarı algılarının yüksek olması sonucu daha az tükenmişlik yaşadıkları görülmektedir. Bulguların geneli dikkate alındığında öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Yapılan görüşmeler neticesinde öğretmenlerin, norm kadro fazlası olmaları aile ve yakın çevreleri tarafından üzüntüyle karşılandığı, genelge ve yönetmenliklerin kendileri için yetersiz olduğu görülmektedir. Sürekli okul ve yer değişikliği neticesinde hayatlarını düzene koyamadıkları öğretmenlerin en büyük sıkıntılarının başında gelmektedir. Norm kadro fazlası olmanın, kendi öğretmenlik uygulamalarını da olumsuz etkilediğini ve bu durum sonucunda meslekten soğudukları göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Norm Kadro Fazlası Öğretmen, Tükenmişlik,

Öğrencilerin Facebook Kullanımına İlişkin Görüşleri

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Can Şahin

ÖZ

Bu çalışmanın amacı öğrencilerin Facebook kullanım amaçlarını ve Facebook kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma niceliksel bir çalışma olup, araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. İnternet kullanıcılarına yüz yüze ulaşma zorluğundan dolayı, araştırma verileri seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi seçilerek toplanmıştır. Araştırmada üniversite düzeyindeki öğrencilerden veri elde edilmiştir. Facebook sosyal medya aracını kullananlar arasından seçilmiş 270 lisans öğrencisine internet üzerinden oluşturulan anket ile ulaşılmıştır. Araştırmada sorular 5'li likert tipi anket olarak hazırlanmıştır. Ankette öğrencilerin cinsiyet, okul düzeyi, Facebook kullanma sıklığı, Facebook'ta kalma süresi ve üye oldukları gruplar ile birlikte çeşitli eğitimsel ve sosyal konularda görüşleri sorulmuştur. Araştırma sonucunda demografik verilerin yanı sıra Facebook'un eğitim, iletişim, tüketim, sosyal karşılaştırma, mutluluk, şiddet içerikli haberler, dikkat dağınıcılığı gibi bir dizi insan hayatını etkilediği düşünülen konularla ilgili öğrencilerin düşünceleri elde edilmiştir. Sonuçlar; lisans öğrencilerinin Facebook kullanmanın çeşitli konularda olumsuz olabilecek yönlerinin farkında olduklarını ancak buna rağmen kendilerine fayda sağlayan yönleri olduğu için kullandıklarını da belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Facebook Kullanımı, Akademik Kullanım, Şiddet İçerikleri, Reklam, Tüketim, Zaman Kullanımı, Mutluluk

Öğrencilerin Matematiksel İçerik ve Matematik Etkinliğine Yönelik Görüşleri

Dr. Gülşah Gerez Cantimer

ÖZ

Matematik eğitiminde, öğrencilerin matematiksel düşünme ve anlama becerilerinin gelişimine yardımcı, kavramsal ve işlemsel bilginin uyumlu bir biçimde kazandırıldığı, sınıf içi etkinliklerin geliştirilmesine ve uygulanmasına hemen her konuda ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle öğrencilerin matematik dersine yönelik yapılan uygulamalar ve etkinliklerle ilgili düşüncelerinin belirlenmesi, eksikliklerin giderilmesi adına değerlidir. Bu nedenle çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin matematiksel içerik ve matematik etkinliklerine yönelik görüşlerinin belirtilmesidir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak tasarlanan çalışmada, çalışma grubunu 5. Sınıf 28 öğrenci, 7. Sınıf 30 öğrenci ve 8. Sınıf 25 öğrenci olmak üzere toplam 83 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenci görüşlerini belirlemek üzere 5 açık uçlu sorudan oluşan bir görüş formu uygulanarak elde edilen veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın bulgularına göre sınıf seviyesi değişikçe etkinliklere yönelik görüşler farklılaşmakta, öğrencilerin matematiksel içeriği uygulamalardan ziyade soru çözümü ve hazır bilgi olarak almaya elverişli olduğu görülmektedir. Özellikle 5. Sınıf ve 7. Sınıf öğrencilerinin derslerde matematik tarihi, çalışma yapıları, bilgisayar kullanımı gibi farklı uygulamalara karşı istekli olduğu, 8. Sınıf öğrencilerinin ise ulusal sınav sistemi nedeniyle sınav odaklı çalışmaları benimsediği söylenebilir. Bu nedenle; öğrencilerin matematik dersine yönelik olumlu deneyim yaşayabileceği öğrenme ortamları oluşturmak, matematiksel içeriklerin zenginleştirilmesi; matematik etkinliklerinin farklı sınıf düzeylerine yönelik geliştirilerek güncel uygulama örneklerinin çoğaltılması gerekli görülmektedir. Bu kapsamda elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğrenci görüşlerinden yola çıkılarak durum tespiti yapılacak ve önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Matematik Öğretimi, Matematiksel İçerik, Matematik Etkinlikleri.

Öğretmen Adaylarının Değerlerle İlgili Zihinsel Yapıları

Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Çetin - Dr. Öğr.Üyesi Serkan Ünsal

ÖZ

Değerler kültüre ve topluma, anlam ve önem katan ölçüt olarak ifade edilmektedir. Eğitimin amaçlarından biri de toplumun değer yargılarını nesilden nesile aktarmaktır. Bu süreçte eğitimciler önemli roller düşmektedir (Yazar, 2012). Bu kapsamda araştırmacının amacı, sınıf öğretmenliği son sınıfta okuyan öğretmen adaylarının değerlerle ilgili zihin yapılarını ortaya çıkarmaktır. Araştırma, tarama modelinde yapılmış betimsel çalışmadır. Araştırmacının evrenini Anadolu'da bir üniversite oluştururken, örneklemini 2017-2018 öğretim yılında bu üniversiteye devam eden 48 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) ile toplanmıştır. Verilerin analizinde microsoft excel programından faydalanılmıştır. Araştırma da değerlerle ilgili anahtar kelimelerle ilişkilendirilen kavramlar nitelik, bilimsellik, çeşitlilik ve sayı bakımından betimlenerek verilmiştir. Araştırmacının sonucunda öğretmen adaylarının milli değerlerle ilgili en sık bayramları, bayrağı ve istiklal marşını ilişkilendirdiği, ahlaki değerlerle ilgili en sık saygı, sevgi ve dürüstlük kavramını ilişkilendirdikleri, insani değerlerle ilgili saygı, sevgi ve yardımlaşma kavramlarını ilişkilendirdikleri görülmüştür. Manevi değerlerle ilgili çok fazla kelime ilişkilendiremeyen öğrencilerin ilişkilendirdikleri kelimeler daha çok dinle ilgili olmuştur. Kültürel değerlerle ilgili ise öğrenciler daha çok gelenek ve göreneklerimiz şeklinde cevaplar vermiştir. Sınıf öğretmenliği son sınıfta okuyan öğretmen adayları anahtar kavramlarla ilgili ilişkisiz birçok kavramı da kullandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Değer, Kit, Öğretmen Adayları

Öğretmen Adaylarının “nükleer Santral” Hakkındaki Metaforları

Dr. Öğr.Üyesi Ömer Seyfettin Sevinç

ÖZ

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarının “nükleer santral” e ilişkin metaforlarını ortaya çıkarmaktır. Araştırma tarama modelinde bir çalışma niteliğindedir. **YÖNTEM:** Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 öğretim yılında Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin üç farklı bölüm (Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi, Temel Eğitim ve Sosyal Bilimler ve Türkçe) ünde öğrenim gören 115 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrencilerin tamamı (115 kişi) araştırma kapsamına alınmış, ancak gönüllü katılım, ulaşılamama ve eksik yanıtlama nedenleriyle araştırma 68 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Veriler üniversite öğrencilerinin "Nükleer santral ..... gibidir, çünkü ..." cümlesini tamamlamalarıyla ve demografik bilgilere verdikleri cevaplardan elde edilmiştir. Verilerin analizinde nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma sonucunda "nükleer santraller" hakkında 3 kategori (i. olumlu, ii. olumsuz ve iii. hem olumlu - hem olumsuz) de 68 metafor belirlenmiştir. **BULGULAR:** Araştırma sonunda 57 farklı metafor üretildiği tespit edilmiştir. Üretilen bu metaforların 13 tanesi olumlu, 49 tanesi olumsuz ve 6 tanesi ise hem olumlu hem de olumsuz yönleri olan benzetmelerdir. Öğrencilerin en çok kullandıkları metaforlar “parazit”, “sigara” ve “saatli bomba” şeklindedir. **SONUÇ:** Metafor kullanımı yoluyla “Nükleer Santraller”e ilişkin olumlu ve olumsuz yönler betimlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın geleceğin neslini yetiştirecek öğretmen adaylarının nükleer santral algılarının ortaya konulması, benzer konuda yapılacak uygulamalara katkı sunması gibi bir öneme sahip olduğunu ifade etmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Adayı, Nükleer Santral, Metafor

Öğretmen Performans Değerlendirme Uygulaması ve Mesleki Yeterlik Sınavına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri

Öğr.Gör. Celalettin Korkmaz - Öğr.Gör. Münir Şahin

ÖZ

Bu çalışma Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı "Öğretmen Strateji Belgesi"nde belirtilen "Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Performans Değerlendirme ve Aday Öğretmenlik İş ve İşlemleri Yönetmeliği" taslak formunda yer alan bütün öğretmenler için zorunlu performans değerlendirme sisteminin geliştirilmesi hedefiyle "Öğretmen Yeterlikleri" çerçevesinde öğretmen performans değerlendirme uygulaması ve mesleki yeterlik sınavına yönelik öğretmenlerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile katılımcıların konuya ilişkin görüşleri alınmıştır. Çalışma grubu Akdeniz bölgesinde yer alan bir il merkezinde görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Veriler içerik analizine tabi tutularak temalar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın bulguları ve sonuçlar bildiride sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Performans Değerlendirme, Mesleki Yeterlik Sınavı

Teacher Performance Assessment Practice and Teachers' Opinions on Vocational Qualification Examination

Abstract

This study aims to to determine teachers' views on the application of teacher performance evaluation and professional competence examination which is a compulsory performance evaluation system for all teachers in the draft form of "Ministry of National Education Ministry Teacher Performance Evaluation and Candidate Teaching Work and Procedures Regulation" taking part in the document of "Teacher Competencies" prepared by the Ministry of National Education General Directorate of Teacher Training and Development. A semi-structured interview form developed by the researchers in the study has taken teachers' opinions about the topic. The study group consists of teachers working in a province center located in the Mediterranean region. The data were analyzed and the themes were created and interpreted. Findings and results of the survey will be presented in the report.

Keywords: Teacher, Performance Evaluation, Vocational Qualification Examination

Öğretmenlerde Mesleki Bağlılık, İş Doymu, Mesleki Karar Pişmanlığı ve Yaşam Doymu İlişkisinin Yapısal Eşitlik Modeli ile İncelenmesi

Uzman Çağrı Utkan - Dr. Öğr.Üyesi Oğuzhan Kırdök

ÖZ

Bu araştırmada mesleki bağlılık, mesleki karar pişmanlığı ve iş doyumunun devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin yaşam doyumları üzerindeki etkileri yapısal eşitlik modeli çerçevesinde incelenmiştir. Araştırma kapsamında Adana ilindeki çeşitli devlet okullarında görev yapan 525 öğretmene ulaşılmıştır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin yaş ortalaması 43,03'dür. Katılımcıların 294'ü kadın, 231'i ise erkektir. Verilerin toplanmasında Mesleki Bağlılık Ölçeği (Blau, 2003), Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği (Brehaut ve diğerleri, 2003), İş Doymu Ölçeği (Tezer, 1991) ile Yaşam Doymu Ölçeği (Diener, Emmons, Larsen ve Griffin, 1985) kullanılmıştır. Mesleki bağlılığın alt boyutlarının karar pişmanlığı ve iş doyumunu açıklama düzeyi ile karar pişmanlığı ve iş doyumunun yaşam doyumunu açıklama düzeyini belirlemek için kurulan yapısal eşitlik modelinden elde edilen uyum indeksleri, elde edilen modelin iyi uyum verdiğini göstermiştir. Yol analizi sonuçlarına göre mesleğe yönelik duygusal bağlılığı yüksek olan öğretmenlerde mesleki karar pişmanlığının azaldığı, azalan pişmanlığın ise yaşam doyumunu beraberinde getirdiği bulunmuştur. Benzer bir biçimde mesleğe yönelik duygusal bağlılığı yüksek olan öğretmenlerde iş doyumunun arttığı, artan iş doyumunun da yaşam doyumundaki artışı beraberinde getirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Bağlılık, İş Doymu, Mesleki Karar Pişmanlığı, Yaşam Doymu, Yapısal Eşitlik Modeli

Öğretmenlerin Mesleki Kimliklerine ve Rollerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Doç.Dr. Lütfi Üredi - Araştırmacı Ersin Çopur

ÖZ

Öğretmenlerin yetiştirdiği insanlar, ailesini ve milletini mutlu kılar, yurdunu kalkındırır, devletini güçlendirir. Bu bakımdan, milletimizin, yurdumuzun ve devletimizin geleceği, ekonomik yönden kalkınması her şeyden önce öğretmenlerin mesleklerinde göstereceği başarıya bağlıdır. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin mesleki kimliklerini, genel anlamda öğretmenlerin toplumsal görev ve sorumluluklarını, öğretmenlik mesleği ile diğer meslekler arasındaki farkları nasıl yorumladıklarını, öğretmenliğin avantajlı ve dezavantajlı gördükleri yönlerini, kendi deneyimleri temel alınarak, yorumlamaktır. Temel yorumlamacı nitel araştırma desenine göre yürütülen çalışmada, öğretmenlerin mesleki kimlik tanımları, cinsiyet, kıdem, görev yapılan okulun statüsü gibi, çözümlenmede fark yaratacak ve çeşitlilik sunacağı düşünülen konular bağlamında incelenmiştir. Araştırmaya, Mersin ili Tarsus ilçesinde çalışan (23 kadın, 17 erkek) 40 öğretmen, açık uçlu formu doldurarak katılmıştır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Öğretmenlerden toplanan formlar numaralandırılmış, her bir soruya verilen cevaplar araştırmacı tarafından ayrı ayrı okunmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar ortak olan betimlemelere göre ayrılmıştır. Genel olarak öğretmenler, topluma faydalı bireyler yetiştirmenin, insanlara yol gösterici olmanın ve öğrencileri geleceğe hazırlamanın, öğretmenlerin görev ve sorumlulukları olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğini diğer mesleklerden ayırdıkları temel nokta, birey yetiştirme ve geleceği şekillendirme konusunda olmuştur. Öğretmen kimliği, kendini geliştiren, insanlara örnek olma zorunluluğu bulunan, bireyleri hayata hazırlayan, saygınlığı olan bir meslek olarak tanımlanmıştır. Öğretmenlik mesleğinin avantajları arasında en çok, öğretmenlik mesleğinin saygın bir meslek olması, kendini geliştirme imkânı vermesi, öğretirken öğrenme fırsatı sunması, insanlara faydalı olabilmenin verdiği mutluluk, çalışma saatlerinin uygun olması cevapları verilmiştir. Öğretmenliğin yıpratıcı bir meslek olması, öğretmenlik mesleğinin saygınlığının yok edilmesi, enerjilerini okulda bitirme, eve iş götürme, her daim öğretmen olmanın vermiş olduğu ağırlığı taşımak zorunda olma, çalışma koşullarının okuldan okula değişiklik göstermesi dezavantaj olarak görülmektedir. Öğretmenlerin verdiği cevaplar ışığında öğretmenlerin, toplumun inşasında bir numaralı aktör oldukları düşüncesinin hâkim olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin gelir düzeyi, lisans düzeyinde eğitim gerektiren diğer mesleklere göre nispeten düşük olsa da, öğretmenliğin toplumsal statüsü hâlâ yüksektir düşüncesi öğretmenler tarafından savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Mesleki Kimlik, Öğretmen Rolü

Investigation of Teachers' Views on Professional Identities and Their Roles

Abstract

The people educated by the teachers make the family and the nation happy, improve the country, strengthen the state. From this point of view, the future development of our nationality, our country and our state depends on the achievement of the teachers in their profession, above all else. The aim of this research is to interpret the professional identities of teachers, in general term the social duties and responsibilities of teachers, how they interpret the differences between the teaching profession and other professions, the aspects of teaching that they see advantageous and disadvantages. In the research conducted according to the basic interpreter qualitative research

design, the definitions of professional identities of teachers are examined in the context of issues such as gender, seniority, status of tasked school, which will make a difference in the analysis and are expected to be diversified. 40 teachers (23 female, 17 male) working in Mersin province of Tarsus participated in the research by filling open-ended form. Descriptive analysis was used to analyze the research data. The forms collected from the teachers were numbered and the answers given to each question were read separately by the researcher. In general, teachers have stated that the training of useful collective people is guiding the people and preparing the students for the future, the tasks and responsibilities of the teachers. The main point that teachers distinguish their teaching profession from other professions is about raising individuals and shaping the future. Teacher identity is defined as a profession that develops itself, has an obligation to be an example to people, prepares individuals for their life, and has prestige. Among the advantages of the teaching profession, it has been given that the teaching profession is the most respected occupation, the opportunity for self-improvement, the opportunity for teaching learning, the happiness of being helpful to people, and the working hours being appropriate. It is seen as a disadvantage that the teacher is a weary profession, destroying the reputation of the teaching profession, finishing the energies at school, taking home work, having to bear the weight of being a teacher at all, and changing working conditions from school to school. The answer given by the teachers is that in the light of the fact that the teachers think that they are the number one actors in society. Although the income level of teachers is relatively low compared to other professions that require training at the undergraduate level, the social status of the teacher is still high and defended by the intellectual teachers.

Keywords: Teacher, Professional Identity, Role Of Teacher

Okuduğunu Anlama Konusunda Türkiye’de Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi

Arş.Gör. Mustafa Köroğlu

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de okuduğunu anlama konusunda 2012-2017 yılları arasında hazırlanmış lisansüstü tezleri; tür, hedef kitle/örneklem, yöntem ve ölçme araçları ile elde edilen sonuçlar açısından incelemektir. Anlama öğretimi üzerine yapılan çalışmaların tarihsel gelişim süreci değerlendirildiğinde, ilk çalışmalarda genel olarak ana fikri belirleme veya anlama sürecini izleme gibi stratejilerin tekil öğretimine yer verildiği, daha sonraki çalışmalarda ise bu stratejilerin anlama sürecini kolaylaştırıp kolaylaşdırmadığı üzerine odaklanıldığı görülmektedir. Bunu takip eden çalışmalarda birden fazla stratejinin birlikte öğretiminin anlama sürecini nasıl etkilediğine ve bu uygulamaların işe yaraması ile birlikte çalışmalar, öğretmenlerin doğal sınıf ortamlarında bu stratejileri kullanım ve öğretim yeterliliklerini geliştirme üzerine yoğunlaşmıştır (NRP, 2000). Türkiye’de okuduğunu anlama konusunda 2012-2017 yılları arasında hazırlanmış lisansüstü tezleri; tür, hedef kitle/örneklem, yöntem ve ölçme araçları ile elde edilen sonuçlar açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma sürecinde öncelikle YÖK’ün Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanı kullanılarak “Okuduğunu anlama” kavramı etrafında tarama gerçekleştirilmiştir. Araştırma tespit edilen 90 lisansüstü tez (61 yüksek lisans ve 29 doktora) ile sınırlandırılmıştır. Taramaya dâhil edilen tezler 2012-2017 yılları arasında hazırlanmıştır. Araştırma sürecinde incelenen tezler içerik analizi ile her bir araştırmacı tarafından ayrı ayrı değerlendirilecek sonuçlar görüş birliği doğrultusunda yazılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okuduğunu Anlama, Okuma, Lisansüstü Tez

Regarding Prepared Reading Comprehension Evaluation of Graduate Thesis in Turkey

Abstract

The aim of this study was prepared between the years 2012-2017 graduate thesis on reading comprehension in Turkey; species, target group / sample, method and results obtained by means of measurement. When the historical development process of understanding instruction is evaluated, it is seen that in the first studies, strategies such as determining the main idea or monitoring the understanding process are included in the singular teaching, and in later studies it is seen that these strategies facilitate the understanding process. The subsequent work on how more than one strategy affects the understanding process of co-teaching and how it works together with the use of these practices has focused on improving the use and teaching competences of these strategies in teachers' natural classrooms (NRP, 2000). Between the years 2012-2017 prepared graduate thesis on reading comprehension in Turkey; The survey model was used in this research which aims to examine the results obtained with kind, target group / sample, method and measurement tools. In the study process, the screening of "Understanding what you read" was conducted by using YÖK National Databases Center Database. The research is limited to 90 dissertation theses (61 masters and 29 doctorates). The theses included in the survey were prepared between 2012-2017. In the research process, analyzed theses will be written in the content analysis and the results to be evaluated separately by each researcher shall be written in accordance with the view group.

Keywords: Reading Comprehension, Reading, Graduate Thesis

Okul Öncesi Dönem Çocukların Bakış Açısı Alma Becerileri ile Dil Gelişimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Arş.Gör. Meltem Emen - Doç.Dr. Durmuş Aslan

ÖZ

Bu araştırma okul öncesi dönemdeki çocukların bakış açısı alma becerileri ile dil gelişimleri arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Adana merkez ilçelerdeki okullara devam eden üç-dört-beş yaş grubu 98 çocuk bu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak Aslan ve Köksal Akyol (2016) tarafından geliştirilen, Çocuklar için Bakış Açısı Alma Testi (ÇBT) ve Dunn (1972) tarafından geliştirilip Katz, Önen, Demir, Uzlukaya ve Uludağ (1974) tarafından uyarlaması yapılan, Peabody Resim-Kelime Dil Testi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar okul öncesi dönemdeki çocukların bakış açısı alma becerileriyle dil gelişimleri arasında pozitif yönde yüksek bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bunun yanı sıra dil gelişimi değişkeni bakış açısı alma becerisini açıklamada güçlü bir yordayıcı olarak gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Empati, Bakış Açısı Alma, Dil Gelişimi

The Relationship Between Perspective Taking Skills and Language Development in Preschool Children

Abstract

This research was investigated the relationship between perspective taking skills and language development in preschoolers. The research sample included 98 preschoolers from three age to five age in Adana city center. As data collectors, "Perspective Taking Test for Children (PTC)" developed by Aslan and Köksal-Akyol (2016) and "The Turkish language form of Peabody Picture-Vocabulary Test, developed by Dunn (1972) and adapted by Katz et al. (Katz, Önen, Demir, Uzlukaya and Uludağ 1974) was used in the study. . The study results show that there is strong and positive relationship between preschoolers' perspective taking skills and language development. In addition to this results, the variable of language development predicted perspective taking skills.

Keywords: Preschool, Empathy, Perspective Taking Skills, Language Development

Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Bakış Açısı Alma Becerisiyle Akran Kabulü Arasındaki İlişki

Uzman Yasemin Zehra Salikutluk - Doç.Dr. Durmuş Aslan

ÖZ

Akranlarla kurulan destekleyici ilişkilerin bir parçası olmak, sosyalleşme ve sağlıklı gelişim için mutlak bir gerekliliktir. Çocukların sosyal becerilerini artırabilmesi ve buna bağlı olarak gelecekteki sosyal izolasyonlarını azaltılması yapıcı akran etkileşimi ile mümkündür. Akran kabulü, sosyal etkileşime girme isteğiyle ilgili olduğundan, çocuklar arasında destekleyici ve kabul edici etkileşimi yapılandırmak hem akranlarla etkileşim miktarını hem de sosyal becerilerin gelişimini etkilemektedir. Akran ilişkileri, bakış açısı alma yeteneklerinin ortaya çıkmasına katkıda bulunur. Çocuklar kendi durumları dışındaki durumları ve problemleri kendi perspektiflerinden görme yeteneğini akranlar ile etkileşim yoluyla geliştirirler. Bu nedenle bu araştırmada okul öncesi dönem çocuklarının bakış açısı alma becerisiyle akran kabul düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2017-2018 eğitim öğretim yılında Antalya il merkezine bağlı Muratpaşa ilçesinde bulunan Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı anaokullarına devam eden 4-6 yaş arası 58 kız 62 erkek çocuk olmak üzere toplam 120 çocuk oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Bakış Açısı Alma Becerisi, Akran Kabulü

The Relationship Between Preschoolers' Perspective Taking Skills and Peer Acceptance

Abstract

Being part of accepting and supportive relationships with peers is an absolute necessity for socialization and healthy development. Increasing the social skills of children and consequently reducing their future social isolation is possible through constructive peer interaction. Since peer acceptance is related to the desire to engage in social interaction, structuring supportive and accepting interaction among children affects both the amount of interaction with peers and the development of social skills. Peer relationships contribute to the emergence of perspective taking abilities. Children develop their ability to see situations outside of their own situation and problems from their own perspective through interaction with peers. For this reason, in this research, it was aimed to determine the relation between the preschoolers' perspective taking skills and peer acceptance level. The study uses relational screening method which is a descriptive screening model. In the study, 58 boys and 62 girls between 4-6 years total of 120 children participated in the kindergartens belonging to the Provincial Directorate of Social Services in the districts of Antalya province center, Muratpaşa in 2017-2018 academic year. The data were collected by the "Perspective Taking Test for Children (PTC)" which was developed by Aslan And Köksal-Akyol (2016) and "Picture Sociometry Scale". The analysis of the research is ongoing and the results to be obtained will be discussed during the presentation

Keywords: Preschool Period, Perspective Taking Skill, Peer Acceptance

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Öz Düzenleme Becerileri ve Akademik Benlik Saygısı İle Anne Baba İlgisi Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Arş.Gör. Kübra Eke

ÖZ

İnsan yaşamının ilk yıllarını içerisinde alan okul öncesi dönem sürecinde bireyin ilk sosyal ortamını oluşturan aile, çocuğa yönelttiği ilgi neticesinde diğer pek çok becerinin ediniminde olduğu gibi bireyin kendi öğrenme süreçlerine biliş, güdü ve davranışlar yoluyla etkin katılımı olarak tanımlanan öz düzenleme ve öğrenme yeteneğine yönelik algısı olarak isimlendirilen akademik benlik algısı üzerinde de şekillendirici bir etkiye sahiptir. Bu araştırma ile okul öncesi dönem çocuklarının öz düzenleme becerileri ve akademik benlik saygısı ile anne-baba ilgi düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın ana hipotezi, anne-baba ilgi düzeylerinin, öz düzenleme becerileri ile akademik benlik saygısının kazanımı ve niteliğini belirlemede etkin ve önemli bir role sahip olmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Ankara il sınırları içerisinde okul öncesi eğitime devam eden 180 çocuk ve 180 anne-baba çifti oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla; "Demografik Bilgi Formu", "Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği", "Öz Düzenleme Becerileri Ölçeği" ve "Akademik Benlik Saygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler, araştırmanın ana ve alt amaçları doğrultusunda uygun istatistiksel tekniklerle değerlendirilecek, bulgular tablolaştırılarak ortaya koyulacaktır. Araştırma bulguları ilgili alan yazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anne-Baba İlgisi, Öz Düzenleme Becerisi, Akademik Benlik Saygısı, Okul Öncesi Dönem.

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Uyum, İlişki ve İletişimleri İle Anne Baba İlgisi Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Arş.Gör. Kübra Eke

ÖZ

Bireyin doğduğu andan itibaren başlayan sosyalleşme süreci içerisinde ilk sosyal ilişki ve bağlarının oluştuğu ortam olan aile, sunduğu ilgi ve olumlu yaşantılar neticesinde bireyin davranış kazanımı ve sosyal gelişim sürecinde aktif rol oynamaktadır. Bu araştırma ile okul öncesi dönem çocuklarının sosyal uyum, ilişki ve iletişimleriyle anne-baba ilgi düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın ana hipotezi, anne-baba ilgi düzeylerinin, çocukların sosyal uyum, ilişki ve iletişimlerinin kazanımı ve niteliğini belirlemede önemli ve anlamlı bir role sahip olmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Ankara il sınırları içerisinde okul öncesi eğitime devam eden 132 çocuk ve 132 anne-baba çifti oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla; "Demografik Bilgi Formu", "Çocuğa Yönelik Anne-Baba İlgisi Ölçeği", "Sosyal Uyum ve Beceri Ölçeği", "Davranış Derecelendirme Ölçeği" nin "Sosyal İlişkiler" alt boyutu ve "5-6 Yaş Grubu Çocukların İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen veriler, araştırmanın ana ve alt amaçları doğrultusunda uygun istatistiksel tekniklerle değerlendirilecek, bulgular tablolaştırılarak ortaya koyulacaktır. Araştırma bulguları, ilgili alan yazın ışığında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anne-Baba İlgisi, Sosyal Uyum, Sosyal İlişki, Sosyal İletişim, Okul Öncesi Dönem.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Bilişsel Kurgularının İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi İsmail Sanberk - Arş.Gör. Meltem Emen

ÖZ

Bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin kendilerine yönelik bilişsel kurgularını bir yarı yapılandırılmış görüşme tekniği olan repertuar ağı tekniği ile incelemektir. Çalışmanın katılımcıları Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı bir devlet okulunda okul öncesi öğretmeni olarak görev yapan yaşları 25,28,27 olan üç öğretmenden oluşmaktadır. Repertuar ağı tekniğine dayalı çalışmada araştırma nesnelerinin (elementlerin) karşılaştırılması yoluyla kişisel yapılar ulaşılmaktadır. Çalışmada öğretmenlerin kişisel yapılarını belirlemek amacıyla toplam 10 element araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Bu elementler şu şekildedir: (1) Bir okul öncesi öğretmeni olarak ben, (2) Olmak istediğim okul öncesi öğretmeni, (3) Çocuklara göre bir okul öncesi öğretmeni olarak ben, (4) Meslektaşlarıma göre bir okul öncesi öğretmeni olarak ben, (5) Okul yöneticisine göre bir okul öncesi olarak ben, (6) Nasıl bir okul öncesi öğretmeni olmak zorunda bırakılmaktayım, (7) Tanıdığım yetkin bir okul öncesi öğretmeni, (8) Tanıdığım yetkin olmayan bir okul öncesi öğretmeni, (9) Bana göre ideal bir okul öncesi öğretmeni, (10) Bana göre ideal olmayan bir okul öncesi öğretmeni. Elementlerin karşılaştırılması yoluyla ulaşılan bulgular bütün katılımcıların meslekle ilişkili benlik saygılarının yüksek (bir okul öncesi öğretmeni olarak ben ile olmak istediğim okul öncesi öğretmeni arasındaki uzaklık katsayısı sırasıyla 0.16, 0.25, 0.50'dir) olduğunu göstermektedir. Olgu 1 kendini mütevazî, canayakın, süreç odaklı, iletişime açık, özgün, demokratik, uyumlu, ilkelî, deneyimli ve pratik olarak görmektedir. Olgu 2 kendini gelişime açık, öğretmen rolü ön planda, oyun merkezli, mesleki saygınlığı yüksek, mesleğini seven, zaman yönetimi iyi, çocuk merkezli, mesleki doyumu yüksek, yapılandırmacı anlayışı olan ve çözüm odaklı olarak görmektedir. Olgu 3 kendini süreç odaklı, akademik donanımı olan, kültürlü, sevecen, demokratik, yeniliğe açık, sosyal, araştırmacı, enerjik, kitap okuyan kişisel yapıları ile bilişinde temsil etmektedir. Özellikle 1 ve 2 no'lu "nasıl bir okul öncesi öğretmeni olmak zorunda bırakılmaktayım" elementini güncel öz algıları ile yakın konumlandırmışlardır. Özetle, bu çalışmadaki her üç olgu kendilerini bir okul öncesi öğretmeni olarak bilişte olumlu kurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Öğretmenler, Mesleki Algı, Bilişsel Kurgular, Repertuar Ağı

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerinin İncelenmesi

Öğr.Gör. Rana Rudvan

ÖZ

Bu araştırmada okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri incelenmiştir. Araştırmanın amacı: okul öncesi öğretmenlerinin bir haftalık süreçte ortalama kaç kez müzik etkinliğine yer verdiğini, en çok hangi müzik etkinlik türünü seçtiğini, planlama ve uygulamada ne gibi zorluklar çektiğini ve bu zorlukları aşmak için ne gibi yöntemler kullandığını tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Adana ilinde görev yapan 20 okul öncesi eğitimi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma fenomenoloji (olgu bilim) deseniyle yürütülmüştür. Veriler kontrol listeleri yöntemi ve görüşme yöntemleriyle toplanmıştır. 20 öğretmen arasında rastgele seçilen altı öğretmene görüşme soruları yönlendirilmiş ve buradan elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Öğretmenlerin planlarından elde edilen bulgularda, okul öncesi öğretmenlerinin müziğe her gün yer vermediğine, haftada ortalama bir kez müzik etkinliği tercih ettiğine, müzik etkinliğine yer verenlerin ağırlıklı olarak şarkı söyleme etkinliğini tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Görüşme sorularından elde edilen bulgular ise öğretmenlerin müzik etkinliğini mesleki yetersizlikler, uygulamadaki materyal yetersizlikleri ve velilerin öğretmenlerden daha farklı alanlardaki (bilişsel, motor alan) başarı beklentilerinden dolayı az tercih etmesidir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Müzik Eğitimi, Müzik Etkinlikleri, Okul Öncesi Öğretmenleri, Olgu Bilim

Investigation of Music Activities of Pre-School Teachers

Abstract

In this research, music activities of pre-school teachers were examined. The aim of the research is to determine the number of times pre-school teachers spend on music activity in a week, which music activity course they choose most, what difficulties they have in planning and practicing, and what methods they use to overcome these difficulties. The study group formed out of 20 pre-school teachers working in Adana. The research was carried out by the phenomenology (case study) method. The data was collected by means of control lists and interview methods. Six randomly selected teacher interview questions were asked to 20 teachers and the data obtained there was analysed by content analysis method. Findings from teachers' plans have reached the conclusion that pre-school teachers do not prefer to carry out music activities every day, they prefer music activity once a week, and those who prefer music activity predominantly carry out singing. Findings obtained from the interview questions show that teachers' music efficiency is less preferred due to occupational deficiencies, inadequate materials in practice and parents' expectation of success in different areas (cognitive, motor area) than teachers.

Keywords: Preschool Period, Music Education, Music Activities, Preschool Teachers, Case Study

Okul Öncesinde Kodlamanın Önemi ve Kodlama Eğitimlerinde Kullanılan Araç ve Uygulamaların İncelenmesi

Öğr.Gör. Yunus Tunç - Prof.Dr. Remzi Yavaş Kıncal

ÖZ

Kodlama, belli bir amaca ulaşabilmek için oluşturulan algoritmaların, herhangi bir kodlama dilinde yazılarak, bilgisayar programlarının çalışabilmesini sağlayan talimatlar olarak ifade edilebilir. Kodlama ile birlikte çocuklar, bilişimsel düşünmeyi, algoritmik düşünmeyi, problem çözmeyi, analitik düşünmeyi, eleştirel düşünmeyi, sorgulama yapmayı ve çok yönlü düşünmeyi öğrenir. Bu bakımdan kodlama, günümüzde önemli bir teknoloji okuryazarlık becerisi olarak görülmektedir. Kodlamaya yönelik artan ilgi ve ihtiyaçtan dolayı, birçok kaynakta bu becerinin erken yaşlarda kazanılması gerektiği ifade edilmektedir. Kodlamanın erken yaşlarda keşfedilmesi, çocukların ileri ki hayatlarında kodlamanın daha kolay anlayabilmelerine, öğrenebilmelerine ve uygulayabilmelerine yardımcı olur. Bunun yanında, özellikle okul öncesi dönemde birlikte öğrenilen kodlama ile çocuklar yer, yön, hareket ve matematik becerilerinin gelişmesine, işbirlikli öğrenmelerini ve sorumluluk almalarına yardımcı olur. Bu çalışmanın temel amacı da, 21. Yüzyıl temel becerileri arasında yer alan kodlama becerisinin erken yaşlarda kazanılmasının önemi belirtmek ve okul öncesi dönemde bu becerinin kazanılmasına yardımcı olacak araçları neler olduğuna yönelik bir alanyazın taraması yapmaktır. Çalışmamız nitel araştırma modeline dayalı olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar, olay ve durumların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı bir araştırma desenidir. Bu çalışmada da doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırılması hedeflenen, olay veya olgular hakkında, bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2012). Bu doğrultuda çalışma kapsamında, dijital veri tabanları (ERIC, Proquest, Taylor and Francis, Elsevier, Procedia, Ulusal Tez Merkezi) ve basın yayın siteleri üzerinde bir alanyazın taraması yapılmıştır. Alanyazında elde edilen sonuçlara göre; yurt içi ve yurt dışında kullanılan araç ve uygulamalara yönelik yapılan alan yazın taramasında, çocuklara kodlamayı sevdirecek ve aynı zamanda eğlenmelerini sağlayacak birçok uygulamanın mevcut olduğu görülmüştür. Bu çalışmalarda, blok tabanlı görsel programlama ortam ve araçları ile robotlarla yapılan kodlama etkinliklerinin kullanıldığı söylenebilir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular neticesinde, bilgisayar ortamında kod bloklarının "sürükle-bırak" tekniği ile alt alta veya yan yana dizilerek kodlama yapabilmeyi sağlayan, Scratch, ScratchJr, Alice, Lightbot, Microsoft Small Basic, MIT App Inventor, Tynker, Kodable gibi programların olduğu görülmektedir. Blok tabanlı ortam ve araçların kullanılmasıyla, öğrencilerin kodlamayı daha hızlı ve eğlenceli bir şekilde öğrendikleri, motivasyonlarını arttırdığı, öğrencilerin akademik başarılarını yükselttiği, yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirdiği ifade edilmektedir. Bu uygulamaların dışında bir diğer kodlama becerisi kazandırmaya yönelik yöntem ise, robotik kodlama etkinlikleridir. STEM eğitimlerinde de kullanılan bu tekniğin, kodlama ile birleştirilmesinde ki temel amacın, kodlama eğitiminde soyut kalan bazı kavramların robotlarla somut hale getirildiği ifade edilmektedir. Robotik kodlamalar ile dijital ortamlarda yapılan kodlar, robotlarla hayat bulmaktadır. Böylelikle, çocukların kendilerinin yönlendirebildiği, dokunabildiği ve hareket ettirebildiği fiziksel ürünlerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda çocuklar bu etkinliklerle, matematikte hedeflenen bir kazanım elde etmek isterken, aynı zamanda robotun yapımı ile bir mühendis gibi düşünebilmektedir. Bununla birlikte sistematik düşünmelerine, olaylar arasında ilişkiler kurabilmelerine ve problem çözebilmelerine katkıda bulunmaktadır. Robotlarla etkileşimin eğitime yönelik olumlu bir tutumun ve motivasyonunun oluşmasını sağladığı, bilişimsel düşünme ve algoritmik düşünmelerine katkıda bulunduğu söylenebilir. Bu bakımdan çocuklar erken yaşlarda robotik kodlamalarla tanıştırılmalı ve robotik kodlama etkinliklerinin okul öncesi eğitim ile

birlikte eğitim müfredatlarına alınması gerektiği yapılan yurt içi ve yurt dışı alan yazın taramasında da belirtilmektedir. Robotik kodlama etkinliklerine yönelik olarak kullanılan bazı robotik kodlama araçlarının olduğu ve bunların okul öncesi eğitimde kullanıldığı görülmüştür. Cubetto, LEGO Mindstorms, KIWI, Bee-Boot, Dash and Dot ve KIBO gibi robot kitleri bunlar arasında yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan bu yöntemlerin geleneksel eğitim anlayışlarına göre daha etkili ve verimli sonuçların elde edilebileceğini göstermektedir. Aynı zamanda STEM eğitimleri ile birlikte robotların eğitim ortamlarında kullanılması, blok tabanlı program ortamlarına göre daha fazla ilgi çektiği ve alanyazında robotik etkinlikler ile ilgili çalışmalara daha fazla yer verildiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Kodlama, Blok Tabanlı Görsel Programlama, Robotik Kodlama

Okulöncesi Dönemde Çocuğun Estetik Algı Gelişimine Ailenin Etkisi

Öğr.Gör. Ayşe Hicret Güdük - Doç.Dr. Zeynep Çetin

ÖZ

Estetik algılama, estetik kaygı ve beğeni yoksunluğu, bireysel olduğu kadar aynı zamanda toplumsal bir sorun olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bireyin estetik beğeni ve estetik algılama yetisi küçük yaşlardan başlayan bir eğitim süreci ile geliştirilmelidir. Estetik yönden eğitilmiş bir kişinin, değerlere inandığı ve önemli açıdan ötekilere fark yaratan eğilimleri olduğunu varsayabiliriz. Estetik eğitimi ile çocuklar başkalarının görüşleri üzerinde dikkatle düşünerek ve dinleyerek öğrenirken, dünyaya daha az dogmatik yaklaşabilmektedirler. Doğal güzelliklerin farkına varabilen, içinde yaşadığı dünyayı tanıyan, sanat eserlerine duyarlı olabilen bireyler yetiştirmek, eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi dönemde mümkündür. Okul öncesi dönemde, tüm gelişim alanlarında olduğu gibi çocuğun estetik algı gelişiminde de ailenin katkısı çok önemlidir. Bu çalışmada estetik kavramı, estetik gelişim, estetik algı, estetik eğitimi, sanat eğitimi ve estetik eğitimi ilişkisi, anne babaların çocuğun estetik algı gelişimine etkisi açıklanmaya çalışılmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için literatür tarama modeline yönelik bir çalışma yürütülmüştür. Estetiğin duyuşsal bilgi ve duyuşsal algı olarak tanımlanması baz alınarak, çalışmanın sonunda çocukların estetik algı gelişimlerinde anne babaların neler yapmaları gerektiği noktasında değerlendirmelerde bulunulmuş ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Estetik Algı, Anne-Babatutumları

The Effect of Family on the Development of Aesthetical Conception of Children in the Preschool Period

Abstract

Lack of aesthetical perception and taste is not only an individual problem, but it can also become a problem which besets a whole society. The ability of aesthetical taste and perception of individuals should be promoted in an educational process beginning from early ages. We can hypothesise that an individual well educated in respect of aesthetical interest and perspective believes in values and has tendencies which make her/him more prominent and distinctive compared to other people. Children provided with educational instruction in the field of aesthetics take account of other people's perspectives; listening is an important component in their learning process and they also see the things in a less dogmatic way. It is possible, in the preschool period, i.e. the first stage of education, to educate and cultivate individuals into persons able to enjoy natural beauties as well as art works and also to identify the world facts she/he is living in. As is the case in all the fields regarding children's development, the family can substantially contribute to the promotion of their aesthetical perception in the pre-school period. The objective of this study is to investigate the notion of aesthetics, aesthetical development, aesthetical conception and aesthetics education, the relation between aesthetics and art education and effects of parents on the development of children's aesthetical perception. A study based on the literature review model was conducted in order to achieve this objective. Based on the definition of aesthetics as a form of sensual knowledge and sensorial conception, in the conclusion part the study provides insights and suggestions as to what parents should do to promote the aesthetical perception of their children.

Keywords: Preschool Education, Parental Attitudes, Aesthetic Perception.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Yaratıcı Öğretmen ve Yaratıcı Çocuk Algıları: Metaforlar Aracılığıyla Bir İncelenme

Doç.Dr. Ayten İflazoğlu Saban - Dr. Öğr.Üyesi Şule Erden Özcan

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı, okulöncesi öğretmenlerinin yaratıcılık algılarını metaforlar aracılığı ile incelemektir. Araştırmada öğretmenlerin yaratıcı çocuk ve yaratıcı öğretmen kavramlarına ilişkin geliştirdikleri metaforlar aracılığıyla yaratıcılık algıları incelenmiştir. Araştırma olgu bilim deseniyle nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Adana ili merkez ilçelerinde (Seyhan, Çukurova, Yüreğir ve Sarıçam) görev yapan toplam 250 okulöncesi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenler 1 ile 37 yıl arası ($\bar{x}=11.36$) kıdeme sahip ve 23 ile 57 yaş aralığındadır. ($\bar{x}=34.74$). Araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacılar tarafından geliştirilen Yaratıcılık Kavramına İlişkin Metafor Anketi kullanılmıştır. Anket öğretmenlerin “yaratıcı çocuk” ve “yaratıcı öğretmen” kavramlarına yönelik düşüncelerini ifade etmelerini sağlayan “yaratıcı çocuk ..... gibidir; çünkü.....” şeklinde açık uçlu cümlelerin tamamlanmasını sağlayacak şekilde oluşturulmuştur. Ankette öğretmenlerin cinsiyet, yaş, kıdem, mezun olunan okul ve bölüm bilgilerine de yer verilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada sonuç olarak öğretmenlerin yaratıcı çocukla ilgili 86 ve yaratıcı öğretmen ile ilgili 85 metafor toplam 171 metafor ürettikleri belirlenmiştir. Bulgular yaratıcı çocuk ve yaratıcı öğretmen kavramları açısından incelendiğinde; öğretmenlerin yaratıcı çocuğu daha çok kaşif/mucit/icatçı metaforu ile nitelmişlerdir. Yaratıcı öğretmen ile ilgili olarak ise en çok güneş ve ışık metaforlarını ürettikleri belirlenmiştir. Yaratıcı çocuk / yaratıcı öğretmen ile ilgili genel algıyı ortaya koyan ve öğretmenler tarafından üretilen metaforlar, 8 kavramsal kategoride toplanmıştır. Öğretmenlerin kullandıkları metaforlar ve açıklamaları birlikte incelendiğinde yaratıcılığı genellikle orijinallik boyutu ile algılamadıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Öğretmenleri, Yaratıcılık, Yaratıcı Çocuk, Yaratıcı Öğretmen, Metafor

Ön Lisans Çocuk Gelişimi Öğrencilerinin Çocuk Hakları Farkındalıklarının Belirlenmesi

Öğr.Gör. Akın Karakuyu - Öğr.Gör. Ahmet Uyar - Öğr.Gör. Zülfü Alanoğlu

ÖZ

Çocuklar insanların sahip oldukları hakların tamamına sahiptirler. Buna ilaveten çocuk oldukları için extra birtakım haklara daha sahiptirler ki bu haklar çocuk hakları olarak ifade edilmektedir. Herkes çocukların bu haklarının farkında olmalıdırlar. Bu farkındalığa sahip olması gerekenlerden biri de mezun olduklarında anaokulu ve kreşlerde öğretmen ve yardımcı öğretmen gibi pozisyonlarda çalışacak olan önlisans çocuk gelişimi bölümü öğrencileridir. Bu çalışmada önlisans çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin çocuk hakları farkındalıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya çocuk gelişimi bölümü son sınıfında okuyan 168 öğrenci katılmıştır. Çalışma tarama modelinde bir çalışmadır. Veriler Özkan Kor(2013) tarafından geliştirilen "Öğretim Sürecinde Çocuk Hakları Farkındalık" anketi ile toplanmıştır. Anket beşli likert ve yirmi beş maddeden oluşmaktadır. Anketten alınabilecek puanlar 25 – 125 arasındadır. Verilerin analizinde ortalama, frekans ve yüzde analizinden faydalanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin ortalamaları 103,72 dir. Anket beşli likert yapıdan oluştuğu için 93,75 – 125 arası farkındalıklarının yüksek olduğu aralıktır. Bu sonuca göre çocuk gelişimi öğrencilerinin çocuk hakları farkındalıkları yüksektir diyebiliriz. Ayrıca ankette % oranları oldukça fazla çıkan bazı maddeler şöyledir; • "Çocuklar sınıf içindeki kurallara uymakta zorluk çektiği zaman öğretmen çocukların kendini ifade etmesi noktasında cesaretlendirmelidir" maddesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı:% 91,7 • "Çocuk okulda deneyerek öğrenme şansına sahip olmalıdır" maddesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı:%85,7 • "Çocuk kendini kötü hissettiğinde ya da anlatmak isteyeceği bir şeyler olduğunda öğretmeninden yardım isteyebilmelidir" maddesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı:%91,7 • "Öğretmenler çocukların düşüncelerini sözlü ya da resimleme gibi yollarla ifade etmesi için teşvik edici olmalıdır" maddesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı:%84,5 • "Aile/ öğretmen çocuğun merak ettiği her konuda soru sorması için teşvik edici olmalıdır" maddesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı:%84,5 • Eğitim etkinlikleri hazırlanırken çocukların ilgi, gereksinim ve görüşlerine yer verilmesi, çocukların okul başarısını olumlu yönde etkiler" maddesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı:%88,1 • "Eğer öğretmen/aile, çocuk için görüşlerini söyleyebileceği ortamlar sağlarsa çocuğun kendisine ve başkalarının fikirlerine olan saygısı gelişir" maddesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı:%83,3

Anahtar Kelimeler: Çocuk Hakları, Çocuk Gelişimi, Önlisans

Ön Lisans Öğrencilerinin Çevresel Tutum ve Davranış Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Öğr.Gör. Ahmet Uyar - Öğr.Gör. Akın Karakuyu - Öğr.Gör. Zülfü Alanoğlu

ÖZ

Teknoloji ve sanayinin gelişimine paralel olarak çevre sorunları giderek artmış ve bu sorunlardan kaynaklanan sıkıntılar insan yaşamını giderek tehdit etmeye başlamıştır. Bu çevre sorunlarını önlemeye yönelik tedbir alınmadığı takdirde sorun giderek büyümekte ve işin içinden çıkılmaz bir hal almaktadır. Bu bağlamda devletin birçok kademesinde alınması gereken önlemlerin yanı sıra, bu ülkenin vatandaşı olarak her bireyin çevresel sorunların çözümünde duyarlı olması ve gerekli sorumluluğu alması gerekmektedir. Bu sebeple teknoloji ve sanayinin birçok kolunda ara eleman olarak görev alacak ön lisans öğrencilerine de büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Bu araştırmada, ön lisans öğrencilerinin çevresel tutum ve davranış düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Hatay ili Mustafa Kemal Üniversitesi bünyesindeki Antakya Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 216 ön lisans öğrencisine çevresel tutum ve davranış ölçeği uygulanmıştır. Veriler Kışoğlu (2009) tarafından geliştirilen çevre okuryazarlığı ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma modeli olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara göre; •Ön lisans öğrencilerinin yaşadıkları yerleşim birimi, cinsiyet, yaş, değişkenlerine göre çevresel tutum ve davranış düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, •Çevre eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin çevresel tutum ve davranış düzeylerinin, çevre eğitimi almayan ön lisans öğrencilerine göre daha yüksek olduğu, •Gelir düzeyine göre ön lisans öğrencilerinin çevresel davranış düzeyi değişmemekle birlikte, gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin çevresel tutum düzeylerinin gelir düzeyi yüksek olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu, tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Tutum, Çevresel Davranış, Ön Lisans.

Ortaöğretim İkinci Yabancı Dil Arapça Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı Kazanımları Temelinde 10. Sınıf Arapça Ders Kitabının İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Murat Özcan - Dr. Öğr.Üyesi Gürkan Dağbaşı - Prof.Dr. Murat Demir

ÖZ

Ortaöğretim İkinci Yabancı Dil Arapça Dersi Öğretim Programı, Anadolu İmam Hatip Liseleri dışındaki ortaöğretim kurumlarında ikinci yabancı dil olarak Arapça okutacak okullar için hazırlanmıştır. Bunun için, Arapçayla ilk kez karşılaşacak öğrencilerin hazırbulunuşluk durumları göz önüne alınmış ve program, buna göre tasarlanmıştır. Bahsedilen çerçevede program, haftada iki saat olmak üzere toplam 288 ders saatini kapsayacak şekilde planlanmıştır. Programın sonunda öğrencilerin; Arapçanın dünyadaki durumuyla ilgili özgün algılarının oluşması, Arap dilini CEF (OBM) A2 düzeyinde hem yazılı hem sözlü iletişimde kullanabilmelerini öngörülmektedir. Programa ilişkin öğretim materyallerinin öğrenci ders ve çalışma kitabı, dinleme materyali şeklinde düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu programa binaen Milli Eğitim Bakanlığı 10. Sınıfta okutulmak üzere bir ders kitabı ve öğrenci çalışma kitabı yayınlamıştır. Bu çalışmada, hazırlanmış olan bu ders kitabının Ortaöğretim İkinci Yabancı Dil Arapça Dersi Öğretim Programında bulunan kazanımları ne kadar karşıladığı ele alınmış ve incelenmiştir. Sonuçta bu ders kitabının programa ne kadar uygun olduğu tespit edilmiştir. Öneriler bölümünde Arapça program geliştirme uzmanlarına ve ders kitabı yazarlarına çeşitli fikirler beyan edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil, Arapça, Ders Kitabı, Kazanım

Ortaöğretim Öğrencilerinde Kişisel Sorumluluk İle Ruh Sağlığı Düzeyleri Arasındaki İlişki : Adana Çukurova İlçesi Örneği

Şule Yıldırım - Prof.Dr. Asım Yapıcı

ÖZ

Bu araştırma ortaöğretim öğrencilerinin kişisel sorumluluk düzeyleriyle ruh sağlıkları arasındaki ilişkiyi konu edinmektedir. Örneklem Adana İli Çukurova İlçesi Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Lisesinde 11. sınıfa devam eden öğrenciler arasında tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Uygulama her iki okul türünden toplam 427 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Ölçme araçları olarak "Öğrenci Kişisel Sorumluluk Ölçeği" ve "Kısa Semptom Envanteri" kullanılmıştır. Bağımsız değişkenler okul türü, cinsiyet, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, ebeveynin eğitim düzeyi ve birliktelik durumu, kardeş sayısı ve sırası, internet ve sosyal ağların kullanım düzeyidir. Ulaşılan bulgulara göre vi ergenlerin devam ettikleri okul türü ile bireysel sorumluluk düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca anne-baba eğitim düzeyi, birlikteliği ve çalışma durumunun ergenlerin sorumluluk üstlenmesinde etkili olmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte kız öğrencilerin erkek öğrencilere nispetle sorumluluk düzeyinin fazla olduğu, öğrencilerin internette ve sosyal medyada geçirdiği süre arttıkça sorumluluk düzeyinin azaldığı, ilk çocukların sorumluluk düzeylerinin yüksek, tek çocukların sorumluluk düzeylerinin daha düşük olduğu bulunmuştur. KSE Depresyon, Anksiyete, Olumsuz Benlik, Somatizasyon ve Hostilite alt testlerinde kızlar lehine anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Tek ve ortanca çocukların olumsuz benlik imajlarının daha yüksek olduğu, anne eğitim seviyesinin ruh sağlığı üzerinde etkili olmadığı, baba eğitim seviyesinin hostilite düzeyinde anlamlı olduğu, ebeveynin birliktelik, çalışma ve ekonomik durumunun ergenlerin ruh sağlığı üzerinde etkili olmadığı bulunmuştur. Ayrıca internet kullanımı ile KSE üzerinden ruh sağlığı parametreleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Öğrenci bireysel sorumluluk ölçeği ile KSE alt ölçekleri arasında negatif, KSE alt ölçekleri ise kendi arasında pozitif yönde ilişki göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik, Sorumluluk, Ruh Sağlığı, Anksiyete, Depresyon, somatizasyon, Olumsuz Benlik, Hostilite,

The Relationship Between High School Students' Personal Responsibility Levels And Their Mental Health Levels: Çukurova, Adana Sample

Abstract

This study aims to find out the relationship between high school students' personal responsibility levels and their mental health levels. Sampling was chosen randomly among the 11th year students in an Anatolian High School and a Religious Vocational High School in Çukurova district of Adana province. The study was conducted on 427 students total from both school types. 'Student Personal Responsibility Scale' and 'Brief Symptom Inventory' were used as data collection tools. Independent variables of the research are school type, gender, socio-economic level of family, parents' educational level and marital status, the number and birth order of siblings, the level of internet and social media use. According to the findings, there was not a significant difference between the school type and the adolescents' individual responsibility levels. Besides, it was revealed that parents' educational level, marital status and employment status had no effect on adolescents' taking responsibility. However, it was found out that girls' responsibility level was higher than boys; responsibility level decreased when the students spent more time on the net; a first-born child's responsibility level was higher; and an only child's responsibility level was lower.

In Brief Symptom Inventory (BSI), Depression, Anxiety, Negative Sense of Self, Somatization and Hostility subtests, significant differences appeared in favour of girls. It was also found out that only child's and middle child's negative sense of self were higher, mother's educational level had no effect on mental health, father's educational level showed a significant difference in hostility level, parents' marital and working status and economic level were not effective on adolescents' mental health. In addition, a meaningful significant difference was found out between the use of internet and mental health parameters over BSI. The relationship between personal responsibility scale and BSI subscales was negative whereas BSI subscales had a positive relationship among themselves.

Keywords: Adolescence, Responsibility, Mental Health, Anxiety, Depression, Somatization, Negative Sense of Self, Hostility.

Ortaokul Fen Bilimleri Dersinde Disiplinli Zihin Gelişiminin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Özge Can Aran - Prof.Dr. Nuray Senemoğlu

ÖZ

Gelecekte çağın dünyasına uyum sağlamak için beş zihin alanına ihtiyaç duyulacağı vurgulanmaktadır. Beş zihin alanından özellikle disiplinli zihnin, günlük yaşam problemlerini çözerken bilginin etkili şekilde kullanılmasında önemi büyüktür. Bu zihin alanının fen bilimleri alanında kazandırılmasının bir ülkenin gelişmişlik düzeyini arttıracığı düşünülmektedir. Bu noktada, bu araştırmada ortaokul fen bilimleri dersinin disiplinli zihin alanı gelişimine ne düzeyde katkı sağladığı ve sınıf ortamında disiplinli zihni geliştirici etkinliklere ne düzeyde yer verildiğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak disiplinli zihin senaryoları ile öğretme-öğrenme ortamını değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Araştırma Ankara ili merkez ilçesinde yer alan bir okulda 31 altıncı sınıf ve 30 sekizinci sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Sonuçlar öğrencilerin her iki düzeyde de disiplinli düşünme düzeylerinin düşük ve altıncı ve sekizinci sınıflar arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Aynı zamanda öğretme-öğrenme ortamı değerlendirme ölçeğinden elde edilen sonuçlara göre sınıfta yapılan uygulamalar disiplinli zihin geliştirme açısından yetersizdir.

Anahtar Kelimeler: Beş Zihin Alanı, Disiplinli Zihin, Fen Bilimleri Dersi, Ortaokul

An Analysis of the Development of the Disciplined Mind in Middle School Science Course

Abstract

To adapt the modern world of the future, it is emphasized that five types of mind are required. Especially disciplined mind, one of the five minds has a crucial role in using knowledge efficiently to solve real life problem. Raising individuals with this mind, in science is thought to improve the level of development in a country. Therefore, this study aims to investigate to what extent middle school science course contributes to the development the disciplined mind and gain insights about the classroom practices that took place to support the development disciplined mind. To this end the disciplined mind scenarios and the teaching and learning environment assessment scale are used to collect data in this research. Study was carried out with 31 sixth graders and 30 eight graders in a school located in the central districts of Ankara, Turkey. Results indicated that students' disciplined mind levels were low at both grades and there was not any significant difference between sixth and eighth graders. Additionally, the teaching-learning environment scale results showed that the classroom practices were not sufficient to promote students' disciplined mind development.

Keywords: Five Minds, Disciplined Mind, Science Course, Middle School

Ortaokul Öğrencilerinde Türkçe ve Yabancı Dil Derslerindeki Akademik Başarı Arasındaki İlişki

Doç.Dr. Orhan Hanbay

ÖZ

Ekonomik, sosyal ve politik koşullar, bireylerin öncesine göre daha yoğun bir şekilde kendi ülkelerinin dışına çıkıp başka kültürlerden bireylerle temas kurmalarına yol açmıştır. Böylelikle yabancı dil / dillerin öğrenilmesi daha da önemli hale gelmiştir. Bu nedenle ülkemizde de olduğu gibi birçok ülkedeki eğitim programlarında anadilinin yanında en az iki yabancı dil dersi yerini almıştır. Çoklu dil öğretimi olarak da adlandırılabilen bu sistemde birinci yabancı dil ilköğretimde, ikincisi de lise yıllarında öğrencilere sunulmaya başlanılmaktadır. Her üç dil de (anadili, birinci ve ikinci yabancı diller) bireylerin beyinlerinde birbirleriyle etkileşim halinde olduğu için derslerin de bu şekilde düzenlenmesi etkili bir dil öğretimi için gereklidir. Bir başka deyişle, önceden atılacak doğru adımlar, sonraki aşamaların daha sağlıklı yürütmesine zemin oluşturacaktır. Bu bağlamda eldeki çalışmanın hedefi, ortaokul öğrencilerinin girdikleri Türkçe ve yabancı dil derslerindeki akademik başarıları arasındaki olası ilişkiyi saptamaktır. Tarama modeline dayalı çalışmanın araştırma grubunu 126'sı kız, 107'si erkek 233 beşinci sınıf ve 100'ü kız, 110'u erkek 210 altıncı sınıf olmak üzere toplam 433 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılar, Adıyaman ve Mersin illerindeki 5 ortaokulda öğrenim gören öğrenciler arasından yansız atama ile belirlenmiştir. Öğrencilerin 2017/18 eğitim öğretim yılı birinci döneminde katıldıkları Türkçe ve yabancı dil derslerindeki yazılı sınavların aritmetik ortalamaları verileri oluşturmuştur. Toplanan veriler, Pearson korelasyon katsayısı tekniği ile SPSS yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Çözümleme sonrasında elde edilen bulgulara göre hem 5. sınıf öğrencilerinde Türkçe ve yabancı dil derslerindeki akademik başarı arasında istatistiksel açıdan yüksek düzeyde ($r=,744$) anlamlı ($p=,000$) doğru orantılı bir ilişki olduğu hem de 6. sınıf öğrencilerinde yüksek düzeyde ($r=,796$) anlamlı ($p=,000$) doğrusal bir ilişkinin varlığı saptanmıştır. Sonuç olarak, anadili ediniminin yabancı dilden önce olması nedeniyle, erken yaşta Türkçe eğitimine ağırlık verilmesinin, doğrusal ilişki de dikkate alınarak, yabancı dil öğrenimini olumlu yönde etkileyeceği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Dil Öğretimi, Anadili Öğretimi, Yabancı Dillerin Öğretimi.

Ortaokul Öğrencilerini Yabancı Dil Öğrenme Süreçlerinde Demotive Eden Faktörler ve Bu Faktörlerle Başetme Yolları

Dr. Kerim Ünal

ÖZ

Dil öğrenme sürecini etkileyen önemli faktörlerden birisi de motivasyondur. Motivasyonu yüksek bir öğrenci, hedef dili etkili bir şekilde öğrenebilmek için gerekli olan öğrenme stratejilerini işe koymakla kalmayıp, hedef dili kullanmak için çaba gösterir. Ancak, öğrenme sürecinde öğrencinin motivasyonu birçok olumsuz durumlardan etkilenir ve öğrencinin motivasyonunun azalmasına yani demotive olmasına neden olur. Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerini yabancı dil öğrenme süreçlerinde de-motive eden faktörlerin neler olduğu ve bu faktörlerle baş etme yollarının neler olduğunu kendi görüşleri doğrultusunda belirlemektir. Çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen demotivasyon ölçeği ve iki açık uçlu soru ile toplanmıştır. Çalışmaya 255'i kadın, 280'i erkek olan toplam 535 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Ölçekten elde edilen verilerin analizi için dağılımın normalliği testi, ilişkisiz örneklem için t-testi ve tek yönlü ANOVA testleri ve açık uçlu sorulardan elde edilen veriler için ise içerik analizi kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen verilerin analizi sonucunda, ortaokul öğrencilerinin yabancı dil öğrenme süreçlerinde yüksek oranda demotive oldukları belirlenmiştir. Cinsiyete göre ise kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla demotive oldukları, sınıf düzeyinde ise ölçeğin başarısızlık deneyimi alt boyutuna göre anlamlı bir farkın olmadığı ancak diğer alt boyutlarda anlamlı bir farkın olduğu saptanmıştır. Öğrenciler, dil öğrenme süreçlerinde başarılı olmaları için ise okul dışında kelime ezberlediklerini, çok fazla test çözdüklerini, İngilizce kitap okuduklarını, film izlediklerini, müzik dinlediklerini, okulda ise oyunlar oynadıklarını ve yarışmalar yaptıklarını vurgulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Eğitimi, Demotivasyon, Ortaokul

Ortaokul Öğrencilerinin Bireysel Öğrenme Biçimlerinin Kolb'un Sınıflaması Temelinde İncelenmesi - Adana İli Örneği-

Doç.Dr. Jülide İnözü - Doç.Dr. Mahmut Oğuz Kutlu - Yaşar Üstün Kaplan - Şadiye Korkmaz

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı; Ortaokul düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin bireysel öğrenme biçimlerini Kolb'un Öğrenme Stilleri Sınıflaması temelinde belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmanın alt amaçları olarak; Öğrencilerin (1) Cinsiyetlerine ve (2) Öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre bireysel öğrenme biçimlerinde farklılıklar olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma betimsel türde ve genel tarama modelinde özgün bir çalışmadır. Adana ili Ceyhan İlçesinde Ortaokul düzeyinde (5-6-7 ve 8. sınıflarda) öğrenim gören ve "Uygun Örnekleme Yöntemiyle (Convenience Sampling Method)" seçilen 215 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kolb'un Öğrenme Stilleri Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen bulgular SPSS-17 istatistiksel paket programı kullanılarak çözümlenecek olup, veri dağılımlarının frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanacak ayrıca öğrencilerin konuyla ilgili düşüncelerinin karşılaştırılması için yapılacak analizlerde t-testi ve dağılımların normal olmadığı durumlarda hipotez testi olarak Kruskal Wallis-H testi kullanılacaktır. Kruskal Wallis-H testinde anlamlı farklılığın çıktığı durumlarda ikili karşılaştırmalar için ise Mann Whitney-U testi kullanılması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, Öğrenme Stilleri, Kolb'un Yaşantısal Öğrenme Kuramı

Ortaokul Öğrencilerinin Cebirsel Düşünmesi Düzeyleri ve Tutumları Arasındaki İlişki

Yazgül Sari - Doç.Dr. Ayten Pınar Bal

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin cebirsel düşünme düzeylerini belirlemek ve cebire yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma, ilişkisel tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, 2017-2018 Eğitim Öğretim Bahar döneminde Adana ili merkez ilçelerine bağlı okullardan amaçlı örneklem yöntemine göre seçilen sosyo ekonomik düzey açısından orta üst düzeyde öğrenim gören 300 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Hart ve diğerleri (1998) tarafından "Cebirsel Düşünme Testi" uygulanmıştır. Bu test, öğrencilerin cebirsel düşünme düzeylerini belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Bu testin 1-3. soruları birinci düzeyi; 4-6. Soruları ikinci düzeyi; 7-12. soruları üçüncü düzeyi ve diğer sorular ise dördüncü düzeyi belirlemeye yöneliktir. Diğer taraftan öğrencilerin cebire yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla "Cebirsel Tutum Ölçeği" de kullanılacaktır. Toplam 25 maddeden oluşan ölçek "olumlu tutum" ve "olumsuz tutum" alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarının iç tutarlılık güvenirlik değeri için Cronbach Alfa değerleri incelenmiştir. Ölçeğin tamamı için iç tutarlılık güvenirlik değeri 0.92, olumlu tutum alt boyutu için 0.93, ve olumsuz tutum alt boyutu için ise 0.80'dir. Verilerin analizi aşamasında; yüzde, frekans, standart sapma ve Pearson Momentler Korelasyon katsayısı hesaplama tekniği uygulanmaktadır. Araştırma şu anda verilerin analizi aşamasında olup çalışmanın bulguları ve sonuçları kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cebirsel Düşünme Düzeyi, Cebirsel Tutum ve Ortaokul Öğrencileri

Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumları İle Müzik Dersi Başarıları Arasındaki İlişki

Prof.Dr. M. Kayhan Kurtuldu - Gülşah Kurtuldu

ÖZ

Bu çalışmada ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları ile müzik dersindeki başarı durumlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Trabzon ilinde yer alan Ortahisar ilçesi Ata Ortaokulu öğrencileri çalışma grubunu oluşturmaktadır. Öğrencilerin tutumlarının yanında başarı puanlarının da sağlıklı bir biçimde elde edilebilmesi gerekçesi ile araştırmacılarından birinin görev yaptığı okulun çalışma grubu olarak seçilmesi uygun görülmüştür. Çalışma grubu yaklaşık araştırmacı tarafından dersleri aktif takip edilen yaklaşık 280 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilere ait müzik dersi başarı puanları 2017-2018 eğitim öğretim yılı 1. Dönemi sonunda gerçekleştirilecek olan puanlar ile e-okul sisteminde elde edilecektir. Çalışma grubundaki öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları Varış ve Cesur (2012) tarafından geliştirilmiş olan "ortaöğretim müzik dersine yönelik tutum ölçeği" tarafından elde edilecektir. Kullanılacak ölçekte tutum aralığı 18 ile 90 aralığında değişmektedir. Bu durum çerçevesinde düşük ve yüksek düzeyli tutum sahibi olan öğrencilerin belirlenmesi ve bu öğrencilere ait müzik dersi notlarının tespiti sağlandıktan sonra gerek ham puan düzeyinde, gerekse tutum ve başarı düzeyi gruplarına göre (düşük, orta, yüksek) karşılaştırmalar yapılacaktır. Yapılacak karşılaştırmalar sonucunda hem öğrencilerin tutum düzeyleri, hem bu tutumların sınıf veya yaş değişkeni açısından farklılık gösterip göstermediği, hem de araştırmacının ana konusu kapsamında tutumlar ile başarı düzeyi arasında bir ilişki olup olmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Dersi, Ortaokul, Tutum, Başarı.

Ortaokul Öğrencilerinin Ödev Vermeye Yönelik Algılarının İncelenmesi

Bayram Fatih Fırat - Doç.Dr. Ayten Pınar Bal

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin matematik dersinde ödev yapmaya yönelik algılarını belirlemek ve bu algılarını çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarı) açısından incelemektir. Araştırma öğrencilerin var olan durumunu ortaya koymaya yönelik tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2017- 2018 Eğitim Öğretim Bahar döneminde Adana ili merkez ilçelerine bağlı okullardan basit tesadüf örnekleme yöntemine göre seçilen beş ortaokuldan seçilen toplam 300 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Uçar (2018) tarafından geliştirilen "Matematik Dersi Öğrenci Ödev Algı Ölçeği" uygulanmıştır. Bu ölçeğin geçerliği ve güvenilirliği kapsamında açılımlayıcı ve doğrulayıcı faktöre analizleri yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikle açılımlayıcı faktöre analizi sürecinde madde toplam korelasyon katsayısı .51 ile .84 arasında değişmektedir. "Matematik Ödev Yapma Stratejileri", "Matematik Ödev Kontrolü" ve "Matematik Ödev Erteleme Boyutu" alt ölçeklerinde toplam 23 yer almaktadır. Ölçeğin alt faktörleri ve toplam puan için Cronbach Alfa değerleri .79 ile .90 arasında değişmektedir. Verilerin analizinde betimsel istatistiksel yöntemler, bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Verilerin analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ödev Algısı, Matematik Ödev Yapma, Ortaokul Öğrencileri

Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözmede Yansıtıcı Düşünme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Doç.Dr. Ayten Pınar Bal - Merve Buse Or

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme becerilerini belirlemek ve bu becerilerin cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarı değişkenleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma öğrencilerin var olan durumunu ortaya koymaya yönelik tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın örneklemini 2017- 2018 Eğitim Öğretim Bahar döneminde Adana İli merkez ilçelerine bağlı okullardan basit tesadüfî örnekleme yöntemine göre seçilen beş okuldan seçilen toplam 300 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Kızılkaya ve Aşkar (2009) tarafından geliştirilen 'Problem Çözmede Yansıtıcı Düşünme Ölçeği' kullanılmıştır. Toplam 14 maddeden oluşan ölçek "sorgulama", "nedenleme" ve "değerlendirme" alt boyutlarından oluşmaktadır. Bu kapsamda "Sorgulama" alt boyutunda beş maddeden, "Nedenleme" alt boyutu beş maddeden ve "Değerlendirme" alt boyutu ise üç maddeden oluşmaktadır. Ölçek beşli likert tipinde bir ölçek olup "1=Hiçbir zaman", "2=Nadiren", "3=Bazen", "4=Çoğu zaman", "5=Her zaman" şeklinde puanlanmaktadır. Ölçeğin tamamı ve alt boyutlarının iç tutarlılık güvenirlik değeri için Cronbach Alfa değerleri incelenmiştir. Ölçeğin tamamı için iç tutarlılık güvenirlik değeri 0.83, sorgulama alt boyutu için 0.73, nedenleme alt boyutu için 0.71 ve değerlendirme alt boyutu için 0.69'dur (Kızılkaya ve Aşkar, 2009). Verilerin analizinde betimsel istatistiksel yöntemler, bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır. Verilerin analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Problem Çözme, Yansıtıcı Düşünme Becerileri, Ortaokul Öğrencileri

Ortaokul Öğretmenlerinin Rotasyon (Zorunlu Yer Değişikliği) Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Yasin Parmaksız

ÖZ

Bu çalışmanın genel amacı, ortaokul öğretmenlerinin rotasyon (zorunlu yer değişikliği) algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş ilinin Çağlayancerit ilçesinde görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2017-2018 eğitim-öğretim yılında bu ilçenin farklı ortaokullarında görev yapmakta olan 107 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Şahin ve arkadaşları (2016) tarafından geliştirilen "Öğretmen Rotasyon Ölçeği" ve araştırmacılar tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu" ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda rotasyon ölçeği alt boyutlarıyla cinsiyet, çalışma şekli, yaş, görev yılı, branş, öğrenci sayısı değişkenleri açısından anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Rotasyon ölçeği engelleyici boyutunda öğrenim düzeyi değişkeni açısından lisansüstü öğrenim görenler lehine, öğretmen sayısı açısından 1-20 ve 41 ve üzeri öğretmen olanlar arasında 1-20 öğretmen olanlar lehine; geliştirici boyutunda kıdem yılı değişkeni açısından 1-9 yıl kıdem yılına sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sonuç olarak engelleyici, geliştirici boyutlarında ve rotasyon ölçeği genelinde görüşlerin ortalamasının fikrim yok seçeneğinde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rotasyon, Zorunlu Yer Değişikliği, Ortaokul Öğretmeni

Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özel Eğitimde Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri

Dr. Osman Aktan

ÖZ

Bütünleştirme yoluyla eğitimin amacı; özel eğitim gereksinimi olan bireylerin her tür ve kademede akranlarıyla karşılıklı etkileşim içinde bulunmalarını ve eğitim amaçlarını en üst düzeyde gerçekleştirmelerini sağlamaktır. Bu çalışmanın amacı özel eğitim öğretmenlerinin, özel eğitimde bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Özel eğitim öğretmenlerinin özel eğitimde bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarına ilişkin görüşlerini incelendiği bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre Düzce il merkezindeki her düzeyde ve farklı yetersizliği olan öğrencilere hizmet veren özel eğitim kurumları ve özel eğitim sınıflarında görev yapan öğretmenler arasında ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan on dört özel eğitim öğretmeni oluşturmuştur. Çalışmada öğretmenlerin görüşleri araştırmacı tarafından oluşturulan, pilot çalışma ile geçerlik ve güvenilirliği sınanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin sayısal çözümlenmesinde frekans kullanılarak bulgular nicel olarak sunulmuş ve öğretmen görüşleri doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Araştırma bulgularına göre özel öğretmenlerin çoğunluğu özel eğitimde mevcut koşullar nedeniyle bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarına ilişkin olumsuz görüş belirtmiştir. Ayrıca özel eğitimde başarılı bir şekilde bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarında başarı sağlanması özel gereksinimli bireylere bakış açısının değişmesi, okulların fiziksel alt yapısının güçlendirilmesi, alan ve gereksinim türüne göre uzman desteği sağlanması, öğretmen niteliğinin geliştirilmesi ve paydaş kurumlar arasında işbirliği yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Araştırma bulgularına dayalı olarak hizmetiçi eğitimlerle öğretmen yeterliliklerinin geliştirilmesi, ve okulların fiziksel açıdan bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarına hazır hale getirilmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Özel Eğitime Gereksinimi Olan Bireyler, Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları, Özel Eğitim Öğretmeni

Special Education Teachers' Opinions Regarding Educational Practices Through Integration in Special Education

Abstract

Aim of education through integration; to ensure that individuals with special needs of education interact with their peers at all levels and at all levels and that they fulfill their educational objectives at the highest level. The aim of this study is to reveal the views of the special education teachers on the practice of education through integration in special education. In this study, in which special education teachers' views on educational practices through integration in special education were examined, case studies were used in qualitative research methods. The working group of the study set up fourteen special education teachers who volunteered to participate in the study and among the teachers working in special education institutions and special education classes serving to students with different disabilities at all levels in Düzce province center according to the maximum diversity sampling method in the academic year 2017-2018. In the study, the teachers' opinions were gathered by the semi-structured interview form which was formed by the researchers. Content analysis method is used in analyzing the data. In the numerical analysis of the data, the findings

were presented quantitatively using frequencies and teacher opinions were directly supported by the quotations. According to the results of the research, the majority of special education teachers stated negative opinion about the implementation of education through integration. In addition, it has been stated that success in educational applications through successful integration in special education, change of point of view for special needs individuals, strengthening physical infrastructure of schools, providing expert support according to area and requirement, developing teacher qualification and cooperation among stakeholder institutions. Based on research findings, it has been proposed to develop teacher competencies through in-service training and prepare the schools for educational implementations through physical integration.

Keywords: Special Education, Individuals With Special Training Needs, Education Practices Through İntegration, Special Education Teacher.

Özel Eğitim Öğretmenlerinin Sorunlarına İlişkin Görüşleri

Prof.Dr. Songül Tümkaya

ÖZ

Gelişimsel yetersizliği olan bireylere yönelik hizmetler toplumların gelişmişlik düzeylerini belirleyen önemli bir etmendir. Bu bağlamda, bu bireyler ve aileleri için eğitsel ve yasal düzenlemeler temel hizmetleri oluşturmaktadır. Özellikle bu bireylerin bağımsız yaşamalarını ve kaynaştırma ortamlarında eğitim almalarını sağlayacak erken yaşlarda başlayan eğitsel hizmetler önem taşımaktadır. Özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların çözümü ve ihtiyaçlarının giderilmesi bu öğretmenlerin niteliklerini arttırmakta ve sunulan özel eğitimin etkililiğini sağlamaktadır. Bu araştırmada özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin sorunları ve ihtiyaçlarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmaya 2016-2017 öğretim yılı güz yarısında Adana'da görev yapan gönüllü 10 özel eğitim öğretmeni katılmıştır. Çalışma kapsamında; özel eğitim alan mezunu, okul öncesi öğretmenliği mezunu ve sınıf öğretmenliği mezunu öğretmenlerden oluşan toplam on öğretmenle görüşme yapılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Görüşmeler öğretmenlerin çalıştıkları okullarda gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanan veriler, betimsel analiz tekniği ile değerlendirilmiştir. Bulgular; BEP geliştirme, öğretim sunma, öğretimi değerlendirme, davranış yönetimi, aile katılımı, öğretmen yeterlikleri ve öğretmenlerin etkili özel eğitim için önerileri temaları altında sunulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin; BEP geliştirme, öğretim sunma, öğretim materyalleri, öğretimi değerlendirme, davranış yönetimi, aile katılımı ve öğretmen yeterliklerinde sorun yaşadıkları ve kendilerince çözüm önerileri getirdikleri, fakat bu çözüm önerileri için profesyonel desteğe ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar birçok problem durumunun var olduğunu, problemlerin bir kısmına bireysel ve kurumsal çabalarla çözümler üretebildiklerini fakat bazı problemlerin ancak üst makamlarca çözülebileceğini ifade etmişlerdir. Bulgular etkili özel eğitim ve nitelikli öğretmen konularıyla ilgili alan yazın doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Öğretmen, Gereksinimler

Özel Okul ve Devlet Okulunda Görev Yapmış Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Programlarını Uygulamada Karşılaştıkları Farklılıklar

Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Çetin - Dr. Öğr.Üyesi Serkan Ünsal

ÖZ

Yaklaşık yüz yıllık tarihi olan özel okullara (Açıkalın, 1989) talep/ihtiyaç her geçen gün arttığı için bu okulların sayıları da gün geçtikçe artmaktadır (Özdemir ve Tüysüz, 2017). Özel okullara talebi belirleyen etkenler, okulların fiziki olarak yüksek standartlara sahip olması, nitelikli eğitim vermeleri, teknolojiyi takip etmeleri, ulusal ve uluslararası sınavlarda göstermiş oldukları başarılar, anadil ve yabancı dil eğitiminde başarıları, sosyal ve sportif etkinliklerin yoğun olması, teknoloji ile eğitim süreçlerini entegre etmesi, etkin rehberlik çalışmaları yapmaları ve veli işbirliğinin sağlanması şeklinde sıralanabilir (Açıkalın, 1989; Erdoğan, 2005; Eyüboğlu, 2002; Subaşı ve Dinler, 2003). Özel okula talebi artıran diğer bir etkense, nitelikli bir eğitim ve öğretimin vazgeçilmez koşulu olan öğretim programlarının uygulanması olabilir. Öğretmenler inançları, tercihleri (Öztürk, 2012), deneyimleri, hazırbulunuşlukları, okulun fiziki alt yapısı, çevre gibi değişkenlerin etkisiyle öğretim programını uyguladıkları (Çetin, 2017). Bu kapsamda bu araştırmanın amacı, özel ve devlet okullarında görev yapmış sınıf öğretmenlerinin ilköğretim programının uygulanmasında karşılaştıkları farklılıkları ortaya çıkarmaktır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Kahramanmaraş'ta özel okullarda görev yapan 12 gönüllü sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubu belirlenirken ölçüt olarak katılımcı öğretmenlerin her iki kurumda çalışmış, deneyimli olması şartı aranmıştır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu araştırmanın sonucuna göre özel okulda çalışan sınıf öğretmenleri devlet okullarında olduğu gibi özel okulda da aynı öğretim programını uyguladıklarını, ancak özel okullarda velilerin isteyerek kaynak aldıklarını, imkânların daha iyi olması nedeni ile öğretim programını daha rahat ve etkili şekilde uyguladıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda öğretmenler öğrenci sayısının az olması, yeterince zaman olması gibi olumlu faktörler nedeniyle öğretim programında yer alan çeşitli yöntem ve tekniklere özel okullarda daha çok yer verdiklerini, daha çok etkinlik yaptıklarını, deneme sınavlarıyla öğrencileri değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Özel Okullar, Öğretim Programı, Sınıf Öğretmeni,

Prospective Preschool Teachers' Epistemic Cognitive Development

Dr. Öğr.Üyesi Gökhan Güneş

ÖZ

Personal epistemic cognition can be thought of as an umbrella which inclusive some areas of educational psychology such as problem-solving skills, self-efficacy, learning styles, self-regulation, motivation, nature of science thoughts. The purpose of this study was to investigate prospective preschool teachers' epistemic cognitive development system within the context of nature of science thoughts, self-efficacy and learning styles. The study was conducted with 222 prospective preschool teachers (179 female, 43 male) from two different universities' early childhood education departments during the 2016/2017 and 2017/2018 academic years. The quantitative paradigm was applied as research method in this study. The Scale on Scientific Epistemological Views (SSEV) developed by Güneş and Batı (2018) was used for determining participants' epistemological views, The Nature of Science Scale (NSS) developed by Özgelen (2013) was used for determining participants' nature of science views, Teachers' Sense of Efficacy Scale (TSES) developed by Çapa, Çakıroğlu and Sarıkaya (2005) was used for determining participants' self-efficacy and Index of Learning Styles (ILS) developed by Felder and Soloman (1994) was used for examining prospective preschool teachers' learning styles. Cronbach' alpha values; for SSEV was found to be .761, for NNS was found to be .793, for TSES was found to be .955 and for ILS was found to be .765. While epistemological views of participants were accepted as dependent variable, nature of science thoughts, self-efficacy and learning styles of prospective preschool teachers were accepted as independent variables in this study. At first, descriptive statistics of variables were analyzed, then Pearson's correlations coefficient values between SSEV, NSS, TSES and ILS were calculated. Finally, it was tried to set up a model, based on multiple linear regression analysis, to exhibit the relations of variables. It was seen that model explained 32% of the variance in epistemic cognition development system of prospective preschool teachers ($R\text{-squared}=.315$, $p=.000$).

Anahtar Kelimeler: Preservice Preschool Teachers, Epistemic Cognition, Nature Of Science, Self-Efficacy, Learning Styles

Prospective Preschool Teachers' Epistemic Cognitive Development

Abstract

Personal epistemic cognition can be thought of as an umbrella which inclusive some areas of educational psychology such as problem-solving skills, self-efficacy, learning styles, self-regulation, motivation, nature of science thoughts. The purpose of this study was to investigate prospective preschool teachers' epistemic cognitive development system within the context of nature of science thoughts, self-efficacy and learning styles. The study was conducted with 222 prospective preschool teachers (179 female, 43 male) from two different universities' early childhood education departments during the 2016/2017 and 2017/2018 academic years. The quantitative paradigm was applied as research method in this study. The Scale on Scientific Epistemological Views (SSEV) developed by Güneş and Batı (2018) was used for determining participants' epistemological views, The Nature of Science Scale (NSS) developed by Özgelen (2013) was used for determining participants' nature of science views, Teachers' Sense of Efficacy Scale (TSES) developed by Çapa, Çakıroğlu and Sarıkaya (2005) was used for determining participants' self-efficacy and Index of Learning Styles (ILS) developed by Felder and Soloman (1994) was used for examining prospective preschool teachers' learning styles. Cronbach' alpha values; for SSEV was found to

be .761, for NNS was found to be .793, for TSES was found to be .955 and for ILS was found to be .765. While epistemological views of participants were accepted as dependent variable, nature of science thoughts, self-efficacy and learning styles of prospective preschool teachers were accepted as independent variables in this study. At first, descriptive statistics of variables were analyzed, then Pearson's correlations coefficient values between SSEV, NSS, TSES and ILS were calculated. Finally, it was tried to set up a model, based on multiple linear regression analysis, to exhibit the relations of variables. It was seen that model explained 32% of the variance in epistemic cognition development system of prospective preschool teachers (R-squared=.315, p=.000).

Keywords: Preservice Preschool Teachers, Epistemic Cognition, Nature Of Science, Self-Efficacy, Learning Styles

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Lisans Eğitiminin Psikolojik Danışman Adaylarının İletişim Becerilerine Etkisi: Boylamsal Bir Çalışma

Prof.Dr. Muzaffer Sümbül - Arş.Gör. Ayça Saraç Dengiz - Arş.Gör. Ahmet Togay

ÖZ

İletişim, bireylerin birbirlerine çeşitli mesajlar gönderdiği, aldığı, yorumladığı ve aynı anda aldığı mesajlarla ilgili çeşitli anlamlar ve sonuçlar çıkardığı, bu anlam ve mesajlara dayalı olarak çeşitli tepkiler verdiği kişilerarası bir süreçtir. Bu araştırmanın amacı, psikolojik danışma ve rehberlik lisans eğitiminin, psikolojik danışman adaylarının iletişim becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Aday psikolojik danışmanların iletişim becerilerinin değişimini belirlemek amacıyla bu çalışmada boylamsal bir model kullanılmıştır. Bireylerin iletişim becerilerindeki değişimin bir süreç gerektirmektedir. Bu becerilerin değişmesi ve kalıcı hale gelmesi zaman içinde gerçekleşmektedir. Bu sebeple, aday psikolojik danışmanların iletişim becerilerinin zaman içindeki değişimini belirlemek amacıyla bu çalışmada boylamsal bir model kullanılmıştır. Çalışma grubunu PDR lisans eğitimi alan 115 üniversite öğrencisi (39 erkek, 76 kadın) oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan Demografik Bilgi Formu ile Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Envanteri (İBE) kullanılmıştır. Psikolojik danışman adaylarının İletişim Becerileri Envanteri'nin zihinsel $t(114) = -11.025$, $p < .001$, duyuşsal $t(114) = -14.402$, $p < .001$ ve davranışsal $t(114) = -10.734$, $p < .001$ alt boyutlarının ön-test ve son-test puanları arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunda lisans eğitimi süresince aldıkları dersler ve bu dersler kapsamında yapılan uygulamaların adayların iletişim becerilerini zihinsel, duyuşsal ve davranışsal yönde olumlu etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Danışma ve Rehberlik, İletişim Becerileri, Zihinsel, Duyuşsal, Davranışsal.

Renk Duyarlılığına Sahip Elisa Testi Okuyucu Cihazı Geliştirmek

Dr. Öğr.Üyesi Uğur Fidan - Öğr.Gör. Hüseyin Şahiner

ÖZ

İnsan vücudu bakteri, virüs, parazit gibi zararlı canlılarla ve doğal olmayan kimyasallarla mücadele etmek için farklı antikorlar üretir. İmmünolojik teknikler ile hastalığın kaynağı tespit edilmesi tedavi sürecinin planlamasını sağlamaktadır. Bu yöntemlerden biri olan Elisa (Enzyme-Linked ImmunoSorbent Assay) testi ile HIV virüsü, rota virüsü, yassı hücreli karsinoma, sifilis, toksoplazmoz, Varicella-Zoster virüsü, alerjik hastalıklar, su çiçeği ve pernisiyöz anemi tespit edilebilmektedir. Elisa, antikora bağlanmış bir enzimin aktivitesini belirleyen kantitatif bir ölçüm yöntemidir. Test edilen örnekte virüs veya parazit olup olmadığı antijen veya antikorlarının saptanması ile belirlenebilmektedir. Alınan kan numunesinde ki hedeflenen maddeyi saptayacak enzim laboratuvar ortamında üretilir. Bir dizi işlem uygulanarak oluşturulan örnekler 48 yada 96 kuyucuklu Mikropleyt okuyucuya yerleştirilir. Mevcut okuyucular Spektrofotometre yöntemi kullanarak kuyucuklardaki örneklerin ışık geçirgenlik oranına göre değerlendirme yapmaktadır. Bu cihazlarda ki temel problem kendi kit ve ölçüm cihazları ile birlikte çalışma zorunluluğudur. Görüntü işleme yöntemleri giderek gelişmekte ve birçok sensörün yerini almaya başlamaktadır. Bu çalışmada ELİSA okuyucusunun kamera yardımıyla alınan görüntüden sayısal görüntü işleme yöntemi ile rengi ve renk yoğunluğunu kontrol ederek hata oranını en aza indirmektedir. Ayrıca bir bilgisayara bağlamak yerine kendi ekranı ve kontrolleri ile kit ve cihaz bağımlılığını en aza indirilmesi çalışma da amaçlanmıştır. Yapılan çalışmada mini bilgisayar kullanarak bağımsız bir ELISA okuyucu cihazı tasarımı ve yazılımı gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen sistem okuyucu kutusu, ışık sistemi, raspberry pi ve kamera modülünden meydana gelmektedir. Raspberry Pi, kamera modülü ve ışık sisteminin fiziki boyutlarına uygun olacak cihaz kutusu tasarlanmıştır. Işık sistemi hazır bulunmadığından şerit LED, LGP ve difüzörler kullanılarak oluşturulmuştur. Görüntü işleme yazılımı Python yazılım dilinin Opencv Kütüphanesi kullanılarak geliştirilmiştir. Kullanıcı arayüzü ve görüntü işleme kodları python programlama dili kullanılarak oluşturulmuştur. Gerçekleştirilen sistem test sonuçlarını .json formatında saklamaktadır. PHP-Mysql kullanılarak geliştirilen arayüz ile alınan sonuçlar ve resimler internet üzerinden izlenebilir hale getirilmiştir. Test için gelen Elisa örneğine teşhisi istenen hastalığa göre mikropleytdaki seruma damlatılan katalizör madde ile renklendirilir. Renklendirilmiş numune cihaza yerleştirilerek arayüzden okunacak test türü belirlenir ve okuma işlemi başlatılır. Renk yoğunlukları belirlemek için plaka boş iken alınan görüntülerdeki değerlerden test sırasında elde edilen renk değerlerinin farkı alınmış ve 0 ile 1 arasında normalize edilmiştir. Opencv yazılımı ile önceden belirlenmiş aralıklar kullanarak renk yoğunluklarını hesaplanmış ve eşik değerlerine göre pozitif-negatif sonuç değerleri üretilmiştir. Sonuç olarak elde edilen görüntülerden kuyucuklardaki örneklerin dalga boyları tespit edilmiş ve tanı için en net şekilde görünmesi sağlanmıştır. Bu değerler arayüz programında hücre numaraları ile görüntülenmiş ve elde edilen sonuçlar ara yüz yazılımı ile bilgisayar ve internet ortamında raporlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Elisa, Görüntü İşleme, Biomedikal Cihaz, Mikroplate, Teşhis Cihazı

Romantik Kıskançlığın Bilişsel-Davranışçı Formülasyonu

Arş.Gör. Senem Ezgi Dedekorkut - Prof.Dr. Ayşe Rezan Çeçen Eroğul

ÖZ

Romantik ilişkilerde kıskançlık hem tek başına bir duygu olarak hem de sonuçları bakımından bireylere ve ilişkilere ciddi zararlar verebilen bir sorundur. Kıskançlık genellikle kaybetme korkusuyla ve rakip algısıyla ilişkili, öfke ve telaş içeren bir kaygı olarak deneyimlenir. Bu çalışmanın amacı romantik ilişkilerde problemlili kıskançlığın doğasını, niteliğini ve öznel deneyimlenmesini anlamak ve romantik kıskançlık olgusunun öğelerini bilişsel davranışçı kurama dayalı olarak formüle etmektir. Bu amaçla şimdiki veya önceki romantik ilişkilerinde kıskançlık yaşamış olan üniversite öğrencilerinin deneyimlerinden yararlanılmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik yaklaşım kullanılmıştır. Çalışmanın analiz birimini şimdiki veya daha önceki romantik ilişkilerinde problemlili kıskançlık durumunu şahsen deneyimlemiş olan 1'i erkek 5'i kadın olmak üzere toplam 6 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama yöntemi olarak nitel görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler, araştırmacının kıskançlıkla ilgili alanyazına ve bilişsel davranışçı kurama dayalı olarak hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formu yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi ile tümevarımsal desen stratejisi kullanılmıştır. Katılımcıların romantik kıskançlık tanımlarından yola çıkarak, romantik kıskançlığı deneyimleyen kişilerin bu deneyimi bilişsel olarak kaybetme riskini değerlendirme ve diğer kişinin güvenilir olmadığı düşüncesiyle, duygusal olarak aşkın yoğun yaşanması ile, davranışsal olarak da partneri kısıtlama ile açıkladıkları görülmektedir. Katılımcılara göre romantik kıskançlığın normal veya problemlili olduğunu gösteren etmenler kıskançlığın şiddeti, kıskançlığa yol açan davranışın sosyal olarak kabul edilirliliği, partner ile rakip arasında romantik ilişki geçmişi veya ihtimali ve kıskançlığı yaşama şeklidir. Katılımcıların son yaşadıkları veya zihinlerinde yer eden kıskançlık durumları kimi zaman eski sevgililerden, kimi zaman platonik arkadaşların varlığından, kimi zaman gerçekte var olmayan rakiplerden, kimi zaman da sosyal medya hareketlerinden oluşabilmektedir. Bu olayların akla getirdiği otomatik düşünceler aldatılma, haksızlığa uğrama, sevilmemeye, değer görmeme, partneri rakibe kaybetme ihtimali gibi çeşitlenmektedir. Söz edilen durum ve düşünceler sonucunda kıskançlığa ek olarak hissedilen duygular yaygın olarak öfke ve üzüntü olmakla birlikte davranışsal olarak da hesap sorma, tartışma, azarlama şeklinde ifade edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kıskançlık, Bilişsel Davranışçı Kuram, Fenomenoloji

Rosmarinik Asidin Sisplatine Karşı Antigenotoksik Etkisinin A549 Hücre Hattında Araştırılması

Doç.Dr. Özgür Vatan

ÖZ

Rosmarinik asit , Lamiaceae familyası üyeleri başta olmak üzere bir çok bitki türünde bulunan fenolik bir bileşiktir. Bir çok kanser türünün tedavisinde kullanılan sisplatin akciğer kanserlerinin de tedavisinde kullanılan bir kemoterapötik ajandır. Çalışmada Rosmarinik asidin, sisplatinin A549 insan akciğer kanser hücreleri üzerindeki sitotoksik, genotoksik ve hücre içi Reaktif Oksijen Türlerinin miktarına olan etkilerine karşı olan etkinliği araştırılmıştır. Bu amaçla sitotoksite testi olarak XTT testi, genotoksite testi olarak ise alkali komet testi, reaktif oksijen türlerinin miktarının analizi için ise hücre içi ROS testi kullanılmıştır. Testlerde sisplatinin IC50 ve IC25 dozlarına karşı Rosmarinik asidin 50, 100 ve 200 µM konsantrasyonları kullanılmıştır. XTT testinde Rosmarinik asidin üç konsantrasyonunun da sitotoksik etki göstermediği belirlenirken, bu konsantrasyonların sisplatinin IC50 ve IC25 dozlarının sitotoksik etkinliğini anlamlı düzeyde düşürdüğü belirlenmiştir. Komet testinde DNA hasarı, kuyruk uzunluğu, kuyruk % DNA ve Olive Kuyruk Momenti (OTM) parametreleri ile değerlendirilmiştir. Sisplatinin IC50 ve IC25 dozları her üç parametrede de istatistiksel olarak anlamlı bir artışa neden olurken Rosmarinik asidin üç konsantrasyonu da bu parametrelerde bir artışa neden olmamıştır. Bununla birlikte Rosmarinik asidin her üç konsantrasyonu da sisplatin dozları tarafından artırılan DNA hasarını anlamlı olarak azaltmıştır. Benzer şekilde sisplatin dozları tarafından artırılan hücre içi ROS miktarları da Rosmarinik asidin üç konsantrasyonu tarafından anlamlı olarak düşürülmüştür. Sonuç olarak Rosmarinik asidin A549 hücrelerinde sisplatin tarafından oluşturulan sitotoksite ve genotoksiteye karşı antisitotoksik ve antigenotoksik etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Bunun temelinde de Rosmarinik asidin sahip olduğu antioksidan etki ile hücre içi ROS miktarının artışını engellemesi olduğu belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar, kemoterapi sırasında Rosmarinik asit içeren bitki materyallerinin bilinçsizce kullanılmaması gerektiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Rosmarinik Asit, Sisplatin, Komet, Antigenotoksite

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaz Stajı Hakkındaki Görüş ve Önerileri: İğdır Üniverisitesi Örneği

Öğr.Gör. Yunus Tunç - Öğr.Gör. Mustafa Dal

ÖZ

Staj, öğrencilerin okulda aldıkları teorik bilgileri ve laboratuvar ortamlarında görmüş oldukları uygulamaları, gerçek iş yaşamlarında somutlaştırmalarına ve pekiştirmelerine, buna bağlı olarak beceri ve deneyim kazanmalarına imkân tanıyan iş başı eğitim yöntemidir (Öz, Özden ve Özkuk, 2014; Ruhanen, Robinson ve Breakey, 2013; Wasi ve Lodhi, 2015). Stajlar aynı zamanda öğrencilerin çalışma hayatları ile ilk olarak tanıştıkları dönemdir. Öğrencilerin çalışacakları alanı tanımlarında ve mesleklerini sevmelerinde staj dönemlerinin ve özellikle yaz stajlarının rolü büyüktür. Öğrencilere uygulama ve deneyim kazandırması düşüncesiyle üniversitelerde yaz stajı yapma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu zorunluluk neticesinde bazı problemler ortaya çıkmıştır. Bu amaçla, İğdir Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu programlarında öğrenim gören öğrencilerin yapmış oldukları stajlar ile ilgili görüşleri, bu konudaki sorunların tanımlanmasında ve bu sorunların çözümüne yönelik önerilerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma betimsel tarama modelinde bir çalışma olup, anket tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin yaz stajı hakkındaki görüş ve önerileri nicel veriler ile toplanmıştır. Çalışma grubunu, İğdir Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu; Çocuk Gelişimi, İlk ve Acil Yardım, Tıbbi Laboratuvar, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Çevre Sağlığı, Evde Hasta Bakımı ve Yaşlı Bakımı programlarında öğrenim gören ve yaz stajını tamamlayan 349 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem alınmaya gidilmemiş, evrenin bütününe ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmada veriler, Hançer Demir (2016) tarafından oluşturulan anket formu ile elde edilmiştir. Çalışmada 349 adet geçerli anketten elde edilen veriler, SPSS 22 programı kullanılarak, çapraz tablo (Crosstab), yüzde ve frekans dağılımları ve korelasyon analizi yapılarak bulunmuştur. Araştırma elde edilen bulgular sonucunda, yaz stajını yapan öğrencilerin %73,4' ü staj yapılan kurumda staj esnasında bir bilginin verilmemesini ifade etmişlerdir. Bu durumun sebebi olarak da, öğrencilerin %24,3'ü stajyerlere geçici eleman gözüyle bakıldığı ve öğrencilerin %20,2'si ise stajyerlerin önemsenmediğini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan öğrenciler, staj yerlerinin belirlenmesinde en önemli faktörün, staj yapılacak yerin ikamet edilen bölgede (%62,8) olmasını belirtmişlerdir. Buna yönelik olarak yapılan korelasyon analiz sonucunda, öğrencilerin ikamet ettiği bölge ile staj yapılan bölge arasında pozitif yönde ve yüksek bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($r(349) = .849$; $p < .01$). Öğrencilerin büyük bir bölümü (%74,2) stajların yaz döneminde yapılmasının uygun olduğunu, öğrencilerin %67' si stajın ikinci sınıf derslerine katkıda bulunduğunu ve en yüksek oranla (%86,0) Tıbbi Laboratuvar öğrencilerinin bu düşünceye sahip olduğu görülmüştür. Son olarak da, öğrenciler stajların daha etkin olabilmesi için, uygun staj yerinin seçilmesi (%21,9) ve staj yerlerinde denetimin yapılması (%19,1) gerektiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yaz Stajı, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Mesleki Deneyim

Self-Efficacy And Preferred Learning Styles In Relation To Social Interaction Of Syrian Efl Learners

Researcher Hala Hawa

ÖZ

The topic of self-efficacy is of great value in the field of English Language Learning where many researchers have studied it in an attempt to be able to explain its smallest details. As Bandura (1994) defined self-efficacy "Self-efficacy is the belief in one's capabilities to organize and execute the courses of action required to manage prospective situations." Along with self-efficacy, preferred learning styles will be discussed in order to know the varied learning styles students adapt in order to succeed in their studies and as Gardner calls it "a hypothesis of how an individual approaches a range of materials." This cross-sectional study has been prepared to investigate the self-efficacy of EFL learners and their preferred learning styles and how they are correlated with the social interaction of these EFL Syrian students who are registered in a governmental university. The data will be collected through conducting a three-section questionnaire. The first section will be for preferred learning styles whereas; the second section will tackle the social interaction issue. As for the third section of the questionnaire, the self-efficacy questionnaire created in 1981 by Ralf Schwarzer has been adapted to be applied and present the third part of this questionnaire. Additionally, the factors, such as gender and age were taken into consideration while collecting both qualitative and quantitative data. The result will exhibit the level of self-efficacy the learners have relating all the above to their social interaction by analyzing this relation in detail where Syrian EFL learners are enrolled.

Anahtar Kelimeler: Self-Efficacy, Efl Learners, Preferred Learning Styles, Social Interaction, Discourse Analysis

Shommer'in Epistemolojik İnançlar Modelinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi: Bir Meta Analiz Çalışması

Dr. Öğr.Üyesi Sedat Kanadlı - Dr. Öğr.Üyesi Cenk Akay

ÖZ

Epistemolojik inanç Schommer (1994) tarafından bireylerin; bilginin kaynağı, kesinliği ve yapısı ile öğrenmenin hızı ve kontrolüne ilişkin inançları olarak tanımlanmaktadır. Bu inançların öğrenciler için düşünme, öğrenme ve karar verme süreçleri; öğretmenler için ise öğretim yöntemleri ve ders işleme yaklaşımları üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Ulusal alanyazın incelendiğinde epistemolojik inançların en fazla cinsiyet açısından incelendiği görülmektedir. Bu çalışmaların bir kısmında epistemolojik inançların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; bir kısmında ise anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Dolayısıyla alan yazındaki bu çatışmayı çözmek ve bir karara varmak için bir meta analiz çalışmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmanın amacı epistemolojik inançların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Yapılan alanyazın tarama işlemi sonucunda 346 çalışma belirlenmiştir. Bu çalışmalar belirlenen kriterlere göre değerlendirildiğinde bu meta analiz çalışmasına 37 araştırma dâhil edilmiştir. Bu çalışmalar çeşitli özelliklere (yazar adı ve tarihi, çalışmanın türü, incelenen değişken, ölçme aracı ve nicel veri sonuçları) göre kodlanmıştır. Kodlayıcılar arası güvenilirlik %100 olarak belirlenmiştir. Yapılan heterojenlik sonucunda çalışmaların etki büyüklükleri heterojen yapıda olduğundan ($Q > \chi^2$) rastgele etkiler modeline göre birleştirilmiştir. Birleştirme sonucunda toplam epistemolojik inançların erkekler [E.B=-0.055 (-0.094, -0.017)] lehine anlamlı ($p < .05$) olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç erkeklerin epistemolojik ortalamalarının kadınlara göre daha yüksek, dolayısıyla epistemolojik inançlarının kadınlara göre olgunlaşmamış/gelişmemiş olduğunu göstermektedir. Epistemolojik inançların alt faktörlerine göre yapılan kategorik moderatör analizi sonucunda öğrenmenin çabaya (E.B.= -0.118) ve yeteneğe (E.B. = -0.194) bağlı olduğu inancının erkekler lehine, anlamlı ($p < .05$) olduğu; tek doğrunun var olduğuna inancın (E.B. = -0.052) ise anlamsız ($p > .05$) olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre erkeklerin öğrenmenin çabaya ve yeteneğe bağlı olduğu inançlarının kadınlara göre gelişmemiş/olgunlaşmamış olduğunu göstermektedir. Cinsiyet için hesaplanan genel etki büyüklüğünün yayın yanlılığından kaynaklanıp kaynaklanmadığını belirlemek için huni grafiği incelenmiş ve Egger'in Kesişim Testi yapılmıştır. Yapılan inceleme sonucunda huni grafiğinin genel etki büyüklüğüne göre simetrik olduğu ve kesişim testi sonucunun anlamlı olamadığı ($p > .05$) görülmüştür. Buna göre yayın yanlılığı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Shommer'in Epistemolojik İnanç Modeli, Cinsiyet, Meta-Analiz

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Aritmetik Çözümlere Yönelik Problem Kurma Çalışmalarının İncelenmesi

Prof.Dr. Kamuran Tarım - Arş.Gör. Emel Çilingir Altiner - Doç.Dr. Güney Hacıömeroğlu

ÖZ

Problem çözme ve problem kurma matematik eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Problem çözme, formüllerin ve kuralların hatırlanmasının yanında, bilişsel düşünmeyi gerektiren karmaşık bir süreçtir. Problem kurma ise, öğrencilere verilen bir işleme yönelik yeni problemleri kurgulamayı, formüle etmeyi veya problemin yeniden yapılandırılmasını isteyen başka bir bilişsel aktivitedir. Problem kurma, kavramların bağlamlar arasındaki geçişini araştırmak ve öğrencilerin bilgi, akıl yürütme ve kavramsal gelişimini belirlemek için kullanılabilir. Bu çalışma ile sınıf öğretmeni adaylarının aritmetik çözümlere yönelik problem kurma etkinliklerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada amaca uygun olarak nitel araştırma yöntemlerinden beti durum çalışması kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılında üçüncü sınıfta öğrenim görmekte olan 149 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarının 91'i Çukurova Üniversitesinde ve 58'i ise Çanakkale Üniversitesinde öğrenim görmektedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacıların hazırlamış olduğu "Aritmetik Çözümlere Yönelik Problem Kurma Formu" kullanılmıştır. Problem Kurma formunda altı tane aritmetik çözüm yer almaktadır. Sınıf öğretmeni adaylarından bu aritmetik çözümlere uygun problem kurları istenmiştir. Daha sonra araştırmacılar rastgele ilk 10 formu bağımsız olarak inceleyerek kategoriler belirlemişlerdir. Araştırmacılar arasında fikir birliği sağlanıncaya kadar tartışılarak elde edilen kategoriler ile sınıflandırma formu oluşturulmuştur. Elde edilen bu sınıflandırmalara göre araştırmacılar tarafından Problem Kurma formlarının analizi yapılmıştır. Kategorilerden faydalanarak çalışmadan elde edilen veriler EXCEL programına kodlanmış ve kaydedilmiştir. Elde edilen bulguları betimsel bir biçimde sunmak için içerik analizi yapılmaktadır. Analiz süreci devam etmektedir. Araştırma sonuçları verilerin analizi sürecinin tamamlanmasıyla elde edilen bulgulara dayalı olarak ifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni Adayı, Problem Kurma, Aritmetik Çözümler

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretim Materyalleri Kullanma Durumları

Doç.Dr. Şehriban Koca

ÖZ

Bu araştırma sınıf öğretmeni adaylarının müzik dersi öğretim programı çerçevesinde öğretim materyallerini kullanma durumlarının ve yeterliklerinin belirlenmesine yönelik betimsel yöntemin kullanıldığı bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar yarısında Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören ve müzik öğretimi dersini alan 54 öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanan ve öğretmen adaylarının materyal tercihlerini yansıtabilecek gözlem formu aracılığıyla müzik öğretimi dersi çerçevesinde yapılan mikro öğretim uygulamaları sürecinde toplanmıştır. Verilerin analizi araştırmacı tarafından ders anlatım sürecinde ve bu süreçte çekilen video kayıtlarının değerlendirilmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni Adayları, Müzik Öğretim Materyalleri, Müzik Öğretimi

Sınıf Öğretmenlerinin Fen Öğretimine Yönelik Öz-Yeterlik İnançlarının ve Tutumlarının İncelenmesi

Sedef Kandemir - Dr. Öğr.Üyesi Melike Özyurt

ÖZ

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin fen öğretimi öz-yeterlik inancı ve fen dersine ilişkin tutumlarının en son mezun olunan yüksek öğretim, kıdem ve cinsiyet yönüyle araştırmak ve fen öğretimi öz-yeterlik inanç ve tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma betimsel nitelikte olup genel tarama modeli esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2016-2017 akademik yılı bahar döneminde Diyarbakır merkez ilçelerde yer alan 17 farklı ilkokulda görev yapan 300 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak; Riggs ve Enochs tarafından (1990) geliştirilen ve Bıkmaz (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretiminde Özyeterlik İnanç Ölçeği" ile Thompson ve Shringley tarafından 1986 yılında geliştirilen ve Tekkaya, Çakıroğlu ve Özkan (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Fen Öğretimi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Beşli likert tipindeki ölçeklerin Cronbach alpha güvenirlik katsayıları araştırmadan elde edilen verilerle hesaplanmıştır. Bu katsayılar fen öğretimine yönelik tutum ölçeği için .99, fen öğretimine yönelik öz-yeterlik ölçeği için ise .977 olarak tespit edilmiştir. Sonrasında verilere normalite testi uygulanmış verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlik ve tutum puanlarının cinsiyete göre incelenmesinde bağımsız gruplar t testi; en son mezun oldukları yüksek öğretim kurumuna ve kıdeme göre incelenmesinde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Özyeterlik ve tutum arasındaki ilişkinin belirlenmesi için de korelasyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel analizlerin tümünde anlamlılık düzeyi ($p < .05$) olarak kabul edilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin fen öğretimi öz-yeterlik inançlarının cinsiyete göre kadın öğretmenler lehine ($t = -1,837$ $p < .05$), kıdeme göre 16-20 yıl çalışanlar lehine ($F=4,295=145,340$ $p < .05$) ve en son mezun olunan yüksek öğretim düzeyine göre ise eğitim fakültesi mezunları lehine ($F=3,296=43,360$ $p < .05$) anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin fen öğretimi tutumlarının ise erkek öğretmenler lehine ($t = -3,126$, $p < .05$), kıdeme göre 16-20 yıl çalışanlar lehine ($F=4,295=935,083$, $p < .05$), en son mezun olunan yüksek öğretim düzeyine göre ise eğitim fakültesi lehine ($F=3,296=71,196$, $p < .05$), anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin Fen Bilimleri öğretimine yönelik öz yeterlik ve tutumları arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = 0.837$, $p < .01$).

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Öz-Yeterlik İnanç, Tutum, Fen Öğretimi

Sınıflama Modellerinin Performanslarının Değerlendirilmesi. Veri Seti Üzerinde Uygulama**Arş.Gör. Hülya Binokay - Doç.Dr. Yaşar Sertdemir****ÖZ**

Sağlık bilimlerinde sınıflama amaçlı yapılan çalışmalar, daha çok belirli bir hastalığın tanısının konulmasında etkili olan risk faktörlerinin, istatistiksel olarak modellenerek belirlenmesi şeklinde yapılmaktadır. Bu modeller tahmin edici ve tanımlayıcı modeller olarak ikiye ayrılmaktadır. Tahmin edici modellerin amacı sonuçları bilinen verilerden bir model geliştirmek ve bu model yardımıyla sonuçları bilinmeyen yeni veri kümelerinin sonuç değerlerini tahmin etmektir. Tahmin edilecek değişken eğer sürekli ise tahmin problemi regresyon, kategorik ise sınıflama problemi olarak adlandırılmaktadır. Sınıflama ve regresyon modelleri, tahmin edici modeller içinde en yaygın kullanıma sahiptir. Bu modeller içinde en çok kullanılan yöntemler Lojistik Regresyon, Karar Ağaçları, Topluluk Yöntemleri (bagging, boosting, random forest), Destek Vektör Makinesi, K en yakın komşu ve Naive Bayes dir. Bu yöntemlerde, modeller belirlenirken farklı algoritmalar kullanılmaktadır. Bu algoritmaların başarı sıralaması veri setine göre farklılık gösterebilmektedir. Amaç: Lojistik regresyon, Karar ağacı ve Destek Vektör Makineleri yöntemleri ile analiz edilen 2 veri setinde üç yöntemin tanı ile ilgili performanslarının değerlendirilmesidir. Yöntem: Veriler %70 eğitim ve %30 test veri setleri olarak ikiye ayrılacak. Eğitim veri setine Lojistik regresyon, Karar Ağacı ve Destek Vektör Makineleri yöntemleri uygulanarak, test seti için doğruluk, eğri altında kalan alan, duyarlılık, seçicilik değerleri 1000 kez tekrar edilecektir. Analizler R 3.3.3 ile gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Karar Ağacı, Destek Vektör Makineleri, Lojistik Regresyon

Stresle Çift Olarak Baş Etme Envanterinin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Arş.Gör.Dr. İdil Eren Kurt

ÖZ

Bu araştırmada Stresle Çift Olarak Baş Etme Envanteri'nin Türk kültürüne uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Adana merkez ilçelere bağlı belediye, kamu kuruluşları ve özel kuruluşlarda görev yapan basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 803 evli, çocuk sahibi bireydir. Veri Toplama Araçları Stresle Çift Olarak Baş Etme Envanteri ve Anne Baba Stres Ölçeği'dir. Geçerliliğe ilişkin Geçerliliğe İlişkin doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Envanterin Türk örnekleminde çalışıp çalışmadığını incelemek ve hangi faktör yapısının daha fazla uyum sağlayacağını tespit etmek amaçlanmıştır. Literatürde yer alan faktör önerilerinden olan 5/2 faktör (Stres İletişimi, Duygu Odaklı Destekleyici Baş Etme, Problem Odaklı Destekleyici Baş Etme, Yetkilendiren Baş Etme ve Negatif Baş Etme / Duygu Odaklı Ortak Baş Etme, Problem Odaklı Ortak Baş Etme) hem birey modeli, hem eş modeli, hem de ortak model için ayrı ayrı incelenmiş, yeterli uyum düzeyine sahip oldukları ve yapı geçerliğini sağladıkları görülmüştür (χ^2/sd (Birey Modeli:3.76; Eş Modeli:4.50; Ortak Model:1.10; RMSEA (Birey Modeli:.05; Eş Modeli:.06; Ortak Model:.01), CFI (Birey Modeli:.93; Eş Modeli:.95; Ortak Model:), GFI (Birey Modeli:.95; Eş Modeli:.94; Ortak Model:.99 ve SRMR Birey Modeli:.04, Eş Modeli:.04, Ortak Model:.01). Envanterin Anne Baba Stres Ölçeği ile arasındaki korelasyon incelenmiş, aralarında negatif yönde anlamlı bir korelasyon bulunmuştur. Envanterin geneline dair İç Tutarlılık Cronbach Alfa Katsayısı .89, Spearman Brown Yarı Test Güvenirlik Katsayısı .85 bulunmuştur. Bu çalışmada Stresle Çift Olarak Baş Etme Envanteri'nin Türk örnekleminde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış, envanterin 5/2 faktörlü yapısı test edilen örnekleme de doğrulanmıştır. Envanterin evli bireylerin stresle çift olarak baş etmelerine yönelik çalışmalarda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu söylenebilir. Envanterin evli olmayan çiftlerde, çocuk sahibi olmayan çiftlerde ve farklı örneklemlerde de sınanması yapılacak çalışmalara zenginlik getirebilir.

Anahtar Kelimeler: Stresle Çift Olarak Baş Etme, Stres, Baş Etme

An Examination of the Psychometric Properties of Dyadic Coping Inventory

Abstract

This study aims to conduct the adaptation studies of Dyadic Coping Inventory into Turkish culture that can be used in studies with couples, and to examine the psychometric properties of the inventory. The study sample consisted of 803 individuals who were selected with the simple random sampling method, and who worked at municipalities, public and private institutions in central districts of Adana, and who were married and had children. Dyadic Coping Inventory and Parental Stress Scale was used to collect data. confirmatory factor analysis was applied to the Dyadic Coping Inventory. It aimed to reveal whether it would work with Turkish samples and which factor structure would be more compatible with it. Among the factor suggestions in the literature, a factor of 5/2 was separately examined in terms of individual model, partner model and a shared model (Stress Communication, Emotion-Oriented Supportive Dyadic Coping, Problem-Oriented Supportive Dyadic Coping, Delegated Dyadic Coping and Negative Dyadic Coping/ Emotion-Oriented Common Dyadic Coping, Problem-Oriented Common Dyadic Coping). And they were found to show sufficient levels of goodness of fit and construct validity (χ^2/sd (Self Model:3.76; Partner Model:4.50; Common Model:1.10; RMSEA (Self Model:.05; Partner Model:.06; Common

Model:.01), CFI (Self Model:.93; Partner Model:.95; Common Model:), GFI (Self Model:.95; Partner Model:.94; Common Model:.99 and SRMR (Self Model:.04, Partner Model:.04, Common Model:.01). Dyadic Coping Scale's correlation with Parental Stress Scale was examined and a negative significant correlation was found between them. The Internal Consistency Cronbach Alpha coefficient of the scale was .89 and split test value was .85. In this study, validity and reliability studies of Dyadic Coping Scale was completed with Turkish samples and its 5/2 factor structure was confirmed with the tested sample. Thus, the instrument can be described as a valid and reliable assessment tool for studies concerning stress coping of individuals.

Keywords: Dyadic Coping, Stress, Coping

Suriyeli İlkokul Öğrencilerinin Arkadaş Olarak Seçilme Durumlarının İncelenmesi

Prof.Dr. Songül Tümkaya

ÖZ

Suriyeli çocukların savaş ortamından geldikleri için sıkıntı çektikleri iki temel konu önem kazanmaktadır. Bunlardan biri Suriye'den ve savaştan geldiklerinden dolayı kendilerine karşı sahip olunan ön yargılar ve ayrımcı davranışlardır. Diğer de ihtiyaç duydukları psiko-sosyal desteğin eğitim sistemi içinde çok fazla karşılanamamasıdır. Bu bağlamda Suriyeli çocukların eğitim ortamlarındaki sosyal ilişkilerinin araştırılması ve sorunlarının giderilmesine yönelik önerilerin sunulması önem kazanmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada Suriye'den ülkemize gelen ilkökul öğrencilerinin sınıfındaki diğer öğrenciler tarafından arkadaş olarak seçilme ya da seçilmeme durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Arkadaş olarak seçilme durumu sosyometrik teknikle, nedenleri ise yarı yapılandırılmış görüşme ile incelenmiştir. Araştırmada veriler nitel yöntemle toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Adana ilindeki ilkökulların 3. ve 4. sınıflarında okuyan 11'i Suriyeli, aynı sınıflara devam eden 11'i Türkiyeli çocuklar oluşturmuştur. Sınıf seçiminde Suriyeli öğrencinin en az bir yıl o sınıfa devam etme koşulu aranmıştır. Her sınıfta yalnızca bir Suriyeli öğrenci bulunduğu ve toplamda 11 sınıfta Suriyeli öğrenci olduğundan uygulama 11 sınıfta sınırlı kalmıştır. Çocukların arkadaş seçimini belirlemek için klasik sosyometrik sınıflama sistemi kullanılmıştır. Bu sistemin uygulanmasında, öğrencilere bir yönergeyle birlikte bir sayfa verilerek, en çok sevdikleri üç arkadaşının ismini yazmaları istenmiştir. Uygulama tamamlandıktan sonra her sınıftaki her bir öğrencinin seçilme frekansları sayılmış ve bu frekanslar her bir öğrencinin seçilme ham puanları olarak belirlenmiştir. Sosyometrik değerlendirmeye yalnızca Suriyeli çocuklar alınmıştır. Bu çocukların arkadaş olarak seçilme ya da seçilmeme nedenlerini ortaya çıkartmak için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanarak 11'i Suriyeli, 11'i Türkiyeli olan 22 çocuk ile görüşme yapılmıştır. Sonuçlar Suriyeli çocukların arkadaş olarak seçilmediklerini göstermiştir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde Suriyeli öğrencilerle Türkiyeli öğrenciler arasında çok kısıtlı iletişim olduğu, arkadaşlık kurulamadığı ve Suriyeli çocukların etiketlenerek dışlandığı belirlenmiştir. Bazı çocuklar Türkiyeli öğrencilerin kendileriyle oynamadığını, sözlerine inanmadığını, arkadaşlık etmediklerini ifade etmişlerdir. Bu nedenle okullarda başta okul psikolojik danışmanları olmak üzere Suriyeli çocuklara destek verilmesi, yönetici, öğretmen, öğrenci ve aile iş birliğinin gerçekleştirilmesi, kaynaştırıcı sosyal etkinliklerin artırılması, böylece eğitim ortamından daha çok yararlanılması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Çocuklar, Sosyometri, Arkadaşlık

Tanzimat Dönemi Fikir Adamları (1839-1876)

Öğr.Gör. Ahmet Civanoğlu - Öğr.Gör. Senem Demirkıran

ÖZ

Türk tarihinde demokratikleşmenin ilk somut adımı olan Tanzimat Fermanı (Tanzimat-ı Hayriye/Gülhane Hatt-ı Hümayun) yani "Hayırlı Düzenlemeler" ,3 Kasım 1839 tarihinde Sultan Abdülmecid tarafından ilan edilmiş. Sadrazam Mustafa Reşid Paşa tarafından ülke elçileri ve halk huzurunda Gülhane Parkı'nda okunmuştur. Bu belge, kişilerin devlet ile ilişkilerine hukuki yenilik getirmiş ve Türk modernleşmesi adına önemli bir dönemin başlangıcı olmuştur. 3 Kasım 1839 tarihinde ilan edilen dönemin ne zaman sona erdiği tartışmalıdır. Sadrazam Âlî Paşa'nın öldüğü 1871, Midhat Paşa'nın sürgüne gönderildiği 1877, Meclis-i Meb'ûsân'ın kapatıldığı 1878 veya Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi'nin kurulduğu 1881 gibi tarihler verilmiştir. Ancak 1878'de meclisin kapatılmasıyla dönemin sona erdiği genel olarak kabul edilmiştir. Tanzimat döneminin Türk modernleşmesi açısından önemi çok fazladır. Tanzimat dönemi pek çok alanda yenilikler getirmiştir. Fikir ve düşünce alanında getirdiği yenilikler ve dönemin fikir adamları oldukça önemlidir. Bu nedenle bu çalışmamızda; Tanzimat döneminin daha iyi anlaşılabilmesi için dönemin önemli fikir adamları incelenecektir. Dönemin fikir adamlarından; Ahmet Cevdet Paşa, İbrahim Şinasi Efendi, Sadık Rıfat Paşa, Ziya Paşa, Ali Suavi, Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi ve Şemseddin Sami fikirleri ve Tanzimat Dönemine katkıları açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Tanzimat Dönemi, Fikir Adamları, Ahmet Cevdet Paşa, İbrahim Şinasi Efendi, Sadık Rıfat Paşa, Ziya Paşa, Ali Suavi, Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Şemseddin Sami

Tarih Fenni ve Disiplinler Arası Entegrasyon

Doç.Dr. Metanet Memmedova

ÖZ

Eğitim sürecinin etkili teşkilinde, dersin etkinliğinin yükseltilmesi, öğrencilerin feallığının, bağımsızlığının artırılmasında farklı konuların öğretimi sırasında disiplinlerarası ilişkiye başvuru yapılmasının ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesinin önemi büyüktür. Bu ilişkiler öğrencilerin pratik, bilimsel - teorik hazırlığının yükseltilmesinde önemlidir, onların idraki etkinliğini, bağımsızlığını, genelleme yeteneğini artırır. Disiplinlerarası ilişkiyi başarmak somut ortamlarda, ister dersdenkenar etkinlikte, gerekse eğitim sürecinde farklı meselelerin gözden geçirilmesi sırasında, gelecek üretim, bilimsel ve sosyal hayatta, becerilerini uygulamasına imkan verir. Eğitim malzemesinin disiplinler arası ilişki üzerine çalışma fikri faaliyetin genel priyomlarının gelişimi için elverişli ortam oluşturur. Olgu malzemenin içeriği ve zihinsel emeğin niteliği üzere disiplinler arası ilişki öğrencilerin idraki etkinliğinin bilimsel temelde kurulmasına izin veren, bu da onların kişiliğinin yaratıcı kapasitesinin gelişmesinde, gerçekliğin temel sorunlarının yaygın olarak ve derinden aydınlatılmasına çok önemli hale getirir, intellektli uzmanların hazırlanmasına yardım eder. Entegrasyon ister orta, ister yüksek öğretimde tüm konuları adeta "görünmez tellerle» birbirine bağlayarak, bu veya diğer materyallere ilgi ederek aralarındaki ilişkiyi ortaya çıkarıyor. Tarih fenni bu açıdan en bütünleştirici fentir. Tarihi konteksten bakmakla istenilen fanla ilişki kurmak mümkündür. Tarihin fizik, kimyasal, coğrafya, biyoloji, dilbilimi, felsefe, astronomi, matematik ve diğer disiplinler arası ilişkisini inceleyerek evrenin, insanların gelişmesinin tarihi qanunauyğunluğunu belirlemek olur. Tarihin bütünleştirici öğretimin tarihi olay ve olgulara çeşitli aspektlerden yaklaşım takip ederek, onun daha net, ayrıntılı idrak edilmesine doğrudan teşvik veriyor. Azerbaycan ve dünya alimlerinin disiplinler arası ilişkiye ait araştırma eserleri, monoqrafiyaları özel ilgi uyandırmaktadır. Tarih fenninin teknik, insani, doğa konuları ile yakın ilişkisinin incelenmesi sırasında anlaşılıyor ki, okullarda disiplinler arası ilişki, tarihin diğer fenlerle ilişki ve entegrasyonu az araştırılmıştır. Makalede Sovyet, yabancı ve yerli yazarların konuyla ilgili eserleri araştırılarak tahlil edilecek, daha ayrıntılı analizler verilecektir. Araştırma çalışmasında amaç tarih fenninin diğer bilimlerle disiplinlerarası ilişkisinin ve entegrasyonunun dünya ve Azerbaycan eğitiminde uygulanması konularını, tarihin öğretimi sürecinin etkin teşkiline ulaşmak, öğrencilerde elde ettikleri bilgileri sentezleme, uygulama becerilerini geliştirme yollarını araştırmayı oluşturmaktır.

Anahtar Kelimeler: Disiplin, entegrasyon, Tarih Fenni, Kontekst, eğitim

The Integration Between Disciplinary and History

Abstract

In the effective formation of the education process, it is important to raise the effectiveness of the lesson, to increase the independence of the students, to increase the independence of the students and to apply the interdisciplinary relations during the teaching of the different subjects. These relations are important in raising the practical, scientific - theoretical preparation of the learners and increase their cognitive activity, independence, generalization ability. Achieving the interdisciplinary relationship allows for the application of skills in future production, scientific and social life, in concrete settings, in the course of the course, and in the process of auditing different issues in the educational process. Working on interdisciplinary relationships of educational material creates a favorable environment for the development of general priests of intellectual activity. The

interdisciplinary relationship between the content of the case material and the mental labor, as well as the interdisciplinary nature of the material, assists in the preparation of interrelated specialists, which allows the establishment of the cognitive activity of the students on a scientific basis, which is crucial to the widespread and profound enlightenment of the fundamental problems of reality in the development of their creative capacity. Integration connects all the subjects in the middle or higher education by connecting them with "invisible tactics" and revealing the relationship between them by attracting these or other materials. The history is the most integrated in this respect. It is possible to establish a relationship with the fan, The study of the universe, the development of people, the study of physics, chemistry, geography, biology, linguistics, philosophy, astronomy, mathematics and other interdisciplinary relations, is a direct incentive for the integrative teaching of history to follow its approach to historical events and phenomena from various perspectives. The monographs of Azerbaijani and world scholars are of special interest in the interdisciplinary research works. History is understood during the examination of fennin's close relation with the technical, human and nature subjects, and the relation between the disciplines and the relation and the integration of the history with other sciences have been investigated in the schools. The aim of the research study is to apply the interdisciplinary relationship of history fennin with other sciences and its integration in world and Azerbaijani education, to reach the effective formation of history teaching process, to integrate the information obtained in the students and to apply them.

Keywords: Discipline, Entegration, History Lesson, Context, Education

Tarihi Miras Onlar İçin Ne Anlam İfade Ediyor" : Ortaokul Öğrencilerinin Tarihi Mirasa İlişkin Farkındalıklarına Yönelik Bir Değerlendirme

Dr. Öğr.Üyesi Neval Akça Berk - Fatih Berk - Dr. Öğr.Üyesi Fatma Gültekin

ÖZ

Çalışmanın amacı Adana ili merkez ilçelerinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ortaokullarda öğrenim görmekte olan 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinin tarihi mirasa ilişkin bilgilerine ve farkındalıklarına yönelik bir değerlendirme yapmaktır. Bu genel amaç doğrultusunda öğrenciler tarihi mirası nasıl tanımlamaktadır?, neleri tarihi miras olarak görmektedir?, tarihi miras öğrenci için neden önemlidir/neden önemsizdir? gibi alt amaçlara yanıt aranmıştır. Ayrıca öğrencilerin kendi çevresinden hareketle Adana ilinden, Akdeniz Bölgesi'nden, Türkiye'den ve Dünya'dan tarihi mirasa neleri örnek gösterdikleri tespit edilmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veri toplama aracı olarak demografik bilgiler ile sekiz sorunun yer aldığı "Tarihi Mirasa İlişkin Farkındalıkları Değerlendirme Formu" hazırlanmıştır. Söz konusu bu form alanında uzman tarih, sosyal bilgiler ve ölçme değerlendirme uzmanları tarafından incelenmiş, uzmanların önerileri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir. Form öğrencilerin cevaplama süresi, soruların anlaşılabilirlik ve zorluk düzeyleri gibi değişkenleri de kontrol altına almak amacıyla her bir sınıf düzeyinde 30 öğrenci olmak üzere 6,7 ve 8. sınıfta öğrenim gören toplam 90 öğrenciye uygulanmıştır. Öğrencilerden gelen dönütler doğrultusunda "Tarihi Mirasa İlişkin Farkındalıkları Değerlendirme Formu"na son hali verilerek asıl uygulama her bir sınıf düzeyinden 50 öğrenci olmak üzere 6,7 ve 8. sınıfta öğrenim gören toplam 150 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında 6 ve 7. Sınıflardan elde edilen ve kısmî olarak analiz edilen veriler doğrultusunda öğrenciler tarihi miras kavramını sıklıkla "eşya" olarak ifade ettiği; aynı zamanda tarihi mirası "atalarımızdan kaldığı, tarihi öğrettiği ve eskiden gelen bir eşya olduğu için önemli" olarak gördükleri tespit edilmiştir. Söz konusu öğrenciler Türkiye'ye yönelik tarihi miras örneği olarak "Orhun yazıtları, yedi uyuyanlar, Pamukkale travertenleri" gibi örnekleri vermekte; Dünya'dan tarihi miras örneklerine ise "Paris, Büyük Kanyon" gibi örnekleri verebilmektedir. 8. Sınıf verileri analiz aşamasında olduğundan içeriğe ilişkin tüm bulgular tam metinde paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Miras, Ortaokul, Adana, Akdeniz Bölgesi Türkiye, Dünya

Tasavvufta Keramet Anlayışı

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Mansur Gökcan

ÖZ

Şeref, ikram ve lütuf anlamlarına gelen keramet, Allah'ın veli kullarının elinde ortaya çıkardığı olağanüstü şeylerdir. Başkasının yapamaya muktedir olamadığı harikulade bir şey olması, kerametın, mucizeye benzer yönüdür. Bununla birlikte mucize ile arasında birçok fark vardır. Mucize, Peygamberlere, keramet ise velilere hastır. Mucize, peygamberliğin delili ve ispatıdır. Mucizelerin gizlenmesi söz konusu olmayıp açığa çıkması ve muhataplarını aciz bırakması esastır. Keramette ise gizlilik esastır. Keramet başkası için değil, velinin kendisi için bir delil ve iç sıkıntısından kurtulması için bir vasıtaadır. Tasavvuf erbabı tarafından "hayz-ı rical" olarak telakki edilen ve gizlenmesi gerekli görülen keramet, bazen velinin iradesi dışında Allah tarafından izhar edilebilir. Fakat kerametın veli tarafından açığa çıkarılması veya günümüzde olduğu gibi bazı kimseler tarafından bir üstünlük gösterisi veya iftihar vesilesi olarak görülmesi tamamen tasavvufun dışındaki bir anlayışın tezahürüdür. Tasavvufta, mekr-i ilahi (Allah'ın tuzağı) olabileceği düşüncesiyle, keramete ihtiyatlı yaklaşmak ve onu gizlemek icap eder. Tasavvufta; havada uçmak, su üstünde yürümek veya bir anda uzak bir yere gitmek, kevnî ve sûri keramet olarak isimlendirilmiş ve tasvip edilmemiştir. İlimde, irfanda, ibadette, kullukta ve ahlakta üstünlük göstermek ise hakiki keramet olarak isimlendirilmiş ve tasvip edilmiştir. Tasavvuf erbabı, su üstünde saman çöpünün de yürüyebildiğini; havada sineğin de uçabildiğini, asıl önemli olan şeyin ise bir gönül ele alabilmek ve kötü ahlakı iyi ahlaka çevirmek olduğunu ifade etmişlerdir. Keramet, Yunus'un, "kerametim var deyip halka keramet gösterme; nefsini (kendini) müselman eyle varsa kerametın." diyerek ifade ettiği gibi, insanın kendisini ıslah etmesine yardım eden ilahî bir lütuftur.

Anahtar Kelimeler: Keramet, Mucize, Velî, Tasavvuf.

Tasavvufta Murakabe ve Muhasebe

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Mansur Gökcan

ÖZ

Allah, sadece insanları yaratmakla kalmamış, onlara birtakım görev ve sorumluluklar da yüklemiş ve kendi iradesine uygun bir hayat yaşamalarını istemiştir. Dünyada yapılan fiillere göre ahirette değerlendirme yapılacağını ve karşılık verileceğini ilahi vahyinde belirtmiş ve peygamberleri vasıtasıyla da gerekli uyarıları yapmıştır. Allah, insanları her bakımdan gözetimi ve denetimi altında bulundurmakta ve yaptıklarını kayıt altına aldırılmaktadır. Ahiretteki değerlendirme de, bu kayıtların herkes tarafından bizzat müşahede edilmesiyle yapılacaktır. Murakabe, Allah'ın, kulunu denetlemesi ve gözetlemesi olduğu gibi, aynı zamanda kulun bu durumu idrak etmesi ve gereğine göre hareket etmesidir. Bu durum, murakabenin iki veçhesinin olduğunu ortaya koymaktadır. Cibril hadisinde ifade edildiği gibi, kulun, Allah'ın kendisini gördüğünün şuurunda olması ve sanki Allah'ı görüyormuş gibi kulluk yapması, murakabe halidir. Bu bilinçteki kul, hem ibadetlerinde daha ihlaslı olacak, hem de gündelik işlerini en güzel şekilde yapmaya çalışacaktır. Murakabe bilinci, otokritik yaparak insanın kendisini hesaba çekmesine ve bundan sonra daha dikkatli davranarak Hakk'ın iradesine uygun hareket etmesine sebep olur. Bu muhasebe, günlük yapılabileceği gibi, her namaz vaktinde de yapılabilir. Bir önceki namaz vakti içerisinde işlediği günahların ve sevapların muhasebesini yapan kimse, daha sonraki namaz vakti içerisinde günahlarını azaltacak ve sevaplarını artıracaktır. Geçmişin muhasebesini yapmak, geleceği kurtarmak demektir. Bugün kendisini hesaba çeken kimsenin yarın hesabı kolay vereceği şüphesizdir. Murakabe bilinci olmadan muhasebe yapılamayacağı gibi, muhasebe yapmadan da gerçek bir murakabe haline ulaşamaz.

Anahtar Kelimeler: Murakabe, Muhasebe, Tasavvuf, Günah.

Taxicab Geometrisinde Uzunluk ve Şekil İle İlgili Dijital Bir Oyunun Tasarlanması.

Arş.Gör. Selçuk Alkan - Doç.Dr. Tuba Ada

ÖZ

Dijital oyunların somutlaştırma özelliği özellikle geometri öğretiminde etkili bir araç haline getirmektedir. Taxicab gibi günümüz şehir yaşantısıyla ilişkili olan geometri çeşidinin öğretiminde dijital oyunları etkili araçlardır (Ada, 2013). Taxicab geometrisi 19. Yüzyılın başında Minkowski tarafından geliştirilmiş olup öklid olmayan bir geometri çeşididir. Öklid geometrisinden tek bir aksiyomu (kenar-açı-kenar aksiyomu) hariç diğer tüm aksiyomları (uzunluk, paralellik...vb) farklılık göstermektedir. Öklid geometrisi doğal çevrede kullanımına daha uygun bir model olmasına rağmen taxicab geometrisi şehir yaşamına daha uygun bir modeldir. Taxicab geometrisi ile Öklid geometrisi arasındaki en temel fark uzunluk hesaplanmasından kaynaklanmaktadır. Örneğin bir noktada bulunan evden başka bir noktada bulunan posta ofisine gidebilmek için önce 3 birim yatay ve sonra 4 birim dikey yolculuk edilmesi gerekmektedir. Taxicab geometrisine göre ise bu iki nokta arasındaki uzaklık bu iki birimin toplamıdır. Şehir içerisinde alacağımız evimizin hem iş yerine hem de çocuğumuzun okuluna eşit uzaklıkta olmasını istiyorsak taxicab geometrisini kullanmamız gerekecek ve taxicab geometrisinde bir noktaya eşit olan noktaların oluşturduğu küme bir çember oluşturmamaktadır bir kare şeklini oluşturmaktadır (Krause, 1986). Taxicabın bu özelliklerinden dolayı şehir yaşamına daha uygundur ve öğrencilere öğretilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı Taxicab'ın belli bazı özelliklerini öğretmek için oyun tasarlanmasıdır. Araştırmada araştırma geliştirme yöntemi kullanılacaktır. Dijital oyunun gelişiminde Kapp, Blair ve Mesch (2014) tarafından geliştirilen model kullanılacaktır. Bu model iki aşamadan oluşmaktadır bunlar üretim öncesi aşama ve diğer bir aşama ise üretim aşamasıdır. Üretim öncesi aşama dijital oyunda kullanılacak kavramların, oyun seviyelerinin, bağlamlarını ve oyun bölümlerinin nasıl olacağını belirlediği aşamadır. Biz çalışmada taxicab geometrisinde şekiller ve alan kavramı öğretilmeye çalışılacaktır. Taxicab öğretimi için ve oluşurken etkilendiği şehir kavramı kullanılacaktır. Üretim aşamasında ise oyunun kodlarının yazılması, objelerinin çizilmesi ve oyunun denenmesi aşamasıdır. Oyunun yazılmasında Unity3d oyun motoru kullanılacaktır. Oyunun tasarlanmasında javascript ve C# kod yazım algoritmaları kullanılacaktır. Oyunun bitiminden sonra oyun öğretmen ve öğrencilere tanıtılarak oyun hakkındaki görüşleri alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Oyun, Taxicab Geometrisi

Design of A Digital Game About the Concept of Area on Taxicab Geometry

Abstract

Concretization property of digital games is specifically an effective tool in teaching geometry. In the teaching of geometry associated with today's urban life such as taxicab geometry, digital games can be useful (Ada, 2013). Taxicab geometry which is developed by Minkowski at the beginning of 19th century is one of the non-Euclidean geometries. Taxicab geometry, the distance between these two points is the sum of horizontal and vertical units. However, if we would like our home to be equally distant to workplace and the school of our kids, we need to make use of taxicab geometry in which the set of all points equally distant from a point constitute a square (Krause, 1986). Taxicab is more convenient to urban city life because of mentioned properties and thus should be taught to students. The purpose of this study is to design a digital game to teach some characteristics of Taxicab geometry. In this study, design based research and development will be utilized. The model developed by Kapp, Blair and Mesch(2014) will be used in the development of digital game.

This model includes 2 stages. First stage is the pre-production stage and second stage is the stage of production. In pre-production stage; concepts in the digital game, game levels, settings and game stages are defined. In this study, geometric shapes and the concept of area in Taxicab geometry will be described. The city concept that was aspiration in the formation of this geometry will be used for Taxicab teaching. Production stage involves coding the game, drawing objects and trial of the game. In the programming of the game, the game motor of Unity3d will be utilized. After the game is finalized, it will be introduced to teachers and students to collect their opinions about game.

Keywords: Digital Game, Taxicab

Türk Çocuklarında Kardinal Sayı Edinimi

Araştırmacı Mehmet Ceylan - Doç.Dr. Durmuş Aslan

ÖZ

Çocukların sayı algısını edinmelerinde kardinal sayı ilkesi önemli bir yere sahiptir. Çocukların kardinal sayı edinimini araştıran iki temel teori bulunmaktadır. Bir çok araştırma kültürün kardinal sayı edinimindeki etkisini ortaya koymuştur. Bu araştırma, okul öncesi dönem Türk çocuklarının kardinal sayı edinimlerini araştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Örneklem, 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim gören, dört okul öncesi eğitim kurumundan 100 çocuktan oluşmaktadır. Örneklem yaş aralığı 35 ile 76 ay arasında değişmektedir. Çocukların kardinal sayı edinimlerini incelemek amacıyla, "Bana x kadar nesne verir misin?" testi kullanılmıştır. Veriler çocuklar ile yapılan birebir görüşmeler ile elde edilmiştir. Görüşme sırasında araştırmacı çocuklardan belirli sayıda taşı alıp, kuklanın önünde duran tabağa koymasını istemiştir. Araştırma sonucunda, çocukların %60'ının kardinal sayı edinmiş oldukları, %34'ünün ise alt bilen gruplarda ve %6'sının ise sayı öncesi evrede yer aldığı belirlenmiştir. Ayrıca kardinal sayı edinmiş çocukların en küçüğünün 45 aylık olduğu, çocukların 49-61 ay arası kardinal sayı edinme evresinde oldukları, 62 ay sonrasında büyük ölçüde kardinal sayı edinmiş oldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Matematik Eğitim, Sayı Edinimi, Sayma İlkeleri, Kardinal Sayı

Cardinal Number Acquisition of Turkish Children

Abstract

Cardinal number acquisition plays an important role in children's sense of number. Various investigations have revealed the influence of cultural variables on cardinal number acquisition. In this research, we investigated Turkish children's acquisition of cardinal numbers. The participants were 100 preschool children from four public preschools in Adıyaman, Turkey. We used the "Give me N" task with the intent of investigating children's acquisition of cardinal numbers. We obtained data from individual interviews with children. During an individual interview, the researcher asked the child to put a certain number of stones into the tray. As a result of the research, we found that 60% of the children had cardinal number acquisition, 34% were in subgroups, and 6% were in the prenumber phase. The youngest child who had acquired cardinal numbers was 45 months old. Furthermore, we saw that the acquisition of the cardinal number phase was between 49 and 61 months for Turkish children. Finally, we found that the majority of children older than 62 months had acquired cardinal numbers.

Keywords: Preschool Education, Mathematic Education, Number Acquisition, Counting Principles, Cardinality

Türk Tarihi Çerçevesinde Tarih Ders Kitaplarının Karşılaştırması

Öğr.Gör. Mehmet Alper Cantimer - Öğr.Gör.Dr. İsmail Bilgiçli

ÖZ

Tarih derslerinin amacı yalnız geçmişti öğretmek değil, aynı zamanda bugünümüzü oluşturan geçmişti ve toplumun geçirdiği evreleri genç kuşaklara akademik dürüstlük çerçevesinde vermektir. Çalışmanın konusunu oluşturan Türk tarihi de Osmanlı tarihi konularının doğru anlaşılabilmesi için öğrencilerin doğru kavramsallaştırmaları gereken önemli bir süreçtir. Bu araştırmada, İslamiyet öncesi ve sonrası Türk tarihi konularının 9. Sınıf tarih ders kitaplarına yansımaları incelenecektir. İlgili araştırma, yenilenen tarih ders programı çerçevesinde 2017- 2018 eğitim- öğretim yılı için hazırlanan ve öğrencilere dağıtılan tarih ders kitabı ile 2016- 2017 eğitim- öğretim yılında kullanılan ders kitaplarının ilgili konular çerçevesinde karşılaştırmasından meydana gelecektir. Çalışma nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizine dayalı olarak sürdürülecektir. Tarihsel içerikli bu analiz içinde, 9.sınıflarda okutulmuş olan ve halen okutulan iki lise tarih ders kitabı incelenecektir. Metnin kendisi bir analiz nesnesi olarak değerlendirilecektir. İnceleme sonunda eski program ve yeni programın amaçlarının dışında, hedeflediği kazanımların uzağında bulunan metinlerle karşılaşılabilecektir. Araştırmacı, tarih ders kitaplarında var olan Türk tarihi ile ilgili konuların programlarda geçen kalıcı değer ve yetkinlik hedeflerinden uzak görünmekte olan tablosunu ortaya koymak amacındadır. Özgün, milli ve demokrat, bireylerin gelişimine engel olabilecek ölçüde anakronik hataların bulunduğu ve tarihsel dil yönünden zayıf metinler ortaya konulacak ve öğrencilerde tarihsel bilinç düzeyini arttırmaya dönük önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Tarihi, Tarih Ders Programları, Tarih Ders Kitapları, 9. Sınıf.

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kültürel Zekâ Düzeyleri

Doç.Dr. Sedat Maden - Okutman Aslı Maden

ÖZ

Kültürel zekâ; bireyin diğer kültürlerden bireylerle etkileşimde bulunduğu davranışlarını ayarlayabilme ve diğer maddi-manevi kültürel farklılıklara uyum sağlayabilme yeteneği ve buna ilişkin farkındalığı olarak alanyazında tanımlanabilmektedir. Kültürel zekâ yabancı dil öğretiminde de önemli bir kavramdır. Bu bağlamda, yabancı dil öğretim sürecinde, öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürel farklılıklara yönelik yaklaşımı dil öğrenme başarısını etkileyen unsurlardan biri olarak önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada, Türkçe öğretmeni adaylarının kültürel zekâ düzeylerini tespit etmek amaçlanmaktadır. Bu amaca bağlı olarak, adayların kültürel zekâ düzeyleri ile yabancılara Türkçe öğretimi, yabancı dil öğrenimleri, kitap, şarkı ve film seçimi konusundaki algıları ve cinsiyetleri arasındaki ilişki ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma, tarama modeline göre yürütülecektir. Araştırmanın örneklemi, Karadeniz Bölgesindeki bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adayları arasında kolay ulaşılabilirlik ve gönüllülük esasına göre seçilecektir. Türkçe öğretmeni adaylarının kültürel zekâ düzeylerine ilişkin veriler, Ang ve arkadaşları (2007) tarafından hazırlanıp İlhan ve Çetin (2014) tarafından Türkçeye uyarlanan Kültürel Zekâ Ölçeği ile toplanacaktır. Adaylara ilişkin diğer veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanacak olan kısa maddeli sorular içeren bir form yardımıyla toplanacaktır. Elde edilen verilerin analizinde araştırmanın amaç ve alt sorularına bağlı olarak, aritmetik ortalama, Bağımsız Örneklem t testi, One Way Anova tekniklerinden yararlanılacaktır. Araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle; hem ana dili olarak hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretmek amacıyla eğitim gören adayların kültürel zekâ düzeyleri belirlenmiş olacaktır. Ayrıca adayların yabancılara Türkçe öğretimi, yabancı dil öğrenimleri, kitap, şarkı ve film seçimi konusundaki algıları, cinsiyetleri ile kültürel zekâ düzeyleri arasındaki ilişki de ortaya konulacaktır. Araştırma sonucunda; adayların yabancılara Türkçe öğretme konusundaki yeterlilik ve başarılarında kültürel zekâ veya farkındalıklarının etkisine dikkat çekilecek, bu şekilde de gerek Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesinde gerekse yabancılara Türkçe öğretimi okutman / öğretmen eğitimlerinde bu konunun yeri belirlenmiş olacaktır. Çalışma ile birlikte, yapılacak durum tespiti ve çözüm yolları için aydınlatıcı bulgular ortaya çıkacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Zekâ, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Türkçe Öğretmeni Adayı.

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Tutanak Tutmaya Dair Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Özçakmak

ÖZ

Türkçe öğretmeni adaylarının tutanak tutma konusundaki görüşlerinin çeşitli açılardan değerlendirilmesini amaçlayan çalışma, dördüncü sınıfta okuyan gönüllü 19 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, Türkçe öğretmeni adaylarına tutanak konusunda sorulan sorular değerlendirilmiştir. Şu sorular sorulmuştur: "Tutanak nedir?, Neden tutanak tutulur?, Hangi durumlarda tutanak tutulur?, Tutanak tutmanın faydaları nelerdir?, Daha önce tutanak tutulmasına şahit oldunuz mu?, Tutanak yazmayı biliyor musunuz?" Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrenciler, tutanak tutmayı; "resmi makamlara bildirmek için yazma" (f=7), "belli durumları kayıt altına alma" (f= 6) ve "kanıt olması amacıyla yazma" (f=5) biçiminde tanımlamışlardır. Tutanak tutma gerekçelerini "kanıtlamak" (f= 9) ve "suç işlenmesini engellemek" (f= 4) olarak ifade etmişlerdir. Öğrencilere göre tutanak tutulması gereken durumlar "sınavda kopya çekme" (f= 7), "sınıfta kavga etme" (f= 6) ve "kuralları çiğneme" (f= 6) şeklindedir. Tutanak tutmanın faydaları ise "belge niteliği taşıma" (f= 12), "olayları aydınlatma" (f= 5) ve "başın derde girmesini önleme" (f= 4) olarak sıralanmıştır. Son olarak öğrencilerin çok azı (f=4) tutanak tutulmasına şahit olduğunu belirtmiştir. Tutanak yazmayı bildiğini ifade eden öğrencilerin sayısı ise sadece 6 olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmeni Adayları, Görüş, Tutanak, Tutanak Tutma.

Assessment of Turkish Language Teacher Candidates' Views on Taking Minutes

Abstract

Study, aimed to evaluate Turkish language teacher candidates' views on taking minutes in various points, was conducted with 19 volunteer students studying the fourth grade. In the study, the questions asked to Turkish language teacher candidates' about the minutes were evaluated. The following questions were asked; "What is the minutes?, Why is the minutes taken?, In which cases the minutes are taken?, What are the benefits of taking minutes? Have you ever witnessed to minutes taking before? Do you know how to write a minutes?". According to the results obtained from the study, the students defined the minutes as "writing to inform the official authorities" (f= 7), "recording certain situations" (f = 6) and "writing for evidence" (f = 5). They stated the reasons of taking minutes "to prove" (f= 9) and "to prevent crimes" (f = 4). According to the students, the cases in which the minutes were to be taken are: "cheating in the exam" (f= 7), "fighting in the class" (f= 6) and "breaking the rules" (f= 6). The usefulness of taking minutes was listed as "being a document" (f = 12), "revealing the incidents" (f = 5) and "preventing trouble" (f = 4). Finally, very few of the students (f = 4) stated that they had witnessed the minutes taken. The number of students pointed out they knew how to write the minutes was only 6.

Keywords: Turkish Language Teacher Candidates, Views, Minutes, Taking Minutes.

Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Alanlararası Farkındalıkları

Doç.Dr. Sedat Maden - Okutman Aslı Maden

ÖZ

Ana dili öğretmenlerinin yetiştirilmesi eğitim sistemi için çok önemlidir. Çocuğun okul yaşamını şekillendiren bir özellik taşıır. Bunun için dili tanıyan, nasıl öğretilbileceğinin farkında olan ve dilinin en zengin ürünlerini tanıyarak öğrencilerine aktarabilen öğretmenlerin yetiştirilmesine ihtiyaç vardır. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin bu açıdan çok büyük sorumlulukları bulunmaktadır. Türkçe derslerinde dil becerilerinin etkin kullanımı örnek metinler aracılığıyla öğrencilere kazandırılırken, dilin en zengin ifade şekilleri türler ve edebî şahsiyetler çerçevesinde Türk dili ve edebiyatı derslerinde öğretilmektedir. Her iki branş birbiri ile çok yakından ilişkili ve bütünleşiktir. Bu doğrultuda araştırmada, Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin alanlararası farkındalık durumlarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Araştırma, tarama modeline göre yürütülecektir. Araştırmanın çalışma grubu, Karadeniz Bölgesinde görev yapan Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenleri arasından kolay ulaşılabilirlik ve gönüllülük esasına göre oluşturulacaktır. Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin alanlararası farkındalık düzeyleri araştırmacılar tarafından hazırlanacak anket formu ile belirlenecektir. Elde edilen veriler üzerinde, nicel ve nitel analiz teknikleri bir arada kullanılacaktır. Elde edilen bulgulardan hareketle Türkçe ve Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin birbiriyle yakından ilişkili olan branşları arasındaki farkındalık durumları belirlenmeye çalışılacaktır. Her iki branşta öğretmenlerin alanlararası farkındalıklarının yüksek olması gerektiği, beklenen ve gerekli olan bir durumdur. Elde edilen bulgular bu varsayımı ne oranda destekleyecek ve varsa hangi açılardan eksiklik söz konusu ortaya konulacaktır. Araştırmada elde edilen bulgulardan hareketle Türkçe ve edebiyat öğretimi süreci arasında ilişki olduğu, birbirini desteklemesi gerektiği ve bu konuda öğretmenlerin sahip olması gereken özellikler ile aynı zamanda sorumluluklarının olduğu gösterilecektir. Bu konuda, yapılacak durum tespiti ve çözüm yolları için aydınlatıcı bulgular ortaya çıkacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı, Öğretmenlik, Branş, Farkındalık.

Türkiye’de İç Göçler ve Sanayileşme İlişkisinin Sosyoekonomik Sonuçları

Prof.Dr. Çiğdem Ünal

ÖZ

Türkiye’de Cumhuriyet Dönemiyle başlayan günümüzde halen devam eden göç ve sanayileşme olgusunun, yerleşmelerin mekânsal büyümelerinde en önemli etkiyi oluşturduğu görülmektedir. İşsizliğin hızla arttığı bölgelerden gelişmiş bölgelere doğru olan göçler; işgücü ve sermayenin de toplandığı bu alanlarda bir yoğunlaşmayı ortaya çıkarmaktadır. Söz konusu bu yerleşmelerde net göç hızının artması; nüfus artış hızı ve işsizlik oranlarının da yüksek olmasına yol açmaktadır. Bu durum, azgelişmişlik kısır döngüsünün sürekli işleterek, zaten geri olan yerleşmelerdeki nüfus durgunluğunun daha da artmasına neden olmaktadır. Türkiye’de ki göç ile sanayileşme arasında nasıl bir ilişki vardır, gerçekten net göç hızı yüksek olan bütün yerleşmelerde ana etken sanayileşme midir? Şehirleşmeyi artıran bu iki gücün sosyoekonomik sonuçları nelerdir? Soruları bu çalışmanın temel noktasını oluşturmuştur. Araştırmanın sonunda, net göç hızları yüksek olan illerin büyük bir bölümünde, sanayileşme hızlarının yüksek olduğu görülmüştür. Özellikle 1960-1985 döneminde sanayileşme hızı en yüksek olan İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa’da aynı dönemde net göç hızları da yüksektir. Bu dönemde İstanbul’un net göç hızı ‰114,5, Ankara’nın ‰70,3 civarındadır. Sanayileşmesi en düşük olan Bitlis, Hakkâri, Ağrı gibi illerde net göç hızları negatif değerler göstermektedir. 1980-2017 yıllarında İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa illeri sanayileşme hızlarını koruyarak, Ülke sanayisinin %50’sinden fazlasına sahip olmuşlardır. Ancak bu dönemde bu illerin net göç hızlarında azalışlar dikkati çeker, özellikle İstanbul’un net göç hızı ‰-0,4’e inmiştir. Net göç hızının en düşük olduğu iller genellikle ülkenin doğusunda olup aynı zamanda sanayileşmenin de en düşük olduğu alanlardır. Ancak sanayileşen ve sanayileşmeyen iller arasında son yıllarda işsizlik oranları arasında önemli farklılıkların olmadığı dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Iller, Net Göç Hızı, Sanayileşme Hızı, İşsizlik Oranları, Sosyoekonomik

Türkiye’de Özel Eğitim İle İlgili Gelişmelerin Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Ahmet Çoban - Uzman Emrullah Deniz

ÖZ

Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından yaşlılarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireylere uygun eğitimin verilmesi ve ortamların sağlanması, bir toplumun gelişmişlik düzeyini göstermektedir. Bir ülkenin yönetimi, özel eğitim hizmetine ihtiyaç duyan bireyler için gerekli yasal düzenlemeleri yapmak zorundadır. Ülkemizde 573 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile özel gereksinimli bireylerin eğitimi tüm yönleriyle belirlenmiş ve Milli Eğitim Bakanlığının 2000 yılında yayınladığı ve 2006 yılında güncelleyip yürürlüğe koyduğu “Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği” ile özel eğitimin uygulama esasları belirlenmiştir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ne göre bireyler, genel eğitim sınıflarında akranlarıyla birlikte destek eğitim hizmetleri de sağlanarak eğitimlerini sürdürmektedir. Dolayısıyla özel gereksinimli bireylerin akranlarıyla aynı eğitim ortamında eğitim almaları, bireysel farklılıkların kabullenilmesini ve sosyal gelişimi hızlandıracaktır. Araştırmanın amacı, Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar Türkiye’de özel eğitim ile ilgili gelişmeleri değerlendirmektir. Bu amaç çerçevesinde şu sorulara cevap aranmıştır: 1. Anayasamızda özel eğitimle ilgili kanun maddeleri/ifadeler yer almak mıdır? 2. Hükümet Programlarında yer alan özel eğitim alanıyla ilgili hedef ve politikalar nelerdir? 3. Kalkınma Planlarında özel eğitim alanıyla ilgili belirlenen hedefler nelerdir? 4. Milli Eğitim Şuralarında özel eğitim alanıyla ilgili alınan kararlar nelerdir? 5. Özel eğitim alanıyla ilgili Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan yönetmeliklerde yapılan düzenlemeler nelerdir? Araştırmada, nitel araştırma deseni benimsenmiş, araştırma verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Araştırmada, öncelikle Anayasalar, Hükümet Programları, Kalkınma Planları, Milli Eğitim Şuraları ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan yönetmelikler incelenmiş, özel eğitim ile ilgili ifadeler tespit edilmiştir. Tespit edilen bu ifadelerin özel eğitimin hangi boyutları ile ilgili olduğu kategorik olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, gerektiğinde tablolarla gösterilmiş ve yorumları yapılmıştır. Yapılan yorumlardan hareketle, uygun öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Anayasalar, Hükümet Programları, Kalkınma Planları, Milli Eğitim Şuraları, Yönetmelikler

Türkiye’de Yabancı Dil Öğretmeni İstihdam Politikaları Üzerine Değerlendirmeler

Dr. Öğr.Üyesi Erdinç Aslan - Dr. Öğr.Üyesi Orhan Kocaman

ÖZ

Türkiye’de yabancı dil eğitiminin kalitesi her zaman tartışılmış ve tartışılmaya devam etmektedir. Bu tartışmanın merkezinde ise yabancı dil öğretmenlerinin nitelikleri yer almaktadır. Yakın zamana kadar yabancı dil öğretmeni temininde sıkıntılar yaşayan Milli Eğitim Bakanlığı, bu sıkıntıları uyguladığı farklı yöntemlerle aşmaya çalışmıştır. Günümüzde İngilizce bölümlerinden ve İngilizce öğretmeni yetiştiren lisans programlarından mezun olanlar İngilizce öğretmenli olarak atanmaktadır. Fakat son 20-25 yıllık sürece baktığımızda alan dışından da İngilizce öğretmeni atandığını görmekteyiz. Yüzde yüz yabancı dille eğitim yapan eğitim fakültesi mezunları, Almanca ve Fransızca bölümlerinden mezun olup belli kredide İngilizce kursu alanlar, merkezi yabancı dil sınavlarından B (80) ve üzeri puan alan eğitim ve fen edebiyat fakültesi mezunları İngilizce öğretmenliğine kaynak teşkil etmiştir. Bunu yanında Açıköğretim Fakültesi bünyesinde İngilizce Öğretmenliği programı açılmış ve belli bir dönem devam eden bu programdan mezun olanlar da İngilizce öğretmeni olarak atanmıştır. Atılan bu adımlar yabancı dil öğretmenlerinin niteliği tartışmasını da alevlendirmiştir. Nitekim atanan öğretmenlerin ne kadar başarılı olduklarını veya verimli olup olmadıklarını denetleyen herhangi bir mekanizma bulunmamaktadır. Ancak öğretmen yeterliliklerini konu edinen akademik çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmada izlenen bu istihdam politikaları yabancı dil eğitiminde başarı elde eden ülkelerin uyguladığı istihdam politikaları ile karşılaştırılarak irdelenmektedir. Bununla birlikte yabancı dil öğretmeni istihdamına yönelik çeşitli öneriler getirilerek niteliklerin artırılmasına katkı sunulmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretmeni, İstihdam Politikaları, Öğretmen Yeterliliği,

Twitter Sosyal Ağının Mesleki Öğrenme Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin İncelenmesi: Durum Çalışması

Arş.Gör. Gürol Yokuş - Prof.Dr. Tuğba Yanpar Yelken

ÖZ

Bu araştırma kapsamında Twitter sosyal ağının mesleki gelişim amaçlı kullanılmasına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri incelenmiştir. Dijital çağ olarak adlandırılan günümüzde öğretmen adayları artık Facebook, Twitter, Pinterest, YouTube vb. sosyal ortamlarda yaşamaktadırlar. Sosyal ağlar ve sosyal medya uygulamaları yani Sosyal Web, “sosyal etkileşim”, “içerik paylaşımı” ve “kolektif akıl” kavramlarıyla temsil edilmektedir. Sosyal ağlar yapısı itibarıyla mesleki öğrenmeler için oldukça uygundur. Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemi olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Çalışma grubundaki katılımcılar seçkisiz olmayan örnekleme türlerinden amaçlı örnekleme altında yer alan ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Nitel veriler, Twitter hesabı olan ve bu ağı etkin bir şekilde kullanmakta olan 12 öğretmen adayından toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen Açık Uçlu Anket Formu kullanılmış ve veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin analizi sonucunda “Twitter ağına ilişkin fırsatlar ve yararlılık” teması oluşturulmuştur. Bu tema altında “zengin kaynaklara erişim, yaşam boyu öğrenme, bağlantılılık, etkileşimli/sosyal öğrenme, paylaşım dayalı olumlu öğrenme ortamı” kodları ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, Twitter ağının mesleki öğrenme amaçlı kullanmaya uygun olduğu, kullanıcıların Twitter sayesinde meslekleriyle ilgili zengin kaynaklara erişebildiği, meslekle ilgili paylaşımlar yapılması sayesinde Twitter ağının olumlu bir mesleki öğrenme ortamı olarak işlev gördüğü ve öğretmen adayları tarafından kullanılabilirliğinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Öğrenme, Sosyal Ağlara Dayalı Öğrenme, Mesleki Öğrenme Ağı Olarak Twitter

Analysis of Pre-Service Teachers' Views About Using Twitter Social Network for Professional Learning: Case Study

Abstract

Within this research context, is aimed to analyze pre-service teachers' views about using twitter social network for professional learning. In this digital age, pre-service teachers live in the world of social networks like Facebook, Twitter, Pinterest and YouTube. Social networks, social media applications -in other words Social Web- are represented by social interaction, content share and collective mind. Case study was used as research method in this study. Participants were selected with criteria sampling technique which is one of purposive sampling methods (nonrandom). Qualitative data were collected from 12 pre-service teachers who have Twitter account and use this network actively. As data collection tool, Open-ended Questionnaire Form was used which was developed in accordance with views of field experts. Content analysis was done for analyzing qualitative data. As a result of data analysis, there appeared a theme named as “Opportunities and Facilities of Twitter Social Network”. Under this theme, the following codes appeared: “access to rich sources, life-long learning, connectedness, interactive/social learning, positive learning environment based on sharing. When findings of this research are reviewed, it is seen that Twitter as a social network works efficiently for professional learning, pre-service teachers get access to rich sources via Twitter and finally this social network works as a positive learning network for professional learning because it allows to share ideas/materials related to teaching profession.

Keywords: Professional Learning, Social Network Based Learning, Twitter As A Professional Learning Network

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı İle MEB Öğretim Programını Uygulayan Biyoloji Öğretmenlerinin Öğrenci Merkezli Eğitim Hakkındaki Görüşleri

Uzman Efe Güntürkün - Prof.Dr. Tuğba Yanpar Yelken - Dr. Öğr.Üyesi Cenk Akay

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (UBDP) ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ortaöğretim biyoloji öğretim programını aynı anda uygulayan öğretmenlerin, her iki programın öğrenci merkezliliği hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Çalışma grubu 2017-2018 eğitim öğretim döneminde her iki öğretim programında en az 3 yıl öğretmenlik deneyimine sahip 11 biyoloji öğretmeni tarafından oluşturulmuştur. Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla veriler elde edilmiştir. Dünya genelinde birçok ülkenin liseleri ve üniversitelerinde kabul görmüş UBDP öğretim programı diplomasının temel hatlarıyla öğrenci merkezli olma konusunda başarılı bir program olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Bu konuda MEB öğretim programı ile UBDP arasında öğretmenlerden alınan görüşler sonucunda her iki programın da öğrenci merkezli olduğu, öğrencileri aktif hale getiren kazanımlar ve etkinlikleri içerdiği belirtilmiştir. Öğretmenler her iki program için de etkinliklerin zaman aldığını, öğrenci sayısından dolayı öğrenci merkezlilikte sorunlar yaşadıklarını, laboratuvar etkinlikleri ile ders saatlerinin ve sürece dayalı değerlendirmenin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (UBDP), International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP), Öğrenci Merkezli Eğitim, Öğretmen Görüşleri

Üniversite Öğrencilerinde Romantik Kıskançlık ile Romantik İlişki İnançları Arasındaki İlişki

Uzman Halide Begüm Utkan - Prof.Dr. Turan Akbaş

ÖZ

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin romantik kıskançlık düzeyleri ile romantik ilişkilere yönelik inançları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu ana amacın yanında romantik kıskançlık düzeyleri ile romantik ilişkilere yönelik işlevsel olmayan inançların, cinsiyet, kendini kıskanç olarak algılayıp algılamama, geçmiş ilişki deneyimi ve şu anki ilişki durumu gibi değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma Çukurova Üniversitesi'nin çeşitli fakülteleri ve bölümlerinde öğrenim görmekte olan 509 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğrencilerin romantik kıskançlık düzeylerine ilişkin veriler, Pines ve Aronson (1983) tarafından geliştirilen "Romantik Kıskançlık Ölçeği"; işlevsel olmayan romantik ilişki inançlarına ilişkin veriler, Romans ve DeBord (1995) tarafından geliştirilen "İlişki İnançları Ölçeği"; kişisel ve ailesel özelliklere ilişkin veriler ise araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" kullanılarak elde edilmiştir. Verilerin analizinde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu, Bağımsız Gruplar t- Testi, parametrik olmayan testlerden de Mann Whitney U Testi'nden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin tüm kıskançlık tetikleyicilerine karşı gösterebileceği toplam kıskançlık düzeyleri ile işlevsel olmayan toplam ilişki inançları ve İlişki İnançları Ölçeği'nin tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Bununla birlikte, üniversite öğrencilerinin işlevsel olmayan ilişki inançları toplam puanı ile Romantik Kıskançlık Ölçeği'nin kıskançlık durumunda verilen bilişsel, fiziksel ve duygusal tepkiler, yapıcı baş etme, kıskançlığın olumlu ve olumsuz etkileri ve kaybetme korkusu arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunurken, yıkıcı baş etme ve yetersizlik duygusu puanları ile işlevsel olmayan ilişki inançları toplam puanı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca, Romantik Kıskançlık Ölçeği ile İlişki İnançları Ölçeği'nin bir çok alt boyutunda cinsiyet, kendilerini kıskanç olarak algılayıp algılamama, romantik ilişki deneyimi ve şu anda bir romantik ilişkisi olup olmaması değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar olması da ortaya çıkan diğer bulgulardır.

Anahtar Kelimeler: Romantik Kıskançlık, Kıskançlık, İlişki İnançları, Romantik İlişkiler, İşlevsel Olmayan İnançlar

Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Sağlamlığın Sürekli Umut Aracılığıyla Yordanması

Arş.Gör. Esra Asıcı

ÖZ

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyinin açıklanmasında sürekli umut düzeylerinin yordayıcı rolünü incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde okumakta olan, araştırmaya katılmaya gönüllü 385 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri Sürekli Umut Ölçeği, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Analizlerde aritmetik ortalama, standart sapma, Pearson momentler çarpımı korelasyonu ve çoklu doğrusal regresyon analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile sürekli umudun alternatif yollar düşüncesi ve eyleyici düşünce alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde pozitif yönde ilişkiler vardır. Alternatif yollar düşüncesi ve eyleyici düşünce alt boyutları üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyinin %21,9'unu açıklamaktadır. Buna göre, üniversite öğrencilerinde alternatif yollar düşüncesi ve eyleyici düşünce arttıkça psikolojik sağlamlık düzeyi de artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sağlamlık, Umut, Üniversite Öğrencileri

Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumu İle Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkide Öz Anlayışın Aracı Etkisinin İncelenmesi

Pervin Büşra Alibekiroğlu - Prof.Dr. Turan Akbaş - Dr. Öğr.Üyesi Fatoş Bulut Ateş - Dr. Öğr.Üyesi Oğuzhan Kırdök

ÖZ

Literatür incelendiğinde psikolojik sağlık, yaşam doyumu ve öz anlayış kavramlarının birbirleriyle ilişkili değişkenler olduğu görülmektedir. Ancak bu değişkenlerin ilişki düzeylerinde aracı etkisinin olup olmadığı bilinmemektedir. İnsan hayatında var olan zorluklarla baş edebilmesi durumunun araştırılmasının; bunun yanında öz anlayış, yaşam doyumu gibi pozitif psikolojinin diğer önemli iki kavramıyla ilişkili sonuçlarının ortaya konulmasının bilim dünyasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple bu araştırmada, üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlık ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide öz anlayışın aracı etkisi var mıdır sorusuna cevap aranacaktır. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlıkları ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide öz anlayışın aracı etkisini inceleyen ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu ile psikolojik sağlık arasındaki ilişkide öz anlayışın aracı etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Adana ili Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesinin çeşitli bölümlerinde okuyan yaşları 18 ile 40 aralığında değişen 308 kız 97 erkek olmak üzere toplam 405 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Yaşam Doyumu Ölçeği (Diener, Emmons, Larsen & Griffin, 1985), Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği (Smith, vd., 2008), Öz Anlayış Ölçeği (Neff, 2003b) ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ölçeklerin her biri için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Veriler AMOS ve SPSS 22.0 programlarından faydalanılarak Pearson moment çarpım korelasyonu, Doğrulayıcı faktör analizi ve Yapısal eşitlik modeli ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları yaşam doyumu ile psikolojik sağlık arasında ve yaşam doyumu ile öz anlayış arasında zayıf düzeyde pozitif yönde; psikolojik sağlık ile öz anlayış arasında ise orta düzeyde pozitif yönde ilişkinin olduğunu göstermektedir. Yapısal eşitlik modellemesinden elde edilen sonuçlar psikolojik sağlamlığın, yaşam doyumunu yordama gücünün .40'tan .08' e düştüğünü dolayısıyla yaşam doyumu ile psikolojik sağlık arasındaki ilişkide öz anlayışın kısmi aracı etkisi olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Doyumu, Psikolojik Sağlık, Öz Anlayış.

The Mediator Effects of Self-Compassion on the Relationship Between Life Satisfaction and Psychological Resilience Among University Students

Abstract

In the related literature, it can be seen that psychological resilience, life satisfaction and self-compassion are interrelated variables. However, it is still unknown whether these variables have a mediator role on relationship levels. It is thought that investigating the coping process with the life challenges and revealing its relatedness with self-compassion and life satisfaction, which are two essential concepts in positive psychology, will contribute to the literature. Thus, the current study aims to determine whether self-compassion plays a mediator role in the relationship between psychological resilience and life satisfaction among university students. This is a descriptive study which is designed as a relational screening model and aims to determine whether self-compassion plays a mediator role in the relationship between psychological resilience and life satisfaction among university students. The study sample consisted of 405 students (308 females and 97 males) whose ages ranged between 18 and 40, and who were attending different departments at

Çukurova University Education Faculty in Adana city. The Life Satisfaction Scale (Diener, Emmons, Larsen & Griffin, 1985), Psychological Resilience Scale-Short Version (Smith, vd., 2008), Self-Compassion Scale (Neff, 2003b) and a personal information form were used as data collection instruments of the study. Confirmatory factor analysis was applied for each scale. The data was analyzed with Pearson product-moment correlation, confirmatory factor analysis and structural equation model in AMOS and SPSS 22.0 programs. The study findings show that there was a weak and positive correlation between life satisfaction and psychological resilience and between life satisfaction and self compassion and a medium and positive correlation between psychological resilience and self compassion. Structural equation modeling showed that psychological resilience's the predictive strength of life satisfaction was found to decrease from .40 to .08. Therefore, it showed that the relationship between life satisfaction and psychological resilience is the partial mediator effect of self-compasion.

Keywords: Life Satisfaction, Psychological Resilience, Self-Compassion.

Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Bağımlılık Düzeyleri ve İngilizce Dersi Başarıları Arasındaki İlişki (Fırat Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Örneği)

Dr. Öğr.Üyesi Seçil Tümen Akyıldız

ÖZ

Yüzyıllardır devam eden dil öğretebilme çabası sonucu varılan noktada en iyi yöntem arayışından ziyade sınıfta her öğrenciye hitap edebilecek etkinlikler yelpazesinin kullanılması gerekliliği sonucu yabancı dil uzmanları tarafından kabul edilmektedir. Bu bağlamda modern yabancı dil sınıflarında bireysel farklılıklara hitap edecek farklı görevlerin öğretime dahil edilmesi bile dil öğrenme sorununa tam olarak bir çözüm olamamıştır. Zira teknolojinin gelişimi dahi öğretim ortamlarında hem avantaj hem de dezavantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknoloji dil öğretiminin vazgeçilmez bir unsurudur. Ancak bu unsurun önemli bir parçası olan cep telefonuna bağımlılığın dil öğretim sürecinde öğrenci konsantrasyonunu olumsuz yönde etkilediği öğretim elemanları tarafından gözlemlenmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmanın amacı cep telefonu bağımlılığı ile İngilizce başarıları arasındaki ilişkiyi tespit edebilmektir. Bilimsel tarama modeliyle yürütülen araştırmanın örneklemini 2017-2018 akademik yılında Fırat Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda hazırlık okuyan 230 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama araçları Karadağ ve diğerleri (2015) tarafından geliştirilen Cep Telefonu Bağımlılığı Ölçeği ve hazırlık öğrencilerine 2. modülün sonunda uygulanan final sınavıdır. Araştırma verileri SPSS programı yoluyla analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılımda olmadıkları normallik testi yoluyla ortaya çıkmış ve bu durumda SpearmanRank korelasyon katsayısı hesaplanarak öğrencilerin cep telefonu bağımlılık düzeyleri ve akademik başarıları arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgular öğrencilerin cep telefonu bağımlılık düzeyleri ile akademik başarıları arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Elde edilen bulgulardan hareketle öğrencilerin cep telefonu bağımlılık düzeyleri arttıkça başarı oranlarının düştüğü söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dil Öğretiminde Teknoloji, Cep Telefonu Bağımlılığı, İngilizce Dersi Akademik Başarı

Üniversite Öğrencilerinin Google Kavramına İlişkin Metaforik Algıları (Fırat Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Örneği)

Dr. Öğr.Üyesi Seçil Tümen Akyıldız

ÖZ

Bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişim sayesinde, içinde bulunduğumuz çağ bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır. Bireysel ve toplumsal yaşamda hızlı ve önemli değişikliklerin meydana geldiği bu çağa ayak uydurabilmek için teknoloji kullanımının gerekliliği tartışılmaz bir konudur. Zira üretilen bilgi birçok başka şeyde olduğu gibi kısa sürede güncelliğini kaybetmektedir. Bu durumda sürekli araştırma yapmak ve okumak kaçınılmazdır. Bunu yaparken de artık kütüphanelerden ziyade şirketinin beyan ettiği misyonu doğrultusunda dünyadaki tüm bilgiyi organize eden ve evrensel bir şekilde ulaşılabilir ve yararlı hale getiren 'Google' arama motoru kullanılmaktadır. Sürekli araştırma yapması ve okuması gereken bir kesim olan üniversite öğrencileri de bu arama motorundan sıkça yararlanmaktadır. Özellikle okuma ve araştırmanın temel alındığı Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümünde öğrencilerin metinlere ya da kaynaklara doğrudan ya da kütüphane yoluyla ulaşmaları beklenirken araştırmalarını sürekli olarak interneti kullanıp 'Google' yoluyla yaptıkları gözlemlenmektedir. Bu noktadan hareketle mevcut araştırmanın amacı Fırat Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü öğrencilerinin çok sık başvurdukları 'Google' a ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Fenomenoloji deseni ile yürütülen araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında bahsi geçen bölümde okuyan 260 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri öğrencilerin 'Google... gibidir; çünkü... .' şeklindeki yarı yapılandırılmış cümleyi tamamlamaları yoluyla elde edilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların ürettikleri metaforların analiz edilmesinde adlandırma, eleme, tekrar derleme, tema geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve frekansların oluşturulup yorumlanması aşamaları sırasıyla izlenmiştir. Bulgular öğrencilerin Google'ı her derde deva bir ilaç, arkadaş, sırdaş, özel öğretmen, tohumlarını etrafa saçan bir çiçek ve hayatın ta kendisi gibi benzetmelerle nitelendirdiklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Google, Metafor

Üniversite Öğrencilerinin Üstbilişsel Becerilerinin Yordlanması

Dr. Tahsin Fırat - Dr. Bahadır Özcan

ÖZ

Bireylerin, okul yaşamında başarılı olabilmeleri için zihinsel süreçlerinin farkında olmaları, zihinsel süreçleri izlemeleri ve bunları değerlendirmeye yönelik çeşitli becerilere sahip olmaları gerekmektedir. Eğitim kademeleri ilerledikçe, bireylerin düşünsel süreçte ortaya koyduğu performansında artması beklenmektedir. Bu doğrultuda, bireyin düşünceleri hakkında düşünmesi anlamına gelen üstbilis, kişinin kendi düşünme ve öğrenme süreçlerinin farkında olmasını ve bu süreçleri kontrol edebilmesini sağlamaktadır. Üstbilis; bilis bilgisi ve bilisin düzenlenmesi olmak üzere iki temel öğeden oluşmaktadır. Bilis bilgisi bireyin kendi bilisşsel yetenekleri, bilisşsel stratejileri ve hangi durumda neyi, ne zaman ve nasıl yapacağını bilme gibi bilgilere sahip olmasıdır. Bilisin düzenlenmesi ise seçilen stratejiler yoluyla amaçlanan hedefe ulaşma için planlama yapılması, ilerlemenin doğru bir şekilde değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelere dayalı değışiklikler yapılması için izlenmesi; amaçları, öğrenmeleri ve bu işlemlerin değerlendirmesi aşamalarından oluşur. Araştırmalarda çoğunlukla üstbilisin okuma ve okuduğuna anlama üzerindeki etkisi vurgulanmaktadır. Diğer taraftan okuma alışkanlıklarının üstbilisşsel becerilerin kazanılması üzerindeki etkisini vurgulayan araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Okuma, okuduğunu anlama ve yorumlama öğretmenlerin sahip olması ve öğrencilerine kazandırması gereken temel becerilerden olduğu göz önünde bulundurulduğunda; öğretmen adaylarının ve ailelerinin okuma sıklıkları ile üstbilisşsel becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada, öğretmen adaylarının ve ailelerinin okuma sıklığının üstbilisşsel becerileri yordama düzeyi incelenmiştir. Bu çalışma betimsel desende tarama türü bir araştırmadır. Araştırmacının katılımcıları Eğitim Fakültesi öğrencileridir. Katılımcıların 155'i kadın, 74'ü erkek olmak üzere toplam 229 öğrenciden oluşmaktadır. Bilisüstü farkındalığın ölçülmesi için Schraw ve Dennison (1994) tarafından geliştirilen ve Türk kültürüne Seçiloğlu-Demiröz (2010) tarafından uyarlanan Bilisüstü Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların ve ailelerinin okuma sıklığı araştırmacılar tarafından geliştirilen tek maddeli dereceleme ölçeği ile ölçülmüştür. Üniversite öğrencileri ve ailelerinin okuma sıklığının, öğrencilerin üstbilisşsel düşünme becerileri üzerindeki yordayıcı etkisini belirlemek için yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre ailenin okuma sıklığı, öğrencilerin bilisş bilgisi, bilisş düzenleme ve üstbilisşsel düşünme becerilerini anlamlı olarak yordamıştır. Diğer taraftan öğrencilerin kendi okuma sıklıkları ise bilisş bilgisi, bilisş düzenleme ve üstbilisşsel düşünme becerileri üzerinde yordayıcı bir etkiye sahip olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Üstbilis, Okuma Sıklığı, Üniversite Öğrencileri

Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Anlaşmazlıklar ve Çözüm İhtiyaçları

Prof.Dr. Fatma Ebru İkiz - Arş.Gör. Gözde Şensoy - Nida Ötebay

ÖZ

İnsan, hayatının birçok noktasında çeşitli konularda anlaşmazlık durumlarını deneyimleyebilmektedir. Bu durumlar, iki ya da daha fazla kişi arasında olabilmektedir. Yaşanan anlaşmazlık durumlarının yapıcı yollarla çözülmesi kişilik gelişimine ve sosyal ilişkilere olumlu katkıda bulunmaktadır. Arbuluculuk uygulamaların, kişiler arası çatışmaları yapıcı şekillerde çözüme götürdüğü bilinmektedir. Arbuluculuk, bireyler arasında deneyimlenen anlaşmazlıkların üçüncü bir taraf aracılığıyla çözülmesini içermektedir. Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin arbuluculuk uygulamalarına dair görüşleri incelenmiştir. Çalışmanın amacı üniversiteli gençlerin en çok çatışma yaşadığı birey grubunu, farklı yaşam alanlarında yaşadıkları çatışma türlerini, çatışma çözüm stratejilerini ayrıca romantik ilişkilerdeki çatışma türlerini ve çatışma çözüm stratejilerini; gençlerin arbuluculuk hizmeti almak veya arbuluculuk ve müzakere eğitimi almak konusundaki istekliliğini tespit etmektir. Katılımcıların yanıtlarını ayrıntılı şekilde ve derinlemesine ortaya koyabilmek için nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Katılımcılara anlaşmazlık yaşadıkları kişileri, anlaşmazlık konularını, anlaşmazlığa dair duygularını, çözüm yollarını ve arbuluculuk hizmetlerine dair istek ve görüşlerini tespit etmeye yönelik olarak oluşturulmuş 11 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu ile toplanmıştır. Katılımcıların yanıtları içerik analizine göre değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Her bir cevap kodlanıp kategorize edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, öğrenciler en çok arkadaşları (%39,4), ailesi (%33), romantik partnerleri (%16,7) ile anlaşmazlık yaşamaktadır. Katılımcıların anlaşmazlık yaşadığı konular, değer anlaşmazlığı (%58,7), çıkar anlaşmazlığı (%10,2), ilişki anlaşmazlığı (%23,6) olarak tespit edilmiştir. Anlaşmazlık yaşantısı esnasında katılımcılar sinirlilik durumu (%32,5), öfke (%25), üzüntü (17,6%), gerginlik (%9,3) deneyimlemektedir. Çözüm stratejileri konuşma (%32,5), saldırganlık (%20,3), sineye çekme (%14), empati kurma ve konuşma (%13), olarak belirlenmiştir. Katılımcıların %53,6'sı evet, Arbuluculuk ve Çatışma Çözümü Hizmeti almak istediğini, %61,8'i ise Arbuluculuk ve Çatışma Çözümü Eğitimi almak istediğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arbuluculuk, Anlaşmazlık, Üniversite Dönemi

Üniversite-Sanat Eğitimi - Müzecilik İlişkisi Açısından Bir Örnek: Trakya Üniversitesi Güngör-Güner Arıbal Koleksiyonu

Dr. Öğr.Üyesi Mehtap Kodaman

ÖZ

Dünyada üniversite-müzecilik- sanat eğitimi ilişkisi önemli yol kat etmiştir. Türkiye’de ise bu ilişki henüz yolu yarılammıştır. Müzecilik tarihimize kıyasla bu oluşumun daha iyi yerlerde olması ve geliştirilmesi umulurdu. Bu araştırmada: Türkiye’deki az sayıda örnekten biri olarak Trakya Üniversitesi müzelerinde yerini bulan Güngör-Güner ARIBAL koleksiyonu: bağış, envanter, sergi salonu, sergi, küratörlük, gibi tüm aşamalarında bulunmamız dolayısıyla ilk ağızdan oluşumun kronolojisini vermek, içeriğini özetlemek ve halkı bu önemli koleksiyon hakkında bilgilendirmek amacıyla merkeze alınmıştır. Sanat ve sanat eğitimine önemli hizmetleri olan Arıbal ailesi, sanat hamiliği açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir. Ailenin sanatçı kişiliği ve yaşamı bağışladıkları koleksiyonun oluşum süreci, koleksiyonda bulunan önemli eserler, sanatçılar , gruplar , tarzlar, teknik, tür, boyut, sayı gibi nitel ve nicel yönleri ile ortaya konacaktır. Cumhuriyet sonrası döneme tanıklık eden bu koleksiyonun içerik ve envanter bilgileri paylaşılacaktır. İdeal bir müzenin taşıması gereken standartlar ve belli başlı üniversite müzelerinin durumu gibi konulara da bu vesile ile değinilecektir. Araştırma, alan yazın taraması, nitel araştırma ve uygulama yöntemlerini içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Sanat Eğitimi, Müzecilik, Koleksiyonculuk, Sanat Hamiliği

Trakya University Güngör-Güner Arıbal Collection An Example for Relationship of University-Art Education -Musiology

Abstract

In the world, relationship of University-Museology-Art Education has made great headway. However in Turkey, this relationship has not come halfway. It has been expected that Museology to be in better places and to develop this formation compared to our history of museology. In this research: The Güngör- Güner Arıbal Collection has taken the center which one of the few examples in Turkey in order to this important collection given information to people about formation of chronology and summarize the contents by firsthand who presence at all stages to such as donation, inventory, gallery , exhibition and curating. Arıbal family who has important services for art and art education. They are important example in terms of artistic patronage. The family’s artistic personality and life, the process of formation of the collection they donated, will be revealed in terms of qualitative and quantitative aspects such as important works, artists, groups, styles, technique, genre, dimension and number . It will be shared content and inventory information of this collection that witnessed Post-Republican period. The Standards for ideal Museum and the status of major university museums will also be referred to here. The research includes the field literature research, qualitative research and application methods.

Keywords: University, Art Education, Museology, Collecting, Artistic Patronage

Üniversitede Çalışan Akademik ve İdari Personellerin Bilgisayar Okuryazarlıklarına Yönelik Bir Çalışma

Öğr.Gör. Halit Irmak - Dr. Öğr.Üyesi Erkan Tetik

ÖZ

Bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler beraberinde kullanıcılara hem günlük yaşantılarında hem de iş hayatlarında büyük kolaylıklar getirmiştir. Aynı anda farklı ortamlarda bulunan bilgisayar kullanıcıları sınırlamalar olmaksızın birbirleriyle iletişim kurabilmekte, bilgi ve birikimlerini kolayca paylaşabilmektedir. Kullanıcıların bu ortamları kullanımları bilgisayar okuryazarlıkları ölçüsündedir. Bilgisayar okuryazarlığı, kullanıcıların bilgisayar ile ilgili temel bilgileri bilmesi, bilgisayar kullanımı ile ilgili bildiği bilgi ve deneyimleri günlük hayatında veyahut iş yerinde kullanabilme yeteneği olarak tanımlanabilir. Bilgisayar okuryazarlığı, bilgisayar kullanma yeteneği olarak da tanımlanabilir. Ancak daha geniş bir ifade ile bilgisayar okuryazarlığı, bilişim alanında temel kavramları bilmek, temel bazı programları kullanmak, karşılaşılan problemleri bilgisayarlar aracılığı ile çözmek, bilgisayar ile ilgili teknolojileri belirli bir düzeyde takip edebilmek gibi anlamlara gelmektedir. Bu çalışma ile üniversitelerde çalışan akademik ve idari personellerin bilgisayar okuryazarlığı yeterlik düzeyi incelenmektedir. Çalışmanın verileri, üniversitede çalışan akademik ve idari personellere uygulanan online anket ile elde edilmiştir. Ölçek verilerinin güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılan Cronbach Alpha iç tutarlık sayısı 0,935 olarak ölçülmüş ve anket faktörlerinin birikimli varyans açıklama yüzdesinin de %63,135 olduğu görülmüştür. Elde edilen veriler, SPSS V23 paket programı ve Office Excel yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Katılımcıların bilgisayar okuryazarlıklarına yönelik elde edilen bulgulara bakıldığında, tüm katılımcıların %62'lik kısmının bu alanda yeterli bilgi ve beceriye sahip oldukları, %38'lik kesimin ise (%21 orta düzey, %13 yetersiz düzey) bu alanda yeterli düzeyde bilgi ve beceriye sahip olmadıkları görülmüştür. Araştırma neticesinde elde edilen sonuçlara bakıldığında katılımcıların büyük bir oranının bilgisayar okuryazarlığı konusunda yeterli olduğu görülürken, katılımcıların bilgisayar bakım-onarım becerilerinin diğer becerilere göre daha düşük olduğu ve bilgisayar kullanım becerilerinin de en başarılı oldukları beceri olarak görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar Okuryazarlığı, Bilgisayar Özyeterliği, Bilişim Teknolojileri, Üniversitedeki Akademik Personel, Üniversitedeki İdari Personel

A Study on The Computer Literacy of Academic and Administrative Staff Working at the University

Abstract

The developments in information technologies have brought great convenience to users in daily and business lives. Computer users in different environments can communicate with each other without limitations simultaneously and can easily share their knowledge and experience. The use of these environments is measured by the computer literacy of the users. Computer literacy can be defined as the ability of users to know basic information about computers, the ability to use the knowledge and experience of using computers in daily life or at work. Computer literacy can also be defined as the ability to use computers. However from a wider perspective, computer literacy means to know basic concepts in the field of computer science, to use some basic programs, to solve problems with the help of computers, to follow computer technology at a certain level. The levels of ability of computer literacy of academic and administrative staff working at universities are examined in this study. The data of the study were obtained by an online questionnaire applied to

academic and administrative staff working at the university. The Cronbach Alpha internal consistency number that was used to test the reliability of the data was measured as 0.935 and the cumulative variance explanation parameter of survey factors was observed as 63.135%. The data obtained were analyzed by SPSS V23 packaged software and Office Excel. When the results of the computer literacy are considered, it was observed that the 62% of all participants have sufficient knowledge and skills in this area and the 38% of all have not (21% middle level, 13% insufficient level). When the overall results were of the research are examined, it was found that a large proportion of the participants were competent in terms of computer literacy, whereas computer maintenance-repair skills of participants were lower than other skills and skills of computer usage were the most successful skills.

Keywords: Computer Literacy, Computer Self-Efficacy, Information Technologies, Academic Staff At University, Administrative Staff At University

Üstün Yetenekli Çocukların Anne Kabul-Red ve Kontrol Algıları İle Motivasyonları Arasındaki İlişkiler

Prof.Dr. Filiz Yurtal - Kübra Arslan

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, üstün yetenekli çocukların anne kabul-red ve kontrol algıları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Adana ve Mersin İli Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden 5. ve 6. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. İlişkisel tarama modelinde olan araştırmanın örneklemini 103'ü kız, 126'sı erkek olmak üzere, toplam 229 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak; Çocuk/Ergen Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği/Kontrol-Anne Versiyon Kısa Form, Eğitimde Motivasyon Ölçeği ve Öğrenci Bilgi Toplama formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde betimsel analizler yapılmış ve değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon analizi ile değerlendirilip, anlamlılık derecesi $p < .05$ olarak alınmıştır. Araştırmanın sonucunda, çocukların annelerinden yüksek düzeyde sıcaklık, sevgi algıladıkları; düşük düzeyde düşmanlık/saldırganlık, ilgisizlik/ihmalkarlık ve ayrılmamış red algıladıkları; orta düzeyde anne kontrolü algıladıkları bulunmuştur. Çocukların özdeşleşmiş dışsal motivasyon ve içsel motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu, motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyon düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Anne kabulünün, özdeşleşmiş dışsal motivasyon ve içsel motivasyon ile pozitif yönde; motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyon ile negatif yönde anlamlı düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur. Anne reddinin, özdeşleşmiş dışsal motivasyon ve içsel motivasyon ile negatif yönde; motivasyonsuzluk ve içe yansıtılmış dışsal motivasyonun ile pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Çocukların annelerinden algıladığı; düşük, ılımlı ve katı kontrol düzeyleri ile motivasyon türleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; sıkı kontrol düzeyi ile içsel motivasyon arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenek, Kabul-Red, Kontrol, Motivasyon

Uzaktan Eğitim Programlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Bu Programlara İlişkin Görüşleri (Mersin Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Örneği)

Dr. Eylem Yalçın İncik - Prof.Dr. Y. Gürhan Topçu - Öğr.Gör. Ali Osman Yağlıoğlu

ÖZ

Bu araştırmanın amacı uzaktan eğitim ile öğrenim görmekte olan öğrencilerin bu programlara yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 akademik yılı bahar döneminde Mersin Üniversitesi Mersin Meslek Yüksekokulu Uzaktan Eğitim Programında öğrenim gören 100 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket ve görüş belirleme formu kullanılmıştır. Anket formu "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kısmen", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" seçeneklerinden oluşan beş dereceli Likert tipinde hazırlanmıştır. Formda öğrencilerin; uzaktan eğitim programı, canlı dersler, ders içerikleri, ders dokümanlarına ulaşım ve dokümanların anlaşılabilirliği, akademik danışmanlık hizmeti ve öğrenci işleri ile ilgili destek hakkında görüşlerini belirlemeye yönelik yedi soruya yer verilmiştir. Görüş belirleme formunda ise öğrencilerin uzaktan eğitim programına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla "Uzaktan eğitim programı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? Lütfen ayrıntılı açıklayınız" ve "Uzaktan eğitim programının daha iyi işleyebilmesi için önerileriniz nelerdir?" olmak üzere iki açık uçlu soruya yer verilmiştir. Anketin ve görüş belirleme formunun kapsam geçerliği için üç bilim uzmanından görüş alınmıştır. Çalışmada, kullanılan veri toplama araçlarının özelliğine bağlı olarak nicel ve nitel veri analizi yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Uygulanan anketten elde edilen veriler betimsel istatistikler olan yüzde (%) ve frekans (f) ile analiz edilmiştir. Görüş belirleme formundan elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı kodlanarak düzenlenmiştir. Kodlanan veriler benzerlik ve farklılıklarına göre incelenerek gruplandırılmıştır. Birbiriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuş ve tablolar şeklinde sunulmuştur. Araştırma sonucunda, öğrencilerin uzaktan eğitim programında öğrenim görmekten mutlu oldukları, canlı dersleri faydalı gördükleri, ders dokümanlarına kolay ulaşım sağlayabildikleri ve dokümanları anlaşılır buldukları bulgularına ulaşılmıştır. Öğrenciler, uzaktan eğitim programının daha iyi işleyebilmesi için; teknik alt yapının güçlendirilerek canlı ders yayın kalitesinin yükseltilmesi, uzaktan eğitim programına belli bir oranda yüz-yüze ve uygulamalı öğrenme-öğretme süreçlerinin eklenmesi önerilerini getirmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular tartışılarak gelecek çalışmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Canlı Ders, Öğrenci Görüşleri

Distance Education Students' Views on These Programs (Mersin University Vocational School Sample)

Abstract

The purpose of this research is to determine the views of distance education students related to these programs. The research is a descriptive study in the survey model. The study group of the research consisted of 100 students studying at Mersin University Mersin Vocational School for Distance Education during the spring semester of 2016-2017 academic year. A questionnaire and an opinion form developed by the researchers was used as data collection tools in the research. The questionnaire was prepared in the form of a five-point Likert type consisting of "Absolutely agree", "Agree", "Partially", "Disagree" and "Absolutely disagree". Seven questions were included

in the form to determine students' views on distance learning program, virtual classrooms, course contents, access to course documents and clarity of the documents, academic advising, and student support for student affairs. In order to determine the views of the students on the distance education program two open-ended questions have been put in place in the opinion form: "What is your opinion about the distance education program? Please explain in detail" and "What is your suggestion for a better distance education program". The views of three scientists have been taken to ensure the coverage validity of data collection tools. In the study, quantitative and qualitative data analysis methods were used together. The data obtained from the questionnaire were analyzed with descriptive statistics, percentage (%) and frequency (f). Content analysis was used in the analysis of the data obtained from the opinion form. The responses of the students to the open-ended questions were coded separately by researchers. The coded data were grouped by examining according to their similarities and differences. The codes that are related to each other are put together and presented in the form of tables. As a result of the research, it was found that the students were pleased studying in the distance education program, found the virtual classrooms useful, and they could easily access the course documents and found the documents understandable. For a better distance education program the students have made a few suggestions. These are; strengthening technical infrastructure for a better virtual classroom quality, and the addition of face-to-face and applied learning-teaching processes to programs. The findings obtained from the research were discussed and suggestions were made for future studies.

Keywords: Distance Education, Virtual Classroom, Student Views

Veliler İçin Okula Güven Ölçeğinin Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Doç.Dr. Niyazi Özer - Doç.Dr. Süleyman Nihat Şad

ÖZ

Güven olgusu diğer tüm örgütler için olduğu kadar eğitim örgütleri için de oldukça önemlidir. Hatta okulun kendine özgü özellikleri ve temel girdisinin ve çıktısının insan olduğu düşünüldüğünde, güvene dayalı ilişkilerin varlığı okullar için daha da önem arz etmektedir. Eğitim örgütleri olan okulların etkili ve verimli çalışabilmesi, eğitsel amaçlarını gerçekleştirebilmesi ve öğrencilerin nitelikli bir eğitim hizmeti alabilmeleri için, tüm okul paydaşlarının iş birliği ve uyum içerisinde çalışmaları gerekmektedir (Özer, Demirtaş, Üstüner ve Cömert, 2006). Güven, okul paydaşları arasında sağlıklı ilişkilerin ve iletişimin oluşturulması, öğrenci başarısı ve okul etkililiği açısından oldukça önemli bir değişkendir. Yapılan araştırmalar okul etkililiği açısından merkezi bir role sahip olan veli katılımının sağlanması açısından veliler ile okul arasında güvene dayalı ilişkilerin oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Bu nedenle bu araştırma ile Forsyth, Adams & Barnes (2004) tarafından velilerin okula ne düzeyde güvendiklerini belirlemek amacıyla geliştirilen "Velilerin Okula Güven Ölçeği"nin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın katılımcıları çocukları Malatya ili Yeşilyurt ilçesindeki eğitim kurumlarında öğrenim gören toplam 550 veliden oluşmaktadır. Katılımcıların 98'inin çocuğu okulöncesi, 144'ü ilkokul, 218'i ortaokul, 90'ı ise lisede öğrenim görmektedir. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonrasında ölçekte yer alan 10 maddenin tek bir boyut altında yüksek yük değerleri aldıkları, açıklanan toplam varyansın %51.18 olduğu, maddelerin faktör yüklerinin ".599" ile ".799" arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa içtutarlılık katsayısı ".892" olarak bulunmuştur. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen değerler ise [$\chi^2/sd=2.95$, GFI =0.96, AGFI= 0.94, CFI =0.99, RMSEA =0.061, RMR=0.042] test edilen yapının doğrulandığını göstermiştir. Ölçek 5'li Likert formatında hazırlanmış olup maddelere verilen cevaplar "1-Hiç Katılmıyorum" ile "5-Tamamen Katılıyorum" arasında değişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Veli-Okul İşbirliği, Okula Güven, Ölçek Uyarlama

X ve Y Nesli Öğretmenlerde Anlamlı İş Algısı

Dr. Öğr.Üyesi Filiz Akar

ÖZ

Bir örgütün, başarısını sürdürülebilir kılmaktaki en önemli etken sahip olduğu nitelikli insan gücüdür. Örgütlerin niteliksel bir kayıp yaşamadan sürdürülebilirliklerini sağlamaları ise büyük ölçüde ayırdedici yetenek ve becerilere sahip işgörenlerle çalışabilmelerine bağlıdır. Ancak nitelikli işgörenleri işte ve örgütte tutabilmek, bağlılık, aidiyet ve güdülenmelerini sağlamak eskisinden zor görünmektedir. Günümüzde işgörenlerin güdülenmelerinin sağlanması, amaç ve beklentilerinin karşılanması, örgütlerin sürdürülebilirliğini ve verimliliğini etkilemektedir. Derin iç motivasyon olarak açıklanabilecek anlamlı iş olgusu, özellikle nitelikli işgörenlerin güdülenmesi, amaç ve beklentilerinin karşılanması ile ilişkilidir. Anlamlı iş yaşantısını deneyimleyen işgörenlerin iş doyumları, iyi olma hali, örgütsel bağlılıkları yüksek, işten ayrılma niyeti, iş stresi düzeyi düşüktür. Teknolojik gelişmeler, iş hızı ve hareketliliğinin artması, uluslararasılaşma, işgücünde yaşlanma, yetenek kıtlığı, işgücü yapısı ve iş yapma biçiminde değişimler, işgörenlerin güdülenmesine de farklı bakış açıları ile yaklaşılmasına neden olmaktadır. Farklı nesillerden işgörenlerin iş yaşamına bakış açıları farklı olabilmektedir. Bir çok görüşe göre günümüzde örgütler ilk kez üç farklı nesilden işgörenlerle çalışmak durumundadır ve işgörenler işlerinde anlam ve amaç aramaktadır. Bu bağlamda farklı nesillerden işgörenlerin anlamlı iş olgusu konusundaki görüşleri önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı X (1965- 1979 yılları arasında doğanlar) ve Y Nesli (1980 – 2000 yılları arasında doğanlar) öğretmenlerin anlamlı iş algısı ile bireye ve örgüte yansımalarının incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemindedir ve bir olgubilim çalışması olarak desenlenmiştir. Çalışma grubunu Ankara ve Yozgat ta kamu okullarında görev yapan 24 öğretmen oluşturmuştur. Veriler yarı-yapılandırılmış görüşme ile toplanmış ve tümevarımcı içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırmada öğretmenler çoğunlukla işlerini anlamlı bulmakta ancak X ve Y nesli öğretmenlerin anlamlı bulma nedenleri farklılaşmaktadır. X nesli öğretmenler, işiyle nesillere ve topluma katkı sağlama ve işle bütünleşme odaklı bir anlamlılık deneyimlerken, Y Nesli öğretmenler, toplumsal katkı boyutu ile birlikte zevk alma, fark yaratma bileşenleri ile anlamlılık algısının arttığı görüşündedirler. Öğretmenler için anlamlı iş deneyiminin, iş doyumunu, mutluluk ve aidiyet, sorunlarla başetme becerisi ile ilişkili olduğu; kurumun, iş arkadaşlarının ve yönetim desteğinin ise öğretmenlerde anlamlı iş algısını olumlu ya da olumsuz etkileyen faktörler olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anlamlı İş, Güdülenme, Öğretmen, Nesil Farklılıkları, Çalışma Psikolojisi

Meaningful Work Perceptions of X and Y Generations Teachers'

Abstract

Working with high qualified and talented employees are the most important factors to make organizations' success sustainable. The sustainability of organizations depend on their ability to work with employees who have distinctive talent and skills. However, it is difficult to keep qualified employees at work without loyalty, belonging and motivation. Sources of motivations are one of the most important factors in order to manage individual and organizational performance and productivity. Meaningful work is a deeper level of intrinsic motivation. It is defined as "intrinsically fulfilling. On the other hand generation differences are another phenomena in a business world. Different generations have different attitudes and habits towards working life. X generations are the people who were born from the early 1965s to 1980's, Y generations, were born from the 1980 to 2000's. Some views in the literature reported that an nowadays organizations face to work with

employees from three different generations at the same time. The different attitude and work style among the younger generations and previous generations is also becoming a critical management issue. The purpose of the study is to identify perceptions of Meaningful Work and experiencing the dynamics behind the meaningfulness as motivational factors based on the opinions of the X and Y Generations Teachers'. The study conducted through the qualitative method. The study group includes 24 teachers from X and Y generations who works in public schools. Data collected via semi-structured interview form. The data analyzed with the content analysis. It was found that teachers who are from different X and Y generations experiencing meaningful work in their professions but the dynamics behind the meaningfulness are different. As teachers from X generations experience meaningfulness according to integration with their identity, teachers from Y generation experience meaningfulness according to their roles as making difference and enjoyment. According to teacher's opinions, contribution for the next generations development and humanity are the main componets of the meaningfulness of their professions. Job satisfaction, happiness, loyalty, high ability to cope with problems are also in relation with meaningful work. Organizational and mangerial support and positive relations with colleagues were also found to be factors that positively or negatively affected meaningful work perception of teachers.

Keywords: Meaningful Work, Motivation, Teacher, Generation Difference, Work Psychology

Yabancı Dil Olarak Arapça Konuşma Öğretiminde Telkin Yöntemi Uygulamaları

Dr. Öğr.Üyesi Murat Demir - Dr. Öğr.Üyesi Murat Özcan - Dr. Öğr.Üyesi Gürkan Dağbaşı

ÖZ

Suggestopedia, 1960'lı yılların devamında ortaya çıkan, modern dil öğretim yöntemlerinden birisidir. İlk kez Bulgar psikiyatir Prof. Dr. Georgie Lozanov tarafından ortaya konulduğu bilinmektedir. Telkin sözcüğünün İngilizce'deki karşılığı olan Suggestopedia, dilimizde telkin ve eğitim ifadelerini kapsamaktadır. Bu yöntem ile birlikte, kişinin algılama kapasitesinin yüksek motivasyonla artırılması amaçlanmaktadır. Bir başka ifadeyle telkin yöntemi, insan beyninin daha etkili bir biçimde öğrenme sürecini nasıl gerçekleştirebileceği sorusuna cevap arayan bir anlayışla hareket etmektedir. Yöntem, birçok doğu Avrupa ülkesinde kullanılmış ve ilerleyen yıllarda, batı ülkelerindeki yabancı dil enstitülerinde de benimsenerek uygulamaları artmıştır. Bu çalışma ile, dünyada en yaygın konuşulan diller arasında yer alan Arapça'nın ülkemizde öğretimine ilişkin farklı bir bakış açısı sunulmaktadır. Türkiye'deki Arapça öğretiminin yoğun bir ders programı çerçevesinde gerçekleştirildiği İmam Hatip Liselerinde, suggestopedia yönteminin dört temel dil becerisinden biri olan konuşma becerisinin öğretiminde, öğrencilerin başarı düzeylerine hangi oranda katkı sağladığına dair bilgilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suggestopedia, Arapça Öğretimi, Arapça Konuşma Öğretimi

Yabancı Dil Olarak Arapça Yazma Öğretiminde Türk Öğrencilerin Karşılaştıkları Zorluklar ve Çözüm Önerileri

Dr. Öğr.Üyesi Gürkan Dağbaşı - Dr. Öğr.Üyesi Murat Özcan - Dr. Öğr.Üyesi Murat Demir

ÖZ

Türkiye’de Arapça, çok uzun bir süredir, ilkokuldan ortaokula, liseden üniversiteye, özel kurslardan devlet kurumlarına kadar çok geniş bir yelpazede yabancı dil olarak öğretilmektedir. Ülkemiz üniversitelerinde açılan ilahiyat fakültelerinin, Arap dili ve edebiyatı, Arapça mütercim-tercümanlık bölümlerinin sayısının çoğalması; Ortadoğu ülkeleriyle gelişen ekonomik, ticari ve kültürel ilişkilerimizin artması Arapçanın sadece bir ibadet dili olmadığını ayrıca diğer diller gibi günlük hayatta kullanılan bir dil olduğunu da insanlarımızın zihnine iyice yerleştirmektedir. Dil öğretiminde dört temel beceriden biri kabul edilen, dinleme, konuşma ve okuma becerilerinin son halkası olan yazma becerisinin yabancı dil öğretiminde de önemli bir yeri vardır. Öğrenilen dilin yazıya dökülmesi bireyin yabancı dilde kendini gerçekleştirmesine yadsınamaz katkılar sağlamaktadır. Arapçanın alfabe farklılığı, sesli harflerin bulunmayışı, her harfin başta, ortada ve sonda olmak üzere üç farklı forma sahip oluşu, yazılan ama okunmayan harflerin varlığı, okunan ve yazılmayan uzatmaların bulunması vb. bazı durumlar Arapça yazma öğretiminde bir takım zorluklara sebep olmaktadır. Bu çalışmada, yabancı dil olarak Arapça öğrenen Türk öğrencilerin yazma becerilerinde karşılaştıkları zorluklar tespit edilip, bu zorlukların giderilmesi için çözüm önerileri sunulmuş, başarılı bir yazma sürecinin nasıl gerçekleştirilebileceği ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Arapça, Yazma Öğretimi, Yazma.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Suriyeli Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarının Kalıplaşmış Dil Birimleri Açısından Görünümü

Dr. Öğr.Üyesi Başak Karakoç Öztürk - Dr. Öğr.Üyesi Bilal Erdem Dağıstanlıoğlu

ÖZ

Türkçenin söz varlığında geniş bir kullanım alanına sahip olan kalıplaşmış dil birimleri, sözlü ve yazılı iletişim sırasında sıklıkla kullanılmakta; dil öğretiminde de önemli bir yer tutmaktadır. Atasözleri, deyimler, kalıp sözler ve ikilemelerden oluşan kalıplaşmış dil birimleri Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin kendilerini hedef dilde daha etkili bir şekilde ifade edebilmeleri için gerekli yapılar olup aynı zamanda Türkiye Türkçesinin ve Türk kültürünün zenginliğini yansıtmaları bakımından oldukça değerlidir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de dilin kültürle ilişkisi bağlamında, dil öğrencilerinden hedef dilin kültürel ögesi olan bu birimleri öğrenmeleri beklenmektedir. Ülkemizde Türkiye Türkçesinde kalıplaşmış dil birimlerine yönelik çeşitli araştırmalar yapılmış ancak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özellikle de Suriyeli öğrencilerin yazılı ifadelerinde bu kültürel öğelere ne kadar ve nasıl yer verdiklerinin araştırılmadığı görülmüş, çalışmanın bu yönüyle özgün bir nitelik taşıyacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda yapılan araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin yazdıkları masalların kalıplaşmış dil birimleri açısından incelenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda Suriyeli öğrencilerin yazdıkları masalarda kalıplaşmış dil birimlerinden hangilerine yer verdikleri ve bunları anlamına uygun olarak kullanıp kullanılmadıkları araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 akademik yılında, Suriyeliler için “İleri Düzey Türkçe Eğitimi” projesi (Türkçe Eğitimi Şehir Merkezleri Projesi) kapsamında Çukurova Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde öğrenim gören Suriyeli öğrencilerden gönüllülük esasına göre seçilen 59 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma nitel araştırma olarak desenlenmiş, veriler doküman incelemesi yöntemi ile toplanmıştır. Öğrencilere yarım bırakılmış bir masal verilerek bu masalı tamamlamaları, 250-300 sözcükten oluşan bir masal yazmaları istenmiştir. Öğrencilere verilen yazma görevi için 60 dakika süre verilmiş, masallar derslere giren öğretim elemanları tarafından toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda en çok kullanılan kalıplaşmış dil biriminin ilişki sözleri olduğu ve bunların anlamına uygun olarak kullanıldığı saptanmıştır. Deyimlerin, ilişki sözlerinden sonra en fazla kullanılan kalıplaşmış dil birimi olduğu, Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin bazı deyimlere sıklıkla yer verdikleri görülmüştür. Ancak bazı öğrencilerin “yol açmak, can atmak, hoş karşılamak” gibi deyimleri anlamlarına uygun olmayan bir şekilde kullandıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Kalıplaşmış Dil Birimleri, Suriyeli Öğrenciler, Kalıp Sözler, Deyimler.

Yabancı Diller Yüksekokulu Öğrencilerinin Ödev İlgileri ve Yordayan Değişkenlerin Belirlenmesi

Dr. Dilek Yavuz Erkan - Doç.Dr. Ayten İflazoğlu Saban

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, yabancı diller yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin ödev ilgi puanlarını ve ödev ilgilerini yordayan değişkenleri belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda; ödev amaç, ödev yönetim, ödev tutum puanları ödev ilgi puanlarını ne ölçüde yordamaktadır? Ayrıca ödevleri zamanında yapma, sınıfa ödevsiz gelme puanları ile akademik başarı ve cinsiyet değişkenleri ile ödev ilgi puanları arasındaki ilişkiye de incelenecektir. Araştırma tarama türünde ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Çalışma evrenini Çukurova Üniversitesi yabancı diller yüksek okulunda okuyan hazırlık öğrencilerinin tamamı oluşturmuştur. Örneklemi ise araştırma verilerini toplamak amacıyla uygulanan veri toplama aracını yanıtlamayı kabul eden 309 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama araçları olarak; Xu (2009) tarafından geliştirilen ve araştırmacılar tarafından uyarlanan "Ödev İlgisi Ölçeği", "Ödev Amaç Ölçeği", "Ödev Tutum" ve "Ödev Yönetim Ölçeği" ile "Kişisel Bilgiler Formu" kullanılmıştır. Öğrencilerin akademik başarı düzeylerini belirlemek amacıyla bir ölçme aracı kullanılmamış, akademik başarının belirlenmesinde bütün dönem boyunca aldıkları notlar dikkate alınarak belirlenen genel not ortalamaları esas alınmıştır. Verilerin analizinde çoklu regresyon analizi türlerinden aşamalı regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular öğrencilerin ödev ilgi puanlarını; ödev tutum ölçeğinden aldıkları puanlar ile ödevleri zamanında yapma durumu ve cinsiyet değişkenlerinin yordadığını ortaya koymuştur. Kız öğrencilerin ödev ilgi puanları erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ödev İlgisi, Ödev Amaç, Ödev Yönetim, Ödev İlişkin Tutum, Hazırlık Okulu Öğrencileri

Yeni Ürün Üretiminde İş Gücü Ataması

Araştırmacı Kübra Şeker - Dr. Öğr.Üyesi Melik Koyuncu

ÖZ

Montaj hattı; nihai ürün elde edilmesi amacıyla üretim prosesleri ve sıralı iş adımlarını takip ederek, gerekli iş operasyonlarının ve montaj işlemlerinin tamamlandığı iş istasyonlarından oluşur. İstasyonlar arası hareket nihai ürünün ve üretim hattının karakteristiğine göre itme veya çekme hareketi ile istasyonlar arası ilerleyişe sahiptir. İşlem zamanına göre montaj hatları, (1) deterministik işlem zamanlı ve (2) stokastik işlem zamanlı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Görev zamanlarının önceden belirlenmiş standart zamanlar olduğu ve bu zamanların bir birimden diğerine herhangi bir değişim göstermediği varsayılan yaklaşım deterministik işlem zamanlı montaj hatlarını ifade etmektedir. Görev zamanlarının normal dağılımla ifade edildiği ve insan unsurunun görev zamanlarının değişken olmasına yol açtığı varsayımına dayanan yaklaşım ise stokastik işlem zamanlı montaj hatlarıdır. İlk olarak 1955 yılında tanımlanan "montaj hattı dengeleme problemi" günümüzde halen üzerinde yoğun bir şekilde çalışılan bir konu olup, probleme dair çalışmaların sürekli olarak güncelliğini koruduğu söylenebilir. Bu çalışmada prototip bir aracın seri üretime alınması durumunda, firmanın ihtiyacı olan montaj hattı dengeleme problemi ve yetenek gruplarına göre ayrılmış işçilerin atanması problemi ele alınmıştır. Çalışmada ilk olarak simülasyonun yapılabilmesi için her görevin zamanı, önceliği, sırası ve çalışan işçi sayısı belirlenerek sonuçta bir montajı tamamlamak için gerekli çevrim zamanı belirlenmiştir. Çalışma kapsamında; belirli yeteneklere sahip takımlardaki işgücünün bulunduğu karma modellenmiş montaj hatları için ise "dengeleme ve her istasyonda çalışacak çok becerili işgücü sayısını belirlemeyi" aynı anda yapan bir problem tanımlanmıştır. Yapılan analizler sonucunda problemde var olan işler, farklı işgücü alternatifleri göz önüne alınarak minimum sayıda işgücü ve istasyona atanmaya çalışılarak montaj hattının dengelenmesi sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Montaj Hattı Dengeleme, Beceri Tabanlı İş Gücü Atama, İş Gücü Atama, Grup Büyüklüğü Belirleme, Simülasyon

Yetişkin Otizmlı Bireylere Fotoğraf Çekme Becerisinin Öğretiminde Videoyla Model Olmanın Etkilliliği

Uzman Cansu Parlak - Doç.Dr. İbrahim Coşkun

ÖZ

Bu çalışmanın genel amacı; yetişkin otizmlı bireylere fotoğraf çekme becerisinin öğretiminde videoyla model olmanın etkililiğini belirlemektir. Bu araştırmanın bağımlı değişkeni; fotoğraf çekme becerisinin kazanılması, bağımsız değişkeni; videoyla model olma yöntemiyle fotoğraf çekme becerisinin öğretilmesidir. Bu çalışmada tek denekli araştırma yöntemlerinden denekler arası çoklu yoklama modeli kullanılmıştır. Araştırmaya dört yetişkin otizmlı öğrenci dâhil edilmiştir. Videoyla model olma yoluyla fotoğraf çekme becerisinin öğretilmesinde; başlama düzeyi, öğretim, izleme ve genelleme oturumları düzenlenmiş, becerinin öğretiminde tüm beceri yaklaşımı benimsenmiştir. Fotoğraf çekmek için gerekli olan tüm beceri basamakları kameraya çekilmiş ve cep telefonuna kaydedilmiş; ayrıca öğretim oturumlarında materyal olarak kullanılmıştır. Araştırma bulguları, yetişkin otizmlı bireylere fotoğraf çekme becerisinin öğretiminde videoyla model olmanın etkili olduğunu göstermektedir. Fotoğraf çekme becerisinin öğretimi bittikten sonra dört hedef öğrenciden üç öğrencinin bu beceriyi koruduğu, farklı ortam, farklı zamanda beceriyi sergileyebildiği ve genelleyebildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Fotoğraf Çekme Becerisi, Video Model.

Yetişkinlikte Benlik Kurgusu Değişiminin İncelenmesi

Dr. Bahadır Özcan

ÖZ

Benlik kurgusu, bireyin kendisini nasıl tanımladığını gösteren yollardır. Bu yollar, bireyin dünyayı algılayış biçimini, değerlerini, tutumlarını ve sosyal rollerini etkileyerek davranışını yönlendirmektedir. Benlik kurgusunun gelişiminde bireyin yakın ve uzak sosyal çevreyle kurduğu etkileşim önemli bir yer tutmaktadır. Benlik kurgusu, benlikle kültür arasındaki etkileşimle şekillenmekte ve bireyin bilişini, duygusunu ve güdüsünü etkilemektedir. Kültürle benlik arasındaki etkileşim düzeyi bireysel ve kültürel boyutta farklılıklar gösterebilmektedir. Kısaca, benlik kurgusu kişiden kişiye, toplumdan topluma farklılıklar gösterir. Kültürler arasındaki duygu, düşünce ve davranış farklılıkları, kültürlerde yaygın olan benlik kurguları arasındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Benlik, farklı yaş düzeylerinde kültürden farklı derecelerde etkilenmesi beklenir. Yani benlik kurgusunun boyutlarının bireyin yaşına bağlı olarak farklılıklar gösterebileceği öngörülmektedir. Ayrıca benliğin, toplumda meydana gelen kültürel değişimden de etkilenmesi beklenir. Bu bağlamda, araştırmanın amacını yetişkinlerin benlik kurgusunda meydana gelen gelişimsel değişimlerin incelenmesi oluşturmaktadır. Ayrıca, bu çalışma kapsamında benlik kurgusunu altı boyutta ölçen "Altılı Benlik Kurgusu Ölçeği (6BKÖ)"nin 26-60 yaş aralığındaki yetişkinler için geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması amaçlanmıştır. Bu çalışma betimsel desende tasarlanmış kesit el bir araştırmadır. Araştırmanın katılımcıları 26-60 yaş aralığında 201'i kadın, 188'i erkek ve 12 cinsiyet belirtmemiş toplam 401 yetişkinden oluşmaktadır. Benlik kurgusu ile ilgili verilerin toplanmasında, Harb ve Smith (2008) tarafından geliştirilen ve Türk kültürüne Özcan (2017) tarafından uyarlanan Altılı Benlik Kurgusu Ölçeği (6BKÖ) kullanılmıştır. Yetişkinler için oluşturulan yaş aralıkları ve bu yaş aralıklarına katılımcıların dağılımı; 20-25(30), 26-29(32), 30-39(195), 40-49(108) ve 50-60(36) olarak gerçekleşmiştir. Araştırma sonucunda 6BKÖ'nün 26-60 yaş aralığındaki yetişkinlere uyarlama sürecinde 364 kişiden elde edilen veriler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizinde (DFA) $\chi^2= 1244.42$ ve $sd=390$ bulunmuştur ($p<.001$). Bu değerlerin birbirine oranı ise $\chi^2/sd=3.19$ 'dur. Yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA) .07, karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) .97, normlaştırılmamış uyum indeksi (NNFI) .97 ve standardize edilmiş artık ortalamaların karekökü (SRMR) ise .04 olarak bulunmuştur. Bu bulgular iyi uyumu göstermektedir. 6BKÖ güvenirliğini değerlendirmek için hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı ilişkisel dikey benlik kurgusu için $\alpha=.92$, ilişkisel yatay benlik kurgusu için $\alpha=.92$, toplulukçu yatay benlik kurgusu için $\alpha=.93$, toplulukçu dikey benlik kurgusu için $\alpha=.97$, insancıl benlik kurgusu için $\alpha=.93$ ve kişisel benlik kurgusu için $\alpha=.91$ olarak bulunmuştur. Elde edilen bulgular, 6BKÖ'nin yetişkinler için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir. Benlik kurgusunun yetişkinlerin yaş aralıklarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre ilişkisel dikey benlik kurgusu, ilişkisel yatay benlik kurgusu, toplulukçu yatay benlik kurgusu, toplulukçu dikey benlik kurgusu ve insancıl benlik kurgusu boyutları yaş aralıklarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Benlik kurgusunun sadece kişisel benlik kurgusu boyutu yaşa göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bulgulardan yaş dönemlerinin benlik kurgusu üzerinde anlamlı farklılık yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılaşmanın gelişimsel bir boyutu olabileceği gibi kuşaklar arasındaki benlik kurgusu farklılaşmasından da kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Benlik Kurgusu, Yetişkinlik, Gelişim

Yurt İçi ve Yurt Dışı Alan Yazın Bağlamında Bir Gözden Geçirme: Okulda Duygusal İstismar

Arş.Gör. İrem Şahin

ÖZ

Duygusal istismar; çocuğa kendisini değersiz, seilmeyen, istenmeyen veya sadece başkalarının ihtiyaçlarını karşılaması halinde değerli olduğunu hissettiren, tekrarlanan davranış tarzlarıdır. Duygusal istismar çağdaş toplumların içinde barındırdığı kurum ya da kuruluşların herhangi birinde meydana gelme olasılığına sahiptir. Bu kurum ve kuruluşlardan çocuk ve ergenler için en yüksek etkiyi barındıran aile bağlamına ek olarak okul veya eğitim sistemi olarak adlandırılabilir bağlam üzerinde durulmalıdır. Çocuk büyüdükçe; arkadaş, öğretmen ve diğer insanların da etkisinde kalmakta ve anne-babanın etkileri değişikliğe uğramaktadır. Öğretmenin çocuk üzerindeki etkisi geniş ölçüde anne-babanın denetiminin dışında kalır. Tomison ve Tucci (1997), okul ortamının öğretmenler tarafından çocukların duygusal istismara maruz bırakılması potansiyeline sahip olmasına oldukça az dikkat çekildiğini dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin onayı öğrenciler için çok önemlidir ve öğretmenlerin davranışları, öğrencilerin okula karşı tutumlarını etkilemektedir. Bu nedenle öğrencilerin okul ortamında öğretmenleri tarafından maruz kaldıkları duygusal istismar, onların hayatlarının ileriki aşamalarını büyük oranda etkileyebilme potansiyeline sahiptir. Bu çalışmada, yurt içi ve yurt dışı alan yazında "okulda duygusal istismar" olgusunun nasıl yer aldığı ortaya konması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okulda Duygusal İstismar, Öğrenci, Öğretmen

Domestic and Abroad Area A Look at the Context of Literature: Emotional Abuse in School

Abstract

Emotional abuse; repetitive behaviours that make the child feel valued if it is worthless, unloved, undesirable, or just meeting someone else's needs. Emotional abuse has the potential to take place in any of the institutions or organizations that are hosted by contemporary societies. It should focus on the context that can be called the school or the education system in addition to the family context, which has the highest effect on children and adolescents. As the child grows; friends, teachers and other people, and the effects of the parents are changing. The influence of the teacher on the child remains largely out of parental supervision. Tomison and Tucci (1997) have noted that the school environment has received little attention by teachers to have the potency to expose children to emotional abuse. Teacher approval is crucial for students and teachers' behaviour affects their attitudes towards the school. For this reason, the emotional abuse that students are exposed to in their school environment by their teachers has the potential to greatly affect their later life. In this study, it was aimed to reveal how "emotional abuse in school" took place in domestic and foreign literature.

Keywords: Emotional Abuse In School, Student, Teacher

Konveksiyon-Difüzyon-Reaksiyon Denkleminin Optimal Kontrolü İçin İzdüşüm Esaslı Varyasyonel Çoklu Izgara Yöntemi

Doç.Dr. Aytekin Çıbık

ÖZ

Bu çalışmada izdüşüm esaslı varyasyonel çoklu ızgara yöntemi konveksiyon-difüzyon-reaksiyon denklemleri tarafından kontrol edilen bir optimal kontrol problemine uygulanmıştır. İlk önce birinci dereceden optimalite koşulları optimize et-kesikleştir yöntemiyle elde edilmiştir. Kesikli optimal kontrol problemi ifade edildikten sonra durum ve adjoint denklemin kararlılık özelliği gösterilmiştir. Her bir değişken için hatanın optimal olduğu sunulmuştur. sayısal örneklerle kararlılaştırma yönteminin kontrol, durum ve adjoint üzerindeki etkinliği ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vms, Konveksiyon-Difüzyon-Reaksiyon, Optimal Kontrol, Hata

Variational Multiscale Method for the Optimal Control Problems of Convection--Diffusion--Reaction Equations

Abstract

This study analyzes a projection-based variational multiscale (VMS) method for the optimal control problems governed by the convection-diffusion-reaction equations. Firstly, the first-order optimality conditions by the optimize-then-discretize method are derived. After expressing the discrete optimal control problem, the stability properties of state and adjoint variables are obtained. It is also proven that the error in each variable is optimal. Through numerical examples, the efficiency of the stabilization for the solutions of the control, state, and adjoint variables are shown.

Keywords: Vms, Convection-Diffusion-Reaction , Optimal Control, Error

1,2-(Tetrazol-1-YI)etan Üzerine Teorik Bir Çalışma

Dr. Öğr.Üyesi Hacer Gümüş

ÖZ

1,2-(tetrazol-1-yl)etan molekülünün geometrik parametreleri (bağ uzunlukları ve bağ açıları), titreşim (IR) ve NMR spektroskopileri, HOMO-LUMO enerjileri, elektrik ve elektronik özellikleri, Mulliken, NBO ve APT atom yükleri, moleküler elektrostatik potansiyel (MEP) yüzey analizleri ve termodinamik parametreleri Gaussian 09W programı kullanılarak hesaplandı. Hesaplanan bu teorik veriler ile deneysel [1] veriler tablolar ve şekiller yardımıyla karşılaştırıldı. Bütün bu teorik hesaplamalar yoğunluk fonksiyoneli (DFT) metodunda B3LYP ve HSEH1PBE seviyelerinde 6-311++G(d,p) baz seti ile gaz fazında ve taban durumunda hesaplandı.

Anahtar Kelimeler: 1,2-(Tetrazol-1-YI)etan, Titreşim (Ir) Frekansları, Elektrik ve Elektronik Özellikler, Moleküler Elektrostatik Potansiyel (Mep).

A Teoretical Study On 1,2-(Tetrazol-1-YI)ethane

Abstract

Molecular geometrical parameters of 1,2- (tetrazol-1-yl)ethane molecule, vibration (IR) and NMR spectroscopies, HOMO-LUMO energies, electrical and electronic properties, Mulliken, NBO and APT atomic charges, electrostatic potential (MEP) surface analyzes and thermodynamic parameters were calculated using the Gaussian 09W program. The calculated theoretical data were compared with experimental [1] data with the aid of tables and tables. All these theoretical calculations are calculated by using DFT/B3LYP and DFT/HSEH1PBE levels at the basis set of 6-311++G(d,p) in the gas phase and in the ground.

Keywords: 1,2-(Tetrazol-1-YI)ethane, Vibration (Ir) Frequency, Electric And Electronic Properties, Molecular Electrostatic Potential (Mep).

A Comparative Study On Binary Classification Methods: Support Vector Machines And Logistic Regression

Habib Ceesay - Doç.Dr. Filiz Kardiye

ÖZ

With data growing so rapidly, classification has become one of the most important and effective tools in machine learning and applied statistics, in which one can predict a given observation in the right class given some features. It is used in most sectors such as biomedical studies, Genetics, social science, marketing, etc. Data are said to be binary when each observation falls into one of two categories, such as: alive or dead, positive or negative, etc. Support Vector Machines (SVM) and logistic regression are intended for binary classification settings in which there are two classes. Support vector machines are a class of statistical models first developed in the mid-1960s by Vladimir Vapnik and they are very flexible due to the incorporation of kernel functions which can help separate and classify data that are not linearly separable while logistic regression has been so helpful in classifying binary data before the invention of SVM. However, Support Vector Machines can suffer a lot from unclean data containing, for example, outliers or mislabeled observations. In this study, the performances of both methods will be compared in the presence of outliers with a simulation study.

Anahtar Kelimeler: Support Vector Machine, Logistic Regression, Classification, Kernel Function, Outliers.

A Comparative Study on Binary Classification Methods: Support Vector Machines and Logistic Regression

Abstract

With data growing so rapidly, classification has become one of the most important and effective tools in machine learning and applied statistics, in which one can predict a given observation in the right class given some features. It is used in most sectors such as biomedical studies, Genetics, social science, marketing, etc. Data are said to be binary when each observation falls into one of two categories, such as: alive or dead, positive or negative, etc. Support Vector Machines (SVM) and logistic regression are intended for binary classification settings in which there are two classes. Support vector machines are a class of statistical models first developed in the mid-1960s by Vladimir Vapnik and they are very flexible due to the incorporation of kernel functions which can help separate and classify data that are not linearly separable while logistic regression has been so helpful in classifying binary data before the invention of SVM. However, Support Vector Machines can suffer a lot from unclean data containing, for example, outliers or mislabeled observations. In this study, the performances of both methods will be compared in the presence of outliers with a simulation study.

Keywords: Support Vector Machine, Logistic Regression, Classification, Kernel Function, Outliers.

Ag-Au-Cu Sıvı Alaşımının Viskozitesinin Geometrik ve Fiziksel Modellerle İncelenmesi

Prof.Dr. Ali Doğan - Doç.Dr. Hüseyin Arslan - Hacı Bayram İşlek

ÖZ

Bu çalışmada, Ag-Au-Cu üçlü sıvı alaşımının Aukompozisyonunun bir fonksiyonu olarak viskozitesi 1373 K de hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar Chou'nun General Çözüm Modeli (GSM), Muggianu, Toop, Kohler ve Hillert modelleri gibi geometrik modeller ve Steetharaman-Sichen, Kaptay, Hirai, Iida-Ueda-Morita, Gasior, Moelwyn-Hughes, Ideal Solution Modelleri gibi fiziksel modeller kullanılarak yapılmıştır. Tüm bu modellerle hesaplanan sonuçlar hem kendi aralarında hem de deneysel sonuçlarla karşılaştırılmış ve bu alaşım için öne çıkan en iyi model belirlenmiştir. Genel olarak, tüm modellerin sonuçları hem kendi aralarında hem de deneysel sonuçlarla uyum içinde olmakla beraber, tüm modeller içinde en iyi sonuç Steetharaman-Sichen modeli ile hesaplanan sonuç olmuştur. Geometrik modeller içinde ise en iyi sonuç Köhler modeli ile elde edilen sonuç olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sıvı Alaşım, Viskozite

Evaluation of Geometric and Physical Modelings of Viscosity of Ag-Au-Cu Liquid Alloy

Abstract

In this work, the viscosity of the Ag-Au-Cu ternary liquid alloy was calculated as a function of Au composition at 1373 K. These calculations were made using the geometrical models, such as Chou's General Solution Model (GSM), Muggianu Model, Toop Model, Kohler Model ve Hillert Model and physical models, such as Steetharaman-Sichen, Kaptay, Hirai, Iida-Ueda-Morita, Gasior, Moelwyn-Hughes, and Ideal Solution Model. The results calculated by all these models are compared between themselves and the experimental results. The best model for this alloy has been identified. In general, the results of all models are consistent with mutually each other and with experimental results, and the best result in all models is the result calculated by Steetharaman-Sichen model. In geometric models, the best result is the result calculated by the Kohler model.

Keywords: Liquid Alloy, Viscosity

Al-Cu-Si Sıvı Alaşımının Viskozitesinin Geometrik ve Fiziksel Modellerle İncelenmesi

Prof.Dr. Ali Doğan - Doç.Dr. Hüseyin Arslan - Hacı Bayram İşlek

ÖZ

Bu çalışmada, Al-Cu-Si üçlü sıvı alaşımının Al ve Cu kompozisyonunun bir fonksiyonu olarak viskozitesi 1375 K de hesaplanmıştır. Bu hesaplamalar Chou'nun General Çözüm Modeli (GÇM), Muggianu, Toop, Kohler ve Hillert modelleri gibi geometrik modeller ve Budai ve arkadaşları, Kozlov ve arkadaşları, Sichick ve arkadaşları ve Kaptay ve arkadaşlarının Modelleri gibi fiziksel modeller kullanılarak yapılmıştır. Tüm bu modellerle hesaplanan sonuçlar hem kendi aralarında hem de deneysel sonuçlarla mukayese edilmişler ve bu alaşım için öne çıkan en iyi model belirlenmiştir. Genel olarak, tüm modellerin sonuçları hem kendi aralarında hem de deneysel sonuçlarla uyum içinde olmakla beraber, tüm modeller içinde en iyi sonuç Muggianu modeliyle elde edilen sonuç olmuştur. Fiziksel modeller içinde ise en iyi sonuç Kaptay ve arkadaşlarının öne sürdüğü model ile hesaplanan sonuç olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sıvı Alaşım, Viskozite

Evaluation of Geometric and Physical Modelings of Viscosity of Al-Cu-Si Liquid Alloy

Abstract

In this work, the viscosity of the Al-Cu-Siternary liquid alloy was calculated as a fuction of Al and Cu composition at 1375 K. These calculations were made using the geometrical models such as Chou's General Solution Model (GSM), Muggianu Model, Toop Model, Kohler Model and Hillert Model and physical models such as Budai et al.Model, Kozlov et al. Model, Sichick et al.Model,andKaptay et al. Model. The results calculated with all these models are compared between themselves and the experimental results. The best model for this alloy has been identified. In general, the results of all models are mutually consistent with each other and with experimental results, and the best result in all models is the result calculated by Muggianumodel. In physical models, the best result is the result calculated by the Kaptay et al. model.

Keywords: Liquid Alloy, Viscosity

Bitlis İli ve Çevresinde Yetişen Bazı Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri

Rojda Sucuk - Doç.Dr. Rıza Binzet

ÖZ

İnsanlarla bitkiler arasındaki ilişkiye dayanan etnobotanik, özellikle bitkilerin insanların kültür ve deneyimlerini nasıl etkilediğini, insanların bu bitkileri nasıl kullandıklarını, uyguladığını ve nasıl ifade ettiklerini inceleyen bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Temelde antropoloji, botanik, doğal kaynak yönetimi ve çevre tarihini de içeren disiplinler arası bir alandır. Yabani bitkilerin yöresel isimleri, hangi hastalıklara iyi geldikleri ve kullanım amaçlarının bilinmesi bu alanda yapılacak çalışmalara kaynak oluşturacaktır (Yıldırım 2004). Dünya Sağlık Örgütü (WHO) bitkisel drogların sayısını 1900 olarak belirlemiştir. Tedavi amacıyla kullanılan yaklaşık 20.000 bitki türünün 600 kadar türü Türkiye’de yayılış göstermektedir (Öztürk M, Özçelik H, 1991). Bu çalışmada, Bitlis yöresinde yayılış gösteren 13 familyaya ait 3’ü endemik olmak üzere toplam 19 bitki türünün yöre halkı tarafından etnobotanik olarak kullanımı ele alınmıştır. Bitkilerle ilgili veriler yöre halkı ve Aktarlarla yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilmiştir. Çalışmada 19 bitkinin kullanım amaçlarının yanı sıra yöresel isimleri de verilmiştir. Bu tür araştırmalar ileride bölgede yapılacak olan farmakognozi alanındaki çalışmalara rehber olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bitlis, Etnobotanik, Endemik, Halk İlacı, Drog.

Biyolojik Taban Üzerine Mn₂O₃ Nano Yapılarının Oluşturulması

Dr. Öğr.Üyesi Harun Kaya

ÖZ

Fonksiyonel materyallerin üretimi yenilenebilir enerji alanında, ilaç taşıma sistemlerinde ve daha birçok alanda teknolojik açıdan oldukça önemlidir. Fonksiyonel materyallerin üretiminde mantar, bakteri, spor gibi biyolojik mikro-organizmalar farklı yüzey ve şekil özelliklerinden dolayı taban olarak kullanılması ilgi çekici bir araştırma alanı haline gelmiştir [1]. Silindirik geometriye sahip mantar hifleri ve bakteriler özellikle mikrotüp üretiminde tercih edilmektedir. MnOx yapılarının 600 F/g gibi yüksek teorik spesifik kapasitans değerine sahip oldukları bilinmektedir [2]. MnOx yüksek sipesifik kapasitansından dolayı mantar hifleri üzerinde kimyasal çöktürme yöntemiyle büyütüldü. Kimyasal çöktürme sonucunda elde edilen malzemenin morfolojik özellikleri taramalı elektro mikroskopu (SEM), yüzey alanı Brunauer–Emmett–Teller (BET) cihazı, elektrokimyasal özellikleri ise Gamry 3000 potansiyostat sistemi ile belirlendi. Mantar hifleri üzerinde MnOx kimyasal çöktürme yöntemi ile büyütüldükten sonra sırası ile 400 °C, 430 °C ve 460 °C’ de ısıtım işlem gerçekleştirilmiştir. Nanoyapılı Mn₂O₃/mantar malzemelerinin BET yüzey alan ölçümleri 400 °C, 430 °C ve 460 °C sıcaklıklarında ısıtım işlem görmüş numuneler için sırasıyla 45 m²/g, 61 m²/g ve 14 m²/g olarak saptanmıştır. 400 °C, ‘de ısıtım işlem görmüş numunede süperkapasitör elektrotunun kapasitansı 1000 çevrim boyunca 65 F/g değerinde neredeyse sabit kalmıştır. Maksimum kapasitans değeri ise 430 °C’ de ısıtım işlem gören numunede 78 F/g olarak belirlenmiştir. [1] Yoo, J.W., Irvine, D. J., Discher, D. E., Mitragotri, S. (2011). Bio-inspired, bioengineered and biomimetic drug delivery carriers. *Nature Reviews Drug Discovery*, 10, 521–535. [2] Radhamani, A.V., Krishna Surendra M., Ramachandra Rao M.S. (2018). Tailoring the supercapacitance of Mn₂O₃ nanofibers by nanocompositing with spinel-ZnMn₂O₄. *Materials & Design*, 139, 162-171.

Anahtar Kelimeler: Biyolojik Taban, Kimyasal Çöktürme, Süperkapasitör

Btpca Molekülünün Dft Metodu Kullanılarak Yapılan Teorik Hesaplamaları

Dr. Öğr.Üyesi Hacer Gümüş

ÖZ

Bu çalışmada, BTPCA molekülün X-ışını tek kristal yapısı CCDC 1498882 kodu ile Cambridge kristalografik yapı veri (CSD) tabanından alınıp Mercury programı yardımıyla Gauss View paket programında açıp GAUSSIAN 09 da hesaplandı. Hesaplamalar yoğunluk fonksiyonu teorisi (DFT) metodu ile B3LYP ve HSEH1PBE temel setiyle gaz fazında ve taban durumunda gerçekleştirildi. Gerçekleştirilen bu teorik hesaplama dosyalarından öncelikle molekülün moleküler parametrelerinden bağ uzunluğu ve bağ açısı tabloları yapıldı ve deneysel [1] parametreler ile karşılaştırıldı. Daha sonra BTPCA molekülünün titreşim spektrum analizi için hesaplanan teorik veriler ile deneysel FT-IR [1] veriler tablo yardımıyla karşılaştırıldı. Ek olarak, teorik olarak hesaplanan moleküler sınır orbital (HOMO ve LUMO) enerji değerleri şekil ile gösterildi ve bu enerji değerlerinden belirlenen dipol moment, toplam enerji, elektronegatiflik, kimyasal sertlik ve kimyasal yumuşaklık değerleri tabloda listelendi. Sonuç olarak; DFT metodu ile hesaplanan teorik verilerimizin deneysel [1] veriler ile uyum içinde olduğu gözlemlendi. Böylece yapılan deneysel çalışma yaptığımız teorik çalışma ile desteklenmiş oldu.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Moleküler Yapı Analizi, Ir, Dft/b3lyp, Dft/hseh1pbe, Homo-Lumo Enerjileri.

Theoretical Calculations of Btpca Molecule by Usiing Dft Method

Abstract

In this study, X-ray single crystal structure of BTPCA molecule was taken from Cambridge crystallographic structure data (CSD) with CCDC 1498882 code and opened in Gauss View package program with Mercury program and GAUSSIAN 09 was calculated. Calculations were performed with Density Functional Theory (DFT) method B3LYP and HSEH1PBE levels at 6-311++G(d,p) basis set in the gas phase and in the ground. From these theoretical calculation files, bond length and bond angle tables were made and compared with the experimental [1] parameters. Then the calculated theoretical data for vibration spectrum analysis of the BTPCA molecule was compared with the experimental FT-IR [1] date with the aid of table. Additionally, theoretically calculated molecular frontier orbital (HOMO and LUMO) energy data were displayed with figure and dipole moment, total energy, electronegativity, chemical hardness and chemical softness values were listed in Table. As a result; It was observed that the theoretical data calculated by DFT method were in agreement with the experimental [1] data. Experimental work in this way was supported by our theoretical study.

Keywords: Keywords: Molecular Structure Analysis, Ir, Dft/b3lyp, Dft/hseh1pbe, Homo-Lumo Energies.

Çiğ Sütte Bulunan Brucella Spp. ve Campylobacter Spp.'lerinin Prevalansı ve Antibiyotik Direnci

Öğr.Gör. Ayşe Karacalı Tunç - Öğr.Gör. Ulaş Çalışır - Öğr.Gör. Yusuf Alparslan Argun - Dr. Öğr.Üyesi Namık Kılınç

ÖZ

Gıda kaynaklı enfeksiyonlar önemli bir halk sağlığı problemidir. Her yıl yaklaşık 33 milyon insan diyareden hayatını kaybetmektedir. İnsanlarda diyareye neden olan Campylobacter türleri birçok sıcakkanlı hayvanların bağırsaklarında bulunmaktadır. İnsan enfeksiyonlarına ek olarak C.jejuni enfeksiyonları evcil çiftlik hayvanları, koyun, sığır, keçi ve domuz türlerinde de en yaygın gastroenterit sebebidir. Besin kaynaklı enfeksiyon etkenleri arasında Campylobacter cinsi bakteriler Avrupa'da ilk, Amerika Birleşik Devletleri (A.B.D.)'nde ise ikinci sırada yer almaktadırlar. Ülkemizde Campylobacter'lerin akut gastroenterit etkenleri arasında Salmonella cinsi bakterilerle birlikte ilk iki sırada yer aldıkları, hatta son yıllarda besin kaynaklı enfeksiyon etkenleri arasında ilk sıraya yerleştikleri bildirilmektedir. Daha önce İçdir bölgesinde süt örneklerinde Brucella araştırılmış fakat Campylobacter ile ilgili bir araştırma yapılmadığı görülmüştür. Bu çalışmada, İçdir bölgesine ait koyun ve sığır sütlerinde Campylobacter ve Brucella türlerinin hem varlığını hem de antibiyotik direncini belirlenmesi amaçlanmıştır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkla uğraşan çiftliklerden, sağım aşamasında çiğ sütleri ve hayvanların içtikleri sulardan örnekler alınmıştır. Süt örnekleri alındıktan sonra zaman kaybedilmeden laboratuara getirilmiştir. Ön zenginleştirme işlemi yapılmadan %5'lik koyun kanlı Columbia Blood ağara 100µl ekim yapılmıştır. Daha sonra elimizdeki süt örneği 4000xg'de 15 dk santrifüj yapıldı. Üstte biriken yağ kısmını ve üst sıvıyı atıp dipteki pelletten 100µl ekim yapıldı. 42°C'de 48 saat oksijensiz ortamda inkübasyona bırakıldı. Üreme olan örnekleri gram boyama, katalaz, oksidaz ve hippurat testleri ile izole edildi. Elde ettiğimiz Campylobacter türlerinden Sefuroksim, Amoxicilin, Ciprofloxacın, antibiyotik direnci ve MİC değerlerine bakıldı. Şimdiye kadar çalıştığımız süt örneklerinde Campylobacter spp. oranı %10 bulundu. Brucella türleri için toplanan süt örneklerinden ring testi yapıldı. Şimdiye kadar çalıştığımız süt örneklerinde Brucella oranı %5 bulundu. Çalışmamız hala devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Campylobacter, Brucella, Çiğ Süt

Çukurova Üniversitesi Yerleşkesinde Değişen Yapılaşmanın Biyolojik Çeşitlilik Üzerine Etkisi

Prof.Dr. Muzaffer Yücel - Prof.Dr. Zerrin Söğüt - Prof.Dr. Necattin Türkmen - Prof.Dr. Nuriye Say - Dr. Deniz Çolakradioğlu - Arş.Gör. Barış Kahveci - Arş.Gör. Veli Çeliktaş - Mehmet Arslan

ÖZ

Tarihi, kültürel ve ekolojik yönden çok zengin olan ülkemizde ise biyolojik çeşitlilik milli parklar, doğa koruma alanları, doğal sitler gibi 10 farklı kategoride korunmaktadır. Ancak bu kategorilerin dışında devlet kurumlarının bulunduğu alanlar ya da Çukurova Üniversitesinde olduğu gibi, üniversite yerleşkeleri de biyolojik çeşitliliğin korunduğu/korunabileceği önemli alanlardır. Araştırma alanını oluşturan Çukurova Üniversitesi Yerleşkesi, 1 977,26 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. Yerleşke sayısız bitki ve hayvan çeşidine ev sahipliği yapmakta ve yüksek bir biyolojik çeşitliliğe sahiptir. Amfibi ve sürüngenler açısından 20 civarında türe ev sahipliği yapan Yerleşke kuşlar açısından değerlendirildiğinde; Turaç (*Francolinus francolinus*) ve Dikkuyruklu Ötleğen (*Prinia gracilis*) başta olmak üzere 100 den fazla kuş türünün yaşam alanıdır. Memeliler açısından da son derece değerli olan alan Kuyruksüren (*Herpestes ichneumon*) ve Oklukirpi (*Hystrix indica*) başta olmak üzere 10'dan fazla memeli türün yaşam alanıdır. Bir taraftan sürekli gelişen ve büyüyen üniversite fiziki tesisleri, diğer taraftan zengin biyolojik çeşitlilik aynı alanda çekişme halindedirler, yani her yeni tesis bitki ve hayvan türlerinin yetişme ve yaşama alanını daraltmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Çukurova Üniversitesi Yerleşkesinde artan eğitim öğretim dokusu kapsamındaki yapılaşmaların biyolojik çeşitlilik üzerine etkilerinin belirlenmesidir. Amacı doğrultusunda çalışma 4 aşamadan oluşturulmuştur. Çalışmanın ilk aşamasında araştırma alanının yapılaşma durumu belirlenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümü olan floranın belirlenmesi süreci, floristik arazi çalışmaları ile gerçekleştirilmiştir. Arazi çalışmaları kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda bitkiler, öncelikle Raunkiaer'in hayat formlarına göre sınıflandırılmıştır. Daha sonra yerleşkedeki tür değişimlerinin belirlenmesi amacıyla floristik dönüşüm derecesi synantropizm indeksi kullanılarak belirlenmiştir. Çalışmanın üçüncü aşamasında fauna türlerinin tespiti gerçekleştirilmiştir. Fauna çalışmaları kapsamında yerleşkede arazi çalışmaları gerçekleştirilmiş; amfibi ve sürüngenler, memeliler ve kuşlar saptanmıştır. Amfibi ve sürüngenler için üç mevsim ikişer günden toplam 6 gün arazi çalışması yapılmıştır. Memeli türlerin saptanması çalışmalarında fotokapan tekniğinden yararlanılmıştır. Kuş türlerinin tespitinde arazi kullanım ve habitat farklılıkları dikkate alınarak 9 istasyon belirlenerek kuş gözlemleri gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın son aşamasında yerleşkedeki yapılaşmanın biyolojik çeşitlilik üzerine olan etkisi değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çukurova Üniversitesi Yerleşkesi, Flora, Fauna.

The Impact of Changing Structure on Biologic Diversity in Cukurova University Campus

Abstract

In our country which is very rich from historical, cultural and ecological aspects, biodiversity is protected in 10 different categories such as national parks, nature conservation areas, natural sites. However, besides these categories, university campuses like Çukurova University are also important areas where biological diversity can be protected / maintained, as well as in areas where government institutions are located at. Çukurova University Campus, which constitutes the research area, covers an area of 1 977, 26 hectares. Çukurova University Campus is home to countless plants and animals and has a high biological diversity. When it is evaluated from the point

of birds in the campus which is hosting about 20 species in terms of amphibians and reptiles; it is the habitat of more than 100 species of birds, including *Francolinus francolinus* and *Prinia gracilis*. The area, which is also very valuable for mammals, is the habitat of more than 10 mammals, mainly *Herpestes ichneumon* and *Hystrix indica*. On one hand, the constantly developing and growing university physical facilities, on the other hand, rich biodiversity are on the same area, that is, every new facility is reducing habitat of plant and animal species. The aim of this study is to determine the effects of the buildings on the biodiversity of the Çukurova University Campus in the context of increased education and training. The study was established in 4 stages in the direction of the aim. During the first phase of the study, the structure status of the research area was determined. The second part of the study in which flora was determined was carried out by floristic field studies. In line with the data obtained within the field studies, plants were first classified according to Raunkiaer's life forms. Later, in order to determine the species changes in the campus, the floristic conversion rate was determined by using the synantropizm index. In the third phase of the study, fauna species were identified. Within the scope of the fauna studies, field studies were carried out and amphibians, reptiles, mammals and birds were identified. For amphibians and reptiles, a total of 6 days field study was carried out during 3 seasons and two days in each season. Trophy Cam techniques were utilized in the detection of mammalian species. Bird observations were carried out by determining 9 stations taking land use and habitat differences into account in the detection of bird species. At the final stage of the study, the impact of the construction in the campus on biodiversity was assessed.

Keywords: Cukurova University Campus, Flora, Fauna.

Cupressus Sempervirens L. Türünün Polen Eksrakıtı ile Gümüş Nanopartikülü Sentezi ve Karakterizasyonu

Dr. Öğr.Üyesi Ersan Turunc - Doç.Dr. Rıza Binzet - Araştırmacı Oskay Kahraman - Prof.Dr. Hakan Arslan

ÖZ

Bu çalışmada, Cupressus sempervirens L. polen eksrakıtı kullanılarak yeşil sentez yöntemiyle gümüş nanopartikülleri (AgNP) sentezlenmiştir. C. sempervirens polen eksrakıtı Ag⁺ iyonunun indirgenmesinde indirgeyici ajan olarak kullanılmıştır. Nanopartikül oluşumuna polen ekstraktının miktarı, sıcaklık ve zamanın etkisi incelenmiştir. Nanopartiküllerin karakterizasyonu için UV-Vis spektroskopisi, Foton Korelasyon Spektroskopisi (PCS), Taramalı Elektron Mikroskobu (SEM), Enerji Dağılımlı X-Işını Spektroskopisi (EDX) ve X-Işınları Toz Difraksiyonu (XRD) analiz yöntemleri kullanılmıştır. Optimum reaksiyon şartları farklı miktarlarda polen eksrakıtı (5, 10, 15 ve 20 mL) ve 1.0 mM AgNO₃ (25 mL) kullanılarak belirlenmiştir. Reaksiyonun ilerleyişi UV-Vis spektroskopisi ile izlenmiştir. En yüksek nanopartikül oluşumunun 15 mL polen ekstraktı kullanıldığında elde edildiği tespit edilmiştir. Nanopartikül oluşumuna sıcaklığın (20, 40, 60, 80 ve 100 °C) etkisi de incelenmiştir. Başlangıçta sarı renkli olan polen eksrakıtına AgNO₃ (1.0 mM, 25 mL) tuzu eklenmesiyle renk koyulaşması gözlemlenmiş ve açık sarıdan koyu kahverengiye renk dönüşümü gerçekleşmiştir. Renk değişiminin dolayısıyla nanopartikül oluşumunun sıcaklık artışı ile birlikte daha hızlı gerçekleştiği görülmüştür. Çalışılan sıcaklıklarda en iyi nanopartikül oluşumunun 100 °C'de olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak nanopartikül oluşumuna reaksiyon zamanının etkisi incelenmiş ve üç saat süre sonunda nanopartikül oluşumunun yaklaşık aynı olduğu UV-Vis spektroskopisi ile belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar gözönünde tutulduğunda optimum reaksiyon şartlarının 15 mL polen ekstraktı, 100 °C sıcaklık ve üç saatlik reaksiyon süresi olduğu tespit edilmiştir. Taramalı elektron mikroskobu sonuçlarına göre nanopartiküllerin küresel morfolojiye sahip oldukları ve homojen bir dağılım gösterdiği görülmüştür. XRD sonuçlarına göre Ag nanopartiküllerin oluştuğu ve 00-001-1164 kart numarası ile eşleştiği tespit edilmiştir (Şekil 1). Partikül boyutu dinamik ışık saçılımı (DLS) tekniği kullanılarak ölçülmüş ve polen eksrakıtı kullanılarak sentezlenen nanopartiküllerin partikül boyutu ortalama 13.85 nm olarak ölçülmüştür. Sentezlenen Ag nanopartiküllerinin Zeta potansiyeli -27.60 mV olarak ölçülmüştür. Zeta ölçümlerine göre Ag nanopartiküllerin Zeta değerlerinin eksi değerlerde çıkması nanopartikülün yüksek derecede kararlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Teşekkür: Bu çalışma Mersin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Birimince 2015-AP3-1199 Proje Numarası ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cupressus Sempervirens, Polen, Nanopartikül Sentezi, Sıcaklık, Yeşil Sentez.

Density Functional Theory (Dft) Study Of Structural And Electronic Properties Of (E)-2-Hydroxy-6-[(4-Propylphenyl)imino]methylphenolate

Asst. Prof. Dr. Serap Uzun

Abstract

Schiff bases are compounds having C=N double bond and formed by reaction of a primary amine and an aldehyde. o-Hydroxy Schiff base derivatives are most commonly studied a class of Schiff bases because of their interesting photochromic and thermochromic features in the solid state. Furthermore, they are used as elements for the design of various molecular electronic devices such as optical switches and optical memory devices. The X-ray diffraction study of the target compound (E)-2-Hydroxy-6-[(4-propyl phenyl)imino]methyl phenolate has been studied in a previous publication. The purpose of this work is that the energetic and structural properties of the title compound are investigated by DFT method which is widely used in molecular modeling in recent years. The electronic properties (total energy, dipole moment, polarizability and first hyperpolarizability) of the title molecule in solvent media were examined using the B3LYP method with the 6-31G(d,p) basis set by applying the polarizable continuum model. The predicted nonlinear optical (NLO) properties of the title compound are greater than ones of urea which is the reference molecule used in the study of NLO properties of molecular systems. Total dipole moment and first hyperpolarizability values of the title compound was obtained as 5.5548 Debye, 9.8975×10^{-30} esu in the gas phase, respectively. So, it can be said that the studied molecule exhibits good NLO activity.

Keywords: Schiff Base, Dft, Nlo, Dipole Moment

Dimeric M-Oxo Bridged Rhenium(V) Complex as Catalyst in The Oxidation of Sulfides**Exp. Suleyman Bozkurt – Asst. Prof. Dr. Ilkay Gumus - Prof.Dr. Hakan Arslan****Abstract**

A new oxo-bridged dimeric rhenium complex has been synthesized and characterized by NMR, FT-IR spectroscopy and single crystal X-Ray diffraction techniques. The X-ray single crystal structure of the prepared complex reveals that the two rhenium atoms are six coordinated in a distorted octahedral environment. Each rhenium atom is ligated by a bidentate ligand, two terminal oxygen atoms and one bridging μ -oxo atom. The synthesized dimeric complex has been evaluated as catalyst for the oxidation of diphenyl sulfide to sulfoxide, using tert-butylhydroperoxide or hydrogen peroxide as the stoichiometric oxidant. The conditions for maximum conversion as well as selectivity for the diphenyl sulfoxide were optimized by varying different parameters such as the molar ratio of substrate to oxidant, the amount of the catalyst and reaction time. Depending on the reaction conditions, the sulfoxide was obtained in good yields and high selectivities. Acknowledgement: This study was supported by the Research Fund of Mersin University in Turkey with Project Number: 2017-1-TP2-2107.

Keywords: Synthesis, Oxorhenium(V) Complex, Oxo Bridged Complex, Single Crystal Structure, Oxidation Catalyst, Diphenyl Sulfoxide

Doğal Amino Asitlerden Türetilmiş Yeni Kiral Fosfin Ligandların Sentezi Karakterizasyonu ve Ketonların Asimetrik Transfer Hidrojenasyonu Tepkimelerinde Katalitik Aktifliklerinin İncelenmesi

Dr.Araştırmacı Orhan Altan - Dr.Araştırmacı Mustafa Kemal Yılmaz - Araştırmacı Simay İnce

ÖZ

Kiral bileşikler; başta ilaç sektörü olmak üzere, kimya sanayinin önemli yapı taşlarıdır. 2006 yılında Amerikan Gıda ve İlaç İdaresi (FDA) tarafından onaylanan bütün küçük moleküllü (<900 akb) ilaçların %80'inin kiral ve %75'inin saf enantiomer olması, konunun önemini sayısal olarak da ortaya koymaktadır. Bu kiral moleküllerin arasında sekonder alkollerin yeri önemlidir. Kiral sekonder alkollerin elde etmenin en genel yolu; enantiomerik olarak saf metal-katalizörleri varlığında, prokiral ketonların indirgenmesi şeklindedir. Asimetrik indirgeme; kiral katalizör varlığında moleküler hidrojenin hidrojen kaynağı olarak kullanıldığı asimetrik hidrojenasyon (AH) tepkimeleri ve kiral katalizör varlığında uygun donör molekülden hidrojen transferinin sağlandığı (2-propanol gibi) asimetrik transfer hidrojenasyon (ATH) tepkimeleri olarak iki farklı şekilde uygulanabilir. Yüksek basınç reaktörlerine ihtiyaç duyulmayan, ucuz kimyasalların hidrojen sağlayıcı olarak kullanıldığı, daha güvenli ve daha kolay uygulanabilir bir metot olan ATH tepkimelerinin önemi her geçen gün artmaktadır. Başta Ru olmak üzere, Ir ve Rh gibi metallerin, NN, NO, PO ve PNNP-tipi ligandlar ile birlikte, ketonların ATH tepkimelerinde katalizör olarak kullanımı oldukça yaygındır. Ancak PNO tipi ligandların asimetrik transfer hidrojenasyon tepkimelerindeki kullanımına ilişkin çalışmaların sayısı yok denecek kadar azdır. Bu bağlamda, yeni PNO tipi ligandların Ru(II) varlığında ATH tepkimelerinde incelenmesi, hem önemli katalitik sonuçlar elde edilebilme potansiyeli, hem de literatürdeki önemli bir boşluğun doldurulması bakımından üzerinde durulmaya değer bir konudur. Bu çalışmada; doğal amino asitlerden türetilen, nispeten ucuz, PNO tipi kiral fosfin ligandlarının ATH tepkimelerinde katalizör olarak kullanımı araştırılmıştır. Bu kapsam içerisinde, fosfor üzerindeki elektron yoğunluğunun ve sterik etkinin katalitik özellikler üzerine etkisi ayrıca incelenmiştir. PNO tipi hibrit 3 farklı ligandın, yapıları ¹H, ¹³C, ³¹P, ¹⁹F NMR, FT-IR ve kütle spektroskopisi teknikleri ile aydınlatılmıştır. Sentezlenen ligandların katalitik etkinliği, Ru(II) varlığında i-PrOH'ün hidrojen kaynağı olarak kullanıldığı ATH tepkimelerinde, 5 farklı keton üzerinde in-situ olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Katalizör, Rutenyum, Asimetrik Transfer Hidrojenasyon, Kiral Pno Ligand, Kiral Alkol

Teşekkür: Bu çalışma, Mersin üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenmiştir.(Proje No: 2017-2-AP1-2642)

Elastik Sayılar

Uzman Canan Topdemir - Araştırmacı Cengiz Topdemir

ÖZ

Bu çalışmada, sayıların kuvvetlerinden yola çıkılarak, belirli bir disiplin doğrultusunda elde edilen kuvveti oluşturan sayıların rakamları toplamının, kuvveti alınan sayıya eşit olduğu tespit edilmiş olup örnekleriyle anlatılmaktadır. $x, n \in \mathbb{Z}^+$ ve $x > 1$ olmak üzere, $x^n = abcde \dots$ şeklinde ifade edilebilen bir sayı olsun. Eğer; $a + b + c + d + e + \dots = x$ ise, Elde edilen x sayılarına Elastik Sayılar denir. Örnekler: $92 = 81$ $9 = 8 + 1$ $83 = 512$ $8 = 5 + 1 + 2$ $173 = 4913$ $17 = 4 + 9 + 1 + 3$ $183 = 5832$ $18 = 5 + 8 + 3 + 2$ $273 = 19863$ $27 = 1 + 9 + 8 + 6 + 3$ $74 = 2401$ $7 = 2 + 4 + 0 + 1$ $224 = 234256$ $22 = 2 + 3 + 4 + 2 + 5 + 6$ $285 = 1720368$ $28 = 1 + 7 + 2 + 0 + 3 + 6 + 8$ $355 = 52521875$ $35 = 5 + 2 + 5 + 2 + 1 + 8 + 7 + 5$ $186 = 34012224$ $18 = 3 + 4 + 0 + 1 + 2 + 2 + 2 + 4$ $456 = 8303765625$ $45 = 8 + 3 + 0 + 3 + 7 + 6 + 5 + 6 + 2 + 5$ $187 = 612220032$ $18 = 6 + 1 + 2 + 2 + 2 + 0 + 0 + 3 + 2$

Anahtar Kelimeler: Elastik Sayılar, Cengiz Topdemir, Türk Sayıları, Yeni Sayılar

Elastic Numbers

Abstract

In this study, it has been determined that the on the basis of the power of numbers; in the direction of a certain discipline sum of the numbers forming the force obtained is equal to the number from the forces of the numbers. $x, n \in \mathbb{Z}^+$ and $x > 1$ to be, $x^n = abcde \dots$ Get a number that can be expressed in the form of. if $a + b + c + d + e + \dots = x$ if The obtained x numbers are called Elastic Numbers. Examples: $92 = 81$ $9 = 8 + 1$ $83 = 512$ $8 = 5 + 1 + 2$ $173 = 4913$ $17 = 4 + 9 + 1 + 3$ $183 = 5832$ $18 = 5 + 8 + 3 + 2$ $273 = 19863$ $27 = 1 + 9 + 8 + 6 + 3$ $74 = 2401$ $7 = 2 + 4 + 0 + 1$ $224 = 234256$ $22 = 2 + 3 + 4 + 2 + 5 + 6$ $285 = 1720368$ $28 = 1 + 7 + 2 + 0 + 3 + 6 + 8$ $355 = 52521875$ $35 = 5 + 2 + 5 + 2 + 1 + 8 + 7 + 5$ $186 = 34012224$ $18 = 3 + 4 + 0 + 1 + 2 + 2 + 2 + 4$ $456 = 8303765625$ $45 = 8 + 3 + 0 + 3 + 7 + 6 + 5 + 6 + 2 + 5$ $187 = 612220032$ $18 = 6 + 1 + 2 + 2 + 2 + 0 + 0 + 3 + 2$

Keywords: Elastic Numbers, Cengiz Topdemir, Turkish Numbers, New Numbers

Fenilimino-4-Metoksisalisilaldehit'in Metal Komplekslerinin Sentezi

Dr. Öğr.Üyesi Selma Yıldırım Uçan

ÖZ

Schiff bazları koordinasyon kimyasında birçok çalışmaya konu olmuştur. Özellikle makrosiklik bileşiklerin sentezinde ara kademe rolünü oynamaları, ayrıca bazı komplekslerin oluşum mekanizmalarının incelenmesiyle birçok biyokimyasal reaksiyon mekanizmalarının aydınlatılması, bu konu üzerindeki çalışmaların artmasına neden olmuştur. Bu çalışmada; 4-Metoksisalisilaldehit bileşiğinin metanollü ortamda anilin ile reaksiyonundan; fenilimino-4-metoksisalisilaldehit ligandı elde edildi. Metil alkolde çözülmüş olan fenilimino-4-metoksisalisilaldehit ligandına, metanolde çözülmüş Co(II), Cu(II) ve Zn(II) asetat tuzları ilave edilerek renkli kompleksler sentezlendi. Sentezlenen ligand ve komplekslerin yapıları; FT-IR, ¹H-NMR, TG-DTG, Magnetik Susseptibilite, Kondüktometrik Ölçümleri ve Elementel analiz yöntemleriyle aydınlatıldı. Sentezlenen kompleksler monomerik yapıdadır ve dörtlü koordinasyona sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Schiff Bazı, Metal Kompleksler, İletkenlik, Termal Analiz

Grafenin Fonksiyonel Hale Getirilmesinde Kullanılan Yeni Yaklaşımlar

Dr. Öğr.Üyesi Selda Doğan Çalhan

ÖZ

Grafen sp² hibrid yapısında karbon atomlarından oluşan, bal peteği görünümünde ve 2 boyutlu olup grafitin tek katmalı düzlemsel halidir. Grafen ve grafene dayalı nanoyapılar keşfedikleri günden itibaren sahip oldukları ilginç elektronik ve optik özelliklerinden dolayı sensör dizaynı, ilaç taşıyıcı sistemler ve enerji depolama gibi birçok farklı alanda kendine uygulama alanı bulmuştur (1). Çok yönlü olarak çalışılabilen bu nanaoyapıların uygulamaları ile ilgili belki de en büyük problem yapıları itibarıyla aglomerasyona eğimli olmalarıdır. Bu sorunun giderilmesi için kullanılan fonksiyonel hale getirme yöntemlerinde temel yaklaşım ise özellikle yüzey karbon atomlarına çeşitli ligantların fiziksel ve /veya kimyasal bağlanması şeklindedir. Kovalent ve non kovalent fonksiyonel hale getirme işlemlerinde yapıya hidrofilik yada hidrofobik fonksiyonel gruplar bağlanarak bu yapıların dispers olabileme yetenekleri artmaktadır (2). Ayrıca seçilen yöntem kullanılan ligant ve tercih edilen çözücü sistemleriyle bu yapıların fonksiyonel hale getirilme prosesleri amaca uygun tasarlanabilir. Grafenlerin fonksiyonel hale getirilmesinde kullanılan birçok farklı yöntem olmakla beraber son yıllarda özellikle tercih edilen bazı çözücü sistemlerin bu süreci olumlu yönde geliştirdiğine dair çalışmalar söz konusudur. Bu alanla ilgili yapılan sınırlı çalışma sayıları dikkate alınarak tasarlanan bu çalışmada grafenlerin fonksiyonel hale getirilmesinde kullanılan son yaklaşımlar ve sağladığı katkılarla ilgili değerlendirmeler paylaşılacaktır.

Kaynaklar 1. Hayyan M, Abo-Hamad A, AlSaadi M A, Hashim M A. Functionalization of graphene using deep eutectic solvents. *Nanoscale Research Letters*, 2015, 10:324, 2-26. 2. Shaabani A, Afshari R. Magnetic Ugi-functionalized graphene oxide complexed with copper nanoparticles: Efficient catalyst toward Ullman coupling reaction in deep eutectic solvents. *Journal of Colloid and Interface Science* 2018, 510, 384–394.

Anahtar Kelimeler: Grafen, Nanoteknoloji, Karakterizasyon

Hesaplamalı Kimya Methodu ile Lokal ve Global Kimyasal Hesaplamaları

Arş.Gör.Dr. Zeynep Demircioğlu - Prof.Dr. Orhan Büyükgüngör
Prof.Dr. Cem Cüneyt Ersanlı

ÖZ

DeneySEL olarak elde edilemeyen, izole bir organik moleküle ait kimyasal aktivite ve yapısal özellikler Yoğunluk Fonksiyonel Kuramı (YFK) ile B3LYP/6-31G(d,p) baz seti seçilerek hesaplanmıştır. Elektrofilik ve nükleofilik bölgelerin tayini kimyasal aktivite hesabı, Fukui fonksiyon hesabı, moleküler elektrostatik potansiyel haritası (MEP), Mulliken populasyon (MPA) ve doğal populasyon methodu (NPA) kullanılarak elde edilmiş ve yorumlanmıştır. Moleküle ait elektrofilik/nükleofilik bölge tayini ve Fukui fonksiyon analizi lokal bir davranış sergilerken, global kimyasal hesaplamalar ise HOMO-LUMO enerji aralığı, iyonizasyon potansiyeli (I), elektron kapma eğilimi (A), elektronegativite (χ), elektrofilik indeks (w), sertlik (η) ve yumuşaklık (s) verilerine dayanmaktadır. Hesaplanan kimyasal aktivite, MEP yüzeyi, Fukui fonksiyon hesabı, lokal ve global kimyasal özellikler, net yük analiz hesapları (MPA ve NPA) elektrofilik/nükleofilik bölge analizinde birbirini destekler yönde sonuç vermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yoğunluk Fonksiyonel Kuramı (Yfk), Elektrofilik ve Nükleofilik Bölgeler, Lokal ve Global Kimyasal Parametreler

Local and Global Chemical Descriptor Calculations With Chemical Computational Method

Abstract

The theoretical calculations using density functional theory (DFT) methods with B3LYP combined with standard 6-31G(d,p) basis set have been performed to search for investigating the chemical activity and structural properties of the isolated molecule that cannot be examined experimentally. Electrophilic and nucleophilic attack and the region of chemical activities are also calculated by Fukui function, MEP, MPA and NPA analyses. The behavior of molecule as electrophilic and nucleophilic attack during reaction was depended on the local behavior of molecule. Also, the global chemical descriptors which are the HOMO-LUMO energy, energy gap (ΔE), ionization potential (I), the electron affinity (A), absolute electronegativity (χ), electrophilicity index (w), the absolute hardness (η) and softness (s) determine the chemical reactivity, kinetic stability, soft or hard stability of molecules. The MEP surface, Fukui function analysis, local and global chemical descriptors and atomic charge distribution results are supported each other for identifying the electrophilic and nucleophilic attacks.

Keywords: Density Functional Theory (Dft), Electrophilic And Nucleophilic Nature, Local And Global Chemical Descriptors

Hirshfeld Surface Analyses and Crystal Structures of Copper (II) Complexes of an Acetamide Derivative Ligand Directed by Non-Covalent Interactions

Asst. Prof. Dr. Gün Binzet - Asst. Prof. Dr. İlkey Gümüş - Dr. Ulrich Flörke
Exp. Demet Sezgin Mansuroglu - Prof. Dr. Hakan Arslan

Abstract

In the present work, the crystal and molecular structures of two different copper complexes were reported. Single-crystal X-ray diffraction data of the prepared complexes were collected at 120(2) K using a Bruker AXS SMART APEX CCD diffractometer. For the data collection monochromated Mo-K α radiation ($\lambda = 0.71073 \text{ \AA}$) was used. Data integration, scaling and empirical absorption correction was carried out using SHELXS-97 program. The structures were solved using direct Fourier methods and refined by full-matrix least-squares against F². Both complexes show a slightly distorted square-planer geometry coordinated Cu(II) centre and crystallizes in monoclinic system with $Z = 4$, but the space groups are different. The space groups of the complexes were found P21/c for complex 1 and for C2/c complex 2, respectively. The ligands coordinated to metal in bidentate form, so that neutral complexes of the type cis-[ML₂] were obtained. The unit cell parameters of complex 1, $a = 15.511(2)$, $b = 13.4613(17)$, $c = 17.630(2) \text{ \AA}$ and $\beta = 108.140(3)^\circ$ while the unit cell parameters of complex 2, $a = 20.381(3)$, $b = 17.532(3)$, $c = 14.602(3) \text{ \AA}$ and $\beta = 90.303(3)^\circ$. The bond lengths of the carbonyl and thiocarbonyl groups lie between those for double and single bonds. The N-C bond lengths of the O-C-N-C-S unit of complexes are shorter than the average single C-N bond length of $1.48 \text{ \AA}$, indicating a strong delocalization within the O-C-N-C-S fragment. Hirshfeld surfaces analysis and two dimensional fingerprint plots of both complexes were examined to determine the intermolecular interactions in the crystal packing. The Hirshfeld surface analysis of complexes demonstrate that the most important contributions for the crystal lattice are from H $\cdots$ H and H $\cdots$ C/C $\cdots$ H interactions. Acknowledgement: This study was supported by the Research Fund of Mersin University in Turkey with Project Number: 2015-AP4-1162.

Keywords: Thiourea; Copper(II) Complex; Single Crystal Structure; Molecular Structure; Hirshfeld Surface.

İlkbahar ve Sonbahar Döneminde Marul Bitkisinin Gelişimi, Mineral Madde Alımları ve Yaprak Nitrat Miktarına Led Aydınlatmaların Etkisi

Öğr.Gör. Seda Bice Ataklı - Doç.Dr. Sezer Şahin

ÖZ

Seralarda yapay ışıklandırma bitki gelişiminde son dönemlerde kullanılmaya başlanmış kültürel uygulamalar arasındadır. Led ışıklandırmalar bitkinin ışıklandırma süresini artırmayı hedefleyip ürünün erken yetiştirme süresi ve mineral madde içeriği üzerine etkili olmayı hedeflemektedir. Bu amaçla, bir yıl içerisinde serada topraksız yetiştiricilik şartlarında ilkbahar ve sonbahar döneminde yapay ışıklandırmanın bitki gelişimi üzerine etkileri belirlenmiştir. Funnly F1 marul çeşidi 2:1 oranında kokopit ve perlitin karışımı yetiştirme ortamında PVC saksılarda damlama sulama sistemi kullanılarak yetiştirilmiştir. Her parselin üzerine kırmızı, mor, mavi ve sarı olmak üzere 4 farklı Led ışık kaynağı yerleştirilerek 3 saksı bir parsel olarak kabul edilmiştir ve her saksıda 3 bitki olacak şekilde oluşturulmuştur. Bu bitkilerin tamamında gözlem yapılmıştır. Deneme, tesadüf parselleri deneme desenine uygun şekilde 3 tekrarlı olarak düzenlenmiştir. Yapılan bu çalışma sonucunda, farklı led ışıklarının pazarlanabilir bitki baş ağırlığı, bitki çapı, bitki boyu ve klorofil oranı üzerine etkisi istatistiksel olarak önemsiz bulunmuş olup SÇKM, pH ve titre edilebilir asit oranları üzerine etkisi istatistiksel olarak önemli bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Topraksız Tarım, Led Işık, Kıvrıkcık Marul

Development of Lettuce Plant in Spring and Autumn Period, Effects of Led Illumination on The Quantity of Mineral Substrates and Leaf Nitrate

Abstract

Artificial lighting in greenhouse plant growth come into use culture introduction between recently. Led lighting plant aim to lighting period to increase goods early cultivation period and mineral material included above have influence. To this end, one year inside greenhouse landless cultivation conditions has been determined spring and autumn under artificial lighting plant growth above influence. Funnly F1 lettuce has been cultivation 2:1 in proportion cocopeat and perlite mixed habitat PVC noddle drip irrigation system use. Every parcel above sustained red, purple, blue and yellow impending 4 different led light source to place 3 noddle one parcel as and every noodle establisher 3 plant. Plants in all observed. Experiment as regulation coincidence parcel experiment desing properly 3 repetative. This study as a result of different led light marketable plant sports heavy weight, plant diameter, plant height and chlorophyll retefor above to the effect statistical as find unimportant SÇKM, pH and titratable acidity rates above effective statical find important.

Keywords: Soilless Culture, Led Light, Crisp Lettuce

İş Kazalarının Önlenmesinde Psikoteknik Testlerin Yeri ve Önemi

Dr. Öğr.Üyesi Nurcan Temiz - Eda Kılıç

ÖZ

İş kazalarının nedenleri arasında çalışan ile yürütülen iş arasındaki uyumsuzlukların önemli bir etken olduğu bilinmektedir. Çalışanın işe uyumu konusu; fiziksel, fizyolojik ve psikolojik uygunlukla doğrudan ilişkilidir. Bunlardan belirlemenin en zor olduğu bileşen, psikolojik uygunluğun saptanmasıdır. Psikoloji bilim dalı uzun süredir, endüstri kuruluşlarının çalışan seçimlerinde; iş kazası, meslek hastalığı, ergonomi ve yönetim başlıkları altında uygun metod önerilerine katkıda bulunmaktadır. Psikoloji bilim dalı altında değerlendirilen psikoteknik testlerin uzmanlarca yürütülmesi yeni sayılmayan temel bir uygulamadır. Esasen psikoteknik testler yürütülen işin gereği çalışmada aranan özelliklerin sorgulanması amacıyla uzmanlarca hazırlanan testlerin uygulanarak sonuçların değerlendirildiği davranışsal bir ölçüm tekniğidir. 1960'lı yıllardan başlayarak, psikolojik ve ilişkili motivasyonel etmenlerin iş kazalarıyla ilişkisi parametrik olarak incelenmeye başlanmıştır. Çalışanların soyut zeka düzeylerinin iş kazası oluşumuyla doğrudan ilişkili olduğu belirlenmiştir. 20. yüzyıl başlarında ise tehlikeli iş kollarında makinelerin merkeze alındığı mühendislik çözümlerinin iş kazalarının azalmasında etkili olduğu üzerinde durulmuştur. Bir süre sonra makinelerle ilgili tedbirlerin iş kazalarının azalmasında yeterli olmadığı, çalışan psikolojisi gibi etkenlerin iş kazalarıyla ilişkilendirilmesinin yeterli olabileceği tekrar etraflıca incelenen bir konu başlığı olmuştur. Günümüzde iş kazalarının nedenleri incelendiğinde % 90 oranında çalışanın % 10 oranında ise kullanılan araç gereç ve ortam koşullarının etkili olduğu açıklıkla ortaya konmuştur. Önlem geliştirmede çalışan psikolojisinin yürütümü ile ilgili bütün aşamalarda, mühendislik ve genel işletme bilgilerinin eksiksiz değerlendirilmesi bir zorunluluktur. Diğer bir ifade ile modern ve etkili bir yaklaşım olarak önleyici tedbirlerin (proaktif yaklaşımlar) iş kazalarını azaltmada ki yeterliliği işin gerekleriyle örtüşen çalışan seçimini zorunlu hale getirmiştir. 6331 sayılı İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu'nda işe uygunluğun bir işveren sorumluluğu olduğu vurgulansa da, gelişmiş ülkelere kıyasla psikolojik uygunluk araştırma ve testlerinin sınırlı alanlarda uygulandığı bilinmektedir. Bu alandaki eksikliğin giderilmesi için psikoteknik testlerin farklı çalışma alanları için uygulanarak sonuçların irdelenmesi bir zorunluluktur. Ayrıca iş kazaları sonucunda yapılan kök – neden analizlerinde, uzmanların çalışan psikolojisini dikkate alarak çözümler yapması ve bunun doğru şekilde raporlanıp değerlendirilmesi iş kazası ve meslek hastalıklarının azalmasında etkili olacaktır. Bu çalışmada öncelikle psikoteknik yöntem ve testlerin ülkemiz ve dünya ölçeğinde karşılaştırmalı bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu karşılaştırmalı analiz sonucunda ülkemizde yürütülecek etkin uygulamalar için mevcut eksikliklerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Psikoloji, Psikoteknik Test, İş Kazası

Kontra $\$e^{\ast}\theta$ -Sürekli Fonksiyonlar Üzerine

Dr. Öğr.Üyesi Murad Özkoç - Burcu Sünbül Ayhan

ÖZ

Sürekliplik kavramı gibi topolojide önemli bir yer teşkil eden kavramlardan biri de kontra süreklilik kavramıdır. Sürekliplik gibi kontra süreklilik kavramının da zayıf ve güçlü formları, birçok matematikçi tarafından tanıtılmış ve birtakım temel özellikleri araştırılmıştır. Sürekli fonksiyonlar gibi literatürde geniş bir yere sahip olan kontra süreklilik kavramı ilk olarak 1996 yılında J. Dontchev tarafından tanıtılmış ve bir topolojik uzaydan herhangi bir topolojik uzaya tanımlı bir fonksiyon için açık kümelerin fonksiyon altındaki ters görüntülerinin kapalı küme olması şeklinde tanımlanan kontra süreklilik kavramına dair birtakım temel sonuçlar elde edilmiştir. Zaman içerisinde bu kavramın birçok farklı formları tanıtılmış ve çalışılmıştır. Bunlardan bazıları 2001 yılında S. Jafari ve T. Noiri tarafından tanımlanan kontra α -süreklilik; 2002 yılında yine S. Jafari ve T. Noiri tarafından tanımlanan kontra β -süreklilik; 1999 yılında J. Dontchev ve T. Noiri tarafından tanımlanan kontra yarı-süreklilik; 2005 yılında A.A. Nasef tarafından tanımlanan kontra β -süreklilik; 2001 yılında M. Caldas ve S. Jafari tarafından tanımlanan kontra β -süreklilik ve 2012 yılında M.K. Gosh ve C.K. Basu tarafından tanımlanan kontra β -süreklilik kavramlarıdır. Bu çalışmanın esas amacı ise 2015 yılında A.M. Farhan ve X.S. Yang tarafından tanıtılan $\$e^{\ast}\theta$ -kapalı kümeler yardımıyla M. Caldas tarafından tanımlanan kontra $\beta\theta$ -süreklilik kavramından daha zayıf fakat E. Ekici tarafından tanımlanan kontra $\$e^{\ast}\theta$ -süreklilik kavramından daha güçlü bir kavram olarak karşımıza çıkan kontra $\$e^{\ast}\theta$ -sürekli fonksiyonların karakterizasyonlarını elde etmek ve literatürde yer alan diğer bazı kontra süreklilik kavramları ile aralarındaki birtakım ilişkileri ortaya koymaktır. Ayrıca kontra $\$e^{\ast}\theta$ -sürekli fonksiyon kavramının, ayırma aksiyomları, kompaktlık ve bağlantılılık kavramlarının bazı genel formları ile aralarındaki ilişkiler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: $\$e^{\ast}\theta$ -Açık Küme, $\$e^{\ast}\theta$ -Kapalı Küme, Kontra $\$e^{\ast}\theta$ -Süreklilik, $\$e^{\ast}\theta$ -Süreklilik, Kontra $\$e^{\ast}\theta$ -Kapalı Graf.

Korunan Alan Yönetim Etkinliğinin Artırılmasında Paydaş Analizi Yönteminin Rolü: Göreme Tarihi Milli Parkı Örneği

Dr. Deniz Çolakkadıoğlu - Prof.Dr. Muzaffer Yücel

ÖZ

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de çoğu korunan alan, özellikle kırsal kesimde, insan yerleşimlerine yakın bölgelerde yer almakta ve içerdiği kaynaklar, alan sınırları içerisinde ya da çevresinde yaşayan halk için geçim kaynağı olmaktadır. Bu nedenle başta yönetimden sorumlu kurumlarla yerel halk arasında, alan kaynak değerlerinin korunması ve kullanımı konularında çatışmalar oluşmakta; dolayısıyla da bu alanlarda yönetim oldukça zor ve karmaşık bir yapıda gerçekleştirilmektedir. Bu durum korunan alanların etkin yönetimini etkilemektedir. Günümüzde korunan alan yönetimine etkin katılımın gerekliliği kabul görmüş olmakla birlikte, katılımın düzeyi, kimleri içereceği, zamanı gibi kapsamlı ilgili konular ve hangi kurumsal yapı tarafından oluşturulabileceği konularında dünyada ortak bir yaklaşım bulunmamaktadır. Çünkü her ülkenin yasal sistemi, örgütlenme yapısı ve hatta ülkeler kapsamında bile değişik bölgelerin sosyo ekonomik düzeyleri farklılık göstermektedir. Dolayısıyla da uluslararası stratejilerle geliştirilen birçok yönetim modeli, farklı ülkelerde farklı yöntemlerle uygulanmaktadır. Bu yöntemlerden biri de paydaş analizi yöntemidir. Göreme Tarihi Milli Parkı, ülkemizde yasal statü gereklilikleri nedeniyle yoğun çatışmaların yaşandığı korunan alanlardan biridir. Bu nedenle bu çalışmada etkin korunan alan yönetiminde paydaş analizi yönteminin rolü Göreme Tarihi Milli Parkında araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda bu çalışmada Göreme Tarihi Milli Parkında katılımcı kırsal değerlendirme yaklaşımı ile paydaş analizi 4 aşamada gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında paydaş analizi çalışmasından beklenen amaçlar belirlenmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında Göreme Tarihi Milli Parkı'nda gerçekleştirilen toplantılarla paydaşlar belirlenmiştir. Çalışmanın üçüncü aşamasında ise paydaş karakter özellikleri belirlenmiştir. Bu aşamada "Etki Düzeyi Analizi", "Etkilenme Düzeyi Analizi" ve "Önem Düzeyi Analizi" kullanılarak paydaşların karakterleri belirlenmiştir. Çalışmanın dördüncü aşamasında ise paydaş ilişkileri araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, Göreme Tarihi Milli Parkı'nda katılımcı kırsal değerlendirme yaklaşımı ile gerçekleştirilen paydaş analizi sonuçları değerlendirilerek, etkin korunan alan yönetiminde paydaş analizi yönteminin etkinliği tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göreme Tarihi Milli Parkı, Korunan Alan Yönetimi, Paydaş Analizi

The Role of Stakeholder Analysis Method in Increasing the Effectiveness of Protected Area Management: The Case Study of Goreme Historical National Park

Abstract

Most of the protected areas in our country, like all around the world, are located close to human settlements and their resources serve as mainstay for people living within or around this protected area. Therefore management plans and their practices which are prepared isolated from management process of locals result in conflicts between institution which are responsible for management and locals in issues concerning protection and usage of protected area resources. This case influence effective management of mentioned areas. Today, there is not a common approach in the world in terms of the issues such as the level of participation, the type of participation, the time and the issues related to the scope and the institutional structure that can be created by the necessity of effective participation in protected area management. Because of the

legal system, organizational structure and even the scope of each country, the socio-economic levels of different regions vary. Therefore, many management models developed with international strategies are implemented in different countries with different methods. One of these methods is stakeholder analysis. Göreme Historical National Park is one of the protected areas where intense conflicts are experienced due to legal status requirements in our country. For this reason, in this study, the role of the stakeholder analysis method in effective protected area management was investigated in Göreme Historical National Park. For this purpose, stakeholder analysis was carried out in 4 steps in the Göreme Historical National Park by participatory rural evaluation approach. In the first phase of the study, the objectives expected from the stakeholder analysis study were determined. In the second phase of the study, stakeholders were identified with the meetings held in Göreme Historical National Park. In the third stage of the study, stakeholder character attributes were determined. At this stage, the characteristics of the stakeholders were determined by using "Impact Level Analysis", "Exposure Level Analysis" and "Power and Leadership Analysis". In the fourth phase of the study, stakeholder relations were explored. As a result of the study, the effectiveness of the stakeholder analysis method in effective protected area management was discussed by evaluating the results of the stakeholder analysis carried out with participatory rural evaluation approach in Göreme Historical National Park.

Keywords: Göreme Historical National Park, Protected Area Management, Stakeholder Analysis

Kuaterniyonlar ve E^4 Te Hamilton Hareketleri

Dr. Öğr.Üyesi Hasan Es

ÖZ

Bu çalışmada, 4-boyutlu Öklid uzayı E^4 te homotetik hareketlerin kuaterniyonlar ile ifadesi verilmiş ve bu hareketlerin pol noktaları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuaterniyon, Homotetik Hareket, Pol Noktası

Quaternions and Hamilton Motions in E^4

Abstract

In this study, homothetic motions in 4-dimensional Euclidean space E^4 are given by using quaternions, and pole points of these motions are studied.

Keywords: Quaternion, Homothetic Motion, Pole Point

Metal Nanopartiküllerin Yeşil Sentez Yöntemleriyle Üretimi ve Uygulamaları

Dr. Öğr.Üyesi Selda Doğan Çalhan

ÖZ

Son yıllarda boyutlarından beklenmeyecek kadar büyük etki yaratan nanoyapılar sahip oldukları farklı özellikleri nedeniyle birçok disiplin tarafından farklı amaçlar doğrultusunda kullanılmaktadırlar. Özellikle metal nanopartiküller (Cu, Ag, Au, Pt, Cu, Fe) sahip oldukları optik, elektronik ve manyetik özellikleri ve sergiledikleri antibakteriyel, antikanserojen özellikleri nedeniyle geniş uygulama potansiyeline sahip nanoyapılardır (1). Metal nanopartiküller, kimyasal/fotokimyasal gibi birçok farklı yöntemle sentezlenebilmesine rağmen, bu yöntemlerin toksik içeriklerinin yüksek olması ve biyouyum göstermemeleri nedeniyle araştırmalar, bu yapıların çevre dostu ve doğal kaynaklardan üretilebilecek yeni yöntemler üzerine yoğunlaşmıştır (2). Kullanılan yeşil sentez yöntemlerinde özellikle bitki ekstraktları ve mikroorganizmalar kullanılmakta olup, bu yöntemlerle, biyolojik proseslerle uyumlu, çevre dostu yeni sentez proseleri oluşturmak amaçlanmaktadır. Bütün bunlara ek olarak son yıllarda artan bir ilgiyle çalışılan yeni nesil iyonik sıvıların reaksiyon ortamında kullanıldığında, nanopartiküllerin degradasyon yeteneklerini artırdığı ve yeşil sentez yöntemlerine katkı sağladığı bilinmektedir. Bu bilgiler ışığında söz konusu çalışmamızda metal nanopartiküllerin yeşil sentez yöntemleriyle üretimindeki son gelişmeler değerlendirilip bu konuyla ilgili yapılan çalışmalar paylaşılacaktır. Kaynaklar 1. Rajesha KM, et al. Assisted green synthesis of copper nanoparticles using *Syzygium aromaticum* bud extract: Physical, optical and antimicrobial properties. *Optik*, 2018, 154, 593–600. 2. Qazi U Y, Javaid R. A Review on Metal Nanostructures: Preparation Methods and Their Potential Applications. *Advances in Nanoparticles*, 2016, 5, 27-43.

Anahtar Kelimeler: Metal Nanopartikül, Yeşil Kimya, Sentez

Modified Bhattacharya Method for Solution of the Fitzhugh-Nagumo Equation

Asst. Prof. Dr. Bilge İnan

Abstract

In recent years, many physicists and mathematicians have paid much attention to the Fitzhugh-Nagumo equation due to its importance in mathematical physics. The Fitzhugh-Nagumo equation has various applications in the fields of flame propagation, logistic population growth, neurophysiology, branching Brownian motion process, autocatalytic chemical reaction and nuclear reactor theory[1]. On the other hand, the explicit exponential finite difference method to be used in this paper was originally developed by Bhattacharya for solving of the heat equation[4]. For this reason, the explicit exponential finite difference method is called Bhattacharya method, too. In this paper, we propose a modification of Bhattacharya method to approximate the solution of one-dimensional Fitzhugh-Nagumo equation. Efficiency of the method is developed using the Padé approximation. Numerical solutions obtained by the method when compared with the exact solutions are seen that the obtained solutions produces high accurate results. And, it can be observed from the tables that errors that occurs when used Bhattacharya method for the solution of the FitzHugh-Nagumo equation are decreased with this modification using Padé approximation. Also, the computational cost is reduced in this way. The comparisons showed that proposed method is reliable, precise and convenient alternative method for solution of the FitzHugh-Nagumo equation.

References

- [1] Bhrawy, A.H.(2013). A Jacobi-Gauss-Lobatto collocation method for solving generalized Fitzhugh-Nagumo equation with time-dependent coefficients. Applied Mathematics and Computation, 222, 255-264.
- [2] Ruiz-Ramírez, J., Macías-Díaz, J. E.(2011). A finite-difference scheme to approximate non-negative and bounded solutions of a FitzHugh-Nagumo equation. International Journal of Computer Mathematics, 88, 3186-3201.
- [3] İnan, B.(2018). A Finite Difference Method for Solving Generalized FitzHugh-Nagumo Equation. AIP Conference Proceedings, 1926, 020018, <https://doi.org/10.1063/1.5020467>
- [4] Bhattacharya, M. C.(1985). An explicit conditionally stable finite difference equation for heat conduction problems. Int. J. Num. Meth. Eng., 21 (1985) 239-265.
- [5] İnan, B. Bahadır, A. R. (2013). Numerical solution of the one-dimensional Burgers equation: Implicit and fully implicit exponential finite difference methods. Pramana J. Phys., 81, 547-556.

Keywords: Fitzhugh-Nagumo equation, Finite difference method, Exponential finite difference method, Bhattacharya method.

Mürekkepbalığı Kemiklerinden Gözenekli Hidroksiapatit Seramiklerin Sentezi ve Karakterizasyonu: Kemik Doku Mühendisliğinde Kullanım

Araştırmacı Aysegül Kose - Dr. Öğr.Üyesi Kutsal Devrim Secinti

ÖZ

Hidroksiapatit ($\text{Ca}_{10}(\text{PO}_4)_6(\text{OH})_2$, HA), biyo-implantasyon proseslerinde geniş bir kullanım alanına sahiptir. Mineral içeriğinin kemik ve diş gibi doğal sert maddelere olan benzerliği sayesinde biyo uyumluluğu ve yeni kemik oluşumunu indüklemesi mümkün olmaktadır. HA, omurga ve ortopedik cerrahide kemik kusurlarını kapatmak için kullanılır. HA'nin gözenekli yapısı bir çatı/iskele görevi görür ve bu boşluklara yeni kemik yapımından sorumlu hücreler dolar, bu durum ise yeni kemik dokusu oluşumu ile sonuçlanır. Omurgalıların kemiklerinin ise zaten çok büyük bir kısmı HA ve TCP'den oluşmaktadır. Hidroksiapatit, mercanlar veya hayvan kemikleri gibi doğal kaynaklardan üretilir. Doğal kaynaklara olan ilgi, ucuz ve kolay ulaşılabilir bir materyalden biyomedikal ürüne dönüştürülebilmeleri nedeniyle giderek artmaktadır. HA'nin yapısı esas olarak CO_3^{2-} ve eser düzeyde Na^+ , Mg^{2+} , Fe^{2+} , F^- veya Cl^- içerir. Bu çalışmada, biyo implantasyon uygulamalarında kullanılacak gözenekli hidroksiapatit üretiminin, Sepya Officinalis türü mürekkep balığı kemiğinden yola çıkılarak ve hidrotermal transformasyon kullanılarak üretilme süreci incelenmiştir. Mürekkep balığı kemikleri, gözenekli yapıda hidroksiapatit ($\text{Ca}_{10}(\text{PO}_4)_6(\text{OH})_2$, HA). elde edilmesi amacıyla 48 saat boyunca hidrotermal şartlar altında 120°C 'de $\text{NH}_4\text{H}_2\text{PO}_4$ ile muamele edildi. Son ürünün faz kompozisyonu X-ray difraksiyonu (XRD) ve Fourier transform infrared spektroskopisi (FT-IR) ile incelendi. Prekürsör maddenin başarılı bir şekilde hidroksiapatite dönüştüğü karakteristik $\nu(\text{PO}_4^{3-})$ bantlarının incelenmesi ile doğrulandı. Mürekkep balığı kemiğindeki aragonite ait bantların hidrotermal proses sonunda zayıflaması hidroksiapatit oluşumunun göstergesi idi. Üretilen HA'nin termal davranışı TGA/DTG çalışmaları ile incelendi. En sonunda ise, dönüştürülmüş hidroksiapatitin faz kompozisyonu X-ray difraksiyonu (XRD) ile incelendi.

Anahtar Kelimeler: Aragonit, Kemik, Hidrotermal Dönüşüm, Hidroksiapatit

Synthesis and Characterization of Porous Hydroxyapatite Ceramic from Cuttlefish Bones: Usage in Bone Tissue Engineering

Abstract

Hydroxyapatite ($\text{Ca}_{10}(\text{PO}_4)_6(\text{OH})_2$, HA) has been widely used in bio-implantation processes. The similarity in the mineral constituents with natural hard tissues (bones and teeth) has allowed its good biocompatibility and osteoconductivity. In spinal and orthopaedic surgery, HA is used for repairing bone defects. The porous structure of HA acts as a scaffold and allows bone precursor cells to accumulate and resulting with new bone formation. Natural bone tissue in vertebrates is also mostly composed of HA and TCP. Hydroxyapatite can be prepared from natural sources such as corals and animal bones. The interest to natural resources are growing because of their possible conversion from a cheap and easily available material into a biomedical product. However, the ions including mainly CO_3^{2-} , trace of Na^+ , Mg^{2+} , Fe^{2+} , F^- or Cl^- are incorporated with hydroxyapatite structure. In order to use in bio-implantation, in this work, cuttlefish bone from Sepia Officinalis was investigated in order to obtain a porous hydroxyapatite scaffold using hydrothermal transformation. We treated the cuttlefish bones with the $\text{NH}_4\text{H}_2\text{PO}_4$ at 120°C for 48 h in a hydrothermal condition to give porous hydroxyapatite ($\text{Ca}_{10}(\text{PO}_4)_6(\text{OH})_2$, HA). The phase

composition of the material was investigated by X-ray diffraction (XRD) and Fourier transform infrared spectroscopies (FT-IR). The formation of hydroxyapatite was confirmed by the characteristic $\nu(\text{PO}_4^{3-})$ stretching bands at 33294 ($\nu(\text{OH}^-)$), 1006 ($\nu_3(\text{PO}_4^{3-})$), 1058 ($\nu_1(\text{PO}_4^{3-})$), 869 ($\nu_2(\text{PO}_4^{3-})$), 605 ($\nu_4(\text{PO}_4^{3-})$), 485 ($\nu(\text{OH}^-)$) cm^{-1} . The characteristic $\nu(\text{CO}_3^{2-})$ bands of aragonite structure in the fish bone was weakened upon hydrothermal treatment confirming the formation of hydroxyapatite. Thermal behavior of the prepared HA was studied by TGA/DTG studies. Finally, the phase composition of converted hydroxyapatite was examined by X-ray diffraction (XRD) studies.

Keywords: Aragonite, Bone, Hydrothermal Transformation, Hydroxyapatite

Polivinil Alkol-Kalsiyum Aljinat Taneciklerine Lakkaz Enziminin İmmobilizasyonu

Dr. Öğr.Üyesi Haydar Altınok

ÖZ

Bu çalışmada, Lakkaz enzimi (L), polivinil alkol-kalsiyum aljinat (PVA-CaAlj) taneciklerine hapsetme yöntemi ile immobilize edildi. Kinetik parametreler Michaelis-Menten sabiti (Km) ve Maksimum reaksiyon hızı (Vmax) değerleri sırasıyla serbest enzim için 1.70×10^{-2} mM ve 2.08×10^{-3} mM.min⁻¹ olarak bulundu. Km ve Vmax değerleri sırasıyla immobilize enzim için 2.87×10^{-2} mM 5.30×10^{-3} mM.min⁻¹ olarak bulundu. Optimum pH değeri serbest enzim için 5.0 ve immobilize enzim için 6.0 olarak bulundu. Optimum sıcaklık sırasıyla serbest lakkaz ve immobilize lakkaz için 40oC ve 45oC olarak belirlendi. serbest lakkaz enziminin 4 oC da 30 günlük depolama sonrasında orijinal aktivitesinin% 60'ı koruduğu bulunurken immobilize enzimin ise orijinal aktivitesinin% 85'ini muhafaza ettiği bulunmuştur. İmmobilize enzimin 10 kez kullanımda, orijinal aktivitelerinin % 75'ini koruduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Immobilizasyon, Polivinil Alkol-kalsiyum Aljinat, Hapsetme

Immobilization of Laccase in Poly(Vinyl Alcohol)-Calcium Alginate Beads

Abstract

Laccase enzyme (L) from *Trametes versicolor* was entrapped into polyvinyl alcohol-calcium alginate (PVA-CaAlj) beads. Michaelis-Menten constant (Km) and maximum reaction rate (Vmax) values were found as 1.70×10^{-2} mM and 2.08×10^{-3} mM.min⁻¹, for free enzyme respectively. Km and Vmax values were found as 2.87×10^{-2} mM 5.30×10^{-3} mM.min⁻¹, for entrapped enzymes respectively. Optimum pH was determined as 5.0 and 6.0 and optimum temperature was determined as 40oC and 45oC for free laccase and entrapped laccase respectively. After 30 days of storage at 4 oC free laccase retained 60 % of its original activity. Also after 30 days of storage at 4 oC, entrapped enzymes were retained 85 % its original activity. Immobilized enzyme was used repeatedly 10 times, were retained 75% of its original activities.

Keywords: Laccase, Immobilization, Polyvinyl Alcohol-calcium Alginate, Entrapment

Sporopollenin Yüzeyinin Kimyasal İmmobilizasyonu İle Sulu Çözeltilerden Ağır Metal Giderimi

Doç.Dr. Aysel Çimen - Öğr.Gör. Ali Bilgiç

ÖZ

Günümüzde gelişen sanayi ve teknolojinin sağladığı faydalar yanında, bu gelişmenin doğamıza ve çevremize verdiği kirliliğin boyutu her geçen gün hızlı bir şekilde artmaktadır. Farklı kaynaklardan çıkan kirlenici maddelerin hava, su ve toprakta yüksek oranlarda birikmesi çevre kirliliği oluşmasına neden olmaktadır. Doğa ve çevre için ağır metal kirliliği önemli bir sorundur. Endüstriyel atık suları içerisindeki ağır metaller toksik derişimlerinin varlığı önemli çevre problemlerini beraberinde getirmektedir. Özellikle, biyolojik bozunmaya dirençli metaller, solunum yolu, içme suyu ve gıda zinciri yoluyla insanlara geçer ve insan sağlığını tehdit eder. Ağır metal iyonlarının su ortamından giderilmesinde genellikle adsorpsiyon tekniği kullanılır. Bu çalışmada ağır metal kirlenicilerden Cu(II) ve Ni(II) iyonlarının sulu çözeltiden, modifiye edilmiş sporopollenin kullanarak adsorpsiyon yöntemi ile giderimi araştırılmıştır. Deneysel çalışmalarda, oldukça seçici ve etkin bir adsorban olan 4,4'-((1Z,8Z)-2,5,8-triazanona-1,8-dien-1,9diyl)difenol ile modifiye edilmiş sporopollenin adsorbanı hazırlanmıştır. Elde edilen adsorban, sularda kirlilik oluşturan Cu(II) ve Ni(II) iyonlarının adsorpsiyon yöntemi ile uzaklaştırılmasında kullanılmıştır. Adsorpsiyon işleminde ortamın pH'ı, tutunma zamanı, metal iyon konsantrasyonu, sorbent miktarı, sıcaklık gibi parametrelerin metal uzaklaştırılmasındaki etkileri incelenmiştir. Sentezlenen adsorban, FT-IR ve SEM teknikleri kullanılarak başarılı bir şekilde karakterize edilmiştir. Dubinin-Radushkevich (D-R), Freundlich ve Langmuir izoterm modellerine uygulanarak izoterm sabitleri hesaplanmış ve yorumlanmıştır. Adsorban için termodinamik parametreler tespit edilmiş adsorpsiyona ilişkin ΔH_0 , ΔS_0 ve ΔG_0 değerleri hesaplanarak ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Keywords: İmmobilizasyon, Adsorpsiyon, Cu(I), Ni(I), Adsorption İzotermi, Sporopollenin, Termodinamik.

Synthesis, Characterization, Crystal Structure and Hirshfeld Surface Analysis of Rhenium Complex With an Amine Ligand

Asst. Prof. Dr. Ilkay Gumus

Abstract

A new mononuclear rhenium complex has been synthesized using a pincer ligand. The title complex has been characterized by various physical measurements such as FT-IR, ¹H- and ¹³C-NMR spectroscopic techniques. The molecular structure of the title complex was determined by single crystal X-ray diffraction technique. This complex is a mononuclear showing distorted octahedral geometry around rhenium ion. X-ray crystallography reveals that the complex exhibits extensive supramolecular interactions in the solid-state. Two types of non-covalent interactions namely, C–H···π and C–H···Cl interactions are found to govern final solid-state architecture in the complex. The contribution of each interaction to the formation of the self-assembly has been analyzed through Hirshfeld surface calculation which enables quantitative contributions to the crystal packing in a novel visual manner. Acknowledgement: This work was supported by Mersin University Research Fund [Project No: 2015-AP4-1162].

Keywords: Hirshfeld Surfaces, Non-Covalent Interactions, Rhenium Complex, X-Ray Single Crystal Diffraction, Synthesis.

Synthesis, Spectroscopic Characterization and Crystal Structure of Benzamide Derivative Ligand and its Platinum Group Metal Complexes

Asst. Prof. Dr. Gün Binzet

Abstract

A novel benzamide derivative ligand and its platinum and palladium metal complexes were synthesized and the chemical composition of these prepared compounds was verified by both CHN analysis and various spectroscopic techniques such as ^1H NMR, ^{13}C NMR and FT-IR. In addition, their single crystal structures were also characterized by using single-crystal X-ray diffraction technique. The ligand and its complexes crystallizes in the triclinic crystal system with P-1 space group. The thiocarbonyl and carbonyl bond lengths in the ligand structure showed that a typical double bond character. These bond lengths slightly increase in the coordination with metal atom and both remain shorter than typical single bond length. These results confirmed that the strong delocalization in the coordination sphere. Hirshfeld surface analysis was employed to ensure the existence of intermolecular interactions between the ligand molecules. Hirshfeld surface analysis show that the contacts $\text{S} \cdots \text{H}$, $\text{O} \cdots \text{H}$, $\text{Cl} \cdots \text{H}$, $\text{C} \cdots \text{H}$ and $\text{H} \cdots \text{H}$ play an important role in the crystal packing stabilization of the ligand. Acknowledgement: This study was supported by the Research Fund of Mersin University in Turkey with Project Number: 2015-AP4-1162.

Keywords: Benzamide Derivative; Platinum Complex; Palladium Complex; Synthesis, Single Crystal Structure; Molecular Structure; Hirshfeld Surface.

Virial Teoremine Göre Eş Eksenli Alternatif Küresel Evrenler Modeli Üzerine

Dr. Öğr.Üyesi Hasan Arslan

ÖZ

Önceki çalışmalardan virial teoreminin çıkarılışı yazıldı. Evrenlerin kapalı sistemler olduğu gerçeği kullanıldı. "Virial teoremine göre alternatif eş eksenli küresel kabuklu evrenler modeli" çalışması üzerine yeni yorumlar eklendi. Evrenler periyodik hareketler yapar, bu periyodik hareketler en iç evrenden başlayan Büyük Patlama'dan (Big Bang) en dış evrende olacak olan Büyük Patlamaya kadar uzanır. Her evrenin enerjisi sınırlarıyla belirlenmiş mesafelerle ilişkilidir. Bu ilişki virial teoreminden yararlanılarak çıkarılmıştır. Evrenler Dünya'nın katmanlarına benzer şekilde iç içe dizilirler. Üç boyutlu her evrenin dış sınırı, iki boyutlu elektronun yörüngesi gibi bir diziliş arz eder. Evrenler Hubble teleskopuna göre ivmeli hareket yaparlar. Her evrenin sahip olduğu enerji, Hubble sabiti kullanılarak virial teoremine göre bir denklemle ifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Virial Teoremi, Evrenler Modeli, Küresel Kabuklar, Enerji

'Atfu'l-Beyân-Bedel ve Sıfat İlişkisi

Öğr.Gör. Mustafa Toprak

ÖZ

Dil, insanlar arasında kendine has kuralları olan bir iletişim aracıdır. Bir dilin gramer öğelerinin birbiriyle ortak ve zıt yönlerinin iyi kavranılması, o dili kullananlar ile iletişimin kaliteli olmasının başlıca etkenlerinden biridir. Arapça gramerde, grameri oluşturan ana öğelerden olmamasına rağmen cümlede ve dolayısıyla dilde ayırt edilmesi gereken önemli incelikleri ifa eden Tâbi'lerden her birinin metbû'larına i'rab yönünden uyum sağlamaları ortak yönleri iken bunlardan bazıları birbirleriyle ister amil yönünden, ister mana yönünden olsun isterse kullanıldıkları lafız yönünden olsun bir takım farklılıklar arz etmektedir. Biz bu çalışmamızda 'Atfu'l-beyân ile Bedelin ve yine 'Atfu'l-beyân ile Sıfatın aralarındaki ortak ve zıt yönleri ele almaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Gramer, Tâbi' Bedel, 'atfu'l-Beyân, Sıfat.

Adana Ağız Çalışmalarına Katkıları: İmamoğlu İlçesine Bağlı Saygeçit Köyünden (Mahallesinden) Derlenmiş Atasözü ve Deyimler

Dr. Öğr.Üyesi Sadi Gedik - Dr. Öğr.Üyesi Lütfi Alıcı

ÖZ

Adana yöresi ağızları oldukça zengin bir söz varlığına sahiptir. Söz varlığı içerisinde atasözleri ve deyimler önemli bir yer teşkil eder. Atasözleri ve deyimler kalıp sözlerdir, bir toplumun kültürünü gelecek nesillere aktaran ve yansıtan en önemli kültür öğeleridir. Bunlar, belli bir hayat tecrübesinin sonunda ortaya çıkmış anonim sözlerdir. Yazı diline girmiş atasözleri ve deyimlerin kaybolma ihtimali çok zayıftır. Ancak şifahi kültürde yaşayan ve yazıya aktarılmamış atasözleri ve deyimlerin günümüzde kaybolma ihtimali çok yüksektir. Zira her geçen gün sözlü kültür zayıflamakta ve iletişim araçları sözlü kültürün yaşatıldığı çevrelerin yok olmasına sebep olmaktadır. Adana'nın köylerinde yaşayan ancak kaybolmaya yüz tutmuş insan hazineleri bulunmaktadır. Birer kültür abidesi olan bu insanların keşfedilip acilen bu insanların hafızalarında bulunan başta atasözü ve deyimler olmak diğer kültür unsurlarının kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu bildiriye Adana iline bağlı İmamoğlu ilçesinin bugün için bir mahallesi olan Saygeçit köyünden derlenmiş atasözleri ve deyimler söz konusu edilecektir. Saygeçit köyü İmamoğlu ilçesinden Aladağ ilçesine giderken üç km uzaklıktadır. İmamoğlu'ndan daha eski bir tarihe sahiptir. Adana'ya yaklaşık 45 km uzaklıktadır. Buradan derlenmiş olan yüz civarında atasözü ve deyim incelenecektir. Bunlardan birkaç tanesi şöyledir: Gelin binmiş deveye, gör kısmet nereye. Gelişine göre varışım, tarhana aşına bulgur aşım. Kıtlıkta verilen lokma (sokum) unutulmaz. At beslenirken, kız istenirken. Bir sürü herkit geldi boğaz ağrığı. Ne umarsın bacından bacın ölüyor acından. Oldu olacak kırıldı nacak. El atına binen ya düşün günü ya bayram günü. İş beşir edenin, başak deşirenin. Endeze işler el öğünür, Mevlam verir kul öğünür.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, Deyim, Saygeçit Köyü, Adana

Adana'da Suriyeli Göçmenler ve Eğitim

Dr. Öğr.Üyesi Zekiye Çağınlar - Metin Altunkaynak

ÖZ

Türkiye çeşitli dönemlerde çeşitli toplumlardan göç almıştır. Alınan göçlerin nüfusu en fazla olanlarından birisi son yıllarda yaşanan Suriyeli göçmenlerdir. Toplumsal bir dram olan göç, göç eden toplum için de, göç edilen toplum için de büyük bir sorun ve sorumluluk yüklemektedir. Türkiye 2011 yılından bu yana Suriye'de yaşanan iç savaş nedeniyle Suriyeli göçmen kabul etmektedir. Türkiye'nin güneyine sınıra yakınlıktan dolayı daha fazla yerleştirme olsa da, genel olarak tüm ülkeye göçmen nüfus dağılmıştır. İlk gelen nüfus az olmakla birlikte bugün Türkiye'de İçişleri Bakanı'nın açıklamasına göre 3 milyon 69 bin Suriyeli göçmen bulunmaktadır. Göçmen olmak eski yaşamını bırakmak zorunda kalıp, yeni yaşama uyum sağlamak demektir. Bu uyumun içinde en önemli yeri de eğitim almaktadır. Eğitimin önemi bilindiğinden de Suriyeli göçmenler için eğitim politikaları oluşturulmuştur. Biz bu çalışmamızda Suriye'den göç etmek zorunda kalmış göçmenlerin mesleki eğitim, uyum eğitimi ve ilk, orta, lise eğitimlerinin Adana ili örneği alınarak hangi kurumlarda, ne düzeyde yapıldığı tespit etmeye çalışacağız. Çalışma Adana Milli Eğitim Müdürlüğü, Adana Göç İdaresi Müdürlüğü ile iletişime geçilerek, bu kurumlara bağlı eğitim kurumlarına gidilerek yerinde gözlem, görüşme yoluyla yapılacaktır. Çalışmamızın amacı milyonları bulan göçmen nüfusun eğitim aldığı kurumlarının neler olduğu, nasıl işlediği, programların içeriğinin nasıl olduğunu belirlemektir. Çalışma göçmen kadar göç alan yerin nüfusunun da etkilendiği bu dramın eğitimle nasıl en aza indirilebileceğini kurum ve program içerikleri ile ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Adana, Suriyeli, Göçmen, Eğitim

Arapça ve Türkçede Renk Adı İçeren Deyim ve Kalıplaşmış İfadelerin Karşılaştırılması

Dr. Öğr.Üyesi Senem Soyer

ÖZ

Her toplumun kendine has bir kültürü vardır. İnsanların duygu ve düşüncelerini ifade etmenin bir yolu olarak kullandıkları renkler, ait oldukları kültürler göre de anlam kazanırlar. Renkler hususundaki bu kültüre görelilik, farklı kültürlerde de olsa aynı veya benzer anlamları ifade edebileceği gibi çok farklı çağrışımlar da yapabilir. Bu noktadan hareketle Türkçe ve Arapça dillerinde, renk adı geçen deyim ya da kalıp ifadelerin anlamsal yönden karşılaştırıldığı bu çalışma, kültüre özgülük konusuna da vurgu yapmaktadır. Bu çalışmanın odağını, Türkçede içinde renk ismi bulunan bazı deyim ve kalıplaşmış ifadelerin Arapça kullanımları ile karşılaştırılması oluşturmaktadır. Çalışmanın temelini oluşturması için Türkçede renklerin kullanıldığı deyim ve kalıplaşmış ifadeler esas ve belirleyici olarak alınmış ve bunların Arapça karşılıkları verilmiştir. Renklere göre gruplandırılan deyim ve kalıplaşmış ifadeler, benzer –ya da aynı- anlama gelenleri Arapçada karşılığının olup olmadığı ve varsa aynı renklerin kullanılıp kullanılmadığı araştırılmıştır. Arapça ve Türkçede içinde renk adı geçen deyim ve kalıplaşmış ifadelerin karşılaştırıldığı bu çalışmada, betimleyici özellikleri nedeniyle tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada renklerin iyi-kötü, güzel-çirkin ve olumlu-olumsuz anlamlar taşıdıkları, beyaz rengin daha çok temizlik ile ilgili anlamlara işaret ederken, siyah rengin olumsuz anlamlarda kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca Türkçede deyimsel olarak en çok kullanılan renklerin, siyah ve beyaz olduğu da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Renkler, Dilbilim, Deyim Karşılaştırma, Arapça, Türkçe

Bir Sosyal Romantiği Okuma: Feridun Zaimoğlu

Dr. Öğr.Üyesi Özber Can

ÖZ

Sosyolojik olaylara özgü yaklaşımlar daha çok alan uzmanlarına bırakılsa da gelişmeleri yakından izleyen birileri daha vardır. Yaşanılanları benimseme yerine mikroskop gözlerle edebiyata taşıyan; anlattıklarıyla okuru, çevirmeni, eleştirmeni peşine düşüren. Anlatının yönünü değiştirdiği gibi dilini de bozan. Gücü, dışlanma ve aşağılanmayı karamsar sözlere değil, dolaylı, sert ve ağır söylemlere taşıyan. İletişimsiz kalışın insanı düşürdüğü ezikliğe, isyanın ve ruhsal bozukluğun müsebbibini işaret eden. Modern yaşamın labirentlerinde ömrün bitirilişini, insanın parçalandıkça kök salma yeteneğini imgelere yükleyen. Bu çalışmamızda sosyal romantik Feridun Zaimoğlu'nun, insanın yabancılaştıkça hesap sorma ve değerleri pazara düştükçe sıradanlaşması tematiği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Sosyal Romantik, Göç, Dışlama, Zaimoğlu, Kanakça

Reading A Social Romantic: Feridun Zaimoğlu

Abstract

Although approaches indigenous to sociological incidents are mostly left to field experts, there are also some people who follow the developments closely. The ones who transfer those experiences into literature with microscopic eyes instead of naturalizing them; the ones who make the reader, the translator, the critic chase them with their stories. The ones who change the language as well as the direction of the story. The ones who carry power, exclusion and abasement not onto pessimistic words, but onto indirect, harsh and strong language. The ones who point the responsible for mental disturbance and rebellion to frustration caused by the lack of communication. The ones who ascribe the dissipation of a lifetime in the labyrinths of modern life, the human's ability to root as they break down into images. In this study the themes that will be evaluated are human questioning as they become alienated, and becoming common as they lose their values, by social romantic Feridun Zaimoğlu.

Keywords: Key Words: Social Romantic, Migration, Diskriminierung, Zaimoglu, Kanakish

Bir Yapboz Olarak William Blake'in Masumiyet ve Tecrübe Şarkıları

Öğr.Gör. Onur Işık

ÖZ

William Blake İngiliz Edebiyat Tarihinde birbirini tamamlayan çift yönlü eserleriyle bir kilometre taşıdır. Blake hem gravür sanatında hem de şiirde yetenekli bir sanatçıydı. Muhtemeldir ki onun çift yönlülüğünün kaynağı budur; bir sanat bir diğerini beslemektedir. Şüphesiz ki Blake'in çoğu şiiri bir diğer şiiriyle yakın ilişki içerisindedir. Örneğin, bir şiirdeki ölüm teması bir diğerinde yaşam ve gençlikle karşılık bulur. Blake bu tamamlayıcı eserleriyle saygınlığını perçinlemiştir. Bu çalışma, Blake'in Songs of Innocence and of Experience adlı eserindeki temaları tamamlayıcılık açısından incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: William Blake, Çift Yönlülük, Tamamlayıcılık, Songs of Innocence and of Experience

William Blake's Songs of Innocence and of Experience as a Puzzle

Abstract

William Blake stands as a milestone in the History of English Literature by his dualistic and complementary works. He was a talented person both in engraving and poetry. Probably his stress on duality comes from there; one art feeds the other. It is undeniable that most of his poems are in a close relation with another poem. For instance, the theme of death in a poem comes across with the theme of life and youth in another poem. This complementary feature of Blake's works assures his place as a highly respected poet. This paper aims to discuss themes in Blake's Songs of Innocence and of Experience in terms of complementariness.

Keywords: William Blake, Dualism, Complementariness, Songs of Innocence and of Experience

Çeviri Öğretiminde Ölçmenin Yeri ve Önemi

Dr. Öğr.Üyesi Emra Durukan

ÖZ

Çeviribilim araştırmaları çerçevesinde ölçmeye ve hatta çeviri öğretimine ilişkin nispeten oldukça az sayıda yer verilmektedir. Oysa çeviri konulu bilim-öğretim-edim etkileşimi çerçevesinde çeviri öğretiminin yeri ve önemi yadsınamaz. Sosyal bilimler çatısı altında yer almasına rağmen çeviri öğretimi kapsamında da ölçmenin yeri ve önemi yadsınamaz. Bu çalışmanın amacı, çeviri öğretiminde ölçmeye ilişkin bilimsel çalışmaların önemini gerekçelendirmekte somutlaşmaktadır. Çeviri öğretiminde ölçmenin önemine işaret edilirken bir boyutuyla çeviribilim bir diğer boyutuyla ise öğretibilim verileri çalışmanın kuramsal temelini oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda, ölçmenin diğer tüm öğretim süreçlerinde olduğu gibi, çeviri öğretiminde de standartlaşma, şeffaflık ve nesnellik sağlanması açısından vazgeçilmez bir unsur olduğu somutlaşmıştır. Çalışmada çeviri öğretiminde ölçmenin bilimsel temellere dayandırılıp bir taraftan öğretibilimsel verilerden yararlanılarak bir taraftan da çeviribilimsel verilere uyarlanarak geliştirilmesi gerektiği de saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri Öğretimi, Ölçme, Çeviribilim, Öğretibilim

The Role and Importance of Measurement in Teaching Translation

Abstract

There is relatively little space for measuring and even teaching translation in Translation Studies. However, in the framework of the interaction science-teaching-practice of translation the place and the importance of translation teaching cannot be denied. Although Translation Studies are under the roof of social sciences, the place and importance of measurement within the scope of translation teaching can also not be denied. The aim of this study is to concretize the significance of scientific studies on measurement in translation teaching. While the importance of measurement in translation teaching is pointed out, with one dimension Translation Studies and with the other dimension educational studies constitute the theoretical basis of the study. As a result of the study, it is concluded that –like in all other teaching processes- measurement is an indispensable element in terms of standardization, transparency and objectivity in translation teaching, too. It has also been determined that in the teaching of translation, measurement should be based on scientific foundations and that one side of the research should be developed by adapting data of translation studies while the other hand takes advantage of using data of educational studies.

Keywords: Teaching Translation, Measurement, Translation Studies, Education

Çocuk Edebiyatında Halk Kültür Ürünlerinin Kullanımı ve Çizgi Film Uyarlamaları

Doç.Dr. Refika Altıkulaç Demirdağ

ÖZ

Çocuk Edebiyatında halk kültürüne ait ürünlerin kullanımı pek çok araştırmacı tarafından tartışma konusu edilmiş ve olumlu yönde değerlendirilmiştir. Kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılması her dönemde ve her toplumda önemsenen konulardan biri olmuştur. Bu nedenle bugün çizgi film sektöründeki ilerleme ve yayılan etkisi göz önüne alınarak folklor ürünlerinin aktarılması konusunda alternatif bir yol olarak kullanılması teşvik edilmektedir. Bu çalışmada Türk Halk edebiyatı öğelerinden masalların ve halk hikâyelerinin çizgi film sektörüne aktarılma biçimi tartışılacaktır. Her ne kadar bu konu hakkında farklı çalışmalar bulunsa da bu çalışmalarda genellikle kültür öğelerinin gençlere ve çocuklara medya yollarının kullanılarak aktarılmasını destekleyen ortak fikirlere yer verilmektedir. Oysa bunun yöntem olarak nasıl yapılması gerektiği hakkında tam ya da doğru bir bilginin varlığından söz edilememektedir. Uyarlamaların, özgün olandan ne kadar uzaklaştığı konusu da bu tartışmalara konu olmalıdır. Bu nedenle çalışmamızda masal ve halk hikâyelerinin iletişim dili ile çizgi filmlerin iletişim yolları arasındaki farklılara değinilecektir. Keloğlan ve Dede Korkut Hikâyeleri merkeze alınarak tartışma yürütülecektir. Böylece sözlü kültürden aktarılan ürünlerin değiştirilmesinin sözlü kültürde bulunduğu ya da bulunmadığı yer hakkında bir değerlendirme yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Halk Edebiyatı, Çizgi Film.

Çukurova Sözlü Tarihine Kaynaklık Eden Ağıtlarda Halkbilimsel Unsurlar

Arş.Gör. Esra Özkaya

ÖZ

Ağıtlar, halkın ortak duygularını yansıtması bakımından halk edebiyatının önemli nazım türlerinden biridir. Ağıtlar genellikle ölümün yaşattığı acıyı dile getirmektedirler. Olayın yaşandığı anda ve genellikle doğaçlama söylendiği için biçimle ilgili kusurlara sıklıkla rastlanmaktadır. Ağıtlar içerik açısından incelendiğinde doğaçlama söylenmesine rağmen halkbilimsel unsurlar açısından zengin bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Bu çalışmada Çukurova insanının geçiş dönemi âdetleri, giyim-kuşam tarzları, yemek kültürü vb. gibi halkbilimsel unsurlar, Çukurova sözlü tarihine kaynaklık eden ağıtlardan hareketle tespit edilmeye çalışılacaktır. 2012 yılında yüksek lisans tezi olarak kabul edilen "Çukurova Anonim Halk Edebiyatı ve Âşık Edebiyatında Sözlü Tarih" başlıklı tezde yer alan anonim ağıtların ve âşık ağıtlarının halkbilimsel unsurları incelenecektir. Bu ağıtların seçilmesinin sebebi ise söz konusu metinlerin sözlü tarihe ışık tutmasının yanısıra halkbilimsel unsurları da içerecek kadar zengin bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Sözlü Tarih, Ağıt, Çukurova

Divânu Lügâti't- Türk'ten Güney Sibirya Türk Dillerine Zaman Kavramı İle İlgili Söz Varlığı

Arş.Gör. Fatoş Karadağ

ÖZ

Bir dilin söz varlığının tespiti o dilin tarihsel değişimine ve gelişimine ışık tutmaktadır. Özellikle de söz varlığının çekirdek yapısını oluşturan temel söz varlığının niteliğini ortaya koymak dikkate değer bir husustur. Dilin kendi yaratma ve üretme becerisiyle oluşturulmuş olan bu sözcükler dilin yapısını ve mantığını açıklamaktadır. Bu noktadan hareketle Türk dilinin söz varlığındaki değişim ve gelişim sürecini betimlemek adına dilin en arkaik özelliklerini taşıyan Eski Türkçe döneminde Türk dilinden ayrılan başta Tuvaca, olmak üzere Altayca ve Hakasçanın zaman kavramına ait söz varlığı bu çalışmada incelenmiştir. Güney Sibirya Türk dilleri olarak adlandırdığımız bu dillerin söz varlığı bu dillere ait sözlüklerden taranmıştır. Bu kavram alanının Türk dilinin ilk sözlüğü olan Kaşgarlı Mahmud tarafından yazılan Divânu Lügâti't- Türk'teki durumu tespit edilmiştir. Daha sonra tespit edilen bu malzeme Türk dilinin en arkaik özelliklerini barındıran Güney Sibirya Türk dillerinde aranmıştır. Bu kavram alanına ait sözcüklerin o dillerde varlığını koruyup korumadığı, koruyorsa ne gibi ses ve şekilsel değişimler olduğu, korumuyorsa yerine hangi sözcüklerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Söz Varlığı, Tuvaca, Hakasça, Altayca, Güney Sibirya

Dîvânu Lugâti't-Türk ve Yansıma Kelimeler

Dr. Öğr.Üyesi Pelin Kocapınar

ÖZ

Doğadaki varlıkların seslerini yansıtacak şekilde oluşturulan sözler yansıma olup bunlar için *yansılama*, *yankı kelime*, *taklidî kelime* gibi farklı terimler de kullanılmaktadır. 11. yüzyılda Kâşgarlı Mahmud tarafından yazıya geçirilen ve bilinen ilk sözlüğümüz olan Dîvânu Lugâti't-Türk'te, o dönemin Türk dilindeki yansıma kelimeleri de yer almaktadır. Dîvânu Lugâti't-Türk ilk olarak, Besim Atalay tarafından hazırlanarak 1939-1941 yıllarında Türkiye Türkçesine aktarılmış ve yayımlanmıştır. Atalay'ın çalışması, uzun yıllar başucu kitabı niteliğinde olmuş ve ihtiyacı karşılamıştır. 2014'te Dîvânu Lugâti't-Türk, Ahmet Bican Ercilasun ve Ziyat Akkoyunlu tarafından ele alınıp düzenlenerek ve sorunlu yerlere çözüm getirilmeye çalışılarak yeniden yayımlanmıştır. Dîvânu Lugâti't-Türk üzerine pek çok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalar çeşitli yönleriyle, eksiklikleri tamamlanarak hâlâ devam etmektedir. Sözlükteki pek çok kelime gibi yansıma kelimeler de farklı kişiler tarafından kitap, makale vb. çalışmalarda ele alınmıştır. Bu bildiride Dîvânu Lugâti't-Türk'teki yansıma kelimeler, dört farklı çalışmaya göre karşılaştırılarak ele alınmış; dikkat çeken özellikler, farklılıklar, gelişmeler belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dîvânu Lugâti't-Türk, Yansıma Kelimeler, Dîvânu Lugâti't-Türk'teki Yansıma Kelimeler

Edebiyatta Minimalizm ve Kasırganın Gözü

Prof.Dr. Tülin Arseven

ÖZ

Minimalizm resim, sinema, tiyatro, müzik, edebiyat gibi sanatın birçok dalında görülen bir akımdır. 1960'lı yıllardan itibaren sanat dünyasında kendini gösteren bu akım, sadelik ve nesnelliği ön plana alır. Avant-garde, öncü bir akım olan minimalizm, kısaca içeriği en aza indirmiş sanat olarak tanımlanır. Biçimciliğe tepki olarak doğmuştur. Doğallığa ilgi duyan, abartısız, sadeliği merkeze alan yapısı, yalın anlatımıyla sanatı önceler ve sanat sanat içindir anlayışını savunur. Bu araştırma için incelenmek üzere seçilen Kasırganın Gözü, Türk edebiyatının usta yazarlarından Necati Tosuner'in bir romanıdır. Bundan önceki üç romanından farklı olarak Necati Tosuner'in bu eserinde içeriği ve sözü en aza indirdiği görülür. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemleri ile Kasırganın Gözü, minimalist akım çerçevesinde incelenerek eserin Necati Tosuner'in roman sanatı içindeki yeri belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Minimalizm, Necati Tosuner, Roman

Minimalism in Literature and Kasırganin Gozu

Abstract

Minimalism is a movement that is seen in many branches of art like painting, cinema, theatre, music, literature. This movement which appeared in the world of art in 1960's, features objectivity and simplicity. It was an avant-garde, leading movement and is briefly defined as art of which content is reduced to minimum. It was born as a reaction to formalism. Its structure gives importance to spontaneity, takes simplicity to centre and is not exaggerated. Minimalism features art with its plain expression and defends the mentality of art for art. Kasırganın Gozu which was chosen for this research is a novel of Necati Tosuner who was a successful writer of Turkish Literature. Unlike his previous three novels, Necati Tosuner reduced content and word to the minimum in this work. In this research, Kasırganın Gözü was examined with qualitative research methods in terms of minimalist movement and the place of the novel in Necati Tosuner's novel art was tried to be determined.

Keywords: Minimalism, Necati Tosuner, Novel

Elçin Efendiyev'in Ölüm Hükmü Romanında Sovyet Sistemine Yönelik Eleştiriler

Dr. Öğr.Üyesi Ayvaz Morkoç

ÖZ

1943'te Bakü'de dünyaya gelen Elçin Efendiyev, çağdaş Azerbaycan edebiyatının büyük romancılarından kabul edilir. Ortaöğreniminden sonra 1960-1965 yılları arasında Azerbaycan Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde okumuş, ardından da Nizami Edebiyat Enstitüsü'nde eğitimine devam etmiştir. 1967-1975 yılları arasında Nizami Edebiyat Enstitüsü'nde öğretim üyesi, Azerbaycan Yazıcılar İttifakı idare kurulu kâtipliği ve Harici Azerbaycanlılar Medeni Alaka Merkezi'nin başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. 1970 yılından itibaren çok sayıda ödüle layık görülmüştür. Matbaa yüzü gören ilk hikâyesi "O İnanırdı" 1959 yılında Azerbaycan Gençleri gazetesinde yayımlanmıştır. Araştırmalarımıza göre, eserlerinde işlediği çağdaş realist-psikolojik üslubuyla Azerbaycan edebiyatında 1960 nesrinin en dikkat çekici yazarlarından biridir. Mahmut ile Meryem, Ak Deve, Ölüm Hükmü adlı romanlarıyla önce Azerbaycan'da, ardından da Türk dünyasında büyük ün kazanmıştır. Çağdaş Azerbaycan edebiyatında önemli bir yer tutan tiyatro eserleri Türkiye dâhil pek çok ülkede sahnelenmiştir. Akademisyen olan yazar, tespitlerimize göre, bilimsel konularda çok sayıda makale yazmıştır. Eserlerinde ağırlıklı olarak rüşvet, haksız kazanç, kadına değer verilmemesi, alkol kullanımının ortaya çıkardığı olumsuzlukları dile getirir. Aile yapısının değeri ve insani ilişkilerin önemi üzerinde sıkça durmuş olan edip, tarihi konulara yönelmiş, 16. yüzyıldaki alevî-sunni ayrımını ve mezheplerin siyasallaştırılmasını eleştirel dille anlatmıştır. Araştırmalarımız neticesinde, Stalin dönemi aydınlarının öldürülmesini, Sovyet sistemini ve İkinci Dünya Savaşı'nı ustaca tenkit ettiğini gördük. Eserlerinde halk edebiyatı ve folklorla ait unsurları başarılı biçimde kullandığını tespit ettiğimiz Efendiyev, Peygamber kıssalarını ve dini konuları eserlerinin bütünlüğü içinde dile getirmiştir. Roman ve hikayelerinde birey-birey ve birey-toplum çatışmalarını ön plana çıkarmıştır. Çok yönlü incelememiz neticesinde Sovyet sisteminin, Azerbaycan Türk halkının fertlerini mankurtlaştırarak topluma yabancılaştırmaya zorlaması, Rus Sovyet yaşam tarzının, kültür ve edebiyatının tüm halklara zorla dayatılması, Sovyet sisteminin zamanla amacından uzaklaşarak rüşvet, torpil ve adam kayırmaya zemin hazırlaması gibi eleştirilerin yoğun biçimde dile getirildiğini tespit ettik. Ayrıca kadın-erkek ilişkilerinin yozlaşmasına yol açan Sovyet sisteminin Azerbaycan Türk toplumunun aile yapısını bozması yazarın eleştiri hedefine koyduğu önemli konulardır. İncelememiz neticesinde Elçin Efendiyev ve romanları üzerinde yeterli sayı ve kalitede bilimsel araştırma yapılmadığını tespit ettik. Yapılan çalışma aracılığıyla yazar ve eserleri hakkında yeni bilgi ve bulgulara ulaşılmıştır. Bu yönüyle çalışmamız özgün bir nitelik taşımaktadır. Araştırmada klasik roman inceleme yönteminden yararlanılmıştır. Amacımız bu bildiri aracılığıyla Azerbaycan edebiyatının öncü şahsiyetlerinden Elçin Efendiyev'i önce Türkiye'de, ardından da Türk dünyasında hak ettiği biçimde tanıtmaktır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan Edebiyatı, Elçin Efendiyev, Ölüm Hükmü, Sovyet Sistemi

Endülüs Müslümanlara Uygulanan Zulmün 20. Yy. Romanına Yansıması: Radvâ Âşûr'un "Granada Üçlemesi" Örneği

Dr. Öğr.Üyesi İhsan Doğru

ÖZ

Endülüs, Araplar nezdinde bitmeyen bir aşkın bir sevdanın adı, onların içindeki hüznün ve acının adresidir. Endülüs, Araplar tarafından fethedilirken de onlar oradan yenilgiye uğrayıp çıkarken de kanla yoğrulmuş olan bir topraktır. Endülüs'teki son Arap- İslam devleti olan Granada'nın düşüşüne kadar Arap-İslam hâkimiyetinde kalan Endülüs – bazı Araplar bugün her ne kadar tekrar oraların yeniden fethini hayal etseler de- sanki tamamen elden çıkmış gibidir. Bu kapanmayan bir yaradır ve kapanmayacaktır da. Arap şairleri ve yazarları dün olduğu gibi bugün de şiir, hikâye ve romanlarıyla Endülüs olgusunu hatıralarda canlı tutmaya devam etmektedir. Radvâ Âşûr, Granada Üçlemesi adlı romanında Granada'da ikamet eden basit bir ailenin üç kuşak boyunca Engizisyon Mahkemeleri ve İspanyol yönetimi tarafından işkenceye uğramalarını, hapse atılmalarını, Arapça kitapların yakılışını ve ailenin bazı üyelerinin Remle Kapısında yakılarak öldürülüşünü; zorla Hristiyanlaştırılma ve İslami ibadet yaşağını, tehcir esnasında vuku bulan ölümleri, onların kan, gözyaşı ve acıyla yoğrulmuş hayatlarını duygusal bir dille kaleme almıştır. Aile üyelerinin bazen Allah'a tevekkül edişlerini, bazen de ümitlerini kaybedip Allah'ın onları terk ettiğine dair inançlarını hüznü bir şekilde dile getirmiştir. Bu çalışma Endülüs'te kayıp giden bir ailenin yaşadıkları bu travmaları ve onlar üzerindeki psikolojik etkilerini ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Endülüs, Engizisyon Mahkemeleri, Radvâ Aşur, Granada Üçlemesi

The Persecution on the Muslims of Andalusia and its Reflections on the 20th Century Novels: The Example of Radwa Ashour's " Granada Trilogy "

Abstract

Andalusia is the name of a love, a name of an endless love in the eyes of the Arabs and the address of sadness and sorrow in their inner world. Andalusia is the land that is plunged into blood both at the time of Arab's conquest and at the time of their forced migration from it. Until the fall of Granada, the last Islamic state in Andalusia, Andalusia under the rule of Muslim Arabs - even if some Arabs imagine today the re-conquest of this land again- seems to be completely out of hand. It is a non-healing wound and will not be healed in the future. Arab poets and writers continue to keep alive the memories of Andalusia today with their poetry, stories and novels as they did it in the past. Radwâ Ashour, in Granada Trilogy, addresses a simple family that resides in Granada for three generations and describes the events that happened to a family for three generations, their mixed life with blood, tears and pain in an emotive language; tortured family members by the Inquisition Courts and the Spanish government, their incarceration in prison, the burning of Arabic books and burning some members of the family to death at the Bib-Ramble square; forcing all Muslims to adopt Christianity, prohibition of Islamic worship, the deaths that occurred during the forced migration, etc. The family members sadly expressed their belief, sometimes they put their trust in Allah, sometimes they lost their hopes and believed that they've been abandoned by Allah. This study examines these traumas, and the psychological effects on them, on a lost family in Andalusia.

Keywords: Andalusia, Inquisition Courts, Radwa Ashour, Granada Trilogy

Eski Uygur Türkçesi Budist Metinlerdeki Sanskritçe Kökenli Bazı Özel Adlar Üzerine

Öğr.Gör. Hüsnü Çağdaş Arslan

ÖZ

Türk halklarından biri olan Uygurlar, Orta Asya'da Budizm, Manihaizm ve Hristiyanlık gibi farklı inançları kabul etmişler ve bu inançlarla ilgili birçok yazılı eser bırakmışlardır. Bu çalışmada *Altun Yaruk*, *Hsüan-Tsang Biyografisi* ve *Üç İtigsizler* adlı Budist Uygur edebiyatı eserlerinin söz varlığında, Sanskritçe kökenli bazı özel adları tespit ederek, bu dönemdeki düşünce dünyasında bu özel adların yerinin ortaya çıkarılması temel amacımız olmuştur. Öncelikle çalışmanın amacı ve çalışmada izlenen yol kısaca açıklanmıştır. Sonra Budizm inancı ve bu dönem eserlerinden *Altun Yaruk*, *Hsüan-Tsang Biyografisi* ve *Üç İtigsizler* hakkında bilgiler verilmiştir. Son olarak Budist eserlerde tespit edilen Sanskritçe kökenli bazı özel adlar açıklanmış ve tüm bu verilere dayanarak çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eski Uygur Türkçesi, Budist metinler, Sanskritçe, özel adlar.

On Some Proper Nouns Derived from Sanskrit in the Buddhist Texts of Old Uigur Turkic

Abstract

Uigurs, one of the Turkic peoples, accepted different beliefs in Central Asia such as Buddhism, Manihaism and Christianity and they have left many manuscripts about these beliefs. In this study determining some proper nouns derived from Sanskrit on the vocabulary of the works of Buddhist Uigur literature named *Altun Yaruk*, *The Biography of Xuanzang* and *Uc İtigsizler*, it has been our principal aim to reveal the places of these proper nouns in the mentality of this period. Initially the aim of this study and the way followed in this study were explained briefly. Then the formations about Buddhism and *Altun Yaruk*, *The Biography of Xuanzang* and *Uc İtigsizler* from the works of this period were given. Finally, some proper nouns derived from Sanskrit determined in the Buddhist works were explained and gained some kind of conclusions regarding all information.

Keywords: Old Uigur Turkic, Buddhist texts, Sanskrit, proper nouns.

Feyzi Çelebi'nin Damat İbrahim Paşa İçin Yazdığı Lale Redifli Kasidesinin Tahlili

Dr. Öğr.Üyesi Nuran Altuner

ÖZ

Bir devre adını veren lale, İstanbul'un sembolü olmuş, şehrin en değerli çiçeği sayılmıştır. İstanbul halkının lale zevki etrafında büyük bir kültür meydana getirilmiştir. Klasik Türk Edebiyatında lale çok önemli bir yer tutar. Lale dağlarda, kırlarda yetişmesinden dolayı utangaçlığın, çekingenliğin sembolüdür. Bugün Lale-i numani ve Şakayık-ı numani adlı türleri şiirde sıkça kullanılmıştır. Divan şiirinde kırmızı renginden dolayı sevgilinin yanağına, dudağına bazen de yüzüne; ortasındaki siyahlık ile aşığın bağındaki yaraya teşbih edilmiştir. Laleyle ilgili şairler tarafından yüzlerce Kaside yazılmıştır. Bildiride sunulacak olan Feyzi Çelebi'nin "lale" redifli kasidesidir. Lale devri sadrazamlarından Damat İbrahim Paşa'ya sunulan bu kasidenin tahlili yapılacaktır. Kaside edebi açıdan tahlil edilirken, hem şekil ve muhtevası hem de övgüsü yapılan kişinin nitelikleri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Feyzi Çelebi, Lale, Kaside, Damat İbrahim Paşa

Geleneksel Boşnak Kapıları ve Kapı Halkaları

Dr. Öğr.Üyesi Ömer Aksoy

ÖZ

Mehmet Fuat Köprülü, 1913 yılında kaleme aldığı "Yeni Bir İlim: Halkiyat-Folklor" adlı meşhur makalesinde işgal altındaki bölgelerin folklor ürünlerini, o bölgenin manevi tapusu olarak görmekte ve bunların kayıt altına alınması gerekliliğinden uzun uzun bahsetmektedir. 500 yıla yakın bir süre Türk hakimiyeti altında kalan Bosna Hersek Türklerin manevi tapusu olarak nitelendirilebilecek binlerce folklorik unsuru bünyesinde barındırmaktadır. Bunlardan bir tanesi de geleneksel Boşnak kapıları, bu kapıların halkalarıdır. Bosna Hersek'in her köşesinde Türk hakimiyetini simgeleyecek tarzda geleneksel Türk evleri, bahçeleri, kapıları, kapı topkamları ve halkları ile karşılaşmak mümkündür. Bildirimizde Mostar şehrinde bulunan geleneksel Boşnak yapılarının kapıları ve kapı halklarının yapısal özellikleri ve işlevlerinin yanında bölgedeki Türk kültürünün kadim izlerinin Bosna Hersek ve Boşnaklar üzerindeki günümüze değin süren etkilerini ortaya koymaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Boşna Hersek, Boşnaklar, Türk Kültürü, Geleneksel Boşnak Kapıları, Kapı Tokmakları.

Traditional Bosniak Doors and Door Rings

Abstract

Mehmet Fuat Köprülü mentions the folklore products of occupied territories as a spiritual deed of that region in the famous article called "halkiyat-folklore" which he received in 1913 and he has been talking about the necessity of registering them. There are thousands of folkloric elements within Bosnian Herzegovina Turks, which are under the Turkish domination for nearly 500 years. One of them is the traditional Bosniak doors, the rings of these doors. In every corner of Bosnia and Herzegovina it is possible to encounter traditional Turkish houses, gardens, gates, door tops and peoples in a manner that would symbolize Turkish dominance. In our Notice we will try to reveal the everyday effects of Bosnian Herzegovina and the Bosniaks on the traits of the traditional Bosniak structures in the city of Mostar, as well as the structural features and functions of the door folk, as well as the traces of Turkish culture in the region.

Keywords: Bosnia And Herzegovina, Bosniaks, Turkish Culture, Traditional Bosniak Gates, Door Knockers.

Halîlî -î Mar'âşî'nin Ravzatü'l-Îmân Adlı Eserinde Edep Telakkisi**Dr. Öğr.Üyesi Lutfi Alıcı - Dr. Öğr.Üyesi Sadi Gedik****ÖZ**

XVI. asrın mutasavvıf şairlerinden Halîlî-i Mar'âşî, Fatih Sultan Mehmet devri hattatlarından, Türk hat sanatının üstadı Amasyalı Şeyh Hamdullah'ın hocası Hayreddîn-i Mar'âşî neslindedir. Kaynaklarda şairin künyesi Halîl bin Yûsuf bin Hayreddîn bin Hatib'dir. Halîlî-i Mar'âşî, bugünkü bilgilerimize göre eserleri günümüze intikal eden en eski Maraşlı divan şairidir. Aynı zamanda bir Halveti mürşidi olan şairin telif ve tercüme beş eseri bulunmaktadır. Eserlerinin hemen hepsi dinî-tasavvufî muhtevalıdır. "Tasavvuf edepten ibarettir" anlayışı ehl-i tasavvuf arasında oldukça yaygın ve kabul gören bir anlayıştır. Halîlî-i Mar'âşî de aynı anlayışa sahip bir mutasavvıftır. Halîlî, "Ravzatü'l-Îmân" adlı eserindeki "edeb" redifli şiirinde ehl-i iman bağlamında edep telakkisini dile getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halîlî-i Mar'âşî, Divan Şiiri, Ravzatü'l-Îmân, Tasavvuf, Edep.

Hüseyin Cöntürk'ün Eleştiri Anlayışı Bağlamında Şiir ve Analizi

Arş.Gör.Dr. Ahmet Evis

ÖZ

Türk edebiyatının önemli eleştirmenlerinden olan Hüseyin Cöntürk (1918-2003), savunduğu "Yeni Eleştiri" kuramıyla Türk edebiyat tarihi içerisinde önemli yer edinmiştir. Kuramın ve terminolojinin önemine sıklıkla vurgu yapan Cöntürk, yeni eleştiri anlayışına büyük ölçüde bağlı kalarak bir sistem geliştirir. Teoriyi, edebiyat dünyasına taşımasının yanında uygulamalı örnekler vererek kendisinden sonra gelecek eleştirmenlere ve sanatçılara yol göstermiştir. Çeşitli edebî dergilerde münferit eleştiri yazıları yazan Cöntürk, özellikle İkinci Yeni şairleri üzerine yaptığı değerlendirmeler ve dönemin diğer eleştirmenlerine yönelik eleştirileriyle alanda söz sahibi olur. 1960 Kuşağı şairlerinin yetişme ve yetkinleşmesinde önemli rol oynar. Cöntürk, İkinci yeni şiirinin dışında Divan şiiri üzerine de incelemelerde bulunmuştur. Bu çalışmada Hüseyin Cöntürk'ün eleştirmen kimliğine değinilerek şiir sanatı özelinde yaptığı eleştirel çalışmalardan örneklere yer verilecektir. Böylece eleştirmenin savunduğu teori ile analizleri arasındaki ilişkinin tutarlılığı tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hüseyin Cöntürk, Eleştiri, Yeni Eleştiri, Şiir

Kenan Hulusi Koray'ın Romanı Osmanoflar Üzerine Bir İnceleme

Prof.Dr. Tülin Arseven

ÖZ

Yedi Meşale Edebî Topluluğu içinde yer alan Kenan Hulusi Koray (İstanbul 1906- Adapazarı 1943), Türk edebiyatının özgün kalemlerinden biridir. Daha çok öyküleri ile ön plana çıkan Kenan Hulusi Koray'ın Osmanoflar adında bir de romanı bulunmaktadır. İlk kez 1 Ocak- 16 Nisan 1938 tarihleri arasında Kurun (Vakit) gazetesinde tefrika edilen bu roman, son yıllarda farklı yayınevleri tarafından yeniden yayımlanarak okuru ile buluşmuştur. Roman, Osmanlının son zamanlarında, Balkanlarda egemenliğini yitirmeye başladığı bir dönemde yaşayan Osmanof ailesi etrafında gelişen olayları konu edinir. Kenan Hulusi Koray'ın ilk ve tek romanı olan Osmanoflar, ilginç ve üzerinde durulmaya değer bir eserdir. Bu çalışmada Osmanoflar adlı roman zihniyet, yapı, tema, dil ve anlatım yönünden incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanoflar, Balkanlar, Kenan Hulusi

An Examination on the Novel Osmanoflar of Kenan Hulusi Koray

Abstract

Kenan Hulusi Koray, who was a member of Seven Torches Literary Society, is a distinctive writer of Turkish Literature. Although he was famous for his stories, he also had a novel which was named Osmanoflar. It was first published as a serial novel between January 1st – April 16th 1938 in the newspaper Kurun (Vakit) but in recent years it was published again by different publishers. The subject of the novel is events that happened around the Osmanof family which lived in the last years of Ottoman Empire when the empire started to lose control over Balkan peninsula. Osmanoflar which was the first and only novel of Kenan Hulusi Koray is interesting and worthy of examining. In this research the novel Osmanoflar was examined in terms of mentality, structure, theme, language and expression.

Keywords: Osmanoflar, Balkans, Kenan Hulusi

Klasik Türk Şiirinde Kullanılan “Ağız ve Dudak” Mazmununun “nokta ve Daire” Sembolü Etrafında Yorumlanması

Dr. Öğr.Üyesi H. Gamze Demirel

ÖZ

Bir sanat eserini değerli kılan şey, görülmeyeni, temsil yoluyla, algılanabilir hale getiren sembollerdir. Dolayısıyla, sanatçının kullandığı hiçbir sembol anlamsız ve tesadüfi değildir, hepsinin gönderme yaptığı bir hakiki anlam vardır. O halde klasik şiirimizde kullanılan mazmunları da bu dikkatle ve titizlikle incelemek gerekir. örenğin klasik türk şiirinde sevgilinin dudağı ve ağız için benzetme unsur olan daire nokta ya da daire yaygın bir şekilde kullanılan, geometrik ve evrensel bir semboldür. Tasavvufi anlamda, hakiki birliği ve çokluğun aslını yani vahdeti ve kesreti, İlahi yaratıcıyı ve yaratılışı, mükemmel insanı temsil eder. Klasik şiirimizde genellikle birlikte düşünülen ağız ve dudak, çeşitli benzetme unsurlarıyla birlikte kullanılmış; noktaya ya da daireye benzetilmiştir. Dudak küçüktür, dardır, yuvarlaktır, noktadır, zerredir, mimdir, yokluk (adem) tur, manadır, sırdır, ruhdur, candır, can verendir, ab-ı hayattır. Sevgilinin, noktaya benzetilen ağız, “Birlik” i hatırlatır; dolayısıyla ilahi olanın temsilcisi kabul edilir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Şiiri, Sembol, Ağız, Nokta, Daire

To Interpret the Metaphors of “Mouth and Lip” in Terms of “point and Squire” Symbolism in Classical Turkish Poetry

Abstract

What make a work of art valuable are the symbols which make the invisible visible by the way of representation. Thus, none of the symbols used by the artist is meaningless and arbitrary; all of them have a real meaning to which they refer. In this sense, the metaphors used in our classical poetry should be evaluated with caution and detail. For example, in classical poetry, squire or point which are the images for beloved’s lips and mouth are geometrical and universal symbols that are used widely. In terms of Sufism, they represent true oneness, the reality of multiples, namely unity and abundance, absolute creator and creation, perfect human being. In classical poetry mouth and lips which are evaluated generally together are used with various images; they are likened to point or squire. The mouth is small, narrow, circular, point, particle, absence, meaning, secret, soul, life, life giving, Adam’s wine. The mouth of the beloved that is resembled to point reminds “Oneness”, thus it is accepted as the representative of the Divine.

Keywords: Classical Turkish Poetry, Symbol, Mouth, Point, Squire

Kullanım Çeşitliliği Bağlamında Bedel

Öğr.Gör. Mustafa Toprak

ÖZ

Bir dili öğrenmek ve ondan gerçek anlamda istifade edebilmek için o dilin gramer inceliklerini iyi kavramak lazımdır. Arapça gramerde tabiler diye bilinen beş unsur vardır. Bunlar; Sıfat, 'atıf, tekit, bedel ve 'atfu'l-beyandır. Tâbi' olan bu unsurlardan her birinin metbû'u ile müfret, tesniye, cemi, müzekker ve müennes gibi bazı hususlarda uyumlu olmaları gerekmektedir. Bu beş unsurdan bedel, kısımlarının farklı hükümler ihtiva etmesi münasebetiyle mübdelün minh'ine uyum açısından sıfat, tekit gibi diğer tabilere nazarla lafız yönünden daha geniş bir kullanıma sahiptir. Bu çalışmamızda bedel ile mübdelün minhden her ikisinin de marife, nekra, müzekker, müennes, müfret, cümle olarak birbirine uyumlu gelebileceği gibi biri marife diğeri nekra, biri ismi zahir diğeri zamir şeklinde uyumsuz da gelebileceğini göstererek lafız yönünden kullanımının genişliğini ifade edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Gramer, Tâbi' Bedel,

Lübnan'da Kullanılan Türkçe Kökenli ve Birleşik Yapılı Soyadlarında Dil Sapmaları

Araştırmacı Ünal Kalaycı

ÖZ

Dil sapmaları terimi özelde şiirde bilinçli olarak yapılan sapmalar için kullanılır. Geniş anlamda dil sapmaları ile dilin bilinen uygulamalarına aykırı her kullanım kastedilmektedir. Bunlar arasında aykırı kelime türetme, aykırı birleştirme, aykırı yazma, aykırı noktalama işaretlerini kullanma ya da noktalama işaretlerini kullanmama gibi başlıklar sayılabilir. Çalışma ile Lübnan'da yaşayan Sünniler, Türkmenler, Girit muhacirleri, Dürziler, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları/çifte vatandaşlık hakkında sahip olanlar, Türkmenler, Ermeniler ve Süryaniler tarafından kullanılmakta olan 1.500 civarındaki Türkçe/karma soyadı incelenerek bu soyadlarında tespit edilen dil sapmaları ele alınacak. Dil sapmaları sınıflandırılarak örneklendirilecek. İncelenecek soyadlarındaki dil sapmalarının temel nedeni dil etkileşimi olmakla birlikte başka nedenlerin olup olmadığı araştırılacak. Dil sapmalarının dilin alanını genişlettiği, ifade kabiliyetini güçlendirdiği tezi yanında dili bozduğu, dile yanlış eğilimler kattığı fikri de vardır. Elde edilen verilerden hareketle dil sapmalarının dile etkisi üzerinde durulacak.

Anahtar Kelimeler: Lübnan, Türkçe Soyadları, Dil Sapmaları

Necat Çavuş Şiirinde Belli Başlı Temalar

Doç.Dr. Orhan Oğuz - Hamdiye Şahin

ÖZ

Bu tebliğde 1980 sonrası Türk şiirinin önemli isimlerinde Necat Çavuş'un şiirindeki temaları ana hatlarıyla ele alacağız. Amacımız, Çavuş'un şiirlerindeki tematik durumu ve değişimi tespit etmek ve böylece onun şiirinin izlediği seyre dair bir fikir edinmektir. Bu bakımdan şairin Keşifler, Ölümünden Önceki Sözler, Yolcunun Gözleri Parlıyor, Bindörtüüzondokuz, Amerika ve Küçük Okyanuslar adlı şiir kitaplarındaki temaları belirlemeye çalıştık. Çavuş şiirinde diğer temaların yanı sıra aşk, inanç, kadere iman, çocukluk, modern hayat ve kent, yalnızlık vb. dikkat çekici bir şekilde ön plana çıkmaktadır. Necat Çavuş, gerek modern dünya şiirinde gerekse 1980 sonrası Türk şiirinde görülen temaları gittikçe kendine has bir bakış açıcı ve üslupla şiirine yansıtır. Örneğin aşk temasına tasavvufi bir boyut kattığı gibi onu kendi çocukluk yaşantılarına da bağlar ve bunu yaparken şiir estetiğini muhafaza eder. Not: Bu çalışma, Mustafa Kemal Üniversitesi BAP Birimi tarafından desteklenen 17.YL.021 numaralı proje kapsamında yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Necat Çavuş, 1980 Sonrası Türk Şiiri, İslamî Şiir

Özbek Yazarı Abdulla Kadiri'nin Ötken Künler Romanında Ahlaki ve Sosyal Tenkitler

Dr. Öğr.Üyesi Ayvaz Morkoç

ÖZ

Çağdaş Özbek romanının kurucusu kabul edilen Abdulla Kadiri, 1894 yılında Taşkent'te dünyaya gelir. Maddi imkansızlıktan dolayı eğitim hayatında aksamalar görülür. Araştırmalarımıza göre yazar, Ötken Künler romanını, 1926 yılında kitap olarak yayımlamıştır. Muştum dergisindeki bir makalesinde Özbekistan Komünist Partisinin üst düzey yöneticilerini güya "tenkit ve tahkir" ettiği gerekçesiyle 1926 yılında tutuklanarak iki yıl hapis cezasına çarptırılır. 1936-1939 yılları arasında Sovyetler Birliği'nin genelinde yürütülen "büyük temizlik" operasyonu sırasında Kadiri, rejim muhalifi olduğu gerekçesiyle suçlanır. 1937'de hapse atılan yazar, devrim karşıtı olduğu gerekçesiyle 4 Ekim 1938'de Taşkent'te gizlice öldürülür. Sonradan elde edilen belgelerden öğrendiğimize göre yazarın mahkemesinin, kurşunlanarak öldürülmesinden bir gün sonra 5 Ekim 1938 tarihinde Taşkent'te yapıldığı anlaşılmaktadır. Edebi faaliyetine şiirle başlayıp hikâye ile devam etmiş olan Abdulla Kadiri, iki tarihi roman yazmıştır. Kendisine büyük ün kazandıran Ötken Künler romanı aracılığıyla Özbek halkının tarihine ayna tutmaktadır. Yazar, romanda 19. yüzyılın ortasında Çarlık Rusyası'nın Orta Asya'yı işgali öncesinde Hokand Hanlığındaki adaletsiz uygulamaları ve Türk boyları arasındaki hakimiyet kavgalarını anlatır. Çarpıcı bir aşk hikayesinin ana ekseninde yer aldığı romanda, Türkistan'ın bölünmüşlüğü gözler önüne serilmiştir. Kadiri, eski Özbek toplumunda kadınların kötü durumunu, bazı gerici din adamlarının yanlış davranışlarını tenkit etmektedir. İncelemelerimiz sonunda yazarın mizahi hikâyelerinde yergi ve güldürü unsurlarını realist bakış açısıyla kullandığını da belirledik. Abdulla Kadiri'nin asıl başarısı ana dilini ustalıkla kullanması ve kendine özgü bir üslup oluşturmasıdır. Özbek Türkçesini ağız özelliklerine varıncaya kadar iyi derecede bilen yazar, roman karakterlerinin yöresel ağız özelliklerini ustaca canlandırmıştır. Dikkatli bir gözle incelediğimiz Ötken Künler'de çok sayıda sosyal tenkidin yer aldığını belirledik. Erkeklerin çok eşliliği, kadınların 2. sınıf insan olarak görülmesi, kız çocuklarının yaşlı erkeklerle evlendirilmesi gibi uygulamalar, yazar tarafından tartışmaya açılan meselelerdir. Ayrıca İslam toplumunda kumalık geleneğinin bulunması, kumalık neticesinde ortaya çıkan kıskançlığın felakete yol açması, kadın ve erkek kölelerin para karşılığında satılması eleştiri hedefine konulmuştur. Romanda aynı zamanda yoğun ahlaki tenkitler bulunmaktadır. Ebeveynin evli çocukları üzerinde aşırı otoriter davranması, evli kadınların hile ile başka erkeklerin haremine katılması, küçük çocuğa tecavüz edilmesi, kötü yöneticilerin masum insanları idam ettirmesi gibi çok sayıda olay görülmektedir. Yazar, sayılan olumsuzlukları toplumun temelini dinamitleyen ve mutlaka çözülmesi gereken olaylar olarak görmekte ve sert bir üslupla tenkit etmektedir. İnceleme ve araştırmalarımız neticesinde Türkiye'de Abdulla Kadiri ve romanları üzerinde nitelikli ve yeterli sayıda bilimsel araştırma yapılmadığını belirledik. Çalışmamız aracılığıyla yazar ve eserleri hakkında yeni bilgi ve bulgulara ulaştığımız oldu. Bu yönüyle çalışmamız tamamen özgün bir nitelik taşımaktadır. Araştırmada klasik roman inceleme yönteminden yararlandık. Amacımız bu bildiri aracılığıyla Özbek edebiyatının öncü şahsiyetlerinden Abdulla Kadiri'yi önce Türkiye'de, ardından da Türk dünyasında hak ettiği biçimde tanıtmaktır.

Anahtar Kelimeler: Özbek Edebiyatı, Abdulla Kadiri, Ötken Künler, Ahlaki ve Sosyal Tenkitler

Pierre Assouline'in Camondoların Sonuncusu Adlı Yaptında Kimlik Olgusu

Arş.Gör. Ahmet Özkan

ÖZ

Son dönem edebiyat sosyolojisi eksenli araştırmaların önemli konularından biri de hiç şüphesiz kimliktir. Varoluş kavramının temelinde yer alan kimlik olgusu, tarih boyunca toplumların ve dolayısıyla bireylerin hayatlarını ve geleceklerini şekillendirmiştir. Bireyin kimliğine olan bağlılığını perçinleyen durumlarsa, genellikle bireyin maruz kaldığı olumsuzluklar karşısında gerçekleşir. Bu olumsuz durumların en başında ötekileştirilme ve aidiyet kavramları gelmektedir. Bu nedenle kimlik, zaman zaman birey için ölümcül bir hale gelebilmektedir. Fransız yazar ve araştırmacı Pierre Assouline'in Camondoların Sonuncusu adlı yapıtı Yahudi kökenli aristokrat bir ailenin tarih sahnesinden silinmesine giden yolda kimliklerinin rolünü anlatır. İspanyol Engisizyonu'ndan kaçan, Venedik'te gettoda yaşamak zorunda kalan, İstanbul'a gelen ve saraya yakınlıkları sayesinde Osmanlı coğrafyasında modern bankacılığın kuruculuğunu yapan ve son olarak Paris'e yerleşen ve dönemin Yahudi cemaati aristokrasisi içerisinde sanat yatırımlarıyla bir yer kazanma mücadelesine giren Camondo ailesinin hikayesinin anlatıldığı belgesel romanda, Pierre Assouline Moïse de Camondo karakterinden yola çıkarak, İspanya'da başlayan ve Nazi kamplarında sona eren bir sefarad ailesinin trajedisini kimlik olgusuyla sorguya açar. Bu çalışmada kimlik olgusunun sürgün, aristokrasi ve sanat kavramları üçgenindeki konumu ve etkisi Moïse de Camondo karakterinden yola çıkılarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Camondo Ailesi, Sefarad, Sürgün, Kimlik, İkinci Dünya Savaşı

Şair Olarak Edgar Allan Poe**Prof.Dr. Mine Yazıcı****ÖZ**

Edgar Alan Poe'nun öyküleri Türk okuru tarafından bilinmekle birlikte son zamanlarda şiir çevirilerinin sayısının artması dikkat çekicidir. Bunun bir nedeni de teknolojik gelişmeler sonucu giderek yalnızlığa itilen ve robotlaşan insanın doğaya ve kendi duygularına dönme konusundaki özlemi olarak gösterilebilir. Bu bağlamda Poe'nun Türk yazın dizgesine nasıl girdiği ve Türk edebiyatında şiirlerinin bir etkisi olup olmadığı sorgulanacaktır. Bununla bağlantılı olarak Sanayi devriminin yarattığı kargaşaya başkaldıran Dışavurumcu bir yazar olarak öyküleriyle tanınan bu şair yazarın şiirlerinde nasıl bir tutum sergilediği başta şiir tekniği olmak üzere doğa, düzen ve aşka ilişkin şiirlerinden yola çıkılarak irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Edgar Allan Poe, Şiirler, Türk Yazın Dizgesi,şiir Tekniği, Dışavurumculuk

Edgar Allan Poe As A Poet**Abstract**

While the stories of Edgar Alan Poe are well known by the Turkish readers, the recent increase in the number of translated poetry of him is striking. One of the main reasons for this is that the technological developments of our age which have driven man to loneliness and turned him into a robot have ended up with a longing for return to nature and to humane feelings. In this context, this paper questions in what way Poe has entered the Turkish Literary Polysystem, and what impact it has had on Turkish poetry. In connection with this, his poems are studied in terms of verse techniques as well as their relations with nature, order and love in consideration for his dual identity as a storyteller and an expressionist poet.

Keywords: Edgar Allan Poe, Poems, Turkish Literary Polysystem, Verse Techniques, Expressionism

Sinop İli Ayancık Ağzında Haber Kiplerinin Durumu

Dr. Öğr.Üyesi Murat Altuğ - Okutman Ersu Merve Gümüş

ÖZ

Türkçede bir fiil kök veya gövdesinin yargıya dönüşen çekimli bir fiil olabilmesi için kip, zaman, şahıs ve sayı bildiren ekler ile genişletilmesi gerekir. Fiiller, haber (bildirme) ve tasarlama kipleri ile çekimlenir. Haber kipleri yapılan veya yapılacak hareketleri olumlu veya olumsuz olarak bildiren kiplerdir. Bu yapılarda bildirme ifade eden şekil ekleri, aynı zamanda zaman ekidir. Fiilin haber kipi çekiminde ikisi geçmiş zaman olmak üzere beş zaman vardır: Öğrenilen geçmiş zaman, görülen geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman, geniş zaman Yaygın tanıma göre bir dilin özellikle ses ve şekil farklılıkları gösteren yerel konuşma biçimine ağız denir. Esas alınacak ölçütlere göre ağzın sınırları belirlenebilir: Bölge ağzları, il ağzları, ilçe ağzları hatta kasaba ve köy ağzları gibi. Bu çalışmada Sinop ili Ayancık ağzının haber kipleri konu edinilmiştir. Haber kipleri biçim ve işlev bakımından tasnif edilmiş ve derlenen metinlerle örneklendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Haber Kipi, Sinop, Ayancık, Ağız, Fiil

Suriyeli Göçmen İlkokul Öğrencilerinin Yaşadığı Kültürel Uyum Problemleri

Dr. Öğr.Üyesi Zekiye Çağınlar - Metin Altunkaynak

ÖZ

Türkiye'ye 2011 yılından bu yana nüfusu gittikçe artan oranda Suriye'den göçmen gelmektedir. Genellikle aile olarak gelen göçmenler yeni geldikleri yerde, yeni yaşam kurma çabası da göstermektedirler. Yetişkinler için temel olan ailenin geçimini temin etmek için iş imkanları bulmaktır. Çocuklar içinse temel olan eğitim alabilmektir. Farklı dil, farklı kültürde yetişmiş çocuklar ana vatanlarında farklı içerikte eğitim almışken, yeni geldikleri Türkiye'de dil sorunu ile birlikte büyük önem taşıyan kültür sorununu da yaşamakta, yeni eğitim içeriğine de adapte olma çabası göstermektedirler. Kültür bir milletin binlerce yıllık birikimi sonucu tarihsel süreçte yaşadıkları olaylar, dini inanışları, coğrafi koşulları ile birlikte oluşturdukları yaşam biçimidir. Her millet bu nedenle kendine özgü milli kültür oluşturur. Bu kültür kişinin kişisel olarak taşıdığı karakter kadar önemli olup, dünyayı algılama ve yaşamda duruş belirlemesini sağlar. Suriye'den gelen göçmen gelenler de yeni geldikleri ülkenin kültürü ile, kendi kültürleri arasında bocalama ve uymaya çalışma süreci yaşamaktadırlar. Yetişkinlerin yeni kültüre uyumu daha zor olmakla birlikte, evde eski geleneksel kültürü sürdüren ailelerin çocukları da çocuk olmalarına rağmen kültürel uyumda zorlanmaktadır. Oturma, kalkma, konuşma, büyüklere saygı, yemek yeme biçimi, insanlara davranış biçimi, milli değerlere saygı, çevreye saygı ve önem gibi kavramlar kültürel değerlerin yaşamda uygulaya dönüşmüş halidir. Suriye'den göçmen gelmiş aile çocuklarında da sıklıkla görülen uyum sorunu çevre ve kişisel temizlik, ortak eşya ve mekan kullanımında saygı gibi kavramlarda kendini göstermektedir. Dil sorunu ile bir uyum yaşamaya çalışan Suriyeli çocuk ayrıca kendi kültür değerleri ile yeni geldiği ülkenin kültür değerleri arasında da uyum sorunu yaşamakta bu da çocuğun eğitimine etki etmektedir. Bu çalışmamızda Adana şehrindeki okullar çalışma alanı olarak belirlenerek, ilkokula giden Suriyeli çocukların hangi alanlarda kültüre uyum sorunu yaşadıkları, bu sorunların çocuğun kendisine olduğu kadar, eğitim aldığı sınıftaki diğer öğrencilerin de etkilenmesine ne yönden etken olduğu belirlenmeye çalışılacaktır. Çalışma Adana'daki Suriyeli ilkokul öğrencilerinin gittiği okulların tespiti ile başlayıp bu okullarda görev yapan öğretmenlerle görüşmeyle devam edecektir. Ayrıca çocukların da kendi yaş düzeylerinde ifade edebilecekleri kültürel uyumla ilgili düşünceleri tespit edilecektir. Amacı günümüzün önemli bir sorunu olan Suriyeli göçmenlerin kültürel uyumda karşılaştıkları sorunları ilk basamak olan ilkokul düzeyindeki öğrencilerde belirleyerek bu konuda öğretmenlerin ve idarecilerin önerileri ile çözüm üretebilmektir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli, Göçmen, İlkokul, Kültür, Uyum

Tarih Manzumelerinden Hareketle Divan Şairlerinin Çocuk Doğum ve Ölümünü Anlatımı

Dr. Öğr.Üyesi Betül Sinan Nizam

ÖZ

Divanlar şairlerin doğum, ölüm, düşün, cülus, fetih, mimarî yapıların inşası vb. gibi çok çeşitli olaylar üzerine düşürdükleri tarihleri ihtiva etmeleri bakımından, Osmanlı toplumunun yaşam biçim ve algısını, kültürünü bugüne ulaştıran değerli hazinelerdir. Bunun yanında tarih manzumelerinden hareketle o dönem şairlerinin sanat ve edebiyat anlayışı, tarih düşürülen konu çerçevesinde farklılaşan söylem biçimleri de ortaya konabilir. Bu bildiriye farklı yüzyıllardan şairlerin divanları taranarak doğum (veladet) ve çocuk ölümleri konulu tarih manzumeleri, içerikleri ve söylem biçimleri bakımından incelenmiştir. Bunun sonucunda şairler tarafından büyük sevinçle karşılanan doğumların ortak bazı mecaz ve benzetmelerle ele alındığı, çocuk ölümlerinin de aynı mecaz ve benzetmelerin etrafında -zaman zaman olumsuzlayıcı şekilleriyle- anlatıldığı görülmüştür. Böylece şairler çocuk doğum ve ölümlerinin aile ve toplum üzerindeki etkisini lirik ve edebî şekilde dile getirmekte, diğer yandan Osmanlı toplumunun çocuk ve çocuk sahibi olma algısını yansıtmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Divan Şiiri, Tarih Düşürme, Çocuk, Doğum (Veladet), Ölüm

The Masque of Anarchy'de Shelley'nin İkilemi

Öğr.Gör. Onur Işık

ÖZ

Bu çalışma Percy Bysshe Shelley'nin Manchester'da 1819'da gerçekleşen olaylardan sonra hayli büyük oranda kabul edildiği gibi tam olarak pasif direniş taraftarı olmadığını kanıtlamayı amaçlar. The Masque of Anarchy'nin çelişkileri Shelley'nin etkilendiği güdüleri bulmak için gidilmesi gereken yolu gösterecektir. Shelley'nin ikilemi halk ve baskıcı rejim arasındaki çatışmada kendi tarafını belirlemez hale getirmektedir. Bunun için, dönemin tarihsel arka planı, şairin saikleri, şiirin çelişkileri ve şair tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Peterloo Katliamı, İngiltere, Pasif Direniş, Manchester, Reform, Henry Hunt

Dichotomy of Shelley in the Masque of Anarchy

Abstract

This paper aims to prove that Percy Bysshe Shelley was not totally on the side of passive resistance after the incidents took place in Manchester in 1819 as it is highly acknowledged. The contradictions in The Masque of Anarchy will clear the way through finding the influential motives of Shelley. Dichotomy of Shelley makes his side undetectable in the quarrel between people and oppressive government. To do so, the historical background of the age, the motivation of the poet, the contradictions of the poem, and poet will be discussed.

Keywords: Peterloo Massacre, England, Passive Resistance, Manchester, Reform, Henry Hunt

Tiyatrocu Yönüyle Reşid Bey Efendiyev

Dr. Öğr.Üyesi Ayvaz Morkoç

ÖZ

Çağdaş Azerbaycan edebiyatının meşhur tiyatrocularından olan Reşid Bey Efendiyev, Mirza Fethali Ahundzade realist edebi mektebinin başarılı temsilcilerindendir. 1863 yılında Şeki'de bir ruhani ailenin ferdi olarak dünyaya gelen Efendiyev, ailesinin çabalarıyla iyi bir eğitim almıştır. Zeki bir öğrenci olduğunu tespit eden öğretmenleri onun Gori Müellimler Seminariyasına (İlköğretmen Okulu) gitmesini salık verirler. O da tavsiyesilere uyar ve girdiği sınavda başarı göstererek okula kabul edilir. Burada verimli bir eğitim hayatı geçiren edip, pek çok alanda kendini geliştirmeye çalışır. Okuldan mezun olunca 10 yıl kadar öğretmenlik yapar. Abdulla Şaiq, Süleyman Sani Ahundov, Sultan Mecit Ganizade, Habib Bey Mahmudbeyov gibi sonradan Azerbaycan'da ünlenecek edebiyatçıların oluşturduğu eğitime değer veren aydınlar grubu ile birlikte vazife yapar. Bütün çabasını ve faaliyetlerini Azerbaycan Türk halkının aydınlatılması üzerinde yoğunlaştırır. Eğitimci kimliği daima ön planda yer alan Efendiyev, tespitlerimize göre, çocuklar için didaktik içerikli şiirler yazmıştır. Ayrıca okul öğrencileri için ders kitaplarının hazırlanması, çocuk ruhuna uygun parçaların yabancı dillerden tercüme edilmesi gibi işleri üstlenir. Eğitim için büyük fedakarlıklar gösteren Efendiyev, türlü zorluklarla oluşturduğu ders kitaplarını İstanbul, Tiflis ve Bakü'de yayımlatmıştır. Tespitlerimize göre, ilk kalem denemesi ürünleri daha çok şiir türünde olan Reşid Bey Efendiyev, zaman içinde kendisine ün kazandıracak önemli tiyatro eserleri de yazmıştır. Qan Ocağı, Qonşu Qonşu Olsa Kor Qız Ere Geder, Saqqalın Kerameti, Bir Saç Telinin Qiymeti, Pul Delisi, Tiflis Seferi, Diş Ağrısı, Qızıl Gül komedileri Azerbaycan edebiyatında ses getirmiş eserlerindendir. Komedileri onun Mirza Fethali Ahundzade'nin açtığı yoldan gittiğini gösteren yetkin ve başarılı örneklerdir. Kaleme aldığı sahne eserlerini, öncelikli olarak okullarda sahnelemiş ve hatta bu piyeslerde bizzat rol almıştır. İnceleme ve araştırmalarımız neticesinde Türkiye'de Reşid Bey Efendiyev ve tiyatro eserleri üzerinde yeterli sayıda bilimsel araştırma yapılmadığını tespit ettik. Çalışmamız aracılığıyla hem yazar, hem de eserleri hakkında bilgiler verdik. Bununla birlikte edibin tiyatro çalışmaları ve tiyatrocu kimliği hakkında yeni bilgi ve bulgulara ulaştık. Bu yönüyle çalışmamız özgün bir nitelik taşımaktadır. Araştırmada klasik "edebi eser inceleme yöntemi"nden yararlandık. Araştırma neticesinde, bünyesinde çok sayıda kimliği barındıran Efendiyev'in tiyatrocu yönü bilimsel veriler ışığında ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bildiri aracılığıyla Azerbaycan edebiyatının öncü şahsiyetlerinden olan Reşid Bey Efendiyev'in, önce Türkiye'de, ardından da Türk dünyasında hak ettiği biçimde tanıtılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan Edebiyatı, Reşid Bey Efendiyev, Azerbaycan Tiyatrosu.

Türk Romanındaki "Kaçış" Figürünün İşlevselliği Üzerine

Doç.Dr. Ruhi İnan

ÖZ

Kurmaca metinlerin ham maddesi gerçek hayatın kendisidir. Dolayısıyla bu hayatın içerisinde ne tür bir yapı varsa roman gibi kurmaca metinlere de bu tür yapılar yansımaktadır. Bu durum yazarın bu tür bir fiktif oluşumu, hakikate yakın bir düzleme oturtma gayesine dayanmaktadır. Zira bu vesileyle yazar okurunun beklenti ufkuna uygun bir eser icra etmiş olacaktır. Türk romanında sıkça görülen "kaçış figürü" de bunlardan biridir. Kaçış ya da kaçma olarak ifade edeceğimiz bu figür, Bir bilim Adamının Romanı adlı eserde olduğu gibi "ölümden kaçma/kaçırma" şeklinde olacağı gibi Baba ve Piç romanında olduğu gibi "ölümü erteleme" şeklinde tezahür etmektedir. Çalışmada kaçış ritüelinin Türk Romanındaki kullanım alanı, şekli, anlamı ve gayesi ile ilgili bir tespitler yapılacak, işlevselliği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Romanı, Romanda Kaçış Unusuru

Türkçede Eylem+eylem Şeklinde Kurulan Birleşik Eylemlerde İstem

Arş.Gör.Dr. Işıl Aydın Özkan

ÖZ

İstem, bir sözcüğün etrafında açtığı mantıksal, anlamsal ve sözdizimsel boşluğu ifade eder. Bu boşluk, bahsi geçen sözcüğün isteği veya gereksinimine uygun olarak, öbek yapıda yer alan ve katılan adı verilen belirli unsurlarla tamamlanır. Bu tamamlanma birincil olarak anlamsal bir süreç olduğu halde, sistematik biçimsözdizimsel etkileri de vardır. Diğer bir deyişle bir sözcüğün istemi, o sözcüğün diğer sözcüklerle hem anlamsal hem de sözdizimsel olarak birleşebilmek için sahip olduğu potansiyel olarak tanımlanabilir. Hemen her dilde istem potansiyeline sahip en geniş sözcük sınıfı eylemlerdir. Eylemleri diğer sözcük türlerinden farklılaştıran en önemli özellik tümcede yönetici konumunu üstlenmeleri ve kendileriyle birlikte kullanılacak unsurları seçebilmeleridir. Türkçede kimi birleşik eylemler eylem+eylem şeklinde kurulurlar. Diğer bir deyişle bu tür yapılar iki eylemin birleşmesiyle oluşurlar. Yapının oluşma aşamasında ikinci eylem ilk eylemin anlamını kimi yönlerden etkilerken kendi anlamını kaybeder. Bu tür eylemlerin yapısı çoğunlukla eylem+ulaç+yardımcı eylem biçimindedir. Geleneksel dilbilgisinde bu tür yapılar genellikle kurallı birleşik eylemler olarak adlandırılırlar. Bu şekilde kurulan eylemlerde, ikinci eylem ulaç biçimbirimiyle beraber bir türetim biçimbirimi gibi davranarak ilk eylemi anlamını tezlik, sürerlik, yeterlik, yaklaşma vb. açılardan değiştirir ve pekiştirir. Türkçede bu şekilde hareket edebilen sınırlı sayıda eylem vardır: dur-, gel-, kal-, koy-, otur-, var-, ver-, yat-, yürü-. Bu çalışmada Türkçede eylem+eylem şeklinde kurulan birleşik eylemlerin istemleri mantıksal, anlamsal ve sözdizimsel istem düzeyleri göz önünde bulundurularak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eylem+eylem Şeklinde Kurulan Birleşik Eylemlerde İstem, Kurallı Birleşik Eylemlerde İstem, Türkçede İstem.

Türkiye Türkçesinde Ağaçla İlgili Tür Adlarının Kişi Adı Olarak Kullanımı

Doç.Dr. Yeter Torun Öğretmen

ÖZ

Birçok kültürde olduğu gibi, ağaç Türk kültürü için de önemli bir kavramdır. İslamiyetten önceki Türk inanç sisteminde ağaca çok önem atfedildiğini ve halk inançları bağlamında Türk kültüründe doğayla ilgili kültürler arasında ağaç kültüründen de söz edildiği görülmektedir. Türk inanç sistemi içinde ağacın önemli bir yeri vardır. Yaşamın, sonsuzluğun, simgelerinden olan ağaç ve Türk kültüründe kültür olarak değerlendirilen ağaçlar hakkında halk bilimi alanında birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada ise Türk halk inançları bağlamında önemli bir değer oluşturan ağaçla ilgili tür adlarının kişi adı olarak kullanımı üzerinde durulacaktır. Doğanın bir parçası olan ağaçlar, ad bilimi bağlamında bitki adları arasında fitonomi (bitki ad bilimi) içinde ele alınmaktadır. Türk ad verme geleneği çerçevesinde ad vermede doğadan da yararlanılmaktadır. Türkçede “çınar, ardıç, akasya, defne, çam, kiraz” gibi bazı ağaç adları kişi adı olarak da kullanılabilir. Bu tür kişi adları dışında ağacın bölümlerini ifade eden “kök, dal, budak, fidan, filiz, tomurcuk, yaprak, çiçek, ışkın” gibi tür adlarının da kişi adı olarak kullanılabilirliği görülmektedir. Bu çalışmanın konusunu bu bağlamda Türkiye Türkçesinde ağacın bölümlerini ifade eden tür adlarının kişi adı olarak kullanımı oluşturmaktadır. Çalışmada ilk olarak ağaçla ilgili tür adlarının özelleşerek (onimleşerek) kişi adı olduğu kullanımlar sözdizimsel olarak ele alınacaktır. Ağacın bölümlerinden “kök” daha çok soyu, geçmiş, dolayısıyla da ataları sembolize ederken, “budak, dal” ise çocukları ifade etmektedir. Türk inanç ve düşünce sisteminde soy, erkek çocukla devam etmektedir. Bu bağlamda çalışmamızda ikinci olarak bu kişi adları cinsiyet bakımından (kadın adı mı erkek adı mı) ele alınacak ve ağaçla ilgili kişi adları, dil-kültür ilişkisi bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Adbilimi, Ağaç, Tür Adı, Kişi Adı

Türkolog Wolfram Hesche'nin Adana'daki Defteri

Prof.Dr. Deniz Abik

ÖZ

ÇÜ Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kitaplığında Alman Türkolog Wolfram Hesche'ye ait bir defter bulunmaktadır. WolframHesche'nin Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde öğrenci olarak bulunduğu yıllara ait olduğu anlaşılan fihrist defterde Uygur harfleriyle Moğolca kelimeler, transkripsiyonları ve Türkçe karşılıkları vardır. Fihrist defterin arasında ayrıca 47 yaprak elyazısıyla tutulmuş Çağatayca ders notları bulunmaktadır. Ders notları, 7 Mart 1963 tarihinden başlamaktadır. Bildiride bu defter vesilesiyle Wolfram Hesche, Türkiye'deki çalışmaları, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih –Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün 1963'teki dersleri incelenecektir. Hesche'nin defterindeki ders notlarının hangi hocaların derslerine ait olduğu, bu hocaların Türkolojideki yerleri genel olarak değerlendirilecektir. Notların dil özellikleri de dönemi, hocaları, defter sahibini yansıması yönüyle dikkate alınacaktır. WolframHesche'nin defterinin Adana'da bulunuş sebebini araştırmak, Türkologun Adana'da bulunup bulunmadığını araştırmak bildirinin hedefleri içerisinde yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adana, Wolfram Hesche, Türkoloji, Ders Notları

Yaşar Kemal'in Renkler ve Renklerle İlgili Sözcükleri Kullanımı: "Karıncanın Su İçtiği" Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Nigâr Oturakçı Orbay

ÖZ

Yaşar Kemal, eserlerinde duyuları harekete geçiren, canlı, âdeta renklerini görebildiğimiz, özgün betimlemeler sunar. Okuyucunun zihninde ayrıntılarıyla canlandırabilmesini sağladığı doğa betimlemeleri ve portreler, kullandığı renk sözcükleriyle zenginleşir. Yaşar Kemal, renklerin insan psikolojisiyle olan yakın bağına iyi bilen bir yazar olarak canlı bir betimleme sunmak istediğinde sıcak renkleri, solgun bir imaj yaratmak istediğinde soğuk renkleri ustalıklı kullanır. Bu bağlamda, eserlerinde sıklıkla renk adlarından ve renklerle ilgili sözcüklerden yararlanır. Bu çalışmada, Yaşar Kemal'in "Bir Ada Hikâyesi" dörtlemesinin ikinci halkasını oluşturan "Karıncanın Su İçtiği" adlı romanında kullanılan renkler ve renklerle ilgili sözcükler incelenmiştir. Çalışmanın birinci bölümü, Yaşar Kemal'in renkleri ifade etmede kullandığı yolları tespit etmek üzerine kurgulanmıştır. Yaşar Kemal, renkleri ifade ederken dört farklı yola başvurmuştur: siyah / kara, kırmızı / al, yeşil gibi doğrudan doğruya ara ya da ana renk adlarını kullanma; alaca, renk renk, yanal gibi belirli bir renk adı kullanmadan renkleri ifade etme; çöl bakırı, yakut göz, kiremit rengi çakıltaşı gibi ilgili nesnenin rengine benzeterek renk sözcüğü oluşturma; yıldır yıldır, balkımak, menevişlemek, ipilti gibi renk çağrıştıran sözcükler kullanma. Çalışmanın renk sözcüklerinin dilbilgisel görünümünün incelendiği ikinci bölümünde, Yaşar Kemal'in renk ve renklerle ilgili sözcükleri ad, sıfat, fiil, zarf olarak kullandığı görülmüş, renk sözcüklerinin ayrıca birleşik sözcük ve deyim içerisinde yer aldığına tanık olunmuştur. "Basit tesadüfi örnekleme" (simple random sampling) yönteminin kullanıldığı bu çalışmayla Yaşar Kemal'in biçeminin öne çıkan öğelerinden birini oluşturduğu düşünülen renkler ve renklerle ilgili sözcüklere sıklıkla başvurduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yaşar Kemal, Karıncanın Su İçtiği, Renk, Çağırışım, Sözcük Türü

Yeraltı Edebiyatının Beslendiği Kaynaklar ve Küçük İskender'in 'Bahname' Adlı Eseri

Doç.Dr. Mesut Tekşan - İpek Demir

ÖZ

Türk edebiyatında cumhuriyet dönemi, cumhuriyetle elde edilen kazanımların halka aktarılması, halkın aydınlatılması ve ülke sathında başlatılan çağdaştırma gayretleriyle birlikte yeni eğilimlerin görüldüğü bir dönem olmuştur. Bu dönemde edebiyatımızda yaygın olarak görülen sanat anlayışları ve eğilimlerin temelinde memleketçilik ve idealizm egemen olmuşken 1980 sonrası Türk edebiyatında yalnızlaşma, bireycilik gibi farklı arayışlar ve yönelimler görülmektedir. Bu yönelişlerden biri de 'yeraltı edebiyatı' diye adlandırılan eğilimdir. Gerek beslendiği kaynaklar ve ele aldığı konular ve gerekse bu konuları işleyiş bakımından 'Yeraltı edebiyatı' diye özel bir kavramla ifade edilen bu edebiyat, geçmişte ve günümüzde ya hemen reddedilmiş ya da görmezden gelinmiştir. Bazı yazarlar, 'yeraltı edebiyatı' diye bir tanımlamanın gereksiz olduğunu, bunun bir pazarlama stratejisi olarak görülmesi gerektiğini söyleseler de bu, hem ele alınan temalar hem de temaların işleniş bakımından bir gerçektir. Yeraltı edebiyatını temayı işlerken takındığı agresif tutum ve davranışın yanısıra kullanılan aykırı, ayrık, müstehcen hatta yer yer pornografiğe kaçan dil ve söylemle üretilen edebî ürünlerin oluşturduğu bir edebiyat diye tanımlamak mümkündür. 1950'li yıllarda Amerika'da yayılmaya başlayan "Beat Kuşağı" hareketi ile dünya edebiyatına girmiş olan yeraltı edebiyatı, Türkiye'de 1980 sonrasında kabul görmüştür. Türkiye'de "Yeraltı edebiyatı" sanatçılarının Batıda özellikle Amerika'da başlayan "Beat Kuşağı" hareketinden ve batılı kaynaklardan beslendiği bilinen bir gerçektir. Bununla birlikte bu alanda eser veren sanatçılara ve eserlerine baktığımızda şaşkıncı tarzda gelenekten de beslendikleri görülmektedir. Bu bağlamda günümüz yeraltı edebiyatının ünlü şairlerinden Küçük İskender'in *Bahname* adlı eseri dikkat çekmektedir. Küçük İskender *Bahname* adlı eserinde divan şiirine birçok göndermelerde bulunduğu gibi eserin adından başlayarak birçok şiirinde divan şiirine benzer örnekler vermiştir. Bu çalışmada Küçük İskender'in *Bahname* adlı eseri merkeze alınarak, günümüz yeraltı edebiyatının Batıdan beslendiği gibi gelenekten de beslendiği üzerinde durularak, bazı tespitlerde ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yeraltı Edebiyatı, Beat Kuşağı, Küçük İskender, Bahname, Divan Edebiyatı

Sources of Underground Literature Little Alexander's Work Named 'bahname'

Abstract

The period of republic in Turkish literature has been a period when new developments have been seen with the efforts to transfer the achievements obtained with the republic to the people, to inform the people and to modernize the country. In this period, homelandism and idealism were dominant in the understanding of arts and tendencies which are common in our literature, and different quests and orientations such as loneliness and individualism in Turkish literature after 1980 are seen. One of these trends is the so-called 'underground literature'. This literature, which is expressed by a special concept called 'Underground literature' in terms of its sources and subjects, and in terms of its functioning, has been either rejected or ignored in the past and today. Some authors have argued that a definition of 'underground literature' is unnecessary and that it should be seen as a marketing strategy, which is a fact both in terms of the themes handled and the processing of themes. It is possible to define underground literature as a literature formed by literary products produced by language and discourse that are used in the context of aggressive

attitudes and behaviors, as well as being used in contradictory, discrete, obscene, and even pornography. 1950s began to spread in America "Beat Generation" with the movement which has entered the world of literature underground literature, he has gained acceptance in Turkey after 1980. In Turkey "underground literature" artists of the West, especially America started "Beat Generation" is a known fact that fed the action and western sources. However, when we look at the artists and works that give this work in this area, they seem to be fed in a surprising tradition. In this context, one of the famous poets of today's underground literature, Kucuk Iskender's Bahname is remarkable. In his book Kucuk Iskender Bahname, he has given many examples to Divan poetry, starting from the name of his work as well as many poems of divan poetry. In this study, the book named "Bahname" of Kucuk Iskender was taken to the center and some of the determinations and evaluations were made by emphasizing that the underground literature of today is fed from tradition as well as from the West.

Keywords: Underground Literature, Beat Belt, Küçük İskender, Bahname, Divan Literature.

1960 Sonrası Tekstil Sanatında İfade Aracı Olarak Giysi Formu ve Sanat Nesnesi Olarak Giysi

Öğr.Gör. Gülseren Haylamaz - Dr. Öğr.Üyesi Selda Kozbekçi Ayrancınar

ÖZ

Günümüzde tekstilin kendi doğasında olan esneme, katlama, kırışma, parçalanma, yığılma, ışık geçirme gibi özelliklerinin yer aldığı düzenlemelerde, giysi formlarının kavramsal söylemlere aracılık ettiğini görmekteyiz. Tekstil elyafının sınırlarına giren materyallerle üretilmiş, deneysel sanat yapıtlarını ifade eden lif sanatı, 20. yüzyılda bağımsız bir sanat dalı haline gelmiştir. Bununla birlikte sanatın kavramsal yönelimi içinde tekstil ve giysinin konumu, estetik bakış açısından düşünsel bakış açısına doğru kaymaktadır. Çağdaş sanatta resim, heykel, mimari, tekstil/lif sanatı gibi alanların etkileşimleriyle sanatçılar kendi imgelemlerini, dışavurumlarını, teknik ve estetik ile birleştirerek sanatsal çalışmalar ortaya koymaktadırlar. Özellikle 1960'lardan günümüze tekstil/lifin, giysi formu üzerinden sanatsal bir ifade aracı olarak kullanılması ve giysinin imgeyi taşıyan-aktaran nesneye dönüşümü söz konusudur. Ayrıca plastik değerler açısından giysi, içindeki kütlenin hareketiyle birlikte farklı formlar sunabilme kabiliyetine sahip olmasının yanı sıra, insan bedeninden bağımsız heykelsi formlara da dönüşebilmektedir. Bu araştırmanın amacı beden-form ilişkisiyle giysiye dönüşmüş sanat eserlerini ve giysinin simgesel anlamıyla sanat nesnesine dönüşümünü disiplinlerarası etkileşimler ışığında değerlendirmek ve anlamaktır. Çalışmada tekstil/lif sanatının farklı disiplinlerden beslenerek, geleneksel tekstil tekniklerinin yanı sıra disiplinlerarası yöntem ve tekniklerle yenilikçi ifade biçimlerinin sunulmasına, kavramsal sanatta çeşitli giysi formlarının kullanıldıkları zamana, kişilere ve simgesel anlamlarına göre ilettiği mesajlara, duygusal etkilere değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tekstil Sanatı, Lif Sanatı, Beden, Form, Giysi, Sanat Nesnesi, Çağdaş Sanat.

Garment Form as a Means of Expression and Garment as an Art Object in Textile Art After 1960

Abstract

Today, it is observed that garment forms mediate conceptual discourse via arrangements that include characteristics that are inherent to textile such as stretching, doubling, crumpling, degradation, agglomeration and transparency. Fiber art, expressing experimental works of art that are generated by textile fiber materials, became an independent branch or art in the 20th century. However, the position of garment and textile in conceptual orientation of art has been moving from aesthetic perspective to intellectual perspective. Artists present their artistic work by combining their own imageries and expressions with technique and aesthetic via interdisciplinary interactions in modern art such as painting, sculpture, architecture and textile/fiber. Especially since 1960's, textile/fiber has been used as an artistic medium of expression via garment form and the garment has been transformed into an object that conveys/transmits imagery. Also, in terms of plastic values; the garment can be transformed into sculptural forms which are independent of the human body in addition to having the ability to present different forms with the movement of the mass it covers. With the help of interdisciplinary interactions, this study aims to evaluate and comprehend the works of art that are transformed into garments via body-form relationship and the transformation of garments into works of art with their symbolic meanings. By demonstrating how

textile/fiber art is influenced by various disciplines, this study addresses the presentation of innovative forms of expression through interdisciplinary methods and techniques in addition to traditional textile techniques and the messages and emotional impact based on the period, individuals and symbolic meanings of various garment forms in conceptual art.

Keywords: Textile Art, Fiber Art, Body, Form, Clothes, Art Object, Contemporary Art.

Adana Türkülerinde Kadın Teması

Doç.Dr. Tarkan Yazıcı

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Adana türkülerinde yer alan kadın temalarının belirlenmesidir. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmada literatür taraması yapılmış, araştırma konusu ile ilgili arşivler, kitaplar, makaleler, sempozyum bildirileri, yayınlar, tezler incelenmiştir. Araştırmanın verileri, içerik analizi ve frekans analizi tekniği kullanılarak kategorize edilmiş olup olumlu ve olumsuz duygular uyandıran kavramlar altında iki kategoride değerlendirilmiştir. Çalışmada, türkülerde en çok yer alan kadın temalarının sevgiliye methiye-övgü-özlem, kadının cinsel obje olarak görülmesi, aşk acısının duyulması ve kadın istismarı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adana, Adana Türküleri, Kadın, Tema.

The Theme of Woman in Adana Folk Songs

Abstract

This study aims to determine the themes of woman existing in Adana folk songs. Literature is reviewed and archives, books, articles, symposium statements, publications, dissertations that are related to research topic, are investigated in this descriptive study. The research data is categorized through the use of content analysis and frequency analysis and it is evaluated under two categories, concepts which arouse positive and negative feelings. This study concludes that themes of woman which are mostly found in folk songs are, overpraising of beloved, longing for beloved, considering woman as a sex object, revealing the pangs of love and woman abuse.

Keywords: Adana, Adana Folk Songs, Woman, Theme.

Art Nouveau Etkisinin Görüldüğü Dönemin Süreli Yayınları Üzerine Bir İnceleme

Arş.Gör.Dr. Sevgi Arı

ÖZ

Sanat tarihinde surely yayınlar, sanatçıların/ sanat akımlarının kavramsal ve görsel düzlemdeki iddialarını daha geniş kitlelere yaymak adına kullandıkları etkin bir mecra olmuştur. Bu anlamda, o akımı benimsemiş sanatçılar tarafından çıkarılan surely yayınlar, sözkonusu iddialarının daha güçlü şekilde geniş kitlelere yayılmasını sağlamıştır. 1800'lü yılların başında mimaride bir üslup önerisi olarak ortaya çıkan Art Nouveau'nun uluslararası boyutta yaygınlaşması döneminde "Jugend", "The Studio", "Seccesion", "Modern Style", "The American Chap Book" gibi farklı surely yayınlar üretilmiştir. Organik formların stylize edildiği Art Nouveau mimarisinin iki boyutlu bir yüzey tasarımı olması anlamına gelen bu surely yayınların sanat ve grafik tasarım arasındaki etkileşimi gözler önüne sermesi açısından incelemeye değer olduğunu söylemek mümkündür. Bu çerçevedeki araştırmanın amacı, dönemin çağdaş bir üslup önerisi olan Art Nouveau paralelinde üretilen surely yayınların Avrupa ve Amerika'da taşıdığı yorum farklarını ve ortak noktalarını incelemek, Art Nouveau'nun plastic bir değer yaratması noktasında surely yayınlarla olan etkileşimini ortaya koymak, sözkonusu dergi kapaklarının bir grafik ürün olarak taşıdığı özgün tasarım değerlerini araştırmak, mimari bir üslubun iki boyutlu yüzeye aktarımının doğurduğu sonuçları tarihsel kesit dahilinde ele almaktır. Sonuç olarak, araştırmaya konu olan surely yayınlardaki grafik öğelerin Art Nouveau'ya dair belli ortaklıklar barındırmakla birlikte, farklı ülkelerde kendine özgü yorum farklarıyla kullanıldığı görülmüştür. Bu surely yayınların Art Nouveau'nun görsel-kavramsal kimliğinin taşıyıcısı olduğunu ve uluslararası boyutta yaygınlaşması noktasında önemli bir rol oynadığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Art Nouveau, Jugend, The Studio, Seccesion, Modern Style. The American Chap Book

Batı ile Eşzamanlı Bir Eğilim; Yeni Dışavurumculuk Resmi

Dr. Öğr.Üyesi N.Müge Selçuk

ÖZ

20. yüzyıl Batı Sanatında büyük kopuşların ve değişimlerin dönemi olarak bilinmektedir. Bilimsel gelişmelerin ışığında olmakla birlikte plastik sanatlar alanındaki üretimler yepyeni biçimlere dönüşmüştür. Modernist dönemde sanat üretimlerinin biçimleri değişime uğrarken diğer yandan sanat yapınının ne' ligi tartışmaya açılmıştır. Tüm bu değişim ve tartışmalar sanat tarihine önceden pratik edilmemiş sanat disiplinlerini kazandırmıştır. Türkiye ise yirminci yüzyılı savaştan bir devlet olarak karşılamıştır. Devrimle birlikte yeni bir devlet kurulmuş, geçmişten köklü bir ayrılık yaşanmıştır. Batı hedefi ile devrim toplumun kurumlarını yeniden inşa etmiş, sanat alanında da yenilikler öngörülmüştür. Ne var ki bu yaklaşım sanatta Batı'nın geriden takipçiliği şeklinde özgün bir önerme olarak değil daha çok taklit edilen bir durumda kalmıştır. 1960-70'li yıllara gelindiğinde Türkiye'de toplumsal yalıtımın sona erdiği ve toplumun pek çok dinamiği ile 'dışarıyı' yakaladığı görülür. 'İçerde' ise politik durumun çalkantılı olmasına karşın sanatçılar dünya ile dolayım girmişlerdir. Bu iklim içinde Türkiye'de de ilk kez olarak dünya sanatı ile eş zamanlı üretimler görülmüştür. 'Her akım gibi büyük gürültüler koparan yeni dışavurumculuk, yalnız minimal ve kavramsal sanatın teorileri, görüntüleri ve yaratılan boşluk ortamında buna bir tepki olarak dünyanın birçok yerinde aynı anda aynı yaklaşımla tekrar boyaya, konuya, soyut fırça darbelerine bir dönüş olarak ortaya çıktı.' Yeniden resim ve geleneksel biçimler denilince şüphesiz akla Yeni Dışavurumculuk nitelemesi gelmektedir. Bu araştırma sanat tarihinde, yeni dışavurumculuk eğilimini ve Türkiye'de uygulandığını tartışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Resim, Yeni Dışavurumculuk, Bedri Baykam, Mehmet Gülerüz

Çağdaş Sanatta Multidisipliner Bir Yaklaşım Olarak Enstalasyon

Doç.Dr. Orçun Çadircı

ÖZ

Bu bildiri, görsel sanatlar alanına ait olmasıyla beraber mimariyi temellük eden bir yapı olarak enstalasyonun, disiplinlerarası ve/veya multidisipliner bir yapı olarak günümüz sanatına kattığı çok boyutluluğu tartışmayı hedeflemektedir. Yapılan araştırmada elde edilen verilere göre enstalasyonun arketipi olarak tespit edilebilecek olan Kurt Schwitters'e ait Merzbau (1923-1943) adlı yapıt, mimari ile sanatın bütüncül bir yapıya büründüğü ilk örneklerdendir. Kolaj tekniğiyle mekana müdahale olarak tanımlanabilecek bu yapıtı takiben ve 1960 sonrası sanatta ortaya çıkan deneysel yaklaşımların bir sonucu olarak sanatsal bir disipline dönüşen enstalasyonun, mimariyle ilişkisi, başlangıçta sadece mekan içine yerleştirme olarak karşımıza çıkarken, günümüzde onu da içine soğuran melez bir forma dönüşmüştür. Ortaya çıkışından günümüze değin, çağın bilimsel gelişmeleri uyarınca kendini güncelleyen bir form olması suretiyle özgünlüğünü koruyan enstalasyon, mimariyle giriştiği ortaklık üzerinden değerlendirildiğinde çağdaş sanat ortamında disiplinlerarası bir sonucu da tanıtlamaktadır. Öte yandan kültürün başat elemanlarından birisi olarak simgesel düzeni taşıdığı halde özne olamayan bir unsur olarak görünen mimari, Post-modernizmle beraber Lacan'ın tanımladığı 'öznelerarasılık'a* evrilmek suretiyle sanatsal mecrada kendini özerk hale getirmiş; bu vesileyle yeniden tanımlanan mekân algısı günümüz mimarisini çağdaş sanat kuramlarının önemli sorunsallarından birisine dönüştürmüştür. Böylelikle sanat bir zamanlar mimariye ait olduğu düşünülen mekâna** müdahil olmuş ve bu iki disiplin arasındaki yer değiştirmeler enstalasyon gibi yeni ilişkisel formlardan bahsetmeyi mümkün hale gelmiştir. Sonuç itibarıyla bu araştırma; gerek kültür-sanat dünyasında özgün bir sorunsal olarak varlığını sürdüren ilişkisel form olarak enstalasyonun, gerekse form olarak tüm sanatları kendi bünyesinde barındıran yapısı itibarıyla gündemi meşgul eden mimarinin, anılan ilişkisel formda üretilmiş eserler üzerinden yapılacak analiz ve bulguları yöntem edinerek, her iki disiplinin sınırlarının eridiği disiplinlerarası alanda görünürlüklerini tespit edecektir.

Anahtar Kelimeler: Enstalasyon, Mimari, Disiplinlerarası, Multidisipliner, Öznelerarasılık

Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeğinin Doğrulayıcı Faktör Analizi

Doç.Dr. Mehtap Aydiner Uygun

ÖZ

Profesyonel müzik eğitimi öğrencilerinin enstrüman öğrenmedeki motivasyonları ve enstrüman öğrenmede kullandıkları stratejiler, onların öğrenme yaklaşımlarını şekillendirir. Örneğin; kimi öğrenciler enstrümanlarına çalışmaktan mutluluk duyarlarken; kimi öğrenciler kendi kendilerine “Ben niye bu enstrümana çalışmak zorundayım?” sorusunu sorabilir. Kimi öğrenciler, enstrümanlarında hedefledikleri performansa ulaşınca kadar çalışırken; kimi öğrenciler de bunun zıttı şekilde çalışmalarını minimum düzeyde tutabilir. Bu durum öğrencilerin enstrüman öğrenmede farklı yaklaşımlarının bulunduğuna işaret etmektedir. Öğrencilerin öğrenme yaklaşımlarındaki farklılıkların belirlenmesi, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıyla gerçekleştirilebilir. Bu çalışmanın amacı, Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeğinin faktör yapısının doğrulayıcı faktör analiziyle incelenmesidir. Çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Türkiye’deki 5 farklı üniversitenin müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan 254 öğrenci oluşturmuştur. Çalışma grubu öğrencileri Aksaray (n=28, %11.1), Gazi (n=51, %20.1), İnönü (n=44, %17.3), Necmettin Erbakan (n=80, %31.5) ve Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi’nde (n=51, %20.1) öğrenim görmektedir. Çalışma kapsamındaki ölçek “derin öğrenme yaklaşımı ve yüzeysel öğrenme yaklaşımı” olmak üzere iki ana boyuttan oluşmaktadır. Derin öğrenme yaklaşımı boyutu; derin güdü ve derin strateji alt boyutlarını; yüzeysel öğrenme yaklaşımı boyutu da yüzeysel güdü ve yüzeysel strateji alt boyutlarını içermektedir. Ölçeğin tamamı 23 maddedir. Derin güdü boyutunda 5 madde, derin strateji boyutunda 9 madde, yüzeysel güdü boyutunda 6 madde ve yüzeysel strateji boyutunda da 3 madde bulunmaktadır. Çalışma verilerinin doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen bulgulara göre: χ^2/sd oranı 1.50, RMSEA değeri 0.044, AGFI değeri 0.87, GFI değeri 0.90, NFI değeri 0.97, NNFI, CFI ve IFI değerleri ise 0.99 bulunmuştur. Ölçeğin GFI ve AGFI değerleri dışındaki uyum iyiliği değerlerinin mükemmel düzeyde bulunurken, AGFI ve GFI değerleri kabul edilebilir düzeylerde bulunmuştur. Model veri uyumuna ilişkin değerlerin tamamı dikkate alındığında ise kurulan modelin veriyle mükemmel düzeyde uyumlu olduğu gözlenmiştir. Bu sonuç, Enstrüman Öğrenmedeki Yaklaşımlar Ölçeğinin yapısal geçerliliğe sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ölçek, öğrencilerin enstrüman öğrenmedeki yaklaşımlarının belirlenmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak araştırmacılara sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Enstrüman, Öğrenme Yaklaşımı, Ölçek, Doğrulayıcı Faktör Analizi

Farklı Toplular ve Görsel İletişim Tasarımında Dil

Doç.Dr. Uğur Atan

ÖZ

Görsel İletişim tasarımları biçimsel özelliklerinin ilettiği bilgilerden oluşan farklı bir dile sahiptir. Bu biçim dili, tasarımcı ile hedef kitle arasında iletişimi sağlarken tüketiciler arasında da kimliği sembolize eden bir işlev yüklenmektedir. Tasarımlar, bize tasarımcı kimliği ile ilgili bilgi iletebildiği gibi tasarımcının kullanıcıya iletmek istediği mesajı vurgulayan bir araca da dönüşmektedir. Tasarım öncelikle kullanıcıya işlevi ile ilgili bilgi iletirken, biçimsel özellikleri, tasarımı kullanan veya izleyen kişilerin bilgi ve kültürel birikimine bağlı olarak devreye giren pek çok mesajı da aktarır. Aynı zamanda kullanıcının kimliğine gönderme yapan estetik özellikleri ile kullanım alanını da belirler. Tasarımcı için amaç, öncelikle ihtiyaca cevap verecek görseli ortaya koymaktır. Bu aşamada tasarımcının yapmış olduğu "tasarım tanımı" önem kazanır. Bu nedenle iletişim tasarımcısı, kullandığı tasarlama biçimleriyle aslında kendi kimliğini ortaya koyar. Ancak, toplumların sosyo-politik durumları, kültür ve inanışları tasarımcıların tasarım diline etki de yaparlar. Tasarımcının bilgi birikimi, dünya görüşü, tasarım anlayışı ve tecrübelerinin yanında zaman zaman kişilik özellikleri de tasarıma yansır. Ayrıca tasarımcının yaşadığı coğrafya, yaşadığı dönem ve kullanabildiği teknolojik koşullar da tasarım dili tanımında rol oynayan önemli faktörlerdir. Tasarımcı dilinin, bir sembole dönüşmesi tasarımcının geliştirdiği yeni bir söylemle mümkündür. Böylece tasarım ve tasarımcı özdeşleşmiş olur. Görsel iletişim tasarımcıları zaman zaman iletişim hızı özelliklerini ikinci plana atarak sadece sergilemek için tasarladıkları özel çalışmalara da imza atmışlardır. Özellikle 1980'lerde post modernist tasarımcılar bilinçli olarak iletişim amaçlı hareket ederek tasarladıkları ürünleri düşünsel bir sanat nesnesine dönüştürmüşler, felsefelerine ve kimliklerine yönelik mesajlar vermeyi tercih etmişlerdir. Bu tercih sürecinde modern sanat akımları kapsamında oluşarak tasarım dilinin başlıca unsuru olmuştur. Bu nedenle günümüzü etkileyen ve farklı kültür özelliği taşıyan medeniyetlerin grafik tasarıma yansımalarını araştırmak, günümüz tasarım dilini yorumlamak ve özgün olduğunu anlamak önemlidir. Dolayısı ile bu araştırma, farklı toplumların ve medeniyetlerin iletişim tasarımı ile tasarım dili arasındaki bağı irdelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma literatür taraması ve belge analizine dayalı olduğu için nitel bir çalışmadır. Bu bağlamda Rus suprematizmi ile konstrüktivizm çizgisinde üretilmiş tasarımlar, Türk-İran sinema afişleri ve Avrupa batı çizgisi ile yapılmış tasarımlarla sınırlıdır.

Anahtar Kelimeler: Görsel İletişim Tasarımı, Grafik Tasarım

Expectations from Visual Communication Designer

Abstract

Visual Communication designs have a different language that is made up of the information conveyed by the formal features. This form language provides communication between the designer and the target audience, while a function that symbolizes the identity is carried out among the consumers. Designs can transform us with information about designer identity, as well as a message that emphasizes the message the designer wants to convey to the user. The design primarily conveys information about the user's function, the formal characteristics, the many messages that come into play depending on the knowledge and cultural background of the people who use or follow the design. At the same time, it also determines the aesthetic properties and the area of use that refer to the user's identity. The goal for the designer is to present the visuals that will respond in the first place. At this stage, the "design definition" of the designer becomes

important. For this reason, the communication designer actually reveals his identity with the forms of design he uses. However, socio-political situations, cultures and beliefs of societies also influence designers' design language. In addition to the designer's knowledge, worldview, understanding of design and experiences, from time to time personality traits are reflected in the design. In addition, the geography, the period of time and the technological conditions that the designer can use are also important factors in the definition of design language. The transformation of designer language into a symbol is possible with a new discourse developed by the designer. Thus the design and the designer become identifiable. Visual communication designers have also made special work that they have designed to show only communication speed features on the second plan. Especially in the 1980s, postmodernist designers consciously acted for communication and transformed the products they designed into an object of intellectual art, preferring to give messages to their philosophers and their identities. This preference has become the main element of the design language in the context of modern art movements. For this reason, it is important to investigate the graphic design reflections of the civilizations influencing the present day and bearing different cultural characteristics, to interpret the contemporary design language and to understand that it is unique. Therefore, this research aims to examine the relation between communication design and language of design of different societies and civilizations. The research is qualitative because it is based on literature review and document analysis. In this context, the designs produced by the Russian suprematism and the constructivism line are limited to the designs made with Turkish-Iranian movie posters and the European western line.

Keywords: Visual Communication Design, Graphic Design

Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Dersine İlişkin Tutumlarının Metaforik Analizi

Doç.Dr. Tarkan Yazıcı

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine ilişkin sahip oldukları tutumlarının metaforik anlamda belirlenmesidir. Çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesinde öğrenim görmekte olan 91 müzik bölümü öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma metodolojisine uygun araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseninde gerçekleştirilen çalışmada veri toplamak amacı ile “Piyano dersi ..... gibidir; çünkü .....” ifadesinin yer aldığı formu kullanılmıştır. Bu form aracılığı ile katılımcıların piyano dersine ilişkin olarak oluşturdukları metaforik tanımlamalar ve bu metaforik tanımlamaların ortak özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın verileri, içerik analizi ve frekans analizi tekniği kullanılarak kategorize edilmiştir. Kategoriler, olumlu tutum, olumsuz tutum ve hem olumlu hem olumsuz ifadelerin yer aldığı ambivalans başlığı altında 3 kategoride değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda, katılımcıların piyano dersine ilişkin tutumlarını içeren metaforik tanımlamalardan 55’i olumlu, 34’ü olumsuz, 2’si ise hem olumlu hem olumsuz görüş bildiren ambivalans tutum kategorisinde yer alacak biçimde veriler elde edilmiştir. Elde edilen bu veriler ışığında, katılımcıların piyano dersine ilişkin metaforik tanımlamalarına göre tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Güzel Sanatlar Lisesi, Piyano, Piyano Dersi.

Metaphorical Analysis of Prospective Fine Arts Highschool Students’ Attitudes Towards The Piano Lesson

Abstract

The purpose of this research is to determine metaphorically the attitudes of prospective fine arts highschool students towards piano lesson. The study was carried out with 91 students studying in the Mersin Nevit Kodallı Fine Arts Highschool in the 2017-2018 academic year. Phenomenological design, one of qualitative study methods, was used in the study. The data were collected through the form in which there was the expression “The piano lesson is as .....; because .....”. With this form it was aimed to determine the metaphorical definitions which the prospective participants made related to the piano lesson and the common features of these metaphorical definitions. The data were categorized using the content analysis and frequency analysis technique. The categories were evaluated under 3 categories which were named positive attitude, negative attitude and ambivalence which was involving both positive and negative statements. The results of the study indicated that 55 of the metaphorical definitions, which showed the attitudes of the prospective participants towards the music activities, fell into the positive category while 34 of them fell into the negative category. In addition 2 of the metaphorical definitions were found to be ambivalent. In light of the obtained data, it can be concluded that the majority of the prospective participants attitudes towards the piano lesson were positive according to the metaphorical definitions they made.

Keywords: Music, Fine Arts Highschool, Piano, Piano Lesson.

Jack Lenor Larsen'in Tasarımları Işığında İç Mekan Tekstillerinin Değerlendirilmesi ve Tasarım Önerileri

Arş.Gör. Hale Yılmaz - Doç.Dr. Havva Halaçeli Metlioğlu

ÖZ

Yaşamımızın büyük bir bölümünün kapalı alanlarda geçmesi; iç mekanların, işlevsel beklentilerimizi karşılamasının yanında, estetik beğenilerimize hitap ederek doku, renk ve biçim bütünlüğünün olduğu donatı elemanları ile psikolojik açıdan da insanın beklentilerini karşılaması gereğini doğurmuştur. Bu durum bir mekanı oluşturan temel öğelerin örgütlenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Yaşamımızın bir parçası olan tekstiller, hem görsel hem de dokusal zenginlikleri içinde barındırmasıyla iç mekanlar için temel öğeler arasındadır. Teknolojinin ve modern mimarinin ihtiyaçlarına cevap verebilmek üzere, yeni açılımlarda bulunan Bauhaus'un etkilediği tasarımcılardan olan Jack Lenor Larsen, 1950'li yıllardan itibaren iç mimari ve tekstil tasarımının mükemmel uyumunu yakalayarak özellikle iç mekan tekstilleri ile ilgili yaptığı çalışmalarıyla dikkat çekmektedir. Gelenekselden kopmayarak teknolojik imkanlar ile geliştirdiği yöntemler, bugün birçok tasarımcıya ilham kaynağı olmaktadır. İnsan psikolojisini ön planda tutan tasarımları, kendisini çoğu tasarımcıdan ayırır niteliktedir. Larsen, dokumanın sınırlarını zorlayan tasarımlar yapmış, karşılaştığı sorunlara ürettiği çözümlerle tekstil alanına önemli katkılarda bulunmuştur. Bu çalışmada, mekanda bütünselliğe vurgu yapan tekstil tasarımcısı, Larsen'in tasarımları üzerinden iç mekan tekstillerinin önemi irdelenerek, iç mekan tekstilleri için uygulamalar yapılmıştır. Ayrıca; bu alanda çalışmak isteyen tasarımcılar için farkındalık yaratmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Jack Lenor Larsen, İç Mekan, Tekstil, Tasarım

Kore ve Altay Şaman Ritüellerinde Kullanılan Giysi ve Unsurlarının Form, Renk, Materyal, Sembol ve Teknik Özelliklerinin Karşılaştırılması

Öğr.Gör. Yasemin Oğuz Güner

ÖZ

Kadim Türk Kültürüne ait en eski bulgularda izlerine rastlanılan Şaman (Kam) ve Şaman inancı farklı coğrafyalarda, aynı temelde ama çok farklı şekillerde var olmaktadır. İnsan faaliyetlerinin dışında kendi kendini sürekli olarak yeniden yaratan ve değiştiren doğadan güç alan Şaman, animist, otacı, iyileştirici, ruh dünyasıyla bağlantı kuran ayinlerinde kurban, süt, su, ateş ve güçlü hayvanların tüylerini, kemiklerini, boynuzlarını, kafatası, deri ve postunu kullanan, gelecekle ilgili öngörü oluşturabilen, ölen kişilerin ruhlarını özgürleştiren özel kişilerdir. Toplum içerisinde bireyi, rol, statü, görev ve durumuyla ilgili ip uçları veren giysi, temel insan ihtiyaçlarından biri olan örtünmenin ötesinde; sosyal statüsü ve görevleri ile bulunduğu toplumdan ayrılan Şamanın, giysisi, başlığı, başkalaşma aracı olarak maskesi, davulu, tokmağı, asası gibi diğer nesnelere ve üzerindeki sembollerle adeta kişiliği tamamlanır. Paleolitik Dönem insanının 40,000-50,000 yıl önce Kore Yarımadası'nda yaşamaya başladığı tahmin edilmektedir. Kadim Türk topluluklarındaki gibi Kore'de de müzik ve dansı dinsel amaçla kullanan Şamanik kültürün izlerini göstermektedir. Bu çalışmada Şamanik ritüellerde Türk kültüründeki adıyla Kam ile Kore Şamanının giysi ve unsurlarının benzeşen ve ayrılan örnekleri analiz edilmek istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şaman, Şaman Kültürü, Altay Şamanizmi, Kore Şamanizmi, Şamanik Unsur.

The Comparison of Colour, Material Tissues and Technical Features of Clothes and Objects which Were Used in Korea and Altai Shaman Rituals

Abstract

Shaman (Kam) and shaman believing in the oldest findings of Kadim Turkish Cultural Revolution exist in different geographies, but in the same basic but very different forms. The shaman, who takes power from nature, constantly recreates and transforms itself out of human activities, and uses it in his sacred, milk, water, fire and strong animals' hair, bones, horns, skulls, are the special people who liberate the souls of the deceased, who can foresee the future. Beyond the covering that is one of the basic human needs, the clothing that gives clues about the individual, the role, the status, the task and the situation within the society; the personality of the shaman, the clothes, the title, the masks, the drum, the buckets, the horseshoe as a means of metamorphosis, and the symbols on it are almost completed. It is estimated that the Palaeolithic period started to live on the Korean Peninsula 40,000-50,000 years ago. As in the Turkish communities, Kadim shows traces of shamanic cultures using music and dance for religious purposes in Korea. In this study, it is desired to analyze similar and separated samples of clothes and elements of Kam and Korean shaman in the name of Turkish culture in shamanic rituals.

Keywords: Shaman, Shaman Culture, Altaic Shamanism, Korean Shamanism, Shamanic Object.

Mimmo Rotella ve Film Afişleri

Dr. Öğr.Üyesi Haydar Balseçen

ÖZ

Metropollerin işlek caddelerindeki sokak duvarları, bir müsvedde defterine benzeyen iç içe, üst üste katmanlar halinde yapıştırılmış afişlerle doludur. Metro istasyonları, otobüs durakları, okullar ve diğer bina duvarları birçok mesaj içeren yazılarla ve bin bir çeşit rengârenk kâğıtlarla kamufle edildiğini gözlemleyebiliyoruz. Görsel kültürün bir örneği olan kent duvarlarının kendi kendini anlamlandıran bir sanat diline dönüşmesi ve bu sanat dilinin iletişim diline katkı sağlamasıyla, bir tür sokak tercümanlığı ortaya çıkıyor. Bu anlamlandırma, bazı sanatçıların zihninde işlevsel bir estetik boyut kazanıyor ve bu sayede sanat eserinin inşa sürecine yeni bir bakış açısı katmış oluyor. 1960'ların başında sanatın sunduğu olanaklarla galeri ve müzelerin dışına çıkan sanatçılar, sokağın ve kentin görsel dilini sanatın pratik dilinde var etmeye başlamışlardı. İtalyan sanatçı Mimmo Rotella da, gündelik hayatın kent yaşamına sunduğu film afişlerini dekolaj tekniğiyle tuval yüzeyinde ilginç kompozisyonlarıyla var eden öncü sanatçılardan birisidir. Dijital çağın yeni estetik dilini oluşturan afişler, Rotella'nın temel sanatsal malzemesini oluşturmaktadır. Duvar yüzeyleri onun yaşam alanının dışavurumsal bir tarifi gibidir. Sanatçı için duvar yüzeyleri, tuğla ve harç malzemesinden yapılmış olmasının dışında, onun ruhunu, sezgilerini, hislerini, estetik algısını ve tuvalini beslediği bir kaynaktır. Bu doğrultudan hareketle, kent duvarlarına yapıştırılmış film afişleri ve bu filmlerin kısa konu içerikleri, plastik bir değer olarak Rotella'nın tuvalinde yeniden nasıl inşa edildiği üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Kent Duvarları, Afiş, Dekolaj.

Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğrencilerinin Enstrüman Öğrenimlerindeki Başarı Hedefi Yönelimlerinin İncelenmesi

Doç.Dr. Mehtap Aydiner Uygun

ÖZ

Bir müzik öğretmeninin en etkili öğretim aracı enstrümanıdır. Bu durum enstrüman öğretimi, müzik öğretmeni yetiştirme işinin odak noktalarından birisi durumuna getirmektedir. Öğrencilerin enstrüman öğretimindeki öğrenme görevlerine nasıl ve ne şekilde motive oldukları sorularının cevapları, onların sahip oldukları başarı hedefi yönelimlerinin bilinmesiyle mümkündür. Bu çalışmanın amacı, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin enstrüman öğrenimindeki başarı hedefi yönelimi düzeylerinin incelenmesidir. Çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki 5 farklı üniversitenin müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan 254 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmanın verileri Aydiner-Uygun tarafından geliştirilen "Enstrüman Öğrenimindeki Başarı Hedefi Yönelimleri" ölçeğiyle toplanmıştır. Ölçek öğrenme yaklaşma, öğrenme kaçınma, performans yaklaşma ve performans kaçınma alt boyutlarından oluşmuştur. Öğrencilerin enstrüman öğrenimindeki başarı hedefi yönelimleri cinsiyet, öğrenim görülen sınıf, enstrümandaki deneyim, enstrüman çalışma alışkanlığı, enstrümana haftalık çalışma süresi, enstrümandaki akademik başarı düzeyi ve enstrümandaki yeterlilik düzeyi algısı değişkenlerine göre incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; kız öğrencilerin performans yaklaşma yönelimleri erkek öğrencilerden, erkek öğrencilerin ise performans kaçınma yönelimleri kız öğrencilerden daha yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin öğrenme kaçınma, performans yaklaşma ve performans kaçınma alt boyutlarındaki düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaştığı belirlenmiştir. Öğrencilerin enstrümandaki deneyim sürelerinin, performans kaçınma yönelimi düzeylerini etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin enstrüman çalışma alışkanlıklarına göre öğrenme yaklaşma, öğrenme kaçınma ve performans kaçınma yönelimi düzeylerinde anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Enstrümana haftalık çalışma süresinin performans yaklaşma yönelimi dışındaki boyutları etkilediği belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik başarı düzeyi algılarına göre; enstrümandaki başarı hedefi yönelimi düzeylerinin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu, enstrümandaki yeterlilik düzeyi algısına göre ise performans yaklaşma yönelimi dışındaki diğer boyutlarda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Öğretimi, Enstrüman Öğrenimi, Başarı Hedefi Yönelimleri

Müzik Eğitiminde Kullanılan Yöntemlere Bakış

Dr. Öğr.Üyesi Serkan Selçuk

ÖZ

Eğitim, bireyde kalıcı davranış değişikliği yaratma sürecidir. Bu sürecin sonunda bireyin bilgi, beceri, tutum ve davranışlarının olumlu gelişmesi hedeflenir. Günümüzde eğitim kavramı zorunlu eğitim çerçevesinin ötesinde ve daha fazla olarak; tüm yaşamı kapsamaktadır. Bireyin yaşam boyu eğitimle iç içe olduğu unutulmamalıdır. Günümüzde sanat kavramı, içeriği hala tartışılan ve sürekli yenilenmesi ile aynı zamanda geliştirilen; en basit anlamıyla bireyin hayal dünyası ve yaratıcılığının farklı tekniklerle dışavurumudur. Dışavurum, duygu ve düşüncelerin bir aradalığını tanımlamaktadır. Sanat eğitiminin önemi ile bu noktada; öğrenme ve gelişme boyutunun ilerlemesinde önemli bir adım olması olarak karşılaşılmaktadır. Sanat eğitiminin, temel bir parçası olarak, müzik eğitimi ise kendine ve çevresine farkındalığı yüksek, estetiğe duyarlı aynı zamanda tüm bunları ifade edebilen bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Eğitimin yaşam boyu süren, yaşayan bir organizma olmasının yanında, zorunlu eğitim döneminde, eğitim kurumlarında uygulanan müzik eğitimi, bireyin farkındalık kazanma ve farkındalığının artması açısından oldukça önem taşımaktadır. Gelişmiş ülkelerde uygulanan eğitim modellerinin çoğunda, okul öncesi eğitim çağında zorunlu müzik eğitimi ile karşılaşılmaktadır. Bu eğitim en genel bakışla; okul öncesi dönemde, üç ayrı yaş grubuna ayrılmış, ilköğretim döneminde ikinci yıldan başlayarak her yıl, ortaöğretim de ise haftada iki saat zorunlu olarak uygulanmaktadır. Bugün teknoloji ve bilim çağında eğitim alanında yapılan araştırma ve gözlemler eğitimin niteliği, geçerliği, sürdürülebilirliği gibi konular üzerinde, geçmişe göre daha fazla durarak, sürekli yenilik ve gelişmeyi öngörmektedir. Müzik eğitimcisi, sahip olunan bu farkındalıkla gelişmenin temel dinamiğinde yer alır. Bu araştırmada günümüzde müzik eğitiminde kullanılan çeşitli yöntemler tartışılmıştır. Yapılan çalışmanın sözü edilen temel unsurlar üzerinden hareketle bu alana katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eğitimi, Müzik Eğitimi, Müzik Eğitimi Yöntemleri

Necat Çavuş'un Edebî Faaliyeti Olarak Bürde Dergisi

Doç.Dr. Orhan Oğuz - Hamdiye Şahin

ÖZ

1980 sonrası Türk şiirinde İslamî şiirin dikkat çekici isimlerinden biri olan Necat Çavuş, şiirin yanı sıra diğer edebî türlerde de eser vermiş, çeviriler yapmış ve "sanat, edebiyat, düşünce" dergisi olarak takdim ettiği Bürde'yi çıkarmıştır. 1980 sonrası dönemde değişik isimler tarafından birçok edebiyat dergisi çıkarılmıştır; bu edebiyat dergilerinin ortak özelliklerinden biri kısa ömürlü olmalarıdır. Bürde dergisi de bu kısa ömürlü dergiler arasındadır. Bununla birlikte dergi gerek Necat Çavuş'un edebî perspektifi gerekse dönemin edebiyatı hakkında fikir vermesi bakımından önemlidir. Aylık bir dergi olan Bürde toplamda dört sayı çıkmıştır. Derginin ilk sayısı 1991 yılı Nisan'ında çıkmış, onu Mayıs, Haziran ve Temmuz sayıları takip etmiştir. Bu çalışmada derginin içeriği ve Necat Çavuş'un ortaya koyduğu edebî perspektif ana hatlarıyla ele alınacaktır. Not: Bu çalışma, Mustafa Kemal Üniversitesi BAP Birimi tarafından desteklenen 17.YL.021 numaralı proje kapsamında yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Necat Çavuş, 1980 Sonrası Türk Şiiri, Bürde Dergisi

Patrick Süskind'in "koku" Romanı ve Sissel Tolaas'ın "nasalo Koku Sözlüğü" İsimli Çalışması Üzerine Bir İnceleme

Arş.Gör. Didar Ezgi Özdağ

ÖZ

Koku duyusu; Birçok canlıda mevcut olan, beş duyumuzdan birisidir. Bu duyunun algılanmasında koku moleküllerinin etkisi büyüktür. Koku molekülleri, çeşitli titreşimlere sahiptir. Farklı kokular, farklı titreşimler ile kendini göstermektedir. Tam tarihi bilinmemekle birlikte, koku duyusunun yaklaşık 542 milyon yıl kadar önce ortaya çıktığı düşünülmektedir. Koklama duygusunun ise çok daha öncesine dayandığı bilinmektedir. Günümüzde yeterince önem verilmemiş bir konu olmasına rağmen, koku insan ilişkilerinde oldukça önemlidir. Güzel ve kötü olarak adlandırılan herhangi bir koku bizlerde oldukça farklı duygular uyandırmaktadır. Hissedilen duyguların en net şekilde ortaya konulduğu sanat eserlerinde ise "koku" bazen bir hikâyenin konusunu oluşturmuş, bazen de görsel sanatlarda olduğu gibi bir ifade biçimi olarak ortaya konulmuştur. Araştırmanın amacı doğrultusunda; Patrick Süskind'in derin bir toplumsal sorgulama içeren kitabı ve Tasarımcı Sissel Tolaas'ın 2. İstanbul Tasarım Bienalinde Sergilenen Nasalo Koku Sözlüğü ele alınacak, her iki çalışmanın içinde barındırdığı felsefi anlamlar ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Koku, Sanatta Koku Duyusu, Patrick Süskind, Sissel Tolaas, Nasalo Koku Sözlüğü.

Performans Sanatında Cesur ve Sıra Dışı Bir Kadın: “Şükran Moral”

Arş.Gör. Didar Ezgi Özdağ

ÖZ

Çağdaş sanat; geleneksel sanat anlayışından farklı olarak sınırlandırmalar içerisinde kalmadan varlığını sürdürmektedir. Bu durum çeşitli başlıklar alarak şekillenmiştir. Yerleştirme sanatı, Video sanatı, Performans sanatı ve Arazi sanatı gibi. 1950 'li yıllarda ortaya çıkan performans sanatı izleyicilerin önünde icra edilmektedir. Performans sözcüğü “gösterme” ,”tanımlama” anlamında kullanılmaktadır. Performans sanatı metine bağlı değildir, bağımsızdır. Bir başka ifade ile Performans sanatı ,yalnızca bir an için var olmaktadır. Bu nedenle izleyici performans sonrası izlenimlerini yalnızca belleğinde yaşatmaktadır. Performans sanatçıları için mekanın önemi yoktur. Kapalı veya açık her türlü mekanı kullanan sanatçılar o an doğaçlama olarak veya önceden kurgulayarak performanslarını ortaya koyabilmektedir. Toplumda kalıplaşmış normları reddeden, izleyiciyi de aktif bir şekilde olaya dahil eden temeline Dadaist, Sürrealist ve Bauhaus gibi akımlara dayanan performans sanatı bugün birçok sanatçı tarafından kullanılmaktadır. Günümüz sanat anlayışı ile birlikte örnekleri katlanarak artan ve bu anlamda bir ifade dili oluşturan sanatçıların asıl amacı toplumda yerleşmiş kuralları reddetmektir. Ayrıca performans sırasında her şey gerçeğin kendisidir. Dünya 'da birçok örnekleri bulunan performans sanatının Türkiye'de ilk akla gelen isimlerden birisi ise Şükran Moral 'dır. Moral'ın performansları sırasında seçtiği mekanlarda , performansları kadar sıra dışıdır. Sanatçı mekan olarak genellikle akıl hastanesi, genelev, hamam gibi yerleri seçmektedir. Bugün sanatçının gerçekleştirdiği sıra dışı performanslar yalnızca ülkemizde değil tüm dünya' da ilgiyle takip edilmektedir. Moral çalışmalarında genellikle kadının toplum içindeki yerini ve alt kültürde yer alanların karşılaştığı şiddeti ortaya koymaktadır. Bu araştırma ile birlikte Şükran Moral'ın sergilediği sanat anlayışı ve ortaya koyduğu çalışmaların metaforik anlamları tarihsel süreç içerisinde performans sanatı ile birlikte ele alınmaya çalışılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda öncelikle sanatçı ve yapıtları hakkında literatür taraması yapılmıştır. Ardından sanatçının yapıtlarının arkasında yatan metaforları çözümleyebilmek için görüşme soruları hazırlanmıştır. Sanatçıya yöneltilen sorular doğrultusunda elde edilen bilgiler , sanatçıya yöneltilen sorular ve cevaplar ile çalışma desteklenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat, Performans Sanatı , Şükran Moral

Sanat(Resim-Heykel) ve Mizaç

Dr. Öğr.Üyesi Oktay Şahinler

ÖZ

Sanat (Resim-Heykel) ve Mizaç Mizacın özellikle sanatsal çalışmalardaki yoğunlaşma ve motivasyon sağlayıcı doğrudan katkısı kişinin kendini ifade edip gerçekleştirmesi bakımından özgürlük duygusunu yaşayabilmesi adına oldukça önemli ve doğal bir rol oynar. Gombrich'in 'sanat yoktur sanatçılar vardır' ifadesi algı, mizaç ve pratik(uygulama) sürecinin meydana getirdiği bir üretimin sonuçları olarak sanat tarihindeki bu çeşitliliği vurgular. Bu çeşitliliğin nedenini her insanın kendine göre farklı mizaç ve kişilikte oluşuyla açıklamak mümkündür. Günümüzde genel olarak dokuz farklı mizaç tipinde şimdilik uzlaşılsa da tarih boyunca farklı sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı sanat eğitimi alan veya sanatla ilgilenen kişilerin mizaçlarını fark etmelerini, önemsemelerini ve bu doğrultuda yapacakları çalışmalarda daha hisseden ve üretken olabilecekları özgün sonuçlara ulaşabileceğini göstermektir. Sanat yapmak veya sanatçı olmak için herhangi bir mizacın öncelikli olması önem taşımaz aksine her mizacın kendine özgü davranış ve tavrı sergileyebilmesi onun ayırt edici bir özelliği olarak değerlidir. Mizaç farklılıklarının kişiden kişiye değişimini sanat yapıtları üzerinden yüzyılımızda daha geniş bir perspektif içinden gözlemlememiz mümkünken daha önceki dönemler için aynı şeyi söyleyebilmemiz biraz zor görünmektedir. Bunun nedenleri üzerinde değerlendirmelerde bulunmak, mizacın insanlar arasındaki değişkenliği gibi tarihin dönemlerine, ülkelere vb. göre farklılıklar gösterebildiğini yine sanat yapıtlarından yola çıkarak açıklayabiliriz. Bu çalışmada öncelikli olarak Carl Gustave JUNG'un kişilik kuramı olarak ortaya attığı en genel sınıflandırma olan dışa dönük ve içe dönük mizaçlar üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır. Konuyla ilgili görsel kaynaklardan(basılı ve elektronik) yararlanılmış nitel araştırma yöntemleri kullanılarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma sanatla doğrudan ilgilenenlerin(sanatçı adayları, psikoterapistler vb.) mizaçlar arasındaki geçişkenliği de sağlayan bir alan olarak sanat çalışmalarındaki zenginliği(farklılıkları) açıklamak ve arttırmak gibi doğrudan bir eylem önermesinin yanında disiplinler arası bir zeminde farklı açılımlara da gidilebileceğinin izlenimini vermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Sanat Yapıtı, Sanatçı, Mizaç

Sanatın Başlangıcından Bugüne Sanat Ürünlerinde Kadın ve Doğum Sahneleri

Özlem Bostancı

ÖZ

Yunan mitolojisi en başta “Khaos” ile başlar ve Khaos’tan ilk doğan/çıkan ise Gaia’dır. Homeros’ta hiç adı geçmeyen Gaia, Hesiodos’un Theogonia’sında dünyayı, yeri, evrensel bir öge olarak toprağı simgeler. Bir tanrıdan çok kozmik bir varlıktır Gaia, bütün öğelerin kaynağında bulunan ana ilkedir. Daha sonra Gaia’nın birleşmesinden tanrılar meydana gelir. İşte Gaia ile başlayan, içerisinde Venüs, Kybele, Tanrıçalar, Havva, Meryem, Lilith gibi karakterleri de alıp, uzun bir serüveni ifade eden, toprak, analık, inanç, bereketi temsil eden ve özellikle tek başına doğum eylemini gerçekleştiren “kadın” temasının çağlar boyunca kültür oluşturmak suretiyle oluşturduğu başlık son derece önem teşkil etmektedir. Kadın, doğum eylemini gerçekleştiren tek güç; doğum ise yaşamın temel gücüdür. Bu gücün hem fiziksel hem de duygusal açıdan ezici olduğu ve gizemli olduğu düşünülmektedir. Bu ezici, gizemli ve saygın gücün kadına atfedilmesi ile yaradılış hikâyeleri kusursuzca ve eşsiz bir şekilde başlayabilirdi ve nitekim öyle oldu. Ana’nın ismi, sırası ya da nitelikleri değişse de o muazzam tamamlanış onsuz olamadı. Tanrıçanın egemenliğinin ve aynı zamanda kadının yaşamı üreten yaratıcılığının yüceltildiği en eski yaratılış mitosları, kadın doğurganlığının kutsanıp yüceltildiği eski tapınma biçimlerini yansıtmaktadır. Bu biçimler inancın ve sanatın başlangıcından itibaren, ilgili sistemlerin ürünleri olarak karşımıza çıkmıştır. Karşılaşılan bu durum sadece mitoslarla sınırlı değildir, kültür ve hatta tek tanrılı dinlerin ürünlerinde de görülmektedir. Muntazam paralellikte gelişen kadın ve doğum ile bu en önemli iki konunun, başlangıçtan, insan aklının en büyük ürünü sanata içgüdüsel olarak yansımaları, “Doğum Sahneleri” başlığı altında, örnekleri üzerinden görsel materyaller ve alıntılarla da desteklenerek detaylandırılacaktır. Bu sahneler, kadının dönem ve o kültürdeki yeri ile birlikte belirtilmelidir ki, ait oldukları kültürler ve inançlar için doğum eylemleri ve pozisyonları hakkında da diğer disiplinler olan “Ebelik” ve “Jinekoloji” adına bilgiler sunmaktadır. Örnek görseller; Paleolitik ve Neolitik Çağ, Aztek ve Precolumbian Kültürü, Mısır Ptolemik Dönemi, Hint Sanatı, Roma ve Yunan Dönemi, Güney Afrika Kültürü, Avrupa Sanatı, Ortaçağ İslam ve Hristiyan Sanatından yararlanarak sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Doğum, Doğum Sahneleri, Sanat, Ebelik

Sanatın Ticari Eleştirisi Üzerine

Dr. Öğr.Üyesi Haydar Balseçen

ÖZ

Kültürel kalkınmanın en temel halkalarından birinin sanat olduğu bir gerçektir. Bu halkanın devamlılığı sanatsal etkinliklerin paralelinde güç kazanıyor ve kendisini yeniden inşa ediyor. Günümüz sanat pratikleri ve dinamikleri göz önüne alındığında, klasik dönem resminden çağdaş sanat eğilimlerine kadar sanat-eder-para ilişkisi hali hazırda popülerliğini koruyan konumda etkisini sürdürmektedir. Bu etkinin sanatı ve hayatımızı yönlendirmesi bir sır değildir ve hali hazırda eş görülmemiş bir güce sahip olduğu için kapitalizme derinden entegre olmuş bir şekilde, sanatın problem alanlarını da belirleyen bir nitelik kazandığı kuşkusuzdur. Küreselleşmeyle birlikte ekonomik ilişkilerin de boyut değiştirmesi ve sanatın da bu küresel oyun alanında kendisine bir alan açması, yeni sanatsal eleştirileri beraberinde getirmektedir. Bu etkileşimli durumun günümüz sanat ortamına ve onun ekonomik getirisine sunduğu avantaj ve dezavantajlar göz önüne alındığında, sanat nereye evriliyor? Sorusunu da beraberinde getiriyor. Sanat bir anlamda üretime ve finans aracına, yaratıcılık da bir endüstri mantığına dönüştükçe, bu durumun kültürel bir ekonomik getiriye dâhil olduğunu görüyoruz. Sanat kültürü ekonominin bir parçası olduğunda kendi kültürel değerlerini yaratıyor ve insanların düşüncelerine, hislerine, sezgilerine sembolik anlamlar katıyor. Kültürel ekonomi de neoliberal politikaların yönetiminde sanata yön veriyor. Bu doğrultuda, sanatsal bir eleştiri perspektifi sunan ve doğrudan hazır nesne olarak parayı kullanan sanatçıların, sanatsal ifade biçimleri üzerinden örnekler verilerek, bu durumun izleyicinin belleğine ve estetik algısına ne ölçüde katkı sağlayacağı üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Sanat Ekonomisi, Sanat Kültürü, Küreselleşme.

Şiddet ve İktidarın Göstergesi Olarak Resimde Ateşli Silahlar

Dr. Öğr.Üyesi Burhan Yılmaz

ÖZ

Bu çalışmada klasik resim sanatında şiddet ve iktidarın göstergesi olarak silahlar merkeze alınmıştır. Çalışmada niteliksel bir resim sanatı tarihi araştırması yapılmıştır. Şiddet ve iktidar kavramları çerçevesinde sanat tarihinde öne çıkan resimler seçilmiş, bu kavramlar üzerinden silahların nasıl göstergelere dönüştüğü araştırılmıştır. Konu açısından öne çıkan resimlere bakıldığında bu eserlerin tarihsel olarak Avrupa'da ateşli silahların ortaya çıkmasından sonra üretildiği görülmektedir. Bu nedenle çalışmada Avrupa'da ateşli silahların gelişimine kısa bir bakış gerçekleştirilmiş, silahların tarihi ile ilgili bilgiler aktarılmıştır. Kenneth Chase'ın araştırmalarına göre ateşli silahların atası sayılabilecek türden silahlar Avrupa'ya Osmanlı Devleti ve Kuzey Afrika üzerinden 1300'lü yıllarda geçmiştir. Avrupalılar bu ilkel ateşli silahları zamanla geliştirerek tabanca ve tüfekleri icat etmişlerdir. Böylece Avrupa'da 1400'lü yıllardan sonra tabanca ve tüfeklerin tarihi başlamıştır. Bu tarihten sonra ateşli silahlar çeşitli şekillerde daha sık görülmeye başlanmıştır ve doğal olarak resim sanatına da görsel olarak girmeye başlamıştır. Böylece batı resim sanatında ateşli silahların yer almaya başladığı görülmektedir. Genellikle silahlar, savaş konulu resimler başta olmak üzere devrim-toplumsal olaylar, av ve asker portreleri gibi konuların işlendiği resimlerde görülmektedir. Buradan hareketle silahların resim sanatında savaş, şiddet, isyan ve erk-iktidar gibi anlamları işaret edecek birer gösterge olarak yer aldığı ifade edilebilir. Konu açısından Rembrandt'ın Gece Devriyesi, Gainsboroughs'un Mr. And Mrs. Andrews, Goya'nın 3 Mayıs 180, Delacroix'nın Halka Liderlik Eden Özgürlük adlı resmi, Manet'nin İmparator Maximillian'ın Katli gibi eserler incelenmiştir. Bu eserlerde rastlanan silahlar şiddet ve iktidarın göstergesi olarak anlamları ile deşifre edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Resim, Şiddet, İktidar, Silah, Gösterge

Firearms in Painting as Indicator of Power and Violence

Abstract

In this work, weapons were taken to the center as a sign of violence and power in classical painting. A qualitative painting art history research was conducted in the study. Within the framework of concepts of violence and power, prominent paintings of art history were selected and the way in which weapons were transformed by these concepts was investigated. When looked at these paintings that stand out from the point of view, it is seen that these artworks are produced after the emergence of firearms in Europe historically. For this reason, a brief look at the development of firearms in Europe was carried out in the study, and information on the history of the weapons was provided. According to Kenneth Chase's research, the kind of weapons that could be counted as firearms predecessor passed through Europe in the 1300's over the Ottoman State and North Africa. The Europeans invented pistols and rifles by developing these primitive firearms over time. Thus began the history of guns and rifles after the year 1400 in Europe. After this date, firearms have begun to be seen more often in various forms and naturally begin to enter the art of painting visually. Thus it is seen that firearms began to take place in the painting art of western. It is often seen firearms in paintings art like war-related paintings, revolution-social events, hunting, and military portraits. From this point, it can be said that firearms have taken place in the art of painting as indicator to signify meanings such as war, violence, rebellion and power. In the terms of subject, the artworks that Rembrandt's Night Watch, Gainsborough's Mr. And Mrs. Andrews,

Goya's 3 May 1808, Delacroix' Freedom Leading to People, Manet's Execution of Maximillian have been study. The firearms found in these artworks have been deciphered with special meanings, as indicators of violence and power.

Keywords: Painting, Violence, Power, Firearm, İndicator

Tataki-Zome Tekstil Baskı Tekniği

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Zahit Bilir

ÖZ

Tekstil yüzeylerine birçok farklı yöntemle renklendirme işlemleri yapılabilmektedir. Yüzyıllar öncesinde doğadan elde edilen materyallerle yapılan tekstil boyama ve baskı metotları daha sonraki yüzyıllarda kimya alanında yapılan buluşlarla yerini büyük ölçüde sentetik boyalarla yapılan renklendirme işlemlerine bırakmıştır. Sentetik boyaların kullanımıyla birlikte artan çevre kirliliği ve insan sağlığında meydana gelen sıkıntılar doğal boyalarla yapılan uygulamaların tekrar kullanılmalarını ortaya çıkarmaya başlamıştır. Doğal malzemelerle yapılan baskı tekniklerinden biriside Tataki-Zome baskı tekniğidir. Bu teknikte bitki yaprak ve çiçekleri tekstil yüzeyi üzerinde bir çekiç yardımıyla ezilmekte ve doğal boya sıvısı bitki şekillerini de resmedecek şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Tataki-Zome tekniğinin ne olduğu ve nasıl yapıldığı hakkında bilgi verilmiş ve insanların çevre bilinçli tasarımlara olan desteğinin artırılması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tataki-Zome, Ekolojik Baskı, Tekstil Baskı, Tekstilde Renklendirme

Tekstil Tasarımında Doğadaki Canlılardan Esinlenme: Stenocara

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Zahit Bilir

ÖZ

Tekstil yüzeylerinin yapımında doğal veya sentetik esaslı materyaller kullanılmaktadır. Tekstil ürünleri genel olarak örtünme, korunma ve estetik faktörleriyle oluşturulsa da son yıllarda fonksiyonel ürünlere olan ilgi giderek artmaya başlamıştır. Teknik tekstiller içerisinde doğadaki canlılardan esinlenilerek yapılan tasarımlar bulunmakta ve biomimetik tekstiller olarak sınıflandırılmaktadır. Biomimetik tekstiller içerisinde hidrofobik yüzey uygulaması olarak yapılan ürünlerden birisi de stenocara böceğinden esinlenilerek yapılan tekstil ürünleridir. Stenocara böceği sırtındaki kabuğunun yapısından dolayı 45° açı yaparak beklediği zaman hidrofob mikro ve nano özellikteki kabuğunda havadaki nem yakalanıp su tanecikleri birikmektedir ve biriken bu su tanecikleri teker teker birleşerek yuvarlanıp böceğin yuvarlanan su damlacıklarını içmesi ile böcek hayati fonksiyonlarını devam ettirebilmektedir. Bu çalışmada stenocara böceği ve ondan esinlenilerek yapılan tekstil tasarımları hakkında bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tekstil Tasarım, Stenocara, Biomimetik, Teknik Tekstil

Tekstil Tasarımında Nanoteknoloji

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Zahit Bilir

ÖZ

İnsanların ilk giydikleri kıyafetlerde doğal malzeme ve metotlarla yaptıkları tekstil üretim serüveni ilerleyen yüzyıllarda doğal materyallerle beraber sentetik materyallerinde kullanımını yönünde ilerlemektedir. Özellikle son 20 yıldır insanlar bir tekstil ürününden örtünme, korunma ve moda beklentilerinden başka olarak fonksiyonellik özelliğini de beklemeye başlamıştır. İnsanların bu çok beklentili isteklerinin sağlamak adına tekstil ürünlerinin tasarımında son yıllarda meydana en önemli gelen gelişmelerden biriside nanoteknoloji uygulamalarıdır. Nano-tekstiller nanoteknoloji kullanılarak elde edilen tüm tekstil yüzeylerini kapsamaktadır. Bu çalışmada nanoteknoloji hakkında bilgi verilecek, nanotekstillerin neler olduğu ve ne tür tekstil tasarımlarının bu alanda yapılabildiği gösterilecektir. Çalışma sonucunda katma değeri yüksek olan nanotekstil tasarımlarının akademisyen ve sektörden kişilere tanıtılması ve bu alanda ülkemizde daha çok üretim yapılmasının sağlanması yönünde katkı sunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nanotekstil, Nanoteknoloji, Tekstil Tasarım, Nano-Bitim İşlemleri

Toplumsal Rollerin 'nefes Kesiciliği'

Dr. Öğr.Üyesi N.Müge Selçuk

ÖZ

20. yüzyılda yaşanan savaşların etkisi, güçler, teknolojik gelişmeler sonucunda insanların bilime olan inanç ve güvenleri artmış, ataerkil değerler, sosyal tabular, gelenekler-kabul edilmiş toplumsal değerler-sorgulanmaya başlamıştı. Bilimin ortaya koyduğu değerler, kadın-erkek gibi cinsiyetçi yaklaşımdan uzaklaşarak, insan olmaya ilişkin pek çok soru sorulmasını sağladı. Bu durum 'olmak' tan vazgeçerek varlığının sorumluluğunu yüklenmek ve bu sayede insanın gerçekten bir ahlaksal tutuma kavuşması demektir. Bunun yanında bireyin kendi varlığını karşısındaki varlıkta özgürlük içinde tanımasıyla ve kendini hem özne hem de nesne olarak konumlandırmasıyla 'gerçek olan' ortaya çıkabilir. 'Bilgelige erişmek ise sahip olduklarından vazgeçerek olabilir. Çünkü mal mülk sahibi olmak, varlığın varolma yollarından biridir; ancak, kendisini gerçek bilgelige erdirecek vazgeçiş hiçbir zaman tam anlamıyla gerçekleşmez, her an yenilemek gerekir onu, sürekli bir gerilim ister bu iş. Öyle ki varlığını tek başına tamamlayamayan insanoğlu, benzerleriyle ilintilerinde hep tehlike içindedir. Bireyin yaşamı, başarı olasılığı hiç de güvenlik altında bulunmayan, zor bir girişimdir.' Egemen kültür kadına etkin ve özerk olma hakkını çok az tanıyor. Ataerkil toplumlarda kadın başlı başına bir simge olduğu için kadının temsil eden ya da simgeleyen olması zor. Ancak sanatın gücü ve sanatçıya sunduğu imkânlar sayesinde özellikle 1960 sonrası toplumsal roller tartışmaya açılmıştır. Açılan yolda özellikle kadın sanatçılar, topluma ayna olmuş ve yeni önermeler geliştirmişlerdir. Bu çalışma kriz alanı haline gelmiş cinsel rol ve cinsel kimlik krizlerini deneysel sanat pratiklerine dönüştüren sanatçıların araştırmasını içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Sanat, Deneysel Sanat, Kadın Sanatçı

Türk Tiyatrosunda Adana'nın Yeri

Araştırmacı İsmail Dikilitaş

ÖZ

İnsanlık tarihi ile yaşıt olan 'Tiyatro Sanatı'nın ülkemizdeki serüveni, 1900'lü yılların başından itibaren Batılı tiyatroyu, özellikle de Fransız Tiyatrosunu kendisine örnek alarak ilerlemiştir. Meddah, Karagöz, Orta Oyunu ve Köy Seyirlik Oyunu gibi gösteri türleriyle de Geleneksel Türk Tiyatrosu önemli gelişimler göstermiştir. Tiyatronun gelişim çizgisine ve içinde bulunduğu duruma kentimiz açısından bakacak olduğumuzda, öncelikle Adana'nın kültürel anlamda ne denli dolu bir şehir olduğunu belirtmek gerekiyor. 1950'li yıllarda kurulan Adana Şehir Tiyatroları ve 1981 yılından itibaren oyunlarını sahnelemeye başlayan Adana Devlet Tiyatrosu, kentin dinamiğini ve canlılığını ayakta tutmakta, yerlisi yabancıyı herkese 'Bu şehirde Tiyatro var' dedirtmektedir. 370 koltuklu Adana Devlet Tiyatroları Hacı Ömer Sabancı Tiyatro Salonu, 550 seyirci kapasiteli Adana Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu, 150, 300 ve 700 kişilik üç ayrı salonuyla Seyhan Belediyesi Şehir Tiyatrosu Salonu ve özel tiyatrolara ait salonlarda hemen hemen haftanın her günü binlerce seyirciye oyunlar sahnelenmektedir. Sezon içerisinde sahnelenen oyunların dışında İstanbul ve diğer kentlerden şehrimize turneye gelen tiyatro ekipleri de yine bu salonları kullanmaktadır. Adana Şehir Tiyatroları, Kozan, Kadirli, Pozantı, Ceyhan ve Fekke ilçelerine turneler düzenleyerek hem büyüklere hem de çocuklara yönelik oyunlarını kentin en uç noktalarına kadar ulaştırmaktadır. Bu yıl 20.si düzenlenen ve her yıl Nisan ayında gerçekleştirilen, Adana Devlet Tiyatroları'nın düzenlediği Hacı Ömer Sabancı Uluslararası Tiyatro Festivali ve Adana Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarının her yıl Ekim ayı içerisinde organize ettiği 'Şehir Tiyatroları Festivali' Adana'nın ülkemiz tiyatrosunda yeri olan ve ses getiren en önemli iki tiyatro festivalidir. Bu iki festival her yıl onlarca farklı oyunu Adanalı izleyiciler ile buluşturmakta; on binlerce izleyiciye oyunlar sergilemektedir. Adana'da birçok alaylı sanatçı belediye tiyatroları ve özel tiyatrolarda istihdam edilmektedir. Ayrıca profesyonel anlamda tiyatro bilgi ve becerisine sahip sanatçıların kente kazandırılması açısından Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Oyunculuk Ana Sanat Dalı da önemli katkılar sağlamaktadır. Bölüm her yıl verdiği mezunlar ile bölgenin ve kentin sanatçı ihtiyacını karşılamaktadır. Türk Tiyatrosunun en önemli oyun yazarlarından olan Orhan Kemal ve Turan Oflazoğlu, oyuncu Ali Şen, Yılmaz Köksal, Zeki Göker, Salih Güney, Şener Şen, gölge oyunu Hacivat ve Karagöz ustası Mahmut Hazım Kısakürek, Adana'nın ülkemiz tiyatro sanatına kazandırdığı önemli isimlerden bazılarıdır. Sanatsal bir etkinlikte altın kural 'her şeyin insan için yapılıyor olduğunun akıldan çıkartılmamasıdır. İşte bu yüzdendir ki; yüzyıllardır sanatla iç içe yaşayan Adana insanı, kentindeki tiyatral çalışmalara sahip çıkmakta ve salonları doldurmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adana, Tiyatro, Adana Devlet Tiyatrosu, Adana Büyükşehir Tiyatro, Festival

Türkiye’de Soyut Sanatla İlk Temas ve Türk Soyut Sanatının Biçimsel Nitelikleri

Prof.Dr. Nimet Keser - Araş.Gör. Kerem Atar - Araş.Gör. Semiha Yıldırım

ÖZ

Neredeyse yüz yıl önce, yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde Avrupa sanat çevresi; Wassily Kandinsky, Frantisek Kupka, Robert Delaunay, Kazimir Malevich, Piet Mondrian ve Theo van Doesburg’un öncülük ettiği bazı sanatçıların nesnesiz resimleriyle tanıştı. Yaygın kanı soyut sanatın her zaman entelektüel bir uygulama olduğu yönündedir. Soyut sanatın ne olduğunu tanımlamak için, soyut düşünmenin ne olduğunu tanımlamamız gerekir. Soyut düşünme cevabı hazır olmayan sorular sorma süreci olduğunu söyleyebiliriz. Soyut sanat da nesne hakkındaki bilinen ‘olgu’yu sunmak yerine, doğrudan izleyiciye sorar. Her bir soyut sanat eseri, izleyicinin kendilerine sunulan bir yanıtı kavramaktan ziyade kendi cevabını oluşturmasını gerektiren bir ‘düşünce deneyi’ olarak düşünülebilir. İşte bu sanattaki düşünceyi önceleme arayışı, Avrupa’da hızlı bir şekilde kök saldıktan sonra etkisi 1940’lı yılların sonunda Türkiye’ye kadar yayıldı. Bu makale, 1950’li yıllarda ana akımlardan biri olmaya başlayan soyut sanatın benimsenme sürecini ve ilk soyut sanat örneklerin temel biçimsel özelliklerini serimlemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Sanatı, Soyut Sanat, Soyutlama,

First Contact with Abstract in Turkey and the Formal Character of Turkish Abstract Artworks

Abstract

Western artistic circle met artworks which does not represent the real-objective world that produced some artists who led by Wassily Kandinsky, Frantisek Kupka, Robert Delaunay, Kazimir Malevich, Piet Mondrian and Theo van Doesburg. The common belief is that abstract art is always an intellectual practice. In order to define what abstract art is, we have to define what abstract thought is. We can say that abstract thinking is the process of asking questions that are not ready to answer. Instead of presenting the known 'fenomen' about the object, abstract art asks the viewer directly. Each abstract work of art can be regarded as a 'thought experiment', which requires the viewer's response to be presented to them to form their own answer. Here is the ideology that cares about the thought experience in the art world, spread quickly around Europe after its roots. At the end of the 1940s had spread to Turkey. This article aims to reveal the process of adopting abstract art, which began to be one of the mainstream in the 1950s, and the basic formal features of the first abstract artworks.

Keywords: Turkish Art, Abstract Art, Abstraction

Yurtdışı Açıköğretim Fakültesi Öğrencileriyle Gerçekleştirilen Fotoğraf Yarışmasının Kültürel Değerlerin Paylaşımına Etkisi

Doç.Dr. Halit Turgay Ünal

ÖZ

Yurt dışına açılım süreci olarak da tanımlanabilecek küreselleşme kuşağında ülkelerin yurtdışındaki bağlantıları büyük önem taşımaktadır. Ülkemizin tarihi ve kültürel bağları dikkate alındığında Avrupa, Balkanlar ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ciddi bir insan bu bölgelerde ortak tarih ve kültür bilinci ile ortak değerlere sahip olarak yetiştirilen öğrencilerin, gençlerin birbirleri ile tanışıp, kaynaşabilecekleri projelerin hayata geçirilmesi ve ortak paylaşım alanlarının oluşturulması gerekmektedir. Açık ve Uzaktan Eğitim ile Güzel Sanatlar gibi evrensel boyutta etkileşim ve iletişim sağlayan iki disiplinin birleştirilmesi çalışmanın güçlü ve özgün yanını oluşturmaktadır. Bu çalışma ile böyle bir araştırmaya duyulan gereksinimin de gidereceği düşünülmektedir. Evrensel boyutuna ek olarak çalışmanın uygulama biçimiyle de Türkiye'deki uygulamalara katkı getireceği de düşünülmektedir. Çalışma, Anadolu Üniversitesinin eğitim öğretim faaliyetlerine ek olarak öğrencilerin, görsel iletişim araçları yoluyla sanatsal, kültürel ve sosyal yönlerini de güçlendirmiştir. Öğrencilerimizin farklı ülkelerden olmalarına rağmen ortak bir tarihe, kültüre ve değerlere sahip olduklarını bu anlamda da farkındalık yaratacağı düşünülmektedir. Uzaktan eğitim ile sanat, bilişim teknolojilerini ve tasarım disiplinlerini etkin olarak kullanmaktadır. Bu iki disiplinin ilişkilendirilmesi ile hedef kitlesi geniş ve yaygın etkisi olan projeler üretilebilecek bu da uzaktan eğitime ve sanat alanına yeni boyutlar getirecektir. Çalışmanın Sanatsal etkinlikler ve bilimsel verilerin toplanması olmak üzere iki ayrı faaliyet alanı bulunmaktadır. Bu bildiride sanatsal etkinlikler kısmından ve sonuçlarından bahsedilmiştir. Sanatsal etkinlikler içeriği ve uygulama biçimi yukarıda bahsedilen hedef ve gerekçeler doğrultusunda organize edilmiştir. Bu anlam da bir fotoğraf yarışması düzenlenmiştir. Fotoğraf, diğer sanat dallarından farklı olarak sanatsal sonucun hemen alınması ve herkesin katılımının sağlanabilmesi gibi nedenlerle çalışmanın yaygın etkisini arttıracacağı için seçilmiştir. 'Kültürel Değerlerimiz' başlıklı fotoğraf yarışması Anadolu Üniversitesinin Açıköğretim Fakültesinin Kıbrıs, Bulgaristan, Kosova, Makedonya, Azerbaycan, Arnavutluk, Bosna-Hersek ve Köln iletişim noktalarının olduğu merkezlerde yapılmıştır. Açıköğretim fakültesi, uzaktan eğitim ile sadece eğitim, öğretim ve sınav faaliyeti değil sahip olduğu teknolojik deneyimler ve insan kaynakları ile de sanatsal ve kültürel etkinliklerde de başarılı olmuştur. Bu çalışma aynı zamanda uzaktan eğitim alanı için bir ilk olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Sanat Eğitimi, Fotoğraf

The Effect of Cultural Values on the Photo Competition Performed by the Open Education Faculty Students at Abroad

Abstract

In the globalization cycle, which can also be defined as the process of opening up abroad, the connections of countries abroad are of great importance. Considering the historical and cultural ties of our country, Europe, the Balkans and the Central Asian Turkic Republics are required to establish a shared vision and a shared vision of the young people who have grown up with common history and culture consciousness and common values in these regions. The unification of the two disciplines that provide interaction and communication at the universal level, such as Open and Distance Education and Fine Arts, constitute the strong and unique side of the study. It is thought that this study will also provide the need for such an investigation. as well as the application's

behavior in addition to the Universal size is also believed to contribute to bring practices in Turkey. In addition to the educational activities of Anadolu University, the study strengthened the artistic, cultural and social aspects of the students through visual communication tools. Even though our students are from different countries, it is thought that they have common ties, cultures and values in this sense. With distance education, art uses information technologies and design disciplines effectively. By linking these two disciplines, projects with broad and widespread effects of target mass can be produced, which will bring new dimensions to the field of distance education and art. The work has two separate fields of activity: artistic activities and the gathering of scientific data. In this declaration, the section of artistic activities and its results are mentioned. The content and practice of artistic events are organized in accordance with the objectives and reasons mentioned above. This meant that a photo contest was organized. Photography has been chosen to increase the widespread influence of working with reasons other than art branches, such as the immediate retrieval of artistic results and the attainment of public participation. The photo contest entitled 'Our Cultural Values' was conducted at centers where Anadolu University's Faculty of Open Education is located in Cyprus, Bulgaria, Kosovo, Macedonia, Azerbaijan, Albania, Bosnia-Herzegovina and Cologne. The Open Education Faculty has succeeded not only in education, teaching and examination activities but also in artistic and cultural activities with its technological experiences and human resources. This work has also been a first for distance education.

Keywords: Distance Education, Art Education, Photograph

16. Yüzyıl Osmanlı Kanunnamelerinde Adana ve Çukurova

Arş.Gör. Merve Altınbaş

ÖZ

Fatih Sultan Mehmet tarafından ilk kez düzenlenen kanunnameler, sonraki padişahlar tarafından da benimsenen örfi belgeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanuni döneminde en gelişmiş şekline ulaşan bu idari düzenlemeler, kimi zaman münferit ferman ve iradelerin derlenmesi suretiyle kimi zaman sancak kanunnameleri şeklinde kimi zaman da genel kanunnameler şeklinde klasik döneme kaynaklık etmektedir. Kanunnamelerde, diğer örfi belgelerde olduğu gibi şer'i hükümlerle uyumluluğun sağlanmasına dikkat edilmiştir. İdari, cezai ve mali hükümler ihtiva eden ve padişah iradesi olarak karşımıza çıkan bu hukuki düzenlemeler, kimi zaman yürürlükteki uygulamayı tekrar eden kimi zaman da yeni uygulamalar ortaya koyan hükümlere yer vermiştir. Fethedilerek devlet sınırlarına fiilen dahil edilen bölgeler için çıkarılan kanunnameler, devletin egemenlik yetkisinin bölgedeki hukuki meşruiyetinin göstergesi olarak nitelendirilebilir. Osmanlı sınırlarına Yavuz Sultan Selim zamanında katılan Adana'nın, Adana-Çukuarâbâd livası adıyla önce Şam Eyaleti'ne, sonra Haleb Eyaleti'ne bağlandığı arşiv belgelerinden anlaşılmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman döneminde çıkarılan eyalet kanunnamelerinde, doğrudan Adana sancağına ilişkin üç belgeye ulaşılmışken, Çukurâbad ve Adana'ya bağlı bazı kazalara ilişkin ayrıca düzenlenmiş kanunnameler de tespit edilmiştir. Ekonomik gücü tarım üzerine kurulu olan Osmanlı sınırlarına katılan ve verimli tarım topraklarına sahip Adana ve Çukurova bölgesinin ele alınacağı çalışmada, 16. Yüzyıl kanunnameleri gereği uygulanagelen idari ve mali hükümlerin açıklanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kanunname, Adana, Çukurova, Osmanlı Devleti

Genel İşlem Şartlarının İçerik Denetiminin Sonuçları

Arş.Gör. Emre Köroğlu

ÖZ

Genel işlem şartları, bir sözleşme yapılırken kullananın, ileride çok sayıdaki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla, önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümleridir. Genel işlem şartlarının içerik denetimi 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 25' te düzenlenmiştir. TBK m. 25'e göre "Genel işlem koşullarına, dürüstlük kurallarına aykırı olarak, karşı tarafın aleyhine veya onun durumunu ağırlaştırıcı nitelikte hükümler konulamaz". Görüldüğü üzere, söz konusu maddede sözleşmeye genel işlem şartlarına, dürüstlük kuralına aykırı olarak, karşı tarafın aleyhine veya onun durumunu ağırlaştırıcı nitelikte hükümlerin konulamayacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte, sözleşmede bu tür hükümlere yer verilmesi durumunda, bunun sonucunun ne olacağı düzenlenmemiştir. Çalışmamızda genel işlem şartlarının içerik denetiminin sonuçları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Borçlar Kanunu, Tbk M. 25, Genel İşlem Şartları, İçerik Denetimi, İçerik Denetiminin Sonuçları.

Konkordato Hukukunda Güncel Gelişmeler

Dr. Öğr.Üyesi Aziz Serkan Arslan

ÖZ

2003 yılında İcra ve İflas Kanununda yapılan değişiklikler ile ülkemizde uygulanmaya başlanan iflasın ertelenmesi müessesesi, kanun koyucunun düzenleme ile amaçladığı sonuçları ortaya çıkaramamıştır. İflasın ertelenmesi kurumunda alacaklıların herhangi bir şekilde söz sahibi olmaması, sürecin borçlu ve mahkeme arasında yürütülmesi ve yaşanan yargılama sorunları birlikte değerlendirildiğinde bu kurumun tamamıyla yürürlükten kaldırılması ve bunun yerine alacaklılar ile borçlunun bir müzakere sonrasında anlaşmaları ve bu anlaşmanın mahkemece tasdiki esasına dayanan konkordato kurumunun daha etkin ve aktif bir şekilde kullanılması ticari ve sosyal hayat bakımından bir ihtiyaç olarak görülmüştür. Bu kurumun başarıya ulaşmasında da şüphesiz konkordato komiserinin rolü büyük önem arz etmektedir. Borçlarını ödeyemeyecek duruma gelmiş olan borçlunun konkordato başvurusunun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması halinde Asliye Ticaret Mahkemesince borçluya geçici ve kesin mühlet verilmesi söz konusu olacaktır. Bu kararlar birlikte mahkeme tarafından dosyaya borçlunun faaliyetlerine nezaret etmek; 291 inci, 292 nci, 294 üncü, 295 inci, 297 nci ila 302 nci ve 304 üncü maddelerde verilen görevleri yapmak; Mahkemenin istediği konularda ve uygun göreceği sürelerde ara raporlar sunmak; Alacaklılar kurulunu konkordatonun seyri hakkında düzenli aralıklarla bilgilendirmek; Talepte bulunan diğer alacaklılara konkordatonun seyri ve borçlunun güncel mali durumu hakkında bilgi vermek ve Mahkeme tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere konkordato komiseri atanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konkordato, Konkordato Projesi, Konkordato Komiser

Tam İki Tarafa Borç Yükleyen Sözleşmelerde Borçlunun Temerrüdü Durumunda Sözleşmeden Dönmenin Borç İlişkisi Üzerindeki Etkisi

Arş.Gör. Emre Köroğlu

ÖZ

Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde borçlunun temerrüde düşmesi durumunda borcun aynen ifasını ve gecikme tazminatını talep etmekten vazgeçen alacaklı, müspet zararının tazmini yerine sözleşmeden dönerek menfi zararının tazmin edilmesini isteyebilir. Sözleşmeden dönme, hukuki niteliği itibarıyla yenilik doğuran bir haktır. Alacaklı sözleşmeden dönme yönündeki iradesini dönme beyanıyla kullanır. Dönme beyanı borçlunun hâkimiyet alanına varmasıyla hüküm ve sonuçlarını geçmişe etkili olarak doğurmaya başlar. Sözleşmeden dönme ile alacaklı sözleşme yapılmamış olsaydı hangi durumda olacak idiyse, o durumun sağlanması amaçlanmaktadır. Bu sebeple, sözleşmeden dönme, borcun ifasının alacaklı için herhangi bir yarar sağlamadığı veya alacaklının borçludan tazminat talep ettiği, ancak borçlunun bunu ifa edip etmeyeceğinin şüpheli olduğu durumlarda alacaklıyı borçluya karşı korumaktadır. Sözleşmeden dönmenin borç ilişkisi üzerindeki etkisi doktrinde tartışmalı olup, bu konuda dört görüş bulunmaktadır. Bunlar; klasik dönme teorisi, yasal borç ilişkisi teorisi, aynı etkili dönme teorisi ve yeni dönme teorisidir. Çalışmamızda öncelikle bu görüşler hakkında genel bilgi verilip, bunlardan hangisini benimsediğimiz izah edilecek, daha sonra ise benimsediğimiz görüş çerçevesinde sözleşmeden dönmenin borç ilişkisi üzerindeki etkisi açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Borçlar Kanunu, Tbk M. 125, Sözleşme, Borçlunun Temerrüdü, Sözleşmeden Dönme.

The Duality of International Law Rules in Dealing with Refugee

Dr. Nabeel Alobaidi

Abstract

Introduction In the course of time, the tools of war evolved in exchange for the development of the analysis and interpretation of the power of the parties to the conflict (geopolitical interpretation). These wars were inhumane and violated the rights of civilians and non-participants. In the wars in particular and the warriors in general, so the thinkers and philosophers of antiquity that if the war is evil necessary, and cannot be stopped, but it can be humanized the validity, and thus began to show signs of a just war to protect non-participants in wars, and after The International Committee of the Red Cross (ICRC), which is the official sponsor of the protection of these individuals through "international humanitarian law", has witnessed several changes in the label from the Law of War to the Law of Conflicts Armed "to what it is now, which was the first credit in the status of daughters in the modern era of the Austrian physician Henri Dunant in 1863 and embodied in the Geneva Convention of 1864. However, the application of international humanitarian law remains on the table, through dual application. It is applied in a case and is not applied in another case. This is what we need to discuss in our research through a comparative study between two crises. The "Yemen crisis of 2011" and the "Libyan crisis of 2011", especially after the threat of international peace and security in these two countries. In this regard we will address the issue of duplication in the application of international humanitarian law by comparing the extent of respect for the application of the rules of international humanitarian law and the mechanisms for activating it in the Libyan and Yemeni crises of 2011. • Reasons for selecting the topic: One of the reasons why I choose the subject is: • There are not many studies on the subject, making curiosity to study such a subject I want to analyze the causes of duplication. • To enrich the field of scientific research with a new topic by comparing the facts of the two crises with the view that the most important obstacles to the implementation of international humanitarian law are the double standards facing the application of its rules. • Problematic The question is how international humanitarian law has been implemented during times of conflict in the cases of Yemen and Libya in 2011, and whether the rules of international humanitarian law with the developments known by the international community are sufficient to activate the protection imposed by the international community. Its rules especially in light of the double standards of international and the control of the policy of double standards ?. The answer to this problem depends on the deep examination of several aspects of the subject that raise a number of sub-questions: • What is the historical development of international humanitarian law and the most important conventions on which it depends and the mechanisms of its implementation? • What are the historical roots of the Yemen and Libya crises, especially after 2011, to the present day, and how does the international community deal with the threat of crises to international peace and security? • Hypotheses: To answer the previous problem and the questions that arise from it, this research starts from the following hypotheses: • Humanitarian law enforcement agencies are often involved in cases of "Yemen" and "Libya" in order to protect non-participants in armed conflict. • The rules of international humanitarian law are to be applied in non-international armed conflicts, as in the Yemen and Libya crises of 2011 and in the case of serious violations of international humanitarian law. • The rules of international humanitarian law are sufficient to activate the protection imposed by its rules, which is confirmed by the situation in the crises of "Yemen" and "Libya". • search limits: Search limits are as follows: • The study focused on the study of the international community's handling of the crises of the Republic of Yemen in the Middle East and the Libyan Arab Jamahiriya located in North Africa; The period of time since the crisis of 2011 has been determined. After this period, there has been a radical change in the two countries, as the Arab Spring, which is sweeping the Arab region to

change regimes, has become more severe. Violations of international and national laws have resulted in violations of humanitarian law. The study is based on the application of the rules applicable to non-international armed conflict in both Yemen and Libya because the parties to the conflict are present in one region, whether in Yemen or Libya, where the actors are government forces and armed groups.

Keywords: The Effectiveness Of National And International Legislation In Dealing With Corruption

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun Mülkiyet Hakkının Devrine Getirdiği Sınırlamalar

Dr. Öğr.Üyesi Dursun Ali Demirboğa

ÖZ

Mülkiyet hakkı mutlak ve sınırsız bir hak olup, sahibine mutlak bir yetki verir. Bu hak içerisinde kullanma, yararlanma ve tasarrufta bulunma yetkilerini içerir. Mülkiyet hakkı geniş bir koruma alanı bulmakla birlikte kamu yararının gerektirdiği durumlarda kanunla sınırlanabilir. Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu bu sınırlamayı getiren kanunlardan biridir. Bu Kanun tarım arazilerinin sınıflandırılması ve kullanımının planlanması açısından önemli yenilikler getirmiştir. Kanunun getirdiği önemli yeniliklerden biri de tarım arazilerinin miras veya devir yoluyla bölünerek ekonomik olarak verimsiz hale gelmesinin önlenmesidir. Mülkiyet hakkının devrine getirilen sınırlamalar ve bu sınırlamaların niteliği aynı zamanda önemli özel hukuk sorunlarına da yol açmaktadır. Mülkiyetin devri yoluyla üçüncü kişilere devrinin engellenmesi ve miras yoluyla devirde getirilen sınırlamalar Türk Medeni Kanununu ile getirilen mülkiyet düzenine istisna teşkil etmektedir. Öte yandan mülkiyet hakkının olay bazında devrinin yasaklanması mülkiyet hakkının özüne zarar verebilir. Özellikle Kanunla getirilen sınırlamalar mülkiyet hakkının kullanımını kısıtladığı takdirde hem Anayasaya hem de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine aykırılık teşkil edecektir. Bu çalışmada öncelikle Türk Medeni Kanununda mülkiyetin devrine ilişkin getirilen temel ilkeler ile Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun getirdiği sınırlamalar irdelenecek ve olası sorunların çözümüne ilişkin bilimsel yöntemler önerilecektir.

Anahtar Kelimeler: Mülkiyetin Devri, Toprak Koruma, Arazi Kullanımı

Limitations of Transfer of Ownership of the Property Right which Brought by the Law of Soil Protection and Land Use

Abstract

The right of property is an absolute and unlimited right and gives the owner absolute authority. This right includes the authorization to use, authorization to benefit and to exploit of possession. The right to property can be limited by law to the extent that public interest requires it, as well as finding a wide range of protection. The Soil Protection and Land Use Law is one of the laws bringing this limitations. This law has brought significant improvements in terms of the classification and use of agricultural land. One of the important innovations brought by the law is to prevent agricultural land from becoming economically inefficient by dividing it through inheritance or transfer. The limitations of the right to property and the nature of these limitations also lead to important private law problems. Prevention of the transfer of ownership to third parties through inheritance and restrictions on transfer through inheritance constitute an exception to the property order brought by the Turkish Civil Code. On the other hand, the prevention of transfer of ownership on an event basis may harm the right of property. Especially if the restrictions imposed by law, restrict the use of the right to property, it will be contrary to both the Constitution and the European Convention on Human Rights. In this study, the basic principles related to the transfer of ownership in the Turkish Civil Code and the limitations of the Soil Protection and Land Use Law will be examined and scientific methods for the solution of possible problems will be proposed.

Keywords: Transfer Of Ownership, Soil Protection, Land Use

Türk Boşanma Hukukunda Hukuka Aykırı Delil Kavramı

Dr. Öğr.Üyesi Hakan Albayrak - Arş.Gör. Seda Yıldız Portakal

ÖZ

Çalışmamız Türk medeni hukukunda boşanma davalarında hukuka aykırı delil sorununu incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda öncelikle Türk boşanma hukuku sisteminin açıklanması gerekmektedir. Daha sonra Türk boşanma sisteminin hukuka aykırı delil kavramına etkileri üzerinde durulacaktır. Çağdaş hukuk sistemlerinde ve Türk hukukunda kabul edilen sistem, belirli sebeplere dayanarak hakim kararıyla boşanma sistemidir. Bu sistemde boşanma yoluyla evliliğin sona erdirilmesi mümkündür. Ancak bunun için boşanma, kanunda belirlenen sebeplere dayanmalı ve hakim kararıyla gerçekleştirilmelidir. Türk hukukunda ve yabancı hukuk sistemlerinde boşanma sebeplerinin belirli ilkelere dayandığı kabul edilmektedir. Özellikle kusur ilkesinin, boşanma davalarında özel bir önemi vardır. Kusur hem boşanma sebepleri hem de boşanmanın mali sonuçları üzerinde etkili bir olgudur. Boşanmada kusurun en önemli etkisi, tarafların ispat faaliyeti kapsamında diğer eşin temel haklarını ihlal edecek nitelikte delil arayışı içine girmesidir. Hukuka aykırı delil meselesi, tam da bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Nitekim kendisinin daha az kusurlu olduğunu ispat etmek isteyen taraf diğer eş aleyhine delil elde etme amacıyla hareket etmektedir. Elde edilen bu deliller ise, genellikle, hukuka aykırı delil niteliği taşımaktadır. Hukuka aykırı olarak elde edilen deliller, yargılamada ispat aracı olarak kullanılamaz. Çalışmamızda boşanma sistemimizin bir sonucu olarak yargılamada karşımıza çıkan hukuka aykırı olarak elde edilen delillerin değerlendirilip değerlendirilemeyeceği ya da hangi şartlar altında değerlendirilebileceği incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Boşanma, Boşanma Sebepleri, Kusur İlkesi, Hukuka Aykırı Delil, İspat.

Illegal Evidence Concept in Turkish Divorce System

Abstract

This study aims to consider the issue of illegally obtained evidence in divorce cases in Turkish Civil Law. In this context, primarily, the system of Turkish divorce law is explained. Afterwards, the effects of illegally obtained evidence to divorce law are emphasized. Legal divorce system is applying by court decision that is based on certain causes in Turkish and other modern law systems. It is possible that marital breakdown by way of divorcement in this system. On the other hand, divorcement must be relied on the causes that is determined on the Civil Code and recognised by the judicial decision. It is acknowledged that the reasons of divorcement rely on certain principles in Turkish law and foreign law systems. In particular, the role of fault principle in divorce cases has a major significance. Fault is an effective fact that has influence on both grounds for divorce and financial result of divorcement. most considerable influence of the fault on divorcement is being in search of evidences that make violating fundamental rights of the other party by parties. The issue of illegally obtained evidence comes into question at this point in. Thus, less faulty party that has the aim of obtaining the hostility evidence of the other party, actually, wants to demonstrate its own fault is less. The evidences that is obtained in this manner generally have the characteristics of illegal evidence. The obtained illegally evidences may not be evaluated as a proof on judgement. It is examined that the circumstances of accepting possibility of illegally obtained evidences in this study.

Keywords: Divorce, Reasons Of Divorce, Fault Principle, İlegal Evidence, Proof.

Türkiye'de Kadın Haklarına AİHM Kararları Üzerinden Bir Bakış

Arş.Gör. Tülay Demir

ÖZ

Türk hukuk sisteminde kadın haklarını güvence altına alan pek çok düzenleme hayata geçirilmiş, temel insan hakları belgeleri onaylanarak, ulusal mevzuat Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile uyumlu hale getirilmiştir. Bu çerçevede Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) bireysel başvuru mekanizması öngörmesiyle insan hakları belgeleri arasında en yüksek korumayı sağlayan sözleşme niteliğindedir. 1989 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) yargı yetkisini kabul eden Türkiye, kadın hakları konusunda aleyhinde en çok bireysel başvuru yapılan ülkelerden biridir. Çalışmada, Türkiye'de kadın haklarına dair ihlaller, AİHM'ye yapılan bireysel başvuru kararları üzerinden ortaya konularak, kadın haklarını güvence altına alan yasal düzenlemelerin, hakların kullanılmasını garanti etmediği argümanının tartışılması amaçlanmaktadır. AİHM'nin konu ile ilgili kararları değerlendirildiğinde, Türkiye'nin etkin soruşturma yükümlülüğünü yerine getirmediği, yaşam hakkı, ayrımcılık yasağı, özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının sıklıkla ihlal ettiği görülmektedir. Çalışmada ayrıca, Türk toplumunda hakim olan ataerkilliğe dayalı toplumsal cinsiyet rolleri ile kadın haklarında kaydedilen ilerlemelerin çoğunlukla yasal düzenlemelerle sınırlı tutularak, meselenin devlet politikaları tarafından araçsallaştırılmasının, hak ihlallerinin devam etmesinde etkili olduğu fikri de tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Kadın Hakları, Toplumsal Cinsiyet.

Uluslararası Ekonomi Hukukunun Gelişimi

Dr. Öğr.Üyesi Hasan Bilgehan Yavuz - Dr. Öğr.Üyesi İrem Tore

ÖZ

Uluslararası Ticaret; Merkantilist dönemden beri, ulusların bir malın, hizmetin üretiminde veya askeri alanda sahip olduğu üstünlüklere bağlı olarak şekillenmekteydi. Ancak bu yapı, Mülkiyet Hakları fikri kapsamında şekillenen serbest piyasa ekonomisi uygulamalarında farklı gerçekleşmiştir. Serbest piyasa ekonomileri uygulamalarının görülmeye başlandığı 20.Y.Y. başlarından beri Uluslararası ticaret alanında yapılan düzenlemeler, uluslararası ticaretin gelişmesi açısından önem taşımaktadır. Küreselleşme süreci ekonomik ve ticari faaliyetleri bir takım düzenlemelere tabi tutmuştur. Uluslararası Piyasalarda ekonomik aktivitede bulunanlar, ekonomik ilişkilerini, ait oldukları ekonomilerin hukuk kurallarına veya kurumsal yapılarına göre yürütmektedirler. Ancak bu kurallar, her ülke açısından farklılıklar içerdiğinden, uluslararası ticaret faaliyetlerini düzenlemede yetersiz kalmaktadır. Bu yetersizliği ortadan kaldırmak, mülkiyet haklarını korumak, uluslararası ticari faaliyetleri güvence altına almak amacıyla uluslararası düzeyde hukuki düzenlemeler yapılmaktadır. Devletler, uluslararası ticari faaliyetlerin entegrasyonu için ihtiyaç duyulan düzenlemelerin uluslararası kurumlar tarafından yapılması konusunda mutabıklardır. Ülkelerin bu mutabakatı, uluslararası ekonomik faaliyetleri düzenleyen hukuk kurallarını bir bütün olarak ele alıp değerlendiren bir hukuk dalı olarak, "Uluslararası Ekonomi Hukuku"nu ortaya çıkartmıştır. Bu yeni hukuk dalı Anglosakson hukuk sistemindeki görüşe göre kamu hukuku çatısı altında incelenmelidir. Kıta Avrupa'sında hakim olan hukuk anlayışına göre ise kamu veya özel hukuk ayrımı yapılmaksızın uluslararası anlamda her türlü faaliyetin bu hukuk dalı içerisinde incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle uluslararası hukuk, kamu hukuku tarafından ele alınan dış ticaret düzenlemeleri ile özel hukuk tarafından ele alınan ticaret hukukunun unsurlarını bir arada taşıması gerektiğini ileri sürmektedir. Türkiye'de ekonomik aktivitelerin düzenlenmesi 1980 yılına kadar devletçi ekonomi politikaları kapsamında Kamu hukuku düzenlemeleri ile gerçekleşmiştir. Ancak 1980 yılında kabul edilen serbest piyasa ekonomisi uygulamaları ile ekonomik ilişkiler için özel hukuk-kamu hukuku karması birlikte kullanılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda özellikle 1987 yılında dış ticaretin liberalizasyonu, İMKB ve SPK gibi kurumların faaliyetleri ile 1990'ların sonlarından itibaren faaliyet gösteren TAPDK, BDDK, EPDK gibi kurumlar aracılığıyla kamusal yetkiler kullanılarak, özel hukukun alanı kabul edilen ekonomik aktiviteler düzenlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Ticaret, Uluslararası Ekonomi Hukuku

Vergi Davasında Yürütmenin Durdurulması

Dr. Öğr.Üyesi Ali Volkan Özgüven

ÖZ

Hukuk devletinin özü, devletin tüm organları ve kurumları üzerinde hukukun egemen olmasıdır. Bu çerçevede, yönetenler de, yönetilenler gibi, hukuka saygılı olmalıdır. Dolayısıyla hukuk devletinin gerçekleşebilmesi, başka bir deyimle olmazsa olmaz koşulu, idarenin yargısal denetimidir. İdarenin amacı kamu yararını gerçekleştirmektir. İdarenin yöneldiği bu amacı nedeniyle, idari faaliyetler özel kesim faaliyetlerinden ayrılır. İşte idarenin özel kişiler karşısında sahip olmak zorunda bulunduğu bu üstün yetki ve ayrıcalıklar, kamu gücünden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, idarenin belirttiğimiz bu fonksiyonları yerine getirebilmesi için kamu gücüyle donatılması zaruridir. Bu sebeple de, idarenin işlemleri icrailik ve hukuka uygunluk vasıflarını taşır. İdari işlemlerin gerçekleştikleri andan başlayarak “hukuka uygunluk karinesi” uyarınca hukuka uygun olduğu varsayıp en azından hukuk alanında etkilerini göstermeleri ve çoğu kez idare tarafından da doğrudan yürütülüp gereklerinin yerine getirilmesi, yürütmenin durdurulması kurumunun önemini arttırmaktadır. Hukuk devletinin temel güvencesi olan iptal davalarını çoğu kez anlamlı kılan ve böylece davacının açmış olduğu iptal davasından beklediği hukuki yararı sağlayan, “Yürütmenin durdurulması” kurumudur. İdarenin yargısal denetimindeki önemine binaen yürütmenin durdurulması kurumu, hem Anayasa’nın “Yargı Yolu” başlıklı 125. maddesinde, hem de 2577 sayılı Yasanın 27. maddesinde düzenlenmiştir. Mezkur Yasa’da genel kural, “Danıştay’da veya idarî mahkemelerinde dava açılması dava edilen idarî işlemin yürütülmesini durdurmaz” şeklinde belirlenmiştir. Ancak yasa koyucu, dördüncü fıkrada, “Vergi mahkemelerinde, vergi uyuşmazlıklarından doğan davaların açılması, tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri malî yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini durdurur” diyerek ana kuraldan ayrılmıştır. Buna karşın madde devamında tüm vergi davaları için bu istisnai kural geçerli olmadığı belirtilerek, yeniden üç durumda ana kurala dönmüştür. Çalışmamızda öncelikle yürütmenin durdurulması kurumu ayrıntılı bir şekilde ele alınacak, daha sonra ise, vergi yargılamasında özellik arz eden durumlar, yürütmenin durdurulması talebinin hangi tür davalarda gerekeceği ve uygulamada sorun çıkan noktalar üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hukuk Devleti, İcrailik, Hukuka Uygunluk Karinesi, Yürütmenin Durdurulması, Vergi Davası

Suspension of Execution in Tax Cases

Abstract

The essence of rule of law is the authority of the law over all institutions and bodies of state. In this respect, administrators should respect the law, just like the subjects of the state, citizens and residents, should do. Therefore, judicial review is the condicio sine qua non for giving effect to the rule of law. The purpose and objective of the administration is to achieve public interest. For this purpose, the acts of administration differ from the private activities. Hence, the Powers and privileges of administration that are superior to private persons are the results of public authority. Consequently, in order to exercise and achieve these functions, it is imperative for the administration to be equipped with the required power. For this reason, the acts of administration are of executory and lawful nature. The suspension of execution procedure has great significance considering the fact that administrative acts are deemed to be lawful from the beginning, according

to the "lawfulness presumption", and thus they have an effect at least in legal domain and accordingly, they are executed directly by the administration most of the time. It is the suspension of execution procedure which makes the annulment actions, the fundamental safeguard of the rule of law, meaningful most of the time, and thus, grants to claimant the legal interest it seeks from the annulment action. The suspension of execution procedure is stipulated, due to its importance in judicial control of administration, both in Article 125 of the Constitution entitled "Judicial review" and in the Article 27 of the Law numbered 2577. The aforementioned Law sets out general rule, as it states "The actions brought before the Council of state or the administrative court do not suspend the execution of disputed administrative acts." However, legislator makes an exemption, in the fourth paragraph: The actions brought because of tax conflicts suspend the execution of the collection of the disputed part of the imposed taxes, fees, duties and other similar financial obligations or increases and penalties concerning these obligations." However, the next part of the Article, by indicating that this exemption does not apply to all tax actions, turns back to the general rule in three circumstances. In this work, we will elaborate first the suspensions of execution procedure thoroughly, and then; the special circumstances in tax proceedings, the type of actions in which the suspension of execution could be needed and problems encountered in the practice will be emphasized.

Keywords: Rule Of Law, Suspension Of Execution, Executory, Lawfulness Presumption, Tax Law,

Yasama Süreci ve Kanun Tekniği Bağlamında Kamu İhale Hukuku

Doç.Dr. Şeref İba

ÖZ

Osmanlının son yüzyılında yaşayan büyük hukukçu, tarihçi ve devlet adamı Ahmet Cevdet Efendi/Paşa, aynı zamanda müfettiş ve vali olarak da önemli işlere imza atmıştır. 1865 yılında Fırka-i Islahiye adı verilen ordunun, Çukurova bölgesindeki imar ve ıslahında mülkî amir olarak görev yapmıştır. Yeni vilayet nizamnamesinin uygulamak için teşkil edilen ve çok geniş sınırları olan Halep Vilayeti valiliği görevini yürütmüştür. 1866 yılındaki bu valilik görevi sırasında, Halep şehri başta olmak üzere, vilayet sınırları içinde önemli imar faaliyetlerini yürütmüştür. Yeni vilayet nizamnamesine göre, devlet teşkilatını kurmuş, nüfus, askerlik işlerini düzenlemiştir. Ahmet Cevdet Paşa, Tezâkir adı verilen ve 40 tezkireden oluşan eserinde, gerek Fırka-i Islahiye görevi sırasında, gerekse valiliği döneminde Halep ve çevresi hakkında önemli bilgiler vermektedir. Tebliğimizde, Cevdet Paşa'nın verdiği bilgiler, arşiv belgeleri ile birlikte değerlendirilerek ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kanun, Kamu İhale Kanunu, Mevzuat, Hukuk, İç Tüzük

100 Yıl Önce Adana'da Yaşanan Dini Tartışmalar ve Bunların İlmî Değeri

Arş.Gör. Hasan Kayapınar - Arş.Gör.Dr. Ömer Korkmaz

ÖZ

Osmanlı Devleti'nin son döneminde dini alanda önemli derecede anlayış değişimi söz konusudur. Bu değişimin bazı açılardan günümüzdeki dini anlayışı de etkilediği düşünülebilir. Dolayısıyla halk nezdinde günümüzdeki din düşüncesini anlayabilmek için, bu anlayışın tarihi temellerine inmek gerektiğini düşünüyoruz. Tarihi temelleri incelediğimizde günümüz dini anlayışları tahlil etmemizde yardımcı olacağı gibi, tarihten günümüze uzanan sosyal yaşamdaki dini anlayışın geçirdiği safhaları da görebileceğimizi düşünüyoruz. Osmanlı'nın son döneminin dini anlayışını tespit edebilmek için, bu dönemde yazılan ilmi kitap veya risalelere müracaat etmek, halk nezdindeki dini algıyı tespit etmeyi zorlaştıracaktır. Zira söz konusu kitabın müellifi halk anlayışını yansıtmaktan ziyade teorik olarak klasik kaynaklarda zikredilen hususları ele almaktadır. Bundan dolayı ilmi kitap veya makaleyi incelemek yerine, halkın anlayışını yansıtan, sosyal hayata dair pek çok konuyu içeren bilgi kaynağına müracaat etmenin daha isabetli yorumlar için gerekli olduğunu düşünüyoruz. Bunun için de Yeni Adana gazetesinin ilk yıllarındaki sayılarını incelediğimizde halkın dini anlayışını yansıtan haber, köşe yazısı vb. yazıların mevcut olduğunu gördük. Bu yazılar ışığında Adana'daki halkın din anlayışını tespit etmeye gayret edeceğiz. Daha sonra bu yazıları klasik kaynaklardaki bilgiler ile mukayese edip, gazetede yazıların ve dolayısıyla halkın din anlayışının ne kadar ilmi olup olmadığını tespit etmeye çalışacağız. Çalışmamızın ilerleyen aşamalarında ise bu anlayışın varsa günümüzdeki dini anlayışlara etkisi ve söz konusu anlayışların geçirdiği evrilmeleri aktarmaya gayret edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Yeni Adana, Din Algısı, İlmilik

Abdülhay Leknevî’de Zayıf Hadis Kullanımına Eleştirel Bir Bakış**Arş.Gör. Ömer Sadıker - Doç.Dr. İsmail Şık****ÖZ**

İslam âlimleri hadislerin kullanılacağı alanları tasnif etmiş, zayıf hadislerin kullanılacağı sahaları ahkâm ve ahkâm dışı konular olmak üzere ikiye ayırmışlardır. Aynı tasnif üzerinden değerlendirmelerde bulunan âlimlerden biri de 19. Yüzyılda Hindistan coğrafyasında yaşamış, Hanefi muhaddis Abdülhay Leknevî’dir. Helal ve haram konuları ihtiva eden ahkâm ile ahkâm dışındaki konular hakkında gelen haberler, senede ihtiyaç duymakta eşit olsalar da, aralarında bazı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Helal ve haramı içine alan ahkâma dair haberleri kabul etmekte âlimler daha sıkı ve titiz bir tutum sergilerken, ahkâm dışındaki konularda aynı tutumu sergilememişlerdir. Söz konusu tutumun kitaplara da yansıdığına dikkat çeken Leknevî, ahkâm kitaplarında âlimlerin daha titiz davrandığını belirtirken siyer, mevıza kitaplarında aynı titizliğin gösterilmediğini vurgular. Nitekim o, Ahmed b. Hanbel’in “Helal ve haram konusunda bir haber rivayet edeceğimiz zaman, sıkı davrandık. Fezâil ve benzeri konularda toleranslı bir tutum sergiledik” sözünün bunu desteklediğini belirtir. Zayıf hadis kullanımını hakkında ahkâm ve fezâil arasında bir fark görmeyip hiçbir şekilde zayıf hadisle amel edilmez diyenler, her şekilde amel edilebilir diyenler ve amellerin faziletleri konusunda bir takım şartlarla ancak amel edilebilir diyenler şeklinde üç tasnif ortaya çıkmıştır. Leknevî, özellikle fezail denen amellerin faziletleri konusunda zayıf hadisle amel etmeyi her şekilde men eden anlayışı dar, her şekilde caiz göreni de anlamsız geniş bulur. Ona göre zayıf hadisle ancak bazı şartlar muvacehesinde amel edilebilir. Leknevî’nin de benimsediği bu şartlar hadisin şiddetli zafiyet taşımaması, İslam dininin genel esaslarına aykırı olmaması ve hadisin sübûtuna kesin bir şekilde inanılmaması şeklinde sıralanmaktadır. Sonuç olarak bu şartları taşıyan zayıf hadislerin ahkâm dışı alanlarda haber değeri taşıyacağı yönünde kanaat hâsıl olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ahkam, Fezail, Zayıf Hadis, İsnad.

Adana Şer'iyeye Sicillerinin Genel Durumu ve 3 Numaralı Adana Şer'iyeye Sicili

Arş.Gör.Dr. Ömer Korkmaz - Prof.Dr. Nasi Aslan

ÖZ

Şer'iyeye sicilleri/kadı defterleri Osmanlı Devleti mahkemelerinde kadılar tarafından tutulan kayıtlardan müteşekkildir. Ancak Osmanlı Devleti'nde kadılar sadece yargı değil adlî, idarî, beledî ve iktisadî olmak üzere birçok kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi yetkisine sahipti. Dolayısıyla şer'iyeye sicilleri bu geniş yetkiye sahip olan kadıların verdikleri kararları, tuttıkları kayıtları, yaptıkları yazışmaları ve devletin yüksek makamlarının kadılık makamıyla idarî, hukukî ve siyasî münasebetlerine ait kayıtları ihtiva eden tarihi vesikalar ve defterlerdir. Bu defterler bir şehirde meydana gelen dava, alım-satım, evlenme ve boşanma gibi hukukî işlemlerin yanında vali, kadı, müderris, mütesellim, imam, subaşı, kethüda vb. görevlilerin nasb ve azillerini muhtevi ferman, buyuruldu, berat gibi idari işlemlere dair kayıtları içerir. Ayrıca vergilerin toplanması, savaş durumunda savaş hazırlıklarını içeren gerekli tedarikin yapılması ve buna dair kayıtlar; vakıflara ait bina, köprü, cami, su yolu inşaatı ve tamiri gibi imarî ve beledî işler ile vakfiyelerin suretlerinin kaydedildiği resmî ve tarihî kaynaklardır. Aynı zamanda bu defterler halkın duygu, düşünce, inanç ve davranışlarını, günlük toplumsal hadiseleri olduğu gibi aksettiren, geçmişin adeta aynası konumunda olması dolayısıyla Osmanlı-Türk tarihinin, kültürünün, hukukunun, siyasî, sosyal, idarî, iktisadî hayatının birinci el kaynaklarıdır. Bu ehemmiyetine rağmen diğer birçok şehirde olduğu gibi Adana'da da şer'iyeye sicilleri üzerine yeterli çalışmaların yapılmadığı ve bu defterlerin günümüz araştırmacılarının kullanımına uygun halde bulunmadığı görülmektedir. Bu durum, şer'iyeye sicillerine ulaşmanın, üzerine çalışmalar yapmanın bazı zorluklarını ihtiva etmesiyle yakından ilgilidir. Bu zorluklar öncelikle defterin kendisine ulaşabilmek için kişinin önüne çıkan bürokratik ve korumacı engellerdir. Bunun ötesinde daha önemli sorun defter elde edildikten sonra ortaya çıkmaktadır. Zira mahkemeye yansıyan davalar ya da ferman vb. idari belgeler mahkemeye geldiği tarih dikkate alınarak yazıldığı için, bu defterlerde tüm veriler karışık halde bulunmaktadır. İşte biz bu çalışmamızda, 3 numaralı defterdeki belgelerin özetini ve türlerini belli bir sistematik halinde sunarak bu defteri araştırmacıların kolay ulaşabilecekleri bir hale dönüştürmeyi amaçlamaktayız. Bunun sonucu olarak defterin tanıtılmasıyla söz konusu alanda araştırma yapan kişiler, istedikleri konuya ait veriyi hızlı ve pratik bir şekilde elde etmiş olacaktır. Adana'ya ait üç numaralı şer'iyeye sicili, XVIII. yüzyılın başlarında genelde Osmanlı'da özelde Adana'da yaşanan hukukî, idarî, iktisadî, tarihi vb. olayları göstermesi bakımından önemlidir. Özellikle bu defterde yer alan dönemin müftüsünün fetvadan el çektilmesinin, birkaç ay sonra da yine dönemin Adana kadısının sürgün edilmesinin kayda geçişidir ki bu durum şer'iyeye sicillerinde alışık olmadığımız türdeki kayıtlardandır. Ayrıca söz konusu olay siyaset-hukuk ya da fetva-kaza ilişkisi anlamında da önemli bir vesikadır. Bu çalışmada Adana şer'iyeye sicillerinin genel durumundan bahsedilecek ve 3 numaralı defter tanıtılıp içerdiği hükümler özet halinde sunularak araştırmacıların söz konusu zorlukları kolaylıkla aşmalarına yardımcı olunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adana, Şer'iyeye Sicili, 3 Numaralı Adana Sicili, Kadı Sicilleri

Ahmed Vâsîf'ın Tarihinde Edebî Bir Üslûp: Ölümü Güzel Söylemek

Arş.Gör. Duygu Kayalık Şahin

ÖZ

İnsan zihninde, kötü ve olumsuz çağrışımlar uyandıran bazı kelimelerin iyi ve olumlu bir anlam kazandırılarak söylenmesi “güzel isimlendirme” olarak tanımlanmaktadır. Her şeyin sonu olduğu gibi yaşamın da sona erdiği bilinci, insanların ölüm karşısında bir korkuya kapılmalarına yol açmıştır. Bu sebeple, “ölmek” kelimesinin telaffuzundan kaçınılarak ölmeyi anımsatan ifadeler zarif ve kulağa hoş gelen kelimelerle belirtilmiştir. Tarihçi kişiliğinin yanı sıra kendine has bir nesir üslûbuna sahip olan Vak’anüvîs Ahmed Vâsîf Efendi, “Mehâsinü'l-âsâr ve Hakâikü'l-ahbâr” adlı iki ciltlik tarihinde, insanoğlunun çoğu zaman duymaktan kaçındığı, duyduğunda ise hüznü boğulduğu ölüm gerçeğini, güzel, çarpıcı ve ilgi çekici ifadelerle isimlendirerek güzele dönüştürmüştür. Tarih’inde yer alan ölümle ilgili ifadeler, genellikle Arapça ve Farsça söz tamlamalarıyla kurulmuş söz öbekleri şeklinde yer almaktadır. Biçimsel olduğu kadar anlamsal olarak da büyük bir zenginlik gösteren bu güzel isimlendirmeler, Ahmed Vâsîf’ın nesir dilinde ve üslûbunda başvurduğu en etkili anlatım tarzlarından birisi olmuştur. Bu çalışmada, Ahmed Vâsîf’ın Tarih’inde ölümle ilgili yer alan ifadeler anlambilimsel perspektiften bir tasnif dahilinde incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Vâsîf, Vak’anüvîs, Mehâsinü'l-Âsâr ve Hakâikü'l-Ahbâr, Ölüm, Güzel İsimlendirme

Allah'ın Varlığının Delilleri Bağlamında Deizm Problemi

Dr. Öğr.Üyesi Yusuf Okşar

ÖZ

İnsan yaratılış olarak akıl sahibi yani düşünen ve bilen bir varlıktır. Bu özelliğinden dolayı âlemin meydana gelişi ve ahengini hiç bozmadan işleyişi ile ilgili bilgi elde etmeye çalışmaktadır. Böylece evrendeki bu düzenden hareketle bir yaratıcı fikrine doğru gitmektedir. Bunun sonucu olarak Allah'ın varlığına dair deliller elde etmeye çalışmaktadır. Akli veya nakli açıdan birçok delil ve ispat ortaya koymaya çalışan düşünürler bu konuda felsefeden fenne kadar her alanın verilerinden yararlanmaya gayret etmişlerdir. Zira İslâm düşüncesinde varlık ve teklik olarak Allah'ın bilinmesi hayati önem taşımaktadır. Değişen dünya ve ilerleyen bilim ile beraber modern zamanlarda insan aklına güven artmıştır. Bu güvenin sonucu olarak insan akli bir yaratıcının olup olmayacağı konusunda daha cesur fikirler ortaya atmaya başlamıştır. Bu akli meydan okuma diyebileceğimiz bakış tarzından ortaya çıkan en önemli akım deizmdir. Deizm içerisinde her ne kadar bir tanrı fikrini barındırır da Allah-âlem ilişkisi konusunda ciddi eksiklikler ve sorular içermektedir. Bu nedenle İslam kelamı ve felsefesinden mülhem delillerin ışığı altında incelenmesi gereken bu yaklaşım tarzının modern insanın zihninde çağrıştırdığı anlamlarla da kritize edilmesi gerekmektedir. Zira insan dünyada varoluşsal bir gayeye sahiptir. Bu gaye Allah'ın sıfatları ve fiilleri ile kudret ve irade sahibi bir varlık olarak bilinmesi demek olan marifetullahtır. Çalışmamızda Allah'ın varlığı ve birliği ile ilgili delilleri akli ve nakli verilerle izah etmeye gayret edeceğiz. Ayrıca deizmin kavramsal ve fiktisel anlamını kendi içerisinde ortaya çıkan paradokslara da vurgu yapmak suretiyle işleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Marifetullah, Âlem, Delil, Deizm, Akıl.

The Problem of the Deism in the Context of the Existence Proofs of God

Abstract

Man is an intelligent being who thinks and knows. Because of this feature, the coming of the realm of the world tries to obtain information about its functioning, harmonious and never distorting. Thus, a straight forward creative move towards a creative idea. As a result, he is trying to obtain evidence about the existence of God. Thinkers who try to put forward many proofs and proofs in terms of mental or transient have endeavored to make use of the values of every field, from philosophy to science. Because, in the light of Islam, knowing Allah as being and being is vital. The human mind has increased confidence in modern times with the changing world and progressive science. As a result of this trust, man has begun to bring forth more brave ideas about whether or not to be a smart creator. The most important current that emerges from this point of view that we can call this mental challenge is deism. Despite the idea of a god in Deism, it contains serious shortcomings and questions about the relationship between God and the world. For this reason, this approach, which must be examined under the light of Islamic theology and philosophy, must also be criticized in the meanings of modern man's mind. For man has existential existence in the world. This goal is the knowledge that Allah is known as an entity with the attributes and powers of Allah and might and will. In our work we will try to explain the evidence about God's existence and unity with mental and transfiguration. We will also work on the conceptual and ideational meaning of the imperious by emphasizing the paradoxes that emerge within itself.

Keywords: Knowing Allah, Universe, Deism, Proof, Intellect.

Bir Bilgi Kaynağı Olarak Mütevatir Haber ve Bilgi Değeri Üzerine Tartışmalar

Arş.Gör. Hasan Kayapınar

ÖZ

Bütün ilimlerin temel olarak kabul ettiği bilgi kaynakları vardır. Kavramları, kuralları ve bütün olarak söz konusu ilmin inşası bu temel üzerine yapılmıştır. Bütün İslami ilimlerde olduğu gibi fıkıh ilminde de Kur'an ve hadisler temel kaynak olarak kabul edilmektedir. Fıkıhın tedvin edildiği dönem itibarıyla bu kaynakların üzerinde uzun zaman geçtiği için, kaynakların sıhhati üzerinde tartışmalar cereyan etmiştir. Kaynak bilgide aranan en temel özellik güvenilirlik, yani söz konusu kaynağın sahibine aidiyetidir. Her haberin kaynağına aidiyeti aynı seviyede değildir. Dolayısıyla pek çok İslami ilimlerde olduğu gibi fıkıh alanında da haberin kaynağına aidiyeti noktasında, söz konusu haber farklı tasniflere tabi tutulmuştur. Bu tasniflerin temelinde mütevatir olan ve olmayan haber ayrımı söz konusudur. Mütevatir haber, kalabalık bir toplumun, aynı bilgiyi, başka bir kalabalık topluma aktarması olarak ifade edilmiştir. Ancak bir bilginin mütevatir olarak sayılabilmesi için farklı kriterler tespit edilmiş ve bunun etrafında önemli tartışmalar yaşanmıştır. Örneğin, bir toplumun başka bir topluma aktardığı haber şeklinde ifade edilen bilginin mütevatir olarak kabul edilmesi gerekiyorsa, geçmiş milletlerin kendi din ve kitapları hakkındaki aktardığı bilgilerin mütevatir kabul edilip edilmeyeceği önemli bir tartışma konusudur. Bunun ötesinde mütevatir haberin kesin bilgi ifade edip edemeyeceği noktasında da itirazlar ve tartışmalar yaşanmıştır. Söz konusu tartışmalar ele alınıp mütevatir haberin değeri üzerine değerlendirme yapmaya gayret edeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh, Mütevatir, Bilgi

Bir Türk Ahlak Felsefesi İnşası İçin Kavram Temellendirmesi

Prof.Dr. Süleyman Dönmez - Prof.Dr. Münir Yıldırım

ÖZ

Türkiye’de dilde sadeleşme ve Türk dilini yabancı kelime ve mefhumlardan kurtarma adına, geçmiş dönemlerde, bir dizi faaliyet yürütülmüş ve bu çerçevede de, bize göre menşee itibariyle yabancı olsa da, birçoğu Türkçeleşmiş olan eski kelime ile kavramlara Türkçe olduğu düşünülen yeni sözcükler bulunmuştur. Esasen dilin doğal akışı içerisinde tedricen yapılması gereken bir işlem, bilinçli olarak hızlandırılınca, özellikle başlarda ciddi karışıklıklara ve anlam kayıplarına sebebiyet vermiştir. Türkçe yazarken kelime ve kavram seçiminde hâlâ arzu edilen birlik sağlanamamış olsa da, büyük oranda bir mutabakatın var olduğu söylenebilir. Bize göre dikkat çekici olan husus, kelime ile kavramların ister eskisi ister yenisi olsun – hatta Farsçası, Yunancası, Latincesi, Fransızcası, İngilizcesi, ...- tercihler bağlamında özellikle akademide rastgele kullanılıyor olmasıdır. Kelime ve kavram seçiminde çok hassas olmadığımız görülüyor. Sahada bir kargaşanın ve karışıklığın olduğu da açıktır. Dilin etkileşimden uzak kalmadığını biliyoruz. Etkileşim olacak diye, elbette dilin değişim sürecinin tamamen serbest bırakılması doğru olmaz. Dil, kollanıp korunmalıdır. Ama dile doğrudan yapılan gereksiz müdahaleler de pek sağlıklı sonuç vermediği unutulmamalıdır. Kelime ve kavram dağarımızın çoklu olması, ilk etapta bir kavram kargaşası veya anlam kaymaları yaşatsa da, mânâ esasında yapılandırıldığında güçlü bir felsefe diline dönüşüyor. Ne demek istiyoruz? Türkçe’nin yaygınlığı ve değişik dillerle temasa geçmiş olması, doğal olarak, birçok kelime ve kavram alışverişiyle sonuçlanmıştır. Dışarıdan alınan kelime ile kavramların genelde Türk dil mantığına uyarlandığı, daha da önemlisi, yeni anlamlar kazandığı aşikârdır. Bugün itibariyle geçmişteki yabancı kelimelerden kurtulma girişimi, ister iyi ister kötü niyetle desteklenmiş ve sürdürülmüş olsun, artık önemli değildir. Çünkü sonuç dilin zenginleşmesi olmuştur. Bize – sosyal bilimcilere, filozoflara- düşen, ortadaki kargaşayı gidermektir. Kavram ihtilafı, rahmete dönüşmelidir. Biz bunun nasıl yapılabileceğini, bu çalışmamızda, ahlakın felsefi temellendirmesi bağlamında Türk ahlak felsefesi namına göstermeyi deneyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Türk Ahlak Felsefesi, Eski Türkçe, Yeni Türkçe, Kavram.

Din-Siyaset İlişkisi Bağlamında “dinî Otorite”

Arş.Gör. Hamdi Akbaş - Doç.Dr. İbrahim Kaplan

ÖZ

Otorite kavramı, emretme ve itaat ettirme hakkı ve gücü; nüfuz ve salahiyet ile alanında kendisini kabul ettirmiş başarılı kimse gibi anlamlara gelir. Otorite kendi içinde gücü, güç de aynı şekilde otoriteyi ifade etmektedir. Dinî otorite ise dinî ilimler sahasında yetkin, bilgi ve tecrübesiyle kendisini içerisinde bulunduğu topluma kabul ettirmiş birey şeklinde anlaşılmaktadır. Müslüman toplumlarda ortaya çıkan dini otoriteler, Allah'ın bir otorite olarak tanımladığı risalet otoritesi ve peygamberden sonra, onun yerine geçmek üzere hilafet / imamet ile velayet otoritesi olarak çeşitli şekillerde ortaya çıkmış ve varlığını sürdürmüştür.. İslam düşüncesindeki otorite ile güç kavramları arasındaki ilişki, halifelik ve sultanlık ile bağlantılı olarak eğitici, yol gösterici anlamda hâkimiyetle de ilişkilendirilmiştir. Geleneksel anlamda İslâm dünyasında din-siyaset ilişkisi üzerinden otorite, daha çok içtihad, şûrâ / istişâre, hilâfet/imâmet, saltanat, ulû'l-emr, itâat, adalet ve cevr gibi kavramlar çerçevesinde tartışılmıştır. Kur'an'a göre risalet otoritesi, vahyin doğruladığı ve onayladığı tek dinsel otorite olmakla birlikte, hilafet / imamet ve velayet otoriteleri de insanlar tarafından oluşturulmuş ve dini bir düzlemde değerlendirilmiştir Bu nedenle hilafet/imamet ve velayet otoritelerinin vahye dayanmaması yönüyle dinsel yaşam için vazgeçilmez olduklarını iddia etmek de tutarlı olmayacaktır. Ancak İslam âlimleri gerek insan yaşamının mümkün olması, gerekse niteliksel olarak refah düzeyi yüksek bir toplumsal yaşamın sürdürülebilmesi için peygamberden sonra bir otoritenin gerekliliğine hükmetmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Siyaset, Hilafet, Ululemr, Dini Otorite.

Döviz Satışı Vaadine Mukabil Bedel Almak

Dr. Öğr.Üyesi Arif Atalay - Dr. Öğr.Üyesi Muhammed Çuçak

ÖZ

Toplum canlı bir varlıktır, zamanla gelişir, değişir, farklılaşmaktadır. Ekonomik hayatta bu gelişmelerden etkilenmektedir. Ekonomik hayat çerçevesinde bankacılık ve şirket işlemleri de her geçen gün yenilenmekte ve gelişmektedir. Buna bağlı olarak İslam âlimleri; haram akitlerden mubah olan akitleri ayırt etmek için fihhi hüküm ve uygulamaların şartlarını ve kurallarını hakkında bir araştırma yapmak zorunda kalmışlardır. Klasik dönem fıkıh âlimleri mubah fikhî işlemlerin şartlarını, niteliklerini ve kurallarını açıklamada ve furu kitaplarında yazma konusunda esaslı kaynaklar oluşturmuşlardır. Yapmamız gereken onların koyduğu usul ve kurallardan yeni muamelat hükümlerini çıkarabilmek için geniş bir araştırma ve devamlı müracaatlarda bulunmaktır. Toplumun ve dolayısıyla ekonomik yapının değişmesiyle ortaya çıkan modern uygulamalardan biri de döviz satışı vaadi anlaşmasına mukabil bedel almaktır. Dünyanın farklı yerlerinde yapılan bu uygulama kullanıcılar ve helal üretim yapan İslami iktisadi kurumlarda çalışan kimseler tarafından sıkça sorulan konulardan biri haline gelmiştir. Bu bildiride “döviz satışı vaadine mukabil bedel almak” meydana gelen uygulamalardaki fikhî hüküm ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vaad, Döviz, İslam Hukuku, Borç, Satmak

For Sale of Foreign Exchange Vat

Abstract

Society is a living entity evolves and changes by time. Economic life is affected by these developments. Banking and corporate transactions in the framework of economic life are also being renewed and developing day by day. Accordingly, Islamic scholars; they had to do a research on the terms and rules of the jurisprudential provisions and practices in order to distinguish the conventions that were unlawful. Classical scholars of fiqh have been the main sources of writing about the conditions, qualifications and rules of jurisprudential proceedings and in the fur books. We have to do a lot of research and recurring inquiries in order to make provisions for new treatments. One of the modern applications that emerged with the change of the society and hence the economic structure is to pay the price that corresponds to the promise of sale of foreign currency. This practice in different parts of the world has become one of the most frequently asked questions by users and those working in Islamic economic institutions that make halal production. In this declaration, we will try to put forward the juridical clause in the applications which are "taking the price that promises to sell foreign exchange".

Keywords: Vaad, Foreign Exchange, Islamic Law, Debt, Sell

Ebû Hüreyre'nin (Ö. 58/678) İdarî Hayattaki Yeri

Arş.Gör. Rıdvan Yarba

ÖZ

Ebû Hüreyre, Rasûlullah (s.a.) dönemi de dâhil olmak üzere birkaç kez idari görevde bulunmuştur. Kendisine idari görevlerin tevdi edilmiş olması, bazı açılardan önem arz etmektedir. Örneğin Rasûlullah (s.a.) döneminde kendisine verilen görevi yürüttüğü süreç, Rasûlullah'la (s.a.) olan beraberlik süresiyle ilgili kabul edilip çoğu kere rivayet ettiği hadis sayısı ile birlikte ele alınmıştır. Yine Hz. Ömer'in halifeliğindeki idarî görevi sonrası mali sorguya çekilmesi de güvenilirliği çerçevesinde gündemde tutulan bir konu olmuştur. Mu'âviye'nin halifeliğinde görev almış olmasından hareketle de Emevîler'in lehine hadis uydurduğu şeklinde iddialar ortaya atılmıştır. Kaynaklardaki konuyla ilgili malumattan hareket edildiğinde Ebû Hüreyre'nin Rasûlullah (s.a.) zamanında yaklaşık bir yıl süreyle (8-9/ve 629-631) Bahreyn valisi Alâ b. Hadramî'yle birlikte görev almış olduğu söylenebilir. Yine Hz. Ebû Bekir dönemi ile Hz. Ömer'in ilk zamanlarında Bahreyn'e tekrar atanan Alâ b. Hadramî'ye (ö. 21/642) tebliğ faaliyetinin yanı sıra imamlık ve kazâ işlerinde yardımcı olması için gönderilmiştir. Hz. Ömer'in ilk zamanlarında vali Alâ'nın görevden ayrılması nedeniyle kısa bir süreliğine onun vekilliğini yapmış ve Hz. Ömer'in hilafetinin sonlarına denk gelen bir süreçte ve Osman b. Ebû'l-Âs'ın (ö. 51/671) valililiğinde olmak üzere Kudâme'nin yerine âmilü'l-harâc/cibâyeye görevini deruhte etmiştir. Daha sonraki süreçte Hz. Osmân ve Hz. Ali dönemlerinde görev aldığı dair herhangi bir malumata rastlanmamıştır. Mu'âviye'nin hilafetinde ise, Medine valisi Mervân b. Hakem'in (ö. 65/685) ikinci valilik döneminde bazen Ebû Hüreyre'yi kendisine vekil olarak bıraktığı anlaşılmaktadır. Bu vekaleti sırasında da kazâ işlerine taalluk eden bazı konuları hükme bağladığını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Ebû Hüreyre, Bahreyn, Alâ B. Hadramî

Eş'ari'nin Kelam Metodu

Doç.Dr. İsmail Şık

ÖZ

Bu çalışmada öncelikle, metot kelimesinden başlanarak bilimsel metot problemi ortaya konulmuştur. Sosyal bilimler için metot, bilindiği gibi tartışmalı bir konudur. Genel olarak kabul edilen, tüm sahalarda için geçerli olan bir metottan bahsetmemiz pek mümkün gözükmemektedir. Araştırmamızda metot meselesi etrafındaki tartışmaları inceledikten sonra, Ehl-i Sünnet kelâmcılarını esas alarak Kelâm ilminde metot konusunu değerlendirdik. Genel hatlarıyla bir sünnet kelâm metodu denemesinde bulunduk. Eş'ari'nin kelâm anlayışı ve kelâm metodundan önce, o gün için İslam toplumunun içinde yer alan siyasi ve fikri grupların önde gelenlerini, itikadın belirlenmesinde takip edilen metot ve tavırlar açısından inceledik. İslam inancını savunma, açıklama ve aklileştirme noktasında izlenen yol ve yöntemleri önce tespit ettik. Daha sonra bu yöntemleri sistemli bir şekilde düzenlemeye çalıştık. Bunu yaparken Hariciler, Mutezile, Ashabü'l-Hadis ve Ashabü'r-Rey taraftarlarını inceledik. Eş'ari'nin kelâm anlayışını ve kelâmi görüşlerinin kaynaklarını, görüşlerini açıklarkenki üslubu, takip ettiği ahlaki normları ve kullandığı delilleri ortaya koymaya çalıştık. Eş'ari ile ilgili bu bilgileri, onun kelâm kitaplarından aldık. Kelâm ilmini savunduğu risalesi, kelâm anlayışını belirlerken hareket noktamız oldu. Kelâmi görüşleri ve sunarkenki üslûbundan hareketle onun kelâm metodunu ortaya koymaya çalıştık. Eş'ari'nin katı akılcı diye bilinen bir gruptan katı nakilci bir gruba geçmesini, sebep ve sonuç açısından değerlendirdiğimiz gibi, iki dönem arasındaki metodik farklılıkları Ehl-i Sünnet ve Mutezile'nin itikadın belirlenmesindeki tavırlarını kıyaslarken çizmeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Eş'ari, Kelâm Metodu, Akıl, Eşarilik

Hadis Metinlerinin Anlaşılma ve Yorumlanmasında Belagatın Rolü

Prof.Dr. Ramazan Kazan

ÖZ

Yeryüzü dillerinin tamamında hakikatle beraber mecaz kullanımlar bulunduğu bir gerçektir. Sözün ne zaman hakikat, ne zaman mecaz manasında kullanıldığını tespit etmek ise her zaman kolay olmayabilmektedir. İşte bu noktada Arapçada başta Kur'ân-ı Kerim'i anlama çabaları çerçevesinde tefsir ve kelam âlimleri arasında Belagat ilmi usûl ve üslupları doğmaya, gelişmeye başlamıştır. İlk dönemde konu sadece hakikat ve mecaz kavramlarıyla ele alınırken, zamanla mecaz kavramından hareketle aralarındaki alaka dolayısıyla yeni yeni üslûplar ve terimler ortaya çıkmıştır. Dilin doğasında var olan mecazî kullanımlar başta Kur'ân-ı Kerim olmak üzere, Hadis metinlerinde de söz konusudur. Şayet sözün bağlamı, yeri, zamanı, hangi maksatla kullanıldığı, ihtiva ettiği üslûbu ve din dilinin muhteviyatı bilinmezse, muradın/kastedilenin dışında başka bir şekilde anlaşılabilir veya yorumlanabilir. Özellikle bu durum, dinin ikinci kaynağı durumunda olan hadislerde söz konusu olursa, ya garip anlamlar ortaya çıkabilmekte veya hadis ret bile edilebilmektedir. Başta teşbihler, istiareler, kinayeler, mecazî aklî ve mürseler hatta istifham edatlarının başka anlamı ifade etmeleri hadis metinlerinin anlaşılma ve yorumlanmasında oldukça önemlidir. Bu bağlamda lafızların manası ve onların ifade edilmesindeki maksadın bilinebilmesi, bir takım kriterlerin yanında, edebî üslûp çeşitlerinden hangisinin kullanıldığını tespit etmekle mümkündür. Dolayısıyla anlam-murad ilişkisini tespit etmede belagat ilminin önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Humma (sıtma) hastalığı cehennem ateşindedir (Buhari, Savm,16), Evim ile minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir (Buhari, Rikak, 53), kadınlar hakkında tavsiyeme uyunuz. Zira kadın kaburga kemiğinden yaratılmıştır (Buhari, Enbiya, 1; Müslim, Radâ, 59), Gece yolculuğuna önem veriniz. Zira yeryüzü, geceleyin dürülür. (Ebû Dâvud, Cihâd, 57), "...bizden değildir" şeklinde biten pek çok hadisin anlaşılması ve yorumlanması ancak "sözün fesahatle beraber muktezayı hale/yerinde, yeterince adamına göre uygun bir şekilde olmasını" esas alan, belagat ilminin yardımıyla mümkün olacağını ifade edebiliriz. Bu bildiride, özellikle anlaşılması ve yorumlanması edebî üslûplarının bilinmesiyle mümkün olan örnek hadis metinleri, edebî özelliklerinden hareketle uygulamalı olarak ele alınıp incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Hadis Metinleri, Belagat

Hayatı Anlamlandırma ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki Üzerine

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Ulu

ÖZ

Anlam arayışı, II. Dünya Savaşı'nın da etkisiyle 1950'ler ve 1960'larda ortaya çıkan hümanist, fenomenolojik, varoluşsal kişilik kuramlarında yaygın olarak görülen merkezi bir temadır. Özellikle Carl Rogers, Abraham Maslow, George Kelly ve Rollo May tarafından kişiliğe dair geniş perspektifler sunulmaktadır. Ancak hayatın anlam ve amacı konusunda en çok tanınan isim, yayınladığı çalışmalara ek olarak Logoterapi adında bir psikoterapi tekniği de geliştirmiş olduğu için Victor E. Frankl'dır. Frankl, anlam arayışının temel bir insan eğilimi olduğunu ve insan kişiliğinde en esaslı ve en temel motive edici gücün, içgüdüsel dürtüler ya da öğrenilmiş davranış kalıpları değil, bireyin varoluşunun anlamını keşfetme arzusu olduğunu savunmuştur. Bu çalışmada, kişilik özellikleri ile hayatı anlamlandırma arasında bir ilişki olup olmadığı incelenmektedir. Bu anlamda Kayseri ilinde iki farklı devlet lisesinde öğrenim gören 238 öğrenciden nicel yöntemle veri toplanmıştır. Katılımcıların %65'ini (n=154) erkekler ve geri kalan %35'ini (n=84) kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmada kişilik özelliklerinin belirlenmesi için Lee ve Ashton tarafından geliştirilen ve Wasti, Lee, Ashton ve Somer tarafından Türkçeye uyarlanan HEXACO Kişilik Envanteri kullanılmıştır. Hayatın anlam ve amacının belirlenmesinde ise Aydın, Kaya ve Peker tarafından geliştirilen Hayatın Anlam ve Amacı Ölçeği tercih edilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik tekniklerinden ortalama ve standart sapma değerleri; çıkarımsal istatistik tekniklerinden bağımsız gruplar t-testi; Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon tekniği ve Regresyon analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre katılımcılar, Hayatın Anlam ve Amacı faktöründe 3,68 (sd.=0,95); Anlamsızlık ve Amaç Yoksunluğu faktöründe 2,68 (sd.=0,99) ortalamaya sahip olmuşlardır. Kişilik özellikleri açısından en yüksek ortalamayı Duyarlılık (m=2,89; sd.=,68); en düşük ortalamayı ise Dürüstlük-Alçakgönüllülük (m=2,54; sd.=,67) faktörlerinden elde etmişlerdir. t-Testi, Hayatın Anlam ve Amacı'nda kadınların ortalama puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğunu; kişilik özellikleri açısından ise Dürüstlük-Alçakgönüllülük, Duyarlılık, Dışadönüklük faktörlerinde anlamlılık düzeyinde farklılaşma olduğunu göstermektedir. Korelasyon analizine göre de faktörlerin neredeyse tamamı ilişki içerisindedir. Regresyon analizi sonucuna göre kişilik özelliklerinden Deneyime Açıklık ($\beta=-,23$; $p=,001$), Hayatın Anlam ve Amacındaki varyansın %8'ini açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Psikolojisi, Anlam, Amaç, Kişilik, Hexaco, Frankl

İbn Abbas'ın Görüşü Bağlamında Mut'a Nikâhı

Arş.Gör. Fatih Çınar - Arş.Gör. Mehmet Akıncı

ÖZ

Mut'a nikâhı Ehl-i Sünnet ile Şîa mezhebi arasında amele dönük meşhur tartışmalardan biridir. Mut'a nikâhının Rasûlullah tarafından seferde olup ailesinden uzak kalanlara mubah kılındığı daha sonra ise yasaklandığı görüşünü savunan Ehl-i Sünnet fakihlerinin aksine Şîi âlimler yasaklamanın vaki olmadığı görüşündedir. Nitekim onlar görüşlerini destekleme adına pek çok müstakil kitap kaleme almıştır. Ehl-i Sünnet âlimlerin görüşleri çerçevesinde mut'anın yasaklandığı yerler ve yasaklama sayısı konusunda Sünnî âlimler arasında ittifak olmadığı görülür. Öte yandan İbn Abbas'ın mutaya önce izin veren daha sonra bundan döndüğüne dair görüşü ilerleyen dönemlerde tartışmaların derinleşerek sürmesine sebebiyet vermiştir. İbn Abbas'ın Rasûlullah'ın izni doğrultusunda bir süre mut'aya izin verdiği bilinmektedir. Öyle ki bu izin vermenin Hz. Peygamber'in yasaklamasından sonra devam ettiğinde de neredeyse ittifak bulunmaktadır. Yalnız İbn Abbas'ın bu görüşünden döndüğü şeklinde pek çok ibare nakledilmiştir. Buna göre onun durumu şu iki yönden değerlendirme konusu olmuştur: Birinciye göre o, mut'a nikâhına mutlak cevaz vermekten önce bunun yanlış olduğuna kanaat getirerek bu fetvasını geri çekmiştir. İkinci değerlendirmeye göre ise aslında mut'ayı mutlak olarak mubah addetmemiş aksine onu zaruret hallerinde sadece seferde olanların kullanacağı bir ruhsat olarak mubah kılmıştır. Kanaatimizce bu ikinci görüş daha doğrudur. Şöyle ki o, Şîa mezhebinin iddia ettiği gibi mut'anın mutlak mubah olduğunu değil, Hz. Peygamber'in iznine bağlı olarak ruhsat olarak telakki etmesi nakle ve akla daha uygundur. Nitekim onun bu iznin suistimal edildiğine ilişkin haberler gelmesinden sonra bundan vazgeçtiğine dair rivayetler de bu kanaati desteklemektedir. Ezcümlle onun mut'aya izin verdiği daha sonra bu görüşünden döndüğü şeklindeki ibarelerin tam olarak doğruyu yansıtmadığı, ifade edilebilir. Zira İbn Abbas hiçbir zaman mut'aya mutlak cevaz vermemiştir. Öyleyse insanların zaruret halinde başvuracakları ruhsatı tamamen iptal ettiğini söylemek daha doğru olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mut'a, Nikâh, İbn Abbas, Mubah, Ehl-i Sünnet

İbn Kuteybe'nin Kırâat İlminin Bazı Problemleri Konularına Yaklaşımı

Dr. Öğr.Üyesi Ali Temel

ÖZ

İbn Kuteybe'nin Kırâat İlminin Bazı Problemleri Konularına Yaklaşımı Hicrî 213 (828) ila 276 (889) tarihleri arasında yaşayan ve hayatının büyük bir bölümünü Bağdat'ta geçiren Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim b. Kuteybe ed-Dîneverî, Mutezilî görüşlere sempati duyduğu gençlik yıllarının ardından, döneminde Ehl-i Sünnet'in sözcüsü haline gelmiş, duruşu ve faaliyetleriyle siyasi otoritenin teveccühünü kazanmış çok yönlü bir âlimdir. Kur'ân hakkında ortaya atılan bir takım iddialara cevap vermek ve Kur'ân'la ilgili insanların zihinlerinde oluşan bazı problemleri çözmek amacıyla yazdığı Te'vîlu Muşkilî'l-Kur'ân'ı Ulûmu'l-Kur'ân için olduğu kadar kırâatlerin müşkül meselelerine temas etmesi ve dönemin kırâat anlayışı hakkında veriler sunması hasebiyle kırâat ilmi için de önemli bir kaynaktır. Söz konusu eserde sahabenin kırâatlerde ihtilafını, sahabe mushaflarında görülen ihtilafları, kırâat imamlarının kırâatlerde ihtilafını ve mushaf metninde hata olduğuna dair kaynaklarda yer alan rivayetleri Nisâ 4/82. ayet çerçevesinde değerlendirerek Kur'ân'ın ilahiliğini tartışanlara cevap verilmektedir. İbn Kuteybe'ye göre söz konusu kırâat ihtilafları "ahruf-u seb'a" hadislerinden kaynaklanan ve ümmet için kolaylık sağlamayı amaçlayan bir ruhsat olarak Hz. Peygamber'e dayanmakta, dolayısıyla da ilahi bir hüviyet taşımaktadır. Ona göre kırâatlerde görülen ihtilaflar mana çeşitliliğine yol açan "teğâyür" ihtilaflarıdır; Nâsih-mensuh konusundaki emir ve nehiyeler dışarıda bırakılırsa, Kur'ân'da zıt manalara yol açacak "tezat" ihtilafı yoktur. Mushafa uygun olup onun resm-i kitabetinin dışına taşmayan bütün kırâatlerle Kur'ân okunabilir. Abdullâh b. Abbâs mushafında Fâtiha ve Muavvizeteyn surelerinin yer almaması ve Übey b. Ka'b mushafında Kunûd dualarının bulunması onların kendi şahsi değerlendirme ve içtihatlarıdır. Hz. Âişe ve Hz. Osmân'dan gelen ve mushafta yazım hataları bulunduğu yönündeki rivayetleri reddetmeyen İbn Kuteybe'ye göre Arapça'nın herhangi bir veçhine uygun olan farklılıklar lahn olarak değerlendirilemez; Arapça'ya uygun olmayanlar ise mushafı yazan kâtibî bağlar, Kur'ân için bir nakısa teşkil etmez. Aynı şekilde lahn olan kırâat farklılıkları da kurrayı bağlar Kur'ân'a mal edilemez.

Anahtar Kelimeler: İbn Kuteybe, Kırâat

İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Beklenti ve Sorunları (Mustafa Kemal Üniversitesi Örneği)**Prof.Dr. Mehmet Ali Kirman - Dr. Öğr.Üyesi Rıdvan Demir****ÖZ**

İlahiyat fakülteleri başta öğretmen ve din görevlileri olmak üzere din eğitimi alanında insan yetiştiren yüksek din eğitimi kurumlarıdır. Türkiye’de son dönemlerde sayıları hızla artan ilahiyat fakültelerinin açılması ve bu fakültele yerleşen öğrencilerin sayılarında ki artış beraberinde çeşitli problemleri de getirmektedir. Yeni açılan fakültelerin fiziki, sosyal ve diğer imkânları öğrencilerin beklentileri ile karşılaştırıldığında çeşitli sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu çalışmada, Mustafa Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileri örneğinde üniversite öğrencilerinin eğitim ve öğretimle ilgili akademik sorunları başta olmak üzere sosyo-kültürel, ekonomik durumları, eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunların ve beklentilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinin kullanıldığı bu betimsel çalışmada, bulgular araştırmacıların gözlemleri, anket ve görüşme yoluyla elde ettikleri veriler çerçevesinde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Üniversite, İlahiyat Fakültesi.

İnsafılı Bir İhtihsan Eleştirisi Örneği: Ebü'l-Muzaffer Es-Sem'ânî

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Hayta

ÖZ

Fıkıh usulü tarihine baktığımızda en tartışmalı hüküm çıkarma yöntemlerinden birinin ihtihsanın olduğunu söyleyebiliriz. İhtihsanın hücciyetine ilişkin daha ziyade Şâfiî usulcüler tarafından yöneltilen eleştiri oklarını, Hanefîler göğüslemek zorunda kalmışlardır. Bu metodun tanım ve keyfiyetine ilişkin örneklerin ilk zamanlarda muğlak olması, Hanefî usulcülerin eken dönemde dört başı mamur bir ihtihsan tanımı yapamamaları, muhaliflerle olan iletişim sorunu bu eleştirilerin sebepleri arasında sayılabilir. Ebü'l-Muzaffer Sem'ânî'ye kadar (ö. 489/1096) Hanefîler'in sıkça kullandığı bu metoda karşı yöneltilen eleştirilerin kulaktan dolma bilgi ve ön yargılarla yapıldığını söyleyebiliriz. Sem'ânî, eski bir Hanefî mezhebi mensubu olması hasebiyle Hanefîler'in kullandığı fıkıh usulü yöntemlerine de aşinaydı. Kurucu imam Muhammed b. İdrîs eş-Şâfiî'den (ö. 204/820) bu yana devam eden ihtihsan hakkındaki yanlış ve haksız algıyı, Şâfiî arkadaşlarına Kavâtı'ü'l-edille fi'l-uşûl adlı eserinde anlatmayı denemiştir. Müellif, ihtihsanın Şâfiîler'in iddia ettiği gibi hiç de "nefse ve hevaya göre hüküm kurmak" veya "herhangi bir delile dayanmadan insanın kendi reyiyile ve güzel gördüğüyle amel etmek" manasına gelmediğini; oysa Hanefîler'in ihtihsanı, müctehidin bir meselede o meselenin benzerlerinde verdiği hükümden vazgeçmeyi gerektiren daha güçlü bir gerekçe ile o hükmü bırakıp aksine bir hüküm vermesi olarak tanımladıklarını ifade eder. Bu nispetin doğruluğunu ve sıhhatini ispat sadedinde Hanefî usulcü Ebû Zeyd ed-Debûsî'nin (ö. 430/1039) Takvîmü'l-edille isimli eserinden uzun ve blok alıntılar yapar.

Anahtar Kelimeler: Sem'ânî, Fıkıh, Usul, Kıyas, İhtihsan

İslam Hukuku Açısından İnsan ve Trafik Sorumluluğu

Dr. Öğr.Üyesi M.Zeki Uyanık

ÖZ

İnsan, en güzel şekilde yaratılan varlıktır. Aynı zaman da yeryüzünün efendisi ve yaratıcının halifesidir ki her şey onun için var edilmiştir. Kur'an-ı Kerim, bu özellikte ve güzellikte yaratılan insanın başıboş bırakılmadığını haber verir. Bu bağlamda beşerin, kulluktan çevre hakkına kadar bir takım sorumlulukları ve kendisine emanet edilen yeryüzünü imar etme mesuliyeti vardır. Bunun yanında toplumsal yaşamın düzenli ve yaşanabilir olarak sürdürülebilmesi için düzen gereği konulan kurallara kişinin uyması dahası toplumu ve yaşamı ifsat etmemesi de bir sorumluluktur. Toplumsal düzen için koyulan Trafik kuralları da bu sorumluluklardan biridir. Bu trafik kurallarına uymak toplumsal düzeni imar, ihlal etmek ise ifsat etmektir. İslam, insanın can ve mal gibi değerlerini dokunulmaz kabul etmiş, hukuk ile de koruma altına almıştır. Bu değerlere zarar verenlere ise cezai müeyyideler öngörmüştür. Trafik kuralları, insanın can ve mal güvenliği için koyulmuş kurallardır. Bu kurallara uyulduğunda kişinin hem kendi hem de diğer kişi ve varlıkların canı ve malı güvende, ihlal edildiğinde ise tehlikede olmaktadır. Trafik kurallarına uymamak, maddi ve manevi zararlara sebebiyet vermek olduğundan aynı zamanda bir kul hakkıdır. Bu hakkın da hem dünyevi hem de uhrevi cezası söz konusudur. Trafik kurallarına uymak, bir birey için aynı zamanda ahlaki bir sorumluluktur. Kur'an ve Sünnet hayatın her alanında olduğu gibi trafikte de kişinin ahlaki olmasını istemektedir. Bu tebliğimizde; toplumsal düzen ve kişinin huzuru için koyulan trafik kurallarına riayet etmenin gerekliliği ve ihlali halinde İslam hukuku açısından kişinin dünyevi ve uhrevi sorumluluğundan bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnsan, Trafik, Can, Mal, İmar, İfsat

İslam Hukuku Açısından Memur ve Emeklilere Verilen Banka Promosyonlarının Hükmü

Dr. Öğr.Üyesi M. Zeki Uyanık

ÖZ

İslam Dini, faizi naslarla yasaklamış ve haram kılmıştır. Aynı şekilde faizli işlem ve akitleri de yasaklamıştır. Asrımızda finansal sisteminin önemli aracı kurumlarından biri bankalardır. Bankalar, genel manada İslam'ın yasakladığı faizli iş ve işlemleri yapmaktadırlar. Günümüzde gerek kurumsal gerekse bireysel birçok finansal iş ve işlem bankalar üzerinden yapılmaktadır. Aynı şekilde yasal bazı zorunluluklar sebebiyle memur, işçi ve emeklilerin de maaşları bankalar üzerinden ödenmektedir. Bankalar, maaş sahibi olan memur, işçi ve emeklilere maaşlarının kendilerine yatırılması karşılığında promosyon (hediye) vermektedir. Bankanın verdiği bu promosyonun temeli, kendisine yatırılan yüklü miktardaki maaş paralarından belli bir süre yararlanma düşüncesidir. Faizle iş ve işlem yapan bankalar kendilerine yatırılan maaş paralarını sisteme sokarak para kazanmaktadır. Kazanılan bu faiz geliri bankaya kalmaktadır. Banka da bu kazancına karşılık anlaşma gereği maaş sahiplerine Promosyon/hediye adı altında bir meblağ ödemektedir. Bu promosyonu alan kimseler zorunluluktan da olsa faizle çalışan bankalara bir katkı sunmaktadır. Bu da, "...günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın." ayetine aykırı bir durumdur. Bankaların memur, işçi ve emeklilere verdiği promosyon güncel ve tartışmalı bir mesele olduğu için günümüz fıkıhçıları konuyu ele almış ve bir takım görüşler öne sürmüşlerdir. Ancak güncel bir mesele olduğu için bu konuda şuana kadar detaylı bir çalışma yapılmamıştır. Bu tebliğimizde, bankaların verdiği promosyonun fıkhi durumunu ve fıkıhçıların bu konudaki görüşlerini ele alacağız.

Anahtar Kelimeler: Faiz, Banka, Promosyon, Maaş, Memur

İslam Hukuku Bağlamında Göç ve Hükümleri

Dr. Öğr.Üyesi Hasan Özer

ÖZ

Bir yerden başka bir yere taşınmak, terk etmek, ayrılmak, ilgisini kesmek ve hicret gibi manalara gelen göç, bir yeri terk ederek başka bir yere taşınmak anlamında kullanılır. Hicret kelimesi de yaklaşık aynı mefhumu içinde barındırmaktadır. Yazmak; yolculuk yapmak, yolculuk gibi manalara gelen sefer/seyahat kelimesi ile de ilgili olan göç ve hicret kelimeleri birbirleriyle ilintilidir. Klasik fıkıh literatüründe göç/hicret/seyahat temel bir insan hakkı olarak görülür ve mâkul bir gerekçe veya sebep bulunmadan kısıtlanmasına izin verilmez. Fıkıh edebiyatında dini hükmü bakımından yolculuk beş kısma ayrılır: İkamet edilen yerde hayatın çekilmez hale gelmesi, can ve mal güvenliğinin kalmaması, dinî ve mânevî değerlere saygısızlığın yaygınlaşması gibi durumlarda başka bir yere yerleşmek üzere yapılan hicret yolculukları ile hac veya cihad görevini ifa maksadıyla yapılanlar farz yolculuklardır. İlim öğrenme, âlimlerle bilgi alışverişinde bulunma, Allah'ın nimetlerini görme, evrenin sırları hakkında düşünme, geçmişten ibret alma, akrabaları veya mukaddes yerleri ziyaret etme vb. amaçlarla yapılanlar mendup yolculuklardır. Ticaret yapma, ihtiyaç için avlanma, bilgi ve görgüsünü artırma, gezi-eğlence vb. maksatlarla yapılanlar mubah yolculuklardır. Cana kıyım, yol kesme vb. haram fiilleri işlemek amacıyla yapılanlar haram yolculuklardır. İhtiyaç karşılama amacı olmaksızın yapılan avlanma yolculukları, güvenli olmayan yolda tek başına seyahat etme vb. mekruh yolculuklara örnek olarak zikredilir. Tebliğde, göçe dair bu hükümlerin detayları ve doğurduğu sonuçlar mezheplerin yorum ve görüşleri çerçevesinde tartışılarak günümüze yansımaları değerlendirilecektir. Özellikle göç eden açısından yapılan bu klasik sınıflandırmanın göçe muhatap olan ülkeler açısından ne anlama geldiği ve ne tür sorumluluklar doğurduğu da tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Göç, Hükümler, Yükümlülükler

Immigration and its Provisions in the Context of Islamic Law

Abstract

Moving from one place to another, abandoning, leaving, dismissing interest and migratory migration such as migration is used to mean leaving the place and moving it to another place. The word "migrants" also contains almost the same notion. Write; travel and traveling, as well as the migration and migration phrases related to the voyage / travel vocabulary. In the classical fiqh literature, migration / migration / travel is seen as a fundamental human right and is not allowed to be restricted without a valid reason or reason. In terms of religious judgments in Fiqh literature, the journey is divided into five parts: journeys of hijra that are settled for settlement elsewhere, such as life becoming unbearable, life and property safety not being widespread, disrespect for religious and spiritual values, and fictitious journeys carried out for the purpose of performing pilgrimage or jihad . Learning science, exchanging information with scholars, seeing the blessings of God, thinking about the secrets of the universe, taking notes from the past, visiting relatives or holy places, and so on. the ones built with purpose are mendup journeys. Trading, hunting for the need, increasing knowledge and vision, sightseeing-entertainment etc. the ones built with the purpose are journeys. Cutting, cutting, etc. the ones that are intended to deal with haram verbs are forbidden. Hunting trips without the need for self-sufficiency, traveling alone on an unsafe route, etc. Mekruh is mentioned as an example of journeys. In the Communiqué, the details and consequences of these provisions concerning the immigration will be discussed within the

framework of the interpretations and opinions of the sects, and the daily reflections will be evaluated. It will be argued that this classical classification, means what kind of responsibilities and responsibilities come from the point of view of the countries.

Keywords: Islamic Law, İmmigration, Provisions, Obligations

İslâm'ın Öngördüğü Çevre Ahlâkının Neresindeyiz"

Prof.Dr. Bekir Tatlı

ÖZ

Günümüz Türkiye'si hatta İslâm dünyasının önemli bir kısmı için can sıkıcı bir durum söz konusudur. 21. yüzyılın ortalarına yaklaştığımız şu yıllarda insanımıza hâlâ ideal bir çevre bilinci kazandırabilmiş değiliz. Hiç de azımsanamayacak bir kesimin, sokak, mahalle, cadde, spor alanları, toplantı/miting meydanları, mesire yerleri, göller ve denizler hatta okullar gibi nüfus yoğunluğunun fazla olduğu yerlerin kirletilmesine duyarsız kaldığı, tepki göstermediği, tepki gösteren az sayıdaki insanın seslerini duyuramadığı yönünde oldukça fazla örneklerle karşı karşıyayız. Duyarlı bir insan ve Müslüman olarak bunlardan rahatsız olmamak mümkün değildir. Hâlbuki çevre bilinci, temizlik kültürü, başka insanlara hatta diğer canlılara saygı konusunda Kur'ân ve Sünnet'ten bir çırpıda onlarca hatta yüzlerce delil göstermek işten bile değildir. Ne var ki bunca delilin hayatımıza yansması pek olmamışa benziyor. Aynı konuda Avrupa ve Amerika'nın İslâm dünyasına göre oldukça iyi bir durumda olduğunu, onlardaki çevre bilincinin henüz küçük yaşlardan itibaren oluşturulduğunu müşahede etmekteyiz. Sunmak istediğimiz bildiri, çocuklarımıza çevre bilinci ve ahlâkının kazandırılması için yapılması gerekenlerle ilgili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Bilinci, İslâm, Sünnet, Temizlik Kültürü, Çocuk Eğitimi

Where Are We in Point of The Morality of Environment Targeted by Islam"

Abstract

There is an annoying situation for today's Turkey, even for an important part of the Islamic World; in the midst of the 21st century, we have not been able to gain our people the ideal environment consciousness yet. We face a lot of examples of the fact that many people remain insensitive to the pollution of areas where the population density is high such as streets, neighborhoods, streets, sports areas, meeting squares, recreation areas, lakes and seas, even schools and a lot of people do not react to this situation and a small number of responding people can not give out their voices. As a sensitive person and Muslim, it is not possible not to be disturbed about it. However, it is very easy to show dozens or even hundreds of proofs from the Qur'an and Sunnah in a very short time regarding environmental awareness, clean-up culture, respect other people even other living. However, it seems like so much evidence has not been reflected in our life. We also see that Europe and America are in a very good situation compared to the Islamic world, and that the environmental awareness has been established from the very early ages. The declaration we would like to present will be about what we need in order to acquire morality our children's environmental awareness.

Keywords: Environmental Awareness, Islam, Sunnah, Cleaning Culture, Child Education

İ'lâmu'l-Muvakkı'în'in İsmi Etrafındaki Tartışmalar

Arş.Gör. Fatih Çınar - Arş.Gör. Mehmet Akıncı

ÖZ

İ'lâmu'l-muvakkı'în an Rabbi'l-'âlemîn adlı eser Hanbelî mezhebi müntesibi meşhur âlim İbn Kayyim el-Cevziyye'nin (ö. 751/1350) birçok kıymetli eserinden biridir. Söz konusu eser içerdiği konular ve üslubu bakımından ayrı bir yere sahiptir. Nitekim ilim ehli arasında gerekli itibarı gördüğünün bir tezahürü olarak pek çok baskısı yapılmış, dahası çeşitli diller gibi Türkçeye de aktarılmıştır. Bütün bunlar onun şöhretinin yaygınlığına delalet etmektedir. Ancak şöhretine rağmen eserin ismine dair -müellifin bu eserde her hangi bir beyanda bulunmaması nedeniyle- çeşitli tartışmalar varit olmuştur. Bundan ötürü üç görüş zikredilmiştir. Birinci görüşe göre İ'lâmu'l-muvakkı'în, ikinci görüşe göre A'lâmu'l-muvakkı'în, son görüşe göre ise Me'âlimu'l-muvakkı'în ibaresi tercih edilmiştir. İsmine dair bazı nakiller ve eserin içerdiği konular dikkate alındığında İ'lâmu'l-muvakkı'în ibaresinin yaygınlık kazandığı görülmektedir. Zira fetva veren âlimler ve onların Allah adına fetva verdikleri şeklindeki müellifin vurguları bunda belirleyici olmuştur. Buna göre "Fetva veren âlimlerin/müftülerin âlemlerin Rabbi adına bildirimde bulunmaları" manasına gelebilecek İ'lâmu'l-muvakkı'în an Rabbi'l-'âlemîn isimlendirmesi kabul edilebilir. "Âlemlerin Rabbi adına fetva verenlerin önde gelenleri" şeklindeki ikinci görüşün de eserin muhtevasına uygunluğu bulunmaktadır. Ancak böyle bir isimlendirmenin harake yanlışlığından kaynaklandığına dair görüşler de ileri sürülmüştür. Şöyle ki İ'lâm lafzı kesralı değil de fethalı okunduğunda A'lâm telaffuzu elde edilir. İbn Kayyim el-Cevziyye'nin İğâsetü'l-lehfân min mesâyidi's-şeytân ve Bedâi'u'l-fevâid adlı eserlerindeki beyanı ve öğrencisi Safedî'nin (ö. 764/1363) nakli üçüncü görüşü desteklemektedir. Bu itibarla Me'âlimu'l-muvakkı'în 'an Rabbi'l-'âlemîn isimlendirmesi yaygın görüşün aksi yönündedir. "Âlemlerin Rabbi adına fetva verenlerin özellikleri" manasına gelen bu son görüş kanaatimizce de tercihe şayandır. Çünkü bizzat müellif ve öğrencisinin beyanı ulaşılmışken ilk iki görüş zorlama görüntüsü vermektedir. Son tahlilde sadece muhtevaya uygunluk yetersiz kalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İ'lâmu'l-Muvakkı'în, İbn Kayyim El-Cevziyye, Âlim, Müftü

Kabul Açısından Fâsığın Haberi

Prof.Dr. Bekir Tatlı

ÖZ

Gerek Kur'ân'da gerekse İslâm düşünce tarihinde en sık kullanılan kavramlardan biri de şüphesiz fîsk (الفسق) kelimesidir. Kur'ân-ı Kerim'in pek çok âyetinde bu kelimenin türevleri kullanılmış olup, bunların büyük bir çoğunluğunda muhatap kâfir, müşrik ve münâfıklardır. Bununla birlikte fîsk kelimesi zaman zaman müslümanların bazı davranışları hakkında da söz konusu edilmiştir. Mezhepler Tarihi'ne baktığımızda ise fîsk kavramının neredeyse büyük günahlarla özdeşleştirildiğini ve mürtekb-i kebir (büyük günah sahibi) için fâsik sözcüğünün kullanılmaya başlandığını görmekteyiz. Bu bağlamda ilerleyen dönemde fîsk kavramında anlam daralması meydana geldiğini söylememiz mümkün gözükmemektedir. Hadis Usûlü sahasına geldiğimizde de benzer bir durum karşımıza çıkmaktadır. Nitekim cerh-ta'dil alanında yazılmış pek çok kaynakta da fâsik râvi tabiri, büyük günah işleyen kişiler ve bid'at sahipleri hakkında kullanılmıştır. Bu bildiriye ise, fîsk/fasik kavramları haberin kabulü açısından ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fîsk, Fâsik, Fısku'r-Râvî, Bid'at, Hadis, Sünnet, Hadis Usûlü

News of Al-Fâsiq in Terms of Acceptance

Abstract

One of the most frequently used concepts both in the Quran and the Islamic intellectual history is, undoubtedly, the concept of "al-fisq" (الفسق) (disobedience, transgression). Derivatives of this word are used in many verses of the Quran, of which vast majority is associated with disbelievers, polytheists and hypocrites. However, the word of "al-fisq" has also been used, from time to time, for certain behaviors of Muslims. When we look at the History of Islamic Sects (al-Mazâhib), we notice that the concept of al-fisq was almost associated with the major sins (al-kabaair) and that the word "al-faasiq" (disobedient person, transgressor) was often used for the perpetrator of major sins (al-murtakib al-kabeerah). In this sense, we can say that a "narrowing" has occurred in the meaning of the word "al-fisq" during the subsequent periods. When we consider the field of Methodology of Hadith, we also come across to a similar situation. Indeed, the expression of a "faasiq narrator" has been used for the perpetrators of major sins and for heterodox persons (al-mubtadi') in many sources written on "al-Jarh and al-Ta'dil" field. In this presentation, the concepts of "al-fisq / faasiq" were tried to be taken into consideration in terms of acceptance of the news.

Keywords: Al-Fisq, Al-Faasiq, Fisq Al-Rawi (Narrator's Depravity), Bid'ah (Heresy), Hadith, Sunnah, Hadith Methodology

Kur'an'da Âlemin Delil Olarak Gösterilmesi

Arş.Gör. Esra Hergüner

ÖZ

İnsan yaratılışı itibariyle yeryüzündeki tüm varlıklardan farklı bir konumdadır. O kendisine verilmiş olan akıl sayesinde hakikati kavrayabilmekte, değerlendirme yapabilmekte ve çıkarımlarda bulunabilmektedir. Böylece yaşadığı kâinatı tanıması ve buna göre yaşamını devam ettirmesi de akıl vasıtasıyla elde ettiği bilgilere bağlı olacaktır. Tüm ilahi dinlerin temeli oluşturan yaratıcının varlığı ve birliği fikri, tevhid ilkesi olarak İslam dininin en temel anlayışı olmuştur. Allah, insanın yaratıcı varlığa ve onun teklifine ulaşması için ona akıl bahsetmiş ve elçiler göndermiştir. Bu şekilde hidayete erişmemesi için insanın önünde herhangi bir engel kalmamıştır. Müslümanların kutsal kitabı Kur'an'da insanın aklını kullanması gerektiği sık sık vurgulanmıştır. Âlemindeki varlıkların kendi başlarına var olmadıklarının anlaşılması için de örnekler verilmiştir. Ay, güneş, gökyüzü, yeryüzü ve hatta insanın kendisi de verilen örnekler arasındadır. Görünen âlemden Allah'ın ve birliğinin anlaşılması için verilen örnekler insanın aklına hitap etmektedir. Kur'an'da Allah'ın varlığı ve birliğine ulaşmak için delil olarak sunduğu unsurlar kozmik düzene işaret etse de insanı ona ulaştıran temel argümanların büyük bir kısmı onun yaşadığı ve gözlemlediği dünyada bulunur. Bunlara afaki ve enfüsi deliller adı verilmiştir. Kur'an bu delilleri insanın düşünmesi ve sonrasında tek hakikate ulaşması için en güzel şekilde ortaya koymuştur. Bu deliller sayesinde inananlarda yaratıcıya ait bilgi ve iman meydana gelecektir. Bilgiye dayalı iman ise insanın gönlünün mutmain olmasını sağlayacaktır. Sonuç olarak yaratıcı kendi varlığının delilleri olarak âlemdeki varlıkları Kur'an'da insanın gözleri önüne sermiştir. Bu argümanları onun varlığına delil olarak düşünen insan ise Allah'ın nuruna daha da yaklaşarak kendi karanlığından kurtulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Âlem, Delil, İman, Bilgi

Namaz Mükellefiyetinin Güneşin Batışıyla Olan İlişkisi

Dr. Öğr.Üyesi Muhammed Çuçak - Dr. Öğr.Üyesi Arif Atalay

ÖZ

İnsanoğlunun yaratılış sebebi olan Allah'a kulluk etmek ibadetlerle mümkündür. Kimi ibadetler vakte bağlı olup vakit girmeden yapılsa da herhangi bir hüküm doğurmaz ve kişinin zimmeti ibadetin mükellefiyetinden kurtulmaz. İbadet vakitleri güneşin hareketine bağlı olarak meydana gelir. Bu vakitlerden biri de güneşin batışına bağlı olarak gerçekleşen vakittir. Dolayısıyla mükellefi ilgilendiren bazı fıkhi konular; güneşin batışı üzerine bina edilmiştir. Bu meselelerin bir kısmı bazı kimseler tarafından anlaşılmadığından kafalarda birçok sorular oluşmuştur. İbadet ve zaman arasındaki bu vaz geçilmez ilgi dikkate alınarak yazmış olduğumuz "Namaz Mükellefiyetinin Güneşin Batışıyla Olan İlişkisi" başlıklı bu bildiriden hedeflenen; namazla ilgili hükümleri fikhî delilleriyle temellendirerek bilimsel fikhî kıyaslama şeklinde araştırmayı ortaya koymaktır. Böylece namaz ve zaman arasındaki ilişkiyi somutlaştırmaktır. Çünkü bugüne kadar bu konuda yapılan araştırmalar bu bakış açısından odaklanmamış ve konularına göre dağınık bir durumdadır. Bu bildiride âlimlerin ihtilafları, görüşlerinin delilleri ve tercih edilen görüş ve delili birlikte zikredilerek güneşin batımına bağlı namazla ilgili hükümler ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vakıt, Namaz, Güneş, Batış.

The Relationship Between Prayer Obligation and the Sun Setting

Abstract

It is possible with worship Allah, the reason for human creation. Some worship is based on the time, and it does not give rise to any provision even if it is done without time, and it is not saved from the obligation of the worship of the person. worship times occur due to the movement of the sun. One of these times is the time that takes place due to the sunset of the sun. Therefore, some fiqh issues concerning the payer have been built on the sunset of the sun. Since some of these issues are not understood by some people, many questions have arisen in the head. Taking into account this indispensable interest between worship and time, this report, titled "The Relation of Prayer Responsibility to the Sun", is aimed at; and to establish a scientific jurisprudence comparison based on the judgments related to the law with the juridical evidence. Thus, it is to concretize the relationship between prayer and time. Because the research conducted so far has not been focused on this point of view, and according to their subject is scattered. In this declaration, the conflicts of scholars, the evidence of their views and the preferred opinion and evidence will be mentioned together and the provisions related to the sunset prayer will be discussed.

Keywords: Time, Prayer, Sun, Sinking

Necmeddîn-i Kübrâ'nın Bazı Vâkıa Yorumları

Dr. Öğr.Üyesi Mahmud Esad Erkaya

ÖZ

Tasavvufî eğitim, müşşid ile müridin karşılıklı iletişimini içeren özgün bir metoda sahiptir. Bu eğitim sisteminde mürid daima müşşidinin gözetimi altındadır. Böylece müridini yakından tanıma fırsatı bulan müşşid, onun istidadına uygun bir metod ile hareket ederek kişiyeye özel bir eğitim uygular. Bu süreçte müridin vakıf olduğu vâkıaların önemli bir fonksiyonu vardır. Vâkıa, tasavvufta sâlikin kalbine gayb âleminden gelen işaret ve mânâları ifâde etmektedir. Esas itibariyle rüyaya benzemekle birlikte uyku ile uyanıklık arasında meydana gelmesi itibariyle umumiyetle rüyadan ayrı bir hal olarak yorumlanmaktadır. Tasavvufta seyrü sülûk boyunca kişinin ruhi gelişimine ışık tutan bir emare olarak görülen vâkıalar, özellikle halvete giren sâlikin gördüklerini şeyhine sözlü yahut yazılı olarak aktarması neticesinde yorumlanır. Böylece şeyhin müridini uygun şekilde yönlendirmesi sağlanmış olur. Bu bağlamda Kübreviyye tarikatinin pîri Necmeddîn-i Kübrâ (ö. 618/1221) halvete aldığı müridlerinin vâkıalarını yorumlayan sûfilerden arasında önemli bir isimdir. Necmeddîn-i Kübrâ'nın vâkıalarını yorumladığı müridlerinden birisi de daha sonra Bâharziyye olarak anılacak kolun kurucusu olarak kabul edilen Seyfeddîn el-Bâharzî'dir (ö. 659/1261). Bâharzî, halvet esnasında şâhid olduğu vâkıaları, bizzat şeyhinin isteği üzerine, ona arz etmek için kaleme almıştır. Vekayiu'l-halvet yahut Vâkıât olarak tanınan bu eser henüz yayınlanmamış olup el yazması haliyle mevcuttur. Kendisine arz edildikten sonra Necmeddîn-i Kübrâ bu vâkıalardaki bazı remiz ve işaretlerin yorumunu yapmıştır. Bugün elimizde Bâharzî'nin vâkıaları ve Necmeddîn-i Kübrâ'nın ona yazmış olduğu açıklamalar yazma nüsha olarak bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Necmeddîn-i Kübrâ, Vâkıa, Seyfeddîn El-Bâharzî, Rüya, Tabir

Sahih Kırâatlerin Tespit ve Tercihinde İcmâin Rolü

Dr. Öğr.Üyesi Ali Temel

ÖZ

Kırâatler konusunda icmâ olgusunun önemli bir yeri vardır. Sahih kırâatlerin tespit ve tedvin faaliyetlerinin yoğun tartışmalar eşliğinde icra edildiği ilk dönemlere ait tefsir kaynaklarında bu olguya önem atfedildiği görülmektedir. Bu eserlerde icmâin konusu olarak üç husus dikkati çekmektedir. Bunlardan birincisi “üzerinde icmâ bulunan mushaf” olup kaynaklarda “el-mushafu’l-mücm’e’u aleyh” tabiriyle işaret edilmektedir. İkincisi “üzerinde icmâ bulunan kırâat”tir ve kaynaklarda “el-kırâatü’l-mücm’e’u aleyha” tabiriyle ifade edilmektedir. Üçüncüsü ise “üzerinde icmâ bulunan kırâat imamları” olup “el-kurrâu’l-mücm’e’u aleyhim” tabiriyle dile getirilmektedir. Kırâatlerin tarihi seyri göz önünde bulundurulduğunda kırâat ilminin gelişim sürecine etki eden iki icmâin varlığından söz edilebilir. Bunlardan birincisi Kur’ân’ın istinsah edilerek değişik merkezlere gönderilmesi ve farklılık arz eden sahabe mushaflarının devre dışı bırakılması ameliyesiyle mushaf birliğinin sağlanmasıdır ki bu icmâ marifetiyle, istinsah edilen mushaflara uygun olmayan kırâatlere tabi olmama yönünde bir mutabakat sağlanmıştır. İkinci icmâ ise sadece meşhur kırâat imamlarına mal olan kırâatlerle Kur’ân’ın okunabileceği hakkında olup bununla da ancak Müslümanların teveccühüne mazhar olamadığı için şöhret kazanmamış olan kırâatler gelenek içerisinde tasfiye edilmiştir. Hicri ilk üç asırlık süreç içerisinde ayıklanarak ve süzülerek gelişim gösteren kırâat deneyimi Müslümanların takip ettiği bir kırâat sünneti/geleneği oluşturmuştur. Kanaatimizce kırâat kitaplarında yer alan “kırâat tabi olunan/olunması gereken bir sünnettir” şeklindeki klişe ifadelerle anlatılmak istenen de bu sünnete/geleneğe riayet edilmesidir. Nitekim kaynaklarda sünnete tabi olma vurgusunun yapıldığı yerlerin çoğunluğunda aynı zamanda icmâin mevzu bahis edildiği görülmektedir. Netice itibarıyla icmâin kırâat değerlendirmelerinde önemli bir kriter olduğunu söyleyebiliriz. Kaynaklarda yer alan bazı örneklerden hareketle icmâin bir tercih kriteri gibi değerlendirildiği söylenebilirse de icmâdan yana tavır almak bir zorunluluk olarak görüldüğünden, esasında icmâin sahîh kırâatler için bir tespit kriteri hüviyetinde olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Kırâat, İcmâ

Şer'î Hükümlerin Değişimi ve "mevrid-i Nasta İctihada Mesağ Yoktur" Kaidesinde Bu Değişimin Sınırı

Dr. Öğr.Üyesi Fatih Orhan

ÖZ

Risâlet sürecinin sona ermesini takip eden süreçte Müslümanlar naslarda hükmü bulunmayan birçok yeni meselelerle karşılaşmışlardır. Bu yeni meselelerin bir kısmı fetihlerin artmasına bağlı olarak farklı kültürler vasıtasıyla İslam toplumuna dâhil olurken büyük bir kısmı ise toplum ihtiyaçları ve zamanın değişimi ile ortaya çıkmıştır. Zamanın ve toplum ihtiyaçlarının değişimi sadece yeni konuları gündeme getirmekle kalmamış bazen mevcut bazı hükümleri, hükümde gözetilen maslahata ulaşılma noktasında ihtiyaca cevap veremez duruma getirmiştir. Müctehidler bu karşılaşılan yeni konular ya da ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalan mevcut hükümlerin üstesinden içtihat amelîyesi ile gelmeye çalışmışlardır. Ancak içtihat faaliyeti, beşer unsurunun dâhil olması sebebiyle fıkıh ilminde gerek yöntem gerekse mahal açısından sınırsız ve kayıtsız bırakılmamıştır. Örneğin taabbüdü konularında müçtehidin faaliyet göstermesine müsaade edilmez iken ma'kûlü'l-ma'nâ denilen ve ta'lîle açık olan konular içtihat için uygun alan kabul edilmiştir. Sürekli bir canlılık ve değişim içinde olan hayat, risâlet sonrası dönemde yaşanan bu olguyu bu gün için de var etmekte, naslarda hükmü bulunmayan yeni durumları karşımıza çıkarabilmekte ya da mevcut bazı hükümlerin ihtiyacı karşılamada yetersiz bırakabilmektedir. Bu durum ise bizi, -yanlış bir kullanım olmakla birlikte- son dönemlerde "İslam'ın güncellenmesi" şeklinde ifade edilen bazı taleplerle baş başa bırakabilmektedir. Ancak hükümlerin ihtiyaçlara göre değişmesi daha genel bir ifadeyle içtihat faaliyeti alelîtlak yapılacak bir iş değildir. Biz bu tebliğde hükümlerin değişme imkânını ve içtihadın faaliyetinin sınırlarını "Mevrid-i nasta ictihada mesağ yoktur" kaidesi bağlamında ele almaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Fıkıh, Nas, İctihat, Hüküm, Değişim,

Tasavvufta Mürid-Mürşid İlişkileri Bağlamında Hızır Kissası

Dr. Öğr.Üyesi Mahmud Esad Erkaya

ÖZ

Tasavvufî eğitim âdâb üzerine kurulmuştur. “Tasavvuf tümüyle edepten ibarettir.” sözü tasavvufî eğitimin esas itibariyle kulun kendisi, diğer insanlar ve Rabbi ile olan ilişkilerinde uygulaması gereken edepin tatbikinden müteşekkil olduğuna işaret eder. Tasavvuf yoluna giren müridin ilk vazifesi bu edepi öğrenmek ve hayata aktarmaktır. Tasavvuf, özü itibariyle “kâl”e yani teoriye odaklı değil, bunun ötesinde “hâl”i yani doğrudan yaşantıyı ilgilendiren bir ilimdir. Dolayısıyla mürid âdâb ve erkânı kitaplardan ziyade bizzat tasavvufî hayatı kendi yaşantısında somutlaştırma fonksiyonuna sahip olan mürşidden alacaktır. Tıpkı Hz. Peygamber ile ashâbı arasındaki ilişkide olduğu gibi mürşid de müride genel anlamda İslâm’ın ve özelde ise tasavvufun esaslarını öğretmekle vazifelidir. Mürşid, her an yanında bulunan müridlerine, bir taraftan bu esasları anlatırken diğer taraftan da hali ile bizzat uygulamalı olarak bunların hayata nasıl aktarılabilceğini göstermektedir. Bunun yanında mürşid, Allah’ın sâlih kullarına bahşettiği özel ilim (ilm-i ledün) ile müridlerine yol göstermekte, dış görünüş itibariyle farklı yorumlanabilecek pekçok hadisenin iç yüzünü açıklamaktadır. Bundan dolayıdır ki sûfilere göre Hakk’a giden yolda müridin gerçek anlamda yetkin bir mürşidin rehberliğine ihtiyacı bulunmaktadır. Sûfilere göre tasavvuftaki mürid ile mürşidin arasında kurulan bağ Kur’an’da Hz. Musa ile Hızır arasında geçen bir olay ile tam anlamıyla uyum arz etmektedir. Bu hadisede Hz. Musa vahye mazhar olarak şer’î ilimleri derinlemesine bilen bir peygamberdir. Hızır ise Allah’ın kendisine katından ilim (ilm-iledün) bahşettiği sâlih bir kul olup Hz. Musa’ya hakikat ilimleri bağlamında rehberlik etmektedir. Tasavvufta tıpkı Musa (as) ve Hızır (as) arasında geçen hadisede olduğu gibi mürid şeyhi ile olan beraberliği boyunca her daim kendisinden bir şeyler öğrenmektedir. Şeyh hayatın her anında müridlerine örnek bir hayat sergileyecek ve her hali onlara ibret olacaktır. Böylece mürid şeyhiyle geçirdiği her vakti bir fırsat bilecek, ondan istifadenin yollarını arayacaktır. Bu bağlamda sûfilere göre Musa ile Hızır arasında geçen bu hadise de mürid ve mürşid arasındaki ilişkinin bir numunesi mahiyetindedir.

Anahtar Kelimeler: Mürid, Mürşid, Hz. Musa, Hızır Kissası, Tasavvufî Eğitim

“kasîde-î Fe’tlubnî Tecidnî” Tercümesinin Yeni Bir Nüshası Hakkında Bazı Notlar**Arş.Gör. Duygu Kayalık Şahin****ÖZ**

16.yy şair ve edîblerinden biri olan Leâlî pek çok konuda eser te’lif ve tercüme etmiştir. Kaleme aldığı çok sayıdaki eserlerinden biri de Hz. Dâvûd’a nâzil olan Zebûr’da yer alan ve Kur’an-ı Kerim’deki Rahmân suresine benzer ayetleri bulunan Süryânî dilindeki bir surenin İbn Abbas tarafından Arapça manzum bir şekilde yapılan tercümenin yine manzum bir şekilde Türkçe yapılan tercümesidir. Kütüphanelerde farklı adlarla bir çok nüshası bulunan bu tercümenin literatürde yer almayan nüshasına Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz Cönk 59 numarada kayıtlı cönkte rastlanılmıştır. Bu çalışmada, öncelikle edebiyat literatürüne birinci dereceden kaynaklık eden cönklerin önemine değinilmiştir. Ardından Türk Edebiyatı’ndaki tercüme faaliyetleri arasında Kasîde-i Fe’tlubnî Tecidnî’nin yeri üzerinde durulmuştur. Akabinde, Leâlî’nin hayatı hakkında eldeki kısıtlı verilerden hareketle bilgi verildikten sonra eserin şekil, muhteva, dil ve üslûp özelliklerinden bahsedilmiştir. Son olarak da eserin transkripsiyonlu metni hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kasîde-i Fe’tlubnî Tecidnî, Leâlî, Cönk, Tercüme, İbn Abbas

1960 Sonrasındaki Archigram Kültürünün Günümüz Mimarlığına Etkisi**Arş.Gör. Ebru Pekdaş - Arş.Gör. Pelin Şevkan****ÖZ**

II.Dünya Savaşın'ndan sonra dünya, ekonomik açıdan tükenmiş, toplumsal olarak yaralanmış bir haldeydi. Oluşan yeni ortamda, üreticiler ürünlerini pazarlayamama sorunlarıyla karşı karşıya kalmışlardı. Bu sebeple 1950'li yıllarda üretimi arttırmaktansa tüketimin artırılması gerektiği yönünde fikirler ortaya çıkmıştı. 1960'lı yıllara gelindiğindeyse dünya hızla küreselleşen bir pazar haline gelmeye başlamıştı. Yeni teknolojiler insan hayatını etkilemiş ve uzay teknolojileri yaşamın içine girmişti. 1960'lı yılların siyasi, sosyo-kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişmeleri; düşünceleri, eşyaları, giysileri, ürünleri kısacası üretilen her şeyi tüketmeye yönlendirmiştir. Böyle bir ortamda ortaya çıkan gelecek kaygısı akıllara "Gelecek nasıl olacak?" sorularını getirmiştir. Bu sorgulamalar aynı zamanda tasarımcıları da arayışlara itmiştir. Sanat ve mimarlıkta da yeni anlayışlar oluşmaya başlamıştır. Bu anlamda fütüristik ve ütopyacı çalışmaların sorulara daha yakın bir cevap verdiği düşünülmektedir. İşte bu yeni çalışmaların mimarlık ortamındaki karşılığı ise Archigram olmuştur. Archigram, mimarlığın da bir tüketim nesnesi olduğunu öne süren tasarım topluluğudur. Düşüncelerini anlatmak için pop-art kültürünün öğelerini kullanmıştır. Mimarlığı elitist bir kültürden kurtarmayı amaçlamışlardır. Geçicilik, çok yönlülük ve kişisellik kavramlarını öne çıkarmayı hedeflemişlerdir. 1960 yılların sonrasındaki devrimsel hareketlerle etkileşim içinde ortaya çıkan Archigram; ütopyalarında hareketi ve kullanılıp atılabilen yapıları ortaya koymuşlardır. Bireyin özgürlüğünü ön plana çıkardıkları, dayatmacı olmayan mimari çözümleri, hareket eden şehirleri, kullanılıp atılabilen kapsül evleriyle birçok ütopyik proje geliştiren Archigram mimaride yeni bir dönemin başlamasına imkan tanımıştır. Bu bağlamda, karşılaştırma yöntemiyle geçmişte izlenen ekonomik politikanın oluşturduğu tüketim kültürünün toplum üzerindeki geri dönüşlerinin dönemindeki ve günümüzdeki mimarlığa olan etkisinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Yapılan çalışmada 1960 sonrasındaki yılların sosyal, kültürel, ekonomik, teknolojik gelişmeleri ile bu gelişmelerin insanlar üzerindeki etkisi incelenerek bu etkenlerin mimarlık ortamındaki yansımaları Archigram grubunun ütopyik yaklaşımları üzerinden ifade edilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 1960, Archigram, Ütopya

Adana Kent Metropolünde Kentsel Yenileme ve Riskli Alan Dönüşüm Projeleri

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Yeğin

ÖZ

Ekonomik, sosyal ve siyasi değişim süreci kentlerdeki yaşamı sürekli olarak etkilemekte, kentin yenilenmesi ve planlanması gereğini ortaya çıkarmaktadır. Artan nüfusla birlikte hızlı kentleşme başlamış bunun sonucu çarpık kentleşme ortaya çıkmıştır. Adana ili Türkiye'nin en kalabalık altıncı şehridir. 2016 yılında TÜİK verilerine göre 5'i Merkez ilçesi (Seyhan, Yüreğir, Çukurova, Sarıçam, Karaisalı) olmak üzere toplam 15 ilçesi ve belediyesi vardır. Metropolün özellikle güney bölgeleri Yüreğir, Seyhan ve Sarıçam ilçelerinde imar ve yapı sorunları ile birlikte kamu hizmetlerinin sunulmasında ve sosyo ekonomik sıkıntılar önemli bir problem teşkil etmektedir. Adana kent metropolünde başlatılmış olan 30 adet kentsel dönüşüm projesi ve çalışmaları bu sorunlarında çözümü olarak ortaya konulmaktadır. Kent merkezinde kentsel yenileme ve kentsel dönüşüm projeleri başlatılmıştır. Başlıca projeler; Çukurova İlçesinde Belediye Evleri (107 hektar), Yüreğir İlçesinde Cumhuriyet Mahallesi (22 hektar) ve Köprülü Mahallesi (29 hektar) 6306 sayılı kanun gereğince riskli alan ilan edilmiştir. Yine birçok alan bunların yanı sıra kentsel dönüşüm ve gelişim alanı ilan edilerek projelendirilmektedir. Kentsel dönüşümde yaşanan süreç iki katlı, üç katlı evleri yıkıp yerine 10-15 katlı apartman binası dikmek şeklinde devam etmektedir. Boş alanlar üzerine konut blokları dikmek ve yakınındaki 2-3 katlı evlerde yaşayan insanları bu bloklara toplamak ve bu döngüyle kentsel dönüşüm adı altında mevcut sosyal dokuyu da ortadan kaldırarak blok tarlaları oluşturmak şeklinde devam etmektedir. İmar uygulamalarında arsa yoğunlukları arsanın durumuna göre belirlenmektedir. Kitle nizami yapı tipi imar yönetmeliği uygulanmaktadır. Bu çalışmada kentsel dönüşüm kavramı ve oluşmasında etkili olan öğeler ele alınmış; kentsel dönüşüm bileşenleri ve stratejisi ile kentsel kimlik üzerindeki etkileri de irdelenmiştir. Bu kapsamda Adana Kent Metropolünde uygulanmakta olan kentsel dönüşüm ve değişim projeleri analiz edilerek planlama kararları, mekânsal alansal ve boyutsal analizleri ortaya konularak tartışma ortamı oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adana da Kentleşme ve Konut, Kentsel Dönüşüm, Kentsel Kimlik, Kentsel Estetik

Adana Tarihi Kent Merkezinde Yer Alan Dini Yapılar İçin Bir Değerlendirme

Doç.Dr. Hülya Yüceer

ÖZ

Dini yapılar kentlerin çok geçmişli kültürünün somut tanıklarındır. Bugün, pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmış Anadolu'nun hemen her kentinde camilerin yanı sıra farklı dinlerin ibadet mekânları da yer almaktadır. Adana tarihi kent merkezi de sahip olduğu cami, mescit, kilise gibi dini yapılarla bu duruma örnek teşkil etmektedir. Bu yapılarla ilgili Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Adana Valiliği, Adana Mimarlar Odası'nın envanter çalışmaları bulunmaktadır. Mevcut envanterler yapının konumu, fotoğrafı, yapıyla ilgili kısa açıklama ve tarihçesini içermektedir. Bu çalışmada cami, kilise ve diğer dini yapılara ait detaylı bilgi, ölçekli planlar, korunmuşluk durumları ve tarihsel dönemlerin analizleri yapılmak suretiyle mevcut durumlarının değerlendirilmesi sunulmaktadır. Çalışmanın amacı, kentin çok kültürlü kimliğini yansıtan bu kültürel varlıkların kentin geçmiş ve bugünkü durumunda değerlendirilerek korunmaları ve sunumları için öneriler geliştirmektir.

Anahtar Kelimeler: Koruma, Dini Yapılar, Cami, Kilise, Adana

Adana'da Konut Mimarisinin Gelenekselden Günümüze Morfolojik Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Yeğin

ÖZ

Adana, Türkiye'nin nüfus ve ekonomi bakımından en önemli tarım kentlerinden biridir. Metropolün özellikle güney bölgeleri Yüreğir, Seyhan ve Sarıcam ilçelerinde imar ve yapı sorunları ile birlikte konut üretimi önemli bir problem teşkil etmektedir. Mekan sentaksı çalışmalarında, mekanların oluşturulma ve bir araya getirilme geleneği, kültürel etkinin izlenebileceği bir alan olarak belirtilmektedir. Üst gelir grubu ailelerin kullandığı konutlarda kültürel etkinin izlerinin mekan sentaksı yöntemiyle daha açık okunacağı düşüncesi ile (eski) geleneksel Adana evleriyle bugünün villalarının mekan ilişkilerinin saptanarak, toplumu oluşturan aile yaşantısının izlerini konut özelinde incelemek araştırmanın ana konusu olarak seçilmiştir. Eski Adana evleri ile bugünün villalarının mekan ilişkileri ortaya çıkarılarak mekansal değişimler ve dönüşümler tespit edilmiştir. Çalışmada, mekan sentaksı yöntemiyle biçimsel olarak farklı değerlere sahip olduğu çok açık olan Adana'daki 19. yüzyıl ve erken cumhuriyet dönemi ile günümüzdeki konut kullanım kültüründeki farklılık ve geçmişten günümüze taşınan benzerlikler saptanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda zamanla değişen aile yapısı ve ihtiyaçlara paralel olarak mahremiyet anlayışındaki değişimin konut planlarına nasıl yansıdığı ve konuta hangi yeni işlevlerin eklendiği görülebilmektedir. Villalarda geçişli mekan sayısı ve sistem derinliğinin nasıl olduğu? Planlama anlayışının nasıl geliştiği? Geleneksel özgün mekanların konum ve büyüklükleri değişimleri, üstlendikleri yeni işlev ve kullanımlar, mekan kültüründeki değişim ve dönüşümler saptanabilmektedir. Yapılan ölçümler sonucunda sokak dokusu, cephe ve plan özellikleri çizim ve fotoğraflarla ortaya konularak elde edilen bu veriler yardımıyla konutların plan ve cephe tipolojileri oluşturulmuştur. Çalışma yöntemi mekan konfigürasyonu olarak seçilmiş olup, mekan ve mekanın sosyal oluşumların sembolü olma durumu yapılacak karşılaştırmada Hillier'in analiz parametrelerine dayandırılmıştır. Mekan kavramı irdelenerek mekan konfigürasyonu ve Hillier analiz yöntemi kullanılmıştır. Bildiride, mimarlık nesnesinin kompozisyon karakteristiği ve mekansal konfigürasyonu arasındaki ilişkilerin, eski Adana evleri ve günümüz Adana villaları konut tasarımları özelinde, mekan sentaksı ile incelenmesi, sorgulanması hedeflenmektedir. Söz konusu analizler, ortaya çıkan veriler Adana'da konut tasarımlarında, görünenin gerisindeki kurgusal bilgileri ortaya koyma, mekanı anlaşılabilir, üzerinde düşünülüp konuşulabilir kılma anlamında değerlidir.

Anahtar Kelimeler: Mekan Sentaksı, İşlevsel Tipoloji, Cephe Tipolojisi, Adana'da Konak ve Konut Mimarisi

Morphological Analysis of Domestic Architecture in Adana from the Vernacular to Present

Abstract

The main principles of, spatial structure, alteration, similarities and cultural continuity of the traditional houses and today's villas with different types and sizes in the city of Adana, have been specified with a space syntax analysis. In the study which aimed to search for answers to these questions, it was possible to exteriorize the spatial patterns and the social meaning and knowledge related to the space in the housing designs that were made in different periods with the help of scientific, numerical and graphic based techniques in a tangible and systematic manner. The settlement and architectural features of traditional Adana housing and today's villas have been identified and analyzed. As a result of the measurements made, plan and facade typologies of

houses were formed with the street texture, facade and plan features data obtained by being revealed with drawings and photographs. In this context, the main principles of the spatial settlement in the houses studied are researched by a space syntax analysis on different types and sizes of houses. A series of studies conducted in the academic environment and in practice revealed that the techniques supported by the so-called theory has provided significant contributions for reading, understanding and evaluating an abstract phenomenon, such as space, and to develop design proposals in this direction to research the bases of spatial formations in designs. In the notice, it is aimed to analyze and question the relations between the architectural objects, compositional characteristics and spatial configuration with the space syntax of old Adana houses and modern housing designs of Adana villas. The mentioned analyzes and the resulting data are valuable in the sense of being able to reveal the fictional information behind the appeared in the residential designs of Adana, to be able to make the space understood better and talkable about.

Keywords: Space Syntax, Functional Typology, Facade Typology, Mansion And Housing Architecture Of Adana

Çukurova'da Çok Katmanlı Bir Kale: Amuda Kalesi

Arş.Gör. Derya Sökmen Kök

ÖZ

Çukurova Bölgesi, binlerce yıldır farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış olmanın verdiği özellikle topraklarında var olan savunma yapıları da farklı medeniyetler tarafından uzun dönemler kullanılmıştır ve bu, bölgedeki savunma yapılarının çok katmanlı kültür varlıkları olma durumunu yaratmıştır. Araştırmanın konusu olan, Amuda (Hemite) Kalesi beş farklı medeniyet tarafından kullanılmıştır. Hemite Köyü'nde bulunan kale bugün doğanın ve insanın yıpratıcı etkisine açık bir şekilde ayakta kalmaya çalışmaktadır. Kalenin birimleri olan kule, burç ve çevre duvarları yok olmak üzeredir. Yapıya ait kapsamlı bir teknik çalışma veya sanat tarihi çalışması bulunmamaktadır. Bu çalışmayla kaleye olan farkındalığın artırılması ve sonradan yapılması umulan detaylı çalışmalar için bir başlangıç olması amaçlanmıştır. Mevcutta özellikle tarihiyle ilgili en detaylı bilgiyi 1970'lerin sonunda Kilikya'da alan çalışmaları yapmış olan Robert Edwards'tan öğrenmekteyiz. Ancak yazar kaleyi yapım sistemi bağlamında ve plan boyutunda incelemiştir. Bu çalışmada ise kale, diğer kültür varlıklarından ayıran savunma yapısı olma işlevi göz önüne alınarak, yalnız plan düzleminde değil, kesit düzleminde incelenmiş , form-fonksiyon ilişkisi irdelenmiştir. Bunu yaparken daha önce yapılmış olan çalışmalardan yararlanılmış, güncel durumu ile karşılaştırılmış, özellikle bu çalışmalarda değinilmeyen, yapıların birbiriyle ve bulunduğu coğrafya ile olan üçüncü boyuttaki ilişkileri, kapı-pencere detayları gibi alanlarda ayrıca çalışılmıştır. Çalışmanın sonunda kalenin birimleri arasındaki ilişki anlaşılmış ve her birimin işlevine uygun olarak bulunduğu coğrafyada konumlandığı, kalenin kültür katmanını oluşturan medeniyetlerin aynı coğrafyada aynı malzemeleri kullanmış olmalarına rağmen kendi yapım tekniklerine göre yapıyı tamir ettiği görülmüştür. Bu nedenle çok katmanlı kültür varlığı olan yapılarda bir sıra taşın bile yüzlerce yıllık tarihin kaybolmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda bu ve benzeri yüzlerce savunma yapısının korunması ülke tarihi kadar dünya tarihi açısından da önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kale; Savunma Yapısı; Kültür Katmanı; Hemite Kalesi

Doğa Temelli Algoritmik Tasarım Yaklaşımı: Biyomimesis Örneği

Arş.Gör. Merve Ertosun Yıldız - Doç.Dr. Arzu Özen Yavuz

ÖZ

Her geçen gün değişen ve gelişen teknolojilerle tasarımda veri kullanımının gelişmesi, günümüz yapı tasarımı yaklaşımlarını etkileyerek, mimari tasarım sürecini farklı boyutlara ulaştırmıştır. Tasarımda veri kullanımı, tasarımcılara, algoritmik bir bakış kazandırarak biçimsel birçok alternatifin bütünlük şeklinde görünümünü sağlamaktadır. Ancak burada esas olan tasarımı oluşturacak kurallar dizisinin iyi tanımlanmasıdır. Tasarım kurallarını oluşturmanın yöntemlerinden biri de milyonlarca yıldır kusursuz bir işleyiş içinde olan doğa dan öğrenme yoludur. Biyomimesis olarak adlandırılan bu yöntem, doğada bulunan organizmaların taklit edilerek veya onların işlevsel özelliklerinden ve sistemlerinin işleyiş ilkelerinden ilham alınarak insanların ihtiyaçlarına cevap bulmaya çalışan yeni bir anlayıştır. Bu alanda önemli çalışmalar yapan Benyus, biyomimikriyi insanların sorunlarına çözüm bulmak adına doğanın modellerini inceleyen, taklit eden ve ilham alan yeni bir bilim olarak, doğayı bir model, ölçüt ve mentor olarak görmeyi ifade etmektedir. Mimaride tasarım stratejisi olarak biyomimikrinin kullanılması; tasarım ile ilgili problemlerin tanımlanıp bu ihtiyaca yönelik doğada bir çözüm arayışına gidilerek en uygun organizma ya da ekosistemin bulunması "biyolojiyi sorgulayan tasarım", ve bir organizma ya da ekosistemde davranış, fonksiyon gibi özelliklerin belirlenerek yeni bir tasarım geliştirmesi "tasarımı etkileyen biyoloji" olarak iki grupta belirtilmektedir. Bu çalışmada doğadaki bitki ve hayvanların, koruma/korunma içgüdüleriyle gerçekleştirdiği davranışlarından öğrenme yoluyla, yarı açık alanlarda kullanılacak üst örtü sistemi için konsept bir tasarım yaklaşımı geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, Pangolin canlısının karşı bir davranış gördüğünde, tepki olarak kabuğuna kıvrılarak kendini kapatması ve biçim değiştirmesi tasarımı yönlendiren veri olarak kullanılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle panellerle oluşturulan tasarım modülü belirlenmiştir. Doğal model olan pangolin'in karşılaştığı bir etki; modülde değişen fiziksel çevre şartları; verdiği tepki ise, çeşitli hava koşullarına göre panellerin belirli oranda açılıp kapanması olarak belirlenmiş ve sonucunda uygun konfor koşullarının sağlanması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Algoritmik Tasarım, Biyomimesis/biyomimikri, Hareketli Paneller

Doğu Akdeniz Kıyı Kumul Sistemlerindeki Değişimlerin Mekansal Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Yüksel Ünlükaplan - Arş.Gör. Mehmet Ali Derse - Prof.Dr. Hakan Alphan

ÖZ

Kıyı kumulları, kıyı şeridinden içe uzanan dar bir şerit boyunca gelişen keskin çevresel değişimin birleşik etkileri sonucunda karmaşık bir sistem oluşturmaktadır. Kara ve deniz ekosistemleri arasında bir geçiş oluşturan bu kıyıları, hassas ve dinamik olmalarının yanı sıra alan kullanım taleplerinin yoğunlaştığı ve çelişen beklentilerin kesiştiği alanlardır. Kıyı şeridi uzunluğunun yaklaşık %10 uzunluğunda kıyı kumul sistemine sahip ülkemizin, 26 kıyı ilinin 23'ünde 110 adet kıyı kumul sistemi bulunmaktadır. Bu kıyı kumul sistemi içerisinde 9591 ha.'lık alana sahip olan Akdeniz kıyıları büyük öneme sahiptir. Özellikle Doğu Akdeniz bölgesi 11 kıyı kumulunu barındırmakla birlikte sahip olduğu Deltalar ile kumul sisteminde çeşitlilik sunmaktadır. Ancak bu kıyı kumul sistemlerinin yer aldığı kıyı bölgelerindeki ekonomik faaliyetlerin hızlı bir şekilde artış göstermesi ile birlikte bu alanların doğal yapısı bozulmakta ve yok olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Doğu Akdeniz kıyılarında yer alan kıyı kumullarının mevcut durumunu analiz edilmesi ve bu alanlarda meydana gelen değişimlerin patern analizi kullanılarak araştırılmasıdır. Bu kapsamda, Doğu Akdeniz kıyılarında bulunan kıyı kumulları ve bu kumulları çevreleyen alanlar 1995, 2000 ve 2015 yılları için haritalanmıştır. Haritalama için CORINE Arazi Örtüsü sınıflama sistemi kullanılmıştır. Bu alanlarda meydana gelen değişimlerin ve bu değişimlere neden olan süreçlerin ortaya çıkarılması için, farklı yıllar için sınıflanan görüntüler patern analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kıyı Kumulları, Değişim, Doğu Akdeniz, Patern Analizi

Spatial Analysis of Changes in the Eastern Mediterranean Coastal Dune Systems

Abstract

Coastal sand dunes form a complex system as a result of the combined effects of sharp environmental change along a narrow strip extending inward from the shoreline. These ecosystems constitute a transition zone between land and marine ecosystems. Regardless of the fact that these are sensitive, contradictory expectations of various land uses has been intensified over time. Our country, which has a coastal dune system with a length of approximately 10% of the length of the coastal strip, has 110 coastal dune systems in 23 of the 26 coastal provinces. The Mediterranean coast, which has an area of 9591 hectares in this coastal dune system, has great importance. The Eastern Mediterranean coastal dune systems support biodiversity as they are spatially configured with wetlands and other coastal ecosystems in a mosaic. However, rapid increase in economic activities in these coastal areas have resulted with deterioration of their natural structure or complete destruction. The purpose of this study is to analyze the current situation of the coastal sand dunes in the eastern Mediterranean shores and the investigate the change using landscape pattern analysis. In this context, sand dunes and their surrounding environment in the eastern Mediterranean coastal areas were mapped for the years 1995, 2005 and 2015. CORINE Land Cover classification system was used for mapping. Classified images for different years were analyzed using pattern analysis in order to reveal changes and their drivers.

Keywords: Coastal Dunes, Change, Eastern Mediterranean, Pattern Analysis

Erken Tasarım Evresinde Konsept Üretmek İçin Bir Yöntem Olarak Biyomimikri: Uygulamalı Bir Çalışma

Arş.Gör. Ebru Gedik - Doç.Dr. Arzu Özen Yavuz

ÖZ

Doğada yaşayan organizmaların varlığını sürdürme yöntemlerini taklit ederek problemlerin çözümleri için kullanan bir disiplin olan biyomimikri, tasarım alanında yaratıcı çözümler geliştirmek için kullanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Tasarımda kullanılan biyomimetik yaklaşımlar, biyolojik yapının biçim, işlev, malzeme, yapı veya süreç olarak doğrudan taklidine dayanmaktadır. Fakat tasarım sürecinde doğrudan taklit, biyolojik çeşitlilik ve disiplinlerarası çalışma gerekliliği gibi sınırlamalar nedeniyle tasarımcılar için zor olabilmektedir. Diğer bir yaklaşım olarak ise tasarım sürecinde biyolojinin ilham kaynağı olarak kullanılması (Bio-inspired Design— BID) kavramı öne çıkmaktadır. Bu çalışma kapsamında biyomimikri, tasarım sürecinde doğadan kavramsal olarak esinlenmede bir yöntem olarak erken tasarım sürecine entegrasyonu açısından ele alınmış ve literatür doğrultusunda oluşturulan süreç modeli ile uygulamalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Biyomimikrik Tasarım, İlham Kaynağı Olarak Biyoloji, Konsept Geliştirme, Kavramsal Tasarım.

Biomimicry As A Method for Generating Concept in Early Design Stage: An Applied Study

Abstract

Biomimicry, a discipline that imitates the methods of maintaining the existence of living organisms in nature and uses them to solve problems, is emerging as a method for developing creative solutions in the field of design. Biomimetic approaches used in design relate directly to imitation as the form, function, material, structure or process of the biological structure. But it can be difficult for designers due to limitations such as biodiversity and the need for interdisciplinary work in the design process. Another approach is the use of biological structures as an inspiration source in the design process (Bio-inspired Design-BID). In this study, biomimicry was considered as a conceptual inspiration from the nature in the design process in terms of integration into the early design process and an applied study was carried out with the process model established in the literature.

Keywords: Biomimicric Design, Biology As An Inspiration Source, Concept Generation, Conceptual Design.

Genetik Algoritmanın Mimaride Kullanımı ve Örneklerle Genotip Oluşturma

Şule Betül Demirkol - Doç.Dr. Arzu Özen Yavuz

ÖZ

Çalışmada bir yapay zeka modeli olan genetik algoritmalar ele alınmıştır. Evrimsel algoritmaların alt kavramlarından biri olan ve genetik evrim sürecini temel alan genetik algoritmaların işleme adımları ve çalışma prensibi açıklanmış, mimaride kullanımını üzerine bir genetik algoritma modeli çalışılmıştır. Bu çerçevede geçmişten günümüze birçok farklı etnik gruba ev sahipliği yapmasından ve bu farklı etnik grupların mimari öğelerini belirgin bir şekilde taşımasından dolayı İzmir'deki konut mimarisi ele alınmıştır. İzmir Konut mimarisi Türk evi, Rum Evi ve Levanten Evi olmak üzere üç başlık altında incelenmiş ve bu konut tiplerinin kendine özgü mimari özellikleri belirlenmiştir. Bu bilgiler kullanılarak mimari tasarım için genetik algoritma modelinin nasıl oluşturulacağı, ilk girdilerin nasıl düzenleneceği ve ilk genotip havuzunun nasıl elde edileceği örneklendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genetik Algoritma, Genotip, Konut Mimarisi, Levanten Evleri, Mimaride Üretken Yaklaşımlar

Using Genetic Algorithm in Architecture and Genotype Creation with Examples

Abstract

In this study genetic algorithms which are an artificial intelligence model are examined. Processing steps and working principle of genetic algorithms which is one of the sub-concepts of evolutionary algorithms and based on the genetic evolution process are described and a genetic algorithm model on their utilization on architectural area is studied. Within this scope, the domestic architecture in İzmir has been surveyed because of that it is home to many different ethnic groups from past to present and because of its conveying the architectural elements of these different ethnic groups clearly. İzmir domestic architecture have been examined under three headings: Turkish house, Greek house and Levantine house and then their architectural characteristics have been determined. Being used these informations, it is exemplified how to construct a genetic algorithm model for architectural design, how to regulate the initial inputs and how to obtain the first genotype pool.

Keywords: Genetic Algorithm, Genotype, Domestic Architecture, Levanten Houses, Productive Approaches In Architecture.

İnşaat Projelerinde Planlama

Prof.Dr. M.Mustafa Önal - Çağrı Alptuğ Abadaç

ÖZ

Ülkemizde inşaat sektörünün hızla gelişmesinden kaynaklı oluşan rekabet ortamında, projelerin daha kısa bir sürede ve kaynakların en etkili bir biçimde kullanılarak planlaması zorunlu hale gelmiştir. Bir projenin planlaması ve bu planı takip etmek her ne kadar kolay gözüksede, bunu etkileyen bir çok faktör vardır. Projenin en etkin bir biçimde planlanabilmesi için; görev ve sorumlukların belirlenmesi, sözleşme yükümlülüklerin planlamaya entegre edilmesi, hedeflenen kilometre taşlarının belirlenmesi, risk yönetiminin yapılması, raporlama formatlarının belirlenmesi vb. birçok önemli detayların kararlarının verilmesi gerekmektedir. Tüm bu detayların belirlenmesinden sonra proje programlamasına başlanması gerekir. Projenin programlaması yapılacak olan işin uygulanacak metoda göre ve kaynak dağılımına göre değişmektedir. Bu yüzden programlama kısmında bizzat sahada o işi yürütecek kişi ile koordineli bir biçimde çalışmak çok önemlidir. Programlama kısmında birçok program kullanılabilir. En uygun program seçmek önemlidir fakat en önemlisi planlama mantığına uygun takip edilebilir bir detayda program oluşturulmasıdır. Programlama kısmı tamamlanıp hedef program olarak kaydedildikten sonra, iş programının takibi sürecine geçilir. Takip sürecinde iş programında kritik hatta olan aktivitelerin belirlenip raporlanması en öncelikli işlerdir. Projenin bitiş tarihi, kazanılmış değer analizi, alt yüklenici performans ölçümü vb. birçok kriteri bu süreçte ölçmek mümkündür. Proje planlaması, inşaat sürecinde karşılaşılan problemleri en hızlı şekilde çözülmesini sağlamaktadır. Proje yöneticilerin projeyi bir bütün olarak görmesini sağlar ve çıkabilecek problemlerin önceden tespit edilip çözülmesini kolaylaştırır. Zaman ve maliyet kriterlerinin entegre edilmesiyle birlikte proje yöneticilerinin projeye ilgili en uygun kararı almasını kolaylaştırır.

Anahtar Kelimeler: Planlama, Proje Yönetimi, Programlama

Planning in Construction Projects

Abstract

In the competitive environment that arises from the rapid development of the construction sector in our country, planning of the projects in a shorter period and using the resources in the most effective way has become compulsory. Although it is easy to plan a project and follow it, there are many factors that affect it. In order for the project to be planned in the most efficient manner, determination of duties and responsibilities, integration of contractual obligations into planning, determination of target milestones, risk management, determination of reporting formats, etc. the decisions of many important details need to be given. Once all these details have been determined, project programming should begin. The programming of the project varies according to the meta to be applied and the distribution of resources. That is why it is very important to work in coordination with the person who will personally work in the programming section. Many programs can be used in the programming section. It is important to select the most appropriate program, but most importantly, it is to create a program with a traceable detail in accordance with planning logic. After the programming part is completed and saved as the target program, the work program is switched to the follow-up process. In the follow-up process, determining and reporting the activities on the critical line in the work schedule is the most important activity. Project end date, earned value analysis, subcontractor performance measurement, etc. it is possible to measure many criteria in

this process. Project planning ensures that the problems encountered in the construction process are solved in the fastest way possible. The project allows managers to see the project as a whole and makes it easier to identify and solve problems that may arise. By integrating time and cost criteria, it makes it easy for project managers to make the most appropriate decision about the project.

Keywords: Planning, Project Management, Programming

Kent İmgesi ve Çevresiyle İlişkisinin İrdelenmesi: Antalya Saat Kulesi Örneği

Prof.Dr. Latif Gürkan Kaya - Doç.Dr. Cengiz Yücedağ* - Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Samet Aşıkutlu

ÖZ

Çalışmanın ana amacı, günümüzde kentlerin sahip oldukları kent imgelerinin çevrelerine katkıları ve çevreleri ile bütünleşmelerinin irdelenmesidir. Bu amaçla, Antalya kent merkezinde bulunan saat kulesi ele alınmış ve literatüre dayanarak saat kulesinin kent ile ilişkisi ortaya konulmuştur. Saat kulesi kent imgesi niteliğinden dolayı sadece kente katkı sağlamamakta, aynı zamanda kent sakinleri için de önemli bir değer niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte, saat kulesinin çevresi ile birlikte değerlendirilerek ön plana çıkarılmasıyla hem kent sakinleri hem de kente gelecek olan turistler için bir çekim noktası oluşturulabilir. Ayrıca, saat kulesinin korunmasıyla kentin tarihi dokusuna katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Neticede, bir kent imgesi olarak saat kulesi Antalya kentinin sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent İmgesi, Çevre, Antalya, Saat Kulesi

Investigation of the Relationship Between The Image of City and its Environs: Case Study of Clock Tower, Antalya-Turkey

Abstract

The key target of the study is to investigate the contribution of city's images to their surroundings and their integration with their surroundings today. For this purpose, the clock tower in the city of Antalya was handled and the relationship of clock tower with the city was revealed based on the literature. Due to the fact that the clock tower is a city image, it does not only contribute to the city, but it also carries an important value for the city dwellers. Moreover, a point of attraction for both urban residents and tourists coming to the city can be created by evaluating the clock tower and its environs. In addition, it has been thought that the protection of the clock tower will contribute to the historical texture of the city. Ultimately, the clock tower as an image of city will help the social, cultural and economic development of Antalya city.

Keywords: City Image, Environment, Antalya, Clock Tower

Kentsel Alanlarda Yağmur Suyu Yönetimi Yaklaşımı: Yeşil Altyapı

Arş.Gör. Mehmet Ali Derse - Prof.Dr. Hakan Alphan

ÖZ

İnsan refahını ve yaşam kalitesini destekleyen yüksek kaliteli yeşil alanların ve diğer çevresel özelliklerin stratejik olarak planlandığı, ekosistem hizmetleri veren doğal ve yarı doğal alanlardan oluşan bir ağ olarak tanımlanan yeşil altyapı, ekolojik fonksiyonlar sağlayan yapısal altyapı ile birlikte bozulmadan kalmış yeşil alanlarla bağlantılı ve birbirini tamamlayan bir planlama ve tasarım konseptidir. Yağmur bahçeleri, su tutma havuzları ve yeşil çatılar da dahil olmak üzere yağmur suyu ile özel olarak ilgilenen yeşil altyapılar, taşkınları, kanalizasyon taşkınlarını ve akarsu ve nehirlerle kirlenmesini azaltmak için tüm dünyadaki şehirlerde uygulanmaktadır ve kentsel sorunlar arasında bulunan kentsel yağmur suyu kontrolü için uygun maliyetli bir yol olarak karşımıza çıkmaktadır. Suyun koruması ve savunulması gereken bir kamu kaynağı olduğu düşüncesini temel alan ve çevresel olarak yüzey suları, yeraltı suları ve koruma alanları için belirlenen Su Çerçeve Direktifi (SUÇD, 22 Kasım 2000)'nin hedefleri arasında sucul ekosistemler ve bunlara bağlı diğer ekosistemlerin daha fazla tahribatının önlenmesi, emisyonların azaltılarak sucul çevrenin iyileştirilmesi, var olan su kaynaklarının uzun vadeli korunması temel alınarak sürdürülebilir kullanımın teşvik edilmesi ve yeraltı suyu kirliliğini azaltılması bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kentsel alanların büyük bir bölümünü kapsayan geçirimsiz yüzeylerde meydana gelen yüzey akışı sorunu ve yağmur suyunun tekrar kullanımı için yeşil altyapı potansiyelinin irdelenmesidir. Bu kapsamda kentsel alanlarda yapılan yağmur suyu ile ilgili çalışmalar incelenerek yeşil altyapı ile yağmur suyu yönetimi çalışmaları ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kentleşme, Yağmur Suyu, Yeşil Altyapı

Kentsel Dönüşümün Farklı Uygulamalarının Mekansal Örgütlenmeye Etkisi

Araştırmacı Berna Özdemir - Doç.Dr. Arzu Özen Yavuz

ÖZ

Kentsel dönüşüm kavramı hem kenti hem kenti tanımlayan mekanları hem de içinde yaşayanların günlük yaşantılarını ve sosyo-kültürel aktivitelerini mekânsal örgütlenmeyi değiştirmeyi dönüştürmeyi hedefleyen bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır. Çarpık kentleşme, plansız büyüme ve aşırı göçlerle niteliksiz yaşam oluşması ve ülkemizde yaşanan depremlerle yerel yönetimler ve merkezi yönetim için Kentsel Dönüşüm uygulamaları zorunlu hale gelmiştir. Günümüzde yoğun bir şekilde devam eden ve gelecek 30 yıl içinde de devam etmesi öngörülen dönüşüm uygulamaları gerçekleşirken bir takım uygulama sorunları ile karşılaşmaktadır. Yapılan çalışmada birbirinden farklı süreçlerle gerçekleşen dönüşüm uygulamalarının mekânsal değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Ankara'da yoğun gecekondulaşmanın yer aldığı ve kentsel dönüşümün farklı örneklerini görebildiğimiz Mamak ilçesi çalışma alanı olarak seçilmiştir. Mamak bölgesindeki 2 farklı kentsel dönüşüm örneği analiz edilerek kentsel dönüşümün mekânsal açıdan ortaya koyduğu farklılıkların analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu örneklerden ilki Dünyanın en büyük kentsel dönüşüm uygulaması olarak bilinen Mamak ilçesinde yer alan Yeni Mamak Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı seçilmiş, ikinci örnek alanı olarak ise 2011 yılında faaliyete geçen Nata vega Avm konut kuleleri ile çevresinde hızlı gelişim gösteren ada bazında yüksek nitelikli konut olarak tasarlanan royal residans olarak belirlenmiştir. Çalışmada; seçilen örnek grupları kentle ilişki kuran vaziyet planı ölçeğinde ve iç mekan düzenlemesini gösterecek mekânsal örgütlenme parametreleri ışığında analiz edilmiştir. Böylelikle Mamak ilçesinde seçilen alanda gerçekleşen dönüşümlerin yaşam alanlarına etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Dönüşüm, Bina, Kent Kimliği, Sosyal Dönüşüm, Mekansal Dönüşüm, Mekan Örgütlenmesi

The Effect of Urban Transformed Different Practices on The Spatial Organization

Abstract

The concept of urban transformation is defined as an approach that aims to transform the places that define both city and the place the city has changing the daily experiences and socio-cultural activities of the inhabitants into spatial organization. Irregular urbanization, unplanned growth, unqualified life with extreme migrations and earthquakes in our country have made Urban Transformation applications mandatory for local governments and central government. Today, there are a number of implementation problems that are proceed intensively which are expected to continue in the next 30 years. It is aimed to make a spatial evaluation of the transformations which implementations is done with different processes. In this way, the Mamak district, where we can see different slum area samples is located in Ankara. It is aimed to analyze the differences of spatial transformation of urban transformation by analyzing two different urban transformation examples in Mamak region. First of these samples were selected as the New Mamak Urban Transformation and Development Area in the Mamak district, which is known as the largest urban transformation application in the world. The second sample area is determined as the Nata vega Avm residential towers, which were active in 2011, and the royal residency, which is designed as a high-quality residential building with a rapid development around the area. In the study; selected sample groups were analyzed in the situation plan that establishes relations with the city and in the light of the

spatial organization parameters that will show the interior space arrangement. Thus, the effects on the living areas of transformations realized in the selected area in Mamak district have been tried to be revealed

Keywords: Urban Transformation, Building, Urban Identity, Social Transformation, Spatial Transformation Locality Organization

Kentsel Yaşam Niteliğinde Kamusal Mekân Algılamaları

Arş.Gör. Müge Ünal Çilek - Arş.Gör.Dr. Halil Duymuş - Ceren Altunkasa - Doç.Dr. Cengiz Uslu - Prof.Dr. Mehmet Faruk Altunkasa

ÖZ

Kamusal alanlar sağlıklı kent peyzajı, kent kültürü, kent kimliği ve kentlilik bilincinin temel göstergesidir. Özellikle yeşil alanların kentin fiziksel dokusu ve ekosistemin dengelenmesindeki bilinen işlevleri ayrı tutulursa, kent insanının bedensel ve tinsel olarak sağlıklı gelişmesinde, çok çeşitli eylemler ve etkinlikler bağlamında toplumsal ilişkilerin kurulması, sürdürülmesi ve toplumsal dayanışmanın yerleşmesinde, kent ve kentlilik kimlik ve kültürünün geliştirilmesindeki işlevleri nedeniyle kamusal alanların varlığı, zenginliği ve çeşitliliği yaşamsal önem taşımaktadır. Bir kentin fiziksel açıdan yaşam niteliği üzerinde kamusal alanların varlığı, niteliği ve kullanılabilirliği önemli etkiye sahiptir. Yaşam niteliği birinci derecede kent halkını ilgilendirmektedir. Bu nedenle kamusal alanların planlanmasında ekolojik, fiziksel ve sosyal etkenlerle birlikte kent halkının görüş ve düşüncelerinin de belirlenmesi ve bulguların planlamaya yansıtılması gerekir. Halkın fiziksel, sosyal ve ekonomik nedenlerle benimsemiği ve kullanma eğiliminde olmadığı alanların nicelik ve nitelikleri yeterli bile olsa kentsel yaşam niteliği açısından etkisiz kalabilmektedir. Bu nedenlerin ortaya çıkardığı durum, kent halkının bu alanları kullanma etkinliklerini destekleyici, kısıtlayıcı ya da caydırıcı biçimde gelişebilmektedir. Bu gelişmelerin izlenmesinden elde edilecek bulgular, kamusal alanlarla ilgili plan kararlarının biçimlenmesinde önemli bir altlık oluşturacaktır. Bu bağlamda araştırmada, Adana kentinin kamusal alan varlığı ve bu varlığın kullanımını etkileyen önemli fiziksel etmenlerin kent geneli ve ana kent lekesini oluşturan dört ilçe (Çukurova, Sarıçam, Seyhan ve Yüreğir) temelinde belirlenmesine ve bu varlık ve etmenlerin halkın fiziksel açıdan kentsel yaşam niteliğine katkılarının ortaya konulmasına çalışılacaktır. Fiziksel açıdan kentsel yaşam niteliğinin kamusal alanlar yönünden belirlenmesine odaklanacak çalışmanın yöntemi; (1) kamusal alanların belirlenmesi, (2) kamusal alanların kullanımını etkileyen etmenlerin belirlenmesi, (3) kamusal alan varlığının ve bu varlığın kullanımını etkileyen etmenlerin düzeylerinin önerilen değerlerle karşılaştırılması, (4) önerilerin geliştirilmesi, olmak üzere dört aşamada yürütülecektir. Çalışmadan elde edilecek çıktılar, belediyelerin kamusal alanlara yönelik olası plan kararlarına sistematik veri sağlayan bir plan altlığı işlevini görebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Yaşam Niteliği; Kamusal Alanlar, Kullanıcı Araştırması, Kullanımı Etkileyen Etmenler, Kamusal Alanlar ve Kullanım İlişkileri.

Kırsal Mimari Mirasın Korunması: Antalya İli Alanya İlçesi

Araştırmacı Ercan Aksoy - Doç.Dr. Özlem Sağıroğlu

ÖZ

Toplumun, tarım ve hayvancılık bağlamındaki üretici kimliğinin tezahürü olan köyler, yerleşim birimleri bağlamında en küçük nüveleri oluşturan kırsal birimlerdir. Bu birimler, coğrafi, iklimsel, topoğrafik ve peyzaja yönelik verilere göre fiziki özelliklerini oluşturdukları gibi, kültürel ve sosyal özelliklere göre de biçimlenirler. Bu biçimlenme, kullanıcılarla ilgili pek çok veriyi ihtiva ettiği gibi, toplumsal, sosyolojik, dini veriler ile birlikte gelenekten beslenen yapım teknolojilerine yönelik verileri de içerdiği için multidisipliner bağlamda önem arz eder. Kültürel, sosyal ve fiziki pek çok veriyi ihtiva etmelerine rağmen, son yıllarda üretim dinamiklerinin de dönüşmesi ile bir farklılaşma- başkalaşma döngüsüne giren kırsal yerleşimler, belge değeri taşıyan bu özelliklerini yitirmeye başlamıştır. Özelliklerini yitiren kırsal yerleşimler bağlamında en öncül bölgelerden birini de Akdeniz bölgesi kırsal yerleşimleri oluşturmaktadır. Bölge; üretim olanaklarının; turizme yönelik imar hareketleri ve yine turizme yönelik hizmet sektörüne adapte olan işgücü neticesinde azalması sonucunda, kırsal dokuyu ve kültürü içeren fiziki dokusunu da kaybetmeye başlamış, önlenemez bir bozulma döngüsüne girmiştir. Bu dönüşümden en yoğun etkilenen ilçelerden birini de Alanya ilçesi oluşturmuştur. Alanya ilçesi, Anadolu'da bulunan diğer kırsal yerleşimlerde görülmeyen pek çok değişkeni de ihtiva ettiği için; dönüşüm ve başkalaşma durumunu çok daha yoğun ve hızlı yaşamaktadır. Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de tarım ve hayvancılık alanında, ekonomik bağlamda olumsuz gelişmelerin olması, bu değişimin öncül sebeplerinden birini oluşturmuştur. Bu durum, hızlı ve etkin para kazanma aracı olarak ticaretin görülmesi, bu bağlamda turizmin önemli bir girdiyi oluşturması ile işgücünün turizm odaklı mecralara kaymasına sebep olmuştur. Bu bağlamda balıkçılık kültürü yerini gezi tekneçiliğine; tarım ve hayvancılık ise yerini turizm odaklı hizmet sektörüne bırakmıştır. Bu durumun en önemli tetikleyicilerinden birini de, talep olması neticesinde turizme yönelik imara açılan tarım arazileri oluşturmuştur. Bu araziler, oteller ve ikincil – yazlık – konutların işgali altında kalmış, doğal peyzaj korunamamış, kırsal yerleşimlerin doku bütünlüğü niteliksiz bir biçimde bozulmuştur. Tüm bunlarla birlikte, üretim dinamiklerinin dönüşmesi; dolayısı ile ekonomik değişkenler öncül olmakla birlikte; turizmin de etkisi ile yaşam örüntüsündeki farklılaşma bağlamında kültürel ve sosyal anlamda da bir değişim ve dönüşüm meydana gelmiştir. Bu değişim ve dönüşüm kapsamında, özgün konutların terk edilmesi veya arzu edilen konfor koşullarına uygun hale getirebilmek için dönüştürülmesi gerçekleşmiş; nitelikli konut doku ve stoğunda çok hızlı bir bozulma ve yok olma durumu gelişmiştir. Ekonomik olarak belirli bir refah düzeyine ulaşmak isteyen halkın, kırsal alanlardan kentsel alanlara göçünün çok yoğun bir seviyeye ulaşması da bu bozulmayı tetikleyen unsurlar arasındadır. Koruma amaçlı imar planları veya turizm gelişim planları olmayan yerleşimlerde yoğun olarak görülen bu durum; Alanya ilçesinde birkaç haftalık periyodlar halinde gözle tespit edilebilir niteliktedir. Bu çalışma kapsamında, Antalya İli Alanya İlçesi sınırları içerisinde bulunan 32 adet köy yerleşimi incelenmiş; köylerin korunmuşluk durumu; doku ve yapısal bazda tespit edilmiş; değişme ve bozulmalara sebep olan problemler; fiziki sosyal ve ekonomik açıdan incelenmiştir. Elde edilen veriler; kırsal özellikleri ile var olan; fakat günümüzde bu özelliklerini hızla kaybeden kırsal yerleşimlerin korunmasına yönelik önerilerin geliştirilmesi bağlamında detaylandırılarak sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Mimari, Koruma, Tespit ve Belgeleme, Antalya, Alanya

Kozan Kıbrıslar Köyü Cami: Kırsal Alanda Kiliseden Camiye Dönüştürülmüş Bir Yapının Mimari Analizi

Doç.Dr. Hülya Yüceer - Arş.Gör. Melik Efeoğlu - Arş.Gör. Fatma Zoroğlu

ÖZ

Adana il sınırları içerisinde kiliseden camiye dönüştürülmüş yapıların araştırıldığı bilimsel proje kapsamında değerlendirilen Kıbrıslar Köyü Cami, bugüne dek herhangi bir çalışmaya konu edilmemiş olması ve Kilikya bölgesi arkeolojisi için önemli izler barındırdığı izlenimiyle bu çalışmada ele alınmıştır. Mülkiyeti Kıbrıslar Köyü tüzel kişiliğine ait olan yapı, parseli içerisinde yer alan çeşme ve mezarlıkla birlikte, köy muhtarlığının başvurusu sonucu Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 23.08.2012 gün ve 1226 sayılı kararıyla 2. derece anıtsal yapı olarak tescil edilmiştir. Toros dağları üzerinde eğimli bir arazide konumlanan özgün yapı, kuzey ve güney cephelerine bitişik inşa edilmiş betonarme ek binalar nedeniyle bugün dışarıdan zorlukla algılanmaktadır. Cami olarak kullanılan giriş kotundaki özgün ve ek yapıların altında, büyük kısmı bugün toprak altında kalmış mekânlar yer alır. Bu mekânlar kilisenin de önceki dönemlere ait farklı bir yapı üzerine inşa edildiğini göstermektedir. Yapının tarihsel sürecine ilişkin önemli izler barındıran bu bölüm ise güney yönde bitişik inşa edilmiş bina nedeniyle dışarıdan izlenmemektedir. Söz konusu nitelikleriyle daha detaylı incelemeye değer görülen Kıbrıslar Köyü Cami mimari analizinin Kilikya bölgesinde yapılmış arkeolojik araştırmalara daha önce belgelenmemiş bir yapıyı tanıtarak katkı sağlaması ve yapılacak çalışmalara altlık oluşturması amaçlanmıştır. Saha çalışmasında elde edilen veriler ışığında yapının mevcut durumu belgelenmiş, mimari analizi yapılmış ve tarihsel süreç içinde geçirmiş olduğu işlevsel ve yapısal değişiklikler irdelenmiştir. Belgeleme aşamasında 1/100 ölçekte yapı ve yakın çevresini içeren vaziyet planı, 1/50 ölçekte yapının rölöve planları, kesitleri ve görünüşleri hazırlanmıştır. Tüm mekânlar ayrıca fotoğrafla da belgelenmiştir. Hazırlanan ölçülü çizimlere ek olarak, yapı üç ana bölüme ayrılmış ve numaralandırılan mekânları yazılı olarak da tanımlanmıştır. Mevcut yapının mimari özellikleri analiz edilerek dönemsel farklılıklar ortaya çıkarılmıştır. Bu aşamada bölgenin fiziksel, coğrafi ve tarihsel özellikleri araştırılmış, bölgedeki benzer mimari özellikler gösteren yapılar incelenmiştir. Mimari analiz ve karşılaştırmalı çalışmadan elde edilen veriler ışığında yapının bir mimari değerlendirmesi yapılmış ve korunmasıyla ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihi Yapılar, Kilise, Cami, Adana, Kıbrıslar Köyü

Kültürel Miras Alanlarında Risk Yönetimi

Arş.Gör. Reyhan Merve Delibaş - Prof.Dr. Fazilet Duygu Saban

ÖZ

Dünya üzerindeki birçok önemli kültürel miras alanı, kırılgan bir yapıya sahip ve birçok riskle karşı karşıyadır. Doğal afetler, savaş, turizm kaynaklı hasarlar, çevre kirliliği, çarpık kentleşme, yetersiz koruma ve kontrolsüz uygulamalar gibi birçok risk faktörü kültürel miras alanlarını tehdit etmektedir. Risk yönetimi; risklerin tanımlanması, değerlendirilmesi, anlaşılması ve azaltılması çalışmalarını bütüncül olarak ele alan sistematik bir yaklaşımdır. Bu bildiri ülkemizde yakın zamanda önem kazanan ve üzerinde çalışmalar yapılmaya başlanan risk yönetimi kavramının kültürel miras alanlarına yansımalarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Kültürel miras alanlarında risk yönetimi ise sistematik bir planın oluşturulmasını sağlayacak bir risk yönetim metodolojisinin nasıl tasarlanacağını ana hatlarıyla çizerek, bir alanda anıtların ve alanın diğer kültürel miras öğelerinin sürekliliğinin ve sürdürülebilirliğinin nasıl gerçekleştirileceğini kapsamaktadır. Bu çalışmada risk yönetimi ile ilgili uluslararası ve ulusal bildiri ve tüzüklerdeki gelişmeler içerik analizi yöntemiyle ele alınmış ve kültürel miras alanlarında insan kaynaklı riskler üzerine yapılan uygulamalar değerlendirilmiştir. Uluslararası belgelerde ilk yasanın 1954 yılında çıkarıldığı görülen risk yönetimi konusunun 1990'lü yıllara kadar yaşanan doğal ve insan kaynaklı pek çok olgu doğrultusunda, kültür varlıkları ile tarihi çevreye yönelik tehlikelerin tespiti ve oluşan risklere yönelik hazırlık konularına evrildiği görülmektedir. Yapılan inceleme sonucunda Ülkemizde daha çok afet yönetimi ile ilişkilendirilen risk yönetimi kavramının, kültürel miras alanlarının yeniden tanımlanmasıyla beraber bu alanlardaki risklerin de yeniden düzenlenmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Risk Yönetimi, Koruma, Sürdürülebilirlik

Risk Management in Cultural Heritage Areas

Abstract

Many important cultural heritage sites around the world have a fragile structure and face many risks. Many risk factors threaten cultural heritage sites such as natural disasters, war, damage from tourism, environmental pollution, irregular urbanization, inadequate protection and uncontrolled practices. Risk management; is a systematic approach that takes the holistic approach of identifying, evaluating, understanding and reducing risks. This study aims to assess the reflection of the concept of risk management on cultural heritage areas, which has recently gained importance in Turkey. Risk management in cultural heritage areas outlines how to design a risk management methodology that will enable a systematic plan to be drawn, how to include the continuity and sustainability of ancillary monuments and other cultural heritage items in the area. In this study, developments in international and national documents and regulations related to risk management were handled by content analysis method and applications on human-induced risks in cultural heritage areas are evaluated. It is seen that the issue of risk management, which was seen as the first case in the international documents in 1954, has evolved into the preparations for the identification of the risks towards the cultural assets and the historical environment, and the preparation for the risks caused by human intervention. As a result of the review, it has been determined that the concept of risk management, which is mostly associated with disaster management in our country, should be reorganized with the redefinition of cultural heritage sites as well as the risks in these areas.

Keywords: Cultural Heritage, Risk Management, Conservation, Sustainability

Kültürel Miras ve Sürdürülebilir Yerel Kalkınma-Kozan/türkiye Örneği

Prof.Dr. Duygu Saban

ÖZ

Bu çalışmada koruma ile sürdürülebilir yerel kalkınma arasındaki ilişkiye odaklanarak, Kozan kentinde gerçekleştirilen koruma çalışmaları proje üretimi, uygulama ve etki değerlendirmesi süreçleri bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın konusu olan 2004-2014 yılları arasında Kozan Belediyesi tarafından geliştirilen stratejiler ve gerçekleştirilen uygulamalar SWOT analizi kullanılarak irdelenmiş, kent sakinleriyle anketler yapılarak yerel halkın görüşleri alınmış ve elde edilen veriler World Commission on Environment and Development (WCED) ve UNESCO tarafından belirlenen başarı ölçütleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda yerel toplumun kültürel miras korumayı yerel gururun bir parçası olarak gördüğü ve desteklediği, kültürel miras korumanın yerel ekonomik kalkınma için yeni fırsatlar doğurduğu ve halkın kültürel miras vasıtasıyla kentlerini daha iyi tanıttığı ortaya çıkmıştır. Buna ilave olarak kısa sürede gerçekleştirilen işlerin başarılı olarak değerlendirilse dahi marjinalleşme ve rant baskısı gibi tehditler barındırdığı ve bu nedenle kültürel miras yönetiminin uzun ömürlü stratejileri barındırma ve ekonomik, çevresel ve sosyal açılardan yaşayabilir olma kriterlerini sağlaması gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Koruma, Sürdürülebilirlik, Yerel Kalkınma, Kozan, Türkiye

Heritage Protection and Sustainable Local Development -Lessons from The City of Kozan/ Turkey

Abstract

This paper aiming to develop a methodology for establishing a strong bond between heritage protection and sustainable local development, examined the project development, implementation and impact assessment process of conservation practice in the city of Kozan / Turkey. The examination revealed that local communities consider heritage protection as a component of local pride and give total support, that protection of cultural heritage brings new opportunities for local economy and that residents can put their city on the map through cultural heritage. In accordance with sustainability components of social and physical effects, the study revealed that Kozan Municipality achieved most of the indicators, however in terms of economic effects it is still early to thoroughly define how cultural heritage management contributed to local economy.

Keywords: Conservation, Community-Driven, Local Development, Kozan, Turkey

Mersin Latin İtalyan Kilisesi Ek Yapılarının Mimarlık Fakültesi Olarak Yeniden İşlevlendirilmesi

Arş.Gör. Pelin Şevkan - Arş.Gör. Ebru Pekdaş

ÖZ

Bir yapının işlevini kaybetmesi; bulunduğu çevrenin yaşadığı sosyo-kültürel, ekonomik ve toplumsal değişmelerin bir sonucu olarak veya yapının kullanım süresi tamamlaması şeklinde karşımıza çıkabilmektedir. İşlevini kaybedip kullanılmamaya başlayan yapılar yeniden işlevlendirilerek hem köhneleşmekten kurtarılmış hem de kent belleğinde yer edinmiş yapılar kullanılmaya devam edilerek kentlilik bilincine katkı sağlanmış olmaktadır. Ticaret faaliyetleriyle göçler olarak nüfusu artan Mersin'de, 1850'li yıllardan itibaren artan bir Katolik nüfusu görülmüştür. Adana-Mersin demiryolunun açılmasıyla beraber kentin gelişimi hız kazanmıştır. Hızla artan ticari etkileşimler ve nüfusla birlikte istasyon aksından denize paralel bir şekilde yapılaşma başlamıştır. İstasyon ile en önemli iskelelerden olan Gümrük İskelesi arasındaki bağlantıyı sağlayan ve üzerinde Latin İtalyan Katolik Kilisesi'nin de yer aldığı Uray Caddesi; kentin belkemiği olarak gelişmiştir. 1855 yılında Sultan Abdülmecid'in izniyle yapım çalışmalarına başlanan yapı, 1898 yılında tamamlanmıştır. Kilisenin kuzey aksında bir kız okulu, doğu aksında ise Saint Antuan Erkek Koleji yer almaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında kapatılan kız okulu, 1946-1970 yıllarında yeniden okul olarak kullanılmıştır. 2017 yılına kadar kilisenin misafirhanesi olarak kullanılan yapının zemin katı ticari işlevlere ayrılmıştır. Kiliseye bağlı Saint Antuan Koleji 1854 yılında açılmıştır. I. Dünya Savaşı sırasında bir süre kapalı kalan okul, 1940'lı yıllardan 1970'li yıllara kadar yeniden okul olarak kullanılmıştır. Yapı, daha sonra işlevini kaybetmiş ve kaderine terk edilmiştir. Kullanılmadığı sürede harap hale gelen yapı 2017 yılında yeniden fonksiyon verilerek Toros Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nin stüdyo derslikleri olarak işlevlendirilmiştir. Çalışma kapsamında öncelikle tarihi kent merkezi, koruma, yeniden işlevlendirme gibi tanımlar kavramsal çerçeveleriyle orta koyulmaktadır. Yeniden işlevlendirilen Latin İtalyan Katolik Kilisesi'nin ek yapılarının tarihi süreç içerisinde gelişimi, mimari ve yapısal özellikleriyle hangi işlevleri yerine getirdiği incelenmektedir. Yeniden işlevlendirilen yapının bu işleve uygunluğunun analiz edilebilmesi için karşılaştırma yöntemiyle geçmiş ve günümüz kullanımının ifade edilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeniden İşlevlendirme, Mersin

Mimari Koruma Bağlamında İshak Fakih Medresesi'nin Yeni İşleve Adaptasyonunun Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Hicran Hanım Halaç - Öğr.Gör. Ece Güler

ÖZ

Külliyenin bir bileşeni olan İshak Fakih Medresesi, M. 1433/34 yıllarına tarihlendirilirken, 09.05.1981'de Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. Günümüze ulaşana kadar beş farklı işleve tanıklık etmiştir. Medrese eğitimi verilmesi amacıyla inşa edilen yapı; 1800 ile 1900 yılları arasında halı dokuma atölyesi, 1980 yılında dikiş kursu, yine 1980li yıllarda Bulgaristan göçmenleri için barınak ve 2015 yılından itibaren Kütahya Müftülüğü'ne bağlı Kuran kursu olarak kullanılan bir eğitim yapısı niteliğini üstlenmiştir. Dönemsel gerekliliklere bağlı olarak 19. yüzyılda üzerine kerpiçten bir kat eklenen yapının, statik açıdan zarar görmesi ve zaman içerisinde bakımsızlığa maruz kalması nedeniyle yıpranma süreci hızlanmış ve ilave edilen üst kat çökmüştür. 2015 yılında Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından yapılan restorasyon çalışması ile tarihsel süreçte harap olan yapının nitelikli dönem ekleri korunarak, çağdaş malzeme ve yapım tekniklerinin desteği ile topluma kazandırılması sağlanmıştır. Çalışmadaki amaç, dönem şartları sebebiyle günümüzde asıl işlevini sürdüremeyecek olan tarihi eserlerin uygun işlevler ile çağdaş dünyaya adaptasyonun sağlanması dikkat çekmektedir. Yapıldığı devrin sosyal hayatının değerlendirilmesine olanak sağlayan külliye yapısal (mimari) bileşenlerine müdahalede bulunurken ilişkili olduğu diğer öğelerle bir arada düşünülmesi ve etkileşimli yapılar topluluğu olarak tanımlanabilen külliyelerde ruhu yaşatmak adına bütüncül koruma yaklaşımının benimsenmesi gerektiğine vurgu yapmaktır. Çalışma kapsamında, medresenin tarihsel süreci, bugün üzerinde taşıdığı mimari özel-likleri (plan bileşenleri, cephe özellikleri ve kesit analizi yapılmış), tarihi yapının sürdürülebilirliğin sağlanması kaygısı ile adapte edilen işlevin değerlendirilmesi bağlamında şehirselleşme, çevreselleşme, işlevselleşme ve yapısal anlamda performans analizi yapılmıştır. Mimari ve toplumsal açıdan önemini aydınlatmak amacıyla; duygusal, kültürel ve kullanım değerleri kültürel miras değerleri başlığı altında değerlendirilmiştir. Çalışma boyunca Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğü arşivinden elde edilen restorasyon öncesi fotoğraflar, rölöve-restitüsyon-restorasyon projeleri ve raporlardan faydalanılmıştır. Yapı ile ilgili literatürde yer alan kaynaklar taranmış, yerinde inceleme ve fotoğraflama yapılmıştır. Çalışma sonucunda yeni işlev verilen anıtın, kentin sosyal ve kültürel yapısı ile bağ-daşması; birbirini işlevsel ve yapısal anlamda tamamlayan yapılar topluluğu olan külli-ye olgusu ile bağdaşması olumlu bulunmuştur. Bu yaklaşım, külliye bileşeni olan ve aktif olarak kullanılan cami sayesinde anıt ve çevresinin göz ardı edilmemesini sağla-maktadır. Fakat kamusal hizmete açık olmasına rağmen sınırlı bir kullanıcı kitlesine hitap etmesi durumunun zenginleştirilmesi yapının tanınırlığı adına daha uygun olaca-taktır. Yeni işlev, yapının mekânsal kurgusuna uyum sağlamış; mekan boyutları, biçimi, mekanların birbiri ile ilişkileri ve hiyerarşisi korunmuştur. Mekanların kapasitesi ve kullanım esnekliği, kullanıcı ve servis olanakları, yeni işlevin eski işlevi unutturmaması açısından olumlu görülmektedir. Restore edilmeden önce yapının strüktürel bütünlüğü sağlamlığı ciddi boyutta tehlikede olmakta iken, restitüsyonuna uygun bir biçimde yapılarak tekrar kazanılmıştır. Kent bütünü içerisindeki yerinin olumlu bulunduğu yapı, çevresindeki tarihi sokak dokusunun restore edilmesini teşvik edebilecek roledir. Kentin kültürel ve tarihi değerini ortaya çıkarmaya katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İshak Fakih, Medrese, Külliye, Adaptasyon, Yeni İşlev

Mimari Tasarım Eğitiminde Mekansal Kurgu Becerisinin Geliştirilmesi Amacıyla Mekan Dizim Yönteminin Kullanılması

Arş.Gör. Çiğsem Yağmur Yüksel - Dr. Öğr.Üyesi Özlem Şenyiğit

ÖZ

Mimarların temel uğraşı mekan yaratmaktır. Mimarın yarattığı mekan, kullanıcıları ve çevresini etkilemekte, dolayısıyla da kullanıcı ve mekan arasında bir iletişim oluşmaktadır. Kullanıcının mekandaki hareketi bedenini, beden de zihnindeki mekan duygusunu uyarmaktadır. Mekan insan hareketiyle algılanmakta mekanın biçimi ve sınırları insan hareketleri, duyuları ve algısı tarafından belirlenmektedir. Mimar kendi deneyimleri doğrultusunda mekan içinde fiziki olarak yaşamadan tasarlayıp üretmektedir. Kavramsal değerle mimarın tasarladığı mekan kurgusu ile deneyimlenen mekan algısı aynı olmamaktadır. Tasarım sürecinde mimarların tasarıma ait düşüncelerini test etmek ve oluşturdukları önerilerin olası etkilerini anlamak için bilimsel ve araştırmaya dayanan bir yöntem gerekir. Bu noktada mekan dizim yöntemi mimari tasarımda sayısal hesaplamalarla mekan kurgusunu oluşturma aracıdır. Temelde mekan parçalarının birbirleriyle olan ilişkilerini; insanların hareket ve görüş alanlarını analiz ederek, bir araya gelme potansiyelini inceleyerek analiz eden mekan dizim yöntemi, son yıllarda mimari tasarım eğitiminde öğrencilere yönelik mekanı anlama ve kurgulama yöntemi olarak kullanılmaktadır. Çalışmanın amacı, mimarlık eğitiminde mekan dizim yöntemi kullanılan atölye çalışmalarının incelenmesi neticesinde öğrencinin; • mekanı sorgulama, • mekânsal ilişki ağı oluşturabilme • mekanı bütüncül tasarlayabilme, • mekansal kurgu becerisi geliştirme yetisinin nasıl ve ne yönde geliştiğinin araştırılmasıdır. Çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda tasarım eğitiminin mekan dizim yöntemi bağlamında ele alınması şekillendirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mekan Dizim, Mimarlık Eğitimi, Mekan Kurgusu

The Use of Space Syntax Method for Developing Spatial Skills in Architectural Design Education

Abstract

The main task of the architects is to create space. The space created by the architect influences the users and the environment, so communication is created between the user and the space. The movement of the user in the room warns the body and the body stimulates the sense of space in the mind. The space is perceived by the human movement, the form and boundaries of the space are determined by human movements, senses and perception. The architect designs and manufactures in physical space in his / her own experience. Space concept experienced by the architect with the conceptual value and the space sensation experienced is not the same. In the design process, architects need a scientific and research-based method to test design ideas and understand the possible effects of the suggestions they make. In this point, the method of spatial arrangement is a means of creating the space fiction with numerical calculations in architectural design. Basically, the relations of the parts of the space with each other; the method of space syntax analyzing the potentials of gathering people by analyzing the movement and field of view of people is used as a method of understanding and editing the place for students in architectural design education in recent years. The aim of the study is to examine the workshop studies using the method of spatial arrangement in architectural education; • questioning the place, • create a spatial relationship network • to be able to design the space holistically, • to explore how and in

what capacity the capacity to develop spatial editing skills develops. It is aimed to form the architectural design education in the context of space syntax method in the direction of the data obtained in the study.

Keywords: Space Syntax, Architecture Education, Space Configuration

Mimari Tasarım Yöntemleri Üzerine Yaklaşımların Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Altay Çolak - Ansu Yetiz Özden

ÖZ

Mimarlık sanatı son yüzyıllarda kendisine ilham verecek farklı biçim ve fonksiyon arayışlarını sanat akımları aracılığıyla ortaya koymuştur. Minimalizmden ekspresyonizme, modernizmden dekonstrüktivizme kadar birçok akım mimara yön vermiştir. Günümüzde, özellikle son on yıllarda ise bilişim teknolojisinde yaşanan hızlı gelişmeler ve bilgisayar teknolojisindeki ilerlemeler mimarlığın farklı disiplinlerden yararlanmasını sağlayarak esnek tasarımlar üretmesine katkı sağlamıştır. Özellikle bilgiye ulaşmada yaşanan kolaylıklar, günümüz mimarlığını çeşitli meslek dalları ile bir araya gelmesine ve bilgi alışverişi yapmasına imkan tanımıştır. Bu bağlamda mimarlık, felsefeden biyolojiye, doğadan tıp bilimine kadar kadar çeşitli disiplinlerden gerek pragmatik gerek semantik gerekse de sentaktik açıdan yararlanmasını bilmiş ve farklı yorumlar ortaya koymuştur. Bu farklı yorumlar mimarın tasarımına bağlı olarakta değişiklik göstermiştir. Meydana gelen bu değişimlere bağlı olarak mimari tasarımlarda artık yeni yöntemler ön plana çıkmaya başlamış ve kütlelerde sıra dışı formlar, farklı kavramlar ve biçimler ortaya çıkmıştır. Mimaride ortaya çıkan yeni yöntemler tasarımda yer almaya başlamıştır. Bu çalışma ile sosyal bilimden tıp bilimine kadar mimari tasarım sürecine yönetsel olarak katkı sağlayan bu disiplinlerin ortaya koyulması ve bu disiplinlerin pragmatik, semantik ve sentaktik açıdan yorumlanmasını amaçlanmıştır. Çeşitli disiplinlerden beslenen bu yöntemlerin sınıflandırılması ve örnekler eşliğinde açıklanmasına çalışılmıştır. Ayrıca bu yöntemlerin tasarım süreci boyunca sanat alanında eğitim gören öğrencileri de katkı sağlayacağı ve farkındalıklarını arttıracığı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mimari Tasarım, Tasarım Yöntemleri, Pragmatik, Semantik, Sentaktik

Mimaride Köşe Yapıların Sınıflandırılması ve Tarihsel Dönüşümü Üzerine

Arş.Gör. Nur Yılmaz - Prof.Dr. Fazilet Duygu Saban

ÖZ

Köşe yapılar, iki sokağın kesişiminde yer alan ve sokağa bakan tek cephesi bulunan bir yapıya kıyasla iki cephesinin aynı anda algılandığı özel yapılardır. Mimari tasarımda bir yapının biçimsel özelliği bakımından genellikle en çok vurgu yapılan yüzeyi giriş veya ön cephesi olduğundan, köşe yapılar, sokak ile kurduğu ilişki ve iki ana cepheye sahip olmaları nedeniyle mimari açıdan önemli yapılardır. Mimarlar açısından köşe yapıların özellikli olmasını sağlayan bir diğer husus ise, kentin kesişim ve buluşma noktaları olan kent köşelerini tanımlayıcı özelliklerinin bulunmasıdır. Ayrıca, mimarların köşe yapı tasarlarırken, köşede bulunma durumunu tasarımına dâhil ettiği, projelerin tasarım raporlarında ve söylemlerinden okunmaktadır. Kimi zaman köşeyi boşaltarak, kimi zaman çıkımlar yaparak, kule ekleyerek veya keskinleştirerek köşede bulunma durumuna bir gönderme yaptığı görülmektedir. Bu örneklerle klasik dönem yapılarında rastlandığı gibi günümüz mimarisinden de örnekler verilebilmektedir. Literatür incelemelerinde, kentinin karşılaşma noktası olan köşelerin tasarımında tasarımcıların farklı bir bakış açısı edinmesi gerektiği vurgulanmış, "köşede bulunma durumunun " konumsal bir parametre olmasından öte bir önemi olduğu görülmüş, bir buluşma noktası olarak tanımlanan köşelerin, sosyolojik, (kültürel) bir öneme de sahip olduğu tespit edilmiştir. Mimarlık söyleminde köşe kavramının farklı anlamlar ile bulunması bu konunun araştırma değerini ortaya koymaktadır. Bu çalışma kentin önemli yapı taşları olan köşeler ve bu köşeleri tanımlayan köşe yapıların kronolojik sınıflandırmasını yaparak bu yapıların mimari dil özelliklerinin tarihsel dönüşümünün ortaya konulmasını amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, köşe yapıların, konumsal değerinin önemli bir tasarım problemi olduğu savunulmuş ve köşe yapıların tarihsel dönüşümünün araştırılması hedeflenmiştir. Çalışmanın yöntemi, mimari araştırma yöntemlerinden korelasyon araştırma başlığı altında incelenen "ilişki araştırması" olarak belirlenmiştir. Çalışmada belirlenen tarih aralıklarına (19.yy-20.yy-21.yy) ait örneklerin mimari dil ile köşeyi kullanma biçimi parametreleri bakımından karşılaştırmalı analizi yapılmıştır. Köşeyi kullanma biçimleri, literatürde incelenen örneklerden yola çıkarak; açısız (pahlı), kavisli, kule köşeli (anıtsal) olarak belirlenmiştir. Çalışma sonucunda köşe yapıların tarihsel dönüşümünü, mimari dil ve köşeye tutum parametreleri üzerinden analiz yapılmış, dönemsellikleri içeren bir tablo ortaya konulmuştur. Sonuç olarak çalışma, kentsel kurguda ve mimarlık tarihi boyunca önemli bir yeri bulunan köşe yapıların mimari özelliklerinin tarihsel olarak dönüşümünü sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Köşe Kavramı, Köşe Yapılar, Karşılaştırmalı Analiz, Tarihsel Sınıflandırma

Mimarlık ve Sinema Etkileşimi Bağlamında Bilim Kurgu Sinemasında “sinemasal Mekan”

Arş.Gör. Belis Öztürk - Dr. Öğr.Üyesi Aslı Akyıldız Hatırnaz

ÖZ

Mimarlık, müzik, resim ve heykel gibi birçok sanat alanı ile ilişki içerisinde olmuştur. Bahsedilen sanat dalları zaman zaman mimari tasarımın bir parçası olmuş; mimari zaman zaman bu sanat dallarının konusu ya da fonu olarak karşımıza çıkmıştır. Sinemanın icadı ile mimarlığın ilişki kurduğu sanat dallarına bir yenisi eklenmiştir. Sinemanın icadıyla başlayan mimarlık sinema ilişkisi, günümüze kadar farklı şekillerde gelişerek sıkı bir bağa dönüşmüştür. İki alan da birbirlerinden etkilenmiş ve birbirlerini kullanmışlardır. Bu etkileşim iki yönlü olarak gelişmiştir ve sinemanın başlangıcından günümüze kadar farklı şekillerde kendini göstermiştir. Mimarlığın yoğun bir biçimde sinema tarafından kullanımı doğal bir sonuç olarak mimarlığın bundan farklı boyutlarda geri besleme sağlamasını beraberinde getirmiştir. Sinema, mekânının baskın algısını kendi teknikleri ile sinemasal mekân olarak yeniden üretmektedir. Bu nedenle yapılan her filmin gerek görsel, gerek düşünsel olarak mimarlığa katkı sağlayacak bilgiyi içinde barındırdığı söylenebilir. Özellikle geleceği anlatan bilim kurgu sineması örneklerinin geleceğin kentleri ve yapılı çevresi konusunda tasarımcılara yeni yollar açtığı söylenebilir. Bu bağlamda bu çalışmanın yönteminde, bilim kurgu sineması örnekleri üzerinden sinemasal mekânlar incelenerek tasarım alanına katkısı ele alınmakta; mimarlık ve sinema etkileşimine neden olan etmenler belirlenerek hangi yollarla bu etkileşimin gerçekleştiği, mimarlığın bu etkileşimden ne şekilde fayda sağladığı ya da sağlaması gerektiği, üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sinemasal Mekan, Bilim Kurgu, Bilim Kurgu Sineması ve Mekan

Niğde İlindeki İlkokul Bahçelerinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Gülbin Çetinkale Demirkan - Dr. Öğr.Üyesi Gülden Sandal Erzurumlu

ÖZ

Günümüzde, plansız gelişen kentlerin en büyük problemi artan betonlaşmadır. Geleceğimizin parlayan değeri olan çocuklarımız için ise fiziksel çevresindeki oyun alanları, sağlıklı bireyler olarak yetişmelerinde önemli bir faktördür. Ancak, kentsel alanlarda kendisine güvenli oyun alanı bulamayan çocuklar, televizyon ve bilgisayar gibi teknolojinin getirilerine daha bağımlı hale gelmektedir. Böylece doğa ile daha az etkileşimde bulunan, doğayı ve kendisini keşfedemeyen, yaşlılarıyla yaratıcı oyunlar kuramayan ve sosyallikten yoksun pek çok çocuk topluma bu şekilde dahil olmaktadır. Zamanının çoğunu okulda geçiren, özellikle ilkökul çağındaki çocuklar için, okul bahçeleri, arkadaşlarıyla zaman geçirerek sosyalleşebildiği, oyun oynayabildiği, fiziksel ve zihinsel aktivitelerde bulunabildiği alanlardır. Bu çalışmada, okul bahçelerinin çocukların gelişimindeki öneminden yola çıkılarak, Niğde kent merkezindeki okullardan rastgele seçim yapılmıştır. Seçilen okulların öğrenci başına düşen açık alanı, bahçe kullanımı, donatı elemanlarının ve oyun alanı olarak değerlendirilen alanların durumu tespit edilmiştir. Ayrıca okul bahçelerinde çocukları tehlikeye atan durumların varlığı değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, okullardan elde edilen verilerin ışığında, okul bahçelerinin çocuklara güvenli oyun alanı oluşturması ve çocukların gelişimine katkıda bulunacak şekilde planlanması için bazı öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Niğde, Planlama ve Tasarım, Okul Bahçeleri, Kentleşme

Assessment of the Landscape of Elementary School Gardens: Niğde City Example

Abstract

Today, the biggest problem of unplanned developing cities is increasing urbanization. For our children who are our bright future, playgrounds in the physical environment are an important factor in growing up as healthy individuals. However, children who can not find a safe playground in urban areas become more dependent on the technology such as television and computers. Thus, there are many children who are less interacted with nature, who can not discover nature and themselves, can not play creative games with their peers and lacking sociality are being included in society. Especially for children in the elementary school age who spend most of their time in school, school gardens are areas where they can socialize with friends, play games, find physical and mental activities. In this study, random selection has been made from the schools in the city center of Niğde, taking into account the importance of school gardens in the development of children. The situation of the selected schools, the open space per student, the use of the gardens, the elements of the equipments and the areas determined as playgrounds were determined and the presence of situations that put children at risk in the school gardens has been evaluated. As a result, in the light of the data obtained from the schools, some suggestions have been made for the establishment of safe playgrounds for children in school gardens and to plan the school gardens to contribute to the development of children.

Keywords: Niğde, Planning And Design, School Garden, Urbanization

Osmanlı Ayıntab Sancağı'nda Tarihi Ticaret Aksının Kentin Şehircilik ve Mimari Gelişimine Etkileri

Prof.Dr. Nakış Karamağaralı - Prof.Dr. Zuhul Özcan - Araştırmacı Burçin Kutsal

ÖZ

Ayıntab, 15.yy'dan 20.yy'ın başına kadar Osmanlı Devleti'nin önemli sancaklarından biri olmuştur. Bu bildiride, tarihi Ayıntab Kenti'nin kuruluşundan Osmanlı Dönemi'nin sonuna kadar ticari faaliyetlerinin kentin şehircilik ve mimari yapısı üzerindeki etkisi ortaya konulmaktadır. Çalışma kapsamında öncelikle Ayıntab'ın tarihi ve kuruluşu araştırılmıştır. Kentin gelişimini anlayabilmek için Osmanlı Dönemi öncesinden başlanarak, Osmanlı Dönemi sonuna kadar haritalandırma metodu kullanılmıştır. Bu yöntem ile kent içindeki ticari akslar, bu akslar üzerindeki yapılaşmalar tespit edilmiştir. Aksların ve yapıların yüzyıllar boyunca devamlılığı ya da değişimleri belirlenmiş, kent içinde yüzyıllara göre farklılaşan düğüm noktaları, odak noktaları ve işaret öğeleri saptanmıştır. Ticari yapıların ve yapı komplekslerinin kent içindeki aksları nasıl değiştirdiği ve kent morfolojisine etkileri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ayıntab, Tarihi Ticaret Yapıları, Uzun Çarşı

Retrofit Uygulamalarında Aydınlatma Sistem Seçiminin Analitik Hiyerarşi Süreci (Ahp) Yöntemiyle Belirlenmesi

Arş.Gör. Kasım Çelik - Prof.Dr. F. Rengin Ünver

ÖZ

Aydınlatmanın, öğrenme ve öğretme eylemlerinde önemli rol oynadığı okul binalarında, aydınlatma sistemlerinin bakım ve onarım işlemlerinin belli zaman aralıklarıyla gerçekleştirilmesi gereklidir. Zamanla işlevini yerine getiremeyen ya da eskiyen sistemlerin daha etkin sistemlerle değiştirilmesi işlemi olan retrofit uygulamaları, aydınlatma sistemlerinde sıkça uygulanan bir yöntemdir. Aydınlatma sistemlerinin farklı bileşenleri ve çeşitli koşulları göz önüne alındığında, bazı durumlarda retrofit işlemlerinde birden fazla iyileştirme seçeneği tasarımcının karşısına çıkabilmektedir. Böyle durumlarda hangi ölçütlere göre seçim yapılacağı ve hangi durumların öncelikli olacağı gibi sorular karar verme sürecini uzatmaktadır. Gerekli aydınlatma koşullarını sağlayan birden fazla iyileştirme seçeneği arasında amaca/amaçlara en uygun bir veya birkaç alternatifin seçilmesi için "Karar Destek Sistemleri (KDS, ing. Decision Support Systems, DSS)"nden yararlanılması söz konusudur. Karar destek sistemlerini kısaca, bir karar aşamasında, toplanmış bilgilerden faydalanarak karar vermeyi kolaylaştıran sistemler olarak tanımlamak mümkündür. Farklı yöntem ve türleri bulunan bu sistemlerden biri olan "Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS, ing. Analytic Hierarchy Process, AHP)" çok ölçütlü karar verme yöntemidir. AHP, ikili karşılaştırmalar ile karar vermede etkili ölçütlerin önem derecelerini ve karar alternatiflerinin sıralamasını gerçekleştirmekte kullanılır. Bu yöntemle belirlenen ölçütlere uygun olarak en optimum çözümün en kısa sürede seçilmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmada Adana'daki bir ortaokul binasının bir sınıfında gerçekleştirilmesi planlanan retrofit uygulaması için belirlenen aydınlatma alternatifleri arasından en uygun olanının seçilmesinde AHP yöntemi kullanılmıştır. Sınıftaki aydınlatma açısından yetersiz alanlar yerinde ölçme ve Dialux aydınlatma programı aracılığıyla belirlenmiş, görsel konforu oluşturan parametrelerin (Yatay aydınlık düzeyi; Eh, Yatay aydınlığın dağılımı; Uh, Düşey aydınlık düzeyi; Ev, Düşey aydınlığın dağılımı; Uv, Kamaşma; UGR ve Renksel geriverim; Ra) AHP yöntemiyle önem dereceleri belirlenmiştir. Daha sonra puanlama yöntemi aracılığıyla aydınlatma alternatifleri sıralanarak en uygun sistemin seçimine karar verilmiştir. Yapılan çalışmanın, tasarımcılara aydınlatma sistem seçimindeki karar verme aşamasında yardımcı olarak, tasarım sürecini hızlandırması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aydınlatma, Analitik Hiyerarşi Süreci, Retrofit

Ruhunu Yeniden Kazanmaya Çalışan Kimlikler 'mimari Bütünleme Bağlamında Sahip Ata Kervansarayının İncelenmesi'

Doç.Dr. Hicran Hanım Halaç - Öğr.Gör. Ece Güler

ÖZ

Tarihsel bir gelişime dayanan koruma yaklaşımı, düşünölmeye başlandığı ilk andan itibaren bugüne tartışılmaya açık bir kavramdır. Geçmiş yaşatabilmek, hafızayı koruyabilmek adına 'özgünlük' kavramı, koruma yaklaşımının temel mesnetlerinden biri olmaktadır. Çeşitli etmenlerden dolayı bir kısmı zarar görmüş veya yok olmuş yapılara nasıl yaklaşılması gerektiği; hafızanın, dolayısı ile kimliğinin yitirilmemesi çabası özgünlük bağlamında irdelenmektedir. Mimari korumanın içerisinde yer alan tarihi anıtlarda bütünleme yöntemi, korumanın önde gelen isimleri tarafından 18. yüzyıldan beri tartışılmaktadır. Süreç içerisinde gelişerek kuramsal temele oturtulmuş ve 20. yüzyıl itibari ile ulusal ve uluslararası tüzüklerle yasal çerçevesi oluşturulmuştur. Geçmişte ve günümüzde anıtlar üzerinde bütünleme teknikleri ile yapılan uygulamalar, tarihi esere kattığı ya da kaybettirdiği değerler bağlamında üzerinde düşünölen bir konu olmuştur. Tarihe tanıklık eden, işlevi ve mimarisi ile başlı başına özgünlüğe sahip anıt türlerinden olan kervansaraylar, çağdaş dünya ile geçmiş arasında köprü kurmaktadır. Bunun yanı sıra yaşamları boyunca çeşitli hasarlara maruz kalan söz konusu anıt türlerinin bir kısmı bütünlüğünü kaybetmektedir. Kendisinden koparılan parçalarla zamana direnen bu yapılara bütünlüğüne kavuşturmak adına çeşitli müdahaleler yapılmaktadır. Bu bağlamda Afyon İli, Sultandağı İlçesi'nde bulunan Sahip Ata Kervansarayı çalışmamıza konu olmaktadır. Çalışma kapsamında öncelikle 'Bütünleme' kavramının kuramsal yaklaşımları ve tarihsel gelişimine yer verilmiştir. Daha sonra sırasıyla anıtın bütünlüğünü bozan-tehdit eden etmenler ve bütünleme ölçütleri ele alınmıştır. Bütünleme ölçütleri içerisinde; yasal boyutları, bütünleme kararının alınması, ne ölçüde yapılması ve nelere dikkat edilmesi gerektiği işlenmektedir. Bilgi ve belge envanterinin bütünleme açısından önemine vurgu yapılmaktadır. Bütünleme çeşitleri sırasıyla replikasyon, reproduksiyon, reinstatement, compensation, analogi, anastilosis, özgün form-malzeme ve teknik, modern malzeme-form ve teknik olarak tablo halinde uygulanmış örneklerle açıklanmaktadır. Tüm bu verilerin ışığı altında Sahip Ata Kervansarayının tarihçesi, mimarisi ve önemi kısaca anlatılmakta ve bütünleme açısından incelenip değerlendirilmektedir. Çalışmanın oluşturulabilmesi amacıyla literatür incelemesi yapılmış, Çalışma konusu Sahip Ata Kervansarayı'nın Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğü ve Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nden temin edilen rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri, raporları ve fotoğraflarından, yerinde tespitler ve fotoğraflardan faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bütünleme, Sahip Ata Kervansarayı, Koruma Ölçütleri, Restorasyon

Sivil Mimarlık Yapılarının Korun(Ma)ması Üzerine: Ankara Yenimahalle Örneği

Araştırmacı Reha Can Yılmaz - Doç.Dr. Özlem Sağıroğlu

ÖZ

Cumhuriyetin ilanının akabinde; Başkent olarak ilan edilen Ankara'da karşılaşılan en önemli sorunlardan birini konut sorunu oluşturmuştur. Başkent ilanı ile birlikte nüfus artışındaki hız ve Cumhuriyet rejimi ideolojisiyle birlikte gelişen çağdaş bir kent oluşturma amacıyla Ankara; imar sorununa çözümler ve yaklaşımlar açısından Türkiye'deki imar anlayışını tanımlayıcı bir rol oynamıştır. Ülke çapında geliştirilen konut politikaları için şekillendirici bir rol oynayan Ankara kenti, Mülk- konut anlayışı ile yapılan Arsa – Altyapı programlarının ilk örneğini de Yenimahalle ilçesinde barındırmaktadır. 1948 yılı ve sonrasında yapılan bu konutlardan, günümüze çok az sayıda örnek kalmış olup; çok hızlı bir şekilde yerlerini apartmanlara bırakmaktadır. Bu bildiri kapsamında, 1948 yılı ve sonrasında, Ankara ili Yenimahalle ilçesinde Arsa- Altyapı programı kapsamında devlet eliyle yapımı desteklenen konut yapılarının araştırılması, tespit ve belgelenmesi; bu yapıların korunmasına yönelik problemlerin tespiti amaçlanmıştır. Bildiri kapsamında, Yenimahalle ilçesinde, günümüze ulaşan özgün konutların yer ve mevcut durum tespiti yapılmış; yapılardaki değişme ve bozulmalar tespit edilmiştir. Tespit edilen bu problemler, Çınar ve Miralay Nazım Bey sokakta bulunan yapıların 2012-2018 yılları arasındaki nitel ve nicel değişimleri üzerinden detaylandırılarak; fiziksel ve işlevsel bağlamda korunmalarına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yenimahalle, Sivil Mimarlık, Konut, Kooperatif, Ankara

Sonsuz Mekan Kavramının Post Modern Toplumlarda Kaos Teorisi Üzerinden Okunması**Mehmet Burak Konkan - Doç.Dr. Arzu Özen Yavuz****ÖZ**

İlk olarak fizik ve matematik alanında ortaya çıkan kaos teorisi; doğanın öklidiyen bir bağıntı ile anlaşılabilen formlarını anlamlandırmak için geliştirilmiştir. Daha anlaşılabilir bir tanıma indirgenecek olursa; düzensizliğin düzeni olarak tanımlanabilir. Kaos teorisinin ortaya atılmasından itibaren sosyoloji, psikoloji ve mimarlık gibi bir çok alan da kaotik okumalar ve çözümlenmeler yapılmaya başlanmıştır. Sonsuz mekan kavramı ise Vitruvius'dan günümüze gelen mimarlık anlayışlarının bütünü anlamak ve yorumlamak için ortaya koyulan bir değerlendirme kriteridir. Mimarlık temelde mekan tasarlama sanatıdır. Nitelikli mimari eser ise nitelikli tasarlanmış mekanlar bütünüdür. Burada bahsedilen mekan kavramı bir boyut ya da geometriden bağımsızdır. Çünkü mekan tasarımında bir çok kriter aynı anda ele alınır. Örneğin fiziki yaşam koşullarının getirdiği zorunluluklar, kültürel birikimler, işlevsel gereklilikler v.b. Mimari mekan ise yapısal ve işlevsel gerekliliklerin; soyut ve somut atıfların toplamının fazlasıdır. Heidegger'e göre mimari mekan ancak iskan ile mümkündür. İskan kavramı ise bir yapıyı oluşturan bileşenlerin; aynı zamanda yapı üzerinde bir aidiyetlik duygusu oluşturmaları ile mümkündür. Bu fark ev ile yuva arasındaki fark olarak ele alınabilir. Günümüz post modern toplumunun ihtiyaç ve gereklilikleri; geçmişten günümüze çeşitli değişikliklere uğramıştır. Bu değişiklikler teknolojinin getirdikleri yanı sıra insanların yaşam tarzlarını ve standartlarını değiştirmesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda günümüz mimarlık sorunlarının önceki dönemlere göre farklılık ve karmaşa göstermektedir. Antik Yunandan günümüze kadar gelen süreç içerisinde sonsuz mekan kavramı öklidiyen bağıntılar ve geometrik formlar ile anlaşılmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte doğa tasfirleri ve bu tasfirlerin soyutlamaları bezemelerde kullanılsada; burada amaç bir bağıntı kurmaktan değil çoğunlukla doğanın gözlemlenebilir geometrisini taklit etmektir. Sonuç olarak günümüz postmodern toplum yapısına bakıldığında; kaotik düzeninin öklidiyen bir bağıntı ile okunamayacağı aşikardır. Bu çalışmada yukarıda bahsedilen nedenler ışığında; postmodern mimarlığın günümüz karşılığını, kaos teorisi üzerinden okuyarak kaotik mimari mekan tasarımını açıklamayı ve post modern toplumlar için sonsuz mekan kavramını yeniden ele almayı amaçlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sonsuz Mekan, Kaos Teorisi, mimari Mekan, Kaotik Tasarım, Üretken Mimari Tasarım

Sosyal Değişimin Kentsel Mekandaki Yansımaları

Öğr.Gör. Ayşe Manav

ÖZ

Mersin kent merkezindeki yapılaşma incelendiğinde, eski merkez denilen çarşı tarafı merkezi iş alanını oluşturmaktadır. Bu bölgede; tescilli sivil ve anıtsal yapılar ile yeni iş hanları ve kamu binalarının oluşturduğu kentsel bir sit alanı, sit alanı dışında kalan ofis, okul, sağlık, kültür yapıları ve liman yer almaktadır. Merkezden batıya doğru gittikçe, Cumhuriyet meydanı ile başlayıp, Müftü deresi ile sonlanan Çamlıbel yerleşimi yer almaktadır. Çamlıbel yerleşimini kuzeyde Silifke Caddesi, güneyde ise İsmet İnönü Bulvarı sınırlandırmaktadır. Bu yerleşimin çoğunu konut dokusu oluştursa da çarşının kapasitesinin dolması ile beraber, apartman binalarda yer yer iş yerleri açılmaya başlanmıştır. Kısa geçmişe kadar kent in ort ve üst gelirli yerlilerinin yaşadığı Çamlıbel Bölgesi'nin kuzey kısmındaki boş konutlar, 2011 yılında başlayan iç savaş sonrası göç eden Suriyeliler tarafından ikamet amaçlı kullanılmaya başlanmıştır. Bir yandan bu konutlar dolarken, diğer yandan bölgenin güney kısımlarında Mersin'in yerlileri oturmaya devam etmektedir. Bu noktada Atatürk Caddesi doğal bir sınıra dönüşmüştür çünkü caddenin kuzey ve güney kısımları arasında hem sosyal hem de fiziki olarak farklılıklar göze çarpmaktadır. Çamlıbel Bölgesi içerisindeki 4314 numaralı sokak, göç sonrası geçirdiği bu değişikliklerin gözlenebilmesi açısından iyi bir örnektir. Silifke Caddesi'nden başlayıp Atatürk Caddesi'ne kadar uzanan sokak üzerinde, çeşitli büyüklüklerde ve yapım tekniğinde yapılmış yapılar vardır. Bu yapıların cephelerinde ve yine sokakta yer alan kentsel donatılarda, bir işaretleme ögesi olan ve alansallık kavramını da görebileceğimiz grafiti örnekleri yer almaktadır. Bilindiği gibi grafiti en basit hali ile bir karşı duruş ifadesidir. Aynı zamanda, sahibinin bir işareti ya da bir topluluğun yaşadığı bölgeyi tanımlaması için kullanılan araç olarak tanımlanmaktadır. Son zamanlarda da bir çeşit sokak sanatı olarak kabul edilmekte, bu kapsamda incelenmekte ve üretilmektedir. Bu ifade biçimlerinin üretilmesinde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. 4314 numaralı sokak üzerinde yer grafiti örnekleri göç etmiş bir topluluğun bir arada olma ve alanlarını işaret etme yöntemi olarak kabul edilebilir. Bu örnekleri aynı zamanda birer sanat ögesi olarak da kabul etmek mümkündür. Çünkü sokak üzerinde çeşitli tekniklerde üretilmiş grafiti örnekleri görülmektedir. Bu çalışmanın amacı göç sonrası değişen bu sokağın önceki ve şimdiki halini karşılaştırıp değişiklikleri ortaya çıkarmak, üretilmiş grafiti örneklerinin değerlendirmesini yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Grafiti, Göç, Kent, Mersin, Suriye

Tasarım Eğitiminde Bilgisayar Teknolojilerinin Yeri Üzerine Eleştirel Yaklaşımlar

Prof.Dr. Abdullah Togay - Dr. Onur Özgür

ÖZ

Tasarım, çok yönlü tanımlamalarla geniş bir çatı kavram olup, çok zaman sistemden uzak düşünülmemeyecek içeriğiyle bir analiz süreci ve uygulamalar bütünüdür. Yaşanan teknolojik gelişmeler, tasarım açısından ele alındığında, tasarımcının sorumluluğuna yüklenen bilindik temel faaliyetlerin yetersiz kaldığını göstermektedir. Tasarım pratiği ve düşüncesinde süregelen bu süreç, endüstriyel gelişimle birlikte değişim göstermiştir. Endüstri devrimi, tasarım süreçlerini etkileyen en önemli dönüm noktalarından biridir. Tasarım açısından bu süreci takip eden diğer önemli dönüm noktası da bilişim çağına geçiştir. Bilgisayar ve iletişim teknolojisi alanında yaşanan gelişmeler dünya ölçeğinde bir değişimi tetiklemiş ve bilgi çağı olarak bilinen yeni bir dönemi başlatmıştır. Bu etkiler, tasarım alanlarına ve dolayısı ile eğitime de yoğun bir şekilde nüfuz etmiştir. Ancak süreç ve sonuçları izlendiğinde öğretim programlarının birbirinden farklı yorumlarla bu etkiyi yansıttığı görülmektedir. “Öğrenciler tasarım eğitimi sürecinin neresinde ve ne şekilde teknoloji ile tanışmalı ve ne yoğunlukta kullanılmalıdır” sorusuna odaklanan çalışmalar olmaksızın alınan kararlar, önemli bir tartışmayı da ortaya koymaktadır. Bu çalışma ile eğitimin, tasarım pratiğine yansımaları ile teknolojinin ele alınma biçimi üzerine bir tartışma yapılacak ve yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar Destekli Tasarım, Tasarım, Tasarım Eğitimi, Cad

Tasarıma Bilgi Girişinde Göz İzleme Teknolojisinin Kullanımı

Arş.Gör. Ezgi İlhan - Prof.Dr. Abdullah Togay

ÖZ

Tasarım teknoloji etkileşimi; ürün, kullanıcı ve tasarımcı üçgeninde önemli bir ilişkidir. Teknolojik gelişmelerin ürün tasarımlarını farklı açılardan etkilediği görülmektedir. Bu etki tasarımı yapılan ürün ve girdi sağlayabilecek teknolojilere göre değişken yelpazede çalışmalara konu olmaktadır. Bu çalışmanın amacı göz izleme teknolojisinin tasarım süreçlerine girdi sağlamak üzere etkinliğini tartışmaktır. İnsanlar dış dünyadan gelen %90'dan fazla bilgiyi gözleriyle algılar. Kullanıcıların ürünleri yorumlayışı da görsel unsurlar odağında olduğundan, beş duyu organının en çok öne çıkanı göz olmaktadır. Ancak, göz bebeği hareketleri kısa süreli hafızadan silinmekte, gözlerin gerçekte baktığı yer %47 oranla bakan kişi tarafından unutulmakta veya dile getirilmemektedir. Bu sebeple görsel çalışmanın sözel olarak değil, göz izleyicilerle kayıt altında tespit edilmesi faydalı olacaktır. Göz izleme, araştırmacıların görsel ilgiyi anlamalarına yardımcı olan bir teknolojidir. Gözün odaklandığı yerler ve ürüne bakarken duyulan heyecan; ürünün nasıl değerlendirileceği ve kullanılacağıyla ilgili tasarımcıya sağlam bir bilgi kaynağı oluşturur. Kullanıcının tasarımlarla ilgili ne gördüğü, nereye çok baktığı, ne düşündüğü ve nasıl hissettiği gibi sorular göz izleme teknolojisi kullanarak cevaplanabilir. İnsan içerikli akademik ve bilimsel çalışmalar, pazarlama, psikoloji, mühendislik ve özellikle ürün tasarımında kullanılan göz izleme teknolojisi; web tasarımı, ambalaj tasarımı, kullanıcı deneyimi tasarımı, insan-bilgisayar etkileşimi ve bilgisayar oyunu tasarımı çalışmalarında kullanılır. Literatür incelendiğinde, araba iç tasarımı, ürün tasarım sunumları, Çin'de mobilya malzemesi ve renk seçimi ve Helsinki'de "tasarım algısı" çalışma kapsamında ürün ve psikoloji odaklı araştırmalar dikkat çekmektedir. Türkiye'de ise göz izleme popülerliği artan bir teknoloji olarak kullanılmakta, farklı çalışmalara konu olmaktadır. Bu konuyla ilgili; bilgisayar/elektrik-elektronik/endüstri mühendisliği, biyomühendislik, dilbilim, eğitim/öğretim, psikoloji/psikiyatri, endüstri ürünleri tasarımı, bilim ve teknoloji, coğrafya, diş hekimliği, gazetecilik, istatistik, işletme, reklamcılık, spor ve turizm disiplinlerinde toplam 98 adet yüksek lisans ve doktora tezi yazıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ürün Tasarımı, Tasarımcı, Teknoloji, Göz İzleme

Teknoloji –Tasarım İlişkisinin Kent Mobilyaları Özelinde İncelenmesi: Çukurova Bölgesi Örneği

Arş.Gör. Gülçin Gündüz - Dr. Öğr.Üyesi Tülay Özdemir Canbolat

ÖZ

Teknolojinin gösterdiği gelişme hızı, toplumsal yaşamın birçok alanını etkilemiş ve değiştirmiştir. Teknolojinin değişime uğrattığı önemli alanlardan biri de tasarım konusudur. Teknolojik gelişmeler son yıllarda tasarımın pek çok alanında etkiye sahiptir. Çağın gelişimine uygun olarak tasarlanan ürünlerin üretim aşamasında teknolojiden faydalanılmaktadır. Üretim alanında sağlanan gelişmelerle birlikte tasarımlar, kullanıcıların günümüz ihtiyaçlarına cevap vermek üzere biçimlenmektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte insanların gereksinimleri ve yaşam biçimleri, sosyo-kültürel yapı, mekansal yapı ya da kentsel yapı üzerinde farklılıklar oluşturmaktadır. Teknolojinin gelişimi ile birlikte insanların günlük hayatlarındaki hareketlilik de artmıştır. Artık çoğu insan iletişimi ya da iş olanaklarını bir mekana bağlı kalmadan, teknolojiyi kullanarak hareket halinde gerçekleştirmektedir. Bu değişim ile beraber açık ya da kapalı kamusal alanlarda kent mobilyaları tasarımları önem kazanmaktadır. Özellikle bilgiye hızlı ulaşma ve iletişim konusundaki ihtiyaçlar doğrultusunda kent mobilyaları tasarımları da değişime uğramıştır. Bu çalışma, değişen yaşam kültürü ile beraber, kullanıcıların halka açık mekanlarda duydukları teknolojik gereksinimlerin kent mobilyaları ile nasıl karşılandığını mevcut örneklerle ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında teknolojinin tasarım ile ilişkisi kent mobilyaları çerçevesinde, Adana ve Mersin illerindeki örneklerle incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Mobilya, Teknoloji, Tasarım, Kent Mobilyaları, Çukurova

Tüketim Kültürü Bağlamında Alışveriş Merkezlerinde İç Mekan Tasarım Yaklaşımları

Arş.Gör. Ayşe İpek Ergene

ÖZ

Postmodern süreçte, tüketim kültürü bireylere yeni kimlikler kazandırmakta ve tüketim odaklı birçok alışkanlık hayatımıza girmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda, bireyler tüketim süreçlerinin manipülatif etkisine sıkça maruz kalmakta, yaşanan değişimlere ayak uydurmaya çalışarak tüketim toplumunu bir parçası haline gelmektedir. Günümüzde tüketmek kelimesi, üreten ve tüketen ilişkisinin çok ötesinde bir konumda yer almaktadır; tüketim herhangi bir ürünü satın almanın yanında hizmet, imaj ya da bireyin kabul görme arzusunu tatmin edecek kimlik satın alma durumunu tarif etmektedir. Tüketmenin en etkili şekilde sürdürülebildiği mekânlara alışveriş merkezlerini örnek göstermek yanlış olmayacaktır. Özellikle orta sınıftan bireylerin bir gününü rahatça geçirebileceği bu mekânlar “organize etme yeteneği” ve “güvenilir” olması sebebiyle tercih edilmektedir. Günümüz bireyi sosyal yaşantının bir parçası haline gelen bu mekânların sunduğu birçok tematik etkinlik ve oluşturduğu faaliyet alanları sayesinde, tüketim eylemini gerçekleştirirken, bir yandan da eğlenip, sosyalleşip, öğrenmektedir. Alışveriş merkezlerinde genel olarak tercih edilen mimari ve iç mimari dil, bireyleri büyülemek, zevk aldığına ikna etmek, zaman kavramını unutturarak uzun süreler mekânda kalmasını sağlamak üzerine özelleşmektedir. Alışveriş merkezleri gibi tüketim mekânlarının, mimari ve iç mimari tasarımında bireyleri manipülatif olarak etkileyecek, görünür ve örtük algılarına girecek uyarımlar kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı bir tüketim mekanı olan ve rastgele örneklem yoluyla seçilen İstanbul Anadolu yakasında bulunan Palladium alışveriş merkezini, konuyla ilgili literatüre dayandırıp, kavramsal olarak incelemek ve görsel çözümlene yapılarak, bu mekan için iç mimari açıdan ele alındığında ortaya çıkan manipülatif sonuçları değerlendirmektir. Çalışmanın yöntemi kuramsal tartışmanın yanında görsel çözümlenidir.

Anahtar Kelimeler: Tüketim Kültürü, Tüketen Birey, Alışveriş Merkezi ve Manipülasyon.

Universal Design Principles İn Health Care Facilities: The Case Of Community Mental Health Centers İn Mersin

Arş.Gör. Buse Açık Etike - Arş.Gör. Seçil Seçal Sarıgül

ÖZ

The disability situation, which appears as a limitation in the sensory or functional context of the ability to perform a job due to various reasons, it creates number of problems in the integration of individuals with society in terms of social and economic aspects. One of the main reasons for these problems is that general user-focused spaces do not accommodate appropriate criteria for disability access and limit their ability to fulfill individual's needs independently. The combination of the physical inadequacies of disabled individual with the lack of space design diminishes his chances of continuing his life on his own. While disability affects daily life considerably, every individual who is exposed to different obstacles starts to need their own spatial designs. In this sense, it is necessary to overcome spatial limitations in order to reduce most of the different obstacle situations in the individual's life. Given the fact that disability is a health problem, the design aspect of health care is at the forefront. These design principles applied in many of health structure should be examined in "Community Mental Health Centers (CMHC)" which emerged as a new typology in 2011 in Turkey for the first time. Furthermore TRSM structures, which ensure that the intended user integrates with everyday life, have the obligation to meet the needs of physically handicapped individuals as well. the study evaluates space design and universal design approach for disabled people through TRSM structures in Mersin. In these examinations, it was aimed to determine the obstacles in front of active participation of disabled people in TRSM services and urban life, and to raise awareness about the work to be done in order to remove these obstacles. By studying the physical layout of the structures through the "design for everyone" principle, it is expected that the study will provide samples.

Anahtar Kelimeler: Disability, Community Mental Health Center, Space Design, Obstacle, Universal Design

Gıdalarda Msg (Monosodyumglutamat) Kullanımı

Dr. Öğr.Üyesi Serap Kayışoğlu

ÖZ

E-621 kodu ile de bilinen MSG, birçok gıda ürününde lezzet verici madde olarak kullanılan bir katkı maddesidir. Glutamat, ABD, AB ve Türk mevzuatlarına göre kullanımı yasal olan bir gıda katkı maddesidir. Lezzet verici maddeler tek başlarına lezzetli olmamalarına rağmen, katıldıkları gıda maddelerinin lezzetini artırmaktadırlar. Gıdada var olan tat ve/veya kokuyu arttıran maddeler olarak tanımlanmaktadır. MSG yiyeceklere katıldığında, o yiyeceğin tadının beyin tarafından güzel olarak algılanmasını sağlar. Tatlı, tuzlu, acı farkı olmaksızın "umami" adı verilen beşinci tadı uyararak katıldıkları gıdanın lezzetini arttırmaktadır. Bu nedenle MSG gıda üreticilerinin büyük çoğunluğu tarafından kullanılmaktadır. Günümüzde ambalajlı gıda maddelerinin %95 'inde MSG katkı maddesi bulunduğu tahmin edilmektedir. MonosodyumGlutamat'ın sinir hücrelerine zarar verdiği, merkezi sinir sistemi tahribatı ve buna bağlı olarak alzheimer, parkinson hastalıkları, sara, göz retina tabakası hasarı, yağ birikimi, doyma mekanizmasında bozukluk, obezite, büyüme hormonu baskılanması, pankreas hasarı, insülinde artış ve buna bağlı diyabet, böbrek ve karaciğerde ciddi hasarlara neden olduğu birçok araştırmada ifade edilmektedir. Bu madde hamilelerde plasenta bariyerini geçerek, anne karnındaki bebekler üzerinde de aynı etkiyi göstermektedir. MSG'li yiyeceklerden sonra alınan normal besinlerde tad alma duyarlılığı azalmaktadır. Yapılan araştırmalarda, çocukların ve gençlerin yedikleri hazır gıda maddelerden sonra diğer besleyici besinleri tat alamadıkları gerekçesiyle yemedikleri gözlemlenmiştir. MSG'in tüketiciler arasında insan sağlığına zararlı olduğuna dair kanının yaygınlaşmasına rağmen, hem laboratuvar hem de klinik sonuçlara göre MSG'in güvenilir bir gıda katkı maddesi olduğu FDA ve Gıda Teknolojileri Enstitüsü tarafından kabul edilmiştir. Hatta normal sofraya tuzundan daha az sodyum içeriğine sahip olan MSG'nin, tuzla uygun bir etkileşim sağlayarak lezzet üzerindeki etkiyi arttırdığı belirtilmektedir. Gıda katkı maddelerinin insan sağlığına etkilerini değerlendirme konusunda birçok bilimsel araştırma yapılmaktadır. Bu araştırmalardaki amaç, tüketicinin sağlıklı, yeterli, dengeli ve en ekonomik şekilde beslenmesini sağlamak ve gıda katkı maddelerinden kaynaklanabilecek riskleri önlemektir. Bu makalede gıdalarda kullanılan katkı maddesi MSG üzerine yapılan araştırmalar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gıda Katkı Maddesi, Lezzet Artırıcılar, Monosodyumglutamat, Halk Sağlığı

Sıvı Ag-Cu Alaşımlarının Viskozitesinin Tahmin Edilmesi

Doç.Dr. Hüseyin Arslan - Prof.Dr. Ali Doğan - Musab Yavuz

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, ikili sıvı alaşımlarının viskozite bağımlılığı ile ilgili literatürde mevcut tüm viskozite modellerini kullanarak 1373k de ikili sıvı Cu-Ag sistemi için yapılan deneylerden elde edilen sonuçları karşılaştırmaktır. Literatür araştırmasında, Cu-Ag alaşımının termofiziksel özelliklerini belirleyen Miedema modeli çok az kullanılmıştır. Miedama modeli daha önce belirtilen modellerde karışım entalpi ve fazlalık Gibbs serbest enerjisini hesaplamak için kullanılmıştır. Viskozite, sabit bir Ag içeriğinde (xAg) sıcaklık artışı ile azalır ve sabit bir sıcaklıkta artan Cu içeriği ile artar. Karşılaştırmanın sonucu tüm bu modellerle hesaplanan sonuçlar, hem kendi aralarında bir tutarlılık ve uyum içinde olduğu hem de deneysel sonuçlarla uyum içerisinde olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: Viskozite, Geometrik Model, Fiziksel Model, Miedema Nın Modeli, İkili Alaşımlar

Estimating of Viscosity of Liquid Ag-Cu Alloys

Abstract

The aim of this study is to compare the results obtained from experiments for a binary liquid Cu-Ag system at 1373k using all viscosity models available in the literature on viscosity dependence of binary liquid alloys. In the literature research, the Miedema model, which determines the thermophysical properties of Cu-Ag alloy, has been used very little. The Miedema model was used to calculate the mixture enthalpy and excess Gibbs free energy in the previously mentioned models. The viscosity decreases with increasing temperature in a sections Ag (xAg) and increases with increasing Cu content at a constant temperature. The result of the comparison was that the results calculated with all these models were consistent with each other and in agreement with the experimental results.

Keywords: Viscosity, , Geometric Models, Physical Models, Butler 23 Equation, Miedema's Model, Binary Alloys

Sıvı Ag-Cu Alaşımlarının Yüzey Geriliminin Ahmin Edilmesi

Doç.Dr. Hüseyin Arslan - Prof.Dr. Ali Doğan - Musab Yavuz

ÖZ

Bu çalışmada, ikili sıvı alaşımların yüzey gerilimlerinin, yüzey gerilimine bağımlılığı ile ilgili literatürde mevcut tüm yüzey gerilimi bağımlılığı ile ilgili literatürde mevcut tüm yüzey gerilimi modelleri kullanarak 1473K de ikili sıvı Cu-Ag sistemi için yapılan deneylerden elde edilen sonuçların karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu alaşımların termofiziksel özelliklerini belirlemeyi hedefleyen Miedama Modeli literatürlerde oldukça kısıtlıdır. Yüzey gerilimi, sabit bir Ag içeriğinde (xAg) sıcaklık artışı ile azalır ve sabit bir sıcaklıkta artan Cu içeriği ile artar. Sonuç olarak hem bu modellerle hesaplanan sonuçlar, kendi aralarında, hem de deneysel sonuçlarla oldukça iyi bir uyum içerisinde olduğu görüldü.

Anahtar Kelimeler: Yüzey Gerilimi, Geometrik Modeller, Fiziksel Modeller, Miedama Modeli, İkili Alaşımlar

Estimating of Surface Tension of Liquid Ag-Cu Alloys

Abstract

In this study, it is aimed to compare the results obtained from the experiments performed for the binary liquid Cu-Ag system at 1473k using all the surface tension models available in the literature about the surface tension dependence of the surface tension of binary liquid alloys in relation to the surface tension dependence in the literature. The Miedema Model which aims to determine the thermophysical properties of these alloys is very limited in the literature. The surface tension decreases with a constant Ag content (xAg) and increases with increasing Cu content at a constant temperature. As a result, it is seen that the results calculated with these models are in good agreement with each other and with the experimental results.

Keywords: Surface Tension, Geometric Models, Physical Models, Butler Equation, Miedema's Model, Binary Alloys.

100cr6 Rulman Çeliğinin Tornalanmasında Mineral Esaslı Minimum Yağlama Miktarı İle Yüzey Pürüzlülüğünün Optimizasyonu

Dr. Öğr.Üyesi Çağrı Vakkas Yıldırım - Doç.Dr. Turgay Kıvak - Öğr.Gör. Şenol Şirin

ÖZ

Rulman imalatında yaygın olarak kullanılan 100Cr6 rulman çeliğinin ve etkileşim içinde olduğu makine parçalarının performansını ve çalışma ömrünü arttırabilmenin önemli bir parametresi yüzey pürüzlülüğüdür. Yüzey pürüzlülüğüne etki eden birçok faktör vardır. Bu faktörlerin en uygun değerlerinin bilinmesi ve bu şartlar altında malzemenin işlenmesi çok önemlidir. Bu çalışmada, 100Cr6 rulman çeliğinin mineral esaslı yağlama ile işleme şartlarında tornalanarak, yüzey pürüzlülük değerleri irdelenmiş ve üç farklı parametrenin optimum değerleri tespit edilmiştir. Deneylerde, zaman ve maliyetten tasarruf sağladığı ve sonuçların doğru tespitine yardımcı olduğu bilindiği için Taguchi yöntemi kullanılmıştır. Taguchi L₉ dikey dizilimin uygulandığı deneylerde sonuçların değerlendirilmesi için sinyal/gürültü (S/N) oranları kullanılmıştır. Taguchi yöntemiyle, optimum yüzey pürüzlülüğü değerleri belirlenerek doğrulama deneyleri yapılmıştır. 100Cr6 rulman çeliğinin tornalanmasında yüzey pürüzlülüğü optimizasyonunun başarıyla gerçekleştirildiği belirlenmiştir. 100Cr6 rulman çeliği için en uygun işleme parametreleri, 0,3 mm/dev (f) ilerleme hızı, 260 m/dak (Vc) kesme hızı ve 50 ml/h (Q) debi olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 100cr6, Rulman Çeliği, Yüzey Pürüzlülüğü, Taguchi

Optimization of Surface Roughness with Mineral Based Minimum Quantity Lubrication During Turning of 100cr6 Bearing Steel

Abstract

An important parameter that can improve the performance and working life of the 100Cr6 bearing steel, which is commonly used in bearing manufacturing, and the machine parts it interacts with is surface roughness. There are many factors that affect to surface roughness. It is very important that the suitable cutting condition values of these factors are known and machining under these conditions. In this study, the surface roughness values of 100Cr6 bearing steel were turned under mineral based lubrication and optimum values of different three parameters were determined. The Taguchi method is used because it is known that it saves time and cost in experiments and helps to determine the results correctly. Signal-to-noise (S/N) ratios were used in experiments that Taguchi L₉ orthogonal array was applied for evaluation of the results. Verification experiments were carried out by determining optimum surface roughness values with Taguchi method. Optimization of surface roughness for turning 100Cr6 bearing steel was determined successfully. The optimum machining parameters for the 100Cr6 bearing steel are 0.3 mm/rev (f) feedrate, 260 m/min (Vc) cutting speed and 50 ml/h (Q) flow rate.

Keywords: 100cr6, Bearing Steel, Surface Roughness, Taguchi

Ağır Taşıtlarda Çarpma Enerjisi Sönümleyici Arka Koruyucu Tampon Tasarımı

Mustafa Sert - Prof.Dr. Ahmet Yapıcı* - Arş.Gör. Muhammet Musab Erdem - Prof.Dr. Ali Osman Atahan

ÖZ

Ülkemiz karayollarına her yıl binlerce trafik kazası meydana gelmektedir. Bu kazaların dağılımına bakıldığında, hafif araçların ağır vasıtayla çarpışması ve altına girmesi sonucunda aracın ezilmesi ve yolcuların ciddi şekilde yaralanması ile meydana gelen kazalar önemli yer tutmaktadır. Yürürlükte olan yönetmeliklere rağmen bu tür kazaların can kayıplarıyla sonuçlanması, araçlarda kullanılmakta olan koruyucu tasarımların eksikliğine işaret etmektedir. Yük taşıma amacıyla kullanılan kamyon ve çekici gibi ağır ticari araçların arka koruyucu tamponları UN ECE R-58 yönetmeliğine uygun olarak tasarlanmakta ve uygulanmaktadır. Bu yönetmelikle ağır taşıtlarda kullanılacak olan arka koruyucu tamponların sağlaması gereken kriterler belirtilmektedir. Bu çalışmada R-58 yönetmeliğinin detayları ile meydana gelmiş trafik kaza görüntüleri incelenmiş, literatür araştırması yapılmış ve uygulamadaki arka koruyucu tampon tasarımları araştırılmıştır. Bu kapsamda, yeni arka koruyucu tampon tasarımları yapılmış, yeterliliklerini incelemek amacıyla tasarımlar üzerinde sonlu eleman çarpışma simülasyonları gerçekleştirilmiştir. Tasarlanan arka koruyucu tamponların hassas şekilde yapılabilmesi için modelleme çalışmasında birden fazla programa gerek duyulmuştur. Katı modelleme SolidWorks programıyla, sonlu eleman ağı ANSYS programıyla, sınır koşulları, malzeme özellikleri ve bağlantı tanımlamaları LS Pre-Post programıyla yapılmıştır. Tasarlanan arka tampon modelinin dinamik çarpma etkisindeki davranışını bilgisayar ortamında simüle edebilmek için literatürde kullanılmakta olan araç modeli kullanılmış ve aracın tampona belirli bir hızda çarpması sağlanmıştır. Bu simülasyon 3 boyutlu doğrusal olmayan sonlu eleman analiz programı LS-DYNA ile gerçekleştirilmiştir. Simülasyon sonucunda tampon ve araçtan yer değiştirme, hız ve ivme verileri toplanmıştır. X, Y ve Z yönlerinde elde edilen ivme değerleri Test Risk Assessment Program (TRAP) adı verilen program kullanılarak yaralanma risklerini tanımlayan, ASI (ivme şiddet indeksi) hesaplanmış, koruyucu tamponun yeterliliği simülasyon sonuçları doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arka Koruyucu Tampon, Çarpışma Testi, Ls Dyna, Un Ece R-58, Sonlu Elemanlar Yöntemi.

Ahp ve Edas Yöntemleri ile Döşemelik Kadife Üretim İşletmelerinde En Verimli Dokuma Makinesi Seçimi

Dr. Öğr.Üyesi Hakan Murat Arslan

ÖZ

İşletmelerin karşılaştıkları karar problemleri günden güne daha karmaşık hale gelmektedir. Karmaşık karar problemleri ile karşılaşan işletmelerin yöneylem araştırmaları temelli çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemlerini kullanmaları zorunluluk halini almıştır. Bu nedenle hem iş dünyasında hemde akademik dünyada ÇKKV yöntemleri sıklıkla kullanılmaktadır. Amaç: Çalışmanın amacı, döşemelik kadife üreticisi işletmelerin karşılaştıkları karar problemlerinin değerlendirilmesi ve yorumlanmasında ÇKKV yöntemlerinin uygulanabilirliğini göstermek ve bu konuda farkındalık oluşturmaktır. Literatürde, döşemelik kadife üreticisi işletmelerin en verimli dokuma makinelerinin seçimi konusundaki problemlerini ÇKKV yöntemleri ile çözümlen çalışmalara rastlanmamıştır. Veri Toplama ve Metodoloji: Çalışmada, tekstil işletmelerinin karar problemlerini ÇKKV yöntemleri kullanarak çözebildikleri örnekleri ile ifade edilmiştir. Çalışmanın uygulama bölümünde, kısıtlı kaynaklı döşemelik kadife üreticisi işletmelerin genel ihtiyacı olan en verimli dokuma makinesi seçiminde AHP ve EDAS yöntemleri ayrı ayrı uygulanmıştır. Gerekli veriler ilgili işletmenin yöneticilerinden alınmıştır. İlgili işletmenin yöneticileri aynı zamanda karar vericiler olarak kabul edilmiştir. Çözüm modelinin kriter ve alternatifleri karar vericiler ve ilgili literatür incelenerek tespit edilmiştir. Kriterler: K1- Fiyat (TL) K2- Çözgü eni çeşitliliği (Adet) K3- Devir hızı (Adet/dk) K4- Türkiye'deki servis sayısı (Adet) K5- Üretim çeşitliliği (Adet) Alternatifler: A1- Van De Wiele A2- Günne A3- Güsken Sonuç ve Değerlendirme: İlgili işletmenin yapısı ve özellikleri temel alınarak, birbirinden farklı iki ÇKKV yöntemi uygulanmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda; en verimli dokuma makinesi A3 (Güsken) birinci, A2 (Günne) ikinci ve A1 (Van De Wiele) üçüncü sırada çıkmıştır. İlgili işletme hali hazırdaki eldeki kıt kaynakları ile kullanılmış bir dokuma makinesine ihtiyaç duymaktadır. Analiz sonuçları ilgili işletmenin yöneticileri ile paylaşılmıştır. İşletmeye yapılan tavsiyede, ÇKKV yöntemleri ile gerçekleşen analiz sonuçlarına göre optimum verimlilikteki dokuma makinesi alındığı takdirde işletmenin makine ihtiyacı orta vadede çözümlenmiş olacaktır. Daha sonra yapılacak çalışmalarda, döşemelik kadife üreticisi işletmelerin karar problemlerinin analiz ve değerlendirilmesinde bulanık mantık veya yapay zeka optimizasyon yöntemleri kullanılabilir. Anahtar Kelimeler: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri, AHP ve EDAS Yöntemleri, Döşemelik Kadife Üreticileri

Anahtar Kelimeler: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri, Ahp ve Edas Yöntemleri, Döşemelik Kadife Üreticileri

Selection of The Most Efficient Weaving Machine in Upholstery Velvet Manufacturing Companies With Ahp and Edas Methods

Abstract

Decision problems faced by businesses are becoming more complex day by day. Businesses facing complex decision problems have to oblige to use multi criteria decision making (MCDM) methods based on operational research. For this reason, MCDM methods are frequently used in both the business world and the academic world. Objective: The aim of the work is to demonstrate the applicability of the MCDM methods in the evaluation and interpretation of the decision problems faced by upholstery velvet manufacturers and to raise awareness in this regard. In the literature,

there has been no study of the problems of the selection of the most efficient weaving machines of the upholstery velvet manufacturer by means of the MCDM methods. Data Collection and Methodology: In the study, it has been expressed with examples that textile enterprises can solve decision problems by using MCDM methods. In the application section of the study, AHP and EDAS methods were applied separately in the selection of the most efficient weaving machine, which is the general requirement of limited welded upholstery velvet manufacturer enterprises. The necessary data were obtained from the managers of the relevant business. Managers of the relevant business are also considered to be decision makers. Criteria and alternatives of the solution model were determined by reviewing the decision makers and related literature. Criteria: K1- Price (TL) K2- Variety of warp width (number) K3- Speed of rotation (Pieces / min) K4- Service number in Turkey (Piece) K5- Production Variety (Number) Alternatives: A1- Van De Wiele A2- Günne A3- Güsken Conclusion and Evaluation: Based on the structure and characteristics of the relevant business entity, two different MCDM methods were applied. As a result of the analyzes; the most effective weaving machine was A3 (Güsken) first, A2 (Günne) second and A1 (Van De Wiele) third. The business needs a weaving machine that is secondhand with the available scarce resources. The results of the analysis are shared with the managers of the relevant business. According to the results of the analysis performed by the MCDM methods, when the optimum weaving machine is received, the business's machine requirement will be solved in the medium term. In the future works, fuzzy logic or artificial intelligence optimization methods can be used in analyzing and evaluating the decision problems of upholstery velvet manufacturers.

Keywords: Multi Criteria Decision Making Methods, Ahp And Edas Methods, Upholstery Velvet Producer

Aktif Karbon Üretimi İçin Kömür Şlamı ve Odun Atıklarının Pirit ile Mikrodalga Pirolyzi

Dr. Öğr.Üyesi Yıldırım Tosun

ÖZ

Türkiye Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Ergani Elazığ'da ve Siirt Şirvan'da, pirit ve yüksek pirit içeriği içeren bakır cevheri konsantratörleri, konsantre bakırdan flotasyon süpürüp çöp ürünleriyle pirit konsantresi olarak alınmaktadır. Ergani Konsantratör sülfürik asit üretimi için yaklaşık 350 bin ton pirit konsantresi, yaklaşık 1.700 bin ton pirit atığı imha etmek üzere Siirt Şirvan bakır pirit de üretmektedir. Bu pirit atıklarının her ikisi de ayrı linyitlerin mikrodalga piroliziyle ve ayrı dağılımlı mikron ve makro büyüklükte yaklaşık % 8 kömür piriti içeren Şırnak Asfaltit ile değerlendirilmelidir. Şist ve kil içeriği aynı zamanda bu mikrodalga işlemede yüksek karbon içeriği açısından seçicilikle ayrılmıştır. Bu çalışmada numuneler, pirit atığının kavurulması ile mikrodalga pirolizine tabi tutuldu ve daha sonra odun saman örnekleri ile topaklaştırılmış sümük karışımları, 500oC sıcaklık altında çeşitli güçte pirit ile mikrodalga pirolizine tabi tutuldu. Mikrodalga pirolizinin sonunda aktif karbon ve char madde test edildi. Karbon, kül ve nem volatil maddesi, aktif karbon için fiziksel gözenek tiplerini belirli derecede geliştirir. Şırnak Asfaltit şlamı için enerji ihtiyacı da% 73 oranında mikrodalga piroliz ile minimize edildi.

Anahtar Kelimeler: Kömür Şlamı, Aktif Karbon, Odun Kömürü, Mikrodalga Piroliz, Asfaltit Şlamı

Microwave Pyrolysis of Coal Slime and Wood Straw by Pyrite for Active Carbon Product

Abstract

In the Southeastern Anatolian Region of Turkey, in Ergani Elazığ and Siirt Şirvan copper ore concentrators, containing the pyrite and the high pyrite content discarded is received as pyrite concentrate from concentrating copper by flotation swept and waste products. Ergani Concentrator produce the pyrite concentrate by product about 350 thousand tons for sulfuric acid production and about 1,700 thousand tons of pyrite waste sent to dispose, Siirt Şirvan copper pyrite is not also evaluated. These pyrite waste products both should be evaluated by the microwave pyrolysis of Turkish Lignites and Şırnak Asphaltite which contains approximately 8% coal pyrite at seperately disseminated micron and macro sized. The shale and clay content was also separated sellectively in this microwave processing in terms of high carbon contents. In this study, samples are subjected to microwave pyrolysis by roasting of pyrite waste and subsequently pelletized slime mixtures with wood straw samples were subjected to microwave pyrolysis by pyrite at varied power under the temperature 500oC. Active carbon and char matter at the end of microwave pyrolysis were tested. The carbon, ash and moisture volatile matter improves physical pore types for active carbon at certain degree. The energy need was also minimised at 73% for Şırnak Asphaltite slime by microwave pyrolysis.

Keywords: Coal Slime, Active Char, Carbon, Wood Straw, Microwave Cleaning, Asphaltite Slime

Dynamic Modeling and Control of Research Based Quadcopter

Assoc. Prof. Tuğrul Oktay - Inst. Oğuz Köse

Abstract

In this paper, it is aimed to multipurpose quadcopter an extensive dynamic modeling of quadrotor for many purposes and trajectory tracking with the linearized model obtained. Quadrotor has different input and output and represented with state space form. Newton Euler equation is used to derived of system model. This equation predicts torque and forces generated by four propeller. In order to stable the altitude and trajectory tracking, PID controller has been designed Since the quadrotor flight system has non-linear features, turbulence modeling is added. In turbulence model, von Karman turbulence model was used. A simulation is conducted to analyze the control performance of quadrotor system. Control system of quadrotor and simulation designed with help of Matlab Simulink. This paper was given simulation results. This paper is one of rare studies that source on quadrotor modeling and control.

Keywords: Quadcopter; Quadrotor; Uav State Space Modeling; Control; Pid Control

Batman İlinin Cbs ve Hidrolojisini Kullanarak Su Kaynağı Değişiminin Araştırılması

Öğr.Gör. Yakup Anıt

ÖZ

Modelin nüfus yoğunluğunun yoğun olduğu yerleşim alanlarının hidrolojik özellikleri Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) teknikleriyle belirlenmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, yer üstü topoğrafyanın, yeraltı suyu yüksekliği, eğim ve görüntüleme özelliklerinin incelenerek, yerleşimin temel hidrolojik yapı üzerindeki etkisini araştırmaktır. Tematik haritaların oluşturulmasında ve parametrelerin analizinde CBS teknikleri kullanıldı. Son olarak oluşturulan CBS çalışma modelleri, mevcut su kaynağı değişimi ve bir akış ağ modeli, Batman ilinde yeterli miktarda kaynak kontrolü sağlanmıştır

Anahtar Kelimeler: Depolama; Atık Bulamaç; Alt Katman; Jeokatman; Geçirgenlik

Investigation on The Water Source Change by Using GIs and Hydrology of Batman Province Site

Abstract

The hydrological property of settlement areas with dense populated areas in the model was determined by Geographic Information Systems (GIS) techniques. The main purpose of this study is to investigate the effect of settlement on the basic hydrological structure by studying the characteristics of the ground topography, ground water elevation, slope and viewing. GIS techniques were used in the creation of the thematic maps and in the analysis of the parameters. Finally, the GIS study models created, the available water source change and a stream network model was provided sufficient source control at the Batman province

Keywords: Landfill; Municipal Slurry; Bottom Layer; Geolayer; Permeability

Biyo Kompozit Malzemelerin Mekanik Özelliklerinin İncelenmesi

Muhammet Çağrı Ayan - Prof.Dr. Ahmet Yapıcı

ÖZ

Artan çevre bilinciyle birlikte, son yıllarda çevreyi daha az kirleten, daha az kalıcı etki bırakan ürünler ve üretim yöntemlerine ilgi de artmıştır. Doğal polimerler, geri dönüşümlü poşetler, karbon salınımını daha aza indiren elektrikli arabalar bunlardan bir kaçısıdır. Geri dönüşüm ve sürdürülebilirlik gibi kavramların ön plana çıktığı günümüzde doğal liflerin kompozit malzemelerde kullanımı hızla artmaktadır. Takviye materyali olarak kullanılan doğal liflerin biyolojik olarak parçalanabilirlik ve geri dönüştürülebilirlik özellikleri, düşük yoğunluk, yüksek özgül mukavemet değerlerinin yanı sıra bitkisel kökenli doğal kaynakların yenilenebilir olması nedeniyle ekolojik materyaller gelişim göstermektedir. Doğada canlılardan oluşan ve hücrelerden meydana gelen doğal lifler hayvansal ve bitkisel lifler olmak üzere 2 grup içinde sınıflandırılmaktadır. Örneğin ağaç bir kompozittir, lingin adı verilen çok daha zayıf bir madde ile bir arada tutunan uzun selüloz liflerinden (bir tür polimer) oluşur. Selüloz aynı zamanda pamuğun içinde de bulunur, fakat onu bağlayan lingin maddesi olmadan pamuk çok daha mukavemetsizdir. İki zayıf madde lignin ve selüloz birlikte çok daha güçlü bir malzeme oluştururlar. İstenilen özelliklerde ve biçimde kompozit malzeme üretimi için bir çok yöntem bulunmaktadır. Bu çalışmada, doğal lif takviyeli kompozit malzeme üretiminde en sık kullanılan yöntem olan vakum infüzyon yöntemi ile biyo kompozit malzeme üretimi ve bu malzemelerin cam elyaf, karbon elyaf takviyeli kompozitlere kıyasla mekanik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Aynı ağırlığa sahip cam elyaf takviyeli, karbon elyaf takviyeli, yarı mamul biyo kompozit ve kumaş halinde nihai ürün olan biyo kompozit malzemelerden olmak üzere 4 tip kompozit malzeme üretimi vakum infüzyon yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen plakalar standartlara uygun bir şekilde kesilerek mekanik testler için numuneler hazır hale getirilmiştir. Yapılan deneylerin sonuçlarında piyasada sıkça kullanılan cam elyaf ve karbon elyaf takviyeli kompozitler karşısında biyo kompozitlerin özellikleri kıyaslanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kompozit, Biyo Kompozit, Cam Elyaf, Karbon Elyaf, Vakum İnfüzyon

Börülce İşleme

Dr. Öğr.Üyesi Hatice Pekmez

ÖZ

Börülce (*Vigna sinensis*), insan besini ve hayvan yemi olarak tüketilen baklagil türlerinden biridir. Ülkemizde börülcenin tarımı Ege ve Akdeniz Bölgesi'nde yapılmaktadır. Taze börülcede % 80-85 su, %15-20 kuru madde bulunur. Kuru maddenin % 20-30'nu proteinler oluşturur. Yağ miktarı ise oldukça düşüktür. Kuru börülce diğer bir adıyla lolaz, yüksek besin değerleri bakımından önemli bir besin kaynağıdır. Börülce, içerdiği bileşenler sayesinde kötü kolesterolü azaltır, kabızlığı giderir, yüksek tansiyon ile diyabet hastalıklarına faydası olur, kanseri önleyici özellik taşır ve bağışıklık sistemini güçlendirir. Börülcenin tarladan sofraya sunulması sürecinde üretimin, temiz, sağlıklı ve kaliteli olması gerekir. Bu derlemenin amacı, börülcenin hasattan sonra bir değer kaybına uğramadan yapılan üretim aşamaları (doğru zamanda hasat etme, temizleme; kaba ayırma, ince ayırma, manyetik ayırma, kabuk soyma ve taş ayırma, kalibre etme, ayıklama; rengine göre ayıklama ve elle ayıklama ve paketlenme) hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Kelimeler: Börülce, Üretim Aşamaları

Cowpea Processing

Abstract

Cowpea (*Vigna sinensis*) is one of the leguminous species consumed as human food and animal feed. In Turkey, the agriculture of cowpea is carried out in the Aegean and Mediterranean Regions. Fresh cowpea contains 80-85% water and 15-20% dry matter. 20-30% of dry matter constitutes proteins. The amount of fat in cowpea is very low. Another name for dry cowpea, lolaz, is an important food source in terms of high nutritional values. Cowpea contains ingredients that reduce bad cholesterol and constipation, benefit for high blood pressure and diabetes diseases, have anti-cancer features and strengthen the immune system. During the presentation of the cowpea from field to the table, the processes must be clean, healthy and of good quality. The aim of this review is to give information about the production stages of cowpea (right time harvesting, cleaning; coarse separation, fine separation, magnetic separation, peeling and stone separation, calibrating, sorting; color and manual sorting and packaging) without any nutritional loss after harvest.

Keywords: Cowpea, Production Stages

Boyaz Madde İçeren Atık Suların Arıtımında Kullanılan İleri Oksidasyon Prosesleri

Öğr. Gör. Yusuf Alparslan Argun - Doç.Dr. Mustafa Karataş - Öğr.Gör. Ayşe Karacalı Tunç - Öğr.Gör. Ulaş Çalışır - Dr. Öğr.Üyesi Namık Kılınc

ÖZ

Son yıllarda, atık sularda, dirençli-toksik organik kirleticiler olarak bilinen ve kalıcı özellikte organik maddeler içeren endüstriyel atık suların arıtımında kullanılan klasik arıtma yöntemlerinin olumsuz etkilerini engelleyebilmek için yapılan araştırmalar son zamanlarda oldukça önem kazanmaktadır. Bu tip kirleticilerin daha az zararlı bileşiklere ayrışması veya mineralizasyonu için etkili yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yöntemler içerisinde, son yıllarda su ve atık su arıtımı için ileri oksidasyon teknolojileri olarak adlandırılan yeni yöntemler dikkat çekmektedir. Bu prosesler fotolizle meydana gelen oksitleyici radikallere dayanmaktadır. İleri oksidasyon teknolojileri toksik ve biyolojik olarak dirençli organik kirleticilerin gideriminde önemli bir alternatif oluşturmaktadır. Bu çalışmada, endüstriyel atık suların arıtımında kullanılan ileri oksidasyon proseslerinden, Yüksek pH'ta Ozonlama (pH>11), Ozon/Hidrojen Peroksit, Ozon/UV, Hidrojen Peroksit/UV, O₃/H₂O₂/UV ve Vakum Ultraviyole (VUV) Proseslerinin teorisi verilmiş, bu proseslerle literatürde çeşitli endüstriyel atık suların arıtılabilirliği üzerine yapılmış olan çalışmalar detaylı bir şekilde incelenmiş ve elde edilen arıtma verimleri ortaya konmuştur. İleri oksidasyon proseslerinin endüstriyel atık sulardaki uygulamalarına ilişkin verilen örneklerde KOİ, TOC, renk ve fenol giderim verimleri sırasıyla, %87-99, %80-95, %91-100, %90-100 oranları arasında elde edilmiştir. Buna karşın geleneksel yöntemler arasında yer alan kimyasal arıtmayla yapılan arıtılabilirlik çalışmalarında ise, KOİ %30-60 (Song, 2004; Uddin, 2003; Kestioğlu ve Yalılı, 2006), renk %50-92 (Azbar ve ark., 2004; Akal Solmaz ve ark., 2006), fenol %91 (Kestioğlu ve ark., 2004) mertebelerinde giderilmiştir. Sonuç olarak ileri oksidasyon prosesleriyle yapılan arıtılabilirlik çalışmalarında elde edilen giderim verimlerinin geleneksel arıtma yöntemleriyle yapılan arıtılabilirlik çalışmalarında elde edilen giderim verimlerine göre çok daha yüksek olduğu ve kirletici miktarlarını deşarj kriterlerine indirdiği, dolayısıyla bu proseslerin endüstriyel atık suların arıtımında başarıyla uygulandığı ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Atıksu, Arıtma, İleri Oksidasyon, Renk Giderimi

Buğdaydan Bulgura

Dr. Öğr.Üyesi Hatice Pekmez

ÖZ

Türlere has bir gıda maddesi olan ve dünyada Türkçe ismiyle tanınan bulgur, Amerikan Bilim Merkezince en besleyici besin maddeleri arasında yer almaktadır. Anadolu'nun temel gıda maddelerinden birisi olan bulgur, ilk işlenen gıdalardan biri olarak çok eski bir tarihe sahiptir. Türkiye'de bulgur üretimi, kırsal kesimde geleneksel ev yöntemiyle köy kadınları tarafından yapılırken, fabrikalarda modern teknoloji yardımıyla seri üretime geçilmiştir. Yapılan bu derlemenin amacı, bulgurun sınıflandırılması (boyutuna ve kullanım amacına göre: pilavlık, köftelik; özelliklerine göre: sade, çeşnili, esmer; işlenişine göre: Antep tipi, Karaman tipi), besin değeri (enerji, karbonhidrat, protein, yağ, mineral, vitamin, glisemik indeks) ve özellikleri (nem, kül, protein, bozuk tane, yabancı madde), üretim şekli (geleneksel üretim, teknolojik üretim; Antep tipi, Karaman tipi) ve aşamaları (buğdayın kuru ve yağ temizlenmesi, ıslatılması, pişirilmesi, kurutulması, elenmesi, kabuğunun soyulması, kırılması, sınıflandırılması, ambalajlanması ve depolanması) hakkında bilgi vermektir.

Anahtar Kelimeler: Bulgur, Geleneksel Üretim, Teknolojik Üretim

Wheat to Bulgur

Abstract

The bulgur, which is a food unique to Turks and known by Turkish name in the world, is among the most nutritious nutrients in the American Science Center. As one of the main foodstuffs of Anatolia, bulgur has a very old history as one of the first processed foods. Bulgur production in Turkey, while the traditional home methods by village women in rural areas, with the help of modern technology was put into mass production in factories. The purpose of this review is to provide information on the classification of the bulgur (according to size and purpose of use: coarse, fine; according to characteristics: simple, flavored, black; according to process: Antep type, Karaman type), nutritional value (energy, carbohydrate, protein, fat, mineral, vitamin, glisemic index) and characteristics (moisture, ash, protein, broken grain, foreign matter) and production types (traditional production, technological production; Antep type, Karaman type) and stages (dry and wet cleaning of wheat, steeping, cooking, drying, sieving, dehulling, milling, classification, packing and storage of wheat).

Keywords: Bulgur, Traditional Production, Technological Production

Cam Üretiminde Metal Oksitlerin Pişirme Sırasındaki Davranışlarının İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Kemal Köseoğlu

ÖZ

Kum, cam üretiminde kullanılan temel ham maddelerden biridir. Safsızlık olarak bazı metal oksitler içermektedir. Bunlar cam üretimindeki son üründe kabarcık ve çizgi gibi bazı kusurlara ve renk problemlerine neden olabilmektedir. Belirlenen kalitede ürün elde edilmesi kapsamında ham madde reçeteye uygun hale getirilmelidir. Bu çalışmada camın yüzey özelliklerinin ve belirli metal oksitlerin (Fe_2O_3 , TiO_2 , MnO) farklı pişirme sıcaklık ve sürelerindeki davranışları araştırılmıştır. Çalışma için düşük sıcaklıklarda döküm kolaylığı açısından kullanılacak cam tipi olarak kurşun camı seçilmiştir. Pişirme süreci sonrasında camların yüzey özellikleri incelenmiştir. Camların tane özellikleri mikroskop altında gözlenmiştir. Aynı zamanda camların renkleri, UV spektrometresi aracılığıyla renk veren iyonların ve bu iyonların değerliliğinin belirlenmesi ile incelenmiştir. Kumun homojen hale getirilmesi için mineral işleme teknikleri üzerinde çalışılmıştır. Safsızlıkların malzeme özellikleri temel alınarak manyetik ve flotasyon yöntemleri kullanılmıştır. Sonuçlar doğrultusunda pişirme sıcaklıkları ve sürelerine ek olarak Fe_2O_3 , TiO_2 , MnO camın kalitesine olumsuz yönde etkileyen faktörler olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Metal Oksit, Cam, Kum

Investigation of Behavior of Metal Oxides Duration Melting in Glass Production

Abstract

The sand is one of the basic raw materials used in glass production. It contains some metal oxides as impurities. These may cause the color problem and some defects as bubble and streak in the final product in glass production. In order to obtain at desired quality of the product, the raw material must be made compatible with the prescription. In this study, the surface properties of glass and the behavior of certain metal oxides (Fe_2O_3 , TiO_2 , MnO) were investigated during different temperature and melting times. The lead glass was chosen as the type of glass to be used in this study about easy casting at low temperatures. After melting process, the surface properties of glasses were observed. Grain properties of glasses were examined under the microscope. And also, the colors of the glasses was examined by means of a UV spectrometer to determine the tinting ions and the valence of these color ions. Mineral processing techniques have been studied on the separation of metal oxides from sand for homogenization. Magnetic and flotation methods were used based on material properties of impurities. The results indicate that in addition to melting temperatures and times, Fe_2O_3 , TiO_2 , MnO were determined as among the factors that affect adversely the quality of glass.

Keywords: Metal Oxide, Glass, Sand

Cer Makinalarında Duruşların Azaltılarak Üretim Verimliliğinin Artırılması

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Refah Torun

ÖZ

Cer makinalarında üretilen elyaf bandında meydana gelen düzgünsüzlükler, sonraki aşamalar olan fitil ve iplik üretiminde kopuşlara ve kalitenin düşmesine sebep olur. Cer makinalarında meydana gelen duruşlar çoğunlukla sarım tablası bölgesinde elyaf bandının sıkışması sebebiyle meydana gelmektedir. Duruşlar esnasında sadece verimlilik kayıpları oluşmakla kalmamakta aynı zamanda sıkışan bölgedeki elyaf bandı kalitesi de düşmektedir. Bu çalışmada bant sıkışmalarının ve duruşların sebepleri araştırılarak, azaltılmaları konusunda makina konstruksiyonu açısından somut öneriler sunulmaktadır. Gözlemlenen en önemli sebep kova değişimleri sırasında cer makinasının duran pozisyona geçmesi, kova değiştikten sonra üretim hızına aniden çıkılmasıdır. Kayıslı aktarım organları ve yüksek ivmelenme neticesinde elyaf aynı şekilde ivmelenme tepkisi verememekte ve çoğunlukla çekme silindirlerinden çıkan elyaf sarım tablasına girmeden kendi üzerinde katlanarak sıkışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cer Makinası, İplik Üretimi, Üretim Optimizasyonu

Çinko Cevherleşmesinin Madencilik Faaliyetleri Sırasında Oluşabilecek Asit Kaya/maden Drenajına Ait Kestirimler (Adana)

Dr. Öğr.Üyesi Nil Yapıcı - Doç.Dr. Hakan Güneyli - Arş.Gör.Dr. Nusret Nurlu

ÖZ

Yaşanan bir dizi olumsuzluklar üzerine çevre bilincinin de yaygınlaşmasıyla madencilerin faaliyetleri mercek altına alınarak siyasi iradelerce pek çok yaptırım uygulanmaya konulmuştur. İşte bu yaptırımların en yenilerinden olan Asit Kaya veya Asit Maden Drenajının oluşup oluşmayacağı başta sülfürlü madenler ve kompleks cevher içeren madenler olmak üzere bir çok maden işletme ruhsatı için hazırlanacak ÇED raporlarında ayrı başlık altında istenmeye başlanmıştır. Bu çalışma bu bilinçle, Adana ili, Feke ilçesi sınırlarında M35b4 paftası içinde bulunan "Kapalı İşletme Kompleks Cevher Maden Ocağı (Çinko cevherleşmesi)" faaliyetleri sırasında oluşabilecek asit maden drenaj sorununu ele almaktadır. Maden yatağının içerisinde bulunduğu alan Emirgazi Grubu içerisinde yer almakta olup, metakırıntılılar, metavolkanit arakatlılar ve yeniden kristallenmiş kireçtaşı ve dolomitlerden oluşan birimin karbonatlı kayaçları içerisinde oluşmuştur. XRF kimyasal analizleri ve XRD çekimleri sonucunda ana cevher parajenezleri, simisonit, hematit, zinkit, hidrozinkit, götit, kuvars, kalsit, pirit olarak tespit edilmiştir. Örneklerin toplam kükürt değerleri % 0,0053-0,012 arasında bulunmuştur. Bu değerlerden CaCO₃ eşdeğeri ton biriminde AÜP değerleri hesaplanmış 0,5-0,09375 arasında tespit edilmiştir. Paktunç (1998) yöntemiyle hesaplanan değeri AÜP (kg/ton) 1-0,0875 arasındadır. ΣNP(kg/ton) değerleri cevherde, 241,789-27,365, yan kayaçta 833,07-989,549 arasında bulunmuştur. Tüm veriler değerlendirildiğinde (NP/AÜP) değeri >3 den büyük çıkmış ve asit üretmez olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Asit Maden Drenajı, Çinko Cevheri, Kestirim Yöntemleri

Estimates of Acid Rock/mine Drainage During Mining Activities: Zinc Ore Deposition / Adana

Abstract

Due to the widespread environmental awareness depending on the negativities in recent years, the mining activities were examined closer and many sanctions were imposed by the governments. The issue one of the most recent of these sanctions about the possibility of drainage of acid rock or mine has begun to gain much importance in ÇED reports needed for many mining plants operating mainly sulphurous mines and complex minerals. In this study with that consciousness mentioned above, the acid mine drainage problems that may occur during mining activities on the "Closed Plant Complex Ore (zinc mineralization) Quarry" in Feke town (Adana) on the map of M35b4 was addressed. The mine (ore) bed is located in carbonated rocks of Emirgazi Group (Infra Cambrian) which contains meta-clastics, meta-volcanics, recrystallized carbonates and dolomites. According to the analyzes of XRF ad XRD, it was determined that the main ore paragenesis were simitsonite, hematite, zincite, hydrozincite, goethite, quartz, calcite and pyrite. Total sulfur values of the samples were found between 0,0053-0,012%. The values of MPS (Acid Production Potential (kg/ton)) were found to be 0,5-0,09375. The value of AUP (kg/ton) calculated by Paktunç (1998) method is between 1-0,0875. Σ NP (kg/ton) values were found in the range of 241,789-27,365 and 833,07-989,549 for the ore and the side rock, respectively. The flicker test was carried out for the NP (Neutralizing Potential) rating. All the data evaluated exhibit that the value of NP/AUP is >3 and it doesn't produce acid.

Keywords: Acid Mine Drainage, Zinc Ore, Prediction Methods

Classification of Cancer Groups Using Artificial Neural Network

RA. Erçin Özcan

Abstract

Health systems need to be planned for next generations. Statistical methods for the healthcare system are critically important for good planning. Classification methods are the most common methods for health planning. One of the most important problems in the hospitals is diagnosis of the illness and taking precautions. Classification of cancer groups are also critical in the healthcare system. Classification of cancer groups (CCG) is also an important indicator for assessing the prognosis and drug treatment. A feed-forward neural network approach for classification of the CCG based on the inputs such as properties of the patients. The data is obtained from a hospital. In the neural network, inputs (sex, age of ill groups, weight, pulse, the loss of consciousness, blood pressure values) and a single output (CCG) were used. In the study, single intermediate layer was used. Levenberg-Marquardt was chosen as training algorithm. Matlab program is used to apply the data. Learning, validation, test and system performance were examined for different neuron numbers and these results showed that the best performance was obtained with 10 neuron numbers. The results may be example for the other health problems. This study can be extended by new inputs and a large cancer groups.

Keywords: Health Sector, Artificial Neural Network, Classification

Çok-Kullanıcı MIMO Sistemlerde Kanal Enversiyonu İçin Matematiksel Model ve Ber Performans Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Asuman Savaşçihabeş

ÖZ

Tek kullanıcı MIMO (Çoklu Giriş Çoklu Çıkış) sistemlerin kanal kapasitesinin gönderici ve alıcıdaki minimum anten sayısı ile orantılı olduğu bilinmektedir. Bu sistemlerde SNR' daki artışa karşın uzaysal çoğullama tekniği kullanılarak çeşitlilik kazancı ile yüksek veri hızına ulaşılabilmektedir. Uzaysal çeşitlilik kazancı ile tek kullanıcı bir MIMO sistemde noktadan noktaya iletim veri hızı, yüksek SNR' da minimum anten sayısına paralel olarak kanal kapasitesinde artış sağlarken, çok kullanıcı MIMO sistemlerde ise bağımsız kullanıcıların oluşturduğu anten seti kadar kapasite artışına erişilebilmektedir. Bu çalışmada çok kullanıcı bir MIMO sistem için uydu- yer hattı bağlantısında kullanıcılar arası girişimi ortadan kaldıran bir önkodlama tekniği olan Blok Diyagonalleştirme yapılarak lineer ZF detektör ile sistem performansı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mu-Mimo Sistemler; Kanal Enversiyonu; Bit Hata Oranı (Bho)

Mathematical Model and Ber Performance of Channel Inversion Methods for Multi-User MIMO Systems

Abstract

It is known that the channel capacity of single user MIMO systems is proportional to the minimum number of antennas in the transmitter and receiver. In the high SNR regime, diversity gain and high data rate can be achieved by using spatial multiplexing technique. A point-to-point transmission data rate in a single-user MIMO system with spatial diversity gain provides an increase in channel capacity in parallel with the minimum number of antennas with high SNR, while in multi-user MIMO systems the capacity increase can be achieved as much as the antenna set generated by independent users. In this work, system performance is investigated by performing Block Diagonalization, which is a precoding technique that removes parasitic interference among users for downlink multi-user MIMO system

Keywords: Mu-Mimo Systems; Channel Inversion Methods; Bit-Error Rate (Ber).

Çukurova Bölgesi'nde Yangın İstatistiklerinin Değerlendirilmesi ve Öneriler

Doç.Dr. Sait M. Say - Öğr.Gör. Yoldaş Erdoğan - Arş.Gör. Mustafa Şehri
Eda Erben Kılıç - Ayşe İslamoğlu

ÖZ

Yangın oluşum süreci değerlendirildiğinde, iş güvenliği korunma politikaları çerçevesinde alınacak kontrol tedbirleriyle önlenabilir bir olgudur. Etkileri itibarıyla çok ciddi sonuçlara neden olma potansiyeli bulunan yangının, ülkesel ölçekte bilimsel ilkeler ışığında belirlenmiş ve denetlenen kurallar bütünüyle, multidisipliner çalışmalarla ele alınması bir zorunluluktur. Bilimsel çalışmalar sonucunda geliştirilmiş ve sanayiye aktarılmış yenilikler ile yangın oluşum süreçleri ve sonuçlarının birlikte ele alınması her geçen gün daha büyük önem kazanmaktadır. Ülkemizde yangının önlenmesine yönelik takip edilmesi zorunlu olan, uluslararası standartlara uygunluğu ve uygulanabilirliğiyle çok da yetersiz olmayan, güncel ve saha gerçeklerine uyumlulaştırılması gereken bir mevzuatımız mevcuttur. 2017 yılında TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından hazırlanan "Endüstriyel Yangınlar ve Patlamalar" raporuna göre; küçük/büyük ölçekli tesis ayrımı olmaksızın birçok tesiste yangın ve patlamaların yaşandığı, yaşanan yangın ve patlamaların yalnızca tesis için değil çevredeki doku ve yapılar için de büyük bir tehdit oluşturduğu buna bağlı can ve mal kayıplarının arttığı vurgulanmaktadır. Ayrıca meydana gelen yangın ve patlamaların sanayinin yoğun olduğu illerde yoğunlaştığı belirtilmiştir. Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgelerinde gerçekleşen yangın ve patlamaların toplam içerisindeki payı yaklaşık %80'dir. Bu çalışma kapsamında Çukurova Bölgesi'nde son yıllarda meydana gelmiş yangın/patlama sınıflandırılarak incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda yangın/patlama önleme politikaları ve uygulamaları hakkında öneriler geliştirilmiş ve bir yazılım algoritması tanıtılmıştır. Yazılım algoritmasıyla, güncel verilerin uluslararası standartlara ve iç mevzuatımıza uygun detaylı sınıflandırılma için veri girişi ve bu sınıflandırmalardan sahaya aktarılacak sonuçların üretilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Güvenliği, Yangın, Patlama, Korunma Politikaları, Sanayi Yangınları, Çukurova Bölgesi

Dalgacık Dönüşümü ile Özellik Çıkarımı Yapılan Eeg Sinyallerinin Random Forest Algoritması ile Sınıflandırılması

Öğr.Gör. Ömer Dağistanlı - Prof.Dr. Hasan Erbay - Öğr.Gör. Hüseyin Harmancı

ÖZ

Bir karar ağacı algoritması olan Random Forest Algoritması sınıflama problemlerinin çözümünde kullanılmaktadır. Breiman'ın geliştirdiği algoritma birden fazla eğitim kümesinde eğitilmiş çok sayıda ağacın kararlarını birleştirmektedir. Bu şekilde sınıflandırma değerinin yükseltilmesi hedeflenir. Bu çalışmada Bonn Üniversitesi Epileptoloji bölümü veri tabanından alınan Elektroensefalografi (EEG) sinyalleri veri seti sınıflandırılmıştır. Veri Seti 5 ayrı kümeden oluşmaktadır. Her küme her bir saniyesinde 178 veri noktası bulunan 23,6 saniyelik beyin aktivitesini içermektedir. A ve B kümeleri sırasıyla Gözler açıkken ve Gözler kapalıyken sağlıklı kişilerden alınmış EEG sinyalleridir. D kümesi Epilepsi hastasının beyninin hastalıklı bölgesinden nöbet öncesi alınan EEG sinyalleridir. C kümesi Epilepsi hastasının beyninin hastalıklı bölgesinin simetrisi olan sağlıklı bölgeden nöbet öncesi alınan EEG sinyalleridir. E kümesi ise Epilepsi hastasının nöbet sırasındaki EEG sinyalleridir. Çalışmada A kümesi(Gözler açık sağlıklı kişilerden alınan) ile E kümesi (Hastaların Nöbet sırasındaki verileri) kullanılmış olup toplam veri sayısı 4600'dür. EEG verilerinin gürültüden arınması için 0.53-40 Hz aralığında band geçiren filtre uygulanmıştır. Özellik çıkarımı için 4. seviye Daubechies-2 Ayrık Dalgacık dönüşümü uygulanmıştır. Dalgacık Dönüşümü ile elde edilen cA4, cD4, cD3, cD2, cD1 dalgacık katsayılarına ayrıca istatistiksel işlemler uygulanmıştır. Dalgacık katsayılarının en büyüğü, en küçüğü, ortalaması, ortancası, standart sapması elde edilip sınıflandırma algoritmasına verilmiştir. Sınıflandırma algoritması olarak kullanılan Random Forest Algoritması ile veri eğitim verisi ve test verisi olarak ayrılırken çapraz doğrulama yöntemi kullanılmıştır 1,5,ve 10 adet karar ağacı oluşturulmuş olup her birinden elde edilen sınıflama başarısının ortalaması %99,8 olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Random Forest, Dalgacık Dönüşümü, Elektroensefalografi Sinyalleri

Darrieus Tipi Dikey Eksenli Rüzgar Türbini Üzerine Yerleştirilen Girdap Jeneratörlerinin Kendi Kendine Başlama Performansına Etkisi

Nasser Ghassembaglou - Doç.Dr. Emre Alpman - Dr. Öğr.Üyesi Levent Kavurmacıoğlu

ÖZ

Kentsel ortamlarda küçük ve mikro ölçekli rüzgar türbinleri kullanma fikri, ihtiyaç duyulduğu yerde temiz enerjiyi üretme fikri sayesinde popüler olmuştur. Herhangi bir yönden rüzgar alma özellikleri ve nispeten basit kanat tasarımı sayesinde, kaldırma kuvveti tahrikli dikey eksenli rüzgar türbinleri (VAWT) kentsel ortamlar için çok uygundur. Düşük dönme hızlarında, kaldırma kuvveti tahrikli bir VAWT'nin kanatları tipik olarak yüksek bir hücum açısı ve düşük Reynolds sayısında çalışır. Bu, kanat yüzeyi üzerinde büyük bir akış ayrımına ve aerodinamik verimliliğin azalmasına yol açabileceğinden, kaldırma kuvveti VAWT'ler düşük rüzgar hızlarında iyi bilinen kendi kendine başlama problemini yaşayabilir. Kanat yüzeyi üzerindeki akış ayrımı, girdap jeneratörlerinin eklenmesiyle geciktirilebilir veya önlenir. Kanat yüzeyine yakın bir girdap oluşturan girdap jeneratörleri, sınır tabakasına enerji vererek akış ayrımını geciktirir. Böylece rüzgar türbini performansını artırırlar. Bu çalışmada, girdap jeneratörlerinin düz kanatlı Darrieus tipi VAWT'nin kendi kendine başlama performansına etkisi araştırılacaktır. Analizler, hesaplama akışkan dinamiği kullanılarak gerçekleştirilecektir. Burada türbinin kanatlarının, üzerlerinde gelişen aerodinamik kuvvetler ile durgun halden dönmeye başlamalarına izin verilecektir. Metodoloji ilk olarak literatürdeki mevcut deneysel veriler kullanılarak doğrulanacaktır. Daha sonra, kararlı durum koşullarına ulaşılan kadar kanat uç hız oranındaki zamana bağlı değişimi tahmin etmek için zamana bağlı akış simülasyonları gerçekleştirilecektir. Jeneratörün etkisi, türbinin şaftı üzerinde engelleyici bir tork uygulanarak dahil edilecektir. Metnin son hali, girdap jeneratörlerinin şekil, konum ve yöneliminin farklı katılık oranına sahip türbinlerin kendiliğinden başlama performansı üzerindeki etkisini içerecektir. Girdap jeneratörlerinin varlığının, türbinin genel performansı üzerindeki etkisini görmek için, girdap jeneratörleri içeren ve içermeyen kanatlar için farklı kanat ucu hız oranlarında, zamana bağlı ve ortalama güç ve itme katsayıları tahmin edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Darrieus Tipi Dikey Eksenli Rüzgar Türbini, Kendi Kendine Başlama Problemi, Girdap Jeneratörü

The Effect of Placing Vortex Generators on The Self-Starting Performance of Darrieus Type Vertical Axis Wind Turbine

Abstract

The idea of using small and micro scale wind turbines in urban environments became popular thanks to the notion of producing the clean energy where it is needed. Due to their ability of accepting wind from any direction and their relatively simple blade design, lift-driven vertical axis wind turbines (VAWTs) are very suitable for the build environment. At low rotation speeds, the blades of a lift-driven VAWT typically operate at high angle of attack and low Reynolds number. Since this might lead to a massive flow separation over the blade surface and to a decrease in the aerodynamic efficiency; lift-driven VAWTS may experience the well-known self-starting problem at low wind speeds. The flow separation over the blade surface may be delayed or even avoided by attaching vortex generators. This study investigates the effect of placing vortex generators on the self-starting performance of a straight bladed Darrieus type VAWT. The analyses are going to be performed using computational fluid dynamics. Here the blades of the turbine will be allowed to

rotate from rest by the aerodynamic forces developing on them. The methodology will be first validated using the available experimental data in the literature. Then, unsteady flow simulations will be performed to predict the variation of tip speed ratio with time until steady state conditions are reached. The effect of the generator will be included by introducing a retarding torque about the shaft of the turbine. The final paper will include the effect of the shape, location and orientation of the vortex generators on the self-start performance of turbines with different solidities. In order to see the effect of the presence of vortex generators on the overall performance of the turbine, time dependent and mean power and thrust coefficients will be predicted at different tip speed ratios for the blades with and without the selected vortex generators.

Keywords: Darrieus Type Vertical Axis Wind Turbine, Self-Starting Problem, Vortex Generator

Data Mining And Artificial Neural Network Approaches For Health System

Arş.Gör. Erçin Özcan

ÖZ

Planning in health systems is important for current and future generations. Good planning protects the health level of the community and ensures the correct use of health resources. Statistical studies on health are the building blocks of planning. There are a lot of statistical methods used in the literature. Classification, clustering and estimation methods have long been used in the field of health and important for health planning. Artificial neural networks are also a commonly used method of estimation. In the method inspired by the human brain, there are applications such as classification and clustering besides estimation. Data mining is also often preferred in analysing data. In this study, an analysis is provided for healthcare system. Birth control and pregnancy planning is also an important issue in the field of healthcare. In the study, a dataset was used for this problem. This study is first combined with both the data mining and artificial neural network for a case study. Both of the methods are compared with each other. The results may guide the other health problems. The data are categorized by Weka data mining program and artificial neural networks. The results show that data mining gives better than artificial neural networks.

Anahtar Kelimeler: Health Sector, Artificial Neural Network, Data Mining.

Data Mining and Artificial Neural Network Approaches for Health System

Abstract

Planning in health systems is important for current and future generations. Good planning protects the health level of the community and ensures the correct use of health resources. Statistical studies on health are the building blocks of planning. There are a lot of statistical methods used in the literature. Classification, clustering and estimation methods have long been used in the field of health and important for health planning. Artificial neural networks are also a commonly used method of estimation. In the method inspired by the human brain, there are applications such as classification and clustering besides estimation. Data mining is also often preferred in analysing data. In this study, an analysis is provided for healthcare system. Birth control and pregnancy planning is also an important issue in the field of healthcare. In the study, a dataset was used for this problem. This study is first combined with both the data mining and artificial neural network for a case study. Both of the methods are compared with each other. The results may guide the other health problems. The data are categorized by Weka data mining program and artificial neural networks. The results show that data mining gives better than artificial neural networks.

Keywords: Health Sector, Artificial Neural Network, Data Mining.

Denim Kumaşlarda Farklı Yıkama Uygulamalarının Renk Değerlendirmesi

Doç.Dr. Füsün Doba Kadem - Arş.Gör. Şehpal Özdemir - Deniz Civan Yiğit

ÖZ

Denim, genellikle 1/2, 2/1 ya da 3/1 dimi yapısında dokunan, boyamasında indigo kullanılan ağır bir kumaştır. Değişen ve gelişen moda endüstrisinde denimin performans özellikleri çok etkili olsa da renk, görünüş, tuşe gibi özellikler alıcıda albeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada seçilmiş bir denim işletmesinde (BOSSA Denim ve Spor Giyim İşletmeleri-ADANA) siyah boyama, indigo boyama ve siyah/siyah boyama olmak üzere 3 farklı denim boyama uygulaması seçilmiştir. Bu 3 kumaşa 3 farklı renk derinleştirici kimyasal 4 farklı reçete ile uygulanmıştır (12 numune). Uygulama sonrasında elde edilen tüm kumaşlara işletmede yapılan endüstriyel yıkamalardan rins, enzim ve taş yıkamalar yapılmıştır. Yıkama sonrasında da kumaşların renk değerleri spektrofotometre cihazı ile ölçülmüştür. Spektrofotometre cihazında renk analizi yaparken CIELAB renk sistemi temel alınmaktadır. Uygulama sonrası renkler analiz edildiğinde, 2 numaralı reçete uygulamasının tüm boyamalarda ve yıkamalarda renkte koyulaşmayı sağladığı görülmüştür. Her bir reçete için yapılan rins, enzim ve taş yıkama uygulamalarında renk değerlerinde farklılıklar olduğu görülmüştür. Renk farklılığı(ΔE) sonuçlarına bakıldığında da en büyük ΔE değeri, beklendiği gibi 2 nolu reçete uygulamasından elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Denim, İndigo, Spektrofotometrik Analiz, Renk Derinleştirici

Color Evaluation in Different Washing Applications on Denim Fabrics

Abstract

The denim is a heavy fabric that is woven at the 1/2, 2/1 or 3/1 twill, usually with indigo dye. In a changing and evolving fashion industry, performance features are very effective, but features such as color, appearance, and touch make the buyer attract. In this study, three different dyeing applications, black dyeing, indigo dyeing and black / black dyeing, were selected in a denim mill (BOSSA -ADANA). These 3 fabrics were applied with 3 different color-deepening chemicals 4 different prescriptions (12 samples). All fabrics were washed with rinse, enzyme and stone washing the application. The color values of the fabrics were also measured by a spectrophotometer after all washings. CIELAB color system is based on color analysis in spectrophotometer. After the application, when the colors were analyzed, it was seen that the 2nd recipe application made color darker in all dyes and washings. It has been observed that there are differences in the color values of rinse, enzyme and stone washing applications and each prescription. When looking at the color difference (ΔE) results, the greatest ΔE value was obtained from 2nd recipe application as expected.

Keywords: Denim, Indigo, Spectrophotometric Analysis, Color-Deepening.

Dolgu Altında Geosentetiklerle Güçlendirilmiş Taş Kolonlar ile İyileştirilen Yumuşak Kil Zeminlerin Sayısal Analizi

Arş.Gör. Cenk Cuma Çadır - Arş.Gör. Hakan Yalçın - Doç.Dr. Erdal Uncuoğlu - Doç.Dr. Zülküf Kaya - Arş.Gör. Aykut Erol

ÖZ

Yumuşak kil zeminler en problemlili zeminlerden biridir. Genel olarak yumuşak kil zeminler aşırı ve farklı oturma yapar. Buna benzer durumlar dikkate alındığında yumuşak kil zeminlerin iyileştirilmesi gerekmektedir. Son dönemde yumuşak killerin iyileştirilmesinde birçok uygulama ve araştırma yapılmaktadır. Buna bağlı olarak da yumuşak killerin iyileştirilmesinde birçok yeni yöntem kendine kullanım alanı bulmuştur. Uygulanan bu yöntemlerden biri taş kolon tekniğidir. Diğer yöntemlere göre daha ekonomik ve pratiktir. Taş kolon tekniği, zeminde düşey bir kolonun oluşturulması ve bu düşey kolon içine belirli çaptaki çakıl yerleştirilmesi ve zemin içinde bir sıkışma meydana gelmesi ile oluşmaktadır. Taş kolonlar özellikle yapıdan gelecek yükleri yeterli güvenlikle taşıyamayacak zeminlerde taşıma gücünü artırmada, zeminlerde oturma süresini azaltmada (konsolidasyonu hızlandırmak), mukavemetini kaybeden zeminlerin iyileştirilmesinde, şev stabilitesinin artırılması ve sıvılaşma potansiyelini azaltmak gibi bir çok amaç için kullanılabilir. Bu çalışmada dolgu altındaki yumuşak kil (Kayseri-Yozgat otoyol hattının divanlı köyü mevkiinden alınmış) farklı çaplarda (D: 80 cm, 100 cm), farklı aralıklarda (s/D: 2, 3), farklı içsel sürtünme açılarında (ϕ_s : 35, 40) ve farklı eksenel rijitliğe sahip (EA) geosentetiklerle güçlendirilmiş taş kolonlarla iyileştirilmiştir. Analizler Plaxis 2D programı yardımıyla yapılmıştır. Analizlerde kullanılacak kil zemin ile ilgili değerler laboratuvarında deneysel olarak belirlenerek programa girdisi yapılmıştır. Çalışmada dolgu altındaki kilin geosentetiklerle güçlendirilmiş taş kolonlar ile yapılan iyileştirilme sonucunda yukarıdaki parametrelere bağlı olarak taşıma gücündeki değişim belirlenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde taş kolon çapı ve içsel sürtünme açısı ve geosentetik malzemenin eksenel rijitliği arttıkça taşıma gücünün arttığı ancak taş kolon aralığı arttıkça taşıma gücünün azaldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak Zeminler, Zemin İyileştirilmesi, Geosentetikler, Taş Kolonlar, Taşıma Gücü

Numerical Analysis of Soft Clays Improved with Geosynthetic Encased Stone Columns Under Fill

Abstract

Soft clay soils are one of the most problematic soils. In general, soft clay soils have excessive and different settlement. When similar situations are taken into consideration, soft clay soils need to be improved. Depending on this, many new methods for improving soft clays have found their use area. One of these methods is the stone column technique. It is more economical and practical than other methods. The stone column technique is formed by a vertical column on the soil, and certain diameter gravel in the vertical column and a squeeze in the soil. Stone columns can be used for many purposes such as increasing the bearing capacity on the soils which can't carry the loads coming from the building with sufficient security, reducing the settlement time on the soils, in the improvement of soils which loses strength, improving the slope stability, increasing the slope stability and reducing the liquefaction potential. In this study, soft clay under filling (taken from the divanlı village of Kayseri-Yozgat motorway line) has different internal friction ratios (ϕ_s : 35°, 40°), at

different diameters (D: 80cm, 100cm), at different intervals (s/D: 2, 3) and reinforced with geosynthetic encased stone column that have different axial rigidity (EA). Analysis was performed with Plaxis 2D program. The values related to the clay soil to be used in the analyzes were experimentally determined in the laboratory and entered into the program. In the study, the change in bearing capacity was determined according to the above parameters as a result of the improvement made with geosynthetic encased stone columns. When the results are examined, it is seen that as the stone column diameter and internal friction angle and the axial rigidity of the geosynthetic material increases, the bearing capacity increases but as the stone column intervals increases, the bearing power capacity.

Keywords: Soft Soils, Soil Improvement, Geosynthetics, Stone Columns, Bearing Capacity

Dört Yönlü Ortalama Süzgeçte Maske Boyutunun Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Pelin Altınışik - Dr. Öğr.Üyesi Erhan Ergün

ÖZ

Dört yönlü ortalama süzgeç (DYOS), daha önce sunulmuş bir çalışmadır. DYOS, süzgeçlemede 3x3 boyutlu maske kullanmaktadır. Bu çalışmada ise maske boyutunun artırılmasının DYOS' in verimliliğine etkisi incelenmektedir. DYOS' te 5x5 boyutlu maske kullanıldığında DYOS5 olarak adlandırılmaktadır. Deneylerde, Lena görüntüsüne ilişkin 5x5 boyutlu görüntü parçası kullanılmaktadır. Gürültü yoğunluğu, %16, %32, %48, %64, %72, %80 ve %88 olarak değişmektedir. Karşılaştırma süzgeçleri; ortanca süzgeç (OS), 5x5 boyutlu maske ile süzgeçleme yapan ortanca süzgeç (OS5) ve DYOS' tir. Elde edilen karşılaştırma sonuçlarına göre; gürültü yoğunluğu arttıkça, 5x5 boyutlu maske kullanmak verimliliği yükseltmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görüntü İşleme, Tuz ve Biber Gürültüsü, Süzgeç Maskesi.

Effect of Mask Size on Four Directional Average Filter

Abstract

Four directional average filter (FDAF) is a study presented earlier. It uses a 3x3 mask in the filtering. In this study, the effect of increasing the mask size on the productivity of FDAF is examined. When a 5x5 mask is used for FDAF, it is called FDAF5. In the experiments, a 5x5 image segment of Lena image is used. The noise intensity varies by 16%, 32%, 48%, 64%, 72%, 80% and 88%. Comparison filters; median filter (MF), median filter (MF5) filtering with 5x5 mask and FDAF. According to the comparison results, as the noise density increases, the use of 5x5 mask increases the productivity.

Keywords: Image Processing, Salt And Pepper Noise, Filter Mask.

Elektrik Sistemlerinde Maksimum Güç Aktarımı Kullanılarak Gerilim Kararlılık İndeksinin Tespiti

Dr. Öğr.Üyesi Nihat Pamuk

ÖZ

Modern güç sistemleri ileri seviyede planlanmış, çok değişkenli, dinamik sistemlerdir. Genel olarak, sistem parametrelerindeki bozulmalar, sistem elemanlarının farklı karakteristiklerde olmasında kaynaklanmaktadır. Çalışmalar gerek sistemlerin planlanma aşamasında, gerek evvelce yapılmış sistemlerin limit değerlerinin belirlenmesi ve gerekse kararlı halde çalışan sistemlerin gerçek zamanlı değerlendirilmesini hedeflemektedir. Karmaşık güç sistemleri beklenmedik yüklenme durumlarında gerilim kararsızlık sınırına gelebilmektedir. Bu nedenle, büyük sistemlerin işletilmesinde kombinasyonel olayların gerilim kararlılığı anlamında yapabileceği etkilerin anlık olarak değerlendirilmesi, oluşabilecek bir gerilim çökmesi olayını engelleyebilecektir. Bu çalışmada, yerel bara parametrelerini kullanarak, eşdeğer devre parametrelerinin kestirilmesine ilişkin bir dizi yöntem geliştirilmiştir. Oluşturulan maksimum güç fazör diyagramından, gerilim kararlılığı indeksinin değerlendirilmesini sağlayacak kritik değer eşitlikleri elde edilmiştir. Simülasyon sonuçları, önerilen değerlendirme yaklaşımının, gerçek zamanlı uygulamalarda klasik yük akışı algoritmalarının kullanıldığı durumlara göre daha pratik ve yeterince doğru kaldığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Maksimum Güç Aktarımı, Gerilim Kararlılık İndeksi, Güç Sistemleri

The Detection of Voltage Stability Index in Electrical Systems by Using Maximum Power Transfer

Abstract

Modern power systems are high-order, multivariable, dynamic systems whose responses to disturbances depend on the different characteristics of a wide array of devices. The studies targets the real time evaluation of operating systems whether at the system planning stage or determination of limits of a planned system or at steady state loading conditions. The complex power systems can reach voltage instability limit at unexpected loading conditions. For this reason, the possibility of voltage collapse event occurrence in operating huge systems can be prevented by momentary evaluation of the combinational events effects in meaning of voltage stability. In this study, series of methods relating to the estimation of equivalence circuit parameter by using local bus parameter are developed. The critical value equalities which provide easiness in evaluation of voltage stability index are obtained from the maximum power phasor diagram. The simulation results indicates that the proposed evaluation approach, is more practical and true in respect to the situation in which the classical load flow algorithm at real time applications is used.

Keywords: Maximum Power Transfer, Voltage Stability Index, Power Systems

Elektro pnömatik Ağızlık Açma Mekanizmasında Potansiyometre Devresi ile Silindir Piston Hareketinin Tespit Edilmesi

Arş.Gör. Zehra Kaynar Taşcı - Dr. Deniz Mutlu Ala - Prof.Dr. Nihat Çelik

ÖZ

Bu çalışmada, Ç.Ü. yürütücülüğünde gerçekleştirilmiş 01365.STZ.2012-1 kod numaralı "Bilgisayar Kontrollü Ağızlık Açma ve Desenlendirme Yapabilen bir Yarı-Otomatik Numune Kumaş Dokuma Tezgâhı Tasarımı, Geliştirilmesi ve Prototip İmalatı" başlıklı SANTEZ projesi ile üretilen numune tezgâhta çerçeve hareketlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Dokuma makinalarının verimli bir şekilde çalıştırılabilmesi, çözgü kopuşlarının azaltılması ve teknolojik sınırlarının belirlenebilmesi de büyük oranda çerçeve hareketlerine bağlı olmaktadır. Bu nedenle mekanizmanın hareketi esnasında çerçeve konumlarının, hızlarının ve ivmelenme özelliklerinin belirlenmesi oldukça büyük önem taşımaktadır. Numune tezgâhta; çözgü salma, atkı atma, tefeleme ve kumaş sarma işlemleri manuel olarak gerçekleştirilmektedir. 24 çerçeve kapasiteli olarak tasarlanan ağızlık açma sisteminde, çerçevelere hareket vermek için çift etkili pnömatik silindirlere kullanılmıştır. Silindirlere elektro-pnömatik valfler ile kontrol edilmektedir. Ölçüm sırasında, ağızlığın açılması için tetikleyici görevi yapan ayak butonuna basıldığında çerçeveyi hareket ettirecek olan silindir pistonu, dolayısıyla piston miline bağlı olan potansiyometre harekete geçmektedir. Hareket esnasında, potansiyometreden gelen voltaj verisi bilgisayar destekli bir arayüz kullanılarak dijitalize edilmektedir. Cihazla birlikte kullanılan arayüz programı sayesinde zamana bağlı olarak konum bilgileri elde edilmektedir. Çalışma kapsamında, elektro-pnömatik ağızlık açma sisteminde çerçevelerin hareketini sağlayan silindir piston miline bağlanan bir doğrusal potansiyometre ile pistonların kalkış ve iniş esnasındaki konum bilgileri elde edilmiştir. Konum verilerinden faydalanılarak piston hareketi süresince pistonun zamana bağlı konum, hız ve ivme değerleri grafiksel olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Numune Dokuma, Ağızlık Açma, Çerçeve Hareketi

Farklı Kür Uygulanmış Donatılı Betonlarda Aderans İncelemesi

Doç.Dr. Osman Günaydın - Öğr.Gör. Kadir Güçlüer

ÖZ

Beton üretimi ve uygulaması gerçekleştirildikten sonra, betonun üniformluğunu koruyabilmesi ve hedeflenen amaç mukavemetine ulaşabilmesi için en önemli uygulama kür(bakım)işlemidir. Hidratasyonun devamı ve hidrate ürünlerin gelişimi, sertleşmiş betonun dayanım ve dayanıklılık nitelikleri kür faktörlerine bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Bu amaçla, bu çalışmada farklı kür şartlarına tabi tutulan donatılı beton örneklerinin aderans özellikleri araştırılmıştır. Üretilen deney örnekleri tatlı ve tuzlu su koşullarında 7 ve 28 gün boyunca kür edildikten sonra aderans gerilmesi testine tabi tutulmuşlardır. Elde edilen sonuçlar birbirleri ve kendi arasında karşılaştırılmıştır. Elde edilen deneysel veriler sonucunda, 7 günlük aderans değerleri incelendiğinde, tatlı suda bekletilen deney örneklerinin aderans değerleri daha yüksek tespit edilirken, 28 gün sonra ise tuzlu suda kür edilen deney örneklerinin aderans değerlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kür Şartları, Beton, Aderans.

Adherence Investigation in Different Cured Applied Concrete

Abstract

After concrete production and application, the most important application is curing (maintenance) process in order to protect the uniformity of the concrete and to reach the aimed of strength. Continuation of hydration and development of hydrate products, strength of hardened concrete and durability properties may vary depending on curing factors. For this purpose, the adherence properties of reinforced concrete specimens subject to different curing conditions were investigated in this study. The test specimens produced were subjected to the adherence tensile test after being cured for 7 and 28 days in fresh and salt water conditions. The results obtained were compared between each other and themselves. As a result of the obtained experimental data, when the adherence values of 7 days were examined, adherence values of experimental specimens kept in fresh water were found higher and adherence values of experimental specimens cured in salt water after 28 days were found higher.

Keywords: Cure Conditions, Concrete, Adherence.

Faz Değiştiren Malzemelerin Binalarda Enerji Tasarrufuna Etkisi

Arş.Gör. Yasin Ozcan

ÖZ

Konut binalarındaki enerji tüketimi önümüzdeki yıllarda da büyümeye devam etmesi beklenmektedir. Binalarda ısıtma ve hava şartlandırma için tüketilen enerji miktarları, bina kaplamalarının daha verimli hale getirilmeleri ile azaltılabilir. Faz değıştiren malzemeler, faz değışimi ile oluşan yüksek ısı kapasiteye sahip malzemeler bina yapısından kullanılabilir. Bina duvarlarına PCM entegrasyonu binanın enerji yönetimi için çok kullanışlı ve ideal bir çözümdür. Termal enerjinin depolanması bakımından iyi tasarlanmış bir bina hem enerjinin tasarrufu hem bina içi hava konforu hem de HVAC ekipmanlarının kapasitelerinin küçültülmesi gibi hususlarda birçok fayda sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Adana ilinde ısıtma ve soğutma uygulamalarında bina duvarlarına PCM uygulanarak binaların enerji tasarrufu potansiyellerinin araştırılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Enerji Depolama, Faz Değiştiren Malzeme Enerji Tasarrufu

Effect of Phase-Changing Materials on Energy Saving in Buildings

Abstract

Energy consumption trends in residential buildings are expected to keep growing in the coming decades. Consumption of the energy for heating and air conditioning could be reduced by improving the efficiency of building envelope. Phase change materials (PCMs) could be applied to the building structure by taking advantage of latent heat storage of materials with high thermal mass. Integration of PCM in building walls is very useful and ideal solution for building energy management. A well designed building thermal energy storage system can improve building operation by reducing the energy required to maintain interior human comfort and also reduction in size of the AC/heating equipment. The aim of this study investigation of energy saving potentials in buildings through the inclusion of PCM in building walls for heating and cooling application in Adana.

Keywords: Heat Storage, Pcm, Energy Saving

Ferro-Bor İle Kaplamanın Yüksek Sıcaklık Altında Çalışan Dupleks Paslanmaz Çelik Borunun Aşınma Özelliğine Etkisinin İncelenmesi

Özge Atakay - Prof.Dr. Gürel Çam

ÖZ

Bu çalışmada amaç; ferro-bor fazı ile kaplamanın filmaşın üretiminde yüksek sıcaklıkta kullanılan dupleks paslanmaz çelik esaslı borunun aşınma özelliğine etkisinin deneysel olarak incelenmesidir. Filmaşın üretim tesislerinde demirin sarımlar halinde konveyör yoluna dökülmesini sağlayan meknizmaya serme kafa, demiri saran paslanmaz dupleks çelik esaslı boruya ise serme kafa borusu denmektedir. Dupleks paslanmaz çelik esaslı bu borudan geçen sıcak malzeme nedeniyle serme kafa borusu hızla aşınmaktadır. Bu borudaki aşınma direncinin artırılması için yüzey kaplama yöntemlerinden borlama seçilmiştir. Borlama, demir esaslı malzemelere, demir dışı malzemelere ve toz metalurjisi ile üretilen malzemelere çok geniş bir alanda uygulanabilen bir termo-kimyasal yüzey sertleştirme işlemidir. Yüksek sıcaklıkta bor atomlarının yüzeye difüzyonu ile gerçekleşen bu işlemin diğer yöntemlere göre avantajları elde edilen yüksek sertlik değeri, yüksek oksidasyon direnci ve yüksek abrasiv aşınma dayanımıdır. Bor kaynağı sıvı, katı ya da gaz durumunda olabilir. Ancak katı durumda borlama teknik avantajlara sahiptir. Toz şeklindeki bor ortamında gerçekleşen bu yöntemi gerekli ekipmanların basitliği, işlem sonrası pürüzsüz bir yüzeyin elde edilmesi ve uygulama kolaylığı açısından diğer yöntemlerden üstün kılmaktadır. Bu çalışmada, dupleks paslanmaz çeliğe 820°C, 860°C ve 900°C olmak üzere üç farklı sıcaklıkta, 2 saat, 4 saat ve 6 saat olmak üzere üç farklı sürede kutu borlama yapılmıştır. Borlanan numunelerin kesit yüzeyleri zımparalanıp 3 mikron ve sonra 1 mikron elmas parçacıklar ile parlatılıp, % 2'lik nital çözeltisinde dağlanmış ve numunelerin içyapısı optik mikroskopu ile incelenerek borür tabaka kalınlıkları ölçülmüştür. Sürtünme testi ile sürtünme katsayısı ve aşınma oranı hesaplanmıştır. Borlama sıcaklığının ve süresinin artmasıyla borür tabakasının kalınlık ilişkisi tespit edilmiştir. Borlama işlem parametrelerinin aşınma direncine etkisi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dupleks Paslanmaz Çelik Boru, Bor Kaplama, Serme Kafa Borusu, Aşınma.

Filtre Seçim Tabanlı Köprü Doğrultucu Devrelerinde Harmonik Kaynaklı Etkilerin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Nihat Pamuk

ÖZ

Tek fazlı güç elektroniği cihazlarının ürettikleri harmonik değerleri küçük olmasına karşın bu cihazların çok sayıda olması ve aynı anda kullanılmaları sebebiyle bu tarz yüklerin ürettiği harmonikler önemli değerlere ulaşmaktadır. Bu yüzden filtreli köprü doğrultucu devresinin hat akımı ve yük gerilimi değerlerini elde etmesi büyük önem taşımaktadır. Bu değerleri elde etmenin en etkili yolu MATLAB, EMTP ve ATP gibi yazılım programları kullanmaktır. Bu çalışmada kaynağın sinüzoidal ve sinüzoidal olmayan durumları için, hat akımı ve yük geriliminin dalga şekilleri, hat empedansı da dikkate alınarak, diferansiyel denklemler yardımıyla elde edilmiştir. Bu sayede hat akımı ve yük gerilimi dalga şekilleri, devre parametrelerinin herhangi bir değeri için benzetimlere kıyasla, hızlı ve doğru şekilde elde edilmiş ve çıkış filtresi büyüklüklerinin hat akımı harmonikleri, giriş güç faktörü ve diğer harmonik büyüklükler üzerindeki etkileri analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Filtreler, Köprü Doğrultucular, Harmonikler, Yazılım Programları

Investigation of The Effects on Harmonic Sources in Bridge Rectifier Circuit Based on Filter Selection

Abstract

Though the amount of harmonic values generated from single phase power electronic loads is small, the number of these loads is large and they are used at the same time so the harmonics generated from these loads reach significant values. Therefore it's important to calculate the expressions of input line currents and load voltage values of the filtered full bridge rectifier. The most effective way to achieve these values is to use software programs such as MATLAB, EMTP and ATP. In this study, the line current and voltage waveforms are determined for sinusoidal and nonsinusoidal conditions via differential equations and considering the effect of line impedance. By means of this, compared to simulations, for any values of circuit parameters, accurate and rapid results are obtained for line current and voltage waveforms, and the effects of the values of output filter on line current harmonics, power factor and other harmonic quantities are analyzed.

Keywords: Filters, Bridge Rectifiers, Harmonics, Software Programs

Güç Mosfetinin Anahtarlama Performansı İçin Yeni Bir Yaklaşım

Arş.Gör. Seyfettin Gürel - Doç.Dr. Sezai Alper Tekin

ÖZ

Power MOSFET, Güç Elektronik uygulamalarında anahtarlama için kullanılmaktadır. Hızlı anahtarlama ve düşük güç tüketimi gibi özelliklerinden dolayı bu eleman tercih edilebilir. Bu çalışmanın temel amacı güç MOSFET'i için anahtarlama performansını artırmaktır. Eşik gerilimi, değişken kapı direnci ile anahtarlama performansının optimize edilmesi amaçlanmaktadır. Adaptif direncin belirli değerini belirlemek için Eşik Gerilimi ve VBS voltajlarının etkisi analiz edilmiştir. Direncin değeri değişik VBS ve VTH gerilimleri için simüle edilmiştir. VBS ve VTH voltajlarının değişik değerleri için yapılan simülasyonlardan sonra, en iyi direnç değeri bu simülasyonlardan elde edilen verilere göre belirlenerek en düşük güç tüketimi durumu sağlanmak için gerekli olan durumlar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevirici, Evirici, Güç Mosfet, Darbe Genişlik Modülasyonu, Anahtarlama Performansı

The New Approach for Switching Performance of Power Mosfet

Abstract

Power MOSFET is the device which is used for switching in power electronic applications. This device is preferable when they have properties such as fast switching and low power consumption. In this paper, the main purpose of the study is to enhance switching performance for power MOSFET. It is aimed to optimize switching performance with using threshold voltage, variable gate resistor. It is analyzed the effect of VBS and VTH voltages on a RD to determine specific value of adaptive resistor. The value of the resistor is simulated by SPICE for the different VBS and VTH voltage. After making simulations for different values of VBS and VTH voltages, the optimal resistor value is determined according to data from simulations.

Keywords: Converter, Inverter, Power Mosfet, Pulse Width Modulation, Switching Performance

Hava Kalitesi Modelleme Çalışmasına Bir Örnek: Iı A Grubu Taş Ocağı Gülnar/mersin Bölgesi

Dr. Öğr.Üyesi Nil Yapıcı - Mustafa Yıldızeli - Doç.Dr. Hakan Güneylli

ÖZ

Bu çalışmada, Gülnar ilçesi Koçaşlı mahallesi bölgesinde bulunan "Kalker Ocağı ve Kırma-Eleme Tesisi" kaynaklı hava kirliliğinin kümülatif etkileri AERMOD hava kirliliği dağılımı programı kullanılarak modellenmiştir. Planlamada olan ocaklar farklı senaryolar dahilinde incelenerek çevre ve insan sağlığıyla ilgili mevcut durumun ve gelecekte oluşabilecek problemlerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında, tozun yayılımının hesaplanmasında AERMOD View programından yararlanılmıştır. Modelleme çalışması sonucunda, oluşabilecek hava kirliliğinin farklı durumlar altında incelenmesi amaçlanmıştır. Birinci senaryoda arazi hazırlık, yol, açık ocak işletmeciliği ve kırma-eleme tesisi faaliyetine bağlı emisyonlar; ikinci senaryoda patlatmaya bağlı emisyonlar; üçüncü senaryoda ise "Kümülatif Toz Emisyonu" kapsamında toz emisyonuna neden olabilecek her tür emisyon kaynağı modellenmiştir. AERMOD yazılımı, emisyon dağılımında Gauss dağılım modelini kullanmaktadır. Emisyon bilgileri, meteorolojik veriler, topoğrafya bilgilerinin değerlendirilmesinde, AERMOD, AERMET ve AERMAP programları kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hava Kirliliği, Hava Kalitesi Dağılım Modeli, Skhkky

A Case Study on Air Quality Modeling: II-A Group Stone Quarry, Gülnar/mersin Region

Abstract

In this study, cumulative influences of air pollution caused by a limestone quarry and crushing-screening plant located in Koçaşlı district of Gülnar town (Mersin) was modelled using the software of AERMOD air pollution distribution. It was aimed to evaluate the current situation relating to the environment and human health through examining the quarries for different scenarios, under planning. AERMOD View program was used to calculate the dust distribution in the research. As a result of the modelling study, it was targeted to investigate air pollution for various situations. In the first scenario, the field preparation, roads, open quarry processing and emissions based on the activities of the crushing-screening plant; in the second scenario, the emissions based on blasting; and in the third scenario, all the emission sources that may cause dust emission under "Cumulative Dust Emission" were modelled. The software AERMOD uses Gauss Distribution Model in the Emission Model. The software of AERMOD, AERMET and AERMAP were used to evaluate the data of emission, meteorological and topographical.

Keywords: Air Pollution, Air Quality Distribution Model, Skhkky

İmalat Sektöründe Esnek Üretim Uygulamasına Bir Örnek ve Alternatif Uygulamanın Klasik İmalat Modeline Göre Avantajları

Hakan Öner - Prof.Dr. Gürel Çam

ÖZ

Sanayi devrimini takip eden yıllarda, üretim yapankişi ve kuruluş sayısının tüketim yapan kişi ve kuruluş sayısına göre bir hayli az olduğu söylenebilir. Ancak ilerleyen dönemlerde bu fark giderek azalmıştır. Üretici sayısındaki artış müşterilerde daha kaliteli ürünü daha ucuza ve daha kısa sürede elde etme isteğini tetiklemiştir. Bu da üreticiler arasındaki rekabetin zamanla artmasına yol açmıştır. Artan rekabet ortamında üreticilerin ana hedefi, "müşteri ihtiyaçları doğrultusunda, daha kaliteli ve zamanında üretim yapmayı hedefleyip müşteri memnuniyetini en üst düzeyde tutmayı sağlamak" olmuştur. Firmalar, rekabetçi piyasa şartlarında ayakta kalabilmek için proseslerinde israflardan arınmak ve verimliliği en üst düzeyde tutmak zorundadırlar. Bu aşamada devreye yalın üretim sistemi girmiştir. Yalın üretim sisteminde, proseslerdeki israfları ve kalite problemlerinden kaynaklanan müşteri memnuniyetsizliklerini minimuma indirecek faaliyetlerin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmada yalın üretim metodolojisi kullanılarak: Petri ağları ile üretim prosesinin modeli çıkartılmış, mevcut proses süreleri tayin edilmiş, mevcut birim üretim maliyeti tayin edilmiş, mevcut kalitesizlik maliyetleri belirlenmiş, Petri ağları ile yeni üretim prosesinin modeli çıkartılmış, yeni proses süreleri tayin edilmiş, yeni montaj prosesinin maliyeti hesaplanmış, yeni üretim maliyeti tayin edilmiş, öngörülen kalite kazanımları belirtilmiş ve karşılaştırmaları gerçekleştirilmiştir. Bu konular üzerinde yürütülen çalışmalar ile ürünü etkileyen israflar önlenmiş ve kalite kazanımı sağlayacak faaliyetler belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Esnek Üretim Sistemleri, Yalın Üretim, petri Ağı, Proses Maliyeti, Proses Yönetimi

İnşaat Sektöründe İstihdam Edilen Kadın Çalışanların Sorunları Üzerine Bir Araştırma

Dr. Öğr.Üyesi Savaş Bayram - Arş.Gör. Serkan Aydınlı - Dr. Öğr.Üyesi Gözde Tantekin Çelik - Prof.Dr. Emel Laptalı Oral

ÖZ

Günümüzde inşaat sektörü, ne yazık ki kadın çalışanlar için pek tercih edilmeyen bir sektör konumundadır. Kadın istihdamının sadece %1'lik kısmının inşaat sektöründe gerçekleşiyor olması, kadın çalışanların sektör içinde bir problem yaşayıp yaşamadıklarının sorgulanmasını gerekli kılmıştır. Bu amaçla, inşaat sektöründe teknik eleman olarak faaliyet gösteren 30 kadın çalışana anket çalışması uygulanmış ve anketin yüzde frekans sonuçları yorumlanmıştır. Anket sonucunda kadın çalışanların sektör içinde yaşadığı en büyük problemin "cinsiyetçi yaklaşımlar" olduğu belirlenmiştir. Çalışanların çevrelerinden veya ailelerinden yaptıkları iş veya çalıştıkları çevre ile alakalı herhangi bir baskı görmedikleri, fakat çalışma ortamlarında cinsiyetlerinin kendileri için dezavantaj yarattığı belirlenmiştir. Çalışma, inşaat sektöründe kadın çalışanların problemlerine yönelik bir pilot çalışma niteliğinde olup, daha detaylı çalışmalar için yönlendirici niteliğe sahiptir.

Anahtar Kelimeler: İnşaat Sektörü, Cinsiyet, Kadın Çalışanlar, Ayrımcılık.

A Research on The Problems of Women Employees Worked in Construction Sector

Abstract

Today, the construction industry is unfortunately an undesirable sector for female employees. The fact that only 1% of women's employment takes place in the construction sector necessitates the questioning of whether women workers have experienced a problem in the sector. For this purpose, questionnaire was implemented to 30 female employee who are technical staff in the construction sector and the frequency percentages of the questionnaire were interpreted. As a result of the survey, it was determined that the biggest problem that women employees experienced in the sector was "sexist approaches". Employees do not feel any pressure associated to work by their family environment, but in working environment, their gender status is a disadvantage for them. This paper is a pilot study on the problems of women workers in the construction sector and is a guide for more detailed studies.

Keywords: Construction Industry, Gender, Women Employees, Discrimination.

İnsan Ağırlığı Yüklemesine Maruz Kalan Diz Ayak Bileği Ortezinin Topoloji Optimizasyonu

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Hanifi Doğru - Doç.Dr. İbrahim Göv

ÖZ

Topoloji optimizasyonu, malzeme tasarım alanını uygulanan yükler altında verilen kısıtlamalara ve sınır koşullarına göre optimize eden matematiksel model olarak tanımlanabilir. Geometri ve topoloji optimizasyonunun tasarım sürecinde önemli rolü vardır. Malzeme sertlik açısından topoloji optimizasyonu uygulanarak dengelenebilir. Son zamanlarda bilgisayar destekli yazılımların hızla gelişmesinden dolayı topoloji optimizasyonu bir hayli popülerlik kazandı. Topoloji optimizasyonun temel hedefi malzeme miktarını azaltarak hafif ve güçlü parçalar elde etmektir. Diz ayak bileği ve bacak ortezi (KAFO) eklemleri sabit hale getirmek ve bacakta bulunan kaslara yardımcı olmak için, diz, ayak bileği ve bacakta kullanılan bir ortezdir. Ortezlerde kullanılan diz eklemi yürüyüş esnasında bacağı sabit tutup bacağın üzerine gelen yükü taşımaktadır. Hareketli ve aynı zamanda yük taşıyan eleman olarak diz ekleminin mukavemet açısından güçlü olması beklenmektedir. Aynı zamanda bu diz eklemlerinin insanların bacaklarına monte edildiğinden hafif olması gerekmektedir. Aksi taktirde bu ortezleri kullanan insanlara fazladan ağırlık taşıtılmış olunacaktır. Bu gereksinimlerden dolayı, bu çalışmada, insan ağırlık yüklemesine maruz kalan diz ayak bileği ortezini optimize etmek için topoloji optimizasyonunda element kaldırma yöntemi kullanılmıştır. Diz eklemi ve bunun destek çubuğu için yapılan optimizasyondan elde edilen sonuçlar verilmiştir. Ayrıca, Von-misses gerilmesi, deformasyon, yorulma ömrü ve güvenlik katsayısı sonuçlarında çalışma içerisinde sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kafo, İnsan Ağırlığı, Topoloji Optimizasyonu, Von-Misses Gerilmesi, Yorulma Ömrü.

Topology Optimization of Knee Ankle Foot Orthosis Subjected to Human Weight Loading

Abstract

Topology optimization can be defined as the mathematical model, which optimizes material design space according to given constraints and boundary conditions under the applied loads. The shape and topology optimization have an important role in design process. Also, material can be balanced with applying topology optimization in terms of the stiffness. Topology optimization has gained a great deal of popularity in recent years due to the rapid development of computer-aided design software. The main objective of the topology optimization is obtaining the lightweight, strong parts by reducing the amount of material. Knee ankle foot orthosis (KAFO) is an orthosis used on the knee, ankle, and leg to stabilize joints and help muscles in the leg. The knee joint, which is used in long walking orthoses, carries the load on the leg by keeping the knee fixed during walking. It is expected that the knee joint as a movable and at the same time a load-carrying element will be though in terms of the strength. In addition, these knee joints should be lightweight due to it is mounted on the legs of people. Otherwise, extra weight will be carried to the people who use these orthoses. Due to these requirements, element removal method is used in topology optimization to optimize the knee ankle foot orthosis subjected to human weight loading in this study. The obtained results from optimization are given for knee joint and its support rod. Also, Von-Mises stress, total deformation, safety factor and fatigue life results are presented in the study.

Keywords: Kafo, Human Weight, Topology Optimization, Von-Misses Stress, Fatigue Life.

İş Makinaları ile Güvenli Çalışma

Doç.Dr. Naime Filiz (Tümen) Özdil - Uzman Fatih Erel - Dr. Öğr.Üyesi Cem Boğa

ÖZ

Bu çalışmada, iş makinaları ile güvenli çalışma konusu ele alınmıştır. Türkiye’de iş makinası miktarı yıllar içerisinde hızlı bir artış gösterirken, iş makinaları ile güvenli çalışma konusu ile alakalı gereken ilgi gösterilmemektedir. Bu çalışmada, güvenli iş makinalarının özelliklerini aktarıp, tesis içerisindeki trafik kurallarını içeren düzenlemeleri ve bu düzenlemelerin çalışma ortamına nasıl etki ettiğini içerecek şekilde ortamdaki mevcut durum değerlendirilmektedir. Türkiye’deki iş makinası kullanımı konusunda yol gösterici olması bakımından incelendiğinde, çalışma ortamında yapılan incelemeler ve araştırmalar baz alınarak mevzuat ve standartların sahaya yansımalarının daha fazla olabileceği anlaşılmaktadır. Çalışmamız sonucunda, iş makinaları ile güvenli çalışma konusunda bir takım önlemler ön plana çıkmaktadır. Bu önlemleri şu şekilde sıralayabiliriz: güvenli ekipman kullanımı, ramak kala kazalarda kök sebep analizleri yapılarak sorunun asıl kaynağına inilmesi, iş makinalarının çalışma ortamında yük bindirme ve indirme, istifleme ve taşıma gibi çeşitli nedenlerle sıkça kullanıldığı bilinmekte olup, insan taşıma gibi amaçlarla kullanımının engellenmesi ve iş makinası kullanılan çalışma ortamlarında işitme engelli çalışanlar için operatör uyarıcı giysi dahil gerekli düzenlemelerin yapılması v.s. Sonuç olarak, yükleme ve boşaltma, periyodik kontrollerin önemi iş makinaları bakımından bir kez daha ön plana çıkmıştır. Yapılan inceleme ve araştırmalar, yönetim sistemi uygulamakta olan çalışma yerlerini içeren ortamdan gelen istekler, bundan sonrası için insan etkisinin üzerine düşünülmesi sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışma ile birlikte iş makinası güvenli kullanımının insan faktörüne bağlılığı ve durumun bu bakış açısıyla değerlendirilmesi gerektiği net bir şekilde anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İş Makinaları, İş Sağlığı ve Güvenliği

Safe Working With Work Machines

Abstract

This study elaborates the means of working safely with work machines. Whilst the number of work machines in Turkey developing quickly every year, necessary importance is not given to the occupational health and safety part of the issue. In this work, the characteristics of safe work machines are transferred and the current situation in the field is assessed, including interventions involving in-plant traffic and reflection on the field. Afterward, to ensure an insight for work machine use in Turkey, it is understood that there may be more reflection of legislation and standards in the field in the field of observations and researches made at the field. As a result of our work, a number of measures are in the foreground in terms of safe working with work machines. It is known that these precautions can be categorized as follows: the use of safe equipment, making root cause analysis in the almost accident to go to the source of the problem, it is well known that work machines are widely used for various purposes such as lifting, handling and stacking in the working life and prevention of use for purposes such as human transportation and making necessary arrangements for hearing-impaired workers in plant where work machines are used, including operator warning clothes, etc. As a result, the importance of loading and unloading, periodic inspections has once again come to the forefront in terms of work machines. Made works and in particular those involving workplaces that are implementing the management system, show that the human factor should now be addressed. Human factors aspects of work machine safety should afterwards be studied.

Keywords: Work Machines, Occupational Health And Safety

İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Bir Ortaöğretim Eğitim Kurumundaki Aydınlatma Koşullarının İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Cem Boğa - Doç.Dr. Sait M. Say - Doç.Dr. Naime Filiz (Tümen) Özdil

ÖZ

Çalışanların işlerini yapabilmeleri için, sağlıklı bir şekilde görerek çevresinde olup biteni fark edebilmeleri gerekmektedir. Kişinin görsel algılamasına yardımcı olabilecek unsurlardan olan ışık ve aydınlatma işyeri ortamındaki önemli fiziksel faktörlerdendir. Aydınlatma yöntemlerinin doğru ve uygun tasarlanması hem iyi bir görüş alanı sağlayarak göz sağlığını koruyacak ve dolayısıyla iş verimini arttıracaktır hem de gereksiz aydınlatma maliyetlerinden kaçınarak ekonomiğe katkısı olacaktır. Kötü aydınlatma koşullarının sonucunda kişi üzerinde göz yorgunluğu başta olmak üzere baş ağrısı, göz kuruluğu, göz tahrişi, göz kaşıntısı, göz yaşarması ve görme bozukluğu gibi olumsuz sağlık etkileri gözlemlenebilir. Ayrıca karanlık bir yerden aydınlık bir yere geçişte ya da tam tersi durumlarda yani çok aydınlık bir bölgeden kısmen daha az aydınlık bölgeye geçişteki adaptasyon zorluğu kazalara neden olabilecektir. Özellikle bu durum ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenler için koridorlarda ve merdivenlerde kayma, takılma ve düşme gibi kaza durumlarını doğurmaktadır. Bu çalışmada Adana ili Sarıçam ilçesine bağlı bir ortaokulun dersliklerinde, idari odalarında, öğretmenler odasında, koridorlarında ve merdivenlerinde değişik noktalardan aydınlatma şiddetleri ölçülmüş ve standartlarla karşılaştırılmıştır. Ölçüm sonuçlarına göre, dersliklerde tamamen doğal aydınlatma koşullarında 7 tekerrürlü ölçüm sonucu (pencerelere yakın sıralar, orta sıralar ve pencereye en uzak sıralar, öğretmen masası, tahta önü) ortalama 149 lüks, tamamen perdeler ve yapay aydınlatıcıların açık olduğu koşullarda ise 335 lüks değerleri ölçülmüştür. Müdür yardımcısı odasında ortalama 884±224 lüks, öğretmenler odasında perdeler yarı yarıya kapalı, yapay aydınlatma olmadığı ve pencerelere yakın ve uzak olma durumlarına göre ortalama 580 lüks, yine öğretmenler odasında perdeler tam açık yapay aydınlatma olmadığı durumlarda ortalama 675 lüks ölçülmüştür. Koridorlarda yapılan ölçümler heterojen aydınlık koşulları nedeniyle üç farklı bölgeye ayrılarak aydınlık şiddeti değerleri ölçülmüştür. Ölçüm sonuçlarına göre koridorlarda aydınlatıcılar kapalı durumda ortalama 180±43 lüks ve aydınlatıcılar açık durumda ortalama 246±26 lüks değerleri ölçülmüştür. Merdivenlerde doğal aydınlatma ve aydınlatıcıların açık olduğu koşullarda sırasıyla ortalama 78±19 ve 168±38 lüks değerinde aydınlatma şiddeti değerleri ölçülmüştür. Sonuçlar TS EN 12464-1 standardına göre değerlendirilmiş ve uygunluğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, Fiziksel Risk Etmeni, Aydınlatma, Öğretmenler, Işık Şiddeti

İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları-Tekstil Sektörü Örneği

Doç.Dr. Serin Mezarciöz - Prof.Dr. R.Tuğrul Oğulata

ÖZ

İnsanoğlunun varoluşundan bu yana süregelen giyinme ihtiyacının doğurduğu tekstil sektöründe her geçen gün bir takım teknolojik yenilikler ve metotlar ortaya çıkmakta, daha yüksek üretim hızlarına ulaşılmakta ve dolayısıyla rekabet hızla artmaktadır. Dünyada bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de en önemli kavramlardan biri iş sağlığı ve güvenliğidir. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının gerçekleşmesine neden olan risk faktörlerinin iyi analiz edilerek bilinmesi gereklidir. İş kazalarına ve meslek hastalıklarına sebep olan risk faktörleri genel olarak; Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik, Psikososyal ve Ergonomik risk faktörleri olmak üzere 5'e ayrılabilir. İstatistiklere göre ülkemizde iş kazası sayısı bakımından 4. sırada Tekstil sektörü yer almaktadır. Bu çalışmada, entegre bir tekstil fabrikasının iplik, dokuma ve terbiye bölümlerinde beyaz yaka ve mavi yaka pozisyonlarında görevli çalışanlara, İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatı, risk analizi, iş kazası, vb. ile ilgili bazı sorular yöneltilmiştir. Çalışanların iş yerinde karşılaştıkları rahatsız edici durumlar belirlenmiş ve İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili mevzuat hakkındaki bilgileri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Tekstil, Risk, İş Kazası

Isı Eşanjörlerinde Kullanılan Nanoakışkanların Isıl Performans Etkisinin İncelenmesi

Doç.Dr. Elif Ögüt

ÖZ

Isı eşanjörleri, farklı sıcaklıktaki iki veya daha fazla akışkan arasındaki ısı alışverişini sağlayan cihazlardır. Isı eşanjörlerinde akışkanlar, birbirleri ile karıştırılmadan ısı geçişi yapılan bir yüzeyle birbirlerinden ayrılırlar. Sanayinin hemen hemen bütün alanlarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Özellikle ısıtma ve soğutma tesislerinde, kuvvet makineleri ile santralleri, kimya tesisleri ve ısı işlem tekniğinde çok önemli yer tutmaktadır. Kullanım alanı ve yerine göre pek çok ısı eşanjörü tipi vardır. Bu çalışmada çift borulu ısı eşanjörü kullanılacaktır. Bir borunun daha büyük çaplı bir boru içerisine eş merkezli olarak yerleştirilmesi ile elde edilmektedir. Akışkanlardan biri içteki borudan akarken, diğeri dışarıdaki borudan akmaktadır. Bu ısı eşanjörleri, istenen basınç düşümü ve sıcaklık farkı gereksinimlerini karşılamak için çeşitli seri ve paralel konfigürasyonlar şeklinde düzenlenebilir. İçteki boru tek veya çok borulu olabilir. Eğer halkadaki ısı taşınım katsayısı düşükse eksenel kanatçıklara sahip iç borular şeklinde kullanılabilir. Isıl kapasiteyi ve ısı geçiş yüzey alanını artırmak için seri halde montajları yapılabilmektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte; enerjinin verimli ve hızlı biçimde taşınabilmesi önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu ihtiyaca yönelik olarak yapılan çalışmalardan bir kısmı da ısı transferinin iyileştirmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Özellikle termal sistemlerde, enerji ısı enerjisi formunda bir akışkan vasıtasıyla bir sistemden başka bir sisteme aktarılmaktadır. Enerjiyi taşıyan bu akışkana ısı iletim katsayıları yüksek malzemelerden yapılmış nano boyutlarda parçacıkların ilave edilmesi ile ısı transferi performansının büyük ölçüde artırılabilirdiği gözlemlenmiştir. Isı transfer akışkanları yani baz akışkan olarak genellikle su, yağ ve etilen glikol gibi akışkanlar kullanılmaktadır. Bu akışkanların düşük ısı transfer performansına sahip olmaları, mühendislikte kullanılan pek çok ısı transfer sistemlerinde cihazın performansının yükseltilmesi ve boyutlarının küçültülmesinde temel engeli oluşturmaktadır. Bu durum yüksek ısı iletim katsayısına sahip ısı transfer akışkanlarının kullanımının yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Böylece enerji sistemlerinde ısı iletkenliği yüksek bir akışkan kullanımıyla daha küçük boyutta, kompakt ısı sistemler elde edilebilir. Bu amaçla kullanılan tekniklerden birisi de akışkan içerisine ısı iletim kabiliyetleri akışkanlara göre daha yüksek olan nanopartiküllerin ilave edilmesidir. Bu yeni akışkan tipine nanoakışkan denilmektedir. Bu çalışmada Al₂O₃ nanopartikül, su içerisine ilave edilerek elde edilecek bir nanoakışkanlı çift borulu bir ısı eşanjöründeki hidro-termal performansı sayısal olarak incelenecektir. Isı eşanjöründeki ısı transfer katsayısındaki artış ve basınç kaybındaki düşüşler incelenecektir. Analizlerde ANSYS Fluent yazılımıyla sonlu hacimler metodu kullanılacaktır. Ayrıca katı hacim oranı değişimi, akışkanın kütleli debisi, akışkan giriş sıcaklığı değişimi, farklı ısı iletkenlik ve viskozite modellerinin etkileri ele alınacaktır. Bu çalışmayla ısı sistemlerde geniş bir kullanım alanı olan ısı eşanjörlerinde nanoakışkan kullanımının performans artışına etkisini ortaya koyacaktır ve bu tip sistemlerin gelişimine katkıda bulunacaktır. Elde edilen sonuçlara göre, nanoakışkanların kullanımının baz akışkanlara kıyasla ısı transferi oranını önemli ölçüde artırdığı, Reynolds sayısının artmasıyla da zorlanmış konveksiyon akışının arttığı söylenebilir. Böylece ısı transfer kapasitesinin artırılması için nanoakışkanların, ısı eşanjörlerinde kullanımının bir seçenek haline getirilerek, daha iyi bir sistem performansı ve enerji verimliliği elde edilmesiyle avantajlı bir hal alması söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Nanoakışkan, Isı Eşanjörü, Zorlanmış Konveksiyon, Fluent.

Isı Pompalı ve Isı Borulu Güneş Kolektörlü İki Ayrı Sistemin Ortak Kullanıldığı Bir Kurutma Sisteminin Tasarımı

Prof.Dr. Hikmet Doğan - Hüseyin Budagov

ÖZ

Bilim adamları tarafından dünya fosil rezervlerinin 40-50 yıl içerisinde tükenilebileceği ifade edilmektedir. Bu durum göz önüne alınarak, yapılan kurutma ile ilgili çalışmada değişik alternatif enerjilerinin kullanılabilmesi, çevreye duyarlı ve ileri teknoloji kullanımı gerektirmeyen bir kurutma sistemi tasarlanmıştır. Bu amaca uygun olarak tarafımızdan kurutmada alternatif enerji kullanan ısı pompası ve ısı borulu güneş destekli bir kurutma sisteminin tasarımı ve teorik analizi yapılmıştır. Tasarlanan sistemde kurutma için gerekli olan enerji, güneşli zamanlarda ısı borulu güneş kolektörü ile güneşten ve güneş olmadığı zamanlarda ise ısı pompası tarafından sağlanacaktır. Yapılan çalışmada amaç daha az enerji girdisi ile daha kaliteli kurutulmuş ürün elde etmektir ki, bu tasarlanan sistemle amaç karşılanabilir.

Anahtar Kelimeler: Güneş Enerjisi, Isı Borusu, Yenilenebilir Enerji, Isı Pompası, Isıtma, Kurutma.

Design of a Drying System in which Two Separate a Heat Pump and a Heat Pipe Solar Collector are Used a Common

Abstract

It is stated by scientists that the world's fossil reserves can be consumed within 40-50 years. Taking this into consideration, a drying system that is environmentally sensitive and does not require the use of advanced technology is designed, in which different alternative energy sources can be used in the study of drying. In accordance with this aim we have designed and theoretical analysis of a solar-assisted drying system with heat pump and heat pipe using alternative energy in the dryer. In the designed system the energy required for drying will be supplied by the solar collector with the heat pipe in sunny times and will be supplied by the heat pump in the sunless time. The purpose of this work done is to obtain a better quality dried product with less energy input, so the aim with this designed system can be met.

Keywords: Solar Energy, Heat-Pipe, Renewable Energy, Heat-Pump, Heating, Drying

İşlenmesi Zor Malzemelerin Frezelenmesinde Nano Yağlamanın Yüzey Pürüzlülüğü Üzerindeki Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Çağrı Vakkas Yıldırım - Doç.Dr. Turgay Kıvak - Öğr.Gör. Şenol Şirin

ÖZ

Hava araçlarının kritik bölgelerinde kullanılan süper alaşım malzemeler, üstün özelliklerinin yanında işlenebilirliği son derece zor malzemelerdir. Bu malzemelerden biri de nikel esaslı bir süper alaşım olan Waspaloy'dur. Bu tür malzemeleri işlemek için kesme sıvısı kullanımı adeta bir zorunluluktur. Ancak, klasik kesme sıvıları çevre ve çalışan sağlığını tehdit ederken üretim maliyetlerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için uğraş veren üreticilerin tercih ettiği yöntemlerden biri de Minimum Miktarda Yağlama (MMY) yöntemidir. Bu çalışmada, Waspaloy'un frezelenmesi esnasında kuru, MMY ve nanopartikül katkılı kesme yağının kullanıldığı MMY sisteminin etkisi araştırılmıştır. Çalışma çıktısı olarak işlenebilirliğin temel kriterlerinden olan ve yorulma dayanımını doğrudan etkileyen yüzey pürüzlülüğü seçilmiştir. Çalışmanın sonucunda ortaya çıkan deney sonuçları için regresyon analizi aracılığı ile tahmin denklemleri elde edilmiştir. Ayrıca, ANOVA aracılığıyla işleme parametrelerinin yüzey pürüzlülüğü üzerindeki etki değerleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Waspaloy, Mmy, Nano Yağlayıcı, Frezeleme, Yüzey Pürüzlülüğü

Effects of Nano-Lubrication on Surface Roughness in Milling of Difficult-To-Cut Materials

Abstract

Super alloy materials used in critical parts of aircraft, besides their superior properties, are extremely difficult to machining. One of these materials is Waspaloy that a nickel-based super alloy. The cutting fluids have to use when machining such materials. Nevertheless, while conventional cutting fluids threaten environment and operator health, also they affecting production costs adversely. One of the methods preferred by producers who are trying to remove these negatives is the Minimum Quantity Lubrication (MQL) method. In this study, effects of MQL was investigated under dry, MQL and nanofluid conditions when milling of Waspaloy. The surface roughness, which is one of the basic criteria of machinability and directly required for the fatigue strength, were selected as a working output. At the end of study, results of the experiments were obtained via regression analysis with estimation equations. In addition, the effect values of the machining parameters on the surface roughness were determined by ANOVA.

Keywords: Waspaloy, Mql, Nano Lubricant, Frezeleme, Surface Roughness

İzmir ve İstanbul Limanlarında Levanten Faaliyetleri (17yy-20 Yy)

Dr. Öğr.Üyesi Şengül Şanlier

ÖZ

Levanten kavramı, Tanzimat sonrası dönemde sıkça kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı'nın kültür, medeniyet ve yaşam koşullarına entegre olmuş Avrupa kökenli gayri Müslimler için kullanılan bu kavram, son dönem Osmanlı modernleşmesinde de önemli bir yer tutar. Levantenler, kendilerine ait özelliklerle yerel motifleri sentezleyip içselleştirdiklerinden, geldikleri Batı dünyası için Doğulu; onları kendilerinden farklı gören Doğulular için ise, Batılı olarak görülmüşlerdir. Sosyal açıdan böyle bir "araf" durumu mevcut ise de özellikle ticarî faaliyetlerde oldukça etkindirler. Osmanlı Devleti ile resmi anlamda ticarî faaliyetlerde bulunan ve uluslararası hukuk normlarıyla iş yapan Levantenler, 19. yüzyıldan sonra her açıdan rahata kavuşmuş, "vatandaş" kimliğiyle ticaret yapabilmenin kolaylıklarına kavuşmuşlardır. Osmanlı Devleti'nin önceleri Avrupa ile doğrudan ticaret yapmanın bir gereği olarak gördüğü ve bu kapsamda Levantenlere sağladığı imtiyazlar, bu ticarî faaliyetlerin odak noktasını oluşturur. Levantenler, özellikle çok kültürlü ve çok kimlikli kozmopolit kentlerde yaşamayı tercih etmiş, ticari faaliyetlerini bu şehirlerde sürdürmüşlerdir. Bu bağlamda deniz ticaretinde öne çıkan limanları ve kozmopolit yapılarıyla Levant için vazgeçilmez olan İzmir ve İstanbul şehirleri önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu çalışmamızda Levantenlerin Osmanlı topraklarında ki ticarî faaliyetleri genel olarak ele alınmış olup, özelde İzmir ve İstanbul limanlarındaki ticari faaliyetleri değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Limanı, İzmir Limanı, Levantenler, Deniz Ticareti

Karbon Nanotüp Takviyeli Yüksek Yoğunluklu Polietilen Kompozit Malzemelerin Mekanik Özelliklerinin İncelenmesi

Mahmut Korkmaz - Prof.Dr. Ahmet Yapıcı* - Dr. Öğr.Üyesi Erdoğan Kanca - Hakan Güğül

ÖZ

Son yıllarda teknolojiye ilerlemelerle kompozit malzemelerde de ciddi gelişmeler izlenmektedir. Bu gelişmeler sonucunda KNT (Karbon nanotüp) sentezlenmelerinde artış ve KNT kullanım alanlarının da yaygınlaşma söz konusudur. En yaygın kullanım alanlarına sahip kompozit malzemelerden biriside polimer matrisli kompozit malzemelerdir. Polimer matrisin içerisine nano partiküller katarak malzemelerin mekanik özelliklerinin iyileştirilmesi ile ilgili bir çok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmada granül halindeki YYPE ile ağırlıkça 3 farklı yoğunluktaki (%0,5-%1-%1,5 oranlarında) KNT; aseton yardımıyla ultrasonik karıştırıcıda homojen numuneler üretmek için karıştırılmıştır. Elde edilen homojen ürünler manyetik karıştırıcıya alınarak ısı etkisinde karıştırılarak asetonun buharlaşması sağlanmıştır. Buharlaşmanın etkisiyle KNT ve YYPE'nin birbirine sıkıca yapışması sağlanmıştır. Dış yüzeyi KNT ile kaplanmış YYPE granülleri çift vidalı ekstruderden geçirilerek daha homojen hale getirilmiştir. Sonrasında sıcak pres makinası ile plakalar üretilmiştir. Plakalar, mekanik özellikleri elde etmek için lazer kesim yöntemi kullanılarak hassas bir şekilde kesilerek deney numuneleri elde edilmiştir. Deneylerin sonucunda KNT oranlarına bağlı olarak kompozit malzemenin mekanik özelliklerindeki değişim incelenmiş ve sonuçlar grafikler halinde verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karbon Nanotüp (Knt), Yüksek Yoğunluklu Polietilen(Yype), Kompozit, Mekanik Özellikler

Karbon Nanotüp ve Cam Elyaf Takviyeli Yüksek Yoğunluklu Polietilen Hibrit Kompozit Malzemelerin Mekanik Özelliklerinin İncelenmesi

Prof.Dr. Ahmet Yapıcı - Hakan Güğül - Prof.Dr. Ömer Sinan Şahin - Arş.Gör.Dr. Ferhat Yıldırım

ÖZ

Ülkemizde ve dünyada son yıllarda kompozit malzemelerin gelişmesiyle birlikte Karbon nanotüp (KNT) üzerinde araştırmalar ve sentezleme işlemleri yaygınlaşmış, kullanım alanları artış göstermiştir. KNT çok hafif ve yüksek elastiklik modülüne sahiptir. Bunun yanında bilinen en dayanıklı fiber olması KNT'yi daha çok ön plana çıkarmıştır. Cam elyaf ise çekme ve aşınma dayanımına sahip olması sebebiyle plastik esaslı malzemelerde güçlendirici olarak kullanılmaktadır. KNT ve cam elyafın, bu malzemelerin mekanik özelliklerini oldukça geliştirdiği bilinmektedir. Bu durumdan yola çıkarak yapılan çalışmada amaç, özellikle hafif ve yüksek mukavemetli olan KNT ve cam elyaf takviyeli yüksek yoğunluklu polietilenden (YYPE) oluşan kompozit malzeme üretimi ve bu malzemenin deney numuneleri oluşturularak mekanik özelliklerinin incelenmesi ve iyileştirilmesi olmuştur. Granül halindeki YYPE ile ağırlığınca %0.5, %1 ve %1.5 oranlarında KNT, aseton ile ultrasonik karıştırıcıda karıştırılarak homojen hale getirilmiş ve ardından manyetik karıştırıcıda ısıtılarak karıştırmaya devam edilmiştir. Manyetik karıştırıcıda ısı etkisiyle asetonun buharlaşması sağlanmış, buharlaşma sonrasında KNT partikülleri iyice YYPE üzerine yapışmıştır. Daha sonra malzeme çift vidalı ekstruderden geçirilerek tamamıyla homojen hale getirilmiştir. Sıcak pres makinası yardımıyla KNT takviyeli YYPE, cam elyaf ile basılarak kompozit plakalar üretilerek deney numuneleri hazırlanmıştır. Kompozit plakaların üretimi 120-140 °C sıcaklık aralığında ve 50-300 bar aralığında basınç altında değerler kademeli artırılarak yapılmıştır. Üretilen kompozit plakalar lazer kesim cihazı ile kesilerek deney numuneleri hazırlanmıştır. Yapılan deneyler sonucunda saf YYPE'ye KNT ve cam elyaf takviyesinde malzemenin dayanımında ciddi bir artış gözlenmiştir. %0.5, %1, %1.5 oranlarında KNT takviyesi yapılmış malzemelerin hepsinde mukavemet değerlerinin arttığı görülmüştür. Ayrıca saf YYPE'den ve yalnızca cam elyaf takviyesiyle de plaka üretimi yapılmış, mekanik özellikleri tespit edilmiştir. Saf YYPE'ye cam elyaf takviyesi mukavemet değerlerini arttırmış, KNT katkısı ile de bu değerler daha fazla artış göstermiştir. Sonuç olarak, KNT ve cam elyafın birlikte kullanılması polietilen üzerinde iyi bir mukavemet artışı sağlamış olup daha çok geliştirilip kullanım alanlarının artması mümkün olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kompozit, Karbon Nanotüp, Cam Elyaf, Yüksek Yoğunluklu Polietilen, Mekanik Özellikler

Kinetik ve Kinematik Ölçüm Parametrelerine Dayalı Üst Ekstremitte Antrenman Cihazının Tasarımı ve Gerçekleştirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Uğur Fidan - Öğr.Gör. Mehmet Yıldız - Erkan Yılmaz - Hatice Kübra Zığarlı

ÖZ

Bedensel gelişmeyi sağlamak, eğlenmek ve yarışmak amacı ile belli kural ve tekniklere uyularak yapılan beden hareketlerinin tümü spor olarak adlandırılmaktadır. Spor, toplumların ekonomik, siyasi ve kültürel zenginliğini gösteren en önemli sosyal etkinlikler içerisinde yer almaktadır. Teknolojide yaşanan hızlı değişim her alanda olduğu gibi sağlık ve antrenman bilimlerini de etkilemiştir. Teknolojinin sağlık ve antrenman bilimlerine uygulanması ile birlikte sporcuların her yönden doğru yetiştirilmesi ve performanslarının artırılması sağlanmaktadır. Sporcunun ilgili olduğu spor dalındaki performansı kuvvet, dayanıklılık, sürat, esneklik ve koordinasyon olarak sınıflandırılan motorik özellikleri ile belirlenmektedir. Antrenman programının sporcu performansına etkisi belli aralıklarla yapılan testlerle belirlenmektedir. Bu konuda ki temel problem sporcunun antrenman sırasında uyguladığı anlık performansının ölçülebilmesi ve bilişsel etkilerin antrenman programlarına dâhil edilmemesidir. Bu çalışmada boks, judo, karate vb. üst ekstremitte performansı gerektiren spor branşları için kinetik ve kinematik parametrelere dayalı antrenman ve ölçüm sisteminin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Geliştirilen sistem ile bilişsel etkiler antrenman programına dâhil edilerek kuvvet, sürat ve koordinasyon parametreleri anlık olarak ölçülmektedir. Çalışmada kullanılan materyal Afyon Kocatepe Üniversitesi BAPK'nin 17.Fen.Bil.17 proje desteği ile sağlanmış ve mekanik, yazılım ve elektronik donanım kısımları oluşturulmuştur. Altı farklı noktadan bilişsel uyaranlarla birlikte üst ekstremitte kuvveti TAS606-200kg yük hücresi ve HX711 24 bit çözünürlüklü farksal ADC ile ölçülmüştür. Bu veriler 2.4 GHz çalışma frekanslı NRF24L01 kablosuz haberleşme modülü ile HMI birimine aktarılmıştır. Sporcunun antrenmanı esnasında çalıştırıcı tarafından belirlenebilen renkli bilişsel uyaranlara karşı uyguladığı kuvvet, uyaranlara verilen tepki süresi, toplam antrenman süresi vb. parametreler yazılım tarafından anlık gösterildiği gibi antrenman sonunda raporlanmıştır. Sonuç olarak geliştirilen sistem ile sportif performansın takip edilmesi, uygun antrenman yöntemlerinin ve gerçekleştirilen antrenman programının etkinliğinin belirlenmesi ve sakatlık riskinin öngörülebilmesi sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Performans, Üst Ekstremitte, Kinetik, Kinematik, Spor

Kolemanit İlavesinin Alüminyum Silisyum Alaşımı Kaymalı Yatak Malzemesinin Termal Özelliklerine Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Selahattin Budak - Prof.Dr. Mehmet Kaplan

ÖZ

Kaymalı yataklar hareket iletim elemanları olarak kullanılmaktadırlar. Kaymalı yatak malzemesi olarak genellikle metal ve metal alaşımları kullanılmaktadır. Alüminyum ve alüminyum alaşımları dökülebilmeye uygun ve iyi mekanik özelliklere sahiptirler. Bu çalışmada alüminyum silisyum alaşımı bir yatak malzemesi kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmada ilk önce referans malzeme üretilmiştir. Daha sonra ise referans malzemesine ppm düzeyinde kolemanit ilave edilerek deneysel çalışmalarda kullanılmak üzere kaymalı yatak malzemeleri üretilmiştir. Bu deney malzemeleri gerekli işlemler yapıldıktan sonra kullanıma hazır hale getirilmiştir. Kolemanit ilavelerinin deney numunelerinin termal özelliklerine etkilerini belirlemek amacıyla DTA, DTG, ve TG/TGA analizleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan deneyler ve analizler sonucunda kolemanit etkisiyle termal özelliklerde olumlu yönde değişimler gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaymalı Yatak, Kolemanit, Termal Özellikler, Dta

Effect of Colemanite Additives on Thermal Properties of Aluminum Silicon Alloy Sliding Bearing Material

Abstract

Journal bearings are used as movement conduction elements. As journal bearing material usually metal and metal alloys are used. Aluminum and aluminum alloys have been suitable pourable and good mechanical properties. Aluminum silicon alloy used in this study is a bearing material. In this study it is produced primarily reference material. After adding colemanite to ppm level reference materials to be used in experimental studies bearing materials it is produced. These test materials are ready for use after the necessary procedures. In order to determine the effects of the thermal properties of the specimen with colemanite addition, DTA, DTG and TG / TGA analyzes were performed. As a result of the experiments and analyzes made, changes in the thermal properties were observed positively due to the effect of colemanite.

Keywords: Journal Bearing, Colemanite, Thermal Properties, Dta.

Kolemanit ve Üleksit Konsantratör Atıkları Kullanarak Düşük Sıcaklıkta Koyu Renkli Boyar Madde Üretimi

Doç.Dr. Hakan Cengizler

ÖZ

Seramik sırlarının renklendirilmesinde kullanılan inorganik boyar maddeler metal oksitlerin yüksek sıcaklıklarda (500-1400°C) sinterlenmesiyle elde edilirler. Pişme esnasında sır içerisinde çözünmeyen bu dayanıklı boya kimyasallarının boyama gücü bileşimine, kullanıldığı sırnın bileşimine, fırın sıcaklığı ve pişme atmosferine bağlıdır. Seramik endüstrisinde ihtiyaç duyulan koyu renkli, yüksek kaliteli ve dayanıklı pigmentlerin üretimi yüksek sıcaklıklarda gerçekleştiği için fazla enerji kullanımı gerektirmektedir. Örneğin, Fe-Cr oksit içeren koyu boya madde, saf Cr₂O₃ ve Fe₂O₃ in ağırlıkça belli oranlarda karıştırılıp 1100°C nin üzerinde pişirilmesiyle veya ikincil hammaddelerden ve atıklardan da sentezlenebilmektedir. Özellikle Cr₂O₃ ve Fe₂O₃ bileşenlerine çeşitli oksitlerin (MoO₃, TiO₂, MnO₂) ilavesiyle ucuz koyu boya maddeler üretilmiştir. Fakat yüksek sinterleme sıcaklıkları yukarıda da belirtildiği gibi sakınca yaratmaktadır. Öte yandan kolemanit, boraks ve borik asit içeren sır bileşimleri 900°C gibi düşük sıcaklıklarda sinterlenebilmekte ve sırlarda kullanılan B₂O₃ yumuşama ve erime sıcaklıklarını düşürmektedir. İlaveten, sırların yüzey gerilimleri azalmakta, mekanik ve termal özellikleri gelişmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada koyu sır boya maddesi eldesinde üleksit ve kolemanit konsantratör atıkları kullanılarak bünyesinde Cr₂O₃, Fe₂O₃, MnO₂, CoO bulunan siyah boya maddeler üretilmiş ve kullanıldığı sırların sinterleşmesi incelenmiştir. Dolayısıyla sinterleşmenin yüksek sıcaklıklarda gerçekleştiği boya madde üretiminin daha düşük sıcaklıklarda gerçekleştirilmesi amaçlanmış ve atıklardaki değerli B₂O₃ içeriğinin boya madde üretiminde faydalı kullanım olanakları incelenmiştir. Kolemanit ve üleksit atıklarının bu alanda kullanılmasıyla daha az enerji sarfiyatıyla daha düşük sıcaklıklarda ekonomik boya madde üretimi olanakları araştırılmıştır. Atık kullanımı ile çevre sorunu yaratan bu atıkların faydalı madde olarak kullanılarak atık yönetimine olumlu katkı yapılması amaçlanmıştır. Ticari olarak üretilen siyah boya maddelerin renk değerleri standart alınarak üretilen boya maddelerin renk değerleri ile de karşılaştırılmıştır

Anahtar Kelimeler: Siyah Boya Madde, Üleksit, Kolemanit, Sinterleşme, Renk.

Kompleks Geometrilik Filament Sarımda Hız Değişimine Sarım Açısı Tepkisinin Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Refah Torun

ÖZ

Filament sarım yöntemi özellikle basınçlı tanklarda ve havacılık-uzay kompozit malzemelerinin üretiminde sıklıkla kullanılmaktadır. Bu üretim yönteminde sarım açısı termo mekanik özellikleri belirleyen en önemli etkidir. Sabit açısal hız ile dönen tambur etrafına filamentler sarılırken kılavuzun yanal hızı değiştirilerek istenilen sarım açısı oluşturulur. Bu malzemelerin tasarımı ve modellenmesi için lokal açı değişimlerinin tam olarak bilinmesi gereklidir. Kompleks geometrilik sarım formlarında üretim parametrelerinin değişimlerine filamentlerin açısal sistem cevabı belirli bir gecikme ile oluşmaktadır. Bu çalışmada kompleks geometriliklerde özellikle farklı kesitli silindirik formlarda üretim parametresi olarak yanal hız değişimlerinin sonucunda filamentlerin bu değişime açısal olarak tepkileri analitik yöntemle analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Filament Sarım, Sarım Açısı, Kompozit Malzemeler

Konya Şehir İçi Trafik Kazaları İçin Belirlenmiş Kritik Noktaların Mevcut Durum İle Kıyaslanması

Öğr.Gör. Atiye Bilim - Arş.Gör.Dr. M. Levent Ağırdır

ÖZ

Trafik kazaları ülkemizdeki ve dünyadaki ölümlerde ilk sıralarda yer almaktadır. Bu kazalar can kaybına yol açtığı gibi, aynı zamanda birçok kişinin sakat kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca ülke ekonomisine de hatırı sayılır bir maddi kayıp meydana getirmektedir. Bu nedenle trafik kazalarının azaltılması için yapılan çalışmalar çok önem arz etmektedir. Bu amaç doğrultusunda Konya şehir içinde meydana gelen trafik kazalarının neden-sonuç ilişkileri 2005 yılında yapılan bir çalışmada araştırılmış ve kritik nokta belirleme yöntemleri kullanılarak, Konya şehir içinde yoğun trafik kazalarının gerçekleştiği bölgeler tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise bu bölgelerin, günümüzdeki mevcut durumu ile kıyaslanarak ne tür çözümler getirildiği belirlenerek, yorumlar yapılmıştır. Ayrıca, Türkiye’de meydana gelen trafik kazaları hakkında genel istatistiki bilgiler verilerek, şehir içi nüfusu olarak Türkiye’nin 7. büyük şehri olan Konya ilinin, ülkedeki trafik kazalarındaki payı, motorlu araç sayısı ve sürücü belgesi alan kişi sayıları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Trafik Kazası, Trafik Güvenliği, Sürücüler

Comparison with The Current Situation of Pre-Determined Critical Points for Traffic Accidents in Konya

Abstract

Traffic accidents are in the first place in our country and in the world deaths. These accidents cause both loss of life and disability of many people. In addition, it causes serious loss money to country economy. For this reason, the studies for reducing traffic accidents are very important. In accordance this purpose, the cause-and-effect relationships of traffic accidents in Konya city were researched in a study, 2005. In this study, using critical point detection methods, regions where intensive traffic accidents occurred in Konya city were determined. In this study, these regions were compared with the present situation and the applied solutions were determined and consultations were carried out. Also, the statistics about traffic accidents in Turkey were presented. The number of motor vehicles in Konya, the number of driver license and the share of total traffic accidents in the country were examined.

Keywords: Traffic Accident, Traffic Safety, Drivers, Vehicle

Laktoferrinin Enkapsülasyon İşleminde Kaplama Materyali Olarak Kullanılması

Arş.Gör. Eda Adal - Prof.Dr. Şenol İbanoğlu - Prof.Dr. Esra İbanoğlu

ÖZ

Laktoferrin 89 kDa molar kütlesi ve yaklaşık 8.7 izoelektrik noktası (pI) olan metal bağlayan bir glikoproteindir. En önemli özelliklerinden biri geniş pH aralığında pozitif yüklü olarak bulunmasıdır. Laktoferrin antibakteriyel, antikanser ve bağışıklık sistemini güçlendirici özelliklerinde dolayı çok fonksiyonlu katkı maddesi olarak son yıllarda ticari olarak inek sütünden izole edilmektedir. E. Coli, Staphylococcus pneumonia, Salmonella typhimurium, Shigella dysenteria'nın da dahil olduğu patojen bakterileri ve hatta bazı virüsleri inhibe edebildiği bildirilmektedir. Bu çalışmada laktoferrin daha sonra fonksiyonel bileşenleri (omega yağ asitleri, fitokimyasallar, fenolik bileşenler, mineraller vb.) muhafaza ve gıdalarda kullanımını sağlama yöntemlerinden biri olan enkapsülasyonda kullanılmak üzere ayçiçek yağıyla emülsiyon oluşturularak incelenmiştir. Enkapsülasyon katı-sıvı-gaz malzemelerin (çekirdek veya öz madde) bir veya daha fazla kaplama maddesi ile sarılarak kaplanması işlemidir ve en önemli basaklarından birisi emülsiyon oluşumudur. Ağırlıkça %1 laktoferrin (LF) ultra saf suya eklenerek 2 saat oda sıcaklığında manyetik karıştırıcı üzerinde çözünene kadar karıştırılarak çözeltinin pH'ı 0.1N NaOH kullanarak pH=7 ye ayarlanmıştır. Çözelti %10 yağ eklenerek 45°C ye ısıtıldıktan sonra 4 dakika 16,000 rpm homojenizatörde karıştırılmıştır. Devamında karışıma ultrasonik homojenisasyon 23 kHz de 40 sn uygulanarak emülsiyon işlemi tamamlanmıştır. Elde edilen emülsiyon krema indeksi, damlacık boyutu, zeta potansiyeline ve lazer taramalı konfokal mikroskop ile görüntüsüne bakılarak analiz edilmiştir. Damlacık boyutu Sauter ortalama çapı (d32) 0.105 µm bulurken zeta potansiyeli +52.3 mV bulunmuştur. 1. Ve 7. Günün sonunda herhangi bir faz ayrılması gözlemlenmemiştir. Sonuç olarak, laktoferrin gerek sağlık gerekse emülsiyon özellikleri bakımından enkapsülasyon duvar maddesi kullanımı için uygun görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Laktoferrin, Enkapsülasyon

Lqr Yöntemi ve Optimizasyon Algoritmaları Kullanılarak Bir Uçağın Roll Kontrolü

Doç.Dr. Hamdi Ercan - Arş.Gör. Muharrem Selim Can

ÖZ

Uçuş kararlılığı ve kontrolü, bir uçağı istenilen bir pozisyonda tutmak ve uçağın pozisyonunu değiştirme kabiliyetine sahip olması için oldukça önemlidir. Literatürde uçuş kararlılığı ve kontrol performanslarını karşılaştırmak için birçok metot önerilmiştir. Uçağın manevra kabiliyetinin artırılması ve uçuş kararlılığının sağlanması birçok doğrusal olmayan sistemle baş edebilmeyi gerektirmektedir. Bu çalışmada, LQR yöntemi kullanılarak uçağın roll kontrolü gerçekleştirilecektir. Başarılı ve iyi bilinen bir yöntem olan LQR yöntemi farklı kontrol sistemleri için kullanılmıştır. Uçak roll kontrolcüsü, uçağın roll hareketini sabit bir açıyla yapabilecek şekilde geliştirilmiştir. Uçak roll hareketini yaparken kayma açısının sıfır olması istenmektedir. Uçak kararlı ve güvenli bir uçuş yapabilmesi için yunuslama momenti, dönme momenti, sapma momenti hesaplanmış ve kontrol edilmiştir. Uçağın boylamasına ve yanlamasına hareket denklemleri kullanılarak durum-uzay modeli elde edilmiştir. LQR kontrolcüsünün parametrelerinin iyileştirilmesi için optimizasyon algoritmaları kullanılmıştır. LQR kontrolcüsü PID kontrolcüsüyle karşılaştırılmıştır. Kontrol parametreleri belirlendikten sonra performans kriteri olarak ise gecikme zamanı, sabitleme süresi, yükselme zamanı, maksimum aşım ve tepe süresi ölçülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Lqr Kontrol, Roll Kontrol, Gelişimsel Optimizasyon Algoritması

Aircraft Roll Control by Using Optimization Algorithms and Lqr Method

Abstract

Flight stability and the flight control are the crucial for keeping an aircraft desired attitude and involving ability to change attitude. In the literature, many methods have been proposed to compare different flight stability and control performances. Increasing the maneuverability and ensuring the flight stability necessitate dealing with many nonlinear systems. In this study, aircraft roll control has been achieved by using LQR control technique. LQR method which is powerful and well known technique has been used for different control systems. The aircraft roll controller has been developed for ensuring fixed roll angle. While the aircraft is rolling slide slip angle is desired to keep zero. Pitch moment, roll moment and yaw moment are calculated and controlled in order to make the aircraft achieve a stable and reliable flight. The aircraft state-space model has been derived by using longitudinal and lateral equation of motion. An evolutionary optimization algorithm has been used to tune LQR parameters. LQR controller has been compared with PID controller. After determination of controller parameters; delay time, settling time, rise time, maximum overshoot and peak time has been measured for performance criteria.

Keywords: Lqr Kontrol, Roll Kontrol, Gelişimsel Optimizasyon Algoritması

Makine Öğrenmesi Yöntemleri ile Bitcoin Fiyatlarının Tahmini

Dr. Öğr.Üyesi Kemal Adem - Öğr.Gör. Onur Cömert - Öğr.Gör. Serhat Kılıçarslan - Öğr.Gör. Yunus Aydoğan

ÖZ

Bitcoin, finansal politikalara tepki olarak doğan ve kısa sürede oldukça ilgi duyulan bir kripto para birimidir. Bu çalışmada, girdi olarak coinmarketcap.com sitesindeki ilk 50 kripto para biriminden veri kümeleri (Ethereum-ETH, Monero-XMR, Litecoin-LTC, DASH, ZCASH) kullanılmış olup, destek vektör makinesi (DVM) ve RBF sinir ağı yöntemleriyle Bitcoin-BTC fiyatlarının tahmin edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada kullanılacak veri kümesi 01.01.2017 - 01.01.2018 yılları arasında gerçekleşen kripto para birimi endekslerinden elde edilmiştir. Değerler min-max normalizasyon yöntemi kullanılarak 0-100 arasına normalize edilmiştir. Destek vektör makinesi için çekirdek fonksiyonu olarak polinomsal yöntem kullanılmıştır. Her bir algoritmanın başarı değerlendirilmesi için RMSE ve MAE değerleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kripto Para Birimi, Coin, Makine Öğrenmesi, Tahminleme.

Prediction of Bitcoin Prices by Machine Learning Methods

Abstract

Bitcoin is a crypto currency that emerges as a reaction to financial policy and is very interested in the short term. In this study, data sets (Ethereum-ETH, Monero-XMR, Litecoin-LTC, DASH, ZCASH) from the first 50 crypto currencies at coinmarketcap.com site were used as inputs and Bitcoin-BTC prices were predicted by support vector machine (SVM) and RBF neural network methods. The data set to be used in the study was obtained from the cryptographic currency indices between 01.01.2017 - 01.01.2018. Values were normalized to 0-100 using min-max normalization method. Polynomial method was used as kernel function for support vector machine. In order to evaluate the success of each algorithm, RMSE and MAE values were investigated.

Keywords: Crypto Currency, Coin, Machine Learning, Prediction.

Makine Öğrenmesi Yöntemleri Kullanılarak Oltalama Websitelerinin Tespiti

Öğr.Gör. Onur Cömert - Dr. Öğr.Üyesi Kemal Adem
Öğr.Gör. Serhat Kılıçarslan - Öğr.Gör. Yunus Aydoğan

ÖZ

Oltalama, güvenilir bir web sitesinin internet sahtekârları tarafından taklit edilmesi yolu ile çevrimiçi kullanıcıların kullanıcı adı ve şifre gibi hassas bilgilerini ele geçirmektir. İlk olarak 1996 yılında ortaya çıkan ve kurbanların birer balık olarak nitelendirildiği bu bilgi hırsızlığına oltalama denilmiştir. Web sitesi kimlik avı olarak ta bilinen bu problem özellikle elektronik bankacılık ve elektronik ticaret sektörlerinde çevrimiçi ödeme işlemlerinin sayısı arttıkça daha hayati hale gelmektedir. Bu çalışmada amaç, UCI'nin yayınlamış olduğu bir veri tabanı kullanılarak oltalama amaçlı web sitelerini meşru web sitelerinden ayırmaktır. Kullanılan veri tabanında 9 adet özellik vektörü ve 1353 adet örnek bulunmaktadır. Özellik vektörü, hedef URL adresine ait bilgilerden oluşmaktadır. Örnekler Meşru, Şüpheli ve Oltalama olmak üzere üç sınıfta etiketlenmiştir. Toplanan özellikler kategorik değerlere dönüştürülmüştür. Örneğin: Meşru, Şüpheli ve Oltalama değerleri sırası ile 1, 0 ve -1 olarak kaydedilmiştir. Çalışmadaki amaç verilen özellik vektörünü bilinen makine öğrenmesi yöntemlerine giriş olarak vererek ziyaret edilen web sitesinin oltalama olup olmadığını tespit etmektir. Yapılan deneysel çalışmalar sonucunda bütün örnekler %90 doğruluk oranı ile sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Oltalama, Yemleme, Kimlik Avı

Detection of Phishing Websites Using Machine Learning Methods

Abstract

Phishing is to capture sensitive information such as username and password of online users through the impersonation of a trustworthy website by internet fraudsters. This information theft, which first appeared in 1996 and is described the victims as a fish, is called phishing. This problem, known as website phishing, is becoming more and more critical as the number of online payments increases, particularly in the electronic banking and electronic commerce sectors. The purpose of this work is to separate legitimate web sites from phishing websites using a database that UCI has published. There are 9 feature vectors and 1353 samples in the used database. The feature vector consists of information about the destination URL address. Samples are labeled in three classes: Legitimate, Suspicious, and Phishing. Collected features are converted into categorical values. For example: Legitimate, Suspicious, and Phishing are listed as 1, 0, and -1, respectively. The purpose of the study is to determine whether the visited website is phishing by giving the feature vector as input to known machine learning methods. As a result of the experimental studies made, all samples were classified with 90% accuracy.

Keywords: Website Phishing, Information Theft

Makine Öğrenmesi Yöntemleri Kullanılarak Rahim Ağzı Kanserinin Teşhisi

Dr. Öğr.Üyesi Kemal Adem - Öğr.Gör. Serhat Kılıçarslan
Öğr.Gör. Onur Cömert - Öğr.Gör. Yunus Aydoğan

ÖZ

Rahim ağzı kanseri kadınlarda en sık görülen dördüncü kanser olup ölüme sebebiyet vermektedir. Çalışmada rahim ağzı kanseri hastalığını makine öğrenmesi yöntemleriyle teşhis etmek için kullanılacak 858 kayıttan 32 risk faktörü ve 4 hedef değişkene sahip olan veri kümesi 'UC Irvine Machine Learning Repository' veri tabanından elde edilmiştir. Veri setinde 4 hedef değişken özelliğinin isimleri Schiller, Citology, Biopsy ve Hinselmann olarak ifade edilmektedir. Bu çalışmada her bir hedef değişkeni için Destek Vektör Makinesi (SVM) ve kNN algoritmaları uygulanmış olup her bir hedef için doğru sınıflandırma performansı ve zaman performansları karşılaştırılmıştır. SVM için Gaussian çekirdek fonksiyonu, kNN için de öklid uzaklık ölçütü kullanılmıştır. Deneysel çalışmalar sonucunda SVM'nin kNN'ye göre daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rahim Ağzı Kanseri, Makine Öğrenmesi, Svm, Knn.

Diagnosis of Cervical Cancer Using Machine Learning Methods

Abstract

Cervical cancer is the fourth most common cancer in women and also causes death. In this study, it was obtained from the 'UC Irvine Machine Learning Repository' database, which has 32 risk factors, 4 target variables and 858 records to diagnose cervical cancer by machine learning methods. The names of four target variables in the data set are Schiller, Citology, Biopsy, and Hinselmann. In this study, the Support Vector Machine (SVM) and kNN algorithms were applied for each target variable and the correct classification performance and time performance for each target were compared. The Gaussian kernel function for SVM and the Euclidean distance measure for kNN were used. As a result of experimental studies it was observed that SVM was more successful than kNN.

Keywords: Cervical Cancer, Machine Learning, Svm, Knn.

Malzeme Yumuşaması Tekniği Kullanılarak 3 Boyutlu Tünel Analizi

Arş.Gör. Hakan Yalçın - Arş.Gör. Cenk Cuma Çadır - Doç.Dr. Zülküf Kaya
Doç.Dr. Erdal Uncuoğlu - Arş.Gör. Aykut Erol

ÖZ

Demiryolu ve taşıt trafiğine hızlı transit bağlantılar sağladığından dolayı tüneller bugünlerde en popüler yapılardandır. Tüneller ayrıca su taşınması için kanal olarak da kullanılır. Tüneller için özellikle zor geoteknik koşullar altında kazı yapılırken bazı göçme mekanizmaları ile karşılaşılabilir. Bu göçme mekanizmaları tünel kaplaması üzerinde yük artışına neden olabilir ki bu durum inşa süreci için bir zorluk teşkil eder. 3 boyutlu tünel analizlerinde olası göçme mekanizmalarını anlamak için bir sonlu eleman metodu (SEM) olan RS2 programı kullanıldı. Bu program ile karmaşık ve çok aşamalı modeller hızlı bir şekilde analiz edilebilir. Bu çalışmada hesaplamalar için Mohr Coulomb göçme kriteri kullanıldı. Analizlerde iksa inşasından önceki tünel deformasyonu hesaplandı. Ek olarak, kaplamalar için iksa kapasitesi, güvenlik faktörü, eksenel kuvvetler, momentler ve kesme kuvvetleri hesaplandı. Güncel çalışma sonucunda, tünel çekirdeğinin elastisite modülünü azaltmanın, toplam duvar deplasmanını artırdığını ayrıca tünel kaplaması parametrelerini (elastisite modülü, kalınlık ve basınç dayanımı) artırmanın iksa kapasitesini artırdığını ve böylece tünel stabilitesinin güçlendiğini yorumlayabiliriz.

Anahtar Kelimeler: Tünel, Sem, Rs2, Kaplama

3D Tunnel Analysis Using Material Softening Method

Abstract

Tunnels are one of the most popular structures nowadays, because it provides rapid transit networks for rail traffic, vehicle traffic. Also it can be used as canals for water conveyance. When excavating tunnels especially in difficult geotechnical conditions, some failure mechanisms may appear. These failure mechanisms may cause load increment on the tunnel lining and this situation can be a challenge for the construction process. In order to understand the possible failure mechanisms, a finite element method (FEM) based program RS2 is used 3D tunnel analysis. Complex and multi-stage models can be modeled and analyzed quickly with this program. In this study, Mohr Coulomb failure criterion is used for the calculations. In the analyses tunnel deformation before support installation is calculated. In addition, support capacity, factor of safety, axial forces, moments and shear forces for the liner are calculated. Taking into account the present study, it is possible to point out that, decreasing the core modulus increased the total wall displacement. Also, increasing the tunnel liner parameters (modulus, thickness and compressive strength) increased the support capacity thus the stability of tunnel is strengthened.

Keywords: Tunnel, Fem, Rs2, Liner

Mathematical Modeling and Simulation of Solar Cell

RA. Veysel Kış

Abstract

The energy resources in the world are decreasing day by day. Because of this reason, renewable energy sources are needed. In this study, solar cells are used a renewable energy source in Şırnak. Electrical energy consumption values in Şırnak engineering building are taken in morning, afternoon and evening. General mathematical model of solar cell was obtained and this model was simulated with Matlab program. The current-voltage (I-V) and power-voltage (P-V) characteristic curves were obtained for the modeled solar cell according to different number of parallel connected cells, different temperature values and different solar absorption amounts. The mathematical model was compared with the real system and the results obtained were very close to each other. As a result, the simulation and mathematical results have shown that it is possible to use the this model.

Keywords: Solar Cell, simulation, modelling

Metakaolin Katkılı Betonların Mekanik Özelliklerinin Araştırılması

Öğr.Gör. Kadir Güçlüer - Doç.Dr. Osman Günaydın

ÖZ

Kaolin mineralinin kalsinasyon işlemine tabi tutulmasından sonra oluşan malzemeye metakaolin adı verilmektedir. Kimyasal bileşimi ve tane dağılımı incelendiğinde metakaolin'in beton üretiminde çimento ikamesi olarak kullanılabilceği düşünülmektedir. Ayrıca literatürde metakaolinin betonun durabilitesini iyileştirdiği yönünde yorumlar da bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı metakaolin ikameli beton örneklerinin mekanik özelliklerini araştırmaktır. Bu doğrultuda beton karışımı içerisinde, metakaolin çimentonun %5, %10 ve %15'i oranlarında ikame edilmiş ve her bir ikame oranında 9 adet numune üretilmiştir. Örnekler üretildikten sonra 7, 28 ve 56 gün süresince kür havuzunda bekletilmiş, daha sonra örnekler üzerinde basınç dayanımı deneyi uygulanmış ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak, metakaolin ikameli örneklerin basınç dayanımı değerlerinde şahit numunelere göre daha yüksek sonuçlar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beton, Metakaolin, Dayanım.

An Investigation of Mechanical Properties of Metakaolin Additive Concrete

Abstract

The material formed after the calcination of the kaolin mineral is called metakaolin. When the chemical composition and particle distribution are examined, it is thought that metakaolin can be used as cement substitute in concrete production. There are also comments in the literature that metakaolin improves concrete durability. The purpose of this work is to investigate the mechanical properties of metakaolin incremental concrete specimens. In this direction, 5%, 10% and 15% of metakaolin cement were substituted in the concrete mixture and 9 samples were produced at each substitution ratio. The specimens were stored in the curing pool for 7, 28 and 56 days after the specimens were produced, then compressive strength test was applied to the specimens and the results were compared. As a result, the compressive strength values of metakaolin-substituted samples were higher than those of witness samples.

Keywords: Concrete, Metakaolin, Compressive Strength.

Mühendislik Eğitimi Nasıl Olmalıdır

Prof.Dr. M.Mustafa Önal - Çağrı Alptuğ Abadaç

ÖZ

Ülkemizin kalkınmasını hızlandırmak için iyi eğitilmiş insan gücüne ihtiyaç vardır. Mühendisler ülkelerin kalkınmasında önemli unsurlardır. Hızla gelişen teknolojileri yakalamak ve üretmek için mühendislik eğitiminde gerekli değişimlerin yapılması zorunludur. Mühendislik eğitimindeki mevcut sorunlardan bir diğeri ise öğrencilerin dersleri tamamlayabilmeleri için geçerli not olan bir baraj belirlenmektedir, bu da öğrencinin bilgisini sınırlamak demektir. Eğitimde sınırlamalar belirlemek yerine öğrenciyi yaratıcı, bilgiyi doğru şekilde alan bireyler olarak hazırlamak gerekir. Birçok ülkede öğrencileri teşvik edebilmek adına öğrencilerin arasında rekabet ortamı yaratılmaktadır, buda öğrenciyi hırslandırmaktadır, bu şekilde bir notlandırma sistemi daha mantıklı ve öğrencinin gelişimine katkı sağlayacak nitelikte olacaktır. Türkiye de mühendislik eğitim dili genellikle Türkçedir. Yabancı dil eğitim veren üniversiteler ise öğrencilere yeterince yabancı dili kavratmamakta ve aktaramamaktadır, bu da öğrencinin doğru bilgi ve kaynaklara ulaşabilmesinde büyük sıkıntı yaratmaktadır. Herhangi bir literatür taraması yaparken ülkemizde Türkçe literatür azlığından dolayı araştırdığı konu ile ilgili İngilizce literatür bulmakta, dil yetersizliğinden dolayı da edindiği kaynaktan bilgiyi doğru bir şekilde alamamaktadır. Bunun için ya öğrenci bölüme geçmeden önce iyi bir dil eğitiminden geçirilmeli ya da mevcut Türkçe kaynaklar artırılmalıdır. Bir yeni mühendislik bölümü açılırken ülkedeki mühendis gereksinimi ile mevcut mühendis yetiştirme kapasitesi karşılaştırılmalıdır. Çeşitli üniversitelerde mühendislik bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin üniversite öğreniminden beklentilerini ve okudukları bölüme ilişkin memnuniyet durumlarını belirlenmiştir. Böylelikle araştırma yapılmış ve araştırmanın verileri, birçok kamu üniversitesinde çeşitli sınıflarda öğrenim gören öğrencilerden sağlanmıştır. Kesitsel nitelikte olan bu araştırmada veriler, anket yoluyla elde edilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen "Öğrenci Beklenti ve Memnuniyet Anketi" kullanılmıştır. Elde edilen verilere dayalı olarak ortalamalar hesaplanmış ve öğrencilerin bölümleri hakkındaki fikir, düşünce ve beklentileri belirlenmiştir. Öğrencilerin memnuniyet düzeyleri; okudukları fakülte, yaş, sınıfa göre değişiklik göstermektedir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin beklenti düzeylerinin yüksek, memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mühendislik, Eğitim, Değişim

Nanoakışkan Kullanımının Isı Transferini Artırmaya Olan Etkileri

Doç.Dr. Elif Ögüt

ÖZ

Isı transfer akışkanları olarak genellikle su, yağ ve etilen glikol gibi akışkanlar kullanılmaktadır. Bu akışkanların düşük ısı transfer performansına sahip olmaları, mühendislikte kullanılan pek çok elektronik cihazın performansının yükseltilmesi ve boyutlarının küçültülmesinde temel engeli oluşturmaktadır. Bu durum yüksek ısı iletim katsayısına sahip ısı transfer akışkanlarının geliştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu amaçla kullanılan tekniklerden birisi de akışkan içerisine ısı iletim kabiliyetleri akışkanlara göre daha yüksek olan katı partiküllerin ilave edilmesidir. Günümüze kadar bu tür sıvı ve katı partiküllerden oluşan süspansiyonlar da milimetre büyüklüğünde katı partiküllerin kullanımı söz konusuydu. Son zamanlarda yapılan çalışmalar sonucunda içerisinde 10-50 nanometre büyüklükte katı partiküllerin söz konusu olduğu yeni bir süspansiyon tipi kullanılmaya başlanmıştır. Nanoakışkan basitçe sıvı-katı karışımını ifade etmekten daha öte bir şeydir. Bazı özel karakteristikleri eş dağılılı süspansiyon olması, stabil olması, katı partiküllerin düşük derecede yığılma göstermesi ve kimyasal değişimin olmaması sayılabilir. Nanoakışkanlarda ısı transferi ile ilgili en önemli parametre ısı iletim katsayısıdır ve yapılan deneysel çalışmalar nanoakışkanların ısı iletim katsayılarının konvansiyonel akışkanlara göre oldukça yüksek olduğunu göstermiştir. Isı iletim katsayısındaki bu önemli artış, katı partiküllerin Brownian hareketi, sıvı katı ortak yüzeyinde söz konusu olan moleküler seviyedeki sıvı tabakalaşması, ısı transfer mekanizmasının doğası ve nanopartiküllerin yığılması gibi faktörlere bağlıdır. Argonne Ulusal Laboratuvarının hazırladığı rapora göre ise, nanoakışkanların ısı iletkenliklerini etkileyen pek çok parametre vardır. Bunlardan bazıları; nanopartiküllerin hacimsel konsantrasyonu, parçacığı oluşturan malzemenin özellikleri, parçacık boyutları, parçacık şekli, baz akışkanın özellikleri, sıcaklık, katkı maddeleridir. Bu çalışmada, kapalı düzlemsel bir bölge içinde su bazlı nanoakışkanların daimi, laminer doğal konveksiyon akışı nümerik olarak incelenecektir. Nanopartikül olarak bakır, gümüş, alüminyum oksit göz önüne alınacaktır. Navier Stokes ve enerji denklemlerinden oluşan yönetici denklemler Ansys Fluent 16.0 programıyla çözülecektir. Konvansiyonel akışkanlar yerine nanoakışkan kullanımının ısı transferini ne derece iyileştirdiği, nanoakışkanların ısı iletim katsayısını ifade etmek üzere geliştirilen değişik modeller kullanılarak incelenecektir. Yönetici parametrelerden Rayleigh sayısı, kapalı bölgenin boyut oranı ve eğim açısı, farklı katı partikül kullanımı, partiküllerin hacimsel fraksiyonunun akış ve ısı transferi üzerindeki etkileri saptanacaktır. Elde edilen sonuçlara göre; saf suya nanopartikül eklenmesi ısı transferini arttırmaktadır. Nanopartikül konsantrasyon oranının artışıyla, ortalama Nusselt sayısı artmakta ve dolayısıyla ısı transferi iyileşmektedir. Rayleigh sayısı arttıkça, artan sirkülasyonla beraber konveksiyon akışı artmaktadır. Geniş kullanım alanı sayesinde hayatımızın hemen hemen her alanında kullanıma olanağı bulunan nanoakışkanların çevremizde yeni sistem tasarımları olarak karşımıza çıkma olanağı bulunmaktadır. Daha kompakt ürünler, daha uzun ömürlü sistemler, daha az enerji kaybı ile maksimum verim elde edilebilen araçlar sayesinde daha yaşanabilir bir dünya elde edilebileceği kuşkusuzdur. Nanoakışkanların bir çok endüstriyel alanda yaygınlaşması ile elde edilebilecek faydaların en önemlileri enerji verimliliğinde ciddi artışlar sağlanabilmesi, küresel bir problem olarak karşımıza çıkan küresel ısınmanın etkilerini azaltması, çağımızın en önemli olgularından biri olan enerji verimliliği konusunda harcanan çabalar gözönünde bulundurulduğunda bir çok sisteme entegre edilebilecek bu teknolojinin yaratacağı tasarrufun ne denli önemli olduğu anlaşılabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nanoakışkan, Konveksiyon, Isı Transferi, Cfd.

Omega Yağ Asitlerinin Kompleks Koaservasyon Yöntemi ile Enkapsüle Edilmesi

Arş.Gör. Eda Adal - Prof.Dr. Şenol İbanoğlu - Prof.Dr. Esra İbanoğlu

ÖZ

Dünyada, özellikle son yıllarda, sağlıklı beslenme konusunda hassaslık ve bilinçlenme önemli ölçüde artmaktadır. Dünyada ve Türkiye’de meydana gelen nüfusun demografik değişimi ve sosyo-ekonomik değişimler sağlığa faydalı ama hazırlanması kolay gıdalara olan ihtiyacı göstermektedir. Bütün bu değişimler doğrultusunda bilimsel araştırmalar sürekli tüketilen geleneksel gıdaların yanı sıra doğal biyoaktif bileşenleri içeren ve “fonksiyonel gıda” olarak tanımlanan gıdaların araştırılmasına ve geliştirilmesine kaydırılmıştır. Bu tür gıdaların tüketilmesi hastalığı önlemek ve hastalık oluşma riskini azaltmakla birlikte gerek yaşlı nüfusun artan sağlık masraflarının üzerinde gerekse hastalıktan doğan iş gücü kayıplarının önüne geçmekte etkili olmaktadır. Spesifik mineraller, vitaminler, yağ asitleri veya diyet lifi içeren gıdalar, fitokimyasal veya antioksidan eklenmiş gıdalar ve probiyotikler gibi faydalı enorganizmaları içeren gıdalar fonksiyonel gıdalara örnek olarak verilmektedir. Günümüzde Omega 3 ve 6 yağ asitleri içeren yağlar gıdalara doğrudan katılmaktadır. Fakat ışığa, ısıya ve neme duyarlı olan bu yağlar gıda ürünlerinin depolanması ve işlenmesi esnasında oksidasyona uğramaktadır. Bu problemi kısmen önlemek, yağa gıda ürünlerinde kullanılabilme için yeni bir form (toz hale getirmek) vermek ve fonksiyonelliğini arttırmak için kullanılan en yaygın yöntemlerden biri enkapsülasyondur. Enkapsülasyon, kapsül edilecek madde ile çevre arasında bir bariyer oluşturarak biyoaktif maddeleri korumayı amaçlayan bir metottur. Püskürtmeli kurutma, dondurarak kurutma, ekstrüzyon, akışlan yatakta kurutma, kokristallendirme ve koaservasyon gıda bileşenlerinin enkapsülasyonunda kullanılan en yaygın yöntemlerdir. Bu yöntemler içerisinde koaservasyon omega yağ asitleri gibi çevresel faktörlere duyarlı biyoaktif maddelerin enkapsülasyonunda son zamanlarda kullanılan fiziksel bir yöntemdir. Koaservasyon basit ve kompleks olarak sınıflandırılabilir. Kompleks koaservasyon biri pozitif diğeri negatif yüklü iki polimerin uygun pH’da karışımını, faz ayrımını ve partikül oluşumunu içermektedir. Koaservasyon yöntemi ile daha yüksek ürün verimi, daha yüksek enkapsülasyon verimi ve daha dayanıklı kapsüller elde edilmesinden dolayı omega bakımından zengin yağların enkapsülasyonunda diğer metotlara göre daha etkili bir metottur. Bu çalışmada, omega yağ asitlerinde uygulanan kompleks koaservasyon yöntemi ile enkapsülasyon işlemi hakkında bilgi verilecek olup gıda alanlarında uygulamaları sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Omega Yağ Asitleri, Enkapsülasyon, Kompleks Koaservasyon

Encapsulation of Omega Fatty Acids by Complex Coacervation

Abstract

In the world, especially in recent years, sensitivity and consciousness about healthy eating have increased significantly. Consumption of functional foods is effective in preventing the illness caused by the disease, as well as increasing the health costs of the elderly population, by preventing the disease and decreasing the risk of disease. Specific minerals, vitamins, fatty acids or dietary fiber containing foods, phytochemical or antioxidant-added foods and probiotics containing foods are some examples of functional foods. Today, oils containing Omega 3 and 6 fatty acids are directly involved in food. But these oils which are sensitive to light, heat and moisture undergo oxidation during the storage and processing of food products. Encapsulation is one of the most common methods used to partially prevent this problem of oils, to give a new form (powder) and to increase its functionality for use in food products. Encapsulation is a method of protecting bioactive

substances by creating a barrier between the encapsulated substance and the environment. Spray drying, freeze drying, extrusion, fluidized-bed drying, co-crystallization and coacervation are the most common methods used to encapsulate food ingredients. In these methods, coacervation is a physical method recently used for the encapsulation of bioactive substances sensitive to environmental factors such as omega fatty acids. Coacervation can be classified as simple and complex. The complex coacervation involves mixing the two positively charged negatively charged polymers at the appropriate pH, phase separation and particle formation. Coacervation is a more effective method of encapsulation of omega-rich oils than other methods because of higher yield, higher encapsulation efficiency and more durable capsules. In this study, complex coacervation method applied in omega fatty acids will be informed about encapsulation process and food applications will be presented.

Keywords: Omega Fatty Acids, Encapsulation, Complex Coacervation

Optimal Tunning of Pid Controller for Forward Flight of Research Based Quadrotor

Inst. Oğuz Köse – Assoc. Prof. Dr. Tuğrul Oktay

Abstract

In this paper, it is aimed to multipurpose quadcopter an extensive dynamic modeling of quadrotor for many purposes and trajectory tracking and flight forward motion with the linearized model obtained. Quadrotor has different input and output and represented with state space form. The Newton Euler equation approach is used to obtain the input, outputs and state space form, and these equations are not linear. To obtain the state space form, the equations are transformed into a linearized form. The Proportional Integral Derivative (PID) control algorithm is used to control the quadrotor height, trajectory tracking and forward motion. This control method requires three constant values (K_p , K_i , K_d). The von Karman turbulence model was used to control the Quadrotor height, trajectory tracking and forward motion under disturbances. In addition, SPSA optimization method was used to optimize quadrotor values. State Space Model, control method, turbulence model and SPSA optimization were done with matlab / simulink and the results were presented. This paper is one of rare studies that source on quadrotor modeling and control.

Keywords: Quadcopter; quadrotor;state Space Model; Von Karman; Control ;pid Control,spsa,matlab,simulink,optimization

Organik Denim Kumaşlar

Doç.Dr. Serin Mezarcıöz

ÖZ

Çevre ve insan sağlığı bilincinin artması, tüm sanayi kolları ile beraber tekstil sektörünü de etkilemiştir. Elyaftan itibaren bitmiş ürüne kadar tüm tekstil üretim aşamalarında, çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen ürünler, pazar payını giderek arttırmaya başlamış ve organik tekstil adı altında piyasada yerini almıştır. Organik tekstil üretimi, ham elyaf üretiminden, iplik, dokuma örme, terbiye, bitim işlemleri ve konfeksiyona kadar olan tüm üretim aşamalarını kapsamaktadır. Bu aşamalarda, en yaygın doğal elyaf türü olarak, tarımsal üretimde çevre ve insan sağlığına zararlı gübre ve zirai ilaçlar kullanılmadan üretilen organik pamuk kullanılmaktadır. Bu çalışmada, sürdürülebilir yöntemlerden birisi olan organik denim kumaş üretimi incelenmiş ve organik denim kumaş özellikleri, eşlenik olarak üretilen organik olmayan denim kumaş özellikleri ile karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Organik Denim, Kumaş, Tekstil, Pamuk

Organik Rankine Çevrim (Orç) İle Çalışan Tek Kademeli Absorbsiyonlu Soğutma Çevriminin Termodinamik Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Canan Cimşit

ÖZ

Alternatif enerji kaynaklarını (güneş enerjisi, jeotermal enerji ve atık ısı) kullanan absorbsiyonlu soğutma sistemlerinde kullanılan soğutucu akışkanlar aynı zamanda çevre koruması da sağlamaktadır. Bu soğutma sistemleri ısı kaynağının bol ve ucuz olduğu yerlerde verimli ve ekonomik olmakta olup, günümüzde soğutmada cazip bir seçenek haline gelmiştir. Çeşitli ısı kaynaklarından (jeotermal, güneş, atık ısı vb.) elektrik enerjisinin elde edilmesinde kullanılan Organik Rankine Çevrimleri düşük sıcaklık ve basınçtaki kaynaklardan güç üretimi için uygun sistemlerdir. Bu çalışmada Organik Rankine Çevrimi ile tek kademeli absorbsiyonlu soğutma çevriminin teorik olarak birleştirilmesiyle elde edilen Organik Rankine Çevrimi ile çalışan tek kademeli absorbsiyonlu soğutma çevriminin termodinamik analizi yapılmıştır. Çevrimin absorbsiyonlu kısmında LiBr-H₂O akışkan çifti ve Organik Rankine Çevriminde (ORC) ise R-123 kullanıldığı kabul edilmiştir. Teorik olarak analiz edilen çevrimin soğutma çevrimi, güç çevrimi ve toplam çevrim verimleri ayrı ayrı hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre Organik Rankine Çevrim (ORC) ile çalışan tek kademeli absorbsiyonlu soğutma çevriminin absorbsiyon kısmının soğutma tesir katsayısı (COP_{abs}) 0.699 olarak bulunmuştur. Organik Rankine Çevriminin (ORC) güç verimi % 4.8 ve Organik Rankine Çevrim (ORC) ile çalışan tek kademeli absorbsiyonlu soğutma çevriminin genel verimi ise % 69.1 olarak hesaplanmıştır. Önerilen bu Organik Rankine Çevrimi ile çalışan tek kademeli absorbsiyonlu soğutma çevrim ile alternatif enerji kaynaklarını kullanarak hem daha etkin ve verimli soğutma yapmak hem de güç üretmek mümkün olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Absorbsiyonlu Soğutma, Organik Rankine Çevrimi, Termodinamik Analiz.

Ortaöğretim Eğitim Kurumundaki Çalışanların Ortam Gürültüsü Maruziyetinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Cem Boğa - Doç.Dr. Naime Filiz (Tümen) Özdil
Doç.Dr. Sait M. Say - Arş.Gör. Mustafa Şehri

ÖZ

Fiziksel risk etmenlerinden olan gürültü genel olarak insan sağlığını, psikolojisini ve yaşadığımız çevrenin kalitesini olumsuz etkileyen, istenmeyen, hoş gitmeyen ve rahatsız eden ses ya da sesler olarak tanımlanabilir. Yüksek gürültünün, geçici ve kalıcı işitme kaybının yanı sıra yüksek tansiyon, strese dayalı rahatsızlıklar, çalışma veriminde düşüş ve ciltte solgunluğa da neden olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada Adana ili Sarıçam ilçesindeki bir ortaokulda çalışanların ortam gürültüsü maruziyetleri, yapılan ölçümler ile ortaya konulmuştur. Gürültünün öğretmenler ve diğer çalışanlar açısından fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve performans üzerindeki etkisine değinilmiştir. Koridorlarda, bahçede ve idari ofislerde öğretmenlerin ve diğer çalışanların gürültüye maruz kalmaları, ileriki yaşlarında gürültüye bağlı sağlık sorunları ile karşılaşmalarına neden olmaktadır. Yapılan bu çalışmada, ortam gürültüsü için ortam gürültü dozimetresi kullanılmıştır. Ölçme yerleri ve ölçme süreleri, popülasyonun risk altında bulunduğu tipik bir çalışma günü boyunca maruz kalınan gürültüyü temsil edecek şekilde seçilmiştir. Ölçümler koridorlar, avlu ve idari ofisler olmak üzere üç farklı alanda öğrenciler derste ve teneffüste olmak üzere 2 farklı koşul için yapılmıştır. Ölçümlerde öğretmenlerin, öğrenciler derste iken koridorlarda ortalama 68,6 dBA, öğrenciler teneffüste iken koridorlarda ortalama 83,3 dBA, öğrenciler derste ve avluda beden eğitimi dersi var iken avluda ortalama 68,9 dBA, öğrenciler teneffüste iken avluda ortalama 71,2 dBA, öğrenciler derste iken idari ofislerde ortalama 70,2 dBA ve öğrenciler teneffüste iken idari ofislerde ortalama 71,2 dBA gürültüye maruz kaldıkları görülmüştür. Ve sonuçlar ulusal ve uluslararası standart ve yönetmeliklerle karşılaştırılmıştır. Gürültünün öğretmenler açısından, öğrenciler teneffüste iken gerek koridorlarda gerekse idari ofislerde rahatsız edici boyutta olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, Fiziksel Risk Etmeni, Gürültü, Öğretmenler, Maruziyet

Otomatik ve Manuel Gazlı Söndürme Sistemleri Vana Gruplarının Performanslarının Geliştirilmesi ve Testi

Ebru Kılıçkaya - Prof.Dr. Ahmet Yapıcı

ÖZ

Günümüzde gelişen sanayi ile birlikte yangın algılama ve söndürme sistemi büyük önem taşımaktadır. Endüstriyel, sosyal, askeri veya sivil alanlarda yangın yüklerinin bulunduğu insan olan veya olmayan alanlarda otomatik veya manuel sistemler kullanılır. Yangına zamanında müdahale etmek, can ve mal güvenliğini korumak adına sistemler genel olarak incelediği zaman ortaya çıkan tablo şu şekildedir; parça, ekipman ayırt etmeksizin tüm sistemler kendi içerisinde aynı öneme sahiptir. Bu durumdan yola çıkarak yapılan çalışmada amaç, otomatik ve manuel gazlı söndürme sistemleri vana gruplarının performanslarının geliştirilerek yangına on saniyeden daha kısa süre içerisinde müdahale edip, kontrol altına almaktır.(NFPA standartlarına göre on saniyeyi geçemez.) Yapılan çalışma ile gazlı söndürme sistemlerinde kullanılan tüm vana grupları ve teknik özellikleri belirlenmiştir. İlk etapta normal şartlar altında; sıcaklık, basınç, yüzey alanı ve on saniyede ilgili mahalle boşalan gaz miktarı tespit edilmiştir. Daha sonra yüzey alanı sabit tutularak sıcaklık ve basınç değerleri kontrollü olarak değiştirilmiştir. Çeşitli vana gruplarının mekanik tasarımı incelenmiş ve EN12094 standartı çerçevesinde çeşitli testler yapılmıştır. Test sırasında vana iç aksamaları; emniyet vanası, manometre, bağlantı hortumu, o-ring, çelik yay, selenoid vana ve manuel patlatma butonu incelenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Çalışmalar göstermiştir ki; basıncın artması, mevcut vana çapının değişmesi, vana tasarımında yapılan değişimler on saniyede ilgili mahalle boşalan gaz miktarını arttırmıştır. Aynı şekilde on saniyeden daha kısa bir sürede aynı miktarda gazın mahalle boşalması sağlanmıştır. (Tüm bu çalışmalar NFPA2001, ISO 14520, ISO15004, EN12094 standartları dikkate alınarak yapılmıştır.) Yangın söndürme sistemi kurulan mahalle ilgili çalışmalar yapılırken en doğru seçilmesi gereken aksam; yüksek performanslı vana grubudur. Yangın konusunda önemli olan yangının çıkmaması için gerekli tedbirleri almak, çıkması halinde buna hazırlıklı olmak ve kısa bir süre içerisinde kontrol altına alıp diğer mahallere sıçramasını önlemektir.

Anahtar Kelimeler: Yangın, Yangın Söndürme Sistemleri, Gazlı Söndürme Sistemleri, Vana Grupları, Yangın ve Vanalar, Vana Performansları, İş Güvenliği

Poliüretan Taban Atığı Agregalı Betonların Mekanik Özelliklerinin İncelenmesi

Meltem Atasever - Prof.Dr. Umur Korkut Sevim - Arş.Gör. Müzeyyen Balçıkanlı Bankir -
Arş.Gör. Murat Öztürk

ÖZ

Yapılaşmanın gün geçtikçe artması yapı malzemelerine olan ihtiyacı arttırmaktadır. Türkiye ve Dünyada temel yapı malzemesi olarak en yaygın şekilde beton kullanılmaktadır. Bu yaygın kullanım betonla ilgili teknik özellikler, ekonomik çözümler ve çevre korunması kapsamındaki çalışmaları yoğunlaştırmaktadır. Bu bağlamda sanayide oluşan atık ve yan ürünlerin betonda mevcut özellikleri korumak veya iyileştirmek kaydıyla çeşitli amaçlarla kullanılması önemli bir hedef olarak ortaya çıkmaktadır. Yeni malzeme üretiminde gerekli olan performansın elde edilmesinin yanı sıra ekonominin ve çevre sağlığının da korunması ihtiyaç haline gelmiştir. Betonun önemli bileşenlerinden olan agrega yaklaşık olarak beton hacminin % 70'ini oluşturmaktadır. Türkiye'de beton üretiminde kullanılan agregaların büyük kısmı taş ocaklarından elde edilmektedir. Bundan dolayı ciddi manada doğal kaynak tüketimi oluşabilmektedir. Sadece beton üretiminde değil diğer sektörlerden açığa çıkan atık malzemeler de çevresel sorunlara neden olmaktadır. Bu nedenle çevresel sorunlara neden olan her bileşen birbiri içinde bertaraf edilerek doğa için büyük katkı sağlanacaktır. Böyle bir ihtiyaçtan yola çıkılarak Antakya Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren Alkan Taban Fabrikası'nda ayakkabı tabanı üretimi sırasında ortaya çıkan Poliüretan esaslı Taban Atığı (PTA)'nın beton üretiminde agrega yerine kullanılmasının mümkün olup olmadığı araştırılmıştır. Bu çalışmada PTA agrega ile hacimce %0, %5, %10, %15, %20 ve %25 oranlarında ikame edilerek, su/çimento oranı 0,4 olan 450 kg/m³ çimento dozajına sahip 6 farklı beton karışımı üretilerek deneysel bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Üretildikten bir gün sonra kalıptan çıkarılan numuneler, 28 gün suda kür edildikten sonra teste tabi tutulmuştur. PTA'nın agrega yerine kullanılması ile üretilen beton numuneler üzerinde Basınç Dayanımı, Eğilme Dayanımı, Yarmada Çekme Dayanımı, Test Çekici ve Ultrasonik Ses Hızı deneyleri yapılmıştır. Deney sonuçları incelendiğinde PTA'nın betonda agrega yerine hacimce %10 mertebesine kadar kullanılabilceği, bu durumda betonun mekanik parametrelerinin çok fazla değişmediği tespit edilmiştir. Atıl durumda olan bu malzeme beton üretiminde kullanılarak hem ekonomiye kazandırılmış olacaktır, hem de bir nebze de olsa doğal kaynakların kullanılmasının önüne geçilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Poliüretan Taban Atığı, Beton, Betonda Ekonomi, Atık

Production of Nano Materials for Acoustic Insulation for Aerospace Components

Asst. Prof. Dr. Kürşad Göv – Assoc. Prof. Dr. İbrahim Göv
Asst. Prof. Dr. Eyüp Yeter - Birkan Bağlama

Abstract

Nanotechnology, refers to a field whose theme is the control of matter on an atomic and molecular scale. Generally, nanotechnology deals with structures of the size 100 nanometres or smaller and involves developing materials or devices within that size. Nanotechnology is now used in precision engineering, new materials development as well as in electronics; electromechanical systems as well as mainstream biomedical applications in areas such as gene therapy, drug delivery and novel drug discovery techniques. Nanofibers are defined as fibers with diameters on the order of 100 nanometres. They can be produced by interfacial polymerization and electrospinning. Electrospinning is a straightforward and simple method to produce one-dimensional (1D) novel structures with tunable fiber diameter on nanoscale. It can transfer numerous conventional materials into 1D nanostructure in an easy way. Both bare polymers and polymer composites with metal salt precursors are possible to be made into 1D nanofibers. After further treatment, other advanced materials including 1D metal oxides or carbon nanofibers can be obtained. The Electrospinning technique can also be scaled up for a wide range of applications including filtration, energy storage and regenerative medical treatment due to the interesting properties of 1D nanostructure. In this paper, the production techniques of the Nano materials will be discussed. The application areas of high performances Nano materials will be explained especially in the acoustic insulator application for aerospace components.

Keywords: Nano Materials, Electrospinning, Acoustic Insulation, Aerospace Materials

PV Panelinin Altına Serbest Olarak Yerleştirilen Siyah Emici Plakanın Termal Kapasitesinin Belirlenmesi.

Prof.Dr. Mustafa Atmaca - Uzman İmdat Zafer Pektemir - Arş.Gör. Ender Yılmaz

ÖZ

Fotovoltaik termal sistemler, aynı yüzeyden hem termal hem elektrik enerjisi kazanmak için oldukça popülerdir. Bu çalışmada, PV panelin altına yerleştirilmiş siyah boyalı absorber plakanın ısı kazancı deneysel olarak araştırılmıştır. Bu amaçla bakır borulu bir ısı değiştirici dizayn edilmiştir. Ayrıca siyah boyalı bir alüminyum emici plaka dizayn edilerek absorber ve ısı değiştirici ısıl iletken bir yapııştırıcı sayesinde birleştirilmiştir. En sonunda absorber PV panelin arkasına yerleştirilmiş ve ısı yalıtım malzemesi ile yalıtılmıştır. Ayrıca sistem bir su ısıtma sistemi ile birleştirilmiş olup absorber plakanın ısı kazancı farklı iklim koşulları için araştırılmıştır. Araştırma farklı güneş ışınımı, çevre sıcaklığı ve rüzgar hızları için yürütülmüştür. Sonuçlara bakıldığında, soğutmadan önce, absorber plaka sıcaklığının 70-80 °C seviyelere ulaştığı, ayrıca absorberin iyi oranda termal güneş enerjisi kazandığı görülmüştür. Bu enerji kolaylıkla su ısıtma sistemlerinde kullanılabilir. Ayrıca, su ısıtma sistemi sayesinde absorber sıcaklığının optimum değerlere düşürülebileceği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Fotovoltaik, Emici Levha, Termal Sistemler, Güneş Işınımı

Determination of Thermal Capacity of Black Absorber Plate That Freely Placed to Beneath of The Pv Panel.

Abstract

Photovoltaic- thermal systems are very popular for gaining both thermal and electrical energy from same surface. In this study, thermal gain of black colored absorber plate that placed at beneath of PV panel was investigated experimentally. For this purpose, it was designed that copper tubes heat exchanger. Also it was designed that a black painted aluminum absorber plate. Absorber and heat exchanger joined by means of thermally conductive adhesive. Finally, absorber was placed to beneath of the PV panel and it was insulated using heat insulation material. Also absorber system was integrated with a water heating system. Thermal gain of absorber plate was investigated for different climatic conditions. Research was conducted for different solar irradiance, ambient temperature, wind speed, relative humidity values. Results show that absorber temperature reaches up to 70 - 80 °C before the cooling. Also absorber, gained that well amount solar thermal energy. This energy can be used for water heating systems easily. Also absorber temperature can be decrease to optimum value by means of water heating system.

Keywords: Photovoltaic, Absorber Plate, Thermal Systems, Solar Irradiance

Rastgele Orman ve K-En Yakın Komşu Algoritmalarının Hava Sıcaklığı Tahmininde Kullanımının İncelenmesi

Öğr.Gör. Ömer Dağistanlı - Öğr.Gör. Tolga Hayıt - Öğr.Gör. Gökalp Çınarer

ÖZ

Temelde bir karar ağacı algoritması ve topluluk öğrenme yöntemlerinden biri olan Rastgele Orman (RF: Random Forest) algoritması, sınıflandırma ve tahmin problemlerinin çözümü için kullanılan; kullanım esnasında birden fazla karar ağacı üreterek çözüm değerini yükseltmeyi hedefleyen bir algoritmadır. RF'de oluşturulan karar ağaçları kullanılan verisetinden rastgele seçilmiş alt kümeleri oluşturmaktadır. Birçok veri madenciliği algoritmalarına nazaran daha keskin sonuçlar verebilmesi, hızlı ve pratik olması, yanlılığı düşük sonuçlar üretmesi gibi avantajlarıyla RF, araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılan bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. RF, Astronomi, biyomedikal, finans, kontrol sistemleri, sağlık, moleküler biyoloji gibi birçok alanda kullanılmaktadır. K-En yakın komşu (KNN: k-Nearest Neighbors) algoritması çok eski bir algoritma olup; basit, sade ve kolay kullanımı nedeniyle araştırmacılar tarafından tercih edilen bir yöntemdir. Bu çalışmada, RF ve KNN yöntemleri kullanılarak günlük ortalama hava sıcaklığı tahmin edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada kullanılan veriler Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden alınan Ocak 2007-Kasım 2017 yılları arası Yozgat İli merkezi ölçülen toplam 3173 gerçek hava verilerinden (Günlük Ortalama Nem, Günlük Ortalama Hava Basıncı, Günlük Ortalama Rüzgâr Hızı, Günlük Ortalama Buhar Basıncı ve Günlük Ortalama Sıcaklık) oluşmaktadır. Her iki metod için veriler test (%30 = 951 kayıt) ve eğitim verileri (%70 = 2222) olarak ikiye ayrılmıştır. Çalışmada kullanılan RF modeli, farklı ağaç sayıları (1000, 2000) denenerek eğitim verilerine uygulanmıştır. Test verileri eğitilerek tahmin verileri oluşturulmuştur. Oluşturulan tahmin verileri ile test verileri arasında korelasyon (R2) değeri 0,96 ve RMSE (ortalama hata kareleri toplamı kökü) değeri 1,71 olarak belirlenmiştir. Aynı eğitim ve test verileri KNN algoritmasına göre kullanılmış (k=5) tahmin verileri ile test verileri arasında korelasyon değeri 0,94 ve RMSE değeri 2,03 olarak hesaplanmıştır. Çalışma sonuçları her iki metodun da hava sıcaklığı tahmininde etkili bir şekilde kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Korelasyon, RMSE değerleri ve ayrıca grafikler incelendiğinde RF yönteminin sonuçlarının KNN yönteminin sonuçlarına göre daha anlamlı olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rastgele Orman, K-En Yakın Komşu, Hava Sıcaklığı Tahmini

Rezonans Endüktif Bobinler Kullanılarak Kısa Mesafelerden Sıcaklık ve Basınç gibi Değişimlerin Kablosuz Olarak Algılanması

Dr. Öğr.Üyesi Seyit Ahmet Sis

ÖZ

Vücut içindeki gibi yada tellerle içeriye bağlantı yapmamızın mümkün olmadığı beton içi, contalanmış yapı içi ve düşük basınçların oluşturulduğu haznelerin (chamber) içi gibi ortamlarda basınç, sıcaklık ve nem gibi fiziksel değişimlerin anlık olarak ölçülmesi büyük önem arz etmektedir. Bu ortamlarda kablosuz ölçümler genellikle ortamın içine konulan sensörler ve sensöre bağlı radyo frekans (RF) vericiden ölçüm bilgisinin antenlerle dışarı verilmesi yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu tür RF sistemlerde iki önemli dezavantaj bulunmaktadır; ilki içerideki yapının aktif devre ve elemanlar içermesinden dolayı besleme gerektirmesi ve bu yüzden ya temassız şarj edilmesi ya da içeride bir batarya ihtiva etmesi gerekmektedir. Bataryanın da ömürlü olmasından dolayı belli aralıklar da bataryanın değişimi için kapalı ortamı bozup içine müdahalede bulunulması gerekmektedir. RF vericiler kullanılarak yapılan kablosuz algılama sistemlerinin bir diğer dezavantajı ise EM dalgaların metalik ortamlardan geçememesidir. Eğer ölçümlerin yapıldığı kapalı hazne metalik duvarlardan yapılmışsa, içerideki vericinin antenden bastığı sinyalin dışarıda ki alıcıya ulaşması zor olacaktır. Pasif LC rezonatörler RF sistemlere alternatif olarak önerilen bir diğer kablosuz algılama yöntemidir. Ölçümün yapılacağı ortama rezistans yada kapasitans değerleri ortamdaki ölçülecek fiziksel büyüklüğe bağlı değişen bir RLC rezonatör konulduğunda bu rezonatörün rezonans frekansı yada empedansı kapasitans yada rezistansın değişimiyle birlikte değişecektir. Dışarıya konulan bir alıcı bobin, içerideki L bobiniyle manyetik olarak bağlandığında, dışarıdaki bobinin giriş empedansının değişimi ölçülerek içerideki tınlayıcının rezonans frekansı yada empedans değişimi belirlenmektedir. Bu bildiride pasif LC rezonatörlerden oluşan algılayıcı sistemlerin çalışma prensipleri ve tasarımı yapılan bir LC pasif algılayıcının benzetim sonuçları verilecektir. Benzetim sonuçları göstermektedir ki, eğer içeride algılamanın yapıldığı eleman rezistör ise, algılama hassasiyetini artırmak için dışarıdaki bobini rezonansa sokmak gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bobin, Lc Algılayıcı, Kablosuz Algılama

Rüzgâr Türbini Kaldırma Aparatı Optimizasyonu, Tasarımı ve Sonlu Elemanlar Analizi

Başar Harbali - Prof.Dr. Ahmet Yapıcı*

ÖZ

Günümüzde iş makinelerinde kaldırma ve iletmenin yeri oldukça önemlidir. Kaldırma-iletme makinelerinden olan vinçler ve aparatları liman hizmetleri, taşımacılık gibi yükleme ve boşaltmanın bulunduğu her alanda karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, spesifik imalatlar için güvenli kaldırma aparat tasarımı gerçekleştirilmiştir. Aparatlar modellenirken birinci önceliğimiz iş sağlığı ve güvenliğine uygun tasarımlar yapmaktır. Çalışmamızda, karşımıza çıkan standart dışı bir yükü kaldırmak için başvurduğumuz bir dizi yöntemler, çözümler ve tasarımlar incelenmiştir. Çalışmamızın sonunda rüzgâr türbin santrali kurulumunun ilk adımlarından olan, kulelerin özel aparatların yardımı ile montajı sağlanacaktır. İlk olarak Aparatlar 3D katı model tasarımında kullanılan Solidworks programı ile tasarlanmıştır. Aparatların malzeme kalitesi S355JR+N olarak kullanılmıştır. Solidworks programında oluşturduğumuz tasarım Ansys Workbench sonlu elemanlar programı ile analiz edilmiştir. Yönlendirme ve ana kaldırma aparatları alt ve üst parçaları mesh kalınlığı 10 mm, kaynakların mesh kalınlığı 3 mm olacak şekilde sınır şartları atanmıştır. Analizde Von-Misses yöntemi kullanılmıştır. Rüzgâr türbini kuleleri 3 parçadan oluşmaktadır ve betonarme temel üzerinde bulunan ankrajlara oturturulacaktır. Kuleleri kaldırma aşamasında, ana kaldırma ve yönlendirme aparatı tasarlanmıştır. Tasarlanan aparatlar kulelerin flanşları referans alınarak delik merkezlerinden montajlanacak şekilde optimize edilmiştir. Kulelerin boyu 29463 mm ve ağırlığı 65853 kg'dır. 1 adet yönlendirme aparatı kulenin taban flanşına monte edilmiş, 2 adet ana kaldırma aparatı birbiri ile karşılıklı gelecek şekilde kulenin tavan flanşına monte edilmiş ve 1 adet kule, 1 adet mobil vinç yardımıyla kaldırılacaktır. Aparatlar 2 parçanın kaynaklı birleşiminden oluşmaktadır. Tasarım delik merkezlerinden montajlanarak yönlendirme aparatına 150 kN, ana kaldırma aparatına 500 kN kuvvet uygulanmıştır. 70 mm kalınlığında parçalar ve 5-10-15-20 mm kalınlığında kaynak kalınlıkları sınır şart olarak her bir analizde incelenmiştir. Emniyetli tasarımlar 355 MPa akma mukavemeti değerine göre belirlenmiş ve emniyetli – emniyetsiz şekilde sınıflandırılmıştır. Emniyetli tasarımların maliyet analizi incelenmiştir. Değerler incelendikten sonra tasarım imal edilmiştir. İmalat sonrasında tahribatsız muayene yöntemlerinden TS EN 17638 / TS EN 23278 standartlarında manyetik partikül testleri yapılmıştır ve raporlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cad, Cam, Sonlu Elemanlar Analizi, Optimizasyon, Kaynak Analizi, Rüzgâr Türbini

Sağlık Hizmetlerinde İş Kazaları ve Korunma Önlemleri

Doç.Dr. Naime Filiz (Tümen) Özdil - Dr. Öğr.Üyesi Dilek Göktürk

ÖZ

Sağlık hizmetleri toplumun sağlık düzeyinin iyileştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen faaliyetler ve bunun yanında, koruyucu sağlık önlemleri, teşhis, tedavi ve rehabilitasyon için sunulan hizmetlerdir. Hızlı artan nüfus nedeniyle sağlık hizmetlerine ihtiyaç giderek artmaktadır. Sağlık hizmetlerinde çalışanlar diğer sektörlerde çok sık görülmeyen spesifik riskler ile karşılaşmaktadırlar. Özellikle: sağlık çalışanları kendilerini taşıyamayan hastaları hareket ettirir ve taşırlar. Bu yüzden fitik ve diğer kas-iskelet sistemi bozuklukları riski altındadırlar. Sağlık hizmetleri, fiziksel veya zihinsel sağlık bozukluğu olan kişilerle ilgilenmektedir, bu nedenle sağlık hizmeti çalışanları, şiddet maruziyeti riski altındadır. Ayrıca sağlık hizmetlerinde epidemik kan ve vücut sıvıları yolu ile bulaşan Hepatit-B ve AIDS gibi ve solunum yoluyla bulaşan tüberküloz gibi bulaşıcı hastalıklara maruz kalma riski söz konusudur, doku ve kan gibi biyolojik materyallerle kontamine olmuş aletlerle yaralanmalar gibi risklerin yüksek olduğu görülmektedir. Sağlık çalışanlarının işyerinde edinecekleri enfeksiyonlar ve diğer rahatsızlıklar aile bireyleri, hastalar ve toplum için risk oluşturur. Bu nedenle sağlık hizmetlerinde iş kazalarından korunma için alınacak önlemler sadece sektör çalışanları için değil aynı zamanda toplum için büyük önem arz etmektedir. Sağlık çalışanlarının iş kazalarından korunma önlemleri hastanın tanısına bakılmaksızın tüm hastalara uygulanan önlemlerdir. Bu önlemler standart önlemler ve genişletilmiş önlemler olmak üzere ikiye ayrılırlar. Standart önlemlere kişisel hijyen, kişisel koruyucu ekipman kullanımı, solunum hijyeni ve güvenli enjeksiyon uygulaması örnek olarak verilebilir. Temas izolasyonu, damlacık izolasyonu, solunum izolasyonu ve koruyucu ortam uygulamaları ise genişletilmiş izolasyon önlemleri olarak uygulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hizmetleri, İş Sağlığı ve Güvenliği

Work Inspections and Protection Measures in Health Services

Abstract

Health services are the services which provide for the purpose of improving the health level of the community as well as preventive health care, diagnosis, treatment and rehabilitation. Due to the rapidly increasing population, the need for health services is increasing. Workers in health services meet special risks that are not common in other sectors. Especially: they remove, and transfer patients who are unable to move themselves. So they are under the risk of hernias and other musculoskeletal system disorders. Health services are interested in people who have physical or mental health disorders, so health service workers are under the risk of violence exposures. Also there is a high risk for healthcare workers for epidemic infectious diseases such as Hepatitis-B and AIDS which are messed with blood and body fluids and respiratory infections such as tuberculosis and injuries by cutting tools which were contaminated with biological materials such as tissue and blood. Infection and other ailments that health workers face in the workplace pose a risk to family members, patients, and the community. Therefore, the precautions to be taken for prevention of work accidents in health services are of great importance not only for the employees of the sector but also for the society at the same time. Precautions to prevent health workers from work accidents are measures applied to all diseases regardless of the diagnosis of the patient. These precautions are divided into two titles which are standard measures and

extended measures. Standard measures include personal hygiene, the use of personal protective equipment, respiratory hygiene and safe injection. Contact isolation, droplet isolation, respiratory isolation and protective environment applications are applied as extended isolation measures.

Keywords: Health Service, Occupational Health And Safety

Siğillerin İmmünoterapi Tedavisine Cevaplarının Makine Öğrenmesi Yöntemleriyle Tahmini

Öğr.Gör. Onur Cömert - Dr. Öğr.Üyesi Kemal Adem - Doç.Dr. Mahmut Hekim - Öğr.Gör. Serhat Kılıçarslan - Öğr.Gör. Yunus Aydoğan

ÖZ

HPV (Human Papillomavirus) virüsü sonucu oluşan siğiller, son zamanlarda toplumda giderek daha fazla duyulmaya başlayan bir enfeksiyon hastalığıdır. Bunun nedeni enfeksiyonun görülme sıklığındaki artışın yanı sıra kadınların yıllık smear kontrollerini daha düzenli yaptırmaları ve bu sayede var olan hastalıkların saptanabilmesidir. Bu hastalık için immünoterapi ve kriyoterapi gibi tedavi yöntemleri bulunmaktadır. Ancak, iki tedavi yöntemi de tüm hastaları iyileştiremez. Sonuç olarak, doktorlar her hasta için daha etkili ve kişiye özel tedaviler aramaktadır. Çalışmada iki yaygın siğil tipine (plantar ve ortak) immünoterapi tedavisinin yanıtlarını makine öğrenmesi yöntemleriyle tahmin etmek için kullanılacak 90 örnekten ve 7 öznelikten oluşan veri kümesi 'UC Irvine Machine Learning Repository' veri tabanından elde edilmiştir. Bu öznelikler cinsiyet, yaş, tedaviden önce geçen süre, siğil sayısı, siğil türleri, siğil yüzey alanı ve başlangıç testinin sertleşme kalınlığıdır. Çalışmada Destek Vektör Makinesi (DVM) ve Çok Katmanlı Algılayıcı Sinir Ağı (ÇKASA) algoritmaları uygulanmış olup doğru sınıflandırma performansı ve zaman performansları karşılaştırılmıştır. DVM için polinomsal çekirdek fonksiyonu, ÇKASA için de sigmoid aktivasyon fonksiyonu kullanılmıştır. Deneysel çalışmalar sonucunda DVM'nin ÇKASA'ya göre daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İmmünoterapi, Hpv, Makine Öğrenmesi

Prediction of Answers to Immunotherapy Treatment of Warts by Machine Learning Methods**Abstract**

Human Papillomavirus (HPV) virus-causing warts are an infectious disease that has recently become increasingly heard in the community. This is due to the increase in the incidence of infection, as well as the fact that women have to make annual smear controls more regularly and that existing diseases can be detected. There are treatment methods such as immunotherapy and cryotherapy for this disease. However, neither treatment can cure all patients. As a result, doctors are looking for more effective and individualized treatments for each patient. The data set, consisting of 90 samples and 7 attributes to be used for predicting the responses of the immunotherapy treatment for two common wart types (plantar and common) in the study by machine learning methods, was obtained from the 'UC Irvine Machine Learning Repository' database. These attributes are gender, age, time elapsed before treatment, number of warts, types of wart, surface area of the wart, induration diameter of initial test. In this study, support vector machine (SVM) and multilayer perceptron neural network (MLPNN) algorithms have been applied and the correct classification performance and time performance have been compared. For SVM, the polynomial kernel function was used and the sigmoid activation function was used for MLPNN. As a result of the experimental studies, SVM was observed to be more successful than MLPNN.

Keywords: Immunotherapy, Hpv, Machine Learning

Stenozlu Koroner Artere Bağlı İnfarktüs Lokalizasyonunun Yapay Zekâ Teknikleri İle Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Uğur Fidan - Hatice Kübra Zığarlı - Erkan Yılmaz

ÖZ

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre kalp damar hastalıkları 2012 yılında tüm dünyada yaklaşık 17,1 milyon kişinin yaşamını kaybetmesine neden olmuştur. Bu sayının 2030 yılında 22,2 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Literatürde insanların %16'sının ölümlerinden 4 hafta önce hastaneye gittikleri ancak hastane kayıtlarında kalp krizi belirtilerine dair bir kayıt bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada 12 derivasyon elektrokardiyogram (EKG) işaretleri üzerinde sayısal işaret işleme ve yapay zekâ teknikleri uygulayarak koroner arter tıkanıklarını erken dönemde tespit etmek ve miyokard infarktüsü (MI) riskini azaltmak amacıyla hekime yardımcı bir uzman sistemin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Kalp kasının bir kısmının nekroze olmasını ifade eden MI, koroner arterlerin iç duvarlarında kolesterol ve yağ plaklarının oluşması sonucu miyokardın bir bölgesinin yeterli derecede kanla beslenememesi sonucu oluşmaktadır. MI tanısı tipik göğüs ağrısı, EKG ve plazma enzimlerindeki değişiklikler temel alınarak konulmaktadır. İskemi ve infarktüsü ortaya çıkarmak bakımından EKG çok duyarlıdır. EKG'deki ST segmentinin çökmesi veya yükselmesi infarktüsü yansıtır. Çalışmada MI erken tanı ve infarktüs lokalizasyon tespiti için öncelikle farklı infarktüs şiddet ve lokalizasyonlarına sahip, farklı kalp atış hızı, genlik, ST yükselmeli ve ST çökmeli EKG işaretleri kaydedilmiştir. EKG verileri 12 kanallı olarak Prosim 8 hasta simülatöründe üretilmiş ve Afyon Kocatepe Üniversitesi BAPK'nin 17.Fen.Bil.16 proje desteği ile temin edilen microCOR EKG cihazı ile sayısallaştırılarak bilgisayar ortamına kaydedilmiştir. 12 kanal EKG işaretleri normalize edilmiş ve Welch Metodu ile güç spektral yoğunluk değerleri elde edilmiştir. Öz nitelik vektörü yapay sinir ağının (YSA) giriş parametreleri olarak alınmıştır. 340 adet 12 kanallı EKG verisinin güç spektral yoğunluk değerleri YSA'nın eğitiminde kullanılmıştır. Eğitilen YSA 12 kanal normal, ST segment yükselme ve çökmeli EKG işaretlerinden oluşturulan senaryolardan her bir infarktüs lokalizasyonu (Anterolateral, Anteroseptal, Anterobazal, Posteroinferior, Posteroseptal, Posterolateral ve Posterobazal) için 200'er adet, normal EKG verisi için 200 adet olmak üzere toplamda 1600 veri seti ile test edilmiştir. Yapılan test sonucunda 1600 veri seti %99,94 başarı ile doğru sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İskemi, İnfarktüs, Ekg, Yapay Sinir Ağı, Sınıflandırma

Su Kanallarında Elektrik Üretimi

Arş.Gör. Ender Yılmaz - Prof.Dr. Mustafa Atmaca - Araştırmacı Berkay Çetin

ÖZ

Dünyada enerji arz yetersizliği çok önemli bir konu olarak görülmektedir. Bu sebeple günümüzde enerji üretimi için çok çeşitli alternatif yollar denenmektedir. Son zamanlarda, tarımsal su kanallarından enerji elde edilmesi denenmekte olan bir uygulamadır. Genel olarak, hidrolik enerjiden elektrik enerjisi üretiminin barajlardan elde edildiği bilinmektedir. Bununla birlikte, son yıllarda yapılan uygulamalarda nehir tipi hidroelektrik santraller daha fazla önem kazanmıştır. Yakın zamanda, ilerleyen mühendislik teknolojileriyle beraber, tarımsal su kanallarında suyun hızından çok kuvvetinden yararlanılarak dikey eksenli türbinlerden enerji üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada, bu uygulamanın teknolojisi, ekonomisi ve teorisi hakkında bir literatür çalışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enerji Üretimi, Su Kanalı, Türbin, Santral

Energy Production in Irrigation Canal

Abstract

Energy supply in the World have seen very important issues in recent years. Therefore alternative ways have been studied for energy production. Energy production in Irrigation canal is tried application nowadays. It's known that electrical energy production from hydraulic energy is obtained hydro-electric power plant with dam. At the same time, in the applications made recent years run-of-the river type power plant gain considerable importance. Moreover so far, with improving engineering technologies, using force of flowing water more than its speed energy production can be realized at vertical axis turbine. In this study, literature research of technology, theory and economics of this application is made.

Keywords: Energy Production, Irrigation Canal, Turbine, Power Plant

Sürdürülebilir Kent Ulaşımında Bisiklet Kullanımı: Niğde Kent Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Gülden Sandal Erzurumlu - Dr. Öğr.Üyesi Gülbin Çetinkale Demirkan

ÖZ

Nüfusun artması ile birlikte ulaşım problemi, çevre sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentlerin kalabalıklaşması ile motorlu taşıt kullanımının fazlaşması ve beraberinde getirdiği trafik problemlerinin yarattığı sıkıntılar, hava kirliliği ve gürültü hem insan sağlığını hem de kent yaşantısını olumsuz yönde etkilemektedir. Sürdürülebilir ve sağlıklı bir yaşam için erişilebilirlik açısından son derece kullanışlı bir ulaşım türü olan bisiklet, çevre dostu araçlardan birisidir. Araştırmada, Niğde kentinin özellikleri ve kent içi ulaşım ağının yapısı göz önünde bulundurularak bisiklet kullanımı yönünden değerlendirilmesi ve tasarımı yapılmıştır. Değerlendirme sonucunda üç bölge belirlenmiştir. İmara yeni açılan alanlarda planlanan ve tasarlanan bisiklet yollarının uygunluğunun belirlenmesinin yanısıra, hastane yolunun ve şehir merkezi güzergâhının bisiklet kullanımı için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Niğde merkezinde bisiklet kullanımına uygun alanlar olarak belirlenen bölgede kesintisiz ulaşım sağlamak için tasarımlar yapmak, kent içerisinde ulaşım sıkıntısını azaltmak ve var olan bisiklet yolunun uygunluğunu belirlemeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bisiklet, Niğde, Kent, Sürdürülebilir Kent, Ekoloji

Use of Bicycles in Sustainable Urban Transportation: Nigde City Example

Abstract

With the increase in population, the transportation problem has emerged as an environmental problem. Overcrowding of cities, increase in the use of motor vehicles and the problems caused by the traffic problems brought by them, air pollution and noise affect both human health and urban life negatively. Bicycle is one of the most environmentally friendly vehicles, a very useful type of transportation in terms of accessibility for a sustainable and healthy life. In the study, the characteristics of the city of Niğde and the structure of the intra-city transportation network has been considered, designed and evaluated in terms of bicycle use. Three regions were identified as the result of the evaluation. In addition to determining the appropriateness of the planned and designed bicycle routes in the newly opened areas, the results show that the hospital route and the city center route are suitable for bicycle use. It has been aimed design to provide uninterrupted access to the area designated as suitable for bicycle use in Niğde center, to reduce transportation difficulties in the city and to determine the suitability of existing bicycle route.

Keywords: Bicycles, Niğde, Urban, Sustainable Urban, Ecology

Suriyeli Düzensiz Göçmenlerin Denizde Meydana Gelen Yasadışı Göç Eylemlerinin İncelenmesi

Araştırmacı Eren Salihoğlu - Dr. Öğr.Üyesi Elif Bal Beşikçi

ÖZ

Türkiye coğrafi konumunun bir etkisi olarak, çevre ülkelerinde yaşanan siyasi sorunlar ve göçmen politikasındaki ılımlı tavır nedeniyle, ekonomisi gelişmiş batı ülkeleriyle ekonomik koşullar ve yaşam standartları açısından yetersiz ülkeler arasında bir köprü görevi görmektedir. Bu özelliğiyle Türkiye, düzensiz göçten, transit ülke olarak etkilenmektedir. Son dönemde yaşanan Suriye kriziyle birlikte Türkiye büyük bir göç akınına maruz kalmış ve yaklaşık 2,8 milyon Suriyeli geçici koruma kapsamında Türkiye'ye sığınmıştır. Ancak aile birleşimi, sosyal imkanların gelişmişliği, iş olanakları ve refah seviyesi yüksek toplumda yaşama düşüncesi gibi bir çok sebeple Türkiye'de bulunan Suriyeliler yasa dışı olarak Avrupa ülkelerine geçmeye çalışmaktadır. Devletlerin kara sınırlarındaki denetimi arttırması ve denizlerde ki denetimin doğası gereği güç olması, düzensiz göçmenleri, hedef ülkelerine geçiş için deniz yolunu kullanmaya yöneltmiştir. Ayrıca özellikle Ege'de Yunanistan'a ait adaların yakınlığı da göçmenlerin deniz yolunu seçmesini cazip kılmaktadır. Avrupa ülkelerine geçişte bir düzensiz göç rotası olarak kullanılan Türk kara suları binlerce göçmen tarafından adeta umut yolu olarak kullanılmaktadır. Bu geçişler denize elverişsiz ve yolcu kapasitesinden çok daha fazla yüklenen deniz araçlarıyla yapıldığından çoğu zaman can kayıplarına ve arama kurtarma operasyonlarına neden olmaktadır. Düzensiz göç ve Suriyeli göçmenlerin hukuki statüleri ,ekonomik,kültürel ve politik etkileriyle ilgili yapılan bir çok çalışma bulunmamaktadır.Bu çalışmayla Birleşmiş Milletler Göç Örgütü, Frontex, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Meclis Araştırma Komisyonu ve Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi kurum ve örgütlerin düzensiz göçle ilgili yayınladığı istatistiki bilgiler analiz edilmiştir. Çalışmada ayrıca göçmenlerin deniz yolu kullanılarak yaptığı yasa dışı göç eylemleri öncesinde ve deniz geçişi aşamasında yaşadığı süreçle, deniz yolunu tercih etme nedenlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Düzensiz Göç, Transit Ülke, Deniz Yoluyla Yasadışı Göç

Investigation of The Illegal Migration Actions That Occurs by Syrian Irregular Migrants at Sea

Abstract

Turkey, as an effect of its geographical location and due to the moderate political stance on immigration policy issues, has been a bridge between the developed western countries and the countries that are inadequate in terms of economic conditions and living standards. With this feature, irregular migration affects Turkey a transit country. With the recent crisis in Syria, Turkey has been exposed by large immigration flows and about 2.8 million Syrians have taken refuge in to Turkey as part of temporary protection. However, Syrians in Turkey attempts to cross to Europe by illegal ways, because of their family unity, the development of social facilities, job opportunities and the level of prosperity. The increasing control over territorial borders of governments and the difficulty of marine patrol activities has led irregular migrants to use seaway to reach country of the destination country. Especially, in addition to the nearness of the Greek islands in Aegean Sea, makes it attractive for immigrants to choose the seaway.The Turkish territorial waters, that are used as an irregular migration route in the transition to European countries, are almost used as a route

of hope by thousands of immigrants. Because these transits are made with marine vessels that are inconvenient to sea and are much more loaded than their passenger capacity, they often cause loss of lives and rescue operations. There are many studies on irregular migration and legal status, economic, cultural and political influences of Syrian migrants, but there are not many about the illegal migration which occurs at sea. In this study, statistical information about irregular migration issued by organizations such as International Organization of Migration, Frontex, Turkish Directorate General of Migration Management, Turkish Parliamentary Investigation Committee, and Turkish Coast Guard is analyzed. The study also aimed to examine the process before and during the passage of irregular migrants illegal migration actions at sea. Additionally the reason why irregular migrants prefer the sea route was examined too

Keywords: Migration, Irregular Migration, Transit Country, Illegal Migration At Sea

Suriye'nin İdlib Şehrinin Demografisi ve Ülke İçi Mültecilerin Durumu

Jamil Hallak - Arş.Gör. Pınar Miç - Dr. Öğr.Üyesi Melik Koyuncu

ÖZ

Suriye'deki İç Savaş 15 Mart 2011'de, bir kıvılcım ile başlamıştır. Bu savaş, şu anda, hem dünyadaki en kanlı çatışmalardan biri haline gelmiştir ama aynı zamanda en karmaşık savaşlardan da biridir. 2018 yılı itibariyle Suriye'deki İç Savaş'ın yedinci yılına girilmesine rağmen, bölgedeki siviller hala çatışmalardan ve alandaki yıkımlardan zarar görmeye devam etmektedir. Yaşamaya devam eden bu durum, bölgedeki insanların hayatını hiçe saydığı gibi, ihtiyaç halindeki insanların sayısını da günden güne arttırmaktadır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'na göre, 2011 yılından beri 5.4 milyon insandan fazlası Suriye'den kaçarak daha güvenli bir yer arayışı ile Türkiye, Lübnan, Ürdün gibi komşu ülkelere gitmek zorunda kalmıştır. Ülke içinde yaklaşık 13 milyon insanın yardıma ihtiyacı vardır ve yaklaşık 6 milyon insan ülke içinde yerlerinden edilmiştir. Yaklaşık 3 milyon insan ise ulaşması zor ve kuşatma altındaki alanlarda yaşamaktadır. Bu insani konu ile ilgili kalıcı çözümler üretecek çalışmalar yapmadan önce, bölgedeki durumun analiz edilip konu ile ilgili gerçek verilere ulaşılması ciddi bir önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, bu çalışmada, Suriye'nin kuzeyindeki İdlib şehrindeki sığınakların ve ülke içinde yerlerinden edilmiş insanların durumu incelenmiştir. İncelenen bölgenin demografik yapısı, bölgedeki insanların hassasiyet oranları, yerlerinden edilme bilgileri ve konu ile ilgili istatistikler çalışmada ele alınan unsurlardandır. Yapılan inceleme, ileride yapılacak çalışmalar için bir ön çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Sığınak, Ülke İçinde Yerlerinden Edilmiş İnsanlar, Suriye İç Savaşı

Sürü Halinde Hareket Eden İha'ların Aerodinamik Özelliklerinin Sayısal Olarak İncelenmesi

Prof.Dr. Mustafa Atmaca - Araştırmacı Berkay Çetin - Arş.Gör. Ender Yılmaz

ÖZ

Son yıllarda, özellikle ülkemizde insansız hava araçlarının kullanımı hızlı bir şekilde artmaktadır. Askeri operasyonlarda, anlık tespit, takip ve imha kabiliyetine sahip olması bu araçların kullanımının artmasında etkili olmuştur. Ayrıca, düşük işletim masrafları, kaza olması durumunda can kaybının olmaması gibi nedenler de bu araçların kullanımını yaygınlaştırmıştır. Bu çalışmada, insansız hava araçlarının sürü halinde çalışmaları durumunda, belirli mesafede pervanelerinin birbirleri üzerinde oluşturabileceği aerodinamik etkiler sayısal olarak araştırılmıştır. Bunun için öncelikle belirli bir devir sayındaki tek bir pervane üzerinde üç boyutta, hesaplamalı akışkanlar dinamiği yardımıyla, zamana bağlı olarak analizler yapılmıştır. Bu analizlerde özellikle türbülans, basınç ve hız değişimleri araştırılmıştır. Ayrıca birbirleri üzerinde oluşturabilecekleri etkileşim mesafesi aralıkları belirlenerek güvenilir bölgeler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pervane , Had, İha, Dron, Dört Rotorlu, Sürü

Numerical Investigation of Aerodynamic Characteristics of Drones Moving In Flocks

Abstract

In recent years, the use of unmanned aerial vehicles has increased rapidly especially in our country. The availability of instant detection, surveillance and destruction in military operations has contributed to the increased use of these vehicles. In addition, reasons such as low operating costs and no loss of life in the event of an accident have also made the use of these vehicles widespread. In this study, in the case of unmanned aerial vehicles showing swarm behavior, the aerodynamic effects that the propellers at certain distances can have on each other are investigated numerically. For this purpose, three dimensional time-dependent analyzes are performed on a single propeller with a certain number of revolutions with computational fluid dynamics. Especially turbulence, pressure and velocity changes are investigated in these analyzes. In addition, the range of interaction distance that they can create on each other is determined for the purpose of identifying reliable zones.

Keywords: Propeller, Cfd, Uav, Drone, Quadcopter, Swarm

Taşova (Amasya) Yöresinin Mesozoyik Stratigrafisi ve Ammonit Faunası

Öğr.Gör. Dr. Özlem Toprak - Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Akyazı - Prof.Dr. Nazire Özgen Erdem - Prof.Dr. Fadime Suata Alpaslan

ÖZ

Bu çalışma kapsamında, Taşova (Amasya) yöresin ayrıntılı Mesozoyik yaşlı birimler olmak üzere örtü birimlerinin paleontolojisinin yapılması ve bölgenin stratigrafisinin ayrıntılı olarak ortaya konulması amaçlanmaktadır. Çalışma alanının temelinde Permo-Triyas yaşlı temel kayaları ve güneyde otokton bir görünüm vermelerine karşın özellikle kuzeyde çoğun olarak blok konumunda olan Permian yaşlı kireçtaşları yer almaktadır. Örtü kayaları; temel kayalarını örten Liyas yaşlı kırıntılılar ve Dogger yaşlı çoğunluğu metamorfik ve volkanik kökenli çakıltaşları ile rekristalize kireçtaşlarından oluşan kayalarla başlar. Üst Jura-Alt Kretase yaşlı sığ denizel ve Titonik fasiyeste gelişmiş kireçtaşları, Dogger kayaları üzerinde uyumsuzlukla bulunurlar. İnceleme bölgesinde Üst Kretase'nin alt düzeyleri kumtaşı-marn ardalanımlı fliş ve kireçtaşlarından, Maestrihtiyen ise volkano-fliş fasiyesindeki kayalardan oluşmuştur. Birime ait pelajik çamurtaşları içerisinde; *Phylloceras* sp., *Calliphylloceras* sp. *Macrocephalites* sp., *Oxycerites* sp., *Juraphyllites* sp., *Sphaeroceras* sp., *Tropidoceras masseanum* d'Orbigny, *Ausseites* sp. , *Endoceras* sp.gibi ammonitlerin yanı sıra, *Pseudocyclamina liasica* Hottinger, *Triloculina* sp., *Involutina* sp., *Quinqueloculina* sp., *Pentacirinus* sp. ve *Belemnit* fosilleri de saptanmıştır. Bölgedeki kayaların birbirleriyle olan ilişkileri bölgede Mesozoyik boyunca aşamalı bir transgresyonun oluştuğunu göstermektedir Birime ait yüzlekler Destek ilçesinin kuzeybatısında ve güneydoğusundaki alanlarda gözlenmektedir Derlenen tüm ammonitler iç kalıplar olup bunların büyük bir bölümü küçük-orta boyutludur. Büyük boyutlu tipler parçalar halinde gözlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Taşova(Amasya), Stratigrafi, Biyostratigrafi, Ammonodia

Mesozoic Stratigraphy and Ammonite Fauna of Tasova (Amasya) Region

Abstract

Within the context of this study, it is aimed to elaborate the paleontology of the covering units with detailed Mesozoic units in Taşova (Amasya) region and reveal the stratigraphy of the region in detail. At the base of the study region, the Permo-Triassic aged basal rocks are available, and although they have an autochthonous appearance in the south, Permian limestones, mostly in the north and in a block position, mainly take part. The cover rocks begin with Liassic clastics covering the basement rocks and the Dogger aged rocks consisting of metamorphic and volcanic conglomerates and recrystallized limestones. Upper Jurassic-Lower Cretaceous aged shallow marine and Titonik facies-developed limestones are found uncomfortably on Dogger rocks. In the study region, the lower levels of the Upper Cretaceous consist of sandstone-marl alternation flysch and limestones, and Maastrichtian is composed of the volcano-flysch facies rocks. In addition to such ammonites as *Phylloceras* sp., *Calliphylloceras* sp. *Macrocephalites* sp., *Oxycerites* sp., *Juraphyllites* sp., *Sphaeroceras* sp., *Tropidoceras masseanum* d'Orbigny, *Ausseites* sp., *Endoceras* sp. within the pelagic mudstones of the unit, *Pseudocyclamina liasica* Hottinger, *Triloculina* sp., *Involutina* sp., *Quinqueloculina* sp., *Pentacirinus* sp. and *Belemnit* fossils were also identified. The association of the rocks in the region demonstrates the existence of a gradual transgression in the region along the Mesozoic. Outcrops of the unit are observed in the

northwestern and southeastern areas of Destek district. All the ammonites obtained are internal molds, and most of them are small-medium sized. Large sized types are observed in fragments.

Keywords: Taşova (Amasya), Stratigraphy, Biostratigraphy, Ammonodia

Temassız Güç Transfer Sistemlerinde Bobinler Arası Mesafe Değişimi ve Hizalanma Bozulmalarından Dolayı Verimlilik Azalmasına Çözümler

Dr. Öğr.Üyesi Seyit Ahmet Sis

ÖZ

Son yıllarda rezonans-endüktif bobinler kullanılarak temassız güç transfer sistemleri yaygınlaşmakta ve elektrikli araçların, mobil cihazların, endüstriyel ve ev elektroniği cihazlarının şarj sistemleri gibi çeşitli uygulamalarda kullanım alanı bulmaktadır. Bobinler kullanılarak gerçekleştirilen bu güç transfer sistemlerinin tasarımında ele alınan en önemli zorluklardan biri güç transferi esnasında bobinler arasındaki mesafe değişiminden yada hizalanma bozulmasından dolayı bobinler arası kuplajlanma katsayısının azalması ve sonuç olarak güç aktarım verimliliğinin düşmesidir. Bu bildiride, güç transfer sistemlerinin mesafe değişimine yada hizalanma bozulmasına karşı hassasiyetini düşürme üzerine yapılan hem sistem seviyesinde hemde bobin geometrisi üzerine literatürde yapılan çalışmalar sunulacaktır. Aynı zamanda Balıkesir Üniversitesinde, aynı problemin çözümü üzerine gerçekleştirdiğimiz bir frekans takip sistemi ve yeni bobin geometrileri üzerine yapılan çalışmalar da detaylı olarak sunulacaktır. Frekans takip sisteminin benzetimleri matlab ve devre benzetim programlarında yapılmış, ve benzetim sonuçları üretilen prototipin ölçüleriyle karşılaştırılmıştır. Ölçüm sonuçları 1 MHz de çalışan bir transfer sisteminde 24 cm ye kadar mesafelere %75 den yüksek verimlilikler mesafeden bağımsız şekilde elde edilebileceği göstermiştir. Önerilen artı-şekil bobinlerde ise, bobinlerin hizalanmadaki bozulmaya karşı toleransı tipik dikdörtgen ve çembersel bobinlere göre daha yüksek olduğu hem EM simulasyon sonuçları hemde ölçümlerle gösterilmiştir. Çalışmanın sonunda artı tipi bobinler ile frekans takip sistemi birleştirilmiş ve bu sistemde, bobinler arası mesafe 17 cm iken, yatayda 15 cm ye kadar mesafelerde hizalanma bozulmalarında sabit güç aktarımının yapılmasının mümkün olabileceği gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Temassız Güç Transferi, Hizalanma, Bobin

The Importance Of Fracture Mechanics İn Geotechnical Engineering

Doç.Dr. Nazife Erarslan Doğan

ÖZ

The application and understanding of fracture mechanics has great importance in the analysis of the performance of brittle engineering materials such as rock, cemented sand, dry soil, clay and concrete structures. The fundamental questions in geotechnical engineering relate to predicting the failure load of those brittle structures consisting of both pre-existing and stress-induced flaws and cracks, and to revealing the combination of load and flaw geometry that lead to failure. The prediction of the direction of any crack propagation and orientation of fracture in a brittle material becomes crucial because, once a crack has opened, the state of stress in the vicinity of the crack tip is altered significantly. Existing failure criteria and theories, such as the well-known Mohr-Coulomb Criterion and Hoek-Brown Criterion often deal directly with failure processes; however, they cannot be expected to deal with crack propagation in terms of the length of the stable and/or unstable crack or the direction of crack propagation. In contrast, fracture mechanics, sometimes called crack mechanics, is concerned with the behaviour of individual crack or cracks. Cracks and/or discontinuities are common structural features of engineering structures. Linear Elastic Fracture Mechanics (LEFM) is based on the stress intensity factor (SIF), K , which quantifies the intensity of the stress singularity at the crack tip. Fracture mechanics states that a crack will propagate when its stress intensity reaches a critical value, K_C , assuming that the crack tip is in a state of plane strain. The stress intensity factor depends on the fracture displacement modes and crack geometry. Both experimental and numerical analyses were done in this study to investigate the relationship between loading direction and crack axis for analysing the strength of brittle materials; concrete and rock. In order to check the validity of the numerical modelling, a comparison of numerical results and experimental findings regarding crack extension (θ) and crack inclination (β) angles was made. A good agreement was found between numerical and experimental findings regarding crack extension (θ) and crack inclination (β) angles. The crack initiation angle was found to increase with increasing crack inclination angles.

Anahtar Kelimeler: Geotechnical Engineering, Fracture Mechanics

The Importance of Fracture Mechanics in Geotechnical Engineering

Abstract

The application and understanding of fracture mechanics has great importance in the analysis of the performance of brittle engineering materials such as rock, cemented sand, dry soil, clay and concrete structures. The fundamental questions in geotechnical engineering relate to predicting the failure load of those brittle structures consisting of both pre-existing and stress-induced flaws and cracks, and to revealing the combination of load and flaw geometry that lead to failure. The prediction of the direction of any crack propagation and orientation of fracture in a brittle material becomes crucial because, once a crack has opened, the state of stress in the vicinity of the crack tip is altered significantly. Existing failure criteria and theories, such as the well-known Mohr-Coulomb Criterion and Hoek-Brown Criterion often deal directly with failure processes; however, they cannot be expected to deal with crack propagation in terms of the length of the stable and/or unstable crack or the direction of crack propagation. In contrast, fracture mechanics, sometimes called crack mechanics, is concerned with the behaviour of individual crack or cracks. Cracks

and/or discontinuities are common structural features of engineering structures. Linear Elastic Fracture Mechanics (LEFM) is based on the stress intensity factor (SIF), K , which quantifies the intensity of the stress singularity at the crack tip. Fracture mechanics states that a crack will propagate when its stress intensity reaches a critical value, K_C , assuming that the crack tip is in a state of plane strain. The stress intensity factor depends on the fracture displacement modes and crack geometry. Both experimental and numerical analyses were done in this study to investigate the relationship between loading direction and crack axis for analysing the strength of brittle materials; concrete and rock. In order to check the validity of the numerical modelling, a comparison of numerical results and experimental findings regarding crack extension (θ) and crack inclination (β) angles was made. A good agreement was found between numerical and experimental findings regarding crack extension (θ) and crack inclination (β) angles. The crack initiation angle was found to increase with increasing crack inclination angles.

Keywords: Geotechnical Engineering, Fracture Mechanics

Topology Optimization of Planer Parts Subjected to Fatigue Loading

Assoc. Prof. Dr. İbrahim Göv – Asst. Prof. Dr. Kürşad Göv - Asst. Prof. Dr. M. Hanifi Doğru

Abstract

Topology optimization provides great facility to designer at the design stage of a product. With this method, designers can obtain a rough model of a part at the beginning of its design stage by defining loading and boundary conditions. Topology optimization can be used to design of new model and also to optimize the machine part which is just working. Many different methods (such as Material Distribution Method, Level Set Method, Material Cloud Method, Element Removal Method, and etc.) are developed for topology optimization process. In this study, element removal method is used in topology optimization to optimize the commonly used 2D planer parts subjected to fatigue loading. Optimization results of this parts are given. Also, Von-Mises stress, total deformation, safety factor and fatigue life results are given.

Keywords: Topology Optimization, Fatigue Loading, Finite Element Method

Toprak Kaynaklı Isı Pompasının Farklı Soğutucu Akışkanlarda Termodinamik Analizi**Dr. Öğr.Üyesi Canan Cimsit - Prof.Dr. İlhan Tekin Öztürk****ÖZ**

Günümüzde kullanılan fosil yakıtların azalması ve artan enerji tüketimi alternatif enerji kaynaklarına olan dikkati artırmaktadır. Bu kapsamda ısı pompaları mahal ısıtma ve soğutmasında alternatif enerji kaynaklarını kullanım alanına sahip olmaktadır. Isı pompaları hava, su, toprak şeklinde çeşitlilik göstermektedirler. Isıyı düşük sıcaklıktaki ısı kaynağından yüksek sıcaklıktaki ısı kaynağına aktarırlar. Toprak kaynaklı ısı pompaları; geleneksel ısı pompalarında hava ile ısı alış-verişinde bulunan dış ünitenin yerine, havaya kıyasla kışın daha ılık ve yazın daha serin olan toprağı kullanan ve böylece enerji açısından daha yüksek verimlilikle çalışan cihazlardır. Isı pompasının toprakla ısı alış-verişi yapması için toprak içerisine açılan kuyulara ya da toprak yüzeyine yakın bir tabakaya borulama yapılmaktadır. Isı pompasının kendisi ne kadar yüksek verime sahip olursa olsun ısı pompasının toplam verimliliği, toprak içerisinde yapılan uygulamaya şiddetle bağımlı olmaktadır [1]. Bu çalışmada toprak kaynaklı bir ısı pompasının alternatif soğutucu akışkanlarda termodinamik analizi yapılmıştır. Soğutucu akışkan olarak NH3, R-134a, R404A, R410A, R407C, R290 ve R600a soğutucu akışkanları kullanılarak elde edilen çevrimler analiz edilmiştir. Elde edilen çevrimlerin performans katsayısı ve enerji analizlerinin karşılaştırılması yapılmıştır. Alternatif soğutucu akışkanların ozon tabakasına zararsız veya az zararlı, küresel ısınma potansiyeli düşük olması ısı pompası sistemlerinde akışkan olarak kullanılmasıyla daha ekonomik ve çevre koruması mahal ısıtma ve soğutması sağlamak mümkün olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Toprak Kaynaklı Isı Pompası, Soğutucu Akışkanlar, Termodinamik Analiz.

Toz Metalurjisi Yöntemiyle Üretilen Mermer Kesici Takımların Aşınma Özellikleri

Dr. Öğr.Üyesi Selahattin Budak - Prof.Dr. Mehmet Kaplan

ÖZ

Mermer kesici takımlar doğal taş kesme işlemlerinde kullanılırlar ve matris kompozisyonu bu takımların aşınma performansı bakımından çok önemlidir. Matrisi meydana getiren metal tozları takım kalitesinin belirlenmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmada Fe-Cu-Sn (demir-bakır-kalay) metal tozlarına ilave olarak Co (kobalt) elementi kullanılarak mermer kesici takım matrisleri üretilmiş ve bunların aşınma özellikleri incelenmiştir. Yapılan çalışmada farklı bileşimlerde dört çeşit mermer kesici takım matrisi, 850 °C sıcaklıkta 35 MPa basınç altında dört dakika süre ile sinterlenerek üretilmiştir. Üretilen numuneler için sertlik ölçümü ve aşınma deneyleri yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, en yüksek sertliğe % 20 kobalt ilaveli numunenin sahip olduğu anlaşılmıştır. Matrise kobalt ilavesiyle matris sertliğinin arttığı ve aşınma direncinin azaldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aşınma, Toz Metalürjisi, Sinterleme.

Wear Properties of Marble Cutting Tools Produced by Powder Metallurgy

Abstract

Marble cutting tools are used in natural stone cutting operations and the matrix composition is very important for the wear performance of these tools. The metal powders that bring the matrix to the pitch have an important place in determining the quality of the tool. In this study, marble cutting tool matrices were produced by using Co (cobalt) element in addition to Fe-Cu-Sn (iron-copper-tin) metal powders and their wear characteristics were examined. In the study, four types of marble cutting tool matrices in different compositions were produced by sintering under a pressure of 35 MPa at 850 °C for four minutes. Hardness measurements and wear tests were carried out for the samples produced. As a result of this study, it was understood that the sample with the highest hardness had 20% cobalt added. The addition of cobalt has resulted in increased matrix stiffness and reduced wear resistance.

Keywords: Wear, Powder Metallurgy, Sintering.

Tozaltı Ark Kaynaklı Spiral Boru Üretiminde Sarf Malzeme Değişimlerinin Ürün Kalitesine Etkilerinin İncelenmesi

Özlempınar Önder Günbay - Prof.Dr. Gürel Çam

ÖZ

Bu çalışmada amaç; tozaltı ark kaynaklı spiral boru üretiminde farklı sarf malzemeler (farklı kimyasal özelliklere sahip aynı tip kaynak teli, farklı tel boyutları ve farklı kimyasal özelliklere sahip aynı tip saclar) kullanılarak elde edilen kaynaklı numunelerin özelliklerinin deneysel olarak incelenmesidir. Tozaltı ark kaynağı, kaynak banyosunun koruyucu toz örtüsü altında oluşturulduğu bir ergitme kaynak yöntemidir. Spiral dikişli çelik borular, içten ve dıştan tozaltı kaynak yöntemi ile otomatik kaynak istasyonunda kaynak edilerek üretilmektedir. Uygun kaynak parametreleri (kaynak akımı, ark voltajı, tel ilerleme hızı ve kaynak hızı) seçimi ile hatasız ve güzel görünümlü kaynak dikişleri elde edilir. Üretimde öncü olma, kaliteyi artırma, rekabeti güçlendirme ve maliyeti düşürmeye yönelik çalışmalarda kullanılacak sarf malzemeler bire bir etkilidir. Bu doğrultuda; API Spec 5L PSL2 standart özelliklerine göre farklı üreticilere (Arcelor Mittal, Tisco, Shougang Jingtang ve Shougang Qian'an) ait X70 M saclar ile farklı tel sınıf (S2Mo ve S2MoTiB) ve boyutları (3.2mm ve 4.0mm) kapsayan 7 farklı kombinasyon oluşturulmuştur (tel değişimi incelemesi için 3 farklı boyutta tel ile 3 kombinasyon, sac değişimi incelenmesi için 4 farklı sac ile 4 kombinasyon). Kaynağa başlamadan önce, her bir kombinasyon için ayrı kaynak parametreleri belirlenmiştir. Bu parametrelerin doğrulanması ve ürün performans özelliklerine etkisinin belirlenmesinde çeşitli mekanik testler, mikro yapı incelemeleri ve tamir kaynağına elverişliliğinin belirlenebilmesi için belirlenen malzemeler ile üretim akış muayene ve testleri yapılmıştır. Yapılan incelemelerde aynı özellikteki sacların API Spec 5L PSL2 ye göre mekanik özellik değerleri değişiklik gösterse de minimum ve maksimum değerler arasında olduğu, tel değişimlerinde ise seçimin daha kritik olduğu ve seçimin uygun olmadığı takdirde tamir oranlarının yükseldiği ve buna bağlı olarak standartların yakalanamadığı durumlar gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaynak, Tozaltı Ark Kaynağı, Kaynak Teli, Çelik Sac, Spiral Boru.

Türk Mutfak Kültüründe Geleneksel İçecekler

Dr. Öğr.Üyesi Dilek Say - Prof.Dr. Nuray Güzeler - Çağla Özbek

ÖZ

Geçmişten günümüze Türk mutfak kültürünün zenginliğinde, yemek çeşitlerinin yanı sıra geleneksel içecekler de önemli bir yere sahiptir. Türk mutfağında yiyeceklerden elde edilen ve özelliğine göre çeşitli besin maddeleri ilavesiyle hazırlanan farklı lezzetlerdeki geleneksel içecekler, toplumsal kaynaşmanın önemli bir unsuru olup, örf ve adetlerin yaşatılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Türk mutfak kültüründe tüketilen içecekler sıcak ve soğuk içilenler olarak gruplandırılabilir. Sıcak tüketilen içeceklerden en çok bilinenler kahve ve çaydır. Kahve grubunda; cezvede hazırlanan ve telvesi ile ikram edilen Türk kahvesi, menengiç bitkisinin meyvesinin öğütülmesi ile yapılan menengiç kahvesi, kahve çekirdeklerinin dibek adı verilen taştan ya da ağaçtan yapılmış havanda elle dövülerek öğütülmesiyle yapılan dibek kahvesi yer almaktadır. Çay grubunda; siyah çayın demlikte hazırlanması ve küçük cam bardaklarda ikram edildiği Türk çayının yanı sıra dağ, ada, kekik, nane, papatya, melisa, tarçın, ıhlamur, kuşburnu gibi bazı bitkisel çaylar da sevilerek tüketilir. Soğuk kış günlerinin vazgeçilmez içeceği bol tarçınla servis edilen saleptir. Türk kahvesiyle yapılan sütlü kahve, çayla yapılan sütlü çay ve Çukurova bölgesinde süt, çay, tuz, karabiber ve tereyağı ile yapılan Nogay çayı da sıcak içecekler grubuna girmektedir. Türk mutfak kültüründe soğuk olarak tüketilen geleneksel içecekler fermantasyonla elde edilen boza, ayran ve şalgam suyudur. Türk mutfağında darı irmiği, su ve şekerden üretilen boza leblebi ve tarçınla servis edilmektedir. Adana ve çevresi yemek kültürüne ait şalgam suyu ise yemeklerin yanında, ara öğünlerde veya tek başına içilmektedir. "Şerbet", kelime olarak şurup ve şarap ile birlikte Arapça'da "içmek" anlamına gelen "şub" kökünden türemiştir. Türk mutfak kültüründe bebek doğduğunda kaynar ve loğusa şerbeti anne ve misafirlerine sıcak servis edilir. Yaş ve kurutulmuş meyvelerden hazırlanabilen meyve suyu, şıra, şurup, hoşaf, komposto soğuk olarak yemeğin yanında veya tek başına tüketilir. Sıcak yaz aylarında limonata, bal, gül, reyhan, demirhindi, koruk, kızılıcak, ayva, nar şerbeti yaygın olarak tüketilir. Ayrıca Çukurova bölgesinde meyan kökünden hazırlanan şerbet, aşılama ismiyle sokak lezzetleri arasındadır. Bu çalışmada, Türk mutfak kültüründe yer alan geleneksel içeceklerin yapımı, tüketimi ve bazı özellikleri verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Mutfak Kültürü, Geleneksel İçecekler, Çay, Kahve, Şerbet

Traditional Beverages in Turkish Culinary Culture

Abstract

From past to today, in the richness of Turkish culinary culture, traditional beverages have an important place as well as food varieties. Traditional beverages obtained from foods in Turkish cuisine and prepared with the addition of various nutrients according to their characteristics, are an important element of social cohesion and play an important role in keeping customs and traditions alive. Beverages consumed in Turkish culinary culture can be grouped as hot and cold beverages. The best known of hot beverages are coffee and teas. In the coffee group; Turkish coffee which is prepared in the cezve and is served with the coffee grounds (telve), menengic coffee is made by grinding the fruits of menengic plants, and dibek coffee is made by beating using hand and grinding of the coffee beans in dibek which is stone or wood cup. In the tea group; some herbal teas such as mountain, sage, thyme, mint, chamomile, balm, cinnamon, linden and rosehip are consumed as well as Turkish tea where black tea is prepared in a teapot and served in small glass cups. The

indispensable drink of cold winter days, salep is served with plenty of cinnamon. Milk coffee made with Turkish coffee, milk tea made with tea and Nogay tea made with milk, tea, salt, black pepper and butter in the Çukurova region are also in the hot drinks group. Traditional beverages consumed coldly in Turkish culinary culture are boza, ayran and shalgam juice obtained by fermentation. Boza produced from millet, water and sugar is served with roasted chickpea and cinnamon in Turkish cuisine. Shalgam belonging to Adana and its surroundings culinary cultures is consumed meals, snacks or alone. "Sherbet" is derived from the root of "şub", which means "drink" in Arabic along with syrup and wine as words. In the Turkish culinary culture, when the baby is born, Kaynar and Logusa sherbets are served hot to the mother and her guests. Fruit juice, must, syrup, compote which can be prepared from fresh and dried fruits are consumed cold with meal or alone. In hot summer months, lemonade, honey, rose, basil, tamarind, unripened grape, cranberry, quince and pomegranate sherbet are widely consumed. In addition, sherbet prepared from the licorice root in Çukurova region is with the name of Aşlama among street flavors. In this study, the production, consumption and some characteristics of traditional beverages in Turkish culinary culture are given.

Keywords: Turkish Culinary Culture, Traditional Beverages, Tea, Coffee, Sherbet.

Hava Araçlarında SCADA Kontrollü Stall Uyarı Sistemini Tasarımı

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Konar - Furkan İşbilen

ÖZ

Yaşanan uçak kazalarında, temel sebepler ya sistemsel hatalara ya da insan kaynaklı hatalara dayanmaktadır. Bununla birlikte, teknolojinin gelişmesi uçakta bulunan sistemlerin daha kolay bir şekilde hacklenmesine (Hijack) fırsat tanımıştır. Dolayısıyla, uçuş güvenliğini sağlayan bu sistemlerin kötü amaçlı kişilerin müdahalelerine karşı korunması ve bu sistemler için gereken önlemlerin alınması gerekmektedir. Bu çalışmada bahsedilen bu problemin üstesinden gelmek için alternatif bir çözüm sunulmuştur. Bu amaçla, Omron SCADA arayüzü, Stall Uyarı Sistemi ile birleştirilmiştir. Omron SCADA uzaktan otomasyon sistemlerinde çokça kullanılan analog kontrollü görüntüleme ve komut verme olanağı sağlayan bir yazılımdır. Stall Uyarı Sistemi ise uçuş güvenliği için hayati öneme sahip uçak sistemlerinden biridir. Bu yazılım ve sistemin birbirine entegre edilmesiyle uçak sistemlerinin hacklenmesi durumunda veya Stall Uyarı Sisteminin çalışmadığı durumlarda uçuş güvenliğini sağlayacak alternatif bir çözüm üretilmiştir. Elde edilen sonuçlar çözümün etkinliğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Scada, Stall Uyarı Sistemini, Uçak Sistemlerin Entegrasyonu

The Design of Scada Controlled Stall Warning System on Aircrafts

Abstract

The main causes in aircraft accidents are either systematic faults or human faults. However, the development of the technology allows for easier hacking (Hijack) of systems on board of aircraft. Therefore, it is necessary to protect these systems which provide flight safety against the interventions of malicious persons, and take due measures for these systems. In this study, an alternative approach was presented to overcome this problem mentioned. For this purpose, the Omron Supervisory Control And Data Acquisition (SCADA) interface was combined with the Stall Warning System. Omron SCADA is software that provides analogue control and commanding which is widely used in remote automation systems. The Stall Warning System is one of the important aircraft systems for flight safety. By integrating this software and the system, an alternative approach to provide flight safety has been produced in case aircraft systems are hacked or the stall warning system does not work. The results obtained showed the effectiveness of the proposed approach.

Keywords: Scada, Stall Warning System, Flight Safety.

Uçakların External Power Ünitesinin Scada İle Entegrasyonu

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Konar - Furkan İşbilen

ÖZ

Enerji kullanımı her alanda olduğu gibi havacılık sektöründe de önemli bir konudur. Havacılık alanında yaşanan gelişmeler ile uçak sistemleri de gelişmiş ve kontrollü ve kesintisiz enerjiye olan gereksinim de artmıştır. Uçaklar için bu enerji ihtiyacı uçuş esnasında motor jeneratörleri, Auxiliary Power Unit, bataryalar veya Ram Air Turbin gibi cihazlar ile sağlanmaktadır. Uçaklar yerde iken bu enerji ihtiyacı External Power Unit (EPU) tarafından sağlanmaktadır. External Power Unit motor çalıştırılması, ışıklandırma, zorunlu hizmetlerin yerine getirilmesi gibi bakım sürecinde kullanılan bir ünedir. Dolayısıyla uçaklarda EPU'ların aktif ve deaktif edilmesi esnasında uyulması gereken prosedürler ve emniyet yöntemleri mevcuttur. Bu prosedür ve emniyet yöntemlerine dikkatlice uyulmadığı takdirde istenmeyen iş kazaları oluşabilmektedir. Örneğin, hidrolik pompaları off yapılmadan EPU ile uçağa enerji verildiği takdirde, uçuş kontrol yüzeylerine hidrolik basınç gönderilir ve kontrol yüzeyi hareket eder. Bu durumda kontrol yüzeyi çevresinde bulunan personelin zarar görmesine neden olabilir. Böyle kazaların yaşanmasını ve istenmeyen durumların oluşmasını önlemek için gerekli prosedürlerin ve emniyet yöntemlerinin dikkatlice uygulanması gerekmektedir. Bu çalışmada EPU'nun aktif ve deaktif edilmesi esnasında oluşabilecek sorunları en aza indirmek için alternatif bir yaklaşım sunulmuştur. Bu amaçla analog kontrollü görüntüleme ve komut verme olanağı sağlayan Omron Supervisory Control and Data Acquisition (SCADA) ara yüzü ile EPU'nun entegrasyonu gerçekleştirilmiştir ve sonuçlar sunulmuştur. Sonuçlar, SCADA yazılımı ve EPU'nun birbirine entegre edilmesiyle EPU'nun kullanımında meydana gelebilecek kazalara karşı iş güvenliğini sağlayacak alternatif bir çözüm yöntemi olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Scada, External Power Unit, Uçak Sistemlerin Entegrasyonu

Uçuş Esnasında Uçaklarda Buzlanmanın Yapay Sinir Ağları Kullanımıyla Tahmin Edilmesi

Doç.Dr. Hamdi Ercan - Serhat Fenar - Doç.Dr. Sezai Alper Tekin

ÖZ

Buzlanma uçakların uçuş performanslarını olumsuz olarak etkilemesi veya tamamen uçuşa elverişsiz hale getirmesi sebebiyle havacılık faaliyetleri içerisinde eskiden beri en ciddi meteorolojik tehlikelerden birisidir. Uçaktaki yapısal buzlanma, donma noktasındaki ortam sıcaklıklarında havada bulunan su buharının veya özellikle süper soğumuş su damlacıklarının uçak yüzeyine çarpmasıyla, uçak kanatlarının hücum kenarları, motor ve dış yüzeyleri gibi uçağın uçuş istikametinde meydana gelmektedir. Uçakta yapısal buzlanmanın oluşumu için gereken başlıca iki faktör sıcaklık ve havadaki sıvı su miktarıdır. Uçakta buzlanma meydana gelebilmesi için, su damlacıkları bulunduran bir ortamda uçuyor olmalı ve ortam sıcaklığı 0°C veya daha düşük olmalıdır. Ulusal havacılık dairesine (Federal Aviation Administration, FAA) göre buzlanma riski izle, hafif, orta ve yüksek olmak üzere 4 farklı sınıf ile gösterilmektedir. Kanatlarda ve uçak dış yüzeyinde biriken buz, kanadın aerodinamik özelliğini bozarak kaldırma kuvvetinin azalmasına, sürüklenme kuvvetinin artmasına ve uçağın toplam ağırlığını artmasına neden olmaktadır. Bu da uçağın minimum havada tutunma hızının (stol hızının) yükselmesine yol açmaktadır. Bu çalışmada, YSA ile uçaklarda meydana gelen buzlanma risk tahmini yapılırken buz oluşumunu etkileyen 3 giriş ve 1 çıkış parametresi kullanılmıştır. Giriş Parametreleri ortam sıcaklığı, çığ noktası sıcaklığı ve bağıl nem iken, sistemin çıkış parametresi buzlanma derecesidir. Yukarıda verilen parametrelerin buzlanmaya etki ettikleri tespit edilmiştir. Bunların etkisi ile tasarlanacak YSA sisteminin çıkışı ise bize buzlanma derecesini verecektir.

Anahtar Kelimeler: Uçaklarda Buzlanma, Buz Önleme, Buzlanma Derecesi Tahmini

Estimation of The Icing That May Occur During Flight in Airplanes Using Artificial Neural Network

Abstract

Icing has long been described as one of the most serious meteorological hazards in aviation activities because it affects aircraft's flight performance negatively or makes it completely unfit for flight. Structural icing on the aircraft occurs with water vapor in the air at freezing point temperatures or especially super-cooled water droplets hit the surface of the aircraft, causing the flight direction of the aircraft, such as the edges of the aircraft wings, the engine and its exterior surfaces. The two main factors for the formation of structural ice in an aircraft are temperature and the amount of liquid water in the air. To occur ice on the plane, the airplane must be flying in an environment with water droplets, and the ambient temperature should be 0 °C or lower. According to the Federal Aviation Administration (FAA), the risk of icing is shown in four different classes: trace, light, moderate and severe. Ice accumulating in the wings and on the outer surface of the aircraft disturbs the aerodynamic structure of the wing, resulting in reduced lift, increased drag, and increased total weight of the aircraft. This situation leads to rise in the minimum stall speed of the aircraft. In this study, three-input and one-output parameters affecting ice formation are used for estimating the risk of iciness by artificial neural networks. Input parameters of the proposed system are temperature, dew point and relative humidity. Output parameter is degree of icing. It has been determined that the above given parameters have an effect on icing. The output of the Artificial Neural Networks system, which will be designed with the effect of these, will give us the degree of icing.

Keywords: Icing The Aircraft, Anti-Icing, Estimation Icing Degree

Üfleme Lokasyonu ve Yarıçapının İha' Ların Boylamasına Uçuş Kontrol Sistemi Üzerine Etikisi

Arş.Gör. Öztürk Özdemir Kanat - Doç.Dr. Tuğrul Oktay

ÖZ

Bu çalışma ile bir insansız hava aracının uçuş kontrol sistemi ile boylamasına durum-uzay modelinin ve hava araçlarının ana taşıyıcısı olarak görev yapan kanatlarının üzerinde kanat alt yüzeyi ile üst yüzeyi arasındaki basınç farkı nedeniyle kanat üzerinde meydana gelen girdapların sebep olduğu akış ayrılmalarının olduğu bölgeye harici hava kaynağı yardımıyla basınçlı hava üflenerek akış bozulmalarının engellenmesini sağlayan aktif akış kontrol sisteminin eş zamanlı bir şekilde tasarlanması sonucunda daha iyi bir otonom performans elde edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda kanat üzerinde her iki kanat için simetrik bir şekilde ikişer tane olmak üzere toplam dört farklı üfleme kanalı lokasyonu belirlenmiş ve uçuşun herhangi bir anında yerden kontrol ile bu kanallardan basınçlı hava çıkışı sağlanarak düz uçuş performansındaki değişimler sayısal olarak analiz edilmiştir. Analiz için bir hesaplamalı akışkanlar dinamiği programı olan Fluent kullanılmıştır. İHA' nın boylamasına durum uzay modeli elde edilerek otomatik pilot blok diyagramına ulaşılmış ve MATLAB/Simulink ile modellenmesi yapılmıştır. Daha sonra bu verilerden yararlanılarak adaptif rassal bir optimizasyon yöntemi olan SPSA kullanılarak İHA üzerindeki akış kontrolü ve otopilot sistemi eş zamanlı olarak tasarlanmış ve maliyet fonksiyonu minimize edilmeye çalışılmıştır. Sonuçta maliyet fonksiyonu minimize edilerek uçuş performansında iyileşmeler gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aktif Akış Kontrolü, Boylamasına Otonom Kontrol, Spsa, Otonom Performans

Effect of Blower Location and Radius on Longitudinal Flight Control System of Uavs

Abstract

This study examines the effects of an unmanned aerial vehicle's flight control system on the longitudinal state-space model and active flow control mechanism on the wings that serve as the main carrier of aircrafts, by using the vortices that form on the wing due to the pressure difference between the wing bottom surface and the top surface. it is desired to achieve a better autonomous performance as a result of the simultaneous design of the active flow control mechanism which prevents the flow disturbances by blowing compressed air with the help of the air flow. For this purpose, four different blowing channels, symmetrically two for each wing, were determined and the changes in the performance of the straight flight were analyzed numerically by providing compressed air outflow from these areas at any time of flight. Fluent, which is a computational fluid dynamics program, was used for analysis. As UAVs' longitudinal state space model was obtained, automatic pilot block diagram was reached and modeled with MATLAB/Simulink. Then, using these data, the flow control and autopilot system for the UAV were simultaneously designed and the cost function was tried to be minimized by using SPSA which is an adaptive stochastic optimization method. As a result, improvements in flight performance have been observed by minimizing the cost function.

Keywords: Active Flow Control, Longitudinal Autonomous Control, Spsa, Autonomous Performance

Üfleme Yeri ve Yarıçapının İha' Ların Yanlamasına Uçuş Kontrol Sistemi Üzerine Etkisi

Arş.Gör. Öztürk Özdemir Kanat - Doç.Dr. Tuğrul Oktay

ÖZ

Bu çalışma ile bir insansız hava aracının uçuş kontrol sistemi ile yanlamasına durum-uzay modelinin ve kanatlarının üzerinde meydana gelen girdapların sebep olduğu akış ayrılmalarının olduğu bölgeye İHA gövdesine yerleştirilmiş hava deposundaki basınçlı havanın kanallar vasıtasıyla aktarılmasıyla basınçlı hava üflenerek akış bozulmalarının engellenmesini sağlayan aktif akış kontrol sisteminin eş zamanlı bir şekilde tasarlanması sonucunda daha iyi bir otonom performans elde edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda kanat üzerinde her iki kanat için simetrik bir şekilde ikişer tane olmak üzere toplam dört farklı üfleme alanlarının kanat veterine ve hücum ile firar kenarlarına göre yeri ve yarıçapı yapılan sayısal analiz çalışması ile belirlenmiştir. Üfleme bölgelerinin optimum alan ve yeri belirlendikten sonra uçuşun herhangi bir anında yerden kontrol ile bu kanallardan basınçlı hava çıkışı sağlanarak düz uçuş performansındaki değişimler İHA' nın ilk performansına göre sayısal olarak analiz edilmiştir. İHA' nın yanlamasına durum uzay modeli elde edilerek otonom performansı iyileştirmek için P, I, D gibi değişkenlerden yararlanılarak yükselme, yerleşme, aşım zamanları iyileştirilmeye çalışılmış ve MATLAB/Simulink ile modellenmesi yapılmıştır. Daha sonra bu verilerden yararlanılarak adaptif rassal bir optimizasyon yöntemi olan SPSA kullanılarak İHA üzerindeki akış kontrolü ve otopilot sistemi eş zamanlı olarak tasarlanmış ve maliyet fonksiyonu minimize edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak üfleme yeri ve yarıçapı değiştirilerek İHA' nın otonom performansında iyileşmelerin meydana geldiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aktif Akış Kontrolü, Yanlamasına Otonom Kontrol, Spsa, Otonom Performans

Effect of Blower Location and Radius on Lateral Flight Control System of Uavs

Abstract

In this study, it is desired to achieve better autonomous performance as a result of the simultaneous design of lateral state-space model and air flow control system (active flow control mechanism) that prevents vortex via pressurized air flow by transferring the pressurized air through channels in the air tank, which is located in the UAVs body where the flow separation caused by swirling on the wing. For this purpose, four different blowing areas, symmetrically two for both wings, were determined by numerical analysis of the location and radius of the blowing areas according to both the wing veter line and the leading edges or trailing edges. After determining the optimum area and location of the blowing zones, the changes in the performance of the straight flight were analyzed in numerical terms according to the first performance of the UAVs. In order to improve autonomous performance by obtaining the state space model of UAV, we tried to improve the rise, settling time, overshoot by using variables P, I, D, and modeled with MATLAB / Simulink. Then, using these data, the flow control and autopilot system on the UAVs were simultaneously designed and the cost function was tried to be minimized by using SPSA which is an adaptive sophisticated optimization method. As a result, it has been observed that by changing the blowing location and radius, it is possible to improve the autonomous performance of the UAVs.

Keywords: Active Flow Control, Lateral Autonomous Control, Spsa, Autonomous Performance

Ülkemizde Mühendislik Eğitiminde Yeni Bir Model Yaklaşımı

Doç.Dr. Nazife Erarslan Doğan

ÖZ

Her geçen gün Türkiye de birçok devlet ve vakıf üniversitesinde mühendislik bölümleri ve bunlara bağlı olarak alt bölümler açılmaktadır. Bu üniversitelerde verilen eğitim ne kadar yeterli, nasıl bir eğitim sistemi olmalı, mevcut eğitim sisteminin eksiklikleri, problemleri ve gelişmeye açık yönleri nelerdir gibi konularda maalesef kontrol ya da test eden bir sistem bulunmamaktadır. Türkiye’de nicelikten kaynaklanan sorunlardan önce, diğer birçok alanda olduğu gibi, mühendislik eğitimi konusunda da nitelik sorununun çözülmesi gerekmektedir. Yurtdışındaki mühendislik kalitesine ulaşabilmemiz için kaliteli, bilgili, yaratıcı mühendisler yetiştirebilmemiz için mühendislik eğitim sistemimizde değişiklik ve düzenlemeler yapmamız gerektiği tartışılmalıdır. Mühendislik eğitimi Türkiye ve Yurtdışında değişik programlar ile farklı kredilerde verilmektedir. Bu değişiklik zaman, kaynak ve teknoloji ile bağlantılı, ders içeriklerine göre değişkenlik göstermektedir. Ülkemizde mühendislik eğitimindeki sorunlar pek çok alanda ele alınabilir, örneğin; Türkiye de mühendislik eğitim dili genellikle Türkçedir. Yabancı dil eğitim veren üniversiteler ise öğrencilere yeterince yabancı dili kavratamamakta ve aktaramamaktadır, bu da öğrencinin doğru bilgi ve kaynaklara ulaşabilmesinde büyük sıkıntı yaratmaktadır. Herhangi bir literatür taraması yaparken ülkemizde Türkçe literatür azlığından dolayı araştırdığı konu ile ilgili İngilizce literatür bulmakta, dil yetersizliğinden dolayı da edindiği kaynaktan bilgiyi doğru bir şekilde alamamaktadır. Bir diğer örnek ise öğrencilerdeki Ar-Ge anlayışının geliştirilmemesi ve kaynak tarama alışkanlığı verilememesi. Bir öğrenci hayatında ilk defa derslerde gördüğü yeni konularla karşı karşıya geliyor, ancak bunu nereden nasıl temin ederek geliştirebileceğini ve bunu gerçek hayattaki uygulamalara nasıl aktaracağını bilmeden gelişigüzel bir şekilde, öğrendiğini sanarak eğitim hayatında ki eksiliğin farkına bile varmadan yoluna devam ediyor. Ülkemizde var olan mühendislik eğitimindeki sorunların tümünü ele almak kapsamlı bir çalışma olacağından, bu çalışmada sadece ülkemizde var olan mühendislik eğitimine öneri niteliğinde bir model üzerinde durulmuştur. Bu modele göre mevcut öğretim üyesi kapasitesine bağlı olarak, en az üç yada dört üniversitenin aynı bölümleri arasında bir konsorsiyum kurularak 3. sınıftan itibaren aynı müfredatın işlenmesi ve sınavları da bu üniversitelerde aynı sorularla aynı gün ve saatte yaparak ortak bir eğitim kalitesi hedeflenebilir. Böylece mezun olacak öğrencilerde eğitim kalitesi farklılığı ortadan kalkacak ve bu üniversitelerin öğrenci ve öğretim üyeleri arasında pozitif yönde etkili bir rekabet ortamı doğacaktır. Bu eğitim modelini, Avustralya’da bulunan dünyanın en iyi üniversiteleri listesinde 47.sırada bulunan The University of Queensland üniversitesi ve üç farklı eyaletten üniversite ile birlikte başarı ile uygulamaktadır. Böyle bir modeli ülkemizde de uygulamamak için aşılamayacak hiçbir somut engel görünmemektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiyede Mühendislik Eğitimi

Ülkemizdeki Kadın Denizciler

Dr. Öğr.Üyesi Esin Yalçın

ÖZ

Kadınların ve erkeklerin gemilerde istihdam edilebilmesi için denizcilik eğitimine eşit erişim imkanlarının önemi vurgulanarak "Denizcilik Sektörüne Kadınların Katılımının Teşviki" 2010 Manila Diplomatik Konferansı'nda kabul edilmiştir. Konferansta yer alan hükümetler, denizcilik mesleğinde kadınların rolünü vurgulamak ve kadınların denizcilik eğitimine her seviyede daha fazla katılım göstermelerini teşvik etmek amacıyla, denizciliğin tüm sektörlerinde erkekler ve kadınlara eşit erişim sağlanmasına özen göstermeye davet edilmiştir. Kadınlar, denizcilik yeteneğinin yeterince kullanılmayan bir kaynağıdır. ILO toplumsal cinsiyet konularını ciddi olarak dikkate almaktadır ve tüm sendikalar cinsel tacize karşı politikalar izlemektedirler (ILO, 2003). Denizcilik sendikaları bu tehlikelere dikkat ederek dünya çapında 23.000 civarında olan kadın üyelerin çıkarlarını korumaya çalışmaktadır (ITU, 2013). Zorbalık ve taciz sadece kadınlar için değil aynı zamanda tüm denizciler için de sorundur (ITU, 2013). Aslında, kadınların denizde koşullarının iyileştirilmesi, aynı zamanda erkekler veya kadınlar tüm denizciler için çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ilgilidir. Araştırmanın yöntemi, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birleşmesinden meydana gelen karma araştırma yaklaşımıdır. 2013 yılından itibaren 42 Türk kadın denizci ile yapılan çalışma sonucuna göre; kadın denizcilerin psikolojik, duygusal ve cinsel tacize maruz kalma oranları belirlenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre kişisel kariyer planlamasını etkileyen öncelikli faktörler; yaş, aylık gelir, mesleki tatmin seviyesi, gemideki yaşam kalitesidir. Buna ek olarak, "mesleğinizde kariyer planlamanız nedir?" sorusuna verilen sıklığında/yorulduğunda ve hastalık durumunda, karada uygun iş bulduğunda, evlendiğinde, gemide tacize maruz kalırsa gibi cevaplar ile birlikte gemide uzun yıllar çalışmayı düşünenlerin oranları da belirlenmiştir. Anket çalışması sonucunda karşımıza çıkan bu yüksek değerler bize, ülkemizde bu yüzyılda çözülmesi gereken çok büyük bir sorunun varlığını göstermektedir. Tüm bu sonuçlar ışığında; kadınlar için de en az erkekler kadar önem arz eden, geçerli bir meslek olduğu ülkemizde kabul görmeli, teşvik edilmeli ve henüz eğitim-öğretim aşamasında mesleğin zorlukları üzerinde durularak, erkek ve kadın öğrencilerin eşit haklarda eğitim görmeleri ve yaklaşımlarının bu yönde geliştirilmesi, denizde yaşanabilecek zorluklarla mücadelede geçerli yöntemler üzerinde durulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Denizcilik, Kadın Denizci, Kariyer Planlaması, Toplumsal Cinsiyet

Vtol İha'nın Kanat Bağlantı Açılarının İncelenmesi

Arş.Gör. Oğuzhan Şahin - Emre Yazar - Doç.Dr. Emre Acar - Arş.Gör. Metin Uzun

ÖZ

Bu çalışmada, dikey iniş kalkış yapabilen insansız bir hava aracının aerodinamik olarak daha verimli uçuş yapabilmesi için kanadının bağlantı açılarının en optimum şekilde monte edilmesi çalışması uygulanmıştır. Hava araçlarının verimli uçuş gerçekleştirebilmesi ve hava akışını en iyi şekilde kullanabilmesi için aerodinamik etkinliğinin en iyi olması gerekmektedir. Bu bakışla insansız hava aracımızın ok açısı, dihedral açısı, burulma açısı ve sivrilme oranları farklı kombinasyonlarda denenerek aerodinamik verimliliği artırılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada, dikey bir şekilde iniş ve kalkış yapabilen (VTOL) bir insansız hava aracı tasarlanmıştır. Hava aracı 4 motorlu, 1 kg faydalı yük taşıma kapasitesinde ve azami ağırlığı ise 4.5 kg dır. Gövde uzunluğu 1.45 m, kanat açıklığı 1.3 m ve kullanılan kanat profili ise SD7034'dür. Hava araçlarında kanadın birçok önemli görevi olduğu için en makul şekilde kullanılması ve tasarlanması gerekmektedir. Bağlantı açıları, yüksek taşıma araçları veya hareketli kanat kullanımı gibi aerodinamik etkinliği değiştirecek etkenler olumlu ve olumsuz yönleri ile bu çalışmada incelenmiştir. Bağlantı açılarının incelenmesi sayısal olarak Ansys Fluent programında 5 farklı hücum açısı değişimde incelenmiştir. Çalışma sonucunda 0-8 derece arasında ok açısı incelenmiş olup en iyi aerodinamik değer 0 derece olduğu, dihedral açısı aynı şekilde 0-8 derece arasında incelenmiş ve 0 derece optimum elde edilmiştir, burulma ise 10-15-20 açılarında kanat uç kısmı burulmuştur ve 10 derece burulma en iyi değeri verdiği görülmüştür ve son olarak sivrilme oranı değişimi uygulanmıştır. Sivrilme oranında kanat alanı sabit kalıp kök veteri artırılarak kanat ucu veteri azaltılmıştır. Bu uygulamadankanat kökünün 1,1 veteri ile kanat ucunun 0,9 veteri birleştirilerek yeni tasarım uygulanmıştır. Bu yeni tasarımın sürüklenme kuvveti başlangıç değerlerine göre 30% azalmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uav, Kontrol, Vtol

Investigation of Wing Connections of Vtol Uav

Abstract

This study was carried out to optimize the connection of the wing for an unmanned aerial vehicle capable of vertical landing and departure can make aerodynamically more efficient flight. The aerodynamic efficiency must be the best for aircraft can efficiently fly and use the airflow in the best possible way. From this point of view, we tried to increase the aerodynamic efficiency of our unmanned aerial vehicle by trying different combinations of sweep angle, dihedral angle, taper ratio and twisting angles. In this study, an unmanned aerial vehicle capable of landing and departing vertically (VTOL) was designed. The aircraft has 1 kg load carrying capacity, 4 motors and a maximum weight of 4.5 kg. The aircraft's body length is 1.45 m, the wing span is 1.3 m and the used wing profile is SD7034. Because the wing is a very important task in air vehicles, it has to be designed and used in the most reasonable way. Factors that change the aerodynamic efficiency, such as connection angles, high transport vehicles or the use of moving wings, have been examined in this study in terms of both positive and negative aspects. Inspection of the connection points was numerically investigated in five different attack angles in the Ansys Fluent program. At the end of the study, the angle of the arrow between 0-8 degrees was examined and it was seen that the best aerodynamic value was 0 degrees. Dihedral angle was also examined between 0 and 8 degrees and optimum value at 0 degree was obtained. The torsion is twisted at 10°-15°-20° and

the 10 degree torsion gives the best value. Finally the torsion ratio change is applied. At the tapering rate, the wing area is fixed and the root is increased and the tip is reduced. In this case, a new design was created by combining 1.1 times the wing root vet and 0.9 times the wing tip vet. In this new design the drag force is reduced by 30% compared to the initial value.

Keywords: Uav, Control, Vtol

Yakıtlarla Çalışmada İş Sağlığı ve Güvenliği

Doç.Dr. Naime Filiz (Tümen) Özdil - Dr. Öğr.Üyesi Cem Boğa - Doç.Dr. Sait M. Say

ÖZ

Bu çalışmada akaryakıt dolum tesisindeki iş sağlığı ve güvenliği anlamında tehlike arz edecek durumlar ve yine bu anlamda alınabilecek önlemler üzerine bir derleme yapılmıştır. Ham petrolün damıtılması sırasında, fuel-oil, motorin, gaz, benzin, gibi LPG' yi meydana getiren propan ve butan da elde edilir. Ancak üretilip tanklara depo edilirken tıpkı motorin ve benzin, gibi sıvı halde bulunan propan ve butan havaya açık bir kaba konulunca sıvı halde durmaz, hemen buharlaşarak gaz haline gelir. Buharlaşan LPG sıvı hacminin 300 – 350 misli hacmi kaplayarak, daha küçük boyutlara depolanabilir. Rahat bir şekilde kullanılabilmesi için basınçlı kaplar dediğimiz özel kaplarda daha düşük basınç altında sıvı halde muhafaza edilmelidir. Benzin ve benzin türevleri, son derece patlayıcı özelliğe sahip olup, ikinci derece kanserojen maddelerdir. Ayrıca, mutajenik, ikinci derece üreme için toksik, tahriş edici ve çevre için tehlikelidirler. Buharlaşan yakıt baş dönmesine ve uyku haline yol açabilir ve solunum sistemine zarar verebilir. Sıvı yakıt hızlı bir şekilde buharlaşır ve kapalı ortamda parlamayla aniden olarak yanabilir. Bu ürünler yalnızca kapalı sistemlerde kullanılmak için tasarlanmıştır. Bu sebeple, akaryakıt dolum tesislerinde ve istasyonlarda emniyetli ortamın sağlanması ve olası tehlike ve risklerin en aza indirgenmesi hedeflenmelidir. Akaryakıt istasyonlarında emniyetli ve güvenli bir çalışma ortamının sağlanması amacıyla alınacak önlemler arasında; yakıt emniyetinin sağlanması, istasyonun emniyet noktalarının sürekli olarak gözden geçirilmesi, yangın tehlikesine karşı gerekli tedbirlerin alınması, akaryakıt döküntü ve saçıntılarının karşı gerekli önlemlerin alınması ve herhangi bir acil durumda uygulanacak acil durum eylem planının derhal devreye alınması sayılabilir.

Anahtar Kelimeler: Akaryakıt, İş Sağlığı ve Güvenliği

Occupational Health and Safety in Fuel Facilities

Abstract

In this study, a compilation has been made on the situations that would be dangerous in terms of occupational health and safety in the fuel facility and the measures that could be taken in this sense. During the distillation of crude oil, propane and butane, bringing LPG, have been also obtained such as fuel-oil, motor, gas, gasoline, etc. However, when they are produced and stored in tanks, liquid propane and butane, such as motor and gasoline, do not stop in liquid state when put into a container that is open to the air and they evaporate immediately and become gas. When evaporated, LPG, which occupies a volume of 300-350 times the volume of liquid, is stored in small volumes and must be kept liquid under pressure which can be considered relatively low in special vessels which we call pressure vessels so that they can be used practically. Gasoline and petrol derivatives are highly explosive and are carcinogenic in the second category. In addition, they are mutagenic, the second category is toxic, irritating, harmful and dangerous to the environment for reproduction. Vapors can cause dizziness and drowsiness. It slightly irritates the respiratory system. The liquid evaporates rapidly and can suddenly burn or explode with flammability in the indoor environment. These products are designed for using only in closed systems. For this reason, it is aimed to provide a safe environment in fuel facilities and stations and to minimize the most possible risks and risks. Measures to be taken to ensure a safe and safe working environment at gas stations include; ensuring fuel safety, constantly observing the safety points of the station, taking necessary precautions against fire hazards, taking necessary precautions against fuel spills and smears and immediate action plan to be implemented immediately in case of an emergency.

Keywords: Fuel-Oil, Occupational Health And Safety

Yerleşim Birimlerindeki Temel Kalker Taşlarının Jeodinamik Etüdü

Öğr.Gör. Yakup Anıt

ÖZ

Yerleşim alanlarındaki zeminlerin güçlendirilmesinde moloz ve agrega kalker taşı kullanılmaktadır. Bu çalışmada yöre kalkerlerinin zemin güçlendirilmesinde kullanılabilirliği irdelenmiştir. Temel taşı olarak kullanılabilirliği Şırnak İli için incelenmiştir. İnceleme alanındaki yerel kalkerli zemin koşullarının tanımlaması gerçekleştirilmiştir. Batman ili inşaat yerleşim birimleri içerisindeki kentsel yapılaşma etütüne bağlı olarak temel zemin kalker taşlarının jeodinamik etüdü yapılarak uygun yerleşim zemin iyileştirilmesi ve temel yapılar önerilmiştir. Belirlenen kalker ve heterojen zemin etüt parametreleri temel derinliği seçimi en az temel derinliği temel tipinin muhtemel oturmalarına göre incelenerek radyal ve sürekli temellerde rijitlik irdelenmiştir. Sonik ses dalgasının altere kireç taşlarındaki değişimi de Şırnak İlindeki kalkerler için avantajlı olmuştur

Anahtar Kelimeler: Kalker Taş Zemin, Jeodinamik Etüt, Sismik Geçirgenlik Temel Direnç, Kalker

Geodynamic Study of Foundation Stones from Placement Particles

Abstract

Rugged and aggregate limestone stone is used in strengthening the floors in the settlement area. In this study, the availability of the local limestones in the strengthening of the ground is examined. Usability as a foundation stone has been examined for Sirnak Province. The identification of the local calcareous ground conditions in the survey area has been carried out. Geodynamic study of basic ground limestone stones has been carried out according to the urban settlement in Batman province construction settlement units and the basic settlement improvement and basic structures have been proposed. Determination of the fundamental depth of limestone and heterogeneous soil investigation parameters is investigated at least on the basis of the basic type of foundation depth and the rigidity on radial and continuous bases. The alteration of the sonic sound wave in the altar limestones is also advantageous for the limestones in Sirnak Province.

Keywords: Limestone Stone Ground, Geodynamic Survey, Seismic Permeability Basic Resistance, Rocks

Yoğun Bakım Ünitelerinde Ventilatör Kullanımının Literatür İncelemesi

Dr. Öğr.Üyesi Z. Figen Antmen - Arş.Gör. Pınar Miç

ÖZ

Hayatta kalmanın temel gereksinimi yeterli miktarda havayı almak ve bu havayı tüm hücrelerimize transfer etmektir. Bu süreçte, kalp ve kan hücreleri dağıtımdan sorumlu iken, akciğerlerimiz, atmosfer ve iç organlar arasında uzlaştırıcı bir pozisyon olarak oksijen ve karbon dioksit değiş tokuşunu gerçekleştirir. Oksijenin temini ve karbon dioksidin ortadan kaldırılması nefes almanın en önemli iki bileşenidir ve bu süreç “nefes alma” olarak adlandırılır. Nefes alma yani solunum fonksiyonu, sağlıklı yaşayan insanlarda bağımsız bir şekilde gerçekleştirilirken; akciğer hastalığı ve solunum yetmezliği olanlarda ise yapay olarak gerçekleştirilir. Bu süreç için kullanılan alet “ventilator cihazı” olarak adlandırılır. Bu süreçte de “ventilasyon” veya “mekanik ventilasyon” denilmektedir. Hastaların mekanik ventilasyonu, üç ardışık aşamada gerçekleşir. Bunlar; hastayı makineye bağlama ve ventilasyonu başlatmak; altta yatan hastalık için yeterli ventilasyonu idame ettirmek ve normal doğal solunumu tekrar kurmak için mekanik desteğe son vermektir. Mekanik ventilasyon desteği sağlanan hastalar solunum problemlerinden dolayı kritik hasta grubuna dâhil edilmektedir. Mekanik ventilasyon desteği alan bu hastaların bakımında önemli noktalardan bir tanesi yoğun bakım ünitelerinde bu ventilasyon işlemi yapacak ventilatörlerin doğru seçimidir. Yanlış yapılan ventilasyon seçimi veya yanlış parametreler ile ventilasyon işleminin gerçekleşmesi geri dönüşümez sonuçlar doğuracağından, hayati önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, çalışmada yoğun bakım ünitelerinde ventilatör kullanımının literatür incelemesi gerçekleştirilmiş ve bu çalışmanın, ileride yapılacak araştırmalara bir dayanak olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mekanik Ventilasyon, Ventilatör, Yoğun Bakım Ünitesi

Yüksek Fırın Cürufu ve Silika Dumanı Katkısının Poliüretan Taban Atığı Agregalı Betona Etkisinin İncelenmesi

Meltem Atasever - Prof.Dr. Umur Korkut Sevim - Arş.Gör. Müzeyyen Balçıkanlı Bankir - Arş.Gör. Murat Öztürk

ÖZ

Türkiye’de yapı malzemesi olarak ilk akla gelen malzeme betondur. Beton bileşenleri elde edilirken doğal kaynak tüketimi, CO2 salınımı ve yüksek maliyet gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşmaktadır. Bu sebeple beton bileşenlerinin elde edilmesi sırasında çevreye verilen zararın ve doğal kaynak tüketiminin en aza indirgenmesi birçok çalışmanın odak noktası olmaktadır. Yoğun çalışmalar neticesinde üretilen yeni nesil betonlarda istenen performanstan feragat etmeden optimum performans ve ekonominin sağlanması için betona katılan çimento miktarının azaltılması, bunun yerine Yüksek Fırın Cürufu(YFC) ve Silika Dumanı(SD) gibi puzolanik özelliklere sahip yan ürünlerin kullanılması bu sorunlara bir çözüm sunabilmektedir. Aynı şekilde betonun temel bileşenlerinden olan agrega, önemli oranda doğal kaynak tüketimine yol açmaktadır. Bu çalışmada Antakya Organize Sanayi Bölgesi’nde bulunan Alkan Taban Fabrikası’nda üretilen ayakkabı tabanlarından atık olarak açığa çıkan Poliüretan Taban Atığı’nın (PTA), YFC ve SD ile birlikte kullanılması durumunda beton parametrelerini nasıl etkilediği araştırılmıştır. YFC, SD ve PTA’nın betona olan etkilerini inceleyebilmek için üç set beton üretimi yapılmıştır. Her üç sette, PTA agrega yerine hacimce %0, %5 ve %10 oranlarında yer değiştirmiştir. Su/bağlayıcı oranı 0,4 ve bağlayıcı dozajı 450 kg/m³ olarak sabit tutulmuş ve birinci sette bağlayıcı olarak CEM I çimento kullanılırken, ikinci ve üçüncü sette ise sırası ile YFC ve SD ağırlıkça sırasıyla %10 ve %5 oranında çimento ile yer değiştirilerek kullanılmıştır. YFC, SD ve PTA kullanımının betonun mekanik özelliklerine olan etkilerini incelemek için 150x150x150mm boyutlarında üretilen numuneler üzerinde Su Emme, Basınç dayanımı, Yarmada Çekme Dayanımı, Ultrasonik Dalga Hızı, Test Çekici Deneyleri, 100x100x500mm boyutlarındaki kiriş numuneler üzerinde ise Eğilme Dayanımı deneyleri gerçekleştirilmiştir. Deney sonuçları, puzolan kullanımı ile birlikte artan bağlayıcı hamur hacmi ve güçlenen aderans sebebi ile PTA içeren betonların mekanik özelliklerinde iyileşmeler olduğunu göstermektedir. Özellikle YCF kullanımının PTA’lı betonların mekanik parametreleri üzerinde önemli derecede iyileşmeye yol açtığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Poliüretan Taban Atığı, Yüksek Fırın Cürufu, Silika Dumanı, Katkılı Beton

Yüksek İrtifa Uzun Takat İnsansız Hava Aracının Detaylı Tasarımı

Arş.Gör. Alpertunga Ceylan - Doç.Dr. Tuğrul Oktay

ÖZ

Sivil ve askeri alanda kullanılmakta olan hava araçlarının görevlerini yerine getirebilmek için gerek maliyet gerekse personel güvenliği nedeniyle insansız hava araçlarının kullanımı giderek artmaktadır. Özellikle askeri amaçlarla tercih edilen yüksek irtifa uzun takat insansız hava araçları konusunda birçok ülke ve bilimsel kuruluş çalışmalar yürütmektedir. İşte bu çalışmada, daha önce kavramsal tasarımı yapılmış bir insansız hava aracının, geometrik ve detaylı tasarım aşamaları incelenmiş, hava aracından beklenen görev çeşidine ve faydalı yüke göre hangi optimizasyonların yapılabileceği hakkında çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnsansız Sistemler, İha, Yüksek İrtifa, Detaylı Tasarım, Optimizasyon

Detailed Design of High Altitude Long Endurance Unmanned Aircraft

Abstract

The use of unmanned aerial vehicles is increasing due to the cost and staff security required to fulfill the tasks of the aircraft being used in the civilian and military field. Many countries and scientific organizations are involved in the study of high altitude long endurance unmanned aerial vehicles, especially preferred for military purposes. In this study, geometric and detailed design phases of an unmanned aerial vehicle which had been conceptually designed before were examined, and what optimizations could be made according to the task expected by aerial and useful load were studied.

Keywords: Unmanned Systems, Uav, High Altitude, Detail Design, Optimization

Yüksek İrtifa Uzun Takat İnsansız Hava Aracının Kavramsal Tasarımı

Doç.Dr. Tuğrul Oktay - Arş.Gör. Alpertunga Ceylan

ÖZ

Günümüzde askeri ve sivil amaçlı kullanılan pilotlu hava araçlarının yanı sıra, insansız hava aracı (İHA) sistemleri yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. İnsansız hava aracı sistemlerinin gerek kullanım alanı gerekse kullanım oranı giderek artmakta, maliyetleri ise giderek düşmektedir. Giderek genişleyen bu alanda hava aracı çeşitleri için sınıflandırma gereği duyulmuş ve askeri amaçlı kullanılan hava araçları Mini, Taktik, Male(Medium Attitude Long Endurance) ve Hale(High Attitude Long Endurance) olarak sınıflandırılmıştır. İşte bu çalışmada Hale(High Attitude Long Endurance) yani Yüksek İrtifa Uzun Takat(Menzil) bir İnsansız Hava Aracının kavramsal tasarım süreci irdelenmiş, benzer kategorideki hava araçları incelenmiş, görev ihtiyaçları, geometrik tasarım ve maliyet analizinde dikkat edilecek hususların kavramsal çalışması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnsansız Sistemler, İha, Yüksek İrtifa, Kavramsal Tasarım, Yiha

Conceptual Design of High Altitude Long Endurance Unmanned Aircraft

Abstract

Today, unmanned aerial vehicles (UAV) systems have begun to be widely used, as well as piloted aerial vehicles used for military and civil purposes. The usage rate of unmanned aerial vehicle systems are increasing and usage costs are gradually decreasing. For this increasingly expanding range of aircraft, military air vehicles are classified as Mini, Tactic, Male (Medium Altitude Long Endurance) and Hale (High Altitude Long Endurance). The purposes of this article, conceptual design process of Hale (High Altitude Long Endurance), an Unmanned Aerial Vehicle, were investigated and air vehicles of similar categories were examined and conceptual study of points to be considered in task needs, geometric design and cost analysis were done.

Keywords: Unmanned Systems, Uav, High Altitude, Conceptual Design, Hale

Yuvarlak ve Dört Kenar Nervürlü Filmaşınların Mekanik Özelliklerinin İncelenmesi

Hüsam Baştuğ - Prof.Dr. Gürel Çam

ÖZ

Kentsel dönüşüm ve hızlı yapılaşmanın arttığı günümüz koşullarında inşaat demiri ve filmaşın (kangal) kullanımı her geçen gün daha da artmaktadır. Filmaşın sadece inşaat sektörüne değil, ızgara yapımı, beyaz eşya, çelik donatı ve hasır (muadil), vida yapımı gibi birçok alanda yaygın olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde dairesel kesitli filmaşın üretimi ve kullanımı yaygın iken, kare nervürlü filmaşın üretimi ve kullanımı maalesef bulunmamaktadır. Diğer taraftan, kare nervürlü filmaşın kullanımı Avrupa'da gün geçtikçe artmaktadır. Ayrıca, İsrail'de de geniş kullanım alanına sahiptir. Kare kesitli nervürlü filmaşın, dairesel kesitli nervürlü filmaşına üretim anlamında benzerlik göstermektedir. Fakat üretimde bu iki ürünü birbirinden ayıran teknik farklılıklar vardır. Kare kesitli nervürlü inşaat çelikleri yuvarlak kesitli inşaat çeliklerine göre üstün özelliklere sahiptir. Başta nervür geometrisi olmak üzere kimyasal analiz yönüyle de üstün özelliklere sahiptir. Ülkemizde üretilen kare kesitli kangallara Avrupa'dan ve İsrail'den oldukça yoğun talep vardır. Ancak, talepler yeterince karşılanamamaktadır. Yurt dışında yaygın kullanım alanına sahip olması nedeniyle ülkemize döviz girdisi sağlama potansiyeli yüksektir. Bu çalışmada, TS 708 S420 standardına uygun yuvarlak gövde üzerinde (çekirdek) iki kenarlı nervür geometrisine sahip inşaat çelikleri ile Avrupa ve İsrail de kullanılmakta olan kare gövde (çekirdek) üzerinde üretilmiş 4 kenarlı nervürlü ürünler kullanılmıştır. Optik mikroskop çalışmalarında alaşım ve alaşım dışı filmaşınların mikro yapıları incelenmiştir. Deneylerde elde edilen veriler tablo ve grafik olarak değerlendirilmiştir. Geometrik olarak farklılığın betonda aderansa olumlu veya olumsuz etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Ayrıca, vanadyum ilavesinin filmaşının mekanik özelliklerine etkisi de tespit edilmiştir. Son olarak, her iki farklı geometriye sahip filmaşının yorulma performansları mukayese edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Filmaşın, Nervürlü Kesit, Kare Nervürlü Kesit, Aderans, Dayanım.

Yoğun Bakım Ünitesinde Yatış Nedenleri , Antibiyotik Kullanma Alışkanlığı ve Mortalite Oranlarımız

Dr. Öğr.Üyesi Yavuz Orak

ÖZ

Amaç: Yeni açılan yoğun bakım(YBÜ)ünitesinde yatan hastalarımızın yatış nedenlerini , antibiyotik kullanma alışkanlıklarını araştırmak ve sağlık yönetimi planlamasına katkıda bulunmaktır. Yöntemler Çalışmamız 01.05.2013-01.05.2014 tarihleri arasında Mardin Devlet hastanesi yoğun bakım ünitesinde yapılmıştır. Çalışmaya 162 hasta dahil edilmiştir. Hasta dosyaları retrospektif olarak incelenmiştir. Bulgular: YBÜ de hastaların yaş ortalaması 58.75 idi. % 55,6 sı kadındı. Yatış nedenleri Solunum Yetmezliği % 39.8, Hemodinamik instabilite % 23.1, Mental Statü değişikliği % 18.5, Travma % 18.5 idi. Yandaş hastalıkları ise DM % 23.1 , KAH % 20.4, KOAH % 25, HT % 26.9, KC Yetmezliği % 3.7, Böbrek yetmezliği % 21.3, ve Serebro Vasküler hastalıklar %18.0 şeklindedir. APACHE scoru 25.3 ± 0.6 idi. Hastaların % 66.7 entübe edildi. Entübasyon gün süresi 11.21 ± 1.31 dir. Hastaların % 26.9 Parenteral nutrisyon desteği almıştır. Uzman hekim düzeyinde hastalara Anesteziyoloji ve Reanimasyon Uzmanı % 79.6, Göğüs hastalıkları uzmanı % 8,3, Nöroloji % 0,9, Dahiliye Uzmanı % 2,8, Cerrahi Branşlar % 8,3 oranında hasta takibi yapmışlardır. Hastaların kullandığı antibiyotikler , Beta lactamase inhibitör (Penicilin, Cephalosporin vb)75,6, Glicopeptide % 14.4, Carbapenem % 16.3, Macrolide % 14, Fluoroquinolone 8.1, Imidazole % 9.3, Tetracycline % 2.3, Colistine % 5.8 dir. Hastaların % 50 si exitus olarak değerlendirilmiştir. Tartışma: YBÜ de hastalaryüksek morbidite ve mortalite ile seyreden hastalıklardır. Hastaların da % 50 exitus (ölü) olmuştur. En fazla yatış nedeni Solunum yetmezliği idi. Yandaş hastalıklara bakıldığında DM, KAH, KOAH, HT beraber değerlendirildiğinde % 95,4 ünü oluşturmaktadır. Antibiyoterapi olarak en fazla % 75,6 oranı Beta lactamase inhibitör türü antibiyotikler kullanılmıştır. Hastaların % 76, 6 sını Anestezi ve Reanimasyon Uzmanları takip etmişlerdir. Sonuç : DM, KAH, KOAH, HT gibi hastaların birinci basamakta takibi daha iyi yapılmalı ve önleyici tedbirler geliştirilmelidir. Koruyucu hekimlik geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Yatış Nedenleri, Antibiyotik Kullanımı, Mortalite , Yoğun Bakım

Taksifolinin, Sıçanlarda Paklitaxel İlişkili Oksidatif Stresle İndüklenen Kalp Myokard Dokusunda Dna Mutasyonuna Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Renad Mammadov

ÖZ

Amaç: Kemoterapi kullanımının yaygınlaşması, kemoterapiye bağlı kardiyak yan etkilere maruz kalan kişi sayısını artırmaktadır. Taksan türevi olan Paklitakselin kalp fonksiyon bozukluğu, miyokardiyal iskemi ve infarktüs gibi yan etkileri bildirilmiştir. Bu yan etkiler paklitakselin ya düşük dozlarda kullanılmasına, veya tedavinin kesilmesine neden olmaktadır. Paklitakselin kalp dokusunda lipid peroksidasyonunu artırdığı, total antioksidan kapasiteyi düşürdüğü bildirilmiştir. Serbest radikallerin aşırı üretimi lipid peroksidasyonu ve DNA hasarına yol açmaktadır. Oksidatif DNA hasarı onarılamazsa DNA mutasyona uğratılır. Bu bilgiler antioksidan uygulamanın paklitakselle ilişkili kalp hasarını önlemede yararlı olabileceğini düşündürmektedir. Çalışmamızda paklitaksel kardiyotoksitesine karşı koruyucu etkisini araştırdığımız güçlü bir antioksidan olan taksifolin (3,5,7,3,4-pentahydroxy flavanone veya dihydroquercetin), soğan ve turunçgillerde bolca bulunan bir flavonoiddir. Çalışmamızın amacı, taksifolinin sıçanlarda paklitakselle indüklenen oksidatif kalp hasarına etkisini biyokimyasal olarak araştırmaktır. Materyal ve metod: Deney hayvanları, paklitaksel uygulanan kontrol (PAC), paklitaksel+ taksifolin (PAT) ve distile su uygulanan sağlıklı (SG) gruplara ayrıldı. PAT grubuna (n=6) taksifolin 50 mg/kg dozda gavaj ile oral yoldan uygulandı. PAC (n=6) ve SG (n=6) gruplarına ise çözücü olarak aynı hacimde aynı yoldan distile su verildi. Taksifolin ve distile su uygulandıktan bir saat sonra PAT ve PAC gruplarına paklitaksel 2 mg/kg tek doz iki gün ara ile toplam dört kez intraperitoneal yoldan enjekte edildi. Bu süre sonunda hayvanların kalp dokuları çıkartılarak 8-hidroksiguanin (8-OHGua) miktarı ölçüldü. Ayrıca, alınan kan örneklerinde malondialdehid (MDA), total glutatyon, (tGSH), kreatin kinaz MB (CK-MB) ve troponin I (TP I) düzeyleri ölçüldü. Bulgular: SG, PAC ve PAT gruplarının kalp dokusunda 8-OHGua değerleri sırası ile 0.39 ± 0.02 , $1,3 \pm 0.11$, 0.45 ± 0.02 pmol/l olarak bulunmuştur. SG, PAC ve PAT gruplarının kan örneklerinde MDA düzeyi sırasıyla 2.6 ± 0.16 , 6.4 ± 0.16 , 2.8 ± 0.12 $\mu\text{mol/gr}$ protein; tGSH 5.8 ± 0.13 , 1.6 ± 0.11 , 5.4 ± 0.12 nmol/gr protein; TP I 0.01 ± 0.001 , 0.32 ± 0.016 , 0.03 ± 0.02 $\mu\text{g/l}$; ve CK-MB 383.5 ± 8.29 , 647 ± 16.6 , 405.7 ± 9.55 ng/ml olarak bulunmuştur. Sonuç: Paklitaksel oksidatif strese bağlı olarak miyokard dokusunda DNA hasarına neden olmaktadır. Taksifolinin bu hasarı önlediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kanser, Kalp, Paklitaksel, Taksifolin,

12-14 Yaş Aralığındaki Öğrencilerin Bilişsel Çarpıtmaları İle Sosyal Fobi Belirti Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi -Adana İli Örneği-(*)

Çidem Vatansever Bulut - Prof.Dr. Şükrü Uğuz - Doç.Dr. Mahmut Oğuz Kutlu

ÖZ

Bu araştırmanın temel amacı; Ortaokul düzeyinde öğrenim görmekte olan, İlk ergenlik dönemi (12-14 Yaş) öğrencilerinde bilişsel çarpıtma düzeyleri ile sosyal fobi belirti düzeyleri arasındaki ilişki ve bu düzeyleri etkileyen faktörleri belirlemektir. Araştırma betimsel türde ve tarama modelinde özgün bir çalışmadır. Adana il merkezinde öğrenim gören ve "basit tesadüfi örnekleme" yöntemiyle seçilen 591 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Araştırmada veri toplama araçları olarak "Ergenler için Mantıkdışı İnançlar Ölçeği (EMİÖ)" ve "Çapa Çocuk ve Ergenler Sosyal Fobi Ölçeği (ÇESFÖ)" kullanılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde; EMİÖ puanları arttıkça ÇESFÖ puanlarının da arttığı görülmüştür ($r=0.66$). Ayrıca Başarı Odaklı Olma puanı (mantıkdışı puanlar altölçeği) arttıkça sosyal fobi ölçeği puanlarının da arttığı ($r=0.41$), mantıkdışı inanç düzeyleri azaldıkça da öğrenci ortalama başarı düzeyinin yükseldiği görülmüştür. Diğer taraftan anne-babalarının tutumlarını "ilgisiz" olarak tanımlayan öğrencilerin ÇESFÖ puanlarının yükseldiği de görülmüştür. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin ders başarıları, aile yapıları gibi faktörlerin mantıkdışı inançlar düzeyi ile sosyal kaygı düzeyleri üzerinde etkili olduğu, ayrıca mantıkdışı inanç düzeylerinin yüksek olmasının sosyal fobi belirti düzeylerinin de yüksek olmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel Çarpıtmalar, Mantık Dışı İnançlar, Sosyal Fobi, İlk Ergenlik

An Investigation on The Relationship of Cognitive Distortions with Symptoms of Social Phobia Among The Students Aged Between 12-14- Adana District Sample-

Abstract

The main purpose of this investigation, the relationship of cognitive distortions levels with symptoms of social phobia levels among the students in early adolescence (12-14 years) and the factors affecting these levels were examined. Out of 591 students, who were educated in the city of Adana and selected by simple random sampling. Irrational Beliefs Scale for Adolescents (IBSA)" and Çaba Social Phobia Scale for Children Adolescents (ÇSPCA) were used as data collecting tools. Examining the results obtained, IBSA scores were seen to increase as CSPCA scores increased ($r=0.66$). Social phobia scores were found to increase as the scores of being success-oriented (irrational beliefs subscale) increased ($r=0.41$). Students' average achievement levels were observed to increase as their irrational beliefs levels increased. IBSA scores of the students, who identified their parents' attitudes as indifferent were seen increase. The result of study suggested that high levels of irrational beliefs might have been the reason to high levels of social phobia. Factors such as students' academic achievements and family structure were found to be effective on levels of irrational beliefs and social anxiety.

Keywords: Cognitive Distortions, Irrational Beliefs, Social Phobia, Early Adolescence

6-14 Yaş Grubu Çocukların Ağız Diş Sağlığı Yönünden Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Hüsniye Gümüş - Arş.Gör. Buşra Kürem

ÖZ

Çürük diş yüzeyi ile plak sıvısı arasındaki demineralizasyon-reminerlizasyon döngüsünün demineralizasyon lehinde bozulması sonucunda, diş yüzeyinden mineral kaybına neden olan dinamik bir olay olarak tanımlanır. Diş çürükleri tedavi edilmediği takdirde ağrı, enfeksiyon ve diş kaybı ile sonuçlanabilir. Meydana gelebilen diş kayıpları beslenme, konuşma ve sosyal davranışlarda aksamalara neden olmaktadır. Bugün için diş çürükleri dünya çapında görülen en yaygın hastalıklar arasındadır. Diş çürüğü pek çok faktörün etkisi ile oluşan bir durumdur ve bunlardan birinin yokluğunda çürük oluşmamaktadır. Diş çürüğünün oluşabilmesi için hassas diş (konakçı), streptokokkus mutans (S. mutans) ve laktobasil gibi karyojenik mikroflora ile fermente olabilen karbonhidratların belirli bir süre bir arada olması gerekmektedir. Bu çalışmada 6-14 yaş aralığında bulunan çocuklarda çürük yaygınlığının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Erciyes Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Çocuk Diş Hekimliği Anabilim Dalına 2017 yılında başvuran 6 ile 14 yaş arasında, herhangi bir sistemik rahatsızlığı bulunmayan rasgele seçilmiş 2000 hasta çalışmaya dahil edilmiştir. Hastalar DMF-T ve dmft indeksine (D-d: çürük, M-m: çekilmiş, F-f: dolgu, T-t: toplam, DMF-T: daimî dişlenme, dmft: süt dişlenme) göre diş çürükleri yönünden değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonuçlarında 6-14 yaş arasında bulunan çocuklarda DMFT ve dmft indeksinin yüksek değerlerde olduğu gözlenmiştir. Diş fırçalama, diyet, koruyucu uygulamalar ve periyodik hekim kontrolü, ağız ve diş sağlığının temelini oluşturmaktadır. Erken çocukluk dönemi tüm bu alışkanlıkların kazandırılmasında en uygun zaman dilimidir. Bu nedenle ilk olarak aile ortamında sonrasında ise eğitim kurumlarında ağız diş sağlığına yönelik verilecek eğitimler bireylerin bu konuda bilinçlenmesinde etkili olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Diş Hekimliği, Çürük Sıklığı, Epidemiyoloji

Evaluation of Children in The Age Group of 6-14 With Respect to Oral-Dental Health

Abstract

Dental caries is determined by the dynamic balance between pathological factors that lead to demineralization and protective factors that lead to remineralization. If tooth decay is not treated, it can result in pain, infection and tooth loss. The tooth loss is causing disruption in nutrition, speech and social behaviors. Today, dental caries is among the most common diseases worldwide. Dental caries is a condition caused by many factors and if one of these factors is absence, dental caries is not occur. In order for dental caries to occur, sensitive teeth, carbohydrates that are fermentable with cariogenic microflora (such as Streptococcus Mutans and Lactobacilli) must coexist for a certain period of time. In this study, it was aimed to evaluate the caries prevalence in children aged 6-14 years. For this purpose, randomly selected 2000 patients between the ages of 6-14 who did not have any systemic and applied to Erciyes University Faculty of Dentistry Department of Pediatric Dentistry in 2017 were included in this study. Patients were evaluated for dental caries according to DMF-T and dmft index (D-d: decay, M-m: missing, F-f: filling, T-t: total, DMF-T: permanent dentition; dmft: primary dentition). In the results of the study, DMFT and dmft index were found to be high values in children aged 6-14 years. Tooth brushing, diet, preventive procedures and periodical dentist control constitute the basis of oral and dental health. Early

childhood is the most appropriate period to gain these habits. For this reason, education for oral and dental health in family environment and education institutions will be effective in the awareness of the individuals.

Keywords: Pediatric Dentistry, Prevalence Of Caries, Epidemiology

Acil Servis Hastaları İçin Modifiye Erken Uyarı Skoru ve Mainz Acil Durum Değerlendirme Skorunun Prognastik Etkinlikleri

Dr. Öğr.Üyesi Feride Sinem Akgun - Doç.Dr. Cem Ertan - Doç.Dr. Neslihan Yücel

ÖZ

Giriş: Son yıllarda, acil servisler (AS) ve yoğun bakım (YB) birimlerinde kritik hastaların taburculuk ve hastalık ciddiyetinin değerlendirilmesinde kullanılabilecek skorlama sistemlerine olan ilgi giderek artmaktadır. Bu çalışmada amacımız AS'e başvuran hastaların hastalık ciddiyetlerini belirlemekte ve hastaneye yatırılan hastaların sonlanımlarını öngörmeye MEES ve mEWS sistemlerinin etkinliğini araştırmaktır. Materyal ve Metot: 01 Ocak – 15 Şubat 2011 tarihleri arasında, İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi AS'ne herhangi bir yakınma ile başvuran ve AS'te müdahale edilen veya gözlem altında tutulan tüm hastalar arasından hastaneye yatışı gerçekleştirilen 1051 hasta çalışma evrenimizi oluşturdu. Çalışmaya alınan hastaların yaşının, cinsiyetinin, triaj kategorisinin, AS'e başvuru saatlerinin, mEWS ve MEES parametrelerinin herhangi bir kliniğe yatırıldığında yatış yerlerine ve mortalitelerine göre etkileri araştırıldı. İstatistiksel verilerin analizinde windows için SPSS 16.0 nolu program kullanıldı. Veriler ortalama, standart sapma, ve yüzde olarak özetlendi. Risk faktörlerinin hesaplanması amacıyla univariate ve multivariate analizler kullanıldı. Bulgular: Çalışmaya alınan hastaların yaş ortalamaları 58 ± 19 'du ve bunların 467'si (%44) kadın, 584'ü (%56) erkekti. Hastaların 21'i (%2) triaj 1 kategorisi, 646'sı (%61) triaj 2 kategorisi ve 384'ü ise (%37) triaj 3 kategorisindeydi. Bu hastaların 341'i (%32) yoğun bakıma, 710'u ise (%68) herhangi bir sevice yatırıldı. Çalışmaya alınan 1051 hastadan 935'i (%89) hastaneden taburcu edilirken, 116 hasta (%11) hastanede ex oldu. Hastaların mortalitelerine göre GKS, AVPU ve mEWS değerleri istatistiksel olarak anlamlıydı ($p < 0.0001$). Hastaların mortalitelerine göre delta MEES değerleri istatistiksel olarak anlamsız olarak bulundu ($p < 0.127$). Yapılan multivariate analizde hastaların mortalitelerini belirlemede hasta yaş grupları, GKS ve mEWS değerleri ve yatış yerlerini belirlemede ise yaş grupları, GKS ve AVPU değerleri etkin faktörler olarak bulundu. Sonuç: Çalışmamızın sonuçları mEWS değerlendirmesinin AS'te kullanımının hasta prognozunu öngörmeye ve hastaların yatacağı birimlerin belirlenmesinde etkin ve güvenilir bir araç olduğunu desteklemektedir. Aynı zamanda AS'lerde kolayca kullanılabilen GKS ve AVPU değerlerinin de güvenilir yol göstericiler olduğunu ortaya koymuştur. Diğer yandan MEES değerleri AS'lerde kullanım için uygun bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Avpu, Gks, Kritik Hasta, Mees, Mews, Prognoz

The Prognastic Efficiencies of Modified Early Warning Score and Mainz Emergency Evaluation Score for Emergency Department Patients

Abstract

Background: Recently, there is an increasing interest for scoring systems to evaluate the critically ill patients by means of the severeness of their disease and their availability for discharge in the emergency departments (ED) and intensive care units (ICU). Our aim in this study is to evaluate the efficiency of the mEWS and MEES scoring systems in assessing the severeness of the disease and predicting the mid term prognosis of the patients hospitalized following their emergency care in our ED. Material and Method: Patients, who attended to Inonu University Turgut Ozal Medical Center Department of ED and hospitalized following their emergency care (1051 patients) between

01 January and 15 February 2011 were included to our study. The effects of age, sex, triage categories, ED check in times, mEWS and MEES scores on the site of hospitalization and mortality was evaluated. Statistical analyses were performed by SPSS for Windows version 16.0. The data was summarized as means, standart deviation and percents. Univariate and multiavriate analyses were performed for risk factor calculations. Results: The mean age of the patients was 58 ± 19 and 584 (56%) were male. Triage group 1 patients accounted for 21 of all (2%), while 646 (61%) were in group 2 and 384 (37%) were in triage group 3. Of all patients, 341 (32%) were hospitalized to ICU. While discharged patients accounted for 89% (935 patients) of the study group, 116 patients (11%) died at the hospital. The GCS, AVPU and mEWS values were statistically significant by means of patient mortality ($p < 0.0001$), but the delta MEES value was not ($p < 0.127$). The multivariate analysis showed that age clusters, GCS and mEWS values were risk factors for mortality, and age clusters, GCS and AVPU values were risk factors for ICU hospitalizations. Conclusion: The results of our stuy suggests that mEWS evaluation is an effective and reliable tool for predicting outcome and hospitalization areas of ED patients. Our results also displayed that the easily available GCS and AVPU scales are reliable guides in patient management. MEES values, on the other hand, are not convenient for ED use.

Keywords: Emergency Department, Avpu, Gks, Critical Patient, Mees, Mews, Prognosis

Acil Servise Başvuran Hastalarda İntravenöz Kontrast Madde Verilerek Çekilen Tomografi Sonrası Kontrast Madde Nefropatisi Gelişme Sıklığı

Dr. Öğr.Üyesi Hakan Hakkoymaz - Doç.Dr. Mehmet Okumuş

ÖZ

Son yıllarda acil servislerde kontrast madde kullanarak yapılan tanı amaçlı radyolojik görüntüleme yöntemleri hızla artmaktadır. Buna paralel olarak da kullanılan kontrast maddeye bağlı bir takım komplikasyonlar meydana gelmektedir. Kontrast madde nefropatisi bu komplikasyonların en önemlilerinden olup, bu konuyla ilgili literatürde acil servislerde yapılmış yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmada hastanemiz erişkin acil servisine başvuran hastalar içerisinde intravenöz kontrast madde verilerek bilgisayarlı tomografi çekilen hastalarda kontrast madde nefropatisi gelişme sıklığının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ekim 2013- Ekim 2014 tarihleri arasında hastanemiz erişkin acil servisinde intravenöz kontrast madde verilerek bilgisayarlı tomografi çekildiği tespit edilen 282 hastanın dosyaları, hastane otomasyon sisteminden retrospektif olarak tarandı. İntravenöz kontrast madde verilen ve hastane içi herhangi bir servise yatırılan veya kontrollerinde 72.saat ve 120.saat kreatinin değeri bulunan, 16 yaş üstü 142 hasta çalışmaya alındı. Bu hastaların demografik, klinik ve laboratuvar verileri, tanıları, klinik sonuçları ve acil serviste hastaya uygulanan profilaktik tedavileri değerlendirildi. Tüm veriler çalışma için hazırlanmış standart bilgi formlarına kaydedildi. İstatiksel analiz SPSS 20.0 programı kullanılarak yapıldı. İstatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlı kabul edildi. Çalışmaya alınan 142 hastanın %50,7'sinin (n=72) kadın, %49,3'ünün (n=70) erkek olduğu ve yaş ortalamasının $52,0 \pm 20,6$ SD (min=18, max=95) olduğu tespit edildi. Hastaların % 11.2'sinde kontrast madde nefropatisi geliştiği belirlendi. Kadınlarda, diyabeti, malignitesi olanlarda, glomerüler filtrasyon hızı düşük hastalarda kontrast madde nefropatisi gelişimi açısından yüksek risk saptanırken; hipertansiyon, koroner arter hastalığı, kalp yetmezliği bulunan, yaşı ve bazal kreatinin düzeyi yüksek olan hastalarda anlamlı bir risk artışı olmadığı görüldü. Nefropatinin önlenmesine yönelik olarak çok sayıda deneysel ve klinik çalışma yapılmış olmasına rağmen halen intravenöz sıvı tedavisi dışında etkinliği kesin olarak saptanmış bir uygulama bulunamadığından dolayı, bu hastalarda ana strateji nefropati gelişimini önlemeye yönelik olmalıdır. Bu nedenle hastalara doğru bir risk analizi yapılmalı, bu riskli gruplara gerekli profilaktik tedavi uygulanmalı ve kreatinin düzeyi gerek uygulama öncesi gerekse uygulama sonrası sıkı takip edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Kontrast Madde, Kontrast Madde Nefropatisi

Acil Servisimize Akut Üst Gastrointestinal Kanama Nedeniyle Başvuran Hastaların Analizi**Dr. Öğr.Üyesi Hakan Hakkoyunmaz - Dr. Öğr.Üyesi Özlem Güler****ÖZ**

Üst gastrointestinal kanama (ÜGK), üst özofagus sfinkteri ile Treitz ligamentine kadar olan proksimal duodenum arasında lümen içine olan kanamayı ifade eder. Gastrointestinal (GİS) kanamalar acil tıp pratiğinde sıkça karşılaşılan ve hayatı tehdit etme potansiyeli olan bir sağlık sorunudur. ÜGK'larda ölüm oranı tedavi yöntemlerindeki tüm gelişmelere rağmen %5-10 arasında değişmektedir. Bu nedenle ÜGK'lı hastaların acil servisteki değerlendirme, tanı ve tedavi yaklaşımları özel bir öneme sahip olmaktadır. ÜGK'ların yaklaşık %50'sinin nedeni peptik ülserdir. Hastaların %30-50'sinde nonsteroid antiinflamatuar ilaç (NSAİİ) kullanımı mevcuttur. Erkeklerde ve yaşlı popülasyonda sık karşılaşılmakla birlikte eşlik eden hastalıklar da prognozu kötüleştirir. 60 yaşın altında mortalite %8 iken, 60 yaşın üstünde bu oran %13'e çıkmaktadır. Kanamaların yaklaşık %80'i kendiliğinden durmakta, %20'si ise devam etmekte veya tekrarlamaktadır. Kanamanın devam ettiği olgularda endoskopik tedaviyle hemostaz sağlanabilir. Hemodinamik stabilitenin ve kanama kontrolünün sağlanamadığı olgular cerrahiye adaydır. Bizde acil servisimize başvuran ve üst GİS kanaması tanısı alan hastalardaki etyolojik sebepleri, klinik ve endoskopik bulguları, prognozu belirlemek için bu çalışmayı planladık. Eylül 2017 – Mart 2018 tarihleri arasında acil servisimize ÜGK kanama nedeniyle başvuran 37 hastanın dosyaları tarandı. Hastaların demografik verileri, klinik özellikleri, etyolojik sebepleri, laboratuvar sonuçları ve endoskopi raporları incelendi. Verileri eksik olan ve endoskopisi yapılmayan 6 hasta çalışmaya alınmadı. İstatistiksel olarak kategorik değişkenler sayı ve yüzde kullanılarak ifade edildi. Ölçüme dayalı sürekli değişkenler ise normal dağılıma uyup uymadıkları kontrol edilerek median (minimum-maksimum) olarak sunuldu. İstatistiksel analiz SPSS 20.0 programı kullanılarak yapıldı ve istatistiksel olarak p<0.05 anlamlı kabul edildi. Çalışmaya alınan 31 hastanın %54,8'inin (n=17) erkek, %45,2'sinin (n=14) kadın olduğu ve yaş ortalamasının 64,3 ± 20,3 (min=22, max=93) olduğu tespit edildi. 27 hastada en az bir ek hastalık mevcuttu ve ilk sırada koroner arter hastalığı (%32,3) bulunmaktaydı. 22 (%71) hastada ilaç kullanım öyküsü mevcut olup, NSAİİ (%36,3) ve antiagregan (%27,2) grubu ilaçlar en sık kullanılan ajanlardı. Hastalar başvuru şikayeti açısından değerlendirildiğinde; hematemez (%41,9) ilk sırayı alırken, bunu sırayla melena (%32,3), hematemez + melena (%16,1), hematokezya (%6,5) ve hematokezya + melena (%3,2) takip etmekteydi. Endoskopi yapılan hastalarda en sık saptanan lezyonlar eroziv gastrit (%32,3), duodenal ülser (%29) ve gastrik ülser (19,4)'di. Ayrıca 5 hastaya endoskopik olarak skleroterapi tedavisi uygulandı. 26 hasta (%83,9) medikal tedavi ile taburcu olurken, 5 hasta (%16,1) eksitus oldu. Eksitus olan hastaların tamamı 60 yaş üzerindediydi ve ek hastalıkları mevcuttu. Sonuç olarak NSAİİ grubu analjezikler ve antiagregan grubu ilaçlar üst gıS kanamasında önemli rol oynamaktadır. Özellikle koroner arter hastalığı, kalp kapak hastalığı gibi hastalık öyküsü olan yaşlı popülasyonun ilaç kullanım öyküsü dikkatli sorgulanmalı ve analjezikler reçete edilirken GİS kanama olasılığı unutulmamalıdır. Ayrıca bu hasta gruplarında gastroprotektif tedaviler mutlaka verilmelidir. Mortalite üst GİS kanamalı hastalarda yüksek olduğundan tedaviye hızla başlanmalı ve endoskopi en kısa sürede planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Acil Servis, Endoskopi, Üst Gastrointestinal Kanama

Adana İlinde Primer İntraserebral Kanamaların Klinik Özellikleri ve Mortalite

Uzman Mehmet Taylan Pekoz - Öğr.Gör. Mehmet Balal

ÖZ

GİRİŞ: Primer intraserebral kanamalar genellikle spontan, travmaya bağlı olmayan beyin damarları rüptürü sonucu beyin parankimi içine kanamalardır. Sıklıkla hipertansiyon ve amiloid anjiyopati sonucu gelişmektedir. Tüm inmelerin %10'unu oluşturmakta olup yüksek mortalite ve morbiditeye sahip olarak bilinmektedir. Çalışmada amacımız ilimizdeki intraserebral kanamaların prognozunu, klinik özelliklerini, demografik özelliklerini ve mortalitesini belirlemektir. **MATERYAL ve METOD:** Retrospektif olarak planlanan bu çalışmada Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı Polikliniğinde Ocak 2015-Aralık 2017 tarihleri arasında inme tanısıyla takip edilen hastaların dosyaları tarandı. İntraserebral kanamalar tanısı alan hastaların demografik özellikleri, nörogörüntüleme, prognoz , mortalite ve intraserebral kanamaların risk faktörleri kaydedildi. **BULGULAR:** Toplam 701 inme tanısı alan hastanın dosyası tarandı. İntraserebral kanama sıklığı 69/701 (% 9,86) ; intraserebral kanamalı 69 hastanın % 53,6'sı erkek ve yaş ortalaması 64,1 olarak saptandı. Kadınlar ve erkeklerin yaş ortalamaları arasında anlamlı istatistiksel fark izlendi (p=0.013). Etiyolojide %60,9 görülme sıklığı ile hipertansiyon en sık neden olarak gösterildi. Mortalite oranı %20,3 olup mortalite ile cinsiyet, kanama lokalizasyonu, yatış süresi ve etyoloji arasında anlamlı istatistiksel fark satanmadı. Ancak Glaskow koma skalası mortalite ile sonuçlanan olgularda ortalama 7 iken diğerlerinde 14,07 olarak hesaplandı ve bu durum istatistiksel olarak anlamlı bulundu (p=0,0001). **SONUÇ:** İntraserebral kanama mortal seyredabilen ve ciddi morbiditeye neden olabilen bir serebrovasküler hastalıktır. Hipertansiyon, günümüzde intraserebral kanamanın tek başına en önemli risk faktörünü oluşturmaktadır. Bu çalışma ile beyin kanamalarının özellikle hipertansiyon kontrol edilerek önenebileceğini vurgulamak istedik.

Anahtar Kelimeler: İntraserebral Kanama, Hipertansiyon, Klinik Özellikler, Prognoz

Ağrı Etiyolojisinde Geçici Reseptör Potansiyeli Kanallarının Rolü

Dr. Öğr.Üyesi Öznur Uludağ

ÖZ

Uluslararası ağrı araştırmaları derneği, ağrıyı vücudun herhangi bir yerinden başlayan, organik bir nedene bağlı olan veya olmayan, kişinin geçmişteki deneyimleri ile ilgili, sensoryal, emosyonel, hoş olmayan bir duygu olarak tarif etmiştir. Ağrının, doku hasarının bilinçsiz olarak farkına varılması şeklinde de tanımlanabileceği bildirilmiştir. Doku hasarı ile ağrının algılanması arasında oluşan elektrokimyasal olayların bütünü olan nosisepsiyon; uyarının özelleşmiş sinir uçları ile alınıp santral sinir sistemine götürülmesi (transdüksiyon), nöral yapılarda entegre edilmesi (transmisyon), bu tehdidin algılanması (modülasyon), tehdiye karşı fizyolojik, biyolojik ve psikolojik önlemlerin harekete geçirilmesidir (persepsiyon). Doku hasarına yol açan veya damarsal bütünlüğü bozan kimyasal, mekanik ve termal uyarılar ağrının subjektif etkilerine ek olarak otonomik ve hormonal yanıtla neden olur. Ağrının nedeninin belirlenmesi ve fizyopatolojisinin anlaşılabilmesi, uygulanan klinik tedavilerin etkin bir şekilde sürdürülebilmesine yardımcı olur. Günümüzde Geçici Reseptör Potansiyeli (TRP) iyon kanalı ailesinin, zararlı uyarınlara algılayan, fiziksel ve kimyasal enerjiyi somatosensoryel nosiseptörlerde aksiyon potansiyeline dönüştüren temel moleküller olduğu bilinmektedir. TRP kanallarının merkezi ve periferik primer duysal nöronlarda varlığı gösterilmiştir. TRPV1, TRPM8 ve TRPA1' in primer afferent somatosensoryel nöronlarda transdüksiyon ve sensitizasyonda rol oynadığı tesbit edilmiştir. Akut ve kronik ağrıya katkıda bulunduğu; ağrı gelişimi ve modülasyonuna ilaveten termoregülasyon ve osmoregülasyona katıldığı bildirilmiştir. Spesifik TRPV, TRPM8 ve TRPA1 agonist ve antagonistlerinin geliştirilmesi ve yapılan deneysel çalışmalar bu kanalların fonksiyonlarının araştırılmasında büyük katkılar sağlamıştır. Günümüze dek yapılan çalışmalarla bu kanalları hedef alan prelinik ve klinik tedavi modellerinde elde edilen veriler, TRP kanallarının hem rahatsız edici iç ve dış etkenlere bağlı olan ağrılarda, hem de inflamatuvar ve nörojenik kökenli ağrılarda etkili sonuçlar elde edildiğini göstermiştir. Ağrının nedeninin belirlenmesi, doğru tedavi yaklaşımlarının bulunması ve uygulanan tedavilerin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için TRP kanallarının ağrı tedavisinde yeni ve etkili hedefler olabileceği öngörülmektedir. TRP kanalını aktive eden faktörlerin daha detaylı olarak belirlenmesi, tedavi edici etkinliği güçlü yeni ajanlar geliştirilmesi ve geliştirilen ajanların güçlendirilmesi için yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğu kanaatindeyim.

Anahtar Kelimeler: Ağrı; Geçici Reseptör Potansiyeli Kanalları; Klinik Tedavi

Algılanan Stres Düzeyi, Fiziksel Aktivite ve Beden Kütle İndeksi Arasındaki İlişki

Doç.Dr. Dilek Sevimli - Öğr.Gör. Murat Sanrı - Servet Özoruç

ÖZ

Amaç: Stresin, kardiyovasküler hastalıklar, yüksek tansiyon, bağışıklıkla ilgili yetersizlikler gibi hastalıklarda rolü olduğu bilinmektedir. Hareketsiz yaşam, bireylerin sadece fiziksel sağlık düzeylerini değil, psikolojik sağlıklarını da etkilemektedir. Bu çalışmada en az üç aydır düzenli olarak bir aktiviteye katılanlar ile sedanter yaşam sürenlerin egzersiz düzeyi, stres düzeyleri ve Beden Kütle indeksi arasındaki ilişki incelenmiştir. **Materyal Metot:** Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden toplam 232 yetişkin araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Adana ilinde bulunan fitness merkezlerine en az üç ay devam eden üyeler egzersiz grubunu, daha önce hiç egzersiz yapmamış olanlar sedanter grubu oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş ortalamaları 27.64 ± 9.64 yıl dir. Boy ortalaması 170.56 ± 9.03 cm dir. Vücut ağırlığı 68.18 ± 15.74 kg dir. Beden Kütle indeksi 23.29 ± 4.30 kg/cm dir. Çalışmada kişisel bilgi formu ile fiziksel aktivite düzeyleri, Beden Kütle İndeksi (BKİ) ve demografik bilgileri yanında stres seviyelerinin belirlenmesinde Yerlikaya tarafından geliştirilen Algılanan Stres Ölçeği (ASÖ) 10 maddelik kısa formu kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı. 86 olarak tespit edilmiştir. Veri analizinde betimsel istatistikler ile ilişki ölçümlerde sıralı korelasyon katsayılarına bakılmış ve analizler SPSS paket programı kullanılarak 0.05 ve 0.01 anlamlılık düzeylerinde test edilmiştir. Bulgular: Araştırmaya katılan bireylerin egzersiz düzeyi, yaşı, algıladıkları stres ve Beden Kütle İndeksi (BKİ) anlamlı düzeyde ilişkilidir ($p < 0,05$). Egzersiz düzeyinin yaş ile birlikte artması, gençlerin ileri yaştakilere göre, daha fazla stres algıladıklarını göstermektedir. **Sonuç:** Katılımcıların Beden Kütle İndeksi değerleri arttıkça, algıladıkları stres düzeyinin de arttığını, ayrıca genç yaştakilerin, ileri yaşlarda bulunanlara göre stresi iyi şekilde yönetemediklerini söyleyebiliriz. Bu bulgular ışığında vücut ağırlığının normal sınırlar içerisinde korunmasının dahi stresi azaltan bir yöntem olabileceği vurgulanabilir

Anahtar Kelimeler: Algılanan Stres, Fiziksel Aktivite, Sedanter

Ameliyathanelerde Floroskopik İşlemler Esnasında Oluşan Radyasyonun Kontrolündeki Esaslar

Arş.Gör.Dr. Necati Çiçek - Arş.Gör.Dr. Recep Aydın - Dr. Öğr.Üyesi Hacı Bayram Tosun - Dr. Öğr.Üyesi Abuzer Uludağ

ÖZ

AMAÇ: C kollu floroskopi ameliyathanelerde ortopedi,beyin cerrahisi ve üroloji kliniklerince sıklıkla kemik, vertebral kolon ve böbrek ameliyatlarında görüntüleme yöntemi olarak yaygın kullanılan ve çalıştığında ortama iyonize radyasyon yayan cihazlardır. Bu çalışmada c kollu skopilerin radyoaktif ışın yayma düzeyi ilişkileri ve çalışanların maruziyet şekilleri belirlenerek hangi önlemlerin alınması gerektiği amaçlanmıştır. **MATERYAL METOD:**Ameliyatlarda kullanılan c-kollu skopilerin özellikleri ve yaydıkları radyoaktif ışın miktarları ve bu cihazları yakından kullanan personel ile kullanıcı olmayan diğer odalardaki personelin kullandığı koruyucu ekipmanların kullanılma düzeyi ve ekipmanların güvenilirliğinin yöntemleri belirlenmiştir. **BULGULAR:** Ameliyathanelerde kullanılan c kollu skopi cihazları çalıştığında yayılan iyonize radyasyon miktarı yapılan şutlama sayısı ve süresiyle birlikte cihazın özelliklerine göre de değişmektedir. İyonize radyasyon kaynağından uzaklaştıkça zararlı etkileri azalmaktadır. Koruyucu ekipmanların kullanılması bu zararlı etkileri minimize etmektedir.Ancak giyilen koruyucu ekipmanların saklama koşulları nedeniyle,çoğu ekipman işlevsel özelliklerini yitirmiştir ve bu malzemelerin kullanılma oranları çok düşüktür. Odanın kurşun levhalarla izolasyonu ise iyonize radyasyondan çevreyi koruması açısından hala tartışmalıdır. **SONUÇ:**İyonize radyasyonunun,özellikle gonadlar ve tiroid başta olmak üzere vücuda çeşitli oranlarda zararları vardır.Bu zararlı etkilerden korunmak için,floroskopi kullanırken cihazın kalibrasyonu düzenli yapılmalı,doğru pozisyonda ve doğru dozlarda az sayıda çekim yapılmaya dikkat edilerek bu işlemler esnasında cihazdan maksimum uzaklıkta ve koruyucu elbiselerin giyilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Radyasyon, C-Kollu Skopi, Ameliyathane

Anestezi Uygulamalarının Postoperatif Ağrılı Önlemede Etkinliği: Tek Merkezli Prospektif Çalışma

Dr. Öğr.Üyesi Hilmi Demirkıran

ÖZ

Giriş: Bu araştırma Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi ameliyathanesinde Anestezi Uygulamalarının postoperatif ağrılı önlemede etkinliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Metod:** Tek merkezli prospektif yürütülen gözlemsel çalışmamızda rast gele seçilen hafta içi bir gün (08:00-16:00) gündüz mesai saatlerinde, opere edilen hastalar değerlendirildi. Hastaların demografik verileri, uygulanan anestezi tipi, anestezi uygulayan asistanın deneyimi, cerrahi tipi, postoperatif analjezi için kullanılan yöntemler, postoperatif 5. dk. ve 30. dk. postoperatif ağrı düzeyi ve analjezik uygulanıp uygulanmadığı araştırıldı. **Bulgular:** Çalışmamıza genel anestezi ve rejyonal anestezi uygulanan toplam 37 hasta dahil edildi. Hastaların %70,3'ü erkek, %29,7'si kadındı. Açık cerrahi geçiren hastaların oranı %81 idi. Genel anestezi uygulanan hastaların oranı %73, rejyonal anestezi uygulanan hastaların oranı %27 idi. Asistanların deneyim ortalaması 20,4 ay idi. Genel anestezi uygulanan hastaların %34,6'sına postoperatif ağrı için herhangi bir analjezik ilaç uygulanmadığı, %42,3'üne bir analjezik ilaç, %26,8'ine ise multimodal tedavi uygulandığı görüldü. Hastaların Postoperatif 30. dk. %29,7 sinin ağrısı olduğu ve bunlarında %63'üne herhangi bir analjezik ilaç uygulanmadığı görüldü. **Tartışma:** Cerrahi ağrı kaynağı belli, beklenen bir ağrı ve olumsuz etkileri olmasına rağmen halen hastaların büyük bölümü ağrı çekmektedir (Acar ve Ark. 2016). Rejyonal anestezi postoperatif tedavide en etkin yöntemdir (Gligorijevic et al. 2013). Çalışmamızda rejyonal anestezi uygulanan hastaların postoperatif 30. dk. VAS değerleri genel anestezi uygulananlara göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düşük bulunmuştur. Amerikan Anestezi derneği kılavuzunda, uygun hastalarda epidural ya da intratekal opioidlerin, hasta kontrollü analjezikler ile sistemik opioidler ile rejyonal anestezi tekniklerinin kullanılmasını önermektedir (ASATFAPM 2016). Bu çalışmamızda genel anestezi uygulanan hastalarda hala multimodal tedavi oranının düşük olduğu görülmektedir. **Sonuç:** Rejyonal anestezi postoperatif ağrı tedavisinde mükemmel sonuç vermektedir. Genel anestezi uygulamalarında ise multimodal yaklaşımların kullanılması için farkındalık oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Postoperatif Ağrı, Multimodal Tedavi

Postoperative Pain Prevention Activity of Anesthesia Applications: Single Centered Prospective Study

Abstract

Introduction: This study was conducted to determine the efficacy of anesthesia applications in the postoperative pain management of Yüzüncü Yıl University. **Method:** In our one-center prospective observational study, patients were randomly selected at random during daytime working hours (08: 00-16: 00) a weekday. Type of anesthesia applied, experience of anesthesia assistant, type of surgery, methods used for postoperative analgesia, postoperative 5 min. and 30 min. postoperative pain level and whether or not analgesics were applied were investigated. **Findings:** A total of 37 patients were included who underwent general anesthesia and regional anesthesia. 70.3% of the patients were male and 29.7% were female. The rate of open surgery patients was 81%. The rate of general anesthesia was 73% and the rate of regional anesthesia was 27%. The average experience of the assistants was 20.4 months. 34.6% of the patients who

underwent general anesthesia did not receive any analgesic drug for postoperative pain, 42.3% had an analgesic drug and 26.8% had multimodal treatment. Postoperative 30 min. 29.7% had sinus pain and 63% had no analgesic medication. Discussion: Despite the expected pain and adverse effects of surgical pain, most of the patients are still suffering (Acar and Ark 2016). Regional anesthesia is the most effective method for postoperative treatment (Gligorijevic et al. In our study, the patients who underwent regional anesthesia had a postoperative 30 min. VAS values were found to be statistically significantly lower than those of general anesthesia. It recommends the use of epidural or intrathecal opioids, patient-controlled analgesics, systemic opioids, and regional anesthesia techniques in appropriate patients in the American Anesthesiology Guidelines (ASATFAPM 2016). In our study, the rate of multimodal treatment is still low in patients undergoing general anesthesia. Conclusion: Regional anesthesia provides excellent results in postoperative pain treatment. Awareness should be established for the use of multimodal approaches.

Keywords: Postoperative Pain, Multimodal Treatment

Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Öğrencilerin Değer Algıları Üzerindeki Etkileri

Doç.Dr. Meriç Eraslan - Doç.Dr. Atilla Pulur

ÖZ

Eğitim sistemi içerisinde beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin gerek fiziksel, gerekse de psikolojik ve sosyal açıdan gelişimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Literatürde yer alan araştırma bulgularının da bu görüşü desteklediği görülmektedir. Beden eğitimi ve spor etkinlikleri içinde barındırdığı bazı özellikler sayesinde öğrencilerin toplumsal gelişimlerinin desteklenmesine ve değer algılarının artmasına zemin hazırlamaktadır. Buna karşılık yapılan literatür taraması sonucunda literatürde beden eğitimi dersinin değer algıları üzerindeki etkilerinin ele alındığı araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Değer algılarının geliştirilmesinde beden eğitimi dersinin önemi ve etkinliğinin iyi anlaşılması değerler eğitiminde beden eğitimi dersine daha fazla önem verilmesine katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda yapılan bu araştırmada beden eğitimi ve spor dersinin değer algıları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin disiplin, çevre bütünlüğü ve sosyal sorumluluk gibi değerleri öğrenmelerine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Değer Algısı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarında Mesleki Öz-Yeterlik Algısı İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Meriç Eraslan

ÖZ

Beden eğitimi ve spor derslerinin verimli bir biçimde yürütülmesi için öğretmenlerin meslek hayatları öncesinde öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmaları oldukça önemlidir. Bunun yanında öğretmen adaylarının meslek yaşamları öncesinde öğretmenliğe yönelik mesleki öz-yeterlik algılarının yüksek olması beden eğitimi derslerinin istenilen amaçlara ulaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bilindiği gib öğretmen adaylarında mesleki tutum düzeyini etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Yapılan literatür taraması sonucunda öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik düzeylerinin yüksek olmasının mesleki tutum düzeyini de yükselttiği bulgularına ulaşılmıştır. Buna karşılık yapılan çalışmalarda beden eğitimi ve spor öğretmen adayları üzerine gerçekleştirilen araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu kapsamda yapılan bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarında mesleki öz-yeterlik algısı ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Mesleki Tutum, Mesleki Öz-Yeterlik

Bilgisayarlı Tomografinin Perfore Appendisitli Olgularda Ampirik Antibiyoterapiye Katkısı**Dr. Öğr.Üyesi Ali Haydar Baykan - Dr. Öğr.Üyesi İbrahim İnan - Dr. Öğr.Üyesi Hakan Sezgin Sayiner****ÖZ**

AMAÇ Akut batın acil servise başvuran ve sıklıkla cerrahi tedavi gereksinimi ile sonuçlanan klinik bir tablodur. Bu olgularda ilk basamak görüntüleme yöntemi olarak sıklıkla kontrastlı abdomen BT ve ultrasonografiden yararlanılmaktadır. Bunun yanında gebelik durumu ve pediatrik yaş grubu başta olmak üzere bazı olgularda abdomen MR görüntülemeye de faydalanılmaktadır. Bu çalışmada akut batın kliniği bulunan olgularda kontrastsız abdomen MR görüntülemesinin tanı performansı, tanıda gözlemciler arası uyumun değerlendirilmesi ve ultrasonografi ve bilgisayarlı tomografi ile karşılaştırılması amaçlanmıştır. **YÖNTEM** Çalışmaya Ocak 2016-Şubat 2018 tarihleri arasında acil servisimize akut batın kliniği ile başvuran ve kontrastsız abdomen MR görüntüleme yapılmış olan olgular dahil edilmiştir. Olgulara ait varsa bilgisayarlı tomografi ve ultrasonografi tetkiklerinden elde edilen veriler retrospektif olarak kaydedilmiştir. MR görüntüleri iki radyoloji uzmanı tarafından birbirinden bağımsız olarak değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular kaydedilmiştir. Cerrahi olarak tedavi olan olgularda operasyon bulguları, konservatif olarak tedavi edilen olgularda ise klinik son tanı kaydedilmiştir. **SONUÇ** Çalışmaya dahil edilen 25 olgunun 12'si erkek (%48), 13'ü kadın (%52)'dir. Yaş ortalaması 44,32±21,87'dir. 13 olguda (%52) tedavi yöntemi cerrahi iken 12 (%48) olguda konservatiftir. MR sensitivitesi birinci gözlemci için %100, ikinci gözlemci için %92, BT sensitivitesi %90, ultrasonografi sensitivitesi %61,5 olarak hesaplanmıştır. Gözlemciler arası uyumun değerlendirilmesinde iki gözlemci arasında mükemmel uyum saptanmıştır ($\kappa=0,901$). **YORUM** Kontrast madde kullanılmadan elde edilen abdomen MR görüntüleme bilgisayarlı tomografi ve ultrasonografiye göre akut batın olgularında yüksek tanı başarısı ve yüksek gözlemciler arası uyum göstermektedir. Maliyetinin yüksek olması dezavantajı bulunsa da kontrast madde kullanılmadan değerlendirilebilmesi, iyonizan radyasyon içermemesi ve hasta başında radyoloji uzmanı gerektirmemesi gibi avantajları bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bt, Perfore Appendisit, Peritonit, Ampirik Antibiyoterapi

Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutumları

Doç.Dr. Sevban Arslan - Öğr.Gör. Sevgi Deniz Doğan - Doç.Dr. Evşen Nazik
Şeyma Yurtseven* - Arş.Gör. Seda Karaçay Yıkar - Dr. Öğr.Üyesi Sevilay Erden
Yüksekkaya

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini, Ocak-Mart 2018 tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcı Hastanesi'nde çalışan (acil servis, ameliyathane ve polikliniklerde çalışan hemşireler hariç) ve araştırmaya katılmayı kabul eden 222 hemşire oluşturmuştur. Veri toplamada, literatür doğrultusunda hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği (KDHYTÖ) kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra hemşirelere açıklamalar yapılarak gönüllülük esasına göre veriler toplanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde frekans ve yüzdelik hesaplama, bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hemşirelerin, yaş ortalamasının $27,46 \pm 6,83$ olduğu, %81,1'inin kadın olduğu %51,8'inin lisans mezunu, %41'inin ise lise mezunu olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin %78,4'ünün daha önce hiç bilimsel bir dergi okumamış olduğu, %86,5'inin daha önce bilimsel toplantıya en az bir defa katılmış olduğu ve daha önce bilimsel toplantıya katılan hemşirelerin %78,4'ünün dinleyici olarak katıldığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelerin KDHYTÖ puan ortalaması $60,68 \pm 8,62$ (25-75) olup, ölçeğin alt gruplarından alınan puan ortalamaları sırasıyla Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler için $28,60 \pm 4,15$, Kanıta Dayalı Uygulama Niyeti için $15,51 \pm 2,52$ ve Kanıta Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular için $9,51 \pm 1,87$ olduğu saptanmıştır. Katılımcıların dergi okuma durumları, bilimsel toplantıya katılma şekilleri ve araştırma yapma durumlarına göre KDHYTÖ toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). **Sonuç:** Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutum algılarının orta düzeyin üstünde olduğu söylenebilir. Hemşirelerin, kanıta dayalı hemşireliğe yönelik doğru tutum ve yaklaşım sergilemeleri için bilimsel etkinliklere katılımların artırılması ve kanıta dayalı hemşirelik konusunda eğitimlerin verilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Kanıta Dayalı Hemşirelik

* Sunum Şeyma Yurtseven tarafından yapılmıştır.

Böbrek Nakli Alıcılarında Kalp Repolarizasyonu ve Klinik Özelliklerin Değerlendirilmesi**Dr. Öğr.Üyesi Ertuğrul Erken****ÖZ**

Amaç: Ölümcül aritmilerle ilişkili ani kardiyak ölüm kronik böbrek hastalığı için önemli bir sorun olup, böbrek nakli olduktan sonra da mortaliteye yol açabilmektedir. Diyabet ve kardiyovasküler hastalık gibi komorbiditeler dışında, immunosupressif ilaçlar, inflamasyon ve elektrolit bozukluğu gibi faktörler de böbrek nakli alıcılarında artmış aritmi riski oluşturabilir. Bu çalışmanın amacı, böbrek nakli alıcılarında elektrokardiyografik (EKG) ventriküler repolarizasyon ölçütlerini değerlendirmek ve proteinüri, immunosupresif ilaçlar ve serum elektrolitleri gibi kardiyak aritmi riskine katkı yapabilecek olası klinik özellikleri araştırmaktır. **Yöntem:** Çalışmaya 74 böbrek nakli alıcısı ve 41 sağlıklı kontrol dahil edildi. Tüm katılımcılardan EKG repolarizasyon parametreleri; Tp-e, QT, QTc, Tp-e/QT ve Tp-e/QTc ölçümü yapıldı. Hastaların klinik ve laboratuvar özellikleri kaydedildi. **Bulgular:** Hastaların ortalama Tp-e and Tp-e/QTc değerleri kontrollerden anlamlı derecede daha yüksekti (sırasıyla $p = 0.001$, <0.001). Kardiyak repolarizasyon parametreleri, komorbid hastalıklar, serum elektrolitleri ve immunosupressif ilaçlarla ilişkili değildi. Hasta grubunda QT ve Tp-e/QTc ölçümleri ile proteinüri arasında pozitif korelasyonlar mevcuttu (sırasıyla $p = 0.008$, 0.017). Hastaların Tp-e/QTc ölçümleri de hemoglobin seviyeleri ile korelasyon gösterdi ($p = 0.011$) ve klinik özelliklerle yapılan regresyon analizlerinde, bu korelasyona etki eden ilave faktör saptanmadı. **Sonuç:** EKG repolarizasyon parametrelerinin değerlendirilmesi aritmogenez için ilave risk faktörlerinin belirlenmesine yardımcı olabilir. Bu çalışma böbrek nakli alıcılarında artmış Tp-e ve Tp-e/QTc ölçümleri gösterdi. Tp-e/QTc proteinüri ve hemoglobin seviyeleri ile pozitif korelasyon idi. Böbrek nakli alıcılarında elektrolit bozukluğu ve immunosupressif ilaçların ventriküler repolarizasyon üzerine olası etkileri için yeni araştırmalar gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyak Repolarizasyon, Böbrek Nakli, Tp-E İntervali, Qtc, Tp-E/qtc Oranı, Aritmi

Evaluation of Cardiac Repolarization and Clinical Features in Kidney Transplant Recipients**Abstract**

Purpose: Sudden cardiac death due to fatal arrhythmias is a serious risk for patients with chronic kidney disease (CKD) which may continue to be an important cause of mortality after kidney transplantation. Other than comorbidities like diabetes mellitus and cardiovascular disease, factors like immunosuppressive drugs, inflammation and electrolyte imbalance may contribute to the increased risk for arrhythmias in kidney transplant recipients. The aim of this study is to evaluate electrocardiography (ECG) measurements of ventricular repolarization and look for related clinical features like proteinuria, immunosuppressive medication and serum electrolytes that may indicate a potential risk for cardiac arrhythmias in kidney transplant recipients. **Methods:** Seventy-four kidney transplant recipients and 41 healthy individuals were included to the study. ECG parameters of repolarization; Tp-e, QT, QTc, Tp-e/QT and Tp-e/QTc were measured on ECG recordings from all participants. Clinical and laboratory features of the patients were also recorded. **Results:** The mean Tp-e and Tp-e/QTc measures of kidney transplant recipients were significantly higher than the healthy control group ($p = 0.001$, <0.001 respectively). Cardiac repolarization parameters were not related to comorbid conditions, serum electrolytes and immunosuppressive medications. There were

positive correlations with QT and Tp-e/QTc measurements and proteinuria in the patient group ($p = 0.008, 0.017$ respectively). Tp-e/QTc of the patients was also correlated with haemoglobin levels ($p = 0.011$) and multiple regression analysis of clinical features revealed no other relation for this correlation. Conclusion: Evaluating ECG parameters of repolarization might help to identify additional risk factors for arrhythmogenesis. This study showed increased Tp-e and Tp-e/QTc measurements in kidney transplant recipients. Tp-e/QTc ratio was positively correlated with proteinuria and haemoglobin levels. The possible effects of electrolyte imbalances and immunosuppressive medications on ventricular repolarization in kidney transplant recipients needs further investigation.

Keywords: Cardiac Repolarization, Kidney Transplantation, Tp-E İnterval, Qtc, Tp-E/qtc Ratio, Arrhythmia

Cad/cam Teknolojisi ile Tam Protezlerin Tasarımı ve Üretimi

Dr. Öğr.Üyesi Zeynep Şahin - Prof.Dr. Gülfem Ergün

ÖZ

Günümüzde teknolojik gelişmeler, diş hekimliği alanında da birçok yeniliği beraberinde getirmiştir. Bilgisayar destekli tasarım ve bilgisayar destekli üretim (CAD/CAM), ürünlerin dizayn, analiz ve üretiminde bilgisayar kullanımını içeren geniş bir terimdir. CAD/CAM teknolojisi, intra-koronal ve ekstra-koronal restorasyonlar, kronlar, sabit bölümlü protezler dahil olmak üzere birçok protetik uygulama alanına sahiptir. Protetik diş tedavilerinin önemli bir kısmını tam protezler, bölümlü hareketli protezler ve implant üstü overdenture protezler oluşturmaktadır. Son zamanlarda hareketli protezlerin (total ve bölümlü protezler) ve maksillofasiyal protezlerin yapımında da CAD/CAM teknolojisi kullanılmaktadır. Hareketli tam protezlerin CAD/CAM ile üretimi hızlı prototipleme veya bilgisayarlı sayısal kontrollü frezeleme işlemi ile gerçekleştirilebilir. 100 yıldan daha uzun süredir kullanılan geleneksel yöntemlerle üretilen protezler ile kıyaslandığında, dijital teknoloji ile protez yapımının birçok olumlu özellikleri bulunmaktadır. En önemlisi tedavi için gerekli olan koltuk süresini kısaltmaktadır. Ölçü alımı için gerekli olan klinik aşamaları ve yapay dişlerin dizimi gibi laboratuvar işlemlerini ortadan kaldırarak klinik randevu sayısını azaltmaktadır. Aynı zamanda hastanın protez tasarımına da katılımını sağlamaktadır. Mekanik dayanımı ve sertliği yüksek, düştüğünde kolay kırılmayan, yüzey pürüzlülüğü düşük, boyutsal stabilitesi iyi, biyolojik olarak uyumlu, estetik, uzun süre hiçbir rahatsızlık ve sorun çıkarmadan kullanılacak protezlerin geliştirilebilmesi hem hekim hem de hastaların en büyük beklentilerindedir. Bununda ötesinde konvansiyonel ve implant üstü hareketli protezlerin CAD/CAM teknolojisi ile üretimi klinik uygulamalara farklı bir bakış açısı ortaya koymuştur. Bu sunumun amacı, CAD/CAM teknolojisi ile hareketli protezlerin tasarımı ve üretimindeki güncel gelişmelerin incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayar Destekli Tasarım ve Bilgisayar Destekli Üretim, Hareketli Protezler, Pmma

Design and Fabrication of Complete Dentures with Cad/cam Technology

Abstract

Nowadays, technological developments have brought many innovations in the field of dentistry. Computer-aided design and computer-aided manufacturing (CAD / CAM) is a common term that includes the use of computer to be utilized in the design, analysis and manufacture of products. CAD / CAM technology has many prosthetic applications, including the fabrication of intra-coronal and extra-coronal restorations, crowns and fixed partial denture. A significant proportion of prosthetic dental treatments are complete dentures, removable partial dentures, and implant supported overdentures. Recently, CAD / CAM technology has also been used in the construction of removable denture (complete and partial denture) and maxillofacial prostheses. Fabrication of removable complete dentures can be accomplished by rapid prototyping or computerized numerical controlled milling. Compared to traditionally processed dentures, which have been used for more than 100 years, digitally dentures have many positive features. The most important feature is to decrease the times of chair side appointments required for the treatment. It reduces the number of clinical appointments by removing clinical steps required for impressions and the laboratory procedures such as artificial teeth alignment. At the same time, the patient is contributing to the design of the prosthesis. Not only dentists but also patients expect that there will be

prostheses that have high mechanical strength, hardness and low surface roughness in addition to good dimensional stability and aesthetic properties. Furthermore, they would like to have prostheses which are aesthetic, biologically compatible and long lasting so that they would not break when they fall. Moreover, the fabrication of conventional and implant supported removable dentures with CAD/CAM technology has revealed a different perspective on clinical practice. The aim of this presentation is to examine current developments in the design and fabrication of removable dentures with CAD/CAM technology.

Keywords: Computer Aided Design And Computer Aided Manufacturing, Removable Dentures, Pmma

Çene-Yüz Deformitelerinin Düzeltilmesi Cerrahilerinde Sanal Planlama ve 3 Boyutlu Yazıcılar

Dr. Öğr.Üyesi Mert Ataol - Prof.Dr. Ümit Ertaş - Dr. Öğr.Üyesi Ayşe Özcan-Küçük - Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Uğurlu - Dr. Öğr.Üyesi Nesrin Saruhan

ÖZ

Çene-yüz deformiteleri, gözün alt tarafında kalan yüzün alt bölümünü ve çeneleri ilgilendiren kemik ve/veya yumuşak doku düzensizlikleri ve bozukluklarıdır. Kafa-yüz ve çene-yüz bozukluklarının cerrahi tedavileri için konvansiyonel olarak yapılan model cerrahisi planlama metodu oldukça zordur ve problemlere yol açabilir. Bu nedenle, cerrahi öncesinde 3 boyutlu olarak hasta anatomisini elde etmek, sanal planlama ve sanal cerrahi, 2 boyutlu görüntüler ve model cerrahisine kıyasla büyük avantajlara sahiptir. Bilgisayarlı tomografi verilerinden oluşturulan 3 boyutlu sanal modellerin hem tanı hem de cerrahi planlama için kullanımı günden güne artmaktadır. Çene-yüz bölgesindeki yapıları değerlendirmek, cerrahi planlamak ve cerrahi sonrasındaki durumu simüle etmek için birçok yazılım kullanılmaktadır. Bu yazılımlar ile planlanan cerrahi splint ve rehberlerin 3 boyutlu yazıcılar ile üretilmesi ve klinikte yüksek hassasiyet ile uygulanması mümkün olmuştur. Bu sunumun amacı; sanal olarak planlanan ve 3 boyutlu yazıcılar ile üretilen cerrahi rehberlerin kullanımını klinik örnekler ile sunmak ve tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Çene-Yüz Cerrahisi, Sanal Planlama, 3 Boyutlu Yazıcı, Cerrahi Rehber

Virtual Planning and Using of 3d Printer for Correction Surgeries of Maxillofacial Deformities

Abstract

Maxillofacial deformities are irregularities or malformations in the bones and/or soft tissues of the jaws and lower part of the face, under the eye. The conventional model surgery planning method for surgical correction of craniofacial and maxillofacial deformities is very difficult and can lead to problems. So that, observing the patient's anatomy and virtual planning and surgery in three dimensions prior to surgery have the edge in comparison with two-dimensional images and model surgery. Usage area of virtual 3D anatomical models reconstructed from Computed Tomography (CT) data is expanding day by day for both diagnosis and surgical planning. Various software have been used to evaluate the maxillofacial structures, to plan surgery in three dimensions and to simulate the postoperative status. It's contemporarily possible to produce the planned surgical splints and guides with 3D printers and to apply in the clinic with high precision via these software. The aim of this presentation is; to present and discuss the usage of virtually planned and produced with 3D printers surgical guides with clinical examples.

Keywords: Maxillofacial Suregry, Virtual Planning, 3d Printer, Surgical Guide

Cerrahi Öncesi Açlık Sürelerine Göre Bulantı Ve/veya Kusma Semptomlarının Değerlendirilmesi

Uzman Hamide Şişman - Doç.Dr. Sevban Arslan - Uzman Refiye Özgen - Uzman Dudu Alptekin - Uzman Derya Gezer - Uzman Esma Gökçe - Arş.Gör. Sevgi Deniz - Uzman Şeyma Yurtsever

ÖZ

Amaç: Son güncel rehberlere göre hastalar ameliyat öncesi berrak sıvıları, 2 saate kadar, katı gıdaları 4-6 saate kadar, normal bir öğün ise 8 saate kadar alabilmektedir. Rehberde bu şekilde önermesine rağmen klinikte hastalar rutin olarak gece yarısından sonra aç bırakılmaktadır. Bu çalışma erişkinlerde açlık sürelerine göre ameliyat sonrası bulantı ve/veya kusma semptomlarının ve hastaların hissettiği açlık susuzluk durumunun değerlendirilmesi ve bu konuya dikkat çekilmesi amacıyla planlandı. **Materyal, Metod:** Prospektif ve tanımlayıcı olan çalışma, 1 Ocak-15 Nisan tarihleri arasında Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Genel Cerrahi Servisi'ne yatan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 187 hasta ile yürütülmüştür. Araştırma için kurum etik kurul onayı ve kurum izni alınmıştır. Araştırmada toplanan veriler Statistical Package for the Social Science (SPSS) 21 paket programında değerlendirildi. **Bulgular:** Yaş ortalaması 48,6 olan 187 hastanın %56,1'i kadın olup, tanılarına baktığımızda hastaların %42,2'sinin kanser tanısı aldığı, cerrahi türünün ise en fazla %57,8 oranı ile gastrointestinal sistem cerrahisi oluşturmaktadır. Hastaların son katı beslenme zamanı ile cerrahiye kadar geçen süre ortalaması 15,3 saat, son sıvı alımı ile cerrahiye kadar geçen süre ortalaması 12,5 saattir. Hastanın ameliyat sonrası ilk beslenmeye kadar geçen süre ortalaması 15 saattir. Ameliyat öncesi son katı beslenme zamanı ile ameliyat sonrası 0. 2. 4. 8. ve 24. saatlerinde elde edilen bulantı puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlılık bulunmamıştır (sırasıyla p=0,17, p=0,57, p=0,15, p=0,60). Ameliyat öncesi son sıvı beslenme zamanı ile ameliyat sonrası 2. 4. 8. ve 24.saatlerinde elde edilen bulantı puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlılık bulunmuştur (sırasıyla p=0,01, p=0,00, p=0,00, p=0,00). **Sonuç:** Ameliyat öncesi açlık sürelerine bakıldığında planlı ameliyatlarda standart saat 24:00 sonrası açlık politikasının benimsendiği ve önerilere göre ameliyat öncesi açlık süreleri oldukça uzun bulunmuştur. Ameliyat öncesi son sıvı alımı ile cerrahiye kadar geçen süre ortalamasının bulantı kusma puanlarının artmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Açlık Süresi, Bulantı, Kusma.

Evaluation of Fertilization and / or Deficiency Symptoms by Operating Periods Before Surgery

Abstract

Purpose: According to the latest guidelines, patients can have clear liquids before surgery, up to 2 hours, solid foods up to 4-6 hours, and a normal meal up to 8 hours. Patients are routinely fasted after midnight in the clinic, although this is not recommended in the guide. This study was planned in order to evaluate the symptoms of postoperative nausea and / or vomiting according to the duration of fasting in adults and the hunger thirst condition felt by the patients and to draw attention to this issue. **Material and Method:** This prospective and descriptive study was conducted with 187 patients who were admitted to Balcalı Hospital General Surgery Service of Çukurova University Medical Faculty between January 1st and April 15th and accepted to participate in the research. Institutional ethics committee approval and institutional permission were obtained for the

research. Data collected in the study were evaluated in the statistical package for the social science (SPSS) 21 package program. Findings: Of the 187 patients with an average age of 48.6, 56.1% were female and 42.2% of the patients were diagnosed with cancer while the surgical patients were diagnosed with gastrointestinal system surgery with a maximum of 57.8%. The mean time from the last feeding time of the patients to the surgery is 15.3 hours and the average time from the last fluid intake to the surgery is 12.5 hours. The average time from patient to first feeding after surgery is 15 hours. There was no statistically significant difference between the mean preoperative nausea time and postoperative nausea scores obtained at 0, 2, 4, 8, and 24 hours ($p = 0,17$, $p = 0,57$, $p = 0,15$, $p = 0,60$). There was statistically significant difference between the mean preoperative nausea time and postoperative nausea scores obtained at postoperative 2nd, 4th, 8th and 24th hours ($p = 0,01$, $p = 0,00$, $p = 0,00$, $p = 0,00$). Conclusion: According to preoperative preoperative fasting times, preoperative fasting periods were found to be quite long, according to the recommendation that fasting policy is adopted after 24 hours of standard hours in planned operations. It was concluded that the mean time to last surgical drainage to surgery was effective in increasing nausea and vomiting scores before surgery.

Keywords: Surgery, Fasting Time, Nausea, Vomiting.

Cerrahi Süreçte Çocuk Hastaya Yaklaşım

Doç.Dr. Sevban Arslan* - Arş.Gör. Pınar Kara** - Doç.Dr. Evşen Nazik***

ÖZ

Çocuk için hastalık ve hastaneye yatma korkutucu ve rahatsız edici bir deneyimdir. Hastanede yatan çocuk hastalığın yanısıra tedavilerin yan etkileri, ağrılı işlemler, ailesinden, oyun arkadaşlarından, okul çevresinden ayrılmanın verdiği zorlukla mücadele etmektedir. Çocuklarda cerrahi süreç, kendileri ve aileleri için çoğunlukla stresi yükü oluşturmaktadır. Dolayısıyla hemşire aile ve çocuğun fiziksel, zihinsel ve psikososyal yönden sağlığını koruma, geliştirme, hastalık durumunda iyileştirmeye yönelik kapsamlı hemşirelik bakımının yanında erişkinden farklı fizyolojik ve psikolojik özellikleri olduğunu, hastalığı algılama ve hastalığa tepkisinin yaşı ve gelişimsel özelliklerine göre farklılık gösterdiğini bilmelidir. Çocuklarda ameliyat öncesi hemşirelik yaklaşımının amacı, çocuğu fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden mümkün olabilecek en üst düzeyde ameliyata hazırlamaktır. Bu süreçte hemşire, çocuk ve ailenin gereksinimlerini belirleyerek giderilmesine yönelik girişimlerin planlaması ve uygulamasından sorumludur. Ameliyat sonrası dönemde, hastanın durumuna ve geçirdikleri ameliyat tipine göre en erken dönemde ayağa kaldırılması önemlidir. Ayrıca ağrının tanınması ve uygun girişimlerin yapılması iyileşme süresi kısaltarak hastanede kalış süresini azaltmakta ve çocuğun psikososyal iyilik halini desteklemektedir. Cerrahi işlem sürecinin öncesine ve sonrasına ebeveynler ne kadar iyi hazırlanır, yeterli bilgiye sahip olursa, çocuğa o kadar çok yardımcı olabileceğinden; anne-babanın çocukla birlikte eğitimi, hastane ve ameliyathane tanıtımının yapılması önemlidir. Tanıtımın, bir saatten uzun sürmemesine, ameliyatın tipi, ameliyat öncesi testler (kan, röntgen) ve gerekli hazırlıklar, ameliyat sonrası deneyimler (örn; pansuman, dikiş, hareket kısıtlılığı) hakkında bilgi verilmelidir. Bireylere soru sorma fırsatı tanınmalı, cevapların açık ve doğru olmasına dikkat edilmeli, bilgilerin anlaşılıp anlaşılmadığı ve baş etme becerileri değerlendirilmelidir. Terapötik hemşire-hasta ilişkisiyle empati kurarak bütüncül ve çözüm odaklı yaklaşmalıdır. Hastaneye gelmek ya da yatarak tedavi olmak çocuklarda olası bir kriz yaratmaktadır. Bu nedenle çocuk hastaya yaklaşım önem taşımaktadır. Sağlıklı toplum ve sağlıklı nesillerin devamı için çocukların sağlığının korunması, sürdürülmesi ve geliştirilmene yönelik atılacak her adım başta hemşireler olmak üzere bütün sağlık profesyonellerinin birincil sorumlulukları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Çocuk, Hemşirelik, Hemşirelik Yaklaşımı

* Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği ABD, Adana, Türkiye

** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Niğde, Türkiye. (Sunum Pınar KARA tarafından yapılmıştır)

*** Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Adana, Türkiye

Çocuk Cerrahisi Kliniğinde Floroskopinin Kullanımı: Klinik Deneyimimiz

Dr. Öğr.Üyesi Hikmet Zeytun - Dr. Öğr.Üyesi Erol Basuguy

ÖZ

Amaç Floroskopi, özellikle çocukluk yaş grubunda gastrointestinal ve üriner sistemin kongenital ve edinsel hastalıkların tanı ve tedavisinde sıklıkla kullanılan bir görüntüleme yöntemidir. Bu nedenle Çocuk Cerrahisi Kliniği bünyesinde bulunması bazı avantajları sunmaktadır. Bu çalışmada kliniğimizde son bir yıl içerisinde floroskopi eşliğinde uyguladığımız, tanıs ve tedavi amaçlı işlemleri sunmayı amaçladık. Materyal Metod Dicle Üniversitesi Çocuk Cerrahisi ve Çocuk Ürolojisi Kliniğinde Mart 2017- Mart 2018 yılları arasında kliniğimizde bulunan floroskopi eşliğinde yapılan işlemleri inceledik. Bulgular: Kliniğimiz bünyesinde bulunan floroskopi eşliğinde bir yıl içerisinde toplam 226 hastaya işlem uygulandı. Bu hastaların 142 (62%)'sine invaginasyon nedeniyle floroskopi eşliğinde redüksiyon uygulandı. 135 (95%)' hastada redüksiyon sağlanırken sadece 7 (5%) hastada ameliyat gerekti. 23 (10%) hastada geçici ve erken enteral beslenme için floroskopi eşliğinde nazojejunal kater yerleştirilip hastaların beslenmesi sağlandı. 22 (9%) hastaya hirschsprung ön tanısıyla, 8 (4%) hastaya atrezi ön tanısıyla kontrastlı kolon grafisi çekildi. 7 (3%) hastada intestinal obstrüksiyon nedeniyle pasaj grafisi çekildi. Özefagus atrezi ön tanısıyla 6 (2,5%) hastaya özofagografi, anal atrezisi olan 5 (2%) hastaya invertogram çekilerek atrezinin tipi belirlendi. 8(4%) hastada vezikoüretretral reflü ve posteriorüretretral valv nedeniyle voiding sistoüretrografi ve 3(%1) hastada üretral darlık nedeniyle retrograd üretrografi çekildi. Bir (0,5%) hastada anterograd pyelografi ve 1(0,5%) hastada pankreatik psedokist nedeniyle poş grafisi çekildi. Sonuç Floroskopi, çocuk cerrahisi kliniğinde sık kullanılan bir görüntüleme yöntemidir. Floroskopik işlemin her aşamasının gözlenmesi doğru tanı ve tedavide bizlere yol göstermektedir. Bu nedenle özellikle 3.basamak sağlık kuruluşlarının Çocuk cerrahisi kliniğinde de, uygun koşulların sağlandığı çocuk cerrahisi kliniklerinde floroskopinin bulunmasını önermekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Floroskopi, Teşhis, Tedavi, Çocuk

Use of Fluoroscopy in The Pediatric Surgery Clinic: Our Clinical Experience

Abstract

Aim Fluoroscopy is a commonly used imaging modality in the diagnosis and treatment of congenital and acquired diseases of the gastrointestinal and urinary system, especially in childhood age group. For this reason, the presence in the Department of Pediatric Surgery offers some advantages. In this study, we aimed to present diagnostic and therapeutic procedures that we have performed in our clinic in the last year in conjunction with fluoroscopy. Material Method We have reviewed the transactions under fluoroscopy from March 2017 to March 2018 in Dicle University Pediatric Surgery and Pediatric Urology Clinic. Results The transaction is applied to a total of 226 patients within one year in the fluoroscopy situated in our clinic. 142 (62%) of these patients underwent fluoroscopy-assisted reduction for invagination. While 135 (95%) patients were treated with reduction, only 7 (5%) patients required surgery. The nasojejunal catheter were placed on twenty-three (10%) patients in conjunction with fluoroscopy for transient and early enteral feeding and the patients were fed. The contrast colonography was performed to 22 (9%) patients with the preliminary diagnosis of hirschsprung and to 8 (4%) patients with the preliminary diagnosis of atresia. The passage radiography underwent to 7 (3%) patients due to intestinal obstruction. The

type of atresia was determined by drawing an oesophagography in 6 (2.5%) patients with the preliminary diagnosis of esophageal atresia and by drawing an invertography 5 (2%) patients with the preliminary diagnosis of anal atresia. The voiding cystoureterography was filmed due to vesicoureteral reflux and posterior urethral valve in 8 (4%) patients and retrograde urethrography was filmed due to urethral stricture in 3 (1%) patients. One (0.5%) patient had anterograd pyelography and 1 (0.5%) patient had pouch-graphy due to pancreatic pseudocyst. Conclusion Fluoroscopy is a common imaging modality in pediatric surgery clinics. Observation of each stage of the fluoroscopic procedure leads us to the correct diagnosis and treatment. For this reason, we recommend the presence of fluoroscopy, especially in third-line pediatric surgery clinics, when appropriate conditions are met

Keywords: Fluoroscopy, Diagnosis, Treatment, Child

Çocuk Hastalarda Multidisipliner Diş Hekimliği Tedavilerinde Kullanılan Davranış Yönlendirme Teknikleri

Dr. Öğr.Üyesi Ebru Delikan - Dr. Öğr.Üyesi Seçkin Aksu - Dr. Öğr.Üyesi Seçil Çalışkan

ÖZ

Diş hekimliğinde çocuk hastalarda sıklıkla multidisipliner tedavi gereksinimleri olmaktadır. Çocuk diş hekimliği kapsamında yapılan tedavilerde, ortodonti, ağız diş ve çene cerrahisi ve bazı durumlarda da protetik diş tedavisi anabilim dalları tedavi protokolüne dahil olabilmektedir. Özellikle çocuklarda diş tedavileri sırasında sıklıkla karşılaşılan ve evrensel bir sorun olarak kabul edilen dental anksiyete ve korku, yoğun ama geçici bir kaygı durumudur. Oluşan korku ve kaygıyı azaltmak, hastada kalıcı davranış değişimi sağlamak, hekim-çocuk ilişkisini kurmak, pozitif geri bildirim almak, hastaya iyi bir ağız sağlığının önemini kavratmak ve kaliteli diş hekimliği hizmeti vermek için davranış yönlendirme tekniklerine sıklıkla başvurulmaktadır. Davranış yönlendirme teknikleri farmakolojik ve farmakolojik olmayan olmak üzere iki kategoride sınıflandırılmaktadır. Farmakolojik olmayan teknikler; iletişim esasına dayalı ve fiziki kısıtlama esasına dayalı olarak iki grupta incelenmektedir. İletişim esasına dayalı teknikler; ses kontrolü, sözsüz iletişim, anlat göster uygula, pozitif destekleme, ilgiyi dağıtma, ebeveyn varlığı yokluğu ve modellemedir. Fiziki kısıtlama esasına dayalı yöntemler ise ağzın elle örtülmesi ve çocuğun sabitlenmesi teknikleridir. Sedasyon ve genel anestezi uygulamaları ise farmakolojik davranış yönlendirme teknikleri sınıfına girmektedir. Diş hekiminin tutumu çocuğun dental tedavideki davranışını etkileyen önemli bir faktördür. Çocuklarda dental korkuyu gidermek, aynı zamanda ileri ki yıllarda onların diş hekimine karşı tutumunu ve tedavilerini olumlu yönde etkileyeceğinden oldukça önem arz etmektedir. Bu sunumun amacı çocuk hastalara tedavi sağlayan, farklı diş hekimliği alanlarında kullanılan davranış yönlendirme tekniklerinin önemini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Diş Hekimliği, Davranış Yönlendirme Teknikleri, Dental Anksiyete

Behavioral Management Techniques Used in Multidisciplinary Dentistry Treatments in Pediatric Patients

Abstract

In dentistry, children often have multidisciplinary dental treatment needs. Orthodontics, Oral and Maxillofacial Surgery, and in some cases Prosthetic Dentistry can be included in the treatment protocol for Pediatric Dentistry treatments. Dental anxiety and fear, often encountered in children during dental treatment and these are intense but temporary problems. Behavior management techniques are frequently used to reduce fear and anxiety, to ensure permanent behavioral change in the patient, establish a dentist-child relationship, receive positive feedback, make the patient aware of the importance of good oral health care and to provide a high qualified dental treatments. Behavior management techniques are classified into two categories; pharmacological and non-pharmacological. Nonpharmacological techniques; based on the principle of communication and physical restraint. The communication techniques are based on; voice control, non-verbal communication, tell show do, positive support, distraction, absence/presence of parent and modeling. Physical restraint methods are hand over mouth and immobilisation. Sedation and general anesthesia applications are pharmacological behavior orientation techniques. The attitude of the dentist is an important factor affecting the behavior of the child during dental treatment. Dissolving dental anxiety in children is very important because this will positively affect childrens'

attitude to their dentists in following years. The purpose of this presentation is to demonstrate the importance of behavior management techniques used in different dentistry departments to provide the dental treatment in children.

Keywords: Dentistry, Behavioral Management Techniques, Dental Anxiety

Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesi Merkez Laboratuvar Hizmetlerine Göçün Etkisi: Suriyeli Sığınmacılarla Güçlükler ve Kolaylıklar

Öğr.Gör. Gülçin Dağlıoğlu - Doç.Dr. Özlem Görüroğlu Öztürk - Doç.Dr. Filiz Kibar - Doç.Dr. Salih Çetiner - Arş.Gör.Dr. Nevin Yılmaz - Prof.Dr. Tamer C. İnal - Prof.Dr. Akgün Yaman

ÖZ

Amaç ve Kapsam Komşu ülke Suriye’de yaşanan çatışmalar, iç karışıklık, savaş ve şiddet sığınmacı göçüne yol açmıştır. Özellikle ülkemizin güney bölgeleri bu sınır komşuluğundan dolayı Suriyeli sığınmacıların akınına uğramıştır. Dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de sağlık hizmeti göçmenlerin temel ihtiyaçları arasındadır. Üçüncü basamak sağlık kuruluşu olan Çukurova Üniversitesi Balcalı Hastanesi ve hastanemiz merkez laboratuvarı da (ÇÜBH-ML) bu göçün getirdiği sığınmacı hastaların sağlık sorunlarında çözüm ortağı olmuştur. Çalışmamızdaki amaç öncelikle ÇÜBH-ML olarak, verdiğimiz hizmet oranlarını birimlere göre belirlemektir. Bununla birlikte laboratuvara başvuran sığınmacı ve test sayısı ile oranlarını irdeleyerek iş yükü dağılımını ortaya koymaktır. Ayrıca bu hizmetler sunulurken karşılaşılan güçlükler üzerinde de durmayı amaçlamaktayız. Materyal ve Yöntem Çalışmamızda ÇÜBH-ML Laboratuvar Bilgi Yönetim Sistemi (LBYS) verileri retrospektif olarak incelenmiştir. Hastanemiz merkez laboratuvarı, 2012 yılından bu yana Suriyeli sığınmacı kabul etmektedir. Bu çalışmada 2012-2017 zaman aralığındaki LBYS verileri incelendi. Acil laboratuvar test sayıları ve oranları birimlere göre belirlendi. Bulgular Laboratuvar acil bölümümüzde acil biyokimya, hemogram, koagülasyon, sedimentasyon, mikrobiyoloji birimleri yer almaktadır. Acil bölümümüzde belirlenen süreç içerisinde sığınmacılara ait toplam 1.205.556 test çalışılmıştır. Birimlere göre dağılımına baktığımızda en fazla test sayısı acil hemogram biriminde (674.495 test), ikinci sırada acil biyokimya birimi (488.296 test) yer almaktadır. Laboratuvar toplam acil test sayısı (13.597.991) olup; yine en çok acil hemogram biriminde (25.245.324 test), ikinci sırada acil biyokimya biriminde 11.496.861 test çalışılmıştır. Acil birimlerimizdeki oranlar da belirlenmiştir. Suriyeli sığınmacılara verilen acil laboratuvar hizmeti içerisindeki testlerin oranı %8.9 (1.205.556/13.597.991), acil hemogram birimi için bu oran %2.6 (674.495/25.245.324), acil biyokimya biriminde oran %4.2 (488.296/11.496.861) olarak belirlenmiştir. Tartışma Bu veriler ışığında acil laboratuvar bölümünde bile Suriyeli sığınmacılara verdiğimiz hizmetler azımsanmayacak orandadır. Acil laboratuvarımızın en yoğun birimleri olan acil biyokimya ve hemogram ünitesinde sığınmacıların yoğunlaştığı görülmektedir. Sığınmacılar sevk zincirine uyarak hastanemizden ve laboratuvarımızdan ücretsiz hizmet alabilmektedirler. Sevk zincir sistemi uygulanmamış olsaydı bu oranların çok daha fazla olabileceği öngörülmektedir. Bu çalışmamız sırasında LBYS’de veriler elde edilirken, Suriyeli hastaların verilerinin oluşturulmasında tanımlayıcı kriterlerin oluşturulması gerektiği sonucuna da varılmıştır. Sığınmacıların yaş, cinsiyet, doğum yeri gibi demografik verileriyle hastalık tanıları ve takip verileri LBYS’de yapılacak düzenlemelerle daha net ortaya konulabilecektir. Elde edeceğimiz yaş, cinsiyet, hastalık dağılımlarına göre önlenebilecek hastalıklara (bulaşıcı hastalıklar, beslenme bozuklukları vb) yani koruyucu sağlık hizmetleri açısından gerekli tedbirlerin alınması noktasında yol gösterici olabileceğimizi düşünmekteyiz. Gerek kronik gerekse metabolik hastalıklarda erken tanı, tedavi ve takipte laboratuvar hizmetlerine kolay erişimle birlikte yaşam kalitelerine pozitif katkı sağlanacağını öngörmekteyiz. Sığınmacılara laboratuvar hizmeti verilirken karşılaşılan güçlükler de mevcut olup, özellikle dil sorunu bunların başında yer almaktadır. Bu konuda dil bilen personellerden yardım alınarak problem aşılmasına çalışılmakla birlikte görevlendirilecek tercümanlarla bu sorunun çözümüne gidilmesi gerekmektedir. Özellikle poliklinikten laboratuvar hizmetlerine başvuran sığınmacıların bu hizmetlere daha kolay ulaşmalarına yönelik, kayıt kan alma birimleri başta olmak üzere test sonuç raporlarına kadar, sağlıklı hizmet ve iletişim ortamının sağlanması üzerinde gerekli düzenlemelere de dikkat çekmeyi hedeflemekteyiz. Kaynaklar 1.Savaş, Göç ve Sağlık ISBN 978-

605-9665-01-8 Şubat 2016, Ankara Türk Tabipleri Birliği Yayınları. 2.Korkmaz, A. Ç. (2014). Sığınmacıların Sağlık ve Hemşirelik Hizmetlerine Yarattığı Sorunlar. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 1, 37-42. 3.Çalışkan, C. & Özcebe, H. (2013). Afetlerde Enfeksiyon Hastalıkları Salgınları ve Kontrol Önlemleri. TAF Preventive Medicine Bulletine, 12(5), s. 583-588. 4.Karadağ, Ö. & Altıntaş, K. H. (2010). Mülteciler ve Sağlık. TAF Preventive Medicine Bulletine, 9(1), 55-62. 5.Toksabay, B. (2010). The Health Right of Refugees in Turkey. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Sığınmacı, Laboratuvar, Test

Demansı Olmayan Yaşlı Parkinson Hastalarında Kognisyon ve Günlük Yaşam Aktiviteleri Arasındaki İlişki

Dr. Öğr.Üyesi Aydın Çağaç - Doç.Dr. Levent Ediz

ÖZ

Parkinson hastalığı (PH) olan hastaların çoğu, tanı anında kognitif kusurlara sahiptir. Bu çalışmanın amacı Demansı bulunmayan PH li hastalarda bilişsel bozuklukların fonksiyonel önemini belirlemek idi. Çalışmaya demansı olmayan 24 PH hastası alındı. Tüm denekler, Mattis Demans Derecelendirme Ölçeği-2 (MDDÖ-2) ve Mini - Ruhsal Durum Anketi (MRDA) ile değerlendirildi. Günlük yaşam aktivitelerindeki fonksiyon bozukluğu, Alzheimer Hastalığı Kooperatif Çalışmasının- Günlük Yaşam Aktiviteleri (AHKÇ - GYA) Envanteri kullanılarak tespit edildi. MDDÖ- 2 ve MRDA da tespit edilen kognitif bozukluğun GYA fonksiyonu üzerindeki etkisini tüm kohortta ve karşılanmamış bireylerin alt kümelerinde değerlendirilmiştir. Değişkenler için düzeltme yapıldıktan sonra, MDDÖ - 2 ile ölçülen biliş, tüm kohortta GYA fonksiyonu ile kuvvetle ilişkiliydi (kısmi korelasyon katsayısı = 0.52, P <0.001). MDDÖ - 2, özellikle hafif GYA bozukluğu derecelerini saptamada MRDA' dan anlamlı olarak daha doğruydı. Demansı olmayan PH hastalarında bile kognisyon, GYA fonksiyonundaki bozulma ile ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Parkinson Hastalığı, Bilişsel Fonksiyonlar

Relationship Between Cognition and Activities of Daily Living in Elderly Parkinson's Patients Without Dementia

Abstract

Most patients with Parkinson's disease (PD) have cognitive deficits at the time of diagnosis. The aim of this study was to determine the functional significance of cognitive impairment in patients with PHD who had no dementia. 24 PD patients without dementia were included. All subjects were assessed using the Mattis Dementia Rating Scale-2 (MDRS-2) and Mini-Mental State Questionnaire (MRDA). The dysfunction in daily living activities was determined using the Alzheimer's Disease Cooperative Study-Daily Living Activities (AHKÇ-GYA) Inventory. The effect of the detected cognitive impairment on GIA function in both MDRS-2 and MRDA was assessed in the entire cohort and in sub-groups of unmet patients. After adjustment for variables, the cognition measured by MDRS - 2 was strongly related to the GIA function in the whole cohort (partial correlation coefficient = 0.52, P <0.001). MDRS - 2 was significantly more accurate than MRDA in detecting grades of mild GIA impairment. Even in non-demented PH patients, cognition is associated with deterioration in GIA function.

Keywords: Parkinson Disease, Cognitive Functions

Diabetik Hastalarda Herb-İlaç Etkileşimlerinin Farkındalığının ve Herbal İçecek Kullanımlarının Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Duygun Altıntaş Aykan

ÖZ

GİRİŞ: Diabetes mellitus, sağlık ve yaşam kalitesi üzerinde önemli etkilere sahip olan kronik bir metabolik hastalıktır. Tıbbi tedavide çeşitli antidiabetik ilaçlar uygulanmaktadır, ancak ikincil komplikasyonlar ve yan etkiler geleneksel terapötik yaklaşımlarda kısıtlamaya yol açmaktadır. Potansiyel antidiabetik aktiviteleri olan bitkisel ürünler diabetik hastalar tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Bu çalışma, diabetik hastalarda potansiyel herb-ilaç etkileşimlerinin farkındalığını ve bitkisel içeceklerin kullanımlarını tanımlamak için yapılmıştır. **YÖNTEM:** Bu çalışma, tip 2 diabetes mellituslu 82 hastadan oluşan kesitsel bir çalışmadır. Herbal tüketimi ile ilgili veriler, katılımcıların cevapladığı anket uygulamasıyla elde edildi. Katılımcıların klinik kayıtları, eş zamanlı tıbbi durumlar ve reçeteli antidiabetik ajanlar gibi klinik veriler, katılımcıların tıbbi kayıtlarından sağlandı. **BULGULAR:** Diabetik hastaların %82.9'u düzenli olarak herbal kullandığını bildirdi. Diabetik hastalar arasında en çok tüketilen bitkisel içeceklerin nane çayı (% 43.9), tarçın (% 18.3), kekik çayı (% 18.3) ve kuşburnu çayı (% 17.1) olduğu saptandı. Bu ürünleri tüketmenin temel nedeni, bitkilerden elde edilen sağlık yararları ve iyilik hali olarak bildirildi (% 47,6). Katılımcıların % 85.4'ü potansiyel herb-ilaç etkileşimlerinden doğacak yan etkilerin farkında değildi. **SONUÇ:** Bu çalışma, hipoglisemik etki gösteren herbal ürünlerin diabetik hastalar tarafından sıklıkla kullanıldığını göstermektedir. Nananin fenolik bileşikleri ve antioksidan aktiviteleri antidiabetik özellik taşımaktadır. Tarçın, insülin reseptörünün fosforilasyonunu aktive eder, glikoz taşıyıcısı-4 reseptörünü ve glikojen sentezini artırır, amilaz ve glukozidazı inhibe eder ve insülin duyarlılığını düzenler. Kekik, fenolik bileşenlerine bağlı olarak anti-inflamatuar etkilere sahiptir. Kuşburnu, antidiabetik etkide yeni bir mekanizma olan pankreatik β -hücreleri üzerine büyüme faktörü gibi davranır. Antidiabetik aktiviteyi indükleyen herballerin biyoaktif moleküllerini ileri fitokimyasal araştırmalarla tanımlamak gerekmektedir. Ayrıca, hekimler yan etkileri en aza indirmek için olası herb-ilaç etkileşimlerinin farkında olmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: Herbal; Diabetes Mellitus; Antidiabetik İlaçlar

Evaluation of The Awareness of Herb-Drug Interactions and Herbal Beverage Use in Diabetic Patients

Abstract

INTRODUCTION: Diabetes mellitus is a chronic metabolic disease that has a remarkable influence on the health and quality of life. Several antidiabetic drugs have been administered in medical practices; however, secondary complications and side effects are the main restriction of conventional therapeutic approaches. The herbal products with potential antidiabetic activities are widely used by the diabetic patients. This study was conducted to describe the awareness of potential herb-drug interactions and the use of herbal beverages in diabetic patients. **METHODS:** This is a cross-sectional study including 82 patients with type 2 diabetes mellitus. Data regarding consumption of herbals were collected using a self-administered questionnaire. Clinical data, such as participants' clinical diagnosis, concomitant medical conditions, and prescription antidiabetic agents were collected from participants' medical records. **RESULTS:** The regular use of herbal

products was reported by 82.9% of diabetic patients. We found that the most common consumed herbal beverages among diabetic patients were peppermint tea (43.9%), cinnamon (18.3%), thyme tea (18.3%) and rosahip tea (17.1%). The main reason of consuming these products was reported as the health benefits and wellness achieving from plants (47.6%). Among participants 85.4% of them were not aware of the potential adverse herb-drug interactions. CONCLUSIONS: This study confirmed that the medicinal plants with hypoglycemic effects were frequently used by diabetic patients. Phenolic compounds and antioxidant activities of peppermint show antidiabetic property. Cinnamon activates the phosphorylation of insulin receptor, increases glucose transporter-4 receptor and glucogen synthesis, inhibits amylase and glucosidase, and improves insulin sensitivity. Thyme has anti-inflammatory effects regarding its phenolic compounds. Rosahip acts as a growth factor for pancreatic β -cell line, providing a novel mechanism in antidiabetic effect. Phytochemical investigation is recommended to identify the bioactive molecules of herbals in inducing antidiabetic activity. Further, general practitioners need to be aware of herbal-drug interactions for minimizing adverse reactions.

Keywords: Herbals; Diabetes Mellitus; Antidiabetic Drugs

Diş Hekimliği Fakültesine Başvuran Hastalarda Periodontal Durum, Ağız Bakım ve Beslenme Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Nazan Koçak

ÖZ

Amaç: Periodontal durumun bilinmesi, gerekli tedavi girişimlerinin planlanması için önemlidir. Bu kesitsel araştırmada, Mersin Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'ne başvuran hastaların klinik periodontal durumlarının belirlenmesi ve demografik verileri (yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, sosyoekonomik durum), sigara kullanımı ile birlikte ağız bakımı ve beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntemler:** Çalışmaya katılan hastalara demografik özellikleri, ağız bakımı ve beslenme alışkanlıkları ile ilgili bilgi toplamak amacıyla, soru-cevap şeklinde yapılandırılmış anket uygulandı. Anket sorularıyla; çalışmaya katılan bireylerin sosyoekonomik durumu, öğrenim durumu, sigara kullanımı, sistemik problemleri, diş hekimi ziyareti, ağız bakımı alışkanlıkları ve beslenme alışkanlıklarını içeren veriler elde edildi. Araştırmaya alınan tüm hastaların plak indeksi ve gingival indeksi değerleri ölçüldü. Toplanan bilgiler istatistiksel olarak analiz edildi. **Bulgular:** Gingival durumlarına göre hastaların %25'inde sağlıklı diş eti, %75'inde hafif, orta ve ileri derecede inflamasyon saptandı. Bakteriyel plak yönünden ise, %16,3 oranında bireyde plak bulunmamakta, %83,7 oranında bireyde ise ince biyofilm, orta seviyede yumuşak birikinti ve diş eti kenarı ve cepte kalın birikinti olduğu tespit edilmiştir. Bireylerin öğrenim durumları ile gingival indeks ($p=0,04$) ve plak indeksi ($p<0,01$) parametreleri arasında negatif korelasyon olduğu bulundu. Fırçalama sıklığı ile gingival indeks ($p=0,026$) ve plak indeksi parametreleri ($p<0,01$) arasında negatif bir korelasyon gözlenmiştir. İçilen sigara adeti ile gingival indeks ($p=0,039$) ve plak indeksi ($p=0,017$) parametreleri arasında pozitif korelasyon olduğu bulundu. Ayrıca, şekerli gıda ve içecek tüketim sıklığı ile gingival indeks ($p=0,567$) ve plak indeksi $p<0,01$ parametreleri arasında da pozitif bir korelasyon gözlenmiştir. **Sonuç:** Anket sorularına verilen yanıtlar doğrultusunda bireylerin etkin ağız bakımı yapmadıkları anlaşılmıştır. Çalışmamızın bulgularına göre diş hekimliği fakültesine tedavi amacıyla başvuran hastaların periodontal tedaviye ve ağız bakımı eğitimine gereksinimi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Periodontal Durum, Ağız Sağlığı, Ağız Hijyeni

Evaluating The Periodontal Status, Oral Hygiene and Nutrition Habits Among Dental Patients

Abstract

Objective: The periodontal status is important for treatment planning. The aim of this cross-sectional study was to determine the periodontal status and to explore the relationship between demographic data (age, gender, education, socioeconomic status), smoking, oral hygiene and nutrition habits of subjects who attended Mersin University School of Dentistry. **Methods:** All subjects were interviewed with a structured questionnaire. Gender, educational status, socioeconomic status, smoking habits, systemic problems, dental – visit frequency, oral hygiene habits and nutrition habits were recorded using this questionnaire. The periodontal status was evaluated by plaque and gingival indexes. Data were analyzed using a statistical program. **Results:** When gingival status were investigated, 25% of the patients had healthy gingiva, and 75% had mild, moderate and severe inflammation. When evaluated in terms of bacterial plaque, 16.3% of the individuals were found to have no plaque, 83.7% of the subjects had fine biofilm, moderate soft

deposits and thickened deposits in gingival margin and pocket. There were negative correlations between the education level of individuals and gingival index ($p = 0.04$) and plaque index ($p < 0.01$) parameters. Negative correlations were observed between brushing frequency and gingival index ($p = 0,026$) and plaque index parameters ($p < 0,01$). There were positive correlations between the number of smoking cigarettes and gingival index ($p = 0.039$) and plaque index ($p = 0.017$) parameters. Also, positive correlations were observed between the consumption frequency of sugary food and beverage and gingival index ($p = 0,567$) and plaque index $p < 0,01$ parameters. Conclusion: According to our results, subjects showed poor periodontal health and a lack of oral hygiene habits. Our results showed an extremely high demand for periodontal health service programs. The present study indicates a need for oral health promotion including health education along with oral healthcare service provision.

Keywords: Periodontal Diseases, Oral Health, Oral Hygiene

Diş Hekimliğinde Robotik Uygulamalar: Bir Literatür Derlemesi

Prof.Dr. Gülfem Ergün - Dr. Öğr.Üyesi Ayşe Seda Ataol - Arş.Gör. Bahar Tekli

ÖZ

Giriş: Robotlar, manuel operasyonların kısıtlamalarını elimine etmek ve tıp alanındaki cerrahi operasyonların stabilitesini arttırmak için kullanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, diş hekimliğinde robotik uygulamaların kullanımını gözden geçirmek ve bu konuyla ilgili genel gelişmeleri tartışmaktır. **Gereç ve Yöntem:** Çeşitli elektronik veri tabanları (PubMed, Cochrane Library, Google Scholar, Evidence Based Dentistry) ve elle arama, literatür taraması için kullanıldı. Bu araştırma Ocak 2005'ten Ocak 2018'e kadar yürütüldü. Tarama sonucunda, konuya ilişkin 117 adet çalışma bulundu. Yayınların özetlerini okuduktan sonra, bunlardan tıp ve diğer bilim dalları ile ilişkili olan 25'i elendi. Robotik diş hekimliği ile ilgili 92'si seçildi. **Bulgular:** Diş hekimliğinde robotların kullanımı, insan eli titremesini ortadan kaldırarak stabilize oluşturabilmeyi ve çeşitli tasarımda sensörler/harekete geçirme sistemleriyle yüksek hassasiyet gösterebilmeyi sağlamıştır. Böylece, yüksek doğruluk performansı elde etmeyi başarmıştır. **Sonuç:** Diş hekimliği robotik uygulamalar ile dijital dünyaya hızlı bir giriş yapmıştır. Bu gelişme, tedavi sürelerinin kısalmasına, diş hekiminin gösterdiği eforun azalmasına ve tedavi maliyetlerinin düşürülmesine büyük ölçüde katkı sağlamaktadır. Ancak halen, konvansiyonel tekniklere kıyasla birçok sınırlaması mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Dijital Diş Hekimliği; Robotik Diş Hekimliği; Nanoteknoloji; Nanorobotlar; Cad/cam; Gelecek

Robotic Applications in Dentistry: A Literature Review

Abstract

Introduction: Robots are being studied in order to eliminate the limitations of manuel operations and to improve the stability of surgical operations in the field of medicine. The aim of this study is to review the usage of robotic applications in dentistry and to discuss general developments related to this subject. **Materials and Methods:** Various electronic databases (PubMed, Cochrane Library, Google Scholar, Evidence Based Dentistry) and hand search were used for collecting articles on this subject. This research was conducted from January 2005 to January 2018. As a result of search, 117 studies related to this topic were found. After reading the summaries of the articles, 25 of them which were related to the medicine, and different sciences were excluded. 92 of them which were related to robotic dentistry were selected. **Results:** The usage of robots in dentistry has enabled stability by eliminating human hand shaking, and they have the ability to show high sensitivity with various designed sensors/action systems. Thus, it achieved high accuracy performance. **Conclusion:** Dentistry has made a rapid entry into the digital world with robotic applications. This development makes a great contribution to the reduction in the duration of treatment, the effort shown by the dentist and treatment cost. However, there are still many limitations when compared with conventional techniques.

Keywords: Digital Dentistry; Robotic Dentistry; Nanotechnology; Nanorobots; Cad/cam; Future

Diş Hekimliğinde Tamamlayıcı Bitkisel Tedaviler

Prof.Dr. Gülfem Ergün - Dr. Öğr.Üyesi Zeynep Şahin - Arş.Gör. İrem Kara

ÖZ

Giriş: Bitkiler, geçmişten günümüze kadar birçok hastalığın tedavisinde geleneksel bir yöntem olarak kullanılmıştır. Günümüzde modern tedavilere destekleyici bir tedavi yöntemi olan hastaya daha çok fayda sağlayacağı düşünülen bitkisel ilaçlar da alternatif tedavi yöntemleri olarak diş hekimliği alanına girmiştir. **Amaç:** Bu sunumun amacı, diş hekimliği alanındaki bitkisel tedavilerin modern bilimin ışığında kullanılabilirliğini irdeleyerek, alternatif tedavi yöntemlerinin klinik kullanım alanlarını araştırmaktır. **Gereç ve Yöntemler:** PubMed, Cochrane Library, Evidence-based Dentistry ve Google Scholar'da 2008-2018 yılları arasında yapılan taramada; bitkisel tedaviler, ağız sağlığı, diş hekimliği, sarı kantaron, meyan kökü, sumak, karadut, aloe vera ve bu anahtar kelimelerin farklı kombinasyonları kullanılarak 179 makaleye ulaşıldı. Ulaşılan bu yayınlardan özetlerin okunması sonrasında belirlenen limitler dahilinde antimikrobiyal, antiinflamatuvar, analjezik ve antiplak özelliklerinden herhangi birine sahip bitkilerle ilgili olan 33 makale konu kapsamı içinde incelenmeye uygun görüldü. **Bulgular:** İncelenen araştırmalarda diş hekimliğinde bitkisel tedavi uygulamalarında analjezik ve antiinflamatuvar özellikleri nedeniyle akut ağrıda sarı kantaron, antibakteriyel etkisiyle biyofilm oluşumunu azaltmak için sumak, avülse dişlerde taşıma ortamı olarak karadut, ağız ve diş enfeksiyonlarında karyojenik bakteriler ve perio patojenlere karşı antimikrobiyal özelliğiyle aloe vera ve meyan kökü kullanıldığı bildirilmiştir. **Sonuçlar:** Tamamlayıcı ve alternatif bitkisel tedavi uygulamalarının, diş hekimliğinde kullanımının yaygınlaşması amacıyla konuya ilişkin bilimsel çalışmaların desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bitkisel Tedaviler, Diş Hekimliği, Ağız Sağlığı, Tamamlayıcı Tedavi, Alternatif Tedavi

Complementary Herbal Treatments in Dentistry

Abstract

Introduction: Plants have been used as a traditional method in the treatment of many diseases from past to present day. Over the last few decades, herbal medicines, which are thought to be more beneficial to the patient as a treatment method to support modern treatments, have entered the field of dentistry as alternative treatment methods. **Objective:** The purpose of this presentation is to investigate the clinical uses of alternative therapies by examining the usefulness of herbal therapies in the field of dentistry in the light of modern science. **Materials and Methods:** In PubMed, Cochrane Library, Evidence-based Dentistry and Google Scholar scans conducted between 2008-2018; 179 articles which used different combinations of herbal medicines were obtained by using the key words; oral health, dentistry, hypericum perforatum, glycyrrhiza glabra, rhus, morus nigra, aloe vera. Thirty-three articles related to plants with any of the antimicrobial, antiinflammatory, analgesic and antiplaque properties within the limits were determined. After reading the summaries from these publications, 33 studies found as suitable for examination within the scope of the subject. **Results:** In the studies investigated, it has been found out that some herbs are used for treatment. Hypericum perforatum is used in acute pain due to analgesic and antiinflammatory properties in dentistry. By the same token, rhus is used to reduce biofilm formation with antibacterial effect, and morus nigra is used as transport medium in avulse teeth. Furthermore, aloe vera and

glycyrrhiza glabra are used with antimicrobial properties against perio pathogens. Conclusions: In order to use complementary and alternative herbal therapies in dentistry, scientific studies on the subject should be supported.

Keywords: Herbal Treatments, Dentistry, Oral Health, Complementary Treatment, Alternative Treatment

Diş Hekimliğinin Geleceğinde Nanoteknolojik Uygulamalar

Dr. Öğr.Üyesi Ayşe Seda Ataol - Prof.Dr. Gülfem Ergün

ÖZ

Nanoteknoloji; yapıların ve bileşenlerin nano ölçekli boyuttaki fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerine ilişkin bilim dalıdır. Bu bilim dalı, maddenin moleküler ve atomik seviyedeki kontrolünü sağlayarak, madde yapısının etkinliğinin düzenlenmesine olanak tanımaktadır. Atom ya da moleküllerin teker teker kontrol edilmesi ile fonksiyonel yapı oluşturulabilmesi fikrini temel almaktadır. Nanopartikülleri bilimsel olarak oldukça dikkat çekici yapan özellikleri, birçok fiziksel özelliği tanımlayan kritik boyutlardan çok daha küçük boyutlara sahip olmalarıdır. Nanoteknolojinin medikal uygulamaları yeni bir alan olan 'nanotıp'ı doğurmuştur. Nanoteknolojinin materyal bilimi ve biyoteknolojiye olan katkılarının yanı sıra, diş hekimliğine de katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Diş hekimliğinde nanoteknoloji; başarı oranları yüksek restoratif materyallerin geliştirilmesi, ağız sağlığı ile ilişkili tanı, tedavi ve terapötik yöntemlerin geliştirilmesi ve ağız sağlığının iyileştirilmesi konuları üzerine odaklanmıştır. Restoratif ya da girişimsel amaçlı nanomateryallerin kullanımı, lokal anestezi, dentin hassasiyeti, dişlerin yeniden konumlandırılması (ortodontik tedavi), kemik greft materyalleri, dental implantlar ve ağız kanserlerinin teşhis ve tedavisi gibi oldukça geniş kapsamlı bir alan nanoteknoloji kavramının diş hekimliğindeki uygulanma alanlarını oluşturmaktadır. Nano dişhekimliğindeki yeni gelişmeler, nanomateryal, doku mühendisliği ve nanorobotları içeren biyoteknoloji kullanımı oral sağlığın iyileştirilmesine büyük katkı sağlamayı vaat etmektedir. Nanoteknolojinin dişhekimliği üzerine etkisi güncel materyallerin kullanımı ile limitli olmasına karşın, hızla ilerleyen araştırmalar bugün mümkün görülmeyen gelecekte uygulanabilir olabileceğini ortaya koymaktadır. Dental bakımın; gelişmiş restoratif materyaller, yeni diagnostikler ve terapötikler ve farmakolojik yaklaşımlar ile geliştirilmesi ve kolaylaştırılması söz konusu olacaktır. Bu sunumun amacı; güncel gelişmeler ışığında diş hekimliğinde nanoteknoloji uygulamaları konusunda bilgi vermek ve diş hekimliği ile nanoteknoloji alanları arasındaki multidisipliner işbirliğini tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Nanoteknoloji; Diş Hekimliği; Nanodişhekimliği; Nanomateryaller

Nanotechnological Applications for The Future of Dentistry

Abstract

Nanotechnology is the area of science that deals with the physical, chemical and biological properties of the structures and components in the nanoscale dimension. This discipline makes the effectiveness of material structure regulate by providing control of material at the molecular and atomic level. It is based on the idea that functional structure can be formed by controlling atoms or molecules one by one. The properties that make nanoparticles scientifically are quite remarkable in that they have much smaller dimensions than the critical dimensions that define many physical properties. The medical applications of nanotechnology have led to a new field 'nanomedicine'. It is expected that nanotechnology will also contribute to dentistry as well as material science and biotechnology. Nanotechnology in dentistry focused on issues related to the development of restorative materials with high success rates, oral health related diagnosis, treatment and therapeutic methods and improvement of oral health. A quite wide range of areas, such as the use of restorative or interventional nanomaterials, local anesthesia, dentin sensitivity, tooth repositioning (orthodontic treatment), bone graft materials, dental implants and oral cancer

diagnoses and treatments, are the areas of application of nanotechnology concept in dentistry. The new developments in nanodentistry, the use biotechnology including nanorobots, nanomaterial, tissue engineering are expected to make a major contribution to the improvement of oral health. While the impact of nanotechnology on dentistry is limited by the use of contemporary materials, rapidly advancing researches suggest that what is not possible today may be applicable in the future. Dental care will be developed and facilitated with advanced restorative materials, new diagnostics and therapeutics as well as pharmacological approaches. The purpose of this presentation is not only to give information about the applications of nanotechnology in dentistry in the light of current developments but also to discuss multidisciplinary cooperation between dentistry and nanotechnology fields.

Keywords: Nanotechnology; Dentistry; Nanodentistry; Nanomaterials

Distal Tibia Kırıklarında Yeni Dizayn Edilmiş İntramedüller Çivi ve Distal Kilit Sistemi ile Tedavinin Klinik ve Radyolojik Sonuçları

Dr. Öğr.Üyesi Ramazan Atıç

ÖZ

Amaç : Bu çalışmanın amacı distal tibia kırıklarında yeni dizayn edilmiş intramedüller çivi ve distal kilit sistemi ile tedavinin klinik ve radyolojik sonuçlarını değerlendirmektir. **Materyal Metod:** Nisan 2011 ile Haziran 2017 tarihleri arasında distal tibia kırığı nedeniyle distal rijit kilitleme sistemli intramedüller çivi ile tedavi edilen 22 hasta retrospektif olarak değerlendirdi. Hastaların 17 (%77,2)'si erkek 5(%22.7)' i kadındı. Kırıkların 16(%72.7)'sı açık 6 (%27.2)'sı kapalı kırıktı. Açık kırıklarda yaygın olarak kabul gören Gustillo-Anderson sınıflaması kullanıldı. 2 hasta Tip I, 12 hasta tip II, 2 hasta tip IIIA açık kırıktı. Kırık tiplerini belirlemek için OTA/AO sınıflama sistemi kullanıldı. Hastaların fonksiyonel sonuçları AOFAS skora sistemi kullanılarak değerlendirildi. **Bulgular:** Hastaların ortalama kaynama süresi 25.3 hafta (16-36 hafta)'idi. Ortalama tam yük verme süresi 9 hafta (6-16 hafta) idi. Tüm hastalarımızda tam kaynama elde edildi. Hastaların ortalama yaşı 32.5 (18-74)'idi. Hastaların 3 (%13.6)' üne cilt problemleri nedeniyle ilk olarak eksternal fiksasyon uygulandı. Tip II açık kırıklı bir (%5) hastamızda yüzeysel enfeksiyon gelişti. 3 (%15) hastamızda AP planda 5 dereceden fazla açılma görüldü. Hastaların ortalama AOFAS skoru 92.25 (63-100) idi. **Sonuç:** Distal tibia kırıklarında yeni dizayn edilmiş bu çivi ve kilitleme sistemi yüksek kaynama oranı, düşük floroskopi ihtiyacı gibi avantajları dolayısıyla güvenle uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Distal, Tibia, İntramedüller, Kırık, Dizayn

Clinical and Radiological Results of Newly Designed Intramedullary Nail and Distal Locking System in Distal Tibial Fractures

Abstract

Objective: The aim of this study is to evaluate the clinical and radiological results of a newly designed intramedullary nail and distal locking system in distal tibial fractures. **Materials and Methods:** From April 2011 to June 2017, 22 patients treated with distal rigid locking intramedullary nail for distal tibial fracture were evaluated retrospectively. Seventeen (77.2%) of the patients were female and 5 (22.7%) were male. 16 (72.7%) of the fractures were open and 6 (27.2%) of them were closed fractures. Gustillo-Anderson classification, widely accepted in open fractures, was used. 2 patients Type I, 12 patients type II, 2 patients type IIIA open fracture. OTA / AO classification system was used to determine the types of fractures. The functional outcomes of the patients were evaluated using the AOFAS scoring system. **Findings:** The mean duration of union was 25.3 weeks (16-36 weeks). The mean full load bearing time was 9 weeks (6-16 weeks). All of our patients had complete union. The mean age of the patients was 32.5 (18-74) years. Three of the patients (13.6%) had external fixation because of skin problems. A superficial infection developed in one (5%) open fracture of type II. In 3 (15%) of our patients, an angulation of more than 5 degrees was seen in the AP plane. The mean AOFAS score of the patients was 92.25 (63-100). **Conclusion:** The newly designed nail and locking system in distal tibial fractures can be safely applied due to its advantages such as high boiling ratio and low fluoroscopic requirement

Keywords: Distal, Tibia, Intramedullary, Fracture, Design

Diyarbakır İlinde Anestezi Uygulayıcılarında Tükenmişlik Sendromu Sıklığının Araştırılması**Arş.Gör.Dr. Mustafa Bıçak - Doç.Dr. Feyzi Çelik - Dr. Öğr.Üyesi Abdulmenap Güzel****ÖZ**

Amaç: Diyarbakırda anestezi uygulayıcılarında tükenmişlik sendromu sıklığı değerlendirildi. **Gereç ve Yöntem:** Dicle üniversitesiyle Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi Anesteziyoloji-Reanimasyonda görevli 20 asistan, 25 anestezi uzmanı, 50 anestezi teknikeri dahil edildi. **Bulgular:** Minnesota doyum ölçeği ve Maslach tükenmişlik ölçeği kullanıldı. Katılanların içsel doyum puan ortalaması 3,10; dışsal doyum için 2,57; genel doyum puanı olarak 2,89 hesaplandı. Maslach ölçeği alt boyutlarından duygusal tükenme için 2,24, duyarsızlaşma için 1,20 ve kişisel başarı için 2,58 alt boyut puanı hesaplandı. İçsel doyum ölçeği alt boyut puanının dışsal doyum, genel doyum ve kişisel başarı puanı arasında pozitif yönlü ve istatistiksel anlamlı bir ilişki bulundu. İçsel doyum puanı ile kişisel başarı arasında ilişki zayıfken dışsal ve genel doyum puanı oldukça güçlüydü. Diğer yandan içsel doyum puanı ile duygusal tükenme ve duyarsızlaşma arasında negatif yönlü ve zayıf bir ilişki vardı. Dışsal doyum puanı incelendiğinde duygusal tükenme ve duyarsızlaşma arasında negatif yönlü ve zayıf bir ilişki vardı. Kişisel başarı ile dışsal doyum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı. Genel doyum puanı ile duygusal tükenme, duyarsızlaşma ve kişisel başarı arasında istatistiksel anlamlı bir ilişki saptandı. Genel doyum puanının duygusal tükenme ve duyarsızlaşma ile negatif yönlü kişisel başarı ile pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görüldü. Minnesota ölçeği alt boyutları puanlarından içsel doyum, dışsal doyum ve genel doyum puanı hastane çalışanlarının branşlarına göre istatistiksel anlamlı farklılık gösterdi. Uzman doktorlar daha yüksek doyum puanına sahipken Teknikerlerinki en düşüktü. Maslach ölçeği alt boyut puanları branşlara ve cinsiyete göre benzerdi. Erkek Asistanların duygusal tükenme ve duyarsızlaşma puanı daha yüksekti. Uzman ve asistan doktorun doyum ve tükenmişlik ölçeği alt boyut puanları medeni durumlarına göre anlamlı farklılık göstermezken Teknikerlerde medeni durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklıydı. Bekar teknikerlerde duyarsızlaşma puanı daha yüksek tespit edildi. **Sonuç:** çalışmamızda birey yönelimli müdahalelerin daha etkili olduğunu buldu. Bu alanda yapılacak özellikle karşılaştırmalı çalışmalar daha kesin değerlendirmelerin yapılmasına katkı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Diyarbakır, Anestezi, Tükenmişlik Sendromu, Sıklığı

Diz Osteoartriti Olan Bireylere Uygulanan Akupres'in Ağrı, Fonksiyonel Durum ve Yaşam Kalitesine Etkisi

Öğr.Gör. Tuğba Aydemir - Dr. Öğr.Üyesi Rabiye Çırpan - Dr. Öğr.Üyesi Pınar Tekinsoy Kartın

ÖZ

Nüfusun yaşlanması ve yaşam süresinin uzamasıyla birlikte görülme sıklığı artan osteoartrite (OA) en sık görülen semptom ağrıdır. Ağrı, bireylerin fonksiyonel durum ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Bu çalışma, diz OA'lı bireylere 4 hafta boyunca haftada 2 seans olmak üzere toplam 8 seans uygulanan akupresin ağrı, fonksiyonel durum ve yaşam kalitesi üzerine etkisini belirlemek amacıyla ön test-son test kontrol gruplu deneysel çalışma olarak yapılmıştır. Çalışma 45 akupres, 45 kontrol grubu olmak üzere toplam 90 hasta ile yürütülmüştür. Çalışmada etik kurul onayı, kurum izni ve bireylerden bilgilendirilmiş gönüllü onam alınmıştır. Çalışmada veriler, hasta tanıtım formu, Visual Analog Skala (VAS), WOMAC Osteoartrit İndeksi, SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ki-kare,bağımsız örneklerde t testi, eşleştirilmiş örneklem t testi, tekrarlı ölçümlerde varyans analizi, pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada müdahale grubunun uygulama öncesinde VAS ve WOMAC puan ortalamaları kontrol grubundan daha yüksek iken uygulama sonrasında VAS ve WOMAC puan ortalamalarının düştüğü ve aradaki farkın istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.001$). Müdahale grubunun uygulama sonrasında SF 36 yaşam kalitesi ölçeğinin tüm alt boyut puan ortalamaların yükseldiği, kontrol grubunun ise alt boyut puan ortalamaların değişmediği veya düştüğü saptanmış olup gruplar arasındaki bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Araştırma sonuca göre akupresin, diz OA'sı olan bireylerde ağrı şiddetini azalttığı, fonksiyonel durumu ve yaşam kalitesini arttırdığı belirlenmiş olup, akupres uygulamasının diz OA'lı bireylerde kullanımın yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diz Osteoartriti, Akupres, Ağrı, Yaşam Kalitesi, Hemşirelik.

The Effect of Acupressure on Pain, Physical Function and Quality of Life in Individuals with Knee Osteoarthritis

Abstract

Pain is the most common symptom of osteoarthritis which increases with the aging of the population and the prolonged life span. Pain also negatively affects the functional status and quality of life of individuals. This study was conducted as experimental study with pre-post test design and control group to determine the effect of acupressure on pain, functional status and quality of life in totally 8 sessions, 2 sessions per week for 4 weeks in individuals with knee osteoarthritis. The study was conducted with a total of 90 patients, 45 acupres and 45 control groups. In the study, approval of ethics committee, permission of the institution and voluntary consent informed from the individuals were taken. In the study, data were collected using patient identification form, Visual Analog Scale (VAS), WOMAC Osteoarthritis Index, SF-36 Quality of Life Scale. In evaluating the data; chi-square, t test in independent samples, paired sample t test, repeated measures; variance analysis, pearson correlation analysis were used. In the study, it was determined that the VAS and WOMAC point averages were higher in the intervention group than the control group before the application, but the VAS and WOMAC point averages decreased after the application and the

difference was statistically significant ($p < 0.001$). After the implementation, it was determined that the SF 36 quality of life scale of all the subscale scores of the intervention group increased and the subscale scores of the control group did not change or decreased, and this difference was statistically significant between the groups ($p < 0.05$). As a result, acupressure has been shown to reduce pain severity, improve functional status and quality of life in individuals with knee OA, and it is recommended to extend the use of acupressure in individuals with knee OA.

Keywords: Knee Osteoarthritis, Acupressure, Pain, Quality Of Life, Nursing.

Düzenli Fiziksel Aktiviteye Katılan ve Katılmayan Bireylerin Sosyal Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi

Doç.Dr. Dilek Sevimli - Öğr.Gör. Murat Sanrı - Servet Özoruç

ÖZ

Sosyal problem çözme, gündelik hayatta ortaya çıkan sorunlarla baş edebilmek için, bireylerin duyuşsal, bilişsel ve psikomotor davranışlarla uyum gösterebilme yetisi olarak adlandırılmaktadır. Problem çözme konusundaki başarısızlık bireylerin yaşadığı birçok psikolojik ya da fizyolojik rahatsızlıkla ilişkili görülmektedir. Amaç: Hareketsiz yaşam, bireylerin sadece fiziksel sağlık düzeylerini değil, psikolojik ve sosyal yaşam becerilerinin kalitesini de etkilemektedir. Bu çalışmada en az üç aydır düzenli olarak bir aktiviteye katılan bireyler ile sedanter yaşam süren bireylerin sosyal problem çözme becerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Materyal Metot: Çalışmaya gönüllü olarak katılan 209 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Betimsel modelli bu çalışmada kişisel bilgiler formu ve Sosyal Problem Çözme Envanteri- Kısa Formu (SPÇE-KF) kullanılmıştır. SPÇE-KF, Probleme Olumlu Yönelim (POY), Rasyonel Problem Çözme (RPÇ), Probleme Olumsuz Yönelim (POSY), Dikkatsiz/Dürtüsel Tarz (DDT), Kaçınan Tarz (KT) 5 alt boyuttan oluşmuştur. Veri analizi olarak normallik testi Kolmogorof Smirnof testi ile yapılmış veriler normal dağılım göstermemiş olup iki grubun karşılaştırılmasında Mann Whitney U, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Analizler SPSS paket programı kullanılarak 0.05 ve 0.01 anlamlılık düzeylerinde test edilmiştir. Bulgular: Düzenli olarak fiziksel aktiviteye katılanlarla sedanterler arasında "Probleme Olumlu Yönelim" alt boyutunda anlamlı farklılık çıkmıştır ($p<0,05$). Bu farklılık egzersizi 3 yıl ve üstünde yapan gruptan kaynaklanmaktadır. Egzersiz deneyimi ve eğitim düzeyi arasında yaşa bağlı farklılık gözlenmiştir ($p<0,05$). Yaş ortalaması 39.58 ± 12.62 olan ve 1-3 yıl arası düzenli egzersiz yapanların oranları diğerlerinden yüksek bulunmuştur. Sedanter yaşam süren bireylerin SPÇE-KF, alt boyutlarında Dikkatsiz/Dürtüsel Tarz (DDT) ve Kaçınan Tarz (KT) puanları düzenli fiziksel aktivite yapanlardan daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Sonuç: Bu çalışmada düzenli olarak ve uzun sürelerle bir aktiviteye katılanların, sosyal problem çözme düzeylerinin özellikle, probleme olumlu yönelim boyutunda yapıcı bir etkide bulunduğu söylenirken, hareketsiz yaşayan bireylerde, dikkatsiz/dürtüsel tarz ve kaçınan tarz boyutlarında olumsuz yönelimli davranışları arttırdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Sosyal Problem Çözme, Sedanter

Erkek Hastada Sonda Balonu Kalıntısına Sekonder Gelişen Mesane Taşı

Dr. Öğr.Üyesi Can Benlioğlu

ÖZ

Mesane içerisinde çeşitli yabancı cisim olguları rapor edilmiştir. Mesane içi yabancı cisimler üretra yoluyla veya komşu diğer organlardan migrasyon veya perforasyon nedeniyle ortaya çıkabilmektedir. Bu olgu sunumunda mesanede patlatılmış foley balonu ve bunun enküstrasyonu sonucu gelişen mesane taşı vakasını sunmayı amaçladık. OLGU SUNUMU Otuz bir yaşında erkek hasta idrar yaparken yanma, sık idrara çıkma, idrar yapmada zorluk şikayeti ile polikliniğimizde değerlendirildi. Özgeçmişinde multipl travma nedeniyle ortopedi tarafından opere edilmiş. Bu operasyon sırasında üretral yoldan takılan foley sondanın hastanın kendisi tarafından foley sondanın balonundaki sıvı boşaltılmadan çıkarılmış olduğu öğrenildi. Biyokimyasal tetkikler normal idi. Tam idrar tahlilinde mikroskobik hematuri saptandı. İdrar kültüründe bakteri üremedi. Üriner sistem ultrasonografisi ve kontrastsız bilgisayarlı tomografide mesane lümeninde 30 mm'lik taş saptandı ve endoskopik sistolitotripsi planlandı. Sistoskopide mesane lümeninde yaklaşık 3 cm'lik taş saptandı ve holmiyum YAG lazer ile sistolitotripsi uygulandı. Sistolitotripsi sırasında taşın nüvesinde beyaz lateks materyal ile uyumlu yaklaşık 2 cm'lik yabancı cisim izlendi. Takiben yabancı cisim forsepsi ile mesane içi yabancı cisim dışarı alındı. Yabancı cismin patlamış sonda balonu olduğu saptandı. Sonuç: Mesaneye uygulanan sonda balonuna ait kalıntılar mesane içi yabancı cisimlere neden olabilmektedir. Genellikle sonda balonu rüptürü ile ortaya çıkan bu kalıntılar birçok potansiyel komplikasyona neden olabilmektedir. Bu komplikasyonlardan en iyi bilineni sonda kalıntılarının taş formasyonu için nidus görevi üstlenmesidir. Travma öyküsü olan, üretral yoldan foley sonda ile kateterize edilen, infravezikal obstrüksiyon olmadığı düşünülen genç erkek hastalarda mesane taşı varlığında yabancı cisim olasılığı akılda tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Mesane Taşı, Üretral Kateterizasyon, Yabancı Cisim

Bladder Stone Secondary to Retained Foley Catheter Balloon in Male Patient

Abstract

Various foreign bodies have been reported in the literature. Foreign bodies in the urinary bladder may occur through the urethra or migration from the neighboring organs. Here, we report a case of bladder stone formation because of the retained Foley catheter balloon in the urinary bladder. CASE REPORT A 31-year-old male patient was admitted to our polyclinic with complaints dysuria, pollakuria, urination difficulty. His history has been performed by orthopedics due to multiple trauma. During this operation, it was learned that the urethral foley sonde was removed from the foley sonde by the patient himself without draining the fluid from the balloon. Biochemical tests were normal. A microscopic hematuria was detected in the complete urinalysis. He did not produce bacteria in the urine culture. Urinary system ultrasonography and unenhanced computed tomography revealed a 30 mm stone in the bladder lumen and endoscopic systolictotripsy planned. Cystoscopy revealed a 3 cm stone in the bladder lumen and was subjected to systolithotripsy with holmium YAG laser. During the systolithotripsy, about 2 cm of foreign body compatible with white latex material was observed in the stone nose. Subsequently, foreign body forceps and intravesical foreign body were taken out. It was detected that the foreign cismin was a burst balloon. Conclusion: Retained catheter fragments can potentiate many complications several such as

bladder stone, recurrent urinary tract infections,. It has been well documented that catheter fragments frequently serve as nidus for calculus formation. The possibility of foreign bodies in the presence of bladder stones should be kept in mind in young male patients who are trauma stories, catheterized by ureteral pathway with foley catheter, and not considered infravesical obstruction.

Keywords: Bladder Stone, Urethral Catheterization, Foreign Body

Euroleague Final Maçlarının Bazı Değişkenlerin Kazanmaya Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi İrfan Marangoz

ÖZ

Bu çalışmanın amacı son beş yılın euroleague final maçlarının bazı değişkenlerin kazanmaya olan etkisi analiz edilmesidir. Euroleague de oynanan, (2012-2013,2013-2014,2014-2015,2015-2016, 2016-2017), son beş yılın final maçları incelenecektir. Serbest atış denemesi, isabetli serbest atış, serbest atış yüzdesi, hücum ribaunt, savunma ribaunt ve toplam ribaunt değişkenleri incelenecektir. Maç verileri internet ortamında kayıtlı bulunmaktadır. Veriler ilk olarak el notasyon yöntemi ile çizelgelere aktarılacak daha sonra araştırmada elde edilen veriler, Windows SPSS 22.0 paket programı kullanılarak analiz edilecektir. Değişkenlerin galip takımlar ile mağlup takımlar arasındaki anlamlılık düzeylerine bakılacaktır. Sonuç olarak; Galip gelen takımlarla mağlup olan takımların Serbest atış denemesi, isabetli serbest atış, serbest atış yüzdesi, hücum ribaunt, savunma ribaunt ve toplam ribaunt değişkenleri periyotlar arası karşılaştırmalar ve maç genelinin karşılaştırması yapılacaktır. Anlamlı fark bulunmakta mı, fark varsa kazanmaya etkisi ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, Euroleague, Analiz, Başarı.

Effectiveness of Some Variables of Euroleague Final Matches

Abstract

The purpose of this study is to analyze the effect of winning the euroleague final games of the last five years on some variables. The final matches of the last five years will be examined, played in Euroleague (2012-2013,2013-2014,2014-2015,2015-2016, 2016-2017). Free shot test, accurate free shot, free shot percentage, attack rebound, defense rebound and total rebound variables will be examined. Match data is recorded on the internet. The data will first be transferred to the charts using the handwriting method, and then the data obtained in the research will be analyzed using the Windows SPSS 22.0 package program. Variables will look at the level of significance between the winning teams and the defeated teams. As a result; Free throw test, accurate free throw, free throw percentage, offensive rebound, defensive rebound and total rebound variables of the teams defeated by the winning teams will be compared between the periods and the overall match will be made. Is there a meaningful difference, if there is a difference, the effect will be revealed.

Keywords: Basketball, Euroleague, Analysis, Success.

Fetal Manyetik Rezonans Görüntüleme ile Tanı Alan 30 Konjenital Anomali ve Patoloji Vakasının Retrospektif Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Akdeniz - Dr. Öğr.Üyesi Özkan Özen

ÖZ

Amaç: Fetal anomali ve patolojilerin değerlendirilmesinde temel radyolojik yöntem ultrasonografidir (US). Fakat tüm olgularda US ile tanı koyabilmek yada fetal anomali/patolojileri net değerlendirmek mümkün olamamaktadır. Biz bu çalışmamızda US'de çeşitli bulgular ile ileri inceleme gerektiren 30 hastada fetal manyetik rezonans görüntüleme (MRG) bulgularını sunmayı amaçlıyoruz. **Materyal metod:** Çalışmamızda Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Radyoloji AD. arşivinden Fetal MRG incelemesi yapılan hastalar taranarak bu hastalardan 30'u çalışmaya dahil edildi. Hastaların MRG çekimi 1.5 Tesla MRG cihazı (Siemens Symphony, Erlangen, Germany) ile farklı anatomik planlarda TrueFISP ve HASTE sekansları alınarak gerçekleştirildi. Değerlendirme radyoloji iş istasyonunda yapıldı. **Bulgular:** 30 bayan hastamızın yaş ortalaması 26,3 (en küçük 19, en büyük 37), ortama gebelik yaşı ise 22 hafta 2,8 gün (en küçük 16 hafta4 gün, en büyük 36 hafta 1gün) idi. Çalışmada saptanan en sık anomali Chiari tip 2 malformasyonu idi (8 olgu % 26,6). İkinci sık ortaya çıkan anomaliler ve patojiler ise akraniye eşlik eden omfalosel (2 olgu % 6,6), fetal intaabdrominal assit (2 olgu % 6,6), omfalosel (2 olgu % 6,6), hidrops fetalis (2 olgu % 6,6) olup bu olgular ile Chiari tip 2 malformasyonu vakaları çalışmamızda ki 30 hastanın 16 sını oluşturmaktaydı. Kalan 14 hastada Akondropalazi, Ameli ve Goldstone sendromu vardı. Sekiz Chiari tip 2 malformasyonu vakasının ikisinde Chiari tip 2 malformasyonunda klasik bulgu olmayan omfalosel birlikteliği vardı. **Tartışma - Sonuç:** Fetal MRG ilk kez Smith ve arkadaşları 1983 yılında yapılmıştır. Fetal MRG US'nin yetersiz kaldığı durumlarda tanı ve tedavi yaklaşımını değiştirebilecek değerli bilgiler ortaya koyabilir. Fetal değerlendirme gebeliğin devamı yada sonlandırılması, intrauterin tedavi seçeneklerinin değerlendirmesi ve doğum sonrası bebeğe yapılacak acil tedavilerin hazırlığı için oldukça önemlidir. Bahsedilen bu durumlar için US her zaman yeterli olamayabilir. US de saptanan fetal anomali veya patolojilerin kesin tanı ve net bir değerlendirme için MRG ile değerlendirilmesi kararı önemlidir. Çalışmamızdaki bazı vakalar literatürde oldukça sınırlı sayıda, bazıları da ilk olarak çalışmamızda tanımlanmıştır ve vakalarımızın çoğunluğunda kesin tanı MRG ile konulabilmiştir. Sonuç olarak; fetal incelemede primer yöntem olan US her zaman tanıda yeterli olamayabilir. Fetal MRG bu durumlarda yardımcı ve oldukça değerli bir yöntemdir. US'de karşılaşılan ve tanı problemi yaşanan veya eşlik edebilecek ek patolojilerden kuşku edilen durumlarda tanı için fetal MRG kararını doğru koymak oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Anomali, Fetus, Manyetik Rezonans Görüntüleme, Patoloji, Ultrasonografi

Gebelerde Anksiyete ve Depresyon Düzeyleri ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Meltem Akbaş - Dr. Öğr.Üyesi Meryem Türkan Işık

ÖZ

Giriş: Gebelik kadın hayatında önemli biyolojik ve psikososyal değişimlerin yaşandığı, kaygı ve stres oluşturabilecek birçok etkenle karşılaşma riskinin yüksek olduğu bir dönemdir. Gebelik, kadınlar için doğal bir yaşam krizidir. Her trimesterin kendine özgü psikolojik bir uyum süreci vardır. Yüksek riskli gebeliklerin kadınlarda stres düzeyini artırdığı bilinmektedir. Fakat normal gebeliklerde de belli düzeyde stres yaşanmaktadır. **Amaç:** Bu araştırma, gebelerde anksiyete ve depresyon düzeyleri ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapıldı. **Yöntem:** Araştırma 01 Şubat-30 Mart 2017 tarihleri arasında Adana Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde gerçekleştirildi. Örneklemi 300 gebe oluşturdu. Araştırma öncesi etik kurul onayı, hastane yönetiminden yazılı izin ve gebelerden sözlü bilgilendirilmiş onam alındı. Çalışmaya 18 yaş ve üzerinde olan, Türkçe konuşabilen, bilinen ruhsal ve bedensel hastalık tanısı olmayan ve çalışmaya katılmaya gönüllü gebeler dahil edildi. Veriler, Gebe Tanıtım Formu, Beck Anksiyete Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği ile toplandı. Veriler IBM SPSS 20.0 programında, sayı, yüzde, aritmetik ortalama, t-testi, Anova ve ki-kare ile analiz edildi. Kritik anlamlılık değeri 0,05 olarak alındı. **Bulgular:** Çalışmaya katılan gebelerin %61,3'ünün 30 yaş ve altında olduğu, %82,7'sinin 18-25 yaş arası evlendiği, %46,0'ının ilköğretim ve altı eğitime sahip olduğu, %51,7'nin evlilik süresinin 0-5 yıl arasında olduğu, %56'nin ekonomik durumunun orta olduğu, %68,7'sinin çalışmadığı, %66,7'sinin gebeliğinin planlı olduğu, 70,3%'nün şimdiki gebeliğe ait sorunu olmadığı saptandı. Beck depresyon ölçeği puan ortalaması $15,28 \pm 8,519$, Beck anksiyete ölçeği puan ortalaması $16,60 \pm 8,582$ olarak belirlendi. Gebelerin %41,7'sinde depresyon olduğu belirlendi. Gebelerin evlilik süresi, eşinin çalışma durumu, sağlık güvencesi, aile tipi, çocuk sayısı, kürtaj olma durumu, gebeliğın planlı olma durumu, önceki ve şu andaki gebeliklerine ilişkin sorun yaşama durumu ve eğitim durumları arasında Beck Depresyon ve Beck Anksiyete Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı ($p < 0,05$). **Sonuç:** Gebelerin yarısına yakınında depresyon olduğu, anksiyete ve depresyon ortalamalarının yüksek olduğu ve gebelerin bireysel özelliklerinden etkilendiği görüldü.

Anahtar Kelimeler: Gebe, Gebelik, Anksiyete, Depresyon.

Genç Futbolcularda Dar Alan Oyunlarının Fizyolojik Yapı Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi

Okutman Mesut Hekim

ÖZ

Son yıllarda futbolcuların gerek fiziksel gerekse de fizyolojik kapasitelerini geliştirmeye yönelik yeni antrenman modelleri uygulanmaya başlanmıştır. Bu antrenman modelleri içerisinde dar alan oyunlarının önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Dar alan oyunlarının futbolcuların performanslarını olumlu yönde etkilemesi bu konuda yapılan akademik çalışmaların da atmasına zemin hazırlamıştır. Yapılan bu araştırmada da futbolda dar alan oyunlarının futbolcuların fizyolojik yapıları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Science Direct ve Pub Med veri tabanlarından son 5 yıl içinde konu ile ilgili yapılan 30 makaleye ulaşılmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise makalelerde elde edilen bulguların içerik çözümlemesi yapılmıştır. Araştırmalarda elde edilen bulgular değerlendirildiği zaman futbolda dar alan oyunlarının futbolcuların aerobik ve anaerobik kapasitelerini geliştirmede önemli bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Dar Alan Oyunları, Fizyolojik Yapı

Evaluation of Effects of Small Sided Games on The Physiological Structure of Young Soccer Players

Abstract

In recent years new training models have been started to develop the physical and physiological capacities of soccer players. Small sided games seem to have an important place in these training models. Small sided games have a positive impact on the performances of soccer players and this has also laid the basis for the academic studies done in this regard. In this study, it was aimed to evaluate the effects of small sided games on physiological structures of soccer players. Within this scope, 30 articles in the last 5 years have been reached by Science Direct and Pub Med databases. In the second stage of the study, the content analysis of the findings obtained by the present articles was conducted. When the findings gathered in the study were evaluated, it was concluded that the small sided games in football have an important effect on improving the aerobic and anaerobic capacities of the soccer players.

Keywords: Football, Small Sided Games, Physiological Structure

Görüntüleme Eşliğinde Perkütan Toraks Biyopsisi: Tek Merkez Deneyimimiz

Dr. Öğr.Üyesi Erdal Karavaş - Dr. Öğr.Üyesi Edhem Ünver

ÖZ

Amaç: Görüntüleme eşliğinde perkütan toraks biyopsisi, özellikle bronkoskopi ile ulaşılamayan lezyonların tanısında günümüzde primer tercih edilen yöntem durumundadır. Bunun en önemli sebebi cerrahi yöntemlere göre daha az invaziv ve daha güvenli olmasıdır. En sık bilgisayarlı tomografi (BT) kılavuzluğunda yapılır. Biyopsi akciğer, mediasten ve plevral lezyonlara yönelik olarak tru-cut veya ince iğne aspirasyon biyopsisi şeklinde alınabilir (1). Bu çalışmadaki amacımız, görüntüleme eşliğinde perkütan toraks biyopsisi ile ilgili tek merkez deneyimimizi paylaşmaktır. **Yöntem:** Merkezimizde 2009-2012 yılları arasında yapılan toplam 72 hastaya ait veriler retrospektif olarak tarandı. Perkütan toraks biyopsilerinde görüntüleme yöntemi olarak bilgisayarlı tomografi kullanıldı. İğne seçimi ince iğne veya tru-cut biyopsi iğnesi olarak yapıldı. **Bulgular:** Hastaların yaş ortalaması 64,2±11,8 idi. Hastaların 62'si erkek 10'u kadındı. Hiçbir hastada işleme bağlı mortalite olmadı. İşleme bağlı gelişen komplikasyon bir hastada (%1,8) görülen ve takiple gerileyen akciğer kontüzyonu ve 3 hastada (%1,4) gelişen ve aspirasyon ile tedavi edilen pnömotoraks idi. Biyopsi sonuçlarına göre en sık patolojik tanı küçük hücreli dışı akciğer kanseri idi (%26,4, n=19). 3 hastada (% 4,2) biyopsi sonucu negatif olarak geldi. **Sonuç:** Yapılan çalışmalarda görüntüleme eşliğinde perkütan toraks biyopsisinin pozitif tanı oranının %85-95 olduğu bildirilmektedir (2). Dolayısıyla görüntüleme eşliğinde perkütan toraks biyopsisi pulmoner, hiler ve mediastinal kitlelerde düşük komplikasyon oranına sahip ve güvenilir bir yöntemdir.

Anahtar Kelimeler: Biyopsi, Akciğer, Bilgisayarlı Tomografi.

Imaging-Guided Percutaneous Thoracic Biopsy: A Single Center Experience

Abstract

Introduction: Imaging-guided percutaneous thoracic biopsy is the preferred method for the diagnosis of lesions that can not be achieved with bronchoscopy. The most important reason for this is that it is less invasive and safer than surgery, and the most common method used is computed tomography (CT) guidance. The biopsy can be taken as a true-cut or fine-needle aspiration biopsy for lung, mediastinum, and pleural lesions (1). The aim of this study was to share our experience of imaging-guided percutaneous thoracic biopsy in a single centre. **Methods:** A total of 72 patients applied with biopsy in our center between 2009 and 2012 were retrospectively screened. CT was used as the imaging method in percutaneous thorax biopsies. Needle selection was fine needle or true-cut biopsy needle. **Results:** The patients comprised 62 males and 10 females with a mean age of 64.2 ± 11.8 years. There was no mortality due to treatment in any of the patients. Procedural complications were determined as pneumothorax in 1 patient (1.8%) with recurrent lung contusion, and aspiration in 3 patients (1.4%). According to the biopsy results, the most frequent pathological diagnosis was non-small-cell lung cancer (26.4%, n = 19). In 3 patients (4.2%) the biopsy result was negative. **Conclusion:** The positive diagnosis rate of percutaneous thorax biopsy under imaging guidance has been reported to be 85-95%. Therefore, imaging-guided percutaneous thoracic biopsy is a safe and reliable method with low complication rates in pulmonary, hilar and mediastinal masses.

Keywords: Biopsy, Lung, Computed Tomography.

Grand Slam Tenis Turnuvaları Final Maçlarının Bazı Değişkenlerin Zeminlere Göre Kazanmaya Etkisinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Oktay Çoban

ÖZ

Bu çalışmanın amacı son beş yılda oynana Grand Slam tenis turnuvaları final maçlarının zemin farklılıklarının winner ve basit hata oranlarına etkisini ortaya koymaktır. Grand Slam tenis turnuvaları 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 yıllarında oynanan final maçları incelendi. Maçlar internet ortamında kayıtlı bulunmaktadır. Veriler ilk olarak el notasyon yöntemi ile çizelgelere aktarılacak daha sonra Araştırmada elde edilen veriler, Windows SPSS 22.0 paket programı kullanılarak analiz edilecektir, veriler tablolar haline dönüştürülecektir. Değişkenlerin Galip oyuncular ile Mağlup oyuncular Arasındaki Anlamlılık Düzeylerine bakılacak ve saha zemininin etkileri ortaya konulacaktır. Final maçlarında saha zeminine göre winner sayısı ve basit hata değişkenleri incelenecektir. Kazanan oyuncu ve kaybeden oyuncu arasında istatistiksel fark var mı? varsa oyun ve maç kazanmaya etkileri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tenis, Grand Slam, Analiz, Başarı.

Investigation on The Effects of Grain Slam Tennis Tourism by Finance by Some Variables of The Final Mathematics

Abstract

The aim of this study is to reveal the effect of ground differences in winners and simple error rates of the final matches played Grand Slam tennis tournaments over the last five years. Grand Slam tennis tournaments 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 played in the final matches played. Matches are registered on the internet. The data will first be transferred to the charts using the handwriting method. Then the data obtained in the research will be analyzed using the Windows SPSS 22.0 package program and the data will be converted into tabular data. We will look at the Significance Levels of the variables between the Winning players and the Defeated players and the effects of the field ground will be revealed. In the final matches, the winner number and simple error variables according to the field ground will be examined. Is there a statistical difference between the winning player and the lost player? if any, effects on game and match win will be revealed.

Keywords: Tennis, Grand Slam, Analysis, Success.

Hastanede Yatan Yaşlı Hastaya Klinik Farmakoloji Yaklaşımı

Dr. Öğr.Üyesi Zeynep Güneş Özunal

ÖZ

Geriyatrik nüfusun topluma oranı beklenen yaşam süresinde artışla birlikte artmaktadır. Hastanede yatan yaşlı hastaların oranı ise toplumdakinden daha sıktır. Klinik farmakoloji açısından yaşlı hastalar değişmiş ilaç yanıtı, polifarmasi, ilaç uyum sorunları, katı oral farmasötik formlar ile olası yutma güçlüğü gibi özellikler göstermektedir. Bu nedenle ilaç ilişkili artmış riskleri konusunda dikkat edilmelidir. Bu konuda yatan hastalarda yapılmış ilaç kullanımını değerlendiren çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalardan yola çıkarak Maltepe Tıp Fakültesi'nde yatan klinik farmakolojik görüş istenen geriyatrik bir hasta değerlendirilmiştir. Emekli öğretmen olan 79 yaşında kadın hasta pnömoni teşhisi ile hastaneye yatırılmıştır. Özgeçmişinde apendektomi ve akciğer adenokanser eksizyonu operasyonu; hipertansiyon astım tanısı bulunmaktadır. Hastanın oral beslenme yetersizliği nedeniyle parenteral beslenme sağlanmaktadır. Hastanın hastanede yatışı sırasında kullanılan ilaçlar ve taburculuk sonrası kullanması planlanan ilaçların ilaç-ilaç etkileşimi, ilaç-hastalık etkileşimleri, alım zamanları, açlık gerektiren ilaçlar değerlendirildi. Hastanın hastaneye yatışı sırasında günde yirmi farklı ilaç kullandığı saptandı. Bu ilaçlar inhalasyon, oral, topikal, intravenöz, rektal uygulama yollarını kapsamaktaydı. İlaç-ilaç etkileşimi değerlendirildiğinde essitalopram ve flukanazolün birlikte kullanımının essitalopramın toksisitesini arttırabileceği uyarısında bulunulmuş, elektrolit dengesizliği açısından diüretik kullanımı konusunda bilgi sağlanmıştır. Hastanın taburculuğunda planlanan on beş ilaç ile ilgili hastaya kullanım bilgisi verildi. Polifarmasi tanımları kaynaklara göre değişkenlik göstermek ile birlikte on ve üstü ilaç kullanımı ortak olarak polifarmasi olarak isimlendirilmektedir. Polifarmasi her zaman uygunsuz ilaç kullanımı anlamına gelmemekte kimi zaman hastanın eşlik eden hastalıklarına göre yeterli ilaç miktarı olabilmektedir. Yaşlı hastada polifarmasi her hekim görüşmesinde bir risk olarak görülmeli ve ilaçların uygun olduğunda kesilmesi veya doz azaltılması planlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Farmakoloji, Polifarmasi, İlaç-İlaç Etkileşimi, Geriyatrik Hasta

Clinical Pharmacology Approach to Elderly Inpatients

Abstract

Geriatric population ratio is increasing with the increase in life expectancy. Elderly inpatient ratio is higher than their ratio in the population. Elderly patients are within the sensitive population for clinical pharmacology as they have altered drug response, polypharmacy, drug adherence problems, solid oral pharmaceutical swallowing difficulties. It should be alerted due to their increased drug-related risks. There are many studies evaluating drug use in elderly inpatients. An elderly inpatient admitted to Maltepe University Faculty of Medicine is evaluated with clinical pharmacology perspective according to previous study perspectives. Seventy-nine years old retired teacher is internalized with the pneumonia diagnosis. She has an appendectomy and adenocarcinoma of the lung operations also hypertension, asthma in her history. She has parenteral nutrition support. The drugs she is administered during her hospital stay and after discharge evaluated for drug-drug interactions, drug-disease interactions, drug intake order, fasting condition obligations, It has been counted twenty different drugs during her hospital stay. They were administered orally, parenterally, topical or with nebulization. Important drug-drug interaction is reported with escitalopram and

fluconazole that can increase escitalopram toxicity. Data has supported drugs that can affect electrolyte balance. Patient has been informed about drug use after discharge. Polypharmacy term depends but ten or more drugs are called polypharmacy in many sources. Polypharmacy does not always mean inappropriate drug use, it can depend on the patient and the diseases. Polypharmacy should be considered as a risk and should be tried to de-prescribe or to lower the dose.

Keywords: Pharmacology, Polypharmacy, Drug-Drug İnteraction, Geriatric Patient

Hemşirelerin Sosyal İyilik Düzeylerini Etkileyen Faktörler

Öğr.Gör. Mustafa Durmuş - Öğr.Gör. Necmettin Çiftci - Öğr.Gör. Abdullah Gerçek - Öğr.Gör. Ömer Taşçı

ÖZ

Giriş ve Amaç : Magaletta ve Oliver'e (1999) göre; yüksek düzeyde öz yeterliliğin ruhsal anlamda iyilik halini belirlediği saptanmıştır. İyi ve sağlıklı olmak kavramının, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Dünya Sağlık Örgütü tarafından kapsamı genişletilmiştir. 1940'lardan önce iyi ve sağlıklı olmak, "herhangi bir hastalık belirtisine sahip olmamak" olarak tanımlanmaktayken, 1947'den itibaren, "yalnız hastalık ve sakatlığın olmaması durumu" olarak değil, "kişinin fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak tam anlamıyla sağlıklı/ tam bir iyi olma hali" olarak yeniden tanımlanmıştır. Bu yeni sağlık tanımının getirilmiş olması yalnızca kavramsal bir değişim değil, aynı zamanda bir paradigma değişimi olarak da kabul edilmektedir. Buradaki en önemli nokta; bu yeni sağlık tanımıyla beraber kişinin doldurulması beklenen "iyi olma hali" (wellbeing) kavramıdır. Öznel iyi olma; bireysel farklılıklar, beklentiler, yaşam doyumu, üretkenlik, anlam arayışı gibi değişkenler söz konusudur. Bu çalışma hemşirelerin sosyal iyilik düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesi, Muş ilinde çalışan Ocak -Şubat 2018 tarihleri arasında çalışmayı kabul eden (N=298) 252 hemşire oluşturmuştur. Veri toplamada "Hemşirelerin sosyo- demografik özelliklerine ait sorular ", "Hemşireler İçin Sosyal İyilik Hali Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra hemşirelere açıklamalar yapılarak gönüllülük esasına göre veriler toplanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır, verilerin dağılımı, bağımsız gruplarda t testi, tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. Bulgular: Araştırma verilerinin değerlendirilmesi sonucunda; hemşirelerin cinsiyetleri, maddi durumları ve medeni durumları ile sosyal iyi olma puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır(p<0.05). Sonuç: Bu çalışmada, medeni durum ve cinsiyet değişkenlerinin sosyal iyilik hallerini etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Sosyal İyi Olma, Sosyal İyilik.

Hemşirelik Öğrencilerinin Ruhsal Zekâ Düzeylerini Etkileyen Faktörler

Öğr.Gör. Mustafa Durmuş - Öğr.Gör. Abdullah Gerçek - Öğr.Gör. Necmettin Çiftci - Öğr.Gör. Ömer Taşçı

ÖZ

Giriş ve Amaç: Ruhsal zekâ, genellikle manevi/dinî kimlik ve uygulamanın ayrı bir formu olarak kavramsallaştırılır. Bunun yanında ruhsal zekâyâ sahip olmak bir inanç sitemini ya da birinin dindar bir insan olarak tanımlanmasını gerektirmez. King ve DeCicco ruhsal zekâyı; farkındalık, bütünleştirme, insan varlığının maddi olmayan ve insan aklını aşan yönlerine uyum sağlayabilmesinde payı olan birtakım zihinsel kabiliyetler olarak tanımlamaktadırlar. Gardner'ın (2004) kriterlerine göre bu ruhsal yetenekleri kullanarak insanların hayat kaliteleri artırılabilir. Bunlara ilaveten ruhsal zekâyı yaşamımızdaki zor ve sıkıntılı zamanlarımızda kullanmak önemli olabilir; çünkü hayatımızdaki değişikliklere karşı yaklaşımımızı daha makul ve mantıklı hâle getirebilir. Bu çalışma Hemşirelik bölümünde eğitim gören öğrencilerin ruhsal zeka düzeylerini etkileyen değişkenlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesi, Muş ilinde bulunan Muş Alparslan Üniversitesinde Ocak-Şubat 2018 tarihleri arasında çalışmayı kabul eden 242 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplamada "Öğrencilerin sosyo- demografik özelliklerine ait sorular " ve "Ruhsal Zeka Özellikleri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma için etik kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra sınıf ortamında öğrencilere açıklamalar yapılarak gönüllülük esasına göre veriler toplanmıştır. Verilerin değerlendirmesinde frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır, verilerin dağılımı, bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. Bulgular: Araştırma verilerinin değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerin cinsiyetleri, ailelerin maddi durumları, anne ve baba eğitim durumları ruhsal zeka puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır($p<0.05$). Sonuç: Öğrencilerin ruhsal zeka puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Ruhsal Zeka, Maneviyat.

Hemşirelik Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları

Dr. Öğr.Üyesi Arzu Yüksel

ÖZ

Amaç: Sağlıklı yaşam biçimi davranışları, bireyin sağlıklı kalmak ve hastalıklardan korunmak için inandığı ve uyguladığı davranışların bütünü olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma öğrenci hemşirelerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve bunları etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı olarak gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini, bir Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde 2016-2017 öğretim yılında öğrenim gören 421 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya katılmayı kabul eden 335 öğrenci örneklemini oluşturmuştur. Evrenin %79.57'sine ulaşılmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II" ile toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23 istatistiksel paket programıyla değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde yüzdeler dağılımlar, t testi ve tek yönlü varyans analizi testlerinden yararlanılmıştır. **Araştırmanın Etik Yönü:** Araştırma ilgili Sağlık Bilimleri Fakültesinden yazılı izin alınarak yapılmıştır. Veri toplama araçları uygulanmadan önce, öğrencilere araştırmanın amacı ile ilgili açıklama yapılarak sözlü onamları alınmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması (20.81±1.69), %69.9'u kadın, %53.1'i Anadolu Lisesi mezunudur. Anne (%45.7) ve babalarının (%32.8) eğitimleri ilkököl mezunu olup, %82.1 oranında anneleri ev hanımıdır. Sigara (%18.2) ve alkol (%10.4) alan öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler egzersiz (%43) ve spor (%65.4) yapmamaktadır. Öğrencilerin yarısından fazlası (%55.8) düzenli beslenmekte, beslenme tipi olarak karbonhidrat (%25.1), protein (%9.6) ağırlıklı ve yarısından fazlası karışık (%60) beslenmektedir. Ölçeğin güvenilirliğine bakıldığında Cronbach alfa değeri .92 olarak bulunmuştur. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği genel puan ortalaması 125.91±21.66 (min:66, max:190) olarak saptanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları; en yüksek puanları manevi gelişim (25.75±4.66) ve kişilerarası ilişkiler (24.90±4.53); en düşük puanları ise sağlık sorumluluğu (20.15±5.05), beslenme (19.48±4.51), stres yönetimi (19.05 ± 3.91) ve fiziksel aktivite (16.58 ±5.41) den aldıkları belirlenmiştir. **Sonuç:** Çalışmada öğrencilerin sağlıklı yaşam biçimi davranışları orta düzeyde bulunmuştur. Öğrencilerin manevi gelişim ve kişilerarası ilişkiler alt ölçeklerinden en yüksek puan ortalamasına sahipken, fiziksel aktivite ve stres yönetimi alt ölçeklerinden en düşük puan ortalamasına sahip oldukları bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları, Hemşirelik Öğrencileri, Sağlığa Duyarlılık, Sağlığı Geliştirme.

Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi

Doç.Dr. Sevban Arslan - Arş.Gör. Seda Karaçay Yıkar - Öğr.Gör. Sevgi Deniz Doğan*
Doç.Dr. Evşen Nazik - Arş.Gör. Nursevim Aydıngülü

ÖZ

Amaç: "Toplumsal Cinsiyet" kişinin kendi cinsiyetine uygun eylemleri gerçekleştirmesi olarak tanımlanmaktadır. Toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlik, toplumun her kesiminde kadın ve erkek arasındaki ilişkileri ve kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rollerini belirlemektedir. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Materyal-Metod: Tanımlayıcı nitelikteki araştırmanın evrenini Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde 2017-2018 yılında I. ve II. öğretimde öğrenim gören tüm hemşirelik öğrencileri oluşturmuştur (n=960). Araştırmanın örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden 646 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu (yaş, cinsiyet, toplumsal cinsiyeti bilme, v.b) ve Toplumsal Cinsiyet Rol Tutum Ölçeği (TCRTÖ) kullanılmıştır. Ölçekten alınan en yüksek puan "190", en düşük puan ise "38"dir. Ölçekten alınan en yüksek değer öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğunu, en düşük değer ise öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, T testi, Anova ve Kruskal-Wallis testleri kullanılmıştır. Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamalarının 20,60±2,11 olduğu, %68,5'inin kadın olduğu, %76'sının Akdeniz bölgesinde doğduğu, %80,5'inin Anadolu lisesi mezunu olduğu, %85,1'inin toplumsal cinsiyet kavramını bildiği saptanmıştır. Öğrencilerin ölçekten aldıkları ölçek toplam puan ortalamasının 122,92±12,96 olduğu ve öğrencilerin cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre aldıkları ölçek toplam puanlarının arasında kadınların puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve aradaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0,05). Öğrencilerin toplumsal cinsiyeti bilme yönünden aldıkları puan ortalamaları arasında bilenlerin ölçek toplam puan ortalamasının bilmeyenlere göre daha yüksek olduğu ve aradaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0,05). Sonuç: Hemşirelerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumlara sahip olmaları, hemşirelerin hizmet verdiği bireylerin eşitlikçi bakış açısı geliştirmelerini sağlarken mesleğin güçlenmesinde de yol gösterici olacaktır. Hemşirelik öğrencilerinin bakım vereceği hastalara yaklaşımlarında toplumsal cinsiyet tutumlarının etkili olabileceği göz önüne alındığında çalışmanın sonuçları önem taşımaktadır ve bu doğrultuda tutumlarının düzenlenmesi için girişimler planlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, toplumsal Cinsiyet, tutum, öğrenci

* Sunum Sevgi Deniz Doğan tarafından yapılmıştır

Hemşirelik ve Ebelik Bölümünde Öğrenim Gören Öğrencilerde Ağır Menstrual Kanama Sıklığı: Okul ve Sosyal Yaşama Olan Etkileri

Doç.Dr. Semra Kocaöz* - Arş.Gör. Pınar Kara** - Öğr.Gör. Ferdane Taş***

ÖZ

Giriş: Ağır menstrual kanama (AMK), “kadınların yaşam kalitesini fiziksel, duygusal, sosyal ve maddi olarak etkileyen, tek başına veya başka semptomlarla birlikte görülen aşırı menstrual kanama” olarak tanımlanmaktadır. AMK'nın kadınlarda anemi ve yorgunluğa neden olduğu, sosyal, ailevi ve mesleki yaşamı etkilediği ve yaşam kalitesini azalttığı saptanmıştır. Ayrıca adet in yoğun günlerinde kadınların bilinç düzeyinin, okula devam durumlarının ve performanslarının etkilenebileceği belirtilmektedir. **Amaç:** Bu araştırma, hemşirelik ve ebelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerde AMK sıklığını belirlemek ve onun okul ve sosyal yaşama olan etkilerini incelemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu araştırmanın evrenini, 2-6 Nisan 2018 tarihleri arasında bir üniversitenin sağlık yüksekokulunun hemşirelik ve ebelik bölümünde öğrenim gören 512 kız öğrenci oluşturmuş ve bu çalışma 416 kız öğrenciyle tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri anket formuyla toplanmış ve içerisinde sosyodemografik özelliklere, menstrual kanamaya ve onun çeşitli yaşam alanlarındaki etkilerine yönelik 35 soru ve 17 önerme yer almaktadır. **Bulgular:** Öğrencilerinin %40.1'sinde AMK'nın görüldüğü ve bu şikayeti nedeniyle %63.6'sının doktora başvurduğu belirlenmiştir. Ancak her 10 öğrenciden 6'sı kanama miktarını azaltmada herhangi bir girişimde bulunmadığını söylemiştir. Adet dönemi esnasında AMK'sı olan öğrencilerde en fazla görülen ilk üç semptom sırasıyla karın ağrısı, yorgunluk ve bulantıdır. Adet döneminde AMK'sı olanların olmayanlara göre fiziksel aktivitesinin, okul başarısının, uyku düzeninin, evde üretkenliğinin, beslenmesinin ve sosyal yaşamının istatistiksel olarak anlamlı olarak etkilendiği saptanmıştır ($p<0.05$). AMK'sı olanlar olmayanlara göre okula devamsızlığının, ders çalışma isteksizliğinin, dikkat dağınıklığının, dersleri anlamada zorlanmanın ve günlük aktivite kısıtlamalarının arttığını ve çevresiyle olan ile iletişimin azaldığını ifade etmiştir ($p<0.05$). **Sonuç:** Araştırmamızda öğrencilerde AMK'nın yaygın olarak görüldüğü, yaşı ilerledikçe bu problemin görülme sıklığının azaldığı, okul ve sosyal yaşamlarını olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir. Bu nedenle AMK'nın öğrencilerin okul ve sosyal yaşamlarına olan negatif etkilerinin azaltılabilmesi ve rahatsızlığın çözümüne yönelik tıbbi müdahalelerden faydalanabilmeleri için hemşirelik ve ebelik bölümünde öğrenim görenlere eğitime başladıkları ilk yarıyıldan itibaren bilgilendirilmelerin ve konuyla ilgili danışmanlıkların yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Ebelik, Ağır Menstrual Kanama, Sıklık, Okul Yaşamı, Sosyal Yaşam

* Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Niğde, Türkiye,

** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Niğde, Türkiye. (Sunum Pınar KARA tarafından yapılmıştır)

*** Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, Niğde, Türkiye

Herpes Zoster Hastalarının Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Selçuk Nazik - Dr. Öğr.Üyesi Hülya Nazik

ÖZ

GİRİŞ Herpes zoster, arka kök gangliyonlarında sessiz kalan varisella zoster virüsünün yeniden aktivasyonu ile oluşan akut, viral, dermatoma yerleşik, veziküller ile seyreden bir enfeksiyondur. Hastalık ileri yaşta ve bağışıklık sistemi baskılanmış kişilerde sık görülürken, sağlıklı çocuklarda nadir görülür. Bu çalışmada Herpes zoster tanısı alan 19 hasta değerlendirildi. **MATERYAL-METOD** Çalışmaya 2016-2017 yılları arasında Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji ve Dermatoloji kliniklerine başvuran 18 yaş üzerinde, ağrı ve döküntü ile başvuran, klinik olarak Herpes Zoster tanısı almış 19 hasta alındı. Olgulara ait yaş, cinsiyet, tutulan bölge (trigeminal, servikal, torakal, lomber, sakral), tam kan sayımı, vitamin B12 düzeyi, aldığı tedavi ve postherpetik nevralji olup olmadığı sorgulanarak kaydedildi. **BULGULAR** Çalışmaya alınan olguların yaş ortalaması 60.1±17 yıl (minimum-maksimum: 27-82 yıl) idi. Cinsiyet dağılımı incelendiğinde olguların %52.6'sı (n=10) kadın, %47.4'ü (n=9) ise erkek cinsiyette idi. Olguların tutulum yerleri incelendiğinde %26.3'ünün (n=5) trigeminal, %10.5'inin (n=2) servikal, %42.1'inin (n=8) torakal ve %21.1'inin (n=4) lomber tutulumu olduğu saptandı. Sakral tutulum ise hiçbir hastada yoktu. Tanıdan sonra takip edilen hastaların %57.9'unda (n=11) postherpetik nevralji olduğu tespit edildi. Olguların tanı anında bakılan laboratuvar değerleri incelendiğinde beyaz küre sayısı 7722±1730 106/L (minimum-maksimum: 5030-10290 106/L), hemoglobin 13.9±1.7 g/dL (minimum-maksimum: 10.8-16.9 g/dL), trombosit sayısı 327315±113407 106/L (minimum-maksimum: 194000-689000 106/L) ve vitamin B12 düzeyi 233.4±97.5 pg/mL (referans aralığı: 200-900 pg/mL) (minimum-maksimum: 120-399 pg/mL) olarak saptandı. Tedavi olarak hastalara valasiklovir (n=11, %57.9) ve brivudin (n=8, %42.1) verilirken hiçbir hastada asiklovir tedavisi kullanılmamıştır. **SONUÇ** Herpes Zoster'in en sık torakal dermatomu tuttuğu, genellikle ileri yaşta görüldüğü, en sık valasiklovir tedavisinin tercih edildiği buna karşın olguların yarısından fazlasında postherpetik nevralji gözleendiği tespit edildi. Çalışmamızda saptanan postherpetik nevralji oranının literatürdeki verilerden daha yüksek olmasının sebebinin olgularımızın yaş ortalamasının daha yüksek olması ile ilişkili olduğu düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Zona, Herpes Zoster, Postherpetik Nevralji

Hiperemesis Gravidarum Tanısı Alan Gebelerde Gebelik Uyumunun Sağlık Uygulamalarına Etkisi

Öznur Akçayüzlü - Doç.Dr. Evşen Nazik

ÖZ

Bu araştırma Hiperemesis Gravidarum tanısı alan gebelerde, gebelik uyumunun sağlık uygulamalarına etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı kesitsel nitelikte yapılan araştırma, Temmuz 2016- Nisan 2017 tarihleri arasında, Adana il merkezinde bulunan üniversite ve devlet hastanelerinin kadın doğum servislerinde yapılmıştır. Araştırmaya kadın doğum servislerinde Hiperemesis Gravidarum tanısı ile yatan, araştırma katılım kriterlerine uyan toplam 70 gebe alınmıştır. Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu, gebelikte sağlık uygulamaları ölçeği (GSUÖ) ve prenatal kendini değerlendirme ölçeği (PKDÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Araştırmada HG'li gebelerin %35,7' sinin 26-30 yaş aralığında olduğu, %31,4'ünün üniversite mezunu olduğu, %74,3'nün çalışmadığı saptanmıştır. Gebelerin %57,1' inin 9 ve üzeri gebelik haftasında olduğu, %52,9'nun gebelik sayısının 2 ve üzeri olduğu ve %65,7'sinin gebeliğinin planlı olduğu bulunmuştur. HG'li gebelerin PKDÖ toplam puan ortalaması 149,7 ± 26,8 olarak belirlenmiştir. HG'li gebelerin sadece gelir durumu ve gebeliğinin planlı olma durumu ile PKDÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (p 0.05). Gebelerin GSUÖ toplam puan ortalaması 116,0 ± 14,0 olarak saptanmıştır. HG'li gebelerin eğitim düzeyi, çalışma durumu, eşin eğitim düzeyi, aile tipi, gelir durumu, sosyal güvence varlığı, gebelik haftası yaşayan çocuk varlığı ve gebeliğinin planlı olma durumu ile GSUÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir (p 0.05). PKDÖ ile GSUÖ arasında anlamlı (p=0.000/r = -0.386) negatif ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırmada HG'li gebelerin gebelik uyumlarının iyi olmadığı ve gebeliğe uyum arttıkça sağlık uygulamaları puan ortalamalarının arttığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hiperemesis Gravidarum, Gebeliğe Uyum, Gebelikte Sağlık Uygulamaları

The Impact of Pregnancy Compliance on Health Practices in Pregnant Women With Hyperemesis Gravidarum.

Abstract

This study was conducted to search the impact of pregnancy compliance on health practices in pregnant women with Hyperemesis Gravidarum. The descriptive research was done in the maternity services of the university and state hospitals located in the center of Adana province between July, 2016 and April, 2017. A total of 70 pregnant women who were diagnosed with hyperemesis gravidarum in maternity services and who met the criteria for participation in the research were included in the study. Personal information form, Health Practices Questionnaire (HPQ) in Pregnancy, and Prenatal Self Evaluation Questionnaire (PSEQ) were used to collect data. SPSS 22.0 was used in the analysis of the data. In the study, it was determined that 35,7 % of pregnant women with HG were in the age range of 26-30 years, 31,4 % of them were university graduates and 74,3 % of them were unemployed. It was found that 57,1 % of the pregnant women were on the 9th week or over of their pregnancies, 52,9 % of them had two or more pregnancies and 65,7 % of them planned their pregnancies. The PSEQ total mean score of the pregnant women with HG was determined as 149,7 + 26,8. It was found that there was a statistically significant difference between only in terms of income status and planned pregnancy of pregnant women with HPQ and PSEQ total score. (p <0.05) The HPQ total mean score of the pregnant women was determined as 116.0

± 14.0. It was determined that there was a statistically significant difference between HPQ total score and educational level, working status, spouse's education level, family type, income status, social security presence, gestational week, living child existence and planned status of pregnancy of the pregnant with HG ($p < 0.05$). It was found that there was a significant negative correlation between PCEQ and HPQ ($p = 0.000 / r = -0.386$). In the study, it was determined that pregnancy adaptations of the pregnant with HG were moderate, and as the adjustment to pregnancy increased, the average scores of health practices increased.

Keywords: Hyperemesis Gravidarum, Adaptation To Pregnancy, Health Practices In Pregnancy.

Humerus Cisim Kırıklarında Cerrahi Tedavi Yöntemlerimiz

Dr. Öğr.Üyesi Seyran Kılınc

ÖZ

Giriş: Humerus kırıkları tüm kırıklar içerisinde % 1-7 sıklıkta görülmektedir. Humerus cisim kırıkları genellikle konservatif tedavi edilir. Cerrahi tedavi endikasyonlarını ilk tanıda yaklaşık 3 cm'lik kısalık olması, 20 derece anterior ve 30 derece varus açılanması olmasıdır. Bunların yanında açık kırıklar ve multitravmalı hastalar ile daha önce konservatif tedavinin başarısız olduğu hastalarda cerrahi tedavi uygulanmaktadır. Humerus cisim kırıklarında sıklıkla yaralanan sinir radial sinirdir. Bu çalışmada humerus cisim kırığı nedeniyle kliniğimizde cerrahi olarak tedavi edilen hastaların sunulması amaçlandı. Hastalar ve Yöntem : 2013-2017 tarihleri arasında kliniğimizde tedavi edilen 74 hasta çalışmaya alındı. 18 yaşın altındaki 12 çocuk hasta çalışma dışı bırakıldı. Hasta bilgileri retrospektif olarak değerlendirildi. Olguların 34'ü erkek 28'i kadındı. Hastaların ortalama yaşı 47,91 (min:18, max:86). 62 hastanın 7'sinde (%11.3) ilk tanıda radial sinir arazi vardı. 57 hasta primer kırık tanıyken, 3 hasta konservatif tedavi başarısızlığı sonrası cerrahi tedavi planlanmıştı, 2 hastada pseudoartroz endikasyonu ile ameliyat edildi. 8 hasta ilk tanıda açık kırık vardı. 17 hastada eşlik eden başka bölge kırıkları vardı. 45 hastanın izole humerus cisim kırığı vardı. 33 plak-vida, 1 titanyum elastik çivi, 20 intramedüller çivi, 8 eksternal fiksator uygulaması yapıldı. **Sonuç:** Cerrahi tedavi olarak literatürde en sık plak vida kullanılmaktadır. Bunu sırasıyla intramedüller çivi ve eksternal fiksator takip etmektedir. Eksternal fiksator daha çok yumuşak doku yaralanması ya da açık kırığı olan hastalarda tercih edilmektedir. Humerus cisim kırıklarında radial sinir arazi olabileceğide akılda tutulmalıdır. Çalışmamızda %11.4 hastada ilk tanıda radial sinir arazi olduğu gözlemlendi. Eşlik eden yaralanma olması humerus kırıklarında travmanın daha yüksek enerjili olduğunu düşündürür. Böyle ek patolojili ve yüksek enerjili travmalarda cerrahi tedavi daha ön plana çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Humerus Cisim Kırığı; Cerrahi Tedavi; Plak Vida Tesbiti

Surgical Treatment Methods in Humeral Shaft Fractures

Abstract

Introduction: Humerus fractures are seen in 1-7% of all fractures. Humerus body fractures are usually treated conservatively. The indication of surgical treatment is the shortness of approximately 3 cm at the first examination, 20 degrees anterior and 30 degree varus angulation. In addition to these, surgical treatment is performed in patients with open fractures and multiple trauma patients who have previously experienced conservative treatment. The radial nerve that is frequently injured in the humerus fractures. This study aimed to present patients who were surgically treated in our clinic due to humerus shaft fracture. **Methods and Results:** In 2011-2013, 74 patients who were treated in our clinic were included in the study. Twelve children under 18 years of age were excluded from the study. Patient information was evaluated retrospectively. There were 34 men and 28 women. The mean age of the patients was 47,91 (min: 18, max: 86). Seven of 62 patients (11.3%) had radial nerve palsy at the first diagnosis. 57 patients were diagnosed with primary fractures, 3 patients were planned for surgical treatment after conservative treatment failure, and two patients underwent pseudoarthrosis indication. 8 patients had an open fracture at the first visit. There were other regional fractures associated with 17 patients. 45 patients had isolated humerus shaft fracture. 33 plate-screw, 1 Titanium elastic nail, 20 nail, 8 external fixator applications were performed. **Conclusion:** As a surgical treatment, plate and screws are

used most frequently in the literature. Intrameduller nail and external fixator, respectively. The external fixator is preferred in patients with more soft tissue injuries or open fractures. Orthopaedic surgeons should be kept in mind radial nerve injury. In our study, 11.4% of the patients had radial nerve injury. Concomitant injury suggests that trauma is more energetic in humerus fractures. In such additional pathology and high-energy trauma, surgical treatment is becoming more prominent.

Keywords: Humerus Shaft Fracture; Surgical Treatment; The Plate-Screw Fixation

Intravenöz Trombolitik Tedavi Uygulanan Akut İskemik İnme Hastalarında Klinik Özellikler ve Tedavi Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Turgay Demir - Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Balal

ÖZ

Giriş: Akut iskemik inme tüm dünyada en sık üçüncü ölüm nedeni iken non-travmatik hastalıklar arasında en sık özür lülük nedeni olarak bilinmektedir. Akut inmenin ilk 4.5 saatinde uygulanabilen ve ilk olarak 1996 yılında uygulanmaya başlanan intravenöz trombolitik tedavi ülkemizde 2006 yılında ruhsat almıştır. Tüm inme olgularının sadece % 1-5'i trombolitik tedavi alabilmektedir. Bizim kliniğimizde 10 yıldan fazladır akut iskemik inme hastalarına trombolitik tedavi uygulanmaktadır. Bu çalışmada son 3 yıl içerisinde kliniğimizde trombolitik tedavi uyguladığımız hastalarımızın demografik ve klinik özellikleri yanı sıra tedavi etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Kliniğimizde 2014-2017 yılları arasında akut iskemik inme tanısı alan ve intravenöz trombolitik tedavi uygulanan hastaların serebrovasküler hastalıklar poliklinik dosyaları retrospektif olarak taranmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya toplam % 52.9'u (n=45) erkek, toplam 85 hasta alındı. Hastaların yaş ortalaması 64.36 ± 11.21 (33-90) idi. Hastaların % 34.1'inde (n=29) diyabetes mellitus, % 62.4 (n=53) hipertansiyon, % 23.5 (n=20) atriyal fibrilasyon en sık eşlik eden inme risk faktörleriydi. Hastaların ortalama yatış süresi 12.63 ± 10.56 (1-82) ; trombolitik tedavinin bir komplikasyonu olan intraserebral kanama % 9.4 (n=8) ; mekanik ventilatör ihtiyacı % 16.5 (n=14) hastada; hastane içi mortalite ise % 14.1 (n=12) hastada saptandı. Fonksiyonel bağımsızlık olarak kabul edilen 90. günde mRS 0-2 olan hasta oranı % 51.7 (n=44) iken tedaviden % 70.5 (n=60) hastanın fayda gördüğü belirlendi. **Sonuç:** Akut iskemik inmede ilk 4.5 saatte uygulanan intravenöz trombolitik tedavi mortalite ve morbiditeyi ciddi oranda önleyen ve ülkemizde de uygulanabilen halen en etkin farmakolojik tedavi özelliğini korumaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akut İskemik İnme; İntravenöz Trombolitik Tedavi; Klinik Özellikler; Mortalite

Evaluation of Clinical Features and Treatment Efficacy in Acute Ischemic Stroke Patients Treated with Intravenous Thrombolytic Therapy

Abstract

Introduction: While acute ischemic stroke is the third most common cause of death worldwide, it is the most common cause of disability. Intravenous thrombolytic therapy, which should be administered in the first 4.5 hours of acute stroke and first started in 1996 in the world, has been licensed in 2006 in our country. In our clinic, thrombolytic treatment is given to acute ischemic stroke patients for more than 10 years. In this study, it was aimed to evaluate the clinical features of our patients with thrombolytic therapy in our clinic in the last 3 years, as well as the treatment efficacy. **Methods:** We have retrospectively screened the patients files diagnosed with acute ischemic stroke and treated with intravenous thrombolytic therapy between 2014 and 2017 . **Results:** A total of 85 patients (52.9% were male, n = 45) were included in the study. The mean age of the patients was 64.36 ± 11.21 (33-90). Diabetes mellitus, hypertension, and atrial fibrillation were the most common risk factors. The mean duration of hospitalization was 12.63 ± 10.56 days (range 1-82); intracerebral hemorrhage, a complication of thrombolytic therapy, was seen in 9.4% (n = 8) of patients; 16.5% (n=14) of patinets had mechanical ventilator requirement; and in-hospital mortality rate was 14.1% (n = 12). On the 90th day, which was accepted as functional independence, the rate of patients with mRS 0-2 was 51.7% (n = 44) and 70.5% (n = 60) of the patients were benefiting from treatment. **Conclusions:** Intravenous thrombolytic therapy

administered in the first 4.5 hours of acute ischemic stroke maintains the most effective pharmacologic treatment, which can prevent mortality and morbidity seriously and can also be performed in our country.

Keywords: Acute Ischemic Stroke; Intravenous Thrombolytic Therapy; Clinical Features; Mortality

İnvajinasyon Tedavisinde İyi Bir Seçenek; Hidrostatik Redüksiyon

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Göksu

ÖZ

Amaç: İnvajinasyon, 3-24 ay aralığındaki çocuklarda en yaygın barsak obstruksiyon nedenidir. Tanı fizik muayene bulguları ve ultrasonografi ile konulur. Deneyimli ellerde ultrasonografinin %100 e yakın tanı değeri vardır. Bu çalışmada serum fizyolojik ile hidrostatik redüksiyon yaptığımız hastaların sonuçlarını sunmayı amaçladık. **Gereç ve yöntem:** Serum fizyolojik ile hidrostatik redüksiyon yaptığımız toplam 48 invajinasyon tanılı hastayı retrospektif inceledik. Hastaların yaş, invagine segmentin uzunluğu, redüksiyon süresi, kullanılan serum fizyolojik miktarı, rektal kanama varlığı ve semptomların süreleri değerlendirildi. **Bulgular:** Hidrostatik redüksiyon yapılan hastaların 42 (%87,5) sinde redüksiyon ve iyileşme sağlandı, 8 hastada cerrahi yapıldı. Redüksiyon olanlarda ortalama yaş 25 ay, reduksiyon olmayanlarda 20 ay idi. Rektal kanama, olguların %83,3'ünde vardı. Rektal kanama olmayanların tamamı (8 hasta) redükte oldu. Redükte olanlarda semptom süresi ortalama 1.5 gün, olmayanlarda 3 gündü. Redüksiyon işleminin ortalama 30 dakika sürdüğü görüldü. Redüksiyonda ortalama 800 cc serum fizyolojik kullanıldı. Redüksiyon gerçekleştirenlerde ortalama invajine segment uzunluğu daha azdı (5 cm), redükte olmayanlarda ise 9 cm idi. On hastada ikinci defa redüksiyon denendi, 4 hasta redükte oldu ancak 6 tanesi redükte olmadı. **Sonuç:** Ultrasonografi yardımıyla hidrostatik redüksiyon kolay uygulanabilir, düşük maliyetli ve noninvaziv bir işlemdir. Gerekliğinde işlem ikinci defa tekrarlanabilir. Klinik öykü süresi kısaldıkça redüksiyon şansı artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Hidrostatik Redüksiyon, İnvajinasyon,

Kadınların Probiyotik Gıdalar Hakkında Bilgi Düzeyleri ve Tüketim Durumları

Dr. Öğr.Üyesi Ebru Gözüyeşil - Dr. Öğr.Üyesi Ayten Arıöz Düzgün - Dr. Öğr.Üyesi Mete Sucu

ÖZ

Amaç: Bu araştırma ile probiyotik gıdalar hakkında bilgi düzeyi ve tüketim durumunun gebelik ile ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan çalışma Haziran-Ağustos 2017 tarihleri arasında bir Üniversite Hastanesinin Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı polikliniğe başvuran gebe (n: 280) ve gebe olmayan (n: 280) toplam 560 kadın üzerinde yapılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından literatür bilgileri doğrultusunda hazırlanan veri toplama formu ile toplanmıştır. **Bulgular:** Her iki (gebe olan ve gebe olmayan) grup yaş ortalaması ve öğrenim düzeyi yönünden benzerdir. Kadınların %59.1'inin probiyotik kavramını bildiği saptanmıştır. Gebe olmayan kadınlarda probiyotik kavramını bilme (p:0.001), kefir probiyotik gıda türü olarak bilme (p:0.001) ve probiyotik gıda olarak kefir tüketme oranları (p:0.001), gebe olan kadınlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek saptanmıştır (p<0.01). Kadınların probiyotik gıdaları en çok sindirim sistemi sorunu (%87) ve bağışıklık sisteminin güçlenmesi (%74.1) amacıyla tükettiği tespit edilmiştir. Kadınların probiyotik gıdaları en fazla tüketmeme nedeni olarak bilmedikleri (%22) için tüketmedikleri saptanmıştır. **Sonuç:** Araştırma bulguları probiyotik kavramının gebeler tarafından yeterli düzeyde bilinmediğini göstermektedir. Gebelik dönemi kadının hem kendisi hem de bebeği için sağlığı koruyucu ve geliştirici davranışlar geliştirmede ideal bir dönemdir. Bu nedenle bu dönemde gebe kadınların probiyotik gıda tüketimi konusunda farkındalıklarının geliştirilmesi ve motive edilmeleri önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Probiyotik, Beslenme

Women's Knowledge Level and Consumption of Probiotic Foods

Abstract

Aim: This study examined the relationship between pregnancy, women's knowledge level, and consumption of probiotic foods. **Methods:** This descriptive and cross-sectional study was carried out with the participation of 560 pregnant (n:280) and non-pregnant (n:280) women who applied to the Gynecology and Obstetrics polyclinic at a university hospital between June and August 2017. Data were collected using a data collection form developed by the researchers based on relevant scholarly literature. **Findings:** The two groups (pregnant and non-pregnant women) were similar in average age and educational level. Of the participants, 59.1% knew the term probiotics. The rates of knowing the term probiotics (p:0.001), recognizing kefir as a type of probiotic food, and consuming kefir as a probiotic food (p:0.001) were higher in non-pregnant women than in pregnant women at a statistically significant level (p<0.01). Women consumed probiotic foods mostly for problems in the digestive system (87%) and strengthening the immune system (74.1%). Not knowing what probiotic meant was the most common reason (22%) for not consuming probiotic foods. **Conclusion:** Findings of this study indicated that pregnant women did not have sufficient knowledge of the term probiotics. Pregnancy is the ideal period for women to develop behavior that protects and improve both their own and their babies' health. For this reason, raising awareness on and motivating pregnant women toward probiotic food consumption are significant.

Keywords: Pregnancy, Probiotics, Nutrition

Kahramanmaraş İl Merkezli On Beş Yaş Üzeri Kadınlarda Üriner İnkontinans Prevalans Çalışması

Dr. Öğr.Üyesi Can Benlioğlu

ÖZ

Amaç: Kahramanmaraş İl Merkezinde 15 yaş ve üstü kadın popülasyonda üriner inkontinans prevalansı ve özelliklerini tanımlamak ve üriner inkontinansla ilişkili faktörleri, araştırmak ve psikososyal sonuçlarını değerlendirmek. **Gereç-Yöntem:** Çalışma sosyo-ekonomik düzeylerine göre belirlenen 4 ayrı bölgede yapıldı. Bu bölgelerde yaşayan 5000 kadın ile görüşüldü çalışmaya 4506 kadın dahil edildi. **Bulgular:** Populasyondaki üriner inkontinans prevalansı %18,8 (850/4506) idi. %13'ü (594/4506) 15 yaşından önce enüresiz nokturna yaşadıklarını, inkontinant kadınların %73,6 sı (622/850) stres inkontinans, %72'sinin (609/850) urge inkontinans yaşadığı; %52'sinin (443/850) ped kullandığı; %38,5'inin (321/850) bir doktora başvurduğu ve bunların %42,7'sinin (363/850) medikal, cerrahi ve rehabilitasyon tedavisi aldığı saptandı. Ankete cevap verenlerin %60,5'inin (2727/4506) geçmişte veya şu an mevcut olan üriner enfeksiyonu varlığını; %7,7'inin (98/850) aynı zamanda fekal inkontinans yaşadığını; %34,9'u ise (294/850) idrar kaçırmayı utanç verici ve küçük düşücü bir durum olarak algıladığını; %32,7'si ise (279/850) uzun süre evden dışarı çıkamadığını bildirdi. BMI (Vücut Kas İndeksi) ile urge inkontinans arasında doğru orantı olduğu, artıkaça urge inkontinansın görülme sıklığının arttığı; aynı şekilde stres inkontinansın ve mixt tip inkontinansında BMI artıkaça görülme sıklığının arttığı belirlendi. Urge, stres ve mixt tip inkontinansın eğitim seviyesi ile ters orantılı olduğu yani eğitim seviyesi artıkaça inkontinans görülme sıklığının azaldığı saptandı. Doğum yapanlarda inkontinans prevalansı %21,9 (893/3460) olduğu, ve doğum sayısı artıkaça inkontinans görülme sıklığının arttığı (hiç doğum yapmamışlarda %17,6 (290/1650); 1-2 doğum yapanlarda %14 (198/1414); 3-4 doğum yapanlarda %21,7 (211/972); 5 ve üstü doğum yapanlarda %37,9'u (151/398) saptandı. **Sonuç:** Önemli risk faktörlerini tanımlamış veya doğrulamıştır. Üriner inkontinans kadınlarda sık görülen ve yaşla prevalansı artan çok önemli bir problemdir. Üriner inkontinansın yaşam kalitelerine olan büyük etkisi; bu genel probleme daha fazla önem verilmesi gerekliliğini açığa vurmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üriner İnkontinans, Prevalans, Urge İnkontinans, Sters İnkontinans, Mixt Tip İnkontinans, Risk Faktörleri, Psikososyal Sonuçlar

Kahramanmaraş Province Center on Five Years on Women Urinary Incontinence Prevalence Study

Abstract

Objective To describe the prevalence and characteristics of urinary incontinence in women population 15 years and older in Kahramanmaraş Provincial Center and to investigate factors related to urinary incontinence, to investigate and psychosocial outcomes. **Methods:** The study was carried out in 4 different regions determined according to socio-economic levels. 4506 women were included to work with 5,000 women living in these regions. **Results:** The prevalence of urinary incontinence in the population was 18.8% (850/4506). 13% (594/4506) experienced a enuresis nocturna before the age of 15, 73.6% (622/850) stress incontinence and 72% (609/850) urge incontinence of incontinent women; 52% (443/850) using the pad; 38,5% of the patients (321/850) referred to a doctor and 42,7% (363/850) of them received medical, surgical and rehabilitation treatment. Of the respondents, 60.5% (2727/4506) reported the presence of past or present urinary infections; and 34.9% (294/850) perceive urinary incontinence as embarrassing and humiliating;

32,7% (279/850) reported that he could not leave the house for a long time. BMI (Body Mass Index) and urge incontinence is the correct proportion, the incidence of residual urge incontinence increases; it was also found that the incidence of stress incontinence and mixt type incontinence increased with increasing BMI. The prevalence of incontinence was 21.9% (893/3460) in those who gave birth, and the incidence of incontinence increased as the number of births increased (17.6% (290/1650) when no delivery was made, 14% (198/1414) 21.7% (211/972) of those who gave birth to 3-4 and 37.9% (151/398) of those who gave birth to 5 or more were found. Conclusion: Identify or confirm important risk factors. Urinary incontinence is a very common problem in women and is associated with an increased prevalence of age. The great impact of urinary incontinence on quality of life; this general problem hits the need for greater emphasis.

Keywords: Urinary İncontinency, Prevalence, Urge İncontinency, Stress İncontinency, Mixed Type İncontinency, Risk Factors, Psychosocial İmpacts

Kalkaneusta Sık Görülen Bir Tümör: İntraosseöz Lipom

Dr. Öğr.Üyesi Ramazan Atıç

ÖZ

Amaç: İntraosseöz lipom; sık karşılaşılan bir tümör olmasına rağmen asemptomatik olabilmesi nedeniyle gerçek görülme sıklığı bilinmemektedir. Topuk çevresinde ağrı en sık başvuru nedenidir. Bu çalışmada kalkaneusta sık görülen bir tümör olan intra osseöz lipom nedeniyle ameliyat edilen hastaların sonuçlarını değerlendirildi. **Gereç ve Yöntem:** Kliniğimizde 2010-2017 yılları arasında kalkaneusta lipom nedeniyle tedavi edilen 10 hasta retrospektif olarak değerlendirildi. Bu hastaların ortalama yaşı 21,1 (dağılım, 5-62 yaş) yıl idi. Hastaların 6 sı (%60) erkek, 4'ü (% 40) kadındı. Hastalar ortalama 29,1 ay (dağılım, 9-60 ay) takip edildi. Hastaların dosyaları; ilk başvuru zamanı, şikâyetleri, muayene bulguları, ameliyat öncesi serum kolesterol ve trigliserid düzeyleri, ilk yük verdirilme zamanı ve ameliyat sonrası görülen komplikasyonlar belirlenmesi için değerlendirildi. **Bulgular:** Kalkaneal bölgede ağrı şikâyeti ile başvuran hastaların hiçbirinde patolojik kırık mevcut değildi. Hastalarımızın tümünün ameliyat öncesi serum kolesterol ve trigliserid düzeyleri normaldi. Tanı için ameliyat öncesi radyografi, MR ve CT kullanıldı ve tanı ameliyat sonrası patoloji ile doğrulandı. Cerrahi tedavide; tüm hastalara lateral insizyon kullanılarak küretaj grefonaj uygulandı. İntraoperatif hiçbir komplikasyon gelişmedi. Cerrahi sonrası kısa bacak atel uygulanan hastalara 6 hafta boyunca yük verdirilmedi. Hiçbir hastada yara yeri enfeksiyonu gelişmedi. Yapılan son kontrollerinde hiçbir hastada yürüme ile topuk bölgesinde ağrı mevcut değildi. **Sonuç:** İntraosseöz lipom kalkaneusta sık görülen benign bir tümördür. Rastlantısal olarak saptanan asemptomatik lezyonlar için klinik takip yeterli iken semptomatik hastalar için uygulanan cerrahi tedavinin sonuçları son derece başarılıdır. Gerçek görülme sıklığı bilinmeyen bu benign tümörün kalkaneal bölgede görülen tümöral lezyonların değerlendirilmesinde ayırıcı tanıda düşünülmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kalkaneus, Lipom, Tümör

Calcaneus A Common Tumor: Intraosseous Lipoma

Abstract

Purpose: Intraosseous lipomas; Although it is a common tumor, the actual incidence is not known because it can be asymptomatic. Pain around the heel is the most common cause of admission. In this study, the results of patients who underwent surgery for intraosseous lipoma, a common tumor of calcaneus, were evaluated. **Materials and Methods:** Ten patients with calcaneal lipoma were evaluated retrospectively in our clinic between 2010-2017. The mean age of these patients was 21.1 years (range, 5-62 years). Six patients (60%) were male and 4 (40%) were female. The mean follow-up was 29.1 months (range, 9-60 months). Patient files; initial complaints, examination findings, preoperative serum cholesterol and triglyceride levels, time to first load and postoperative complications were evaluated. **Results:** None of the patients who complained of pain in the calcaneal region had pathological fractures. Preoperative serum cholesterol and triglyceride levels were normal in all of our patients. Preoperative radiography, MR and CT were used for diagnosis and the diagnosis was confirmed by postoperative pathology. **Surgical treatment;** All patients were subjected to curettage grafting using lateral incision. There were no intraoperative complications. The patient was treated with short leg splint after surgery for 6 weeks without load. No wound infection occurred in any of the patients. No pain in the heel area was present with walking in any of the patients at the last check-ups. **Conclusion:** Intraosseous lipoma is a common benign tumor

of calcaneus. While clinical follow-up is sufficient for asymptomatic lesions detected incidentally, the results of surgical treatment for symptomatic patients are extremely successful. This benign tumor of unknown actual incidence should be considered in the differential diagnosis of tumoral lesions seen in the calcaneal region.

Keywords: Calcaneus, Lipoma, Tumor

Kanserli Hücrelerin Gümüş Anot ile Durdurulması

Dr. Öğr.Üyesi Ilke Evrim Secinti

ÖZ

Bu çalışmada, gümüş iyonlarının ve düşük yoğunluklu doğru akımın Hep II hücreleri (bir tür gırtlak kanseri hücresi) üzerindeki antitümöral etkisinin in vitro olarak incelenmesi amaçlanmıştır. BU amaçla, saf gümüş elektrotlar hazırlanarak petri kutularına yerleştirildi. Ticari olarak elde edilen Hep-II hücreleri kültür ortamına alındı. Elektrotlar doğru akım kaynağına bağlandı. Birinci ve ikinci gruba sırası ile 1,0 ve 4, 0 uA akım uygulanırken sham ve kontrol gruplarına akım uygulanmadı. 96 saatlik inkübasyonun ardından hücreler invert mikroskopta incelendi. Dört mikroamper akım uygulanan anot etrafında inhibisyon zonu saptandı. İnhibisyon zonu sınırındaki hücrelerde vakuol formasyonu saptandı. Katod etrafında ne inhibisyon zonuna ne de vakuol formasyonuna rastlandı. Bir mikroamper akım uygulanan petri kutusunda anot veya katot etrafında inhibisyon zonu saptanmadı. Ancak anot etrafındaki hücre sayısının azaldığı farkedildi. Sham elektrot etrafında hücrelerin cama yapışmalarının homojen olduğu saptandı. Hücre morfolojisi normaldi ve inhibisyon zonu saptanmadı. Sonuçlarımız, gümüş iyonunun tek başına malign hücreleri inhibe edemese de gümüş anotun bunu yapabildiğini göstermektedir. Bu etki hem akıma hem de gümüş iyonuna bağlıdır. Gümüş anot uygulamasının basit bir elektroforez olmadığı zaten bilinmektedir. Elektroforetik kuvvetler basitçe iki elektrot arasındaki akım trasesi boyunca etkilidirler. Bu kuvvetler elektrotların arkasındaki bölgelerde sınırlandırılmış olmasına rağmen, çalışmamızda elektrot etrafında her yöne doğru olan bir hücre inhibisyonu saptanmıştır. Tüm çalışma boyunca elektriksel parametreler normal canlı dokuya zarara verecek eşik değerin çok altında tutulduğundan, inhibisyonu elektrik akımının yıkıcı etkisine bağlamak da imkansızdır. Bulgularımız, gümüş anot uygulamasının Hep II hücrelerini inhibe etmekte başarılı olduğunu göstermekte ve malign (kanserli) hücrelerin tedavisinde farklı bir alternatif olabileceği konusunda bizleri cesaretlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gümüş; Elektrik Akımı; Tümör Hücreleri, Larenks Kanseri

Inhibition of Cancer Cells by Silver Anode

Abstract

The aim of this study is to investigate antitumoral effect of silver ions and low density direct current on Hep-II cells in vitro Pure silver electrodes were placed in Petri dishes. Commercially obtained Hep-II cells, were added in culture media. The electrodes were connected with a direct current source. First and second group achieved 1,0 and 4,0 microampere direct current, respectively. No electrical current was applied to sham and control groups. After 96 hours of incubation, cells were counted under inverted microscope. An inhibition zone was seen around 4uA current applied anode. Vacuole formation was detected in the cells, located at the border of the inhibition zone. But neither inhibition zone nor vacuole formation was detected around cathode. There was not any clear inhibition zone around anode or cathode at 1,0 uA current applied Petri dish. Despite, the cell count around anode was declined. Around sham electrode, cell attachment to the glass surface was homogeneous, cell morphology was normal, there was not cell free area. Metallic silver is not capable to inhibit malign cells alone but silver anode inhibits. This effect is both current and silver ion dependent. It is demonstrated that silver anode treatment is not a simple electrophoresis. Electrophoretic forces briefly help only cell migration along electric current trace between electrodes. Moreover continuously and uninterrupted inhibition zone to every direction was detected despite electrophoretic forces resist of ion emission behind the anode. Throughout

the experiment, electrical charge parameters were acceptable parameters for mammalian cells that have not harmful effect on normal living and undifferentiated human cells. Our findings demonstrate antitumoral effect of silver anode on Hep II cells and encourage the idea of treatment of malign cells by silver anode as a possible alternative therapy.

Keywords: Silver; Electricity; Tumor Cells, Larynx Neoplasm

Karaciğer Metastatik Tümörlerinde Cerrahi Deneyimlerimiz

Arş.Gör.Dr. Tolga Kalaycı - Dr. Öğr.Üyesi Ümit Haluk İliklerden

ÖZ

Giriş: Karaciğerin en sık görülen malign tümörleri, sekonder(metastatik)tümörler olup primer tümörlerden yaklaşık 20 kat fazla görülmektedir. Karaciğerin metastatik tümör rezeksiyonlarında ilk sırayı kolorektal kanserler almakta olup; çalışmamızda literatür verilerine katkı yapmayı amaçladık. **Gereç-Yöntem:** YYÜ Tıp Fakültesi Genel Cerrahi ABD'nda 2010-2018 tarihleri arasında primer cerrahisi ile eş zamanlı karaciğer metastazektomi ve kese tümörü tanısı ile yatak rezeksiyonu uygulanan hastaların verileri retrospektif olarak incelendi. Olguların yaşı, cinsiyeti, olguların uygulanış özelliği (elektif/acil), primer tümör organı, Karsinoembriyjenik Antijen(CEA) düzeyi, karaciğerin hangi segment/segmentlerde metastaz olduğu, patoloji tanı ve cerrahi sınır pozitifliği ve olguların yatış süreleri değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmamızda 19 olgunun verileri değerlendirildi. 3 olguya acil cerrahi uygulanıp, kalan olgulara elektif cerrahi yapılmıştır. Olguların ortalama yaşı $62,4 \pm 11,6$ yaş(42-79 yaş) olup; 9 olgu erkek,10 olgu kadın (E:K=0,9) cinsiyette idi. 5 olguya kese tümörü nedeniyle karaciğer yatak rezeksiyonu ve 14 olguya metastazektomi uygulandı. Metastazektomi olgularının %47,3(n=9)'ünde kolon tümörü, %15,7(n=3)'sinde mide tümörü ve %5,2(n=1)'sinde leiomyosarkom primer tümör odağı olduğu tesbit edildi. Olguların %68,4(n=13)'ünde CEA düzeyi yüksek bulundu. CEA düzeyi normal olguların preoperatif değerlendirilmesinde 3'ünde kese tümörü, 1'inde mide tümörü ve 1'inde leiomyosarkom metastazı düşünüldüğü üzerine cerrahi uygulanmıştır. 6 olgunun patoloji materyalleri benign olarak gelmiştir. Olguların 7'sinde sol lob metastazı, 1'inde eş zamanlı sol lob ve kaudat lob metastazı, 5'inde sağ lob metastazı, 5'inde karaciğer yatak rezeksiyonu ve 1'inde yatak rezeksiyonu yanında sol lob metastazı mevcut olup usulüne uygun cerrahileri uygulanmıştır. 9 olgunun patolojisi adenokanser metastazı ile , 1'i hepatoselüler kanser metastazı ile , 2'si kist hidatik ile , 7'si normal karaciğer dokusu ile uyumlu olarak değerlendirildi. 2 olgunun cerrahi sınırı pozitif olarak gelmiştir. Hastaların ortalama yatış süresi $14,1 \pm 5,8$ gün (7-27 gün)idi. Olguların tümü komplikasyonsuz taburcu edilmiştir. **Tartışma-Sonuç:** Çalışmamızda, kolorektal kanser metastazlarının en sık olduğunu görmekteyiz. CEA düzeyi olgularımızın çoğunda yüksek olarak bulunup; karaciğer metastazlarında prognostik bir gösterge olup olmadığının değerlendirilmesi için daha fazla sayıda olguya ihtiyacımız bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adenokanser,karaciğer,karsinoembriyjenik Antijen(Cea),metastaz.

Kisspeptin-10'un Geçici Serebral İskemi Sonrası Böbrekteki Oksidan ve Antioksidan Aktiviteye Etkisi

Dr. Hatice Akkaya

ÖZ

Serebral iskemi, beyne kan götüren arterlerden birinde meydana gelen damar tıkanıklığı sebebiyle oluşmaktadır. Tıkanıklık sonucunda azalan kan akımı ve oksijen eksikliği beyin hücrelerinin hasarına ve ölümüne sebep olmaktadır. Kisspeptin'in ve geçici karotid arter oklüzyonu sonrası oluşan iskemiyin oksidatif stres üzerindeki etkisi bilinmemektedir, kisspeptin'in, karotid arter iskemisi sonrası periferik dokularda oluşan oksidatif strese etkisi üzerine bir araştırma henüz yoktur. Bu çalışmada, iskemi uygulaması öncesinde verilen kisspeptin'in, iskemi sonrası böbreklerde oluşabilecek oksidatif değişimlere olan etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Erişkin C57/BL6 fareler dört gruba ayrılmıştır: sham grubu (Sham), kisspeptin grubu (Sham Kiss), iskemi grubu (İskemi), ve kisspeptin uygulanan iskemi grubu (İskemi + Kiss). Gruplara, iskemi ve yalancı operasyondan (sham) 40 dakika önce intraperitoneal olarak sadece salin fizyolojik (Sham ve İskemi gruplarına) ve kisspeptin (Sham Kiss ve İskemi + Kiss gruplarına; 20 nmol) uygulanmıştır. Sonrasında iskemi grupları 15 dakika karotid arter iskemisine maruz bırakılarak, iki saat boyunca reperfüzyona tabi tutulmuştur. Toplamda 175 dakikalık deney periyodundan sonra hayvanlar dekapite edilerek böbrekler alınmış, total oksidan ve total antioksidan seviyeleri (TOS ve TAS) belirlenmiştir. Karotid arter iskemisi, TOS ve TAS parametrelerinde herhangi bir değişime sebep olmamıştır. İskemi grubuna kisspeptin uygulanmasının, TOS'a herhangi bir etkisi gözlemlenmezken, TAS'ta neredeyse anlamlı bir yükselmeye sebep olmuştur ($p=0.055$). Bunun yanında, sham operasyona maruz kalan gruba kisspeptin uygulamasının TOS'ta neredeyse anlamlı bir düşüşe sebep olduğu gözlemlenirken ($p=0.055$), TAS'a herhangi bir etkisi görülmemiştir. Kisspeptin uygulanan iskemi grubunda ise TAS, sham operasyondan önce kisspeptin uygulanan gruba göre anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Sonuç olarak, karotid arter iskemisi sonrasında total oksidatif stres seviyesinde herhangi bir değişiklik gözlenmemiştir. Ancak, kisspeptin uygulanmasının total oksidatif durumda herhangi bir değişiklik oluşturmadan total antioksidan durumunu artırması, kisspeptin'in böbreklerdeki antioksidan aktiviteyi artırdığını göstermektedir. Kisspeptin uygulanmasının, karotid arter iskemisi sonrasında böbreklerde oluşturduğu oksidatif etki hakkında daha fazla bilgi elde etmek için spesifik oksidatif stres belirteçlerinin aktivitelerindeki değişim incelenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Serebral İskemi, Kisspeptin, Fare, Oksidatif Stres

The Effect of Kisspeptin-10 on Oxidant and Antioxidant Activity in The Kidney After Transient Cerebral Ischemia

Abstract

Cerebral ischemia is caused by arterial occlusion in one of the arteries that lead to the brain. Decreased blood flow and oxygen deficiency as a result of obstruction cause damage and death of brain cells. While the effect of ischemia on the oxidative stress after kisspeptin and transient carotid artery occlusion is known, there is no research on the effect of kisspeptin on the oxidative status of the peripheral tissues after carotid artery ischemia. In this study, it was aimed to investigate the effect of kisspeptin given before ischemia on oxidative changes that may occur in kidneys after ischemia. Adult C57/BL6 mice were randomly divided into four groups: sham group (Sham), kisspeptin group (Sham Kiss), ischemic group (Ischemia), and ischemic group receiving

with kisspeptin (Ischemia+Kiss). Groups were administered only saline physiologic (sham and ischemia groups) and kisspeptin (sham kiss and ischemia+kiss) intraperitoneally 40 minutes before ischemia and pseudo-operative (sham). Subsequently, the ischemia groups were exposed to carotid artery ischemia for 15 minutes and reperfused for two hours. After the experiment period, animals were decapitated, and kidneys were removed, total oxidant and antioxidant status (TOS and TAS) were determined. Carotid artery ischemia did not cause any changes in TOS and TAS parameters. The application of kisspeptin in ischemic group caused an almost significant increase in TAS ($p=0.055$), while no effect was observed on TOS. Additionally, there was no effect on TAS, while TOS almost significantly reduced in ischemia+kiss group compared to sham operation ($p=0.055$). TAS was significantly higher in the ischemia+kiss compared in the group treated with kisspeptin before sham operation ($p<0.05$). As a result, there was no change in the level of total oxidative stress after carotid artery ischemia. However, the increase in total antioxidant status upon kisspeptin administration suggests that kisspeptin increases antioxidant activity in the kidneys.

Keywords: Cerebral Ischemia, Kisspeptin, Mouse, Oxidative Stress

Klinik Örneklerden İzole Edilen Acinetobacter Baumannii İzolatlarında Karbapenemaz Genlerinin Karakterizasyonu ve Filogenetik İlişkilerinin Tespiti

Dr. Suna Kızılyıldırım - Dr. Farzad Heydari - Dr. Cansu Önlen Güneri - Prof.Dr. Fatih Köksal

ÖZ

Düşük virülanslı ve fırsatçı patojen olarak bilenen Acinetobacter cinsi bakterilerin klinik önemleri giderek artmaktadır. Bakterinin çevre koşullarına uyum sağlama yeteneği, yaygın kontrolsüz antibiyotik kullanımı, yoğun bakım ve invaziv enstrüman kullanımındaki artış, giderek artan oranda izole edilmelerine ve hastanelerde verilen hizmet esnasında kazanılan enfeksiyon salgınlarına yol açmalarına sebep olmaktadır. Acinetobacter suşlarında antibiyotiklere direnç en sık kromozom ve plazmidler tarafından kodlanan genlerin varlığına ve bunun yanı sıra dış membran geçirgenliğinin azalmasına bağlıdır. Çalışmada Çukurova Üniversitesi Merkez Laboratuvarından alınan 290 A.baumannii izolatında antibiyotik duyarlılık testleri ile fenotipik, PCR ve Dizi Analizi yöntemleriyle genotipik olarak karbapenemaz genleri araştırılmıştır. İzolatlar arasındaki filogenetik ilişki ise PFGE yöntemiyle değerlendirilmiştir. Laboratuvarımıza gönderilen A.baumannii izolatları, tanının doğrulanması amacıyla çeşitli mikrobiyolojik ve biyokimyasal testlere tabii tutulmuştur. Tür tanımlama işlemlerinden sonra karbapenemaz enzimlerinin fenotipik ayrımı için çift disk sinerji ve Modifiye Hodge testi yapılmış ve karbapenemaz sentezleyen 88 A.baumannii izolatı çalışmaya dahil edilmiştir. İzolatlarda karbapenemaz genlerinin karakterizasyonunu tespit etmek amacıyla in-house PCR ve Multiplex-PCR işlemi gerçekleştirilmiştir. PCR sonucunda A.baumannii (88) izolatlarında en sık OXA-51 (%100), ikinci sıklıkta OXA-23 (61.36), en az sıklıkta CTX-M1 ve CTX-M2 (1.14) genleri tespit edilmiştir. PCR ile tespit edilen karbapenemaz genleri Dizi analizi yöntemi ile doğrulanmıştır. A.baumannii izolatlarının filogenetik ilişkileri irdelendiğinde, yakın ilişkili olarak 17 küme içerisinde dağıldıkları, bu küme içerisinde yer alan A1, A2, C1, D, F, H3, L1, N, O1, O2, P1, P2 ve R kümelerini oluşturan suşların %100 benzer olduğu ve en sık dağılan karbapenemaz genlerinin OXA-51, OXA-23, TEM, OXA-24 olduğu görülmüştür. Çalışmada A.baumannii izolatlarında karbapenemaz genlerinin varlığının araştırılması, karbapenemaz üreten suşların prevalansı, dirence neden olan enzimlerin hastane veya toplum kökenli olanları ayrıştırılarak filogenetik ilişkileri tespiti ve muhtemel kaynakların belirlenerek bulaş zincirinin kırılmasında faydalı olacak verilerin sağlanmasına ve sürveyans çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç olduğu sonucuna varılmıştır. Karbapenemaz genlerinin karakterizasyonu yanında porin proteinlerinin geçirgenliği ve efflux sistemlerine yönelik kapsamlı çalışmalar yapılarak bu mekanizmaların aydınlatılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Acinetobacter, Karbapenemaz Gepcr ve Dizi Analizi

Klinik Uygulamaya Çıkan Hemşirelik Öğrencilerinin Durumluk-Süreklilik Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Arzu Yüksel

ÖZ

Amaç: Bu araştırma Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencilerinin, klinik uygulama öncesi ve sonrasında durumluk-süreklilik kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın evrenini bir Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümü birinci sınıfta okuyan, Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar dersini ilk kez alan 99 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan öğrenci tanıtım formu ve klinik uygulama öncesi ve sonrasında kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla Spielberger ve arkadaşları (1970) tarafından geliştirilen, Öner ve Le Compte (1983) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Durumluk-Süreklilik Kaygı Envanteri kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizi bilgisayarda SPSS 15.00 istatistik programında yüzdeler, aritmetik ortalama, Wilcoxon Signed Ranks Test, Mann Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi ile yapılmıştır. **Araştırmanın Etik Yönü:** Araştırma ilgili Sağlık Yüksekokulu müdürlüğünden yazılı izin alınarak yapılmıştır. Veri toplama araçları uygulanmadan önce, öğrencilere araştırmanın amacı ile ilgili açıklama yapılarak sözlü onamları alınmıştır. **Bulgular:** Çalışmada öğrencilerin yaş ortalaması 19.38 ± 1.07 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin %65.7'si kadın, %75.8'inin bölüme isteyerek geldiği, %73.7'sinin okulu üniversite sınavına ilk girdikleri yılda kazandıkları, %81.8'inin mezun olduktan sonra hemşirelik mesleğini yapmayı planladıkları, %75.8'inin hemşirelik mesleğinin imajını orta düzeyde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Öğrenciler (%77.8) ailelerinin gelir düzeyini orta düzeyde ve (%62.6) kendi gelir düzeylerini yeterli olarak gördükleri belirlenmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlasının (%65.7) herhangi bir sosyal aktivitesi bulunmamaktadır. Öğrencilerin klinik uygulama öncesi ve sonrası durumluk kaygı puanı ortalaması sırasıyla 40.17 ± 4.95 , 41.03 ± 5.46 , süreklilik kaygı puanı ortalaması 45.82 ± 5.55 , 45.37 ± 5.66 olarak saptanmıştır. **Sonuç:** Öğrencilerin durumluk kaygı düzeyleri klinik uygulamanın sonunda artarken; süreklilik kaygı düzeylerinde değişme belirlenmemiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin klinik uygulama öncesi ve sonrası durumluk-süreklilik kaygı düzeyleri arasında ($p > 0.05$) anlamlı fark saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, Klinik Uygulama, Hemşirelik Öğrencisi.

Komplike İntraabdominal Enfeksiyonların Cerrahi Tedavi ve Sonuçlarının Analizi

Dr. Sabri Özdaş - Dr. Safa Önel

ÖZ

Amaç: Bu çalışmamızda kliniğimize akut karın bulguları ile gelen ve opere edilen komplike karın içi enfeksiyonlu hastaların pre-postop takip ve tedavilerinin mortalite ve morbiditelerini izlemisel olarak ortaya koyulmasını amaçladık. **Yöntemler:** Çalışmamız kliniğimizde Mayıs 2012 ile Mayıs 2013 tarihleri arasında opere komplike karın içi enfeksiyonlu hastaların verilerini içermektedir. Bu veriler şunlardır: (i) hasta ve hastalık özellikleri, yani, demografik veriler, enfeksiyon tipi, şiddet kriteri, ameliyat öncesinde 7 gün uygulanan küratif antibiyotik tedavisi; (ii) enfeksiyon kökeni ve uygulanan cerrahi işlemler (iii) mikrobiyolojik veriler ve bakteriyel izolatların antibiyotik duyarlılıklarıdır. Hastaların hastanede toplam kalış süreleri, post-op yoğun bakımda takip edilen hasta sayısı dikkate ve bu verilerin istatistiksel analizleri anlatılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya 28(% 38,8)'i kadın, 44(% 61,2)'ü erkek olmak üzere 72 hasta dahil edildi. Hastaların radyolojik olarak ADBG, USG ve karın CT ile teyit edilmiş, klinik tam parametreleri ortaya konulmuş ve gelen hastaların % 100'de Karın ağrısı ve karında hassasiyet ön planda olmuştur. Aynı zamanda risk faktörleri skalası ortaya konulmuştur. 24(% 33,3) hastada yaygın periton enfeksiyonu gözlemlenirken 48(% 66,6) hastada lokal periton enfeksiyonu yada apseler bildirilmiştir. 72(% 100) hastadan kültür amaçlı batın içi enfekte sıvı alındı. 14 hasta (% 19,4) durumu kritik olarak kabul edildi ve yoğun bakım ünitesinde takip edildi. Hastaların 66(% 91,6) ilk geliş beyaz küre'leri yüksekti, 4(% 5,5) hastada aldıkları kemoterapi nedeniyle beyaz küre'leri normalin altındaydı. **Sonuç:** Komplike İntraabdominal Enfeksiyonlar mortalite oranının yüksek olduğu acil bir tıbbi durumdur. Erken tanı ve önleyici tedbirlerin yanı sıra, ileri cerrahi teknikler ve postoperatif bakım daha iyi sonuçların elde edilmesi için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Komplike Karın İçi Enfeksiyon, Peritonit, Antibiyotik Tedavisi

Analysis of Surgical Treatment and Outcomes of Complicated İntraabdominal Infections

Abstract

Aim: Despite recent advances in treatment, the mortality rate due to complicated intra-abdominal infection (cIAI) still remains high We aimed to present the clinical characteristics and outcome of patients with cIAI who were treated surgically. **Methods:** Seventy-two patients (28 female, 44 male; mean age 44.2 years) who were diagnosed with cIAI and underwent surgical treatment between May 2012 and May 2013 included in this study. The clinical characteristics of patients, origin of infection, microbiology of peritoneal fluid, and outcome of surgery were also recorded. **Results:** Sixty-one patients (84.7%) acquired cIAI from community, whereas 11 patients (15.3%) from nosocomial sources. Twenty-four patients (33.3%) had disseminated peritonitis, and the remaining 48 patients (66.6%) had local peritoneal infection or abscesses. Infected fluid from peritoneal cavity was positive for E. coli in 27 patients (38%), and for B. fragilis in 17 patients (24%). Fourteen patients (19.4%) were followed up in the intensive care unit. Overall postoperative mortality rate was 8.3% (6 patients). **Conclusion:** The cIAI is an emergency medical condition with high mortality rate. In addition to early diagnosis and preventive measures, advanced surgical techniques and postoperative care are critical to obtain better outcomes.

Keywords: Complicated İntra-Abdominal Infection, Peritonitis, Antibiotic Therapy

Kritik Hastalarda Görülen Tiroit Hormon Seviyesindeki Değişiklikler**Öğr.Gör. Türkey Akbaş****ÖZ**

Giriş: Metabolizma için elzem olan tiroit hormonların salınımı hipotalamus ve hipofiz bezi arasındaki koordinasyonla kontrol edilmektedir. Böylece artış ve azalmalarla seyreden fakat daima normal fizyolojik aralıkta kalan hormon seviyeleri sağlanmaktadır. Kritik hasta, alttaki hastalık iyileşene kadar yaşamı için organ desteğine ihtiyacı olan hastalara denilmektedir. Normal fizyolojik yanıtın bozulduğu bu hastaların nöroendokrin sisteminde de değişiklikler görülmektedir. **Materyal:** Bu çalışmada bir üniversite hastanesinin dahiliye yoğun bakım ünitesine Ocak 2016-Aralık 2017 tarihleri arasında yatırılan ve yatışın ilk 24 saatinde tiroit hormonları çalışılan hastalar retrospektif olarak incelendi. Özgeçmişinde tiroit hastalığı ve laboratuvar tetkiklerinde hipertiroidi veya hipotiroidi bulguları olmayan 130 hasta çalışmaya alındı [Yaş:73.5 (62.3-83) yıl, erkek:%54]. İlk 24 saat içindeki kötü değerlerden hesaplanan hastalık ciddiyet (Acute Physiology and Chronic Health Evaluation-APACHE II), organ yetmezlik (Sequential Organ Failure Assessment-SOFA) ve Glasgow koma (GKS) skorları hesaplandı. Yaş ortalaması benzer 40 sağlıklı kontrol çalışmaya alındı [Yaş:67.5 (52.8-80) yıl, p=0.092]. İstatistik için SPSS 21 versiyonu kullanıldı. Kategorik veriler için ki kare testi, normal dağılım göstermeyen hormon verilerin karşılaştırılması için Mann-Whitney U testi ve korelasyon analizi için Spearman testi uygulandı. P <0.05 anlamlı kabul edildi. **Bulgular:** Yoğun bakım ana yatış tanıları enfeksiyon (%70.2), nörolojik olaylar (%13.7) ve akciğer hastalıkları (%8.1) idi. APACHE II, SOFA ve Glasgow koma skorları sırasıyla 23 (17-29), 7 (5-11) ve 10 (7-14) hesaplandı. Yoğun bakım mortalite oranı %34.7 bulundu. Hastaların tiroit testleri sağlıklı kontrollerle kıyaslandığında, tiroit stimulan hormon (TSH) ve serbest triiodotironin (sT3) değerlerinin belirgin düşük olduğu saptandı (TSHkontrol:1.49 (1.09-2.22), TSHhasta:0.76 (0.34-1.32) µIU/mL, p<0.001; sT3kontrol:2.94 (2.67-3.28), sT3hasta:1.92 (1.59-2.49) pg/mL, p<0.001). Yaşayan ve ölen hastaların tiroit testleri arasında bir fark görülmedi. sT3 değeri ile APACHE II (r:-0.40, p<0.001), SOFA (r:-0.303, p=0.003) ve enflamasyonu gösteren C-reaktif protein (r:-0.285, p=0.010) arasında negatif korelasyon, fakat sT3 ile GKS (r:0.215, p=0.040) arasında ise pozitif korelasyon saptandı. **Sonuç:** Her ne kadar çalışmamızda tiroit testleri ile mortalite riski arasında bir ilişki gösterilememiş olsa da, TSH ve sT3 değerleri çalışma grubunda anlamlı şekilde düşük saptandığı ve hastalık şiddeti ve enflamasyon belirteçleri ile korelasyon gösterdiği için, kritik hastalarda akıbetin (outcome) tahmininde yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: APACHE II, C-Reaktif Protein, Mortalite**Remarkable Changes in Thyroid Hormone Concentrations in Critically Ill Patients****Abstract**

Background: The secretion of thyroid hormones, which is essential for normal body metabolism, is controlled by subtle coordination between the hypothalamus and pituitary. By this way, normal serum hormone levels are achieved by delicate increment or decrement in the secretion of the hormones according to the body need. Critically ill patients are defined as the patients who need organ supports to survive until the underlying diseases resolve. These patients have impaired normal physiologic responses along with alterations in the neuroendocrine system. **Methods:** The patients who were admitted to a university medical intensive care unit between January 2016-December 2017 and in whom thyroid hormones were measured during the first 24 hours of

admission were scanned. One hundred thirty patients without thyroid disease history and current hyper/hypothyroid laboratory results were included into the study [Age:73.5 (62.3-83) years, men:54%]. We calculated Acute Physiology and Chronic Health Evaluation II (APACHE II), Sequential Organ Failure Assessment (SOFA) and Glasgow coma (GKS) scores from the worst laboratory and clinical results encountered within 24 hours of admission. Forty healthy age-matched control group was used for comparing the hormone levels [Age:67.5 (52.8-80) years, p=0.092]. SPSS version 21 is used for the statistics. Categorical variables were analyzed using X2 test. Mann-Whitney U test was utilized for continuous variables with a non-normal distribution. The Spearman test was applied to exhibit the correlation between variables. P < 0.05 was accepted as significant. Results: The major admission diagnoses were infection (70.2%), neurological diseases (13.7%) and pulmonary diseases (8.1%). APACHE II, SOFA and GCS scores were 23 (17-29), 7 (5-11) and 10 (7-14), respectively. ICU mortality rate was 34.7%. Thyroid stimulating hormone (TSH) and free triiodothyronine (fT3) concentrations were found to be significantly low in the patients compared to the age-matched control group (TSHcontrol:1.49 (1.09-2.22), TSHpatient:0.76 (0.34-1.32) μ IU/mL, p<0.001; sT3patient:2.94 (2.67-3.28), sT3control:1.92 (1.59-2.49) pg/mL, p<0.001). No statistically significant differences in the hormone levels between survivors and non-survivors were demonstrated. Correlation analysis showed negative associations between fT3 and APACHE II (r:-0.40, p<0.001), SOFA (r:-0.303, p=0.003) and C-reactive protein (r:-0.285, p=0.010), but a positive correlation between fT3 and GCS (r:0.215, p=0.040). Conclusion: Although thyroid hormone levels were found to be similar between survivors and non-survivors, we showed significant decrements in thyroid hormone concentrations and important correlations between thyroid hormone levels and disease severity indexes and inflammation. Thus, the drops in thyroid hormone levels could help us to predict the outcome in critically ill patients.

Keywords: APACHE II, C-Reactive Protein, Mortality

Kronik Böbrek Yetmezliği İle Organ Nakli Hastalarında Psikososyal Destek ve Şamanik Unsurların Terapide Kullanımı

Öğr.Gör. Yasemin Oğuz Güner

ÖZ

Kronik hastalıklar genellikle yavaş ilerleyen, düzenli ve sürekli tedavi, bakım ve izlem gerektiren uzun dönem sağlık sorunlarıdır. Dünyada ve ülkemizde kanser gibi kronik hastalıklardan başta hipertansiyon ve diyabetin önlenemez artışı beraberinde organ hasarına ve farklı kronik hastalıklara neden olmaktadır. Tıptaki gelişmelerle kronik hastaların yaşam ömrü uzasa da yaşam kalitesi önemli bir sorundur. Özellikle kronik hastalarda mevcut medikal sorunların dışında psikososyal sorunlar, hastaların yaşam kalitesini düşürmektedir. Hastaların zorlu tedavi sürecinde yaşam kalitesini arttırmak için multidisipliner yaklaşımda ülkemizde klinik psikologlar, ergoterapistlerin de ekibin içinde yer alması gerektiği düşünülmektedir. Bu amaçla terapötik yaklaşımlarda psikoloji ile sanat arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için kullanılacak aktiviteler incelenmiş ve insanoğlunun ilk inancı Şamanizmden bir takım ilişkilendirmelerin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kronik Böbrek Yetmezliği, Organ Nakli, Şamanik Unsurlar, Psikososyal Destek, Sanat Aktiviteleri,

Use of Psychosocial Support and Chamanic Diseases in Therapy in Chronic Lung Renal Disease and Organ Transplanted Diseases

Abstract

Chronic diseases are usually long-term health problems that require slow, regular and continuous treatment, care and follow-up. The inevitable increase of hypertension and diabetes especially in chronic diseases such as cancer in the world and our country cause organ damage and different chronic diseases. The quality of life is an important question even if the improvement is short and the life expectancy of chronic patients is long. Apart from the medical problems that are present especially in chronic patients, psychosocial problems decrease the quality of life of the patients. In order to increase the quality of life in the difficult treatment of patients, it is thought that clinical psychologists and ergotherapists should be included in the team in our country in multidisciplinary approach. For this purpose, therapeutic approaches have examined the activities that can be used to reveal the relationship between psychology and art, and it has been found that the first beliefs of mankind relate a number of shamanism.

Keywords: Chronic Renal Failure, Organ Transplantation, Shamanic Elements, Psychosocial Support, Art Activities,

Kronik İdiyopatik Ürtikerde D Vitamini Düzeyinin Araştırılması

Dr. Öğr.Üyesi Hülya Nazik - Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Kamil Mülayim

ÖZ

Giriş: Kronik idiyopatik ürtiker, deri ve mukozaları etkileyen, kaşıntılı papül ve plaklar ile karakterizedir. Yaşam kalitesini olumsuz etkileyen fakat etyolojisi tam olarak bilinmeyen bir hastalıktır. D vitamininin ürtikerin patogeneğinde etkili olan mast hücrelerinin çoğalmasını, hayatta kalmasını, farklılaşmasını ve işlevini yoğun şekilde etkilediği bilinmektedir. Bu çalışmada kronik idiyopatik ürtikerli hastalarda D vitamini düzeyinin araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmaya Aralık 2017 Şubat 2018 tarihleri arasında, 18 yaşından büyük, kronik idiyopatik ürtikerli 34 hasta ile 33 sağlıklı kontrol dahil edildi. Hastaların yaşı, cinsiyeti, hastalık süresi, Ig E düzeyi, kullandığı tedaviler kaydedildi. Hastalığın klinik değerlendirilmesinde ürtiker aktivite skoru kullanıldı. Katılımcılardan elde edilen serum örneklerinde, vitamin D düzeyi Thermo Scientific Dionex Ultimate 3000 cihazı ile high pressure likid kromatografi yöntemi kullanılarak, Ca, ALP ve P düzeyleri ADVIA 1800 Chemistry (Siemens Healthcare GmbH) otoanalizöründe spektrofotometrik olarak ölçüldü. PTH seviyeleri Centaur XP (Siemens Healthcare GmbH) immün analizöründe elektrokemilüminesans prensibine dayanan ölçümle tespit edildi. **Bulgular:** Gruplar yaş ve cinsiyet açısından değerlendirildiğinde aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu (sırasıyla p değerleri 0,06 ve 0,936). Hastaların tamamı antihistamin ve/veya omalizumab kullanmaktaydı. Grupların D vitamini düzeyine bakıldığında ürtikerli grupta $12,61 \pm 8,61$ ng/ml, kontrol grubunda $15,07 \pm 6,03$ ng/ml idi. Gruplar D vitamini düzeyi açısından karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p=0,18$). Ca, P, ALP ve PTH düzeyleri gruplar arasında değerlendirildiğinde aralarında anlamlı bir fark yoktu (sırasıyla p değerleri 0,058, 0,393, 0,922, 0,138). D vitamini ile Ca, P, ALP ve Ig E düzeyleri arasında bir korelasyon yokken (sırasıyla p değerleri 0,147, 0,308, 0,176, 0,348), D vitamini ile PTH düzeyleri negatif yönde korele idi ($r=-0,778$, $p=0,000$). **Sonuç:** D vitamini vücudun hemen her hücresi ile etkileşerek genel iyilik halinin sürdürülmesine katkıda bulunmaktadır. Bu çalışmada hem kronik idiyopatik ürtikerli olgularda hem de sağlıklı kontrollerde vitamin D düzeyleri düşük tespit edildi. Dolayısı ile ürtiker ile D vitamini arasında zayıf bir ilişki olduğu sonucuna varıldı. Tetikleyici faktörlerin çoğunlukla tespit edilemediği ve tedavide güçlüklerin yaşandığı idiyopatik ürtikerli olgularda D vitamini düzeyinin de değerlendirilmesi faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kronik İdiyopatik Ürtiker, Vitamin D Düzeyi

Luteinin Sıçanlarda Sisplatinle İndüklenen Oksidatif Testis Hasarına Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Aslı Özbek Bilgin - Dr. Öğr.Üyesi Bahadır Süleyman

ÖZ

Sisplatin, solid organ kanserleri ve hematolojik malignitelerin tedavisinde sık kullanılan platin kompleksi antineoplastik bir ilaçtır. Kullanımını kısıtlayan önemli faktörlerden birisi, şiddetli testiküler hasara neden olmasıdır. Çalışmamızda etkisini araştıracağımız lutein, antioksidan etkileri olduğu bilinen bir karotenoiddir. Amaç: Bu çalışma, luteinin sisplatinle indüklenen oksidatif testis hasarı üzerine etkilerini biyokimyasal olarak incelemek amacıyla tasarlandı. Materyal Metod: 18 adet albino wistar türü erkek sıçan sağlıklı (SG), 5 mg/kg sisplatin verilen (CG), 1 mg/kg lutein + 5 mg/kg sisplatin (LCG) uygulanan olarak 3 eşit gruba ayrıldı. LCG grubuna lutein 1 mg/kg dozda oral yoldan gavaj ile, CG ve SG grubuna ise çözücü olarak normal ayçiçek yağı aynı hacimde, aynı yolla uygulandı. Bir saat sonra LCG ve CG gruplarına sisplatin intraperitoneal yoldan enjekte edildi. Aynı prosedür 14 gün boyunca uygulandıktan sonra hayvanlar yüksek doz anestezi ile öldürülerek testis dokuları çıkartıldı ve biyokimyasal analizler yapıldı. Bulgular: Sisplatin uygulaması ile testis dokusunda malondialdehit (MDA) ve miyeloperoksidaz (MPO) gibi oksidan parametreler sağlıklı gruba kıyasla anlamlı artmıştır ($p<0.001$). Lutein uygulanan grupta MDA ve MPO sisplatin grubuna göre anlamlı olarak düşmüştür ($p<0.001$). Süperoksit dismutaz (SOD) ve total glutatyon (tGSH) gibi antioksidanlar ise sisplatin grubunda sağlıklı gruba göre anlamlı düşüş göstermiştir ($p<0.001$). Lutein verilen grupta SOD ve tGSH miktarı sisplatin grubuna göre anlamlı olarak artmıştır ($p<0.001$). Tartışma: Sisplatinin, testiküler antioksidan seviyesini azaltarak lipid peroksidasyonu ve oksidatif hasarı indüklediği bilinmektedir. Bu da antioksidanların sisplatinle bağlı testiküler hasarda etkili olabileceğini akla getirmektedir. Literatürde testis iskemi reperfüzyon hasarında luteinin terapötik etkisini gösteren çalışmalar vardır. Bu çalışma ise luteinin sisplatinle bağlı gelişen oksidatif testis hasarını oksidan ve antioksidan parametreler üzerinden iyileştirebileceğini göstermektedir. Sonuç olarak; lutein sisplatinle bağlı gelişen testiküler hasarı azaltmada etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Sisplatin, Lutein, Testiküler Hasar, Rat

Effects of Lutein on Oxidative Testicular Damage Induced by Cisplatin In Rats

Abstract

Cisplatin is a platinum-complex antineoplastic drug commonly used in the treatment of solid organ cancers and hematologic malignancies. One of the important factors limiting its use is severe testicular injury. Lutein, is a carotenoid, known to have antioxidant effects. Purpose: This study was designed to investigate the effects of lutein on oxidative testis injury induced by cisplatin biochemically. Methods: 18 albino wistar male rats were divided into 3 equal groups as; healthy (HG), 5 mg/kg cisplatin (CG) and 1 mg/kg lutein+5 mg/kg cisplatin (LCG). In LCG group, lutein was administered by oral gavage at dose of 1 mg/kg, CG and SG groups were applied with the same volume of normal sunflower oil as a solvent. One hour later, cisplatin was intraperitoneally injected into the LCG and CG groups. After the same procedure was applied for 14 days, the animals were sacrificed by high-dose anesthesia and testicular tissues were removed for biochemical examinations. Results: Cisplatin increased oxidant parameters such as malondialdehyde (MDA) and myeloperoxidase (MPO) in testis tissue compared to healthy group ($p<0.001$). MDA and MPO were significantly decreased in the lutein group compared to cisplatin group ($p<0.001$). Antioxidants such as superoxide dismutase (SOD) and total glutathione (tGSH) decreased significantly in the cisplatin group compared to the healthy group ($p<0.001$). SOD and tGSH levels were significantly

increased in lutein group compared to cisplatin group ($p<0.001$). Discussion: It's known that cisplatin induces lipid peroxidation and oxidative damage by decreasing testicular antioxidant levels. This suggests that antioxidants may be effective in cisplatin-induced testicular damage. In the literature, there are studies showing the therapeutic effect of lutein in testicular ischemia reperfusion injury. This study shows that lutein can improve oxidative testis damage induced by cisplatin through oxidant and antioxidant parameters. In conclusion; lutein may be effective in reducing testicular damage due to cisplatin.

Keywords: Cisplatin, Lutein, Testicular Damage, Rat

Medyada Kadına Yönelik Şiddet Haberleri

Gizem Arslan - Arş.Gör. Duygu Öztaş - Yasemin Yücel

ÖZ

Giriş: Kadına yönelik şiddet küresel bir problemdir ve hemen hemen her ülkede görülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (2017) ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması (2015) verilerine göre, her üç kadından birinin eşleri yada sevgilileri tarafından şiddete maruz kaldıkları belirtilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada, internette yayınlanan gazetelerin arşivinde yer alan kadına yönelik şiddet haberlerinde, şiddetin kimin tarafından uygulandığı, uygulanan şiddetin türü ve şiddetin sonuçlarının analiz edilmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Bu çalışma, medyada yayınlanan kadına yönelik şiddet haberlerini incelemek amacıyla retrospektif olarak, internet aracılığı ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Türkiye’de triajı yüksek olan beş gazetenin 2015-2017 yılı arşivlerinde “kadına yönelik şiddet” kelimeleri yazılarak haberler taranmıştır. Haber içerikleri tek tek incelenerek, uygun olan kadına yönelik şiddet haberleri çalışmaya dahil edilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya 76 haber dahil edilmiştir. En çok uygulanan şiddet türü fiziksel şiddettir (%80.2), daha sonra ise cinsel şiddet (%9.1) ve psikolojik şiddettir (%2.6). Şiddet en çok eşler tarafından (%38.5), daha sonra ise eski eş, eski nişanlı ve eski erkek arkadaşı (%13.5) tarafından uygulanmaktadır. Şiddet vakalarının sonucunda ise şiddet uygulayanların %19.7’si tutuklanmış, şiddet kurbanlarının %13.1’i öldürülmüş, şiddet uygulayanların %11.8’i kendini vurmuş, %10.5’inin sonucu bilinmemekte ve şiddet uygulayanların %6.5’i yakalanamamıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Literatürde yapılan bazı çalışma sonuçları ile bizim çalışma sonuçlarımız benzerlik göstermektedir. Yapılan çalışmalarda göstermektedir ki, Türkiye’de kadına yönelik şiddet önemli bir sosyal ve sağlık problemidir. Kadına yönelik şiddetin çözümünde multidisipliner ekip yaklaşımı oldukça önemli ve gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Gazete Haberleri, Şiddet.

Analyses of Violence Against Women Newspaper News

Abstract

Abstract Introduction: Violence against women is a global problem and seen through the world. According to World Health Organization (2017) data, one of three women is exposed to violence by their spouse or partners. According to Domestic Violence Against Women in Turkey Research (2015) one of three women is exposed to violence by their spouse or partners. **Purpose:** The study aims to analyze of the violence was committed by whom; the committed violence types and consequences of violence. **Methods:** The study was conducted as a search with in key words as “violence against women and violence to women” at the top of five triage newspapers archive in Turkey. The archive was chosen in between 2015-2017 according to selected key words and topic. **Results:** The total of 76 news were included in study. The physical violence (80.2%) is the most common violence types to applied to women. After, sexual violence (9.1%) and psychological violence (2.6%) were found. The mostly violence was applied by spouses (38.5%), after ex-spouse, ex-engaged and ex-boyfriend (13.5%); ex-boyfriend (10.5%) applied violence against to women. The consequences of violence incidents was arrested to violators (19.7%), the death of the victim (13.1%), the violator shoot oneself (11.8%), not yet known (10.5%), not get caught (6.5%). **Discussion and Conclusion:** Literature shows that some same studies’s results supported our

findings. The results indicated that violence against women is an important and social problem for Turkey and to solve it multidiciplinar approach is necessary.

Keywords: Violence Against Women, Newspapers New, Violence

Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi

Öğr.Gör. Sevinç Apaydın - Öğr.Gör. Ş. Efsun Antmen - Öğr.Gör. Sema Erden Ertürk

ÖZ

Hipokrate'ın "Önce söz, sonra ilaç, en sonunda bıçak" sözü sağlıkta iletişimin önemli ve öncelikli bir kavram olduğunu özetlemektedir. Sağlık gibi önemli bir sektörde görev alacak olan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin eğitim dönemlerinde mesleklerinin gereklerini yerine getirmenin yanı sıra iletişim becerilerini de geliştirmeleri gerekmektedir. Bu çalışmada Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Yapılan anket çalışmasına Mersin Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda 2017-2018 eğitim öğretim döneminde Anestezi Teknikleri, Ameliyathane Hizmetleri, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri, Tıbbi Dökümantasyon ve Sekreterlik, Yaşlı Bakımı, İlk ve Acil Yardım, Otopsi Yardımcılığı programlarında kayıtlı 539 öğrenci katılmıştır. Çalışmada demografik veriler ve Ersanlı – Balcı tarafından geliştirilen 45 sorudan oluşan "İletişim Becerileri Envanteri" kullanılmıştır. Kullanılan envantere sorular zihinsel boyut, duygusal boyut ve davranışsal boyut olmak üzere üç başlık halinde gruplandırılmıştır. Elde edilen verilerin analizi, IBM Free Trial SPSS programı kullanılarak yapılmıştır. İstatistiksel analizlerde Kolmogorov-Smirnov normallik testi, Tek yönlü varyans analizi, Independent T testi ve Pearson korelasyon kullanılarak yapılmıştır. Testlerimizde önemlilik düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Araştırma bulgularına göre; Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda iletişim becerilerinin değerlendirilmesinde programlar arasında zihinsel boyut puan ortalamaları bakımından farklılık bulunmuştur(p:0,031). Programları incelediğimizde İlk ve Acil Yardım ve Otopsi Yardımcılığı programlarının zihinsel boyut puan ortalamalarının diğer programlara göre düşük, Ameliyathane Hizmetleri programının puan ortalamaları ise yüksek bulunmuştur. Diğer iletişim becerilerinden duygusal boyut (p:0,537) ve davranışsal boyut (p:0,226) bakımından programlar arasında herhangi bir istatistiksel farklılık bulunmamıştır. Ayrıca çalışmaya katılan kadın ve erkekler arasında zihinsel boyut puan ortalamaları bakımından farklılık olup (p:0,043); duygusal boyut (p:0,089) ve davranışsal boyut (p:0,989) puan ortalamaları bakımından istatistiksel bir farklılık bulunmamıştır. Genel olarak programlar arasında ve cinsiyetler arasında zihinsel puan ortalamaları bakımından farklılık gösterirken, öğrencilerimizin duygusal boyut ve davranışsal boyut puan ortalamaları bakımından benzerlik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Zihinsel Boyut, Davranışsal Boyut, Duygusal Boyut, Meslek Yüksekokulu

Migren Hastalarında Serum İskemi Modifiye Albümin Düzeyleri

Dr. Öğr.Üyesi Suat Çakına - Dr. Öğr.Üyesi Selma Yücel - Arş.Gör.Dr. Çağan Polat

ÖZ

Migren hastalarında oksidan moleküller olan serbest radikallerin arttığı ve antioksidan moleküllerin düzeylerinin azaldığı bilinmektedir. İskemik modifiye albüminin (İMA) oksidatif stresi gösterebilecek biyolojik bir belirteç olduğu savunulmaktadır. Bu çalışmanın amacı migren ve oksidatif stres ilişkisini göstermektir. Otuz migren hastası (25 kadın, 5 erkek) ve 30 sağlıklı kontrol (23 kadın, 7 erkek) bireyde iskemik modifiye albümin düzeyleri ölçüldü. İMA düzeyleri migren hastalarında (60,34±39,12 ng/mL) kontrol grubuna (65,25±49,72 ng/mL) ölçüldü. Kontrol grubu ile hasta grubu karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı (p> 0.05). İMA düzeyi migren hastalarında değişmemektedir ancak migren hastalarında İMA düzeylerini değerlendirmek için daha fazla klinik çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Migren, İskemik Modifiye Albümin, Oksidatif Stres

Multi-Model Ev Egzersiz Programının Serebral Palsi'li Çocukların Fonksiyonları Üzerine Etkileri

Dr. Sema Özandaç Polat - Dr. Öğr.Üyesi Gonca İnce

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Bobath NGT'ye (Nöro Gelişimsel Tedavi) ek olarak sportif aktivitelerle zenginleştirilmiş multi-model ev egzersiz programının SP'li çocukların rehabilitasyon sonuçları üzerine etkilerini araştırmaktır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmaya, farklı rehabilitasyon merkezlerinde fizik tedavi alan ve hasta kartlarında diplejik ve hemiplejik tip SP tanısı alan 4-12 yaşları arasında 44 hasta (11 kız, 33 erkek) alınmıştır. Çalışmaya dahil edilen kişilerde ölçüm yapabilmek için "Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu" onayı alınmıştır. Ölçümlerden önce bireylere bilgilendirilmiş gönüllü onam formu imzalatılmıştır. Hastalar rastlantısal olmayan sistematik örneklem yöntemi ile çalışmaya dahil edildi. Kırk dört hasta 22'şer kişiden oluşan 2 gruba ayrılmış. Çalışma grubunda yaş, boy uzunluğu ve vücut ağırlığı ortalaması sırasıyla 8.27 ± 2.10 yıl, 123.36 ± 17.33 cm ve 25.45 ± 8.87 kg olarak bulunurken, kontrol grubunda 7.27 ± 2.80 yıl, 109.36 ± 16.99 cm ve 20.20 ± 7.16 kg'dı. Her iki gruba haftada 2 gün 40 dakikadan oluşan 8 hafta boyunca Bobath yöntemine dayalı fizyoterapi programı uygulanmıştır. Aynı zamanda çalışma grubuna haftada 5 gün ve 50 dakikadan oluşan araştırmacı tarafından hazırlanmış multi-model ev egzersiz programı düzenli olarak uygulanması sağlanmıştır. Çalışma öncesi ve sonrasında, katılımcılar tarafından 1 dakika yürüme testi yapılmıştır. **Bulgular:** Sekiz hafta sonrasında her iki grubun bir dakika yürüme testi parametresi karşılaştırıldığında arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0.078$, $p>0.05$). **Sonuç:** 8 haftalık multi-model ev egzersiz programının, SP'li hastaların fonksiyonları üzerine katkı sağlayabileceğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Serebral Palsi, Ev Egzersiz Programı, Bobath Yöntemi

Multi-Model Home Based Exercise Program on Function of The Children with Cerebral Palsy

Abstract

Objective: The aim of this study was to investigate the effects of Multi-model homebased exercise program, which was enriched by sport activities in addition to the Bobath NDT (Neuro developmental treatment), on the rehabilitation results of the children having Cerebral Palsy (CP) **Material and Methods:** Forty four patients (11 females, 33 males) aged between 4-12 years, who were diparetic and hemiparetic types of CPs, and taking physical treatment from the different rehabilitation center, were included in our study. The study was approved by our institutional review board and ethics committee approval also was obtained. Also, "Voluntary Informed Consent Form" was signed to the subjects who are included in the study before making measurements. They were taken our study by using non-random systematic sampling method. Forty four patients were divided into two groups each consisted of twenty two person. While the mean values of age, height and weight were found as 8.27 ± 2.10 yıl, 123.36 ± 17.33 cm ve 25.45 ± 8.87 kg in study group, the same values were 7.27 ± 2.80 yıl, 109.36 ± 16.99 cm ve 20.20 ± 7.16 kg in control group. The physical therapy program based on the Bobath NDT method which took forty minutes was applied to both groups two days per week. Meanwhile, the multi-model home-based exercise program which took 50 minutes was applied regularly to the study group for eighth weeks and five days per week. One minute walk test was performed by participants in before and after the eight weeks. **Results:** When the one minute walk test parameter of both group at the eight weeks were compared, there were

no significant difference statistically between the groups were observed ($p=0.078$, $p>0.05$).
Conclusion: we can say that the multi-model home-based exercise program lasting eight weeks contributes to function of patients with CPs

Keywords: Cerebral Palsy, Home-Based Exercise Program, Bobath Methods

Nikotin Maruziyetinin Fare Testisi Üzerine Etkileri

Öğr.Gör. Selin Hazır - Prof.Dr. Ali Aşkın - Öğr.Gör. Sema Erden Ertürk

ÖZ

Nikotin Maruziyetinin Fare Testisi Üzerine Etkileri Amaç: Sigara ve tütün kullanımı hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde önlenemez temel ölüm nedenlerinden biridir. Sigara dumanı nikotin, ağır metaller, karbon monoksit gibi 4000' den fazla kimyasaldan oluşmaktadır. Sigaranın bilinen temel major toksik bileşeni nikotindir. Sigara içmek ve nikotine maruz kalmak kanserlere, kronik kalp ve solunum sistemi hastalıklarına ve infertiliteye neden olabilmektedir. Çalışmamızın amacı; nikotin maruziyetinin testis dokusu üzerine etkilerini araştırmaktır. **Materyal ve Yöntem:** Çalışmada, 24 adet 60 günlük C57Bl6J soy erkek fare kullanıldı. kontrol, sham ve nikotin (n:8) olmak üzere 3 ana gruba ayrıldı. Nikotin grubuna 14 gün boyunca günde 2 kere 3 mg/kg dozunda nikotin solüsyonu subkutan olarak enjekte edildi. Sham grubuna serum fizyolojik sıvısı aynı yöntemle verildi. Kontrol grubu farelere ise kesim günlerine kadar hiçbir işlem uygulanmadı. Farelerin seminifer tübül çapları ve germinal epitel kalınlıkları morfolojik olarak değerlendirildi. Testis dokusundaki Oct-4 immünohistokimyasal protein ekspresyonu semikantitatif olarak değerlendirildi. **Sonuç:** Morfolojik değerlendirmede nikotin grubuna ait farelerin kontrol ve sham gruplarına kıyasla seminifer tübül çapı ve germinal epitel kalınlığı parametrelerinde istatistiksel olarak anlamlı azalmanın olduğu gözlemlendi. İmmünohistokimyasal değerlendirmede nikotin grubu Oct-4 protein ekspresyonlarının kontrol ve sham gruplarına kıyasla istatistiksel olarak anlamlı azalmanın olduğu gözlemlendi. **Sonuç olarak;** bu çalışma nikotinin erkek üreme organı üzerinde zararlı etki gösterdiği ve Oct-4 Protein ekspresyonunu değiştirdiğini gösterdi. Bu çalışma Mersin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (Proje Kodu: 2017-1-AP4-2245) tarafından desteklenmiştir. **Anahtar Kelimeler:** Nikotin maruziyeti, testis, spermatogenez, erkek üremesi, C57BL6J fare

Anahtar Kelimeler: Nikotin Maruziyeti, Testis, Spermatogenez, Erkek Üremesi, C57Bl6J Fare

The Effect of Nicotine Exposure on Mice Testis

Abstract

The Effect of Nicotine Exposure on Mice Testis Purpose: Cigarette smoking and tobacco is major preventable cause of death both developed and developing countries. Cigarette smoking contains of more than 4000 chemicals such as nicotine, heavy metals, carbon monoxide. Nicotine is known as a main hazardous substance and toxin in tobacco. Smoking and exposure to nicotine can cause cancers, chronic heart and respiratory system diseases and infertility. The aim of this study is to investigate of the effect of nicotine exposure on mice testis. In this experiment, a number of 24 male C57BL6J mice at the age of P60 were used. Our experimental design consist of 3 main groups as Naive Control, Sham and Nicotine groups (n=8/group). Nicotine group received subcutaneous injection of nicotine at a dose of 3 mg/kg, twice per day, for 14 consequent days. Paralelly, an iso-volumetric saline solution was also admistered to sham group. Naive controls were kept lack of any procedures until the harvesting days. Each group of mice testes were analysed for the body and testes weights, the diameter of and thickness of seminiferous tubules and expressions of Oct-4 protein was evaluated. **Results:** By the morphological values of evaluated seminiferous tubules of nicotine groups as compared to the controls were observed as at lower degrees. A similar trend was also observed in terms of the immunohistochemical assesment of Oct-4 protein expression. In

conclusion, results indicate that nicotine has detrimental effect on the male reproductive organ and altered Oct-4 protein expression level. This work was supported by Scientific Research Projects Coordination Unit of Mersin University (Project Number: 2017-1-AP4-2245). Key Words: Nicotine exposure, testis, spermatogenesis, male breeding, C57BL6J mice

Keywords: Nicotine Exposure, Testis, Spermatogenesis, Male Breeding, C57bl6j Mice

Okul Öncesi Dönemde Bulunan Çocuklarda Spora Katılımın İnce Motor Becerilerin Gelişimine Etkilerinin Değerlendirilmesi

Okutman Mesut Hekim

ÖZ

Bilindiği gibi okul öncesi dönem çocukların fiziksel, zihinsel ve motorsal becerilerinin hızlı geliştiği bir dönem olarak değerlendirilmektedir. Bu dönemde bulunan çocuklarda söz konusu becerilerin gelişimini destekleyici aktivitelerle katılmak gelişim süreçlerinin verimli geçmesi bakımından önemli bir konudur. Motorsal beceri gelişimi açısından ele alındığı zaman okul öncesi dönemde bulunan çocuklarda spora katılımın kaba motor becerilerin gelişimini desteklediği görülmektedir. Buna karşılık literatürde okul öncesi dönemde bulunan çocuklarda ince motor beceri gelişiminin desteklenmesinde sporun etkilerinin ele alındığı araştırmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bu kapsamda yapılan bu araştırmada okul öncesi dönemde bulunan çocuklarda spora katılımın ince motor becerilerin gelişimine etkilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda okul öncesi dönemde spora katılımın ince motor becerilerin gelişimini desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Dönem, Motor Gelişim, İnce Motor Beceri

Evaluation of The Effects of Participation in Sports to The Development of Fine Motor Skills in Pre-School Children

Abstract

As is known, preschool period is considered as a period in which children's physical, mental and motor skills develop rapidly. Participation in activities that support the development of certain skills in children during this period is important in terms of efficient development processes. When considered in terms of motor skills development, it is observed that participation in sports of pre-school children supports the development of gross motor skills. On the other hand, it was observed that the studies on the effects of sport on the support of the development of fine motor skills in pre-school children were limited in the literature. In this context, it was aimed to evaluate the effects of participation in sports on the development of fine motor skills in pre-school children. As a result of the literature review, it was concluded that participation in sports of pre school children support the development of fine motor skills.

Keywords: Preschool Period, Motor Development, Fine Motor Skills

Onkoloji Hastalarının Palyatif Bakımında Semptom Yönetimi

Prof.Dr. Sabire Yurtsever - Arş.Gör. Esra Çavuşoğlu

ÖZ

Nüfusun artmasının bir sonucu olarak kronik hastalıkların görülme sıklığı giderek artmaktadır. Artan kronik hastalıklar nedeniyle ortaya çıkan belirti ve bulgular ile yeterince başedilememesi ve kronik hastalıklara bağlı ölüm yüzdesindeki artış palyatif bakım hizmetlerine olan gereksinimi artırmıştır. Palyatif bakım ekip işbirliğine dayanan, her yaşta ve ciddi bir hastalığın herhangi bir evresinde küratif tedavi ile birlikte uygulanabilen bir tedavi şeklidir. Onkoloji hastalarında palyatif bakım, merkezinde hasta olmak üzere, çevresinde bakım vericiler ve sağlık çalışanlarını içine alan, hastaya bütüncül yaklaşan bir bakım türüdür. Bu nedenle hasta birey ile birlikte ailenin ya da bakım vericilerin desteklenmesi, hastanın kaybı durumunda kayıp ve yas sürecinde ailenin yanında yer alınması ve desteklenmesi palyatif bakım kapsamına girmektedir. Kanser, tedavisi ağır ve uzun bir süreç alan önemli bir hastalıktır. Onkoloji hastalarında hastalığa ve tedavide uygulanan yöntemlere bağlı olarak ağrı, yorgunluk, bulantı-kusma, diyare, konstipasyon, malnutrisyon-anoreksi-kaşeksi, dispne gibi birçok farklı semptomun yer aldığı bir durum ortaya çıkabilmektedir. Deneyimlenen semptomlar ile ilişkili olarak hastanın yaşam kalitesi belirgin düzeyde azalmaktadır. Palyatif bakımda amaç hastanın yaşam süresini uzatmak ya da kısaltmak değildir. Palyatif kanser bakımında hasta bireyin en üst düzeyde iyilik haline ve otonomiye sahip olması hedeflenmektedir. Bu nedenle palyatif bakım kapsamında; erken dönem palyatif bakım ve yaşam sonu tedavileri şeklinde bakım verilmektedir. Özellikle onkoloji alanında çalışan hemşireler, palyatif bakım sürecinde hastalar ve aileleriyle daha sık ve sürekli iletişim kurduklarından, semptom yönetiminde önemli bir role sahiptir. Semptom yönetiminde; öncelikli olarak müdahale edilmesi gereken semptom, hastanın yaşı, uygulanacak tedaviden beklenen yarar, etkili olmayan tedavinin durdurulması gibi konular palyatif bakım ekibinin gözönünde bulundurması gereken tedavi ilkeleridir. Palyatif bakım uygulamaları ile hemşireler, kanser tanısı almış bireylerin semptom yönetimi ve bakım vericilerin desteklenmesini sağlayarak, hastanın ve ailenin yaşam kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Palyatif Bakım, Semptom Yönetimi

Symptom Management in Palliative Care of Oncology Patients

Abstract

As a consequence of the increase in population, the incidence of chronic diseases increase. The increase in the percentage of deaths due to chronic diseases and the inability to cope with signs and symptoms due to increasing chronic diseases has increased the need for palliative care services. Palliative care is a form of treatment that is based on team collaboration and can be applied with curative therapy at any stage of any age and serious illness. Palliative care in oncologic patients is a holistic care approach involving caregivers and healthcare workers in the vicinity, with patients at the center. For this reason, it is included in the scope of palliative care, support for family or caregivers together with the patient, loss of the patient and participation and support for the family in the mourning period. Cancer is an important disease with a serious and long-lasting treatment process. Depending on the disease and the methods used in the treatment, many different symptoms may occur in the oncology patients such as pain, fatigue, nausea-vomiting, diarrhea, constipation, malnutrition-anorexia-cachexia, dyspnea. The quality of life of the patient

significantly reduce in relation to the symptoms experienced. For palliative care, the goal is not to extend or shorten the patient's life span. In palliative cancer care, it is aimed that the patient has the highest level of goodness and autonomy. Therefore, palliative care include early palliative care and end-of-life care. In particular, nurses working in the oncology field have an important role in symptom management because they communicate more frequently and continuously with patients and their families during palliative care. In symptom management; such as the symptom to be intervened primarily, the age of the patient, the benefit expected from the treatment to be delivered, and the cessation of ineffective treatment, should be considered by the palliative care team. With palliative care practices, nurses contribute to improving the quality of life of the patient and the family providing symptom management and caregivers support for individuals who have received cancer diagnosis.

Keywords: Nursing, Palliative Care, Symptom Management

Organ Nakli ve Bağışına Yönelik Tutumların Belirlenmesi

Öğr.Gör. Beyza Erkoç - Öğr.Gör. Emel Avcın - Öğr.Gör. Şeyda Can - Öğr.Gör. Fatma Kocağa - Öğr.Gör. Onur Yüksel

ÖZ

İşlevlerini gerçekleştiremeyen organların sağlıklı olanları ile değiştirilmesi fikri bireyler için her daim önemli bir olgu olmuştur. Organ bağıışı, bireylerin kendi özgür iradeleri ile tıbbi olarak ölümleri gerçekleştikten sonra, dokularının ve organlarının başka hastaların tedavi olmalarında kullanılmasına izin vermesi şeklinde tanımlanmaktadır. İnsanların beklenen yaşam sürelerinin uzaması, hayatlarının son dönemlerinde olan bireylerin organ yetmezliği sayılarında yaşanan artış, günümüz dünyasında sayısı ve çeşidi gün geçtikçe artan yeni hastalıklar gibi sebepler organ bağıışı çok daha elzem hale getirmiştir; ancak halen daha organ nakillerinin önündeki yegane engel yetersiz organ bağıışı sayıları ve insanların bu konuya bakış açılarıdır. Sağlık çalışanlarına, organ nakli hizmeti sürecinde görevli olmalarının yanında, toplumun bu konuda bilgilendirilmesi, eğitilmesi, tutum değişikliklerinin yapılması sürecinde de büyük görev düşmektedir. Bu bakımdan sağlık hizmeti sektöründe görev alacak tüm bireylerin organ nakli konusunda almaları gereken eğitimlerine daha fazla önem verilmelidir. Bu çalışmada, sağlık ile ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin organ nakli ve bağıışına yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte toplumu bu konuda yönlendirecek bireylerin farkındalığının artırılması da amaçlanmıştır. Araştırma, Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu'nda gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı tipteki çalışma, Mart ve Nisan 2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Yalova Üniversitesi Termal Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim görmekte olan Sağlık Kurumları İşletmeciliği, Fizyoterapi, İlk ve Acil Yardım, Yaşlı Bakımı programları öğrencileri oluşturmuştur. Örneklemi anket uygulaması sırasında sınıfta bulunan ve anketi uygulamayı kabul eden 214 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma öncesinde Yüksekokul Müdürlüğünden yazılı izin ve araştırmaya katılan öğrencilerden de sözlü izin alınmıştır. Araştırmada veri toplamak için anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formunda tüm öğrencilerin demografik verilerine ve organ bağıışına ilişkin bilgi ve tutumlarına dair sorular sorulmuştur. Verilerin analizinde SPSS 18.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach's Alpha katsayısına bakılmıştır. Alpha değeri: 0,88 yüksek olup; ölçek oldukça güvenilirdir. Yapılan veri analizleri sonucunda katılımcılardan 6 kişinin (% 2,8) organ ve doku bağıışında bulunduğu, 208 kişinin (% 97,2) ise, organ ve doku bağıışında bulunmadığı belirlenmiştir. Katılımcılardan 127 kişi (% 59,3) organ bağıışı konusunda herhangi bir eğitim almamıştır. Organ bağıışını kesin olarak destekleyen 104 kişi (% 48,6), dini düşüncelerin organ bağıışına karşıdır tutumuna kesinlikle katılmayan 103 kişi (% 48,1), öldükten sonra organlarını bağıışlamak noktasında kararsız olan 51 kişi (% 23,8) ve bağıışlamak isteyenler 138 kişi (% 64,5), organ bağıışının güvensiz ve faydasız olduğunu ifade eden 12 kişi (% 5,6), organ bağıışını ahlaki değer ve inançları ile tutarlı bulan 160 kişi (%74,7), organ bağıışını özveri olarak görmeyen 9 kişi (%4,2) ve kararsız olan 21 kişi (%9,8) olarak tespit edilmiştir. Araştırma ile sağlıkla ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin organ nakli ve bağıışına yönelik tutumlarının yeterli düzeyde olduğu ancak halen birçoğunun organ bağıışında bulunmadığı ve herhangi bir yere başvuru yapmadığı belirlenmiştir. Sonuçlar doğrultusunda, farkındalığı en üst düzeye çıkarmak için katılımcılara konu hakkında eğitim planlaması yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Organ Bağıışı, Nakil, Tutum

Ortopedik Enfeksiyonların Tanı ve Tedavisinde Multidisipliner Yaklaşımın Önemi

Dr. Öğr.Üyesi Abuzer Uludağ - Dr. Öğr.Üyesi H.Bayram Tosun

ÖZ

AMAÇ: Ortopedik enfeksiyonlar vücudun diğer bölge enfeksiyonlarıyla karşılaştırıldığında farklı bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğu görülür çünkü kemik dokusunun kanlanması az oluşu ve eklem içi kanlanmanın olmayışı nedeniyle vücudun savunma mekanizması bu antibiotikler bu alanlara tam nüfuz edemez, kullanılan implantlar mikroorganizmaların yerleşme ve üremesine kaynak olabilir. Etkenin bu alanlarda izolasyonu zordur. Enfeksiyonun görüntüsel bulguları çok geç ortaya çıkar. Ek patolojiler enfeksiyonu artırabilir veya gizleyebilir. Çoklu cerrahi protokolleri gerekebilir. Bu nedenlerle ortopedik enfeksiyonların tedavisi zor ve uzundur. Bu süreçte tedavinin etkinliği için hastanın multidisipliner bir ekiple tedavisinin devam ettirilmesi hastanın faydasına olabildiğince gösterilmesidir. **METOD:** Enfeksiyonu olan hastaların demografik özellikleri belirlenerek ek hastalıklarının olup olmayışı, laboratuvar, görüntüleme, etkenin üretilmesi ve uzun süren tedavi nedeniyle psikosomatik bozuklukların gelişip gelişmediğinin belirlenmesidir. **BULGULAR:** Ortopedik enfeksiyonlarda hastanın ek bir hastalığının olup olmadığını araştırmak için bir dahiliye uzmanına, enfeksiyon belirteçlerinin tespiti için laboratuvar tetkiklerinin değerlendirilmesinde biyokimya uzmanına, görüntülemeye direk grafi ile başlanıp ileri görüntüleme tetkikleri için radyoloji ve nükleer tıp uzmanına, ponksiyon ve derin doku kültürleriyle enfeksiyöz ajanın üretilmesi için mikrobiyoloğa, kemik ve yumuşak doku konsantrasyonlarında mikroorganizmaya duyarlı antibiyoterapi başlamak için enfeksiyon hastalıkları uzmanına, gerektiğinde ortopedist tarafından debritleme amaçlı cerrahi yapılmasına ve uzun süren bu tedavi sürecinde gelişebilecek ruhsal durum bozukluğu için psikiyatri uzmanına ihtiyaç vardır. **SONUÇ:** Ortopedik enfeksiyonların tanı ve tedavisi zor ve uzun sürelidir. Hızlı ve etkin tedavi için ortopedist başta olmak üzere enfeksiyon hastalıkları, biyokimya, mikrobiyoloji, radyoloji, dahiliye, nükleer tıp ve psikiyatri uzmanlarının oluşturduğu bir ekiple tedavisine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ortopedi, Enfeksiyon, Multidisipliner Yaklaşım

Penil Fraktür Olgularımızın Tanı, Tedavi ve Komplikasyonlarının Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Ali Çift

ÖZ

Penil fraktür penis erekte iken künt travma sonucu korpus kavernozumların rüptüre olmasıdır. Amaç: Penil fraktür olgularımızın etyolojisi, tanı, tedavi ve uzun dönem sonuçlarını değerlendirmek. Materyal ve metodlar: Haziran 2010 ile Şubat 2018 tarihleri arasında penil fraktür tanısıyla takip edilen 35 hastanın verileri retrospektif olarak değerlendirildi. Hastaların semptomları, fizik muayene bulguları, etyoloji, konservatif izlem, cerrahi müdahale, lokalizasyon, üretral yaralanma. operasyon sonrası penil deviasyon derecesi durumları retrospektif olarak değerlendirildi. Bulgular: Hastaların ortalama yaşı 37,8 (21-52) idi. Hastaların tamamında peniste morarma, şişlik ve eğrilik geliştiği şeklinde tipik penil fraktür anamnezi vardı. Fizik muayenede hastaların tamamında penil şişlik, ekimoz ve hematoma mevcut idi. Radyolojik tetkiklere ihtiyaç halinde başvuruldu. Etiyoloji olarak 20 hastada (%57,1) zorlu seksüel ilişki, 10 hastada (%28,6) mastürbasyon ve/veya Taghaandan manevrası (erekte penisi bükerek detümesans sağlanması), 5 hastada (%14,3) yatakta ters dönme ve çarpma durumu belirlendi. Fizik muayenede peniste morarma, şişlik ve deviasyonu minimal olan 5 hasta (%14,3) cerrahi tedavi gerekmeksizin konservatif tedavi ile takip edildi. 30 hastaya (%85,7) cerrahi tedavi uygulandı. Cerrahi eksplorasyonda 4 hastada korpus kavernozumlarda yaralanma saptanmadı, sadece yüzeysel dorsal ven rüptürü saptandı. Bir hastada iki taraflı korpus kavernozum yaralanması ve 4 hastada (%11,4) üretral yaralanma saptandı ve onarıldı. Hastaların uzun dönem sonuçlarının değerlendirilmesinde 5 hastada (14,3) 30 derecenin altında penil deviasyon, 3 hastada (%8,6) erektil fonksiyonlarda azalma şikayeti saptandı. Bu 3 hastanın 50 ve üzeri yaşta olduğu, diabetes mellitus ve koroner arter hastalığı olduğu belirlendi. Sonuç: Penil fraktür gittikçe daha sık rapor edilen bir ürolojik acil hastalıktır. En sık nedenleri zorlu seksüel ilişki ve penil manüplasyonlardır. Genellikle klinik olarak tanı konulur. Şüpheli vakalarda çeşitli radyolojik değerlendirmeler yapılabilir. Seçilmiş bazı vakalar konservatif olarak tedavi edilebilir. Günümüzde önerilen tedavi şekli erken cerrahi müdahaledir.

Anahtar Kelimeler: Penil Fraktür, Üroloji, Acil, Tanı, Tedavi.

Assessment of Diagnosis, Treatment and Complications of Penile Fracture Cases

Abstract

Penile fracture is the rupture of the corpus cavernosum resulting in blunt trauma while the penis is erect. Objective: To evaluate the etiology, diagnosis, treatment and long term results of our penile fracture. Material and methods: We retrospectively evaluated the data of 35 patients who underwent penile fracture between June 2010 and February 2018. Symptoms of the patients, physical examination findings, etiology, conservative follow-up, surgical intervention, localization, urethral injury. postoperative penile deviation grade conditions were recorded retrospectively. Results: The mean age of the patients was 37.8 (21-52) years. There was a typical penile fracture anamnesis in the entirety of the patients, with swelling and curvature of the penis. On physical examination, all of the patients had penile swelling, ecchymosis and hematoma. Radiological examinations were used when needed. The etiology was severe sexual intercourse in 20 patients (57.1%), masturbation in 10 patients (28.6%) and / or Taghaandan maneuver (providing erectile dysfunction by bending erect penis) determined. Five patients (14.3%) with minimal palpation, swelling and deviation on physical examination were followed by conservative treatment without surgical treatment. Surgical treatment was applied to 30 patients (85.7%). Surgical exploration

revealed no injuries in corpus cavernosum in 4 patients, only superficial dorsal venous rupture. Bilateral corpus cavernosum injury in one patient and urethral injury in 4 patients (11.4%) were detected and repaired. In the evaluation of the long-term outcome of the patients, penile deviation was found to be 30 degrees below in 15 patients (14.3) and decrease in erectile function in 3 patients (8.6%). These 3 patients were found to be over 50 years old, with diabetes mellitus and coronary artery disease. Conclusion: Penile fracture is an increasingly reported urological emergency. The most common causes are difficult sexual intercourse and penile manipulations. It is usually diagnosed clinically. Various radiological evaluations can be made in suspicious cases. Some selected cases can be treated conservatively. Today, the recommended treatment is early surgery intervention.

Keywords: Penile Fracture, Urology, Emergency, Diagnosis, Treatment

Perinatal Dönemde Kültürel İnanç ve Uygulamalar

Arş.Gör. Pınar Kara* - Doç.Dr. Evşen Nazik**

ÖZ

Kültürel inanış ve uygulamalar geleneklerde kökünü bulan ve kuşaktan kuşağa aktarılan yöntemlerdir. Gebelik, doğum ve doğum sonu dönem tüm dünya ülkelerinde bu sürece yönelik algı ve uygulamalar kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Dünyada gebelik, doğum ve doğum sonu dönemlerde geleneksel uygulamalara başvurulduğu görülmektedir. Yapılan bu uygulamaların gebelikte çoğunlukla yiyecek, doğumda bitkisel karışımlar ve dini inanışlar, doğum sonu dönemde yine tüketilen gıdalar, hijyen davranışları ve cinsel yaşamda yoğunlaştığı görülmektedir. Gebelikte geleneksel uygulamalarda; Pakistanlı kadınlar abortusa neden olduğu için bazı yiyecekleri yememektedir. Çin'de kadınların karides yemenin deri alerjilerine, tavşan eti yemenin fetüste yarık damağa ve herhangi bir et ürününün fetüsün sağlığını olumsuz etkileyeceğine inanmaktadırlar. Doğumla ilgili yapılan geleneksel uygulamalarda, bazı Asya ülkelerinde doğumu başlatmak için bitkisel karışımlar kullanılmaktadır. İranlı ve Türk kadınlar doğumunu kolaylaştırmak için, dua etmek, kendi saçını ağzına almak, kocalarının/annelerinin elinden su içmektedir. Zambiya'da kırsal kesimdeki kadınlar, plasentaya yönelik geleneksel uygulama yapılmaması nedeniyle hastanede doğum yapmak istememektedir. Doğum sonu döneme ilişkin olarak Myanmar'da, kadınlar ekşi ve baharatlı yiyecekleri, çeşitli et ve deniz ürünlerini, bazı sebze ve meyveleri yemekten kaçınmaktadır. Kuzey Çin'de postpartum dönemde kadınların çoğunun yumuşak, sıcak ve tatlı yiyecekler yediği, saçlarını/vücutlarını yıkamadığı, dişlerini fırçalamadığı/ayaklarını yıkamadığı belirtilmektedir. Tayvan'da bazı kadınlar cinsel ilişkiye girmemeye teşvik edilmektedir. Sonuç olarak, dünyanın pek çok yerinde gebelik, doğum ve postpartum döneme yönelik geleneksel uygulamalar yapılmaktadır. Bu nedenle, kültürel inanç ve uygulamalar toplumsal olarak bir takım farklılıklar gösterse de temelde ortak pek çok yönelim noktası bulunmaktadır. Kadın sağlığı, toplumsal sağlık için de önemli bir yere sahip olduğu için bağlanılan inanç ve yapılan uygulamalarda anne ve çocuk sağlığı birlikte gözetilerek hareket edilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Geleneksel Uygulamalar, Gebelik, Doğum, Doğum Sonu Dönem

Cultural Beliefs and Practices in The Perinatal Period

Abstract

Cultural beliefs and practices are methods that find their roots in tradition in place and transmitting to future generations. In pregnancy, birth and postpartum period, perception and practices of this process are different from culture to culture in the world. It's seen that traditional practices are applied in pregnancy, birth and postpartum periods in world. These practices are mostly; concentrated in food at pregnancy, in food also, herbal mixtures and religious beliefs at birth, hygiene behavior and sexual life at postpartum. In traditional practice in pregnancy; it's been determined that women in Pakistan not eat some foods because they're believed that considered abortifacient. Some Chinese women' believed that eating shrimp would cause skin allergies, eating rabbit meat led to development of cleft eating any meat was generally negative for fetal health.

* Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Niğde, Türkiye. (Sunum Pınar KARA tarafından yapılmıştır)

** Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Adana, Türkiye.

Traditional practices related to birth in some Asian countries are used herbal mixtures to start birth. Iranian and Turkish women are praying, taking own hair' into mouths', drinking water from hands of husbands'/mothers' for facilitate birth. Women in rural areas Zambia' don't wanted to give birth in hospital because of lack of traditional practice for placenta. As regards postpartum period in Myanmar, women avoid to eat sour and spicy foods, various meats and seafood, and some vegetables and fruits. In North China, indicate that most women eat, soft, hot, sweet foods, don't wash hair'/body, brush teeth'/wash feet' in postpartum. In Taiwan, women are encouraged to avoid sexual intercourse. As a result, traditional practices are performed in pregnancy, birth and postpartum in many parts of world. For this reason, there are basically many common points of orientation although cultural beliefs and practices show some social differences. Because women's health has an important place for public health maternal and child health should be taken into consideration together.

Keywords: Culture, Traditional Practice, Pregnancy, Birth, Postpartum Period

Perkütan Koroner Girişim Sırasında Kardiyak Arrest Olan ve Cpr Eşliğinde Acil Cabg Operasyonu Uygulanan Olgu

Dr. Öğr.Üyesi Mevlüt Doğukan

ÖZ

Giriş Akut miyokard infarktüsü (AMI) tanısıyla perkütan koroner girişim (PKG) sırasında kardiyak arrest (CA) olan ve kardiyopulmoner resütasyon (CPR) altında acil koroner arter baypas greft (CABG) operasyonuna aldığımız vakayı sunmak istiyoruz. Olgu Sunumu: Elli bir yaşında hasta akut miyokard infarktüsü kliniği ile hastanemize başvurdu. Anjiyografi sırasında kardiyak arrest gelişen hasta entübe edilerek, CPR başlandı. CPR eşliğinde ameliyat masasına alınan hastada 5 dakika CPR dan sonra spontan kalp atımları geri döndü. Hasta monitorize edildi. Hastaya acil şartlarda median sternotomi ve kanülasyon yapılarak kardiyopulmoner baypasa (KPB) gecildi. CABG operasyonu başlandı. CPR sonrasında oluşacak olan nöronal hasarlanmayı azaltmaya yönelik olarak hasta 28 C'ye kadar soğutuldu. 300 mg pental sodyum , 250 mg metilprednisolon ve 5mg midazolam yapıldı. Distal anastomozlardan sonra hasta 37 C'ye ısıtılarak aort klempı kaldırıldı. İki kez defibrilasyon sonrası kalp sinüs ritminde çalıştı. Ardından proksimal anastomozlar yapılarak dopamin, noradrenalin ve gliseril trinitrat desteği ile yoğun bakım ünitesine alındı. Hemodinamisi stabil olan hastanın inotrop desteği stoplandı . Hasta 8 saat sonra tam olarak uyandı. Arter kan gazı iyi olan ve spontan solunumu yeterli olan hasta ekstübe edildi. Ekstübasyon sonrası çekilen P-A Akciğer grafisi ve AKG değerlerinde normaldi.Yoğun bakım takibi esnasında vital bulguları stabil seyreden hasta 4 .gün servise çıkarıldı. Tartışma CA sonrası hastaların% 50'sine kadar nörolojik hasarları rapor etmektedir . Bu nedenle cerrahi ekip bu hastaları operasyona alma konusunda isteksiz davranmaktadır. CPB sırasındaki uygulama hipotermi CABG' nin özellikle nörolojik hasar açısından bazı belirgin avantajlar sağlayabileceğini göstermektedir. Biz kardiyak arrest olan vakayı kardiyopulmoner resütasyona başlandığı andan itibaren hızlı bir şekilde operasyon masasına aldık, nörolojik hasarı azaltmak için hipotermi ve medikal beyin koruyucu tedavi uyguladık.

Anahtar Kelimeler: Kardiyak Arrest, Cpr, Cabgo

Poliaksiyel Vida ve Rot ile Kombine İntrameduller Çivi

Dr. Öğr.Üyesi Özhan Pazarcı

ÖZ

Femur kırıkları daha çok yüksek enerjili travma sonrası genç nüfusta görülür ve genellikle başka organ yaralanması eşlik eder. Parçalı femur kırıkları tedavisi zordur. Femur kırıklarında intrameduller çivi kullanımı altın standarttır. Parçalı kırıklarda stabiliteyi artırmak için ya daha kalın çivi kullanılır ya da vida sayısı artırılır. Çalışmamızda parçalı femur kırıkları için tasarlanan çivi modeli sunulmuştur. Önerilen buluş ile çivinin sağlamlılığının artırılması amaçlanmıştır. Buluş parçalı femur kırıkları için bir tespit materyali olup intrameduller çivi deliklerine yerleştirilen poliaksiyel vidalarla kombine rot şeklinde parçalardan oluşmaktadır. İntrameduller çivinin bu şekilde rot ve poliaksiyel vida ile desteklenmesi ile tespit kuvvetinin artması sağlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Femur, Parçalı, Kırık, Çivi

Intramedullary Nail Combined with Polyaxial Screw and Rod

Abstract

Femoral shaft fractures are usually seen in the young population as a result of high energy traumas and are often accompanied by major organ injuries. Fragmented femur fractures are difficult to treat. The use of intramedullary nails in femur fractures is the gold standard. To increase the stability in fragmented fractures, either thicker nails are used or the number of screws is increased. In our study, a nail model designed for fragmented femoral fractures was presented. It is aimed to increase the strength of the nail with the proposed invention. The invention is a fixation material for fragmented femoral fractures wherein the intrameduller consists of rod-shaped pieces combined with polyaxial screws inserted in the nail holes. The intramedullary nail is supported by a rod and polyaxial screw in this way to increase the fixation strength.

Keywords: Femur, Fragmented, Fracture, Nail

Preemptif Gabapentinin Laparoskopik Kolesistektomi Sonrası Postoperatif Analjezik Kullanımına Etkisi

Uzman Abdullah Ömer Atsal - Dr. Öğr.Üyesi Ömer Faruk Boran

ÖZ

Amaç: Cerrahi travmadan önce analjezik uygulaması, travma sonrası omurilik duyarlılığını ve ikincil hiperaljeziyi azaltmaktadır. Postoperatif ağrı geçici bir nöropatik ağrıdır ve gabapentin nöronal duyarlılığı azaltmada yararlı olabilir. Çalışmamızda, laparoskopik kolesistektomi operasyonlarında gabapentinin preemptif analjezik etkisini değerlendirmeyi amaçladık. **Method:** Elektif laparoskopik kolesistektomi planlanan 51 ASA I-II hastası (20-77 yaş), ameliyattan 2 saat önce peroral gabapentin 1200 mg tablet (Grup 1) veya plasebo (Grup 2) almak üzere randomize edildi. Postoperatif analjezi için her iki gruba ameliyatın bitiminden 30 dakika önce 1000 mg iv parasetamol (10 mg / ml) uygulandı. VAS skorları, ek analjezik dozlar ve bulantı ve / veya kusma varlığı postoperatif 2-8-14 ve 20. saatlerde kaydedildi. VAS skorları 4 ve / veya üzerinde olan hastalara 1 mg / kg pethidine uygulandı; bulantı ve kusmayı tedavi etmek için 20 mg metoklopramid uygulandı. **Bulgular:** Gabapentin ile tedavi edilen grupta 2., 8. ve 14. ayda posto VAS skorları plasebo grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede düşüktü. Gabapentin grubunda, operasyondan sonraki 24 saat içinde ek analjezik doz ve antiemetik gereksinim miktarı anlamlı olarak düşüktü. **Tartışma:** Sonuç olarak, bu çalışmada gabapentinin preemptif kullanımının laparoskopik kolesistektomi cerrahisinde postoperatif ağrı ve bulantı ve kusmayı azalttığını gözlemledik.

Anahtar Kelimeler: Laparoskopik Kolesistektomi, Gabapentin, Preemptif Analjezi

Primer İnfertilitesi Olan Klinefelter Sendromlu Olguların Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Özgür Yücel

ÖZ

GİRİŞ Klinefelter sendromu (KS) erkeklerde fazladan bir X kromozomunun olmasıyla karakterize en sık görülen seks kromozom bozukluğu olup yenidoğan erkek bebeklerdeki prevalansı 1:500 ile 1:700 aralığında olduğu bilinmektedir. KS'li hastalarda testiküler dejenerasyon fetal hayatta başlayıp, infant ve puberte dönemlerinde devam edip, erişkin yaşta azospermiye yol açacak kadar testiküler dokuda bozulmaya yol açabilmektedir. Bu hastaların testislerindeki bozulmaya rağmen fokal alanlarda spermatogenez görülebilmektedir. Mikroskopik testiküler sperm ekstraksiyonu (mTESE) ve intrastoplasmik sperm enjeksiyon (ICSI) yöntemleriyle, bu hastaların kendi çocuklarına biyolojik baba olmaları sağlanabilmektedir. Bu çalışmanın amacı primer infertilite nedeniyle başvuran KS'li olgularımızın klinik, laboratuvar ve genetik analiz sonuçlarını değerlendirmek MATERYAL METOD Ocak 2012 – Ocak 2018 tarihleri arasında KS 'li takip edilen 18 hasta retrospektif olarak değerlendirildi. Hastaların klinik bulguları, hikaye, fizik muayene, serum hormon düzeyleri, genetik analiz ve iki semen analizi sonuçları kaydedildi. Semen analizleri 3–4 günlük cinsel perhiz sonrası elde edildi. Tüm hastaların serum testosteron (T), foliküler uyarıcı hormon (FSH), luteinizan hormon (LH), prolaktin (PRL) ve genetik analiz (karyotip analizi ve Y kromozomu mikrolelesyon analizi) sonuçları değerlendirildi. **BULGULAR** Hastaların yaş ortalaması 31.01 (24-41) idi. Hastaların tamamı primer infertilite nedeniyle polikliniğe başvurdu. Tüm hastaların fizik muayenesinde bilateral atrofik testis saptandı. tüm hastaların semen analizinde azospermi saptandı. Hormon profilinde FSH yüksek, LH yüksek, Total testosteron düşük saptandı. Kromozom analizinde tüm hastalarda 47,XXY non-mozaik form saptandı. Hiçbir hastada Y kromozom mikrolelesyonu saptanmadı. Dokuz hastaya TESE yapıldı, hiçbirinde spermatozoa elde edilmedi. **TARTIŞMA-SONUÇ** KS erişkin yaşta non-obstrüktif azospermiye sebep olarak infertiliteye yol açmaktadır. Literatürde KS'li hastalarda TESE'de sperm elde etme oranları, değişik çalışmalarda %16 ile %60 arasında değişmektedir. Bizim TESE yapılan hastalarda spermatozoa saptanmadı. Sperm elde etme oranımız literatüre göre çok düşük bulunmuştur. Primer infertilite ile başvuran ve azospermi saptanan hastalarda KS akla getirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Klinefelter Sendromu, İnfertilite, Azospermi

Evaluation of Primary Infertility with Klinefelter Syndrome

Abstract

Introduction Klinefelter syndrome (KS) is the most common sex chromosomal disorder characterized by an extra X chromosome in men. Despite the deterioration of the testes of these patients, spermatogenesis can be seen in the focal areas. With microscopic testicular sperm extraction (mTESE) and intrastoplasmic sperm injection (ICSI), these patients can become biological parents for their children. To evaluate clinical, laboratory and genetic analysis results of our cases with KS due to primary infertility of this study. **Material and method** Between January 2012 and January 2018, 18 patients with KS followed up were evaluated as retrospectively. Clinical findings, history, physical examination, serum hormone levels, genetic analysis and two sine analysis results were recorded. Semen analyzes were obtained after 3-4 days of sexual abstinence. Serum testosterone (T), follicle stimulating hormone (FSH), luteinizing hormone (LH), prolactin (PRL) and genetic analysis were evaluated in all patients. **Results** The mean age of the patients

was 31.01 (24-41) years. All of the patients referred to polyclinic due to primary infertility. Bilateral atrophic testis was detected on physical examination of all patients. Azoospermia was detected in sine analysis of all patients. FSH was high, LH was high and total testosterone was low in the hormone profile. Chromosome analysis revealed 47, XXY non-mosaic forms in all patients. Y chromosome microdeletions were not detected in any patient. Nine patients underwent TESE, no spermatozoa were obtained. Discussion-Conclusion KS causes infertility as a cause of non-obstructive azoospermia in adult age. In literature, sperm retrieval rates in TESE patients vary between 16% and 60% in different studies. We did not have spermatozoa in our patients. Our sperm retrieval rate was found to be very low compared to the literature. KS should be considered in patients who present with primary infertility and who are diagnosed with azoospermia.

Keywords: Klinefelter Syndrome, Infertility, Azospermia

Prostat Kanseri Hücrelerinde İmipraminin Radyoduyarlaştırıcı Etkisinin Araştırılması

Dr. Songül Barlaz Us - Dr. Öğr.Üyesi Fatma Söğüt - Dr. Derya Yetkin - Prof.Dr. Serap Yalın - Prof.Dr. Şakir Necat Yılmaz - Prof.Dr. Ülkü Çömelekoğlu

ÖZ

Amaç: Prostat kanseri hücreleri, radyoterapiye (RT) karşı dirençli hücrelerdir. Prostat kanseri radyoterapisinde, RT ile ilaçlar kombine edilerek minimum yan etki ile RT'nin etkinliği artırılabilir. Bu çalışmada, bir antidepresan olan ve kanser hücrelerinin proliferasyonunda rol oynayan voltaj bağımlı potasyum kanallarını bloke etme potansiyeline sahip imipraminin, radyoduyarlaştırıcı etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada DU-145 prostat kanseri hücreleri kullanılmıştır. Hücreler 4 gruba ayrılmıştır. 1. grup, kontrol grubudur ve bu gruptaki hücelere herhangi bir uygulama yapılmamıştır. 2. grup imipramin grubudur ve bu gruptaki hücelere 1 µM imipramin uygulanmıştır. 3. grup ise, RT grubudur ve RT grubundaki hücelere 6 Gy radyasyon dozu verilmiştir. 4. grup ise, RT+imipramin grubudur. RT+imipramin grubundaki hücelere 6 Gy RT ve 1 µM imipramin uygulanmıştır. 2. ve 4. gruplara RT uygulandıktan 24 saat sonra imipramin verilmiştir. xCELLingence cihazı kullanılarak, hücre indeksleri (CI) belirlenmiş ve imipramin uygulandıktan sonra ile 24, 48, 72, 96 ve 120. saatlerinde hücre indeksleri analiz edilmiştir. Her bir grup için n=4 olarak alınmıştır. **Sonuçlar:** Yapılan analizlerde, imipramin uygulandıktan sonraki, 24 ve 48. saatlerde tüm grupların hücre indeksinin kontrol grubundan farklı olduğu görülmüştür. Ancak bu fark RT grubunda artış yönündeyken imipramin ve RT+imipramin grubunda azalma yönündedir. RT-imipramin grubunun hücre indeksi, RT grubuna göre anlamlı düzeyde azalmıştır. İmipramin ile RT+imipramin grupları arasındaki fark ise anlamlı değildir. 72., 96. ve 120. saatlerde, RT grubu ile kontrol grubu arasında fark görülmezken diğer gruplar ile RT grubu arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. İmipramin ile RT+imipramin grupları arasındaki fark anlamlı değilken, RT grubu ile RT+imipramin grubu arasındaki farkın ise anlamlı olduğu gözlenmiştir. Çalışma sonucunda, imipraminin DU-145 prostat kanseri hücreleri sağkalımını RT grubuna göre önemli ölçüde azalttığı saptanmıştır. İmipramin ve imipramin-RT grupları arasında istatistiksel olarak önemli bir farkın olmaması, imipraminin prostat kanseri tedavisinde radyoduyarlaştırıcı değil, tek başına RT'ye alternatif bir tedavi yöntemi olarak kullanılabileceğini düşündürmüştür. Ancak, bu konunun *in vivo* çalışmalar ile desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Radyoterapi, imipramin, DU-145 prostat kanseri hücresi, hücre indeksi, xCELLingence

Bilgi: Bu çalışma Mersin Üniversitesi tarafından 2017-2-AP4-2537 no.lu araştırma projesi ile desteklenmiştir.

Investigation of Radiosensitive Role of Imipramine in Prostate Cancer Cells

Abstract

Aim: Prostate cancer cells are resistant to radiation therapy (RT). Combination of drugs with RT may increase the efficacy of RT with minimal side effects. In this study, it was aimed to investigate the radiosensitive effect on RT of imipramine, an antidepressant, which has the potential to block voltage-dependent potassium channels that play

a role in the proliferation of cancer cells. **Method:** In this study, DU-145 prostate cancer cells were used. The cells were divided into 4 groups. Group 1 is the control group. Nothing was done to the prostate cells in the control group. Group 2 is the imipramine group, 1 μ M imipramine was given to the prostate cells in this group. Group 3 is the RT group. The prostate cells in the radiotherapy group was given 6 Gy radiation as a single fraction. Group 4 is the RT+ imipramine group. 6 Gy radiotherapy and 1 μ M imipramine were given to the prostate cells in this group. Imipramine was given to the 2nd and 4th groups 24 hours after RT. Cell indexes (CI) were determined using xCELLingence device and were analyzed at 24, 48, 72, 96 and 120 hours after imipramine given. For each group, n = 4 is taken. **Results:** In the analyzes using xCELLingence, it was observed that the cell indexes of all groups were different from the control group at 24 and 48 hours after imipramine given. Although difference of RT group was an increase direction, difference of the RT+imipramine was decrease direction. The cell index of the RT-imipramine group was significantly lower than the RT group. No significant difference was observed between imipramine and RT + imipramine groups. At 72, 96 and 120 hours, there was no difference between the RT group and the control group, but the difference between the other groups and the RT group was found to be statistically significant. While the difference between imipramine and RT + imipramine groups was not significant, difference of RT group and RT + imipramine group was significant. As a result of the study, it was determined that imipramine significantly reduced the survival of DU-145 prostate cancer cells compared to RT and RT-imipramine group. Since there is no statistically significant difference between imipramine and RT-imipramine groups, imipramine has suggested that it may be used as an alternative treatment for RT alone rather than as a radiosensitizer for treatment of prostate cancer. However, this needs to be supported by in vivo studies.

Key words: Radiotherapy, imipramine, DU-145 prostate cancer cell, cell index, xCELLingence

Acknowledgement: This study was supported by Mersin University (Project No: 2017-2-AP4-2537)

Radyoloji Teknikerlerinde Tiroid Nodül Varlığı ve Mesleki Çalışma Süresi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Şirik

ÖZ

Amaç: Bu çalışmamızda radyoloji teknikerleri arasında mesleki çalışma süresi ile tiroid nodülü gelişimi arasındaki ilişkiyi değerlendirdik. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışmaya kliniğimizde radyoloji teknikeri olarak çalışan ve son 6 ay içerisinde yapılmış tiroid ultrasonografisi bulunan olgular dahil edilmiştir. Olguların mesleki çalışma süreleri 10 yıl altı olanlar grup 1, 10 yıl ve üzeri olanlar grup 2 olarak iki gruba ayrılmış ve bu gruplar arası tiroid nodülü varlığı, bez boyutları, bez parankim ekojenitesi ve mesleki çalışma süreleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak analiz edilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya aldığımız 53 olgunun 42'si (%79,2) erkek, 11'i (%20,8) kadınlardan oluşmaktaydı. Olguların ortalama yaşı $36,94 \pm 7,73$ idi. Çalışma süreleri olguların 29'unda (%54,7) 10 yıldan kısa iken, 24 olgu (%45,3) 10 yıldan fazla idi. Ortanca çalışma süresi 8 yıl olarak hesaplandı. Tiroid nodülü saptanan olgularda ortalama çalışma süresi $14,4 \pm 7,51$; saptanmayan olgularda $9,13 \pm 7,51$ olarak hesaplanmıştır ($p=0,029$). **Sonuç:** Çalışmamızda radyoloji teknikerlerinde tiroid nodülü görülme oranının mesleki çalışma süreleriyle ilişkili olduğu gözlemlenmiş olup ilgili birimlerde çalışma süresince radyasyondan korunma ve önleyici tedbirlerin alınması konusunda duyarlılığın artırılması, konuyla ilgili eğitimlere önem verilmesi ve rutin tanısal takiplerin aksatılmaması gerektiğini önermekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Tiroid Nodülleri, Radyasyon, Radyoloji Teknikeri

Evaluation of The Relationship Between The Presence of Thyroid Nodules and The Occupationally Working Time in Radiology Technicians

Abstract

Objective: In this study, we evaluated the relationship between the occupationally working time and the development of the thyroid nodule among the radiology technicians. **Material and Methods:** We included cases who were working as radiology technicians in our clinic and who had undergone thyroid ultrasonography within the last 6 months. Cases were divided into two groups. Group 1 who worked less than 10 years, and group 2 who worked more than 10 years. Presence of thyroid nodules, gland size, gland parenchyma echogenicity and occupationally working time were statistically analyzed between groups. **Results:** Of the 53 cases included in the study, 42 (79.2%) were males and 11 (20.8%) were females. The mean age of the cases was 36.94 ± 7.73 . Occupationally working time were less than 10 years in 29 cases (54.7%) and 24 cases (45.3%) were more than 10 years. The median working time was calculated as 8 years. The mean working time was 14.4 ± 7.51 in cases with thyroid nodule and was 9.13 ± 7.51 in cases without thyroid nodules. **Conclusion:** In our study, it was observed that the rate of thyroid nodule occurrence in radiology technicians was related to the study period. we recommend that these units should be more sensitive taking about to radiation protection and preventive measures during the study period, give importance to education and should not interrupt the routine diagnostic follow-up.

Keywords: Thyroid Nodules, Radiation, Radiology Technician

Rejyonal Anestezi Altındaki Olguda Gelişen Tur-P Sendromu ve Akut Pulmoner Ödem Tablosu: Olgu Sunumu

Uzman Mehmet Kılıç - Dr. Öğr.Üyesi Nureddin Yüzkat - Dr. Öğr.Üyesi Celaledin Soyalp

ÖZ

GİRİŞ/AMAÇ: Transüretal prostat rezeksiyonu(TUR-P),özel bir sistoskop ile üretradan girilerek prostat dokusunun rezeksiyon işlemidir.TUR-P Sendromunun gelişme sıklığı %0.18-10.9 olarak bildirilmiştir.Genel anestezi,hemodinamik değişikliklere daha çok neden olduğundan TUR-P operasyonlarında en çok tercih edilen yöntem rejyonal anestezidir.Bu operasyon sonrası gelişen komplikasyonlarında morbidite%18,mortalite%0.9-2.5 oranında bildirilmiştir.Mortalitenin en önemli nedeni ileri yaşa bağlı kardiyak ve solunum sistemi sorunlarıdır . **OLGU:**Seksen bir yaşında 70kg ve 180cm boyunda,benign prostat hipertrofisine ve mesane taşlarına müdahale planlandı.Hipertansiyon ile ASA2 riski ile epidural anestezi kateterinden lokal anestezi ilaç yapıldı.Sensoriyal blok T6-8 dermatomunda iken operasyon başlatıldı.Suprapubik bölgeden perkütan olarak mesane taşlarına müdahalesi 140dk.,18L% 0.9'luk salin sıvısı kullanıldı.Ayrıca prostat operasyonunu için%5 manitolü irrigasyon çözeltisinden9000mL kullanıldı.Operasyonun 185'nci dk.'sında hastada huzursuzluk,ajitasyon,bilinç bulanıklığı,taşikardi ve hipertansiyon gelişti.Karın ağrısı ve baş ağrısı şikayetleri görüldü.Bu esnada blok seviyesiT10'da idi.Kan basıncı:175/102mmHg iken ağızdan pembesi köpükler geldi.SpO2%70'e kadar düştü. Bilinci kötüleşti.Üst ekstremitelerde tremor ve solunum seslerinde krepan raller olduğu tespit edildi. Hasta entübe edildi. Olguya%100 O2 verilmesine rağmen SpO2%84'den daha fazla yükseltilemedi.Kanama kontrolü sonrası hasta yoğunbakıma alındı.Çekilen BT'de batında,toraksta ve perikartta effüzyon saptandı.EKO'da ejeksiyon fraksiyonu%55 olup non-kardiyojenik pulmoner ödem bulguları mevcuttu.Respiratuar asidoz ve hiponatremisi vardı.Olgu iki gün sonra kab gazı parametrelerinin ve bilincinin tamamen düzelmesi ile ekstübe edildi. Beş gün sonra da şifa ile taburcu edildi. **TARTIŞMA/SONUÇ:**Transüretal prostat rezeksiyonu operasyonlarının önemli iki komplikasyonu mesane perforasyonu ve TUR-Psendromudur.Transüretal prostat rezeksiyonunda bir saatlik operasyon süresi genellikle güvenilir kabul edilmektedir.TUR-P sendromu,cerrahi bir komplikasyondur. Tanı ve tedavisinde anesteziistin dikkati çok önemlidir. Tanıyla birlikte operasyon ve irrigasyon sıvıları durdurulmalıdır. Tedavide semptomatik yaklaşmak gerekir.TUR-P girişimlerinde rejyonal anestezi genel anesteziyle karşılaştırıldığında özellikle tercih edilen bir yöntemdir.TUR-P Sendromu'nda mental konfüzyon, huzursuzluk, siyanoz gibi bulgular, genel anesteziye göre rejyonal anestezide daha erken fark edilebilir. TUR-Psendromu, genel anestezi altında erken bulgu vermeyebilir. İrrigasyon sıvısının sınırlı kullanılmasını,tek seansta çoklu cerrahi işlemlerinden kaçınılması,rejyonal anestezi tekniği ve anesteziistin dikkati ile TUR-Psendromunun erken tanınabileceği ve erken tedavinin mortalite ve morbiditeyi azaltacağı düşüncesindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Transüretal Prostat Rezeksiyonu,rejyolnel Anestezi,akut Akciğer Ödemi

Retrosternal Guatrda Cerrahi Öncesi Görüntüleme Kritik Karar; Toraks Bt Mi" Boyun Bt Mi"

Dr. Yeliz Aktürk

ÖZ

Amaç Büyümüş ve retrosternal uzanım gösteren tiroid bezi olan olgularda, cerrahi öncesi görüntüleme tedaviye yön gösterme açısından önemlidir. Büyük guatrlı olgularda cerrahi öncesi değerlendirme; boyun bilgisayarlı tomografisi (BT) ve retrosternal uzanımın görülebilmesi için toraks BT ile yapılabilmektedir. Bu çalışmada amacımız; tiroid bezinin retrosternal uzanımını değerlendirmede kullanılan boyun BT ile toraks BT'nin tanısal etkinliğini karşılaştırmak ve bulgularda çekim pozisyonuna bağlı farklılıklar oluşup oluşmadığını araştırmaktır. Gereç ve Yöntemler Gerekliliği etik kurul onayı alındıktan sonra farklı nedenlerle aynı gün boyun ve toraks BT incelemesi yapılan olgular retrospektif olarak tarandı. Bu olgulardan retrosternal uzanımli büyümüş tiroid bezi saptanan 20 olgunun tomografik bulguları yeniden değerlendirildi. Boyun BT'ler standart olarak kollar aşağı supin pozisyonda, toraks BT'ler standart olarak kollar baş üstü seviyesine kaldırılmış supin pozisyonda elde edilmişti. Tiroid bezinin boyutu, parankim dansitesi ve retrosternal uzanım miktarı ölçüldü. Manibrium sterni üst kenarı, retrosternal uzanım miktarını ölçmek için anatomik belirteç olarak kullanıldı. Bulgular Tiroid bezinin alt ucu, tüm toraks BT'lerde boyun BT'lere göre daha aşağı yerleşimli görünüyordu. 8 olguda fark; 10 mm'den az, 8 olguda 10 mm-15 mm arası, 4 olguda 15 mm'den fazlaydı. Fark istatistiksel olarak anlamlıydı. Tiroid bezinin heterojenitesi açısından ise iki inceleme arasında anlamlı fark yoktu. Tartışma Rutin toraks BT incelemesi hastanın kol ve omuzlarının yol açabileceği ışın sertleşmesi artefaktından korunabilmek için kollar yukarı kaldırılarak elde edilir. Ancak bu pozisyon; guatrın boyun BT'de görüldüğünden daha inferiorda izlenmesi gibi farklı bir sonuca yol açabilir. Bu potansiyel yanlılığı ihtimalinin bilinmesi ile operatif yaklaşım daha doğru olarak seçilebilir. Sonuçlarımız tiroid bezinin retrosternal uzanımının değerlendirilmesinde toraks ve boyun BT'ler arasında ölçüm farklılıkları olduğunu göstermektedir. Rutin şekilde yapılan toraks BT'de hastaya verilen pozisyon, tiroid bezinin alt ucunun boyun BT'ye göre daha inferiorda izlenmesine neden olmaktadır. Retrosternal guatr olgularının preoperatif süreçte, cerrahi sırasındaki yatış pozisyonuna benzer şekilde yapılan boyun BT ile değerlendirilmesi, operasyonun planlanması açısından daha faydalı ve yol gösterici olabilir.

Anahtar Kelimeler: Guatr; Retrosternal; Tomografi

Critical Decision About Imaging Before Surgery of Retrosternal Goitre; Thorax Ct" Or Neck Ct"

Abstract

Abstract Objective: Pre-surgery evaluation of large thyroid glands is done by neck computed tomography (CT) and by thorax CT to show retrosternal extension. Our aim was to compare the diagnostic accuracy of neck CT and thorax CT imaging to detect retrosternal extension of the thyroid gland. Material and Methods: The tomography scans of 20 patients with enlarged thyroid glands, who had gone under neck and thorax CT in the same session were retrospectively reviewed. Neck tomograms were taken in supine position with arms down, thorax tomograms in supine position with arms above the head level. The size, heterogeneity and level of retrosternal extension were reviewed by two experienced radiologists independently. Results: The retrosternal extension of the thyroid gland was viewed as located lower in thorax tomograms compared to neck tomograms. The difference was less than 10 mm in 8 cases, between 10 mm-15 mm in 8 cases,

more than 15 mm in 4 cases. There was no difference between two modalities in detecting the size and heterogeneity of the thyroid gland. Conclusion: Our results show that there is discrepancy between the two techniques, with the apparent retrosternal extent of the goiter lower when the arms were overhead. Retrosternal goiters should be imaged with the patient's arms by the sides, because this is the position the patient will be in during surgery.

Keywords: Goitre; Retrosternal; Tomography

Sağlık Çalışanlarında İş Stresi ve Yabancılaşma

Uzman Merve Bahadır - Öğr.Gör. Ayşe Ercan

ÖZ

Günümüzün önemli sorunlarından biri haline gelen iş stresi ve işe yabancılaşma, kişinin iş tatminini, motivasyonunu ve günlük yaşamını yakından etkilemektedir. Stres ve yabancılaşmanın sağlık çalışanları üzerindeki olumsuz etkilerini ve nedenlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesinde görev yapan sağlık çalışanlarından 210 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak 25 sorudan oluşan Sosyo-demografik Bilgi Formu, 27 sorudan oluşan İşe Yabancılaşma Ölçeği, 34 sorudan oluşan Genel İş Stresi, Kurumun Stres Yönetimi, Personelin Kurumdan Beklentileri ile Personelin Bireysel Stres Yönetimi gibi dört alt ölçekten oluşan İş Stresi Değerlendirme Skalası uygulanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Yapılan değerlendirme sonucunda, çalışmaya katılanların %86,7' si iş ortamında en çok karşılaştıkları güçlüğü personel yetersizliği olduğunu bildirmiştir. Seçme şansım olsa mesleğimi yeniden seçmem diyenlerin "işe yabancılaşma ve genel iş stres skoru" mesleğini isteyerek seçen gruptan anlamlı olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır. İşten ayrılmayı düşünenlerin "işe yabancılaşma skoru" ayrılmayı düşünmeyen gruptan anlamlı olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Gece vardiyasında çalışan grupta ve meslekte 10 yıldan az çalışanlarda "genel iş stres skoru" daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, uygun çalışma koşullarının oluşturulması ve mesleklerin istenerek seçilmeye teşvik edilmesi, çalışanlarda iş stresini ve işe yabancılaşmayı azaltacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: İş Stresi, Yabancılaşma, Sağlık Çalışanı

Sağlık Çalışanlarının Kanıta Dayalı Uygulamalara Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Şenay Pehlivan - Arş.Gör. Duygu Öztaş

ÖZ

Giriş: Malpraktiste yaşanan artışlar, gelişen sağlık sistemleri ve kanıta dayalı uygulamalara artan talepler nedeni ile kanıta dayalı uygulamalar sağlık hizmetlerinde gittikçe önem kazanmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada sağlık çalışanlarının kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Çalışma, araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ve hastane kliniklerinde hizmet veren 232 sağlık çalışanları (hemşire, ebe ve paramedikler) ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Veri toplama formu, katılımcılara yüz yüze ve elden dağıtılarak verilmiş ve cevaplar aynı yol ile geri alınmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistik ve parametrik testler kullanılmış, veriler istatistik paket programında analiz edilmiştir, $p<0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Çalışmada, kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumlarda kadın ve erkek cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p<0.05$). Erkek sağlık çalışanlarının kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumları olumludur. Eğitim yaşamında araştırma tasarımı dersi alanlar ile dersi almayanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p<0.05$). Araştırma dersi alanların kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumları olumludur. **Sonuç ve Öneriler:** Profesyonel hemşirelik uygulamalarının içerisinde; güvenli ve etkin bakım verme, hizmet verilen bireylerin ve toplumun ihtiyaçlarına yönelik sağlık hizmeti sunma ve yapılan uygulamaların bilimsel temele dayandırılması vazgeçilemez unsurlardır. Bu nedenle kanıta dayalı uygulamaların sağlık çalışanları tarafından bilinmesi, öğrenilmesi; bakımın standartize edilmesinde yol gösterici olmakta, aynı zamanda da sağlık profesyoneli ve bakım verilen bireyler arasında etkin ve güvene dayalı bir bağ oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, cinsiyetin ve araştırma dersi alma durumunun kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumları değiştirdiği belirlenmiştir. Bu nedenle sağlık profesyonellerinin eğitimlerinde kanıta dayalı uygulamalara ilişkin müfredatta düzenlemelerin yapılması, cinsiyetler arası farklılığın anlaşılmasına yönelik çalışmaların yapılması, kanıta dayalı uygulamaya ilişkin derslerin artırılması ve kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumların belirlenmesi araştırmalarının yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanıta Dayalı Uygulama, Hemşirelik, Kanıta Dayalı Tutum

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Yaşlılara Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Rana Can - Dr. Öğr.Üyesi Meryem Türkan Işık Erer - Dr. Öğr.Üyesi Rabiye Erenoğlu - Dr. Öğr.Üyesi Hatice Tambağ - Öğr.Gör. Gülay Halidi

ÖZ

Giriş ve amaç: Yaşlı kişilerin genel nüfus içindeki oranının artışı ve diğer toplum kesimlerine göre daha fazla sağlık hizmeti tüketme ihtiyacı duyması, hem kurumsal olarak tıbbın hem de bireysel olarak sağlık profesyonellerinin onlara yönelik ilgisinin artmasına dolayısıyla geriatri-gerontolojinin tıptaki ağırlığının son on yıllarda daha çok hissedilmesine yol açmıştır. Bu bağlamda sağlık alanına özgü görece daha yeni bir kavram olan “yaşlı ayrımcılığı” gündeme gelmektedir. Yaşlı ayrımcılığı Palmore tarafından “ileri yaştaki bireylere yönelik ön yargıyı, tutum ve davranışlar aracılığı ile ifade eden bir terim” olarak kullanılmıştır. Bu çalışmanın çıkış noktası da yaşlı bireye sağlık bakım hizmetini her aşamada veren yaşlı bakımı öğrencilerinin 65 yaş ve üzeri bireylere karşı tutumlarını belirlemektir. Materyal metod: Araştırmanın örneklemini Mersin Üniversitesi, Çukurova Üniversite ve Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı bölümlerinde kayıtlı olan, derslere devam eden ve araştırmaya katılmayı kabul eden 122 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan 12 soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise UCLA Geriatrik Tutum Ölçeği (UCLA-GA) kullanılmıştır. Çalışmanın verilerinin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Bulgular: Katılımcıların % 76,20’si erkek olup % 57,40’ı ikinci sınıf öğrencisidir. Yaşlılığı katılımcıların %38,46’sı bireyin fiziksel ve ruhsal olarak gerilemesi şeklinde tanımlamıştır. Yaşlı ayrımcılığını “yaşlıyı önemsememek, dışlamak ve önyargılı olmaktır” şeklinde tanımlayanların oranı %22,68’dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin UCLA Geriatrik Tutum Ölçeği maddelerinden en fazla katılım gösterdikleri üç ifade sırası ile; (1) “Yaşlı insanların geçmişten edindikleri deneyimleri dinlemek ilginçtir”, “Yaşlılarının bakımını sağlamak toplumun sorumluluğudur.” ve “Yaşlı insanların çoğunluğu onlarla birlikte olunmasından memnun olurlar.” şeklindedir. Tartışma ve sonuç: Literatürde yaşlı ayrımcılığı ile ilgili bağlantılı çalışmaların daha çok hemşirelik öğrencileri üzerinde yapıldığı görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu geriatri ile ilgili aldıkları eğitimin yeterli olduğunu belirtmekte ve ölçekten aldıkları puan orta düzeyde olup yaşlı ayrımcılığına yönelik tutum orta düzeydedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Ayrımcılığı, Ucla Geriatrik Tutum Ölçeği (Ucla-Ga), Ageism, Yaşlanma, Bakım.

Sağlık Profesyonellerinde Vicdan Stresi

Öğr.Gör. Dr. Sibel Öner Yalçın - Doç.Dr. Funda Gülay Kadioğlu - Doç.Dr. Selim Kadioğlu

ÖZ

Sağlık profesyonelleri için iş yoğunluğu, personel ve kaynak yetersizliği gibi strese neden olan birçok faktör tanımlanmış olup ahlaki değerlerine uygun çalışma ortamı bulamama da bunlardan biridir. Alan çalışmalarına göre sağlık profesyonelleri vicdanlarının doğruyu yanlıştan ayırmalarını sağladığına ve kendilerini doğru eylemde bulunmaya yönelttiğine inanmakta; vicdanlarını ahlaki belirsizlik yaşadıkları durumlarda başvurabilecekleri bir rehber olarak görmektedir. Bu yaklaşımla bağlantılı olarak vicdanlarına uygun tutum ve davranış gösteremeyen sağlık profesyonelleri utanç, suçluluk gibi duygulara kapılmakta; bir tür stres yaşamaktadır. Vicdan stresi olarak tanımlanan bu durum tükenmişliğe, iş veriminde düşmeye ve hastalara mesafeli yaklaşıma neden olmaktadır. Bu çalışmada sağlık profesyonellerinin yaşadığı "vicdan stresi" hakkında literatüre dayalı kavramsal bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vicdan, Vicdan Stresi, Sağlık Profesyonelleri

Sağlık Sektöründe Kurumsal Performans Yönetimi (Genel Bir Değerlendirme)

Uzman Fatma Leyla Çezik

ÖZ

Kamu yönetimindeki yeni yaklaşım ile beraber ilk başta özel sektörde uygulamaya konulan sonrasında ise kamu sektörüne geçiş yapan modellerden bir tanesi de kurumsal performans yönetimidir. Verimli, etkin ve ekonomik bir hizmet arzının yanında bireylerin istek ve beklentilerinin yerine getirilmesinde, şeffaflık, kalite, hesap verebilir olma ve adil davranma prensiplerinin yerine getirilmesinde performans yönetiminin etkisi çok önemlidir. Kurumsal performans yönetiminin etkilediği alanlardan birisi de sağlık sektörüdür. Çalışmada, sağlık kurumlarında performans uygulamalarında ve anlayışında yıllar içinde meydana gelen değişim incelenerek, değerlendirilmiş ve önerilerde bulunulmuştur. Bu çalışmada 2010-2016 tarih aralığında, EBSCO, Dergi Park Akademik (ULAKBİM), Directory of Open, JSTOR, Science Direct, Scopus, ve Web of Science veri tabanlarında Türkiye’de sağlık kurumlarında kurumsal performans hakkında yapılan çalışmalar araştırılarak, sistematik veri analizi yöntemi ile incelenmiştir. Uygun olan 36 çalışma ve 2010-2016 yılları arasında yayınlanan çeşitli tezler veri analizine dâhil edilmiştir. İncelenen çalışmalarda; • Türkiye’de sağlık kurumlarında performans değerlendirmede ağırlıklı olarak Veri Zarflama Analizi (VZA) kullanıldığı, • Çalışmaların önemli bölümünde Kamu Hastane Birliklerinin performansının değerlendirildiği, • Kamuya ait sağlık kurumlarının kaynaklarını önemli ölçüde etkin kullanmadığı, • Kamu hastanelerinin finansman yapısının öz kaynak ağırlıklı olduğu ve geri ödeme sisteminde yaşanan sıkıntılardan dolayı hastane finansman yapısının olumsuz etkilendiği, • Üniversite hastanelerinin neredeyse tamamına yakının etkin olmadığı, finansal göstergelerin standartlara uygun olmadığı, finansal olarak sürdürülemez hale geldiği, borçlarının sürekli olarak arttığı, • Özel sağlık kurumlarında kötü performansın önemli bir sorun olduğu, • Bireysel performans uygulamasının, kurumsal performansa yönelik gerçekleştirilen başarılı uygulamaların arka planda kalmasına neden olduğu, • Hizmet başına ödeme sisteminin sağlık hizmeti üretimini arttırırken, kurumsal performans ve verimlilikte olumsuz sonuçlara neden olduğu, • Çalışmaların önemli bir bölümünde bölgesel farklılıkların hastane performansına olan etkilerinin göz ardı edildiği görülmektedir. Kamu ve özel sektör performans sistemi mutlak bir revizyona ihtiyaç duymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Performans Yönetimi, Sağlık Sektörü, Kurumsal Performans

Corporate Performance Management in The Health Sector (General Evaluation)

Abstract

With the new approach in public administration, institutional performance management is one of the first models to be implemented in the private sector and then to the public sector. In addition to providing an efficient, efficient and economical service, fulfillment of the demands and expectations of the individuals, transparency, quality, accountability and the performance of performance management is very important in fulfilling the principles of fairness. One of the areas that institutional performance management influences is the health sector. In the study, changes in the performance practices and understanding of health institutions over the years have been examined and evaluated. In this study, EBSCO, Journal of Park Academic (ULAKBİM), Directory of Open, JSTOR, Science Direct, Scopus, and Web of Science databases, studies on corporate performance in Turkey to investigate the health institutions were examined by systematic data analysis method. A total of 36 trials and several theses published between 2010 and 2016 were

included in the data analysis. In studies investigated; • Mainly in health institutions in Turkey in the performance evaluation data envelopment analysis (DEA) is used, • In a significant part of the studies, the performance of the Public Hospital Unions was evaluated, • The fact that publicly owned health institutions do not use their resources effectively and significantly, • The fact that the financing structure of public hospitals is predominantly self-funded and the hospital financing structure is adversely affected due to the problems experienced in the reimbursement system, • Nearly all university hospitals are inactive, financial indicators do not comply with standards, financial sustainability becomes unstable, debts continue to rise, • It is important to note that poor performance in private health care facilities is a major problem, • It has been argued that the implementation of individual performance causes the successful implementation of corporate performance to remain behind, • While the pay-per-service system has increased health care production, it has caused negative results in corporate performance and productivity, • In a significant part of the studies, the effects of regional disparities on hospital performance are overlooked. The public and private sector performance system needs an absolute overhaul.

Keywords: Performance Management, Healthcare Sector, Corporate Performance

Sağlıklı Bireylerde El ve Parmak Antropometrik İndeks Değerlerinin Belirlenmesi

Arş.Gör.Dr. Ayşe Gül Uygur - Dr. Sema Özandaç Polat - Prof.Dr. Ahmet Hilmi Yücel

ÖZ

Amaç: Sağlıklı populasyonda el ve parmak antropometrik ölçümlerinin belirlenmesi ve parmak uzunluklarının "endişeli olma durumuna" etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. **Materyal ve Metod:** Çalışmamıza 18-25 yaşlarında 80 sağlıklı birey (40 kadın, 40 erkek) dahil edilmiştir. Çalışmaya dahil edilen sağlıklı populasyonda el ve parmak bölgesine ait antropometrik ölçümler yapılmıştır. El uzunluğu, el genişliği, el indeksi, ikinci (2D) ve dördüncü parmak uzunluğu (4D), ikinci parmak uzunluğunun dördüncü parmak uzunluğuna (2D/4D) oranı ölçümleri değerlendirilmiştir. Bu ölçümlerden sonra minimum, maximum, ortalama ve standart sapma değerleri elde edilmiştir. Pearson Spearman korelasyon analizi ve Independent Sample T testi ile verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya dahil edilen kişilerde ölçüm yapabilmek için "Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu" onayı alınmıştır. Ölçümlerden önce bireylere bilgilendirilmiş gönüllü onam formu imzalatılmıştır. **Bulgular:** 80 katılımcının ölçümleri değerlendirildi. Çalışmaya 40 kadın katılımcının yaş ortalaması; 19.68±0.73 yıl, boy uzunluğu; 164.75±5.57 cm, vücut ağırlığı; 56.78±6.88 kg ve vücut kitle indeksi (VKI) 20.92±2.31kg/m² iken aynı değerler 40 erkek katılımcıda sırasıyla 20.57±1.71 yıl, 177.88±5.24 cm, 75.30±12.69 kg ve 23.79±3.76kg/m² olarak bulunmuştur. Bütün demografik verilerde her iki cinsiyette anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0.05). Ayrıca el uzunluğu, el genişliği, el indeksi, ikinci parmak uzunluğu (2D), dördüncü parmak uzunluğu (4D), ikinci parmak uzunluğunun dördüncü parmak uzunluğuna oranı (2D/4D) kadınlarda sırasıyla 17.55±1.17 cm, 7.63±0.52 cm, 0.44±0.04, 7.82±0.48 cm, 7.23±0.51 cm ve 1.09±0.08 iken aynı değerler erkeklerde sırasıyla 19.55±1.04 cm, 8.10±0.57 cm, 0.42±0.03, 7.21±0.50 cm, 7.48±0.59 cm ve 0.97±0.09 bulunmuştur. Her iki grup birlikte değerlendirildiğinde bütün parametrelerde anlamlı farklılık bulunmuştur. Ayrıca, el-parmak uzunluk ölçümleri ve ikinci parmak uzunluğunun dördüncü parmak uzunluğuna oranının "endişeli olma davranışı" ile arasında güçlü bir ilişki saptanmadı. **Sonuç:** Ulusal ve uluslararası literatür ile karşılaştırılarak değerlendirilen ölçüm sonuçlarımızda değerler arasındaki farklılıklara; cinsiyet, ırk, sağlık durumu, spor yapma durumu ve coğrafik koşullar ölçüm sonuçlarına etkisi olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: El Antropometrisi, Endişeli Olma Durumu, Parmak Uzunlukları.

The Determination of The Hand and Finger Anthropometric Index Values in Healthy Subjects

Abstract

Background: It was aimed to determine the anthropometric measurements of hand and fingers and to investigate on broodiness of finger lengths in healthy population. **Material and Methods:** Healthy subjects was included in our study age between 18-25 years. In this study; hand and fingers anthropometric measurements were investigated. Moreover, anthropometric measurements of the foot in the healthy population were examined. Hand length, hand width, hand index, the length of fingers, finger lengths' rate (2D/4D) were evaluated. After, these measurements the minimum, the maximum, mean and standard deviation values were obtained. Analysis of the data was performed by the Pearson Spearman correlation analysis and Independent Sample T test (data shown normal distribution). The study was approved by our institutional review board and ethics committee approval also was obtained. Also, "Voluntary Informed Consent Form" was signed to the subjects who are included in the study before making measurements. **Results:** The records of 80 healthy

participants (40 females, 40 males) were assessed. The mean values of age, height, weight and body mass index (BMI) were found as; 19.68 ± 0.73 year, 164.75 ± 5.57 cm, 56.78 ± 6.88 kg and 20.92 ± 2.31 kg/m² in females respectively. The same values were found as 20.57 ± 1.71 year, 177.88 ± 5.24 cm, 75.30 ± 12.69 kg and 23.79 ± 3.76 kg/m² in males respectively. Additionally, the mean values of hand length, hand width, hand index, finger lengths (2D, 4D), finger length' rate (2D/4D) were found 17.55 ± 1.17 cm, 7.63 ± 0.52 cm, 0.44 ± 0.04 , 7.82 ± 0.48 cm, 7.23 ± 0.51 cm and 1.09 ± 0.08 in females respectively, whereas the same measurements were 19.55 ± 1.04 cm, 8.10 ± 0.57 cm, 0.42 ± 0.03 , 7.21 ± 0.50 cm, 7.48 ± 0.59 cm and 0.97 ± 0.09 in males respectively. When two groups were evaluated together; there were significant difference in all parameters ($p > 0.05$). Moreover, there were no high correlation between hand and finger length measurements and finger lengths' rate. Conclusion: When we compared our study with the national and international literature, we think that the differences in between our results and literature values result from various factors including gender, race, health care, participation in sport activities and geographical conditions.

Keywords: Hand Anthropometry, Broodiness And Finger Lengths.

Sağlıklı Yaşlı Bireylerde Corpus Callosum İndex Değerinin Belirlenmesi

Dr. Sema Özandaç Polat - Arş.Gör.Dr. Ayşe Gül Uygur - Dr. Mahmut Öksüzler - Dr. Yasemin Öksüzler - Prof.Dr. Ahmet Hilmi Yücel

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı corpus callosum indeks değerini ve corpus callosum indeks değerinin yaşa ve cinsiyete göre değişimini sağlıklı yaşlı bireylerde MRI ile belirlemektir. **Gereç ve Yöntem:** 81 sağlıklı yaşlı (45 kadın; 36 erkek) MRI sonuçları midsagittal T2 ağırlıklı spin echo görüntüsü kullanılarak elde edildi. Ölçümler milimetre ile ifade edildi. Ölçüm sonuçları SPSS 21.0 paket programı kullanılarak analiz edildi. **Bulgular:** 81 sağlıklı yaşlı bireyin (45 females and 36 males) yaş ortalaması sırasıyla kadınlarda 68.82 ± 6.27 yıl ve erkeklerde 68.83 ± 6.38 yıl olarak hesaplandı. Corpus callosum indeks ortalama değeri kadınlarda 0.332 ± 0.042 iken, aynı değer erkeklerde 0.327 ± 0.043 olarak hesaplanmıştır. Bu ölçüm sonuçlarına göre corpus callosum indeks değerlerinde cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. **Sonuçlar:** Çalışmada sunulan ölçümler sağlıklı yaşlı bireylerin anatomik parametrelerini ifade etmektedir. Bu değerlerin yaş ve cinsiyet farklılıklarını belirlemek ve referans data oluşturmak için klinisyenlere ve radyologlara yardımcı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Corpus Callosum, Corpus Callosum İndeksi, Mrg.

The Determination of Corpus Callosum Index Values in Healthy Geriatric Subjects

Abstract

Objectives: The aim of this study was to identify the values of corpus callosum index in healthy geriatric subjects and to establish age and gender related change of corpus callosum index. **Methods:** The MRI results of 81 geriatric healthy subjects (45 females; 36 males) were obtained using the midsagittal T2-weighted spin echo image corpus callosum index. Estimations were expressed as millimeters. The SPSS 21.0 program was used for statistical analysis of the measurement results. **Results:** The means of age of 81 healthy individuals (45 females and 36 males) were calculated as 68.82 ± 6.27 years and 68.83 ± 6.38 years in females and males, respectively. The mean scores of the corpus callosum index were found as 0.332 ± 0.042 in females and the same values were 0.327 ± 0.043 in healthy geriatric male subjects. According to these results, there were no statistically significantly differences in the corpus callosum index in between two genders. **Conclusions:** The observations presented in this report have defined anatomic parameters of healthy geriatric subjects that need to be taken into consideration for reference data to determine gender and age discrepancies and helpful for radiologists and clinicians.

Keywords: Corpus Callosum, Corpus Callosum İndex, Mri

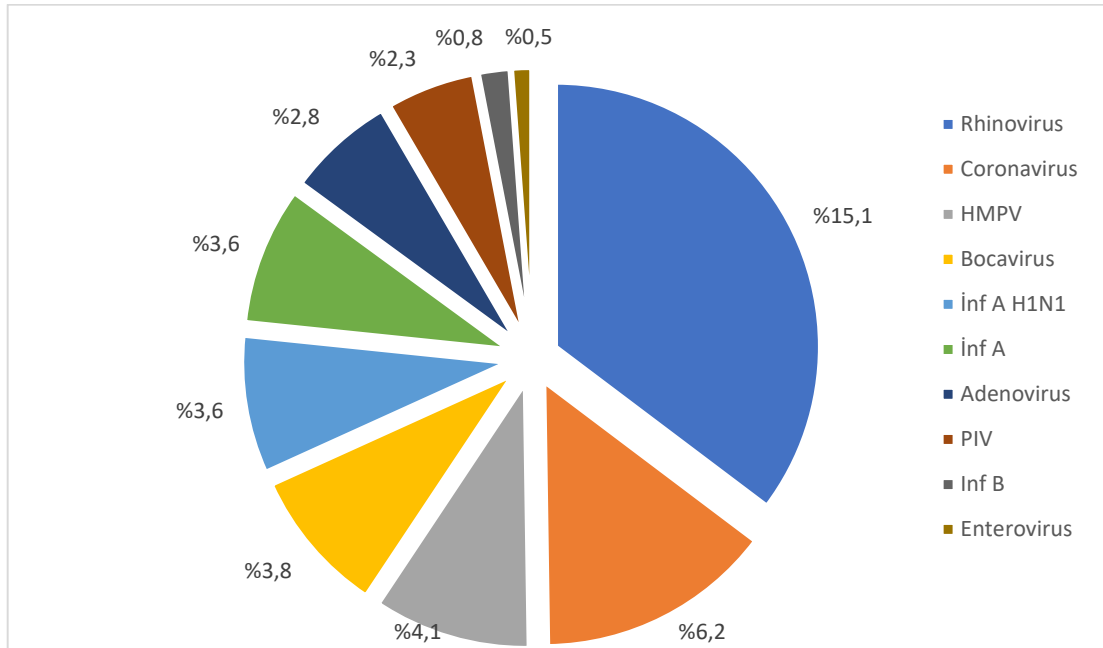
Solunum Yolu Enfeksiyonu Olan Çocuklarda Respiratuvar Sinsityal Virusun Real-Time Pcr ile Araştırılması

Dr. Ayfer Yolcu - Dr. Nuran Karabulut - Dr. Sema Alaçam - Dr. Sevim Meşe - Prof.Dr. Ali Agaçfidan

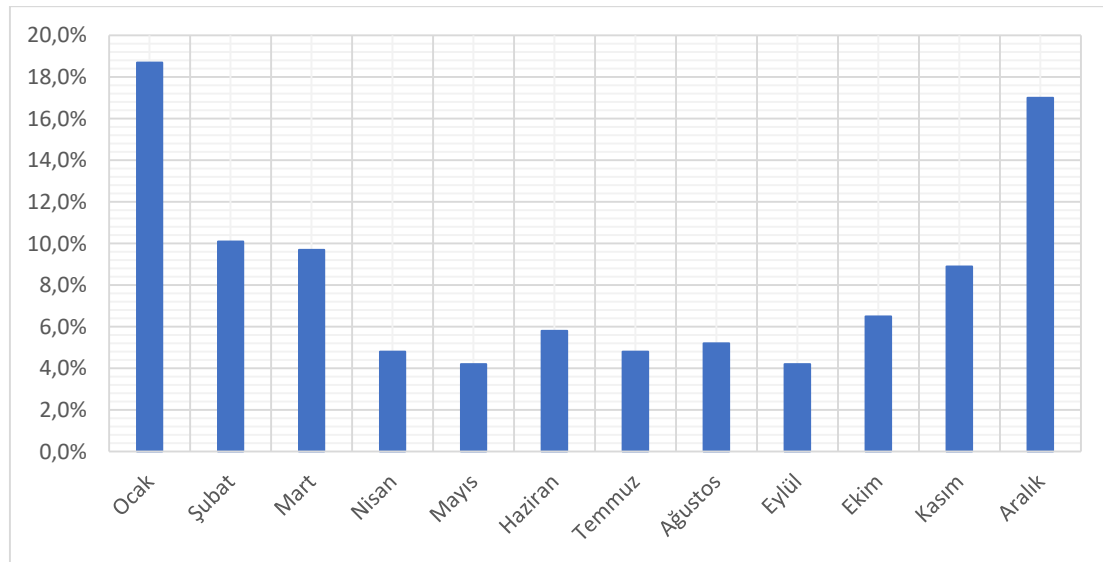
ÖZ

Giriş: Respiratuvar sinsityal virus (RSV), yaşamın ilk yıllarında solunum yolu enfeksiyonlarının (SYE) en sık etkenidir. RSV enfeksiyonunun prognozu sağlıklı çocuklarda daha iyi iken, koenfeksiyonlar, immunosupresyon veya kronik hastalıkları olan hastalarda daha ağır seyretmekte, morbidite ve mortalite belirgin olarak yükselmektedir. Ayrıca, RSV sağlık kurumlarında sorun oluşturan en önemli nozokomiyal enfeksiyon etkenlerindedir. Bu çalışmada SYE olan çocuklarda RSV A/B'nin multipleks PCR ile araştırılması, yaş grupları arasında RSV dağılımı, eşlik eden diğer solunum yolu viral enfeksiyon etkenleri ve RSV'nin mevsimsel dağılım özelliklerinin değerlendirilmesi amaçlandı. **Yöntem:** Çalışmaya İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı, Viroloji ve Temel İmmunoloji Bilim Dalı'na 17.04.2015–26.03.2018 tarihleri arasında, 0-18 yaş arasında SYE ön tanısı ile gönderilen nazofaringeal sürüntü örnekleri dahil edildi. Örneklerden nükleik asit ekstraksiyon işlemi, EZ1 Virus Mini Kit V 2.0 (QIAGEN, Almanya) kullanılarak üretici firmanın talimatları doğrultusunda EZ1 Advanced XL (QIAGEN, Japonya) cihazında yapıldı. RSV A/B ve solunum paneline ait diğer viruslar, FTD Respiratory pathogens 21 (Fast-Track Diagnostics, Luxembourg) kiti kullanılarak multipleks real-time PCR yöntemi ile araştırıldı. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen median yaşı 1 olan 2707 hastanın %42.6'sı kız (1153), %57.4'ü erkek (1554) pediatrik hastalardan oluştu. Hastaların %14.4'ünde RSV saptandı. RSV pozitifliğinin yaş gruplarına göre dağılımı Şekil 1'de gösterildi. RSV saptanan hastaların %5.4'ünde (146/390) mikst enfeksiyon belirlendi ve etkenlerin dağılımı Şekil 2'de sunuldu. RSV pozitifliğinin aylara göre dağılımları Şekil 3'de gösterildi. **Sonuç:** SYE olan pediatrik hastaların %14.4'ünde RSV saptandı. RSV'nin bir yaş altında daha yaygın olduğu tespit edildi (p:0.000). RSV saptanan hastaların %5.4'ünde mikst enfeksiyon belirlendi ve RSV'ye daha sıklıkla rhinovirusun eşlik ettiği saptandı. Bu çalışmada, RSV'nin kış mevsiminde sık görülen bir patojen olduğu belirlendi. Real-time PCR ile RSV tanısının erken konulması, gereksiz antibiyotik kullanımının ve nozokomiyal enfeksiyonların önlenmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, insidansın arttığı kış mevsimi boyunca SYE'lerin önlenmesi, kontrolü ve tedavisi için etkili bir yaklaşımın uygulanmasına yardımcı olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Respiratuvar Sinsityal Virus, Real-Time Pcr, Solunum Yolu Enfeksiyonu

Şekil 1. Respiratuvar sinsityal virus saptanan hastalarda eşlik eden mikst solunum yolu enfeksiyon etkenleri (HMPV: *Human metapneumovirus*; İnf: *İnfluenza*; PIV: *Parainfluenza virus*)

Şekil 2. Respiratuvar sinsityal virusun aylara göre dağılımı

Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerin Ahlaktan Uzaklaşma Düzeyleri

Dr. Öğr.Üyesi Meryem Altun - Öğr.Gör. Mustafa Tunçel - Arş.Gör. Burcu Güvendi

ÖZ

Amaç: Ahlakla eğitimin ortak noktası, insanın düşünce, duygu ve davranışlarıdır (Eğitim ve Ahlak Şurası, 2015). Bu bağlamda çalışmanın amacı spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin bazı bağımsız değişkenlere göre değişip değişmediğini belirleyebilmektir. Yöntem: Araştırmanın çalışma grubunu, beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük ve spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinden oluşan çoğunluğu 18 ile 23 yaş arası olan ve futbol (82), basketbol (15), voleybol (56), hentbol (15), mücadele sporları (220), raket sporları (16) ve atletizm (23) olmak üzere 168 takım, 259 bireysel spor yapan 332 kadın 95 erkek toplamda 427 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Gürpınar (2015) tarafından Türk kültürüne uyarlanan Ahlaktan uzaklaşma ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde; betimleyici istatistikler, t testi, Anova ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır. Bulgular: Araştırmada kullanılan ölçek ortalama puanına bakıldığında, spor bilimleri öğrencilerinin genel ortalama puanı 3,32, takım sporu yapan öğrencilerin 3,16 ve bireysel spor yapanların ise 3,42 olarak belirlenmiştir. En yüksek ortalamanın Spor bilimlerinde okuyan ve bireysel spor yapan öğrencilerin olduğu görülmüştür. Öğrencilerin yaşına ve bölümüne göre anlamlı farklılık saptanmamıştır. Öğrencilerin takım ve bireysel spor yapıp yapmamasına göre ahlaktan uzaklaşmada anlamlı farklılık görülmüştür. Buna göre bireysel spor yapan öğrencilerin ahlaktan uzaklaşma düzeyleri daha yüksektir. Cinsiyete göre öğrencilerin ahlaktan uzaklaşma düzeylerinden anlamlı farklılık belirlenmiştir. Buna göre, genel olarak kadınların ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin daha yüksek olduğu bununla birlikte bireysel spor yapan kadınlarında ahlaktan uzaklaşma düzeyleri daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç: Spor bilimleri öğrencilerinin ahlaktan uzaklaşmaya biraz katılmadıkları yani duruma göre davranışlarının değişkenlik gösterebileceği belirlenmiştir. Bu durum Üniversite eğitimi almakta olan sporcuların dahi kazanmak için bazen sportmenlik dışı davranışları sergilediklerini göstermiştir. Ayrıca öğrencilerin okudukları bölüme göre herhangi bir değişiklik görülmemiştir. Ancak bireysel spor yapan öğrencilerin takım sporu yapanlara göre kazanmak adına daha fazla olumsuz davranış sergiledikleri belirlenmiştir. Bireysel spor yapan kadın öğrencilerin spor ahlakından daha fazla uzaklaştığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Ahlak, Spor, Öğrenci

Spor Salonlarına Giden Kişilerin Genel Beslenme Alışkanlıklarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi

Gizem İlkin Kiltan - Doç.Dr. İbrahim Bozkurt - Dr. Öğr.Üyesi Alparslan Görücü

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Konya ilinde spor salonlarına devam eden bireylerin genel beslenme alışkanlıkları, gıda takviyeleri ve katkılı besinler hakkındaki tutum, görüş ve bilgi düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmaya spor salonlarına düzenli olarak devam eden 275 kadın ve 125 erkek olmak üzere toplam 400 birey gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Öztürk (2017) tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Verilere tanımlayıcı istatistik uygulanmış ve yüzde olarak ifade edilmiştir. Gruplar arası farklılıkların tespit edilebilmesi için ANOVA testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, spor salonuna giden bireylerde cinsiyet, öğrenim durumu ve iş-genel durumu değişkenleri ile katkılı beslenmeye yönelik tutumlara dair önermeler (KBYT), gıda takviyelerine yönelik tutumlara dair önermeler (GTYT) ve katkılı beslenmeye yönelik davranışlara dair önermelerde (KBYD) istatistiksel olarak anlamlılık elde edilmiştir. Ayrıca, cinsiyet değişkeni ile iş-genel durumu arasında da, gıda takviyelerine yönelik davranışlara dair önermelerde (GTYD) anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Spor, Beslenme, Gıda Takviyesi

Talus Osteochondral Lesionlar İçin Artroskopik Tedavi Sonuçlarımız

Uzman Azad Yıldırım

ÖZ

Amaç: Konservatif tedaviye cevap vermeyen talus OCD 'si olan hastalarda, kemik iliği ve kemik iliği stimülasyonunun orta dönem sonuçlarını paylaşmaktır. **Gereç ve Yöntem:** Artroskopik debridman ve kemik iliği stimülasyonu ile tedavi edilen talus osteokondritis dissekanslı hastalar ortalama 34.3 (Range23-73 M) ay takip edildi. Bunlardan 26'sı primer ve 15'i revizyon grubunu oluşturdu. Tüm olgularda K-teli ile debridman ve kemik iliği stimülasyonu yapıldı. Klinik değerlendirmede Ogilvie-Harris skoru ve Amerikan Ortopedik Ayak ve Ayak Bileği Derneği (AOFAS) ayak bileği-ayak bileği skoru kullanıldı. Defektler Berndt ve Harty sistemine göre sınıflandırıldı. Grupların lezyon tarafı, semptom zamanı, travma öyküsü, yaşa bağlı komplikasyon, Ogilvie-Harris ve AOFAS skorları, takip süresi ve iyileşme süreçleri karşılaştırıldı. **Sonuçlar:** Çalışmaya yaş ortalaması 34.3 (Aralık 19-62) yıl olan 25 erkek, 16 kadın toplam 41 hasta alındı. Bireysel analiz sonuçları preoperatif AOFAS skorlarının primer ve revizyon grupları arasında anlamlı derecede farklı olduğunu, postoperatif skorların ise primer ve revizyon grupları arasında anlamlı olarak farklı olmadığını gösterdi. Tüm grup için AOFAS skorları 9 hastada mükemmel, 25 hastada iyi, 6 hastada orta ve bir hastada kötü idi. Birincil grupta AOFAS skorları 14 (% 54), dördünde (15) ve sekizde (31) mükemmel iken, revizyon grubunda 11 (% 73) iyi, iki orta(% 13)) ve birinde zayıftı (% 7). Kombine iyi ve mükemmel puanlar, birincil grup için % 85 ve revizyon grubu için % 80 idi. On iki ayda ortalama AOFAS AHS skoru birincil grupta 88.2, revizyon grubunda ise 82.8 idi. **Çıkarımlar:** Artroskopik küretaj ve kemik iliği uyarma süreci uygulanabilir bir yöntemdir ve talusun osteokondritislerinin primer ve revizyon tedavisi için önerilir.

Anahtar Kelimeler: Osteokondritis Dissekans, Kemik İliği, Talus.

The Results of Arthroscopic Treatment for Talus Osteochondral Lesions

Abstract

Aim: Our aim is to share the mid term results of debridment and marrow bone stimulation process in patients with talus OCD who did not respond to the conservative treatment. **Methods:** The patients with talus osteokondritis dissekans treated with arthroscopic debridement and bone marrow stimulation were evaluated after a mean follow-up 34,3 (Range23-73 M) months. 26 of them formed the primary and 15 of them revision group. Debridement and bone marrow stimulation with K- wire was performed in all cases. Clinical assessment included the Ogilvie-Harris score and American Orthopaedic Foot & Ankle Society (AOFAS) ankle-hindfoot score. The defects were classified according to the system of Berndt and Harty. The lesion side, symptom time, trauma history, age-related complication, Ogilvie-Harris and AOFAS scores, follow-up period and recovery process of the groups were compared. **Results:** A total of 41 patients, 25 males and 16 females , with a mean age of 34.3 (Range 19-62) years, were included in the present study. The individual analysis results showed that the pre-operative AOFAS scores were significantly different between primary and revision groups while post-operative scores were not significantly different between primary and revision groups. For the whole group, the AOFAS scores were excellent in 9 patients , good in 25 , fair in 6 and poor in one. In the primary group the AOFAS scores were good in 14 (54%), fair in four (15) and excellent in eight(31) while in the revision group they were good in eleven (73%), fair in two (13%) and poor in one (7%). The combined good and excellent scores

were 85% for the primary group and 80% for the revision group. The mean AOFAS AHS score at the 12th month was 88.2 in the primary group and 82.8 in the revision group. Conclusions: Arthroscopic curettage and bone marrow stimulating process is a viable method and recommended for both primary and revision treatment of an osteochondritis dissecans of the talus.

Keywords: Osteokondritis Dissekans , Bone Marrow, Talus.

Tecavüz Diye Bir Şey Yoktur: Cinsel Şiddetin Haklı Kılınması

Öğr.Gör. Anjelika Şimşek

ÖZ

Tecavüz sorunu ezelden beri var olmasına rağmen, 1970'li yıllarda tecavüz kurbanlarının bu konuya toplumun dikkatini çekmeleriyle 'keşfedildi'. Günümüze kadar tecavüz olgusunu anlamak için birçok açıklamalar ve modeller ortaya konulmuştur. Fakat her biri kurbanı-kadını esas suçlu olarak gösterip, tecavüzü anlamaya ve anlatmaya çalışmış. Önerilen açıklamalar tecavüz olgusunu izah ederken: hastalık, baş edilemez dürtü ve kurban tarafından istekli katılımdan oluşan bir anlayış ortaya koymaktadır. Bu anlayış, saldırganı bağışlamakta ve sorumlu olmadığına dair savları desteklemektedir. Ve bu durumda, tüm dikkatler saldırgandan çekilip mağdurun üzerinde yoğunlaşır. Böylece, kurban, tecavüzün bizzat sorumlusu olarak yansıtılır. Bu anlayış ya cinsel şiddet olgularında kurbanı suçlu bulmak için çeşitli açıklamalar getirmeye çalışır, ya da cinsel şiddet olayını görmezden gelip, açıklamadan bırakır. Bu model tecavüz mitleri üzerine kurulmuş ve tecavüz kültürünü destekler niteliktedir. Bu makalenin amacı, var olan tecavüz kültürünün ve tecavüz mitlerinin saldırganlar üzerinde olan etkisini ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Tecavüz Mitleri, Tecavüz Kültürü, Saldırgan, Toplumsal Norm, Cinsel Şiddet.

The is No Such Thing As A Rape: Justification of Sex Violence

Abstract

Rape was 'discovered' in early 1970, by indoctrination of women who were raped. A lot of explanations and models have been propounded to understand the phenomenon of rape. But each of them tended to explain and understand the rape incriminating victim-women. All proposed statements reveal the rape phenomenon as an disease, irresistible desire and willing participation by victim. This understanding supports the assertions that the agresor is indebted and not responsible. And in this case, all etention is drawn from agresor and concentrated on the victim. Thus the victim is reflected as one who is responsible of the rape. His understanding attempts to bring various explanation to convict a victim in the case of sexual violence, or to ignore it the phenomenon of rape and exual violence and leave it without any explanation. This model is based on the rape myths and support teh rape culture. The aim of this article is to reveal the influence of existing rape culture and rape myths on sexual aggressors.

Keywords: Rape Myths, Rape Culture, Agresor, Social Norms, Sexual Violence.

Tıp Etiği ve Vicdan

Öğr.Gör. Dr. Sibel Öner Yalçın - Doç.Dr. Funda Gülay Kadioğlu - Doç.Dr. Selim Kadioğlu

ÖZ

Tıp Etiği ve Vicdan Sibel Öner Yalçın, Funda Gülay Kadioğlu, Selim Kadioğlu Felsefenin ana sorun alanlarından biri olarak etik, ahlaksal olanın özünü ve temellerini araştırma, toplum hayatında yaşanan ahlaksal eylemlerle ilgili sorunları irdeleme, “iyi nedir” ya da “nasıl davranmalıyız” gibi sorulara cevap arama gibi etkinlikleri kapsamaktadır. Etik bağlamında “vicdan”ın karşılığı ahlak duygusudur ve bu kavram kişinin benimsediği-içselleştirdiği değerlerden oluşan sistemi ifade etmektedir. Kişilerin davranışlar üzerinde güçlü bir belirleyici olan vicdan, tıba özgü değer çatışmalarının yaşandığı durumlarda da sıklıkla referans olarak kullanılmaktadır. Vicdana dayanmanın toplumsal ölçekte tutumları ve davranışları gerekçelendirmede geçerli bir yol olmasına koşut biçimde sağlık profesyonellerinin “vicdanlı olması” da tıp geleneğinde genellikle erdem kabul edilmektedir. Günümüz dünyasında tıbbi uygulamalar giderek çeşitlenmekte ve karmaşıklaşmakta; bu dönüşüm onlarla bağlantılı değer sorunlarına da yansımaktadır. Tıp etiğinin konusu olan değer sorunlarının çözümünde vicdan gibi kişisel bir unsurun yeri olup olmadığı tartışmalıdır. Bu tartışmalarda bir yandan vicdanın öznelliği ve standardize edilemezliği diğer yandan kişisel bütünlüğün önemli bir parçası olması ve özerklikle bağlantısı dile getirilmektedir. Bu çalışmada tıp etiği çerçevesinde vicdanın yeri hakkında literatüre dayalı kavramsal bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vicdan, Tıp Etiği, Tıp Uygulamaları

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hizmet Kalitesi Görüşünü Etkileyen Değişkenler

Fatma Bolaç - Dr. Öğr.Üyesi Oya Ögenler - Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Selvi

ÖZ

Tıp eğitiminin hizmet kalitesi, temel ögesi insan olan sağlık sektörüne nitelikli eleman yetiştirilmesini olanaklı hale getirmektedir. Tıp fakültesinde kalite kavramının ele alınması ve uygulanması sayesinde hekimlik mesleğine özgü bilgi ve becerileri kazanmış, hekimlerin yetişmesi sağlanacaktır. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin eğitim sürecinde sunulan hizmet kalitesi görüşünü etkileyen değişkenleri saptamaktır. Çalışmaya Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesinde birinci sınıfta öğrenim görmekte olan 136 öğrenci katılmıştır. Veriler katılımcıların sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarını ortaya koymaya yönelik 33 ve hizmet kalitesi algılarını ölçmeye yönelik "Yükseköğretimde Hizmet Kalitesi Ölçeği"nde bulunan 28 madde olmak üzere toplam 61 maddeden oluşan bir veri toplama formu kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Sınıflama düzeyindeki değişkenler için frekans ve yüzde değerleri, eşit aralıklı ve oranlı düzeydeki değişkenler için ise dağılım yapısı göz önünde bulundurularak ortalama-standart sapma veya medyan-çeyrek sapma değerleri verilmiştir. Öğrencilerin %47,8'si erkek, yaş ortalaması $19,97 \pm 1,08$ 'dir. Öğrencilerin %73,5'i sanatsal bir etkinlikle uğraştığını, %24,3'ü spor yaptığını, %47'si giderlerinin ailesi tarafından karşılandığını, %24 spor yaptığını, %36'sı devlet yurdunda kaldığını, %38,2'si kütüphanede çalıştığını belirtmiştir. Ayrıca öğrenciler yaşanan temel sorunlarının en fazla ekonomik, sağlık ve ders çalışmayla ilgili olduğunu belirtmiştir. Hizmet kalitesi algıları ve ilgili değişkenleri incelendiğinde katılımcıların hizmet kalitesi algılarının ortalama $70,42 \pm 14,02$ olduğu bulundu. Öğrencilerin ölçekten aldığı en düşük puan 28, en yüksek puan ise 110'dur. Bağımsız değişkenlerinin hizmet kalitesi algısı açısından anlamlı bir fark oluşturmadığı gözlenmiştir ($p > 0,05$). Öğrencilerin Yükseköğretimde Hizmet Kalitesi Ölçeği'nden aldıkları ortalama puanları ortalamanın altında olduğu görülmektedir. Katılımcıların hizmet kalitesi algılarının düşük sayılabileceği ileri sürülebilir. Bağımsız değişkenler arasında fark olmaması öğrencilerde kalite algısını oluşturabilecek eğitim müfredatları içeriğine sahip olunmamasına bağlanabilir. Öğrencilerle doğrudan iletişim kuran akademik ve idari personelin öğrencinin hizmet kalitesi algısı konusunda farkındalığının sağlanması gerekmektedir. Akademik ve idari personelin kaliteli eğitim ve hizmet sunumundaki sürekli iyileştirilme süreci içine öğrencinin hizmet kalitesi algısına yönelik yıllık gelişme planları ile raporların düzenlenmesi, ulaşılan hedeflerin değerlendirilmesinin eklenmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Kalite, Hizmet Kalitesi, Yükseköğretim, Tıp Fakültesi Öğrencisi

Variables That Affect The Vision of Service Quality of Medical Faculty Students

Abstract

The service quality of medical education makes it possible to train and educate qualified staff for the health sector the basic element of which is human. The objective of this study is to determine the variables that affect the vision of quality of service of the students of the Faculty of Medicine at Mersin University Faculty during the educational process. 136 first grade students receiving medical education at the Faculty of Medicine. Data was obtained using a data collection form consisting of a total of 61 items, 33 items aiming at exposing socioeconomic and sociocultural status of the participants as well as 28 items available in "Scale of Quality of Service in Higher Education" to measure service quality perceptions. 47.8% of the students were male and the

average of age was 19.97 ± 1.08 . It has been found that 73.5% of the students were engaged in artistic activities, 24.3% of them used to practice sports, 47% were financially supported by their families, 24% practiced sports, 36% stayed in the government dorms and 38.2% studied at the library. Furthermore, students stated that the main issues were related to economic, health and studying. We found that the average of service quality perceptions of participant students was 70.42 ± 14.02 . We observed that the independent variables have not made meaningful differences in the service quality perception ($p>0.05$). We noted that the average score scored in the Quality of Service in Higher Education Scale by students was below the average. The lack of differences between independent variables can be attributed to the lack of content of the educational curricula that form quality perception of the students. The academic and administrative employees who communicate with the students directly are required to be provided with awareness of the student's perception of the quality of service.

Keywords: Education, Quality, Service Quality, Higher Education, Medical Student

Tıpta Multidisipliner Bir Sorun: Antibiyotik Direnci**Dr. Öğr.Üyesi Elçin Akduman Alaşehir****ÖZ**

Amaç: İnfeksiyonlarda artan antimikrobiyal ilaç direnci, global olarak hasta morbidite ve mortalitesinin artmasına neden olmaktadır. Antibiyotik direnci nedeniyle, mortalitesi yüksek infeksiyonların tedavisinde son seçenek olarak karbapenemler tercih edilmektedir. Fakat, son dönemde, karbapenem grubu antibiyotiklere de dirençli bakteriler ile meydana gelen enfeksiyonların sıklığında anlamlı bir artış izlenmekte ve tedavilerinde önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu çalışmada, hastanemizdeki, idrar, balgam ve trakeal aspirat örneklerinden infeksiyon etkeni olarak izole edilen gram negatif bakterilerin karbapenem duyarlılıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Ocak 2015-Ocak 2017 arasında hastanemiz mikrobiyoloji laboratuvarına gönderilen idrar, balgam ve trakeal aspirat örneklerinden izole edilen gram negatif bakteriler değerlendirilmeye alındı. Suşlar standart biyokimyasal yöntemler ve API 20 NE (Bio-Merieux, Fransa) kullanılarak tanımlandı ve antibiyotik duyarlılık testi "Clinical and Laboratory Standards Institute" (CLSI) kriterleri doğrultusunda Mueller-Hinton agarda disk diffüzyon yöntemi ile yapıldı. Escherichia coli, Klebsiella sp., Pseudomonas sp, Acinetobacter baumannii ve Proteus sp izolatında; imipenem, ertapenem ve/veya meropenem duyarlılığı değerlendirildi. Aynı hastanın tekrarlayan izolatları varsa değerlendirme dışı bırakıldı. Orta duyarlı suşlar dirençli kabul edildi. **Bulgular:** Çalışmaya 1637 örnek dahil edildi. Üreyen mikroorganizmalar ve direnç oranları Tablo 1'de gösterilmiştir. E. coli Proteus sp. Klebsiella sp. Pseudomonas sp. Acinetobacter sp. n=595 n=65 n=85 n=89 n=13 İdrar Ertapenem %1.2 %0.0 %20.0 * %92.3 İmipenem %0.3 %7.7 %17.6 %14.6 %84.6 Meropenem %0.3 %1.5 %14.2 %13.5 %100.0 Balgam-trakeal aspirat n=73 n=16 n=47 n=167 n=102 Ertapenem %0.0 %0.0 %23.4 - %92.1 İmipenem %0.0 %18.7 %14.9 %27.0 %96.1 Meropenem %0.0 %0.0 %14.9 %23.3 %97.1 **Sonuç:** Karbapenem dirençli izolatlarla gelişen infeksiyonların tedavisinin sınırlı olması nedeniyle, bu izolatların özellikle hastane ortamında yayılmasını önlemek çok önemlidir. Bu yayılıma engel olmak, hastanede multidisipliner bir yaklaşım gerektirmektedir. Her merkezin periyodik olarak direnç oranlarını saptaması yanlış tedavi uygulamalarını engellemek ve akılcı antibiyotik kullanım politikalarını oluşturmak açısından yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Multidisipliner, Gram Negatif, Antibiyotik Direnç

Tokat Devlet Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde Kesici ve Delici Yaralanma Durumlarının İncelenmesi

Öğr.Gör. Serhat Gülpınar - Prof.Dr. Mücahit Eğri

ÖZ

Giriş: Sağlık personelinde öncelikli olarak kesici delici alet yaralanmaları, ağır yük kaldırmalar neticesinde bel, sırt ağrıları gibi kas iskelet hastalıkları, kimyasal ajanlara bağlı alerjik durumlar, solunum problemleri olabileceği gibi düşme gibi meslek kazalarına da maruz kalabilmektedirler. Bilhassa kan aracılığıyla bulaşan bazı hastalıklar sağlık çalışanları için iş hastalıkları halini almıştır. Sağlık çalışanları için kesici delici aletlerle meydana gelen yaralanmalar sonucunda başlıca Hepatit B, Hepatit C ve HIV/AIDS olmak üzere 20'den fazla hastalık riski bulunmaktadır. Sağlık çalışanları içerisinde kan yoluyla bulaşan patojenlere en fazla maruz kalan grubu hemşireler oluşturmaktadır. **Amaç:**Bu araştırma bir devlet hastanesinde görev yapan hemşirelerin kesici delici alet yaralanma durumlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Kapsam:**Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın evrenini Tokat Devlet Hastanesinde çalışan 391 hemşire oluşturmaktadır. Örneklem seçilmeden hemşirelerin tamamına ulaşmak hedeflenmiş olup araştırmaya katılmayı kabul eden 336 hemşire ile gerçekleştirilmiştir. **Kapsama oranı** %85,93'tür. **Yöntem:**Araştırmada, yapılan literatür çalışması doğrultusunda oluşturulan 2 bölüm ve 38 sorudan oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunun birinci bölümü; hemşirelerin sosyo-demografik verileri, çalışma şekilleri ve meslek hayatı boyunca/son bir yılda kesici delici alet yaralanması yaşayıp yaşamadıklarını içeren 16 sorudan, ikinci bölümü; son bir yılda kaç kez kesici delici alet yaralanması yaşadıkları, yaralanmanın hangi şekilde, hangi işle uğraşırken, yaralanma sonrası yapılan girişimler, bildirim yapıp yapmadıkları ve alınacak önlemleri içeren 22 sorudan oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 20 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı(n) ve yüzde(%), gruplar arası karşılaştırmada ise Ki-kare testi kullanılmıştır.Bu araştırma için Tokat İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliğinden Sayı:12858426/604.02 Tarih: 15.08.2016 kurum izni alınmıştır. **Bulgular:**Çalışmamıza katılan 336 hemşirenin %33,9'u erkek, %66,1'i kadın; yaş ortalaması 33,9 ± 8,1 (19-57 yaş) ; %72,0'ı evli; %22,0'ı lise, %33,0'ı ön lisans, %41,1'i lisans, %3,9'u lisansüstü mezundur. Hemşirelerin meslekte toplam çalışma süresi %28,6'sının 0-5 yıl, %25,3'ünün 6-10 yıl, %24,4'ünün 11-20 yıl, %21,7'sinin 21 ve üzeri yıl olup; %47,6'sı servislerde, %19,6'sı yoğun bakımlarda, %14,9'u acil, %12,2'si ameliyathane, %5,7'si diğer birimlerde çalışmaktadır. Hemşirelerin %51,5'i meslek hayatları boyunca, %31,8'i son bir yıl içerisinde en az bir kez kesici delici alet yaralanması yaşamış; yaralanmaların büyük kısmı hafta içi günlerde (%76,6) gerçekleşmiş ve hemşirelerin %44,9'u yaralanmayı bildirmişti. Kesici delici alet yaralanmasına en çok neden olan işlemin enjeksiyon için ilaç hazırlama (%21,5) ve yaralanmaya en sık neden olan aletin enjektör iğnesi (%42,1) olduğu belirlenmiştir. Hemşirelerin yaşı, eğitim durumu, medeni durumu, çalıştıkları bölüm ve toplam çalışma sürelerine göre son bir yılda kesici delici alet yaralanması yaşama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir (p>0,05). 19-25 yaş grubunda, 0-5 yıl çalışma süresi olanlarda ve yaralanma aletinin kontamine olmadığı durumlarda bildirim yapma durumunun anlamlı şekilde daha az olduğu, hafta içi ve 08-16 saatleri arasında olan yaralanmalarda bildirim yapma durumunun anlamlı şekilde daha fazla olduğu saptanmıştır (p<0,05). Hemşirelerin %71,0'ünün yaralanma öncesi koruyucu önlem aldığı ve %82,2'sinin yaralanma sonrası Hepatit B aşısı yaptırdığı tespit edilmiştir. **Sonuç:**Çalışma sonunda, hemşirelerde kesici delici alet yaralanmalarının geçmiş yıllara nazaran düşük olmakla birlikte halen önemli bir sorun olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin çoğu yaralanma öncesi koruyucu önlem kullanmasına karşın bildirim oranları düşük olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kesici Delici Yaralanmalar, Hemşireler, Standart Önlemler

Torakoskopik Konjenital Diafragma Herni Onarımı Cerrahisinde Anestezi Yönetimi**Dr. Öğr.Üyesi Ömer Faruk Boran****ÖZ**

GİRİŞ. Konjenital diyafram hernisi (KDH), diyaframda bir defektin bulunduğu doğumsal bir anomalidir. KDH'nin %95'inden fazlasını Bochdalek hernisi, geri kalanlarını Morgagni hernisi ve diğer nadir tipler oluşturur. KDH'nin patolojisinde diyafram hernisi, akciğer hipoplazisi ve batin organlarının toraks içi yer değiştirmesi olmak üzere üç öge bulunur. KDH'nin cerrahi tedavisinde torakotomi veya laparotomi şeklindeki geleneksel yaklaşımların yanı sıra minimal invaziv yaklaşımlar (özellikle laparoskopik cerrahi) popülerite kazanmaktadır. Video yardımlı torakoskopik cerrahi (VATS) ile bir CDH anestezi yönetimi vakasını sunuyorum. OLGU Miadında normal doğum kilosu ile doğan, diafragma herni sebebi ile doğar doğmaz entübe edilen, yenidoğan yoğun bakımda hfo cihazında, dopamin inotrop desteğinde bulunan hastaya 3. Gününde Çocuk Cerrahi kliniğince torakoskopik olarak diafragma herni onarımı planlandı. Operasyon öncesi yapılan muayenesinde ek organ anomalisi saptanmadı. Hemoglobini:21.4 hematokrit: 61.2 lökosit: 16.8 platelet: 168000 INR: 1.1 PT: 13 aPTT: 34.4 NA: 133 K: 5.5 CA: 8.2 BUN:15 Kreatin: 0.4 Glukoz: 155 olarak saptandı. Postop YBÜ yeri ve gerekli kan hazırlığı yapılarak hasta HFO ile birlikte yenidoğan yoğun bakımdan ameliyathaneye alındı. Hastaya ekg ve spo2 monitorizasyonu yapıldı edildi. Hastaya Periferik - santral venöz kataterizasyon yapıldı. Arter kataterizasyonu yapılarak invaziv tansiyon monitorizasyonu yapıldı. Hastaya 2 mcg/kg fentanil ve 0.8 mg/kg rokuronyum IV yapılarak ve sevofluran inhalasyon ajanı kullanılarak cerrahi başlatıldı İntraoperatif olarak, hastalar% 100 oksijen ile HFO cihazında izlendi. Normal vücut ısısı, intravasküler hacim korundu. Sık alınan kan gazı takibinde respiratuar asidoz durumlarında cerrahi işlemin duraklatılıp HFO cihaz ayarlarında düzeltmeler yapılarak normal asit- baz durumu Postoperatif analjezi amaçlı kaudal blok yapıldı. Hasta operasyon bitiminde HFO eşliğinde yenidoğan yoğun bakıma devredildi. Postop 29. Günde extübe edilerek 44.günde taburcu edildi.SONUÇ :Pediatrik popülasyondaki VATS, herhangi bir anestezi için zorlu bir görevdir. İntratorasik içeriklerin yer değiştirmesi ve aşırı bir pnömotoraks oluşması nedeniyle titiz kardiyopulmoner izleme zorunludur ve venöz dönüş veya yüksek sol ventrikül sonrası yükten önemli kardiyovasküler risklere yol açabilir. HFO kullanımı hasta güvenliği açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Konjenital Diafragma Hernisi;vats;anestezi Yönetimi

Trakeostomili Hastalarda Ventilatör İlişkili Pnömoni Görülme Sıklığı: Prospektif Çalışma

Uzman Mehmet Kılıç - Dr. Öğr.Üyesi Hilmi Demirkıran - Dr. Öğr.Üyesi Nureddin Yüzkat

ÖZ

Giriş: Yoğun bakımda ünitesinde invaziv mekanik ventilasyona bağlı komplikasyonlar sık görülmektedir. YBÜ'de yatan hastaların % 6-11 oranında trakeostomi uygulandığı literatürde belirtilmektedir. Bu çalışmada, YBÜ'de MV desteği alan hastalarda trakeostomi açılma günü ile ventilatör ilişkili pnömoni (VİP) ilişkisini araştırmayı amaçladık. **Materyal ve Metod:** Yerel etik onamı alındıktan sonra Prospektif olarak, Ağustos 2016 - 2017 tarihleri arasında trakeostomi açılan toplam 34 hastanın bilgileri kaydedildi. Trakeostomi açılan hastaların demografik verileri, trakeostomi açıldığı gün, yatış gün ve MV gün sayısına bakıldı. Bulguların istatistik analizi yapıldı. **Bulgular:** Trakeostomili 34 hastanın 22 (%64,70)'si erkek, 12 (%35,30)'si kadın idi. Hastaların yaş ortalaması 51,5±20,76 yıl idi. Hastaların yatış gün sayısı ortalam:69,03±59,24 ve MV gün sayısı ortalama 57,82±57,32 idi. VİP olanlarda bu oran ortalama 22,15±10,14 gün iken, VİP olmayanlarda ise 22,24±10,12 gün olarak bulundu. Trakeostomi açılma günü ile VİP gelişmesi arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu (P=0,21). **Tartışma ve Sonuç:** YBÜ hastalarında trakeostomi açılmasının, hasta konforu, orofarenks hijyeni, sedasyon ihtiyacı, hasta uyumu ve akciğer enfeksiyonlarının azaltılması (erken trakeostomi durumunda) gibi avantajları vardır. Erken trakeostomi, İMV desteği sağlandığı ilk 10 gün içerisinde açılması olarak kabul edilir. İşlemin 10. günden daha sonra açılması halinde geç trakeostomi olarak kabul edilir. Ancak trakeostominin ideal açılma süresi hakkında tartışmalar devam etmektedir. Erken trakeostomi planlanması, MV süresinin uzayacağı öngörülen nörocerrahi ve majör travmalı hastalarda düşünülebilir. Trakeostomi açılan hastaların yoğun bakım yatış süresi ve MV gün sayısı diğer hastalara göre daha uzundur. Bu çalışmada, tüm vakalarımızda entübasyonun 22. gününden sonra trakesotomi açıldığı görülmüştür. Geç trakeostomi açılması ile VİP gelişmesi arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Sonuç olarak erken trakeostomi ile VİP gelişmesinin önlenmesi arasındaki ilişkili saptamak için daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Trakeostomi, Ventilatör İlişkili Pnömoni, Yoğun Bakım Ünitesi

Transfemoral ve Transtibial Ampute Hastalarda Test Soket Uygulamasının Ağrı, Fonksiyonellik ve Protez Memnuniyet Üzerine Pozitif Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Abdulkadir Aydın

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı protez ünitemizde protezi yapılan hastaların protezlerinde test soketin uygulanıp uygulanmamasına bağlı olarak, hastanın merkeze başvurma sıklığı, başvurma nedeni, soket memnuniyetini araştırmaktır. **Gereç ve Yöntemler:** Çalışmaya 34' ü bayan toplam 88 hasta alındı. Hastalar test soket uygulanan grup I (44 hasta) ve test soket uygulanmayan Grup II (44 hasta) olarak 2 gruba ayrıldı. Hastaların demografik verileri, amputasyon seviye ve protez kullanımı ile ilişkili klinik verileri kaydedildi. Grupların, fonksiyonel durum, şikayet frekansı ve memnuniyeti ilişkili değişkenler araştırıldı. Fonksiyonel durum hastaların protez ile günlük yürüme mesafesi, protez ile günlük yürüme süresi, protezle 10 m farklı zeminlerde yürüme hızları kaydedildi. Tüm hastalardan protezinden memnuniyeti değerlendirmek için TAPES (Turkish version Trinity Amputation and Prosthesis Experience Scales) kullanıldı. Hastaların emosyonel durumunun belirlemek Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) kullanıldı. İstirahatte ve yürürken ağrıyı değerlendirmek için VAS (visuel Analog Skala) kullanıldı. **Bulgular:** Hem transtibial hem de transfemoral amputasyonlarda test soket uygulanan grup lehine TAPES değerlerinin bütün alt parametreleri anlamlı bulduk (P <0,05). Ayrıca günlük protez ile yürüme mesafesinde, 10 basamak çıkma, 10 metre % 8'lik eğimde yukarı yürüme ve yürüme VAS değerlerinde hem transtibial hem de transfemoral amputasyonlarda test soket uygulanan grup lehine anlamlı bulduk(P <0,05). Ancak Protez Teslimat süresi hem transtibial hem de transfemoral amputasyonlarda test soket uygulanmayan grup lehine oldukça anlamlı iken(P <0,001), 3 ayda üniteye başvurma sıklığı bakımından hem transtibial hem de transfemoral amputasyonlarda test soket uygulanan grup lehine oldukça anlamlı bulduk (P <0,001). Diğer parametrelerde iki grup arasında istatistiksel fark bulamadık (P > 0,05). **Sonuç:** Test soket uygulama ünite için maliyeti bir miktar artırmasına rağmen, transtibial ve transfemoral ampute hastaların protezden kaynaklı şikayetlerinin az olması, hastanın fonksiyonelliğini artırması, ağrıyı azaltması ve protez memnuniyeti bakımından pozitif etkileri vardır.

Anahtar Kelimeler: Test Soket, Transfemoral Amputasyon, Transtibial Amputasyon, Tapes

Tüketici Davranışını Etkileyen Faktörler: Selçuk Üniversitesi Örneği

Dr. A. Selçuk Köylüoğlu - Öğr.Gör. Ü. Saliha Eken İnan - Ö. Emrah Acar

ÖZ

Günümüz işletmecilik anlayışının önemli bir paydaşı olan müşterilerin satın alma sürecinde pek çok faktörden etkilendiği ya da başka bir şekilde ifade edilirse onları pek çok faktörün etkilediği yadsınamaz bir gerçektir. Bu gerçeği içinde barındıran acımasız rekabet ortamı, işletmeleri hedef kitleleri ile daha yakından bağlantı kurma ve onlardan gelecek geri beslemeyi değerlendirerek çalışmalarına bu doğrultuda yön verme zorunluluğunu gündeme getirmiştir. Söz konusu beklentiler, işletme yöneticilerini çeşitli pazarlama stratejilerine yönlendirirken tüketici davranışı gibi kavramlarla da içli dışlı olma gereğinin vurgusunu yapmaktadır. Satın alma sürecinde tüketicinin fizyolojik ve psikolojik hali, marka ile arasındaki ilişkisi, ürün için ne kadar bütçe ayırabileceği, kullanım rahatlığı... vb. faktörler tüketici satın alma davranışında önem arz eden unsurlardan bazılarıdır. Bu çalışmada, tüketici satın alma davranışı incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, Selçuk Üniversitesi akademisyenlerinin araç satın alma davranışları araştırılmıştır. Çünkü otomobil, insanların ulaşım gibi temel ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarına da cevap verebilmektedir. Akademisyenler ise toplumda önemli bir yere sahiptir. Çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır. Toplamda 135 anket cevaplanmıştır. Fark testleri, regresyon analizi ve anova testi gibi çalışmanın amacına uygun testler analiz edilmiştir. Sonuç olarak %5 anlamlılık düzeyinde genel memnuniyet düzeyi değişkenini açıklamada marka, parasal değer ve sürüş konforu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Marka değişkeni oranının ise diğer faktörlere nazaran etkisinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademisyen, Otomobil, Tüketici Davranışı

The Factors Affecting Consumer Behavior: Selçuk University Sample

Abstract

As an important stakeholder in today's business sense, customers are influenced by many factors in the procurement process or it is an undeniable fact that many factors affect them if expressed otherwise. The ruthless competitive environment that holds this fact has brought to the agenda the necessity of directing this direction to work by establishing closer links with the target groups of businesses and evaluating future feedback from them. While the aforementioned expectations have directed business managers to various marketing strategies, they also emphasize the need to be internal with concepts such as consumer behavior. In the purchasing process, the physiological and psychological state of the consumer, the relationship with the brand, how much the budget can allocate for the product, ease of use ... etc. factors are some of the factors that are important in consumer buying behavior. In this study, consumer buying behaviors are examined. In line with this aim, the behavior of purchasing vehicles of Selçuk University academicians was investigated. Because the car meets the basic needs of people such as transportation, but also can respond to their social and psychological needs. Academicians have an important place in society. Questionnaire method was used in the study. In total 135 questionnaires were answered. Suitable tests have been analyzed for the purpose of working as difference tests, regression analysis and anova test. As a result, brand, monetary value and driving comfort were statistically significant in explaining the general satisfaction level variable at the level of 5% significance. Brand change ratio was found to be higher than other factors.

Keywords: Academician, Automobile, Consumer Behavior

Türk Kadınlarında Kendi Kendine Meme Muayenesi ve Mamografi Tarama Davranışları: Türkiye Sağlık Araştırması Kullanarak Genelleştirilmiş Doğrusal Modeller

Doç.Dr. Hatice Özkoç - Doç.Dr. Media Subaşı - İmren Saygır Yılmaz

ÖZ

Mamografi ve kendi kendine meme muayenesinin düzenli tekrarının yapılması, meme kanserinin erken tespitinde etkinliği arttırmaktadır. Bu çalışmada mamografi tekrarı ve kadınların kendi kendine meme muayenesi yapma davranışı, genelleştirilmiş Logit Modeller ile Türkiye Sağlık Araştırması Veri Seti kullanılarak incelenmiştir. Konuyla ilgili mevcut çalışmaların aksine, bu çalışmada geniş kapsamlı gerçekleştirilen Türkiye Sağlık Anketi Veri Seti kullanılmıştır. Bu nedenle bu çalışmanın literatürdeki çalışmalarda kullanılan örneklem büyüklüklerinden daha geniş bir örnekleme vardır. Araştırmada ilk olarak betimsel istatistikler yapılmış, daha sonra kendi kendine meme muayenesi yapma durumu lojistik regresyon kullanılarak araştırılmıştır (Model 1) ve son olarak Mamografi çekme sıklığı için sıralı lojistik regresyon modeli (Model 2) kurulmuştur. Veri analizleri için STATA 14 paket programı kullanılmış olup mamografi sıklığının yaş grupları, gelir düzeyleri ve eğitim düzeyleri arasındaki farklılıkların araştırılması için Ki-Kare testi gerçekleştirilmiştir. Buna göre mamografi çekme sıklığı ile yaş grubu arasında anlamlı bir ilişki ($P_{chi2}=76,8879$, $p=0,000$) olduğu bulunurken, gelir durumu ($P_{chi2}=20,4054$, $p=0,813$) ve eğitim durumu ile aralarında anlamlı bir ilişki olmadığı ($P_{chi2}=21,3111$, $p=0,440$) belirlenmiştir. Ayrıca kendi kendine muayene yapma alışkanlığı ile eğitim durumu ($P_{chi2}=200,9811$, $p=0,000$), gelir düzeyi ($P_{chi2}=20,4054$, $p=0,813$) ve yaş ($P_{chi2}=76,2714$, $p=0,000$) arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Kendi Kendine Muayene, Mamografi, Türkiye Sağlık Araştırması

Self Breast Examination And Mammography Screening Behaviors Among Turkish Women: Generalized Linear Models by Using National Health Survey

Abstract

Regular repeat of mammography and self breast examination increased efficiency of early detection of breast cancer. The present study indicated using National Health Survey Data Set with Generalized Logit Models repeated mammography and self breast examination of women in Turkey. In contrast available studies, other speciality of this study is used National Health Survey Data Set of Turkey. For this reason, present study has large sample size and more comprehensive, represented all of the women in Turkey than available studies. Using the 2012 National Health Survey in Turkey, in the study were taken place descriptive statistics, after that it was investigated to status of breast self-examination by using logistic regression (Model 1), and also ordered logistic regression (Model 2) was used for frequency of mammography. The STATA 12 was used for data analysis. To explore differences in frequency of mammography across age groups, income levels and education levels Chi-Square test was conducted. It was found that there was a statistically significant relationship between age and the frequency of mammography ($P_{chi2} = 76.8879$, $p = 0.000$) and income status ($P_{chi2} = 20.4054$, $p = 0.813$) and also that there was no significant relationship between the level of education and frequency of mammography ($P_{chi2}= 21.3111$, $p = 0.440$). When a similar analysis was done for breast self-examination, education and breast self-examination ($P_{chi2} = 200.9811$, $p = 0.000$), income level ($P_{chi2} = 20.4054$, $p = 0.813$) and age ($P_{chi2} = 76.2714$, $p = 0.000$) were found to be significantly correlated.

Keywords: Woman, Breast Self Examination, Mammography, National Health Survey

Türkiye de Sepsis Tanısı ile Yatan Hastalarda Üreyen Mikroorganizmalar ve Tedavi Süreleri**Uzman İlhan Bahar****ÖZ**

Giriş: Ülkemizde sepsis tanısı ile yatan hastaların mikroorganizma tipleri ile ilgili geniş ölçekli çalışma çok kısıtlıdır. Materyal metod: Etik kurul onamı aldıktan sonra üçüncü basamak yoğun bakımlarda sepsis tanısı ile yatan hastalar değerlendirildi. Çalışmamız çok merkezli prospektif gözlemsel çalışmadır Bulgular: Çalışmamızda 40 merkez katıldı. 642 hasta yer aldı. Kültür negatif sepsis %27,1' oranındadır. Üreyen mikroorganizma tiplerinde en sık gram negatif mikroorganizmalardır %86,8 . Empirik olarak antibiyotik başlarken multidrug rezistans patojenler %76 hastada dikkate alınmıştır. Deaskalasyon oranı ise %11,8'dir. Eskalasyon oranı ise %53,1'dir. Empirik antibiyotik kültür sonucu ile %62,5 uyumlu gelmiştir. Enfeksiyon odağı %82,8'inde ortaya koyulmuştur. Yoğun bakım mortalitesi ise bu hastalarda %50,5'dir. Gelişmekte olan ülkeler ile ilgili mikroorganizma tipleri ile ilgili veri oldukça kısıtlıdır. Vincet JL ve ark.larının yaptığı çalışmada gram negatif mikroorganizma oranı % 38 oranında üremiştir. Yine bu çalışmada kültür pozitifliği %60 oranında belirtilmiştir (1). Gelişmiş ülkelerde çok merkezli bir çalışmada septik şok mortalitesi %18,2 çıkmıştır (2). **Sonuç:** Ülkemizde en sık üreyen mikroorganizma gram negatifirlerdir.. Enfeksiyon odağı önemli ölçüde ortaya koyulmuştur. Yoğun bakım mortalitesi gelişmiş ülkelere göre yüksektir. 1. International Study of the Prevalence and Outcomes of Infection in Intensive Care Units | Critical Care Medicine | JAMA | JAMA Network [Internet]. [kaynak 09 Nisan 2018]. Available at: <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/184963> 2. Investigators TP. A Randomized Trial of Protocol-Based Care for Early Septic Shock. N Engl J Med. 01 Mayıs 2014;370(18):1683–93. T

Anahtar Kelimeler: Sepsis, Multicenter, Mikroorganizma, Prevelans,mortalite

Turkey Also Breeding Microorganisms and Treatment Duration in Patients Hospitalized with The Diagnosis of Sepsis**Abstract**

Introduction: A large scale study of microorganism types of patients with sepsis diagnosis in our country is very limited. **Method:** Patients with sepsis diagnosis were evaluated in the tertiary intensive care unit after ethics committee confirmation. Our study is a multicenter prospective observational study **Findings:** 40 centers participated in our study. 642 patients were involved. Culture negative sepsis is 27.1%. The most common gram-negative microorganisms in breeding microorganism types are 86.8% (table 1). Antibiotics started as empirical, while multidrug resistance pathogens were considered in 76% of patients. Death rate is 11,8%. The rate of escalation is 53.1%. Empiric antibiotic culture was 62.5% compatible with the end result. Infection center was found at 82.8%. Intensive care mortality is 50.5% in these patients. Data on microorganism types related to developing countries are very limited. In Vincet JL et al.'s study, the ratio of gram negative microorganisms was 38%. Again, in this study, culture positivity was reported to be 60% (1). In a multicenter study in developed countries, septic shock mortality was 18.2% (2). **Conclusion:** The most common microorganism in our country is gram negative. Intensive care mortality is higher than developed countries. 1. International Study of the Prevalence and Outcomes of Infection in Intensive Care Units | Critical Care Medicine | JAMA | JAMA Network [Internet]. [kaynak 09 Nisan 2018]. Available at: <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/184963> 2. Investigators TP. A Randomized Trial of Protocol-Based Care for Early Septic Shock. N Engl J Med. 01 Mayıs 2014;370(18):1683–93.

Keywords: Sepsis, Multicenter, Microorganism, Prevalence, Mortality

Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Meslek Yaşamlarında Karşılaştıkları Sorunların Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Meriç Eraslan - Doç.Dr. Kadir Pepe

ÖZ

Beden eğitimi ve spor derslerinde belirlenen hedeflere ulaşılmasında beden eğitimi öğretmenlerinin derslere yönelik tutum ve beklentilerinin büyük bir önemi bulunmaktadır. Öğretmenlerin derse yönelik tutumlarının olumlu olmasının ve beklentilerinin karşılanması için öncelikli olarak mesleki açıdan karşılaşılan sorunların en aza indirilmesi gerekmektedir. Bu noktada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslek yaşamlarında karşılaştıkları sorunların incelenmesi önemli bir çalışma konusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda yapılan bu araştırmada Türkiye'de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki açıdan karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Konu ile ilgili yapılan literatür taraması sonunda Türkiye'de beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin karşılaştıkları mesleki sorunların başında tesis ve araç-gereç yetersizliği, ders saatlerinin yetersizliği, okul idaresi ile problemler, öğrenci-aile ile yaşanan problemler ve ders dışı etkinlikler konusundaki problemlerin geldiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Öğretmen, Mesleki Sorunlar

Türkiye’de Mersin İliyle İlgili Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma (2013-2018)

Dr. Öğr.Üyesi Selda Okuyaz - Dr. Öğr.Üyesi Oya Ögenler

ÖZ

Giriş: Önemli ve saygın bir yere sahip olan üniversitelerin eğitim, araştırma ve topluma hizmet görevleri bulunmaktadır. Üniversitelerin toplum hizmetine yönelik yaptıkları çalışmalar doğrudan veya dolaylı olarak insanın sağlığında etkisi olan bir durumun çözümlenmesini sağladığı düşünülebilir. **Amaç:** Türkiye’de yapılmış olan Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı ve erişime açık, Mersin iliyle ilgili tezlerin tür, konu içerik ve yönelimlerini irdelemektir. **Yöntem:** Çalışma 2013-2018 yılları arasında yayınlanmış olan başlığında Mersin bulunan 263 tez üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma doküman analizi yöntemi ile yapılmıştır. Tezlerin içerik analiziyle, tezin yapıldığı üniversite, enstitü, konu, tür, çalışmanın amacı, yöntemi, sonuç önerileri, alana ve Mersin iline katkıları açısından irdelenmiştir. Excel programında veriler değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Başlığında Mersin bulunan 263 tezdten 219’u yüksek lisans, 31’i doktora, 12’si tıpta uzmanlık biri tıpta yan dal uzmanlık tezidir. Tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında tıpta uzmanlık haricinde seneler açısından sayı olarak fark bulunmamaktadır. Tezlerde en fazla bulunan üç tez konusu, sosyal, mühendislik ve su ürünleriyle ilgilidir. **Tartışma ve Sonuç:** Tezlerin çoğunluğunun tür olarak yüksek lisans düzeyinde olup, konu olarak incelendiğinde sosyal bilimlere özgü olduğu belirlenmiştir. Mersin ilinde iki vakıf, bir devlet olmak üzere üç üniversite aktif olarak faaliyet göstermektedir. Mersin ili deniz kenarında tarihsel, sosyoekonomik ve kültürel açıdan zenginliğine rağmen tezlerin sınırlı olduğu dikkate değerdir. Tez gibi geniş kapsamlı yerel akademik çalışmaların artırılması, tıp etiği bağlamında genel olarak sağlık hizmeti sunulan insanı anlamaya, özelinde ise topluma yarar açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Mersin, Üniversite, Lisansüstü, Yükseköğretim, Tez

Türkiye’de Yoğun Bakımlarda Yaşam Beklentisi Olamayan Hastalar ile İlgili Olarak Hasta Yakınlarının Görüşleri

Uzman Gülseren Elay

ÖZ

Amaç: Ülkemizdeki yoğun bakımlarda gereksiz hasta yatışı fazladır. Bu durum ülkemiz ekonomisine hem olumsuz etki etmektedir. Hem de yoğun bakım ihtiyacı olan hasta yatışlarını engellemektedir. Bu durum ile ilgili hasta yakınlarının görüşleri çok önemlidir. Biz çalışmamızda yaşam beklentisi olamayan hastalar ile ilgili hasta yakınlarının karar vermesinde dinimizin etkisini araştırdık. **Yöntem:** Çalışmamız etik kurul onamı alındıktan sonra 15.03.2018-25.03.2018 tarihleri arasında Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi yoğun bakım ile yüzüncü yıl üniversitesi tıp fakültesi yoğun bakım ünitelerinde yatan hasta yakınlarına anket düzenlenerek elde edildi. **Bulgular:** Toplam 41 hasta yakını çalışmamıza katıldı. Hasta yakınlarının 16 sının yaş ortalaması 30-40 yaş arası idi. Kadınların sayısı 19, erkeklerin sayısı 22 idi. Anketimize hastalarımızın en çok çocukları katılmıştır 17 (%41) idi. Yoğun bakımlarımızda yatan hastalarımızın 24 (%60) 'ı kranial sebeplerle yatmakta idi. Hasta yakınlarımız 38 (%92,6) hastalarının yaşam beklentisi olmasa bile tedavilerine devam edilmesini tercih etmişlerdir. Hasta yakınlarımızın 21(%58,3) 'ünün karar vermesinde dinin etki ettiğini söylemişlerdir. Hastalarımızın 26 (%65)'i islam dininde fetva olsa bile hastalarının tedavisine devam edilmesini istemiştir. Yaşam desteği sonlandırmada dinlerin ve bölgelerin insanlar üzerine etkisi olduğu ille ilgili çalışmalar mevcuttur (1). Abu-Ras W. ve ark.larının yaptığı çalışmada müslüman din adamları yaşam desteği çekme açısından hasta yakınları ile birebir görüşmüşler ancak hastalar üzerinde önemli bir değişiklik yapamamışlar (2). **Sonuç:** Hasta yakınlarımız yaşam desteği çekme olayında en önemli unsurun din olduğunu belirtmişler. Ancak dinimizin fetva vermesi durumunda bile kararlarını değiştirmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Ek çalışmalara ihtiyaç vardır. **Kaynaklar** 1. Lee SJC. In a secular spirit: strategies of Clinical Pastoral Education. *Heal Care Anal* [Internet]. 2002 [cited 2018 Apr 1];10(4):339–56. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12814283> 2. Abu-Ras W. Muslim Chaplain's Role as Perceived by Directors and Chaplains of New York City Hospitals and Health Care Settings. *J Muslim Ment Health* [Internet]. 2011 [cited 2018 Apr 1];6(1). Available from: <http://hdl.handle.net/2027/spo.10381607.0006.103>

Anahtar Kelimeler: Yaşam Beklentisi, Yoğun Bakım, Görüş

The Views of Relatives of Patients in Intensive Care Units As Related to Patients Without Life Expectancy in Turkey

Abstract

Objective: Unnecessary patient admission is more common in intensive care units in our country. This situation negatively affects our country's economy. Patients who are in need of intensive care prevent their hospitalizations. The opinions of the patient's relatives are very important in this situation. We investigated the effect of our religion on the decision of patients' relatives about patients who could not have life expectancy in our study. **METHODS:** After our study ethics committee was approved, the questionnaires were obtained from 15.03.2018 - 25.03.2018 between Katip Çelebi University, Atatürk Education Research Hospital, Intensive Care Unit and Centenary University Medical Faculty intensive care units. **Findings:** A total of 41 patients complained of relatives. The average age of 16 relatives was 30-40 years. The number of women was 19 and the

number of men was 22. The most children in our survey were 17 (41%). In our intensive care unit, 24 (60%) of the patients were lying with cranial reasons. 38 (92.6%) of our patient's relatives preferred to continue their treatment even if they were not expecting life expectancy. 21 (58.3%) of our patients stated that religion affected their decision. Twenty-six (65%) of our patients wanted to continue treatment of their patients even if they were fetuses in Islamic religion. In the end of life support, there are studies about the effect of religions and regions on people (1). In the study of Abu-Ras W. et al., Muslim clerics interviewed with relatives of patients in terms of life support, but did not make any significant changes in patients (2). Conclusion: Our relatives stated that religion is the most important factor in the life support withdrawal. However, they expressed that they would not change their decisions even if our religion gave them fetva. Additional work is needed. Resources 1. Lee SJC. In a secular spirit: strategies of Clinical Pastoral Education. Heal Care Anal [Internet]. 2002 [cited 2018 Apr 1];10(4):339–56. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12814283> 2. Abu-Ras W. Muslim Chaplain's Role as Perceived by Directors and Chaplains of New York City Hospitals and Health Care Settings. J Muslim Ment Health [Internet]. 2011 [cited 2018 Apr 1];6(1). Available from: <http://hdl.handle.net/2027/spo.10381607.0006.103>

Keywords: Life Expectancy, Intensive Care, Opinion

Üniversite Hastanesinde Engelli Bireylere Yönelik Uygulamalar ve Sağlık Personelinin Engellilere Yönelik Tutumları

Elif Kılıç - Dr. Öğr.Üyesi Rıza Çıtıl

ÖZ

Amaç: Dünya genelinde engelli nüfus artmakta olup engelli bireyler birçok sınırlılıklarla karşılaşmaktadır. Sağlık kuruluşlarında engellilere yönelik istenilen düzeyde sağlık hizmeti sunulabilmesi için verilen hizmetlerin güncel mevzuat kapsamında yeterli olup olmadığı saptanarak sağlık personelinin engellilere yönelik tutumları belirlenmelidir. Bu çalışmada bir üniversite hastanesinde engelli bireylere yönelik uygulamalar ve sağlık personelinin engellilere yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Ocak-Nisan 2016 tarihleri arasında yürütülen kesitsel nitelikteki çalışmaya Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversite Hastanesi'nde çalışan 220 sağlık personeli (91'i doktor, 129'u hemşire) katılmıştır. Çalışma öncesinde Etik Kurul onayı (15-KAEK-212) ve kurum izni alınmıştır. Veriler çalışmaya katılmak için onam verenlere sosyo-demografik veri formu ve Engellilere Yönelik Tutum Ölçeği'nin yüz yüze uygulanmasıyla elde edilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 120'dir; yüksek puan engellilerin engelli olmayanlarla benzer, düşük puan ise farklı algılandığını (aşağı veya değersiz görüldüğü) göstermektedir. Verilerin değerlendirilmesinde Ki-kare Testi, İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmış, istatistiksel önemlilik düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. **Bulgular:** Katılımcıların %58,6'sı hemşire, %41,4'ü doktor; %62,7'si kadın, %37,3'ü erkektir. Yaş ortalaması $27,3 \pm 5,8$ yaş; %43,2'si üniversite mezunu; %59,6'sı evli, %29,1'inin çocuğu var; %49,6'sının meslekte hizmet süresi 2-4 yıldır. Katılımcıların %4,1'i ailesinde engelli birey olduğunu, %30,5'i engelli bireyle aynı evi paylaşmayı istediğini, %3,6'sı çalıştığı ortamda engelli birey olduğunu, %36,4'ü engelli bireyle çalışmayı istediğini, %10,5'i çalıştığı hastanede engellilere yönelik eğitime katıldığını, %13,6'sı eğitimleri süresince engellilere yönelik yeterli eğitim aldığını belirtmiştir. Hemşirelerde (%18,6) doktorlara (%6,6) göre, 19-22 grubunda (%21,8'i), 23-29 yaş (%14,7) ve ≥ 30 yaşındakilere (%5,7) göre engellilere yönelik yeterli eğitim alma durumu anlamlı şekilde daha fazla bulunmuştur ($p < 0,05$). Araştırmanın yürütüldüğü hastanede engellilere yönelik düzenlemelerle ilgili hastane yönetimiyle yapılan görüşmede engelli araç park yeri, engelliler için lavabo/tuvalet, engelli asansörü, yönlendirme işaretleri, çıkış rampası ve tutunma barlarının olduğu, buna karşılık engelliler için karşılama personeli ve işaret dili bilen personelin olmadığı saptanmıştır. Katılımcıların hastanede engellilere yönelik düzenlemeler konusundaki görüşleri sorulduğunda; %25'i engelli araç park yeri, %24,1'i engelliler için lavabo/tuvalet, %10,5'i engelli asansörü, %23,6'sı yönlendirme işaretleri, %14,5'i çıkış rampası, %9,1'i karşılama personeli, %3,2'si işaret dili bilen personel olduğunu ve %24,5'i engellilere öncelik verildiğini belirtmiştir. Katılımcıların engellilere yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla uygulanan ölçek ortalama puanları $64,34 \pm 13,19$ (27-93 puan) olup, engellilere yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Engellilere yönelik tutumlar öğrenim düzeyi ve meslekte hizmet süresine göre anlamlı farklılık göstermesine karşılık (yüksek lisans/doktora mezunu olanlarda öğrenim düzeyi daha az olanlara göre, meslekte hizmet süresi > 1 yıl olanlarda daha az olanlara göre ölçek puanları daha düşük, $p < 0,05$) meslek, cinsiyet, yaş grubu, evlilik durumu, çocuğu olma durumu, ailesinde engelli birey olma durumuna göre ise anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). **Sonuç:** Sağlık çalışanlarının engelli bireylere yönelik yapılan uygulamalarla ilgili farkındalığı düşüktür ve engellilere yönelik tutumları olumlu olmakla birlikte genel olarak orta düzeydedir. Engelliler için sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliğini artırmak amacıyla tüm sağlık kurumlarında gerekli düzenleme ve denetimler yapılmalı, engellilere yönelik tutumların olumlu yönde olması için mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim müfredatına engellilerle ilgili düzenlemeler getirilmeli ve toplumun farkındalık kazanması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Engelli, Sağlık Personeli, Hastane, Engellilere Yönelik Tutum

Unutulmuş Üreteral Stentlerin Tanısında; Bilgisayarlı Tomografi

Uzman İbrahim Güven Kartal - Uzman Alper Gök - Prof.Dr. Hamit Ersoy

ÖZ

Giriş: Unutulmuş üreteral stentlerin (UÜS) tanısı ve enkruste stentlerin taş yükünü değerlendirmek için kontrastsız bilgisayarlı tomografi (kBT) kullanımı ihtiyacını değerlendirmek. Materyal-Method: 2007 Ocak ve 2017 Temmuz arasında üreteral stent konulmuş olup unutilan 6 aydan uzun süreli stent uygulamaları olan 45 hasta, stent uygulama süresine göre dört gruba ayrılarak retrospektif olarak incelendi. Bu hastalarda direkt üriner sistem grafisinde (DÜSG) ve kBT'de ki taş yükleri hesaplandı. Ayrıca zaman ile kBT'deki taş yükü arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla analizler yapıldı. Bulgular: Çalışmamızda; kBT'de ortalama taş yükü $511.2 \pm 602.7 \text{ mm}^2$ ve DÜSG'de $427.1 \pm 543.8 \text{ mm}^2$ dir. DÜSG'e göre kBT'de saptanan taş yükü istatistiksel anlamlı olarak daha yüksek olarak bulundu ($p < 0.001$). Ayrıca; UÜS'nin içeride kalma süresine göre kBT'de taş yükünün dağılımı yönünden istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı ($p < 0.001$). 6-12 ay grubunda hafif taş yüküne sahip olanların oranı sırasıyla; 13-24, 25-36 ve >36 ay gruplarına göre istatistiksel anlamlı olarak daha yüksekti ($p = 0.017$, $p < 0.001$ ve $p = 0.004$). 13-24 ay grubunda orta şiddetli taş yüküne sahip olanların oranı sırasıyla; 6-12, 25-36 ve >36 ay gruplarına göre istatistiksel anlamlı olarak daha yüksekti ($p = 0.017$, $p = 0.046$ ve $p = 0.010$). 6-12 ve 13-24 ay gruplarına göre 25-36 ay grubunda taş yükü ağır olanların oranı istatistiksel anlamlı olarak daha yüksekti ($p = 0.045$ ve $p = 0.003$). 6-12 ve 13-24 ay gruplarına göre >36 ay grubunda da taş yükü ağır olanların oranı istatistiksel anlamlı olarak daha yüksekti ($p = 0.026$ ve $p < 0.001$). Sonuç: UÜS hastalarında taş yükünü hesaplamak ve uygun tedavi planı yapmak için hasta özelinde değerlendirme yapmak, kBT çekimi için herhangi bir kontrendikasyon yok ise bu görüntüleme yöntemi kullanmak uygun olacaktır. Ayrıca ÜUS hastalarında, stentin kalma süresi arttıkça taş yükünün arttığı, tedavi planı yapılırken unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Üreteral Stent, Tanı, Bilgisayarlı Tomografi

Ürolojide İlaç Yan Etkileri

Dr. Yalçın Kaya Evliyaoğlu

ÖZ

Hasta tıbbi tedavisinde kullanılan ilaçların tamamı yan etkiye sahip olup dozları yanısıra yan etkilerinin de reçelendirmelerde göz önüne alınması gerekir. Bu derleme üroloji pratiğinde kullanılan bellibaşlı ilaçların yan etkilerini, ilaç etkileşimlerini ve kontrendikasyonlarını özetlemek amacı gütmektedir. Antimuskarinik ajanlar, ağız kuruluğu, konstipasyon, başağrısı, karın ağrısı, uyuşukluk, başdönmesi, hafıza kaybı; fosfodiesteraz 5 inhibitörleri başağrısı, dispepsi, sırt ağrısı, myalji, nazofarenjit, renk görme bozuklukları; intravezikal BCG instilasyonu hafif/orta derecede iritatif işeme semptomları, hematüri, ateş, döküntü, granülomatöz prostatit, sepsis, mesane kontraktürü, pnömoni, hepatit ; androjen deprivasyon tedavisi osteopeni/osteoporoz, sıcak basmaları, seksüel disfonksiyon, algılama bozuklukları, depresyon, vücut yapısında değişiklikler, diyabet ve metabolik sendrom, kardiyovasküler morbidite, jinekomasti, mastodynia ve anemi; serotonin geri emilim inhibitörü /dapoxetine bulantı, başdönmesi, halsizlik, unutkanlık, uyku eğilimi, nazofarenjit; 5-alfa redüktaz inhibitörleri erektil disfonksiyon, libido kaybı, jinekomast, ejakülasyon bozuklukları; alfa adrenerjik blokörleri hipotansiyon, baş dönmesi, baş ağrısı, halsizlik, nazal tıkanıklık, intraoperative floppy iris sendromu; bifosfonatlar halsizlik, myalji, ateş, hipokalsemi, çene osteoartriti; intrakavernöz enjeksiyon ajanları uzamış ereksiyon/priapism, penil fibrosis, hematoma, ağrı; vazopressinler su intoksikasyonu, bulantı, yaşlılarda aritmi ve kalp yetmezliği, başağrısına yol açmaktadır. İlaç yan etkilerinin diğer ilaçlarla etkileşimlerinin ve kontrendikasyonlarının bilinmesi uygun hastada uygun ilaç kullanımında ve hasta güvenliğinde birinci derecede önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üroloji, İlaç Etkileşimleri, Yan Etkiler

Uzun Süreli Egzersiz, Sosyal İzolasyon Stresi Oluşturulmuş Sıçanlarda Anksiyeteyi Azaltır

Neriman Ezgın - Dr. Öğr.Üyesi Leyla Sahın

ÖZ

Amaç: Stres, dünya çapında milyonlarca insanı etkileyen ciddi bir halk sağlığı problemidir. Özellikle sosyal izolasyon stresinin yarattığı etki depresyon, anksiyete ve psikopatolojik bozuklukların gelişimi için risk faktörüdür. Ancak; egzersiz, sağlıklı bir yaşam için önemli olan fiziksel, zihinsel ve rehabilitasyon süreçlerini destekler. Biz bu çalışmada uzun süreli egzersizin sosyal izolasyon stresi oluşturulmuş sıçanlarda anksiyete üzerindeki olası etkilerini inceledik. **Gereç ve Yöntemler:** Erkek Wistar sıçanlar (n = 10) rastgele 4 gruba dört gruba ayrıldı: kontrol (K), egzersiz (E), sosyal izolasyon (SI) ve sosyal izolasyon + egzersiz (SIE). Sosyal izolasyon stres modeli her sıçanın 6 hafta boyunca günde 6 saat tek başına bir kafese alınmasıyla oluşturuldu. Sosyal izolasyonun 14. gününden itibaren egzersiz programı diğer egzersizli gruplarla birlikte ilk hafta 20 dk, ikinci hafta 50 dk ve üçüncü ve dördüncü haftalarda ise 60 dk olacak şekilde başlatıldı. Egzersiz programı tamamlandıktan sonra su stresini ortadan kaldırmak için 15 dakikalık bir ön test yapıldı. Ön testten 24 saat sonra, sıçanlar 5 dk boyunca test edildi. Zorunlu Yüzme Testinde (ZYT) hareketsizlik süresi incelendi. Sonuçlar tekrarlanan varyans analizleri (ANOVA) ile analiz edildi. **Bulgular:** ZYT'de, KE ve SIE sıçanlarının hareketsizlik süresi, K ve SI gruplarından anlamlı bir şekilde düşüktü (p < 0.05). FST'de SI grubunun hareketsizlik süresi artarken ve yüzme süresi azaldı. **Tartışma:** Literatürde, egzersizin anksiyolitik etkisi olduğu gösterilmiştir. Bizim sonuçlarımız, egzersizin sosyal izolasyon stresi oluşturulmuş sıçanlarda anksiyetenin etkisini azalttığını desteklemektedir. Egzersiz, anksiyete hastaları için etkili bir strateji olabilir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete; Egzersiz; Hareketsizlik; Zorunlu Yüzme Testi

Long- Term Treadmill Exercise Decrease Effect of Anxiety in Social Isolated Rats

Abstract

Aim: Stress is a major public health problem affecting millions of people around the world. Especially effect of social isolation stress is risk factor for development of depression, anxiety and psychopathological disorders. However; exercise supports that physical, mental and rehabilitation processes for a healthy lifestyle. We studied the possible effects of long term treadmill exercise on anxiety in social isolated rats. **Material and Methods:** Male Wistar rats (n=10) 4 weeks were randomly assigned into four groups: control (C), exercise (E), social isolation (SI) and social isolation+exercise (SIE). Social isolation model were created that by placing rat in a cage alone daily 6 hours during 6 week. After 14 days social isolation, treadmill exercise program were begin all in exercise groups as 20 min in the first week, 50 min in the second week, and 60 min in the third and fourth weeks. After the exercise program, rats was conducted a pretest for 15 min to eliminate the acute stress by water. Twenty-four hour after the pretest, the rats were tested for 5 min. In the Forced Swimming Test (FST) was examined immobility time. The results were analyzed by repeated measures analyses of variance (ANOVA). **Results:** In FST, the immobility time of CE and SIE rats is significantly lower than group C and group SI (p<0.05). In SI group increased immobility time and swimming time reduced in the FST. **Discussion:** In literature, it has been shown that, treadmill exercise decrease effect of anxiety. Our result supports that treadmill exercise decrease effect of anxiety in social isolated rats. Treadmill exercise may be effective strategy for anxiety patients.

Keywords: Anxiety; Forced Swimming; Immobility; Treadmill Exercise

Vardiya Sistemiyle Çalışan Hemşirelerin Uyku Kalitesinin İncelenmesi

Doç.Dr. Sevban Arslan - Arş.Gör. Nursevim Aydıngülü - Halil Koparan
Öğr.Gör. Sevgi Deniz Doğan

ÖZ

Amaç: Bu çalışma hemşirelerin uyku kalitesini ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı tipte olan araştırma Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı hastanesinde vardiyalı olarak çalışmakta hemşire ile Ocak-Mart 2018 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup evrenin tümüne (417) ulaşmak hedeflenmiş ancak, araştırmaya katılmayı kabul eden 243 hemşire örneklemini oluşturmuştur. Veriler, çalışmaya katılmayı kabul eden hemşirelerden sözlü onam alındıktan sonra kişisel bilgi formu ve Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler dağılımları, t testi ve varyans analizi kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hemşirelerin, yaş ortalamasının 26,63±6,70 olduğu, % 78,6'sının kadın olduğu %42,7'sinin lisans mezunu olduğu saptanmıştır. Çalışmada hemşirelerin Pittsburgh Uyku Kalitesi Ölçeği'nden aldıkları puan ortalaması 12,70±3,27 (min: 3; maks: 20) olarak belirlenmiştir. Hemşirelerin uyku kalitesinin gelir durumu, gece nöbetinde zorluk yaşama ve sosyal hayat gibi değişkenlerden etkilendiği tespit edilmiştir (p<0,05). **Sonuç:** Bu çalışmanın sonucunda hemşirelerin uyku kalitesinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin uyku kalitesinin artırılmasında aralıklı vardiya ile çalışmanın faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda yöneticilerin duyarlılığını artırmak için daha büyük örneklem ve farklı vardiya sistemiyle çalışan hemşirelerle benzer çalışmalar yapılarak araştırmaların sonuçları duyurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Uyku, Uyku Kalitesi.

Venöz Yetmezlik ve Varis Tedavisinde Siyanoakrilat Kullanımı ve Sonuçlarımız

Dr. Öğr.Üyesi Cengiz Güven

ÖZ

Amaç: Varis tedavisinde endovenöz ablasyon yöntemleri yaygın bir şekilde kullanılmakta ve klasik cerrahinin yerini almaktadır. Bunlar arasında en sık kullanılanlar lazer ve radyofrekans ablasyondur. Safen ven embolizasyonunda siyanoakrilat kullanımı son yıllarda popülarite kazanan yeni bir yöntemidir. Biz siyanoakrilat ile Safen ven ablasyonu yaptığımız hastaların ilk 6 aylık erken dönem sonuçlarını sunmak ve siyanoakrilatın güvenilirliğini ölçmeyi amaçladık. **Gereç ve Yöntem:** Mart 2015-Ekim 2016 tarihleri arasında Siyanoakrilat ile safen ven ablasyonu uygulanan 318 semptomatik hasta retrospektif olarak değerlendirildi. Çalışmaya Renkli Venöz Doppler Ultrasonografide (RVDUSG) safenofemoral bileşke düzeyinde en az 5 mm safen ven çapı ve en az 0,5 sn reflüsü olan hastalar alındı. **Sonuçlar:** Tüm hastalar lokal anestezi ile alındı. Tümesan anestezi gerekmedi. Herbir işlem yaklaşık 10 dk sürdü ve 30 dk sonra hastalar bir gün kalması şartıyla elastik bandaj ile taburcu edildi. Perforan ven yetersizliği olan hastalar dışında kompresyon çorapları ve herhangi bir medikal tedavi önerilmedi. Toplam 6 hastada tromboflebit meydana geldi ve yaklaşık 10 günlük medikal tedavi ile düzeldi. 6 ay sonraki RVDUSG kontrolünde 16 hastada safen venin rekanalize olduğu tespit edildi. Hastalar VCSS (Venöz Klinik Şiddet Skoru) ile pre-op durumlarıyla karşılaştırıldı.

Anahtar Kelimeler: Cyanoacrylate Ablaton, Nontumescent Endovenous Ablation, Varicose Veins, Chronic Venous Insufficiency

Use of Cyanoacrylate in Venous Insufficiency and Varise Treatment and Our Results

Abstract

Aim: Endovenous ablation methods are widely used in varicose vein treatment and will take place of classical surgery in future. The most common of these are laser and radiofrequency ablation. The use of cyanoacrylate in saphenous vein embolization is a new method that gained popularity in recent years. We aimed to present our early 6 months-results of patients treated with cyanoacrylate saphenous vein ablation and to measure the safety of cyanoacrylate. **Materials and Methods:** 318 symptomatic patients undergoing saphenous vein cyanoacrylate ablation were evaluated retrospectively from March 2015 to October 2016. Patients with at least 5 mm saphenous vein diameter and reflux of at least 0,5 sec on Duplex ultrasound at the level of saphenofemoral junction were enrolled in the study. **Results:** All patients were undergone by local anesthesia. No general anesthesia required. Each process took about 10 minutes and 30 minutes later the patients were discharged with elastic bandage provided that they were left for one day. Compression socks and any medical treatment were not recommended except patients with perforation vein failure. Thrombophlebitis occurred in 6 patients and this was improved by about 10 days of medical treatment. Six months later, Duplex ultrasound control was found to re-canalizedl saphenous vein in 16 patients. Patients were compared with VCSS (Venous Clinical Severity Score) and preop scores

Keywords: Cyanoacrylate Ablaton, Nontumescent Endovenous Ablation, Varicose Veins, Chronic Venous Insufficiency

Video Destekli Eğitimin Cerrahi Hastalarının Taburculuk Sürecinde Kullanımı

Arş.Gör. Canan Kanat - Dr. Öğr.Üyesi Gülay Altun Uğraş

ÖZ

Cerrahi girişim sonrası ağrı yönetimi, enfeksiyon belirti ve bulgularının izlemi, egzersiz programı ve günlük yaşam aktivitelerinin düzenlenmesini kapsayan taburculuk eğitimleri hemşireler tarafından verilmektedirler. Bu eğitimler; uygulanan cerrahi girişimin başarısını arttırmakta, iyileşme sürecini olumlu yönde etkilemekte, hastalarda anksiyete düzeyini düşürüp memnuniyet düzeyini arttırmakta ve taburculuk sonrası görülebilecek komplikasyonları önleyebilmektedir. Eğitim materyallerindeki çeşitlilik, hasta eğitiminde bilişim teknolojilerinin kullanılmasına yol açmıştır. Bilişim teknolojilerinden biri olan video destekli eğitimde, belli bir hastalığa özgü eğitim hazırlanmaktadır. Hazırlanan eğitimler, hastalara istenilen ortamda ve istenilen zamanda videoları tekrar tekrar izleyebilme avantajı sağlayarak, hastaların bağımsızlığını arttırmaktadır. Görsel ve işitsel materyallerin bir arada kullanılması ile eğitim daha eğlenceli bir hale gelmekte ve okuryazar olmayan bireylere de hitap edebilmektedir. Ayrıca sözel eğitimden daha fazla hatırlanan video destekli eğitimde hastaların memnuniyet düzeyleri daha yüksek olmaktadır. Taburculuk sürecinde hasta eğitiminde önemli sorumluluğu olan hemşirelerin, video destekli eğitim gibi teknolojik yenilikleri ve değişiklikleri bakıma entegre etmesi, nitelikli hasta bakımını ve hasta sonuçlarını geliştirecektir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Cerrahi, Taburculuk Eğitimi, Video Destekli Eğitim

Using of Video Supporting Training in Surgical Patients' Discharge Process

Abstract

Nurses give discharge training, including pain management, monitoring of signs and symptoms of infection, exercise program, and the regulation of activities of daily living after surgical intervention. These trainings are; increases the success of the surgical procedure applied, affects the healing process positively, decreases the level of anxiety and increases the level of satisfaction in patients and prevents the complications that may be seen after discharge. The diversity of training materials has led to the use of informatics technology in patient education. In video supported training, one of the informatics technologies, a specific illness-specific education is being prepared. Prepared trainings increase the independence of the patients by providing the advantage of being able to watch the videos repeatedly in the desired environment and at any time. With the combination of audio and visual materials, training becomes more fun and appeals to illiterate individuals. In addition, the level of satisfaction of the patients is higher in video assisted education which is more remembered than verbal education. Nurses, who have an important responsibility in patient education during discharge, integrate technological innovations such as video supporting training and changes into the approach, can improve quality patient care and patient outcomes.

Keywords: Nursing, Surgical, Discharge Training, Video Supporting Training

Yanık İyileşmesinde Kullanılan Bitkisel Tedaviler

Doç.Dr. Sevban Arslan - Öğr.Gör. Sevgi Deniz Doğan - Arş.Gör. Nursevim Aydıngülü*

ÖZ

Yanık, bilim ve teknolojinin gelişmesine, yoğun araştırma ve uğraşılara, toplumda sosyo-ekonomik durumun yükselmesine rağmen günümüzde oldukça sık görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yılda yaklaşık olarak 50.000 kişi yanık yaralanmaları sebebiyle hastanelere başvurmaktadır. Ülkemizde ise yıllık yanık sıklığı tam olarak bilinmemekle birlikte yaklaşık 200.000 dolaylarında olduğu tahmin edilmektedir. Uzun süreli tedavi ve bakım gerektiren yanık yaralarında iyileşmenin hızlandırılması ve bakım girişimlerinden dolayı oluşan ağrının azaltılması için çok çeşitli yara bakım ürünleri kullanılmaktadır. Ancak son yıllarda kullanılan bu yara bakım ürünlerinin yüksek maliyete sahip olması ve klinik deneyim eksikliği gibi olumsuz yönlerinden dolayı tamamlayıcı tedavi yöntemleri daha sık tercih edilmeye başlanmıştır. Literatüre baktığımızda yanık hastalarında kullanılan birçok tamamlayıcı tedavi yöntemi bulunmaktadır. Bu tedavilerden biri olan bitkisel tedavide güvenilirliği araştırmalarla kanıtlanmış olan birçok bitki kullanılmaktadır. Şifalı bitki olarak bilinen Aloe vera yanık bakımında sıklıkla kullanılan bitkilerden biridir. Aloe vera zengin vitamin ve mineral içeriğiyle kollajen sentezini artırarak yara kontraksiyonunu hızlandırmakta ve iyileşmeyi desteklemektedir. Yanık yaralanmalarında sıklıkla kullanılan diğer bir alternatif tedavi yöntemi ise Kantaron (*Hypericum perforatum*) yağıdır. Kantaron bitkisinin taze ya da kurutulmuş çiçeklerinin zeytinyağı içinde güneşte bekletilmesi ile elde edilen kantaron yağının antiinflamatuvar, antibakteriyel ve antiviral özelliklere sahip olduğu ve yara iyileşmesini hızlandırdığı bildirilmektedir. Yanık bakımında kullanılan bir başka alternatif yöntem ise Dulavratotu bitkisidir. Bu bitki anti-inflamatuvar, antimikrobiyal ve analjezik özellikleri nedeni ile yanık yaralanmalarında kullanılmaktadır. Etkili olduğu düşünülen bir diğer alternatif tedavi yöntemi ise muz yapraklarının pansuman olarak kullanılmasıdır. Muz yaprağı sargıları, kollajen ve biyosentetik pansumanlara göre daha düşük maliyete sahip olması nedeniyle özellikle gelişmekte olan ülkelerde sıklıkla kullanılmaktadır. Sonuç olarak; yanık yaralanmalarında kullanılan alternatif tedavi yöntemleri minimal yan etkiye sahip olması, ucuz ve kolay ulaşılabilir olması nedeni ile güncelliğini koruyarak sıklıkla tercih edilmektedir. Bu denli sık kullanılan alternatif yöntemlerin güvenli bir şekilde kullanılması için profesyonel sağlık ekibinin bu konuda bireylere eğitim ve danışmanlık yapması ve yapılan randomize kontrollü çalışmaların artırılması faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yanık, Yara, Bitkisel Tedavi

* Sunum Nursevim Aydıngülü tarafından yapılmıştır.

Yanıklı Hastalarda Sanal Gerçeklik Gözlüğünün Ağrı Yönetiminde Kullanımı

Arş.Gör. Canan Kanat - Dr. Öğr.Üyesi Gülay Altun Uğraş

ÖZ

Dünyada sıklıkla rastlanan yanık yaralanması; organizmanın bölgesel olarak sıcak sıvılara, aktif maddelere (radyoaktif maddeler, kimyasal maddeler, elektrik vb.) aşırı derecede maruz kalması sonucu oluşan, birey ve ailenin yaşam biçimini olumsuz yönde etkileyen cilt yaralanmalarıdır. Yanık yaralanmaları, ağrılı süreçlerden oluşmaktadır. Yanıklı hastalar sadece yaralanmanın fiziksel ve psikolojik etkilerini yaşamakla kalmayıp, aynı zamanda uygulanan yara bakımı, pansuman, debridman, fizik tedavi gibi terapötik prosedürlerden kaynaklanan ağrı ile de baş etmek zorunda kalmaktadır. Ağrı için uygulanan farmakolojik yöntemlere karşı tolerans gelişmesi, bağımlılık riskinin bulunması ve uzun süreli farmakolojik yöntem kullanımından kaynaklanan yan etkilerin (mide bulantısı, konstipasyon, sedasyon, solunum depresyonu vb.) ortaya çıkması; yanıklı hastalarda ağrı yönetiminde nonfarmakolojik ek yöntemlerin kullanılmasına yol açmıştır. Nonfarmakolojik yöntemler kliniklerde semptom yönetiminde hemşireler tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden biri olan dikkati başka yöne çekme yöntemiyle hastanın dikkati farklı bir yere odaklanarak, yaşadığı ağrı azaltılabilmektedir. Dikkati başka yöne çekme yöntemlerinden biri olan sanal gerçeklik gözlükleri ile hastayı gerçek hayattan izole etmek amaçlanmaktadır. Takılan başlık ve kulaklıkla bilgisayardan alınan görüntüler, ses ile entegre edilerek hastalara izletilmektedir. Bu görüntülerin 3 boyutlu olması hastalara gerçeklik duygusu ve başka bir dünyayı ziyaret ettiği hissi vermektedir. Kullanımı kolay ve ucuz olan, herhangi bir yan etki oluşturmayan sanal gerçeklik gözlükleri, yanıklı hastalarda ağrı ile baş etmede kullanılan ve günümüzde oldukça dikkat çeken bir yöntemdir. Yanıklı hastalarda ağrı; anksiyete, korku gibi çevresel uyaranlar ile daha da artabilmektedir. Sanal gerçeklik gözlüğü ile ağrıyı arttıran bu uyaranları kontrol altına alarak, ağrı ile baş edilmesini sağlamak temel amaçtır. Literatürde yanıklı hastalarda pansuman değişimi, ROM (Range of Motion) egzersizleri, yanık debridmanı gibi ağrılı işlemler esnasında sanal gerçeklik gözlüklerinin kullanımının ağrıyı azalttığı bildirilmiştir. Hemşirelerin sanal gerçeklik gözlüklerini yanıklı hastaların tedavi ve bakım sürecine entegre ederek ağrıyı azaltmaları; hastaların tedavi ve bakıma uyumu ile bu süreçten kaynaklanan olumsuzluklarla baş etme düzeylerini arttıracak, hasta sonuçlarını geliştirecektir.

Anahtar Kelimeler: Yanık, Ağrı, Hemşirelik Bakımı, Sanal Gerçeklik Gözlüğü

Yaşlanan Erkeklerde Androjen Eksikliği

Dr. Yalçın Kaya Evliyaoğlu

ÖZ

Andropoz, erkek klimakteriumu, andropeni veya son zamanlardaki tanımı ile geç başlangıçlı hipogonadizm yaşlanan erkeklerin %20-35 ini etkileyen androjen eksikliği sonucu gelişen belirti ve bulgular kompleksi için kullanılmakta olup bu derlemede kliniği,patofizyolojisi ve tedavisi ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. 60 lı yaşlardaki erkeklerin %20 sinde görülen serum testosteron seviye düşüklüğü 80 li yaşlarda % 50 erkeği etkileyerek erektil fonksiyon bozukluğu, cinsel istek azalması, depresyon, algılama eksikliği, kemik ve kas kitle azlığı,halsizlik, motivite eksikliği, konsantrasyon ve uyku bozukluklarını içeren semptom kompleksine yol açmakta, çoğu hastada da toplumda yaşlanmanın doğal belirtisi olarak değerlendirilme eğilimi nedeniyle tanı konamamaktadır. Bu hastalarda testosteron yanısıra DHEA, büyüme hormonu, melatonin ve troksin dolaşım seviyeleri de düşmüştür. Fizyopatolojisinde sistemik atherosklerotik değişiklikler, hipoksi, hipotalamik disregülasyon, Leydig hücrelerinin LH ya karşı kısmi duyarsızlaşması, SHBG bağlanmasının artışı, aromatizan ve 5 α -redüktaz enzim aktive değişiklikleri, androjen reseptöründe CAG- sekans kısalması yer almaktadır. Tedavisinde oral, transdermal jel veya yama veya enjektabl testosteron preparatları kullanılmaktadır. Ancak testosteron tedavisinin prostat ve meme kanserini hızlandırma, prostat büyümesine bağlı semptomları ağırlaştırma, karaciğer toksisitesi, jinekomasti, testis atrofisi, polistemi gibi yan etkilerine karşı hastalar fizik inceleme, serum testosteron, PSA, hemogram, lipid profili, kemik dansiyometrisi gibi tetkikler ile periodik olarak izlenmelidir. Fiziksel aktivitenin artırılması ve diet regülasyonu gibi yaşam tarzı değişiklikleri de replasman tedavisini desteklemelidir. Yaşlanan erkeklerde serum testosteron azalması ile karakterize semptom kompleksi uygun dozlarda testosteron replasman tedavisi ile düzeltilebilmektedir, ancak tedavinin yan etkileri bu yaşlı ve kırılğan hasta grubunda periodik izlenmeyi de gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üroloji, Hipogonadizm, Testosteron

Yaşlılarda Düzenli Egzersizin Depresyon Belirtileri Üzerine Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Güner Çiçek

ÖZ

Amaç: Yaşlı bireylerde 8 haftalık yürüme egzersizinin beck depresyon düzeylerine olan etkisinin araştırılmasıdır. **Yöntem:** Çalışmaya toplam 30 gönüllü yaşlı birey katılmıştır. 15 kişi erkek ortalama yaşları 60.12 ± 2.51 yıl, boyları 169.82 ± 3.70 cm, vücut ağırlıkları 74.2 ± 6.25 kg, 15 kişi kadın ortalama yaşları, 61.32 ± 5.63 yıl, boyları 156.58 ± 4.60 cm, vücut ağırlıkları 69.72 ± 8.57 kg'dır. Denekler 8 hafta süre ile haftada 3 gün kalp atım sayılarının %40-50 şiddeti düzeyinde 30 dakika arasında yürüme egzersizi yaptırıldı. Deneklere, Beck Depresyon Ölçeği egzersiz programının öncesi ve sonrasında uygulandı. İstatiksel analiz olarak paired sample t testi ve independent sample t testi kullanıldı. Önemlilik seviyesi olarak $p < 0.01$ ve $P < 0.05$ alındı. Bulgular: 8 haftalık yürüme egzersizleri sonunda erkek grubunun vücut ağırlığı 72.49 ± 7.30 kg, kadınların ise 67.58 ± 8.72 kg olarak anlamlı azaldığı bulundu ($P < 0.001$). Beck depresyon ölçeği puanlarında ise egzersiz öncesi ve sonrası erkeklerde 14.12 ± 6.05 'ten 5.72 ± 3.41 'e ve kadınlarda 16.09 ± 6.04 'ten 7.32 ± 3.15 olarak bulunmuştur ve her iki grupta da istatiksel olarak azalma meydana gelmiştir ($P < 0.001$). Cinsiyetler arası karşılaştırmada anlamlı sonuç bulunmadı. **Sonuç:** Deneklerin 8 haftalık yürüme egzersizinin yaşlı erkek ve kadınlarda beck depresyon düzeylerini azalttığı tespit edildi. Yaşlı bireylerin daha sağlıklı yaşamaları ve depresif belirtilerini azalmak için haftada 3 gün hafif tempolu yapılan aerobik egzersizler önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Yaşlı Bireyler, Egzersiz, Beck Depresyon

Yoğun Bakım Ünitesinde Perkütan Endoskopik Gastrostomi Uygulama Sonuçlarımız

Dr. Öğr.Üyesi Nureddin Yüzkat - Dr. Öğr.Üyesi Celaleddin Soyalp

ÖZ

Giriş Yoğun bakım ünitelerinde takip edilen olguların temel gereksinimlerinden biri beslenmedir. Enteral beslenme daha güvenli ve daha iyi prognozla birlikte olduğundan, fonksiyonel gastrointestinal sisteme sahip hastalar için seçilecek beslenme şeklidir. Ancak özellikle kritik hastalarda gastrointestinal motilite bozuklukları ve komplikasyonlar nedeniyle enteral beslenmede zorluklar yaşanmaktadır. Bu çalışmada yoğun bakımda perkütan endoskopik gastrostomi (PEG) uygulanan hastalardaki beslenme sonuçları ve tecrübelerimizi sunmayı amaçladık. Materyal metod Hastanemiz Anesteziyoloji ve Reanimasyon Yoğun Bakım Ünitesi'nde 2016-2018 tarihleri arasında takip ve tedavileri yapılan ve uzun süreli enteral beslenme desteği gerektiği için PEG takılan olgular retrospektif olarak incelendi. Hasta verileri hasta dosyalarından ve hastane otomasyon sisteminden elde edildi. Bu süre içinde 1218 hastanın kayıtları retrospektif incelendi. Olgulardan 38 kişiye PEG takılması önerilmiş, bunlardan işlemin yapılmasına onay veren 32 olguya PEG takılmıştır. Olguların demografik verileri, beslenme toleransı, komplikasyon, taburculuk süreleri ve enfeksiyon gelişme oranları incelendi. Bulgular Çalışmaya PEG takılması planlanan 38 hasta dahil edildi. Hasta yakınları 5 hastaya PEG takılmasına onam verilmedi. Batın içi yapışıklıkları olan 1 hastada işlem başarılı olmadı ve işlemden vazgeçildi. Toplam 32 (%84) hastaya başarılı bir şekilde PEG kateteri takıldı. Bu olguların 26'si erkek, 6'sı kadındı ve yaş ortalaması 49.6 yıl idi. Olguların 6'sı (%18.8) geriatric yaş grubunda (>65 yaş) idi. Olguların 1'inde beslenme intoleransı, 1'inde kateter yeri enfeksiyonu gelişti. Olguların 2'sinde kateter takılmasından 16 ve 35 gün sonra yerinden çıktı ve yeniden takıldı. Ortalama yatış süresi 98.1 gün iken, geriatric hastalarda hastanede yatış süresi 71,3 gün, geriatric olmayan grupta 93,3 gün idi. Tartışma ve Sonuç Yoğun bakımda tedavi edilen olgular, mümkün olduğunca enteral yol kullanılarak beslenirler. Enteral beslenme, gastrointestinal mukozanın bariyer fonksiyonunun, intestinal immün yanıtın ve normal flora yapısının korunması için önemlidir. Herhangi bir nedenle oral yolla beslenemeyen hastalarda enteral beslenme nazogastrik veya PEG yoluyla sağlanır. Sonuç olarak, PEG uzun süreli oral beslenemeyecek enteral beslenmeyi sürdürmek için hastalarda güvenle uygulanan bir yöntemdir.

Anahtar Kelimeler: Yoğun Bakım, Perkütan Endoskopik Gastrostomi, Komplikasyon

Yüzme Sporunun Yaşam Kalitesine Katkıları

Öğr.Gör. Fatma Nur Bedir

ÖZ

Yüzme olimpik bir spor olarak sporcunun başarıya ulaşmasında oldukça zorlu bir daldır. Diğer taraftan sağlıklı bir hayat için insanın fizyolojik yapısına ve sinir sistemine en uygun spordur. Yüzme, yürümek ve koşmak gibi insan doğasına en yakın sporlardan biridir. İnsan, hayatını düzenli ve başarılı sürdürebilmek için disiplinli yaşamak zorundadır. Yüzme bu disiplinin sağlanmasında önemli bir rol oynar. Çok çalışma ile başarının yakalanabileceğini hayat görüşü olarak benimsetir. Yüzmede bütün vücut kasları kullanılır. Vücut su içinde yatay bir konumdadır. Yüzme sporuyla uğraşanların su dışında da genelde yatay pozisyondaki hareketlerle çalışması gerekmektedir. Yüzme sporunun, kalp ve dolaşım sisteminde, vücuda daha fazla kan pompalanmasını sağladığı ve kanın çalışan kaslara yönlendirilmesini kolaylaştırdığı bilinmektedir. Ayrıca sinir sisteminin mevcut sorunların yükünden, gerginliklerden uzakta rahat kalması yüzme ile mümkündür. Düzenli olarak yüzüldüğünde hem bedenen hem de ruhen sinir sistemi rahatlar. Yüzme sporunu yapan insanlarda, rahatlama, kendine güven, aktif ve programlı çalışma, disiplin, başarı ve güvenilir bireyler olma durumları daha çok görülür. Bu çalışmada, yüzme sporunun, insanların yaşam kalitesinin artması yönündeki katkısına dikkat çekerek, bir yüzücünün sağlıklı ve dayanıklı olması için beslenme şekilleri, vücut yapısındaki farklılıkları incelenip, yüzme sporunun önemi ve güzelliği incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yüzme Sporuna, Sağlık, Beslenme, Dayanıklılık.

'temporomandibular Eklem Rahatsızlıklarında Düşük Doz Lazer Uygulamalarına İlişkin Güncel Yaklaşımlar'

Dr. Öğr.Üyesi Zeynep Şahin - Prof.Dr. Gülfem Ergün

ÖZ

Kas-iskelet rahatsızlıklarının alt sınıfı olan Temporomandibular Rahatsızlıklar (TMR), temporomandibular eklem (TME), çiğneme kasları ve bunlarla ilişkili yapılarıdaki ağrı ve rahatsızlık olarak tanımlanmaktadır. TMR'in etyolojisi multifaktöriyeldir; okluzal uyumsuzluk, parafonksiyonel alışkanlıklar, postural değişiklikler, orofasiyal makro travma, hormonal değişiklikler, stres, emosyonel durum, sistemik ve kalıtsal faktörler...vs TMR'in etyolojisi multifaktöriyel olduğu için uygulanan mevcut tedaviler kapsamlı ve çeşitlidir. TMR tedavisinde hem cerrahi hem de cerrahi olmayan tedavi yöntemleri kullanılmaktadır. TMR'in cerrahi olmayan tedavisinde genellikle ilk basamak olarak basit, geri dönüşümlü, konservatif yöntemler tercih edilmektedir. Son yıllarda Düşük Doz Lazer Tedavisi (DDLTL) özellikle ağrılı TMR tedavisinde tercih edilen bir tedavi yaklaşımıdır. DDLTL, histamin, prostoglandin E2 (PGE2) ve Substance P gibi transmitterlerin omuriliğin posterior boynuzundan salınımını azaltmaktadır. Düşük enerjili lazer tedavisinin analjezik, anti-enflamatuvar, kas gevşetici, doku iyileştirici ve biyostimülasyon gibi etkileri olduğu bildirilmiştir. Çift körlü ve plasebo kontrollü çalışmalar da dahil olmak üzere bir çok çalışmada, DDLTL 'nin TMR'dan kaynaklı ağrıyı azaltmada etkili olduğu görülmüştür. Bununla birlikte yapılan çalışmalar uygulanan lazer protokolünün standardize olmadığı ve parametrelerin çeşitliliğini ortaya koymaktadır. Bu sunumun amacı, TMR olan hastalarda ağrı kontrolü ve semptomların azalmasında düşük doz lazer tedavisinin etkisini araştırmak ve uygulanan lazer protokollerinden hangisinin daha etkili olduğunu irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Temporomandibular Eklem Rahatsızlıkları, Düşük Doz Lazer Tedavisi, Temporomandibular Eklem, Ağrı

'Current Approaches to Low-Dose Laser Applications in Temporomandibular Joint Disorders'

Abstract

Temporomandibular disorders (TMDs), as a subclass of musculoskeletal disorders, can be defined as pain and dysfunction associated with temporomandibular joint (TMJ), masticatory muscles and structures related to them. The etiology of TMDs is multifactorial; occlusal disharmony, parafunctional habits, postural changes, orofacial macrotrauma, hormonal alterations, stress, emotional state, systemic and hereditary factors.....etc Since the etiology of TMDs is multifactorial, the available treatments are comprehensive and diverse. In the treatment of TMDs, both surgical and non-surgical treatment methods are used. In the non-surgical treatment of TMDs, simple, reversible and conservative methods are generally preferred as the first step. In recent years, Low Dose Laser Therapy (LLLT) has become a preferred treatment approach, especially in the treatment of painful TMDs. LLLT reduces transmitters such as histamine, prostaglandin E2 (PGE2) and Substance P released from the posterior horn of the spinal cord. Low-energy laser therapy has been reported to have effects such as analgesic, anti-inflammatory, myorelaxant, tissue healing and biostimulation. Many studies in the literature, including those double-blind and placebo-controlled studies, showed that LLLT would be effective in reducing pain from TMD. However, studies have shown that the applied laser protocol is not standardized, and the parameters are

varied. The purpose of this presentation is to evaluate the effects of low dose laser therapy on pain control and symptom relief in patients with TMR, and to find out which laser protocol is more effective.

Keywords: Temporomandibular Joint Disorders, Low Dose Laser Therapy, Temporomandibular Joint, Pain

Talat Aydemir Darbe Girişimlerinin İktidar Muhalefet İlişkilerine Etkisi

Öğr.Gör. Adnan Muhacir

ÖZ

27 Mayıs darbesi sonrası, 1961 seçimlerine kadar geçen sürede darbeyi yapan subaylar arasında bir güç savaşı yaşanmıştır. Darbeden sonra Milli Birlik Komitesi adıyla ortaya çıkan kurul içinden bir kısım askerler seçimlerin bir an önce yapılıp idarenin sivillere verilmesinden yana iken diğer bir grup ise köklü reformlar yapılmadan yönetimin sivillere bırakılmasını istemiyorlardı. 1961 seçimleri, ordunun siyasi hayatta etkin olduğu bir ortamda yapılmış ve seçim sonucunda hiçbir siyasi parti tek başına iktidar olabileceği milletvekili sayısına ulaşamamıştır. Bu durum Türkiye de bir ilk olacak koalisyon hükümetleri döneminin başlamasına sebep olacaktır. İlk koalisyon hükümetini kurması beklenen partiler Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ve Adalet Partisi (AP) idi. İki siyasi partinin hem sosyal hem ekonomik görüş farklılıkları koalisyonun kurulmasını zorlayan en önemli farklardandır. Bu iki zıt kutbun koalisyonunda, uyumsuzlukların belirmesi ve özellikle tutuklu Demokrat Partililerin affı meselesi koalisyonun sarsılmasına ve hatta yıkılma aşamasına kadar gelmesine neden olmuştur. Bu iki partinin uzlaşmaz tavırları, idarenin sivillere verilmemesi taraftarı olan darbe heveslileri için fırsat oluşturmaktaydı. Talat aydemir de bunlardan biriydi. İlk koalisyonun verimli çalışmaması ve beklenen reformları gerçekleştirememesi Aydemir'e darbe için fırsat sunmuştur. Bu süreçten çıkarılan sonuç; Aydemir darbe girişimlerinde iki siyasi partinin uzlaşmaz tavırları etkili olmuş ancak darbe girişimleri sırasında ve sonrasında sadece hükümeti oluşturan partilerin değil tüm siyasi partilerin birlik olup darbelere karşı ortak söylem geliştirdikleri ve normal dönemde olması imkânsız gibi görülecek bir şekilde uyumlu ve verimli çalıştıkları gözlemlenmektedir. Ancak darbe tehdidi ortadan kalktıktan sonra siyasi partilerin tekrardan eski politik tartışmalarına döndükleri görülmüştür. Bu çalışma, 27 Mayıs darbesi sonrası ordunun siyasi yaşama müdahalesini ve sonraki süreçte olası müdahale tehditleri karşısında siyasi partilerin birbirleri ile olan ilişkilerine odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyasi Partiler, Ordu, Darbe Girişimleri

Disiplinler Arası Boyutuyla Halkla İlişkiler Literatürü Bibliyometrik Profil

Prof.Dr. Filiz Balta Peltekoğlu - Dr. Öğr.Üyesi Emel Tozlu

ÖZ

Disiplinler-arası kavram olarak, bir veya daha fazla disiplini birleştirmek ve kapsamak anlamına gelir. Halkla İlişkilerin stratejik iletişim yönetimi olarak üç temel niteliği ise, hemen her alana uygulanabilir olması, iletişim ile gerçekleşmesi ve disiplinler arası olması biçiminde ifade edilebilir. Halkla ilişkiler siyaset, sanat, spor gibi çok farklı alanlarda faaliyet gösteren özel ya da kamu kurum ve kuruluşlarında kurumsal itibar, marka iletişimi, kriz iletişimi vb. amaçlarla uygulanabilir. Bu durum sadece kavramsal tartışmalara değil, halkla ilişkiler eğitimine ve akademik bağlamda yapılan halkla ilişkiler araştırmalarına da yansımakta ve bir çok halkla ilişkiler araştırması disiplinler arası olarak gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de halkla ilişkiler literatüründe disiplinler arası yaklaşımı ortaya koymak amacıyla iletişim fakültelerine bağlı hakemli dergilerde halkla ilişkiler alanında yayımlanan disiplinler arası kapsamındaki makalelerin bibliyometrik profili analizini gerçekleştirmektir. Araştırmada bu amaçla iletişim alanında eğitim veren fakültelerin dergileri incelenmiştir. Bu bağlamda çalışmada ilk yayın tarihlerinden itibaren dört fakültenin tüm makaleleri taranmış, toplamda 2586 olan makaleden halkla ilişkiler alanında yazılan 275 makale analiz edilmiştir. Ortaya çıkan sonuçların Türkiye’de halkla ilişkilerin disiplinlerarasılık bağlamda akademik olarak nasıl ilerlediğine ışık tutacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişkiler, Disiplinler Arası, Bibliyometri, İletişim

Public Relations Literature from Inter Disciplinary Aspect Bibliometrics Profile

Abstract

The meaning of “Interdisciplinary” is the combination or scope of two or more academic discipline or research areas. The three basic features of public relations as strategic communication management, practicable in almost any area, realization by communication and being interdisciplinary can be expressed as. Public Relations can be realized through practises such as corporate reputation, brand communication, crisis communication etc. by private or state institutions and organizations which are in service in politics, arts, sports. This situation has effects not only on conceptual discussions but also on public relations education and researches on public relations done in academic context and many researches in public relations are done as interdisciplinary. Hereby this research aims to make a bibliometrics profile analysis of the articles in the scope of interdisciplinary perspective published in the field of public relations on refereed journals of communication faculties in order to present the interdisciplinary approach in public relations literature in Turkey. Journals of Faculties giving education in communication field has been investigated in this research. In this sense, all journals of four faculties have been reviewed beginning from their first publishing dates, and 275 journals in the field of public relations within 2586 journals have been analysed in total. It is predicted that the results may enlighten how public relations process in the interdisciplinary scope in Turkey in academic perspective.

Keywords: Public Relations, Interdisciplinary, Bibliometrics, Communication

Fast Food-“Hızlı Yiyecek” Restaurantlarını Ziyaret Eden Öğrencilerin Tekrar Ziyaretlerine Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Pilot Bir Çalışma

Dr. Öğr.Üyesi Umit Doğrul - Ahmet Hilmi Özeltürkay - Doç.Dr. Eda Yaşa Özeltürkay

ÖZ

Hızlı yiyecek kavramı farklı tanımlara sahip bir kavramdır. Bazen sistem, bazen işletme ve bazen de ürün olarak ele alınmıştır. Genelde, bu tür ürün satan işletmelerdeki fiyatların nispeten düşük olması ve müşterilerine sağladıkları rahatlık nedeniyle tüketiciler hızlı yiyecek işletmelerini “evden uzakta ev” şeklinde nitelendirmektedir. Ülkemizde özellikle 1980 li yıllarda ilk olarak Mcdonalds’ın Pazara girişiyle önem kazanmaya başlayan hızlı yiyecek işletmelerinin niteliği ve niceliği zaman içerisinde artmıştır. Özellikle, bireylerin ev dışında yiyecek-içecek alışkanlıkları günümüzde daha fazla değişim göstermektedir. Müşterilere yüksek hizmet standartları sunabilmek, kaliteyi hep istenen seviyede tutabilmek veya arttırabilmek, özellikle bu tür işletmeler için önemli problemler arasında yer almaktadır. Teknolojinin gelişmesi, kentleşme, kadının iş hayatına atılması, yoğun iş temposu, seyahat etme, yalnız yaşama gibi etkenler nedeniyle insanlar beslemelerine daha az zaman ayırmakta ve geleneksel beslenme alışkanlıklarını değiştirmektedir. Hızlı yiyecek işletmelerine gelen müşteriler, değişen sosyo-ekonomik şartlardan dolayı kısa sürede ihtiyaçlarını karşılamak istemektedir. Türkiye’de fast food ve evlere servis pazarı büyüklüğünün toplam 10 milyar lira olduğu dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, fast food pazarındaki tüketicilerin görüşleri önem arz etmekte ve çalışılması gereken konular arasında yer almaktadır. Bu çalışmada, fast food-“hızlı yiyecek” restaurantlarını ziyaret eden öğrencilerin ilgili restaurantla alakalı olarak tekrar ziyaretlerine etki eden faktörleri ortaya çıkarmaktır. Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, hızlı yiyecek işletmelerinin tanımı, gelişimi ve gelişmesinde etkili olan faktörler ile ilgili teorik bilgiye yer verilmiş olup, yiyecek işletmelerini tercih eden müşterilerin tercihinde etkili olan faktörler ve önem düzeylerine ilişkin analiz ve bulgular yer almıştır. Çalışmada kullanılan ölçek formu Namin (2017)’den yararlanılmış ve ifadeler Türkçeye’ye uyarlanmıştır. Tanımlayıcı bir araştırma olan bu çalışmada, Mersin ilindeki bir vakıf üniversitesinin öğrencilerinden kolayda örnekleme aracılığıyla 171 anket formu toplanmıştır. Sonuçlar genel olarak incelendiğinde özellikle, “hız”, “personel davranışları” ve “fiziki unsurların önemi ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hızlı Yiyecek, Tüketici Davranışı, Müşteri Memnuniyeti, Sadık Müşteri

Sanatsal Faaliyetlerin Halkla İlişkilerinde Yeni Nesil Kamuoyu Önderleri

Dr. Öğr.Üyesi Emel Tozlu - Prof.Dr. Filiz Balta Peltekoğlu

ÖZ

Kendisinde bir iletişim biçimi olan sanat, sadece ileti göndermek değil, sanatseverlerle buluşabilmek açısından da iletişim ile ilişkilidir. Sanatın iletişimle ilişkisi; sanatın öneminin, sanat ve kültür politikalarının anlatılmasının ve benimsetilmesinin yanında, sanatsal faaliyetlere katılımın sağlanması, sanatın sanatseverlerle ve buluşturulabilmesi, sanatsal farkındalık yaratılması gibi konular açısından da önem taşır. Bir başka ifadeyle bir iletişim ve anlatı biçimi olan sanat kendisini anlatmak için de iletişime gerek duyar. Bu durum ise bizi sanatın halkla ilişkileri ve sanatla halkla ilişkiler kavramlarıyla buluşturur. Her ne kadar sanat eserlerinin biricikliğini yitirme tartışmaları yaşansa da hem sanatla halkla ilişkiler hem de sanatın halkla ilişkileri bağlamında sanat da dijitalleşmeden etkilenmektedir; Sanatla halkla ilişkiler, dijital ortamda müzeleri gezmek, animasyon filmlerin rekabette kendilerini hissettirmesi, dijital ortam müziği spotify, fotoğrafın dijitale dönüşmesi gibi değişime sahne olurken, sanatın halkla ilişkileri de dijitalleşmeden payını almaktadır. 18-29 yaş aralığında sosyal medya kullananların oranının %83'ünün sosyal medyayı kullandığı, göz önünde bulundurulduğunda genç nüfus ve sanat ilişkisinde sadece sanat ve kültür politikalarının benimsetilmesi değil, sanat etkinliklerinin duyurulması açısından da sosyal medya önemli bir işleve sahiptir. Özellikle iki aşamalı akış kuramı bağlamında ele alındığında kamuoyu önderlerinin kendi tercihleri doğrultusunda belirledikleri sosyal medyadaki yeni nesil kamuoyu önderlerinin genç nüfusun sanatsal etkinliklere katılımını sağlayabilmek amacıyla etkili olabilecekleri öngörülmektedir. Bu nedenle çalışmada yeni nesil kamuoyu önderi olarak ifade edilen sosyal medya fenomenlerinin, genç hedef kitlenin sanatsal tercihleri üzerindeki rolünü ortaya koymak amacıyla üniversite öğrencilerine yönelik anket yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar, özellikle genç nüfusa yönelik sanat aktivitelerinin duyurulmasında ve katılımlarda sosyal medya fenomenlerinin önemli rol oynadığını ancak sosyal medya fenomenlerine (sevilen sanatçılara) olan güvenin etkisinin göz önünde bulundurulması gerektiğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişkiler, Sanat, Sosyal Medya, Sosyal Medya Fenomeni, Sanat Severler

New Generation Opinion Leaders for The Public Relations of Art Activities

Abstract

Art, which is a form of communication in itself, is not only about sending messages but also about communicating with art lovers. Relation of art to communication is important; in addition to taking into account the explanation and adoption of the art and culture policies, it is also important in terms of participation in artistic activities to address the issues such as the arts being able to meet with art lovers and creating artistic awareness. In other words, art, which is a form of communication and narration, also needs communication to describe itself. This brings us to the concept of the arts public relations and the relation of the arts with the public relations. Although there are debates about the loss of the uniqueness of artworks, art is also affected by digitalization, both in relation of the arts with the public relations and in the relation of the arts public relation; the relationship of the arts with the public relation is changing, such as visiting the museums in the digital environment, watching animated films and digital media music Spotify and the transformation of photographs into digital, relationship of arts with the public relation has also affected through digitalization. Given

that 83% of social media users in the 18-29 age group are using social media, social media has an important role, in the relation of young population and art, not only in the adoption of arts and culture policies but also in the announcement of art activities. Especially when dealt with in the context of two-stage flow theory, it is foreseen that public opinion leaders can be effective in their own preferences to enable the new generation public opinion leaders in social media to participate in the artistic activities. For this reason, a survey was conducted on university students in order to reveal the preferences of social media influencers. The findings revealed that social media can be used to publicize and announce, the art activities especially for young generations and that the effects of trust variables on influencers (beloved artists) should also take into account the fact that the announcement of influencers art activities also plays an important role.

Keywords: Public Relations, Art, Social Media, Social Media Influencer/ Digital Influencer Art Lovers

Varsak Kültünden İzler: Etnografik Eserler Koleksiyonunun Bellek ve Kimlik Bağlamında İncelenmesi

Prof.Dr. Muzaffer Sumbul

ÖZ

Varsak Kültünden İzler: Etnografik Eserler Koleksiyonunun Bellek ve Kimlik Bağlamında İncelenmesi İnsanoğlu bir arada yaşamaya başladığı ilk günlerden itibaren teknoloji ve kültürel değerler üretmektedir. Kültürel ürünler insanlığın tüm eylemlerinden, doğadan ve olgulardan etkilenmektedir. Biriktirilen kültür, kültürleme ve kültürlenmeyle öğrenilmekte, paylaşılmakta ve aktırılmaktadır. Böylelikle toplum ortak bir dil, kültür ve buna bağlı olarak da bir bellek oluşturmaktadır. Toplumun oluşturduğu bu bellek, özellikle sözlü kültür geleneği içinde kuşaktan kuşağa aktarılarak varlığını sürdürmektedir. Her birey kendi kimlik ifadesini, kendi varlığını bu ortak bellek içinde yaşamaktadır. Varsaklar derneğinde bulunan ve geçmişin izlerini taşıyan etnografik eserler, Varsaklar gündelik yaşamı, çeşitli tören ve törelerinde kullanılan üretim-tüketim araçlarından oluşmaktadır. Dernek döküm kayıtlarına girmiş olan bu eserler eskiye olan özlem, o günlerin anısını yaşatma gibi düşüncelerin de etkisiyle Varsakların yaşamış olduğu coğrafyadan toplanarak biriktirilmektedir. Bağış yoluyla temin edilmiş olan bu araç-gereçler Varsaklar derneğinde kültürel kimlik ifadesi olarak saklanıp, sergilenmektedir. Varsaklar yaşamından izleri yansıtan eserler geçmiş ile günümüzü bir birine bağlamaktadır. Bu eserlerle her buluşma, tarihe tanıklık etmekte, geçmişi anma, o günlerin anısını yaşamayı sağlamaktadır. Gerek maddi gerekse manevi kültür ürünleri bu izlerin bir birine karıştığı bir çok örnek gündelik yaşam içinde varlığını sürdürmektedir. Bu etnografik eserler geçmişin izlerini günümüze taşımakta ve kuşaklar arası sıkı bir bağın oluşumunu sağlamaktadırlar. Bu eserleri kullanan kişiler biri birlerini görmese de, elleri ellerine değmese de bu eserlerin izlerinde birleşmektedirler. Toplumsal bellek oluşumunda kültürel miras ve somut olmayan kültürel miras unsurları ortak etkiye sahiptir. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi insanlığın yarattığı ortak kültür mirasının yaşatılmasını ve korunmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla tüm kültürlere, özellikle de ötekine saygı gösterme ve bir arada yaşama duygusu oluşturulmalıdır. Bir maddi kültür varlığını saklayarak gelecek kuşaklara aktarmak sadece o eseri değil onun etrafında oluşmuş somut olmayan kültürel değerleri de saklanan eserler aracılığıyla korumak anlamına gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Varsaklar, Etnografik Eser, Bellek, Vardak Kültürü

The Traces of Varsak Culture: Ethnographic Handiworks Collection in The Context of Memory and Identity

Abstract

From the earliest days of human existence to life, it produces technology and cultural values. Cultural products are influenced by all actions of nature, nature and events. Accumulated culture is learned, shared and acted through culturing and culturing. Thus, the society has a common language, culture and therefore a memory. This memory, which the society creates, continues its existence especially by being transferred to the oral tradition traditionally. Every individual lives his or her identity in this shared memory. The ethnographic artifacts found in the Varsaks association and bearing the traces of the past, Varsaklar consists of the production-consumption tools used in daily life, various ceremonies and customs. These works, which have been included in the records of the association, are gathered and collected from the geographical area where the Varsaks lived under the influence of thoughts like the memory of those days. These donated goods are stored

and exhibited in the cultural association of Varsaks. The works that reflect the traces of the life of the verses connect one past and the present. Each meeting with these works, tarihe witnesses, memorials of the past, the memory of those days provides life. Whether it is material or spiritual cultural products, many examples of these traces are still present in everyday life. These ethnographical works keep the traces of the past day-to-day and provide a tight bond between generations. The people who use these works are united in the traces of these works even if they do not see one of them, and not to the hands of their hands. In the formation of social memory, cultural heritage and intangible cultural heritage elements have a common influence. The Convention for the Protection of Intangible Cultural Heritage aims to provide for the maintenance and preservation of the common cultural heritage created by mankind. Therefore, a sense of respect and coexistence should be created for all cultures, especially the other. Hiding a material cultural asset and conveying it to future generations means protecting not only that artifact but also the intangible cultural values that have formed around it through artifacts that are hidden.

Keywords: Varsak, Handiwork Culture, Memory

"Akademide Kadın Çalışmaları : Türkiye'deki "kadın Çalışmaları Lisansüstü Programlarının İncelemesi"

Arş.Gör. Binaz Bozkur - Prof.Dr. Aslıhan Doğan Topçu

ÖZ

Kadının kendi bilincine ve kararlarına sahip olabilmek için gereksinim duyduğu bilgilerin neler olduğunun belirlenmesi, bu bilgilerin üretilmesi ve bir yandan da kadınların ikincilleştirilmesi ile mücadele yollarının akademik bir disiplin altında incelenmesi düşüncesi, kadın çalışmalarının çıkış noktasını oluşturmaktadır. Disiplinler arası bir alan olarak kurulan "kadın çalışmaları-araştırmaları" ve/veya "toplumsal cinsiyet çalışmaları" programları, yirmi yılı aşkın bir süredir Türkiye'de çeşitli üniversitelerde çoğunlukla lisansüstü düzeyde yürütülmektedir. Ancak bu süre içinde alanda standart bir eğitim programının oluştuğunu söylemek zordur. Bu kapsamda bu çalışmanın amacı, Türkiye'de yürütülen kadın çalışmaları lisansüstü programlarının mevcut durumunun ortaya konulması ve bu programların giriş koşulları, mezuniyet şartları, öğrenim süresi, var olan zorunlu ve seçmeli dersler ile derslerin yoğunlaştığı disiplinler açısından incelenmesidir. Bu amaçla yapılan betimsel nitelikteki bu çalışmada ilgili bilgiler, doküman analizi yöntemi ile incelenmiş ve Türkiye'deki mevcut durum ortaya konulmuştur. Yapılan incelemelerde Türkiye'de kadın çalışmaları alanında on (10) yüksek lisans ve beş (5) doktora programının yürütüldüğü gözlenmektedir. Bu programların giriş ve mezuniyet koşullarında YÖK tarafından belirlenen ölçütlerden aşağı olmamak kaydıyla ALES, yabancı dil ve mülakat şartlarının olduğu saptanmıştır. Bu programlarda en çok bulunan derslerin ilgili olduğu alanlar ise iktisadi ve idari bilimler, sosyoloji, feminizm, iletişim bilimleri, yöntem, psikoloji, edebiyat, tarih, hukuk, eğitim, teoloji ve sağlık alanlarıdır. Türkiye'deki üniversitelerde yürütülen kadın çalışmaları yüksek lisans programları, standart bir eğitim programı çerçevesinde yürütülme de incelenen programların çoğunda zorunlu derslerin benzer olduğu saptanmıştır. Doktora programlarında ise yöntem dersleri dışında diğer dersler için ortak bir standardın olmadığı gözlenmiştir. Kadın çalışmaları lisansüstü programlarında verilen dersler incelendiğinde doğrudan toplumsal cinsiyeti konu alan dersler olmakla birlikte toplumsal cinsiyeti diğer konular içinde ele alan derslerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Buradan hareketle kadın çalışmaları /toplumsal cinsiyet çalışmaları programlarında doğrudan toplumsal cinsiyeti ele alan derslerin yaygınlaştırılması gerektiği düşünülmektedir. Çalışma sonunda programda özellikle zorunlu derslerin neler olması gerektiği ve henüz lisans eğitimi olmayan bu alan için bir bilimsel hazırlık programının oluşturulması ihtiyacının tartışılması gerekliliği açıkça görülürken bir yandan da kadın çalışmaları lisansüstü programlarının içeriğinin düzenlenmesi, daha nitelikli bir hal alması, ulusal ve uluslararası düzeyde belli bir yapıya kavuşturulması için bu bildiri sınırlarını aşacak başka çalışmalara da ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Çalışmaları, İnterdisiplinerlik, Toplumsal Cinsiyet

15 Temmuz Darbe Girişiminin Vatandaşların Sivil Toplum Kuruluşlarında Aktif Görev Alma İsteğine Olası Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Berat Akıncı

ÖZ

Sivil toplumun uygulama araçları olan STK'lar özellikle son çeyrek yüzyılda devlet ve özel sektörle birlikte yönetim olgusunun bir diğer unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu denli önemli bir misyonu üstlenen STK'lar, faaliyet alanlarına göre ülkelerin demokratik gelişimine katkı sağlamakta ve toplumsal dönüşüm ve değişimin öncülüğünü üstlenmektedir. Türkiye'de batı dünyasında yaşanan sivil toplum gelişmelerine kayıtsız kalmamış, özellikle 1980 sonrası liberal devlet anlayışının da getirmiş olduğu havayla STK'lara geniş bir hareket alanı kalmıştır. Özellikle 1995 yılında siyasal partiler, sendikalar, dernekler, vakıflar, meslek odaları ve kooperatifler arasında organik ilişkileri ve işbirliğini yasaklayan anayasa maddelerinin kaldırılması ile de sivil toplumun gelişimi hız kaydetmiştir. Bu tarihten itibaren STK'ların ve bununla birlikte bu kurumlarda gönüllü yer alan üye sayısında da ciddi artışlar yaşanmıştır. Şüphesiz bu süreçte AB üyelik sürecinde yaşanan gelişmelerinde etkisiyle devletin ve toplumsal mekanizmaların tartışıldığı ortamlarda sivil toplum kuruluşları hep başat rol oynamıştır. Ancak STK'ların Türkiye'de faaliyet alanlarını artırması ve kamu politikalarının belirlenmesi noktasında önemli bir misyon üstlenmesi yaşanan 15 Temmuz darbe girişimi süreci ile ciddi bir yara almıştır. Özellikle ülkemizin son dönemlerde STK'lar ile birlikte yakalamış olduğu demokratikleşme ve demokratik ilkelerin uygulanması noktasındaki başarısı bu hain darbe girişimi ile sorgulanır hale gelmiştir. Türkiye'nin demokrasi yolculuğunda vatandaşların demokratik kural ve kaideleri içselleştirmesi bakımından STK'larda görev almasının önemi ortada iken, 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrasında birçok STK'nın bu örgüt yapısıyla organik ilişki içerisinde olması bu örgütlerde yer alan üyelerin ciddi yaptırımlarla karşı karşıya kalmasına vesile olmuştur. Devletin bu yapıyla mücadele konsepti bakımından göstermiş olduğu refleks ve STK'ların taban-tavan arasında yaşanan amaç farklılıkları, STK'larda görev almak isteyen vatandaşların karar vermelerini hayli zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada 15 Temmuz hain darbe girişiminin STK'larda görev almak isteyen vatandaşlarının kararları üzerinde nasıl bir etki yarattığı üzerinde durulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sivil Toplum, Sivil Toplum Kuruluşları, 15 Temmuz Darbe Girişimi.

1946-2018 Yılları Arasında Lojistik Üzerine Yapılan Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Bir Görsel Haritalama Tekniği Çalışması

Arş.Gör. Oğuz Emre Balkar

ÖZ

Günümüzde mal ve hizmetlere duyulan ihtiyacın artması ve kaynakların azalması, işletmelerin uluslararası pazarlarda daha fazla rekabetle karşı karşıya kalmasına sebep olmaktadır. Müşterilere doğru zamanda, doğru yerde ve uygun kalitede ürünler/hizmetler sunmanın önemi daha da artmıştır. İşletmeler için bilgi ve materyal akışı diğer adıyla lojistik her zamankinden daha fazla belirleyici bir unsur hâline gelmiş ve araştırmacıların ilgisini çekmeyi başarmıştır. Bu çalışmada, 1946-2018 yılları arasında Scopus veritabanında yer alan ve Sosyal Bilimler dalı altında yayınlanmış araştırmalar bibliyometrik analiz yoluyla incelenmiştir. Ulaşılan tüm araştırmalar arasından "logistics" anahtar kelimesini içeren çalışmalar seçilmiş ve Sosyal Bilimler alanı dışındaki veriler ayıklanmıştır. Vosviewer programı yardımıyla, görsel haritalama tekniği olarak anahtar kelimeler üzerinden birlikte bulunabilirlik (co-occurrence) analizi yapılmıştır. Lojistik üzerine yapılan çalışmalarda tematik değişim yıllar bağlamında incelenerek, gelecekteki çalışmalara yönelik tahminlerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Görsel Haritalama, Tematik Değişim

1948 Arap-İsrail Savaşlarının Türk Basınına Yansımaları

Öğr.Gör. M. Selçuk Özkan - Öğr.Gör. M. Fatih Sansar

ÖZ

II. Dünya Savaşı sonrasında Filistin sorununu Birleşmiş Milletlere taşıyan İngiltere, Genel Kurul'un 29 Kasım 1947'de aldığı "taksim" kararı üzerine Filistin'deki kuvvetlerini çekmeye başladı. Geri çekilme süreci devam ederken 14 Mayıs 1948'de Tel-Aviv'de toplanan Yahudi Konseyi İsrail'in kuruluşunu ilan etti. Bu gelişme üzerine Ürdün, Mısır, Irak, Suriye ve Lübnan orduları İsrail'e saldırdı. Böylelikle, 1947 yılının sonlarında fiili olarak başlayan Arap-İsrail çatışmaları, ciddi anlamda bir savaşa dönüşmüş oldu. Yaklaşık sekiz ay süren savaş İsrail'in üstünlüğüyle sonuçlandı ve İsrail kendisine bırakılan bölge dışında topraklarını daha da genişletti. Savaş sonunda Arap ülkelerinde ise -rejim değişiklikleri dahil- çok önemli gelişmeler yaşandı. İsrail'in bağımsızlık ilanı sonrasında başlayan "1948 Arap-İsrail Savaşları" ve takip eden gelişmeler Türk basını tarafından yakından takip edilmiştir. Ulus, Akşam, Yeni Sabah ve Vakit gibi dönemin büyük gazeteleri incelendiğinde, Türk basınının daha çok Arap ülkelerini destekleyen bir yayın çizgisinde olduğu görülmektedir. Dönemin gazeteleri, gerek Batı ülkelerinin gerekse komşu ülkelerin haber kaynaklarına dayandığı haberleri okuyucuya duyurmaya çalışmıştır. Soğuk Savaş'ın yavaş yavaş ısınmaya başladığı günlerde, İsrail'in bağımsızlığı ve ardından başlayan Arap-İsrail Savaşları Türk kamuoyunun da yakından takip ettiği bir konu olmuştur. Çalışmamızda Türk basınının 1948 Arap-İsrail Savaşı'na bakışı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Basını, Arap-İsrail Savaşları, Filistin, Kudüs

1980 Öncesi ve Sonrası Türkiye'nin İktisadi Gelişme Seyri

Dr. Öğr.Üyesi Hakkı Çiftçi

ÖZ

Makroekonomin temel hedefleri arasında yer alan, Tam İstihdam, Fiyat İstikrarı, Ekonomik Büyüme, Ödemeler Bilançosundaki denge, yoksullukla mücadele ve yolsuzlukla mücadele gibi konular; Türkiye'de 1963 yılından itibaren uygulanan beşer yıllık planlı dönemler içerisinde, baz ve öncelikli hedefler olarak yüksek büyüme hızları ve "sanayileşme yönünde yapısal değişim temel hedefler olarak alınmıştır. Bu hedeflerin güçlü ekonomiye entegre olması için sanayileşme stratejileri ve izlenen ekonomik politikalar, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerinin iyileştirilmesiyle sanayi sektöründe altyapı yatırımlarını hızlandırmak ve daha iyi şartlarla kaynak ihtiyacını karşılayabilmek için, yap-işlet-devret modeli, serbest bölgeler ve uluslararası fuarlar, dışa kapalı 1980 öncesi ve dışa açık 1980 sonrası dönemlerde büyük bir farklılık gösterir. Dışa açılmayı yararlı hale getirmek için uygulanan Dünya pazarları ile bütünleşme yönünde yürütülen çalışmalar 24 Ocak 1980 Ekonomik İstikrar Programı ve devamında izlenen politikalar, önceki uygulamalardan farklı olarak dünyadaki gelişmelere uyum sağlamak amacıyla ekonomi ve sanayileşme politikasında daha köklü bir değişikliğe gidilmiş ve radikal kararlar alınmıştır. Bu kararlara uygun düzgün işleyen piyasa mekanizmasını sağlamak adına para, maliye, dış ticaret ve döviz kuru politikalarında hızlı değişiklikler yapılmış ve lüks gösteriş tüketimi ağırlıklı ithal ikamesine dayalı-iç piyasaya yönelik sanayileşme yerine dayanıklı, ara ve yatırım mallarından müteşekkil ihracata dayalı-dışa yönelik sanayileşme yönünde bir dönüşüm gerçekleştirilerek dışa açılma yararlı ve korumalı hale getirilmiştir. Sanayinin ihtiyacı olan katma değeri yüksek yeni teknolojiler, çağdaş ve modern pazarlama yöntemlerinin dışa açılmaya paralel olarak doğrudan yabancı sermaye yatırımlarına uygun iklimler 1980 sonrası dönemde, sanayi kesiminin desteklenmesiyle beraber ara ve yatırım mallarının nihai mal üretim aşamasında yoğunlaştırılmış ve yabancı sermaye teşvikleri artırılmış, 1980 yılında başlatılan ve ihracata yönelik düzenlemelerle birlikte döviz kazandırıcı faaliyetleri teşvik eden önlemler, AR-GE faaliyetlerinin devlet yardımlarıyla desteklenmesi, özel sektörün yatırımları ve dinamizmi, sanayinin rekabet gücü kazanması ve ihracatın artırılması yönünde ekonomik yapının ve dokunun temel öznesi olarak seçilen sanayi kesimindeki bu yapısal değişim, imalat sanayii üretimi içinde ara ve yatırım mallarının artırılmasıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada ekonomideki bu gelişme seyrinden yola çıkılarak güçlü, zayıf, fırsat ve tehditler eldeki politik, ekonomik, sosyolojik ve teknoloji politikalarla birlikte değerlendirilerek günümüzdeki uygulamaları ışık tutacak ve hataları azaltacak politikalara dönük öneriler sunulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sanayi Politikaları, Ekonomik Politikalar ve Dış Ticaret Politikaları ve İstikrar Politikaları

1980 Before and After Turkey's Economic Development

Abstract

Topics such as Full Employment, Price Stability, Economic Growth, Equilibrium balance, struggle against poverty and fight against corruption are among the main objectives of macroeconomics. In Turkey, five applied since 1963 annual plan period in the base and high growth rates as aims primarily and "structural change industrialization is taken as the basic targets. Industrialization strategies to be integrated into the strong economy of these objectives and monitoring economic

policies, transport and communication services operation-transfer model, free zones and international fairs vary greatly from pre-1980 to pre-1980 and post-1980 to accelerate infrastructure investments in the industrial sector and to meet the need for resources with better conditions. Studies on integration with the world markets The January 24, 1980 Economic Stability Program and the policies followed in the following years, unlike previous implementations, I have to go to a more fundamental and radical change in economy and industrialization policy decisions were taken for the purpose. In order to ensure proper functioning market mechanism in accordance with these decisions, rapid changes have been made in monetary, fiscal, foreign trade and exchange rate policies and in the direction of industrialization based on import substitution which is based on luxurious show consumption-based on exports based on exports, intermediary and investment goods instead of industrialization a transformation has been made so that outward opening is beneficial and shielded. modern technological, modern and modern marketing methods, which are in line with foreign direct investment, are suitable climates for foreign direct investment in the post 1980 period with the support of the industrial sector, intermediary and investment goods have been intensified in the final goods production stage and foreign capital incentives have been increased. This structural change in the industrial sector, which has been selected as the main element of the economic structure of the economy and the promotion of foreign exchange earning activities, the support of AR-GE activities through state subsidies, private sector investments and dynamism, the competitiveness of the industry and the increase of exports, and by increasing intermediary and investment goods in production. In this study, it is aimed to present policy-oriented proposals that will shed light on current practices and reduce errors by evaluating the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the current economic, economic, sociological and technological policies.

Keywords: Industrial Policies, Economic Policies And Foreign Trade Policies And Stability Policies

1980 Sonrası Ülkemiz Ekonomisinde Yaşanan Krizlerin İktisadi Yapıya Etkisi

Doç.Dr. Zübeyir Turan

ÖZ

Finansal krizler finans piyasalarında yaşanan fiyatlardaki ve miktarlardaki şiddetli dalgalanmalar veya bankacılık kesiminde geri dönmeyen kredilerin artması sonucu oluşan ciddi ekonomik sorunlar olarak tanımlanmaktadır. Finansal krizler birbirinden bağımsız olmayıp birçok durumda farklı alanlarda başlayan bir kriz diğer bir krizi de beraberinde getirebilmektedir. Dünyada özellikle 1970'li yıllardan itibaren birçok finansal kriz yaşanmıştır. Fakat 1990'lı yıllardan itibaren birçok ülkede etkisini arttırmaya başlayan finansal krizler ekonomide istikrarsızlıklara neden olmuştur. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde çıkan finansal krizlerin farklı sosyo-ekonomik altyapıları olmasına rağmen ortak özellikleri de bulunmaktadır. Bu finansal krizler, uluslararası yatırımcıların panik yapması ve spekülörlerin saldırması sebebiyle sermaye akışının yeniden yön değiştirmesi sonucu oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler: Finansal Piyasa, Finansal Kriz, Gelişmekte Olan Ülkeler

The Crises in the Aftermath of 1980 in Turkish Economy

Abstract

Financial crisis is defined as sharp fluctuations of prices and quantities, occurring in financial markets reflecting as drastic economic problems with payments defaults in the banking sector, which in no way is impendent from each other. Crisis in one sector contaminates other sectors within small time intervals, which initially seems to be in periods. Many financial crises have occurred in the world since the 1970s. Although, a turning point like 1990's affected most countries leading to economic instability. Like in the past, most developing countries are not similar in terms of their socio-economic structure, on the other hand financial crises witnessed show several similarities. These financial crises, enlarged with the panic observed in the international investment markets, complemented with speculative attacks has diverged the financial capital flow among countries.

Keywords: Financial Market, Financial Crisis, Developing Countries

2001 Krizi Sonrası Düzenleme Döneminde Türk Bankacılığı'nın Finansal Görünümü

Dr. Öğr.Üyesi Şenol Kandemir - Dr. Öğr.Üyesi Canol Kandemir

ÖZ

2000 Kasım ve 2001 Şubat krizlerinden sonra girilen düzenleme sürecinde yaşanan gelişmeler ve ortaya çıkan sonuçlar 1980'den 2001 krizine kadar uzanan görece serbest neoliberal dönemde yaşanan gelişme ve ortaya çıkan sonuçlardan ciddi biçimde farklılık göstermiştir. 2001 krizi sonrası düzenleme dönemi kriz öncesi neoliberal dönem ile genel olarak karşılaştırıldığında; bankaların sermaye yapılarının güçlendirildiği, sermaye yeterlik oranlarının yükseldiği, rekabetin korunması düzenlemelerine daha çok özen gösterildiği, zayıf ve sorunlu bankaların sistemden çıkarıldığı, yeni girişlerin güçlü bir sermaye ile olanaklı olduğu, kamu bankacılığının payının azaldığı, bankaların temel olarak kamunun fonlanması işlevi yerine kredi kullandırma işlevine yöneldiği, TMSF bankalarının hâlihazırda banka sahibi olan mevcut holdinglere değil rekabeti azaltmamak amacıyla yeni ortaya çıkan sermaye gruplarına devredildiği, ancak tasarruf oranlarının yatırımları destekleyecek düzeye gelmediği, mevduatların çok kısa vadeli olmaya devam ettiği, vade uyumsuzluğunun ortadan kaldırılamadığı ve sermaye yoğunlaşması ve merkezileşmesinde artış eğiliminin sürdüğü gözlenmiştir. Bankacılık krizlerinin kolaylıkla ekonomik krizlere dönüşebilmiş olduğunu kendi ülkesi de dâhil birçok ülke uygulamalarından deneyimleyen Türkiye'deki ekonomik politika yapıcılarının 2001 krizinden sonra bankacılık sistemini kapsamlı biçimde ölçekte düzenlemeyi tercih etmiş ve bu tercihinin meyvelerini varlık ve kaynak yapıları daha güçlü, kaynak dağılımında ve üretim faaliyetlerinde daha etkin, sermaye yeterlilikleri daha yüksek, kamu kesimine daha az bağımlı ve ana faaliyetlerine daha çok odaklanmış bir bankacılık sektörü oluşturduğu belirlenmiştir. Bankacılık sisteminin birtakım yapısal sorunları olmasına karşın sistemin temellerinin 2001 krizi sonrası dönemde giderek sağlamlaştırılabilmiş olmasının gözlenmesi Türkiye örneğinde düzenleme yapmama ya da yeniden düzenleme yerine düzenleme seçiminin faydalarının maliyetlerini aştığını göstermiştir. Nitekim bütün kredi ve ülke değerlendirmelerinde ekonomik istikrarı destekleyen etmenler arasında bankalarının finansal yapılarının sağlamlığı ve riskten kaçınan davranışları gösterilmiştir. Bununla birlikte, 2001 krizi öncesi dönemden kriz sonrası döneme taşınan sorunların ekonomik ve mali sistemle ilgili yapısal sorunlar ve politik güç mücadelelerinden kaynaklanmış olabileceği kabul edildiğinde düzenlemenin her derde deva bir ilaç olmadığı ve fakat gerektiğinde ve özellikle piyasanın etkin olmadığı, yetersiz olduğu ya da rekabetten uzak olduğu koşullarda kullanılmasının uygun olacağı ortaya çıkmaktadır. Çalışmada Türk Bankacılık Sistemi'ni tanımlayıcı veriler tablo, grafik ve şekiller yardımıyla miktarsal ve oransal bakımdan ekonomik, finansal ve sektörel analize tabi tutularak sistemdeki dönüşümün boyutları ve temel eğilimler saptanmış, söz konusu saptama ve eğilimler her bir başlık altında yapılan diğer çalışma ve araştırmalara da göndermeler yapılarak değerlendirilmiştir. TCMB, TBB, BDDK ve ilgili başka kurumlarca üretilen birincil ve ikincil veriler ile göstergelerden yararlanılmış, gerektiğinde amaca uygun birincil veriler üretilmiş, gerektiğinde ise daha önce başka amaçlarla yapılmış ikincil veri ve çalışmalara göndermeler yapılmıştır. Mali yapıya ilişkin sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, likidite, kârlılık gibi mikro ekonomik etkenler ve ekonomi politikalarının istikrarsızlığı, enflasyon ve büyüme oranlarındaki istikrarsızlık, faiz oranları, döviz kuru ve sermaye hareketlerindeki oynaklık gibi makro ekonomik etkenler ile uygulanan finansal serbestleşme sürecine uyum, yasal düzenleme-gözetim-denetim faaliyetlerinin yeterliliği, kamu bankacılığında politik müdahalelere karşı açıklık gibi başka etkenler bir bütün olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bankacılığın Düzenlenmesi, 2001 Krizi Öncesi ve Sonrası, Düzenleme, Yeniden Düzenleme Ya da Kuralsızlaştırma

2010 Yılı Sonrası Türkiye’de Kamu Sektöründe Yönetişim Performansı**Arş.Gör. Ebru Canıkalp - Doç.Dr. İter Ünlükaplan****ÖZ**

1980’li yılların sonunda kamu sektöründe yaşanan değişim ve uluslararası kuruluşların ekonomik alanda etkisi, yönetim kavramının literatürde önem kazanmasına neden olmuştur. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı’nda "Bir ülkenin her düzeydeki ilişkilerini yönetmesinde ekonomik, siyasi ve idari otoritenin uygulanması ve bu uygulamada vatandaşların ve toplumsal grupların çıkarlarının sağlanması ve yasal hakların kullanımı için gerekli mekanizmaların, süreçlerin kapsanması" olarak tanımlanan yönetim kavramı, Dünya Bankası’nın önemli araştırmacılarından olan Kaufmann, Kraay ve Zoido-Lobaton (1999), tarafından ise, "Gelenekler ve kurumların ülkenin otoriteleri tarafından yapıldığını ve ekonomik ve sosyal etkileşimi aralarında düzenleyen kurumlar için devlet ve vatandaşın saygınlığı ve hükümetlerin seçip, izlediği ve uyguladığı süreç" şeklinde ifade edilmektedir. Kavramın kamu sektöründe önem kazanmasının temel nedeni, kredi veren kurumların ülkeleri yönetim kalitesine göre sınıflandırmasıdır. Kurumlar, bu sınıflandırmaya bağlı olarak iyi kurum kalitesine ve yönetim kalitesine sahip ülkelerde, kamu sektörünün daha etkin olduğuna dikkat çekerken, yine bu ülkelerde verilen kredilerin daha etkin kullanıldığını vurgulamaktadır. Kurumların, yönetim performansını baz alması ülkeleri yönetim kalitelerini ve kamu sektöründe kurumsal kalitelerini artırma çabası girişimine itmektedir. Bu çalışmada, çeşitli kurum ve kuruluşların hazırladığı raporlar doğrultusunda, Türkiye’de 2010 yılı sonrasına dair veriler çerçevesinde kamu sektöründe yönetim performansı değerlendirilmektedir. Dünya Bankası araştırmacıları Kaufmann, Kraay ve Mastruzzi’nin "Dünya Yönetişim Göstergeleri" ile Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından hazırlanan "Yolsuzluk Algılama Endeksi"ne dair yayınlanan veriler ve raporları doğrultusunda Türkiye’nin endeks değerlerine yer verilerek yapılan reformlar ve yaşanan gelişmeler çerçevesinde değerlendirmeler yapılması amaçlanmaktadır. İncelenen veriler sonucunda, Dünya Bankası tarafından yayınlanan yönetim göstergelerinden "Hükümetin Etkinliği" ve "Düzenleyicilik Kalitesi" göstergeleri pozitif değerlere sahip iken, "Yolsuzluğun Kontrolü", "Hukukun Üstünlüğü", "Siyasal İstikrar ve Şiddetsizlik" ile "İfade Özgürlüğü ve Hesap Verilebilirlik" göstergelerinin negatif değerlere sahip olduğu dikkat çekmektedir. Bu göstergeler arasında Türkiye’nin en düşük performansa sahip olduğu gösterge "Siyasal İstikrar ve Şiddetsizlik" (-2.00) iken, en yüksek yönetim performansına sahip olduğu gösterge ise "Düzenleyicilik Kalitesi" (+0.20) dir. Uluslararası Şeffaflık Örgütü tarafından hazırlanan "Yolsuzluk Algılama Endeksi" verilerine göre, en iyi konumda olan ülkeler Yeni Zelanda (89), Danimarka (88), ve Finlandiya (85), iken, "Yolsuzluk Algılama Endeksi" düzeyi yüksek olan ülkeler ise Suriye (14), Güney Sudan (12) ve Somali (9)’dir. Türkiye 2017 yılında 180 ülke arasında 81. sırada yer alırken, hukukun üstünlüğü, şeffaflık ve açıklık ilkelerine daha fazla önem vererek, piyasadaki rekabet gücünü artırabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yönetişim, Yönetişim Göstergeleri, Kamu Sektörü Kalitesi

2017 Girdi Çıktı Tablosunun Ras Yöntemiyle Tahmini ve Çoğaltan Analizi

Ahmet Sel - Zafer Yıldız - Öğr.Gör. Numan Zengin

ÖZ

Girdi çıktı analizi bir ekonomide sektörel ilişkilerin incelenmesini ve çoğaltan analizleriyle kilit sektörlerin belirlenmesini sağlar. Ancak girdi çıktı tablolarının oluşturulması uzun zaman ve emek isteyen bir iştir. En son TÜİK tarafından yayınlanan girdi çıktı tablosu 2016 yılında olup; 2012 yılının verilerini içermektedir. Çalışmamızda 2017 girdi çıktı tablosu RAS güncelleme işlemiyle tahmin edilmiş ve güncel tablo üzerinden çoğaltan analizleri yapılmıştır. Güncelleme işlemi için TÜİK tarafından 29 Mart 2018 yayınlanan aşağıdaki tablolar kullanılmıştır. • Yıllar itibariyle toplam hanehalkı tüketim harcamasının türlerine göre dağılımı, • Uluslararası standart sanayi sınıflamasına (ISIC, Rev.3) göre ihracat, • Uluslararası standart sanayi sınıflamasına (ISIC, Rev.3) göre ithalat, • GSYH, harcama yöntemiyle cari fiyatlarla, • GSYH, iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre cari fiyatlarla, • GSYH, gelir yöntemiyle cari fiyatlarla, • GSYH, iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre cari fiyatlarla. Tablolarda sektörler iktisadi faaliyet kollarına göre 10 sektörde toplulaştırılmıştır. İşlemlere önce 2012 girdi çıktı tablosu 10 sektöre toplulaştırılarak başlamıştır. (Sektör1- A.tarım, ormancılık ve balıkçılık),(Sektör2- BCDE. Sanayi), (Sektör3-F.İnşaat), (Sektör4-GDI.Hizmetler), (Sektör5-J.Bilgi ve iletişim), (Sektör6-K.Finans ve sigorta faal.), (Sektör7-L.Gayrimenkul faal.), (Sektör8-MN.Mesleki, idari ve destek hiz. faal.), (Sektör9-OPQ.Kamu yön., eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faal.), (Sektör10-RST.Diğer hizmet faal.). 2017 girdi çıktı tablosu 10 sektörlü olarak öncelikle teknoloji matrisi (A matrisi) elde edilmiştir. Leontief ters matrisi elde edilerek üretim, istihdam ve gelir çoğaltan sektörler bulunmuştur. İşlemlerin yapılması için Excel programından faydalanılmıştır. İşlemler sonucunda oluşan kilit sektörler için ilk 5 sektör aşağıdaki gibidir. Üretim Çoğaltanları Gelir Çoğaltanları İstihdam Çoğaltanları Sektör-3 1,7653 Sektör-3 0,5146 Sektör-8 0,2227 Sektör-6 1,7244 Sektör-1 0,5088 Sektör-6 0,2164 Sektör-2 1,6670 Sektör-8 0,5081 Sektör-2 0,1962 Sektör-7 1,6447 Sektör-2 0,5045 Sektör-9 0,1944 Sektör-5 1,6403 Sektör-10 0,5044 Sektör-10 0,1846

Anahtar Kelimeler: Girdi Çıktı Analizi, Ras Yöntemi, Çoğaltan Analizi

A Grubu Seyahat İşletmelerinde Yönetici Eğitiminin Organizasyon Yapısına Etkileri: İzmir İlinde Faaliyet Gösteren A Grubu Seyahat Acentaları Üzerine Bir Uygulama

Doç.Dr. Esin Özkan - Arş.Gör. Samet Can Curkan - Arş.Gör. Mehmet Alper Nisari

ÖZ

Seyahat acentaları, turizm sektöründe üretilen mal ve hizmetlerin müşterilere ulaştırılmasına aracılık eden işletmelerdir. Kesintisiz ve yüz-yüze hizmet vermelerinin yanında tamamen insan kaynağına dayalı emek yoğun çalışmaları en önemli özellikleri arasında yer almaktadır. Bu özellikler dikkate alındığında kaliteli hizmet, müşteri memnuniyeti ve dolayısıyla işletme karlılığı konularında en önemli görev işgörelere düşmektedir. A Grubu seyahat acentalarının değişen çevresel koşullara ve müşteri taleplerine uyumu, esnek kararlar alabilen etkin ve verimli bir yönetim ve bu şekilde çalışan bir yönetici kadrosu sayesinde mümkün olabilir. Seyahat acentalarının yönetim kadrosunda yer alan ve acentanın başarısında önemli rol oynayan yöneticiler, daha çok orta ve üst kademe yöneticilerdir. Bu yöneticilerin, çeşitli örgütsel durumlarda farklı görevlerin üstesinden gelmelerine yardımcı olan ve değişen şartlara uyumunu sağlayan önemli unsurların başında da eğitim gelmektedir. Bu çalışmada, A grubu seyahat acentalarında orta ve üst kademe de yer alan yöneticilerin sahip olduğu eğitim düzeyinin organizasyon yapısına etkileri araştırılmıştır. Çalışmanın ana amacı doğrultusunda tabakalı örnekleme yöntemi ile belirlenen, İzmir ilinde faaliyet gösteren yüz A grubu seyahat acentası yöneticisine anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, seyahat acentalarında yönetici pozisyonunda çalışanların çoğunluğu turizm alanında pratik, mesleki eğitim ve yabancı dil eğitimine daha fazla önem verilmesi gerekliliğini bu sayede seyahat acentalarında yöneticilik pozisyonunda çalışacak kişilerin pratikte zorluk çekmeyeceğini vurgulamaktadır. Araştırmadan çıkan bir diğer önemli sonuç ise, orta ve üst kademe yöneticilerinin çoğunluğunun iş başı eğitim yöntemlerinin kendileri için daha faydalı olduğunu belirtmesidir. Çalışmanın diğer illerde bulunan A grubu seyahat acentaları yönetim kadrolarındaki bireylerle yapılması ve daha sonra farklı ülkelerdeki yöneticilerle yapılarak karşılıklı analiz yöntemiyle geliştirilmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Seyahat Acentaları, Yönetim ve Organizasyon, Yönetici Eğitimi, Turizmde Yönetici Eğitimi.

Abdürrezzak Efendizâde Mehmet Sâdık Efendi

Doktora Öğrencisi Sıraç Aktürk

ÖZ

Bu çalışmada, Adana ve Hatay bölgelerinde tanınmış bir ulema ailesi olan Antaki Ailesine mensup olup, 6 Mayıs 1832 yılında Adana kaza merkezinde doğmuş olan Mehmet Sâdık Efendi ele alınmıştır. Mehmet Sâdık Efendi, Yeni Camii Medresesinde eğitimini tamamlayarak 1859 yılında aldığı icazetname sonrası Adana'da kâtip, memur ve müderris olarak hizmet etmiştir. En son memuriyet görevi olan Adana Vilâyeti merkez müftülüğüne 10 Nisan 1876 tarihinde tayin edilmiş olup, aralıksız 23 yıl bu görevi ifa ederek, Adana'nın dini ve sosyo-kültürel yaşamına katkıda bulunmuştur. Mehmet Sâdık Efendi, kendisine tevcih edilen memuriyetleri iyi bir şekilde icra etmiş ve en son görevi olan Adana Müftülüğü sırasında 9 Nisan 1899 tarihinde vefatı üzerine, yerine Lütfi Efendi merkez vilâyet müftüsü olarak tayin edilmiştir. Mehmet Sâdık Efendi, Türkçe ve Arapça konuşup, yazabilme becerisine sahip olup, memuriyetine dair soruşturma ya da görevden uzaklaştırma cezası almamakla birlikte, telif eser çalışması mevcut değildir.

Anahtar Kelimeler: Adana, Müftü, Mehmet Sâdık Efendi

Adana Basınında Söz Düellosu: Yeni Adana ve Türk Sözü Gazetelerinin Kalem Kavgası

Dr. Şeyda Özçelik

ÖZ

Modern iletişim araçlarının ortaya çıkmasıyla insan, bilgiye, habere ve gündeme dair her şeye daha kısa ve kolay erişebilir olmuştur. Özellikle görsel ve yazılı basın hayatının başat aktörü olan gazeteler aracılığıyla ülkenin veya şehrin günlük olayları an be an topluma ulaştırılmıştır. Bugün olduğu gibi geçmişte de gazete, ulusal ya da yerel olması fark etmeksizin toplumu olan bitenler hakkında bilgi sahibi yapmıştır. Dolayısıyla Adana yerel basınında etkin güç sahibi olan Türk Sözü ve Yeni Adana gazeteleri de halkın sosyalleşmesi ve kentin aktüel olayları hakkında haberdar olmasında aktif rol oynamışlardır. Yeni Adana gazetesi Ulusal Bağımsızlık Savaşı yıllarında Adana halkının manevi dünyasını dirençlendirerek şehrin bağımsızlığına giden dönemde toplumsallaşma sürecini tamamlamış ve şehir basınının parisi olmuştur. Yayın hayatına Yeni Adana gazetesinden beş yıl gecikmeli başlayan Türk Sözü gazetesi de gerek kurucusu Ferit Celal (Güven)'in duruşu gerekse kurumsal misyonu ile tıpkı Yeni Adana gazetesi gibi saygı ve güven duyulan bir yayın kuruluşu haline gelmiştir. Her iki gazete de Cumhuriyet ideolojisinin koruyuculuğu, Kemalist devrimlerin yerleşmesi ve yaygınlaşması için yeni sisteme destek vermişlerse de aralarında zaman zaman kalem kavgaları yaşanmıştır. Özellikle 1930- 1932 yılları arasında yoğunlaşan bu karşıtlığı, Ferit Celal (Güven)'in askerlik meselesi, Menil Taburu Bayrağı olayı, Çotlu tartışması, jurnalcilik ve iki gazetenin Adana Belediye Başkanı Turhan Cemal Bey hakkında farklı düşünceleri oluşturmuştur. Bu karşılıklı düellolardan bazılarının ulusal olaylar bazılarının ise yerel siyaset içerikli oldukları belirlenmiştir. Dönem basınında sık sık görülen bu karşıtlık ve müdafaa hali, mahkemelere taşınmış ve her iki basın organının sadık takipçileri arasında bir şehirselle muhalefet oluşturmuştur. Bu bağlamda çalışmanın amacı; Türk Sözü ve Yeni Adana gazeteleri arasındaki karşılıklı iddiaların gerekçelerini belgelendirerek, kronolojisi Erken Cumhuriyet Dönemi'ne uzanan kalem kavgasının arka planını ortaya koymaktır. Nitel araştırma deseninde doküman analizi yöntemi kullanılacak olan bu çalışmada iki önemli basın organının atışmasının meşru zemini aranacak, yargıya taşınan davaların süreç ve sonuçları paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adana, Basın, Düello, Kalem Kavgası, Türk Sözü, Yeni Adana,

Adana Halk Kültüründe Sadaka Verme İle İlgili İnanışlar Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. İsmail Şenesen

ÖZ

Milletler, bir inanç sisteminden diğer bir inanç sistemine geçerken eski inanışlarını bütünüyle unutmazlar. Kimi eski inanışlarını yeni inanışlarına adapte ederek yaşatmaya devam ederler. Bu unsurlar, o milletin yeni kültürel yaşamında yer alırken halkın sosyal ve kültürel yaşamında önemli rol oynar. Değişik uluslara ve coğrafyalara ait inanışlar Türkler arasında birbiri ardı sıra yaşandığı gibi aynı anda birlikte de yaşanmıştır. Zaman içerisinde bu dinlerin hiçbirinin yayılmadığı kadar geniş bir kitleye yayılan İslamiyet bu inanışların yerini almıştır. Türklerin İslamiyet'i kabulünden önceki ve sonraki kültür sistemleri gözden geçirildiğinde, sadaka verme ile ilgili değişik inanışların Türk toplulukları içerisinde yeri olduğu görülmüştür. Adana'da da sadaka verme ile ilgili halk inanışlarının varlığı saha çalışmalarımız sırasında tespit edilmiştir. Bunların bir kısmı İslam dini etkisinde oluşan uygulamalardır. Bazılarında ise İslamiyet öncesi inanç sistemlerinin izlerine rastlanır. Sadaka verilirken "baştan çevirme, üç ve yedi gibi formülistik sayılar, uğur-uğursuzluk, bolluk-bereket, kaza-bela, şifa, nazar, dua-beddua, dilek, niyet, adak, gizlilik, taş, yağ, ateş, kurban, ekmek, yoğurt, köpek, kötü ruh, yolculuk, rüya, perşembe-cuma, Hızır, Hıdrellez" gibi kavramlar bunlar arasında sayılabilir. Günümüzde, Adana'da "sadaka verme" ile ilgili inanış ve uygulamaların Eski Türkler, Türk dünyası ve Anadolu'daki inanış ve uygulamalarla benzerliğinin olup olmadığı sorularına cevap aramak bu çalışmanın temel hedefidir. Konu ile ilgili yapılan çalışma ve yayınlar da incelenerek Eski Türkler, Türk dünyası ve Anadolu da çalışmamıza dâhil edilecektir. Alan araştırmasının gözlem ve görüşme teknikleri kullanılarak tarafımızdan yapılan derlemelerde elde edilen malzeme ile yazılı kaynaklardan taranan malzeme karşılaştırmalı yöntemle göre değerlendirilecektir. Konu ile ilgili teorik ve derleme mahiyetindeki çalışmaların içerik bilgileri de çalışmamıza alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Adana, İnanç, Sadaka,

Adana Halk Kültüründe “kan Akıtılması” İle İlgili Halk İnanışları Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Dr. İsmail Şenesen

ÖZ

Her toplumun kendine özgü bir kültürel yaşamı vardır. İnançlar da o toplumun kültür anlayışı içerisinde yer alır. Doğaüstü güçlerle barışı sağlamak, bu güçlerin sunduğu maddi ve manevi şeylere şükretmek veya onlardan bir şey istemek için kanlı kurbanlar sunulur. Türk halk kültüründe de “kan akıtılması” ile ilgili halk inançlarının var olduğu bilinmektedir. Eski Türklerde olduğu gibi bugün de Türk dünyası, Anadolu ve Adana’da bu durumlarda kan akıtmak gerektiğine dair inanışlar; kozmogonik kùltlerin korunması ve mevcut düzenin bozulmaması inancından kaynaklanır. Günümüzde Adana’da “kan akıtma” ile ilgili inanç ve uygulamaların, Eski Türklerin kan akıtma inanışlarının devamı olup olmadığı; günümüzde Türk dünyası ve Anadolu’da benzer uygulamaların olup olmadığı sorularına cevap aramak bu çalışmanın temel hedefidir. Çalışmada öncelikle Adana’nın merkez ve diğer ilçelerindeki halk inançlarında “kan akıtma” uygulamasının yeri tespit edilmeye çalışılacaktır. Konu ile ilgili yapılan çalışma ve yayınlar da incelenerek Eski Türkler, Türk dünyası ve Anadolu da çalışmamıza dâhil edilecektir. Alan araştırmasının gözlem ve görüşme teknikleri kullanılarak tarafımızdan yapılan derlemelerde elde edilen malzeme ile yazılı kaynaklardan taranan malzeme karşılaştırmalı yöntemle göre değerlendirilecektir. Konu ile ilgili teorik ve derleme mahiyetindeki çalışmaların içerik bilgileri çalışmamıza alınacaktır. Kaynakça bölümünde ise yararlanılan malzemelerin tamamının bibliyografik künyeleri verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnanış, Kan Akıtma, Kurban

Adana Halkevi'nin Yeni Adana Gazetesindeki İzdüşümleri (1933-1938)

Öğr.Gör. Çiğdem Duman

ÖZ

Halkevleri, cumhuriyet rejimini ve devrimlerini halka benimsetmek amacıyla açılmış, 1932-1951 yılları arasında faaliyette bulunmuştur. Halka yeni Türkiye'nin hedeflediği çağdaş medeniyet seviyesine ulaşma yönünde eğitim vermeyi amaçlayan sosyo-kültürel, yaygın eğitim kurumlarıdır. Kapatıldıkları 1951 yılında sayıları 478'dir. Hem eğitim açısından, hem de toplumu birleştirici ve demokratikleşme açısından önemli hizmetleri olan bu teşkilatların biri de 24 Şubat 1933 tarihinde açılmış olan Adana Halkevi'dir. Halkevleri'nin genel amaçları doğrultusunda faaliyet göstermiş olan Adana Halkevi çalışmamızın temel konusu olup, kurumun kuruluşundan Mustafa Kemal Atatürk'ün vefat ettiği 1938 yılına kadar, faaliyetleri, idari yapısı, kentteki etkisi, Yeni Adana Gazetesinde yer alan haberler doğrultusunda incelenmiştir. Bu çalışma neticesinde, Yeni Adana Gazetesi'nin Adana Halkevi'nde gerçekleştirilen faaliyetlere sayfalarında çok sık yer verdiği, kurumsal düzeydeki gelişimine ışık tuttuğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halkevleri, Adana Halkevi, Faaliyetleri, Yeni Adana

Adana Sinemaları: Yediden Yetmiş Sinemadayız !

Dr. Öğr.Üyesi Hakan Erkiş - Dr. Öğr.Üyesi Recep Ünal

ÖZ

1950'li yıllardan itibaren sinema, kentleşme ve elektrifikasyonun yaygınlaşması sonucu Anadolu'da gelişir ve döneminin en önemli kitle sanatı haline gelir. Bu dönem içinde sinema salonu, sinemaya gitme ve seyir edimi, kent yaşamının ayrılmaz bir parçasına dönüşür. Sinema, hem farklı sınıf ve kültürden insanların ortak eğlence aracı hem de sinema salonunun mekânsal konumu ve film seçimleri sonucu toplumsal ayrışmaların merkezinde yer alır. Sinema Anadolu'da modernleşmenin görünen yüzü olur. Akademik çalışma olarak sinema salonları ve seyirci ilişkisi son zamanlarda yoğun bir şekilde çalışılmıştır: Seyirci deneyimi (Kirel, 2010), değişen seyir kültürü (Erkiş, 2009), İzmir sinemaları (Makal, 1999; Kaya Mutlu 2017), İstanbul sinemaları (Gökmen, 1991, Scognamillo, 1991, Evren, 1998), Emek mücadelesi (Atabinen, 2015), Ankara sinemaları (Karagözoğlu, 2004), Gaziantep sinemaları (Liman, 2014), yazlık sinemalar (Gökmen ve Gür, 2017) ilk akla gelen çalışmalardır. Sinema salonları bir kentin kolektif belleğini oluşturur. Ancak sinemanın girdiği kriz ve değişen yapı ve gösterim pratikleri sonucu sinema salonları mekânsal olarak multipleks salonlara dönüşmüş ve AVM'lere hapsolmüştür. Özellikle 1950-1970 yılları arasında Adana'da sinema kültürünün geliştiği görülür. Sinema ve seyirci sayısındaki artış, bölge işletmeciliği tarzı üretim yapısı ve buradan çıkan önemli sanatçılar Adana'nın Yeşilçam için farklı bir anlam taşımasını sağlar. Edindiği kültürel mirasın da katkısıyla pek çok sanatçının yetiştiği bu kentin insanları, televizyonunu yaygınlaşp terör olaylarının sokağa taşmaya başlamasına kadar olan süreçte sinemayı yaşamının bir parçası haline getirir. Bu bildiri, sinema sosyolojisi açısından sinemayı bir kurum olarak (Jarvie, 1970) ele alan yaklaşımdan hareketle Adana'da film seyircinin sosyolojisini açıklamayı amaçlıyor. Bu çerçevede bildiri, bölge işletmeciliği açısından döneminin en önemli merkezlerinden biri olan Adana'da sinema olgusunu, özellikle 1950-1990 yılları arasında kapalı ve yazlık sinema salonları, seyir ortamı, filmlere seyirci ilgisi ve seyir kültürü açısından inceliyor. Bir kurum ve kamusal alan olarak sinemanın Adana özelinde gündelik hayat içindeki yeri ve önemine odaklanıyor. Bildiride, yerel gazete taramaları, kişisel arşiv incelemeleri ve sözlü tarih araştırmalarından hareket ediliyor.

Anahtar Kelimeler: Kurum Olarak Sinema, Adana Sinemaları, Seyir Deneyimleri

Adana'daki Amerika: İncirlik Hava Üssü Personelinin Adana Gündelik Hayatına Etkileri (1950-1960)

Öğr.Gör. Gülten Madendağ

ÖZ

Adana'daki Amerika: İncirlik Hava Üssü Personelinin Adana Gündelik Hayatına Etkileri (1950-1960) Gülten Madendağ II. Dünya savaşı sonrası soğuk savaş atmosferinde Türkiye, tarafını çift kutuplu dünyanın ABD ayağından yana seçmişti. İki ülke arasında Marshall ve Truman yardımlarıyla başlayan yakınlık süreci Türkiye'nin NATO üyeliği ve çeşitli şehirlerinde kurulan ABD askeri hava üsleriyle devam edecekti. Türkiye'de kurulan üslerden biri ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarını Sovyet Rusya'ya karşı savunabilmesi nedeniyle son derece stratejik bir öneme haiz olan Adana'daki İncirlik Hava Üssü'ydü. 1951'de inşa sürecine başlanan Hava Üssü'nde çalışmak üzere ABD'li personel şehre yerleşmeye başlamıştı. Bu durum Adana halkının ABD'lilerle ilk yakın temasını ifade ediyordu. ABD'li personelin Adana'daki varlığı kısa sürede şehirdeki sosyo-kültürel hayatın çehresini değiştirmiş, eğlence hayatını hareketlendirmiş ve bu değişim pek çok bakımdan gündelik hayatı etkilemiştir. Bu çalışmada dönemin yerel basın kaynakları ve canlı tanıkları aracılığıyla ABD'li personelin Adana'daki ilk etkileri ele alınmıştır. 1950'li yıllara denk gelen bu süreçte bir dönemin politik tutumunun "sıradan insanın" gündelik yaşamına sirayeti değerlendirilmiştir. Şehrin sosyo-ekonomik yapısından eğlence dünyasına kadar bariz etkileri olan ABD'liler Adanalılar açısından bir yandan ekonomik kazanç kapısı olarak görülürken bir yandan da yaşam tarzları nedeniyle şehirdeki huzursuzluğun sorumlusu sayılmışlar ve çeşitli tepkilere maruz kalmışlardır. Türkiye'nin kültürel değerlerine yabancı olan bu küçük topluluk, onlara tanınan ayrıcalıklı statüyü sonuna kadar kullanmış ve hukuksal boşluktan yararlanmışlardır

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Adana, İncirlik Hava Üssü, Abd, Gündelik Hayat.

Adana'nın İktisadi Durumu (1926-27)

Dr. Öğr.Üyesi Gülşah Güveloğlu

ÖZ

Başbakanlık Basın Yayın Genel müdürlüğü tarafından Eylül 1923'ten beri aylık olarak yayınlanan Ayın Tarihi Mecmuası, Türkiye'nin sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi tarihi açısından önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Dış ilişkileri ilgilendiren haberlerin yanı sıra iç politikaya dair haberlere de yer veren bu dergi Türkiye Cumhuriyeti Tarihi çalışmaları için önemli bir kaynak durumundadır. Dergide sahil Anadolu'nun iktisadi durumu hakkında bilgiler içeren bir yazı dizisi vardır. Bu yazı dizisinin bir devamı olarak 10. Cilt, Sayı 29'dan (1926 yılı Ağustos ayı) 35. sayıya kadar Adana ve Havalisi hakkında iktisadi tetkikat başlığı altında makaleler devam etmiştir. Bu makalelerde Adana ili ve çevresinin iktisadi durumu ve ziraatine ilişkin değerli bilgiler yer almaktadır. Bu çalışma, bahsedilen yazılar üzerinden Adana'nın iktisadi-zirai durumunu ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Adana, İktisadi Durum, Zirai Durum, Ayın Tarihi Mecmuası.

Adli Muhasebe Eğitimi ve Bir Müfredat Modeli Önerisi

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Kılıç - Öğr.Gör. İsa Kılıç

ÖZ

Muhasebe mesleğinin özel bir alanı olarak gelişmiş ülkelerde daha uzun bir geçmişi olan Adli Muhasebecilik, ülkemizde muhasebe literatürüne 2000’li yılların başlarında girmiştir. Geçtiğimiz yıllarda dünyada yaşanan muhasebe ve denetim skandalları Adli Muhasebe mesleğine dikkatleri çekmiştir. Muhasebe ve işletmecilik bilgileri ile hukuk ilke ve kurallarını, araştırmacı bir mantıkla, mali, sosyal ve hukuki sorunlara uygulayan bir bilim dalı olarak tanımlanan Adli Muhasebenin ilgi alanına, muhasebe ve denetim bilgisinin hukuk alanında kullanılmasına neden olan her şey girmektedir. Adli muhasebecilik mesleği; Dava Destek Danışmanlığı(Hukuki Destek), Uzman Şahitlik (Bilirkişi Tanıklığı) ve Hile Denetçiliği (İdari Destek) olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır. Adli muhasebe mesleğinin önemini ve adli muhasebecilere olan ihtiyacı fark eden başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere gelişmiş bazı ülkeler adli muhasebe eğitimi verebilmek için gerekli altyapı hazırlıklarını tamamlayarak bu alanda ihtiyaç duyulan uzman adli muhasebeciler yetiştirmeye başlamışlardır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri’nde birçok üniversitede Adli Muhasebe eğitimi yüksek lisans veya sertifika programları şeklinde verilmektedir. Ülkemizde az sayıda üniversitede yüksek lisans ve doktora programlarında verilen bazı derslerde adli muhasebe konusuna yer verildiği görülmekle birlikte bu konuda çok fazla çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu çalışmada,muhasebe mesleğinin yeni bir uzmanlık dalı olan Adli Muhasebe alanında eğitim veren ülkelerde nasıl bir müfredat takip edildiği araştırılarak ülkemizde verilecek adli muhasebe eğitimi için örnek bir müfredat modeli geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adli Muhasebe, Adli Muhasebe Eğitimi, Müfredat Modeli

Afpm Modeli Çerçevesinde Türkiye’de Parasal Büyüklüklerdeki Seçimsel Dalganmaların Analizi

Prof.Dr. Hamza Çeştepe - Arş.Gör. Erdem Güdenoğlu

ÖZ

Politik Konjonktür Dalganmaları (PBC) Teorisi, genel olarak siyasi iktidarın para ve maliye politikası araçları üzerindeki kontrolü varsayımı altında açıklanmaktadır. Buna göre, politika araçlarının kontrolünü elinde bulunduran siyasi iktidarlar, seçimler öncesinde bu araçları yeniden seçilme amaçları doğrultusunda manipüle ederek, parasal ve mali olarak genişlemeci politikaları hayata geçirmektedir. Ancak, 1980’li yıllardan itibaren gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede para politikalarının kontrolü bağımsız merkez bankalarına devredilmiş, para politikası siyasi iktidarların yeniden seçilebilme hedeflerine uygun bir araç olmaktan çıkarılmaya başlanmıştır. Para politikasının bağımsız merkez bankalarının belirleniyor olması parasal büyüklüklerdeki seçimsel dalganmaları tartışmalı hale getirmiş olsa da, yapılan ampirik çalışmalar bağımsız merkez bankalarının bulunduğu ülkelerde dahi parasal büyüklüklerde seçimsel dalganmaların varlığını ortaya koymaya devam etmektedir. Bu çelişkiyen hareket eden Drazen (2001) ortaya koyduğu Aktif Mali Pasif Parasal (AFPM) modelinde bağımsız merkez bankalarının varlığı altında tespit edilen politik parasal dalganmaların, seçimler öncesinde uygulamaya konulan genişlemeci maliye politikalarının bir sonucu olabileceğini ifade etmiştir. Bu yaklaşıma göre, siyasi iktidar ve bağımsız merkez bankası otoritesi arasındaki itibara dayalı bir takım ilişkiler, para politikasının öncesi ortaya konulan mali genişlemeye pasif olarak uyum göstermesini dayatabilmekte, bu durum parasal büyüklüklerde seçimlere bağlı olarak dalganmaların yaşanmasına yol açabilmektedir. Bu çalışmada, 2001 yılında gerçekleştirilen düzenlemelerle merkez bankasının yasal bağımsızlığının sağlandığı Türkiye’de parasal büyüklüklerde seçimsel dalganmaların varlığı araştırılmıştır. M3 para arzı, faiz oranları ve faiz dışı bütçe harcamaları değişkenlerine ait 2006-2017 yılları arası aylık verilerin kullanıldığı otoregresif modellerle gerçekleştirilen analizde, seçimsel parasal dalganmaların varlığını ve AFPM modelinin geçerliliğini ortaya koyan bulgulara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Politik Konjonktür Dalganmaları, Merkez Bankası Bağımsızlığı, Afpm Modeli

Analysis of Electoral Cycles in Monetary Aggregates in Turkey within The Framework of Afpm Model

Abstract

Political business cycle theory is generally explained under the assumption that incumbent politicians have control over monetary and fiscal policy instruments. Accordingly, political authorities having the control over the policy instruments manipulate these instruments and implement expansionary monetary and fiscal policies before the elections for the purpose of re-election. However, in many developed and developing countries since the 1980s, the control of monetary policy has been transferred to independent central banks and monetary policy has begun to be removed from being an available tool for the re-election of incumbent governments. Although the monetary policy is determined by independent central banks, the electoral cycles in monetary aggregates have become controversial, but on the other hand the empirical studies continue to reveal the existence of electoral cycles in monetary aggregates, even in the countries where independent central banks are at work. Emphasizing this contradiction, in his AFPM model Drazen

(2001) stated that political monetary cycles found under the existence of independent central banks could be a result of the expansionary fiscal policies implemented before the elections. According to this approach, relations based on reputation between political authority and central bank authority can impose a passive compliance of monetary policy to the pre-election fiscal expansion, thus causing electoral fluctuations in monetary aggregates. In this study presence of electoral cycles in monetary aggregates has been investigated in Turkey where legal independence of central bank has been ensured by legal regulations implemented in 2001. In the analysis performing autoregressive models using monthly data between 2006-2017 on variables of M3 money supply, interest rates and primary budget expenditures, findings has been found to support the existence of electoral monetary cycles and validity of AFPM model.

Keywords: Political Business Cycles, Central Bank Independence, Afpm Model

Ağrı Dağı Efsanesi Romanının Dili Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğr.Üyesi Elçin Yılmazkaya

ÖZ

Kendine özgü şiirsel dili ile edebiyatımızda ayrı bir yere sahip olan Yaşar Kemal, eserlerinde sıklıkla Anadolu söylencelerinden yararlanmıştır. Halk anlatıları, destanlar ve efsaneler, Yaşar Kemal'in eserlerini oluştururken faydalandığı belki de en önemli kaynaklardır. Yaşar Kemal'in 1970 yılında yazdığı Ağrıdağı Efsanesi, Ahmet ile Gülbahar'ın aşk hikâyesini anlatır. Roman, Beyazıt Paşası Mahmut Han'ın atının sahibinden kaçarak Ahmet'in evine gelmesiyle başlar. Başlangıçta Ahmet atı almak istemez, üç kez geri götürdüğü at her defasında Ahmet'in evinin önüne döner. Ahmet üç kez geri gelen atın artık kendi kısmeti olduğunu anlar ve atı bir daha geri götürmez. Atının dönmemesi, Mahmut Han'ın Ahmet'e düşman olmasına sebep olur ve olaylar başlar. Atın geri gelmediği her gün öfkesi artan Murat Han ve Ahmet arasında başlayan mücadele sırasında, Ahmet, Mahmut Han'ın kızı Gülbahar'la tanışır ve iki genç birbirlerine âşık olurlar. Ahmet, Gülbahar'ın yardımıyla Mahmut Han'ın kendisini hapsediği zindandan kaçar. Romanın sonuna doğru Mahmut Han, tek bir şartla kızını Ahmet'e vermeyi kabul eder. Buna göre Ahmet, o güne kadar kimsenin gidip de canlı olarak dönemediği Ağrı dağına tırmanacak ve dağın tepesinde bir ateş yakacaktır. Murat Han'ın bu şartını kabul eden Ahmet, dağa çıkar ve ateşi yakar. Ama Ağrı Dağı'ndan dönen ve sevdiğine kavuşan Ahmet, Gülbahar'la evlendiğinde bir siluet halinde Küp gölünde kaybolur. O günden sonda Küp gölüne gidenler, gölün başında çaresiz bir şekilde Ahmet'i bekleyen Gülbahar'ı görürler. Roman, halk hikâyelerine benzeyen yapısının yanında orijinal benzetmeler ve betimlemeler ile de okuyucusuna bir anlatım zenginliği sunar. Kullanımdan düşmüş öz Türkçe sözcükler ve kalıplar dikkat çekicidir. Bu çalışmada, romanda kullanılmış olan söz kalıpları, betimlemeler ve benzetmeler ile eski dile özgü kullanımlar ve öz Türkçe sözcükler tespit edilerek romanın dili üzerine bir inceleme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yaşar Kemal, Ağrıdağı Efsanesi, Dil İncelemesi

Akademik Erteleme Davranışının Akademik Motivasyon İle İlişkisinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Meryem Derya Yeşiltaş

ÖZ

Erteleme/ kaytarma, akademik alanda yaygın olan ve birçok üniversite öğrencisi tarafından karşılaşılan bir sorundur. Akademik erteleme davranışlarını anlamak öğrencilerin sorumluluklarını geciktirme eğilimlerinin olumsuz sonuçlar doğurması sebebiyle oldukça önemlidir (Prohaska, Morrill, Atilas ve Perez, 2000, 127). Bazı erteleyici öğrenciler, stres, endişe, düşük benlik saygısı ve kötü iş kalitesi (Pychyl, Lee, Thibodeau ve Blunt, 2000), yüksek düzeyde suçluluk ve düşük motivasyon düzeyleri gibi erteleme davranışının olumsuz sonuçlarının olduğu belirlenmiştir (Ferrari, Johnson ve McCown, 1995). Yapılan araştırmalar, erteleme davranışı ve bireysel performans arasında bir bağlantı olduğunu göstermiştir (Kennedy ve Tuckman, 2010; Steel, Brothen, ve Wambach, 2001). Bu bulgular, erteleme davranışının öğrencilerin başarısına zarar verme potansiyeli olduğunu göstermektedir. Erteleme davranışı, bir tür “temel motivasyonsuzluk” olarak görülebilmektedir (Klassen, Krawchuk, Lynch ve Rajani, 2008, s.137); Yani, erteleyicilerin aksine, motive olmuş bireyler kendileri için hedefler belirlemede, çalışmalarını için çabalamakta ve engellerle karşılaştıklarında bile çalışmaya devam etmektedirler. Akademik erteleme, kötü zaman yönetimi veya sürekli tembellikten daha fazlasını içeren bir motivasyon problemidir (Senecal, Koestner ve Vallerand (1995). Muhataplar motive olmakta zorlanmakta, mümkün olan en kısa süreye kadar okul ödevlerini yapmaktan ve sınavlarda çalışmaktan kaçınmaktadırlar (Tuckman, 1998). Motivasyonlarını geliştirmek için adımlar atılmazsa yeni bilgi edinmede zorluk yaşayabilecek, başarılarında düşüş meydana gelebilecektir. Bu çalışma, günümüzde yaygın olan akademik erteleme davranışı ile akademik motivasyon ve genel erteleme eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamaktadır. Veri toplama araçları olarak, Akademik Erteleme Ölçeği (Tuckman, 1991), Genel Erteleme Ölçeği (Lay, 1986) ve Akademik Motivasyon Ölçeğinden (Vallerand, Pelletier, Blais, Briere, Sendcal ve Vallieres, 1992) yararlanılmıştır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmış olup işletme bölümünde okuyan üniversite öğrencilerinden anket yöntemiyle veri toplanmıştır. Elde edilen anketlerin 12’si değerlendirmeye uygun bulunmaması sebebi ile çıkarılmış, analizler 199 geçerli anket ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde, doğrulayıcı faktör analizi, korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizleri kullanılmıştır. Analizlerin sonucunda akademik erteleme davranışının, akademik motivasyonun boyutları olan bilmeye yönelik içsel motivasyon, belirlenmiş dışsal motivasyon, uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon, başarıya yönelik içsel motivasyon ve içe yansıyan dışsal motivasyon değişkenleri ile negatif ilişkiye sahip olduğu, genel erteleme davranışı eğilimi ile pozitif yönlü ilişkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erteleme, Kaytarma, Akademik Motivasyon, Akademik Erteleme, Öğrenci

Almanya'da "öteki" Olmak: Doğu Batı Ekseninde Türk Kimliği

Dr. Öğr.Üyesi Emine Yesim Bedlek

ÖZ

Aidiyet ve kimlik imajı küreselleşen dünyanın önemli sorunlarından biridir. Önyargılarla şekillenen kimlik mekâna ve zamana göre değişen ve siyasallaşan bir aidiyet göstergesidir. Benzerlikler göz ardı edilip, farklılıklar belirginleştirilerek oluşturulan kimlikler toplumları birbirlerinden hem fiziki hem de zihinsel anlamda uzaklaştırır. Her toplum kendine benzemeyen bir diğer etnik veya dini grubu "Öteki" olarak adlandırarak kendi kimliğini inşa eder. Bir kimliğin bekası için bir "Öteki" gerektiği görüşü kimliklerin siyaset üzerinden yapılandırıldığına bir göstergesidir. Kimlik siyaseti modern dünyanın en çok tartıştığı konulardan biridir. Kimlik siyaseti yeni kimliklerin oluşmasına ve bu kimlikler arasında şiddetli çatışmalar yaşanmasına neden olmuştur. Milli kimlik modern dünyada en güçlü referanstır. Kimlik ve ideoloji genelde milli kimlikler üzerinden şekillenmektedir. Milliyetçilik ideolojisi ile şekillenen milli devletler ve milli kimlikler genelde önyargılarla şekillenerek bir "Öteki" yaratmıştır. "Öteki"nin varlığı milli kimliğin sınırlarını çizmeyi kolaylaştırır ve grubun aidiyet duygusunu perçinler. Her birey çoklu kimlik diye adlandırabileceğimiz birden fazla kimliğe sahiptir. Bireyler zamana ve mekâna göre istediği kimliğini ön plana çıkarabilir ve bazılarını yeniden inşa eder. Bu bildirinin amacı Almanya'da doğup büyüyen Der Spiegel muhabiri Özlem Gezer'in Alman toplumu tarafından ötekileştirilmesi üzerine Türk kimliğini yeniden keşfederek inşa etme sürecini tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öteki, Çoklu Kimlik, Almanya, Türk Kimliği

Amerikan Bağımsız Sinema Anlatısının Bir Örneği Olarak The Florida Project Filmi

Arş.Gör. Elçin Akçora As - Prof.Dr. Himmet Hülür

ÖZ

Anaakım Hollywood sinemasının anlatı kodlarına karşı bir duruş sergileyen Amerikan bağımsız sineması son dönem yapımlarıyla dikkatleri üzerine çekmektedir. Minimalist estetik anlayışla üretilen bağımsız sinemanın en önemli özelliği, anaakım sinema anlatısının temeli olan giriş-gelişme-sonuç ekseninde ve düğüm-çözüm ile ilerleyen film diline sahip olmamasıdır. Bu tür bir bağımsız sinema, basit anlatımı, hayatın içinden karakterleri, doğal oyunculuğu ve aydınlatma tekniği, şaşırtmaya dayalı olmayan sonu ile Hollywood sinemasının konvansiyonel imgelemine yapı bozumuna uğratmaktadır. Teknolojik yenilikleri yakından takip eden Hollywood sineması IMAX (Image Maximum) Sinema Sistemleri gibi yüksek kaliteli gösterimler ile seyircilere farklı deneyimler yaşatmanın peşinden giderken, bağımsız sinema gücünü yaşamın kendisinden almaktadır. Yarattığı imajlar ile ideolojileri yeniden üreten ve tüm dünyaya kültürünü pazarlayan Hollywood sinemasının dünyaya meydan okuyan kahramanlarından farklı olarak, bağımsız sinema filmlerindeki karakterler kendi halinde yaşayan insanlardır. Bu çerçevede; çalışmada Amerikan bağımsız sinemasının yönetmenlerinden olan Sean Baker'ın The Florida Project (Florida Projesi, 2017) filmi örnek olarak seçilmiştir. Film, çeşitli sosyolojik ve ideolojik perspektifler temelinde ele alınmaktadır. Amerika'da Disneyland'ın yakınında motelde yaşayan anne-kızın öyküsüne odaklanan film, Disneyland dünyasının sanallığının aksine, gerçek dünyayı filmin merkezine yerleştirerek ve yabancılaştırma öğelerini kullanarak filmsel dile özgün bir Amerikan toplum temsili sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: The Florida Project, Amerikan Bağımsız Sineması, Hollywood Sineması, Sosyolojik Perspektifler

Amerikan Board'ın Türkiye Misyoner Yapılanmasında Hemşirelik Kurumu ve Önemi

Dr. Öğr.Üyesi Faruk Taşkın

ÖZ

Misyonerler, hedeflerine ulaşmak için farklı alanda uzmanlaşmış, bilinçli, eğitilmiş kişilerdir. Bir misyoner sadece din görevlisi olmayıp, eğitimci, doktor, hemşire, matbaacı, gazeteci, meteoroloji uzmanı, arkeolog, bitki bilimci gibi farklı kimliklerle karşımıza çıkmaktadır. 1810 yılında Boston'da kurulan ve 1820 yılından itibaren Osmanlı coğrafyasında misyonerlik faaliyetlerine başlayan A.B.C.F.M. ya da Amerikan Board olarak adlandırılan American Board of Commissioners for Foreign Missions teşkilatı Anadolu sınırları Antep, Merzifon, Kayseri, Sivas, Harput, Van, Mardin ve Erzurum gibi kentlerde hastane, dispensar ve hemşire okulları gibi kurumlar açarak çalışmalarını sürdürmüştür. Amerikan Board 1833'lerden itibaren Osmanlı topraklarına misyoner hekimler göndermeye başlamıştı. Bu hekimler genellikle gezici hekimlik yapmakta veya ev klinikleri açarak insanların tedavi etmekteydiler. 1880'lerden itibaren hastanelerin kurulmasıyla hasta sayısının artması üzerine, sargı işlerine ve klinik çalışmalarına bakacak hemşirelere ihtiyaç duyulmuştu. Ayrıca kadın hastaların erkek doktora tedavi olmak istememeleri de ayrı bir sorundu. Bu sorunu çözmek için öncelikle Amerika'dan veya diğer Avrupa ülkelerinden eğitilmiş hemşireler getirilerek hastanelerde veya doktorların yanında yardımcı eleman olarak hizmet etmişlerdir. Süreç içerisinde hastanelerin eğitilmiş hemşire ihtiyacının karşılanması için misyoner hastanelerinde hemşire sınıfları açılarak, özellikle Ermeni kızları eğitilerek, sağlık kurumlarının hemşire ihtiyacının karşılanmasına çalışılmıştır. Sağlık hizmeti veren misyonerlerin Ermenileri "Protestanlaştırması" daha kolay olmuştur. Hemşireler hastaların tedavilerini yaptıktan sonra hastalarla ibadet ve din öğretimi konusunda da özel olarak ilgileniyorlardı. Hemşireler bir nevi öğretmen idi. Hastalarına İncil'den ayetler ve ilahiler öğretmekteydi. Ayet ve ilahiler hastaların anladığı Ermenice, Türkçe ve Rumca okunmaktaydı. Bu makalede Amerikan Board teşkilatının bugünkü Anadolu sınırları içerisinde 1880'lerden itibaren sağlık faaliyetlerini arttırdığı süreçte hastanelerde veya doktorların yanında çalışan hemşirelerin misyon etkinliği içerisindeki yeri ve önemi ele alınmaktadır. Araştırmanın temel kaynaklarını Amerikan Board'un kendi kaynakları oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan kaynakların bir kısmı Amerikan Board Kütüphanesi'ndeki (ABA) katalogların taranması sonucunda elde edilen belgelere dayanmaktadır. Amerikan Board katalogları yanı sıra bültenleri, süreli yayınları ve misyoner yıllıkları da incelenerek değerlendirilmiştir. Yine ABCFM'nin mikrofilm katalogları taranarak konu ile ilgili belgeler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Misyonerlik, Hemşirelik, Amerikan Board, Osmanlı Devleti.

An Assessment of Monetary Policy Implemented in Turkey within the Framework of Taylor Rule

Asst. Prof. Dr. Ayberk Nuri Berkman

Abstract

The debate, which served as a manifestation of the contradictory impacts of monetary policy, on “rules versus discretion” in monetary policy is intensified especially after the crisis of stagflation in the mid-1970s. Taylor Rule, referring to interest rate policy as a function of inflation deviations and the output gap, can be thought of as a harmonized state of politics according to “rules and discretion.” Within the framework of the discussions on whether monetary policies should be carried out in compliance with either rules or discretion, it has become even more important since many countries have adopted anti-inflationary policies by the 1980s. In this study, monetary policies of The Central Bank of Turkey (CBRT) between 2001-2016 are evaluated by using the framework of Taylor Rule along with monthly data. First of all, Taylor Rule interest rate is found to be higher than the current interest rate level. Secondly, traditional Taylor Rule model and extended Taylor Rule model with and without backward-looking expectations are estimated. In both models, it is found that CBRT reacts to inflation gap according to the framework of Taylor Rule. However, the output gap’s coefficients in each model are found to be insignificant. The exchange rate coefficient is positive in contrast to the former studies in the literature. Furthermore, no important difference is detected between the models with and without backward-looking expectations.

Keywords: Inflation Targeting, Monetary Policy, Taylor Rule

Anadolu Fırtına Tanrısının Kökeni Hakkında Yeni Bir Değerlendirme

Dr. Öğr.Üyesi Muhammed Fazıl Himmetoğlu

ÖZ

Anadolu kıtası oldukça çeşitli iklim zenginliğe sahiptir. Bu zenginlik üzerinde yaşayan canlı türlerinin sayısının çokluğuna vesile olmuştur. Avcı toplayıcıların Neolitik devirde Anadolu'da çokça iz bırakmasının nedeni de bu çeşitliliğe bağlıdır. Göbekli Tepe'de bulunan T biçimli taş yapıların üzerindeki hayvan temsilleri bu tezi doğrular niteliktedir. Avcı toplayıcı insan bu hayvanlarla ilişkisini sadece av avcı ilişkisi olarak algılamadığı yaptığı anıtlarla ispatlamaktadır. Arada sanki bir ruhani bir bağ kurulmuş gibidir. Bir zaman sonra Göbekli Tepe'nin avcı toplayıcılar tarafından terk edildiği ve bu terk edişin bir anda olduğu saptanmıştır. Daha sonra Nevali Çori'de ve Çatalhöyük'te avcı toplayıcıların izine rastlanılmaktadır. Fakat aradaki fark avcı toplayıcıların bu adı geçen yerlerde hayvan ve bitkileri de evcilleştirdiği görülmüştür. Şimdiye kadar ki genel temayül Anadolu'da yerleşik hayata geçildikten sonra boğanın kutsandığı ve Fırtına Tanrısı fikrinin ortaya çıktığı şeklindeydi. Fakat Göbekli Tepe'nin keşfi ve Çatalhöyük'teki boğa kafalarının biriktirildiği kutsal odalar ve bu odalardaki boğa tasvirlerinin Toros Dağlarını karşısına alacak şekilde çizilmesi başka bir teoriye ortaya atmamıza sebep olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fırtına Tanrısı, Çatalhöyük, Aurochs, Toroslar

Anlatılar Arasında Değişen Bir Kadın Kahraman: “kezban”**Dr. Öğr.Üyesi Özlem Polat Atan****ÖZ**

Popüler Türk edebiyatının önemli isimlerinden Muazzez Tahsin Berkand'ın romanlarında kadın kahramanlar; “mutlu olma” ve mutlu etme” adına bir yolculuğa çıkarlar. Bu yolculukta amaç bir yerden bir yere erişmek; başlangıçtan sona doğru ilerleyen süreçte maddi-manevi yönlerini geliştirerek yolculuğu başarıyla tamamlamak, nihayetinde ödüllendirilmektir. Bu bağlamda kadın kahramanlar kurguya hakimdir; ödülü ve cezayı hak eder düzeyde olay örgüsü içinde etkin rol oynamaktadırlar. Okur da bu yolculuğa katılmakta; bu değişim ve gelişim sürecinden okuma edimiyle pay sahibi olmaktadır. Berkand'ın romanlarında kadından bulunduğu konumu olağan, doğal olarak kabullenmemesi; belli sınırlar dahilinde, bu konumun değiştirilebilir olduğunu fark edip bu yönde harekete geçmesi istenmektedir. Kadın kendini değiştirebilir, geliştirebilir; sosyal statüsünü yükseltebilir ve birey olarak kendini tamamlayabilir. Kadın kahramanlar bu süreçte geleneksel değerlerine bağlı; ama yüzü batıya dönük şekilde yetişir, okur, sosyal yaşama katılır, dil öğrenir, tahsil yapar, adab-ı muaşeretini tatbik eder, iyi bir eş, iyi bir ev hanımı, iyi bir anne olmak için çabalar, duygusal anlamda eksik yönlerini tamamlar, mantığı ile duyguları arasında dengeyi sağlar ve nihayetinde birey olarak toplum içerisinde varolur; kamusal alanda ve sosyal yaşamda görünürlük kazanır, takdir edilir. Bu, toplum için de örnek bir başarı hikayesi, örnek bir modeldir. Muazzez Tahsin Berkand'ın romanlarından beyazperdeye aktarılan filmlerde de odakta kadın kahramanlar yer alır; ancak sinemada kadın kahramanlar, yalnızca kendilerini ödülle veya cezayla karşı karşıya getirecek olay örgüsüne dahil olarak yolculuklarını sürdürürler. Bu dahil olma sürecinin sınırları; izleyicinin özdeşleşme aşamasında kabulleneceği kıstaslara ve filmin sonunda bu özdeşleşmeye imkan tanıyacak ödül ve ceza kavramlarının niteliğine bağlıdır. Popüler romanların ardarda sinemaya uyarlandığı bu dönemde; tüketim talepleri ivme kazanmış, kültür görselleşmiş, ihtiyaçlar ve edimler boyut değiştirmiştir. Toplum yaşamındaki devinim, arz-talep mekanizmalarını ve beklentilerini de etkilediğinden; seri üretilen-tüketilen filmler de diğer gerekçeler gibi filmdeki kadın imgesinin çok boyutlu sunumunu imkansız hale getirmiştir. Örneğin Muazzez Tahsin Berkand'ın 1941 tarihli “Kezban” adlı romanında, annesinin ölümünden sonra babasını tanıyan ve İstanbul'a gelen Kezban'ın yegane ideali okumak ve kendini geliştirmektir. Kezban, roman içerisinde okulunu iyi derecelerle bitirir, edindiği üstün ahlak, terbiye ve görgüyle herkesi kendine hayran eder. Berkand; kendi ayakları üzerinde durabilen, meslek sahibi, kamusal alanda görünürlüğü olan, bir önceki kuşağı aşan bir ideal kadın model yaratmıştır. Roman başında kendisini köylülüğü yüzünden eleştiren kentli, burjuva, zengin aile fertlerinin ve en önemlisi genç doktor Ferit'in takdirini kazanır. Roman sonunda Anadolu'ya tek başına gidip insanlara yardım edecek, bir hastane açacak; bu edimlerinin ödülünü aşık olduğu genç adamın, doktor Ferit'in, onunla yanyana çalışmanın hayalini kurmasıyla alacaktır. 1968 tarihli, Orhan Aksoy tarafından sinemaya uyarlanan, aynı adlı filmde ise annesi öldükten sonra babasının yanına gelen Kezban; kendini fotoğraflamak isteyen, kendisine hayran aile dostlarının karşısına bir anda giyimi kuşamı, saçı, tavrı değişmiş olarak çıkarak herkesi şaşırtır. Ondaki ani değişimi görüp, şaşkınlıkla karışık bir hayranlık duyan Ferit'le mutlu sona ulaşması için bunlar yeterli gelmiştir. Romandakinden daha yoğunluklu olarak filmde sınıf atlama gerçekliğinin altı çizilmiş; bunun davranış, giyim kuşam, modern danslar gibi öğrenilmesi ve uygulanması son derece kolay edimlerle gerçekleştirilebileceği izleyiciye aktarılmıştır. Bu çalışmanın amacı; kadın imgesinin popüler romandan popüler sinemaya uyarlanırken geçirdiği değişimi ve bu değişimin sebeplerini irdelemektir. Toplumbilimsel yaklaşımla içerik analiziyle; kadın olgusunun tarihi ve sosyolojik takibi, anlatılar üzerinden ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Popüler Edebiyat, Popüler Sinema, Edebiyat Uyarlamaları, Kadın, Muazzez Tahsin Berkand

Anonim Bir Fütüvvetnameye Göre Şedd Bağlamanın Şartları

Dr. Öğr.Üyesi Fatih Güzel

ÖZ

Arapça “Fetâ” kelimesinden türetilen fütüvvet, kahramanlık, yiğitlik, cömertlik anlamlarına gelmektedir. Arap toplumundaki yiğit, asil genci ifade etmek için kullanılan bir terimdir. Fütüvvet İran’daki civanmertliğin, Türklerdeki alplığın, batıdaki şövalyeliğin, Japonya’daki samuraylığın Arap toplumundaki karşılığıdır. Tarihsel süreç içinde iki tip fütüvvet anlayışı ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki, erkek çocukların arkadaşlık duygusu içinde, birlikte zaman geçirmek isteği sonucu ortaya çıkmış gençlik grupları şeklinde organize olan sosyal fütüvvet anlayışı, diğeri ise üstün ahlaklı gençler yetiştirmeyi hedefleyen tasavvufi fütüvvet anlayışıdır. Bu anlayışa göre fütüvvet, peygamberlerin yoludur, doğru yolda olan insanlara ait bir sıfattır. Fetâ olan genç ibadetlerini itina ile yerine getirir, her zaman doğruyu söyler, her zaman iyilik yapar. Tasavvufta fütüvvet kavramı H.III. asırdan itibaren Horasan ve Nişabur bölgelerinde kullanılmaya başlanmıştır. Abbâsî halife Nâsır li-Dinillâh), sosyal hayattaki fütüvvet ile tasavvufî fütüvvet anlayışını birleştirerek yeni bir fütüvvet anlayışı ortaya koymuştur. Sosyal fütüvvet anlayışının tamamen bozulduğunu, müntesiplerinin toplumun başına bela olduğunu gören Nâsır li-Dinillâh 604/1207 yılında bir ferman yayınlamakla kendisini bütün fütüvvet gruplarının piri ilan etmiştir. Nâsır li-Dinillâh büyük âlim ve mutasavvıf Sühreverdî’ye yeni fütüvvet anlayışının esaslarını belirleyecek bir risale yazdırmıştır. Fütüvvetnamelerin ilk örneği olarak kabul edilen bu risalede Sühreverdî, tasavvuf, Şia ve Ehl-i Sünnet anlayışını birleştirerek herkesin dâhil olabileceği yeni bir doktrin hazırlamıştır. Nâsır li-Dinillâh, fütüvveti kendine has teşkilatı, ritüelleri, kıyafeti ve seremonisi olan bir tarikat gibi teşkilatlandırmıştır. Fütüvvetin görüşlerini, inanışlarını ve düşüncelerini yansıtan risalelere fütüvvetname denir. Fütüvvetnameler içerik olarak genellikle birbirinin tekrarı mahiyetindedir. İlk fütüvvetnamelerde fütüvvetin tarifi ve ahlaki esasları açıklanırken, daha sonraki dönemlerde bunlara ilave olarak itikat, inanç, ibadet, edep ve görgü kuralları ele alınmıştır. Bu çalışmamızda değerlendirilmesi yapılan eser Milli Kütüphane Yazma Eserler Koleksiyonu’nda “Yz.A 5941” kayıt numarası ile yer alan on bir sayfalık tasavvuf risalesidir. Bu risalede fütüvvete dahil olmayı ifade eden şedd kuşanmanın şartları ele alınmaktadır. Yünden veya pamuktan yapılan şedd, teşkilata kabul merasiminde özel bir törenle fütüvvet ehline kuşatılan bir kuşaktır. Yazarı belli olmayan fütüvvetnamenin girişinde fütüvvetin esasları yer almaktadır. Eserde şeddin ilk defa Hz. Peygamber tarafından Hz. Ali kuşatıldığı bilgisi verildikten sonra sorularla şedd bağlamanın şartları açıklanmaktadır. Buna göre şedd sahibi olacak kişi Şeriat, tarikat, hakikat ilimlerine sahip olmalı, dünyaya meyli terk ederek hakikate sarılmalıdır. Şeddin dört terki vardır; Şeyhi için canını terk, fazla yemeği terk, nefsi terk (ölmeden önce ölmek), kötülüğü terk (kötülüğe sabır). Risaleye göre şedd bağlanan kimsede şu on özelliğin bulunması zorunludur; Hakk’a iman, halk arasında insafla dirilmek, nefsi kahrelemek, ululara hizmet etmek, başkalarına şefkatli olmak, dostlara nasihat etmek, dervişlere yol göstermek, âlimlere karşı mütevazî olmak, düşmanla dirilmek, şeddin şeraitini bilmek. Fütüvvetnamede şeddin şartları; imanı, namazı, guslü, kiblesi, farzı, paklığı, yemişi, canı ve tekbiri birer cümle ile tarif edilmektedir. Buna göre şeddin imanı şazilik, yani erkek olmaktır, namazı saflık, temizlik, kiblesi pir, farzı şeyh sohbetidir. Şeddin paklığı doğruluk, yemişi, haya, canı senâ, tekbiri ise rast, doğru olmaktır. Fütüvvetnamede şeddin ahkâmı altıdır; tevbe, müşahede, yakınlık, doğruluk, tevekkül, terki adettir. Şeddin rüknü; ilim, amel, sabır, rehnüma (kılavuzluk), şükretmek ve ihlas olamk üzere altıdır. Şeddin, hırkanın, tacın abdesti ise üçtür; şeyhin nazarına boş varmamak, abdestsiz yürümek, emir bi’l-ma’ruf nehy ani’l-münker yapmak. Şeddin hutbesi ise altıdır; Adem, Şit, İbrahim, Musa, İsa, Muhammed Mustafa. Eserin son bölümü tasavvufta ilgili şartlar zikredilmektedir. Şeriat hutbesi için dört, fakirlik Kapısı için de dört şart sıralanmaktadır. Şeriat, Tarikat ve Hakikat için de onar şart sıralanmaktadır. Eser Hz. Peygamberden rivayet edilen

bir hadis ile bitirilmektedir. Bu bildiride anonim bir fütüvetnamenin vermiş olduğu bilgiler ışığında fütüvvete dâhil olmağı ifade eden şedd bağlamanın şartları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fütüvvet, Şedd, Fütüvvetname, Abbasiler, Nâsır Li-Dinillâh

Anonim Osmanlı Tarihleri'nde Çukurova Tarihi

Dr. Ali Birbiçer

ÖZ

Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemi ile yükselme dönemlerinin başları için en önemli kaynaklardan birisi olan ve yazarları belli olmadığından araştırmacılarca "Anonim" olarak adlandırılan vekayinamelerde Çukurova tarihine ait bilgiler tespit edilmiştir. Çalışmanın başlangıcında ilk dönem Osmanlı tarih kitaplarıyla ilgili temel bilgiler verilirken Anonim Tevarih-i Ali Osmanlar hakkında daha kapsamlı olarak durulmuştur. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Çukurova ile ilgili bilgiler ve bu bilgilerin diğer tarih kitaplarındaki bilgilerle karşılaştırılması yapılmıştır. Bu bilgiler başlıca, bölgedeki Türkmenlerin faaliyetleri, Osmanlı Devleti'nin Çukurova bağlamında Karamanoğulları, Dulkadiroğulları, Ramazanoğulları ve Memluk Devleti ile ilişkilerinden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çukurova, Adana, Ramazanoğulları, Türkmenler

Ârif Nihat Asya'nın Adana'da Bulunduğu Yıllardaki Edebi Faaliyetleri Üzerine Bir Çalışma

Okutman Sevgi Eşli

ÖZ

Ârif Nihat Asya, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının önemli isimlerinden biridir. Adana'nın kurtuluş günü olan 5 Ocak için yazdığı "Bayrak" şiiriyle ünlenen şairin hayatında Adana önemli bir yere sahiptir. Milletvekilliği dönemiyle birlikte Adana'da yirmi yıldan fazla yaşayan şairi, Yavuz Bülent Bakiler "Ârif Nihat Asya İhtişamı" adlı eserinde "Adanalı Arif Nihat" diye anlatır. Burada bulunduğu yıllarda "Âyetler", "Yastığımın Rüyası" gibi eserlerini oluşturmuş, Adana için çeşitli şiirler yazmış, ayrıca Türk'e Doğru, Görüşler, Başak dergilerinde ve Türk Sözü ile Demokrat gazetesinde de çeşitli yazılar kaleme almıştır. Bu çalışmada da şairin Adana'da bulunduğu yıllardaki edebî faaliyetleri üzerinde durulacak, yazılarından örnekler verilecek ve Adana'nın onun sanatındaki yeri anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ârif Nihat Asya, Sanat, Adana, Edebi, Faaliyet.

Avrupa Birliği ve Türkiye’de Göçmenlerin Sosyal Koruması

Dr. Öğr.Üyesi Erhan Gülcan

ÖZ

2003 yılında Irak Savaşı sonrası ve 2011 yılında Suriye’deki savaş sonrası milyonlarca göçmen önce komşu ülkelere göç etmekte, daha sonra bu ülkelerde ya kalmaya devam etmekte ya da yasadışı yollarla Avrupa ülkelerine göç etmektedir. Kendi ülkelerinde ekonomik, sosyal ya da siyasal nedenlerle başka ülkelere göç edenler, gittikleri ülkede ya yasal ya da yasa dışı olarak kalmaktadır. Böylece, göçmenleri karşılayan ülkedeki durumlarına göre sosyal koruma sağlanmakta ya da sağlanamamaktadır. Bu çalışmanın amacı düzensiz göçmenlerin sayısında artışlarla birlikte Avrupa Birliği (AB), AB üyesi ülkeler ve Türkiye, hangi yeni yasal düzenlemeler ve yeni mekanizmaları oluşturma çabası içerisinde girdiğinin ortaya konmasıdır. Çalışmada özellikle Türkiye ile Avrupa Birliği arasında Geri Kabul Anlaşması sonucunda, ülkemizin transit ülke durumundan görece hedef ülke durumuna getirdiği vurgulanmaktadır. Böylece, ülkemizde kalma süreleri uzayan göçmenlerin işgücü piyasasına katılımları beklenen bir sonuç olmuştur ve bu anlamda göç işgücü göçü olmaktadır. Dolayısıyla göçmenlerin ülke nüfusu içinde artması ve işgücü piyasasında -genelde- enformel biçimde istihdam edilmesi nedeniyle, temelde iki bağlamda sosyal korumaları sağlanmaktadır. Bunlar; göçmenlerin çalışmaya bağlı risklere karşı işgücü piyasalarında korunması ve çalışma dışında sosyo-ekonomik risklere karşı korunmalarının sağlanmasıdır. İşgücü piyasasında enformel biçimde çalışan göçmenler, kendileri gibi yine enformel biçimde çalışan o ülke vatandaşları arasında yasal koruması olmadığından sosyal korumaları da sağlanamamaktadır. Karşılayan ya da hedef ülkedeki göçmen işçiler genelde hizmet sektöründe ev hizmetleri işlerinde çalışmaktadır. Böylece, göçmen Çalışmada; AB, AB üyesi ülkelerde ve Türkiye’de göçmenlere yönelik hangi yasal düzenlemelerin yapıldığı ve bu bağlamda göçmenlerin statüsü, sığınma hakları, sosyal güvenlik hakları gibi düzenlemelerin neler olduğu ortaya konacaktır. Çalışma bu nedenle temelde işgücü piyasasında göçmenlerin korunmasının ve sosyal güvenlik sistemlerinde sosyal korumalarının sağlayan yasal düzenlemelerin ve uygulamaların neler olduğunu ortaya koymakta. Bu bağlamda, AB, AB ülkeleri ve Türkiye arasında farklılıkların ortaya koymaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göçmenler, Avrupa Birliği, Türkiye, Sosyal Koruma, Sosyal Güvenlik

Avrupa Refah Devletleri ve Türkiye Bağlamında Atipik İstihdam ve Sosyal Harcamalar İlişkisi

Dr. Öğr.Üyesi Erhan Gülcan

ÖZ

Küreselleşme ile birlikte, ekonomide işletmelerin kurumsal, yönetsel, sistematik, ideolojik ve politik dönüşümü, sosyal ve siyasal üst yapı kurumlarını her düzeyde etkilemektedir. Küreselleşmenin başat aktörü Avrupa işletmelerinin rekabet edebilmeleri için stratejilerini işgücü maliyetlerine yoğunlaştırmaları, işgücünün verimliliği ve etkinliğine olan ilgiyi arttırmakta ve işletmeler içinde buldukları işgücü piyasasının durumuna göre ya yüksek nitelikli işgücünü ya da çalışma koşullarının düşük düzeyde olduğu işgücünü talep etmektedir. Avrupa Birliği (AB) düzeyinde ve üye ülkelerde yeni liberal programların reform adı altında işgücü piyasalarında esnekliğin sağlanması için uygulanması sosyal politikada yeni meydan okumalar ortaya çıkarmaktadır. Bu meydan okumaların en önemlisi yeni liberal politikaların bir yandan işgücü piyasalarında esnekliği artırması, diğer yandan esnekliğin ortaya çıkardığı sorunları karşılamamak kamu harcamalarının özellikle de sosyal harcamaların azaltılmasını öngörmesidir. Oysa bu çalışmada Avrupa refah devletlerinin işgücü piyasalarında esnekliğin atipik istihdamı artırması koşulluğunda ortaya çıkan meydan okumaları karşılayacak güvence mekanizmalarının finansmanını sosyal harcamalar oluşturmaktadır. Bu bağlamda Avrupa refah devletlerinde yeni liberal politikaların işgücü piyasalarındaki katmanlaşmayı azaltma ve rekabeti artırma gerekçeleri ile bir taraftan esnekliği artırması, diğer yandan esneklikle artan katmanlaşmayı ve işgücünün yetkinliğini (rekabet bağlamında) karşılayacak mesleki ve teknik eğitim, sosyal yardım ve hizmetler gibi sosyal harcamaları kısıtlaması sorun ve çelişki yaratmaktadır. Bu çalışmanın amacı toplam istihdam içinde atipik istihdam oranı artarken, sosyal harcamaların görece artmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu çalışma AB ülkelerinin refah devleti modellerine göre atipik istihdam oranlarının değiştiğini ve yine refah devleti modellerine göre atipik istihdam artışı koşulluğunda sosyal harcamaların artışında farklılıkların olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Refah Devleti Tipolojisi, Atipik İstihdam, Sosyal Harcamalar

Avrupa'daki Büyük Havayolu İşletmelerinin Finansal Performanslarının Analitik Hiyerarşi Süreci Temelli Vikor Yöntemi İle Değerlendirilmesi

Dr. Tunahan Avcı - Dr. Öğr.Üyesi Eda Çınaroğlu

ÖZ

Bu çalışmada Türkiye, Almanya, İrlanda, Fransa, İngiltere, Rusya ve Norveç ülkelerine ait 7 büyük havayolu işletmesinin finansal performansları değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla şirketlerin 2017 yılı bilanço ve gelir tablolarından edinilen veriler ile hesaplanan finansal oranlar kullanılmıştır. Bu oranlar likidite oranları (cari oran ve nakit oranı), mali yapı oranları (finansal kaldıraç oranı ve özsermaye çarpanı), faaliyet oranları (aktif devir hızı ve özsermaye devir hızı) ve karlılık oranlarından (aktif karlılığı ve özsermaye karlılığı) oluşmaktadır. Değerlendirme kriterlerinin ağırlıklarının tespitinde Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) yaklaşımından faydalanılmıştır. Finans alanındaki uzmanların görüşleri anket yöntemi ile sorularak, kriterlerin nispi ağırlıkları belirlenmiştir. Performans analizinde ise çok kriterli karar verme teknikleri arasında yer alan VİKOR (Vise Kriterijumska Optimizacija I Kompromisno Resenje) yöntemi tercih edilmiştir. AHS ile belirlenen kriter ağırlıkları VİKOR içerisinde kullanılarak, havayolu işletmelerinin finansal performans sıralaması elde edilmiştir. Analiz sonucuna göre; finansal performans açısından Rusya'ya ait Aeroflot Airlines işletmesinin ilk sırada, Norveç'e ait Norwegian Airlines işletmesinin ise son sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, Çok Kriterli Karar Verme, Ahs, Vikor, Havayolu İşletmeleri.

Financial Performance Evaluation of Major Airline Companies in Europe with Analytic Hierarchy Process Based Vikor Method

Abstract

In this study the financial performances of 7 major airline companies that operate in Turkey, Germany, Ireland, France, England, Russia and Norway have been evaluated. For this purpose, financial ratios belong to 2016 year, calculated by using the data obtained from balance sheet and income statements of companies, are used. These ratios consist of liquidity ratios (current ratio and cash rate), financial structure ratios (financial leverage ratio and equity multiplier), activity ratios (asset turnover rate and equity turnover rate) and profitability ratios (asset profitability and equity profitability). The Analytical Hierarchy Process (AHP) approach is used to determine the weights of the evaluation criteria. The opinion of experts in the field of finance are taken by questionnaire method and the relative weights of the evaluation criteria are determined. In the performance analysis, VIKOR (Vise Kriterijumska Optimizacija I Kompromisno Resenje) method is preferred among the multi-criteria methods of deciding. At VIKOR method the ranking of the financial performances of airline companies is obtained using the criteria weights determined by AHP. According to the analysis results; Russia's Aeroflot Airlines company is ranked as first while Norway's Norwegian Airlines company is ranked as last in terms of financial performance.

Keywords: Financial Performance, Multi-Criteria Decision Making, Ahp, Vikor, Airline Companies.

Ayfer Tunç'un Hikâyelerinde Toplumsal Eleştiri Unsuru Olarak İroni, Absürt, Trajikomik

Öğr.Gör. Hürdünya Şahan

ÖZ

Ayfer Tunç, Çağdaş Türk edebiyatının hem roman hem de hikâye türünde eserler veren yazarlarından. Edebiyat hayatına 1989'da yayımlanan *Saklı* adlı hikâye kitabıyla giren Tunç'un *Mağara Arkadaşları* (1996), *Aziz Bey Hadisesi* (2000), *Taş Kâğıt Makas* (2003), *Evvelotel-Saklı* (2006), *Kırmızı Azap* (2014) adlı hikâye kitapları yayımlanmıştır. Ayfer Tunç'un hikâyelerinde bir anlatım biçimi olarak ironi, absürt ve trajikomik önemli bir yer tutar. Yazar bu yöntemle metnin arka planında eleştirel bakışı, toplumsal eleştiriyi verir. Bu eleştiri genellikle kadın-erkek ilişkileri, aile içi iletişim/iletişimsizlik, bireyin toplumla ilişkisi ya da toplumsal yapı üzerinden verilir. Çalışmada mizahın unsurlarından başta ironinin olmak üzere absürt ve trajikomiğin Tunç'un hikâyelerinde nasıl kullanıldığı, neye hizmet ettiği, biçim ve içeriğe etkisi incelenerek yazarın bu bağlamda Türk hikâyeciliğindeki yeri tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ironi, Hikâye, Ayfer Tunç, Mizah

In Ayfer Tunç's Stories Irony, Absurd, Tragicomic as an Element Of Social Criticism

Abstract

Ayfer Tunç is one of the authors of contemporary Turkish literature who produces both novels and stories. Starting her literature career with the story book of "Saklı" published in 1989, Tunç's story books which are namely as stories *Mağara Arkadaşları* (1996), *Aziz Bey Hadisesi* (2000), *Taş Kâğıt Makas* (2006), *Evvelotel* (2006), *Memleket Hikâyeleri* (2012) were also published. As a form of a lecture irony, absurd and tragicomic hold an important place in Ayfer Tunç's stories. Author with this method gives the critical view and social criticism from background of text. This criticism is usually given via male/female relationships, family communication/miscommunication, relationship between individual and society and social structure. Within the scope of the study, it will be tried to figure out how absurd and tragicomic and namely irony all of which are the elements of humour are used in the stories written by Tunç and to which purpose they serve and what is the importance of the author in terms of Turkish story writing by means of reviewing their effect on the style and content.

Keywords: Irony, Story, Ayfer Tunç, Humour

Bankacılık Sektöründe Getirileri Etkileyen Makroekonomik Faktörler: Temel Bileşenler Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Samet Evcı - Dr. Öğr.Üyesi Önder Uzkaralar

ÖZ

Bankacılık sektörü, Türkiye’de özellikle 2001 yılında yaşanan ekonomik krizin ardından ülke ekonomisinin lokomotif sektörlerinden biri olarak öne çıkmıştır. 2016 yılı sonu itibariyle bankacılık sektörü toplam aktif büyüklüğü Gayri Safi Yurtiçi Hasıla’nın % 105’i seviyesine ulaşmıştır. Aynı zamanda bankacılık sektörü, Borsa İstanbul’da da en önemli paya sahip sektör olarak göze çarpmaktadır. Dolayısıylaülke ekonomisi açısından bir gösterge olarak kabuledilen bankacılık sektöründeki piyasa performansına ve finansal performansa ilişkingelişmeler,özellikle yatırımcılar açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çalışma ile Türkiye’de faaliyette bulunan Borsa İstanbul’a kayıtlı bankaların piyasa getirilerini etkileyen makroekonomik faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde sektör getirilerinin belirlenmesindedğişkenlerin bankaya, sektöre ve makroekonomiye özgü değişkenler olarak ayrıldığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmada, sektör getirilerini etkileyen makroekonomik değişkenler üzerinde durulmuştur. Bu kapsamda 2009-2017 yılları arasında aylık veriler kullanılarak bankacılık sektörü getirilerini etkileyen 22 makroekonomik faktör temel bileşenler yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmada kullanılacak makroekonomik faktörler belirlenirken konu ile ilgili yapılmış uygulamalı çalışmalardan faydalanılmıştır. Temel bileşenler analizi, birbirleri ile ilişkili olduğu düşünülen çok sayıda değişkenin aralarındaki kovaryanstan faydalanarak daha az sayıda bileşen elde etmeye dayanan bir yöntemdir. Bu yöntem kullanılarak, geniş bir makroekonomik değişkenden oluşan veri setinin daha az sayıda bileşene herhangi bir bilgi kaybı yaşanmadan dönüştürülmesi mümkün olmaktadır. 22 makroekonomik değişken üzerinde yapılan analiz sonucunda özdeğeri(eigenvalue) 1’in üzerinde olan 4 temel bileşenelde edilmiştir. Elde edilen temel bileşenlerileriği çalışmalarda sektör getirilerinin belirlenmesinde etkili olan makroekonomik değişkenleri temsilen kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık Sektörü,temel Bileşenler Analizi, Piyasa Getirisi, Makroekonomik Değişkenler

Bankacılık Sisteminde Yeni Pazarlama Stratejileri

Dr. Öğr.Üyesi Filiz Yetiz

ÖZ

Bankacılık sisteminde pazarlama, en basit anlamda müşterilerin ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayabilecek bankacılık ürün ve hizmetlerinin sunulması olarak tanımlanabilir. Günümüz bankacılığında pazarlama çalışmaları yeni pazarlama tekniklerinin daha aktif uygulanmaya başlandığı, bankaların yeni ürün ve hizmetleri en verimli şekilde, en iyi fiyattan sunduğu pazara yönelik bir bankacılık anlayışı çerçevesine dönüşmüştür. Finans sektöründeki artan rekabet ortamı ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler sonucunda bankalardaki hizmet pazarlaması farklı bir gelişim süreci içine girmiştir. Değişen piyasa koşulları bir çok finansal ürünün bir arada sunulduğu bankacılık sektöründe müşteri odaklı pazarlama anlayışının hakim olduğu bir sistem yaratmıştır. Bu durum bankaları hem sektördeki pazar paylarını koruma hem de pazar paylarını artırmak için yenilikler geliştirmeye zorlamaktadır. Hizmet pazarlamasında aktif rol alan bankalar müşterilerinin istek ve ihtiyaçlarındaki değişiklikleri dikkate alarak daha etkin pazarlama stratejileri geliştirmişlerdir. Bankalar müşterilerine sundukları hizmetler kapsamında hızlı olmak ve kaliteli hizmet sunmak kapsamında çalışacağı müşteriyi kendi bulan, banka ürünlerinin pazarlanması açısından müşteri ziyaretinin aktif gerçekleştirildiği bir yapıya dönüşmüştür. Yeni pazarlama stratejileri kapsamında banka müşterilerinin çalışmak istedikleri bankaları belirlerken nelere öncelik verdiklerini bankacılık sistemindeki yeni pazarlama teknikleri ile değerlendiren bu çalışma, literatüre katkı sağlayacak bir araştırma olması düşüncesiyle önem taşımaktadır. Bu amaçla çalışmada bankacılık sektöründe değişen pazarlama anlayışının neler olduğu ve yeni pazarlama stratejilerine niçin ihtiyaç duyulduğu tartışılacak ayrıca bankacılık sektöründeki güncel örnekleri içeren teorik bilgilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Yenilik, Pazarlama Stratejileri.

Barok Döneminde Osmanlı Sarayında Bir Muhtedi: Ali Ufki ve Eserlerinin Osmanlı Müziğine Katkısı

Dr. Vedat Kanat

ÖZ

Farklı kültürel birimlerden oluşan Osmanlı müziği, tarihsel süreç içinde çeşitli kültürel süreçlerden etkilenmiş, bünyesinde harmanlayarak geliştirdiği Doğu kültürüne Batı'ninkini de ekleyerek zengin bir yapı meydana getirmiştir. Konumuz itibarıyla Barok dönemindeki Osmanlı müziğini incelediğimizde, devrim sayılabilecek yeniliklerin gerçekleştiğine tanıklık etmekteyiz. XVII. yüzyılda Batı'da bir üslup olarak ortaya çıkan Barok, müzik alanında etkisini hissettirmiş, "saray sanatının, sarayda yapılan sanatın" daha etkin hale gelmesini sağlamıştır. Osmanlı sanatının ve müziğinin de etkilenmiş olduğu bu dönemde, yeni formların ve özellikle nota yazısının oluşturulması önemli gelişmeler olarak kabul edilmiştir. Böyle bir dönemde Osmanlı sarayında yetişen Ali Ufki, Barok müziğiyle bağlantılı olarak Osmanlı müziğine önemli katkılarda bulunmuştur. Aslen Lehli olan Ali Ufki, IV. Murad zamanında saraya girmiş ve burada on dokuz yıl boyunca hizmet etmiştir. Çalışmamızda, Osmanlı sarayında yaşamış olan Ali Ufki'nin Osmanlı müzik kültürüne etkileri ve bu kültüre kazandırdıkları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Barok, Osmanlı Müziği, Ali Ufki ve Eserleri

A Proselyte in Ottoman Palace in The Baroque: The Contribution of Ali Ufki and his Works to The Ottoman

Abstract

The Ottoman music which was formed from different cultural units, was influenced by different cultural processes in the historical process, created a rich structure by adding West to the Easter culture which has developed within the blending. Depending the topic when we examine the Ottoman music of the Baroque period, we witness innovations considered revolutionary. Baroque emerged as a style in the West in 17th century, felt the effect on someone in the field of music, made the "art of palace, art made in palace" to become more efficient. In this era in which Ottoman art and music was influenced, new forms and particularly creation of note script was considered important developments. In such a period Ali Ufki grown in the Ottoman palace, made important contributions in connection with the Baroque music. Ali Ufki who is originally from Poland, entered the palace in the period of IV. Murad and served here for nine years. In our study, the effects of Ali Ufki who lived in the Ottoman palace, on the Ottoman music culture and works he gave will be examined.

Keywords: Baroque, Ottoman Music, Ali Ufki And His Works

Batıl İnançların Tüketime Etkisi: Fal-Kafelere Giden Müşteri Profiline Belirlenmesi Üzerine Keşifsel Bir Çalışma

Dr. Öğr.Üyesi Meltem Canoğlu - Doç.Dr. Eda Yaşa Özelturkay

ÖZ

Sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlerin altında yer alan kültürün tüketici davranışlarındaki etkisi yadsınmaz düzeydedir. Kültür, insanların ve toplumların gelenekleri, görenekleri, inançları, alışkanlıkları deneyimleri, bilgi birikimleri, yaşam ve davranış biçimleri, düşünüş biçimleri gibi özelliklerinin bir yansıması olarak ifade edilebilir. Popüler kültür, “gündelik yaşamın bir kültürü olarak ifade edilebilmektedir. Popüler kültürün bilinen öğelerinden biri olan fal, ülkemizde de köklerini, halkın düşünce ve inanç sistemleri ile geleneklerinden alan (Örnek, 1977:126) ve halk arasında eskiden beri yaygın olarak inanılan, paylaşılan ve uygulanan bir batıl inanç pratiği olarak önemli bir yere sahiptir. “Fala inanma, falsız kalma” türü bir inanışla, eş, dost ortamlarında hoşça vakit geçirmek için bakılan keyif fallarından papatya falına ya da sahillerde, sokaklarda beliren çingenelerin baktığı fallardan her insanın gökyüzünde bir yıldız olduğu ve bu yıldızla insan arasında yazgısal bir bağ olduğu inancından hareketle yıldız kaymasının o kişi için iyi veya kötü talihe işaret ettiğine inanılması (Erginer, 2003) gibi pratiklere kadar tüm uygulamalar toplumumuzda fala ilişkin yaygın ve yerleşik bir inanç ve uygulamanın varlığına işaret eder. İnsanlık tarihi kadar eski bir geçmişe sahip olan fal (Scognamillo ve Arslan, 1999), biçim ve işlev açısından farklılıklar göstermiş olsa da ilkel, antik ya da uygar hemen her toplumda ihtiyaç duyulan ve varlığını sürdüren bir uygulamadır (Erdoğan, 2008). İnsanlar bu tür kişilere ulaşmak için şehir bile değiştirebilmektedirler. Bu çalışmayla fal kafelere giden müşterilerin profilleri, tüketim tarz ve nedenleri ortaya çıkartılmaya çalışılacaktır. Konuyla alakalı çok fazla çalışma olmaması dolayısıyla keşifsel bir çalışma olarak tasarlanan bu çalışmada sınırlı literatüre dayalı olarak hazırlanan görüşme sorularıyla yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Katılımcıların, demografik özelliklerinin yanı sıra farklı fal türleriyle ilgili tüketici deneyimleri de betimlenmeye çalışılacaktır. Giderek daha yaygın bir şekilde ve şubeleşerek yükselen bu tür kafemekanlarına giden müşteri profiline ortaya çıkarılması pazarlama faaliyetlerinde bu segmentin tanımlanabilmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Batıl İnanç, Fal-Kafe, Tüketici Davranışı

Belediyelerde Risk Değerlendirme Çalışmaları - Toroslar Belediyesi Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Nurcan Temiz - Hakan Emrah Güler

ÖZ

30.12.2012 Tarihi itibari ile uygulanmaya başlayan İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Kanunu, kamuya bağlı ve özel işyerlerinde sağlıklı bir ortam oluşturmak, iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemek veya minimum düzeye indirmek amacıyla düzenlenmiştir. Günümüz çalışma hayatı ve çalışma hukukunun önemli bir kısmını, iş sağlığı ve güvenliği konusu oluşturmaktadır. Yeterli ve gerekli iş güvenliği önlemlerinin alınarak iş kazalarının ve meslek hastalıklarının azaltılmaya çalışılması çalışanlar, işverenler ve sosyal güvenlik açısından büyük bir öneme sahiptir. İş hukukunun temel ilkelerinden biri olan işçinin korunması ilkesi, sadece çalışanların maddi kazançlarını korumakla sınırlı değildir. Önleyici politikalarla çalışanların fiziksel ve psikolojik açıdan da korunmalarını kapsamaktadır. Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği, çalışma hayatının temel unsurlarından biri olup, tüm çalışanları ilgilendirmektedir. Bu çalışmada, belediyelerde yaklaşık beş yıldır uygulanmakta olan İSG kanunu doğrultusunda gerçekleştirilen risk değerlendirme çalışmaları incelenmiş, uygulamada yaşanan sorunlar tespit edilmeye çalışılmıştır. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun Kamu kurumlarını kapsıyor olması, kamu kurumları arasında belediyelerin önemli bir yere sahip olması ve literatür araştırmalarında belediyeler ile ilgili İSG çalışmalarının yetersizliğinden dolayı çalışma konusu olarak belediyeler seçilmiştir. Çalışmanın amacı, Toroslar Belediyesi'nde yapılan risk değerlendirme çalışmalarını, Belediyede ilgili birim sorumluları ile yapılan yüz yüze görüşmeler sonucunda edinilen bilgi ve belgeler doğrultusunda irdelemektir. Söz konusu çalışmada, Belediyelerde risk değerlendirme çalışmalarına esas teşkil etmek üzere bir Risk Analiz Prosedürü hazırlanabileceği ve risk ekiplerinin oluşturulabileceği ortaya konmuş olup, risk değerlendirme çalışmalarının esaslarına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belediye, İş Sağlığı ve Güvenliği, Belediyelerde Risk Değerlendirme Çalışmaları

Belediyelerde Vergi İnceleme Yetkisi: Olmalı Mı " Bir Öneri

Dr. Öğr.Üyesi Bilge Hakan Agun - Dr. Öğr.Üyesi Fatih Çavdar

ÖZ

Belediyelerin görevlerini yerine getirebilmeleri, diğer bir deyişle, yerel nitelikli ihtiyaçların etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi için hizmetlerin gerektirdiği harcamayı yapabilecek finansal kaynaklara sahip olmalarına bağlıdır. Bu anlamda, belediyelerin finansman kaynaklarının başında vergiler gelmektedir. Belediyelerin tahsil yetkisine sahip olduğu vergilerin büyük bir kısmına, uygulanmakta olan beyan esaslı yönteminde, mükellefler aktif bir rol oynamaktadır. Mükelleflerin kendilerine ait bilgileri en iyi kendileri bileceği düşüncesine dayanan bu yöntemin başarısı, mükellefler tarafından verilen beyannamelerdeki bilgilerin gerçeğe uygun olmasına bağlıdır. Çünkü, belediyelerin mükelleflerin beyannamelerinin doğruluğunu kontrol etme, diğer bir ifadeyle, inceleme yetkileri bulunmadığından, vergi hasılatı kayıplarıyla karşılaşmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı, belediyelerin gelir kaynakları içerisinde önemli bir paya sahip olan vergi gelirlerindeki kayıpların önlenmesine yönelik öneriler getirmektir. Bu bağlamda, ilk olarak vergi denetimine, özelinde vergi incelemesine, ikinci olarak, Türkiye’de belediye gelirleri kapsamında beyan esasına göre tahsil ettikleri vergilere, son olarak da, belediyelerin vergi incelemesine yer verilerek, mükelleflerin beyanlarının belediyeler tarafından doğruluğunun kontrolüne yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Vergi Denetimi, Vergi İncelemesi, Vergi Müfettişi

Bir de Benim Gözümde Bak! Hedef Pazar Stratejilerine İlişkin Tüketici Algısı

Öğr.Gör. Çiğdem Aliçavuşoğlu - Dr. Öğr.Üyesi Elif Boyraz

ÖZ

Hedef pazar stratejilerinde temel amaç farklı kitlelere değiştirilmiş ürünler veya farklı pazarlama karması yapılarıyla ulaşmaktır. Seçilen hedef pazarda tüketici istek ve ihtiyaçlarını karşılarken uygulanan stratejilerin tüketiciler tarafından nasıl algılandığı da önemlidir. Bu çalışmanın amacı tüketicilerin hedef pazar stratejilerine ilişkin algılarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda yüzyüze anket yöntemi ile kolayda örneklemeyle belirlenen 310 tüketiciden veri toplama yoluna gidilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde açıklayıcı faktör, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda tüketicilerin işletmelerin pazarlama faaliyetlerine ilişkin algıları farklılaştırma, kişiselleştirme, ulaşılabilirlik, yoğunlaşma ve ahlaki yön olarak isimlendirilerek 5 faktör altında toplanmıştır. Fark testleri neticesinde kadınlarda erkeklere göre ve eğitim ve dolayısıyla gelir arttıkça kişiselleştirilmiş ürünlere ilginin arttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hedef Pazar Stratejileri, Tüketici Algısı, Tüketici Davranışı

Let Look at from My Point Wiew! Consumer Perception for Target Market Strategies

Abstract

The main purpose of the target market strategies is to reach different mass with modified products or different marketing mix. It is also important how consumers perceive the strategies applied while meeting the needs and desires of consumers in the selected target market. The aim of this study is to examine consumers' perceptions of target market strategies. According to this purpose a face-to-face questionnaire was applied to 310 consumers. In the obtained analysis, explanatory factor, independent sample t test and one way ANOVA analysis were used. As a result of explanatory factor analysis, consumers' perceptions about marketing activities of the enterprises are classified under 5 factors as differentiation, personalization, accessibility, concentration and moral direction. The results of t-test and ANOVA showed that females are more interested in personalized products than males and it has been found that income and therefore increased interest in personalized products as education increases.

Keywords: Target Market Strategies, Consumer Perception, Consumer Behavior

Bir Devlet Adamı Olarak İsmail Hakkı Bey ve Adana Valiliği Dönemindeki Faaliyetleri (1914-1916)

Dr. Öğr.Üyesi Yıldırım Yıldırım

ÖZ

Priştine’de 1872 yılında doğan İsmail Hakkı Bey, babası Emin Bey’in 1877-1878 Osmanlı- Rus Savaşında, Plevne Savunması sırasında, şehit olması üzerine şehit asker çocuklarının askeri okullarda yatılı okumalarını sağlayan iradeyle önce Manastır Askeri İdadisi’ne alınmış ve ardından kabul edildiği Harp Okulu’ndan mezun olmuştur. Daha sonra Manastır Kolordusu’nda kurmay subay olan İsmail Hakkı Bey, bu dönemde İttihat ve Terakki Cemiyeti’ne üye olmuş ve bu cemiyetin örgütlenmesinde aktif rol almıştır. Özellikle en küçük kardeşi Cafer Tayyar ile Ali Fethi, Cemal, Enver ve Mustafa Kemal beyler gibi önemli şahsiyetlerin cemiyete girişlerinde etkili olan İsmail Hakkı Bey, Balkanlarda yaşanan Arnavutluk olayları sırasında İpek Mutasarrıflığı görevinde bulunmuş, ardından ise sırasıyla Ermeni olaylarının yoğun olarak yaşandığı Bitlis, Van, Diyarbakır ve Adana valilikleri yapmıştır. Adana valiliğinden sonra Bursa valiliği yapan İsmail Hakkı Bey, 20 Ekim 1918 tarihinde görevinden azledilmiş ve kısa bir süre sonra 2 Kasım 1918 tarihinde vefat etmiştir. Bu görevleri içerisinde İsmail Hakkı Bey’in Adana valiliği önemli bir yer edinmektedir. Nitekim bu görevin Birinci Dünya Savaşı gibi nazik bir döneme denk gelmesi, onun vilayetin nafia ve maarif alanlarındaki çalışmalarına ayrı bir değer kazandırmıştır. İsmail Hakkı Bey’in Adana valiliğinin son döneminde Dâhiliye Nezareti’ne gönderdiği raporda bu faaliyetleri 48 madde halinde listelemiş olması Adana’nın Birinci Dünya Savaşı’nın ilk yıllarındaki ahvali hakkında önemli bilgilere ulaşılmasını sağlamaktadır. İki kısımdan oluşan ve özellikle arşiv belgeleri ve hatıratlardan yararlanarak hazırlanan bu çalışmanın ilk kısmında ana hatlarıyla İsmail Hakkı Bey’in biyografisi oluşturulmaya, ikinci kısımda ise yukarıda bahsedilen rapor çerçevesinde Adana Vilayetindeki faaliyetleri değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İsmail Hakkı Bey, Adana, Maarif, Nafia

Bir Halkla İlişkiler Etkinliği Olarak Festivallerin Yöre Halkına Etkisi: Belenbaşı Yörük Kültürünü Tanıtma ve Kiraz Festivali

Dr. Öğr.Üyesi Burcu Altıparmak

ÖZ

Festivaller, ekonomik, toplumsal, kültürel ve psikolojik boyutu olan etkinliklerdir. Yerel yönetimler imaj ve itibarını geliştirmek, ekonomik fayda sağlamak ve yerel kültürel değerleri yaşatmak ve sürdürmek için halkla ilişkiler etkinliği olarak festivaller düzenlemektedir. Özellikle düzenli olarak gerçekleştirilen festivaller aynı zamanda turizm açısından da bir hareketliliğin oluşmasını ve sürdürülmesini de sağlamaktadır. Köy statüsündeki yerel yönetimlerdeki festival etkinliğinde köy halkı festivallerin önemli bir paydaşı olarak rol üstlenmektedir. Festival sonucu elde edilen faydadan da en çok etkilenmesi grubu köy halkı oluşturmaktadır. Yerel halk hem festivalin tanıtımında hem de gerçekleşmesinde önemli bir aktördür. Doğal olarak bu görevi yerine getirebilmek için festival etkinliğinden doğrudan veya dolaylı çıkar elde etmesi beklenmektedir. Bu çalışmanın amacı köylerde düzenlenen festivallerin köy halkı üzerindeki ekonomik, toplumsal, kültürel vb. etkilerini ortaya koymak ve uygulandığı yerdeki festival algısını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda İzmir ilinde gerçekleştirilen Belenbaşı Yörük Kültürünü Tanıtma ve Kiraz Festivali örnek olarak seçilmiştir. 2004 yılından itibaren düzenli olarak yapılan, 2016 yılında ön üçüncüsü düzenlenen ve 2017'de yaşanan acı bir olaydan kaynaklı yas ilan edilerek iptal edilmek zorunda kalınan bu festivalin uzun yıllardır devam etmekte olması etkilerinin ölçülmesi açısından önemli olarak görülmüştür. Bu çalışmanın araştırma bölümü için nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılacaktır. Nitel yöntemlerden derinlemesine görüşme tercih edilmiştir. Yerel yöneticilerle derinlemesine görüşme yapılarak örnek olarak alınan festivalin tarihsel süreci, amacı, sağladığı katkılar ve yöneticilerin festival etkinliğinden beklentileri gibi unsurlar yerel yönetimin bakış açısına göre belirlenmeye çalışılacaktır. Nitel yöntemin yanı sıra nicel yöntemlerden anket tekniği kullanılarak örnek etkinlik olarak ele alınan kiraz festivalinin gerçekleştiği Belenbaşı Köyü'nün halkının festival ile ilgili düşünce, tutum, kanaatleri ve elde ettikleri fayda ölçülmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Kültürel Festivaller, Kırsal Turizm ve Festivaller,

Bir Savaş Yöntemi Olarak İnsani Müdahale

Dr. Öğr.Üyesi Eray Yağanak

ÖZ

Savaş, insanlık durumunun onun aracılığıyla tanımlandığı bir varolma tarzı olarak kendisini görünür kılmaktadır. Bu varolma tarzı, herhangi birinin ötekilerle ilişkisinde içkinlik düzeyine yükselmiş olumsuzlayıcı bir özellik olarak değil aksine hem tekil hem de bütünsel olarak varoluşun sürekliliğine indirgenmiş görünmektedir. Bu durumu tersine çevirmek, olan ile olması istenen “ideal dünya” tasarımları arasındaki çelişkileri gidermek amacıyla bir araya gelen devletler insanlık durumunun içine düştüğü krizi uluslararası antlaşmalarla gidermeye çalışmışlarsa da ideal dünya tasarımları hedefine ulaşamamıştır. Çünkü savaş, artık, en azından kendi varlığını koruma anlamında doğrudan bir saldırı aracı olmaktan çıkmış, yeni bir kimlikle, “insani müdahale” adıyla kendisini meşrulaştırır hale gelmiştir. Savaşın kendini görünür kıldığı bu yeni kimliğin meşrulaştırma araçları her ne kadar hukuki gerekçelendirmelere dayandırılıyorsa da bu gerekçelendirmeler savaş kavramının kendisinde bir yapısal bir dönüşüme olanak sağlamamıştır. Bir başka deyişle, doğrudan saldırı ile insani müdahale arasındaki ahlaki, hukuki ve insani sınırlar çizilememiştir. Bu sınırların çizilememiş olmasının nedeni hukuki metinlerdeki dilsel ifadelerin zihinlerde çağrıştırdığı anlamlar ile bu anlamların olgusal dünyadaki karşılıkları arasındaki boşluğa ya da karşıtlığa dayandırılabilir. Aslında siyasal gerçekçiliğin söz ile eylem arasında ortaya çıkardığı bu boşluk ya da karşıtlık, her ne kadar dilsel ifadelerin tek insanın zihninde bir anlamı olsa da, gruplar, uluslar ya da devletler arasındaki ilişkiler söz konusu olduğunda, sözün anlamını yitirdiği, eylemin sözün yerine geçtiği bir duruma karşılık gelmektedir. Bu durum Hobbes’un şu ifadesinde açıkça görülebilir: “antlaşmalar, sadece sözcüklerden ibarettir ve sözcükler, kılıç olmaksızın, insanı koruyacak güce sahip değildirler.” Bu çalışmada, “insani müdahale” söylemleriyle gerekçelendirilmeye ve meşrulaştırılmaya çalışılan savaş girişimlerine içkin olan ahlaki, hukuki çelişkiler söylem ile eylem arasındaki karşıtlık üzerinden temellendirilmeye çalışılacak ve insani müdahalenin savaşın başka bir tarzı olduğu iddia edilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnsani Müdahale, Siyasal Gerçekçilik, Haklı Savaş, Etik, İnsan Hakları

Bireylerin Moda Ürünlerini Satın Alma Tercihlerine Sosyal Medya Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Hale Bütün Bayram - Öğr.Gör. Süheyla Bayraktar

ÖZ

Moda insanların değişiklik, farklılaşma ve zamana uyum sağlama arzularının kavramsal bir ifadesidir. Aynı zamanda daha çok giyimle birlikte anılmaktadır. Günümüzde bir endüstri haline dönüşmüş olan ve tüketici beğenilerini şekillendiren moda sektörü tüm diğer sektörler gibi internetin sağladığı yeni iletişim biçimlerinden etkilenmiştir. Moda sektörü ürünlerini tüketiciye yalnızca geleneksel dağıtım kanalları yoluyla değil internet üzerinden de sunmaktadır. Yapılan bu çalışmada bireylerin giyim tercihleri de internetin ve sosyal medya platformlarının tüketiciye sunmuş oldukları kolaylıklar ve bu platformların tüketici tercihlerine olan etkileri sorgulanmıştır. Bu amaçla bireylerin moda ürünlerini satın alırken sosyal medya platformlarını tercih etme nedenleri ve bu platformların seçimlerine etkileri üzerinde durulmuştur. İnternet platformlarından Facebook, Twitter, Instagram ve Pinterest sosyal medya platformlarını ne kadar ve hangisini niçin tercih ettikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla çeşitli yaş gruplarından kişilere moda ürünlerini satın alma ve tercihlerine yönelik yirmi iki sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket sonuçları istatistiksel analizler yapılarak değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarında tanımsal istatistikler ve t testi ile kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Moda, Sosyal Medya, Tüketici, Facebook-Twitter-Instagram- Pinterest

Social Media Effects on The Purchases of Purchases of Fashion Products of Individuals

Abstract

Fashion is a conceptual expression of the desire of people to adapt to change, differentiation and time. It is also associated with more clothing at the same time. The fashion industry, which has become an industry today and has shaped consumer tastes, has been influenced by new forms of communication that the Internet has provided, like all other sectors. The fashion sector also offers its products not only through traditional distribution channels but also via the Internet. In this study, consumers' clothing preferences also questioned the convenience offered by the internet and social media platforms to consumers and the effects of these platforms on consumer preferences. To this end, the reasons for choosing social media platforms while buying individuals' fashion products and the effects on the selection of these platforms are emphasized. It has been tried to determine how much and why they prefer Facebook, Twitter, Instagram and Pinterest social media platforms on the Internet platforms. For this purpose, a questionnaire consisting of twenty two questions about the purchase and preference of fashion products to various age groups was applied. The results of the questionnaires were evaluated by making statistical analyzes. It was used with descriptive statistics and t test in the survey results.

Keywords: Keywords: Fashion, Social Media, Consumer, Facebook-Twitter- Instagram- Pinterest

Bitcoin Piyasasına Katılım Eğilimi: Farklı Üniversite Öğrencileri Üzerinde Ankete Dayalı Bir Değerlendirme

Doç.Dr. Mehmet Cihangir - Öğr.Gör. Eray Baysa - Öğr.Gör. Fahrettin Söker - Sevim Ezgi Eroğlu

ÖZ

Uluslararası piyasalarda başta dolar olmak üzere pek çok para birimi ile işlem görebilen, dijital imzalarla oluşan blok zincir teknolojisine dayalı sanal bir ödeme sistemi aracı olan Bitcoin, yatırım aracı olarak dünyada piyasa değeri en yüksek ve en çok işlem gören kripto para birimidir. Bitcoin, teknolojik yapısının getirdiği fırsatlar ve hızla artan değeriyle piyasalarda oldukça ilgi görmüş ancak yasaklar, soygunculuk gibi olumsuz gelişmelerle de değer kayıplarına uğramıştır. Yaşadığı bu değer değişimleri Bitcoin'in yüksek volatiliteye sahip olduğunu göstermiştir. Teknolojik yapısıyla benzer kripto para birimlerinin de ortaya çıkmasını sağlayan Bitcoin, mevcut para birimlerine alternatif olarak da gösterilmektedir. Araştırmada mevcut teknolojiyle birlikte yeni bir para birimi olarak da gündeme gelen Bitcoin hakkında üniversite öğrencilerinin algı ve tutumlarının ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaçla Cumhuriyet Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi öğrencilerine bir anket uygulanmıştır. Araştırmanın örnekleme seçilirken özellikle İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ile Bitcoinle daha alakalı olabileceği düşünülen bazı mühendislik fakültelerinden öğrenciler seçilmiştir. Çalışmada örneklem büyüklüğü ana kütleyi yeterince temsil eder büyüklüktedir. Söz konusu örneklemden elde edilen verilerin analizi aşamasında SPSS 21.0 paket programı kullanılarak katılımcıların frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış, ölçüklere ilişkin geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmış, ölçüklere arasında ilişkinin tespitinde ise korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin Bitcoin hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ancak güncelliği nedeniyle büyük ölçüde ilgilerini çektiği ve işlem yapmaya hazır göründükleri gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bitcoin, Kripto Para, Blok Zincir

Blok Zinciri Teknolojisi ve Uygulama Alanları

Arş.Gör.Dr. Ahmet Doğan - Arş.Gör.Dr. M. Hanefi Calp

ÖZ

Blockchain teknolojisi (blok zinciri) Satoshi Nakamoto tarafından yayınlanan Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System" isimli makale sonrası dünyanın gündemine gelen yeni bir teknoloji olarak ortaya atılmıştır. Bu teknolojik gelişme en yalın haliyle, şifrelenmiş işlem takibini sağlayan, arada herhangi bir merkezi otorite bulunmayan, doğrudan iki tarafın (alıcı-satıcı) güvenli bir şekilde işlemlerini gerçekleştirmesini sağlayan bir yapı şeklinde ifade edilebilir. 2009 yılında bitcoin ile gündeme gelen bu yapı temelde kripto para birimi ve kripto para borsaları ile birlikte özdeşleşmesine rağmen aslında birçok uygulama alanı doğurabilecek potansiyele sahip teknolojik bir devrim olarak görülebilir. Bu çalışmada öncelikle blockchain teknolojisi ile ilgili literatür bilgi tarama yöntemi kullanılarak derinlemesine incelenerek, dağıtık veri tabanı formunda çalışan sistem hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Daha sonra bu yapıya ait uygulama alanları incelenmiş mevcut uygulama alanları ile potansiyel uygulama alanları hakkında değerlendirilmelerde bulunulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre, blockchain teknolojisinin, bitcoin ağırlıklı uygulama alanının yanı sıra hava trafik kontrolünde havacılık güvenliğinin sağlanması yoluyla havacılık sektörü, ulusal ve uluslararası para transferlerinde şeffaflığın sağlanması, işlem hızının artırılması, ödeme esnekliği ve düşük maliyetlerin sağlanması yoluyla bankacılık sektörü, tüketicilerin sahte ürünlerle mücadele etmesini mümkün kılarak kaliteli ve sağlıklı ürünlere erişmesinin sağlanması yoluyla gıda sektörü, eğitim platformlarının geliştirilmesi yoluyla eğitim sektörü, sağlık bilgilerini güvenilir bir şekilde koruma altına almak suretiyle sağlık sektörü vb. çeşitli alanlarda başarıyla uygulanabileceği ifade edilebilir. Sonuç olarak bu çalışma ile blockchain teknolojik devriminin tek bir alanla sınırlı olduğu algısının aksine birçok farklı alanda uygulama imkânı sunabileceğine ilişkin farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Blok Zinciri, Teknoloji, Kripto Para, Bitcoin

Blockchain Technology and Its Application Areas

Abstract

Blockchain technology has been put forward as new technology coming to the world's agenda after the article "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System" published by Satoshi Nakamoto. This technological development can be expressed, in the simplest form, as a structure that provides a cryptographic transaction followed by a transaction between the two parties (buyer-seller) without any central authority. Although it is basically identified with crypto currencies and crypto currencies exchanges, this structure, which came to the fore with bitcoin in 2009, can be seen as a technological revolution with the potential that can actually lead to many application fields. In this study, firstly detailed information about the system working in the form of distributed database has been given by deeply examining the literature related to blockchain technology using information retrieval method. Then, while the application areas of this structure have been examined, the existing and potential application areas have been evaluated. According to the results obtained, besides the bitcoin weighted application area, it can be expressed that the blockchain technology can be successfully applied in various fields such as aviation sector through provision of aviation security in air traffic control, banking sector through the provision of transparency in national and international money transfers, increasing the speed of transactions, banking sector through the

flexibility of payment and maintaining of low costs, enabling the consumers to access quality and healthy products by fighting counterfeit products in the food sector, education sector through the development of educational platforms, health sector by protecting health information safely etc. As a result, contrary to the perception that the blockchain technological revolution is limited to a single field, this study tried to raise awareness that it can be offered to be applied in many other fields.

Keywords: Blockchain, Tecnology, Crypto Currency, Bitcoin

Borçlanma Maliyetlerinin Muhasebeleştirilme Esaslarının, Tms 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, Bobi Finansal Raporlama Standardı ve Vergi Usul Kanunu Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Prof.Dr. Zeki Doğan - Doç.Dr. Ayşe Gül Köksal

ÖZ

Borçlanma maliyetleri işletmelerin finansman ihtiyacını yabancı kaynaklardan karşılamaları sonucunda katlanmak zorunda kaldıkları faiz, kredi komisyonları, kur farkları ve benzeri giderlerdir. Yabancı kaynak maliyetinin çoğunlukla öz kaynak maliyetinden düşük olması, yabancı kaynak için ödenen faizlerin vergi indirimine tabi olması, yabancı kaynak için ödenecek tutarların vade tarihine kadar sabit kalması işletmelerin yabancı kaynak kullanımını artırmaktadır. Bu doğrultuda işletmelerin borçlanma maliyetlerini doğru ve güvenilir şekilde muhasebeleştirilmesinin de önemi artmaktadır. Diğer taraftan borçlanma maliyetlerini aktifleştirilmesi ya da dönem gideri olarak kaydedilmesi konusunda TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) ve Vergi Usul Kanunu (VUK)'de uygulama farklılıkları bulunmaktadır. TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı 31.12.2005 tarihinden sonraki hesap dönemlerinde uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir. Bu standart Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar (KAYİK)'in borçlanma maliyetlerini muhasebeleştirme esaslarını açıklamaktadır. BOBİ FRS ise KAYİK'ler dışında bağımsız denetime tabi şirketler tarafından 1.1.2018 tarihinden sonraki hesap dönemlerinde uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir. Borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin hükümler bu standardın 17. Bölümde yer almaktadır. Bu çalışmanın temel amacı borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirme esaslarını, TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, BOBİ FRS ve VUK çerçevesinde incelemektir. Çalışmada borçlanma maliyetlerinin aktifleştirilmesi ve dönem gideri olarak kaydedilmesine ilişkin uygulamalı örnekler yer verilecektir. Ayrıca TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardı, BOBİ FRS ve VUK'a göre borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin farklılıklar da ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Borçlanma Maliyetleri, Tms 23, Bobi Frs ve Vuk.

Butik Otellerin Yönetim Sorunları Üzerine Bir Araştırma: Çeşme Alaçatı Örneği

Doç.Dr. Esin Özkan - Arş.Gör. Samet Can Curkan - Arş.Gör. Mehmet Alper Nisari

ÖZ

Günümüzde kitle turizmi yerini alternatif turizm çeşitlerine bırakmaktadır. 1980 yılına kadar kitle turizmi olarak gelişen deniz, kum ve güneş ağırlıklı turizm yerini farklı turizm türlerine bırakmıştır. Turizm açısından önemli bir yere sahip olan Alaçatı, deniz, kum, güneş için gelenlerin yanında sörf ve kişiye özel hizmet isteyen misafirler için de bir çekim kaynağı olarak görülmektedir. Alaçatı bulunduğu bölge itibarıyla yılın büyük bir kısmını rüzgarlı geçirmektedir. Bu durum tatillerde bireysel olarak yüksek harcama yapan sörfçülerin Alaçatı'yı tercih etmelerini beraberinde getirmektedir. Alaçatı'nın sahip olduğu doğal güzelliğin tanıtılması, marka imajının yaratılması ve geliştirilmesi, tanıtım ve pazarlama adımlarının planlı bir şekilde atılması bölgenin turizm geleceği açısından oldukça önemlidir. Alaçatı'da konaklama işletmelerinin büyük bir kısmını butik oteller oluşturmaktadır. Butik otelcilik kavramının iyi bir şekilde anlaşılması ve butik otellerin doğru olarak yönetilmesi bölgedeki müşteri memnuniyetinin sağlanması açısından gereklidir. Turizm alanında yapılan çalışmalarda butik otelleri işletme prensipleri, müşteri memnuniyeti, personel nitelikleri, yıldızlı oteller üzerinden karşılaştırma gibi farklı konular üzerinden incelemektedir. Bu çalışma butik otellerdeki yönetsel sorunlar üzerinde durması açısından önemlidir. Çalışmanın özgün değeri butik otellerde saptanacak yönetim eksiklerinin tespit edilmesiyle birlikte otellerin yönetiminin ve verdiği hizmetin daha üst düzeylere taşınacak olmasıdır. Bu çalışmada turizm sektöründe harcama gücü yüksek müşteri profiline hitap eden butik otellerin yönetim sorunları üzerinde durulmaktadır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda kaynak taraması yapılarak Alaçatı' da bulunan butik otellerle birebir görüşme sağlanmıştır. Sorunların tespitine yönelik sorular sorulmuştur. Nitel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada görüşmeler karşılıklı sohbet şeklinde ucu açık sorular butik otellerin yönetici kademesindeki kişilere yöneltilerek yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarının Çeşme Otelciler Birliği (ÇEŞTOB) ile paylaşılması planlanmaktadır. Çalışmadan çıkacak sonuçların Alaçatı ve Çeşme'deki butik otellerin yönetsel sorunların belirlenmesi ve düzeltilmesi açısından fayda sağlanacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çeşme, Alaçatı, Butik Oteller, Yönetim, Butik Otellerin Yönetim Sorunları.

Çalışanların İş-Yaşam Dengesi: Türkiye ve Oecd Ülkeleri Üzerine Bir Karşılaştırma

Dr. Öğr.Üyesi Özge Demiral

ÖZ

Gelir, yaşam standardı, barınma, meslek, sağlık, eğitim, yetenek geliştirme, sosyalleşme, çevresel kalite ve güvenlik, bir kişinin ya da tüm toplumun daha iyi bir yaşam seviyesinin ölçümünde yaygın olarak kullanılan temel göstergeler arasında yer almaktadır. Çalışanların yaşam kalitesi kapsamında ise temel gösterge, bazen çalışanların başarı ve eğlence arasında yaptığı tercihi ifade eden iş-yaşam dengesi (İYD) olarak karşımıza çıkmaktadır. Küresel düzeyde uygulanan mevcut araştırmalar ve anketler, çalışma süresinin, analık/babalık haklarının, aile izinlerinin, esnek çalışma uygulamalarının ve bakmakla yükümlü olunan kişiler için izin olanaklarının İYD'nin temel belirleyicileri olduğunu ortaya koymaktadır. Farklı ülkelerden çok sayıda (yaklaşık 100000) cevaplarla OECD tarafından hesaplanan daha iyi yaşam endekslerini kullanarak bu çalışma, Türkiye'nin ve diğer 37 OECD ülkesinin İYD göstergelerini karşılaştırmaktadır. Türkiye'den ankete katılan 2231 kişinin yaklaşık yüzde 76'sı erkektir ve yarısına yakını 25-34 yaş aralığındadır. Çok ülkeli bir karşılaştırma için bu çalışmada, İYD'nin, çalışma süresi ile boş zaman aktivitelerine (aile ve arkadaşlarla sosyalleşme, hobiler, oyunlar, bilgisayar/internet kullanımı, televizyon izleme, vb.) ve kişisel ihtiyaçlara (yeme, uyuma vb.) ayrılan zaman olarak iki boyutu dikkate alınmaktadır. İlk boyut kapsamında anket sonuçları, ortalama olarak OECD ülkelerinde çalışanların yaklaşık yüzde 13'nün normal bir haftada en az 50 saat çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Türkiye, çok uzun çalışma süresine sahip katılımcıların payı (yaklaşık yüzde 34) bakımından ilk sırada yer almaktadır. Ayrıca, ataerkil toplum yapısı özelliklerini yansıtır bir biçimde, Türkiye'de erkeklerin işte geçirdikleri zaman daha fazladır. İkinci boyut kapsamında ise, OECD ülkelerinde tam zamanlı bir çalışan, ortalama olarak bir günün yüzde 62'sini, yani yaklaşık 15 saatini, kişisel ihtiyaçlarına ve boş zaman aktivitelerine ayırmaktadır. Bu oran Türkiye'dekinin (yaklaşık 12,5 saat) oldukça üzerindedir. Sonuç olarak, genel İYD göstergesi dikkate alındığında, Türkiye'nin OECD ülkeleri içinde en düşük endekse sahip olduğu görülmektedir. Çalışmada anket sonuçları sunulduktan sonra, Türkiye için böyle düşük bir İYD'ne sahip olmanın muhtemel nedenleri ve sonuçları tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çalışan İş Yaşam Dengesi (İyd), Çalışma Süresi, Boş Zaman, Esnek Çalışma.

Work-Life Balance of Employees: A Comparison on Turkey and Oecd Countries

Abstract

Income, standard of living, housing, job, health, education, skill development, socialisation, environmental quality and safety are among the core indicators that are commonly used in measuring the level of better life of a person or of a whole society. Concerning the quality life of employees, the main indicator becomes work-life balance (WLB) which is sometimes considered a choice between achievement and enjoyment of employees. Extant research and surveys carried out globally show that working hours, maternity/paternity rights, parental leave entitlements, flexible working practices and time off possibilities for dependants are the key determinants of WLB. This paper compares WLB indicators of Turkey with those of the other 37 member countries of OECD using better life indices estimated by OECD based on a great number of responses (around 100000) from different countries. Around 76 percent of 2231 respondents from Turkey are male and nearly half are 25-34 years old. For a multi-country comparison, the paper respectively

considers two aspects of WLB, namely working hours and time devoted to leisure (socialising with friends and family, hobbies, games, computer/internet and television use, etc.) and personal care (eating, sleeping, etc.) On the first aspect, survey results reveal that, on average, about 13 percent of employees in the OECD countries work 50 hours or more in a usual working week. Turkey has the highest proportion (around 34 percent) of people working very long hours. Reflecting the characteristics of a patriarchal society, men seem to be spending more hours at work in Turkey. About the second aspect, it is seen that a full-time worker in the OECD devotes 62 percent of a day (around 15 hours) on average, to personal care and leisure. This proportion is much higher than that of in Turkey (around 12.5 hours). Considered the overall indicators, Turkey has the lowest WLB index among OECD member countries. After presenting the findings from the surveys, the study discusses the possible reasons and results of having such a low WLB for Turkey.

Keywords: Employee Work-Life Balance (Wlb), Working Hours, Leisure, Flexible Working.

Çalışma Hayatında Mobbing

Dr. Öğr.Üyesi Banu Özbucak Albar

ÖZ

Çalışma hayatında mobbing (psikolojik taciz) kavramı, günümüzde çalışma psikolojisi konuları içerisinde giderek artan bir öneme sahiptir. İşyerinde mobbing, çalışana karşı işveren, diğer çalışan yada üçüncü kişiler tarafından uygulanan, belli bir süre devam eden, çalışana bezdirme ve aşağılama amacı taşıyan, çalışanın kişilik haklarını ihlal eden söz ve davranışlar şeklinde gerçekleştirilen sistematik bir süreçtir. Bu süreç sonucunda genellikle elde edilmek istenen amaç, bireyi çalışma hayatında çaresiz bırakıp, yılmmasını sağlayarak, işine kendi isteği ile son vermesidir. Bireyin maruz kaldığı mobbing davranışının yarattığı stresin, ısrarlı ve uzun süreli olması, hem bireyleri hem de toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. İşyerinde mobbing, mağdurda psikolojik veya fiziksel ciddi ve kalıcı hasarlar oluşmasına neden olabilmektedir. Bu süreç, hem bireyleri hem de toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çalışma ile işyerinde mobbingin unsurları ele alınarak başa çıkma yollarıyla kavramın açıklanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mobbing, İşyerinde Psikolojik Taciz, Çalışma Hayatı

Çatışma Çözme Stillerinde Bireysel Farklılıklara Yönelik Bir Araştırma

Dr. Öğr.Üyesi Fatma İnce

ÖZ

Bireysel davranışlar, geçmiş deneyimler ve yaşanılan kültür gibi kişiliği belirleyen faktörlerin yanı sıra örgütsel ve çevresel koşulların da etkisiyle farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar yeni bir fikir geliştirme ve örgütsel gelişim sağlama gibi süreçlere katkı sağlayan fonksiyonel çatışmanın yanı sıra istenmeyen sonuçları olan fonksiyonel olmayan çatışmalara verilen tepkilere de yansımaktadır. Bu nedenle her bireyin mevcut çatışmaya karşı tepkisi farklı olabildiği gibi aynı bireyin benzer durumlara zaman içinde verdiği tepkiler de birbirinden farklı olabilmektedir. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı, farklı bireysel özelliklere sahip çalışanların çatışma çözme stillerini tespit etmek olarak belirlenmiştir. Ayrıca bu stillerin demografik faktörler açısından farklılık gösterip göstermediği de analiz edilmiştir. Emniyet teşkilatı çalışanlarıyla yapılan anket çalışması sonucunda; bütünleştirme, uyma, uzlaşma, hükmetme ve kaçınma olmak üzere 6 alt boyuttan oluşan çatışma çözme stillerinde bireysel özelliklere göre farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çatışma, Çatışma Çözme, Çatışma Çözme Stilleri, Demografi

Cenap Şahabettin'in Gözünden Suriye

Dr. Öğr.Üyesi Hayrunisa Topçu

ÖZ

Türk edebiyatının önde gelen isimlerinden olan Cenap Şahabettin, şairliğiyle olduğu kadar nâsir kimliği ile de ön plana çıkmaktadır. Şairin gezi yazıları ve denemelerden oluşan zengin bir birikimi vardır. Servet-i Fünûn Dönemi şairlerinden Süleyman Nazif'le beraber Suriye'ye yaptığı seyahat esnasında kaleme aldığı mektuplar *Suriye Mektupları* adıyla kitap haline getirilmiştir. 1917 yılında Şam'da 4. Ordu Kumandanı olan Cemal Paşa'nın davetiyle Suriye'ye giden Cenap Şahabettin'in, Cemal Paşa'ya hitâben yazdığı mektupları, ülkeye dönünce *Sabah* gazetesinde yayımlanır. 7 Ocak 1918 tarihinden itibaren adı geçen gazetede başlayan yazı dizisi on yedi mektuptan oluşur. Mektupların birçoğunda Cemal Paşa'nın övüldüğü kısımlar yer alır. Halkın ona olan sevgisinden ve Paşa'nın Suriye'ye olan katkılarından hayranlık ve övgüyle bahsedilir. *Cenap Şahabettin'in Gözünden Suriye* isimli bu çalışmada ise Cemal Paşa'nın övüldüğü kısımlardan çok Suriye'nin doğal güzelliklerinin, şehirlerinin ve insanların anlatıldığı kısımlar üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda özellikle Cenap Şahabettin'in renkli, ahenkli ve betimlediği yerleri kişileştirerek anlatan, okuyucuda bir tabloya bakıyormuş izlenimi veren üslûbuna da değinilmiştir. Çünkü bu üslûp aynı zamanda Servet-i Fünûn Dönemi'ni biçimlendiren lirik ve tasvirî üslûbu oluşturur. Mektuplar biçimsel özellikleri dışında 19. yüzyılda bir Doğu ülkesinin panoramasını da sunmaktadır. Cenap Şahabettin'in mektupları, Suriye'deki insanların günlük yaşamları, alışkanlıkları, ülkenin toplumsal ve kültürel özellikleri hakkında fikir verir. Böylelikle ilgili eserin hem edebî hem de toplumsal yönü ortaya çıkmış olur. Bu çalışmada *Suriye Mektupları*'nın her iki özelliği de konu edilmiş ve genel anlamda Cenap Şahabettin'in Suriye algısı tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gezi Yazısı, Mektup, Servet-i Fünûn, Cenap Şahabettin, Suriye Mektupları.

Çevresel Performans Endeksi Bağlamında Türkiye'nin Çevre Sağlığı

Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Karataş - Öğr.Gör. Ebru Karataş

ÖZ

Çevre tüm canlılar için hayati derecede önemlidir. İçilen su, solunan hava ve yaşanan toprak parçası birer çevre unsurudur. Canlıları çevrelerinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Ancak tüm canlılar içinde sadece insan yaşadığı çevresini dönüştürerek amaçları doğrultusunda kullanabilme becerisine sahiptir. Çağlar boyunca çevre ile uyumlu yaşamı kendisine rehber edinen insan, özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte adeta çevre sorunlarının kaynağı durumuna gelmiştir. Çünkü doğal kaynakların hiç bitmeyecekmiş gibi tüketilmesi ve tüketim sonucunda ortaya çıkan kirlilik doğanın taşıma kapasitesini tükenme noktasına getirmiştir. Çölleşen ormanlar, birbiri ardına yok olan türler ve değişen iklim koşulları insanın çevresel etkilerini en açık şekilde ortaya koymaktadır. Bu olumsuz tablo, hızlı nüfus artışına bağlı olarak gelişen düzensiz kentleşme hareketleriyle kendisini daha da fazla hissettirmektedir. Ancak sağlıklı bir çevrede yaşamak her canlının hakkıdır. Çevre hakkı aslında diğer insan haklarının olması için bir temel, bir önkoşuldur. Sağlıklı bir çevre olmadan insan hakkından bahsedebilmek mümkün değildir. Küresel boyutta yeryüzünü tehdit eden çevre sorunları ise sadece bugünkü değil, gelecek kuşakların sağlıklı bir çevrede yaşam haklarını ellerinden almaktadır. Oysa insan da diğer tüm canlılar gibi çevrenin bir parçasıdır. İnsan parçası olduğu bir şeye zarar verirken aslında kendi geleceğini karartmakta, adeta bindiği dalı kesmektedir. Daha fazla birikim ve menfaat uğruna doğanın bu kadar amansızca tüketimi çerçevesinde gelişen bugünkü durum, artık üstesinden gelinemeyecek boyutlara ulaşmıştır. Tüm dünyayı sarsan ve iklim değişikliklerinin ana nedeni olan küresel ısınma karşısında insanlık çaresiz kalmakta, birbiri ardına konferanslar, zirve toplantıları yaparak durumun önemine dikkat çekmeye çabalamaktadır. Oysa bu sorunun ana kaynağı, çevre değerlerini umarsızca kullanan ve kullanıp kirlüten günümüzün sanayi devi ülkeleridir. Onların doğa ile girişmiş oldukları amansız mücadelenin kötü sonuçlarının faturasını bugün tüm dünya ne yazık ki bir bedel olarak ödemektedir. Ancak bu bedel çok ağır bir şekilde ödenmektedir. Bugün milyonlarca insan susuzluk, yoksulluk, kuraklık, kıtlık, ormansızlık ve çölleşme gibi nedenlere bağlı olarak yaşamını yitirmekte, sağlıksız yaşam koşulları ile boğuşmaktadır. Kaynakların paylaşımındaki dengesizlik ve yüzlerce yıl süren sömürü faaliyetleri hep sanayileşme ve daha da zenginleşme uğruna olmuş, çevre sorunlarının bugünkü duruma gelmesine zemin hazırlamıştır. Aslında insan bu korkunç bedelini, ekolojinin temel prensiplerinden birisi olan doğaya karşı elde edilen her başarının bir bedeli vardır ilkesini çiğnediği için ödemektedir. Daha sonra da yapılandırılan çevre politikaları ile çevre sorunlarını önlemeye çalışmakta, sıkı yasalar, caydırıcı cezalar ve yaptırımlarla önlemler almaya çabalamaktadır. İşte ülkelerin bu politikalarını uygulama konusundaki başarılarını değerlendiren Çevresel Performans Endeksi bugün pek çok soruna ışık tutmaktadır. Yale Üniversitesi girişimiyle 2006 yılından bu yana her iki yılda bir yapılan bu değerlendirmeler aralarında Türkiye'nin de olduğu 180 ülkeyi kapsamaktadır. Bu çalışmada Çevresel Performans Endeksi verilerinden yararlanılarak, Türkiye'nin çevre sağlığı üzerine tespitler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Çevresel Performans Endeksi, Çevre Sağlığı, Türkiye

Çevresel Vergi Reformu Uygulamaları: Çifte Kazanç Hipotezinin Geçerliliği Üzerine Bir Değerlendirme

Arş.Gör. Muhammet Aktuğ - Arş.Gör. Burak Şahingöz

ÖZ

Genel olarak, çevreye zararlı ürün ya da faaliyetler üzerinden alınan vergiler çevre vergileri olarak adlandırılmaktadır. Çevresel vergi reformu ise daha kapsamlı bir kavram olup tüketim, kirlilik veya enerji üzerindeki vergilerin artırılmasını, buna karşılık emek, sermaye veya kişisel gelir üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesini, neticede hasılat-nötr bir durum ortaya çıkmasını sağlayan politika kombinasyonları olarak ifade edilebilir. 1990'lı yıllara kadar çevre vergilerinde mali amaç ön plandayken, sonrasında iklim değişikliği, ekosistemin bozulması, kaynak kıtlığının artması, enerji ve su kaynaklarının yetersizliği gibi faktörlerin endişe uyandıran boyutlara ulaşmasıyla birçok ülkede çevresel vergi reformu gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Çevresel vergi reformunu tam olarak gerçekleştiren ve hasılat kullanımını (revenue-recycling) etkin olarak uygulayan ülkeler İngiltere, Hollanda, Danimarka, Norveç, Finlandiya, İsveç ve Almanya'dır. Çevresel vergi reformunun başarısı çifte kazanç hipotezinin geçerliliğine bağlıdır. Çifte kazanç hipotezinin birinci aşaması çevreye zararlı faaliyetler üzerine yeni vergilerin getirilmesi ya da mevcut vergilerin artırılması yoluyla çevresel kaliteyi iyileştirmek iken, ikinci aşaması buradan elde edilecek gelir ile emek üzerindeki vergi yükünün hafifletilerek işsizliğin azaltılmasıdır. Bu çalışma kapsamında çevresel vergi reformunu tam olarak uygulayan ülkelerde çifte kazanç hipotezinin geçerliliği araştırılmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, bazı ülkelerde çifte kazanç hipotezinin sadece birinci aşaması olan çevresel kaliteyi iyileştirme hedefine ulaşılırken, bazı ülkelerde ise hem çevresel kalitede iyileşme hem de istihdamda artış hedefine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Vergileri, Çevresel Vergi Reformu, Çifte Kazanç Hipotezi, Hasılat Kullanımı

Chp'nin Sağ ile İmtihanı: Irkçılık-Turancılık Davası

Arş.Gör.Dr. Rukiye Saygılı

ÖZ

İnönü Hükümetinin Sağ ile İmtihanı: Irkçılık-Turancılık Davası “İç politikanın dış politikadan bağımsız olamayacağı” şeklindeki varsayımı kristalize eden olaylardan birisi de 1944 Irkçılık-Turancılık davasıdır. Nitekim İkinci Dünya Savaşı'nın ikinci yarısında mihver devletlerin yaşadığı güç kaybı, Türk iç siyasasında da yansımaları bulmuştur. Mihver devletlerinin güçlü olduğu 1939-1943 yılları arasında Türkiye, Komünizmle mücadele etmeyi kendisine misyon edinirken; bu yıllardan sonra savaşın bitimine kadar olan süreçte Müttefiklerin savaşta üstünlüğü elde etmesi sonucunda kendilerinin Türkçü olduğunu savunan hükümet, ibreyi bir anda Turancılara çevirmiştir. Pantürkistleri zapt-ı rapt altına alma süreci, Komünistlerin ve Turancıların karşı karşıya geldiği Sabahattin Ali-Hüseyin Nihal Atsız davası aracılığıyla ateşlenmiştir. Savaşın seyrine göre dostane ilişkiler kurmak ve Türkiye'yi savaştan en az hasarla çıkarmak gibi amaçlar nedeniyle fikirleri yargılayan iktidar, bu davayı iki farklı yazarın çekişmesinin ötesine taşımıştır. Hükümet, kendilerini kıyasıya eleştiren bu isimlerin Nazi yanlısı olduklarını ilan etmiş ve bu itibarsızlaştırmayla onları siyasal toplumun dışına itmeye çalışmıştır. Dönemin düşünürlerini, yazarlarını ve bazı kamu görevlilerini kapsayan yirmi üç sanıklı Irkçılık-Turancılık Davası; hükümeti devirmek için oluşan bir gizli örgütün tertibini cezalandırmak için İstanbul İstiklal Mahkemesinde görülmüştür. Davanın sanıkları çeşitli cezalara çarptırılmıştır. Ancak savaşın akabinde Sovyetlerin Türk Boğazlarına yönelik talepleri karşısında Pantürkistlere yönelik bakış açısı tamamen değişmiştir. Bu çerçevede İkinci Dünya Savaşı'nın yaşandığı zaman dilimine odaklanılan bu çalışmada bir “Denge Oyunu” sergileyen Türkiye'nin uluslararası konjonktüre bağlı olarak iç politikasını belirleme ve savaşın seyrine göre öteki yaratma süreci, Irkçılık-Turancılık Davası özelinde incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dünya Savaşı, Türkiye, Komünizm, Pantürkizm, 1944 Irkçılık-Turancılık Davası

Coca-Cola Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Elif Şeşen - Prof.Dr. Kazım Özkan Ertürk - Dr. Öğr.Üyesi Şeymus Doğan

ÖZ

Hemen her yerde karşılaştığımız, artık adeta kaçışı imkansız hale gelmiş reklamlar, beğenilerimizi ve tüketim alışkanlıklarımızı doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Bir göstergeler sistemi olarak reklam; mesajlarını yazılı, sesli ya da görsel kodlar aracılığıyla izleyiciye iletmeye çalışır. Kişisel beğeni kadar kültürel yapı ve alışkanlıklar da reklam mesajlarının izleyici tarafından alınması, yorumlanması ve hatırlanmasında etkide bulunmaktadır. Buradan yola çıkan uluslararası markalar yerel kültürel değerlere hitap eden reklamlar hazırlamakta ve izleyiciye sunmaktadır. Bu markalardan biri de Coca Cola'dır. Coca Cola satıldığı her ülkeye farklı reklam filmi çekerek, o ülkenin kültürel değerleriyle kendini bağdaştırmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada Coca Cola'nın son birkaç yılda Türkiye'de yayınladığı televizyon reklamları; küresel ve yerel kültürel değerler, verilmek istenen mesajlar, kullanılan görseller ve özneler yönünden Greimas'ın göstergebilimsel yöntemi ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Televizyon, Göstergebilimsel Çözümleme.

Çocuk İzlem Merkezleri ve Çocuk İzlem Merkezleri'nde Suriyeli Mülteci Çocukların İzlenmesi

Uzman Canan Topdemir - Araştırmacı Cengiz Topdemir

ÖZ

Mart 2011'de Suriye'deki iç savaşla beraber yoğun göç hareketi başlamıştır. Türkiye'ye sığınan Suriyeli göçmenlerin büyük çoğunluğunu 18 yaş altı çocuklar oluşturmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) çocuk istismarını şu şekilde tanımlamıştır: "çocuğun sağlığını, yaşamını ve gelişmesini tehlikeye atacak şekilde bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar, haklarını ihlal eden her türlü eylem ve eylemsizliklerin tümüdür" (WHO, 2006). Türkiye'deki Suriyeli göçmenlerin barınma, beslenme, sağlık, eğitim sorunları devlet tarafından çözülmeye çalışılmıştır. Ancak zaman zaman görsel ve yazılı basına yansıyan kız çocuklarının imam nikahı ile çocuk gelin olmaları ve maruz kaldıkları cinsel istismar gerçeği gözardı edilemez. Zorunlu yaşanan bu göç hareketi Suriyeli göçmenlerin özellikle çocukların haklarını gündeme getirmiş ve yeni çalışmaların yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Suriyeli mülteci kız çocuklarının yaşadıkları istismarın ve erken evliliklerin önlenmesine, bu durumu engellemek için acil önlemler alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu iyileştirme veya yapılanma çocuğun korunmasını aynı zamanda yüksek yararını öncelikli görev olarak üstlenmelidir. Bu anlamda Türkiye de yeni bir uygulama olarak faaliyet gösteren Çocuk İzlem Merkezleri bünyesinde istismar mağduru Suriyeli mülteci çocukların izlendiği birimler ve özelde Suriyeli çocuklar için iyileştirmeler yapılması konusunu gündeme getirmiştir. Araştırmamız da Türkiye de yeni bir uygulama olarak faaliyet gösteren Çocuk İzlem Merkezleri'nde istismar mağduru Suriyeli göçmen çocukların izlenmesi konusu incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Göçmen Çocuklar, Çim, Çocuk İstismarı.

Child Monitoring Centers and Monitoring of Syrian Refugee Children in Child Monitoring Centers

Abstract

Dense immigration movements have began since the start of Syrian Civil War in March 2011. Large majority of Syrian refugees who took refuge in Turkey are under 18 years old children. World Health Organization has described child abuse as: "All intended or unintended actions by an adult, society or country which endanger the child's health, life and development; all actions and inactions that violates child's rights" (WHO, 2006). Turkish State has dealt with health, sheltering, nutrition and education problems of Syrian refugees in Turkey. However, the fact of the sexual abuse, imam marriage and child brides issues as we witness time to time in visual and written media cannot be ignored. This obligatory immigration movements brought into question the refugee rights, most especially refugee children's rights; which necessitates to take new actions. Immediate measures should be taken to prevent early marriages and child abuses. The priority of these measures and ameliorations must address to protection and well being of children. In this sense, Child Monitoring Centers which operates as a new administration in Turkey, features units that monitors abused Syrian kids and seeks improvements for them. Our survey is based on to these Syrian refugee children, victims of abuse, whom are monitored by these new organisations of Child Monitoring Centers.

Keywords: Syrian Refugee Children, Child Abuse, child Monitoring Center

Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Eğitim Kurumlarında En Uygun Ders Dağıtım Programı Seçimi

Dr. Öğr.Üyesi Hakan Murat Arslan

ÖZ

Günümüzde işletmeler her geçen gün daha karmaşık yönetim problemleri ile karşılaşmakta ve bunların çözümü için birçok bilimsel yöntem denemek durumundadırlar. Her geçen gün daha girift hale gelen bu karar problemleri karşısında bilimsel yöntemleri uygulayan işletmelerin rakipleri karşısında daha üstün durumda olduğu açıktır. Son zamanlarda, işletmelerin karşılaştıkları karar problemleri karşısında optimum sonuçlar veren sayısal yöntemler arasında çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemleri oldukça ilgi görmektedir. Amaç: Çalışmanın amacı, eğitim kurumları yöneticilerinin karşılaştıkları karar problemlerinin değerlendirilmesi, analizi ve yorumlanmasında ÇKKV yöntemlerinin kullanılabilirliğini göstermektir. Literatürde ÇKKV yöntemleri ile eğitim kurumlarının en uygun ders dağıtım programı seçimi problemlerini analiz eden çalışmalara rastlanmamıştır. Veri Toplama ve Metodoloji: Çalışmada, işletmelerin karar problemlerini ÇKKV yöntemleri ile analiz ve değerlendirdikleri literatür ile desteklenmiştir. Uygulama kısmında, eğitim kurumlarının genel ihtiyacı olan en uygun ders dağıtım programı seçiminde AHP ve QUALIFLEX yöntemleri ayrı ayrı kullanılmıştır. Gerekli veriler ilgili kurumun yöneticilerinden alınmıştır. Bu yöneticiler aynı zamanda karar verici olarak kabul edilmiştir. Çözüm için oluşturulan modelin kriterler ve alternatifleri karar vericiler ve ilgili literatür taranarak belirlenmiştir. Kriterler: K1- Destek hizmetleri hızı ve kalitesi (Puanlama) K2- Fiyat (TL) K3- Danışmanlık bedeli (TL) K4- Programın kaç yıllık olduğu (Yıl) K5- Programın fonksiyonelliği (Puanlama) Alternatifler: A1- Asc A2- Mebre A3- Kâşif A4- Bilsa Sonuç ve Değerlendirme: İki ayrı ÇKKV yöntemi ile gerçekleştirilen analizler sonucunda; en uygun ders dağıtım programları arasından birinci sırada A3 (Kâşif), ikinci sırada A2 (Mebre), üçüncü sırada A4 (Bilsa) ve dördüncü sırada A1 (Asc) çıkmıştır. İlgili eğitim kurumu hali hazırda farklı bir ders dağıtım programı kullanmaktadır. Ancak kurumun öğretmen ve öğrencileri programdan memnun değildir. Sonuçlar ilgili kurumun yöneticileri ile paylaşılmıştır. Kuruma yapılan öneride, analiz sonuçları uygulandığı takdirde öğrenci ve öğretmenlerin ders programı ile ilgili sıkıntılarının en aza ineceği belirtilmiştir. İleriki çalışmalar için, benzer karar problemlerinin yapısı veya analiz yöntemi değiştirilerek daha güncel ve faydalı sonuçlar elde edebilirler.

Anahtar Kelimeler: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri, Ahp ve Qualiflex Yöntemleri, Eğitim Kurumları

Selection of The Most Suitable Course Distribution Program in Educational Institutions with Multiple Criteria Decision Making Methods

Abstract

Today, businesses are faced with more complex management problems every day and they have to try many scientific methods to solve them. It is clear that these decisions, which are becoming more and more intricate each day, businesses are superior to the competitors that implement scientific methods in the face of their problems. Recently, multi criteria decision making (MCDM) methods have attracted considerable attention among the numerical methods which give optimum results to the decision problems faced by the businesses. Objective: The purpose of the study is to demonstrate the usefulness of the MCDM methods in the evaluation, analysis and interpretation of decision problems faced by educational administrators. In the literature, there were no studies which analyzed the problems of selection of the most suitable course distribution

program with the methods of MCDM in the educational institutions. Data Collection and Methodology: In the study, it was supported by the literature in which the enterprises analyze and evaluate the decision problem with the MCDM methods. In the application part, AHP and QUALIFLEX methods were used separately in the selection of the most suitable course distribution program which educational institutions need in general. The required data for the analysis were obtained from the managers of the relevant institution. These managers were also accepted as decision makers. Criteria and alternatives of the created model were determined by the decision makers and related literature. Criteria: K1- Support services speed and quality (Score) K2- Price (TL) K3- Consulting fee (TL) K4- How many years of the program (Year) K5- Functionality of the program (Score) Alternatives: A1-Asc A2- Mebre A3- Kaşif A4- Bilsa Conclusion and Evaluation: As a result of the analyzes carried out by two different MCDM methods; prioritization of the most appropriate course distribution programs; 1- A3 (Kaşif) 2- A2 (Mebre) 3- A4 (Bilsa) 4 - A1 (Asc) has come out. The relevant educational institution already uses a different course delivery program. However, the institution's teachers and students are not satisfied with the program. The results are shared with the managers of the relevant institution. It is stated in the proposal, if the results of the analysis are applied by the institution the students and teachers will be satisfied from course distribution program. In future studies, to obtain more actual and useful results the structure of similar decision problems or the method of analysis can be changed.

Keywords: Multiple Criteria Decision Making Methods, Ahp And Qualiflex Methods, Educational Institutions

CRITIC ve ROV Yöntemleri İle Bir Tekstil Fabrikasında Makine Seçimi

Dr. Öğr.Üyesi Nalan Gülten Akın

ÖZ

Üretimde kullanılacak makinelerin seçimi, yöneticiler açısından önemli bir karardır. Üretim faaliyetinin yapılabilmesi için gerekli olan ve genellikle ciddi sermaye yatırımı gerektiren makinelerin doğru seçimi, firmaların verimliliklerinin artması, maliyetlerinin azalması, üretim planlarının aksatılmadan uygulanması vs. açısından çok önemlidir. Doğru seçimin yapılabilmesi için, makine seçiminde etkili olan kriterlerin doğru belirlenmesi ve alternatiflerin doğru değerlendirilmesi gerekir. Karara etki eden çok sayıda faktörün ve birden fazla alternatifin olması nedeniyle makine seçimi, çok kriterli karar verme problemleri arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, bir tekstil fabrikası için yatak kenarı kapama makinesi seçiminde, belirlenen kriterler doğrultusunda en iyi alternatifin belirlenmesini sağlamaktır. Bu amaçla CRITIC ve ROV (Range of Value - Değer Aralığı) yöntemleri birlikte uygulanmıştır. Kriterlerin objektif ağırlıklarının belirlenebilmesi için CRITIC yöntemi, alternatiflerin sıralamasının yapılabilmesi ve en iyi alternatifin belirlenmesi için de ROV yöntemi kullanılmıştır. Literatürde, makine seçimi ile ilgili olarak farklı yöntemlerle hazırlanmış çok sayıda çalışma yer almaktadır. Ancak CRITIC ve ROV yöntemlerinin birlikte kullanıldığı bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Ayrıca ROV yöntemi ile yapılmış çalışma sayısı da oldukça azdır. Bu nedenle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Makine Seçimi, Çok Kriterli Karar Verme, ROV Yöntemi, CRITIC Yöntemi

Çukurova Bölgesi Yerel Basınında Yeni Medya Uygulamaları

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Taylan

ÖZ

Günümüzde endüstriyel bir yapı sergileyen ana akım medya kuruluşları gerek habercilik pratikleri, gerekse de ekonomi politik yapılanması bağlamında evrensel habercilik değerlerine uymak konusunda sıkıntı yaşamakta. Buna karşılık toplumun tek tip ve hâkim haber dili ve ifade kanallarına karşı kendiliğinden, anlık ve özgün bir haber dili ve medya yapısı oluşturulmasına olan ihtiyacı sürüyor. Bu boşluğu doldurmak noktasında yerel medya kuruluşlarının önemli potansiyel taşıdığı söylenebilir. Ancak yerel medya kuruluşları finansal bakımdan güçlü bir yapıya sahip olmamaları, editöryal bağımsızlık konusunda yaşadıkları sıkıntılar, tiraj, bilinirlik ve kapsam/frekans sınırlılığı gibi konularda aşmak zorunda oldukları teknik ve ekonomik zorluklar nedeniyle bu işlevi yerine getirmekte güçlük çekmektedirler. Bu güçlüklerle karşılık enformasyon teknolojilerindeki gelişim, yerel basın kuruluşları için özgün ve modern bir habercilik pratiği ortaya koymak adına önemli imkânlar sunuyor. Yerel basın kuruluşları da bu süreci hızlı ve doğru değerlendirdiği ölçüde söz konusu arayışa oldukça özgün ve yenilikçi yanıtlar verme potansiyeli taşıyorlar. Bu çalışmada da köklü bir yerel basın geleneğine sahip olan Çukurova Bölgesi'nde mevcut yerel basın kuruluşlarının enformasyon teknolojileri ve yeni medya uygulamalarından ne düzeyde ve hangi uygulamalar bağlamında yararlandıkları ve endüstriyel ana akım medyanın boşluğunu yerel ve bölgesel ölçekte ne oranda doldurma potansiyeli taşıdıkları sorularına yanıt arandı. Bu yanıtlar bizzat yerel medya profesyonellerinin bakış açısından somutlaştırıldı. Çalışmada Çukurova Bölgesi'ndeki yerel medya kuruluşları arasından, yeterli düzeyde temsil edilebilirlik/tipiklik sağlamak üzere, rastlantısal bir araştırma nüfusu içinden amaçsal örnekleme tekniği aracılığıyla belirlenen 12 farklı basın kuruluşu temsilcisi ile derinlemesine mülakatlar yapıldı. Örneklemin uygunluğu belirlenirken, örnekleme giren yerel medya profesyonellerinin yerel medya alanında yeterli bilgi birikimine ve uzmanlığa sahip olması bakımından araştırma hedeflerine uygunluğu ölçüt olarak alındı. Elde edilen verilerin nitel bir analizi yapılarak, bölgedeki basın kuruluşlarının yeni medya kullanımına ilişkin güncel ve özgün bir betimleme ulaşıldı. Bu betimleme ışığında yeni medya ve enformasyon teknolojilerinin bölgedeki medya kuruluşları için taşıdığı potansiyel yorumlanarak, farklı gazetecilik pratiklerine dair öngörülere yer verildi.

Anahtar Kelimeler: Yerel Medya, Yeni Medya, Enformasyon Teknolojileri, Çukurova Bölgesi, Gazetecilik

New Media Practices in Local Press of Çukurova Region

Abstract

Today, the mainstream media, which is increasingly industrialized, is in a difficult position to comply with the values of universal journalism in the context of journalistic practices and political-economic structure. It can be said that local media organizations have a significant potential to fill this gap. However, local media organizations have difficulties in fulfilling this function due to the lack of a strong financial structure, the difficulties they have with editorial independence, and the technical and economic difficulties they have to overcome. In spite of these difficulties, the development of information technologies provide important opportunities for the local media to put forward a unique and modern news reporting practice. In this study, it was investigated how local media organizations in Çukurova Region benefited from information technologies and new media

applications. In this regard, local media organizations were questioned about the potential of filling the gap of industrial mainstream media at local and regional scale. In-depth interviews were conducted with 12 media representatives through a random sampling population through the objective sampling technique to provide sufficient level of representativeness / typology among the local media organizations in Çukurova Region. While the appropriateness of the sample was determined, it was taken as a criteria that the media professionals who entered the sample had adequate knowledge and expertise in the local media field and that they fit the research objectives. By performing a qualitative analysis of the data obtained, an up-to-date and original depiction of the use of new media by media organizations in the region was reached. In this light of the description, the potential of new media and information technologies for media organizations in the region was interpreted and predictions about different journalistic practices were included.

Keywords: Local Media, New Media, Information Technologies, Çukurova Region, Journalism

Çukurova'nın Fatih: Varsak Türkmenleri

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Aydın - Öğr.Gör. Hüseyin Demirbağ

ÖZ

Çukurova (Çukurabad) ismi ilk defa XV. yüzyıla ait Türkçe ve Arapça kaynaklarda zikredilir ve Mersin'den İskenderun'a kadar olan bölge için kullanılır. Çukurâbâd gerek konumu ve gerekse topraklarının verimli olmasından dolayı Anadolu'nun diğer bölgelerine göre daha fazla milletlerin dikkatini çekmiştir. Malazgirt Zaferi'ni (1071) müteakiben Anadolu'yu vatan edinmeye gelen Türkmen boyları, Karamanlı, Germiyanlı, Ramazanlı, Dulkadirli, Bozulus, Halep, Yeni-il, Turgutlu, Bayburtlu gibi muhtelif isimler altında birleşerek siyasî, askeri ve ekonomik güç birliği oluşturmuşlardır. Bu birliklerden birisi de kaynaklarda "Varsak Türkmenleri" veya "Tarsus Türkmenleri" isimleri ile zikredilen Türkmen teşekkülüdür. Varsaklar, Karaman ve Ramazanoğullarıyla birlikte Çukurova'nın fethinde ve bölgenin Türk – İslâm vatani olmasında birinci derecede rol oynamış bir Türkmen grubudur. İsmi bir Türkmen grubundan alan Varsaklar, XIV. ve XV. yüzyıllarda büyük bir kısmı Tarsus'un kuzeybatı ve Silifke'nin kuzeydoğusundaki dağlık bölgede (Bulgar/Bolkar Dağları) olmak üzere, bir kısmı da Taşeli yöresini yurt tutmuştu. XVI. yüzyılın başlarında Ramazanoğullarının, Osmanlı hâkimiyetine girmesinin ardından Varsakların da Osmanlı hâkimiyetini kabul ettiklerini görürüz. XVI. yüzyılda ise Varsakların bir kısmı konar-göçer yaşamını sürdürürken, büyük bir kısmı da Çukurova ve Konya ovalarına yerleşirler. Bu iskânda, Osmanlı Devleti'nin konar-göçer cemaatleri yerleştirme politikası önemli bir yer tutar. XV. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'ya gelen Şeyh Cüneyt, Erdebil Tekkesinin şeyhleri arasında en dikkat çeken isimlerin başında gelir. Sufi hareketinin Anadolu'da faaliyetlerini gerçekleştirmek için Osmanlı Sultanı II. Murat'tan tekke için bir yer talep ederse de Cüneyt'in sufi hareketini siyasi bir harekete dönüştüreceğini düşünen Sultan bir tahta iki sultan sığmaz diyerek talebini geri çevirmiş; ancak Cüneyt'e maddi yardımda bulunmuştur. Bu dönemde Şeyh Cüneyt Anadolu'daki faaliyetleri esnasında Varsakların da birçoğunu kendisine bağlamıştır. Osmanlı Sultanı II. Bayezid'in (1481-1512) uygulamalarından memnun olmayan Varsaklarında içinde yer aldığı birçok Türkmen boyu Şah İsmail'in kurduğu Safevi devletinin siyasi faaliyetlerine katılmış ve aynı zamanda Safevi devletinin kuruluşunda da önemli rol oynamışlardır. Bu çalışmadaki amacımız, Çukurova bölgesinin Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında önemli rol oynayan Varsak Türkmenlerinin tarihte oynadıkları rolleri ortaya koymaktır. Bir diğer amacımız ise Varsakların yaşadıkları coğrafyalar nerelerdir ve bugün Varsak Türkmenlerinin varisleri kimlerdir? Bu tarihi gerçeğe dikkat çekmek istiyoruz. Bildirimizde tarih metodunun bize gösterdiği yolda tarihin birincil ve ikincil yerli ve yabancı kaynakların yanında Osmanlı arşiv kaynakları bağlamında çalışmamızı sunacağız.

Anahtar Kelimeler: Çukurova, Varsaklar, Türkmenler

Cumhuriyet Döneminde Adana'da Trahomla Mücadele (1923-1950)**Doç.Dr. Erdem Çanak****ÖZ**

Türkiye Cumhuriyeti, uzun süren bir bağımsızlık mücadelesinden sonra kurulmuştur. Bu mücadele esnasında Anadolu ağır bir yıkıma uğradığı gibi binlerce kişi de hayatını kaybetmiş veya sakat kalmıştır. Ayrıca bu dönemde yetişen ve Cumhuriyet Türkiye'sine intikal eden genç nüfus da yeterli besin ile tıbbi destek alamadığı için sağlıklı bir şekilde büyümüşür. Ülkenin ayakta durabilmesinin sağlıklı bir nüfusla mümkün olacağına farkında olan dönemin idarecileri, bağımsızlığın kazanılmasını müteakiben bilhassa bulaşıcı hastalıklara karşı büyük bir savaş başlatmışlardır. Bu süreçte mücadele edilen hastalıklardan birisi de trahomdur. Trahom tedavi edilmediği takdirde büyük ölçüde körlükle sonuçlanmasından dolayı toplumu hem sosyal hem de iktisadi açıdan etkilemiştir. Bundan dolayı hastalıkla mücadele, ülkenin geleceği açısından büyük önem arz etmiştir. Bu çalışmada Anadolu'nun daha ziyade güney, doğu ve güneydoğusundaki yerleşim yerlerinde görülen hastalığın Türkiye'de ortaya çıkışı ve yayılışı, alınan koruyucu önlemler ile hastalıkla mücadele kapsamında bilhassa Adana'da yürütülen çalışmalar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle trahoma dair bilgi verilerek Türkiye ile Adana'daki seyri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Adana, Trahom, Salgın Hastalıklar

Davranışsal İktisatın Yaklaşımları Çevre Politikaları Üzerinde Etkili Olabilir Mi"

Arş.Gör. Havva Serim - Arş.Gör. Ebru Işık Kütük

ÖZ

Çevre sorunları ortaya çıkardıkları sosyal etkilerle birlikte, yerleşik iktisat kuramı içinde tartışılan konular arasında yer almaktadır. Yerleşik iktisat çevre sorunlarını çoğunlukla bir piyasa başarısızlığı olarak nitelemekte ve çevre politikalarını da bu temelde şekillendirmektedir. Bu bağlamda yerleşik iktisadın çevre politikaları, kuram içinde önemli bir yere sahip olan rasyonalite ve tam bilgi varsayımlarına dayanmaktadır. Bu nedenle hem üreticilerin hem de tüketicilerin rasyonel kabul edildiği ve tam bilgiye sahip olduğu varsayımları altında oluşabilecek çevre sorunları, piyasa başarısızlığı olarak değerlendirilmektedir. Yerleşik iktisadın sözü edilen varsayımlarının esnetilmesi durumunda ise çevre politikalarının yeniden değerlendirilmesi mecburiyeti gündeme gelmektedir. Davranışsal iktisat psikoloji, sosyoloji, nörobilim ve diğer komşu disiplinlerden yardım alarak iktisadi karar alma süreçlerinde etkili olan psikolojik, sosyolojik ve diğer etkenlerin ilişkilerini sorgularken, yerleşik iktisadın özellikle rasyonalite varsayımını esneterek analizlerine dahil etmektedir. Böylece yüzde yüz rasyonel olmayan tüketici ve üreticilerin davranışları temelinde çevre politikaları oluşturmak mümkün olmaktadır. Bu çerçevede davranışsal iktisat perspektifiyle çevre politikalarının incelenmesi, yerleşik iktisat politikalarının sonuçlarının irdelenerek bu çıktıların iyileştirilebilmesi için nasıl öneriler sunulacağına karşılık gelmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı davranışsal iktisadın önerilerini karşılaştırmalı bir biçimde tartışmaya açmaktır. Çalışmada öncelikle yerleşik iktisadın çevre politikalarına değinilmiş, ardından davranışsal iktisadın içgörülerini tanıtarak hem tüketici hem de üreticiler temelinde söz konusu içgörülerin etkileri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca çalışmanın sonunda davranışsal iktisadın ilkelerinden yararlanılarak geliştirilen önerilerin çevre sorunları üzerindeki muhtemel etkilerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İktisat, Rasyonalite, Çevre Politikaları

Derlem Tabanlı Türkoloji Araştırmaları

Dr. Öğr.Üyesi Elçin Yılmazkaya

ÖZ

Gelişen bilişim teknolojileri, doğru bilgiye ulaşmak ve bilgiyi paylaşmak konusunda bizlere kolaylık sağlar. Her geçen gün hızla gelişen teknoloji, yakın zamana kadar geleneksel çalışma prensiplerini benimsemiş Türkoloji için de yeni araştırma olanakları sunmaktadır. Hem içinde bulunduğumuz çağa uygun hem pratik hem de hata oranının en aza indirildiği bilgisayar program ve yazılımları sayesinde Türkoloji araştırmacıları, daha nitelikli çalışmalar yapma olanağına sahip olmuşlardır. Son yıllarda, bilimsel ve teknolojik gelişmelerle birlikte, geniş hacimli dil malzemesi üzerinde çalışmak oldukça kolaylaşmış, bu da dilbilim alanında derlem dilbilimi adıyla yeni bir disiplinin oluşmasına olanak sağlamıştır. Bir dilin çeşitli kullanım alanlarından seçilen örneklerin dil bilgisi ve kuramsal dilbilimi araştırmalarında kullanılmak üzere bilgisayar tarafından okunabilecek biçimde işlenebilir hâle getirilmiş kümesine derlem adı verilir. Dijital ortamda kayıt altına alınmış dil malzemesi üzerinde sıklık, uygunluk analizi gibi işlemleri mümkün kılan yazılımlar, araştırmacılara dilsel yapıları belirleme ve listeleme olanağı sunulmuştur. Derlem çalışmaları bilgisayar desteklidir, kullanıma açıldıktan sonra araştırmacılara büyük kolaylık sağlar. Söz konusu sözcük listelerinin bilgisayar ortamına aktarılması ve derlem tabanlı uygulamalar ile işlenebilir hâle getirilmesi, derlem oluşturucuları tarafından el ile yapılan zorlu birer çalışmanın ürünüdürler. Ulusal literatürde gerek derlem oluşturma gerekse derlemde veri elde etmeye yönelik çalışmaların sayısı gün geçtikçe çoğalmaktadır. Türkçe için derlem çalışmaları son on yıl içerisinde yapılmaya başlanmış, Türkiye Türkçesi başta olmak üzere farklı Türk dilleri için Türkoloji araştırmacılarının hizmetine sunulmuştur. Bu çalışmada bugüne kadar yapılmış olan derlem tabanlı Türkoloji çalışmalarından bahsedilecek, özellikle çevrimiçi erişim ile ulaşılabilen çalışmalardan nasıl faydalanılabileceği hakkında araştırmacılara bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Derlem, Derlem Çalışmaları, Derlem Dilbilimi, Sözcükbilim, Türkoloji Araştırmaları

Dijital Dönüşüm Sürecinin Yükseköğretimde Muhasebe Eğitimine Etkileri

Dr. Bilal Zafer Berikol - Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Kılı

ÖZ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler çağımızın bilgi çağı olarak nitelendirilmesine neden olmuştur. Hızlı teknolojik ilerlemeler mikro ve makroekonomi anlamında önemli değişimlere neden olmaktadır. Bu yeni ekonomik ortam “yeni ekonomi”, “bilgi ekonomisi”, “dijital ekonomi” gibi adlarla anılmaktadır. Bilgi ve iletişim tabanlı bu yeni ekonominin temel karakteristikleri sürekli hızlanan teknolojik gelişmeler, artan bilişim ve bilgi yoğun faaliyetler, piyasaların küreselleşmesi, büyük veri kitlelerinin oluşması, internet ile nesnelerin aralarında iletişim kurması şeklinde özetlenebilir. Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler hayatımızın her alanında kendini hissettirmekte, bir yandan toplumlara diğer yandan meslekleri etkilemektedir bu mesleklerden biri de muhasebe mesleğidir ki bu da hem mesleki fırsatları hem de riskleri ortaya koymaktadır. Bilişim teknolojilerindeki gelişime bağlı olarak kâğıt ve kalemin yerini e-fatura, e-beyanname, e-defterin aldığı günümüzde muhasebe mesleğinin beyanname düzenleyip vererek yürümeyeceği bağımsız denetim, hile, haksız rekabet, matrah eritme, bilgi güvenliği gibi konularda da eğitimli elemanlara ihtiyaç duyulacağı düşünülmektedir. Bu anlamda yetişecek elemanların gelişime ayak uydurması gerektiği düşünülmektedir. Yapılan araştırmalar dünyada muhasebe mesleğinde dijital dönüşüm sürecinin başladığını ve yakın gelecekte meslek mensuplarının yaptıkları işlerin %40'ının ortadan kalkacağını göstermektedir. Muhasebe eğitimi alanı öncelikli olmak üzere gerekli yapılandırmalar, hazırlıklar yapılmaz ise hem ülkemizin hem de dolaylı olarak mesleğin zarar göreceği düşünülmektedir. Bu bağlamda muhasebe eğitimi alan öğrencilerin büyük veri yığınlarını analiz edebilecek veri analitiğini bilen, veri güvenliği ve siber güvenlik konusunda bilgili, dijitalleşmeye geçişte yaşanan gelişmelere hazırlıklı olmalarını sağlayacak eğitimin verilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Hızla dijitalleşme sürecine giren dünyada gelişime ayak uydurmak zorunda olan mesleklerin başında muhasebe mesleği gelmektedir. Muhasebe alanında eğitim alan öğrencilerin belirtilen konularda donanımlı olmalarını sağlamanın önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada dijital dönüşüm sürecinin muhasebe eğitimine etkilerinin ve muhasebe eğitimi alan öğrencilerin bu sürece hazırlanması için neler yapılması gerektiği konularının irdelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Dönüşüm, Muhasebe Mesleği, Muhasebe Eğitimi

Dijital Oyun Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı İle Dış Ticaret ve Lojistik Eğitimi Önerisi

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Sami Süygün - Doç.Dr. Sezen Bozyiğit

ÖZ

Bilgisayar, iş dünyasından günlük hayata kadar pek çok alanda yarattığı etkileriyle insanlık tarihinin en önemli icatlarından birisidir. Başlarda sadece iş amaçlı ve sınırlı alanda kullanılan bilgisayar, teknolojinin gelişmesiyle birlikte geniş kitlelere yayılmış ve eğlence amaçlı olarak da kullanılabilir hale gelmiştir. 1980'li yıllar sonrası artış gösteren, 2000'li yıllarla birlikte ise başta çocukların ve gençlerin olmak üzere birçok insanın vazgeçilmezine arasına giren bilgisayar oyunları, eğlence amaçlı kullanımda başı çekmektedir. Yapılan araştırmalar, öğrencilerin bilgisayar oyunlarına kitap okuma ve televizyon izleme gibi faaliyetlerden daha fazla zaman ayırdığını göstermektedir. Bilgisayar oyunları sektörünün göz kamaştırıcı büyüme hızı, internet ve mobil cihazların devreye girmesi ile daha da artış göstermekte ve sektöre yatırımları artırmaktadır. Diğer taraftan dijital oyunların gençlere ulaştırmadaki başarısı eğitimcilerin de dikkatini bu alana çekmektedir. Özellikle, klasik eğitim metodları ile Y ve Z kuşaklarına hitap etmekte zorluk çeken eğitimciler için dijital oyunlar önemli fırsatlar sunmaktadır. Kısaca öğrencilerin eğitsel bilgisayar oyunlarını oynayarak öğrenmeleri olarak adlandırılan Dijital Oyun Tabanlı Öğrenme yaklaşımı, bu fırsatı değerlendirerek öğrencilerin, eğitsel bilgisayar oyunları ile bir taraftan eğlenirken diğer taraftan da öğrenme imkânına sahip olmalarını hedeflemektedir. Literatür çalışmaları, eğitsel bilgisayar oyunlarının karmaşık kavramları bile daha kolay ve kalıcı bir şekilde öğretebildiğini göstermektedir. Bu bakımdan Dijital Oyun Tabanlı Öğrenme yaklaşımı popülaritesini her geçen gün artırmakta ve çeşitli eğitim-öğretim programlarında uygulama alanı bulmaktadır. Literatürde daha çok Fen Bilimleri ve Mühendislik alanlarında rastlanan eğitsel bilgisayar oyunlarının Sosyal Bilimler alanında, özellikle de ticaret ve lojistik eğitiminde kullanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Küreselleşme olgusu ile birlikte artan uluslararası mal ve hizmet ticaret hacmi, dış ticaret işlemlerini ve beraberinde lojistik faaliyetleri de karmaşıklştırmaktadır. Bu durum dış ticaret ve lojistik sektörünün geçmişe nazaran daha nitelikli personel istihdam etme ihtiyacını doğurmuş ve neticesinde gerek dünya gerekse ülkemizde söz konusu ihtiyacın karşılanması için lisans ve lisansüstü programları açılmıştır. Uluslararası ticaret ve lojistik eğitimi dinamik yapısı gereği sektörle ve sektördeki uygulamalarla etkileşim içinde olmayı ve süreçleri deneyimlemeyi gerektirmektedir. Alanında uzman sektör temsilcileri, akademisyenler, yazılımcılar ve öğrencilerden oluşacak bir grup tarafından hazırlanacak eğitsel dijital oyun, sektörün ihtiyaç duyduğu bilgi ve donanımına sahip öğrencilerin dış ticaret ve lojistik süreçlerini deneyimleyerek yetiştirilmesine katkı sağlayacaktır. Dijital Oyun Tabanlı Öğrenme yaklaşımının dış ticaret ve lojistik eğitiminde uygulanması ile öğrencilere teorik dersler ile kazandırılması zor olan problem çözme, risk alma, örgütsel ve küresel düşünme, takım çalışmasına uyum, iletişim gibi yeteneklerin daha etkili şekilde aktarılacağı düşünülmektedir. Aynı şekilde derslerde öğrencilerin sıkıcı buldukları ve sadece kısa süreli olarak ezber ile akıllarında tutmayı tercih ettikleri dış ticaret ve lojistik süreçlerine ilişkin belgelerin, iş ve işlemlerin oyun olarak sunulması durumunda daha fazla özümseceği düşünülmektedir. Bu kapsamda, çalışma ile dış ticaret ve lojistik eğitiminde fayda sağlayacağı düşünülen söz konusu eğitsel dijital oyunun algoritması, modeli, içeriği, kapsamı ve diğer süreçleri hakkında bilgi verilerek eğitim-öğretim programlarında yardımcı araç kullanımının önerilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Lojistik, Dijital Oyun Tabanlı Öğrenme, Eğitim

Dil Bilimin Modern Fen Biliminin Ufkunu Açması ile Kuantum Fiziğinin Ötesine Geçebilmek Ya da Metafiziğin Bilimsel Somutluğa Kavuşturulması

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Faruk Çelik

ÖZ

Giriş-Amaç: Bugüne kadar modern bilim, evreni, parçacık-fiziğinin kendisine gösterdiği elektron ve atomlardan ibaret katı maddeler alemi olarak algıladı. Oysa $[0,01 \times X]$ formülü ile ifade edilebilecek en küçük ağırlık rakamının, evrenin en küçük parçacığını yani maddeyi temsil ettiğini kabul eden ve o parçacık-maddenin fizik prensiplerini tespit eden modern bilim, bu en küçük sayı ile sıfır noktası aralığının da, parçacık-maddeye sahip olduğu gücü sağlayan “mini mikro-âlem” diye tabir edebileceğimiz çok küçük bir skalada fakat kavranabilir nitelikte, yoğun enerji ile dolu bir “yarı-madde fizik âlemi” nin var olması gerektiğini düşünmeli ve “kuantum-altı fiziği”nin prensiplerini tespit etmeye çalışmalıydı. Bundan başka, kuantum-altı fizik aleminden ötede, sıfır noktasından alt-sonsuzluğa doğru inilince de “mutlak-enerji” varlık kavramının hakim olduğu, “ezeli-ebedi” niteliğini taşıyan “mutlak-varoluş prensipleri” nin hüküm sürdüğü, başlangıç ve son kavramlarının söz edilemeyeceği “manevi-evren” veya “mutlak-evren” ya da “mutlak-varoluş fiziği” nin prensiplerini de araştırmayı düşünmeliydi. Amacımız dilbilim ve lexicolojinin sağladığı ilkelerle dili yorumlayarak Kur’an ayetlerinin sağladığı bilgilerden yararlanıp, bugünkü bilimin “metafizik” diye öteleyip araştırmaya değer bulmadığı ya da kabullenmekten kaçındığı iki ayrı evren boyutunun daha var olduğunu; bunların, içinde yaşadığımız kozmosun varlık sebepleri olduğunu ve tıpkı iki ayrı fanus gibi onu içine alan, değişik yoğunlukta yarı-mutlak ve mutlak fizik varlıklar olduğunu; ve fizik biliminin, kuantum fiziğinin dar kalıpları içine hapsedilmekten çıkarılarak fizik bilimine bağlı “kuantum-altı fiziği” ve “mutlak-varlık fiziği” diye iki yeni bilim dalı daha kurulmasının gerekli olduğunu bilim dünyasının dikkatine sunmaktır. Gereç-Yöntem: Kur’an ayetlerini tarayarak “kuantum-fiziği”, “kuantum-altı fiziği” ve “mutlak-varlık fiziği” ne işaret eden ayetleri tespit etmeye çalıştık. Bu ayetleri tespit ederken bugünkü modern bilimin sağladığı veriler, araştırmamızı yönlendirmede temel ilke oldu. Modern bilimin inkişaf etmediği zamanlarda kadim bilgi ve yorumlarla yapılmış tefsir ve açıklamaların etkisi altında kalarak aynı görüşleri tekrar etmemek için modern zamanların sunduğu keşif ve bilgileri ön planda tutmaya çalıştık. Ayetlere anlam verirken veya onlardan çıkarsama yaparken, duygusal davranmayarak akıl, mantık ve modern bilgilerin sağladığı düşünme tarzından yararlanmaya çalıştık. Sonuç: Parçacık evreninin varlığı ve onun prensiplerinin temel kaynağını oluşturan katı madde ve enerji ikilisi, “parçacık-altı evreni ve mutlak-varlık evreni ile bunların fiziki prensipleri” olmak üzere iki ayrı evren boyutunun ve bu boyutların prensiplerini içeren iki ayrı fizik dalının daha olmasını gerekli kılmaktadır. Bu iki evren boyutu ve prensipleri, bilim dünyasının inceleme sahası içine girdiği zaman insan, kainatı, varlığı ve varoluşu bir bütün olarak anlayıp idrak edebilecektir. Bu gerçekleşmedikçe, bilim ışık hızının sınırları dışına çıkamayacağından, kuantum uzayı olan kozmosun dahi keşfini tamamlayıp anlamaya imkan bulamayacaktır. Bu çalışma, yıpranmış ve değişmelere uğramış kadim bilgilerin izi üzerinden yeniden yürüyerek eski bilgileri tekrar etmeden, modern zamanın bilimlerinden ve bilimsel keşiflerinden yararlandığı ve dilbilim, anlambilim (belağat-fesahat) ve sözlük bilimi lexicolojinin de yardımı ile yapılmış olduğu için oldukça yeni ve özgündür.

Anahtar Kelimeler: Kur’an, Kuantum Fiziği, Kuantum-Altı Fiziği, Mutlak-Varlık Evreni Fiziği

Ability to Pass The Farther Side of The Quantum Physics or Make The Metaphysics Concretize

Abstract

Introduction and Goal: Until recent times modern sciences have perceived the cosmos as a space of solid matter which was consisted of electrons and atoms in the light of particle physics. Nevertheless modern science which considers that smallest weight unit which can almost nearly be

represented with the $[0,01xX]$ formula, signifies the smallest particle of the universe, and which determines the physics principals of particle matters in this regard should have thought of both the existence of the gap between the smallest number unit and the zero point and "partly-matter physical universe" full of condense energy in a very small scala but with a comprehensible quality as well, which can be described as "mini-micro universe" supplying the particle matters with energy. It should have endeavoured to determine the principles of "sub-quantum physics". Besides, it should have thought studying the principles of "incorporeal or absolute universe" or "absolute existence physics" where the "absolute energy" existence concepts rule over, and "absolute-existence principles" with the quality of "infinite-eternal" prevail. Our goal is to bring such points to the attention of science word: by benefiting from the information supplied by the verses of Quran and interpreting the language in the light of the principles provided by linguistics the existence of two separate universe dimensions ignored deliberately by contemporary science by labelling it as "metaphysics"; and those are the existential requistee of our universe; and there are absolute and partly absolute physical existences with different intensities; and the necessity of establishing two more science branches, "sub-quantum physics" and "absolute-existence physics" as the sub-branches of physics by setting the physics free from the limitations of an absolute quantum physics. Methods and Tactics: I tried to detect verses in Quran signifying the "quantum physics" sub-quantum physics" and "absolute-existence physics". The data modern science provided us are essential to the guidance of the study. I put an effort to prioritize the discovery and information provided by modern science in an attempt not to repeat the regardings of the interpretations that were put forward with fusty knowledge when the modern science was not flourished yet. During the process of interpretation of the verses or giving them meaning I tried to utilize the way of thinking provided by reason and modern knowledge avoiding from sentimentality. Result: The existence of particle universe and the solid matter and energy necessitate the two separate universe dimensions consisting of "sub-particle universe" and "absolute existence universe" and their physical principles, and two more physics brances. When that two universe dimensions and their principles are taken in the study scope of science world, mankind will comprehend the cosmos, existence and etity as a whole. Without that, science will not be able to overtake the limits of speed of light, thus it will not be able to complete and understand the discovery of the cosmos that is a quantum space. This study is quite new and authentic as it goes through the old, wornout and changed ancient knowledge without repeating the old information as well as it takes advantage of the modern sciences and discovery with the help of linguistics, semiology and lexicology.

Keywords: Kur'an, Quantum Physics, Sub Quantum Physics, Absolute-Existence Physics.

Dış Politika Enstrümanı Olarak Avrupa Birliği'nin Kültür Politikası

Doç.Dr. Metin Aksoy

ÖZ

AB küresel düzeyde üçüncü ülkelerle istikrar ve güven temeline dayalı ilişkilerini geliştirmek için dış politikada kültürü enstrüman olarak kullanmaktadır. AB bu dış politikanın amacı, algısı ve değerleri ile ilgili sürdürülebilir bir konsept geliştirmektedir. Bu bakımdan Avrupa kültürünün üye olmayan ülkeler tarafından sempatiyle karşılanması ve kabul görmesi AB tarafından birliğe güven duyulmasının belirleyici bir kriteri olarak görülmektedir. Bundan dolayı AB'nin barışı sağlamada, iyi komşuluk ilişkilerinde, ikili ilişkilerle ticari ilişkilerini düzenlemede ve dışsal teşviklerde kültür öğesini sıkça kullanmaktadır. Avrupa Birliği'nin üye devletleri bağlayacak olan ortak politikaları belirlemesi, kurallarını ve kurumlarını oluşturması uzun süre almıştır. Bu zaman alan ve üzerinde uzlaşılmasının güç olduğu konulardan biri de ortak kültür politikasının içeriği ve desteklenmesi olmuştur. AB'nin kurucu antlaşması olan Roma Antlaşması'nın temel amacı üye devletlerin ekonomik birleşmeydi. Antlaşmanın giriş kısmında ekonomik uyumun yanında politik bütünleşmenin gerektiği belirtilmektedir. Avrupa Topluluğunun kültürel konulardaki yetkisi ile ilgili olarak herhangi bir ifade kurucu antlaşmada yer almamaktadır. Bu bağlamda ilgili ilk girişimin 1992 yılında Maastricht zirvesinde olduğu ve kültürel faaliyetlerin desteklenmesinin Topluluk Antlaşmasına bir madde ile eklendiği görülmektedir. 1 Aralık 2009'da yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması, bu çerçeveyi temelden değiştirmedeği gibi kültür politikasının devamlılık karakterini de doğrulamaktadır. Daha sonraki hukuksal ve kurumsal düzenlemelerin AB Kültür Dış Politikasının Avrupalılaşmasını sağlama yönünde olduğu görülmektedir. AB'nin Avrupa dışında 137 ülkede temsilciliğinin olması ve Avrupa değerlerinin anlaşılması ve sempati duyulmasını sağlamaya çalışması birçok bakımdan Avrupa Merkeziliğini ön plana çıkarmaktadır. Bundan dolayı kültürel bir hegemonyadan da bahsedilmektedir. Bu çalışmada metodolojik olarak Analitik yöntem kullanılarak Kültür Politikasının Oluşumunun tarihsel yönü üzerinde durularak konu ile ilgili birincil belgeler (Zirve, komisyon kararları ve Antlaşmalar) analiz edilerek Kültürün AB Dış Politikasındaki güncel yeri ve önemi açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Dış Politika, Kültür

Dış Politikada Denge Oyunu: Jeopolitik Unsurların Etkisi

Okutman İker Akdağ - Öğr.Gör. Anıl Çağlar Erkan

ÖZ

Misak-ı Milli sınırlarını çevreleyen topraklarının bütünlüğünden ve bağımsızlığından hiçbir şekilde taviz vermeden milletin huzurunu sağlayarak benimsenen Yurtta sulh, Cihanda sulh anlayışı Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri dış politikasının temelini oluşturmuştur. Bu politikanın sonucunda Türkiye Cumhuriyeti, İkinci Dünya Savaşı'nda savaşa girmenin eşiğine kadar gelmiş ancak savaşa dâhil olmamıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla birlikte Türkiye denge politikası sayesinde ülkeler arasında tarafsızlığını sağlayarak toprakların işgal edilmesini önlemiştir. Hem müttefik devletler hem de mihver devletler Türkiye'nin savaşa dâhil olması için olan çabayı göstermişlerdir. Bunun dışında, tarih boyunca sıcak denizlere inme arzusu ile Türk boğazlarını kontrol altına almak isteyen Sovyetler Birliği'ne karşı dikkatli bir dış politika izlemiştir. Türkiye İkinci Dünya Savaşı süresince büyük sıkıntılar çekmiş olsa da bu sıkıntıların üstesinden gelmeyi başarmıştır. Bu çalışmamızda, Birinci Dünya Savaşı'ndan yeni çıkmış olan Türk Milleti'nin askeri ve ekonomik zayıflığına rağmen jeopolitik konumunu kullanarak ülkeler arasında denge politikasını başarılı bir şekilde nasıl kullandığını ve özellikle Sovyet Rusya ile ilişkileri ayrıntılı olarak değerlendirecektir.

Anahtar Kelimeler: Jeopolitik, Türk Dış Politikası, İkinci Dünya Savaşı

Balance Game in Foreign Policy: The Effects of Geopolitical Factors

Abstract

Peace at Home Peace In The World principle which was enabling tranquility of nation and adopted by making concessions to land territory that surrounded border of national pact and independency has been basis of Turkish Foreign Policy since 1923. As a result of this policy Republic of Turkey have come to the brink of going to war in World War II but was not involved in the war. With the outbreak of the Second World War thanks to the balance between country policy Turkey has prevented the occupation of the land by ensuring impartiality. Both states have struggled with allies as well as axis states being involved in the war for Turkey's. Apart from this they watched a careful foreign policy towards the Soviet Union which wanted to control the Turkish straits with the desire to stroke in hot seas throughout history. Turkey attracted great hardships during World War II though it has managed to overcome these difficulties. Despite the military and economic weakness of the newly emerging Turkish Nation in World War I, the use of the geopolitical position and the successful use of balance politics among countries will be evaluated in detail, especially with respect to Soviet Russia in our study.

Keywords: Geopolitical, Turkish Foreign Policy, World War I

Doğal Gaz Talebinin Gelir ve Fiyat Esneklikleri: Seçilmiş Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Ildırar - Prof.Dr. Harun Bal - Dr. Müge Manga

ÖZ

Doğalgaz enerjisi, petrol ve kömür gibi birincil enerji türlerine göre çevresel ve ekonomik etkileri dolayısıyla sahip olduğu avantajlı yönleri ile dünya ekonomilerindeki enerji politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, sürdürülebilir büyüme ve kalkınmanın sağlanması için ülkelerin doğal gaz talebine karşı bağımlılık derecesinin de önem arz ettiği ifade edilebilir. Yapılan çalışmada, 2007-2015 yılları arasındaki seçilmiş Avrupa Birliği ülkeleri (Belgium, Czech Republic, Denmark Germany, Estonia, Ireland, Spain, France, Croatia, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Hungary, Netherlands, Austria, Poland, Portugal, Romania, Slovenia, Slovakia, Sweden, United Kingdom) ve Türkiye'deki doğalgaz talebinin konut ile sanayi sektörlerindeki fiyat ve gelir esnekliğinin tahmin edilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, yapılan çalışmanın, literatürde yer alan diğer çalışmalardan farklı olan yönü, doğalgaz tüketiminde önemli bir paya sahip olan seçilmiş Avrupa Birliği ülkelerine özgü bir çalışma olmasıdır. Avrupa Birliği İstatistik Kurumu Eurostat'tan elde edilen GSYİH, konut ve sanayi sektöründe kullanılan doğal gazın fiyatı ve tüketimi arasındaki ilişki, panel birim kök testleri, panel eş-bütünleşme analizleri, tamamen modifiye edilmiş OLS (FMOLS) tahmincisi ile analiz edilmiştir. Uygulanan ampirik analiz sonucunda, seçilmiş ülkelerin konut sektöründeki doğalgaz talebinin fiyat ve gelir esnekliği sırasıyla, -0.15 ve 2.45; sanayi sektöründeki doğal gaz talebinin fiyat ve gelir esnekliği ise, sırasıyla -0.31 ve 1.05 olarak hesaplanmıştır. Bu durum, seçilmiş ülkelerdeki konut sektöründeki fiyat esnekliğinin sanayi sektörüne göre nispeten daha düşük, gelir esnekliğine göre ise daha yüksek olduğunu göstermektedir. Elde edilen analiz bulguları, seçilmiş ülke/ler üzerine yapılan Nilsen vd. (2008), Zhang vd. (2008) Alberini vd. (2010), Bilgili (2014) gibi çalışmalarda elde edilen bulgular ile tutarlıdır.

Anahtar Kelimeler: Doğalgaz Tüketimi, Avrupa Birliği Ülkeleri, Türkiye, Panel Dols, Panel Fmols

Doğal Kaynak Zenginliği ve Sanayisizleşme Sorunu: Rusya Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Ayşe Ergin Ünal

ÖZ

Doğal kaynak zengini ülkelerin ekonomik gelişmişlik seviyelerinin, doğal kaynakları nispeten az olan ülkelere oranla düşük olması, iktisat literatüründe “Hollanda Hastalığı”, “Kaynakların Laneti” ya da “Aşırı Sıcak para Hastalığı” olarak adlandırılmakta olup, söz konusu paradoksal durum pek çok ülke ekonomisinde yaşanmaktadır. Daha açık bir ifade ile özellikle yükselen ekonomilerde sahip olunan doğal kaynaklar, kısa vadeli fonların ülkeye girişini artırmakta ve bu durumda ulusal para aşırı değer kazanmaktadır. Diğer yandan kaynakların özellikle zengin olunan doğal kaynağa dayalı sektörlerle aktarılması ise diğer sektörlerle ait üretimi sekteye uğratmakta hatta ülkeyi sanayisizleşme sorunu ile karşı karşıya bırakmaktadır. Bu bağlamda doğal kaynak fiyatlarındaki değişimin ülkelerin makroekonomik performansları üzerinde olumlu etkiye sahip olacağı düşünüldüğünde, aksine doğal kaynak fiyatlarının artması ile ekonomik büyümede yavaşlama gözlemlenmektedir. Doğal kaynak zengini olan sayılı ülkelerden biri olan Rusya, bu araştırmaya konu olabilecek nitelik taşımakta olup söz konusu hastalığı yaşamış bir ülkedir. Bu çalışmanın amacı sanayisizleşme sorununun Hollanda Hastalığı kapsamında irdelenmesi ve Rusya’da yaşanan örneğin betimsel olarak açıklanmasıdır. Çalışmanın içeriğinde sanayisizleşme sorununa yol açan faktörler ve Hollanda Hastalığı teorik olarak açıklanmış olup, çeşitli ülke örneklerine yer verilmektedir. Bu bağlamda ülke ekonomilerinde sanayisizleşmeye yönelik alınacak önlemler irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hollanda Hastalığı, Doğal Kaynaklar, Ekonomik Büyüme, Sanayisizleşme

Doğrudan Yabancı Yatırım ve Ekonomik Özgürlükler İlişkisi: Oecd Ülkeleri Üzerine Bir Nedensellik Analizi

Uzman Selen Yılmaz - Dr. Öğr.Üyesi Özlem Öztürk Çetenak

ÖZ

1980 sonrası küresel ekonomideki değişim, ülkeler arasında var olan sınırlamaları azaltarak ülkeler arasındaki entegrasyon derecesini artırdı. 1980'li yıllardan itibaren gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında kalkınma biçimlerindeki ekonomik ilişkiler, daha sonra doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) gibi ekonomik kriterlerin var olduğu yerlere sermaye akışlarına aktarılmıştır. Özellikle, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik kalkınma ve istikrarı sağlamak ve gelişimsel farklılıkları kapatmak için yoğun olarak yatırım yapmaları gerekmektedir. Literatürde, bir ülkede DYY'nin performansını etkilediğini gösteren çok sayıda teorik ve ampirik çalışma bulunmaktadır. Son zamanlarda, ekonomik özgürlük ve DYY arasında olası bir ilişki vurgulanmıştır. Bu doğrultuda, OECD ülkelerinin 1997-2016 dönemi için doğrudan yabancı yatırımlar ve ekonomik özgürlükler arasındaki nedensellik ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda DYY'den Ekonomik özgürlüğe doğru nedensellik ilişkisi bulunmamakta fakat ekonomik Özgürlükten DYY'ye doğru nedensellik ilişkisi bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Özgürlük, Doğrudan Yabancı Yatırım, Panel Nedensellik Analizi

Doğrudan Yabancı Yatırımların Yer Seçimine Etki Eden Faktörler: Yükselen Sanayi Ekonomileri Üzerine Çok Boyutlu Bulgular

Doç.Dr. Mehmet Demiral

ÖZ

Doğrudan yabancı yatırımlar (DYY'lar) hem yetersiz yurtiçi tasarrufları tamamlayarak hem de istihdam, genel yönetim becerisi ve teknoloji uyum seviyelerini artırarak geldikleri ülkede ekonomik büyümeyi artırmaktadır. Bu katkılar, özellikle daha fazla DYY çekebilmek için yatırıma elverişli ortamlar oluşturmaya çalışan gelişmekte olan ve yükselen sanayi ekonomileri için DYY'ların yer seçiminde hangi faktörlerin etkili olduğunun belirlenmesinin önemini ve gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, 1990'lı yılların başından itibaren sanayileşme süreçlerinde önemli başarılar elde etmiş yükselen sanayi ekonomileri örneğinde, DYY'lar için hem itici hem de çekici faktörlerinin etkilerini incelemektedir. Bu amaçla, DYY girişlerinin potansiyel belirleyicileri olarak ilgili literatürde incelenen çok sayıdaki değişken, sonuç olarak, coğrafi, ekonomik, siyasi ve kurumsal faktörler olarak dört grupta toplulaştırılmıştır. Farklı kaynaklardan elde edilmiş 1990 sonrası dönemi kapsayan yıllık panel veri setleri panel regresyon yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, DYY girişlerini en çok emek maliyeti, sermaye stoku, piyasa büyüklüğü ve toplam faktör verimliliği gibi ekonomik faktörlerin etkilediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, kurumsal ve risk faktörleri de ekonomik faktörlerin önemli tamamlayıcıları arasındadır. Yükselen sanayi ekonomilerinde, kaynaklara yönelme temelinde bir DYY motivasyonunun varlığını destekleyen bir bulguya ulaşılmamış, aksine etkinlik motivasyonlu DYY girişlerinin bu ülkelerde daha yaygın olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğrudan Yabancı Yatırımlar, Yükselen Sanayi Ekonomileri, Yatırımlar Motivasyonları, Yer Seçimi, Panel Veri Analizi

Factors Influencing Location Choices of Foreign Direct Investments: Multidimensional Evidence from Major Emerging Industrial Economies

Abstract

Foreign direct investments (FDIs) stimulate economic growth by both supplementing meagre domestic savings and by increasing the levels of employment, overall managerial skill, and technology adoption in host countries. These contributions highlight the importance and necessity of exploring what factors affect destination decisions of FDIs for especially developing and emerging market countries those are trying to create investment-friendly environments in order to attract more FDI. This study investigates the influences of both push and pull factors of FDIs in a sample group of emerging industrial economies those have made considerable achievements on their paths towards industrialization since the early-1990s. To this end, a great number of variables examined in the relevant literature as potential determinants of FDI inflows are subsequently divided into four pooled clusters as geographic, economic, political and institutional factors. The annual panel data for the post-1996 period was collected from various sources and analyzed through panel regression techniques. Results reveal that economic factors like labor cost, capital stock, market size and total factor productivity are most influencing FDI inflows. In addition, institutional and risk factors are among the important complements to economic factors. There is no significant evidence found supporting resource-seeking motivation for FDIs, rather, efficiency-seeking FDI inflows seem to be more common in these countries.

Keywords: Foreign Direct Investment, Emerging Industrial Economies, Investment Motivations, Location Choice, Panel Data Analysis

Doğu Akdeniz'in Gelişen Gücü Osmaniye Endüstrisi, Gelişimi ve Sorunları

İsmail Musa Kırbaş - Prof.Dr. Mehmet Tıraş

ÖZ

Bir bölgenin veya ilin gelişiminde belirli standartlara ulaşmasında tarım, sanayi ve hizmet faaliyetleri lokomotif görevini üstlenmektedir. Belirli ölçekte istihdamın sağlandığı hizmet sektörünün genişlediği iller hızlı gelişim ivmesini yakalamaktadır. Osmaniye 527.724 nüfusuyla günümüzde nüfusun hızla arttığı, sanayi faaliyetlerinin genişlediği, istihdam olanaklarının arttığı hizmet sektörünün genişlediği bir ildir. Osmaniye Kurulduğu tarihten bu yana Avrupa-Asya ve Afrika kıtalarına açılan, Adana, Gaziantep ve Hatay yol kavşağında önemli bir konumda gelişimini sürdürmektedir. Osmaniye ulaşımı açısından çok önemli olan denizyolu ulaşımı, Erzin Limanı projesiyle Doğu Akdeniz'in önemli ulaşım ağına sahip transfer merkezi yapacaktır. Limanı varlığı endüstriyel alanda yeni atılımların da yolunu açacaktır. İlde bulunan OSB'nin bu limana kara ve demiryolu hatları ile bağlanması ulaşım ticaret açısından oldukça önemli gelişmeleri beraberinde getirecektir. Bu durum aynı zamanda uluslar arası ticari faaliyetlerinde artışına sağlayacaktır. İlin gelişiminin hızlanması endüstri faaliyetlerinin istenilen düzeye ulaştırılması için Karadeniz - Akdeniz Bölünmüş Yol Projesi'nin Osmaniye ili için önemi büyüktür. Endüstriyel alanda sanayi-istihdam-üretim kapasitesinin artırılması yukarıda sözünü ettiğimiz ulaşım olanaklarının gerçekleştirilmesi ile daha üst seviyelere ulaşacaktır. Aynı zamanda önemli bir tarım sahası olan ilde ilerleyen süreçlerde tarıma dayalı sanayi faaliyetleri artırılabilir durumdadır. Tarım sektöründe zeytin üretiminin il genelinde artış göstermesi, zeytine dayalı sanayi kollarının geliştirilebilmesi buna örnek teşkil eder. İlin ticaret hacmi giderek artmaktadır. 2010 yılı 75.120.073 \$ olan ihracat miktarı, 2016 yılı itibariyle 142.425.564 \$ olmuştur. İlde önemli sorunlara bakıldığında sanayi faaliyetleri nüfus artışını etkilerken bunun sonucu olarak ta tarım arazilerinin yerleşmeye açılması, çarpık kentleşme kış mevsimi hava kirliliği ,yine nüfus artışına bağlı olarak ortaya çıkan işsizlik ve ulaşım sorunları gösterilebilir.

Anahtar Kelimeler: Osmaniye, ulaşım, Endüstriyel Gelişim, Sorunlar, Çözümler

Dulkadir Beyliği Döneminde Sosyal ve Kültürel Hayata Dair Bir Araştırma

Dr. Mehibe Şahbaz

ÖZ

XIII. yüzyılın ilk yarısında 1243 yılında meydana gelen Köseadağ Savaşı sonrası Türkiye Selçuklu Devleti zayıflayarak uçlardaki merkezi otoritesini yitirmeye başlamış ve ardından tamamen yıkılmıştır. Türkiye Selçuklu Devleti'nin yıkılması sonucunda Anadolu'da her biri müstakil birer devlet karakterinde yirmiden fazla Türk beylikleri kurulmuştur. Bu beyliklerden biri olan Dulkadiroğulları Beyliği 1337'den 1522 yılında Sultan Selim'in bu beyliği topraklarına katmasına kadar yaklaşık 185 yıl Kahramanmaraş ve Elbistan merkez olmak üzere Adıyaman, Malatya, Kayseri, Hatay, Gaziantep topraklarının önemli bir kısmında ve Konya'ya sınır olacak kadar geniş bir coğrafya üzerinde hakimiyet kurmuştur. Dulkadiroğulları Beyliğinde beylik, babadan oğula geçmiş ve bu süre içinde 12 bey, beyliği yönetmiştir. Selçuklu ile Osmanlı arasındaki sağlam halkaları teşkil eden Anadolu'daki Türk fetihlerinin modelleri olan beyliklerden bir tanesi olarak kabul edilen Dulkadiroğulları Beyliği, Türk-İslam sentezinin varlığını hissettirdiği uygulamaların ve oluşumların var olduğu bir sosyal-kültürel hayata sahip olan bu beylik Anadolu'nun Türkleşmesinde ve bir Türk yurdu olarak kalmasında büyük rol oynamıştır. Dulkadiroğulları Beyliğinin kurulduğu saha üç kıtayı birbirine bağlayan ve Anadolu köprüsünün güney girişinde olan bu bölge önemli bir uygarlık ve ticaret merkezi olması; Mezopotamya ve Kuzey Suriye'yi Akdeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu'yu bağlayan yolların üzerinde bulunmasından dolayı bilinen bütün çağları yaşamıştır. Anadolu'nun en eski medeniyetlerine ev sahipliği yapan Maraş'a Dulkadiroğullarının yerleşmesiyle bölgenin sosyal ve kültürel yapısında önemli değişimler meydana gelmiştir. Çalışmamızda Dulkadiroğulları Beyliği döneminde sosyal ve kültürel hayat ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Beylikleri, Dulkadiroğulları, Maraş, Elbistan, Kültür.

Dünya da Ulusal Varlık Fonu ve Türkiye Varlık Fonu Üzerine Swot Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Şahin Çetinkaya

ÖZ

2016 yılında kurulan Türkiye varlık fonu dünyada uzun yıllardan beri var olan önemli bir finansal kuruluştur. Dünya'da Ekonomik büyüklüğü 7 trilyon dolara ulaşmıştır. Ancak Türkiye için yenidir. Varlık fonunun dan Türkiye'nin beklentisi büyüktür. G20 ülkelerinden sadece Türkiye'de henüz olmayan fon, büyük bir eksikliği doldurmuştur. Bu nedenle oldukça önemlidir. 50 milyon TL sermaye ile kurulan fon, kamu iktisadi kuruluşlarının bir çoğunu bünyesinde toplamıştır. Devredilen kurumlarla fon'un büyüklüğü yaklaşık 30 milyar TL'yi aşmıştır. Bu çalışma da varlık fonunun Türkiye'ye getirisi ve riskleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Varlık Fonu, özelleştirme, finans Piyasaları, para Piyasaları

Dünya'da Kahve Üretimi ve Pazarlamasının Değerlendirilmesi

Öğr.Gör. Hüseyin Fatih Atlı

ÖZ

Dünya'nın en değerli ticari mallarından biri olan kahve, farklı üretim ve işleme tekniklerine sahip olup Dünya'da petrolden sonra en fazla ticareti yapılan ikinci üründür. Kahve, üretiminin yapıldığı ülkelere büyük oranda ekonomik değer katarken kahveye tüketiminin yapıldığı ülkelerde de toplumsal ve kültürel bir değer yüklenmiştir. Kahvenin Dünya üzerinde ilk üretimi tarih öncesi dönemlerde Afrika'ya uzanmakta olup ilk kahve ağaçlarının kalıntılarına ilişkin kanıtlara yine bu bölgelerde rastlanmıştır. Kahvenin, 70'in üzerinde ülkede ekonomik olarak tarımı yapılırken yıllık üretimi yaklaşık 8 milyon ton, yıllık ihracat değeri yaklaşık 20 milyar \$ ve yıllık toplam ticari değeri yaklaşık 100 milyar \$'dır. Kahve ticaretinde Brezilya, standart 60 kg'lık torbalar halinde yaklaşık 35 milyar torba üretimi ve 6,5 milyar \$ 'lık gelir ile Dünyada lider ülke konumundadır. Görüldüğü gibi, ihracatını yapan ülkelere ekonomik katkılar sağlarken ithalatını yapan ülkelere de sosyal ve kültürel bir değer katmaktadır. Kahve tüketiminin tamamını ithal eden ülkelere biri olan Türkiye, dünyada ithal ettiği bir ürünü kendi kültürü ile özdeşleştirmiş olup ona bir sosyal değer yüklemiştir. Bu değer en somut örneği kendine özgü bir pişirim tekniğiyle, ithal ettiği bir ürünü "Türk Kahvesi" olarak adlandırmasıdır. Bu çalışmada, kahvenin üretimi, dünya ekonomisindeki yeri, ülkemize kattığı ekonomik ve sosyal değerleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kahve, Üretim, Pazarlama, Ekonomi, Ticaret, İhracat, İthalat, Türk Kahvesi.

Evaluation of Coffee Production and Marketing in The World

Abstract

Coffee, one of the most valuable commodities in the world, has different production and processing techniques and is the second most traded product in the world after petroleum. Coffee adds economic value to the countries where the production is made, while it has a social and cultural value in the countries where the consumption of coffee is made. The first production on the world of coffee's extends to Africa in prehistoric times and evidence of the remains of the first coffee trees is also found in these regions. While the country is economically farmed in more than 70 countries, the annual output is approximately 8 million tons, the annual export value is about 20 billion dollars and the total trade value of the year is about 100 billion dollars. In the coffee trade, Brazil is the leading country in the world with approximately 35 billion bags of 60 kilogram bags and \$ 6.5 billion in revenue. As you can see, it provides economic contributions to the exporting countries and also adds social and cultural value to the importing countries. One of the country, which imports all of the coffee consumption Turkey, which is a product that is imported from around the world identify with their culture has a load her social value. The most concrete example of this value is to call the imported product "Turkish Coffee" with its unique prepare technique. This study will examine the production of cabbage, its place in the world economy, its economic and social value to my country.

Keywords: Coffee, Production, Marketing, Economy, Trade, Export, Import, Turkish Coffee.

Dünya'da ve Türkiye'de Bireysel Emeklilik Sistemi Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğr.Üyesi Seçkin Arslan - Arş.Gör. Mehmet Sinan Çelik - Arş.Gör.Dr. Özkan Haykır

ÖZ

Bireysel emeklilik; bireylerin emekli olduktan sonra refah seviyelerinin artmasına, kamunun sosyal güvenlikten kaynaklanan yükünün azalmasına, finans sektöründe uzun vadeli fonlar yaratarak, finansal sistemin daha sağlıklı işlemesine, kurumsal yatırım stratejileri ile piyasalardaki dalgalanmaların azalmasına, enflasyonla mücadeleye, istikrarlı büyümeye ve sermaye piyasalarının derinleşmesine olanak sağlayan özel bir emeklilik sistemidir. Dünya üzerinde gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin sosyal güvenlik kurumları faaliyetlerini sürdürürken zaman zaman çeşitli krizler ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Ortalama ömrünün uzaması, gelir-gider dağılımındaki bozukluk, sağlık hizmetlerinin maliyetlerindeki artış, hükümetlerin sağlık sigortalarına müdahaleleri, ekonomik istikrarsızlık, enflasyon ve işsizlik gibi nedenler ülkelerde sosyal güvenlik kurumlarının faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca bu sorunlar emeklilik ödemelerini etkileyerek emeklilik yaşının yükselmesine neden olmaktadır. Yaşanan bu olumsuzluklar sonucunda, yeni finansal ürünlerin arayışına gidilmiş ve bunun sonucu olarak da bireysel emeklilik sistemi ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, son dönemde Türkiye gündemini meşgul eden bireysel emeklilik sisteminin Dünyadaki ve Türkiye'deki uygulamalarını incelemek ve dinamik olarak karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, bazı ülkelerde bireysel emeklilik sisteminin zorunlu, bazı ülkelerde ise gönüllü olarak uygulandığı tespit edilmiştir. Şili, Uruguay, Bolivya ve Meksika gibi ülkelerde bireysel emeklilik sistemine katılımın zorunlu, OECD ülkelerinde ise bireysel emeklilik sistemi mevcut sosyal güvenlik sistemlerinin tamamlayıcısı durumunda olup, sisteme katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu bulgusuna rastlanmıştır. Türkiyede ise bireysel emeklilik sisteminin en önemli özelliklerinden biri, söz konusu sistemin mevcut sosyal güvenlik sistemine bir alternatif olmayıp aksine onu ikame edici bir özellik taşıyor olmasıdır. Sisteme katılım kısmen zorunlu hale getirilmiştir. Çünkü sisteme zorunlu olarak katılan bireyler 60 gün sonra sistemden kendi istekleri ile ayrılabilir. Sistemden ayrılmak istemeyen bireyler ise tasarruflarının bir bölümünü emekli olduktan sonra harcamak ve emeklilik döneminde daha yüksek bir gelire sahip olabilmek için bireysel emeklilik sistemini tercih etmektedirler. Toplanan bu fonun kaynak bulma maliyetlerini düşürdüğü, finans sektöründe uzun vadeli yatırımların artmasına yol açarak, ekonomik ve finansal istikrarın sağlanmasına olumlu katkıda bulunduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel Emeklilik Sistemi, Özel Emeklilik, Sosyal Güvenlik Sistemi

A Review of The Practice of Individual Pension System Around The World As Well As Turkey

Abstract

The definition of individual pension can be state as a private pension that allows individuals to increase their welfare levels after retirement, reduce the burden of social security from the public sector, create long-term funds in the financial sector, improve the health of the financial system, reduce corporate investment strategies and fluctuations in the markets, fight inflation, steadily grow and deepen capital markets system. Social security institutions of developed or developing countries around the world are confronted with various crises from time to time as they operate. The length of the average human lifespan, the breakdown of the income-expenditure distribution, the increase in the costs of health services, the interventions of governments on health insurance, economic instability, inflation and unemployment negatively affect the activities of social security

institutions around the world. In addition, these problems have an impact on retirement payments and cause retirement age to rise. Due to these issues, the search for new financial products has been made and as a result the individual pension system has emerged. This study reviews the practice of the individual pension system around the world as well as Turkey. In this study, it has been determined that in some countries the individual pension system is obligatory and in other countries it is not. For instance, Chile, Uruguay, Bolivia and Mexico, participation in the private pension system is compulsory, while in the OECD countries the individual pension system is complementary to existing social security systems, and systematic participation is based on voluntary action. One of the most important features of the pension system in Turkey is that it is not an alternative system to the current social security system it is used a substitution of the current social system. Participation in the system has been partially compulsory since the individuals who participate in the system compulsorily can leave the system after 60 days. Individual who does not want to leave the pension system would like to spend a portion of their savings after retirement and to have a higher income during retirement. It can be said that this collected fund has reduced the cost of funding and it has contributed positively to economic and financial stability by causing long-term investments in finance sector to increase.

Keywords: Individual Pension System, Private Retirement, Social Security System

Düş Ekmeği Romanında Modernizm ve Gelenek Algısı

Öğr.Gör. Pınar Çakır

ÖZ

Oktay Akbal'ın 1983 yılında yayımladığı Düş Ekmeği romanı sınıf farklılığı üzerine şekillenir. Vaka zamanının İkinci Dünya Savaşı yıllarında geçtiği romanda, sınıfsal farklılığının yanı sıra aşk, sanat, evlilik, yalnızlık, ahlak, zengin-fakir, modern-geleneksel gibi izleklere yer verilir. Ben anlatıcı bakış açısının kullanıldığı romanda olaylar adı olmayan liseli bir gencin gözlemlerinden aktarılır. Başkişi doğulu, yoksul, modern hayata özlem duyan tipi temsil ederken, olaylar Doğu'nun simgesi olan ve geleneklerine bağlı insanların yaşadığı bir semt olan Fatih'te geçer. Romanda anlatma zamanı 1940'lı yıllardır. O yıllarda patlak veren savaş, yoksulluğu da beraberinde getirmiştir. Modernizmin izlerini taşıyan ve özenilen tip Suna'dır. Suna ise daha modern bir semt olan Beşiktaş'ta yaşamaktadır. Gençlerin mutlu olduğu mekânlar geleneğin hüküm sürdüğü mahalle ya da okul değil, sinema ve Beşiktaş gibi varoluşlarını gerçekleştirdikleri mekânlardır. Bu çalışmada modernizm ve gelenek algısı Fatih'te yaşayan insanların sınıfsal farklılıkları çerçevesinde ve başkişinin bakış açısı doğrultusunda değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Düş Ekmeği, Gelenek, Modernizm, Sınıfsal Farklılık Tip.

The Perception of Modernism and Tradition in The Novel "Düş Ekmeği"

Abstract

Published in 1983, the novel "Düş Ekmeği" by Oktay Akbal is shaped around class distinction. The novel, set in Second World War, also includes the themes of love, arts, marriage, morals, the rich vs. the poor, and modern vs. traditional. The novel uses first-person narrative, and the story is narrated based on main character's viewpoint. While the main character represents the westernized, rich and modern the events and characters take place on Garipler Street, which symbolizes the East and where people lead a traditional life. In this study, the perception of modernism and tradition will be assessed within the framework of the class distinction among the residents of Fatih Street and the perspective of the main character.

Keywords: Düş Ekmeği, modernism, Tradition, Class Distinction, Character

Ekonomik Büyüme, Enerji Tüketimi ve Ticari Açıklık İlişkisi: Şanghay İşbirliği Örgütü Üyeleri Örneği

Prof.Dr. Hamza Çeştepe - Dr. Öğr.Üyesi Bersu Bahtiyar

ÖZ

Ekonomik ve sosyal yaşamın temel girdilerinden biri olan enerji, ülkelerin gelişmesinde ve ekonomik büyüme düzeylerinin artırılmasında anahtar bir role sahiptir. Öte yandan ülkelerin ekonomik büyüme, sanayileşme ve kentleşme gibi faktörlere bağlı olarak hızla artan enerji tüketimi, makroekonomik performans üzerinde önemli etkilerin oluşmasına da sebep olmaktadır. Özellikle 1970'li yıllarda yaşanan iki enerji krizinin etkisiyle ülkelerin enerji politikalarına verdikleri önemin artması, ekonomistlerin enerji ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalara olan ilgisini artırmıştır. Bu nedenle, literatürde söz konusu ilişkiyi hem gelişmiş hem gelişmekte olan ülkeler için inceleyen pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar, genel olarak enerjinin ekonomik üretkenlik için en önemli faktörlerden biri olduğunu ortaya koymakta ve ekonomik büyüme için enerji politikalarının önemine vurgu yapmaktadır. Bu çalışmada, çoğu 1990'ların başından itibaren dışa açık ticaret politikaları izlemeye başlayan Şanghay İşbirliği Örgütü ülkeleri (Çin, Rusya, Kırgızistan, Tacikistan, Kazakistan, Özbekistan, Hindistan ve Pakistan) için ekonomik büyüme, enerji tüketimi ve ticari açıklık arasındaki dinamik ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. 1990-2013 dönemini kapsayan çalışmada panel nedensellik, panel eşbütünlük ve panel vektör hata düzeltme modeli yöntemi kullanılarak çalışmaya konu olan sekiz ülke için değişkenler arasındaki ilişkinin geçerliliği ve yönü incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre ekonomik büyüme, enerji tüketimi ve ticari açıklık arasında nedensellik ilişkisi bulunmaktadır. Sonuçlar değişkenler arasında uzun dönemde dengenin varlığını desteklemekte, ilişkinin yönü ve geçerliliği kısa dönemde farklılaşmaktadır. Bu nedenle, bu ülkelerin ekonomik büyüme sürecinde uygulayacakları enerji politikalarını belirlerken dönemsel farklılıkları göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Enerji Tüketimi, Ticari Açıklık, Şanghay İşbirliği Örgütü.

The Relationship Between Economic Growth, Energy Consumption And Trade Openness: An Example From Shanghai Cooperation Organisation Countries

Abstract

Energy, which is one of the basic inputs of economic and social life, plays a key role in the economic growth and development of countries. On the other hand, energy is rapidly increasing due to factors such as industrialization and urbanization and it causes important impacts on the macroeconomic performance. Especially, the influence of the two energy crises in 1970s on the energy politics of the countries has increased the interest of economists in researching the relationship between energy and economic growth. So, there are many studies in the literature which examine the aforementioned relationship for both developed and developing countries. The fact remains that, these studies generally show that energy is one of the most important factors for economic productivity and emphasize the importance of energy policies for economic growth. This paper aims to examine the dynamic relationship between economic growth, energy consumption and trade openness for the countries of the Shanghai Cooperation Organization (China, Russia, Kyrgyzstan, Tajikistan, Kazakhstan, Uzbekistan, India and Pakistan) that have started to follow open foreign trade policies with the transition to market economy since the early 1990s. The study

examines validity and direction of the relationship between variables for the eight countries studied covering the period of 1990-2013 by using panel causality, panel cointegration and panel vector error correction model methods. According to the results of the study, there is a causal relationship between economic growth, energy consumption and trade openness. The results support long-term equilibrium among the variables, the direction and validity of the relationship are different in the short term. Therefore, periodic differences need to be taken into consideration when determining the energy policies that will be implemented in the economic growth process by these countries' policymakers.

Keywords: Economic Growth, Energy Consumption, Trade Openness, Shanghai Cooperation Organization

Elçiler Nazarından Arnavutluk'a Dair İzlenimler (1926-1938)

Doç.Dr. Sevilay Özer - Öğr.Gör. M.Selçuk Özkan

ÖZ

Arnavutluk ve Türkiye arasındaki ilişkiler ortak bir geçmişe sahip olunması münasebetiyle çok uzun ve geleneksel dostluğa dayanmaktadır. İki halk arasında 14. yüzyılda başlayan ilişkiler, Arnavutların bağımsızlığını kazandığı 1913 yılına kadar kardeşlik bağı ve kültürel birlik anlayışı çerçevesinde gelişmiştir. Ortak tarih geçmişi ve stratejik önemi nedeniyle yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti de Arnavutluk'a büyük önem vermiş, 15 Aralık 1923'te bu ülke ile bir Dostluk Antlaşması imzalayarak diplomatik ilişkileri başlatmıştır. Bu kapsamda önce konsolosluk daha sonra da 1926 yılında Tiran'da elçilik açılmıştır. Çalışmamızda bu yıldan başlayarak 1938 yılına kadar Arnavutluk'ta görev yapmış olan diplomatik temsilcilerin bu ülkeye dair izlenimleri ele alınacaktır. Genel olarak Arnavutluk'un iktisadi-idari-sosyal yapısı ile Türkiye Cumhuriyeti ve diğer devletlerle olan ilişkilerine yönelik olan bu izlenimler Türkiye'nin Arnavutluk ile olan ilişkilere verdiği önemi göstermesi açısından da incelenmeye değerdir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Arnavutluk, Mustafa Kemal Atatürk, Ahmet Zogu.

Emeklilik Yatırım Fonlarının Performanslarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Prof.Dr. Ömer İskenderoğlu - Dr. Öğr.Üyesi Seçkin Arslan - Arş.Gör. Mehmet Sinan Çelik

ÖZ

Sermaye piyasalarında önemli bir paya sahip olan emeklilik yatırım fonları, ülkemizde de giderek gelişim göstermektedir. Bireysel emeklilik sisteminde biriken fonların tutarı 30 Mart 2018 tarihi itibarıyla 70 Milyar Türk Lirası'nı aşmıştır. Emeklilik yatırım fonlarının gösterdiği performans, hem sermaye piyasaları hem de yatırımcılar açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada, yatırımcılar için önemli bir yatırım aracı olarak görülen 19 hisse senedi emeklilik yatırım fonunun Ocak 2014-Aralık 2017 dönemleri arasındaki performanslarının hesaplanmasında standart sapmayı esas alan Sharpe oranı, sistematik riski esas alan Treynor oranı ve borsa getirisini de hesaba katan Jensen ölçütü kullanılmıştır. Analiz edilen hisse senedi emeklilik yatırım fonları Ocak 2014-Aralık 2017 dönemlerinde kesintisiz olarak işlem görmüştür. Hisse senedi emeklilik yatırım fonlarının performans değerlendirilmesinde karşılaştırma ölçütü pazar endeksi olarak kabul edilen BİST-100 endeksi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar analize konu 19 hisse senedi emeklilik yatırım fonunun 16'sının BİST-100'ün getirisinden daha iyi bir performans gösterdiğini ortaya koymaktadır. Kalan 3 hisse senedi emeklilik yatırım fonu ise BİST-100 performans ölçütlerinden daha düşük getiriye sahip olduğu için başarılı performans sergileyememiştir. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde, kullanılan performans ölçme modellerinin tamamında benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Diğer bir ifade ile performans ölçüm modellerinin sistematik riski veya toplam riski temel alması performans sonuçlarını değiştirmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Emeklilik Yatırım Fonları, Performans Değerlendirme, Sharpe Oranı, Treynor Oranı, Jensen

The Comparative Performance Analysis of The Pension Mutual Fund

Abstract

Pension mutual funds, which have a significant impact in capital markets around the world, also improve in Turkey. In the amount of funds accumulated in the year ended March 30, 2018 has exceeded 70 billion Turkish Liras. The performance of pension funds is not only an important indicator for capital market but also important for investors perspective. In this study, we examine the performance of the 19 pension mutual funds which are considered one of the most important investment instruments for investor using three measures of performance, namely Sharpe ratio, Treynor ratio and Jensen criteria. Sharpe ratio is constructed based on standard deviation, Treynor ratio is constructed using systematic risk and Jensen criterion takes into account of market excess return. The sample period is between January 2014 and December 2017. We exclude the pension funds if they do not have valid price information during our sample period. The performance of the BIST-100 index is used as a benchmark in the performance evaluation of pension mutual funds. The results of the study show that 16 out of the 19 pension mutual funds performed better than our benchmark, the performance of the BIST-100 index. The remaining three pension mutual funds did not perform well since their performance criterias are lower than the benchmark. At the end, all three performance measures give us the same results. In other words, same 16 companies show similar result regardless of standard deviation or systematic risk in our analysis.

Keywords: Pension Mutual Fund, Performance Evaluation, Sharpe Ratio, Treynor Ratio, Jensen

Endüstri 4.0 Temelinde Farklı Kuşaklardaki Kadınların Bilişim Teknolojilerini Kullanımlarının Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Hatice Özkoç

ÖZ

Endüstri 4.0 ile ilişkili gelişmelerin son derece hızlı yaşandığı günümüzde ülkeler, yarışın içinde kalabilmek ve gelecekte varlıklarını devam ettirebilmek için yeni politikalar bulmaya ve uygulamaya başlamışlardır. Özellikle hızla gelişen ve değişen teknolojik unsurların etkin kullanımlarının sağlanması ve bunların gelişimine katkı sağlanması temel amaçlardan biri haline gelmiştir. Bu noktada bilhassa çocukların ve kadınların süreç içinde etkin roller almasının sağlanması önemli hale gelmiştir. Bu çalışma Türkiye’de farklı yaş gruplarında yer alan kadınların bilişim teknolojilerini kullanım sıklıkları ve nedenlerini dikkate alarak Endüstri 4.0’a olan yakınlıklarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bilişim teknolojilerinin kullanım amaçları ve sıklıklarına bakılarak özellikle kuşaksal farklılıkların olup olmadığı incelenmiş olan çalışmada kullanılan bilişim teknolojilerinin yapısı ve bunların Endüstri 4.0 ile olan yakınlıklarının değerlendirilmesine çalışılmıştır. Böylelikle bilişim teknolojileri kullanımının kadınlar arasındaki yaygınlığı ve amacı belirlenmiştir. Çalışmada TÜİK tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması mikro veri seti kullanılmış olup tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra kesikli tercih modelleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, bilişim Teknolojisi Kullanımı, Endüstri 4.0

Endüstri 4.0, Uygulama Alanları ve Beklenen Gelişmeler

Arş.Gör.Dr. M. Hanefi Calp - Arş.Gör.Dr. Ahmet Doğan

ÖZ

Endüstri 4.0 veya diğer adıyla dördüncü sanayi devrimi, geleneksel sanayinin üst düzey teknolojilerle donatılıp üretim süreçlerinde dijitalleşmesi olarak açıklanmaktadır. Gelişim süreçleri incelendiğinde, ilk olarak mekanik imalat ekipmanlarının devreye girmesiyle doğmuş, daha sonra seri imalat ile sanayi devrimi olarak geliştirilmiş, dijital devrim adıyla da yeni bir alana girmiş ve son olarak günümüze kadar elektronik ve bilgisayar teknolojilerinin desteğiyle otomasyon ve kontrol alanları olmak üzere hemen hemen tüm alanlarda kendini kabul ettirmiş olduğu görülmektedir. Bu çalışmada, Endüstri 4.0 doğuşu, gelişimi, alt bileşenleri, uygulama alanları ve Endüstri 4.0 ile gerçekleşmesi beklenen gelişmeler tüm ayrıntılarıyla verilmiştir. Çalışmanın amacı, Endüstri 4.0 kavramını, uygulama alanlarını ve günümüz üretim süreçlerindeki önemini ortaya koyarak konuyla ilgili farkındalık oluşturmaktır. Araştırma sonucunda, Endüstri 4.0'ın özellikle akıllı sistemlerde kullanıldığı, makineler arası iletişim sağlayarak üretim süreçlerinin etkin bir şekilde gerçekleştirilebildiği, üretim ekipmanlarının robot teknolojileriyle desteklenerek otomasyon sağlanabildiği, makinelerin güncelleme veya yeni ortamlara kolaylıkla uyum sağlayabildiği ve hem insan gücü hem de insan sağlığı açısından fabrikalara olumlu katkılar sağladığı açıkça ortaya çıkmıştır. Bu noktada, çalışmanın otoriteler tarafından sürekli dillendirilen Endüstri 5.0 için önemli bir ön bilgi olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Endüstri 4.0, Akıllı Fabrikalar, Üretim, Teknoloji

Industry 4.0, Application Areas and Expected Developments

Abstract

Industry 4.0, or else the fourth industrial revolution, is described as the digitalization of the traditional industry, equipped with high-end technologies and in production processes. When the evolution processes were examined, it was first born by the introduction of mechanical manufacturing equipments, then it was developed as an industrial revolution with serial manufacturing, entered into a new field with the name of digital revolution and lastly, almost all of the automation and control fields including electronic and computer technologies it seems to have accepted itself in the fields. In this study, the birth of Industry 4.0, development, subcomponents, application areas and the expected developments with Industry 4.0 are given in full detail. The purpose of the work is to raise awareness of the concept by showing the concept of Industry 4.0, its application areas and its significance in today's production processes. As a result of the research, Industry 4.0 is used in intelligent systems, enabling production processes to be carried out efficiently by providing inter-machine communication, production equipment can be supported by robot technology, automation can be provided, machines can easily update or adapt to new environments, it is clear that it provides contributions. At this point, it is expected that work will be an important preliminary information for Industry 5.0, which is constantly spoken by the authorities.

Keywords: Industry 4.0, Smart Factories, Manufacturing, Technology

Engellerin Aşılmasında Kent Konseylerinin İşlevi: Eskişehir Kent Konseyi Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Sanem Berkün

ÖZ

Türkiye’de yerel katılımı güçlendirme amacıyla işlev gösteren kurumlar arasında, kent konseyleri önemli bir yere sahiptir. Kent yönetimlerinin şeffaf ve hesap verilebilir bir anlayışla yönetilmesine katkı sağlayan kent konseyleri, kentsel sorunların demokratik bir ortamda çözümlenmesini hedeflemektedir. Belediye Kanunu’nda kent konseylerinin oluşturulmasının yasal bir zorunluluk haline gelmesiyle kent konseylerinin sayısı hızla artmıştır. Kanunun kent konseyleri ile ilgili maddesinde kent konseylerinin hayata geçirdiği ilkeler arasında çevreye duyarlılıktan da söz edilmiştir. Bu süreçte yaşanan değişme ve gelişmeleri daha net bir biçimde gözlemlemek amacı ile yürütülen çalışmada kent konseylerinin engellilere yönelik faaliyetleri Eskişehir Kent Konseyi örneği üzerinden değerlendirilmektedir. Çalışmanın nihai amacı kişilerin kentsel yaşam memnuniyetleri ile kentsel yönetsel süreçlere katılım arasındaki ilişkinin önemine dikkat çekmektir.

Anahtar Kelimeler: Kent Konseyi, Yerel Yönetimler, Katılım, Engelliler, Eskişehir

The Role of City Councils in Overcoming Barriers: The example of Eskişehir City Council

Abstract

In Turkey, between the institutions which serve the purpose of strengthening local participation, the city council has an important place. City councils, which contribute to the management of city governments in a transparent and accountable manner, aim to solve urban problems in a democratic environment. The number of city councils has increased rapidly as the constitution of city councils became a legal obligation in the Municipal Law. In the article on the city councils of the law, there is also talked about the sensitivity to the environment among the principles that the city councils have misled. In order to observe changes and developments in this process more clearly, the activities of the city councils for the disabled are evaluated on the basis of the example of Eskişehir City Council. The final aim of the study was to examine the satisfaction of urban life and participation in urban administrative processes attention to the importance of the relationship between.

Keywords: City Council, Local Governments, Participation, Disabled People, Eskişehir

Engelli Çalışanlar ile Diğer Çalışanların İletişim Engelleri ve İş Doyumuna Bakış Açıkları Üzerine Nitel Bir Araştırma

Tuğba İmadoğlu - Rabia Kurşuncu - Doç.Dr. Mustafa Fedai Çavuş

ÖZ

Bu araştırmada engelli çalışanlar ve diğer çalışanların iletişim engellerine ilişkin ve bu iletişim engellerinin iş doyumları üzerindeki etkisi incelenmiştir. İş doyumunu çalışanların işlerinden duydukları memnuniyeti veya memnuniyetsizliği ifade eden bir kavramdır (Öztürk ve Şahbudak, 2017, s.210). İş doyumunu etkileyen iletişim engeli ise bireylerin etkin ve sağlıklı iletişim kurmasını engelleyen faktörler olarak tanımlanmaktadır (Taşdan ve Güngör, 2016, s.1460). Çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Örneklem seçim yöntemi olarak ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini kamu kurumlarında çalışan 15 engelli ve 15 diğer çalışan oluşturmuştur. 11 tane açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz yaklaşımına göre çözümlenmiştir. Elde edilen veriler analiz edildikten sonra verilere yönelik tablolar oluşturulmuş ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Sonuç olarak iletişim engellerinin çalışanların iş doyumunu olumsuz yönde etkilediği ve işyerinde huzursuz ve mutsuz oldukları görülmektedir. Engelli çalışanların engelleriyle dalga geçilmesi, taklit edilmeleri ve onlarla empati kurulmaması, diğer çalışanlarda ise etkili diyalog kuramama, doğrudan iletişim olmaması, adil olunmaması önemli iletişim engelleri olarak çıkmıştır. Eğer engeller aşılabılırsa daha memnuniyetle çalışabilecekleri bir iş ortamı olabileceği ve beklenen iş doyumunun sağlanabileceği öngörülmektedir. Engelli ve diğer çalışanların iletişim engellerini ve iletişimi güçlendiren ben dili, empati duygusu, etkili konuşma ve verimli dinleme gibi etmenleri fark edecekleri öngörülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İletişim, İletişim Engelleri, İş Doyumunu, Engelli Çalışanlar.

It is A Qualitative Research on Communication Barriers and Job Satisfaction Perspectives of Hindered Workers and Other Workers

Abstract

In this study, the effects of communication barriers between disabled and other employees on job satisfaction of employees and other employees with disabilities were examined. If the communication that affects job satisfaction is hindered, it is defined as the factors that prevent the effective and clear communication of the individuals (Öztürk ve Şahbudak, 2017, s.210). Lack of communication that affects job satisfaction is defined as the factors that prevent individuals from establishing effective and clear communication (Taşdan ve Güngör, 2016, s.1460). The research was carried out using qualitative research method. As a sample selection method, criterion sampling technique was used. The sample of the study was consist of 15 disabled and 15 other employees working in public institutions. A semi-structured interview form consisting of 12 open-ended questions was prepared by the researcher. The data obtained from the interviews were analyzed according to the descriptive analysis approach. After the obtained data were analyzed, tables for the data were created and supplemented with direct quotations when it is necessary. As a result, indicated that communication barriers affected job satisfaction of employees negatively and made employees restless and unhappy in the workplace. Mocking with disabled workers about their handicaps, imitation of their behaviours and not to develop empathy with them, at other workers not being able to establish an effective dialouge, lack of direct communication , fairness is

emerged as an essential communication barrier. It is expected that, if the communication barriers are overcome, there will be a workplace where employees can work gladly and job satisfaction can be achieved. It is predicted that the disabled and other employees will notice the factors such as language, empathy, effective speaking and efficient listening, which strengthens communication and communication obstacles.

Keywords: Communication, Communication Barriers, Job Satisfaction, Disabled Employees.

Erken Türk Tarihi El Kitabı Yazmak: 'türk Milli Kültürü'nün 'batı Hunları' Bölümü Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr.Üyesi Abdullah Üstün

ÖZ

Üniversitelerin Tarih bölümlerinde genelde 'İslamiyet'ten Önceki Türk Tarihi' adını taşıyan Erken Türk Tarihi derslerinde yaygın şekilde kullanılan metin İbrahim Kafesoğlu'nun 'Türk Milli Kültürü' başlıklı kitabıdır. Aslında Kafesoğlu'nun daha önce kitap bölümü ve ansiklopedi maddesi olarak yayınlanan/tekrarlanan metnin genişletilmiş hali olarak bu kez kitap biçiminde yayınlanmış/tekrarlanmış bir çalışmadır. Bu çalışma belirtildiği gibi gerek ders kitabı olarak okutulması gerekse ilgili alanda alternatif oluşturabilecek yayınların az oluşunun da katkısıyla Türkiye'deki herhangi bir 'akademik' tarih kitabı ile kıyaslandığında oldukça çok kez ve adette basıldığı görülmektedir. Bu nedenle kitleler üzerinde Erken Türk Tarihi ile alakalı kanaatların oluşmasında-şekillenmesinde çok belirleyici olmuştur. Bu çalışmada her ne kadar 4.000 yıllık 'Türk tarihi'nden bahsedilse de kronolojik derinlik Hunlar olarak anılan Şyunglara kadar inmektedir. Aslında yüz yılları aşan bir tartışma olan Şyungnu-Hun ilişkisi sorununda, Türkiye'de çok baskın taraf olan bu ikisinin özdeşliğinin benimsendiği de vurgulanmış olmaktadır. Bu tebliğ de ise Hun adını kendilerine borçlu olduğumuz, Kafesoğlu'nun 'Batı (Avrupa) Hunları' başlığında sunduğu tarih anlatımı üzerinde durulacak. Bu anlatı; bilgi üretimi, daha doğrusu bunun bir el kitabı olduğu düşünüldüğünde bilgiyi standardize etme çalışması, tarihsel kurgu sorunları ve metnin tutarlılık, çelişkiler ve açmazları çerçevesinde bir tarihçilik işi olarak değerlendirilmeye çalışılacaktır. Böylelikle gerek Erken Türk Tarihi çalışmaları ve gerekse bu alandaki öğretimin dayandığı bir metnin niteliği üzerine bu örneklem çerçevesinde bir durum değerlendirmesi yapılacak, sorunlar tespit edilmeye çalışılacak ve muhtemel çözüm yolları üzerine önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Erken Türk Tarihi, Hunlar, İbrahim Kafesoğlu, Türk Milli Kültürü

Erol Güngör'de Sınırlı Cemiyet Yapısının "Kusuru"Na Karşı Sosyal Adalet Fikri

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Çakır

ÖZ

Bu çalışmanın temel amacı, Erol Güngör'ün bir cemiyet içerisinde birbirinden farklı grupların kutuplaşmalarının önüne geçecek; milli birlikteliğin inşası ve sınırlı devlet yapısının kusuru karşı geliştirmiş olduğu sosyal adalet fikrine ışık tutmaktır. Erol Güngör'e göre adalet, bilinen bir gerçeğin ifadesi olmaktan ziyade, hem tarifine, hem de gerçekleşmesine imkân bulunmayan bir arzuyu belirtmektedir. Adalet fikrinin görünen uygulayıcıları görevlerini adil bir şekilde yerine getirecek fikri ve olgunluk durumlarında olsa bile adaletin varlığı konusu zaman zaman sorgulanabilir. Adalet, her davranışın cemiyet veya onu temsil eden müesseseler tarafından uygun bir tepki ile karşılanması şeklinde tanım getiren Güngör, esas meselenin "uygun tepkinin" ne olduğu ve nasıl verildiği konusuna odaklanmak olacağını belirtmektedir. Bununla birlikte toplumsal eylemlerimizde, özellikle diğer bireylerle münasebetlerimizde adalet'i gözetmenin yapı içerisindeki failin birinci görevi olduğunu savunan Güngör, bununla da yetinmemektedir. Ona göre birey "diğeri" ile etkileşimlerinde adaleti gözetmekle birlikte; adaletin gözetilmesi için "diğeri" ile birlikte gayret göstermesinin toplumsal bir ödev olduğunu vurgulamaktadır. Adalet'e ulaşılması amaçlanan bir ideal tanımlamasında bulunan Güngör; her bir bireyin ait olduğu yapının gerekliliklerini idame ettirmek üzere üzerine düşeni yapmakla mükellef olduğunu ve her bir bireyin adalet idealine ulaşmak üzere yükümlülüklerini sadakatle yerine getirmesi gerektiğini savunmaktadır. Adalet idealinin toplum genelinde inşa edilmesinde "devlet" kurumunun önemine işaret eden Güngör, devlet'in vatandaşları korumasının yanında vatandaşlarına yardım etme görevinin bulunduğunu belirtmektedir. Bu yüzden adalet fikrinin yeni bir manaya büründüğü savunan Güngör, bu yeni fikri sosyal adalet olarak kavramsallaştırır. Ona göre sosyal adalet, bireyler arasındaki sosyal ve iktisadi eşitsizliklerin giderilmesi, bireylere fırsat ve imkân eşitliği verilmesi yolunda devletin birtakım tedbirler almasıdır. Buradan hareketle bu çalışmada, Güngör'ün fikir dünyasında önemli bir yere sahip olan sosyal adalet düşüncesi açıklanmak istenmektedir. Betimleyici ve açıklayıcı araştırma tekniğinin birlikte kullanıldığı bu çalışma da Güngör'ün fikir dünyası alan yazınındaki önemli çalışmaları üzerinden sorgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Adalet, Sınırlı Cemiyet Yapısı, Adalet.

Erving Goffman'da Total Kurum Kavramı ve Benliğin Yeniden İnşasına Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Çakır

ÖZ

1954- ile 1957 yılları arasında Erving Goffman'ın Ulusal Ruh Sağlığı Enstitüsüne bağlı Socio-Environmental Studies Laboratuvarı'nın konuk üyesi olarak çalıştığı yıllarda, Ulusal Sağlık Klinik Merkezinde kapatılmış bireylerin davranışları üzerine yürüttüğü çalışmalar "total kurum" olgusu ve bir kurum olarak "tımahaneler" konusuna ışık tutmuştur. 1955-56 yılları arası çoğunluğunu Kolombiya bölgesinden oluşturan 7000 hastaya sahip St. Elizabeths Hastanesinde, katılımlı gözlem tekniği ile bir çalışma gerçekleştiren Goffman, büyük fotoğrafta Total Kurumları, küçük fotoğrafta ise bir total kurum olarak adlandırdığı "akıl hastaneleri" üzerine odaklanmıştır. Kapatılmış bireylerin total bir kuruma kabulünden ayrılana dek geçen sürede benliklerini nasıl yitirdikleri, benlik yitiminin bireylerin sonraki yaşamlarında etkili olma düzeyleri gibi hususlar Goffman'ın odaklandığı konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Goffman, total kurumların özelliklerini, akıl hastasının ahlaki kariyerini, bir kamu kurumundaki gizli hayatı ve bireylerin akıl hastanesine yatırma sürecini ele almakla birlikte; özellikle kuruma kapatılmış bireylerin ve personelin dünyası gibi hususlar total kurumlara ilişkin bazı çarpıcı gerçeklikleri ortaya koyması yönüyle Goffman'ın total kurum analizini oldukça önemli kılmaktadır. Ayrıca her bireyin yaşamının herhangi bir döneminde farklı nedenlerden dolayı total bir kurumla olan münasebeti düşünüldüğünde, total kurumunun iç işleyişi, idarenin tavrı, personelin davranışları ve asıl aktör konumunda bulunan kapatılmış bireylerin tutumları hakkında ön bilgiler sunması, Goffman'ı önemli kılan diğer faktörlerdendir. Benliğin eksildiği ya da tamamen kaybedildiği yerler olarak adlandırdığı akıl hastaneleri, askeri kamplar, ticaret gemileri, tüberküloz sanatoryumları, beyin yıkama kampları, ve hapishaneler total kurumun bağlayıcı normlarını en etkili şekilde hissettirildiği yerler olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte bu tür kurumlar Goffman tarafından kuşatıcı ya da total karakterlerini dışarıyla kurulan toplumsal ilişki karşısındaki engellerle ve çoğunlukla fiziksel bir yapı içerisine tesis edilmiş, kilitli kapılar, yüksek duvarlar, uçurumlar ya da ormanlıklar, çalılıklar gibi kurumdan ayrılışı zorlaştıran kısıtlamalarla özdeşleştirilmektedir. Buradan hareketle bu çalışmanın en temel amacı, Goffman perspektifinden total kurum analizi yapmaktır. Total kurumların yıkıcı etkilerinden olan benliğin yavaş yavaş kaybedilişi, kurum kurallarının benliği yok eden türden ağır ve sert oluşu; bununla birlikte yeni bir benliğin inşası gibi süreçler Goffman penceresinden sorgulanmaktadır. Çalışma betimsel bir araştırma tekniği ile kurgulanmış, sembolik etkileşimci paradigma ile konu irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Benlik, Total Kurum, Kapatılmış Birey

Etkili Bir Bütünleşik İletişim Faaliyeti : Sponsorluk

Öğr.Gör. Oğuz Yavuzyılmaz - Doç.Dr. Abdulvahap Akıncı

ÖZ

Sponsorluk uygulamalarının artan kullanımı sebebiyle; bu etkin uygulamaları ve potansiyellerini anlama ihtiyacı da ortaya çıkmıştır. Sponsorluk yoluyla tüketiciler ile buluşmak; rahat ve huzurlu ortamlarda sponsorluk etkinlikleri vasıtasıyla müşteriler ile yakınlık oluşturmaya da fırsat vermektedir. Böylece tüketici-marka etkileşimlerini elde etmek mümkün olmakta ve bu etkileşimlere değer katmak için zengin ortamlar oluşabilmektedir. Son yıllarda gelişen iletişim teknolojileri sayesinde, sponsorluk faaliyetleri aracılığı ile tüketici-marka deneyimlerini kontrolde artış da sağlanabilmiştir. Sosyal medya, internet tabanlı iletişim uygulamaları ve benzeri iletişim kanalları; şimdiki zamanda sponsorluk uygulamalarını değerlendirmek için, tüketici ve marka arasında ilişkisel hedefleri belirlemek için ve tüketiciden gelen tepkileri ölçmek için çok yararlı araçlar olarak kullanılabilir. Bu doğrultuda düşündüğümüzde, pazarlama faaliyetlerini harekete geçirecek başarılı sponsorluk uygulamaları için stratejik bir yaklaşım gerekir. Bu çalışma ilişkisel bir strateji olarak; tutundurma faaliyetlerinden gün geçtikçe önemi artan, başarılı bir bütünleşik iletişim faaliyeti olan sponsorluk uygulamalarını ve etkilerini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sponsorluk, Bütünleşik İletişim, Pazarlama

An Effective Integrated Communication Activity: Sponsorship

Abstract

Due to the increasing use of sponsorship practices in the 21st century, the need to understand sponsorship practices and potentials has also emerged. Meeting with consumers through sponsorship; it also provides opportunities to create close relationships with customers through sponsorship activities in comfortable and peaceful surroundings. Thus, it is possible to obtain consumer-brand interactions. Rich environments can emerge to add value to these interactions. Thanks to the communication technologies that have developed in recent years, it has also been possible to increase control of consumer-brand experiences through sponsorship activities. Social media can be used as very useful tools to assess sponsor applications, to set relational goals between consumers and brands, and to measure responses from consumers, through internet-based communication applications and similar communication channels. When we think in this direction, we need a strategic approach to successful sponsorship practices that will move marketing activities. This study demonstrates the impact of sponsorship practices, a successful integrated communication activity that is increasing day by day in relation to marketing activities, a relational strategy.

Keywords: Sponsorship, Integrated Communication, Marketing

Etkili Ekip Çalışmasının Nitelikleri ve Ekip Çalışmalarında Multidisipliner ve İnterdisipliner Yaklaşımlar

Arş.Gör. Nurullah Çalış

ÖZ

İnsani hizmetlerde çalışan profesyonellerin karşılaştığı vakalar çok yönlü ve karmaşık olabildiği için bu tür sorunların çözümünü tek bir mesleki alanın sunabileceği hizmetten fazlasını gerektirebilmektedir. Bu nedenle sunulan hizmetlerin de hizmet alanların ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde dizayn edilmesi önem arz etmektedir. Dolayısıyla farklı disiplinlere mensup profesyonellerin bir arada yürüteceği çalışmaların gerekliliği giderek daha fazla anlaşılır hale gelmiştir. Ekip çalışması günümüzün karmaşık sorunlarına yönelik çok boyutlu hizmet sunumunu sağlamak üzere bir araya gelen profesyonellerin düzenli ve koordineli şekilde çalışmak üzere yaptığı işbirliğini tarif eder. Ne var ki uyumlu bir ekip çalışmasını şekillendirmek her zaman kolay değildir. Etkin bir ekip çalışması için üzerinde durulması gereken önemli noktalar bulunmaktadır. Ekip liderliği, uyum, işbirliğine açık olma, zaman planlama, görev paylaşımı, karar alma gibi bileşenler üzerinde ekibe dahil olan profesyonellerin sorumlulukları bulunmaktadır. Ekip çalışmalarında etkin bir sonuç elde edebilmek için oluşturulan ekibin benimsediği çalışma yaklaşımı da önemli olabilmektedir. Bu noktada ekip çalışmalarındaki farklı yaklaşımlara değinmek gerekmektedir. Ekip çalışması olgusu genel olarak multidisipliner çalışmalarla özdeşleşmiş görünse de mesleki işbirliğini tanımlayan interdisipliner yaklaşımın da ele alınması gerekmektedir. Bu iki tip yaklaşıma dayalı ekip çalışmasının kendine özgü yanları, avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Bu nedenle uygun durumda uygun yaklaşıma dayanan bir ekip kurgusundan yararlanmak ekip çalışmasının etkinliğini artıracak bir unsur olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmada özellikle insani hizmet meslekleri açısından ekip çalışmasının öneminden hareketle ekip çalışmasının iyi bir şekilde işlenmesini sağlayacak hususlar ele alınarak ekip çalışmalarına zemin oluşturan iki temel yaklaşım olarak multidisipliner ve interdisipliner ekiplerin niteliklerine dair genel bir çerçeve sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekip Çalışması, Multidisipliner Ekip, İnterdisipliner Ekip

Examining The Balance of Payments Constraints Led Growth for Turkish Economy: The Finding from Ardl Model for Harrod-Thirlwall Law

Inst. Ömer Tuğsal Doruk - RA. Ahmet Kardaşlar

Abstract

The balance of payments growth model, which is also known as Harrod-Thirlwall Law, assumes that the most essential obstacle for economic growth is balance of payments account. For relaxing the balance of payments account, real exports have an essential importance. The Law is demand based, and assumes that real income is determined by real exports and thus, the effect of real exports on economic growth is positive and significant for long-term economic growth. The Harrodian multiplier, which is also known as dynamic foreign trade multiplier, that amongst the assumptions of the Law as follows; $q = (1/\pi)x(1)$ where x denotes the long-term growth rate of real exports, denotes the elasticity of real income to import demand. The equation is also known as Thirlwall Law in the extant literature. The effect of on real income is positive and significant in the long-term. Following Ateşoğlu (1997), and Hieke (1997), we use as a direct and long-term cointegration coefficient in the econometric model. We use ARDL (Autoregressive Distributed Lags Model) due to real GDP is stationary in $I(1)$ level, and real exports is stationary in $I(0)$. Time span of the econometric model is 2002Q1 and 2017Q1. Obtained findings show that there is significant and long run relationship between real income and real exports for Turkish economy and thus, Harrod-Thirlwall Law is validated for Turkish economy in that period. The econometric model is also robust for different robustness checks.

Keywords: Thirlwall Law, Ardl

Farabi'nin El-Medînetü'l-Fâzıla'sının İncelenmesi ve Platon'un İdeal Devlet'i İle Karşılaştırılması

Öğr.Gör. Senem Demirkıran - Öğr.Gör. Ahmet Civanoglu

ÖZ

Çalışmamızda önemli temel eserlerden olan, ünlü Türk filozofu Farabi tarafından yazılan El-Medînetü'l-Fâzıla incelenerek ve bir diğer temel eser olan ünlü Antik Klasik Yunan filozofu Platon (İslam dünyasında Eflatun) tarafından yazılan İdeal Devlet ile karşılaştırılacaktır. Ünlü Türk filozofu Farabi'nin Türkçeye erdemli/üstün şehir olarak tercüme edilen eseri bize ideal kent, toplum ve yönetimi anlatmakta, yöneticinin özelliklerini saymaktadır. Çalışmamızda Farabi, Farabi'nin yaşadığı dönem, fikri gelişimi, eserinde bahsettiği kent ve toplum tanımları irdelenecektir. Farabi'nin yaptığı devlet, toplum ve yönetici tanımları üzerinde durulacaktır. İnsan merkezli siyaset anlayışına sahip olan Farabi'nin yapmış olduğu tanımlar kamu yönetimi açısından oldukça önemlidir. Farabi'ye göre üstün/erdemli şehir adalete dayanır ve amacı mutlak mutluluktur. Farabi devlet, kent, toplum tanımlamaları yaparken ideal olanın ötesinde olmaması gerekeni de kaleme almış ve tanımlamalar yapmıştır. Farabi ile karşılaştıracağımız Platon'a göre de ideal devlet ; insanları erdemli kılıp, mutlu yaşamalarını sağlamalı ve hak, hukuk, adalet temeli üzerine kurulmalıdır. Farabi ve Platon'un "filozof yönetici" kavramı ve özellikleri de karşılaştırmalı olarak incelenecek benzer ve farklı yönleri tartışılacaktır. Fikirlerinden etkilendiği Platon'un İdeal Devleti ile Farabi'nin Üstün/Erdemli Şehri devlet anlayışları açısından da karşılaştırılarak benzer ve farklı yönleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Üstün/erdemli Şehir, Farabi , İdeal Devlet ,platon

Farklılaşmada Uzmanlaşma ve Ticaret Performansı: Çok Ükeli ve Sektörel Bir Analiz

Doç.Dr. Mehmet Demiral

ÖZ

Neoklasik ticaret teorilerini zayıflatan güçlü eleştirilerden birisi de ürün farklılaştırmasının başarısıdır. Neoklasik teori tarafından öngörülen ve kaynak donanımına bağlı karşılaştırmalı üstünlüklerin biçimlendirdiği aşırı ürün uzmanlaşması, günümüzde ekonomileri sektöre ve piyasaya özgü şoklara karşı daha kırılğan yapan faktörler arasında görülmektedir. Birçok gelişmekte olan ülke, ekonomilerini dışa açarak Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmuş durumdadır. Bu süreçte, gelişmekte olan ülkeler, yeni ticari partnerler ile ihracat piyasalarını farklılaştırma fırsatı yakaladılar da sonuçlar ülkeden ülkeye değişmiş ve ihracat bileşenlerini iyi bir şekilde farklılaştırmayı başarmış ülkeler daha yüksek ihracat büyüme oranları elde etmişlerdir. Benzer şekilde, gelişmekte olan ülkelerin 1970'li yıllardan bu yana yaşadıkları ihracata dayalı sanayileşme deneyimlerinin lokomotifleri de ürün uzmanlaşmasından daha çok ürün farklılaştırması olmuştur. 'Farklılaşmada uzmanlaşma' olarak adlandırdığımız bu yapı, ayrıca az sayıda üründe/piyasada uzmanlaşmış ülkelerin neden daha istikrarsız ticaret performansı gösterdiklerini de açıklamaktadır. Literatürdeki farklılaştırma ve teknoloji içeriğinin ihmal edilmesinden yola çıkarak, bu çalışma 'farklılaşmada uzmanlaşma' yapısının ihracat performansını nasıl etkilediğini ve bu etkilerin sektörlerin teknoloji içeriğine göre ne ölçüde değiştiğini incelemektedir. Bu kapsamda, çok sayıda ülkeyi kapsayan geniş bir örneklemde elde edilen panel veri setlerini kullanarak, teknoloji seviyelerine göre üç tane spesifik sektör grubu oluşturulmuştur: tekstil (düşük-teknolojik ve emek-yoğun), ulaşım/taşıma araçları (orta-teknolojik ve sermaye-yoğun) ve bilgi ve iletişim teknoloji ürünleri (yüksek-teknolojik ve bilgi-yoğun). Sonuçlar, üç sektör grubu için de kişi başına düşen net ihracat ile temsil edilen ihracat performansının anlamlı bir biçimde hem piyasa hem de ürün farklılaştırmasına karşı hassas olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, sektörlerin teknoloji seviyeleri arttıkça bu pozitif esneklikler küçülmektedir. Farklılaştırmanın özellikle düşük teknoloji sektörlerde daha önemli olduğuna ilişkin elde edilen bulgu, aynı zamanda tekstil sektörüne ilişkin olarak gelişmekte olan ülkeler arasında yaşanan rekabetin şiddetine de dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Farklılaşmada Uzmanlaşma, İhracat Performansı, Ürün Farklılaştırması, Piyasa Farklılaştırması, Teknoloji Yoğunluğu.

Specialization in Diversification and Trade Performance: A Multi-Country and Sectoral Analysis

Abstract

One of the strong criticisms that have weakened the neoclassical trade theories is the success of product diversification. Excessive product specialization depending on the resource endowments-based comparative advantages predicted by neoclassical theory is now seen among the factors that make economies more fragile to the sector- and market-specific shocks. Many developing countries have joined the World Trade Organization opening their economies to the world. In this process, developing countries have taken the opportunity of diversifying their export markets with new partners but the outcomes have varied over countries that the countries with well-diversified products in their export baskets have recorded higher rates of export growth. Likewise, the export-led industrialization experiences of the developing countries since the 1970s have been driven by product diversification rather than specialization. This pattern that we call 'specialization

in diversification' also explains why the countries over-concentrated in a limited number of products/markets have experienced more unstable trade performances. Starting from the neglect of diversification and technological contents in the literature, this study investigates how the 'specialization in diversification' affects export performance and to what extent these relationships vary over the technology intensities of the sectors. In this context, using a panel dataset of a large sample of countries, we have three specific sectors grouped according to their technological levels: textiles (low-tech and labor-intensive), transport equipment (medium-tech and capital-intensive) and information and communication technology goods (high-tech and knowledge-intensive). Results reveal that the export performance proxied by the net export per capita are significantly sensitive to both market and product diversification for all three sectoral aggregations. However, as the technology level increases, these positive elasticities slow down. The evidence of diversification matters more in the lower technological sectors, also points out to the severity of the competition in the textiles among developing countries.

Keywords: Specialization in Diversification, Export Performance, Product Diversification, Market Diversification, Technology Intensity.

Fatalizmin (Kadercilik) Satın Alma Davranışlarına Etkisi**Araştırmacı Abdullah Can****ÖZ**

Bir kültürel değerler paradoksu olan fatalizmin satın alma sürecine doğrudan etkisi olduğu düşünülmektedir. Toplumlarda fatalist düşüncenin egemen olması satın alma davranışlarını belirleyen önemli bir faktör olabilmekte ve tüketiciyi olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Fatalizm (Kadercilik) de bir sosyal yapının içerisinde var olan ve sosyal yapıya bağlı olarak şekillenen kültürel bir olgudur. Bu makalede satın alma aşamasında fatalizmin diğer etkiler gibi karar verme ve davranışlara etkisi araştırılmıştır. Fatalizm açıklandıktan sonra, fatalizm ve satın alma ilişkisinin temellerine değinilmiştir. Fatalizme etki eden kriterlerin şirketler tarafından nasıl yorumlanacağı ve şekillendirileceği açıklanmıştır. Sektörler arası önem derecesi ve kriterleri değişen fatalizmin, örnekler ile müşterinin satın alma kararını nasıl etkilediğinden bahsedilmiş ve şirketlerin fatalizme karşı nasıl tavır alması gerektiği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fatalizm, Satın Alma, Fatalizmin Satın Alma Davranışlarına Etkisi

Federal Almanya'nın Yönetim Yapısı

Doç.Dr. Abdulvahap Akıncı - Öğr.Gör. Oğuz Yavuzyılmaz

ÖZ

Ülkelerin yönetim yapılarının ortaya çıkması, tarihsel gelişim sürecinden, coğrafyanın farklılığına kadar çok farklı faktörler tarafından belirlenmektedir. Gerek tarihi geçmişi ve etkisi ile gerekse günümüz dünyasında güçlü ve etkili ülkelerden birisi durumunda bulunan Federal Almanya, dünya siyasetinde belirleyici ülkelerden birisi olma özelliğini korumaktadır. Avrupa Birliği içerisinde belirleyici güç konumunda bulunan Almanya'nın yönetim sisteminin irdelenmesi, yapılacak çalışmalarda yol gösterici olabilir. Türkiye'de, Almanya ile ilgili farklı çalışmalar yapılmış olmakla birlikte, bu çalışmalarda Alman yerel yönetimleri yeterince irdelenmemiştir. Bu çalışma ile bir taraftan tarihsel gelişim süreci ortaya konmaya, diğer taraftan ise değişen şartlar altında merkezi ve yerel yönetimlerin gerek yetkileri ve gerekse etkinlikleri irdelenmeye çalışılmaktadır. Alman yerel yönetim felsefesi de bir ölçüde irdelenmeye çalışılmaktadır. Çalışma ile Almanya hakkında genel bir çerçevenin ortaya konmuş olması sağlanmaya çalışılacaktır. Alman yerel yönetimleri ve yerel yönetim uygulamaları federe devletlerde bazı önemli farklılıklar göstermektedir. Bu durum, Türkiye için faydalı olabilecek yerel yönetim birimleri ve yetkileri üzerinde yol gösterici olabilir. Alman yerel yönetim sisteminin gelişmesinde tarihsel olarak Almanya'nın çok sayıda bağımsız prensliklerden oluşmuş olmasının ve İkinci Dünya Savaşı'nın yenilgi ile bitmesinin ciddi etkisi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Tarihsel olarak varlığını korumuş olan özerk yönetim yapıları bu özelliklerini önemli ölçüde günümüzde de taşımaktadırlar. Her ülkenin kendine özgün tarihsel, coğrafi, etnik ve benzeri koşullarının doğal bir sonucu olarak kendi merkezi ve yerel yönetim yapısının oluşturduğu gerçeği dikkate alındığında, Federal Almanya'nın yönetim yapısının Türkiye'de uygulanabilir olmadığı söylenebilir. Bununla birlikte bazı yerel yönetim uygulamalarından yola çıkılarak, uygulamalar yapmak mümkün olabilir. Bu çalışmada Federal Almanya Cumhuriyeti'nin tarihsel olarak ortaya çıkışı ve yönetsel yapısı ortaya konduktan sonra, federal ve federe devlet yapısı irdelenecek ve yerel yönetim birimleri ayrıntılı olarak irdelenmeye çalışılacaktır. Almanya hakkında yazılmış olan Türkçe ve Almanca kaynaklardan faydalanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Federal Almanya, Yerel Yönetimler, Federe Devlet, Federal Devlet

Administrative Structure of Federal Germany

Abstract

The emergence of the governance structures of the countries is determined by many different factors, from historical development process to geographical difference. Federal Germany, one of the most powerful and influential countries in the world today with its historical background and influence, remains one of the determining countries in world politics. Examination of Germany's management system, which is the decisive force within the European Union, can be a guide in the work to be done. In Turkey, different studies have been made about Germany, but the German local authorities have not been studied in these studies. This study tries to examine the powers and activities of central and local governments under changing circumstances as well as revealing the historical development process. German local government philosophy has also been tried to be taken into consideration. The work will try to establish a general framework for Germany. German local governments and local government practices show some important differences in federal states. In his case, Turkey can be helpful to be guiding on local government units and powers. The development of the German local government system has historically been influenced by

Germany's numerous independent principalities and the end of the Second World War. Autonomous governance structures, which have historically maintained their existence, carry these characteristics to a great extent today. Each country has its own historical, geographical, ethnic and similar conditions. As a natural consequence, it is the fact that it has formed its own central and local government structures. The management structure of the Federal Republic of Germany is not possible to say that it is applicable in Turkey. However, it may be possible to implement some local administration practices. In this study, the historical emergence and administrative structure of the Federal Republic of Germany will be examined, the federated and federal state structure will be examined, and the local government units will be examined in detail. Turkish and German sources written about Germany will be used.

Keywords: Federal Germany, Local Government, Federated State, Federal State

Finansal İstikrara Yönelik Karşılıklar Politikası ve Rezerv Opsiyon Mekanizması

Dr. Öğr.Üyesi Ayşe Ergin Ünal - Dr. Öğr.Üyesi Emre Esat Topaloğlu

ÖZ

2008 yılında yaşanan küresel kriz sonrası gelişmiş ülkelerin merkez bankaları tarafından benimsenen genişletici para politikası ve uyguladıkları farklı para politikası araçları sonucunda küresel finansal piyasalara yönelik fazlaca nakit akışı gerçekleşmiştir. Yaşanan bu süreç, özellikle gelişmekte olan ülke merkez bankalarının uyguladıkları para politikası araç ve amaçlarını gözden geçirmelerine sebep olmuş, söz konusu ülke merkez bankalarında alternatif politikalar uygulama ihtiyacı doğurmuştur. Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası tarafından geliştirilen Rezerv Opsiyon Mekanizması, kullanılan alternatif araçlardan biri olma özelliği taşımaktadır. Rezerv Opsiyon Mekanizması (ROM), zorunlu karşılık oranları ve faiz koridoru uygulamalarının yanı sıra sadece Türkiye'ye özgü alternatif bir araç olarak kullanılmaya başlanmış olup, gerek finansal istikrarı sağlama noktasında gerekse yaşanması muhtemel krizlere karşı ülke ekonomisinin kırılganlığını azaltmak amacı taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı gelişmekte olan ülkeler kategorisinde yer alan ülkemizin 2011 yılı sonlarından itibaren faiz koridoru ile birlikte uygulamaya başladığı ROM' un çalışma mekanizmasını, avantaj ve dezavantajlarını ülke ekonomisinde yaşanan gelişmeler çerçevesinde açıklamaktır. Çalışmada incelenen yeni para politikası aracı, bankaların özellikle likidite yönetiminde esneklik kazanması, maliyet avantajı sağlanması ve TCMB'nin brüt rezervlerini artırması nedenleriyle dikkat çekmektedir. Bu bağlamda çalışmada kriz öncesi ve sonrası dönemde Türkiye' de uygulanmış para politikaları ve kullanılan para politikası araçlarının fiyat ve finansal istikrarı sağlamadaki başarısı teorik bağlamda incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rezerv Opsiyon Mekanizması, Para Politikası, Merkez Bankacılığı

Finansal Yönetim Eğitimi Alan Öğrencilerin Öğrenim Kazanımları Üzerine Bir Araştırma

Dr. Öğr.Üyesi İsmail Ukav

ÖZ

Küreselleşme ile birlikte finansal hareketlerde çok büyük bir artış olmuştur. Bu artışa bağlı olarak finansal ürünlerin sayısı artmış, aynı zamanda karmaşık bir yapı da ortaya çıkmıştır. Bu durum çeşitli sorunları da beraberinde getirmiştir. Dolayısıyla, bireylerin ve kurum/kuruluşların finansal varlıklarını akılcı ve doğru yönde, amaca uygun olarak yönetmeleri daha önemli hale gelmiştir. Özellikle son dönemlerde yaşanan ekonomik ve finansal krizler finansal yönetim eğitiminin önemini artırmıştır. Bu nedenle bireylerin ve kurum/kuruluşların bireysel, toplumsal, siyasal veya ekonomik sorunlara karşı önlem almaları için temel düzeyde finansal bilgi düzeyine sahip olmaları gerekli hale gelmiştir. Bu çalışmada lisans düzeyinde öğrenim gören turizm fakültesi öğrencilerinin finansal yönetim dersi öğrenim kazanımlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu kazanımlar ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu amaçla, Adıyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi Yiyecek İçecek İşletmeciliği ve Seyahat İşletmeciliği bölümleri son sınıfta okuyan öğrencilere bir anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak frekans değerleri ve t-Testi yardımıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin öğrenim kazanımları açısından kendilerini yeterli gördükleri, finansal karar almada daha akılcı ve bilinçli olacakları yönünde veriler ortaya konulmuştur. Yiyecek İçecek İşletmeciliği ve Seyahat İşletmeciliği bölümleri arasında finansal yönetim dersinin algılanmasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Yönetim, Finans Eğitimi, Öğrenim Kazanımları

Firmalararası Ticari Alacak Kredisini Açıklayan Teoriler: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama

Dr. Öğr.Üyesi Arzu Şahin

ÖZ

Firmalar arası bir kredi verme aracı olan ticari alacak kredisi satıcı ve alıcıya çeşitli faydalar sunmaktadır. Literatür bu faydaları temel alarak ticari alacak kredisini açıklayan bir takım teoriler sunmuş ve bu teorilerin Türk reel sektörü için geçerliliğinin yeterince incelenmediği görülmüştür. Bu çalışmada, ticari kredi teorileri hakkında bilgi verilmesi ve bu teorilerden üçünün aynı sektördeki halka açık şirketler örneklemleri üzerinde test edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla BIST'te listelenen gıda, içecek ve tütün sektörü firmaları arasından belirlen 23 firmanın 2016 yılına ait verileri ile oluşturan değişkenler aracılığı ile ticari kredi düzeyini etkileyen satıcı özellikleri incelenmiştir. Analiz bulgularına göre, nispeten daha genç olan, alacakları için teminat almayan, daha kısa vadeli borçlanma oranına sahip olan ve kredi satışlarında daha yüksek getiri elde eden firmalar, daha fazla ticari kredi vermektedir. Bu sonuçlar, analiz edilen firmaların, ticari kredi davranışı açısından kalite göstergesi ve fiyat ayrımcılık teorisi teorisine uygun davrandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ticari Kredi, Kredili Satış Teorileri, Ürün Kalitesi Teorisi, Fiyat Ayrımcılığı Teorisi, Bist Alacak Senetleri

Theories Explaining Interfirm Trade Credits: An Investigation in Borsa Istanbul

Abstract

Interfirm trade credit that is a lending instrument between firms offers various benefits to the seller and buyer. The literature has presented a number of theories explaining trade credit credit based on these benefits and it was realized that the validity of these theories for the Turkish real sector has not been examined sufficiently. In this study, it is aimed to give information about the trade credit theories and to test three of these theories on a sample of publicly held companies in the same sector. For this purpose, the characteristics of the seller, which affects the level of trade credit, have been investigated through the variables constructed by the data of the 23 firms determined among the food, beverage and tobacco sector companies listed in BIST. According to the findings of the analysis, firms that are being relatively younger, not receiving collateral for their accounts receivables, having a higher short-term borrowing rate and achieving a higher return on credit sales, extend more trade credits. These results reveal that the firms analyzed behave in consistent with the theory of quality indicator and price discrimination theory in terms of trade credit behavior.

Keywords: Trade Credit, Product Quality Theory, Price Discrimination Theory, Credit Sales Theories, Bist Accounts Receivable

Fizyokratizmin Temel Esasları

Dr. Esra Gürbüz

ÖZ

Merkantilizme tepki olarak doğan Fizyokrasi doğanın egemenliğini savunan bir iktisadi düşünce sistemidir. XVIII. Yüzyılda Fransa'da ortaya çıkmıştır. Fizyokrat okulunun kurucusu Dr. François Quesnay iktisadi alanda ortaya koyduğu "Çiftçiler ve Tahıllar" başlıklı yazıları ve ünlü yapıtı "Ekonomik Tablo" ile toplumsal üç sınıf arasındaki gelir dolanımını resmetmeye çalışarak ekonomik ve sosyal hayata katkıda bulunmuştur. Bu dönemde görülen Merkantilizm karşıtı hareketler, adaletsiz vergi sistemi, lüks tüketim vb. gibi ekonomik yapının zayıflamasına yol açan faktörler Fizyokrat doktrinin ortaya çıkarak gelişmesine zemin hazırlamıştır. Bu düşüncenin temel felsefesi doğal yasalar olup bu yasalar insan iradesinin dışında Allah tarafından oluşturulmaktadır. Devletin sadece güvenliği sağlama görevini ifa etmesini isteyip, ekonomik hayata olan müdahalesini tasvip etmeyerek aksine bu müdahalenin genel düzeni bozucu etkisi olduğuna inanmışlardır. "Bırakınız yapınlar" parolası ile dış alım ve satım serbestiyetine vurgu yapılmıştır. Fizyokratlara göre tek verimli saha tarımsal faaliyetler olup servet ancak para ile değil tarımsal faaliyetler ve onun ihracından edinilmektedir. Tarımsal faaliyetler sonucunda oluşan üretim fazlası "net hâsıla" olarak adlandırılıp ülkenin zenginleşmesinde oldukça önemlidir. Sadece tarım kesiminin vergilendirilmesini öngören anlayış "tek vergi" hipotezinin de temellerini atmıştır. Fakat bunun için net hasılanın artırılması gerekmektedir. Dr. Quesnay'ın toplumsal düzenin inşasında özel mülkiyetin öneminin altını çizmesi fizyokratların özel mülkiyet hakkını savunmasında etkili olmuştur. Böylelikle ekonomik kalkınma ve gelişme alanlarına duyulan ilgi ve katkılarla Fizyokratizm bir okul olarak politik iktisatta öncü rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler: Fizyokrasi, Tarımsal Faaliyetler, Üretim.

G10 Ülkelerinde Çevresel Kuznets Eğrisinin Panel Eşbütünleşme ve Nedensellik Testleri ile Analizi

Arş.Gör. Uğur Korkut Pata - Süleyman Yurtkuran

ÖZ

Bu çalışmada, karbon dioksit (CO₂) salımı, enerji tüketimi ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiler 1995-2014 döneminde G10 ülkeleri için çevresel Kuznets eğrisi çerçevesinde panel eşbütünleşme ve nedensellik testleri ile incelenmiştir. LM eşbütünleşme testinin sonuçlarına göre değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisi söz konusudur. Genişletilmiş ortalama grup tahmincisi (AMG) ile elde edilen uzun dönem katsayıları enerji tüketimi ve ekonomik büyümenin CO₂ salımını arttırdığını belirtmektedir. Ancak değişkenler arasındaki ilişki lineerdir. Bu nedenle çevresel Kuznets eğrisi (ÇKE) hipotezi geçerli değildir. Son olarak, Dumitrescu-Hurlin panel nedensellik testi sonuçları ekonomik büyümeden CO₂ salımına doğru tek yönlü ve enerji tüketimi ile CO₂ salımı arasında çift yönlü bir nedensellik ilişkisinin bulunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Kuznets Eğrisi, Enerji Tüketimi, Ekonomik Büyüme, Panel Eşbütünleşme ve Nedensellik Testleri.

Testing The Environmental Kuznets Curve Hypothesis in G10 Countries: Evidence from Panel Cointegration and Causality Tests

Abstract

In this study, the relationship between carbon (CO₂) emissions, energy consumption, and economic growth have been analyzed by the panel cointegration and causality methods under the environmental Kuznets curve (EKC) framework from 1995 to 2014 for the G10 countries. According to the results of the LM bootstrap cointegration test, there is a cointegration relationship between the variables. The long term coefficients obtain from augmented mean group (AMG) estimator show that energy consumption and economic growth increase CO₂ emissions. However, there is a linear relationship between economic growth, energy consumption and CO₂ emissions. Therefore, the EKC hypothesis is not valid. Finally, Dumitrescu-Hurlin panel causality test results indicate that unidirectional causality is going from economic growth to CO₂ emissions, and bidirectional causality between energy consumption and economic growth.

Keywords: Environmental Kuznets Curve, Energy Consumption, Economic Growth, Panel Cointegration And Causality Tests

Geçmişten Günümüze Türk Sayıştay'ının Gelişim Süreci

Doç.Dr. Zuhal Ergen - Arş.Gör. Burcu Durak

ÖZ

Tarihi çok eskilere dayanan denetim kavramı, insanın çevresindekiler üzerine hakimiyet kurma güdüsüyle ortaya çıkmış ve insanların topluluk halinde yaşamaya başlaması ile vazgeçilemez bir olgu olmuştur. Geçmişten günümüze gelinceye kadar siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel sahada yaşanan gelişmeler ışığında denetim kavramına farklı anlamlar yüklenmiş, demokratik yönetim şekillerinin ortaya çıkması ile birlikte denetim kelimesi günümüzdeki anlamını karşılamaya başlamıştır. Tarihi milattan önceye dayanan denetim kavramının günümüzde kamu kesimi üzerinde kullanımı, "bütçe" olarak adlandırılan mali araç vasıtasıyladır. En genel ifade ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda ifade edildiği üzere bütçe, belirli bir dönemdeki gelir ve gider tahminleri ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan belgedir. Önemli bir denetim aracı olarak kullanılan bütçeler sayesinde parlamento, yürütme erkininin yaptığı faaliyetleri kontrol edebilmektedir. Kamu gelir ve giderlerinin çeşit, cins ve tutarını belirleme yetkisi olarak da ifade edilen bütçe hakkı ise, parlamenter yönetim şekillerinin oluşması ile kamu gelir ve giderlerini kullanma yetkisi verilen yürütme erkinin parlamento tarafından denetlenmesi sonucunda ortaya çıkmıştır. Bütçe hakkının etkin bir şekilde uygulanabilmesi için temel koşulların başında yürütme erki üzerinde etkin denetimin sağlanması gelmektedir. İşte parlamenter sistemlerin ortaya çıkması ve akabinde yürütme erkinin denetim gereksinimi tüm ülkelerde yüksek denetim kurumlarının vücut bulmasına neden olmuştur. Uluslararası literatürde yüksek denetim kurumu olarak ifade edilen ülkemizde ise bu niteliğine haiz tek kurum olan Sayıştay, 1862 yılında Divan-ı Muhasebat ismiyle oluşturulmuştur. Batı kesiminde parlamentoların ardından oluşturulan Sayıştaylar ülkemizde parlamentolar oluşmadan önce kurulmuştur. Asıl amacı meclis adına yürütme erkini denetlemek olan Sayıştaylar Osmanlı devletinde meclis kurulmadan önce oluşturulduğu için asıl gayesini gerçekleştirmekten oldukça uzaktır. Yani ismen mevcut fakat fiilen gerçek anlamda Sayıştay'ın yürütmesi gereken fonksiyonları yürütmekten uzak bir kurumdur. Ülkemizde cumhuriyet döneminden sonra çıkarılan bütün anayasalarda anayasal bir kurum olarak yer alan Sayıştay'a ilişkin yapılan temel düzenlemeler çıkarılan Sayıştay kanunları çerçevesinde olmuştur. Bu çalışmada, denetim kavramı ve türleri ele alındıktan sonra ülkemizde yüksek denetim kurumu olan Sayıştay'ın gelişim süreci anayasalar ve kanunlar çerçevesinde açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Denetim, Yüksek Denetim, Sayıştay, Anayasa, Kanun

Gelenek Ötesi Topumlardaki İz Bırakmayan Hayatların Belirsizliği ve Bir Ölümsüzlük Stratejisi Olarak Geçmişin Yitirilmesi: Sosyal Medyadaki Soyağacı Paylaşımları Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr.Üyesi Kadir Şahin

ÖZ

Modernite öncesindeki geleneksel toplumlarda hayatı inşa eden stratejiler geçmişin üzerine kurgulanmaktaydı. Bu yüzden de atalar, soy ve şecere gibi kavramlar bireyler için çok daha önemliydi. Ayrıca bu tarz kavramlar, ölümlü bireylere kendilerini aşkın bir gerçekliğin parçası olma imkanını sağladığı için, onları ölümsüzlüğü olan yapılara entegre etmekteydi. Bireyleri kendilerinin dışındaki hayatın ortaklıklarında 'iz bırakmak' üzere aktifleşmeye davet eden bu türden yapılar hayata dair anlamlı bir anlatı biçimleri sunmaktaydı. Fakat geç modern bireylerin içinde bulunduğu birliktelikler giderek 'özerk stratejilerin' belirginleştiği hayatlar haline geldiler. Çünkü böylesi bir hayat geleceğin belirsizliğinde kurgulandığı için, hiçbir geleneksellik ya da kalıcı anlatı biçimi bu evredeki 'gelenek ötesi bireyler' için anlamlı bir çıktı olmamaktadır. Birlikteliklerin ve birlikteliğe dair anlatıların işlevsizleştiği bu yeni dönemde bireyler geçmişle olan ilişkilerini seyreltmeye başladılar. Çünkü geç modern hayatın yönü ve ritmi bireylerden tüm dikkatlerini geleceğe yönlendirmelerini istemektedir. Bu uğurda yaşananlar, geleceğin belirsizlikleriyle başa çıkma çabaları kadar, geçmişe dair bilgiyi ve referansları da giderek görülmesi daha zor gerçekliklere dönüştürdü. Hal böyle olunca geçmişle bağlarını koparan bu türden hayatlar, kendi geçmişlerine dair 'kadimsellik' ve 'aşkınlık' beklentilerini de köreltmektedirler. Yaşananlar sonucunda geçmiş referanslarını yitiren 'gelenek ötesi bireyler' bu bağlamda bir yoksunluk ve belirsizlik hissini de ayrıca yaşamaktadır. Bu nedenle de çok yakın bir zaman öncesinde Türkiye'de, 'e-Devlet' üzerinden erişime açılan soyağacı hizmetine toplum tarafından çok büyük ilgi gösterilmiş ve sosyal medya üzerinden büyük bir paylaşım furyası oluşmuştur. Bizler de sunumumuz boyunca yaşanan bu durumun nedenlerine dair bir sosyolojik değerlendirme yaparak, ortaya çıkan bu bağlamdaki toplumsal davranışı anlamlandırmaya çalışacağız. Çalışma boyunca kurgulanan araştırmamız nitel bir yöntemle sürdürülecek ve internet ortamındaki paylaşımlar üzerinden araştırmanın doğasına uygun veri grubunun derlenmesine çalışılacaktır. Böyle bir yöntemle hareket etmek istememizin nedeni araştırmanın tasarlandığı doğal ortamın subjektifliğe açık bir veri desenini içinde barındırmasından hareketle ve söz konusu gerçekliği ortaya çıkan doğal akışına uygun ortamında açıklamanın daha nitelikli çıktılar sunacağı beklentisinden kaynaklıdır.

Anahtar Kelimeler: Modern Hayat, Geç Modern Hayat, Gelenek Ötesilik, Ölümsüzlük Stratejisi, Belirsizlikler, Soyağacı Paylaşımları.

Gelişmekte Olan Ülkelerde DYY Girişini Etkileyen Kurumsal Faktörler

Dr. Öğr.Üyesi Zafer Öztürk - Arş.Gör.Dr. Damla Öz

ÖZ

Uluslararası sermaye hareketlerinin 1990'lardan itibaren tüm dünyada artma eğiliminde olması ve ev sahibi ekonomilere sağladığı avantajlar dolayısıyla literatürde bu hareketlerin nedenlerine olan ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Aynı zamanda, kurumsal iktisadın popüler hale gelmesi ve diğer yaklaşımlara göre gerçek hayatı yansıtmada daha başarılı olması, iktisadi olguları açıklamada kurumsal araçlardan yararlanma eğilimini de arttırmaktadır. Bu çalışmada gelişmekte olan ülkelerde doğrudan yabancı yatırım (DYY) girişini etkileyen kurumsal faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda 38 gelişmekte olan ülkenin 2002-2016 yılları arasındaki verileri ile panel regresyon analizi yapılmıştır. Çalışmada, değişen varyans, otokorelasyon ve yatay kesit bağımlılığı problemlerine karşı dirençli parametreler üreten Driscoll-Kraay tahmincileri kullanılmıştır. Uygulamanın sağlamlasını yapmak amacıyla yolsuzluk ve yolsuzlukla mücadele değişkenlerini içeren iki model grubu oluşturulmuştur ve diğer çalışmalardan farklı olarak, hukukun üstünlüğü değişkeninden oluşturulan kukla değişken ile çarpımlarından elde edilen etkileşim değişkenleri de modellere dahil edilmiştir. Analiz sonucunda, ev sahibi ülkelere doğrudan yabancı yatırım girişini etkileyen kurumsal faktörler arasında en önemli belirleyicilerin ekonomik özgürlük, politik istikrar ve düzenleme kalitesi olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak, hukukun üstünlüğünün sağlanmadığı ülkelerde yolsuzluğun doğrudan yabancı yatırım girişlerini arttırdığı ve hukukun görece daha etkin işlediği ülkelerde yolsuzluğun doğrudan yabancı yatırım girişlerini azalttığı sonucuna ulaşılmıştır. Uygulama sonuçları yabancı yatırımcıların ekonomik özgürlük düzeyi yüksek, politik açıdan istikrarlı ve özel sektörün kalitesine önem veren ülkeleri tercih ettiğini göstermektedir. Bunun yanında hukukun üstünlüğünü sağlayamayan ülkeler arasından bürokratik engelleri yolsuzlukla aşabilecekleri ülkelere yatırım yapmaktadırlar. Dolayısıyla doğrudan yabancı yatırım çekmek isteyen ülkelerin kurumları bir bütün olarak ele alıp yatırımcılara katı bürokratik engellerden uzak, daha barışçıl ve özgür bir ortam sağlayacak topyekûn düzenlemeler yapmaları gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Doğrudan Yabancı Yatırım, Panel Regresyon Analizi, Yolsuzluk, Kurumsal Faktörler

Institutional Factors Affecting FDI Inflows in Developing Countries

Abstract

In the literature, interest in the motives of international capital movements has been increasing day by day due to the advantages that they provide to the host economy and the upward trend of these movements throughout the world since the 1990s. At the same time, the fact that institutional economics has become popular and, compared to other approaches, is more successful in reflecting real life, also increases the tendency to utilize institutional tools in explaining economic facts. In this study, it is aimed to determine institutional factors affecting direct foreign investment (FDI) inflow in developing countries. In this context, panel regression analysis has been conducted with data of 38 developing countries between the years of 2002-2016. In the study, Driscoll-Kraay estimators has been used to generate parameters that are resistant to heteroscedasticity, autocorrelation, and cross section dependency problems. In order to achieve the robustness of application, two model groups including variables of the corruption and the control of corruption has

been employed and, unlike other studies, the interaction variables obtained by multiplication with the dummy variable created from the variable of the rule of law were included in the models. As a result of the analysis, it has been determined that the most important determinants of institutional factors affecting foreign direct investment inflows to host countries are economic freedom, political stability and regulation quality. In addition, corruption has increased foreign direct investment inflows in countries where the rule of law has not been provided, and corruption has reduced direct foreign investment inflows in countries where law is relatively more effective. The results of the analysis show that foreign investors prefer countries with high levels of economic freedom, politically stable and quality private sector. In addition, investors prefer the countries where bureaucratic obstacles can be overcome via corruption among countries that cannot provide the rule of law. Therefore, countries seeking to attract foreign direct investment need to take the institutions as a whole and make a total arrangement that will provide investors with a more peaceful and free environment away from strict bureaucratic obstacles.

Keywords: Foreign Direct Investment, Panel Regression Analysis, Corruption, Institutional Factors

Genç İşsizliği ve Yoksulluk İlişkisi :Brics Ülkeleri İçin Panel Veri Analizi

Doç.Dr. Berna Balcı İzgi - Dr. Öğr.Üyesi Aylin Konu

ÖZ

15-24 yaş aralığı olarak tanımlanan genç nüfusun içerisinde istihdamda ve herhangi bir eğitimde olmayan kesim olarak adlandırılan genç işsizliği uzun bir süredir araştırmacıların dikkatini çekmektedir. Bunun yanısıra çalışan fakat yoksulluk düzeyinde olan genç nüfus, sürdürülebilir büyüme sağlanamazsa 2030 yılına kadar küresel yoksulluğun bitirilmesinin ne kadar zor olduğunu göstermektedir. ILO (Uluslar arası İşgücü Örgütü) verilerine göre, gelişmiş ülkeler için %14,3 olan genç işsizlik oranı, gelişmekte olan ülkeler için %9,4'tür. Genç çalışanların yoksulluk oranı ise gelişmekte olan ülkeler için %37'dir. Bu oranlara bakıldığında nisbi olarak daha çok gelişmekte olan ve yeni gelişen ülkelerin sorunu gibi görünen genç işsizliği, ekonomik resesyon, göç olgusu ve bölgesel güven gibi unsurlardan etkilenmektedir. İşgücüne katılım, ekonomik aktivite, eğitim, ücretli veya maaşlı olma durumu, işveren olma, sosyal normlar, şiddet gibi birçok unsurdan etkilenebilmektedir. Ülkelerin ekonomik büyüme ve kalkınmalarında genç nüfuslarını nasıl ve ne şekilde istihdam ettiklerini göstermesi açısından işgücüne katılımın genç nüfus içinde incelenmesi önemli bir konudur. Bu çalışmanın amacı, Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika ve Türkiye olmak üzere 6 tane BRICS ülkesi için genç işsizliği ile yoksulluk açığı arasındaki ilişkiyi analiz etmektir. Panel veri analizi çerçevesinde sabit etkiler ve rassal etkiler modeli karşılaştırıldığında rassal etkiler modeli anlamlı çıkan analizde, yoksulluk açığındaki artış genç işsizliğini arttırmaktadır. Çalışma bulgularına göre genç işsizliğini düşürmede yoksulluk açısından bütünleştirici işgücü piyasası politikalarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Genç İşsizlik Oranı, Sabit Etkiler Modeli, Rassal Etkiler Modeli

Girişimciliğe Geçiş Yolu" Pazarlamadan Mı Yoksa Yatırımdan Mı Olmalı"

Doç.Dr. Burak Çamurdan - Dr. Öğr.Üyesi Bülent Arpat - Dr. Veli Rıza Kalfa - Öğr.Gör. Adnan Akşit

ÖZ

Günümüzde girişimcilik ülkelerin ve toplumların kalkınması ve gelişmesi açısından çok önemlidir. Ekonomi yazımında yapılacak incelemelerde üretim faktörlerinin 1-Sermaye, 2-Emek, 3- Doğa ve 4- Girişimcilik olduğu genel kabuldür. Ekonomi; kıt kaynakların sonsuz ihtiyaç ve isteklerin karşılanması için oluşturulan bir disiplini, süreci ifade eder. Üretim faktörlerinden 4. sū olan Girişimcilik, fırsatları değerlendirmek için kıt kaynakları bir araya getiren değer yaratma süreci olarak tanımlanmalıdır. Belki de bu faktör diğerlerinden daha önde ele alınmalı ve değerlendirilmelidir zira diğer 3 faktör kendi başarılarına diğerlerini kullanarak üretim ve faaliyet oluşturma yetisinde olamayacaklardır. Oysaki girişimcilik diğer 3 faktörü değerlendirmek suretiyle emtia ve hizmet üretmek imkanına sahip olarak ekonomiyi ve ekonomik faaliyetleri var edebilmektedir. Diğer taraftan, klasik iktisat teorilerinde mahreçler kanunu ya da Say Yasası olarak bilinen "her arz kendi talebini yaratır" düşüncesi hakimken daha sonraki dönemlerde talep olmadan tüketimin olamayacağı ve arz etmenin de anlamsız kalacağı görüşleri genel ekonomi düşüncelerinde köklü değişikliklere vesile olmuştur. Bu değişim sürecine bakıldığında üretim odaklılık 1930' lu yıllara kadar devam etmiş olup sonrasında yerini ürün odaklılığına terk etmiş ve 1950 ' li yıllara kadar da ürün dönemi devam etmiştir. 1950-1980 yılları arasında ise satış yaklaşımı piyasalara hakim olurken 1980 yılları sonrası pazarlama yaklaşımı hakimiyeti ele almıştır. Denizli ili özelinde, odak görüşmeler yoluyla yapılan araştırmamızda da bu yönde pozitif bir eğilim olduğu, pazar için gerekli bilgi ve becerilere sahip olunması halinde üretime geçmenin ya da ticaret etmenin girişimcilik açısından daha doğru bir yol olduğu fikrine ulaşılmıştır. Girişimcinin doğrudan yatırımlara girmesi halinde risklerin çok artacağı ve pazarlama bilgi ve becerisine sahip bulunanlara mahkum kalınabileceği çekincesi görüşme yapılan girişimcilerin hemen hemen hepsinde gözlenmiştir. Ancak, aile işletmelerinde girişimciliğin nesillerden nesillere intikal ettiği ve kalımsal bir olgu haline geldiği görülmüştür. Netice itibarıyla girişimciliğe geçiş için yatırımdan ziyade pazarlama bilgi ve becerisine sahip olarak yola çıkmanın daha önemli ve öncelikli olduğu kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Pazarlama, Yatırım, Tüketim

Girişimcilik Eğitiminin Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisinin Araştırılması

Doç.Dr. Bünyamin Er - Arş.Gör. Yusuf Güneysu

ÖZ

Girişimcilik faaliyetleri tüm ülkelerde ekonomik ve sosyal gelişmenin temel dinamiklerinden birini oluşturmaktadır. Ülkemizde de girişimciliğe önemli vurgu yapılan 10. Kalkınma planı ile girişimcilik konusunda, hem girişimcilik motivasyonunun artırılması ve hem de girişimcilerin desteklenmesi konusunda önemli stratejiler ortaya konulmuş ve uygulanmıştır. Ülkemizdeki girişimcilerin çok önemli bir kısmı zorunlu girişimcilerden oluşmaktadır. Bu kapsamda düşünüldüğünde girişimcilik motivasyonunun artırılması noktasında yapılacak çalışmalar önem arz etmektedir. Bu bağlamda girişimcilik eğitimi, bir kişide girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkarılmasında önemli bir faktör olarak görülmektedir. Dolayısıyla eğitimin özellikle de üniversitelerde verilen eğitimin gençlerin girişimciliğe bakış açılarını etkilemede önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı, girişimcilik eğitiminin/dersinin öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklemini Karadeniz Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümünde "Girişimcilik" dersini alan öğrenciler ile aynı fakültede yürütülen TÜBİTAK 1601 Yenilik Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik Destek Programı kapsamında eğitim alan öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ölçmek için anket yöntemi kullanılmıştır. KOSGEB tarafından geliştirilen teste bazı demografik değişkenler ilave edilerek oluşturulan anket, girişimcilik eğitiminden önce (dönem başı) ve sonra (dönem sonu) öğrencilere uygulanmıştır. Anket yöntemiyle elde edilen dönem başı ve dönem sonu verileri arasında bir fark olup olmadığı SPSS 23 paket programı yardımıyla t testi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları, öğrencilerin girişimcilik eğitiminden önce (dönem başı) ve sonra (dönem sonu) girişimcilik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Ayrıca öğrencilerin dönem başı ve dönem sonu girişimcilik eğilimleri arasında korelasyonun olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, girişimcilik motivasyonlarının artırılmasına yönelik eğitim içerikli çalışmaların beklenen etkiyi oluşturmadığı söylenebilir. Bu noktada ilgili kurumlarca belirlenen eğitim içeriklerinin ve hem de öğrencilerin konuya, sadece sertifika eksenli yaklaşımlarının etkili olduğu değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğitimi, Girişimcilik Eğilimi

Göç ve Kentsel Mekân: Suriyeli Sığınmacıların Kentsel Mekâna Dağılımı

Dr. Eylem Beyazıt - Prof.Dr. Muharrem Güneş - Seren Yarım

ÖZ

İnsanlık tarihi kadar eski bir olgu olan göç zorunlu ya da isteğe bağlı olarak yaşanılan yerin, mekânın değiştirilmesi olayıdır. Ortaya çıkış sebebi her ne olursa olsun göçmenlerin mekânla uyumu, etkileşimi, mekânı nasıl değiştirdikleri incelenmesi gereken önemli bir olgudur. Çünkü mekân ekonomik, sosyal, siyasal ve güç ilişkilerinin olduğu toplumsal olarak üretilen, sosyal bir olgudur. Türkiye de 1990'lerden itibaren farklı göçmen ve sığınmacı grupların gelişimiyle yavaş yavaş bir göç kabul ülkesine dönüşmüştür. Göç kabul tarihimizdeki üçüncü dönem Mart 2011'de Suriye iç savaşıyla beraber başlayan Suriyelilerin kitlesel göçü olmuştur. Bu anlamda Hatay Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı kentlerden biri olup, göç sürecinin incelenmesi için en elverişli kentsel laboratuvarlardan birisidir. Sığınmacılar Hatay'da sosyal ve mekânsal bir kümelenme meydana getirmiştir. Bu araştırmanın amacı Hatay'da mevcut kamplar dışında yaşayan Suriyeli sığınmacıların kentsel mekânı nasıl kullandıklarını analiz etmek, mekâna dağılım ve entegrasyonlarını incelemek, mekânda ortaya çıkan sosyo-ekonomik güç ilişkilerini belirleyebilmektir. Bu çalışmanın temel sorunsalı; "geçici misafirlikten" kalıcılığa evrilen bu süreçte Suriyelilerle yerel halkın toplumsal ve kültürel değerlerde ortak paydada buluşmalarının yani birlikte yaşayabilmelerinin mümkün olup olmayacağını sorgulanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kentsel Mekân, Suriyeli Sığınmacılar, Hatay

Migration and Urban Space : The Distribution of Syrian Immigrants in The Space

Abstract

Immigration, a phenomenon that is as old as human history, is a demand or involuntarily changing the living place. Whatever the reason for the emergence, immigrants adaptation to space, interaction, and how they change the space are important facts to examine. Because space, in which economic, social, political and power relations exist, is a socially produce. In Turkey since the 1990s, with the advent of different migrant and refugee groups it was gradually transformed into an immigration adopted country. The third period in our acceptance of immigration has been the mass migration of the Syrians, which began with the Syrian civil war in March 2011. In this sense, Hatay is one of the cities where the Syrians live intensively and is one of the most convenient urban laboratories to examine the migration process. Migrants have brought a social and spatial cluster in Hatay. The aim of this research is to analyze how the Syrian migrants, living outside the camps in Hatay, are using the urban space, to examine the distribution and integration of the Syrians in space and to identify the socio-economic relations that arise in the space. The main problem of this study is to understand that whether it is possible to bring together Syrians and local people in a common social and cultural values.

Keywords: Migration, Urban Space, Syrian Migrants, Hatay

Göç ve Kültürel Bellek

Öğr.Gör. Anjelika Şimşek

ÖZ

Bellek, tüm biçimleriyle, fizyolojik, psikolojik, kültürel ve ailesel, göç bağlamında çok önemli rol oynamaktadır. Özellikle, Türkiye’de, dönem-dönem yaşanan iç ve dış göçlerin olması, bireysel ve toplumsal kimliklerinin değişiminde önemli rol oynamaktadır. Çağdaş bellek teorileri, çoğunlukla, belleği ‘bireysel’ bir kavrayış olarak ele almaktadırlar, istikrarlı ve değişmeyen bir ortam olarak da konumlandırılmaktadırlar. Bellek ve mekân arasındaki bağlantı bellek üzerine yapılan birçok çalışmada ele alınmıştır. Halbwasch çalışmasında, her grubun sahip olduğu yer ve mekanın, grubun toplumsal belleğin korunmasından ve şekillendirmesinden bahsetmektedir. Aynı zamanda, toplumlar, kültürel belleklerini birlikte ‘tekrarlama’ ve ‘yorumlama’ pratikleri ile kültürel bir zemin içinde ‘kültürel belleklerine’ süreklilik kazandırırılar. Bu çalışma, göçmenlerin, gelinen yerdeki ‘toplumsal belleklerini’ ve ‘kültürel belleklerini’ korumak ve sonraki kuşaklara aktarmak adına başvurdukları pratikleri incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Bellek, Toplumsal Bellek, Göç, Göçmen, Kuşaklararası Aktarım.

Migration and Cultural Memory

Abstract

Memory in all forms as psychological, physiological, cultural and familial plays a very important role in the concept of migration. In particular, in Turkey, which experience internal and external migration very often, plays an important role in the process of personal and social identity changes. Contemporary memory theories often treat memory as an ‘individual’ insight, and are also positioning memory as a stable and unchanging environment. The link between memory and space has been addressed in many studies on memory. In his study, Halbawsch, put forth that place and the space of the group, plays an important role in shaping and protection of social memory of the group. At the same time, societies gain continuity of their ‘cultural memory’ by ‘repeating’ and ‘interpreting’ practices of their cultural memories. This study examines the practices that immigrants use in the ‘landing place’ in order to protect and pass to the future generations their ‘social memory’ and ‘cultural memory’.

Keywords: Cultural Memory, Social Memory, Migration, Migrant, Transgenerational Transmission.

Gottlob Frege'nin Erken Dönem Wittgenstein Üzerindeki Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Yıldırım

ÖZ

Gottlob Frege, modern mantığın, analitik felsefenin ve modern anlamda dil felsefesinin kurucusu kabul edilmektedir. Matematiksel mantığın da öncüsü olan Frege, matematiği mantıktan türetme denemesi olan mantıkçılık (logicism) tezinin de başlıca savunucularındandır. O, mantık, dil felsefesi, zihin felsefesi, epistemoloji, ontoloji gibi alanlarda çalışan kendisinden sonraki filozofları derinden etkiler. Akademik kariyerine bir matematikçi olarak başlayan Frege, matematiğin temelleri ve geometri alanlarında yaptığı çalışmalarıyla hem matematiksel ufku genişletir, hem de yeni bir felsefi yaklaşımın doğuşuna öncülük eder. Ludwig Wittgenstein ise, Frege ile birlikte, analitik felsefenin Almanya'daki kurucularından birisi olarak kabul edilir. Havacılık alanında eğitim alan Wittgenstein, bu alanda araştırma görevlisi olarak Cambridge'de çalışırken, matematiğin temelleri, matematik felsefesi ve mantıkla ilgilenmeye başlar. Bunun sonucunda önce Frege'yle tanışır. Frege'yle söz konusu alanlarda çalışmak isteyen Wittgenstein, o zamanlar genç bir akademisyen olan Bertrand Russell'a, Frege aracılığıyla, yönlendirilir. Bir süre Russell ile çalışmalarını sürdüren Wittgenstein, Birinci Dünya Savaşı'nda ülkesi Avusturya'ya döner ve orduya katılır. Savaşın sonlarına doğru İtalyanlara esir düşer ve bu esaret döneminde ilk eseri olan Tractatus Logico-Philosophicus'u tamamlar. Bu eser Wittgenstein'in birinci döneminin magnum opus'udur ve o, bu eserindeki düşüncelerinin şekillenmesinde, "Frege'nin büyüklüklü yapıtlarına ve Russell'ın çalışmalarına borçlu" olduğunu ifade eder (Wittgenstein, Tractatus, s. 11). Biz ise çalışmamızda Wittgenstein'in Tractatus'u yazarken etkisi altında kaldığı Fregeci düşüncelerin neler olduğunu belirlemeye çalışacağız. Bunu yaparken de Wittgenstein'in Tractatus'taki dil ve mantığa ilişkin görüşlerinden bahsederek bu alanlarda Fregeci düşüncelerin etkisini ele alacağız. Sonrasında ise Frege ve erken dönem Wittgenstein'in görüşleri arasında bir karşılaştırma yaparak çalışmamızı bitireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Fregeci Düşünce, Mantık, Dil, Erken Dönem Wittgenstein, Tractatus.

Günah Vergilerinin Mali, İktisadi ve Ahlaki Temelleri

Arş.Gör. Muhammet Aktuğ

ÖZ

Genel olarak, alkol ve tütün gibi zararlı maddeler ile toplum nezdinde gayri ahlakî olduğu düşünülen bir takım hizmet ve davranışlar üzerinden alınan vergiler, maliye literatüründe “günah vergileri” olarak isimlendirilmektedir. Günah vergilerinin konusunu oluşturan unsurlar, esasında, tarihin en eski vergilerinden biri olan özel tüketim vergilerinin kapsamında yer almaktadır. Bu bakımdan “günah vergisi” kavramının, bazı özel tüketim vergileri için kullanılan ironik bir ifadeden ibaret olduğu düşünülebilir. Günah vergileri geçmişte büyük oranda, alkol ve tütün gibi, insan ve toplum sağlığı açısından zararlı maddeler üzerinden alınmakta iken günümüzde kapsamı genişlemiş; trans yağlar, şekerli/gazlı meşrubat ile çevreye zararlı maddeler de günah vergilerinin konusuna dahil edilmiştir. Günah vergileri; teorik bazda iktisadi, mali ve ahlaki gerekçelere dayandırılmaktadır. Yabancı literatürde günah vergilerinin lehinde ve aleyhinde birçok çalışma bulunmaktadır. Bilhassa Amerika Birleşik Devletleri günah vergilerinin anavatanı kabul edilmekte ve bu alandaki tartışmaların merkezinde yer almaktadır. Ne yazık ki yerli literatür günah vergilerine yönelik çalışmalar bakımından oldukça yetersizdir. Batıda, günah vergilerinin daha revaçta olmasının en önemli sebebi bu vergilerin tarihî ve sosyal köklerinin çok derinlere inmesi; insanlar üzerinde psikolojik etkilere sahip olmasıdır. Nitekim bir tür “özel tüketim vergisi” olan bu vergilere bir süre sonra “günah” ibaresinin yakıştırılması geçmişte vergilemenin psikolojik sınırının aşıldığını göstermektedir. Bu çalışmada günah vergileri teorik çerçevede ele alınmakta verginin mali, iktisadi ve ahlaki gerekçeleri incelenmekte ve söz konusu gerekçeler arasındaki çatışma üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Günah Vergileri, Günah Vergilerinin Gerekçeleri, Özel Tüketim Vergileri, Vergilemenin Psikolojik Sınırı.

Fiscal, Economic and Moral Grounds of Sin Taxes

Abstract

In the financial literature, taxes levied on unhealthy substances like alcohol and tobacco, and some services thought as disfavoured or non-ethical have been named as “sin taxes”. Essentially, items that constitute the object of sin taxes have been within the scope of traditional excise taxes. From this point of view, it may be argued that the concept of “sin tax” is nothing more than an ironic expression used for certain of excises. In the past, although sin taxes have been just levied goods like alcohol and tobacco, harmful to health of human and society, later the extent of the tax has expanded; trans fats, sugary beverages and hazardous substances to environment have been included in the objects of the tax. Theoretically, there have been fiscal, economic and moral rationales of sin taxes. There are many scientific works, for and against, about sin taxes in the foreign literature. Especially the USA has been regarded as the motherland of sin taxes and existed within the centre of discussions in this field. It’s difficult to say that sin taxes have been analysed adequately in the Turkish financial literature. The most important reason why sin taxes are more popular in the west is that the historical and sociological roots of these taxes date back to old times. As a matter of fact, the adherence of the word “sin” to these taxes, they are indeed a certain kind of excises, indicates that the psychological limit of taxation has been exceeded in the past. In this study, sin taxes are discussed in the theoretical framework; the financial, economic and moral reasons of the tax are examined and the conflict between them is emphasized.

Keywords: Sin Taxes, Rationales Of Sin Taxes, Excises, Psychological Limit Of Taxation

Günümüz Türk Sinemasında Bir Hafıza Mekânı Olarak Yeşilçam: Arif V 216**Prof.Dr. Senem A. Duruel Erkiç - Arş.Gör. Onur Aytaç****ÖZ**

Yeşilçam sineması, 1950 ile 1970 yılları arasını kapsayan ve Türk sinemasında bir üretim biçimi olmanın ötesinde değerler bütünü temsil eden bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. 1995 sonrası gelişen Yeni Türk sineması, Yeşilçam sinemasından bir kopuş olarak değerlendirilebileceği gibi Yeşilçam sinemasının kodlarını dönüştürerek ele alan örnekleriyle de dikkatleri çeker. Zeki Demirkubuz'un filmlerindeki karakterlerin ya da Reha Erdem'in Hayat Var'ındaki (2008) Hayat'ın izlediği televizyon ekranlarından yükselen ses, Yeşilçam filmlerinin o tanıdık sesidir. Bu çalışmada, Pierre Nora'nın literatüre kazandırdığı 'hafıza mekânı' kavramından yola çıkarak Arif v 216 (2018) filminde Yeşilçam Sineması'nın bir "hafıza mekânı" "lieux de mémoire" olarak nasıl kurulduğu ve "mutluluk mekânı" olarak nasıl resmedildiği tartışılmaya çalışılacaktır. İncelemede hafıza mekânının zamanı sabitleme ve hatırlatma işlevleri üzerinde durularak Arif v 216 filmi üzerinden Yeşilçam Sineması'nın kodlarına, kahramanlarına, değerler anlayışına ışık tutularak bugünle nasıl ilişkilendirdiği sorgulanacaktır. Filmin Yeşilçam'la ve Yeşilçam sinemasının temsil ettiği değerlerle kurduğu ilişkiyi açıklamaya çalışırken başvurulacak kavramlardan biri de "kitsch'tir. "Seçkinlerin beğenmediği ancak kitlelerin benimsediği" anlamıyla ele aldığımızda kitsch, hem nostaljinin açığa çıktığı hem de bastırılmaya çalışılanın kucaklandığı bir alan olarak görülebilir. Aşırılıkları ve ani duygu dalgalanmalarıyla gülünç bulunarak inkâr edilen Yeşilçam anlatısı, Arif v 216 filminde tam da aynı kodları kullanarak dönüşür. Bu bağlamda film, Yeşilçam'ı öznesi yaparak güldürüyü oluştursa da, bunu onunla alay ederek değil, onunla yeni bir buluşma biçimi önererek sağlar. Bu çerçevede Arif v 216, tür, anlatı, kod, karakter, yıldız olgusu, erdemler ve değerler bağlamlarında incelenecek ve "hafıza mekânı", "nostalji" ve "retro" kavramları bağlamında çözümlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Türk Sineması, Yeşilçam, Hafıza Mekânı, Arif V 216

Halkla İlişkiler Aracı Olarak Twitter: Kurumsal Holding ve Hava Yolu Şirketi Örneği

Arş.Gör. Selin Akınç - Doç.Dr. A. Banu Hülür

ÖZ

Web 2.0 teknolojisinin sunduğu fırsatlar sayesinde kullanım alanı giderek artan sosyal medya iletişim araçlarının en yeni formu olarak günlük hayatın vazgeçilmez bir ögesi haline gelmiştir. Öncesinde medya içerikleri karşısında pasif olan bireyler sosyal medya sayesinde içeriklerin hem üreticisi hem de tüketicisi haline gelmişlerdir. Sosyal medya bireylere sunduğu fırsatların yanı sıra kurumlara da önemli fırsatlar sunmaktadır. Günümüzde artık bir markanın başarısı sosyal medyadaki etkinliği ile ölçülmeye başlanmıştır. Sosyal medyanın bu anlamda kurumlara sunduğu en önemli avantaj etkileşimdir. Öncesinde tek yönlü iletim şeklinde gerçekleşen bilgi paylaşımı sosyal medya ile birlikte tüketicinin de istek ve ihtiyaçları doğrultusunda çift yönlü iletişim halini almıştır. Sosyal medyanın kurumsal amaçlarla kullanılmasında halkla ilişkiler önemli bir role sahiptir. Kurum ve hedef kitle arasında anlayış ve işbirliğine dayanan halkla ilişkilerde sosyal medyanın kullanılması hedef kitle ile daha etkili bir iletişim sağlamaktadır. Bu noktada kurumsal itibar ve imajının yönetilmesi, ürün hizmet tanıtımı ve sosyal sorumluluk projeleri gibi halkla ilişkiler uygulamalarının sosyal medya üzerinden gerçekleştirilmesi son derece önemli hale gelmiştir. Çalışmanın amacı bu doğrultuda markaların kurumsal amaçlara ulaşmalarında halkla ilişkiler perspektifinden sosyal medyayı nasıl kullandıklarını tespit etmektir. Araştırmayı sınırlandırmak amacıyla sosyal medya aracı olarak Twitter seçilmiştir. Sosyal medya araştırma sitesi olan Boom Social'ın sunduğu 2018 verilerine göre Mart ayında Twitter'ı en etkin kullanan ilk iki markanın bir aylık zaman diliminde yaptıkları bazı paylaşımlar içerik analizi yöntemiyle incelenmektedir. Boom Social 2018 verilerine göre söz konusu zaman diliminde öne çıkan ilk iki marka Türk Hava Yolları ve Koç Holding olmuştur. Araştırma sonucunda bu iki markanın sosyal medya aracı olarak Twitter'ı kurum amaçları doğrultusunda nasıl kullandıkları ortaya çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Twitter, Marka, Halkla İlişkiler

Hasılatların Muhasebeleştirilmesinde Msugt-Tms-Bobi Frs Karşılaştırması

Doç.Dr. Mehmet Ünsal Memiş

ÖZ

Hasılat işletmelerin bir faaliyet döneminde olağan faaliyetleri kapsamında elde ettikleri gelirlerdir. Türkiye Muhasebe Standartlarının yürürlüğe girmesinden önce Hasılatların muhasebeleştirilmesinde Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT)'de yer alan ilkeler uygulanmakta iken, Standartların yürürlüğe girmesi ile birlikte Türkiye Muhasebe Standartları (TMS 18 Hasılat standardı), Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardının (BOBİ FRS) yürürlüğe girmesi ile birlikte de BOBİ FRS (B5) hükümleri uygulanmaktadır. Ülkemizde topyekûn bir standartlara uyum sürecine geçilmemiş olup, kamu yararını ilgilendiren kuruluş (KAYİK) olmalarına ve aktif büyüklüğü, yıllık net satış hasılatı, çalışan sayısı ölçütlerinin belirlenmiş sınırları aşma durumlarına göre işletmeler; MSUGT, TMS (TMS18) ve BOBİ FRS (B5) hükümlerine göre hasılatlarını muhasebeleştirmekte ve raporlamaktadırlar. Bu çerçevede, hangi işletmelerin hangi uygulamalara tabi oldukları ve tabi oldukları mevzuat çerçevesinde hasılatların muhasebeleştirilmesi ve raporlanması açısından uygulamalar arasındaki farklılıklar önem arz etmektedir. Çalışma kapsamında, hangi işletmelerin hangi esaslara tabi oldukları ve bu esaslar çerçevesinde MSUGT-TMS-BOBİ FRS'ye göre hasılatların muhasebeleştirme ve raporlama ilkeleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İşletmelerin hasılatla konu finansal işlemlere ilişkin geliştirilen örnekler üzerinde, muhasebeleştirme farklılıkları ve bu farklılıkların finansal raporlara etkileri ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hasılat, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (Msugt), Türkiye Muhasebe Standartları (Tms), Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (Bobi Frs)

Hatay İli Dörtüyl İlçesinde Turunçgil Üretim Ekonomisi Araştırması

Öğr.Gör. Hüseyin Fatih Atlı

ÖZ

Bu çalışmada Hatay ili Dörtüyl ilçesinde turunçgil üretiminin mevcut durumu ve pazarlanma yapısı ile sorunlarının belirlenmesi ve çözüm önerilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma ile turunçgil üretiminde ve pazarlamada etkili olan sosyo-ekonomik faktörler, sorunlar ve çözüm önerileri belirlenmiştir. Çalışmanın ana materyalini Hatay ili Dörtüyl ilçesinde turunçgil üretimi yapan 91 üretici ile yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre işletmelerde turunçgil arazi varlığı ortalama 47,31 da olarak belirlenmiştir. Turunçgil üretiminde değişken masraflarda en büyük payı hasat masrafları oluşturmaktadır. Hasat masrafları mandarinde % 33,88, portakalda % 31,04, limonda % 32,73 olarak belirlenmiştir. Üreticilerin % 69'unun ürünlerini depolamayı tercih ettikleri belirlenmiştir. En önemli üretim risk faktörünün % 10,67 ile üretim teknolojisi olduğu, ürün pazarlamada ise en önemli risk faktörünün % 17,31 ile fiyat belirsizliği olduğu belirlenmiştir. Turunçgil üretimi, işlenmesi, iç ve dış piyasada pazarlanması ile istihdama önemli katkı sağlamaktadır. Turunçgiller taze olarak tüketilebileceği gibi aynı zamanda pazar ihtiyaçlarını karşılamak üzere işlenebilir. Sonuç olarak talebi aşan üretimin işlenmesi, iç piyasadaki tüketimi arttıracak çalışmalar yapılması ve yurt dışında da yeni pazarların bulunmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Turunçgil, Dörtüyl, Üretim, Pazarlama.

Citrus Production and Economics in County Dörtüyl of Hatay Province

Abstract

This study aims to detect the problems regarding current status citrus production and marketing of it in county Dörtüyl in province Hatay, and to reveal solution offers to them. In the study, socio-economic factors, problems and solution offers that have effect on production and marketing of citrus are specified. The main material of the study is the data obtained from surveys conducted on 91 producers of citrus in county Dörtüyl in province Hatay. According to the research results, existence of citrus lands in facilities was found to be 47.31 da in average. The greatest share in variable costs in citrus production is the costs of harvest. Harvest cost was found to be 33.88% for mandarin, 31.04 for orange, and 32.73% for lemon. 69% of consumers was found to prefer storing 69% of their products. The most significant factor of risk in production was found to be production technology by 10.67%, and the one in product marketing, to be uncertainty of price by 17.31%. Production, processing, launching into domestic and foreign market of citrus provide significant contribution to employment. Citrus fruits can be consumed fresh, and also processed in order to meet the market needs. As a result, it is needed to process the production exceeding the need, conduct studies to increase consumption in domestic market and find new markets abroad.

Keywords: Citrus, Dörtüyl, Production, Marketing.

Hava Hukukunun Kapsamı ve Terminolojisi

Arş.Gör. Eser Gemici - Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Yeşiller

ÖZ

Sivil havacılık sektörü günümüzün en hızlı büyüyen ve üzerine en çok düşünülen alanlarından biri olarak görülmektedir. Bununla birlikte ilgili alan üzerine ortaya konulan egemenlik teorilerinin yanı sıra günümüze kadar sektöre ilişkin birçok uluslararası sözleşme, protokol hayata geçirilmiş ya da alana özgü eserler kaleme alınmıştır. Bu anlamda genç bir hukuk dalı olarak görülen hava hukukunun, 21. yüzyılda gelişen teknolojiye paralel olarak ilgili alanı kontrol etme çabası içerisinde olduğu ifade edilmektedir. Montgolfier kardeşlerin 5 Haziran 1783 yılında Fransa'da balonlarının içerisine sıcak hava doldurarak yaklaşık 2 kilometre civarında bir yolculuk gerçekleştirmişlerdir. Sivil havacılık faaliyetlerinin başlamasının ilk adımlarından biri olan bu durum daha sonraları ulusal ve uluslararası anlamda sivil havacılığı düzenleyen hukuk kurallarının ve hava sahasının hukuki durumuna ilişkin teorilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu anlamda hava sahasının hukuki durumunu da içeren hava hukukunun kapsamı ve terminolojisi çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Buradan hareketle devlet, ülke, egemenlik, ulusal ve uluslararası hava sahası, açık denizler, bitişik bölge, kıta sahanlığı, kutuplar, hava ülkesi, hava gemisi, frekans, kapasite ve slot gibi hava hukukunun kapsamını oluşturan tüm başlıklar ile birlikte hava sahasının hukuki durumuna ilişkin ortaya konulan serbestlik ve egemenlik teorileri açıklanmaya çalışılmıştır. Hava sahası üzerine ortaya konulan teorilerin, hava hukukunun oluşum evrelerinde, devletlere yön veren ve günümüzde halen devam eden siyasi duruşlarına temel teşkil ettiği ancak bu durumun sivil havacılığın günümüzde ortaya koyduğu başarılı faaliyetler ve sektörün ekonomik büyüklüğü karşısında yine uluslararası sözleşmeler ile istisnalar kazandığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hava Hukuku, Havacılık Hukuku, Hava Sahası Hukuki Durumu.

Scope and Terminology of Air Law

Abstract

Civil aviation sector is seen as one of the fastest growing and most widely thought areas of today. In addition to the theories of sovereignty which is revealed about the civil aviation activities, to date many international conventions, protocols which are about civil aviation activities have been actualized in the sector and area-specific studies have been done. In this sense, it is stated that air law which is seen as a young branch of law is still being developed to be in coordination with civil aviation and new technologies in the 21st century. In France on June 5, 1783, Montgolfier Brothers filled their balloons with hot air and travelled around for 2 kilometres. As one of the first events in civil aviation history, this situation later led to the emergence of legal rules regulating civil aviation in national and international terms and theories on the legal status of airspace. In this sense, the scope and terminology of air law, including the legal status of the airspace, constitute the subject of the study. From this point of view, all the topics covered by air law, such as state, country, sovereignty, national and international airspace, open seas, contiguous zone, continental shelf, poles, air country, airship, frequency, capacity and slot, and the theories of freedom and sovereignty presented to the legal status of the airspace were tried to be explained. The theories laid out on the airspace, in the formation phase of the air law, is the basis of the political standing that directs states, but this situation has gained exceptions with international agreements in the face of as the success of civil aviation and the economic dimension of the sector.

Keywords: Air Law, Aviation Law, Legal Status Of Airspace.

Havayolu İşletmelerinin Yolcu Sayılarındaki Artış Oranları İle Finansal Performansları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Eda Çınaroğlu - Dr. Tunahan Avcı

ÖZ

Havacılık sektörü rekabetin oldukça yoğun olduğu bir sektördür. İşletmeler farklı rekabet stratejileri izleyerek sektör içerisindeki pazar paylarını arttırmak ve büyümek amacı ile faaliyet göstermektedirler. Genel olarak sektörde büyüme oranları yolcu sayısı artış oranları ile ilişkilendirilmektedir. Yolcu sayılarındaki artışın havayolu işletmelerinin satış gelirlerini ve karlarını arttıracığı ve dolayısıyla işletmelerin finansal performanslarına olumlu yönde yansıtacağı düşünülmektedir. Çalışmada yolcu sayılarındaki artış oranları ile finansal performans değerleri arasındaki ilişkinin tespiti amaçlanmıştır. Bu bağlamda öncelikle Avrupa'nın 7 büyük havayolu işletmesine ait 2017 yılı verileri kullanılarak Gri İlişkisel Analiz (GİA) yöntemi ile finansal performans sıralaması elde edilmiştir. Yöntemde değerlendirme kriterleri olarak cari oran, nakit oran, finansal kaldıraç oranı, özsermaye çarpanı, aktif devir hızı, özsermaye devir hızı, özsermaye karlılığı ve aktif karlılığı kriterleri kullanılmıştır. Bu kriterlere ait nisbi önem derecelerinin belirlenmesinde Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) yaklaşımı esas alınmıştır. Yolcu sayısı artış oranları ise havayolu işletmelerinin 2016 ve 2017 yıllarına ait veriler kullanılarak yatay analiz yöntemi ile hesaplanmıştır. Yolcu sayısı artış oranları ile finansal performans değerleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi için korelasyon analizinden faydalanılmıştır. Arada anlamlı bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Performans, Ahs, Gri İlişkisel Analiz, Havayolu İşletmeleri

Evaluation of The Relationship Between Increase Rates of Passenger Numbers and Financial Performances of Airline Companies

Abstract

Aviation is a sector where competition is very intense. Companies operate with the aim of increasing their market share in the sector and growing by following different competition strategies. Generally, growth rates in the sector are related to the increase in the number of passengers. It is thought that the increase in passenger numbers will increase the revenue and profits of the airline companies and thus reflect the positive effects of the financial performance of these companies. The aim of this study is to determine the relationship between the increase in the number of passengers and the financial performance values. In this context, financial performance ranking is obtained by using Grey Relational Analysis (GRA) method by using 2017 year data of 7 major airline companies of Europe. As the evaluation criteria in the method, the current ratio, cash rate, financial leverage ratio, equity multiplier, asset turnover rate, equity turnover rate, equity profitability and asset profitability criteria are used. The Analytical Hierarchy Process (AHP) approach is based on the relative significance of these criteria. The increase in the number of passengers is calculated by horizontal analysis method using the data of 2016 and 2017 years. Correlation analysis is used to determine the relationship between the increase in the number of passengers and the financial performance values. It is the result of a meaningful relationship.

Keywords: Financial Performance, Ahp, Grey Relational Analysis, Airline Companies.

Hayvancılık Sektöründe E-Ticaret Engelleri: Tokat İlinde Bir Uygulama

Öğr.Gör. Murat Aksu - Prof.Dr. Ahmet Gürbüz

ÖZ

Elektronik ticaret (e-ticaret); bilgisayar veya aynı işlevi görebilecek bir aygıt ve internet ağları yardımıyla, üretilen ürünlerin tanıtılması ve reklamının yapılması, satılması, ödeme ve satış sonrası hizmet faaliyetleri olarak tanımlanabilir. Ancak hemen hemen her sektör ve işletme için avantaj oluşturacağı düşünülen e-ticaretin kullanım oranı Türkiye için bazı sektörlerde beklenen seviyelerin çok uzağındadır. Tarımın bir kolu olan hayvancılık; ekonomik değeri olan hayvanların yetiştirilmesi, çeşitli şekillerde yararlanılması ve pazarlanması durumudur. TÜİK verilerine bakıldığında 2017 yılı için Türkiye'deki büyükbaş hayvan sayısı yaklaşık 15 milyon civarı, küçükbaş hayvan sayısı 45 milyon civarı, kümes hayvanı sayısı ise 350 milyon civarıdır. Rakamların büyüklüğüne bakıldığında da hayvancılık sektörünün e-ticaret için yeterli büyüklükte bir pazar oluşturmasına rağmen yaygınlaşmaması bir sorunsaldır. Çalışma da Tokat ilinde hayvancılıkla uğraşan çiftçilerin e-ticaret sistemini kullanmama sebepleri araştırılmış ve e-ticaret engelleri 20 değişken ile ölçülmüştür. Araştırma, yüz yüze anket yöntemiyle katılımı gönüllü olarak kabul eden, Tokat ilinde bulunan 310 hayvan sahibine yapılmıştır. Çalışmada e-ticaret engellerinin gruplarını saptamak için faktör analizi yapılmıştır. E-ticaret engellerinin eğitim durumu ve hayvan sayısı gibi demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmış ve elde edilen bulgular doğrultusunda sonuç ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: E-Ticaret, E-Ticaret Engelleri

İbn Haldun'un Umranının İzinde Osmanlı Devletinin Kuruluşu Üzerine Bir Değerlendirme

Aslıhan Yardım - Doç.Dr. Abdulvahap Akıncı

ÖZ

Dünyada yaşanan değişim sürecini son birkaç yüzyıl boyunca batının aydınlanma düşüncesi tam anlamıyla açıklayamamış ve bu sürecin sonunda batının dışında kalan kaynakların araştırılması sürecine girilmiştir. İbn Haldun'un yeniden keşfi bu bağlamda gerçekleşti. İbn Haldun genellikle tarihçi kimliği ve sosyolog kimliği ile ön plana çıkmıştır. Biz yazımızda İbn Haldun'u bir medeniyet kuramcısı olarak ele almaktadı. İbn Haldun "İlm-i Umran" olarak adlandırılan yeni bir ilmin kurucusudur. Umran ilminin konusu toplumsal varlığın alanıdır. İnsan toplumsal bir varlıktır. Dünya üzerinde varlığını devam ettirebilmek için bir arada yaşamak, tehlikelere karşı bir arada bulunmak, ekonomik ve sosyolojik bakımdan bir araya gelmek ihtiyacı hisseder. Cemiyetlerin devlet haline gelebilmesi için en önemli şart asabiyettir. Asabiyeti olmayan topluluklar devletleşme yoluna gidemez. Asabiyeti güçlü olmayan cemiyetler ya da devletler yok olmaya mecburdur ya da başka devletlerin boyunduruğu altına girmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu makalede İbn Haldun'un tarihçi kişiliğinden başlayarak, asabiyet teorisine ve devletler üzerine yazdığı teorileri derleyerek Osmanlı İmparatorluğu'nun umranlaşma yolunda attığı adımlara irdelenecektir. Osmanlı Devleti'nin kökleri uzun bir geçmişe sahiptir. İbn Haldun'un yaşadığı döneme denk gelen kuruluş yılları en bilinen eseri olan Mukaddime'de devlete hakkında önemli ipuçları vermektedir. Osman Gazi döneminden başlayarak, I. Murat devrinde beylikten devlete geçiş sürecini, Çelebi Mehmet döneminde Osmanlı Devleti'nin fetretten umrana geçişini, II: Murat devrinde ise umrandan devlete geçiş hakkında bir değerlendirme yapılacaktır. Bu çalışmada literatür taraması yönteminden faydalanılmıştır. Her ne kadar İbn Haldun hakkında çok sayıda kitap ve makale yazılmış olsa da, Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemini, onun geliştirmiş olduğu "umran" kavramı çerçevesinde irdeleyen bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu çalışma ile bu açık kapatılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Medeniyet, İbn Haldun, Osmanlı Devleti, Siyaset Teorisi, Asabiyet, Umran

An Evaluation on The Foundation of The Ottoman State in The Path of Ibn Haldun's Prosperity

Abstract

Throughout the last few centuries, the process of change in the world has not been able to fully explain the concept of enlightenment and at the end of this process, the process of researching the sources outside of the enlightenment has been entered. The re-discovery of Ibn Khaldun took place in this context. Ibn Khaldun has often come to the forefront with the identity of historian and sociologist. In our article we consider Ibn Khaldun as a civilization theorist. Ibn Khaldun is a new founder of the so-called "İlm-i Umran". The topic of Umran's identity is the domain of social existence. The most important condition for the societies to become a state is irritable. Non-irrational communities cannot go on the path of nationalization. In this article, starting from Ibn Khaldun's historian personality he will examine the nervous theory and the theories he wrote on the states and the steps that the Ottoman Empire put forward in the way of the apostasy. The roots of the Ottoman State have a long history. The foundation years that corresponded to the turn of events that Ibn Khaldun had lived provide important clues about the state in Mukaddime, the most well known work. Starting from Gazi period, an evaluation will be made about transition period from the emirate to the state during the period of Murat I, transition of the Ottoman State from fetish to

hope in the period of Çelebi Mehmet, and transition to the imamate state during the period of II: Murat. The literature review method was used in this study. Although many books and articles have been written about Ibn Khaldun, there is a need for a study that examines the founding period of the Ottoman State within the concept of "hope" that he developed. This work will be tried to be closed with this study.

Keywords: Civilization, Ibn Khaldun, Ottoman State, Political Theory, Nationalism, Prosperity

İç Kontrol Odağının Özyeterlik İnancına Etkisi: Bir Kamu Kurumunda Araştırma

Arş.Gör. Osman Benk - Arş.Gör. Emre Burak Ekmekçioğlu - Prof.Dr. Alptekin Sökmen

ÖZ

Yaşayan varlıklar olarak örgütler de, diğer sosyal sistemler gibi paydaşları ile birlikte yaşamlarını sürdürme çabası içerisinde. Bu paydaşlardan birisi olan ve örgütün varlığı ile başarısını doğrudan etkileyen çalışanların tutum ve davranışları arasındaki ilişkilerin tespiti, bu kapsamda kritik önem taşımakta ve örgütsel davranış araştırmacılarını da bu alanlara yönlendirmektedir. Sosyal Bilişsel Teori bağlamında çalışanların kendi davranışlarını düzenlemeleri, kontrol etmeleri ve değiştirmelerinde özyeterliklerine ilişkin inançları önemli rol oynamaktadır. Bilgi seviyesinin, yeteneklerinin ve sınırlarının farkında olan çalışan, potansiyel kapasitesinin bilincine vararak sorumlu olduğu birtakım işleri çok daha etkili bir şekilde yerine getirebilir. Kontrol odağı ise, çalışanın tecrübe ettiği olayların ana nedenlerini algılama tarzıyla ilgilidir. Olayların kontrolünü kendine yükleyenler iç kontrol odağına sahipken, diğer bir ifadeyle içsellenen; olayların kontrolünü dış güçlere dayandıranlar ise dış kontrol odağına sahiptir, yani dışsallardır. Özyeterlik ileride meydana gelecek davranışlara ilişkin inancı sembolize ederken, kontrol odağı ise, daha çok meydana gelmiş davranışların çıktılarını olan inancı temsil etmektedir. Bu çalışmanın amacı, çalışanların sahip oldukları iç kontrol odaklarının özyeterlik inançlarına olan etkisini ortaya koymaktır. Araştırmanın verileri, Ankara'da faaliyet gösteren bir kamu kurumunda çalışan toplam 165 çalışandan elde edilmiştir. Araştırmada Spector'a (1988) ait 8 maddelik iç kontrol odağı ölçeği ve Schwarzer'ın (1995) 10 maddelik özyeterlik ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeklerin öncelikle geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Sonrasında korelasyon ve hiyerarşik regresyon analizleriyle değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre çalışanların sahip oldukları iç kontrol odaklarının özyeterlik inançlarını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilediği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İç Kontrol Odağı, Özyeterlik, Ankara

İktisadi Düşüncedeki İnsan Anlayışı ve Amartya Sen'in "Rasyonel Budalalar" Görüşünün İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Sedat Uğur

ÖZ

Geleneksel iktisatta, insanların kişisel çıkar dürtüsüne dayalı olarak rasyonel davrandığı ve böylesi bir güdünün, görünmez elin de marifetiyle kendiliğinden sosyal refahta bir artışa yol açacağı varsayılır. Burada, genelde faydaya dayanan bir yaklaşımla bireyin çıkarının ve davranışlarının ölçümü yapılır. Fayda maksimizasyonunu hedefleyen birey kendi tercih davranışında hiçbir tutarsızlık göstermeyen, dolayısıyla da tahmin edilebilen ve faydasının ölçümü de kolay olan bir birey haline gelmiş olur. Ancak insanlar temel olarak benzer olmadıklarından ve insanların motivasyonları (davranış nedenleri) da çoğul olduğundan kişisel çıkar dürtüsünün tek başına insanlığı yönlendirmesi güçtür. Ünlü iktisatçı Amartya Sen, kendi tercih davranışında hiçbir tutarsızlık göstermeyen geleneksel iktisadın tahmin edilebilir bireyinin ancak "rasyonel bir budala" veya "sosyal bir ahmak" olabileceğini ifade eder. Gerekli olanın, kişinin etik tercihleri ile sübjektif tercihleri arasında bir ayrımın yapılması olduğunu belirtir. Sonuçta, birincisi, şahsi olmayan sosyal düşünce bazında, bu bireyin neyi tercih edebileceğini, diğeri ise kişisel çıkar bazında, bireyin esasta neyi tercih edeceğini gösterecektir. Ayrıca, gerçekte yalnızca kişisel çıkar güdüsüyle hareket etmeyen ve aslında çoğu kez kötü tercihler de yapabilen insanların, yalnızca faydaya (veya tatmine) ulaşmakla değil, aynı zamanda iyi-olma hedefiyle de ilgilendiği açıktır; buna ulaşmanın yolu da yalnızca bireysel akılcı, optimizasyoncu etkinlik değil, toplumun içerisinde kendi kendisini gerçekleştirebilmekle mümkündür. Böyle bir anlayış, genel olarak iktisat literatüründe 'rasyonel bir hesaplama içerisinde olan insanın' bundan çok daha farklı bir şekilde tasavvur edilmesine ve 'günlük yaşantımız içerisinde görmeye alışık olduğumuz - sosyal- insan' haline gelmesine de önayak olur. Dolayısıyla, bu çalışmanın amacı, geleneksel iktisatta ifade edilen insan anlayışının temel özelliklerini ortaya koyarak, bu anlayışa yapılan temel katkıları ve eleştirileri incelemektir. İktisattaki insan düşüncesini anlama ve açıklama çabası, oldukça tartışmalı bir konudur ve özellikle pozitif ve normatif iktisat ayrımının şekillenmesinde ve insan davranışlarının incelenmesinde de önemli bir rol oynar.

Anahtar Kelimeler: Rasyonalite, İktisadi İnsan, Refah

İletişim Biçimi Olarak Taşıt Yazıları

Dr. Öğr.Üyesi Ali Doğaner

ÖZ

“Taşıt folkloru, taşıt edebiyatı, kamyon arkası yazıları, şoför özdeyişi, araba arkası/tamponu yazıları” gibi isimlerle de anılan taşıt yazıları, bir iletişim biçimi olması yanında halk kültürünün bir ögesi olarak da değerlendirilebilir. Trafikte rastlanan taşıt yazılarının; yazılı kaynaklarda, sosyal paylaşım sitelerinde, haber bültenlerinde, sinema filmlerinde konu edildiği görülmektedir. Bu bildirimizde yer alan, 600 civarındaki taşıt yazısı, 2016-2018 yılları arasında ekseriyeti Osmaniye ve Artvin illerinde, yolculuk sırasında derlenmiş ve incelenmiştir. Bu yazılarda kişinin sadece adı, sadece soyadı, adı ve soyadı birlikte, mesleği, lakabı, çocuklarının adı, tuttuğu futbol takımı (adı, amblemi), memleketi, ruh hâli, değerleri, duygusu, düşüncesi, eleştirileri, dinî anlayışı, duası, meydan okuması, nasihatleri, hayat tecrübesi ve araç bilgisi (markası, modeli, rengi) ifade edilmektedir. Bunun yanında şarkı ve türkü sözlerinin, atasözü, deyim ve özdeyişlerin taşıt yazılarına kaynaklık ettiği görülmektedir. Genellikle birkaç sözcükten ya da kısa bir cümleden oluşan, farklı yazı tiplerinin kullanıldığı taşıt yazılarında, sanatlı ifadelere, yöresel ağız özelliklerine, kafiyeli söyleyişlere, mizahî anlatıma başvurulmaktadır. Ayrıca, taşıt yazılarından bir kısmının yabancı dille ve farklı alfabe ile yazıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Taşıt Edebiyatı, İletişim, Şoför Özdeyişi

Vehicle Writings As A Way of Communication

Abstract

Vehicle writings so called as “vehicle folklore, vehicle literature, writings behind the trucks, drivers’ maxims, writings behind the cars/on the buffers” can be assessed as an element of folk culture as well as a way of communication. It is observed that vehicle writings encountered in traffic are the subject of written sources, social networking sites, news bulletin and movies. Around 600 vehicle writings in this paper were compiled and studied during the voyages mostly from Artvin and Osmaniye between the years 2016 and 2018. In these writings, only the name of the person, only their surnames, their names and surnames, jobs, nicknames, names of their children, favourite football teams (name, emblem), their hometown, moods, values, emotions and thought, criticism, religious understanding, prays, challenges, advices, life experiences and information of their vehicles (brand, model, color) are included. Apart from this, it is noticed that lyrics of songs and Türkü, proverbs, idioms and maxims are benefitted for these writings. In these writings generally created with a few words or a short sentence and with different type fonts, artistic expressions, characteristics of local dialects, rhymed utterances and humorous narratives are used. Besides, it is seen that one part of vehicle writings is written with foreign languages or different alphabets.

Keywords: Vehicle Writings, Communication, Drivers’ Maxims

İlkçağda Anadolu'nun Doğu Akdeniz Bölgesi Halkının Egemen İstilacılara Karşı Direniş Hareketleri

Dr. Aytül Kaplan

ÖZ

Günümüzde Çukurova ismiyle bilinen Anadolu'nun Doğu Akdeniz Bölgesi, ılıman iklimi, iyi sulanan verimli toprakları sayesinde, en eski zamanlardan bu yana en çok tercih edilen yerleşim yerlerinden biridir. Bölgenin doğal kaynaklarının zenginliği ve çeşitliliği tarihin her döneminde istilacı egemen güçlerin dikkatini çekmiş, İlkçağda burada yaşayan veya istila amacıyla gelen halkların her biri – hakimiyetlerini ispat için - bölgeyi kendi dillerinde isimlendirmişlerdir. Kaynaklarda bölgenin en eski ismi Hititler tarafından verilen "Kizzuwatna"dır. Hititler döneminde bölgenin ovalık alanına Ataniia denildiği gibi bu isim ovalık alanın önemli kentlerinden biri için de kullanılmıştır. Ayrıca Heredotos'ta "Hipakhaioslar'ın ülkesi", Asur metinlerinde "Que" ve "Hilakku", Babiller zamanında "Hume" ve "Pirundu", Hellenler ve Romalılar döneminde de "Cilicia" isimleri kullanılmıştır. İlkçağın her döneminde bölge için belirlenen sınırlar da değişmiştir. Hitit, Asur ve sonraki zaman metinlerinde bölgenin merkez kentlerinden de bahsedilir. Hititler döneminin bölgedeki önemli kentlerinden bazıları Kumanni, Zunağara, Tarşa, Kikkipre ve Ad(t)aniia'dır. Asur dönemindeki önemli kentler arasında da Azatiwataya, İllubru, İngirra, Tarzi, Sizzu, Timur, Kundi sayılmaktadır. Bölgedeki yerel yönetim organizasyonları genelde şehir krallıkları şeklindedir. Zaman içinde bölgede yaşayan yerli ve yerleşmiş halk, egemen istilacı güçlere karşı, birleşip konfederasyonlar kurarak mücadele etmişlerdir. Helenistik ve Roma dönemlerindeki siyasi güçler ve halkın mücadele yöntemleri de biraz farklı olarak karşımıza çıkar. Buradaki araştırmada amaç, tarihi süreç içinde ilkçağda bölge halkının egemen istilacı siyasi güçlere karşı mücadeleleri ve mücadele yöntemlerini inceleyerek, bölge halkının işgal ve istila hareketlerine verdikleri tepkileri incelemektir. Hititler, Asurlar, Babiller, Persler, Hellenler ve Romalılar döneminde yerel halk ile siyasi güçlerin mücadeleleri dönem dönem ele alınmıştır. Yerel halkın istilalar karşısındaki tepkilerinin çağımızdaki örneklerle benzerlikleri gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkçağ, İstila, Mücadele, Çukurova, Yerel Halk.

İllerin Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Performansının Moora Yöntemi İle Değerlendirilmesi

Prof.Dr. Murat Atan - Dr. Mehmet Öksüzkaya - Doç.Dr. Sibel Atan

ÖZ

Bir ekonomide, planlı kalkınmanın temelini oluşturan illerin sosyo ekonomik gelişim performanslarının değerlendirilmesi, hem planlamacılar hem de politika uygulayıcılar açısından önemlidir. Bu çerçevede, çalışmada ilk olarak, veri zarflama analizi ile sırasıyla demografi, istihdam, eğitim, sağlık, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali yapı, erişilebilirlik ve yaşam kalitesi boyutları gibimakro ekonomik değişkenler ile il bazında etkinlik skorları hesaplanacaktır. İkinci aşamada, çok kriterli karar verme (ÇKKV) yöntemlerinden Multi MOORA yöntemi ile Türkiye’de sosyo ekonomik açıdan en iyi performans gösteren il tespit edilecektir. Türkiye’nin illeri arasındaki sosyo ekonomik gelişme süreci sabit değildir. İller arasındaki büyük sosyo ekonomik farklılıklar olduğu bilinmektedir. Çalışmanın temel amacı, politika yapıcılar için bu farklılıkları politika yapıcılar için bu farklılıkları ortaya koyabilmektir. İller arasındaki eşitsizliklerin giderilebilmesi için, illerin sosyo ekonomik gelişme farklılıklarının ortaya konulması gereklidir. Böylece sosyo ekonomik faaliyetler için kısa, orta ve uzun vadede illerde gelişmeyi sağlayacak hedefleri ve amaçları belirlemek, izlenecek yolları göstermek, gelişmişliğin gerektirdiği kaynak tahsislerini sağlayacak altyapı hazırlanabilecektir. Aynı zamanda tüm iller için sosyo ekonomik açıdan performans değerlendirilmesiyapılarak, bu iller gelişmişlik sıralaması ile karşılaştırılabilir birimlere dönüştürülecektir.

Anahtar Kelimeler: İller, Sosyo Ekonomik Gelişmişlik, Performans, Çok Kriterli Karar Verme, Moora Yöntemi

Evaluation of Socio Economic Development Performance of Provinces by Moora Method

Abstract

In any economy, it is important that evaluate the socio-economic development performances for both planners and policy makers. In this framework, in our study first, the efficiency scores for the macro economic variables such as demographic, employment, education, health, competitive and innovative capacity, financial structure, accessibility and quality of life dimensions will be calculated by data envelopment analysis (DEA). Then, the city having the best performance for socio-economic level in Turkey will be searched by Multi MOORE method that is a multi-criteria decision-making (MCDA) method. Socio-economic development process of the cities in Turkey is not stable. There are some large socio-economic differences between the cities. The main aim of the study is to show these differences for policy makers. It is necessary that is shown these differences for eliminating the inequalities between the cities. So it may be determined the aims that provide the development in the city during the short, medium and long term for socio – economic activities. and we can indicate the path followed, prepare the infrastructure that provide the allocation of resources. Also the performance of the cities will be evaluated socio-economic side and then modified into the comparable units by the rank of development.

Keywords: Provinces, Socio-Economic Development, Performance, Multi-Criteria Decision Making, Moora Method

İnsan Haklarının Korunması: Ulusal İnsan Hakları Komisyonu ve Ombudsmanlık

Öğr.Gör. Senem Demirkıran - Öğr.Gör. Ahmet Civanoglu

ÖZ

Medeni toplumlarda insanların doğdukları andan itibaren yasal ve sosyal hakları vardır. Bu hakların korunması son derece önemli ve gereklidir. İnsan haklarının korunabilmesi ve hak ihlali durumunda yaptırım uygulanabilmesi için hakkın konusunun, öznesinin ve korumaya yetkili kurumun tanımlanması gerekmektedir. Bu amaçla çeşitli koruma mekanizmaları oluşturulmuştur. Bu koruma mekanizmaları ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Ulusal düzeyde koruyucu normlar anayasalarda ve kanunlarda; uluslararası düzeyde koruyucu normlar ise uluslararası hukukun bildirge ve sözleşmelerinde yer alır. İnsan haklarının korunmasında soyut normlar ve adli uygulamalar yeterli olmadığı için Ulusal İnsan Hakları Komisyonları ve Ombudsmanlık kurumları önem kazanmaktadır. İdarenin işlem ve eylemleri neticesinde oluşan insan hakkı ihlallerinin tespiti açısından dünya ölçeğinde işlev görmekte olan insan hakları komisyonları ile görevi her düzeyindeki kamu görevlilerinin işlem ve davranışlarının yasalara uygun olup olmadığını denetlemek olan Ombudsman (kamu denetçisi) kurumlarının farklı uygulamaları mevcuttur. Bu çalışmada, yetkileri, hukuksal statüleri ve faaliyet biçimleri bakımından ülkelere göre farklılık gösterebilen ulusal insan hakları komisyonlarıyla ombudsmanlar çeşitli örnekler verilerek incelenecek; Türkiye'deki ulusal insan hakları komisyonu ve ombudsmanın görev ve işleyişleri diğer ülkelerdeki örneklerle karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Hakları, Ulusal İnsan Hakları Komisyonu, Ombudsmanlık

Protection of Human Rights: National Human Rights Commission and Ombudsman

Abstract

In civilized societies, people have legal and social rights from the moment they are born. Protection of the rights are extremely important and necessary. In order to protection, and impose sanctions in case of infringement, it is necessary that identification of the scope and the subject and the protection authority of the rights. Various protection mechanisms have been consisted for this purpose and these mechanisms differ among states. At national level, the protective norms take part in constitutions and laws, and in declarations and contracts of international law if at international level. Because of insufficient of abstract norms and forensic practices for protections, the National Human Rights Commissions(NHRC) and the Ombudsman have become important. There are different applications in the world on the international functions owned NHRC about identification of infringement done by administrations, and the Ombudsman whose task are to inspect transactions done by public officers. In this study, the institutions that may differ about authorities, forms of activity and legal status will examine by giving examples. And the examples of these institutions in Turkey will compare with of others.

Keywords: Human Rights, National Human Rights Commission, Ombudsman

İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışının Beş Yıllık Kalkınma Planları Perspektifinde Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Ferit İzci - Arş.Gör. Mehmet Şerif Yıldız

ÖZ

Bütün zamanlarda, kamu yönetiminin başarısı, kamu sektöründe istihdam edilen insan kaynaklarının başarılı bir biçimde yönetilmesine bağlı olmuştur. Bu yüzden, etkili insan kaynağının tedariki, eğitimi ve geliştirilmesi, kurumsal amaçlar doğrultusunda en etkin ve verimli biçimde kullanılması konusu, her zaman kamu yönetimlerinin en güncel sorunlarının başında gelmektedir. Diğer ülkelerde olduğu gibi, Türkiye’de de bu konuda farklı yasal düzenlemelere gidilmiş ve yer yer köklü reform çalışmalarına girişilmiştir. Ancak günümüz değişen dünyasında ve kamu yönetimi anlayış ve algısında meydana gelen hızlı değişimlerden dolayı, söz konusu düzenlemeler yetersiz kalmıştır. Muhakkak ki, bunun yapısal ve işlevsel pek çok nedeni vardır. Bütün bu nedenler üzerinde durmak çok kapsamlı olacağından dolayı, bu çalışmada Beş Yıllık Kalkınma Planları çerçevesinde konu irdelenerek, sorunun temeline inilecek ve kalkınma planlarının insan kaynakları yönetimi ile ilgili temel boyutları karşılaştırmalı olarak analiz edilecektir. Ayrıca, dünyada değişen kamu yönetimi anlayışına paralel olarak, ülkemizdeki insan kaynakları yönetimi konusunda mevcut sorunlara yönelik bazı öneriler geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnsan Kaynakları Yönetimi, Kalkınma Planları, Değişen Kamu Yönetimi

Evaluation of Human Resources Management Concept in Five-Year Development Plans Perspective

Abstract

At all times, the success of the public administration depends on the successful management of the human resources employed in the public sector. Therefore, providing, training and development of effective human resources and use of them in the most effective and efficient way in line with institutional objectives is always one of the most current problems of public administrations. As other countries, in Turkey, different legal arrangements have been taken in this regard and some radical reform efforts have been undertaken. However, because of the rapid changes that have taken place in today's changing world and in the understanding and perception of public administration, the regulations have been inadequate. Certainly, there are many structural and functional reasons of it. As all these reasons will be very comprehensive, in this study, the issue will be addressed in the framework of the Five-Year Development Plans, and the basic dimensions of development plans related to human resource management will be analyzed comparatively. In addition, in parallel to the changing public administration understanding in the world, some proposals will be developed for the current problems in the management of human resources in our country.

Keywords: Human Resources Management, Development Plans, Changing Public Administration

İnsan Sermayesi ve Yapısal Sermayenin Örgütsel Çevikliğe ve İşletme Performansına Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Sağır - Ali Gönülölmez

ÖZ

İşletmelerin amaçlarına ulaşması konusunda işletme performansına en fazla katkıyı entelektüel sermaye bileşenleri yapmaktadır. Bilginin son derece önemli olduğu günümüzde, rekabet avantajı elde etme, örgütlerin sahip olduğu bilgi ve bu bilginin kullanılması ile hızla değişen çevre şartlarına adapte olma yeteneğinin (örgütsel çeviklik) gelişmesine bağlıdır. İnsan sermayesi ve yapısal sermaye örgütlerin sahip olduğu en önemli entelektüel değerler olarak, örgütsel çevikliğin kazanılması dolayısıyla işletme performansına etki etmektedir. Konya’da faaliyet gösteren et ve süt ürünleri entegre fabrikasında çalışanlar üzerine yapılan bu çalışmada, hem insan sermayesi hem de yapısal sermayenin örgütsel çeviklik ve işletme performansına aynı zamanda örgütsel çevikliğin işletme performansına olan etkileri ve etki dereceleri araştırılmıştır. Araştırmanın sonucu olarak hem insan sermayesi hem de yapısal sermayenin örgütsel çeviklik ve işletme performansına etkileri olduğu; örgütsel çevikliğin işletme performansı üzerine etkileri olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnsan Sermayesi, Yapısal Sermaye, Örgütsel Çeviklik, İşletme Performansı

The Effect of Human Capital and Structural Capital on Organisational Agility and Business Performance

Abstract

Intellectual capital components Makes the most contribution to business performance in achieving business goals. In today's world of knowledge, competitive advantage depends on the knowledge that organizations have and the ability to adapt to rapidly changing environmental conditions (organizational agility). Human capital and structural capital are the most important intellectual values that organizations have, influencing business performance because of the acquisition of organizational agility. In this study on employees working in integrated meat and dairy factories operating in Konya, both organizational agility and organizational performance of both human capital and structural capital were examined at the same time to examine the effects of organizational agility on organizational performance and impact scores. As a result of the research, both human capital and structural capital are found to be influential on organizational agility and business performance and also, organizational agility has been found to have effects on business performance.

Keywords: Human Capital, Structural Capital, Organisational Agility, Business Performance

İş Özelliklerinin Kariyer Tatminine Etkisi

Arş.Gör. Gökhan Kenek - Prof.Dr. Alptekin Sökmen

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Hackman ve Oldham tarafından 1975 yılında geliştirilen ve literatürde yoğun incelenen İş Özellikleri Modeli kapsamında çalışanların ulaştıkları psikolojik tutumların kariyer tatmini ile olan ilişkilerini ortaya koymaktır. Hackman ve Oldham'a (1975) göre bir görevin sahip olduğu beş temel özellik vardır. Bunlar; beceri çeşitliliği, görevin kimliği, görevin anlamlılığı, otonomi ve geri beslemedir. Gene bu modele göre çalışanların işlerini benimsemeleri ve motive olmalarını sağlayabilmeleri açısından üç kritik psikolojik durum söz konusudur. Bunlar işin anlamlılığının tecrübe edilmesi, işin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olma ve iş sonuçları hakkında güncel bilgilerin elde edilmesidir. Kariyer tatmini ise, çalışanların elde ettikleri başarılarından dolayı sahip olduğu memnuniyet durumu ve gelecekteki ilerlemelerine yönelik algıladıkları umut olarak tanımlanabilir (Nauta, Vianen, Heijden, Dam, Willemsen, 2009). Greenhaus, Parasuraman, ve Wormley (1990) çalışanların kariyer tatmini sağlamalarını; elde ettikleri mesleki başarılar, ortaya konulan hedeflere ulaşma, arzu edilen gelir düzeyine ulaşma, mesleki ilerlemeler ve yeni beceriler elde etme gibi unsurlara bağlamışlardır. Bu açıdan iş özellikleri modelinde yer alan unsurlar incelendiğinde sahip olunan işin beceri çeşitliliği sunması, anlamlı ve başkalarının önemsenen bir iş olması, ayrıca bu işler ile ilgili görevlerin yerine getirilmesi esnasında sahip olunan özerklik ayrıca yöneticiler ve çalışma arkadaşları tarafından gösterilen performans hakkında verilen geri bildirim, çalışanlarda kariyer tatmini oluşmasında önemli role sahip olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda iş özelliklerinin kariyer tatminine olan etkisi ve birbirleriyle olan ilişkileri bu çalışmanın temel araştırma konusunu oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan veriler bir devlet üniversitesinde görev yapan 121 araştırma görevlisinden elde edilmiştir. Anketler elektronik ortamda hazırlanarak katılımcılara ulaştırılmış ve elde edilen yanıtlar analize tabi tutularak incelenmiştir. Elde edilen verilerin analizi kapsamında SPSS 23 programı kullanılmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik analizlerini takiben korelasyon ve regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre çalışanların iş özellikleri kapsamında ulaştıkları üç kritik psikolojik durumun da, kariyer tatmini ile pozitif yönlü ve anlamlı ilişkileri olduğu, ayrıca kariyer tatminini etkiledikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Özellikleri Modeli, Kariyer Tatmini, Araştırma Görevlisi

İş ve Yaşam Tatmini Arasındaki İlişkiye Etki Eden Demografik Değişkenler Üzerine Araştırma (Bir Uluslararası Firma Uygulaması)

Doç.Dr. Murat Koç - Öğr.Gör. Yonca Bir

ÖZ

İşgören bireylerin iş yaşam dengesinin sağlanması örgütler için oldukça önemlidir. İş yaşam dengesi kişinin işinden ve yaşamından tatmin olma düzeyleri olarak da ifade edilebileceğinden, işletmeler verimli bir işgücü için işgörenlerinin tatminlerini sağlamak durumundadırlar. İş ve yaşam birbirinden bağımsız alanlar olarak düşünülmediğinden bireylerin birinde yaşadığı tatmin veya tatminsizliğin diğerini etkilemesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda bireylerin iş ve yaşam tatminine etki eden unsurların belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu araştırma yaşam kalitesi envanteri kapsamında bulunan iş alanındaki tatminle, bilişsel bir yargılama süreci olarak tanımlanan “yaşam kalitesinin” bizzat kendisine etki eden demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediği ve aynı envanterde yer alan iki tatmin çeşidi arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. İstanbul ilinde ulusal ve uluslararası olarak faaliyet gösteren bağımsız bir denetim şirketinde 5 farklı departmanda çalışan 194 işgörenle gerçekleştirilen araştırmada, rassal örneklem yöntemi kullanılmış; 3 bölüm ve 34 sorudan oluşan 2 ölçekli bir anket uygulanmıştır. Kayıp veri analizi sonucu, kullanılabilir olan 166 işgörenin sonuçlarının analize tabi tutulduğu çalışmada, IBM SPSS Statistics 20.00 ile demografik değişkenler için frekans ve yüzde dağılımı, ölçek puanlarının demografik özelliklere göre farklılıklarının testinde t-testi ve tek yönlü ANOVA testi, varyansların değerlendirilmesinde Tukey ve Tamhane testleri, iki ölçek arasındaki ilişkinin tespit edilmesinde Pearson momentler çarpımı korelasyondan faydalanılmıştır. Veri analizleri ölçeklerden elde edilen toplam puanlar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın analizleri sonucunda, işgörenlerin iş tatminlerinin aylık gelir düzeyi, kurum içi çalışma süresi, işyerindeki pozisyon, medeni durum, yaş ve departman değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilirken; cinsiyet, eğitim durumu ve çocuk sayısı değişkenlerine göre farklılaşma bulunmamıştır. Bu araştırmanın bir diğer sonucunda, işgörenlerin yaşam tatminleri ile aylık gelir düzeyi, kurum içi çalışma süresi, medeni durum ve departman değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar bulunurken; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, işyerindeki pozisyon ve çocuk sayısı değişkenleriyle anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir. Ayrıca her iki tatmin çeşidinde farklılık oluşturan değişkenler ise gelir düzeyi, medeni durum, kurum içi çalışma süresi diğer bir deyişle kıdem ve departman olarak saptanmıştır. Değişkenler arası korelasyon sonucunda ise iş tatmini ile yaşam tatmini arasında pozitif yönlü ve orta derecede bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Tatmini, Yaşam Tatmini, Demografik Özellikler

The Research About Effectiveness of Demographic Variables Over The Relationship Between Job and Life Satisfaction (A Study in an International Firm)

Abstract

Ensuring the work-life balance of employees is too important for organizations. Work-life balance which is the same meaning the level of job and life satisfaction of individuals has to be provided by organizations to get productive workforce. Work and life can not be thought as independent fields; thus, satisfaction or dissatisfaction in one from these two fields affects the other. That's why this research was conducted to determine satisfaction in the work context, whether the quality of life, defined as a cognitive process, varies according to demographic characteristics and whether there is relationship between two types of satisfaction in the quality-of-life inventory. The study was

carried out in an independent auditing company which has national and international activity with 194 employees who are working in five different departments in Istanbul. A 2-scales questionnaire consisting of 3 sections and 34 items was administered. Because of missing values, 166 employees' data were used to be analyzed. Frequency and percentage distribution was used for demographic variables; moreover, t-test and one-way ANOVA test was used for testing hypotheses with IBM SPSS Statistics 20.00. Tukey and Tamhane test was used to evaluate variances; besides, Pearson correlation was made use for determining the relationship between two variables. Data were analyzed through total scores obtained from the scales. As a result of the analyzes, there was statistically significant difference between income level, house working time, work position, marital status, age, department variables and job satisfaction. However, there was no statistically significant difference between gender, educational level, number of the child and job satisfaction. As another results, there was statistically significant difference between income level, house working time, marital status, department variables and life satisfaction. Whereas, no significantly difference between work position, educational level, gender, age variables and life satisfaction. In addition, there was statistically significant difference between income level, house work, marital status, department both life and job satisfaction. Finally, there was a positively mid level of relationship between both job satisfaction life satisfaction.

Keywords: Job Satisfaction, Life Satisfaction, Demographic Variables

İşgücüne Katılma Oranını Etkileyen Ücret Dışı Bir Unsur Olarak “yaş” ve Türkiye İşgücü Piyasasında Gençlerin Durumu

Dr. Ekrem Ersin Cesur

ÖZ

Bir ülkedeki istihdam edilenler ile işsizlerin aktif nüfusa oranını temsil eden işgücüne katılma oranı (İKO), Türkiye’de doksanlardan günümüze değin dalgalı bir seyir izlemiştir. Bu dönemde sürekli olarak dünya ortalamasının altında kalan İKO, yetmişlerden itibaren ortaya çıkan yapısal sorunların çözüme ulaştırılmamasının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Mali altyapısı hazır olmadığı halde 1989 yılında 32 sayılı Karar ile mali piyasalarını serbestleştiren Türkiye, bu hazırlıksızlığın maliyetini hem mali hem de gerçek piyasalarda oldukça ağır biçimde ödemiştir. Üst üste yaşanan krizler sonucunda, çalışma çağındaki pek çok kişi iş bulma umidini kaybederek, işgücü piyasasından çekilmiştir. İKO, 2001 krizine kadar yüzde 50 seviyesinin altına düşmüş; bu eğilim ancak 2008 yılındaki küresel mali krizin ardından tersine dönmüş; günümüzde de “ılımlı bir tempoda” devam etmektedir. Bu dönemde, dünyada da bir düşüş eğilimi olsa da her durumda Türkiye’de İKO Avrupa Birliği (AB) ya da Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Örgütü’ne (OECD) üye ülkelerin veya bir bütün olarak dünya ortalamasının altında seyretmektedir. Yaş, İKO’yu etkileyen önemli unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Özellikle eğitim olanaklarındaki artış, gençlerin işgücüne katılımlarını diğer yaş gruplarının altına çeker. Bununla birlikte, özellikle küresel mali kriz boyunca yaşananlar, bu grup için bir istihdam krizinin de oluşmasına sebebiyet vermiştir. Uzun süreli bekleyiş sonucunda, genç nesil öncelikle geçici süreli ve standart dışı istihdam biçimlerinde çalışmaya rıza göstermiştir. Ancak sürecin devamında, enformel sektöre de azımsanmayacak oranda kaymalar gerçekleşmiştir. Tüm dünyada alınan önlemler sonucunda, niceliksel iyileşmeler göze çarpmakla birlikte, istihdam kalitesindeki bozulma söz konusu iyileşmenin önündedir. Türkiye’de benzer eğilimler görülür. Toplam işsizlik oranından daha yüksek seyretse de dönem dönem genç işsizliği azalır. Buna karşın Türkiye’de yüksek okul bitiren gençlerin işsizlik oranı ile ne eğitimde ne istihdam olan gençlerin oranının yüksekliği endişe vermektedir. Bu çalışmanın amacı, İKO’nun yaş grupları bağlamındaki değişimini yapısal olarak çözümlenektir. Bu anlamda, Türkiye’de İKO’nun yaşa göre değişiminin gerekçeleri ortaya konulacak ve özellikle genç nüfusun olanaklarıyla işgücüne katılımı önündeki engeller incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İşgücüne Katılma Oranı, Yaş, İşgücü Piyasası, Genç, Türkiye

İşin Özellikleri İş Bıkkınlığını ve Tükenmişliği Tetikler Mi" İş Bıkkınlığının Öncülleri ve Ardılları Üzerine Bir Model Denemesi

Doç.Dr. Metin Reyhanoğlu - Araştırmacı Adem Avara - Arş.Gör. Cemal Durmuşçelebi - Öğr.Gör. Dilek Efe - Öğr.Gör. Harun Yılmaz

ÖZ

İnsanlarla ilgili rutin işlerin, çalışanın zamanla tükenmesine neden olduğu akademik yazında sıkça belirtilmiştir. Rutinliğe ek olarak işin becerilerine uygun olmaması, iş üzerinde denetime sahip olamaması gibi işe yönelik özellikler çalışanın tükenmesine olmasa da işine karşı ilgisinin azalmasına neden olabilmektedir. İşin yapısı ve özellikleri, çalışanın işe ilişkin algılarını olumsuz hale getirebilmektedir. İşe karşı gelişen bu olumsuz tutumlar zaman içerisinde çalışan üzerinde psikolojik baskı yaratmakta, onu işinden soğutmakta ve işten ayrılma niyetini ortaya çıkartmaktadır. Çalışanın iş ortamında kendini nasıl hissettiğini ortaya koymak amacıyla geliştirilen modelde, iş bıkkınlığı ile bağlantılı olarak değişkenin öncülü olan işin özellikleri ve ardılı olan iş tatmini ve işten ayrılma niyeti kullanılmıştır. Literatürde iş bıkkınlığının tükenmişlik ile yüksek ilişkisi olduğundan, tükenmişlik de modele dâhil edilmiştir. Model, işin özelliklerinin iş bıkkınlığına ve tükenmişliğe yol açtığı, bunun da iş tatminini düşürerek çalışanda işten ayrılma isteği uyandırdığına dayanmaktadır. Modelin sınanmasına yönelik anket, kolayda örneklem yöntemi kullanılarak Google Form üzerinden yapılmıştır. İlgili kavramların ölçülmesinde yüksek güvenilirliğe sahip ölçekler seçilmiş, yapısal geçerlilik için açıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Turizm, finans, eğitim, havacılık ve karma şeklinde kategorileştirilen sektörlerden elde edilen 209 cevabın verilerinin güvenilirlikleri için Alpha, AVE ve CR değerlerine bakılmıştır. Yapısal eşitlik modeli kullanılarak yapılan yol analizinde kontrol değişkenleri olarak cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim, sektör, iş tecrübesi, günlük iş yükü, yöneticilik durumu kullanılmıştır. Bulgulara göre, iş bıkkınlığının işten ayrılma niyetine etkisi dışında, model anlamlı sonuçlar vermiştir. İşin özellikleri iş bıkkınlığı ve tükenmişlikle negatif ilişkiliyken; iş bıkkınlığı tükenmişliği pozitif etkilemektedir. İş bıkkınlığı iş tatminini, iş tatmini işten ayrılma niyetini negatif yönlü etkilemektedir. Sonuç olarak, çalışanlar işlerinden bıksalar da işten ayrılma niyeti göstermemekte; tatmin düzeylerinin azaldığı noktada işten ayrılma niyetleri ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de az olan iş bıkkınlığı çalışmalarına katkı sağlandığı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İşin Özellikleri, İş Bıkkınlığı, Tükenmişlik, İş Tatmini, İşten Ayrılma Niyeti

Do Job Characteristics Trigger Boredom and Burnout" A Model Study on The Antecedents and Consequent of Boredom

Abstract

It is often mentioned in the academic literature, routine jobs related to people cause employees to burn out in time. In addition to routine, work-related features such as inadequacy of job skills and lack of control on job can lead to a decrease in interest of work without causing employee exhaustion. Structure and characteristics of job can make the employee perceptions negative about work. These negative attitudes towards work create psychological pressure on employee over time, cool it down and reveal intention to leave organization. A model developed to reveal how employees feel in organization environment is based on characteristics of job as antecedents, and job satisfaction and intention to leave as consequent of boredom. Since boredom is highly related to burnout is also included in the model. The model is based on job characteristics that lead to

boredom and employee exhaustion, which in turn reduces job satisfaction and ultimately induces intention to leave. To test of the model, a questionnaire applied by Google Form, using the convenient sample method. To measure of the concepts, high reliability scales were selected and EFA and CFA were performed to validate structures. Alpha, AVE and CR values were examined for the reliability of 209 responses obtained from sectors categorized as tourism, finance, education, aviation and mixed. Control variables were used in the path analysis using the structural equation model. According to the findings, the model has meaningful results except the effect of boredom on intention to leave. While job characteristics are negatively related to boredom and burnout, boredom positively affects burnout. Boredom negatively affects job satisfaction, whereas job satisfaction negatively affects intention to leave. As a result, employees, who are boring from job, do not intend to leave the organization, but they intent to leave the organization at the point where the satisfaction level is low. It has been considered that the study contributes to boredom literature that have little academic studies in Turkey.

Keywords: Job Characteristics, Boredom, Burnout, Job Satisfaction, Turnover İntention.

İşletme Stratejileri- Performans İlişkisi: Çevre ve Örgüt Yapısının Düzenleyici Rolü

Dr. Öğr.Üyesi Burcu Şefika Doğrul

ÖZ

Literatürde işletmelerin performanslarına etki eden yapısal ve bağlamsal değişkenlerin başında stratejiler, çevre ve örgüt yapıları gelmektedir. İşletmelerin seçtiği strateji türü aslında üst yönetimin çevresel koşullarla ilgili algılamalarına dayanarak, bu koşullarla nasıl başa çıkabileceğine ilişkin aldığı kararlara bağlı olmaktadır. Dolayısıyla strateji, işletmenin rekabetten kaynaklanan zorlukları gidermede kullanmayı düşündüğü araçları ifade etmektedir. Öte yandan örgüt yapısı ise, bir işletmenin stratejik karar alma sürecini etkilemek yoluyla stratejik faaliyetin uygulanmasını teşvik edebilen veya engelleyebilen bir örgütsel tasarım unsuru olarak görülmektedir. İşletmeler, rekabet avantajı elde etme çabası içerisinde kimi zaman sektörde başarılı gördükleri işletmelerin strateji ve politikalarını, örgüt yapılarını, yönetim tarzlarını veya uygulamalarını takip veya taklit etmektedirler. Ancak bu yapıların veya sektördeki tüm işletmeleri etkileyen çevresel koşulların performans üzerinde tek başlarına olumlu bir etkisi olmayabilir. Ayrıca, işletmeyi rakiplerine karşı güçlü bir konuma getirecek, başarılı olmasını sağlayacak bir strateji, çevresel koşullar dikkate alınmadan veya bu stratejinin hayata geçirilmesini sağlayacak örgüt yapısı kurulmadan amacına ulaşamayabilir. İşletmelerin yoğun rekabet ortamında sürdürülebilir bir rekabet avantajı elde etmelerinde pek çok örgütsel faktörün etkisi olduğu açıktır. Tek başına hiçbir değişken örgütsel başarının açıklayıcısı olamamaktadır. Bu bağlamda, işletmelerin izledikleri stratejilerin performans sonuçlarına etkisinde, çevrenin ve örgüt yapısının rolünün araştırılmasının, ilgili yazına ve yöneticilere önemli bir katkı yapacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan çalışmanın amacı, işletmelerin izledikleri rekabet stratejilerinin finansal performansları üzerinde nasıl bir etki yaptığının ve bu etkinin anlaşılmasında işletme yöneticilerinin algıladıkları çevresel belirsizliklerin ve mevcut örgüt yapılarının düzenleyici bir etkisi olup olmadığının belirlenmesidir. Araştırmada Miles ve Snow'un (1978) strateji tipolojilerini ölçmek için Segev (1987), Ark (2008), Doğan (2008), Olson vd. (2005) ölçeklerinden, çevresel belirsizlik için Desarbo vd. (2005) ve Ark (2008) ölçeklerinden, örgüt yapısı için Covin ve Slevin (2001) Wasti ve Fiş (2010)'in çalışmalarından yararlanılmıştır. Veriler, Borsa İstanbul'da işlem gören imalat işletmelerinden anket yoluyla toplanmış, performans verileri (özsermaye karlılığı) ilgili işletmelerin bilanço-gelir tablolarından elde edilmiş ve hiyerarşik regresyon analizi aracılığıyla test edilmiştir. Örgüt yapısının bir moderatör değişken olarak kullanıldığı analizde; analiz sonuçları, örgüt yapısı ve stratejinin etkileşiminin performans üzerindeki etkisine desteklemiştir. Benzer şekilde, çevresel belirsizliğin moderatör değişken olarak kullanıldığı analizde; analiz sonuçları, çevre ve stratejinin etkileşiminin performans üzerindeki etkisini desteklemiştir. Dolayısıyla çalışma, örgüt yapısı ve çevrenin özelliklerinin, işletme stratejilerin performans üzerindeki etkisini değiştirebildiklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İşletme Stratejileri, , Örgüt Yapısı, Çevresel Belirsizlik, Performans, Düzenleyici Etki.

İşletme-Tedarikçi İşbirliğinin İşletme Operasyonel Verimliliği Üzerine Etkileri, Bunu Tetikleyen Risk Faktörleri ve Otomotiv Sektörüne Yönelik Bir Araştırma

Mehmet Erkut Çağlı - Dr. Öğr.Üyesi Behiye Gülsün Nakiboğlu

ÖZ

Tedarik zinciri yönetimi kavramı, lojistik faaliyetlerin zincirde yer alan her bir örgütün katılımıyla, toplam müşteri faydası yaratacak şekilde yönetilmesi anlamına gelmektedir. Sözkonusu lojistik faaliyetler, ürüne ilişkin hammaddelerin tedarikini, nihai ürünün son müşteriye teslimini ve daha sonraki ürün geri dönüşlerini kapsamaktadır. Tedarik zinciri yönetimi, günümüz iş dünyasında işletmelerin müşterilerine, rakiplerine nazaran daha iyi ürün ve hizmetleri, daha düşük maliyetle ve daha hızlı biçimde sunmalarına yardımcı olarak rekabette öne geçmelerini sağlayacak önemli bir yönetim sürecidir. Tedarik zinciri yönetim sürecinde müşteriye ürünün ve ürüne bağlı ek hizmetlerin sunumunu zorlaştıran, bazı durumlarda ise olanaksız hale getiren pek çok risk faktörü bulunmaktadır. Tedarik zincirlerinin giderek daha karmaşık hale gelmesi, ürün yaşam sürelerinin kısalması, siyasi istikrarsızlık gibi gelişmeler tedarik zinciri kaynaklı riskleri arttırmakta ve bu nedenle hem araştırmacıların, hem de uygulayıcıların tedarik zinciri risk yönetimi konusuna ilgisini yoğunlaştırmaktadır. Teknolojinin hızla geliştiği, müşteri tatmin çitasının her geçen gün yükseldiği günümüz rekabet ortamında işletmeler için başa çıkılması gereken sorunların başında, faaliyette bulunulan tüm pazarlarda gerekli mal ve hizmetlerin, insan gücünün, bilginin ve hizmet sunumu için işletme malzemelerinin doğru miktarlarda ve en az maliyetle, üretildikleri yerden satışa sunulacakları yeredoğru istenilen şekilde ve tam zamanında ulaştırılması zorunluluğu gelmektedir. Günümüz modern ekonomilerinde malların üretimi ve dağıtımı açısından kritik yapılar haline gelen tedarik zincirleri, üreticileri, dağıtıcıları ve perakendecileri olduğu kadar tüketicileri de kapsamından ötürü, artan risk ve belirsizliklerle şekillenen gelişmelere cevap verebilecek nitelikte olmalıdır. Tedarik zinciri yönetimi açısından bakıldığında, son yıllarda gerek küresel gerek yerel çapta meydana gelen tedarik, üretim, talep, lojistik, bilgi/iletişim ve çevresel kaynaklı gelişmeler, işletmelerin belirlenen hedeflerine ulaşmasını zorlaştıran etkenler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle işletmelerin tedarik zinciri süreçlerini daha etkin yürütebilmeleri ve operasyonel maliyetlerini kontrol edebilmeleri için, tedarik zinciri kaynaklı risklerin yönetilmesine verilen önemin hem akademik hem de uygulama düzeyinde arttığı gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tedarik Zinciri Yönetimi, Tedarik Zinciri Risk Yönetimi

İşyerindeki Yıldırma Davranışlarının İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Sessizliğin Aracılık Rolü

Doç.Dr. Metin Reyhanoğlu - Araştırmacı Havva Nur Gamze Tutar

ÖZ

Yıldırma, işyerinde üstler veya iş arkadaşları tarafından sistematik ve sürekli bir şekilde uygulanan, çalışanı iş yaşamından dışlamaya yönelik anti sosyal davranışlardır. Bu davranışlar, örgütün bütününde zararlı etkiler yaratmakta ve örgütsel bağlılığı azaltarak, örgütsel sessizliğe ve işten ayrılma niyetine neden olabilmektedir. Konunun önemi nedeniyle, son yıllarda yıldırma ve sonuçlarıyla ilgili çok sayıda araştırma yapılmıştır. Buna karşın yıldırma davranışının işten ayrılma niyetine etkisindeki örgütsel bağlılık ile örgütsel sessizliğin aracılığı, bir model üzerinde test edilmemiştir. Ayrıca bu kavramlar daha çok hizmet işletmelerinde test edilmesine rağmen imalat işletmelerinde çok fazla test edilmemiştir. İşletmenin performansı çalışanların performansından geçtiğinden, bu performans bu kavramların önemli bir etkisi vardır. Ayrıca 'insan hakları' çerçevesinde de çalışma, akademisyenler ve uygulayıcılar için kendini önemli kılmaktadır. Araştırma evrenini; Hatay'ın Antakya ilçesinde faaliyet gösteren bir imalat işletmesinin kadrolu çalışanlarının tamamı oluşturmaktadır. Veriler, anket tekniği kullanılarak toplanmış olup kavramlar için yüksek geçerlilik ve güvenilirliğe sahip ölçekler kullanılmıştır. Ölçeklerin yapısal geçerliliği için açılımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmış, güvenilirlik ise AVE, CR ve alpha ile test edilmiştir. Gelen 210 anketten 202 tanesi analizde kullanılmıştır. Veriler, Baron ve Kenny'nin (1986) aracılık modeli kullanılarak oluşturulan modeller, Yapısal Eşitlik Modeliyle test edilmiştir. Ayrıca aracılığın anlamlı olup olmadığına yönelik Sobel testi yapılmıştır. Araştırma sonucunda yıldırmanın korunma amaçlı sessizliği olumlu; örgütsel bağlılığı ise olumsuz etkilediği bulunmuştur. Korunma amaçlı sessizliğin, örgütsel bağlılığı ve işten ayrılma niyetini olumlu; normatif bağlılığı ise olumsuz etkilediği saptanmıştır. Analiz sonuçları, korumacı sessizliğin normatif bağlılığı olumlu etkilediğini ve örgütsel bağlılığın da işten ayrılma niyetini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Yıldırmanın işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisinde ise, örgütsel bağlılığın tam aracı değişken olduğu ama örgütsel sessizliğin olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yıldırma, Örgütsel Bağlılık, Örgütsel Sessizlik, İşten Ayrılma Niyeti.

The Effect of Mobbing at Work on The Intention to Leave: The Mediation Role of Organizational Commitment and Organizational Silence

Abstract

Mobbing is the systematically and continuously conducted antisocial behaviors of superiors or colleagues against an employee to deter him/her from working life in a workplace. These behaviors create destructive effects on organization as a whole, decrease organizational commitment and cause organizational silence and intention to leave. Due to its importance, a lot of research have been conducted in recent years on mobbing and its consequences. On the other hand, the mediation role of organizational commitment and organizational silence in the effect of mobbing behavior on intention to leave has not been tested as a model. Although they are mostly tested in service industries, these concepts have not been tested much in manufacturing industries. Since the firm performance is due to the performance of the employees and these concepts have a significant impact on performance, and also in the context of 'human rights', the study makes itself important for academicians and practitioners. The purpose of this study identifies the mediating

role of organizational commitment and organizational silence in the effect of mobbing in a workplace on intention to leave. The population of the research is all employees who regular work in a manufacturing firm that operating in Antakya City, Hatay, is a province of Turkey. The data were collected using a questionnaire and the scales were chosen to measure concepts with high validity and reliability. Exploratory (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) was used for the structural validity of the scales; reliability is tested with AVE, CR and Alpha. The 202 of the 210 received questionnaires were used in the analysis. The proposed model was tested by using Baron and Kenny (1986) mediation model throughout Structural Equation Model. In addition, the Sobel test was conducted to determine whether the mediation was meaningful. In this study, it found that the mobbing effects positively on the defensive silence and negatively on the organizational commitment. In addition, the defensive silence positively effects on organizational commitment and the intention to leave, but it negatively effects on the normative commitment. The results of analyses show that the prosocial silence positively effects on the normative commitment and the organizational commitment positively effects on the intention to leave. It found that the organizational commitment is the full mediating variable in the effect of the mobbing on the intention to leave, but the silence is not.

Keywords: Mobbing, Organizational Commitment, Organizational Silence, İntention To Leave.

İşyerlerinde Gözetim Olgusu Üzerine...

Arş.Gör. Siyret Ayas - Arş.Gör. Mehtap Demir

ÖZ

Denetim ve gözetimin geçmişi çok eskilere dayanmaktadır. İnsanlar varoluştan bu yana izleme ve kontrol etme ihtiyacı içerisinde olmuşlardır. Bunun pek çok nedeni bulunmaktadır. Kişiler genel hatlarıyla iktidar kurma, daha fazla para kazanma, kaydedilen ilerlemeyi görme ya da diğerleriyle kendilerini mukayese etme gibi ihtiyaçları dolayısıyla birbirlerini gözetlemişlerdir. Aynı durum çalışma ilişkilerinde de karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar üretim biçimleri zaman içerisinde değişse de, yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte denetim ve gözetim tüm yoğunluğuyla devam etmekte yalnızca bunu sağlamaya yardımcı olacak araçlar farklılaşmaktadır. İşverenlerin temel denetim biçimi gözetimdir ve işverenler ödediği ücret karşılığında istihdam ettiği işçisini denetim ve gözetim altında tutma hakkına sahip olduğunu düşünmektedirler. İşyerinde düzeni korumak, çalışanların performansını takip etmek ve üretimde verimlilik artışı sağlamak amacıyla işverenlerin elektronik denetleme ve takip sistemlerini kullandığı görülmektedir. Özellikle teknolojinin her geçen gün gelişmesi işverenlerin bu konuda işlerini kolaylaştırmakta, onlara büyük rahatlık sunmaktadır. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki denetim ve gözetim uygulamaları işverenler açısından fayda sağlarken; denetim ve gözetimin yoğunluğuna bağlı olarak söz konusu uygulamalar çalışanları olumsuz yönden etkilemektedir. İşyerinde gözetim olgusu, üretim biçimleriyle gözetim olgusu arasındaki ilişki, bilgi iletişim teknolojilerinin gözetim araçları üzerindeki etkisi çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Ayrıca bir literatür taraması olan bu çalışmada hizmet sektöründeki "görünmez" gözetimin çalışanlar üzerindeki psikolojik etkisi de ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşyerinde Gözetim Olgusu, Gözetim Araçları, Gözetimin Etkileri

J-Eğrisi Hipotezinin Geçerliliği Nasıl Test Edilmemelidir"

Doç.Dr. Fatih Kaplan - Doç.Dr. Erdoğan Öztürk - Zeynep Kaplan

ÖZ

J-eğrisi hipotezi literatürde; yerli kurun değer kaybetmesiyle birlikte dış ticaret açığının kısa dönemde önce artmasını, daha sonra azalmasını ifade etmektedir. Bu çalışmanın amacı J-eğrisi hipotezinin geçerliliğinin nasıl test edilebileceğinin araştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle, J eğrisinin kısa dönem ve uzun dönem dinamikleri üzerine yapılan çalışmalarla ilgili literatür taraması yapılmıştır. Daha sonra, yapılan bu çalışmalarda en çok kullanılan ekonometrik yöntemlerin [Doğrusal Regresyon Modeli, Vektör Otoregresif Model (VAR) ve Gecikmesi Dağıtılmış Otoregresif model (ARDL)] ilgili verilere uygunluğu incelenmiştir. Yapılan literatür taramasında J eğrisi hipotezinin geçerliliğini test eden analizlerin birçoğunda j eğrisi hipotezi yerine ticaret dengesinin ölçüldüğü tespit edilmiştir. Sonuç olarak; J eğrisi hipotezinin geçerliliğinin test edilmesinde kullanılacak olan yöntemlerde dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: J-Eğrisi Hipotezi, Esneklik, Marshall-Lerner

Kafkasya Bölgesinin Kültür Gelişimine Maarifçilerin Etkisi

Doç.Dr. Sevinc Qasimova

ÖZ

Kültürün aktarılması, yayılması ve diğer kültürler arasında köprü rolü oynaması ile ilgili faaliyet olan maarifçilik bilimsel, sistematik bir fikri cereyanı gibi XVIII yüzyılda meydana çıksa da, Azerbaycan'da aydınlanma fikirleri çok eskilere dayanıyor ve bu yüzden de insanlık kültürünün gelişmesinde müstesna role sahiptir. XIX yüzyılın başlarında Çarlık Rusya Azerbaycan'ın Quzeyini işgal ettiği sırada, bu bölgede birbirinden ayrı, perakende egemenlik ve kendi aralarında düşmanlık eden Azerbaycan Türklerinin kurdukları küçük hanlıklar vardı. Bu dönemi T. Sviyatovskiy "Azerbaycanda yarım esir süren özgürlüğünün başlangıcı" olarak adlandırsa da bu dönemde kısa süren Şirvan-Şeki birliğinden başka herhangi bir birlikten söz etmek mümkün değildir. Buna rağmen Azerbaycan'ın zengin tarihi, maddi ve manevi birliği vardı ve Azerbaycan'da ticaret, sanayi, edebiyat, sanat ve düşünce gelişmekteydi. Siyasi isyan döneminde Rus tehdidi yaşanan zaman Azerbaycan Türklerinin kurmuş oldukları Qacarlar devletinin de müdahalesine, sonucda ise Azerbaycan toprakları uğrunda Rus-Kaçar savaşına neden olmakla, Qacarlar Kuzey Azerbaycan topraklarının Rusya İmparatorluğu tarafından işgalini tanımalı olmuştur. Bu da bir ulusun ikiye bölünmesine ve şimdiye kadar yaşayamamasına neden olmuştur. Yabancı bir ülkenin ve yabancı bir dinin ağalığı gibi sınırlı da olsa Rusya üzerinden Avrupa'ya yakınlık Kuzey Azerbaycan'da yeni, Avrupa düşünceli aydınların peyda olmasına yol açtı. Görünüşe göre, mevcut çevre böyle olumlu niteliklere neden oldu. Bilim ve kültürde eğitim gören hanların sarayları yok edildi ve kültürel yaşantıda durgunluk hakim oldu. 19. yüzyılın ikinci yarısında - 20. yüzyılın başlarında yeni bir sosyal grup doğdu. Bu yeni öncü görüşlü aydınlardan oluşan "milli maarifçiler" ve aydınlar Azerbaycan'ın sosyal-kültürel yükselişini ve özgürlüğünü sağlamak amacıyla etkin eğitimci faaliyet gösteriyorlardı. Bu entellektüeller arasında Rusya'nın liberal görüşlü kütlesi, sonradan oluşan solcu görüşlü kitlesi ile hemfikir olan aydınlar, Kaçar devletinin yanlısı muhafazakar aydınlar, Osmanlı'ya meyilli olan aydınlardan oluşan çevreler de vardı. Ancak unutulmamalıdır ki, her durumda Azerbaycan aydınlığının tüm siyasi görüşleri milli kimlik ve milli bilinçlerine göre seçilmekte idiler. Bu nitelikler, Azerbaycan'ın geleceğinde daha parlak bir ideolojinin – Türkçülüğün yayılmasına yol açtı. Makalede XIX yüzyılın sonu ve yirminci yüzyılın başlarında Kafkasya ve ayrıca Azerbaycan'da halkın kültürel gelişiminde özel hizmeti olan maarifçilerin bilimsel ve edebi eserlerinin bu süreçte tutumundan, Kafkasya'ya sürgün edilen Rus devrimçilerinin Azerbaycan aydınları ile karşılıklı ilişkilerinin kültürlerarası gelişimine etkisinden bahs edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Çarlık Rusyası, Rus-Kaçar Savaşı, Türkçülük

Kalkınma ve Büyüme İle İlgili Çağdaş İktisadi Kuramlar

Dr. Öğr.Üyesi Hakkı Çiftçi

ÖZ

Pozitif İktisat biliminde fert başına düşen gelirdeki artışı ifade eden ana-akım büyüme kuramları genellikle sosyal yapı ve dokudan yoksun bireyci değerlere dayalı kuramlardır. Hal böyle olunca bu kuramlar laboratuvarı toplum olan ve onun ana ögesi insani boyutunu hayali birtakım varsayımlarla, hayali birtakım iktisadi ilişkileri açıklamaktan öteye gitmemektedir. Öte yandan; Ekonomik, sosyal, kültürel ve politik özelliklerin zaman ve mekan bakımından farklılık göstermesi nedeniyle, tek tip bir kalkınma modelinin tüm ülkelerde uygulanması çok büyük sorunlara yol açabilmektedir. Düzgün işleyen piyasa adı verilen ve otomatik dengeleyici olan piyasa dediğimiz görünmez bir el ve bu görünmez sihirli elin sistemsiz kavrayışı kuramlarını ve modellerin çağdaş ekonomik ilişkilerinde Solow tipi büyüme modeli ve içsel büyüme yaratıcı zihinsel emek kaynaklı teknolojik ilerlemenin katkılarıyla karlılık, verimlilik ve etkinlikle beraber sosyal yapı ve dokuya önem veren yeni yaklaşımları da vazgeçilmez kılmaktadır. Bu çalışmada; Geleneksel Ekonomik Kalkınma Kuramları; Öncü Kalkınma Teorileri, Kalkınma ekonomisinin ortaya çıkışı, Yapısal Değişme ve Basit Aşama Teorisi, Ortodoks Neoklasik Kalkınma Teorileri, 1939'da A.G.B.Fischer'in Üretim, Birincil, İkincil ve Üçüncül, 1940'da C.Clark'ın Ekonomik Büyümenin Koşulları, Basit Aşama Teorisi, Klasik İktisat Kuramı, J.M. Keynes, R.Harrod ve E.Domar, H.B.Chenery ve S.Kuznets, W.W. Rostow'un Tarihsel Kalkınma Aşamaları Kuramı, Dengeli Kalkınmaya Yönelik Kuramlar, Dengesiz Kalkınma Modelleri, Neoliberal Kalkınma Teorileri ayrı ayrı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma Teorileri, Ekonomik Büyüme, Çağdaş İktisadi Kuramlar

Contemporary Economic Theories of Development and Growth

Abstract

The mainstream growth theories that express the incremental per capita growth in the science of positive economics are generally theories based on individual values that lack social structure and texture. As such, these theories are the laboratory society, and the human dimension of its main item does not go beyond imaginative assumptions, imaginary economic relations. On the other hand; The application of a uniform development model to all countries can lead to enormous problems, as economic, social, cultural and political features differ in time and space. This is an invisible hand, which we call the market which is called the properly functioning market and which is the automatic balancer, and this invisible magic hand is the social structure and the social structure together with the profitability, efficiency and efficiency with the contributions of the technological progress of the Solow type growth model and the inner mental labor in the contemporary economic relations of the models, new approaches that attach importance to tissue are indispensable. In this study; Traditional Economic Development Theories; AGBF Fischer's Production, Primary, Secondary and Tertiary in 1939, The Conditions of C.Clark's Economic Growth in 1940, Simple Stage, Early Development Theory, Development of the Development Economy, Structural Change and Simple Stage Theory, Orthodox Neoclassical Development Theories Theory, Classical Economics Theory, JM Keynes, R. Harrod and E. Domar, H. B. Chenery and S. Kuznets, W.W. Rostow's Theory of Historical Development, Balanced Development Theories, Unstable Development Models, Neoliberal Development Theories will be examined separately.

Keywords: Development Theories, Economic Growth, Contemporary Economic Theories

Kamu Politika Uygulama Karşılaştırmalarında, Ülke İçi ve Ülke Dışı Tercih Yöntemlerinin Nitel Kıyaslanması

Dr. Öğr.Üyesi Serdar Vural Uygun

ÖZ

Gelişip yaygınlaşan iletişim ve bilgi teknolojilerinin de etkisiyle artan bir hızla birbirleriyle etkileşen özel işletmeler ile kamu kurumları, değişen talep ve ihtiyaçları algılamaya ve çözmeye yönelik farklı türde enstrümanlar kullanmaya başlamışlardır. Bu yanıyla, 21. yüzyılın yönetim teorilerinin kamu yönetimine uygulanış biçiminin 20. yüzyılın klasik ulus devlet paradigmasının ya da demokrasi, yerel yönetim merkezlik, küreselleşme vb. kavramlar olmaksızın bir yapı kurulmasının öncüsü olabilme yetisini kaybettiği söylenebilir. Bu bağlamda kamu yönetimi çağın, güncel olanın, toplumsal, siyasi ve ekonomik eğilimlerin doğrultusunda örgütsel yapılanmayı ve yeni bir yönetim algısının sadece özel sektör dinamizmi içerisinde değil, kamuda da geçerli olmasını zorunlu kılan bir paradigma değişikliğine gitmektedir. Buna göre kamu yönetim yapısı ve aygıtları, rekabetçi ve hizmet merkezli bir oluşumla sadece "resmi" ve "genel" olanın çağrıştırdığı "gizli" çerçeveye değil, özel, halka açık ve elbette şeffaf olanın da içerildiği bir yeni yapıya uyumlu hale gelmek zorundadır. Bu yeni yapılandırma faaliyeti, karşılaştırmalı kamu yönetimi uygulamaları yardımıyla yürütüldüğünde yol ve yöntem belirleme anlamında oldukça büyük faydalar sağlanabilmektedir. Bununla birlikte söz konusu karşılaştırmaların aynı ülke içerisinde ve ülkeler arasında gerçekleştirilmesi konusunda yapılacak seçim, amaca ulaşma derecesini ve hızını doğrudan etkileyecek bir aşamadır. Bu itibarla ülke içi karşılaştırma ile ülke dışı karşılaştırmaların avantaj ve dezavantajlarının doğru olarak ortaya konması, yürütülecek yeniden yapılandırma gayretleri ve yeni kamu politikaları oluşturma süreci için oldukça kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Karşılaştırmalı Kamu Yönetimi, Kamu Politikası

Qualitative Comparison of International and Country Preference Methods in Public Policy Application Comparisons

Abstract

Private corporations and public institutions, which are interacting with each other at an increasingly rapid pace, have begun to use different types of instruments to perceive and solve changing demands and needs. Thus, the way the 21st century administration theories are applied to public administration can be seen as the classical nation state paradigm of the 20th century, or the democracy, local government centrality, it can be said that it lost its ability to become a pioneer in establishing a structure without concepts. In this context, the public administration is going to change the paradigm that the current, organizational structure in the direction of social, political and economic tendencies and the new management perception must be valid not only in private sector dynamism but also in public. Accordingly, the public administration structure and devices have to be compatible with a new structure in which a competitive, service-oriented formation includes not only the "hidden" framework evoked only by "official" and "general" but also private, public and, of course, transparent. When this new structuring activity is carried out with the help of comparative public administration practices, considerable benefits can be gained in terms of road and method identification. However, the choice to be made regarding the realization of the comparison within the same country and between the countries is a stage that will directly affect the degree and speed of achievement. In this respect, the fact that the advantages and

disadvantages of in-country and out-of-country comparisons are accurate is crucial for the restructuring efforts and the process of creating new public policies.

Keywords: Public Administration, Comparative Public Administration, Public Policy

Kamu Politikasında Rol Oynayan Aktörlerden Politikacılara Hizmet İçi Eğitimin Gerekliliği

Dr. Öğr.Üyesi Hava Tahtaloğlu

ÖZ

Ülkelerde hükümet ve kamu kurumlarının kamu hizmetleri ile alakalı yapmayı ya da yapmamayı düşündükleri konular hakkında seçtiği yol, yöntem ve stratejileri inceleyen bir disiplin olarak karşımıza çıkan kamu politikaları, Türkiye’de 21. yüzyılda akademisyenlerin ve politikacıların önemle üzerinde durduğu bir olgudur. Kamu politikası yönetim süreciyle alakalı bir kavram olduğundan dolayı; kamu hizmeti sağlayıcıları, politikacıları, bürokratları ve bütün haklı ilgilendiren bir konudur. Kamu politikasına ilişkin karşımıza çıkan temel kavramlar; politika süreci, politika sürecine etkili eden aktörler ve politikaların analizleridir. Kamu politikalarının birçok aktörü varken politika yapım ve uygulama sürecinde seçilmiş (politikacı) ve atanmış kamu personelleri olmak üzere temel iki grup karşımıza çıkmaktadır. Ülkeler açısından hayati öneme sahip kamu politikasının yapım sürecinde politikacıların, dolaylı olarak da atanmış personelin etkili olduğu görülmektedir. Dolayısıyla politika yapım sürecinde atanmış personelin elinde bulundurduğu teknik bilgiden dolayı politikacılar üzerinde etkili olması ve kamu reformlarına atanmışların etki etmesi kaçınılmaz bir sonudur. Bu yüzden yapılan kamu politikaları hakkında bilgi sahibi olmak ve yasal süreçleri etkin bir şekilde takip edebilmek için politikacıların da hizmet içi eğitim almaları gerekmektedir. Kamu politikası sürecinde temelde etkili olan iki gruptan özellikle atanmış kamu personellerine yönelik hizmet içi eğitimin gerekliliği üzerinde durulan çalışmalar literatürde hâkimken, seçilmiş gruba yönelik sadece birkaç çalışmada metin içinde hizmet içi eğitimin gerekliliği dile getirilmiştir. Bu çalışmanın amacı politikacılar için kamu politikası sürecinde hizmet içi eğitimin gerekliliği üzerinde durularak ilgili alandaki konulara katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Hizmet İçi Eğitim, Kamu Politikası Aktörleri, Politikacılar

Kamuda İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı (Kggp) Süreci

Doç.Dr. Mehmet Ünsal Memiş

ÖZ

Kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız ve nesnel güvence sağlayan danışmanlık faaliyeti olan iç denetim, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 01.01.2005 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte kamu idarelerinde uygulanmaya başlamıştır. Kamu idareleri açısından bu denli önemli işlev gören iç denetim sürecinin kalitesini artırmak amacı ile iç denetim kalite güvence ve geliştirme programı (KGGP) uygulanmalıdır. Bu program kapsamında iç denetim birimleri bünyesinde "iç değerlendirmeler" ve İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından yapılacak veya yaptırılacak "dış değerlendirmeler" bulunmaktadır. Çalışmada; iç denetim süreci, kalite güvence ve geliştirme programı ve KGGP uygulaması için getirilen yasal düzenlemeler teorik çerçevede incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İç Denetim, İç Kontrol, Kalite Güvence ve Geliştirme Programı

Karaisalı Müftüsü Mehmet [Sadık] Efendi**Dr. Öğr.Üyesi Aydın Efe****ÖZ**

Karaisalı müftülüğü görevinde bulunan Mehmet [Sadık] Efendi, 1870 yılında Karaisalı'ya bağlı Çorlu köyünde dünyaya geldi. Karaisalı müftüsü Abdullah Faik Efendi, Meclis-i Mebusan üyeliğine seçilince Adana'da Arık-zâde Medresesi müderrisi olarak görev yapan Hatip-zâde Hacı Mehmet Efendi, yapılan seçimle Karaisalı müftülüğü görevine getirildi. Bu çalışmada, Mehmet Efendi'nin, İstanbul Meşihat Arşivinde bulunan sicil kaydı alınarak özgeçmişi ile ilgili bilgilere ulaşıldı. Görevinden dolayı mahkemeye çıkarılmadığı sicil kaydında mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Müftü, Karaisalı, Meşihat Arşivi.

Karizmatik Liderliğin Örgütsel Özdeşleşme ve İş Tatminine Etkisi

Prof.Dr. Alptekin Sökmen - Arş.Gör. Yunus Bıyık

ÖZ

Örgütlerde benimsenen liderlik yaklaşımları çalışanların işyerindeki tutum ve davranışlarını doğrudan etkileyen faktörlerin başında yer almaktadır. Yöneticilerinin liderlik yaklaşımlarını olumlu olarak algılayan çalışanlar örgütlerine ve işlerine karşı pozitif tutum ve davranışlar sergileyeceklerdir. Bir başka ifadeyle örgütte uygulanan yönetim tarzından memnun olan çalışanlar hem örgütlerine hem de işlerine karşı olumlu tutum ve davranışlar geliştireceklerdir. Bu çalışmada modern liderlik yaklaşımlarından karizmatik liderliğin örgütsel özdeşleşme ve iş tatminine etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmaya Ankara'daki 4 ve 5 yıldızlı otellerde yönetici olarak çalışan 116 kişi katılmıştır. Anket yöntemi ile elde edilen veriler, SPSS 23 programında uygun istatistiksel analizler aracılığıyla değerlendirilmiştir. Korelasyon analizine göre karizmatik liderlik ile örgütsel özdeşleşme ve iş tatmini arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Regresyon analizi sonucunda karizmatik liderliğin örgütsel özdeşleşme ve iş tatmini üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Bulgular katılımcıların karizmatik liderlik algılarının artması durumunda örgütsel özdeşleşme ve iş tatmini düzeylerinin artacağını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Karizmatik Liderlik, Örgütsel Özdeşleşme, İş Tatmini.

Katılım Bankalarının Dağıttığı Aylık Kâr Payı Oranlarının Karşılaştırmalı Analizi : (2010-2017)

Öğr.Gör. Numan Zengin - Zafer Yıldız - Ahmet Sel

ÖZ

Türkiye’ de faaliyet gösteren bankacılık türlerin biri katılım bankacılığıdır. Faizsizlik prensibiyle çalıştığından dolayı faizsiz bankacılık (İslami bankacılık) olarak da adlandırılan katılım bankacılığının sektör içindeki payı hızla artmaktadır. Bu çalışmada amaç, Türkiye’ de faaliyet gösteren katılım bankalarının dağıttığı kâr payı oranları arasında istatistiksel bir fark olup olmadığını analiz etmektir. Albaraka Türk, Kuveyt Türk ve Türkiye Finans katılım bankalarına ait, Ocak 2010-Ocak 2018 arasında aylık dağılan Türk Lirası (TL), Amerikan Doları (USD) ve Euro (Eur) kar payı oranları verileri kullanılmıştır. Verilerin analizi SPSS 23 paket programında gerçekleştirilmiştir. Normallik testi sonuçlarına göre verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. Bundan dolayı F testinin nonparametrik karşılığı olan Kruskal Wallis Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre; katılım bankalarının dağıttıkları TL, USD ve EURO kâr payı oranları arasında fark olduğu %1 önem seviyesinde kabul edilmiştir. Her bir grubun birleşik sıralamadaki ortalama değerlerine (mean rank) bakıldığında da TL kar payı oranında Albaraka Türk katılım bankasının, USD kar payı oranında Türkiye Finans katılım bankasının, EURO kar payı oranında ise yine Türkiye Finans katılım bankasının daha yüksek kar payı dağıttığı tespit edilmiştir. Bu çalışmadan yola çıkarak mevduat bankalarının verileri eklenerek çalışma geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Katılım Bankacılığı, Nonparametrik Test, Kar Payı

Katılım Bankalarının Karlılığını Etkileyen Faktörlerin Analizi

Öğr.Gör. Numan Zengin - Dr. Zekai Şenol

ÖZ

Bankacılık, sahip olduğu finansal kaynaklar, atıl finansal kaynakların üretken alanlara aktarılması gibi görevleri itibariyle ekonomik yapı içinde önemli bir yere sahiptir. Katılım bankaları, dini hassasiyetleri gereğince mevduat bankacılığına para yatırmayanların sahip oldukları tasarrufların finansal sisteme aktarılmasında önemli görevler üstlenmektedirler. Türkiye’de katılım bankalarının bankacılık sektörü içindeki payı ve etkinliği artmaktadır. Karlılık faaliyet alanına bakılmaksızın tüm işletmeler için önemli bir performans alanıdır. Karlılığı tespit etmede kullanılan ölçütlerin başında varlık karlılığı gelmektedir. Bu çalışmada, katılım bankalarının karlılığını etkileyen katılım bankalarına özgü finansal faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, 2010Q1 – 2016Q4 dönemine ait çeyrek dönemlik veriler kullanılarak panel veri analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, TP Aktifler/Toplam Aktifler (X3), YP Aktifler/YP Pasifler (X5) ve Net Karpayı Geliri/Toplam Aktifler (X9) değişkenlerinin katılım banka karlılıklarını olumlu yönde etkiledikleri görülürken; Net Dönem Karı/Toplam Aktifler (X1), Toplanan Fonlar/Toplam Aktifler (X6) ve Alınan Krediler/Toplam Aktifler (X7) değişkenlerinin ise varlık karlılıklarını olumsuz yönde etkiledikleri anlaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar, varlık karlılığı hedefine ulaşma noktasında karar alıcılara yol göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Panel Veri Analizi, Katılım Bankacılığı, Aktif Karlılığı

Kentsel Çevrenin Değişmeyen Sorunu Olarak Atık, Atık Kültürü ve Yönetimi: Antakya Örneğinde

Doç.Dr. Şafak Kaypak

ÖZ

Geçmişten günümüze var olan çevresel sorunlar gerek gelişmiş, gerekse de gelişmekte olan ülkelerde atık yönetim süreçlerinin önemini giderek artırmaktadır. Atıkların çevreye zarar vermeden yönetilmesi, çevre ve insan sağlığı kadar ekonomiyi de yakından ilgilendirmektedir. Gelişen çevresel ve ekonomik koşullarla beraber bugün bu sürecin yönetimi daha zor bir hal almıştır. Çünkü atıkların çeşidi ve miktarı gittikçe artmaktadır. Değişen ve çeşitlenen tüketimle birlikte, gaz ve sıvı atık türlerinde gözle görülebilir artışlar olsa da en çok görülen atık türü katı atıklar yani çöplerdir. Atık yönetim süreci katı, sıvı ve gaz atıkların toplanması, taşınması, ayıklanması, bertarafı ve geri kazanım süreçlerinin tümünü kapsamaktadır. Bu sürecin iyi bir şekilde yönetimi, atıkların azaltımı, uzaklaştırılması, tekrar kazanımı, enerji dönüşümü, çevrenin sağlığı ve sistemin işleyişi açısından bütünüyle bir işlev görebilecektir. Bu şekilde sağlanan atık yönetim sistemi süreci; havayı, toprağı ve suyun kirlilikten korunmasını sağlayarak canlı ve cansız yaşamının en az tehlikeyle sürdürülebilirliğine katkı sağlayacaktır. Sınır kentlerimizden olan Hatay'ın merkez ilçesi Antakya kentinin atık karakterizasyonu dikkat çekicidir. Antakya kenti, farklı kültürlerden insanları barındırması bakımından farklı mutfak, temizlik ve atık kültürlerine sahiptir. Tüketim alışkanlıkları farklı olan insanları bir araya getirmesi nedeniyle ilgi çekici bir kent özelliğindedir. Komşu ülkelerin siyasi süreçleriyle alakalı sorunlar sebebiyle kentin sığınmacı göçü alması da tüm bu durumların tetikleyici unsurları arasında yer almakta ve kentte atık fazlası oluşmasına sebebiyet vermektedir. Atıkların değerlendirilmesi ve işlenmesi genellikle teknik boyutlarıyla incelenmekte, sosyal ve kültürel kısmı daha geride kalmaktadır. Bu bağlamda, çalışma, atıkları kentsel yönetim çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Çevre ve atık yönetimine verilen önem ve geri kazanım faaliyetlerinin durumu kültür kalıpları ile bağlantılıdır. Farklı bakış açılarının gelişmesini sağlamak, çevre ve atık yönetimi sürecine yönelik sorumluluk bilincinin gelişmesi açısından da yarar sağlayabilecektir. Yapılan değerlendirmelerde, literatür tarama, gözlem ve belediye yetkilileri ile yapılan görüşmelerden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Sorunları, Atık, Kültür, Atık Yönetimi, Antakya

Waste As Unchanging Problem of Urban Environment, Waste Culture and Management: Antakya Example

Abstract

The ever-present environmental problems are increasingly important of waste management processes in the developed and, in the developing countries. Managing wastes without harming the environment is closely related to the economy as well as environmental and human health. Management of this process with the developing environmental and economic conditions has become more difficult today. Because the type and amount of wastes is increasing. Along with the changing and varied consumption, there are visible increases in gas and liquid waste types, but the most common type of waste is solid waste. The waste management process floor covers the entire collection, transport, sorting, disposal and recovery processes of liquid and gaseous wastes. This process will function well in terms of management, waste reduction, removal, recovery, energy conversion, health of the environment and system operation. The waste management system

provided in this way is the process; will contribute to the sustainability of the living and lifeless life with minimum danger by ensuring that the air, soil and water are protected from pollution. The waste characterization of Antakya city, the central district of Hatay, which is one of our border cities, is remarkable. Antakya city has different cuisines, cleanliness and waste cultures in terms of hosting people from different cultures. It is an attractive city feature because it brings together people with different consumption habits. Due to the problems related to the political processes of the neighboring countries, the city's asylum-seeking migrants are among the triggering factors in all these cases and cause the waste to be generated in the city. The evaluation and processing of wastes is generally examined by technical dimension, the social and cultural part is behind. In this context, the study aims to examine waste within the framework of urban management. The importance given to environment and waste management and the situation of recovery activities are linked to culture patterns. Providing the development of different perspectives will also benefit from the development of responsibility awareness towards the environment and waste management process. The assessments will be based on literature review, observation and interviews with municipal authorities.

Keywords: Environmental Problems, Waste, Culture, Waste Management, Antakya

Kıdem Tazminatının Fona Devrinin Türkiye’de Endüstri İlişkileri Sistemine “olası” Etkileri**Dr. Ekrem Ersin Cesur****ÖZ**

Türkiye’de aktörler arası dengesiz bir gelişim örüntüsüne sahip endüstri ilişkileri sistemi, post-Fordist dönemde, uzlaşıya dayalı bir önceki dönemin özellikle emeğe ilişkin birçok kazanımın önemli ölçüde gerilediği ve hatta ortadan kalktığı bir görünüm sergilemektedir. Bu süreçte, temel belirleyici aktör olan devletin düzenleyici rolünde aşınma meydana gelmiş; çok uluslu işletmelerin istemleri başat koşul olmak üzere piyasa mantığı çerçevesinde yeni bir yapı oluşturulmuştur. İşçi örgütlerinin direnci de yine doğrudan ancak bu defa farklı bir yön ve içerikteki devlet müdahalesi ile kırılmaya çalışılmış ve çalışılmaktadır. Kuşkusuz kapitalizme içkin kar oranlarındaki düşme eğilimi sonucunda artan rekabet baskısı, maliyet egemenliği stratejisinin benimsendiği işletme ağlarındaki çalışma koşullarını emek aleyhine dönüştürmektedir. Bu bağlamda, anılan ağlarda yer alan Türkiye’de endüstri ilişkileri sisteminin de bu dönüşümden ayrı tutulamayacağı açıktır. Bu sistem içinde, emek sahipleri açısından bir güvence, sermaye sahipleri açısından bir maliyet unsuru, devlet açısından ise bir siyaset aracı olarak değerlendirilen “kıdem tazminatı hakkı” başlangıcından günümüze tartışmalı bir konu olmuştur. İşçi örgütleri bu hakkın yararlanma koşullarını kolaylaştırma ve kapsamını genişletme yanlısı bir tutum alırken; işverenler ise, istihdamın nicelik ve niteliğinin geliştirilebilmesi amacıyla bu hakkın sınırlandırılması ve ortadan kaldırılmasını istemektedirler. Ulusal İstihdam Stratejisi’nde de yer verildiği üzere, işveren rolünün ağır bastığı görülen devletin de özellikle günümüzde işveren kesiminin görüşlerine uygun bir siyaset benimsediği göze çarpmaktadır. Bu kapsamda da kıdem tazminatının bir fona devrine ilişkin olarak 1975 yılından günümüze kadar çeşitli yasa tasarıları hazırlanmış; ancak özellikle işçi kesiminin karşı çıkması nedeniyle yürürlüğe konulmamıştır. Bu çalışmanın amacı, planlanan bu değişikliğin gerçekleştirilmesi halinde Türkiye’de endüstri ilişkileri sistemini ne yönde etkileyeceğini ortaya koymaktır. Bu anlamda, Türkiye’de endüstri ilişkilerinin yapısı ve işleyişi ile kıdem tazminatı uygulamasının gelişimi uluslararası bağlamda karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kıdem Tazminatı, Fon, Endüstri İlişkileri, Türkiye

Kirlilik Sığınağı Hipotezi ve Kirli Endüstrilerin Türkiye Ekonomisindeki Yeri

Dr. Öğr.Üyesi Şahin Çetinkaya

ÖZ

Çevreye zarar veren, ancak üretim ve verimlilik açısından vazgeçilmez olan sektörlerde, çevre kirliliğini önleyerek üretim yapma yolu seçilebilir. Ancak, çevre kirliliğini önleme maliyetleri oldukça yüksek ve süreklilik gerektiren harcamalar olduğundan, bunun yerine bu endüstrileri çevre kirliliğine katlanacak ülkelere taşıma yolu seçilmektedir. Burada asıl amaç üretim maliyetlerini düşürmekle beraber, çevre kirliliğini gelişmiş ülkelerin sınırları dışına çıkarmaktır. Gelişmiş ülkelerin, çevre kirliliğini önleme maliyetlerinin yüksekliğinin yanında, uluslararası çevre koruma anlaşmalarına taraf olmalarından dolayı, sıkı kontrol altında olmaları bu endüstrilerin gelişmekte olan ülkeler tarafından önde sektörler haline gelmesine neden olmaktadır. Bu tür sanayilerin taşındığı ülkelerle tüketicilerinin çevreye duyarlılıkları azdır, bu ülkelerin çevre koruma ile ilgili gerekli yasal düzenlemeleri yoktur. Bu nedenle bazı ülkeler bir sığınak haline gelmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler sanayi ürünlerinde kirli endüstrileri içinde barındırmak zorunda kalmıştır. Bu sektörlerin ürünleri dış ticarete önemli bir yere sahiptir. Sanayi devriminden sonra beşeri sermayeye dayalı yüksek katma değerli mal üretimini tamamlayan ekonomiler kirli endüstrilerin ürünlerini ekonomilerine ithal etmek suretiyle almayı tercih etmektedirler. Bu yolla gelişmekte olan ekonomilere güçlü bir istihdam alanı da yaratmış olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kirli Endüstri, kirlilik Sığınağı, sanayi Devrimi, beşeri Sermaye

Kripto Para Piyasasında Asimetrik Etkinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Önder Uzkaralar - Dr. Öğr.Üyesi Samet Evci

ÖZ

Kripto paralar, özellikle son dönemde yatırımcılar, merkez bankaları ve ülke yönetimleri tarafından sıklıkla tartışılan konular arasında yer almaktadır. Literatürde, gerek finansal varlık olmaları, gerekse bir değişim aracı olarak kullanılabilme kapasiteleri yönünden tartışmalara konu olsa da, son yıllarda işlem hacimlerinde ciddi oranda artışlar gözlemlenmektedir. Piyasa düzenleyici kurumların uyarı ve önlemlerine rağmen yatırımcılar, kripto para piyasasında yüksek miktarda işlem yapmaya devam etmektedir. Dolayısı ile kripto paralardaki fiyat hareketleri ve bunları etkileyen faktörlerin belirlenmesi giderek önemini artırmaktadır. Bu çalışmanın amacı kripto para piyasasında işleme konu olan sanal paraların fiyat oynaklıkları üzerinde olumlu ve olumsuz haberlerin etkilerini (asimetrik etki) student-t dağılımlı Üssel Genelleştirilmiş Otoregresif Koşullu Değişen Varyans (t-EGARCH) Modeli kullanarak belirlemektir. Bu kapsamda çalışmada, kripto para piyasasında en yüksek işlem hacmine sahip olan Bitcoin, Ethereum ve Ripple'nin dolar bazında günlük kapanış fiyatlarından hareketle hesaplanan logaritmik getiriler kullanılmıştır. Çalışmanın veri seti 08/10/2015-05/03/2018 dönemini kapsamaktadır. Çalışma sonucunda, Bitcoin dışındaki diğer iki para birimi için model anlamlılık koşullarını sağlayan uygun t-EGARCH modeli belirlenememiştir. Bitcoin piyasasında ise t-EGARCH(2,1,1) modeli en uygun model olarak tespit edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde çalışmadan elde edilen bulgular, Ethereum ve Ripple getiri serilerinde asimetrik etkinin gözlemlenmediğini; Bitcoin için asimetrik etkinin söz konusu olduğunu ve olumlu haberlerin, olumsuz haberlere göre getiri serilerinin oynaklığı üzerinde daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kripto Para, Asimetrik Etki, Volatilite

Investigation of Asymmetric Effect in Cryptocurrency Market

Abstract

Cryptocurrencies are among the topics that are frequently discussed by investors, central banks and state governments in recent years. In the literature it is the controversial issue that both whether cryptocurrencies is a financial asset and whether have a medium of exchange capabilities. However, in recent years, there is a significant increase in volume of these currencies. Despite the warning and measures of market regulators, investors continue to trade at high levels in cryptocurrency market. Therefore, the price volatilities in cryptocurrency market and the factors affecting them are becoming increasingly important. The objective of this study is to determine the effects of the positive and negative news (asymmetric effect) on the price volatility of the virtual moneys in cryptocurrency market by using the student-t distributed Exponential Generalized Autoregressive Conditional Heteroscedastic Model (t-EGARCH). In this context, the logarithmic returns calculated on the basis of daily closing prices of Bitcoin, Ethereum and Ripple, which have the highest trading volume in cryptocurrency market, are used. The data set for the study covers the period 08/10 /2015-05 /03/2018. As a result, the appropriate t-EGARCH models that satisfy the model significance conditions could not be determined for the other two currencies except Bitcoin. In the Bitcoin market, t-EGARCH (2,1,1) model is determined as the most suitable model. In general, the findings obtained from the study show that asymmetric effect is not observed in

Etherium and Ripple return series; for Bitcoin asymmetric effect is observed and positive news is more influential on the volatility of the return series than negative news.

Keywords: Cryptocurrency, Asymmetric Effect, Volatility

Kripto Paralar ve Muhasebeleştirilmesi Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğr.Üyesi İlker Kefe - Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Kılı

ÖZ

Ürün ve hizmetlere yapılan ödemeler zaman içerisinde birçok değişim geçirmiştir. Takas yöntemi ile yapılan alışveriş işlemleri, altın/gümüş ile ödemeye dönüşmüş, daha sonra para ile ödemeler yapılmaya başlanmıştır. Son dönemde ise paranın evrimi dijital, sanal ve kripto (şifreli) paralara doğru bir dönüşüm içerisinde. Dijital paralar; elektronik olarak saklanan ve transfer edilebilen paralar olup, kağıt paraları temsil ederler. Sanal paralar; dijital para kapsamında girmekle birlikte, temsil ettikleri fiziksel bir gerçeklik yoktur. Kripto paralar ise; kriptografik/şifreli olarak güvenli işlem yapmaya ve ek sanal para arzına olanak sağlayan dijital değerlerdir. Kripto paralar alternatif para birimi olup, dijital ve aynı zamanda sanal para özelliği taşımaktadır. Kripto paralar, merkezi elektronik paraların ve bankacılık sistemlerindeki aksine, merkezi olmayan yapıda olup, bu yapının kontrolü Blok-Zincir (BlockChain) işlem veri tabanları tarafından gerçekleştirilmektedir. Blok zinciri; herkese açık, şeffaf, sıralı ve zaman damgalı kripto para transfer işlemlerini içeren dijital küresel hesap defteridir. Blok zinciri teknolojisi, son yıllarda dünya çapında faaliyet gösteren büyük ölçekli işletmelerin ilgi alanına girmekte olup, her geçen gün artan oranda yeni patent başvurusu yapılan bir platform haline gelmiştir. Blok zinciri tabanlı kripto para birimlerinin işlem değerleri, 2016 yılında bir önceki yıla kıyasla yaklaşık üç kat artarak 92 milyar ABD Doları'na ulaşmıştır. Ortaya çıkan gelişmeler ışığında kripto paraların yasal finansal varlıklar olduğu görüşü işletmeler tarafından kabul görmektedir. Kripto paralar özellikle ABD'de sanal para (virtual currency) ve emtia (commodity) olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda çalışmada öncelikle; kripto paraların işletmeler tarafından nasıl ele alındığı ve muhasebeleştirme işleminin ne şekilde yapıldığı konuları irdelenmektedir. Çalışmada ayrıca, elektronik para ya da emtia olarak ele alınan kripto paraların nasıl muhasebeleştirilebileceği örnek uygulamalarla gösterilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Para, Kripto Para, Blok Zinciri, Sanal Para, Emtia

Küresel Bir Sorun Olarak Göç ve Avrupa Birliği'nin Göç Politikaları**Öğr.Gör. Esin Ömer - Öğr.Gör. Senem Demirkıran****ÖZ**

Çalışmamızda son dönemde küresel bir sorun haline gelen “göç krizi” ve Avrupa Birliği Göç Politikaları üzerinde durulacaktır. Bu çerçevede Avrupa Birliği'nin mültecilere yönelik uyguladığı politikalar irdelenecektir. 1951 yılı tarihli BM sözleşmesi Uluslararası Hukuk açısından, sığınmacılara ve mültecilere yönelik en temel hukuki düzenlemedir. Cenevre Sözleşmesi olarak bilinen “Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşme”ye Türkiye de taraftır. 1951 yılı sözleşmesine göre mülteci, ırkı, dini, milliyeti belirli bir toplumsal gruba mensubiyeti ve siyasi görüşlerinden dolayı zulüm korkusundan kaçan ve menşei devleti tarafından korunmayan bireydir. Ülkelerinden savaş ve çatışma durumu nedeniyle uzaklaştırılan ve yerlerinden edilen milyonlarca mültecinin karşılaştıkları sorunlar sadece Avrupa Birliği'nin değil dünyanın gündeminde de yerini almaktadır. Ortadoğu'da yaşanan olaylar ile birlikte “Arap Baharı”nı takip eden süreçte uluslararası konjektörde meydana gelen değişim ile günümüzde göç konusunun önemi daha da artmaktadır. Akdeniz sularında binlerce göçmenin ölümü, göçmenlere kapılarını kapatıp, sınırlarını dikenli tellerle ören AB üyesi ülkelerinde her geçen gün yaşanan artış, milyonlarca göçmen olmasına rağmen, AB üyesi ülkelere kabul edilen “şanslı” göçmenlerin sayısının sadece binlerle ifade edilmesi bu sürecin bilançosunu daha net bir şekilde görmemizi sağlamaktadır. Son dönemde özellikle Suriye'de yaşanan kriz ile birlikte Avrupa Birliği'nin göç politikaları tekrar gündeme gelmektedir. Bu kapsamda Avrupa Birliği üyesi ülkelerin göç konusunda neden üçüncü ülkelerle işbirliğine gitmeyi tercih ettikleri konusu önem kazanmaktadır. Zira Avrupa Birliği'nin göç politikasının, dış politikaya taşınmasının arkasında yatan nedenler bu konuyu önemli kılmaktadır. Çalışmamızda Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yaşanan göç krizi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ışığında Göç Hukukunun incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Göç, Mülteciler, Kriz Yönetimi

Küresel İklim Değişikliğinin Türkiye'nin Güvenlik Politikalarına Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Süleyman Özmen

ÖZ

Günümüzde yapılan bilimsel araştırmalarda küresel ısınmaya bağlı olarak iklim değişikliklerinin meydana geldiği ve iklim değişikliğine bağlı olarak doğal dengelerin bozulmaya başladığı belirtilmektedir. Bilim adamları tarafından küresel ısınmaya bağlı olarak oluşabilecek ani iklim değişikliğinin önümüzdeki 20 sene içerisinde önce ani ısınmaya neden olabileceği daha sonra ise buzul çağına yaşanmaya başlayacağı ifade edilmektedir. Bilim adamları tarafından 4,5 milyar yaşında olduğu ifade edilen dünyamızın bugüne kadar üç kez büyük buzul çağına girmiş olduğu ve günümüzde yaşanan iklim değişiklikleri dördüncü buzul çağına başlangıç emarelerini taşıdığı iddia edilmektedir. Dünya tarihinin geçirmiş olduğu süreç içerisinde 20 defa küçük buzul çağı yaşanmıştır. Sanayi Devrimi ile beraber atmosferde birikmeye başlayan başta karbondioksit (CO₂) olmak üzere, öteki sera gazlarının (metan "CH₄", nitrozoksit / azot oksit "N₂O", Hidroflorakarbonlar "HFC5", Perflorakarbonlar "PFC5" Kükürtheksaflorür "SF₆", ve Kloraflorakarbonlar "CFC5", vb.) yerden verilen uzun dalgalı ışınları tutması nedeniyle ortalama yüzey sıcaklıklarında belirgin bir artma eğilimi gözlenmektedir. Nitekim sera gazlarının tesiriyle, son yüzyılda küresel sıcaklıkta 0,8 C°'lik bir artış olmuştur. Bu kapsamda küresel ısınmaya bağlı olarak oluşabilecek ani iklim değişikliğinin yol açabileceği muhtemel sonuçlar ve bunların Türkiye'nin güvenliğine etkilerinin ortaya çıkarılması amacıyla; açık kaynaklardan istifade etmek suretiyle konuyla ilgili hazırlanmış akademik çalışmalar ve raporlar ile ABD ile bazı AB ülkelerinde yapılmış olan bilimsel tabanlı senaryo çalışmalarının incelenmesi neticesinde ulaştığımız sonuçların Türkiye'nin güvenlik politikalarına etkileri makalemizde ele alınacaktır. Ayrıca küresel iklim değişikliğinin Türkiye'nin güvenlik politikalarına etkileri ve önemi vurgulanarak güncel çözüm önerileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Küresel İklim Değişikliği, Isınma, Güvenlik Politikaları, Buzul Çağı.

Global Climate Change Impacts on Turkey's Security Policy

Abstract

Scientific researches carried out today indicate that climate changes are taking place due to global warming and that natural balances are beginning to deteriorate due to climate change. It is stated that the sudden climate change that can occur due to global warming by scientists may cause sudden warming in the next 20 years and then the ice age will start to live. Our world, which is said to be 4.5 billion years old by scientists, has so far entered into the age of large glaciers three times and it is claimed that today's climate changes carries the initial signs of the fourth ice age. Twenty times a small glacier lived in the process of world history. (Methane "CH₄", nitrous oxide / nitrogen oxides "N₂O", Hydrofluorocarbons "HFC5", Perfluorocarbons "PFC5" Sulfur theksafluoride "SF₆", and Chlorofluorocarbons "CFC5" which are mainly carbon dioxide (CO₂) ", Etc.) tend to increase significantly at average surface temperatures due to the holding of long-wave rays from the ground with the Industrial Revolution. As a matter of fact, with the influence of greenhouse gases, there has been an increase of 0.8 C ° in the global temperature in the last century. Possible consequences of abrupt climate change could lead this scope may occur due to the effects of global warming and revealing them to Turkey's security purposes; from publicly available sources prepared on the issue by taking advantage of academic studies and reports examining the science-based scenarios studies conducted in some EU countries with the United States of the results we have achieved the result it will be discussed in our article The effects of

Turkey's security policy. In addition to the effects of global climate change and the current policy of Turkey's security solutions emphasizing the importance will be discussed.

Keywords: Global Climate Change, Warming, Security Policies, Glacial Age.

Küreselleşen Pazarlama Sürecinde Yerelleşen Uluslararası Fastfood Markalar

Prof.Dr. Kazım Özkan Ertürk - Dr. Öğr.Üyesi Şeymus Doğan - Dr. Öğr.Üyesi Elif Şeşen

ÖZ

Küreselleşme en genel anlamda dünya üzerinde paranın, mal ve hizmetlerin dolaşımının hız kazandığı bir süreci ifade etmektedir. Üretim ve tüketimin mekansal sınırlarının ortadan kalktığı bu süreçte, dünyanın bir yerinde üretilen mal ya da hizmetlerin bir başka yerinde tüketildiği ya da zaman içerisinde üretiminin de oraya kaydırıldığı gözlenmektedir. Bugün insanlar, olaylar ve ürünler aynı anda küreselleşirken yerelleşmekte ya da yerelleşirken küreselleşebilmektedir. Markalar da bu süreçte tüketicilerin hem küresel hem de yerel beğeni ve taleplerine seslenmeye çalışmaktadır. Bu çalışmada iki küresel fastfood şirketi olan McDonalds ve Burger King markalarının Türkiye'deki tüketicilerin tüketim alışkanlıklarını dikkate alarak McDonalds'ın Türkiye'ye özel olarak McTurko'yu üretmesi ya da Burger King'in şubelerinin bulunduğu ilin ünlü tarihi ve kültürel değerlerini mağaza duvarlarına resmetmesi gibi pazarlama stratejilerinde yaptığı değişiklikler ve yenilikler incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Yerelleşme, Fastfood Markaları.

Küreselleşme: Yeni Bir Olgu Mu?

Dr. Öğr.Üyesi Hüsnü Bilir

ÖZ

"Küreselleşme" kavramı yirminci yüzyılın ikinci yarısında literatüre girmiş olsa da, küreselleşme olarak tanımladığımız sürecin emareleri çok daha eskilere dayanmaktadır. Bu doğrultuda küreselleşme olgusu, genel olarak, modern öncesi dönem -1500'den öncesi-, modern dönem -1500 ile 1970 arası- ve çağdaş dönem -1970'ten günümüze- olarak üç safhada ele alınmaktadır. Bununla birlikte, 1870-1914 arası dönem küreselleşmenin birinci dalgası olarak nitelendirilmektedir, ancak Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesi, ardından yaşanan 1929 Büyük Ekonomik Buhranı ve daha sonra İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması küreselleşme sürecini yavaşlatmıştır. 1970 sonrası dönem ise küreselleşmenin yeniden canlandığı dönemdir, bu nedenle söz konusu dönem küreselleşmenin ikinci dalgası olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışmanın amacı da, dünya ticaret hacmi, doğrudan yabancı yatırım, finansal bütünleşme, uluslararası göç ve ulaşım ve iletişim maliyetleri gibi göstergeler çerçevesinde, modern dönem ile çağdaş dönemi karşılaştırmak ve küreselleşmenin yeni bir olgu olup olmadığını araştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Dünya Ticaret Hacmi, Doğrudan Yabancı Yatırım, Finansal Bütünleşme, Ulaşım ve İletişim Maliyetleri.

Globalisation: Is it A New Phenomenon

Abstract

The signs of the globalisation process are traced back to older times, although the concept of "globalisation" started to take place in literature by the second half of the twentieth century. In this direction, the phenomenon of globalisation, generally, are discussed at three phases: pre-modern era -before 1500-, modern era -from 1500 to 1970- and contemporary era -from 1970 to present. However the period from 1870 to 1914 is characterised as the first wave of globalisation, but this process has undermined by the outbreak of the First World War, 1929 Great Depression and the outbreak of the Second World War. The period after 1970 is the revival of globalisation, therefore this period is called as the second wave of globalisation. The aim of this study is to compare the modern era with the contemporary era in the context of such indicators as world trade volume, foreign direct investment, financial integration, international migration and transport and communication costs and explore the question whether the globalisation is a new phenomenon.

Keywords: Globalisation, World Trade Volume, Foreign Direct Investment, Financial İntegration, Transport And Communication Costs.

Kurumlar Vergisinde Vergi Güvenlik Müesseseleri

Arş.Gör. Burcu Durak

ÖZ

Dünyanın geçirdiği globalleşme süreci yaşamın her alanında olduğu gibi vergileme alanında da kendini hissettirmiş olup, bununla ilişkili olarak her ülke vergi sistemlerini yeniden yapılandırmıştır. Küreselleşme ile birlikte tüm dünyada yaşanan gelişmeler ülkemizde de bu değişim ve gelişimlere ayak uydurma zorunluluğunu gündeme getirmiştir. Bu kapsamda 1950 yılından beri uygulanan 5422 sayılı kurumlar vergisi kanunu, çağa ayak uyduramaması ve belirsizlik içinde boğulması yanında anlaşılmasının zor olması gibi nedenlerle 2006 yılında yürürlüğe giren 5520 sayılı kurumlar vergisi kanunu ile uygulamadan kalkmıştır. 5520 sayılı kurumlar vergisi kanunu ile Avrupa Birliği ve OECD'nin zararlı vergi rekabetine dair aldığı önlemlerle tutarlı olarak yapılan değişiklikler ile vergi güvenlik müesseseleri uygulamaya girmiştir. İlgili kanunun 7. maddesinde kontrol edilen yabancı kurum kazançları uygulaması, 12. maddesinde örtülü sermaye müessesesi, 13. maddesinde transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımına yer verilmiştir. Bu çalışmada 5520 sayılı Kurumlar Vergisi kanunu çerçevesinde ele alınan vergi güvenlik müesseseleri aktarılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kurumlar Vergisi, Vergi Güvenlik Müessesesi, Kontrol Edilen Yabancı Kurum Kazancı, Örtülü Sermaye, Örtülü Kazanç

Kurumsal İletişim İş İlanları Üzerine Bir İçerik Analizi

Arş.Gör. Özgür Kılınç - Doç.Dr. Mevlüt Akyol

ÖZ

Giriş: İş ilanları, herhangi bir meslekte aranan bilgi ve becerileri, bireysel özellikleri ve mesleğin gerektirdiği sorumlulukları yansıtır. Rear (2013: 183) iş ilanlarının iki yönlü bir işlevi olduğunu belirtir. Bunlardan ilki, adaylardan beklenen özellikleri içermek; ikincisi ise kurumların kamuya yönelik kimliklerinin ve halkla ilişkiler söylemlerinin bir parçası olmaktır. Dolayısıyla iş ilanları, adaylardan beklenen özellikleri içerdiğinden bir mesleğin gerekliliklerini ve sorumluluk alanlarını belirlemede birer analiz birimi olarak değerlendirilebilirler. Amaç: Bu çalışmanın amacı kurumsal iletişim iş ilanlarını “bireysel özellikler”, “bilgi ve beceriler”, “sorumluluklar” ve “uygulama alanları” açısından inceleyip söz konusu mesleği bu dört başlık bağlamında değerlendirmektir. Kapsam: Araştırma kapsamında 1-4 Ağustos 2017 tarihleri arasında Kariyer.net insan kaynakları web sitesinde kurumsal iletişim başlığı altında yer alan ve sadece ilan başlığında kurumsal iletişim ifadesinin olduğu 72 ilan örneklem olarak seçilmiştir. Stajyerlik ilanları ve tekrar ilanlar ise analiz dışı bırakılmıştır. Sınırlıklar: Bu çalışma, 1-4 Ağustos 2017 tarihleri arasında Kariyer.net insan kaynakları web sitesinde kurumsal iletişim başlığı altında yer alan ve sadece ilan başlığında kurumsal iletişim ifadesinin olduğu 72 ilan sınırlıdır. Yöntem: Çalışmada içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. “Pozisyon, sektör, bölge, iş deneyimi, bireysel özellikler, bilgi ve beceriler, sorumluluklar ve uygulama alanları” olmak üzere sekiz temel kodlama kategorisi belirlenmiştir. Kodlama kategorilerinin belirlenmesinde Boff vd. (2009) ile Gregory’nin (2008) araştırmaları temel alınmıştır. Bulgular: Araştırmanın bulguları sekiz temel kodlama kategorisi altında incelenmiştir. İlan içeriğinin pozisyon seviyesini tanımlayan pozisyon kategorisi başlığı altında öne çıkan pozisyonların “kurumsal iletişim uzmanı” ve “kurumsal iletişim sorumlusu” olduğu görülmüştür. Sektör açısından “sağlık” sektörüne yönelik ilanlar belirgin; ilanların hangi bölgelere yoğunlaştığı değerlendirildiğinde Marmara Bölgesi’nin en fazla ilan oranına sahip olan bölge olduğu tespit edilmiştir. İlanların %97,2’sinde “iş deneyimine sahip olmak” zorunlu bir koşul olarak yer almıştır. Kurumsal iletişim iş ilanlarında vurgulanan bireysel özellikler üzerinde durulduğunda en çok öne çıkan bireysel özellik “iletişim becerisi” olmuşken bunu sırasıyla “takım çalışmasına yatkınlık”, “yaratıcı fikir üretme” ve “planlama becerisi” izlemiştir. İş ilanları bilgi ve beceriler bağlamında değerlendirildiğinde %81,9 ile “yabancı dil bilgisi” ilk sırada yer almışken; ikinci sırada %59,7 ile “bilgisayar bilgisi” yer almıştır. Yine, örnekleme dahil olan ilanların yarısında “raporlama” becerisine yönelik bir içerik yer almıştır. Araştırmada ele alınan kategorilerden bir diğeri ise iş ilanlarında üzerinde durulan temel sorumluluklardır. Bu kapsamda “sosyal medya faaliyetleri” %70,8 ile en yüksek orana sahip sorumluluk alanı olmuşken onu “etkinlik planlama” ile “kurum içi/dışı iletişim araçlarını planlama” takip etmiştir. Kurumsal iletişim iş ilanlarında son olarak ele alınan kategori ise içerikte hangi uygulama alanlarının öne çıktığıdır. Uygulama alanları bağlamında “medya ilişkileri”nin en yüksek orana sahip olan alan olduğu belirlenmiştir. Reklam ise %34,7 ile ikinci en yüksek orana sahip uygulama alanı olmuştur. “Pazarlama ve halkla ilişkiler” alanlarının 23 ilanda belirgin olduğu görülmüş; bu iki alanı ise sırasıyla “sosyal sorumluluk, kurumsal kimlik, itibar ve kriz yönetimi” alanları izlemiştir. Sonuç: İletişim becerisinin, en fazla talep edilen bireysel özelliklerden biri olması kurumsal iletişim alanının ilişki ve iletişim inşasına dayalı bir alan olduğuna işaret eder. Kurumun iç ve dış çeşitli paydaşlarıyla iletişim kurulmasının bireyin iletişim becerisi ile ilişkili olduğu belirtilebilir. Kurumsal iletişim iş ilanlarında “sosyal medya faaliyetleri” üzerinde belirgin bir şekilde durulması sosyal iletişim platformlarının mesleki anlamda aracı rolünün altını çizer. Başka bir deyişle etkileşim, içerik üretme ve iki yönlü bir iletişim zemini sunan sosyal iletişim platformlarındaki faaliyetler kurumsal iletişim başlığı altındaki pozisyonlarda önem taşımaktadır. Dolayısıyla söz konusu alana yönelecek olan uygulayıcıların bu platformlara

yönelik hem teorik anlamda hem de uygulama anlamında bir bilgi birikimine sahip olmaları gerektiği belirtilebilir. Yine etkinlik planlama, paydaşlarla ilişki ve iletişim inşası açısından göze çarpan sorumluluk alanlarından biridir. Uygulama alanları bağlamında ise medya ilişkilerinin öne çıkması kurumlar ile medya arasındaki ilişkinin önemine işaret ettiği gibi kurumun çeşitli içeriklerle medyada görünür olmasının değerine de işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal İletişim, İş İlanları, Halkla İlişkiler, Kurumsal İletişim İş İlanları

Liberteryen ve Komüniteryen Gerilim Arasında Çokkültürcülük Tartışmaları

Doç.Dr. Hülya Eşki Uğuz

ÖZ

Bir toplum içerisinde farklı kimliklerin ayrımcılığa ve dışlanmaya maruz kalmayıp, tanınmasını ve farklılıkların belli bir uzlaşma temelinde bir arada varoluşuna dair arayışı ifade eden çokkültürcülük, bir kimlik ya da tanıma siyaseti olarak kendi içerisinde farklı yaklaşımları içermektedir. Söz konusu farklılaşma, tanımanın hangi zeminde ve nasıl olacağı üzerinden şekillenmekte olup tartışma temel itibarıyla liberteryen ve komüniteryen düşünürlerin görüşleri etrafında şekillenmektedir. Bu tartışmada Liberteryenler, kimlik temelli farklılıkların, bir topluluğun mensupları üzerindeki olası baskısını ortadan kaldırmak adına birey merkezli olması gerektiğini savunurlarken, toplumu bireye önceleyen komüniteryenlerse tanımanın grup ya da topluluk temelinde olması gerektiğini savunmaktadırlar. Bu çalışma siyaset felsefesinin gerilimli bir alanında komüniteryenlerin liberallere yönelik temel eleştirilerini, liberteryenlerin bu eleştirilere karşı yanıtlarını kimlik, tanıma ve çokkültürlülük üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Liberteryenizm, Komüniteryenizm, Çokkültürcülük, Kimlik, Tanıma.

Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin, Ticari Defter ve Belgeler Hakkında Algı Düzeylerinin Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Servet Önal - Öğr.Gör. İsa Kılıç

ÖZ

Ticaret, ülkeler ve kişiler arasında ekonomik değer taşıyan mal veya hizmetler ile yapılan alışverişlerdir. Yapılan bu alışverişlerin cinsi, miktarı, tutarı ve buna benzer bilgileri ise, tarafların alışveriş esnasında düzenlemek zorunda oldukları ticari belgelerde gösterilmektedir. Muhasebe de kayıt aracı olan bu belgeler aynı zamanda hukuki anlaşmazlıklarda da bir ispat aracı olarak kullanılmaktadır. Ticari belgeler üzerinde yer alan bilgiler, Muhasebe meslek elemanları tarafından, tacirin durumuna göre tutmak zorunda oldukları ticari defterlere kaydedilmektedir. Ekonomik iş ve işlemlerin durumunu belirten ticari belgeler ve defterlerin TTK ve VUK' da nasıl düzenlenmeleri, hangi bilgilerin bu defter ve belgeler üzerinde olması gerektiği belirtilmiştir. Bu düzenlemelerden bazılarının eksik veya hiç olmaması o belgeyi yok hükmünde sayacaktır. Bu durum hem satış akdinin geçersiz olmasına hem de hukuki anlaşmazlıklarda kanıt olma özelliğine zarar verecektir. Bu çalışmada, lisans eğitimi alan öğrenciler üzerinde bir anket uygulaması yapıp, muhasebe alanında çalışabilecek öğrencilerin meslek hayatında kullanacağı ticari belgeler ve defterler üzerindeki algı düzeyleri ölçülerek, elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ticari Belgeler, Ticari Defterler, Ticari Defter ve Belgelerde Bulunması Zorunlu Özellikler

Little'in Refah İktisadına Yönelttiği Eleştirilerin Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Haşim Akça - Oğuzhan Bozatlı

ÖZ

I.M.D. Little, 1950 yılında "Refah İktisadının Bir Eleştirisi" adlı eserinde etik yönlü bir yaklaşım sunmaktadır. Lionel Robbins'ın 1932 yılında yaptığı değer yargıları, tarafsızlık ve bilimsellik temelli eleştirilerinin aksine Refah İktisadının kaçınılmaz olarak normatif bir çalışma alanı olduğunu savunmaktadır. Toplumun refahı ile ilgili olan değer yargılarının kaçınılmaz olarak etik bir çerçevede olacağını savunan Little, bu etik çerçeve dikkate alınmadan toplumsal refahın arttığının tek göstergesi olarak iktisadi fonksiyonun öne sürülmesini kabul etmemektedir. Ayrıca faydacı refah teorisinin belirsiz bir yapıda olduğunu savunan Little, bu belirsizlikle beraber değer yargılarının bu kadar şiddetli eleştiri odağı olmasına karşı çıkmaktadır. Zira ona göre kişiler arası fayda karşılaştırmaları nesnel veya bilimsel bir yolla yapılamaz ve ayrıca böyle bir karşılaştırma bir değer yargısı ya da bir başka ifade ile etik bir meseledir. Lionel Robbins'ın iktisatçıların politik reçete sunmaması gerektiğine dair bir diğer itirazına karşıt olarak Little, iktisatçı ve insan arasındaki ayrımın sınırlarını çizmenin hatta böylesine bir katı ayrımın yapılmasının oldukça zor olacağını savunarak ayrı bir konumda yer almaktadır. Çalışmada Little'in bu görüşleri çerçevesinde Refah İktisadı, etik ve eleştirel bir perspektifle tahlil edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Refah İktisadı, I.M.D. Little, Normatiflik

Lozan Antlaşmasından Sonra Oniki Ada'da Türk ve İtalyan Politikaları (1923-1930)

Öğr.Gör. Adnan Muhacir

ÖZ

İtalya, Lozan Antlaşması'nda Oniki Ada'yı hukuki olarak ele geçirdikten sonra adalarda sistematik bir İtalyanlaştırma politikası başlatmıştır. Buralara, hem toplumsal hem de mimari olarak bir İtalyan şehri görüntüsü vermeyi amaçlamıştır. Adalardaki Türkleri ve Rumları İtalyan vatandaşı olmaya zorlayarak kendi vatanlarıyla aralarına mesafe koymaya, aidiyet bağlarını koparmaya çalışmışlardır. 1923-1930 döneminde adalardaki İtalyan baskısı ve bu baskılar sonucu yaşanan ekonomik sıkıntılar Türklerin Türkiye'ye göç etmelerine neden olmuştur. Bu dönemde Türkiye'nin, İtalya'nın ada Türkleri üzerindeki baskıları karşısında Türklerin haklarını koruma konusunda belirgin bir politika geliştirmediğini görülmüştür. Yaşanan göçlere kısa vadeli çözümler üretilmiş, ada Türklerinin mevcudiyetinin korunmasına çalışılmış ama 1930'lara kadar net ve tutarlı bir politika izlenmemiştir. Bu dönemde, adalardaki Türklerin yaşadıkları sıkıntıların, Türkiye ve İtalya arasındaki ilişkilerin inişli çıkışlı seyrine paralel ilerlediğine şahit olunmuştur. Mussolini'nin iktidara gelmesinden sonra doğu Akdeniz'de egemenlik kurmak isteyen İtalya'nın saldırgan girişimleri Türkiye'de endişe uyandırmış, hem adalarda hem de Akdeniz'deki İtalyan faaliyetleri dikkatle takip edilmiştir. Türkiye'yi Lozan sonrası süreçte etkileyen dış politik gelişmeleri fırsat olarak değerlendiren İtalya, Türkiye'nin dış sorunlarını çözmeye başlamasıyla ilişkilerini daha ılımlı bir noktaya taşımaya çalışmıştır. Türkiye, Lozan sonrası Fransa, İngiltere ve Yunanistan'la yaşadığı sorunları çözmeye çalışırken İtalya, Türkiye'nin içinde bulunduğu bu sıkıntılı süreci kendi lehine kullanmak istemiş, bunun yanında Türkiye de İtalya'nın bu faaliyetleri karşısında savunmaya yönelik adımlara yönelmiştir. 1923-1930 döneminde Türkiye'nin adalar konusunda net bir politika geliştirememiş olması, Lozan'dan sonra çözüme kavuşturulamayan konular üzerinde yoğunlaşırken, İtalya'nın Akdeniz güvenliğini tehdit etmesi sonucu önceliğin sınır güvenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasına verilmesi nedeniyle Akdeniz güvenliği sağlanmadan Adalar ve Ada Türklerinin güvenliğini sağlamanın zor olacağı düşüncesi yatmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma; Lozan Antlaşması sonrasında İtalya'nın Akdeniz ve Oniki Ada üzerinde uyguladığı politikaları ve bu durum karşısında Türkiye'nin aldığı önlemleri incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Oniki Ada, Dış Politika, Göç,

Makbulden Maktüle: 1939-1945 Zaman Diliminde Türk Milliyetçiliği

Arş.Gör.Dr. Rukiye Saygılı

ÖZ

Milliyetçilik çağı olarak adlandırılan on dokuzuncu yüzyıldaki gelişmeler, bir sonraki asırda Osmanlı gibi birçok imparatorluğu haritadan silerken; Türkiye Cumhuriyeti gibi yeni ulus devletlerin ortaya çıkışında itici güç haline gelmiştir. İmparatorluğun dağılma sürecinde yaşanan toprak kayıpları ve Milli Mücadele sonrasında imzalanan Lozan sonucunda egemenlik yetkisini kullanabileceği teritoryal alanın Anadolu toprakları ile sınırlandırılmasına paralel olarak modern Türk devletinin halk unsurunun tabiiyeti Türklük olarak betimlenmiştir. Ayrıca, modernizasyon çabalarına binaen laik politikalar sonucunda aidiyet, millet sisteminin belirleyicisi olan dinden ziyade milli kimlik aracılığıyla şekillenmiştir. Türk ulus devleti, milliyetçiliği toplumu bir arada tutan çimento olarak kabul etmiş ve bu nedenle Cumhuriyet elitleri, milliyetçilik ipine sıkı sıkıya sarılmıştır. Cumhuriyetin ilk sekiz yılında milli egemenliği tesis etmenin ve Osmanlı geleneksel toplum yapısından sıyrılmanın bir aracı olan milliyetçilik, İkinci Dünya savaşına kadar dilin, coğrafyanın ve tarihin mitleştirilmesi aracılığıyla romantik bir hal almıştır. Rejimlerin ve ideolojilerin savaşına sahne olan İkinci Dünya Savaşı, Kemalist devletin kurucu unsuru olan milliyetçiliğin siyasal toplumdaki konumunu başka yönere savurmuştur. Savaşın seyrine göre politika belirleyen iktidar; savaşın ilk yarısında Almanya ve İtalya'nın üstünlüğü neticesinde sola yüklenmiş, Batı bloğu ve Sovyetlerin hâkimiyeti ele geçirmesi üzerine milliyetçiliğe karşı meşum bir tavır takınmıştır. Diğer bir ifadeyle, hem kan hem de vicdan açısından kendi milliyetçiliklerinin sorgulanamayacağından dem vuran iktidar, dış politikada yaşanan değişimi iç politikaya yansıtmış ve dış politikadaki dengeyi koruyabilmek adına Cumhuriyetin kuruluşundan beri el üstünde tutulan milliyetçiliğin ölüm fermanını imzalamıştır. Bu bağlamda çalışma, İkinci Dünya Savaşı seyrinin Türk iç siyasetine yönelik etkisini milliyetçilik üzerinden analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İkinci Dünya Savaşı, Türkiye, Milliyetçilik

Matrah Aşındırılması ve Kar Aktarımı Eylem Planı Kapsamında Ülkelerin Anlık Bilgi Değişiminin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Erkan Kılıçer - Arş.Gör. Ekrem Toprak

ÖZ

Günümüzde çok uluslu şirketler, kârlarını artırabilmek için kanunlardaki boşlukları ve uyumsuz mevzuat düzenlemelerini kullanmakta ve kazançlarını düşük vergili ya da vergisiz yerlere kaydırmaktadır. Böylelikle birtakım zararlı vergi uygulamalarına girişebilmektedirler. Matrah aşındırılması ve kâr aktarımının önlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilen ve kısaca BEPS olarak ifade edilen eylem planı, vergilendirme alanında uluslararası işbirliğinin geliştirilmesinde önemli bir adımdır. Eylem planı kapsamında zararlı vergi uygulamalarını azaltmak ve etkisiz hale getirmek için on beş eylem maddesi oluşturulmuştur. Bu eylem planlarından biri de, şeffaflık ve özün önceliği temelinde zararlı vergi uygulamalarına karşı ülkeler arasında gerçekleştirilecek olan otomatik bilgi değişimidir. Bu doğrultuda, ülkelerin tercihli vergi rejimlerine yönelik gerçekleştirdiği faaliyetlerin paylaşılması, vergi şeffaflığı ve uluslararası vergisel işbirliği kapsamında önemli bir adımdır. Eylem planının temel hedeflerinden biri olan şeffaflığın artırılması, vergi idareleri arasında eş zamanlı bilgi değişimini öngörmektedir. Çalışmada, OECD öncülüğünde geliştirilen BEPS'in 5. Eylem Planı kapsamında anlık mali görüş paylaşımı konusunda ülkelerin gelişimi değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matrah Aşındırması, Kar Aktarımı, Bilgi Değişimi

Evaluation of Instant Information Exchange of Countries in The Context of Base Erosion and Profit Shifting

Abstract

Nowadays, multinational corporations use gaps in legislation and incompatible legislative arrangements to increase their profits and shift to low-tax or non-taxable places. Thus engage in some harmful tax practices. The action plan which for prevention of base erosion and profit shifting and expressed briefly as BEPS is an important step to development of international cooperation in the field of taxation. Fifteen action plans have been created within the action plan to reduce and neutralize the harmful tax practices. One of these action plans is the automatic exchange of information among the countries against harmful tax practices on the basis of transparency and substance over form. Accordingly, the sharing of the activities of the countries oriented the preferential tax regimes is an important step in the context of tax transparency and international tax cooperation. Increasing of transparency which is one of the main objectives of the action plan predicts instant information exchange between tax administrations. In this study, development of countries about sharing of instant fiscal opinion is evaluated within the 5th Action Plan of the BEPS which was developed OECD leadership.

Keywords: Base Erosion, Profit Shifting, Information Exchange

Merkantilizm Düşüncesi ve Temel İlkeleri

Dr. Esra Gürbüz

ÖZ

Kapitalizmin ilk doktrini niteliği taşıyan Merkantilizm 15. Yüzyılın ikinci yarısından 18. Yüzyılın ortalarına kadar devam eden ve Adam Smith tarafından isimlendirilen ticari faaliyetler bütünüdür. Bu yüzyıllar arasında Avrupa kıtasındaki ve özellikle Batı Avrupa'daki mevcut ekonomik yapı ve gerçekleşen ticari faaliyetler birtakım temel ilkeler vasıtasıyla yeniden şekillenmiştir. Merkantilist düşünce sisteminin en önemli ilkelerinden biri sektörel bazda sanayi ve tarımdan önce gelen ticaretin (iç ve dış) geliştirilmesi yoluyla ülkenin dış ticaret fazlasını artırarak devletin zenginleşmesini sağlamaktır. Merkantilistlere göre; dış ticaret fazlası devletin ithalatın kısılmasına ve ihracatın artırılmasına yönelik birtakım ekonomik tedbirleri alması ile elde edilecektir. Devletin zenginleşmesini sağlayacak bir diğer faktörde değerli maden stokunu (altın-gümüş) artırarak merkezi güçlenmeyi sağlamaktır. Nitekim ticari kapitalizm ülkelerin zenginliğini sahip oldukları altın ve gümüş stokuyla yani servetleri ile ölçmektedir. Bu stok ülke içinde ve dışında birden fazla yolla oluşturulmuş olup ülke içerisindeki mevcut yeraltı kaynakları servet sayılmıştır. Ülke dışında ise istilacı ve yayılcı bir politika sayesinde oluşturulan güçlü bir ticaret filosu ile deniz aşırı keşifler yapılarak servet edinimi uygun görülmüştür. Ayrıca bu dönemde milliyetçi politikaların izlenmesi, devlete yüklenen müdahaleci rol, teşvik ve sınırlamalar, nüfus artışının teşvik edilmesi ve tüccar sınıfının korunması önemli sayılmıştır. Merkantilist ilkeler ile devletlerin sosyo-ekonomik yapısının güçlendirilmesi, ekonomik büyüme ve kalkınma yolu ile stratejik önemin artırılması ve güçlü milli devletlerin kurulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Merkantilizm, Dış Ticaret, Ekonomik Yapı.

Mersin Konargöçerlerinde Halk Takvimine Bağlı İnanış ve Uygulamalar

Dr. Aslı Bali

ÖZ

Konargöçer oymakların hayatını sürdürmesi, en azından kolaylaştırması için doğayla mücadele etmesi ve iklim koşullarına göre kendini koruması, önceden tedbir alması kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Söz konusu hayat tarzında yaşayan Türk toplulukları, asırlarca gözlemledikleri doğadaki değişikliklere farklı isimler vererek yaşadıkları bölgelere göre sayılı günler ve takvimler oluşturmuşlardır. Çoğunlukla hayvancılıkla uğraşan konargöçerler için bu takvimler ayrı bir anlam ifade eder, doğanın canlanması, üretimin başlaması, koç katımı, koyun kirkımı gibi dönemler çeşitli törenlerle kutlanır, etrafında da pek çok inanç ve uygulama meydana getirir. Söz konusu inanç örüntüleri de kültür öğeleri arasında önemli bir yere sahiptir. Türklerin çok eskiden beri sürdürdükleri, hatta çoğu zaman kendileriyle özdeşleştirilen konargöçer yaşam biçimi tarihî süreç içerisinde yerini büyük ölçüde yerleşik yaşam biçimine bırakmıştır. Günümüzde Mersin ilinde sınırlı sayıda ve sınırlı bir coğrafî alanda da olsa konargöçer yaşam şeklini sürdüren oymaklar bulunmaktadır. Bunun yanında çalışma alanında yerleşik hayata geçmiş ama konargöçerliği ömrünün belli bir döneminde yaşamış, halk takvimiyle ilgili geleneksel uygulamalarını devam ettiren ve bu konuda kaynaklık edebilecek kişiler de mevcuttur. Mersin konargöçerlerinin kullandığı halk takvimi üzerine daha önce yapılmış bir çalışmanın bulunmaması bizi bu konuyu araştırmaya yönlendirmiştir. Bu çerçevede geliştirilen çalışmanın amacı Mersin Konargöçerleri özelinde kullanılan halk takvimi öğelerinin tespiti ve kültür ile ilgili bağlarının ortaya konulmasıdır. Bu amaçla alan araştırması yapılarak gerekli veriler derleme yöntemiyle ortaya konulmuştur. Çalışmada, görüşme ve gözlem teknikleri kullanılmıştır. Konu ile ilgili yapılan önceki çalışmaların verileri ile alan araştırması sırasında elde edilen veriler çalışmanın bilgi kaynağını oluşturmaktadır. Araştırmanın sınırı Mersin ili, ilçeleri ve bunlara bağlı köylerde yaşayan Konargöçerlerin halk takvimi bilgileri ve bunlara bağlı uygulamalar olarak belirlenmiştir. Mersin bölgesinde yaşayan konargöçer oymakların sosyal hayatlarını ve kültürlerini etkileyen halk takvimi öğelerini tespit etmek ve incelemek üzere yola çıkılan bu çalışmanın Türk dünyasındaki diğer çalışmalara katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Konargöçer, Halk Takvimi, Halk Meteorolojisi, İnanış, Mersin.

Mersin Su Yolları

Prof.Dr. Ayşe Everest - Dr. Öğr.Üyesi Lale Yılmaz

ÖZ

Akdeniz Bölgesi'nde, insanlık tarihinde yaşamsal önem taşıyan suyun taşınması, aktarılması ve kullanılması için inşa edilen su yapıları konu alınmıştır. Mersin Çeşmeleri ve doğal anıtları (2011) konulu araştırmanın bu kısmında, 2013-2017 tarihleri arasında kaydedilen Mersin iline ait su sistemlerinin önemli öğeleri olan çeşme ve su kemeri örneklerinin yanı sıra, akarsuların ayırdığı bölgelere ulaşımı sağlayan tarihi köprülere ilişkin bir yaklaşım getirilmeye çalışılmıştır. Mersin ilinde günümüze ulaşmış çeşme, köprü ve su kemerlerinin bulunduğu su yollarının belirlendiği alanlar, Akkale, Tarsus, Gülnar, Erdemli, Toroslar, Gözne, Kirobası, Silifke, Taşucu, Ayvagediği, Kuzucubelen, Gülekyolu, Çamlıyayla, Erdemli, Veyselli, Ayaş, Kocahasanlı, Mut, Gücüş, Hamzalı, Erdemli, Aslanköy, Dedeli, Sorgun, Resul, Buluklu, Güzelyayla, Soğucak, Fındıkpınarı, Aydıncık gibi yerleşimlerle sınırlandırılmıştır. Su kaynaklarının ve dolayısıyla su yollarının bulunduğu bu yöreler, Anadolu'da askeri yolları kullanan ticaret kervanlarının güzergahlarına çok da uzak olmayan yerlerdir. İstanbul-Anadolu hattında bu kervanlar şöyle bir rota izlemiştir: Bursa-Kütahya-Akşehir-Konya-Larende (Karaman)-Ereğli-Toros Dağları geçitleri (Gülek Boğazı) veya Larende-Toros Dağları-Silifke-Tarsus. Batıdan gelen bu yol Antalya ve Alanya üzerinden Tarsus veya Konya, Akşehir ve Tarsus üzerinden de devam ederek Trabzon ve İran: Tebriz, Hamedan, Merv, Nişabur bağlantıları ile Anadolu yarımadasından uzaklaşıp Orta Asya'ya yaklaşır. Bu nedenle sefer ve ticaret için yola çıkan toplulukların geçtikleri ve konakladıkları yerlerde su sistemlerinin gereksinimi ve inşası büyük önem taşımış, Alanya, Tarsus, Mut bundan etkilenen yerleşimler olmuştur. Söz konusu yerleşimlerde belirlenen çeşmelerin kullanılmaması ve eklemeler ile tarihi ve mimari özelliklerini kısmen yitirdiği belirlenmiştir. Bu çeşmeler Türk-Osmanlı çeşme geleneğini sürdüren, halen kullanılan bağımsız çeşmelerdir. Su kemerleri ve köprüler tarihi mimari özelliklerini büyük oranda korumaktadır. Bu köprüler düzgün olmayan taşlarla tek gözlü olarak olasılıkla önceki dönemlerde inşa edilen köprülerle aynı yerde inşa edilmişlerdir. Su kemerlerinin ise günümüzde kullanım dışı kalmış tarihi anıtsal yapılar olarak değer taşımaktadır. Su yollarının ve su yapılarının buldukları güzergahların belirlenmesi ve gereken restorasyon çalışmalarının gerçekleştirilmesi, anıtların yaşatılmasının yanı sıra doğa ve kültür turizminde rotalarının oluşturulmasına olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mersin, Çeşme, Köprü, Su Kemeri

The Waterways of Mersin

Abstract

In the Mediterranean region, water structures are built for the transportation, transfer and use of water which has a vital importance in human history. In this part of the research on Mersin Fountains and Natural Monuments (2011), has been made to approach historical bridges that provide access to the fountain and aqueduct samples, which are important items of the water systems of Mersin province, recorded between 2013-2017. The areas where the fountains, bridges and aqueducts are located in Mersin province are limited by Akkale, Tarsus, Gülnar, Erdemli, Toroslar, Gözne, Kirobası, Silifke, Taşucu, Ayvagediği, Kuzucubelen, Gülekyolu, Çamlıyayla, Erdemli, Veyselli, Ayaş, Kocahasanlı, Mut, Gücüş, Hamzalı, Erdemli, Aslanköy, Dedeli, Sorgun, Resul, Buluklu, Güzelyayla, Soğucak, Fındıkpınarı, Aydıncık settlements. These regions, where

water resources and waterways are located, are not far from the routes of trade caravans which using military roads in Anatolia. On the Istanbul-Anatolian route, these caravans took the following route: Bursa-Kutahya-Aksehir-Konya-Larende (Karaman)-Eregli-Taurus Mountains pass (Gülek Boğazı) or Larende-Taurus Mountains-Silifke-Tarsus. This road from the west continues through Tarsus or Konya, Aksehir and Tarsus via Antalya and Alanya and moves away from the Anatolian peninsula with Trabzon and Iran: Tebriz, Hamedan, Merv and Nishapur connections and gets closer to Central Asia. For this reason, the necessity and construction of the water systems became very important in the places where the communities that set out for the expedition and trade passed and where they stop over, Alanya, Tarsus, Mut settlements are became affected. It has been determined that the fountains in the mentioned settlements are not used regularly and with the some additions to the structures their historical and architectural features are partially lost. These fountains are independent fountains which are not to belong any building and still used and continue the Turkish-Ottoman fountain tradition. The aqueducts and bridges protect the historical architectural features in a big way. These bridges were built with cyclopean stones in the same place as the corbal arch bridges, which were probably constructed in ancient era. The aqueducts are worth seeing as historical monumental structures that are now out of use. The identification of the routes of waterways and water structures and the restoration work on these area will enable the survival of the monuments as well as to prepare of new routes in nature and culture tourism.

Key words: Mersin, fountain, bridge, aqueduct

Mersin'de Kamu Hizmeti Veren Bir Özel Girişimcilik: Elektrik Şirketi (1924-1939)

Arş.Gör. Ozan Arslan

ÖZ

Bu araştırma, Mersin'de 1924 ile 1939 yılları arasında faaliyet gösteren elektrik şirketini konu edinmiştir. Elektrik şirketinin kurulduğu 1924 ile kamulaştırıldığı 1939 tarihleri arasında kapsamaktadır. Tarihsel bir çalışma olduğu için belgelere dayanılarak yapılmıştır. Çalışmada başlıca Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi belgeleri ve dönemin yerel gazeteleri olan Tarsus ile Yeni Mersin'de elektrik şirketiyle ilgili haberler kullanılmıştır. 19. Yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı Devleti'nde, birçok kentin elektrik altyapısının inşa çalışmaları başlamıştır. Bu kentlerden biri de Mersin'di. Mersin'in elektrik altyapısının inşası için 1924'te Mersin Elektrik Komandit Şirketi kurulmuştur. Bu şirketin kurucuları arasında Mersin Belediyesi de vardı. Elektrik Şirketi, 1924'te Mersin'in elektrik imtiyazını Mersin Belediyesi'nden almıştır. İmtiyazın süresi otuz dokuz seneydi. İmtiyaza göre elektrik şirketi kentin elektrik altyapısını inşa edip, işletecek ve daha sonra devlete devredecekti. Çalışmalar sonucunda kentin elektrik altyapısı 1925 veya 1926'da tamamlanmıştır. Kente bir elektrik santrali yapılmıştı. Santralde iki tane dizel motor vardı. Bu motorlardan sağlanan 170 beygir güçle 120 kilowatt elektrik üretilmekteydi. Elektrik Şirketi, 1929'da kuruluşu sırasında meydana gelen bazı hukuksuzlukların düzeltilmesi için anonimleştirilmiştir. İsmi, Mersin Elektrik Türk Anonim Şirketi olarak değiştirilmiştir. Anonimleşen şirketin kuruluş sermayesi 100 bin TL'yd. 1935'te şehrin elektrik ihtiyacının karşılanması için 415 beygir gücünde bir buharlı makine alınmıştır. Fakat şehrin elektrik problemi devam etmiştir. 1939'da elektrik şirketi, kentin elektrik ihtiyacını karşılayamadığı ve elektrik abonelerinin haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle kamulaştırılmıştır. Daha sonra Mersin'in elektrik altyapısının işletmesi Mersin Belediyesi'ne devredilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mersin Tarihi, Çukurova Tarihi, Elektrik Tarihi

Meslek Yüksekokullarında Uygulanan İşbaşı Eğitimi Programlarının Emek İstismarı Açısından Değerlendirilmesi: Honaz Myo Örneği

Doç.Dr. Burak Çamurdan - Dr. Öğr.Üyesi Bülent Arpat - Dr. Veli Rıza Kalfa - Öğr.Gör. Adnan Akşit

ÖZ

Meslek Yüksekokullarında çeşitli modellerde uygulanan (3+1, 4+2, 3+3 vb.) işbaşı eğitimleri, eğitim-öğretimin sürdüğü dönemlerde ve işgücü piyasası içinde yaptırılan fiili çalışma uygulamalarını kapsamaktadır. Uygulama içindeki öğrencilerin Üniversite protokolü üzerinden çalıştırılmaları halinde sigorta primleri Üniversite tarafından ödenmekte, öğrenciye ise asgari ücretin net tutarının %15-30'u oranında işveren tarafından ücret ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır. Uygulama ile öğrenciler işyerinde çalışma hukukuna göre "stajyer" sayılmakla birlikte, protokole göre doğrudan üretim sürecinde bir işçi gibi yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı öğrencilerin fiili olarak yaptıkları iş ile öğrenim gördükleri program arasındaki ilişki incelenerek, uygulamanın bir nitelik geliştirme aracımı yoksa bir emek istismar aracımı olduğunu belirlemektir. Bunun için Likert cevap bileşenli 7 soru ile demografik bileşenleri içeren bir soru formu tasarlanmış ve veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrenim görülen program ile işbaşı eğitimi için öğrencinin yerleştirildiği işyerinin sektör uyumu arttıkça, nitelik geliştirme amacına hizmet etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İşbaşı Eğitimi, Meslek Yüksekokulu, Emek İstismarı

Meta Fetişizmin Gıda Üzerindeki Yansıması: Nusr-Et Örneği

Öğr.Gör. Fırat Ata - Öğr.Gör. Ayhan Yiğiter

ÖZ

Meta fetişizmi, metaların piyasa yoluyla mübadelesi üzerine kuruludur. İnsanlar arasındaki iletişim nesnelere arası iletişime dönüşür. İnsanların nesnelere olan iletişimi/ilişkisi sonucu, ekonomik politik ve kültürel yabancılaşma oluşmaktadır. Kullanım değeriyle ele alınan meta, mübadele sürecinde başka bir metaya dönüşebilmektedir. Metanın başka bir metaya dönüşmesi, kapitalist yapı içerisindeki güç yapılarıyla mümkün olabilmektedir. Kapitalist yapının metayı mistifikasyona uğratarak fantastik bir içeriğe sokması, yeni bir süreci oluşturmaktadır. Bu yeni sürecin adı Georg Lukacs'ın şeyleşme adını verdiği kavramdır. Meta fetişizmi sonucu ortaya çıkan şeyleşme, meta kavramının mübadele sürecinde yüklendiği değerler sistemini göstermektedir. Karl Marks'ın kullanım değeri ve değişim değeri adını verdiği iki değer sistemiyle incelenen meta, sosyal medya kullanımının artmasıyla yeni bir boyut kazanmıştır. Metanın toplumsal yaşam gerçekliğinden sosyal medya gerçekliğine taşınması, mübadele değerinde belirleyici olan toplumsal ilginin sosyal medyadaki ilgiyle yer değiştirdiği bir boyutu oluşturmuştur. Çalışma kapsamında, meta fetişizmi ve şeyleştirme süreçlerinin sosyal mecrada ne denli karşılık bulduğu incelenmiştir. Bu çerçevede teorik kısımda meta fetişizmi ve şeyleştirme ile sosyal medya kavramları olmak üzere iki konuya değinilmiştir. Teorik kısımdan sonra araştırma bulgularını elde etmek için kullanılan eleştirel söylem analizi yöntemi tanıtılmıştır. Çalışma kapsamında Türkiye'de ve Dünya'da popüler olan Nusr-et'in Instagram kullanıcı hesabındaki görsel ve yazınsal metinler analiz edilerek meta fetişizmi ve şeyleştirme süreçleri farklı bir boyutlarda ele alınmıştır. Fetişleştirme sürecinin gıdadan ziyade gıda firmasının üreticisi konumunda bulunan kişinin özellikleri ve mekânsal özelliklerle inşa edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Meta Fetişizmi, Şeyleşme, Sosyal Medya, Gıda Fetişizmi, Nusr-Et, Instagram

Mevsimlik Hizmet Veren Konaklama İşletmelerinin Açılış Sürecindeki Yönetsel Sorunları: Marmaris Örneği

Dr. Sedat Değişgel

ÖZ

Turizm sektöründeki en önemli sorunlardan birisi mevsimsel yoğunlaşmadır. İklim koşulları, tatil dönemleri, ekonomik ve sosyal diğer sebepler dolayısıyla özellikle Türkiye'nin Akdeniz ve Ege kıyılarında faaliyet gösteren konaklama tesisleri mevsimlik hizmet vermeyi tercih etmektedirler. Mevsimsel hizmet vermek özellikle ekonomik açıdan işletmelere bazı avantajlar sağlasa da bir çok sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada Marmaris'te yer alan ve mevsimsel hizmet veren konaklama işletmelerinin sezon açılış sürecinde karşı karşıya kaldığı yönetsel sorunlar incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın evrenini Marmaris'te yer alan ve mevsimlik hizmet veren 4 ve 5 yıldızlı konaklama işletmeleri oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışma kapsamında literatür taramasının yanı sıra farklı konaklama işletmelerinden 12 üst düzey yönetici ile yarı yapılandırılmış karşılıklı görüşmeler yapılmıştır. Görüşme bulguları betimsel olarak analiz edilerek temalara ayrılmış, ayrıca doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Tartışma ve sonuç kısmında ise tespit edilen sorunların çözümüne dönük öneriler sıralanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Otel, Mevsimlik, Marmaris, Konaklama

Milli Kimlik İnşası ve Çok Kültürlülük

Doç.Dr. Abdulvahap Akıncı - Öğr.Gör. Oğuz Yavuzyılmaz

ÖZ

Kimlik ve çok kültürlülük kavramları sosyal bilimlerde yoğun tartışmaların odağında yer almaktadır. Modern ulus devletlerin oluşum sürecinde, temel hareket noktalarından olan milli kimliğin inşası ve bu bağlamda farklılıkların asimile veya imha edilmesi anlayışı hâkim olmuştur. Farklılıklar mevcut birlik açısından bir tehdit olarak görülmüştür. Milli kimlik inşası dünyanın değişik ülkelerinde o ülkelerin tarihi, coğrafi, ekonomik, dinsel, kültürel ve diğer şartlarına göre farklı şekilde gerçekleşmiştir. Kimi ülkeler mevcut farklılıkları inşa edilecek olan ulus devlet ve onun milli kimliği açısından bir tehdit olarak görüp, onları asimile etme yoluna ve hatta asimile olmuyorsa, imha yoluna gitmişlerdir. Bazı devletlerde ise bu süreç daha barışçıl ve daha az asimilasyon odaklı gerçekleşmiştir. 1970'lerden başlayarak, dünyanın başta en gelişmiş ülkelerinde olmak üzere, çok kültürlülük üzerinde durulmaya başlanmıştır. Farklılıkların bir arada ve birbirine zarar vermeden yaşayabileceği ve yaşaması gerektiği üzerinde durulmuştur. Farklılıkların bir zenginlik kaynağı olduğu, milli kimlik açısından bir tehdit oluşturmadığı savunulmaya başlanmıştır. Batının en gelişmiş ülkelerinde artan yabancı düşmanlığı, çok kültürlülük söyleminin karşılığının olup olmadığı noktasında endişelere neden olmaktadır. Bu çalışmada Milli kimlik inşası bağlamında farklılıklara yaklaşım ve özellikle Batı'da dillendirilen çok kültürlülüğün mümkün olup olmayacağı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Milli Kimlik, Çok Kültürlülük, Ulus Devlet, Demokrasi

Multiculturalism and Creation of National Identity

Abstract

The concepts of identity and multiculturalism are at the center of intense debates in social sciences. In the process of the formation of modern nation states, the construction of the national identity, which is one of the main points of movement, and the understanding of the assimilation or destruction of differences in this context prevailed. Differences are seen as a threat to existing unity. The construction of national identity has been realized in different countries of the world according to the historical, geographical, economic, religious, cultural and other conditions of those countries. Some countries have seen the present differences as a threat to the nation state and its national identity to be built. They went to the way of assimilating them, destroying them if they were not assimilated. In some states this process has been more peaceful and less focused on assimilation. Beginning in the 1970s, multiculturalism began to be emphasized, especially in the most developed countries of the world. It is emphasized that differences can live together and harmlessly. It is argued that differences are a source of wealth and do not pose a threat to national identity. Increasing xenophobia in the most developed countries of the West is causing concern at the expense of multiculturalism. This study will focus on the approach to differences in the context of national identity construction and the possibility of multiculturalism, especially expressed in the West.

Keywords: National Identity, Multiculturalism, Nation State, Democracy

Mobil Uygulamalar İçin Kullanılabilirlik Analizi: Sosyal Medya Uygulaması Örneği

Arş.Gör.Dr. M. Hanefi Calp - Arş.Gör.Dr. Ahmet Doğan

ÖZ

Mobil uygulamalar, günümüzde milyonlarca kullanıcı tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple, bu tür uygulamaların kullanılabilirlik ve arayüz tasarımı bakımından etkin, verimli ve memnuniyet verici bir şekilde geliştirilmesi gerekmektedir. Bu noktada kullanılabilirlik, insan bilgisayar etkileşimi kapsamında önemli bir konu olup; herhangi bir uygulamada önceden belirlenen görevlerin hedef kullanıcılar tarafından uygun çevre koşullarında kolaylıkla ve etkili biçimde kullanılabilmesini sağlar. Dolayısıyla, kullanılabilirlik düzeyinin tasarım kalitesini etkilemesi sebebiyle, geliştirilecek uygulamaların değerlendirilmesinin önemini de ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmada, bir mobil uygulama ve sosyal medya ağı olan Instagram'ın kullanılabilirlik düzeyi gözlem ve görüşme teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu noktada, uygulamaya ilişkin görüşlerin belirlenmesi, arayüz ve içerikte bulunan kullanılabilirlik problemlerinin tespit edilmesi ve bu problemlerin giderilmesi yönünde çözüm önerilerinin sunulması amaçlanmıştır. Ayrıca, kullanılabilirlik testlerinde işlem süresince kullanıcıların sistem ile etkileşimleri detaylı olarak incelenerek kullanıcıların performanslarına ilişkin veriler ve sistemde yaşadıkları problemler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunlara ilaveten, sözkonusu uygulamaları geliştiren firmaların, geliştirme süreçlerini belirli standartlara göre planlamaları, minimum zamanda, minimum çaba ve maliyet ile teknolojik gelişmelere ve yeni kullanıcı eğilimlerine uygun olarak geliştirmelerine ön ayak olmaktadır. Sonuç olarak, gerçekleştirilen kullanılabilirlik testleri sonucunda katılımcıların çoğu, Instagram uygulamasını kullanılabilirlik kriterlerine uygun bulmuştur. Ayrıca, mobil teknolojiler aracılığıyla kullanılan sosyal medya uygulamalarının rekabet ortamında ayakta kalabilmeleri için kullanılabilirlik düzeylerinin yüksek olması gerektiği ve kullanılabilirlik düzeyinin uygulama kalitesi ile anlamlı bir ilişkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnsan Bilgisayar Etkileşimi, Kullanılabilirlik, Mobil Uygulama Kullanılabilirliği, Instagram

Usability Analysis For Mobile Applications: Social Media Application Example

Abstract

In today, mobile applications are widely used by millions of users. For this reason, such applications need to be developed in an effective, efficient and satisfactory manner in terms of usability and interface design. At this point, usability is an important issue in the context of human computer interaction; and it ensures that the predefined tasks in any application can be used easily and effectively by the target users in suitable environmental conditions. Hence, it also reveals the importance of assessing the applications to be developed, as the level of availability affects the quality of the design. In this study, the usability level of Instagram that is a mobile application and social media network was evaluated using observation and interview techniques. At this point, it is aimed to determine the opinions about the application, to determine the usability problems in the interface and the content, and to propose solutions to solve these problems. In addition, in the usability tests, the interactions of the users with the system during the process were examined in detail, and data about the performance of the users and the problems they experienced in the system were tried to be determined. However, companies that develop such applications should plan their development processes according to certain standards, at minimum, to advance with

minimum effort and cost, technological developments and new user trends. As a result of the usability tests revealed most participants found that the Instagram application met the usability criteria. In addition, it has been found that the usability levels of social media applications used through mobile technologies should be high in order to survive in the competitive environment, and that the usability level has a significant relation with the application quality.

Keywords: Human Computer Interaction, Usability, Mobile Application Usability, Instagram

Moral Dayanışma ve Siyasal Topluluk Bağlarını Yeniden İnşa Edebilmek: Sosyal Sermaye Teorisi Üzerinden Bir Olasılık Hesabı

Doç.Dr. Hülya Eşki Uğuz

ÖZ

Modernitenin 'çıkar birliği' temelinde değil, 'karşılıklı çıkarlar' temelinde bir araya gelen bireylerden oluşan bir toplum inşa ettiği ve bu toplumsal yapılanma içerisinde 'toplumsal erdem' ve 'ortak iyi'ye atfedilen değerler giderek azaldığı bir gerçektir. Bu bağlamda toplulukçu düşünürlerin yurttaşlığın, hakların pasif taşıyıcısı olarak değil, siyasal kararlara ve toplum içindeki çeşitli yapılara aktif katılım temelinde yeniden düzenlenmesi talebi de yerinde bir taleptir. Ne var ki toplulukçu söylemin ortak iyi siyasetinin, önyargı ve hoşgörüsüzlüğe zemin hazırladığı ve güçlü toplum adına bireysel özgürlükleri feda ettiği de doğrudur. O nedenle modern toplumlarda hem bireyin özgürlükler alanını koruyacak hem de bireyi tehdit etmeksizin moral dayanışma ve siyasal topluluk bağlarını yeniden inşa edebilecek bir formüle ihtiyaç duyulmaktadır. Kanımızca Putnam'ın sosyal sermaye teorisi, ortak iyi uğruna bireyin feda edildiği Rousseaucu bir siyasal topluma alternatif içeren bir biçimde sivik erdemlerin yaratılabileceğini gösterebilme gücüne sahiptir. Bu suretle hem sadece kendisine hizmet eden bir bireyciliği aşmak hem de aynı zamanda toplumun ortak iyisinin sınırları içine hapsolmemek mümkün görünmektedir. Çalışma bu çerçevede birey ya da toplum arasında katı bir tercihte bulunmaksızın, günümüz toplumlarında moral dayanışma ve siyasal topluluk bağlarını nasıl devam ettirebileceğimize ilişkin temel soruna/soruya sosyal sermaye teorisinin sınırları içerisinde yanıt vermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Moral Dayanışma, Siyasal Topluluk Bağları, Sosyal Sermaye, Birey, Topluluk.

Muhasebe Bilgi Sisteminin Karar Alma Sürecindeki Rolü

Dr. Öğr.Üyesi Servet Önal - Öğr.Gör. İsa Kılıç

ÖZ

Bilgi sistemleri alanında yaşanan gelişmeler; fen, sosyal, sağlık gibi her alanda kendisine bir uygulama alanı bulmaktadır. İşletmeler, bünyelerinde üretim, pazarlama, muhasebe, finans, insan kaynakları gibi birçok alt sistemi bulundurmaktadır. Bu sistemlerin her birisi, bilgi üretme aşamasında iken muhasebe ile yakın bir ilişki içerisinde olmak zorundadır. Kendi tanımında da "bir sistem" olduğu vurgulanan muhasebe, işletmelerde karar alma sürecinde önemli bir yere sahiptir. Muhasebe sistemi, işletmenin varlık ve kaynaklarında değişim meydana getiren ve parayla ifade edilen işlemler ile ilgili verilerin toplanıp kaydedilmesi, sınıflandırılması ve ilgililere (yönetici, ortaklar vb.) alacakları kararlarda kullanacakları mali nitelikteki bilgileri sunar. Bu çalışmada, öncelikle "Muhasebe Bilgi Sistemi"nin kapsamı hakkında bilgi verilerek, yöneticilerin karar alma sürecinde işletmelere sağlayacağı faydalar anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilgi Sistemi, Muhasebe Bilgi Sistemi, Karar Alma Süreci

Mussolini'nin Akdeniz Politikasına Balkan Devletlerinin Tepkileri

Dr. Öğr.Üyesi Serap Toprak

ÖZ

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan barış antlaşmaları kalıcı barış ortamını sağlamada yetersiz kalmıştır. Barış antlaşmaları, istediği nüfuzu elde edemeyen devletlerin yeni arayışlarına zemin hazırlamıştır. Mevcut düzeni korumaya çalışan devletlerin karşısında düzenin yeniden gözden geçirilmesini isteyenlerin oluşturduğu yeni bir grup devlet, iki kutuplu bir sitemin oluşmasına yol açmıştır. 1922 yılında Benito Mussolini'nin liderliğinde Ulusal Faşist Parti'nin iktidara gelmesiyle birlikte İtalya'nın faşist politikası çerçevesinde, İtalya dış politikası da saldırgan bir tavır almıştır. Bu durum Birinci Dünya Savaşı'nın getirdiği düzen adaletsizliğine bağlanmıştır. Mussolini yönetimindeki İtalya, savaş sonunda elde edemediği Akdeniz'deki etki alanını genişletme politikasına bahane olarak İtalya'ya hâkim olan hoşnutsuzluk ve huzursuzlukları göstermiştir. Böylece 1934 yılından sonra artırdığı saldırgan politikasını, özellikle Akdeniz'de uygulamaya koymuştur. Akdeniz'den "Bizim Deniz" diye bahseden Mussolini, saldırgan milliyetçilik izleyerek dış politika stratejisini de belirlemiştir. Mussolini'nin etki alanını genişletme politikası Balkan devletlerini yeni ittifak arayışlarına itmiştir. Mussolini'nin politikası başta Yunanistan, Yugoslavya ve Türkiye olmak üzere Balkan devletlerini rahatsız etmiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra bölgelerinde huzur ortamını sağlama çabası içine giren Balkan devletleri ikili antlaşmalar ve bölgesel ittifaklarla kendi sınırlarına müdahaleyi önlemeye çalışmış ve Mussolini'nin Akdeniz'deki yayılcı siyasetine karşı çıkmışlardır. Özellikle Türkiye ve Yunanistan Akdeniz barışını Avrupa barışı olarak telaki etmiştir. İtalya bütün Akdeniz devletleri için bir tehlike arz etmekteydi ve bütün Balkan devletleri İtalya'nın saldırgan tavrına karşı birleşmeliydi. Balkan devletleri arasındaki en önemli ittifak Balkan Birliği'nin kurulmasıydı. Nitekim Mussolini'nin "dünya düzenini belirlemeyi düşündüğünü" açıkladığı demecinden sonra Akdeniz devletlerine karşı tehditkâr açıklamaları Balkan devletlerini harekete geçirecek Balkan Paketi'nin kurma yönünde çalışmaların başlamasına vesile olmuştur. İtalya'nın Akdeniz politikası diğer Avrupa devletlerini de rahatsız ettiğinden başta Fransa, İtalya'nın yayılcı tavrına karşı çıkarak birliği destekler açıklamalar yapmıştır. Bu çalışmada, Mussolini'nin liderliğinde İtalya'nın Akdeniz politikasına karşı Balkan devletlerinin tepkileri ve Avrupa devletlerinin bu politikaya yaklaşımı arşiv belgeleri ve tetkik eserler kullanılarak incelenmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İtalya, Mussolini, Akdeniz, Balkan Devletleri, Türkiye

Mütareke Dönemi İstanbul Hükümetleri: Ali Rıza Paşa Hükümeti Örneği

Dr. Neslihan Bolat Bozaslan

ÖZ

Osmanlı Devleti'nde Mütareke döneminde çok sayıda hükümet değişikliği yaşanmıştır. Ali Rıza Paşa'nın sadrazam olduğu döneme kadar, 30 Ekim 1918 ile 2 Ekim 1919 tarihleri arasında on bir yılda 8 kez kabine değişikliği yaşanmış, bakanlıklarda 101 tayin yapılmış, çeşitli bakanlıklara gidip gelen şahısların sayısı 27 olmuştur. Bu zorlu dönemde görev yapan hükümetlerden biri de Ali Rıza Paşa Hükümeti'dir. Ali Rıza Paşa'nın oluşturduğu kabine, bir icraat hükümetinden ziyade, İstanbul-Ankara-İtilaf Devletleri arasında iyice bozulan ilişkileri yeniden tesis etmeye çalışarak bir nevi ara buluculuk vazifesini üstlenen bir hükümetti. Nitekim hükümette Heyet-i Temsiliye üyesi Mersinli Cemal Paşa gibi isimlerin bulunması Anadolu ve İstanbul arasında ılımlı dönemlerin başlayacağını işaret ediyordu. Hükümet, Anadolu ile İstanbul arasındaki kopukluğu gidermiş ve taraflar arasında ilişkiler geliştirilmiştir. Bu maksatla Salih Paşa Anadolu'ya gönderilerek Amasya Görüşmeleri yapılmıştır. Yine bu hükümet döneminde seçimler yenilenmiş ve Mebusan Meclisi 12 Ocak 1920 Pazartesi günü İstanbul'da açılmıştır. Meclis-i Mebusan'da Misak-ı Milli kararlarının kabul edilmesi zaten gelişmelerden rahatsız olan İtilaf Devletlerinin tepkilerinin iyice artmasına sebep olmuştur. Ali Rıza Paşa hükümeti çok zor şartlar altında görev yapmaktaydı. Bir yandan içerideki meselelerle uğraşırken bir yandan da İtilaf devletlerinin ardı arkası kesilmeyen sorularını cevaplamaya çalışıyordu. İtilaf devletleri her gün bir nota yayınlıyor Ali Rıza Paşa'ya cevaplaması için sorular yöneltiyordu. İzmir'de Refet Bey'in görevlendirilmesi İtilaf devletlerini çileden çıkarmıştı. Mersinli Cemal Paşa ile Cevad Paşa'yı feda eden kabine itilaf devletlerinin hiddetini bir türlü teskin edememişti. Bu ardı arkası kesilmeyen gailelere bir de "Anzavur İsyanı" eklenmişti. İtilaf devletleri Ali Rıza Paşa'ya son bir nota daha vererek, kabinenin Kuvva-yı Milliye ile bütün alakasını kesmesini ve Heyet-i Temsiliye taraftarı nazırların kabineden hemen atılmalarını istemişlerdir. Baskılara daha fazla dayanamayan Ali Rıza Paşa bu teklifleri kabul etmeyerek istifa etmiştir. Bu çalışmada Mütareke Döneminde çok zor şartlar altında çalışan Ali Rıza Paşa Hükümeti dönemi hatıratlar ışığında incelenerek değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mondros Mütarekesi, Ali Rıza Paşa, İtilaf Devletleri, Kuvva-Yı Milliye

Neoklasik İktisadın "İnsan" Kavrayışı*

Dr. Öğr.Üyesi Hüsnü Bilir

ÖZ

Neoklasik iktisatta insanın rasyonel olduğu, kişisel-çıkarı peşinde koştuğu ve faydasını/kârını maksimize etmeye çalıştığı varsayılmakta ve bu insan kavrayışı "homo-æconomicus" olarak adlandırılmaktadır. Homo-æconomicus dışsal olarak belirlenen tercihlere sahiptir, sonuç-odaklıdır ve toplumsal etkileşimleri, yalnızca nihai tüketimini ve refahını etkilediği ölçüde dikkate almaktadır. Ayrıca homo-æconomicus modelinde belirsizlik ve risk söz konusu değildir. Bu insan kavrayışının en net görüldüğü isimler kuşkusuz Léon Walras ve William Stanley Jevons'tır. Neoklasik iktisadın kurucuları arasında değerlendirilen Walras ve Jevons iktisadi mekanik bir şekilde ele almış ve insanın da faydalarını maksimize etmeyi amaçlayan ve bu doğrultuda "haz ve elem hesaplaması" yapan rasyonel eyleyenler olduklarını varsaymışlardır. Bu çalışmanın amacı da, Walras ve Jevons'ın insanı nasıl ele aldıklarını incelemek ve bu düşünürler bağlamında neoklasik iktisadın insan kavrayışını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Homo-Æconomicus, Léon Walras, William Stanley Jevons, Kişisel-Çıkar, Fayda.

The "Human Being" Conception of Neoclassical Economics

Abstract

Neoclassical economics assumes that human beings are rational, seek his/her self-interest and aim to maximise his/her utility/profit, and this conception of human being is called as "homo-æconomicus". Homo-æconomicus has exogenous preferences, he/she is outcome-oriented and considers the social interactions as long as they affect his/her final consumption and welfare. Besides there is no such thing as uncertainty and risk in this model. This conception of human being is seen most obviously in Léon Walras and William Stanley Jevons's analyses. Walras and Jevons who are evaluated among the founders of neoclassical economics discussed economics mechanically and assumed that humans were rational agents aiming to maximise his/her utility and making "pleasure and pain calculation" in this direction. The aim of this study is to investigate how Walras and Jevons discussed human being and reveal the human being conception of neoclassical economics.

Keywords: Homo-Æconomicus, Léon Walras, William Stanley Jevons, Self-Interest, Utility.

*Bu çalışma "Nöroiktisat: Neoklasik İktisadın Yenilenen Yüzü mü, Eleştirel Bir Yaklaşım mı?" başlıklı doktora tezinden türetilmiştir

Neoliberal Küresel İktisadi Kuruluşların Ekonomi Politikası: Seçilmiş Ülke Deneyimleri

Arş.Gör. Şahin Nas

ÖZ

Küreselleşen dünyada uluslararası iktisadi kuruluşlar dünya ekonomisi yönetiminde önemli rol oynamakta ve bu kuruluşlar tarafından üretilen iktisat politikaları ülke ekonomilerine ciddi anlamda etki yapmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmada üç önemli uluslararası kuruluş olan Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası (WB) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO)'nün yapısı, gelişmiş ülkelerin bu kuruluşların yönetimindeki etkisi ve ürettikleri iktisat politikalarının etkinliği irdelenecektir. Bu kuruluşlar tarafından üretilen iktisat politikalarının az gelişmiş ülkelerin kalkınmasına önemli bir etki yapmaktadır. Bu amaçla seçilmiş bazı az gelişmiş ülkelerde bu kuruluşlar tarafından üretilen iktisat politikalarının başarımlı gelişmiş ülke deneyimleriyle karşılaştırılarak kalkınma iktisadı çerçevesinde bir analiz yapılacaktır. Gelişmiş ülke ekonomilerinin deneyimleri analiz edildiğinde kalkınma evrelerinde bu kuruluşlar tarafından üretilen neoliberal iktisat politikaları uygulamadıkları görülebilmektedir. Ancak, gelişmiş ülkelerin baskın etkisi altında olduğu düşünülen bu kuruluşlar tarafından az gelişmiş ülkelere önerilen iktisat politikalarının gelişmiş ülkelerin kalkınma süreçlerinde uyguladıkları politikalarından farklı olduğu ve daha çok neoliberal iktisat politikalar olduğu görülmektedir. Bu açıdan bu kuruluşlar tarafından üretilen iktisat politikalarının az gelişmiş ülkelerin kalkınmasına olan etkileri tartışılmalı olduğu söylenebilir. Ayrıca başarılı Doğu Asya ülkelerin kalkınma süreçleri incelendiğinde, bu kuruluşlar tarafından önerilen politikaları benimsemekle birlikte bu politikaların uygulanmasında seçici oldukları görülebilmektedir. Bu çerçevede çalışmanın temel amacı küresel iktisadi kuruluşların yapısı, gelişmiş ülkelerin bu kuruluşlar üzerindeki etkisi ve üretilen iktisat politikalarının az gelişmiş ülkelerin kalkınmasına olan etkileri analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma İktisadı, Az Gelişmiş Ülkeler, Neoliberal Politikalar

Nöropazarlama Uygulama Örnekleri

Dr. A. Selçuk Köylüoğlu

ÖZ

Nöropazarlama, müşterilerin algılarını oluşturan duygusal ve bilinçdışı tepkilerin ölçülerek açığa çıkarılması ve pazarlamada kullanılmasıdır. Nöropazarlama, bir bakıma insan beyninin satın alma bölgesini keşfetmektir. Değişimin söz konusu olduğu piyasalarda faaliyet gösteren pazarlama uzmanları artık tüketicilerinin aklından geçenleri, karar verirken dikkate aldıkları dinamikleri ve davranışlarının sırlarını gerçekten öğrenmek için insan beyin ve beden korelasyonu altında yatan bilinçdışı unsurları da hesaba katmalıdırlar. Bu doğrultuda, bilimsel veri ve istatistiki hesaplamalar çerçevesinde çeşitli ölçme teknikleri kullanarak, ütopyadan uzak, realitesi yüksek bir çalışma alanı olan ve öngörülerde bulunarak futuristik bir nitelik sergileyen, pazarlama ile bilimin baştan çıkarıcı evliliğinin yanı sıra insan beynine açılan bir pencere olan nöropazarlama, pazarlama araştırmalarının içine bilimi karıştırarak bu bilmeceyi çözmeye çalışmaktadır. Bu çalışmada yeni bir alan olan nöropazarlama uygulamaları etrafıca ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pazarlama, Nöropazarlama, Tüketici Davranışı

Samples of Neuromarketing Applications

Abstract

Neuromarketing is revealed by measuring emotional and unconscious reactions that constitute the perceptions of customers and is usage in marketing. This, in one respect is to explore the purchasing area of the human brain. Experts who are active in a market where no isolation of change exists have to take subconscious elements into consideration lying under body&mind correlation if they are willing to learn what consumers think, the dynamics that they take into consideration when they take decisions and the secrets of their decisions. Neuromarketing, which has futuristic qualifications by using various measuring techniques in terms of scientific data and statistical calculations away from utopia, which is also a field of study creating foresights, accordingly besides being a field of study with high reality and a window opening into human brain and a marriage of marketing and science, is trying to solve the riddle by mixing marketing researches with science in accordance with the reasons mentioned above. In this study, the applications of neuromarketing which is a new field, have been examined extensively.

Keywords: Marketing, Neuromarketing, Consumer Behavior

Odaşık Vergi Mükellefiyetine İlişkin Özellik Arz Eden Hususlar

Dr. Öğr.Üyesi Selçuk Buyrukoğlu - Arş.Gör. Ekrem Toparlak

ÖZ

Kamu gelirleri içerisinde en önemli paya sahip olan vergiler devlet ve mükellefler arasındaki ilişki sonucunda hazineye intikal etmektedir. Mükelleflerin gelir, harcama ve servet faaliyetlerini gerçekleştirmesi sonucunda vergiyi doğuran olay meydana gelecek ve vergilendirme süreci başlayacaktır. Bu süreçte vergiyi nihai olarak tahsil edecek olan taraf devlet iken, üzerine vergi borcu terettüp eden gerçek veya tüzel kişiler ise mükellef olacaktır. Vergilerin hazineye intikalinde mükellefler kanuni, fiili veya aracı mükellef olarak etkin bir rol üstlenecektir. Son zamanlarda aynı iş yerinde birden fazla mükellefin faaliyette bulunması neticesinde ortaya çıkan odaşık vergi mükellefiyeti de vergi mevzuatı açısından farklılık arz etmektedir. Böyle bir durumda aynı iş yerinde birden fazla mükellefin faaliyette bulunup bulunamayacağı, iş yerine ilişkin kira sözleşmesinin niteliği ve gerek vergisel gerekse diğer kamu yaptırımlarının ne şekilde cereyan edeceği tartışma konusu oluşturmaktadır. Bu çalışmada, odaşık vergi mükellefiyeti kavramına, aynı iş yerinde bulunan mükellefler arasındaki kira sözleşmesinin hukuki niteliğine ve aynı iş yerindeki birbirinden bağımsız mükelleflerin adına düzenlenecek yaptırımların diğer mükellefini ne şekilde etkileyeceğine yer verilecektir. Çalışmanın temel kaynaklarını Maliye Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu muktezalar ve vergi mevzuatını tabii olduğu kanunlar oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Odaşık Vergi Mükellefi, Kira Sözleşmesi, Hukuki Yaptırımlar.

Roommate Tax Liability Related Features

Abstract

Taxes, which have the most important share in public revenues, are transferred to the treasury as a result of the relationship between state and taxpayers. As the taxpayers carry out their income, expenditure and wealth activities, the taxable event will start and the taxation process will begin. In this process, the state will be the ultimate collecting the tax, while the real or legal entities that pay taxes on it will be taxpayers. Taxpayers in the treasury will take an active role as a legal, actual or intermediary taxpayer. Roommate Tax Liability, which emerges as a result of having more than one taxpayer in the same workplace recently, differs in terms of tax legislation. In such a case, the quality of the lease contract for the workplace and the tax and other public sanctions will arise as a matter of debate, where more than one taxpayer can not be found in the same workplace. In this study, the concept of roommate tax liability will include the legal quality of the lease agreement between the taxpayers in the same workplace and how the sanctions to be imposed on the same workplace on behalf of independent taxpayers will affect other taxpayers. The main sources of the Ministry of Finance are the laws and regulations that the Ministry of Finance publishes and the laws that are subject to tax legislation.

Keywords: Roommate Tax Liability, Lease Contract, Legal Sanction.

Okulöncesi Öğretmenlerinin Fen Eğitime Yönelik Görüşleri

Dr. Öğr.Üyesi Ayhan Babaroğlu - Arş.Gör. Emel Okur Metwally

ÖZ

Okul öncesi öğretmenlerinin fen eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesini amaçlayan bu çalışma, Çorum ilindeki öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir. Betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modelinin kullanıldığı çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verilerin içerik analizleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda; fen eğitiminin öğretmenler tarafından sevilen ve ilgi duyulan bir alan olduğu, öğretmenlerin yarıdan fazlasının fen eğitimi alanında kendini yeterli olarak değerlendirdiği, öğretmenlerin neredeyse tamamına yakınının sınıflarında bir fen merkezinin bulunduğunu ifade etmiş oldukları saptanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin genellikle materyal eksikliği ve yetersizliği, sınıflarındaki çocuk sayılarının fazlalığı ve uygulama becerilerinde yetersizlikler gibi sorunlarla karşılaştıkları ve bu sorunların fen eğitime karşı tutumları ve görüşleri üzerinde etkili olduğu, öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin kendi çözüm yollarını geliştirdikleri ile fen eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler, genel alan bilgisi, etkinlik planlama ve uygulama ile materyal tasarımı gibi konularda hizmet içi eğitim almak istedikleri tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk, Fen Eğitimi, Öğretmen, Okul Öncesi Eğitim

Örgütsel Adalet Algısındaki Farklılıklar ve Tükenmişlik: Banka Çalışanları Üzerine Bir Araştırma

Dr. Öğr.Üyesi Utku Güğerçin

ÖZ

Alanyazında 2000'li yılların başından bu yana örgütsel adalet ve tükenmişlik kavramları arasındaki ilişkinin yoğun olarak tartışıldığı görülmektedir. Bulgular genel olarak, çalışanların tükenmişlik düzeyini azaltmak için örgütsel adalet algısını artırmanın etkin bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak çalışanların tükenmişlik düzeylerinin, örgütsel adaleti algılama düzeylerine göre nasıl farklılık gösterdiğine odaklanan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Oysa stres ve liderlik konulu çalışmalarda, algı düzeylerindeki farklılıklar ile üretkenlik karşıtı davranışlar arasındaki ilişkinin araştırılması tavsiye edilmektedir. Bu noktadan yola çıkarak bu çalışmada, çalışanların örgütsel adalet algılamaları yüksekten düşüğe doğru farklı basamaklarda toplanmış ve ilgili basamaklar itibarıyla tükenmişlik düzeylerinde farklılık olup olmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Adana'da görev yapan 112 banka çalışanından anket yöntemi ile veri temin edilmiştir. Verilerin analizi neticesinde örgütsel adaleti düşük, orta ve yüksek düzeyde algılayan üç grubun tükenmişlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Beklenildiği üzere, örgütsel adaleti algılama düzeyi azaldıkça, tükenmişlik düzeyinin hiyerarşik olarak arttığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları, kavramlar arasındaki negatif ilişkiyi gösteren yaygın bulguyu desteklemektedir. Dolayısıyla, çalışanların tükenmişlik düzeylerini azaltmak için örgütsel adalet algısını artırmaya yönelik çabalara azami seviyede ağırlık verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Adalet, Tükenmişlik, Algı Düzeyindeki Farklılıklar

Örgütsel Özdeşleşme: Meta Analiz Çalışması

Dr. İlsun Didem Ülbeği

ÖZ

Örgütsel özdeşleşme kavramı özellikle son yıllarda dikkat çeken bir araştırma konusu olarak ortaya çıkmaktadır. Örgütsel özdeşleşmeye ilişkin farklı tanımlar söz konusu olmakla birlikte genel olarak çalışanların örgüte aidiyet hissetmeleri, örgütün diğer mensuplarıyla ortak tecrübe ve özellikler taşıdıklarına ilişkin algıları olarak ifade edilmesi mümkündür (Ashforth ve Mael, 1989; Mael ve Tetrick, 1992). Bireylerin kendilerini çalıştıkları örgütle betimleyerek benliklerini bu bağlamda tanımlamaları bireylerin algı, tutum ve davranışları ile örgütsel çıktılar çerçevesinde olumlu sonuçlara neden olabilecektir. Yapılan araştırmalar örgütsel özdeşleşmenin çalışanların iş tatmini, performans ve motivasyon düzeylerine etkilerini göstermekle birlikte örgütsel özdeşleşmenin incelenmesi örgüt bünyesindeki süreç, işlem ve uygulamaların sonuçlarının açıklanmasına yardımcı olabilecektir (Cheney, 1983). Örgütsel özdeşleşmenin uluslararası yazında incelendiği çeşitli meta analiz çalışmaları bulunmaktadır (Riketta, 2005; Riketta ve Van Dick, 2005). Ancak Türkiye’de örgütsel özdeşleşme ile çalışanların çeşitli algı, tutum ve davranışları arasındaki ilişkilere yönelik yapılmış olan çalışmaların meta analiz yöntemiyle ele alınarak, söz konusu bu ilişkilerin yönü ve etki büyüklüklerinin incelenmediği görülmektedir. Bu bağlamda mevcut çalışmada, örgütsel özdeşleşmenin alan yazında ele alınmış olan değişkenlerle ilişkilerinin meta analiz yöntemi kullanılarak tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmada öncelikle örgütsel özdeşleşme kavramsal olarak ele alınacaktır. Ardından meta analize ilişkin olarak kullanılan yöntem, örneklemin özellikleri, veri toplama araçları ile işlem süreçleri açıklanacaktır. Ayrıca alan yazında örgütsel özdeşleşme ile aralarında ilişki olduğu farklı araştırmalarda gösterilmiş olan çalışanların çeşitli algı, tutum ve davranışlarına yönelik olarak tespit edilen bulgular ortaya konulacaktır. Söz konusu bu bulgular ilgili literatür bağlamında değerlendirilip, uluslararası yazında yapılmış olan meta analizlerin sonuçları çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Özdeşleşme, Meta Analiz.

References

Ashforth, B. E. ve Mael, F. (1989). Social identity theory and the organization. *Academy of Management Review*, 14, 20-39. Cheney, G. (1983). On the various and changing meanings of organizational membership: A field study of organizational identification. *Communication Monographs*, 50, 342-362. Mael, F. A. ve Tetrick, L. E. (1992). Identifying organizational identification. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 813-824. Riketta, M. (2005). Organizational identification: A meta-analysis. *Journal of Vocational Behavior*, 66, 358-384. Riketta, M. ve Van Dick, R. (2005). Foci of attachment in organizations: A meta-analytic comparison of the strength and correlates of workgroup versus organizational identification and commitment. *Journal of Vocational Behavior*, 67, 490-510.

Örgütsel Özdeşleşmenin İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi

Prof.Dr. Alptekin Sökmen - Arş.Gör. Yunus Biyık

ÖZ

Örgütlerin başarılı olması için gerekli koşulların başında örgütleriyle özdeşleşmiş ve işinden tatmin olan çalışanlara sahip olunması ve nitelikli çalışanların cezbedilerek örgütte kalmalarının sağlanması yer almaktadır. Dolayısıyla örgütler, hedeflerine ulaşmak ve yaşamlarını devam ettirmek için çalışanların tutum ve davranışlarının farkında olarak pozitif olanları pekiştirmek, negatif olanları ise azaltmak durumundadırlar. Bu çalışmada örgütsel özdeşleşmenin iş tatmini ve işten ayrılma niyetine etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma verileri, bir kamu bankasının genel müdürlüğünde çalışan 195 kişiden elde edilmiştir. Korelasyon analizine göre örgütsel özdeşleşme ve iş tatmini arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki, örgütsel özdeşleşme ve işten ayrılma niyeti arasında ise negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Regresyon analizi sonucunda örgütsel özdeşleşmenin, iş tatmini üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin olduğu, işten ayrılma niyeti üzerinde ise negatif ve anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların örgütsel özdeşleşme algılarının artması durumunda ve iş tatmini düzeylerinin artacağı, işten ayrılma niyeti düzeylerinin ise azalacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Özdeşleşme, İş Tatmini, İşten Ayrılma Niyeti.

Örgütsel Özdeşleşmenin İşten Ayrılma Niyetine Etkisinde Duygusal Bağlılığın Aracı Rolü

Prof.Dr. Alptekin Sökmen - Arş.Gör. Gökhan Kenek

ÖZ

Bu çalışmanın öncelikli amacı, örgütsel özdeşleşme, duygusal bağlılık ve işten ayrılma niyeti davranışsal değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Çalışmanın diğer bir amacı ise, örgütsel özdeşleşmenin işten ayrılma niyetine olan etkisinde duygusal bağlılığın aracı rolü olup olmadığının tespit edilmesidir. İşten ayrılma niyeti, kişilerin çalıştıkları örgütten ayrılma konusunda bilinçli ve gönüllü olarak karar verme niyeti olarak ifade edilmektedir (Tett ve Meyer, 1993). Rusbult, Farrell, Rogers ve Mainous (1998) ise işten ayrılma niyetini, çalışanların iş koşullarından hoşnut olmama veya rahatsız olma durumunda sergiledikleri yıkıcı bir eylem olarak tanımlamışlardır. Örgütsel özdeşleşme, başarılı ve başarısızlık durumlarında çalışanın örgüte ait olma isteğinin sürekliliği veya kendini örgütünün bir parçası olarak görmesi durumu, ayrıca örgüt ile amaçlarının giderek uyumlaşması ve amaç birliğinin oluşması süreci olarak tanımlanabilir (Asforth ve Mael, 1989). Duygusal bağlılık ise çalışanların işyerlerinde kurmuş oldukları bireysel ve örgütsel ilişkilerinden dolayı örgütte kalma eğilimi (Meyer ve Allen 1997) olup, çalışanların örgütlerinin çıkarları doğrultusunda olması gerekenden daha fazla çaba sarf etme davranışı (McGee ve Ford, 1987) sergilemelerine sebep olabilmektedir. Günümüz iş hayatının önemli bir sorunu olarak karşımıza çıkan işten ayrılma niyetini azaltabileceği düşünülen değişkenler olarak örgütsel özdeşleşme ve örgütsel bağlılık üzerinde öncelikle durulmuştur. Bu bilgiler doğrultusunda duygusal bağlılık çalışanların örgütleri ile özdeşleşmelerini sağlayan bir unsur olarak görülebilir ve bu yüzden mevcut çalışmada duygusal bağlılık örgütsel özdeşleşme ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkide aracı değişken olarak da ele alınmıştır. Araştırmanın verileri Ankara'da bulunan bir kamu kurumunda görev yapmakta olan 138 çalışandan elde edilmiştir. Öncelikle çalışma geçerlik ve güvenilirlik açısından ele alınmış, değişkenler arasındaki ilişkilerin tespit edilebilmesi amacıyla SPSS 23 programı aracılığıyla korelasyon ve regresyon analizleri yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre örgütsel özdeşleşme; duygusal bağlılık ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişkiye sahiptir, öte yandan işten ayrılma niyeti ile ise negatif yönlü ve anlamlı bir ilişkiye sahiptir. Ayrıca, duygusal bağlılık ile işten ayrılma niyeti arasında da negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Örgütsel özdeşleşmenin işten ayrılma niyetine olan etkisinde duygusal bağlılığın aracı rolü olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Özdeşleşme, Duygusal Bağlılık, İşten Ayrılma Niyeti, Ankara

Ortaçağ Hristiyanlık Metinlerinde Kadın İmgesi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Üzerindeki Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Nihat Güneş

ÖZ

Semavi dinlerin yanı sıra birçok inanç sisteminde geçerli olan; insanlığın Adem ve Havva'dan türediği düşüncesi, kadın imgesinin şekillenmesinde önemli bir etken olmuştur. Kadının, erkeğin kaburga kemiğinden yaratıldığı bilgisi onu, ikincil bir karakter olarak konumlandırırken Havva'nın, Adem'i günaha teşvik etmesi ise taşıdığı zayıf, ahlak yoksunu ve kötücül karakterine bağlanmıştır. Özellikle Hristiyanlık öğretisinin Ortaçağ metinlerinde, kadına ilişkin değerlendirmelerin bu odak etrafında seyrettiği ve adeta düşmanlığa varan söylemlerin oluşturulduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte mevcut söylem, kadını tanrıya biat etme noktasında ikna etme açısından çelişkili bir durum da yaratmıştır. Bunun üzerine pastoral metinlerde, kadının kötü yönünü temsil eden Havva figürünün karşısına onun saflığı ve temizliğini simgeleyen Hz.Meryem figürü çıkarılmıştır. Bu algı çalışması, günahlarına tövbe edip kendini koşulsuz olarak dine adayan Mecdelli Meryem figürüyle desteklenmiştir. Bu tür katkılar, kadının toplumsal bellekteki kötü imgesini yumuşatmadığı gibi içerdiği alt metinlerle mevcut duruma katkıda bile bulunmuştur. Örneğin kadına atfedilen hiyerarşik değer sıralamasında en yüksek değeri alabilmenin tek koşulu bakire olmak haline gelmiştir. Hiçbir kötülükle ilişkilendirilmeyen sıradan evli bir kadın bile bu anlamda ikincil bir değere sahiptir. Ortaçağ Hristiyanlık öğretisinin oluşturduğu kadın imgesinin yıkıcı karakteri Skolastik düşünceye savaş açan Aydınlanma Çağı'nda bile hissedilmiştir. Her bireyin, temel hak ve hürriyetlere sahip olduğu düşüncesinin egemen olduğu bu dönemde bile kadın, erkeğin mülkiyetine tabi bir cins olarak ele alınmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortaya çıkmasında şüphesiz; ataerkil düzen, kadın emeğinin değeri, işbölümü gibi birçok faktör öncelikli konumdadır. Ancak üretim ilişkileri üzerinde biçimlenen güçlü üst yapısal unsurların toplumsal düzen üzerinde yarattıkları etkiler de küçümsenemez. Özellikle ruhban kesimin egemen toplumsal sınıf olarak hüküm sürdüğü Ortaçağ Avrupası'nda dinsel söylemin kuşatıcılığı tarihsel bir gerçektir. Dolayısıyla onun, yüzyıllar süren tartışmalar yoluyla şekillendirdiği kadın imgesi kadın çalışmalarını açısından dikkate değer bir değişken olarak görülmelidir. Bu çalışmada; Ortaçağ Hristiyanlık öğretisinde söz konusu kadın imgesinin hangi temel gerekçeler üzerine bina edildiği ve bu imgenin toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerinde bıraktığı izler tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Hristiyanlık Öğretisi, Kadın İmgesi

Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Adana'daki Vakıf Yapılarında Gerçekleşen Tamirler

Dr. Mert Ağaoğlu

ÖZ

XVI. Yüzyılın ilk yarısında, Yavuz Sultan Selim döneminde Memlûk Devleti üzerine gerçekleştirilen Mısır seferiyle birlikte Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılan Adana, pek çok tarihi yapıyı bünyesinde barındırmaktadır. Bu yapılardan bazıları Osmanlı öncesi dönemde yapılmış bazıları da şehrin Osmanlı idaresine girmesinden sonra inşa edilmişlerdir. Bunlar, hayrat olarak vakıf sistemi içerisinde inşa edilen camii, medrese, han, hamam, arasta gibi yapılardan oluşmaktadır. Adı geçen yapılar, Osmanlı İmparatorluğu döneminde çeşitli tamirler geçirmiştir. Bu çalışmada, Adana'nın tarihçesi, şehirde bulunan ve günümüze gelen tarihî yapılar, "Osmanlı Vakıf Sistemi", Osmanlı İmparatorluğu döneminde inşa edilen yapıların banîleri, mimarî özellikleri ve Osmanlı döneminde geçirdikleri tamirler, arşiv vesikalarıyla ortaya konularak özgün bir çalışma olması sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, Adana, Vakıf Yapıları, Tamir

Repairs of The Foundation Buildings in Adana During The Ottoman Empire Period

Abstract

XVI. in the first half of the century, during the reign of Yavuz Sultan Selim, Adana joined the Ottoman Empire along with the Egyptian campaign on the Mamluk State. Some of these structures were built in the pre-Ottoman period and others were built after the city entered the Ottoman administration. They consist of mosques, madrasahs, hans, hammams, arastas which are built as foundation in the foundation system. These constructions passed various repairs during the Ottoman Empire period. In this study, the history of Adana, the historical buildings which are found in the city, the "Ottoman Foundation System", the banners of the structures built during the Ottoman Empire period, the architectural features and the repairs they had in the Ottoman period were put forward by archives.

Keywords: The Ottoman Empire, Adana, Foundation Structure, Repair

Osmanlı Sanayisinin Günümüze Yansımaları

Prof.Dr. Çiğdem Ünal

ÖZ

Modern sanayi devriminden önce ileri ve etkili üretim tekniklerine sahip olan Osmanlı İmparatorluğu, devrimle ortaya çıkan yeni gelişmeleri takip edebilmek için büyük çaba harcamış yeni politikalar oluşturmuşlardır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde sanayileşme sürecini, benimsenen ve uygulanan politikalar açısından üç evrede ele almak mümkündür. Kuruluşundan Tanzimat Dönemine kadar olan evrede sanayi faaliyetleri küçük el zanaatları ve gedik usulüne dayalı bir şekilde yapılmıştır. Avrupa'da sanayi devriminin hızla geliştiği ve Tanzimat Dönemini kapsayan ikinci evre; küçük el sanatlarına dayalı, geçimlik küçük ölçekli sanayiden, fabrikalı seri üretime geçiş ve aynı zamanda bilimsel tespitlerin ve öz eleştirinin yapıldığı bir dönemdir. Tanzimat dönemi sonrasında kapsayan üçüncü evrede ise; sanayi reformlarının devam ettirilmeye çalışıldığı, fabrika sayılarında kısmen artışlar olduğu ve yeni kanun tasarılarının hazırlandığı görülür. İmparatorluk döneminde sanayinin gelişim alanları, genellikle İstanbul ve yakın çevresi ile kıyı Ege bölgeleridir. Günümüz Türkiye'sinde sanayinin yoğunluk kazandığı alanların yine İstanbul ve çevresi, güney Marmara ve Ege bölgesi olduğu görülmektedir. Osmanlı döneminde ilk sıralarda dokuma ve askeri teçhizata yönelik sanayi ürünleri ön plandadır. Bugün de özellikle dokuma, deri, hazır giyim sanayisi Türkiye'nin önemli sanayi sektörlerinin başında gelmektedir. Sanayileşmenin önemli olduğu yerleşmeler, buralarda üretilen sanayi ürünleri ve hatta sanayileşme politikalarının; günümüz Türkiye'sinin sanayi yapısının şekillenmesinde büyük etkileri olduğu açıkça görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Sanayi Ürünleri, Sanayileşme Politikaları, Günümüze Yansımaları

Present Reflections of Ottoman Industry

Abstract

Ottoman Empire which had advanced and effective production technics before Modern Industry Revolution, had made an great effort in order to follow new developments that emerged with the revolution and made new policies for it. It is possible to approach the industrialization process of Ottoman Empire in three phases. The phase from the establishment of the empire to the Tanzimat Reform Period, industry activities were organized based upon monopoly of trade right and small handicrafts. The second phase includes the fast moving Industry Reform in Europe and Tanzimat Reform Period; included transition of subsistence small scale industry small handicrafts to factory mass production and at the same time scientific facts and self-criticism. The third phase includes post-Tanzimat Reform Period which is seen that there were attempts to continue the industry reforms , partially increasement of factories and new government bills. The areas of industry development in Empire Period were generally İstanbul and its immediate vicinities and Aegean region. At the present time, the areas where the industrialization are dense, are also İstanbul and its immediate vicinities, South Marmara and Aegean Region. In the beginning, industrial products for weaving and accoutrements were in forefront in the Ottoman Empire. At the present time especially weaving, leather and ready-made clothing are one of the leading industry segments of Turkey. It is clearly seen that the settlements which is important for industrialization, products made in these factories and also the industry policies has strong impact on shaping today's Turkey's industry structure.

Keywords: Ottoman Industrial Products, Industrialization Policies, Present Reflections

Osmanlı Toplumunda Ermeni Kadınına Dair Birkaç Not

Okutman Tuba Çınar

ÖZ

Türkler ve Ermeniler Anadolu'da yüzlerce yıl bir arada yaşamışlardır. Ancak Ermenilerle ilgili yapılan çalışmaların daha çok siyasi konular içermesi, Ermenice bilen kişi sayısının az olması, Ermenice kaynaklara ulaşamamız gibi nedenlerle Ermeni toplumu hakkında tam olarak bilgiye sahip olduğumuz söylenemez. Oysaki bu iki toplum arasındaki ilişkiler şaşırtıcı bir mahiyet arz etmektedir. Türkler ve Ermeniler uzun müddet birlikte yaşamının gereği dönemin siyasi, sosyal ve ekonomik olaylarından hemen hemen aynı ölçüde etkilenmişlerdir. Bu çalışmada Ermenilerle ilgili birkaç farklı konuya değinilmektedir. Bunlardan birincisi yüzyıllarca bir arada yaşamış olan bu iki toplumun aile yapılarının benzerlikleridir. Osmanlı'da yaşayan farklı dine ve milliyete mensup insanlar birbirleriyle kaynaşma ortamı bulmuşlardır. Bunun doğal sonucu olarak da birbirlerinin kültürel ve dini yaşayışlarından etkilenmişlerdir. Türkler ve Ermenilerin kadın-erkek ilişkileri, kız çocuklarına yönelik tutum, aile içi anlayış ve düğün adetleri gibi konularda büyük benzerlikleri bulunmaktadır. İkinci olarak Osmanlı kadın hareketi içerisinde Ermeni kadınlarının rolü, Osmanlı kadınlarının hak arayışına ne gibi katkılarının olduğudur. Çünkü Osmanlı kadın hareketini ele alan pek çok çalışmada Ermeni kadınlarının faaliyetlerinden bahsedilmemiş yahut birkaç cümle ile değinilip geçilmiştir. Halbuki Osmanlı kadınlarının haklarını almaları için Ermeni kadınları da çaba göstermişlerdir. Son olarak 1915 yılında yayınlanan Tehcir Kanunu'nun uygulanması esnasında Osmanlı Devleti'nin Ermeni kadınlarını korumak adına onların Müslüman erkeklerle evlenmelerine izin vermesi ve ihtida konusuna değinilecektir. Bundan dolayı çalışmaya böyle bir başlık konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Ermeni, Osmanlı, Aile, Kadın Hareketi, İhtida, Tehcir

Osmanlı Toplumunda “ayağı Bağlı” Kadınların Yakarışları: “ya Nafaka Yahut Boşanma”

Okutman Tuba Çınar

ÖZ

Osmanlı toplumunda boşanmanın sebeplerden bir tanesi de kocanın kaybolmasıydı. Ancak bu kayboluş kimi zaman bilinçli bir şekilde gerçekleştiriliyordu. Yani savaş yahut ticaret için başka bir yere giden kocadan normal şartlar altında haber alınamamasının dışında koca isteyerek izini kaybettiriyor, evine geri dönmüyordu. Bu durum belgelere “savuşmak” olarak geçmiştir ve bu şekilde giden erkeklerin geride kalan eşleri için ciddi sıkıntılar oluşturmuştur. Çünkü Osmanlı Devleti’nin resmi mezhebi olan Hanefi mezhebine göre kadınların böyle bir gerekçeyle eşlerinden boşanma hakkı yoktu. Kadınlar eğer eşlerinin öldüğüne dair herhangi bir haber gelmez ise eşlerinin yaşlıtlarının ölümüne kadar onları beklemek zorundaydı. Bu neredeyse hiç boşanamamak anlamına geliyordu. Bu şekilde eşlerini bekleyen kadınlar hem fizyolojik ve psikolojik hem de sosyo-ekonomik yönden mağdur olmuşlardı. Kadınların içinde bulunduğu bu müşkiliyeti gidermek isteyen bazı kadı ve müftü gibi Osmanlı görevlileri kimi zaman fetvalar kimi zaman da Divan-ı Hümayun aracılığıyla kadınlar lehine karar alma çabası veriyorlardı. Son çare ise Divan’ın otoritesinden faydalanarak kocanın bulunup eşini boşamaya zorlanmak yani Hanefi mezhebinin dışında uygulamalar yapmaktı. Ancak Divan’a başvurmanın zorlukları göz önünde bulundurulursa çok az kadın bundan istifade edebilmişti ve savaş döneminde pek çok kadın eşinden haber alamamıştı. Bu şekilde nafakasız kalan kadınlar hırsızlık ve fuhuş gibi kötü hallere sürüklenmişti. Bu nedendir ki 1916 yılında kocanın nafakasız olarak eşini terk etmesi durumunda kadına boşanma hakkı tanıyan bir irade yayınlanmıştı. Bu çalışmada söz konusu durumdaki kadınların nasıl terkedildiklerine, eşleri tarafından ya nafakalarının temin edilmesi yahut boşanmalarının sağlanması hususunda yetkililere sundukları arzuhallere, Osmanlı görevlilerinin ise kadınların mağduriyetlerini gidermek için ürettikleri formüllere, özellikle son çare olarak kocanın terk ettiği karısını boşamaya nasıl zorlandığına Osmanlı arşiv belgelerine dayanılarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Boşanma, Osmanlı, Gaiblik, Kadın, Aile.

Osmanlıdan Günümüze Türk Kahvesi: Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Bir Uygulama

Dr. Öğr.Üyesi Neşe Acar - Dr. Ali Çakırbaş - Bülent Çizmeçi

ÖZ

Dünyanın pek çok yerinde üretilen ve farklı biçimlerde sunulan kahvenin ülkemizde kırk yıl hatırı olduğu bilinmektedir. Geçmişten günümüze kahvenin serüveni sadece hatırdan kalmamış aynı zamanda kültür hayatımızın zenginleşmesinde de önemli katkılar sağlamıştır. Doğunun batıya bir kültür hediyesi olan bu siyah çekirdekler, günümüzde dünya ticaretinde petrolden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Ekvator çizgisi boyunca yaklaşık 70 ülkede üretimi yapılan kahve, dünyanın neredeyse tamamında farklı şekillerde tüketilmektedir. Bu açıdan dünya ticaretinde önemli bir paya sahiptir.

Tüketim, yaşadığımız dönemin karakteristiğini dile getirme anlamında önemli ve tanımlayıcı bir rol üstlenmiştir. Tüketim alışkanlıkları sadece iktisatçıların ilgisi ile sınırlı kalmayıp artık modern toplumun gerçekliğinin anlaşılması ve kavranması bakımından oldukça büyük bir önem kazanmıştır. Çalışmada Osmanlıdan günümüze Türk kahvesinin gelişim süreci anlatılmış ve Nevşehir örneğinde tüketim alışkanlıkları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu amaçla ilk olarak Osmanlıdan günümüze Türk kahvesi ve tüketici alışkanlıklarına yönelik teorik bilgi verilmiştir. Araştırmanın uygulaması Nevşehir il merkezinde yaşayan Türk kahvesi tüketen kişiler üzerinde yapılmıştır. 409 adet anket istatistikî paket programıyla analiz edilmiştir. Tüketicilerin 47,9'u kahveyi orta şekerli, %52,3'ü evde ve %54'ü arkadaşlarıyla birlikte tükettiklerini ifade etmiştir. Tüketicilerin Türk kahvesini tüketmekteki en önemli amaçlarının muhabbet etmek ve alışkanlık olduğu görülmüştür. Tüketicilerin evlerinin dışında Türk kahvesini tüketmek için seçtikleri mekanı tercih etme nedenine bakıldığında "mekanın temiz ve hijyen olması" ve "kahve sunumunun güzel olması" değişkenlerinin daha önemli görüldüğü tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Türk Kahvesi, Kahvenin Tarihi, Kahve Kültürü, Tüketim, Tüketim, Alışkanlıkları, Kahve Tüketimi.

Osmanlı'nın Suriye Ermenileri ve Günümüzdeki Durumları

Doç.Dr. Beşir Mustafayev - Fatih Fırat

ÖZ

1828-1829 Osmanlı-Rus savaşı sonrasında Erivan merkezli toprakların Rusya'nın eline geçmesiyle birlikte, Rusya'da ismi konulmamış bir Ermeni sorunu yaşanır. Daha sonra bu sorun Osmanlı'ya taşınır. Özellikle Osmanlı'nın iktisadi anlamda zayıflamasıyla Birinci Cihan Harbi sırasında Anadolu'da yaşayan Ermeni tebaası, ayrı bir devlet vaadi ile daha çok Rusya ve İngiltere tarafından Osmanlı'ya karşı teröre teşvik edilir. Zaten öncesinde meydana gelen Ermeni isyanları, ilk ve son Osmanlı-Rus savaşları arasındaki Küçük Kaynarca (1774) Antlaşması, Tanzimat (1839), Islahat Fermanları (1856), Ermeni Milleti Nizamnamesi (1863) ve Berlin Antlaşmaları (1878) sonrasında bu tedhiş faaliyetlerine bir nevi zemin hazırlanmıştı. Böylece Osmanlı 15 Nisan 1915'de Van'da ve ilerleyen tarihlerde diğer bölgelerde çıkan isyan ve katliamlar üzerine 27 Mayıs 1915'de Sevk ve İskân Kanunu'nu çıkarmak zorunda kaldı. Bu kanunla ordu ve bölge halkının selameti için Ermeniler ülkenin güvenli bölgeleri olan Suriye ve Irak sınırına göç ettirilir. 1915 ve günümüzdeki Suriye olayları arasında paralellikler söz konusu. Tıpkı dün olduğu gibi bugün de emperyalist güçlerin yaptıkları faaliyetler doğrultusunda Suriye'de göçe zorlananlar sadece Müslümanlar değil aynı zamanda Hıristiyan Ermenilerdir. Suriye'de başlayan iç savaştan sonra burada yaşayan 80 ila 100 bin arasında olduğu tahmin edilen Ermenilerin bir kısmı, 2011'den beri güvenlik kaygısıyla yaşadıkları yerlerden kaçarak başta Ermenistan ve işgal ettikleri Azerbaycan toprakları olmak üzere Türkiye, Lübnan ve Ürdün'e göç etmeye başladılar. Öte yandan içinde Ermenilerin de bulunduğu % 10'luk dilimdeki Hıristiyanların bir kısmı da Esad ailesine yakın olduğu için halen de o ülkede üst düzey görevlerde bulunmakta. Böylece Ermenilerin bir kısmı tehcir'den 100 yıl sonra ikinci bir göçle karşılaşmış oldu. Göç, bu sefer Anadolu'dan sonra Ermenistan'a da olacaktı. Fakat Ermenistan yönetimi Suriye Ermenilerini "çok sevmiş" olacak ki kendi ülkelerine değil de işgal ettikleri, halen de sorunlu ve sıcak çatışmaların yaşandığı Azerbaycan'ın Karabağ topraklarına yerleştirdi. Sonuçta hem Ermenistan hem de işgal ettikleri Azerbaycan'ın Karabağ toprakları Suriye Ermenileri için yabancı bir ülke. Zaten ekonomik darboğazda olan Ermenistan hiç kuşkusuz bunlara bakacak durumda olmadığı aşikâr. Suriyeli Ermenileri burada geçim, barınma, işsizlik, dil, kalmak-dönmek kararı ve uyum gibi sorunlar karşılamakta.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Suriye, Ermeni, Çar Rusyası, Göç, Emperyalist.

Özel Hastane Çalışanlarında Yaşam Doyumu

Öğr.Gör. Fatma Kocaağa - Öğr.Gör. Beyza Erkoç - Öğr.Gör. Onur Yüksel

ÖZ

Yaşam doymu, bireyin yaşamına ilişkin yaptığı değerlendirmelerin sonucunda ulaştığı memnuniyeti yansıtmaktadır. Hasta sayısında yaşanan artış, hasta beklentilerinin değişmesi ve artması, yoğun çalışma saatleri, nöbet usulü çalışılması gibi koşullar hastane çalışanlarının yaşam doymunu doğrudan etkilemektedir. Bu çalışma ile özel hastane çalışanlarının yaşam doym düzeyinin ve yaşam doym düzeyinin demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma Aralık 2017-Ocak 2018 ayları arasında Kocaeli'de gerçekleştirilmiştir. Veriler özel hastanelerde çalışanlardan (hemşire, hekim, tıbbi sekreter, laborant gibi) toplanmıştır. Araştırmada veri toplamak için 5 ifadeden oluşan "Yaşam Doym Ölçeği (The Satisfaction With Life Scale)" kullanılmıştır. Araştırma kapsamında 115 çalışandan veri toplanmıştır. Veri analizleri sonucunda katılımcıların yaşam doym düzeyi yaşa, medeni duruma ve kurumdaki çalışma süresine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği, cinsiyete ve eğitime göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Farklılıklar incelendiğinde kadın çalışanların yaşam doym düzeyinin erkek çalışanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca eğitim durumu lisans veya lisansüstü olan çalışanların yaşam doym düzeyinin diğer eğitim düzeyine sahip olan çalışanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucu genel olarak çalışanların yaşam doym düzeyinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum hem çalışanlar hem de hastaneler açısından istenilen bir sonuç değildir. Hastane çalışanlarının özellikle hekimlerin ve sağlık personelinin, sağlık hizmetlerinin kalitesini ve hastaların iyileşme sürecini doğrudan etkilediği düşünüldüğünde hastane çalışanlarının yaşam doymunun yükseltilmesine ya da olumsuz etkilenmesine neden olabilecek örgütsel faktörlerin azaltılmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Hastane, Yaşam Doyumu

Özel Hayatın Dönüşümüne Özgü Yeni Bir Tarihselliğin Yazımı Olarak Güvenlikli Siteler: İstanbul'daki Güvenlikli Siteler Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr.Üyesi Kadir Şahin

ÖZ

Modern hayat başlangıçta bireylere yeni bir ortaklık hissini vaat ederek işe koyulmuştu. 'Toplum olmak' bağlamında ortaya konulan yeni birliktelik biçimi, bu tarz bir kurguyu anlamlı hale getirebilmek için kendine özgü bir tarihselliği gerekli kılmaktaydı. Bu durum bir aradalığa dair 'ortak geçmiş' kurgusunu inşa ederken, birlikteliği de sürdürülebilir bir biz duygusuyla donatmaktaydı. Fakat modernitenin şiddetlendiği geç modern evrede modern ortaklıklar anlamını yitirdi. Yaşananlar 'radikal bireyselliklerin' yükseldiği dönemleri karşımıza çıkardı. Bu nedenle içinde bulunduğumuz geç modern evrenin bireyelerine, modern anlatılara özgü tarihsellikler giderek anlamsızlaşan şeyler haline gelmeye başladı. Daha çok kendi radikal bireyselliğinin peşinde koşan bu türden bireyler, gündelik hayatlarını kurma stratejileri açısından çok önemli bir gösterge olan modern anlamdaki 'geçmiş/tarih' algılarını yitiren bireylere dönüştüler. Bireylerin varoluşsalıkları açısından önemli olan bu sembolik değerler kendilerini kurma biçimleri adına önemli göstergeler olmaktaydı. Fakat geç modern çağdaki bireylerin için eski tarz kominitelere bağlı yaşamlar giderek anlamsız şeyler haline geldi. Hal böyle olunca da bu tarz bireyler kendi özel hayatlarını merkeze koyan yaşamların fanatizmine sürüklendiler. Ortaya çıkan bu durum modern anlamdaki göstergeleri ve anlamlı birliktelikleri işlevsiz hale getirirken, piyasa eliyle inşa edilen yeni tarz değerlere özgü anlatıların ortaya çıkmasına neden oldu. Bu durumun yaşandığı en önemli göstergelerden birisi yeni konut sunum örneklerinde, bireylerin satın alacakları yaşam alanlarına özgü şekillerde inşa edilen kadimsellik biçimlerinde (ya da tarihselliklerde) görmek mümkündür. Bizler de bu nedenle söz konusu çalışmamızda güvenlikli sitelerin yeni tür duruma özgü olarak, satış dokümanları üzerinden geç modern bireyleri etkilemek üzere ortaya koydukları tarihsellik vurgularını nasıl ve ne bağlamda sürdürdüklerini irdeleneceğiz. Araştırma boyunca yaklaşık 20 kadar güvenlikli sitenin satış dokümanları üzerinden (reklam videoları, katalog, web sitesi vb.) kullandıkları tarihsellik vurgularına dair veriler derlenmiştir. Elde edilen bulgular söylem analizi ve göstergebilimsel analizler yoluyla irdelenmeye çalışılmıştır. Bu sayede yeni tür tarihselliğin ve yazımının nedenleri ve çıktıklarına dair bir durum saptaması yapılarak ilgili gerçeklik irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geç Modern Evre, Güvenlikli Site, Gelenek Ötesi Hayatlar, Özel Hayat, Tarih/geçmiş.

Özyeterlik ile Erteleme Davranışı İlişkisi: Bir Kamu Kurumunda Araştırma

Arş.Gör. Osman Benk - Arş.Gör. Emre Burak Ekmekçioğlu - Prof.Dr. Alptekin Sökmen

ÖZ

Çalışanların tutum ve davranışları üzerinde etkili olan faktörlerin neler olduğu uzun yıllardır birçok araştırmacının ilgisine devam etmektedir. Bu arayışlar kapsamında araştırmacılar, birçok farklı bireysel, grupsal ve örgütsel düzeydeki davranışsal değişkenler üzerine çeşitli nitel ve nicel araştırmalar yapmaya devam etmektedirler. Sosyal Bilişsel Teori bağlamında düşünüldüğünde, çalışanların kendi davranışlarını düzenlemeleri, kontrol etmeleri ve değiştirmelerinde bir diğer önemli davranışsal değişken olan özyeterliklerinin önemli bir rol oynadığı ifade edilmektedir. İçsel bir bakış açısıyla bilgi seviyesinin, yeteneklerinin ve sınırlarının farkında olan çalışan, potansiyel kapasitesinin bilincine vararak sorumlu olduğu birtakım işleri etkili bir şekilde yerine getirebilir. Erteleme davranışı ise, çalışanın bir şeyi yapmama adına içsel bir motivasyon süreci yaşamasıdır. Bazı değişkenler, kişinin içsel motivasyonunu etkileyerek bireysel ve örgütsel düzlemde erteleme veya görevini zamanında yapma gibi birtakım çıktılara olumlu ya da olumsuz anlamda etki etmektedirler. Bu çalışmanın amacı ise, çalışanların özyeterlik inançları ile erteleme davranışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmanın verileri, Ankara'da faaliyet gösteren bir kamu kurumunda çalışan toplam 179 çalışandan elde edilmiştir. Araştırmada Jerusalem ve Schwarzer'ın (1995) 10 maddelik özyeterlik ölçeği (The General Self-Efficacy Scale) ve Tuckman'ın (1991) 16 maddelik erteleme davranışı ölçeği (Procrastination Scale) kullanılmıştır. Bu ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Korelasyon ve hiyerarşik regresyon analizleriyle değişkenler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre çalışanların özyeterlik inançları ile erteleme davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özyeterlik, Erteleme Davranışı, Ankara

Para Politikası Uygulamaları ve Toplanan Fonlar İlişkisi: Katılım Bankaları Açısından Bir Analiz

Doç.Dr. Bünyamin Er - Öğr.Gör. Tolga Ergün - Arş.Gör. Yusuf Güneysu

ÖZ

Fon ihtiyacı olanlarla fon fazlası olanları bir araya getiren finans piyasaları, ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptirler. Piyasadaki düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile finansal aracı kurumlar, kullandıkları çeşitli finansal araçlarla ekonomiye yön verebilmektedir. Bu kurumların başında gelen merkez bankaları, aldıkları para politikası kararları ile bankacılık sistemi üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Bununla birlikte finans piyasalarının temel kuruluşlarından olan bankalar, merkez bankasının para politikalarının yürütülmesinde önemli roller üstlenmektedirler. Para politikası geleneksel bankacılık sisteminde olduğu gibi katılım bankacılığı sistemi üzerinde de etkili olabilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Türkiye’de 2007-2017 yılları arasındaki 11 yıllık veriler kullanılarak katılım bankaları tarafından toplanan fonlar üzerinde para politikası uygulamalarının etkisini araştırmaktır. Bu doğrultuda bağımlı ve bağımsız değişkenlerden oluşturulan model çoklu regresyon analizi ile test edilmiştir. Kurulan modelde para politikası unsurlarından gecelik politika faiz oranı, tüketici fiyat endeksi, parasal büyüklük ve sanayi üretim endeksine dayalı gayri safi milli hasıla bağımsız değişkenler olarak kullanılmıştır. Bağımlı değişken ise toplanan fonlardır. Elde edilen bulgulara göre, parasal büyüklük göstergesi olan M2 ve gecelik politika faiz oranı ile toplanan fonlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak Merkez Bankası tarafından parasal büyüklükte uygulanacak olan bir genişleme ve gecelik politika faiz oranlarındaki yükseliş katılım bankaları tarafından toplanan fonlarda bir artışa neden olmaktadır. Başka bir ifade ile katılım bankalarının aynı bankacılık mevzuatına tabi olmaları, yapılan işlemler İslam hukuku açısından uygun olsa da finansal piyasalar anlamında benzer sonuçlar ortaya çıkardığına yönelik bir bulgu olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Para Politikası, Toplanan Fonlar, Katılım Bankacılığı, Regresyon Analizi

Pazar Açıklığı Endeksinin Topsis Yöntemi İle Yeniden Hesaplanması

Dr. Ömer Faruk Rençber

ÖZ

Uluslararası ticarete ülke pazarının diğer ülkeler ile ne düzeyde bütünleştiği, diğer bir ifadeyle küreselleştiği, önemli konuların başında gelmektedir. Bu durum ICC tarafından yayınlanan Open Market Index (OMI) ile 2011 yılından bu yana ölçülmektedir. Ancak endeksin 75 ülkeyle sınırlı kalması önemli bir kısıtlılık olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada açık pazar endeksine alternatif 2016 yılına dair 166 ülkeyi kapsayan yeni bir pazar açıklığı endeksi (OMI_2) geliştirilmiştir. Topsis yöntemi ile hesaplanan endeksin değişkenler açısından orijinalinden farkı; hesaplama yasal hakların güçlülüğü, kolay iş yapma endeksi, vergi oranları ve port kalite endeksi gibi değişkenlerinin de eklenmesidir. Çalışmada altyapı gelişmişliği, ticari politika, doğrudan yabancı yatırım ve ticari açıklıkları olmak üzere 4 alt endeks geliştirilmiştir. Daha sonra bu endeksler kullanılarak OMI_2 adıyla yeni bir endeks geliştirilmiştir. Ayrıca ülkeler, bu sıralamaya göre yüksek, orta ve düşük açık olarak üç sınıfa ayrılmıştır. Çalışmanın sonucunda OMI_2 ile elde edilen sıralamanın genel anlamda OMI'ye benzediği, ülkelerin OMI_2'ye göre yüksek oranda doğru sınıflandırıldığı, ülkelerin altyapı gelişmişliklerine göre birbirinden çok farklılaştığı, yürüttükleri ticari açıklık politikalarına göre ise benzeştikleri bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Açık Pazar Endeksi, Topsis Yöntemi, Doğrudan Yabancı Yatırım

Recalculation of Open Markets Index with Topsis Method

Abstract

In international trade, the level of integration of a country's market with that of other countries, in other words, the level of its globalization is the most important issue. This has been measured by using the Open Markets Index (OMI) published by the ICC since 2011. However, the fact that the scope of the index is limited to 75 countries is considered to be an important limitation. In this study, alternative to the open markets index, a new market openness index (OMI_2) including 166 countries for the year 2016 was developed. The difference of the index - calculated by using the TOPSIS method - from the original in terms of variables is that the strength of legal rights, the ease of doing business index, tax rates and the port quality index were also added to the calculation. In the study, four sub-indices have been developed, and these are the infrastructure development, trade policy, foreign direct investment and trade openness indices. Afterwards, by using these indices, a new index called OMI_2 has been developed. Moreover, countries are divided into three groups respectively as high, medium, and low. As a result of the study, it has been concluded that the ranking obtained by using OMI_2 is generally similar to that of OMI, the countries are highly accurately classified by using OMI_2, the countries greatly differ from each another in terms of their infrastructure developments, and the countries are similar to each other in terms of trade openness policies they have implemented.

Keywords: Open Market Index, Topsis Method, Foreign Direct Investment

Pedanius Dioskorides'in de Materia Medica'sına Göre Kilikya Eyaletinin Flora ve Faunası**Dr. Öğr.Üyesi Ali Güveloğlu****ÖZ**

M.S. I. yüzyılda yaşamış olan Anavarza'lı (Kozan ve çevresi) Pedanius Dioskorides'in kaleme aldığı *de Materia Medica* adlı kitap farmakolojik çalışmaların başladığı nokta olarak bilinmektedir. Aynı zamanda bir hekim olan yazar bitkisel, hayvansal ve cevher kökenli yedi yüzden fazla ürün yetişme koşulları, fiziki ve farmakolojik özellikleri ile halk sağlığı kapsamında kullanım yöntemleri bakımından incelemiş ve kayda geçirmiştir. Eserde önerilen ilaç tariflerinin büyük çoğunluğu Hippokratesten başlayarak yazarın yaşadığı döneme kadar gelen literatürde bulunmakla birlikte Dioskorides'i farklı kılan şey bitkilerin yetiştiği, madenlerin çıkarıldığı bölgeler hakkında da bilgi vermesiydi. O bazen bir bitkinin yetiştiği yeri söylemekle yetinirken bazen de bölgeler arası farklılıklara vurgu yaparak adı geçen bitki ya da ürünün en iyisinin nerede bulunabileceğine işaret eder. Örneğin medikal açıdan en iyi kalite safranın Klikiya'daki Korykos kentinde yetiştiğini belirtir, bitkinin tat, koku ve renye bağlı fiziksel özelliklerini tasvir etikten sonra sindirim düzenleyici ve diüretik özellikte olduğunu belirtir. Aynı kentte çıkarılan kurşun sülfürün ise medikal açıdan tek başına bir şey ifade etmediğini, ancak ilaçların temizlenmesi işleminde bu madenden yararlanıldığını belirtir. Bu bağlamda Anadolu'da bulunan otuz sekiz ürünün adını ve yetiştiği bölgeyi ifşa ederek M.S. I. yüzyıl Anadolu flora-faunası hakkında bilgi vermiştir. Bu çalışma Dioskorides'in Klikiya bölgesi özelinde vermiş olduğu lokasyonları ortaya koymayı ve adı geçen bölgede bulunan bitkisel, hayvansal ve maden kökenli ürünlerin medikal açıdan kullanımını incelemeyi amaçlamaktadır. Roma'nın Kilikya Eyaleti olarak adlandırdığı idari bölgenin sınırları zaman zaman değişikliklere uğramışsa da genel anlamıyla bugünkü Alanya ile İskenderun arasında kalan bölgeyi kapsamıştır. Bölgenin Alanya ile bugünkü Gülek Boğazı arasında kalan bölümü Dağlık Kilikya, Gülek Boğazı ile bugünkü İskenderun arasında kalan bölümü ise ovalık Kilikya adıyla tanınmıştır. Hekimin söz ettiği bitkilerin ilki Dsc. I. 9'da yer alan *Valeriana tuberosa* yani dağ sümbülüdür bitki mide dalak, böbrek ve idrar yollarını rahatlatmak için çeşitli otlarla kaynatılarak kullanılır. Adah sonra Dsc I. 26'da *Crocus sativus* adıyla bilinen Safrandan söz eder dağ sümbülüyle benzer özellikler taşıyan bitkiyi kullanırken çok dikkatli olunmasını tavsiye eder çünkü yak. 12.6 gr. ölçüsü aşılırsa zehirleyici hatta öldürücü etkide olabilir. Dsc. I. 66'da *Styrax officinalis*: Buhur, günlük; Dsc. III. 30. *Thymus graveolens*: Mercanköşk ve Dsc. III. 68. *Smyrnum perfoliatum* / Sarıkörek bitkilerinin tıbbi kullanım biçimleri tarif edilir. *De Materia Medica*'da Kilikya bölgesinde yetiştiği bildirilen toplam 15 bitki ve 1 salyangozun adı geçer. Hekim bunların her birinin tanımını yapmış, yetiştiği bölgeyi bildirmiş ve ilaç hazırlama tekniklerini açıklamıştır.

Dioskorides'in ilgi alanı;

- 1- Sindirim ve boşaltım sistemi rahatsızlıkları
  - 2- Dalak- böbrek rahatsızlıkları
  - 3- Akciğer ve solunum yolu rahatsızlıkları
  - 4- Yaralanmalara ve vahşi hayvan ısırıklarına karşı merhemler
  - 5- Boğaz ve diş ağrıları
  - 6- Göz ve baş ağrıları
- çerçevesinde toplandığından dönemin hastalıkları hakkında da bilgi sahibi olmamızı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Dioskorides, de Materia Medica, Klikiya Eyaleti, Medikal Bitkiler, Anavarza.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Mesleki Tercihlerine Etki Eden Mentorlar

Prof.Dr. Ramazan Sever

ÖZ

Kuşkusuz meslek olarak öğretmenliği tercih eden coğrafya öğretmeni adaylarının bu tercihlerinde; kendi ilgi, istek ve yeteneklerinin yanı sıra; ailelerinin, öğretmenlerinin, arkadaşlarının ve güvendiği rol model alabileceği kişi ya da kişilerin mentorluğundan yararlandığı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı; Giresun Üniversitesinde öğrenim gören coğrafya öğretmeni adaylarının mesleki tercihlerinde onlara mentorluk eden bireyleri tespit etmektir. Ayrıca çalışmada tespit edilen bu bireylerin hangi yönde ve ne şekilde öğretmen adaylarını yönlendirdikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, nitel araştırma yaklaşımında tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmanın çalışma grubunu Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesinde pedagojik formasyon eğitimi alan yaklaşık 200 coğrafya öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın problemine ilişkin olarak; coğrafya öğretmeni adaylarının demografik bilgileri alınmış ve mesleki tercihlerine etki eden kendilerine bu tercihlerinde mentor olarak seçtikleri bireyleri belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış anket formu uygulanmıştır. Anket yoluyla toplanan verilerin çözümlenmesinde içerik analizi, frekans ve yüzdeler ile aritmetik ortalamalardan yararlanılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve Giresun Üniversitesinde formasyon öğrenimi gören coğrafya öğretmeni adaylarının mesleki seçimlerinde hangi kişi veya kişilerin mentorluğundan ne şekilde yararlandıkları belirlenmiştir. Sonuçta öğretmen adaylarının büyük bir bölümü bilgi ve eğitimine güven hissettikleri öğretmenlerinden (105) ve ailelerinden (33) etkilenecek bu mesleği seçmekle birlikte, severek ve isteyerek öğretmenlik mesleğini tercih ettikleri de anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya Öğretmeni Adayı, Meslek, Mesleki Tercih, Mentor.

Geography Teacher Candidates are Pedagogical Formation Education Mentors Affecting Professional Preferences

Abstract

Undoubtedly, in these preferences of geography teacher candidates who prefer teaching as a profession; besides their own interests, desires and abilities; parents, teachers, friends, and any person or persons to whom they can assume a role model. The purpose of this study is; Giresun University geography is to determine the individuals who mentor them in the professional preferences of the candidates. In addition, it has been tried to determine in which direction these individuals who were determined in the study and how they directed the teacher candidates. For this purpose, the study group of the research using the screening model in the qualitative research approach constitutes approximately 200 geography teacher candidates trained in pedagogical formation education at the Giresun University Faculty of Education. Regarding the problem of the research; demographic information of the geography teacher candidates was taken and a semi-structured questionnaire form was applied to determine the individuals they chose as mentors in these preferences that affect their professional preferences. Analysis of the collected data by questionnaire used content analysis, frequency and percentages and arithmetic mean. The findings of the research were evaluated and it was determined how the geographical teacher candidates who were studying formation at Giresun University benefited from the mentor of the person or

persons in their occupational choices. As a result, it has been understood that most of the prospective teachers prefer the teaching profession lovingly and willingly, while choosing this profession by being influenced by their teachers (105) and their families (33) who have confidence in their knowledge and education.

Keywords: Candidate For Geography Teacher, Profession, Professional Preference, Mentor.

Performans Değerlendirme ile İlgili İnsan Kaynakları Uygulamalarının Yabancılaşma Üzerindeki Etkisi

Doç.Dr. Mustafa Fedai Çavuş - Seda Güğerçin - Eda Pınar Tufan

ÖZ

Rekabetin günden güne arttığı piyasada, örgütün sürekli gelişimi ve sürdürülebilirliği için etkin nitelikteki insan kaynakları uygulamaları, bir rekabet avantajı unsuru olarak ele alınmaktadır. Ancak çalışanların, mümkün olan en yüksek verimi ortaya koymaları amacıyla gerçekleştirilen insan kaynakları uygulamaları, her zaman niyet edilen sonuçlar doğurmayabilir. Çalışanların tutum ve davranışları, eksiklikleri ya da yeterlilikleri, görevlerindeki başarı düzeyleri gibi tüm unsurları kapsayan performans değerlendirme uygulamaları, modern çağın en önemli sorunlarından biri olan yabancılaşmaya neden olabilmektedir. Her ne kadar literatürde yabancılaşma ve performans arasındaki ilişki çok sayıda çalışmada incelenmiş olsa da performans ile ilgili insan kaynakları uygulamalarının yabancılaşma üzerindeki etkisini inceleyen sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı performans değerlendirme ile ilgili insan kaynakları uygulamalarının yabancılaşma üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Araştırma sürecinde, rastgele seçilen 406 beyaz yakalı çalışandan anket yöntemi ile veri toplanmıştır. Verilerin analizinde korelasyon ve regresyon analizleri uygulanmıştır. Korelasyon analizi sonucunda performans değerlendirme ile ilgili insan kaynakları uygulamalarının yabancılaşmanın boyutlarından kuralsızlık, kendine yabancılaşma, anlamsızlık ve güçsüzlük ile anlamlı ve pozitif yönlü ilişkisi olduğu görülmüştür. Toplumsal yabancılaşma boyutu ile ise anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Regresyon analizi sonucunda ise performans değerlendirme ile ilgili insan kaynakları uygulamalarının, yabancılaşmayı artırdığını görülmüştür. Çalışma sonucunda görülen pozitif ilişkiye istinaden yabancılaşmayı azaltmak adına performans değerlemede sıklıkla karşılaşılan sorunların azaltılmasına yönelik örgüt tarafından hassasiyet gösterilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Performans, Performans Değerlendirme, İnsan Kaynakları Uygulamaları, Yabancılaşma

Performansa Dayalı Ek Ödeme Sisteminin Değerlendirilmesi

Prof.Dr. Emine Orhaner - Arş.Gör. Ece Doğuç

ÖZ

Performans değerlendirme, çalışanların işlerinin gereklilikleri olan standartları iyi yapıp yapmadıklarını belirleme ve daha sonra bu bilgileri çalışanlara iletme sürecidir. Sağlık Bakanlığı tarafından uygulanan Performansa Dayalı Ek Ödeme Sistemi ise, sağlık kurumlarında, sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun teşvik edilmesinin sağlanması amacıyla, görevli personele döner sermaye gelirlerinden yapılacak ek ödemenin oran, usul ve esaslarını belirlediği bir sistemdir. Sağlık Bakanlığı tarafından 2004 yılından itibaren uygulamaya konan Performansa Dayalı Ek Ödeme Sistemi (PDEÖS) sağlık çalışanları ve hasta ve hasta yakınları için halen önemli bir konu olarak gündemdedir. Araştırmanın amacı mevcut durumda uygulanan PDEÖS' ye yönelik kamu ve özel sektörde görev yapan yöneticilerin tutumlarının belirlenmesi ve farklı sektörlerdeki görüşlerin belirlenmesidir. Araştırma kapsamına beş özel ve beş kamu hastanesinde görev yapmakta olan 10 yönetici alınmıştır. Görüşmeler Eylül-Ekim 2017 tarihleri arasında yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Yöneticilere konu ile ilgili 11 soru sorulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre; yöneticiler PDEÖS'nin çalışma barışına etkisinin olumlu olduğunu ancak sistemin adil olmadığını belirtmişlerdir. Görüşülen yöneticilere göre PDEÖS hekim ve hasta odaklıdır. Ancak diğer sağlık çalışanlarına olumsuz etkisinin olduğu görülmüştür. Performans sistemi ile birlikte tetkik ve operasyon sayısında artış olduğu ve bunun da sağlık harcamalarını artırdığı fikri büyük bir çoğunluktadır. Hekimlerin sistemle birlikte kamuda çalışmayı daha fazla tercih ettikleri belirtilmiştir. Yöneticiler sisteme dair herhangi bir öneri getirmezken sistemde revizyon yapılması gerektiğini savunmaktadır ve bunun neden olarak ise PDEÖS'nin çalışan performansını ölçmek için yeterli olmadığını göstermektedirler.

Anahtar Kelimeler: Performans, Performans Değerleme, Sağlık Çalışanları

Petrol Fiyatları, Gıda Fiyatları ve Enflasyon İlişkisi: Yapısal Var Analizi Bulguları

Dr. Öğr.Üyesi Ali Eren Alper - Dr. Öğr.Üyesi F. Özlem Alper

ÖZ

Bazı ekonomik değişkenlerdeki dinamik hareketlerin ve dalgalanmaların temel makroekonomik göstergelere çok büyük etkileri olabilmektedir, bu nedenle de politika yapıcıları tarafından yakından takip edilmektedirler. 1970'li yıllarda yaşanan ilk petrol krizi ve 2000'li yıllardan sonra gıda ürünleri fiyatlarındaki, uzun yıllardır benzeri görülmeyen bir artış eğilimi yaşanması sonucu, bu iki değişkenin özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki enflasyon üzerine etkileri tartışılmaya başlanmıştır. Çalışma bu amaçla gelişmekte olan bir ülke olan ve Dünya Bankası sınıflandırmasına göre orta gelirli ülkeler grubunda bulunan Türkiye'de petrol ve gıda fiyatlarının enflasyon üzerindeki etkilerini, Ocak 2007 – Aralık 2017 arasında aylık verilerle yapısal vektör otoregresyon (SVAR) yöntemiyle analiz etmeyi amaçlamaktadır. Analiz sonuçlarına göre Türkiye'de hem gıda fiyatlarında hem de petrol fiyatlarında yaşanacak bir şok yurt içi enflasyonu yükseltmektedir. Ancak petrol fiyatlarında yaşanan bir şokun enflasyonu yükseltici etkisi 6. dönemde son bulurken, gıda fiyatlarında yaşanan bir şokun enflasyonu yükseltici etkisi hem çok daha yüksek olmakta hem de 3. döneme kadar bu yükseliş devam etmekte, bu dönemden sonra düşmeye başlasa da bir histeri etkisi yaratmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Petrol Fiyatları, Gıda Fiyatları, Yapısal VAR

Piyasa Etkinliği ve Ocak Ayı Etkisi: Uluslararası Piyasalar Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Uygulama

Doç.Dr. Mehmet Cihangir - Öğr.Gör. Fahrettin Söker - Öğr.Gör. Eray Baysa

ÖZ

Günümüzde bilgiye erişimin kolaylığı ve daha az maliyetli oluşu piyasaları tam rekabetçi piyasa yapısına yaklaştırmakta ve etkinlik kavramını piyasalar üzerinde hâkim kılmaktadır. Ancak bazı dönemlerde piyasa getirileri üzerinde farklılık görülmekte ve bu durum etkinlikten sapmalara yol açmaktadır. Dönemsel olarak özellikle ocak ayı etkisi en çok bilinen sapmalar arasındadır. Bu sebeple çalışmanın amacı BİST100 (İstanbul), DJI30 (New York), NIKKEI225 (Tokyo), FTSE100 (Londra), DHSI (Hong Kong) ve DAX (Frankfurt) endeksleri üzerinde piyasa etkinliğinin ve ocak ayı etkisinin test edilmesidir. Çalışmada endekslerin 01.01.2001 - 31.12.2017 tarihleri arasındaki günlük kapanış verileri ile piyasa etkinliğinin testinde Augmented Dickey Fuller testi (ADF), ocak ayı etkisinin testinde En Küçük Kareler (EKK) yöntemi ile oluşturulan regresyon modelleri kullanılmıştır. Analizler sonucunda endekslerin zayıf formda etkin olduğu ve endeks getirileri üzerinde ocak ayı etkisinin anlamlı olmadığı ancak bazı ayların anlamlı bir farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıklar zayıf formda etkinliği tespit edilen bu piyasaların etkin olmadığını, piyasaya ilişkin elde edilecek bilgilerle normalüstü getiri sağlanabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik, Piyasa Etkinliği, Etkinlikten Sapmalar, Ocak Ayı Etkisi

Market Efficiency and January Effect: A Comparative Application on International Markets

Abstract

The less cost and ease of access to information in today makes the markets closer to fully competitive market structure and makes the concept of efficiency dominate the market. However, in some periods there is difference like January effect in the market returns and this leads to deviations from the efficiency. The aim of this study is to test the market effectiveness and the effect of January on BIST100 (Istanbul), DJI30 (New York), NIKKEI225 (Tokyo), FTSE100 (London), DHSI (Hong Kong) ve DAX (Frankfurt) indices. In the study, using daily closing prices between the dates of 01.01.2001 - 31.12.2017 market efficacy tested with ADF, January effect tested with LSR method and it was detected that the indices were weakly effective and January effect was not found, some months had meaningful difference. Due to these differences, it is predicted that supernormal returns can be obtained with the information obtained about the market.

Keywords: Efficiency, Market Efficiency, Deviations From The Efficiency, January Effect

Polis Memurlarının Tatil Alışkanlıkları: Gaziantep Örneği

Doç.Dr. Atınç Olcay - Eşref Ay - Dr. Müjdat Ertürk

ÖZ

Bu araştırma Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memurlarının tatil alışkanlıklarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla oluşturulan anket formu araştırma evrenindeki 510 polis memuruna uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23.0 programıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, polis memurlarının boş zamanlarını daha çok açık hava, kır, piknik gezilerine katılarak ve spor yaparak geçirdikleri, düzenli olarak tatile çıkmadıkları, turizm faaliyetlerine katılma amaçlarının dinlenmek ve eğlenmek, yeni yerler görmek, deniz ve kumdan yararlanmak olduğu, tatil kararlarını ailecek, tecrübelerinden faydalanarak ve arkadaş tavsiyesiyle verdikleri, konaklama ve ulaşım paketini eş dost tavsiyesiyle, internetten veya doğrudan otelden satın aldıkları, imkânları olması durumunda yurt dışına çıkmak istedikleri ve yurt dışında en çok Paris, Mekke ve Londra şehirlerini görmek istedikleri, yurt içinde ise en çok İstanbul, Trabzon ve İzmir'i görmek istedikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tatil Alışkanlıkları, Polis Memurları, Boş Zaman.

Holiday Habits of Police Officers: Gaziantep Example Summary

Abstract

This research was conducted to reveal holiday habits of the police officers in Gaziantep Provincial Security Directorate. A questionnaire was prepared and applied to 510 police officers who constitute the research population. The data obtained from that questionnaire were analyzed using SPSS 23.0 software program. Study shows that police officers mostly spend their free-time in open air activities, country side activities, picnics or sports activities; and they do not regularly go on holiday. The study also shows that their main purpose of participation to tourism activities is to rest and have fun, to see new destinations, and enjoy the sea and sand. While deciding upon their holiday activities they negotiate with family members, evaluate their past experiences and listen to their friends' suggestions respectively. According to the findings, the police officers purchase their travel packages including accommodation and transportation services via suggestions of their close-friends and internet or directly from the hotel organization. The study results also show that they mostly prefer to visit Paris, Mecca, and London respectively in outgoing tourism if they might find a chance. On the other hand, they want to visit İstanbul, Trabzon, and İzmir in their domestic tourism activities.

Keywords: Police Officers, Holiday Habits, Leisure Time.

Popüler Kültür, Gündelik Hayat ve Tüketim İlişkisi: Konut Reklamları Üzerinden İnşa Edilen Yaşam Tarzlarını İnceleme

Öğr.Gör. Fırat Ata - Öğr.Gör. Ayhan Yiğiter

ÖZ

Gündelik hayat, insanlar tarafından paylaşılan kültürel bir alandır. Gündelik hayat üzerinden üretilen popüler kültür, kapitalizm ile görünür kılınır. Dolayısıyla popüler kültür, ekonomik kaynakların gündelik yaşamın kültürel gereksinimleri arasında geçen bir mücadeleye dayanır. Medyanın, popüler kültürü üretirken veya kitlelere tanıtırken kullandığı yollardan biri reklamlardır. Gündelik yaşamda oluşturulan ideolojilerin kendini gösterdiği alanlardan biri de mekanlardır. Özellikle yaşam bölgelerinde belirgin olarak ortaya çıkan farklı mimari tasarımlar, konutlarda parçalanma yanında kentsel yaşamda da bir parçalanmanın hem nedeni hem de sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Tikel isteklerin yarattığı baskıyla kentsel mekan yeniden şekillenirken diğer yandan kent parçalanmaktadır; mekanın parçalanması ve birbirlerinden ayrılmalarıyla aynı kent içinde yaşayan kişiler birbirlerinden uzaklaşmaktadır. Kişilerin yaşam alanlarının ayrılması, toplumsal gruplar arasındaki uçurumun açılması ve farklı toplumsal grupların birbirleri ile olan iletişimlerinin azalmasına neden olabilmektedir. Çalışma kapsamında hürriyet gazetesinde yayınlanan beş konut reklamı incelenerek kuramsal bağlamda konutların sunduğu yaşam tarzlarının tüketim içindeki rolü, gündelik hayat ve popüler kültürle olan ilişkisiyle açıklanmaya çalışılmıştır. Analizler sonucu elde edilen bulgulara göre: Reklamlar, konutları tanıtırken, konutun asıl işlevi olan barınma işlevinin üzerinde neredeyse hiç durmaz; bunun yerine konutların kazandıracağı mitleri insanlara pazarlar. Böylece konut tüketimi, asıl işlevinden ziyade sembolik bir tüketim halini alır. İnsanlar, bir konutu alırken bundan elde edeceği göstergeleri tüketir. Bu göstergeler ile farklı bir yaşam tarzına sahip olur ve başkalarının kendisinin yaşam alanını sınırlandırdığını kaçar. Reklamlarda bir konutun somut getirileri üzerinde değil de, projedeki konutlardan birine sahip olunarak psikolojik ve sosyolojik açıdan elde edilecekler üzerinde durulmuştur. Reklamlardaki görsel ve yazılı metinlerde kişilere kazanacakları 'mutluluk', diğer insanlara göre toplumsal hayatta elde edecekleri 'seçkinlik' ve bunlarla beraber sürecekleri 'lüks yaşam' kavramları üzerinden gidilerek yaşam alanlarına yönelik popüler beğeni sağlanmış ve insanlar tüketim kültürüne dahil edilmeye çalışılmıştır. Reklamlarda görsel metinlerle projeler tanıtılırken, yazılı metinlerle yaşam alanlarının sunduğu artılar anlatılmıştır. Konut reklamlarında da diğer reklam türlerinde olduğu gibi tanıtılan projeler hakkında olumsuz iletilere yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Popüler Kültür, Gündelik Hayat, Tüketim Kültürü, Yaşam Tarzları, Konut Reklamları.

Postmodernizm Ekseninde Konut Markalaması: Sinpaş Örneği

Dr. Emel Demir Askeroğlu

ÖZ

Modernizmden postmodernizm dönemine geçiş ile birlikte sanattan edebiyata, tüketimden reklama kadar birçok alanda değişimler yaşanmaya başlandı. Bu değişimler ile birlikte postmodernizmin izlerini pazarlama yöntemlerinde de görmek mümkündür. Tüm bunlara ilaveten postmodernizm ile birlikte bireylerde de değişimler görülmektedir. Değişen tüketici davranışları ile birlikte farklılıklara ilgi duyan bir tüketici profili ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, işletmeler ürün ya da hizmetlerini farklılaştırmak adına 'markalaşma' faaliyetlerini sürdürürken post modern pazarlamanın sunduğu bir takım imkanlardan da faydalanmaya başladı. İşletmeler hedef kitlesinin ilgisini çekebilmek ve ürün ya da hizmetlerinin tutundurulmasını sağlamak için yeni stratejiler geliştiriyor. İşletmeler bu nedenle yeni uygulamaları tercih etmek durumundalar. Bu çalışmada pazarlamada yeni bir yaklaşım olarak postmodern pazarlamanın konut sektöründe uygulandığı ele alınmaktadır. Çalışmada, derinlemesine ve kapsamlı analiz yapılarak markalaşma stratejisi olarak postmodernizmin izlerini taşıyan Sinpaş Firmasının, İstanbul Sarayları, Bosphorus ve Ege Yakası projeleri incelenmektedir. Kalitatif bir yöntem özelliği ile nitel ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgular postmodern pazarlama uygulamaları ışığında irdelenecektir. Öncelikle kavramsal açıklamalar gerçekleştirilip, ardından örnek olarak ele alınan projeler irdelenmektedir. Bu projelere ait tutundurma çabaları içerisinde gerçekleştirilen ve elde edilen tüm veriler incelenmektedir. Araştırmanın amacı, postmodernleşmenin markalama çabalarında tüketiciye farklılaşma vaadi sunarak ürün ya da hizmetlerin tutundurulmasında önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Postmodernizm, Postmodern Pazarlama, Markalama

Branding in Postmodernst Times: Sample of Sinpaş

Abstract

With the transition from modernism to postmodernism, many changes have begun to take place. These changes are felt from art to literature in many ways, from consumption to advertising. We can also say that the change that has taken place with the postmodern approach is reflected in the individuals. The consumption habits of the individuals have been reshaped with this approach. For this reason, businesses continue to pursue 'branding' activities to differentiate their products or services, but also benefit from a range of opportunities offered by post-modern marketing. In this study, as a new approach to marketing, the application of post modern marketing in the construction sector is considered. In this study, Sinpaş Company, 'İstanbul Sarayları', 'Bosphorus' and 'Ege Yakası' projects are examined as a branding strategy with in-depth and comprehensive analysis. Qualitative and descriptive analysis methods are used with a qualitative method.

Keywords: Postmodernism, Postmodern Marketing, Branding

Real Exchange Rate Misalignment in The Long Run: The Case of Turkey

Prof.Dr. Harun Bal - RA. Ahmet Kardeşler - RA. Levent Yülek

Abstract

The real exchange rate is an economic indicator that reflects the relative price of commodities produced in foreign countries in terms of commodities produced domestically and is widely used to measure international competition. Although real exchange rate is important in economic activities, instead of real real exchange rate value, it is confronted as one of the most fundamental problems related to exchange rate, how real exchange rate level is related to long term equilibrium value and how much it deviates. In this study, the real exchange rate, the ratio of public expenditure to GDP, the ratio of net exports to GDP and the terms of foreign trade were used in the periods between 2006:1-2015:1 to establish an empirical study on the long-term imbalance of the exchange rate. The data is taken from the Central Bank and Turkey Statistical Institute. The Vector Autoregression (VAR) Model is used to determine the relationship between variables. According to the results, there is a negative relationship between the real exchange rate, the ratio of public expenditure to GDP and the terms of foreign trade, also there is a positive relationship between the real exchange rate and the ratio of net exports to GDP. According to the results of variance decomposition, at the beginning of the first period, the change in the real exchange rate is caused by the variable itself. As the period progresses, the amount of change resulting from the other variables increases.

Keywords: Exchange Rate, Misalignment

Refah İktisadında Lionel Robbins'in İtirazının Yeniden Değerlendirilmesi

Doç.Dr. İter Ünlükaplan - Oğuzhan Bozatlı

ÖZ

Refah iktisadının önde gelen düşünürlerinden biri olan Lionel Robbins, 1932 yılında kaleme aldığı kitabında Refah iktisadının bilimsel bir zeminde olmadığını dile getirmiştir. Lionel Robbins'in bu itirazının A.C. Pigou'ya yönelik olduğuna dair değerlendirmeler olmuştur. Ancak Lionel Robbins'in bu itirazı gerek tarihsel gerek metodolojik çerçevede doğru değerlendirilmemektedir. Ayrıca Refah iktisadının tarihsel arka planı çoğunlukla ihmal edilmektedir. Genellikle A.C. Pigou ile başlatılan Eski Refah iktisadının, tarihsel arka planında ihmal edilen ekol ve düşünürler, Lionel Robbins'in bu itirazın değerlendirilmesinde oldukça önem arz etmektedir. Birbirine karşıt Oxford ve Cambridge ekollerinin bu bağlama dâhil edilmesi Lionel Robbins'in itirazının doğru bir zeminde anlamlı kılınmasına katkı sunmaktadır. Lionel Robbins'in bilimsel olmadığını dile getirdiği Refah iktisatçıları eski Refah iktisadı olarak adlandırılırken Lionel Robbins sonrası gelişen Refah iktisadı ise Yeni Refah iktisadı olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca Yeni Refah iktisadı anlayışı ile beraber Sosyal Seçim Teorisi yaklaşımı da yakın dönem Refah iktisadının tarihsel bir parçasıdır. Lionel Robbins'in bilimsel olmadığı tezi ile itiraz ettiği eski Refah iktisatçıları, normatif kaideleri analizlerinde ve düşüncelerinde kullanmaları bu değerlendirmede oldukça önem arz etmektedir. Ayrıca gerek Lionel Robbins'in yaşadığı dönem gerekse de diğer düşünür ve ekollerinin yaşadığı dönem arasındaki bilim anlayışındaki farklılıkların dikkate alınması gerekmektedir. Böylelikle hem Refah iktisadı tarihi doğru bir zemine oturtulmakta hem de Lionel Robbins'in bu itirazının tarihsel gelişim içindeki konumu tespit edilerek, Lionel Robbins öncesi ve sonrası Refah İktisadının doğru bir değerlendirilmesi yapılabilecektir. Bu perspektif çerçevesinde, çalışma içerisinde Lionel Robbins'in itirazının doğru bir şekilde değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Refah İktisadı, Lionel Robbins, A.C. Pigou

Riskten Korunma Muhasebesi Kapsamında Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (Tms/tfrs) ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı'nın (Bobi Frs) Karşılaştırılması

Prof.Dr. Uğur Kaya - Arş.Gör. Oğuz Yusuf Atasel

ÖZ

Türkiye'de Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan sırasıyla Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) ile Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) finansal raporlamanın gerçeğe ve ihtiyaca uygun olarak yapılması temeline dayalı hükümleri içermektedir. Söz konusu hükümlerden bir kısmı da riskten korunma muhasebesine yöneliktir. Riskten korunma konusu kalem veya riskten korunma aracı temeline kazanç ve kayıpların finansal tablolarda raporlanmasını olanaklı kılan riskten korunma muhasebesi, hem TMS/TFRS hem de BOBİ FRS'de yer verilmiştir. TMS/TFRS'de Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı (TMS 39) ve Finansal Araçlar Standardı (TFRS 9), BOBİ FRS'de ise Finansal Araçlar ve Özkaynaklar bölümünde riskten korunma muhasebesine ilişkin hükümler içermektedir. Nitekim bu çalışma, atfedilen düzenlemelerde riskten korunma muhasebesi ile ilgili hükümleri karşılaştırmalı olarak ele alarak, düzenlemelerdeki farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan incelemede, BOBİ FRS'de kapsamı sınırlandırılmış olarak, TMS/TFRS'de ise hem TMS 39 hem de TFRS 9'da konuyla ilgili daha kapsamlı hükümlerin yer aldığı tespit edilmiştir. Buna ilave olarak da TMS 39 ile TFRS 9'un konuya yönelik hükümleri arasında benzerlikler olmasına rağmen riskten korunma aracının etkinliğinde kullanılan etkinlik testlerinde, ekonomik ilişkinin ve korunma oranının kesin olarak belirlenmesinde, gerçeğe uygun değer değişiminden korunma ilişkisi neticesinde ortaya çıkacak kar/zararın raporlanmasında farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Riskten Korunma Muhasebesi, Tms, Tfrs, Bobi Frs.

Sağlık Personelinin İş/aile Çatışmalarının Ruh Sağlığına Etkisi: Duygusal Zekânın Aracılık Rolü

Doç.Dr. Mahmut Akın - Öğr.Gör. Kübra Sağlam

ÖZ

Bu çalışmada, bireylerin iş/aile çatışmalarının ruh sağlıklarına etkisi ve bu etkide duygusal zekânın aracılık rolü değerlendirilmiştir. Bireyler işlerinde ve ailelerinde farklı roller üstlenerek yaşamlarını sürdürürler. Gerek iş ve aile yaşamının bireylere yüklediği rollerin fazlalığı, gerekse bireylerin tüm bu rolleri yerine getirmek için yeterli zaman, enerji ve kaynağa sahip olamaması, iş/aile çatışmalarının yaşanmasına neden olmaktadır. Özellikle değişen toplumsal yapıyla birlikte kadınların çalışma hayatı içerisinde daha fazla yer alması, iş yaşamında da çalışanlardan beklentilerin artması, iş/aile çatışmalarıyla daha fazla karşılaşmamıza sebep olmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, iş/aile çatışmalarının ruh sağlığı üzerindeki olası olumsuz etkilerinin belirlenmesi ve duygusal zekânın bu olumsuz etkileri azaltmada etkin bir aracı olup olmadığının tespit edilmesidir. Araştırma Ankara ilinde bulunan hastanelerde gerçekleştirilmiştir. Sağlık personelinin iş/aile çatışmalarını, ruh sağlıklarını ve duygusal zekâlarını ölçmeye yönelik olarak, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçekler aracılığı ile elde edilen veriler istatistik paket programıyla regresyon, korelasyon, t testi, anova ve aracılık analizlerine tabi tutulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre, iş/aile çatışmaları ile ruh sağlığı arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İş/aile çatışmalarının ruh sağlığını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Duygusal zekâ ile iş/aile çatışmaları arasında anlamlı ve negatif yönlü, duygusal zekâ ile ruh sağlığı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca duygusal zekânın, iş/aile çatışması ile ruh sağlığı arasında tam aracılık rolüne sahip olduğu anlaşılmıştır. Araştırma sonucunda iş/aile çatışmalarının ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması veya ortadan kaldırılması için duygusal zekânın önemli bir aracı olduğu belirlenmiştir. Yapılan yazın araştırmasında iş/aile çatışması, ruh sağlığı ve duygusal zekâ konularını birlikte ele alan çalışma sayısı çok az olduğundan, elde edilen sonuçların önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş/aile Çatışmaları, Ruh Sağlığı, Duygusal Zekâ

Sağlık Sektöründe Kurumsal Performans Göstergelerinde Tıbbi, İdari ve Eğitim Kriterlerinin Önemi

Prof.Dr. Emine Orhaner - Arş.Gör. Gamze Arıkan

ÖZ

Sağlık hizmetlerinde nitel ve nicel olarak talebin karşılanması bu alana ayrılan kaynakların yetersiz olması nedeniyle kaynakların etkin kullanımını gerekli kılmaktadır. Kişilerin sağlık ihtiyaçları konusunda daha bilgili oldukları kabul edildiğinde sağlık işletmeleri maliyetleri düşürme ve çıktıları iyileştirme zorluğu ile karşılaşmaktadır. Sağlık sistemlerinde klinik kalitenin geliştirilmesi, ulaşılabilirliğin artması ve rekabet ortamında güçlü olma isteği performansın izlenmesi ve ölçülmesi sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Kurumsal performans bir kurumun faaliyetleri sonucunda ulaşmak istediği hedeflere ve sonuçlara ulaşma derecesinin bir ölçüsüdür. Diğer bir ifadeyle kurum performans, belli bir zaman çıktısının sonucudur. Kurumsal performans odağında sağlık hizmetlerinin sunumuna yönelik standartlarla arzu edilen kalite hedefi ve politikalar geliştirilir. Performans göstergeleri ise sağlık kurumlarının stratejik amaç ve hedefleri ile performans hedeflerine ulaşmak amacıyla yürütülen faaliyetlerin sonuçlarını ölçmek, izlemek ve değerlendirmek için kullanılan ve performans denetimine temel oluşturan araçlardır. Bu çalışmanın amacı, sağlık kurumlarında performans göstergeleri olarak kabul edilen tıbbi, idari ve eğitim kriterleri konusunda kamu sağlık kurumları yöneticilerinin görüşlerini ortaya koymaktır. Detaylı literatür taramasıyla beraber yöneticilerin tıbbi, idari ve eğitim göstergeleri konusunda görüşleri, bu göstergelerin hasta güvenliği, hasta odaklılık, etkinlik, verimlilik, sağlıklı çalışma yaşamı, uygunluk, süreklilik, etkililik ve hakkaniyetli olmayı hedeflediği konusunda odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Performans, Gösterge, Verimlilik, Etkililik

Sanal Ölüm Tuzağı Mavi Balina Oyununun İnternet Haber Sitelerindeki Temsili

Prof.Dr. Himmet Hülür - Arş.Gör. Elçin Akçora As

ÖZ

Günümüzün dijitalleşen dünyası yaşam pratiklerimizi dönüştürürken, toplum ve bireyler yenedünya düzenine hızla adapte olmaya başlamıştır. Fakat bu dönüşüm beraberinde pek çok sorunu getirmektedir. UNICEF verilerine göre dünyadaki her 3 internet kullanıcılarından biri çocuktur. Bu veriler özellikle çocukların değişen dünya düzeninden en fazla etkilenenler olabileceğini anlatması açısından değerlidir. Günlük yaşantılarında vakitlerinin çoğunu internet sitelerinde geçiren çocukları, dijital dünyada pek çok tehlike beklemektedir. İletişim teknolojileri, çocukları yaşamsal gerçeklikten koparmakta ve yalnızlaşan bireyler haline getirmektedir. Aile ile iletişim kuramayan, çevre ile sosyalleşemeyen çocuklar internet oyunlarıyla sanal bir dünyada yaşamlarını sürdürmektedir. Son dönemlerde görsel ve yazılı basında karşımıza çıkan haberlerin başında Mavi Balina oyunu gelmektedir. Dünyada ve Türkiye’de çocukları intihara sürükleyen sanal ölüm tuzağı olarak nitelendirilen Mavi Balina internet tabanlı bir uygulama olmamasına karşın, sosyal medyada çocukları etkisi altına almaktadır. Bu çerçevede bu araştırmanın amacı, gazetelerin resmi internet sitelerinde Mavi Balina oyununa ilişkin haberlerin sunulma biçimlerini anlamaya çalışmaktır. Çalışmada, Türkiye’nin en çok tıklanan internet haber siteleri arasında olan Hürriyet, Sabah ve HaberTürk örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmada haberlerin içeriksel oluşumu ve söylemsel inşası üzerinde durulmaktadır. Söz konusu haberlere bakıldığında, Mavi Balina oyunundan dolayı intihar edenlerin çoğunun erkek çocukları olduğu, çocukların ailesel problemlerinin bulunduğu, haber dillerinin çocuk haklarını ihlal edecek şekilde oluşturulduğu, bazı haberlerde çocukların isimlerinin açık şekilde yazıldığı ve fotoğraflarının kullanıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mavi Balina, Dijital Oyunlar, İntihar, Çocuk Hakları

Sanat Sineması ve Tür: Modern Bir Melodram Olarak “kutsal Geyiğin Ölümü”

Prof.Dr. Y. Gürhan Topçu - Prof.Dr. Aslıhan Doğan Topçu

ÖZ

Sinema tarihi boyunca filmler farklı anlatı stratejileri izlemişlerdir. Popüler sinema, kökeni tragedya ve Batı romanı olan geleneksel anlatıyı model almıştır. Seyircinin özdeşleşmesine dayanan geleneksel anlatı, anlatısal araçları gizleyerek seyirciye neden-sonuç zinciri ile ilerleyen, anlatının sonunda da boşluk bırakmadan kapanan bir yapı sunar. Bu anlatı yapısı, Hollywood’da temelleri D. W. Griffith tarafından atılan devamlılık kurgusu gibi sinemasal tekniklerle mükemmelleştirilerek ve türler (genre) aracılığıyla yeniden üretilerek günümüze kadar çok az değişerek gelmiştir. Ancak sinema tarihi boyunca bu anlatı modeline karşı çıkan birçok yönetmen ve akım da olmuştur. Eğlenceyi ve gişe gelirini temel alan popüler sinemaya karşı çıkan bu yönetmenler insana ve topluma farklı açılardan yaklaşarak sorgulamayı tercih etmişlerdir. Sinema kuramlarında çok tartışılan bu yaklaşımlar genel olarak “sanat sineması” olarak adlandırılmışlardır. 1920’lerdeki Fransız İzlenimcilerden, 1990’lardaki Dogma 95’cilere kadar farklı akımlar ya da bireysel auteur’ler sanat sinemasının birbirinden çok farklı örneklerini yaratmışlardır. Günümüzde gişe canavarı filmleri hariç tutarsak, popüler sinema ve sanat sineması ayrımı ve tartışmaları hala devam etse de aralarındaki ayırım 1960’lerdeki kadar katı değildir ve bu iki tarz arasında geçişkenlik artmıştır. Kovacs (2010:88) sanat filmlerinin bazılarının kökeninin geleneksel türlerde olduğunu ifade ederek bazı modernist sanat filmlerinin tür modellerinden geniş bir şekilde yararlandığını vurgular. Örneğin popüler sinemanın en yaygın türlerinden olan melodram, aynı zamanda sanat sinemasının da kendine özgü anlatısal ve biçimsel stratejilerle sıklıkla yararlandığı modellerden birisidir ve ona göre sinema tarihinde birçok sanat filmi “modern melodram” türüne girer. Bu noktada günümüzde sanat sinemasının öne çıkan örneklerinde bu durum geçerli midir sorusu araştırmaya değerdir. Yorgos Lanthimos’un yönettiği 2017 yapımı Kutsal Geyiğin Ölümü filmi birçok festivalde gösterilip ödülleri almış bir sanat filmidir. Bu çalışmanın amacı Kutsal Geyiğin Ölümü filminin Andras Kovacs’ın sanat filmlerini incelediği çalışmasında ortaya koyduğu anlatı stratejilerinden yola çıkarak, içerik ve biçim açısından onun “modern melodram” olarak tanımladığı türe girip girmediğini incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Tür, Sanat Filmi, Melodram, Anlatı

Şanghay İşbirliği Örgütü Avrupa Birliği'nin Alternatifi Olabilir Mi"

Öğr.Gör. Özlem Tan

ÖZ

1996 yılında Rusya, Çin Halk Cumhuriyeti, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın katılımı ile Şanghay İşbirliği Örgütü kurulmuştur. Adını ilk toplandığı yer olan Çin'in Şanghay şehriden almaktadır. SSCB'nin 1991 yılında dağılması ile birlikte Çin ve Rusya yeni stratejik dengeler oluşturma sürecine girmişlerdir. Amaç, A.B.D'nin tek süper güç olmasını engellemek ve onu dengelemektir. Aynı zamanda Avrasya'ya 3.ülkelerin müdahalelerini engellemektir. Şanghay İşbirliği Örgütü bu çabaların bir ürünüdür. Bu örgüt aynı zamanda "Doğu'nun NATO'su" olarak adlandırılmaktadır. NATO üyesi olan ve AB ile müzakereler yürüten Türkiye, son zamanlarda Avrupa Birliğinden gelen aleyhte açıklamalar ve uygulamalar ile bu ilişkinin belirsiz olduğu kanısına vararak farklı işbirliği seçenekleri üzerinde durmaya başlamıştır. Bu seçeneklerden biri de Şanghay İşbirliği Örgütüdür. Bu işbirliği özellikle ülkemiz açısından üzerinde en ince detayına kadar düşünülmeli gereken bir süreç olmalıdır. Türkiye AB'ye karşı Şanghay İşbirliği Örgütü'nü bir denge aracı olarak kullanmak isteyebilir. Bu makalede Şanghay İşbirliği Örgütü ile AB karşılaştırılarak Türkiye için Şanghay İşbirliği Örgütü'nün AB'nin alternatifi olup olmayacağı sonucuna varılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şanghay İşbirliği Örgütü, Avrupa Birliği, Türkiye, Bölgesel İş Birliği

Can Shanghai Cooperation Organization be an Alternative to European Union

Abstract

Abstract Shanghai Cooperation Organization was founded in 1996 with the participation of Russia, People's Republic of China, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Tajikistan. It was named after the Shanghai city of China, where the first meeting of the organization was held. Following the dissolution of USSR in 1991, China and Russia initiated a process of creating new strategic balances. Their aim was to prevent USA from being the only super power and balance it was well as preventing the intervention of third countries in Eurasia. The Shanghai Cooperation Organization is a product of these efforts. This organization is also referred to as "NATO of the East". Turkey, which is a NATO member and carries out negotiations with European Union, has concluded that this relationship was uncertain as a result of the unfavourable explanations and practices of the European Union and started to consider different cooperation options. One of these options is Shanghai Cooperation Organization. This cooperation should be a process which should be considered to the finest detail especially for our country. Turkey may want to use Shanghai Cooperation Organization as a balance toll against European Union. In this study, we will try to decide whether Shanghai Cooperation Organization can be an alternative to European Union for Turkey by comparing Shanghai Cooperation Organization and European Union.

Keywords: Shanghai Cooperation Organization, European Union, Turkey, regional Cooperation.

Satı-Al Husri: Arap Milliyetçiliğinin Mimarı

Arş.Gör.Dr. Çağla Mavruk Cavlak

ÖZ

Birinci Dünya Savaşı sonrası dönemde, Satı al-Husri Arap milliyetçiliği ideolojisini geliştiren kişi olarak Arap dünyasının tanınmış ve etkili isimlerinden biri olmuştur. Al-Husri milliyetçiliği ortak dil ve tarih temelinde tanımlar. Al-Husri Osmanlı Devleti'nin 1922 yılında çökmesiyle ortaya çıkan bağımsız Arap devletlerindeki Arap kimliği arayışına Arap milliyetçiliği ideolojisi ile etkili olmuş ve bu ideoloji Arapların büyük bir kısmı tarafından benimsenmiştir. Al-Husri'nin siyasi ve kültürel milliyetçilik teorisi aynı zamanda Baas Partisi'nin kurucusu Michel Eflak'ı da etkilemiş ve partinin siyasi düşünce temelinde bu teori benimsenmiştir. Osmanlı döneminde Osmanlılık yanlısı ve milliyetçilik karşıtı olan Al-Husri, Osmanlı devletinin yıkılmasıyla Arap milliyetçiliğinin lideri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Al-Husri'nin bu değişim sürecinin analiz edilerek bu değişime etken olan faktörlerin incelenmesidir. Bunun yanı sıra bu faktörlerin Arap milliyetçiliği teorisinin oluşmasında ve sonrasında pan-Arabizm ideolojisinin ortaya çıkmasındaki etkilerini değerlendirmektir. Böylece hem bir sosyolog hem de Arap milliyetçiliğinin teorisyeni olarak karşımıza çıkan Al-Husri'nin Arap ülkelerinin siyasi hayatına yaptığı etki yeniden değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Satı Al-Husri, Arap Milliyetçiliği, Milliyetçilik, Siyasi Tarih

Sati Al-Husri: The Architect of Arab Nationalism

Abstract

Sati al-Husri is considered as the exponent of Arab nationalist doctrine in post-World War I period and is known as one of the most influential theorists of Arab nationalism. Al-Husri defines Arab nationalism on the basis of common language and shared history. Al-Husri's doctrine became very influential in Arab states those emerged from the collapse of the Ottoman Empire and were in search for an identity. This doctrine was embraced by most of Arabs. Al-Husri's political and cultural nationalism also influenced Michel Aflaq who led the formation of the Ba'th Party. Aflaq adopted Sati al-Husri's Arab nationalism doctrine as the ideological basis of the party. While Al-Husri was an advocate of Ottomanism and was against nationalism, after the collapse of the Ottoman Empire he became an advocate of Arab nationalism. This study seeks to analyze the process of Al-Husri's transition from Ottomanism to Arab nationalism and to determine the factors which affected this transition. This study will also deal with the effects of this process on the formation of Arab nationalist doctrine and later pan-Arabism doctrine. Thus, Al-Husri's influence on Arab countries' political life both as a sociologist and theorist of Arab nationalism will be reevaluated.

Keywords: Sati Bey, Sati Al-Husri, Arab Nationalism, Nationalism, Political History

Savaş Karşıtlığının SİNemaya Yansıyan Göstergesi 'utanç' Filminin Alımlama Analizi**Dr. Öğr.Üyesi Fatma Nisan - Figen İnankul****ÖZ**

Bu çalışmada, İranlı Yönetmen Hana Makhmalbaf tarafından 2007 yılında çekilen Utanç (Buddha Collapsed Out of Shame - Buda as Sharm Foru Rikht) filminin alımlama analizi yapılmıştır. Söz konusu film; savaşın toplumdaki etkileri, Amerikan hegemonyası, toplumsal cinsiyet rolleri ve Taliban rejiminin yasakları ve uygulamalarının etkileri üzerine eğilen savaş karşıtı bir yapıttır. Film 23- 45 yaş aralığında ayrı ayrı sekiz kişi ile birlikte izlenmiş ve hazırlanan sorular sorularak kodaçılması yapılmıştır. Yapılan alımlama analizi sonucunda izleyicilerin egemen okuma yaparak filmi izledikleri, kodlananları kodlayıcının beklentisine göre açtıkları görülmüştür. Muhalif okumanın yapılmadığı ve tartışmalı okuma oranının düşük olduğu, demografik özelliklerin kod açılımlamada çok etkili olmadığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alımlama Analizi, Utanç, Buda As Sharm Foru Rikht, Kodlama-Kodaçılması, Kültürel Çalışmalar, Sinema

Sa'dî Şîrâzî'nin Bostan ve Gülistan Eserlerinde Gücsüz Bireyin Gözetilmesi**Dr. Öğr.Üyesi Soner İşimtekin****ÖZ**

Klasik Fars edebiyatında öğüt kavramının zengin bir kullanım alanı bulunmaktadır. Şiirlerde iyi insan olma teması, 'Allah katında iyi ve ahlaklı bir kul olma, toplumda hoşgörölü, dürüst, adaletli ve cömert bir birey olma, kadına iyi davranma, sevdiklerinin ve ailenin değerini bilme, hayvanları koruma, eğitime önem verme ve gücsüz bireyi gözetme' gibi alt temalarla birlikte kendini yoğun biçimde göstermektedir. Tasavvuffi ve hikemî konuları içeren, 'arifane' veya 'irfani' olarak adlandırılan edebî türden bahsedildiğinde, Sa'dî Şîrâzî gerek üslubu gerekse ele aldığı konular bağlamında, bu türe ve bu temaya en derin etkiyi bırakmış, akla gelen öncelikli şairlerdendir. Klasik Fars edebiyatının en seçkin örneklerinden sayılan Bostan ve Gülistan adlı eserlerinde, yaşadığı zaman diliminde olduğu kadar yüzyıllar sonra bu eserlerin okurlarının feyz ve ibret aldığı, onlara insan olmanın hasletlerini hatırlattığı öğüt dolu şiirler kaleme almıştır. Sa'dî Şîrâzî 'gücsüz bireyin gözetilmesi' alt temasını çoğu şiirinde ele almıştır. Gücsüz bireyin gözetilmesine dair yazdığı beyitlerinde, bu tarz iyiliğin herhangi bir şarta bağlı kalınmaksızın, kişinin sahip olduğu insani davranışlar çerçevesinde yapılması gerektiğini öğütlediği gibi kimi zaman kişinin gücsüz bireye iyilik yapması durumunda bir ödülle karşılaşabileceği veya kişinin bir iyilik yapabileceken eylemsiz kalmayı tercih etmesi halinde hoş olmayan muhtemel bir sonuçla karşı karşıya kalabileceği şeklinde değerlendirilebilecek mesajlar da vermiştir. Ancak Sa'dî'nin bu içerikteki beyitlerinin veya vermek istediği mesajlarının ödül ya da ceza kavramlarından ziyade bir empatiye yani bir duygudaşlığa dayandığı çıkarılabilir. Şair verdiği mesajlarla kişinin kendini zayıf bireyin yerine koymasını sağlamış, bu yolla kendinden gücsüz veya yardıma muhtaç bireylere iyi davranılmasını teşvik etmiştir. Böylelikle insanın iç huzuru yakalayabileceğini, dahası bu yardımlaşma sayesinde toplumda yoksul birey sayısının, buna bağlı olarak suç oranının azalacağını, toplumun bireyleri arasındaki ilişkinin güçleneceğini, yöneticiler ile yönetilenler arasındaki güvenin artacağını dile getirmek istemiştir. Bu çalışmada, Sa'dî'nin adı geçen iki eserinden sosyal ve maddi açıdan yardıma muhtaç zayıf ve yoksul bireye yöneticiler ve diğer insanlarca nasıl davranılması gerektiğine dair öğüt içerikli beyitler seçilerek, şairin metinleriyle amaçladığı ahlakî mesajlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Fars Edebiyatı, Sa'dî Şîrâzî, Gülistan, Bostan, Öğüt Teması

Şeffaflık Açısından Kurumsal Yönetim Uygulamalarında Denetimin Önemi

Arş.Gör. Ayşe Tanyeri

ÖZ

Kurumsal yönetim hissedarların çıkarlarını koruyan, ortak bir değer oluşturmak amacıyla kurumun faaliyetlerini gözetleyen denetimsel bir yapıdır. Kaliteli bir kurumsal yönetim anlayışının oluşturulmasında denetim konusu önem arz etmektedir. Bağımsız denetim, iç kontrol ve iç denetim unsurları çerçevesinde yürütülen bir süreci ifade eden denetim konusunun önemi ise, işletmelerin riskleri iyi yönetememesinden kaynaklanmaktadır. Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanabilmesi ve ilgililer nezdinde kurumsal itibar ve güvenin oluşmasında denetim faaliyetleri önemli rol oynamaktadır. Kurumsal yönetim ilkelerinin tam ve etkili bir şekilde uygulanabilmesi için, iç denetim ve bağımsız denetim faaliyetlerinin işbirliği içerisinde olması gerekmektedir. Risk odaklı bir denetim anlayışı ile, işletmelerde ortaya çıkabilecek hata, hile ve yolsuzluklar önlenecek ve kurumsal yönetimin şeffaflık ilkesi sağlanmış olacaktır. İşletmelerde şeffaflık ilkesinin oluşturulması ve işlerliğinin sağlanmasında, bir bütün olarak bağımsız denetim, iç kontrol ve iç denetim süreçleri etkili olmaktadır. Bu sebeple, çalışmanın amacı şeffaflık açısından kurumsal yönetim uygulamalarında denetimin önemini incelemek ve konu ile ilgili değerlendirmelerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şeffaflık, Kurumsal Yönetim, Denetim.

The Importance of Audit in Corporate Governance in Terms of Transparency

Abstract

Corporate governance is a supervisory structure that protects the interests of shareholders and monitors the activities of the institution in order to create a common value. Auditing is important in creating a quality corporate governance mentality. The importance of auditing, which refers to a process carried out within the framework of independent auditing, internal control and internal audit factors, is due to the fact that the firms do not manage risks well. Audit activities play an important role in the implementation of corporate governance principles and in the formation of corporate reputation and trust. In order for corporate governance principles to be fully and effectively implemented, internal audit and independent audit activities must cooperate. Risk-focused audit approach will be avoided errors, fraud and corruption that may arise in firms and transparency principle of corporate governance will be ensured. As a whole, independent auditing, internal control and internal audit processes are effective in establishing and maintaining transparency principle in the firms. Thus, the objective of this study is to examines and evaluates the importance of auditing in corporate governance in terms of transparency.

Keywords: Transparency, Corporate Governance, Auditing.

Şehirlerin Markalaşmasında Yemek Kültürünün Önemi

Öğr.Gör. Selin Ünal Çimçek - Doç.Dr. Burak Çamurdan

ÖZ

Rekabette fark yaratabilmek için şehirler de kurumlar gibi ayırt edici özellikleri ile ön plana çıkarak markalaşma süreci içine girmektedir. Kültürü, doğası, alışveriş ve eğlence olanakları, sanat ve spor faaliyetlerinin yanında şehirler markalaşma sürecinde yöresel yemeklerini de cazibe unsurları arasında yer vermektedir. Son yıllarda hızla gelişen turizm içinde önemli bir pay sahibi olan gastronomi turizmi, şehirlerin markalaşma çalışmalarına katkıda bulunmaktadır. Ait olduğu kültürün bir parçası olan yöresel yemekler, turistlerin destinasyon tercihlerini etkilemektedir. Şehirlerin marka yaratım sürecinde yararlandıkları önemli bir çekicilik unsuru haline gelmiştir. Bu çalışmada, örnek olay incelemeleriyle yemek kültürlerinin şehirlerin markalaşması faaliyetlerindeki etkisi incelenmiş, marka yaratım süreçlerinde yöresel yemeklerden nasıl yararlanıldığı araştırılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Marka Şehir, Yöresel Yemekler, Gastronomi, Destinasyon

The Importance of Food Culture in The Branding of Cities

Abstract

In order to make a difference in the cities, cities are entering the process of branding with their distinguishing features like institutions. Besides culture, nature, shopping and entertainment facilities, arts and sports activities, cities also consider local food as an attraction in the branding process. Gastronomic tourism, which has an important share in the rapidly developing tourism in recent years, contributes to branding studies of the cities. Local food, which is a part of the cultures it belongs, influences tourists' destination preferences. It has become an important attraction that cities are making use of in the brand creation process. In this study, the effects of food cultures on branding activities of cities with case studies were investigated, how the local foods were utilized in brand creation processes and suggestions were presented.

Keywords: Brand City, Local Foods, Gastronomy, Destination

Sekreterlik ve Yönetici Asistanlığı Mesleğinin Erkek Üyelerine Türk Toplumunun Bakışı**Dr. Öğr.Üyesi Yusuf Kaya****ÖZ**

Sekreterlik ya da yeni adıyla yönetici asistanlığı, insanlık tarihi kadar eski bir meslek olmasına karşın, sanayi devriminden sonra şirketlerin ve organizasyonların hızla büyümesi neticesinde, önemli bir meslek haline gelmiştir. Ülkemizin kültürel yapısı içerisinde, özellikle kadınlara özgü bir meslek olarak görülmesine rağmen, günümüzde sekreterlik eğitimi alıp, bu mesleği icra eden çok sayıda erkek bulunmaktadır. Sekreterlik mesleği, toplumumuzda sadece yöneticiye yardımcı olan, evrak işlerini yöneten kişi olarak görülmekte olup, kadınlara atfedilen bir meslek olarak düşünülmektedir. Toplumsal cinsiyet ayrımı, sadece ülkemizde değil, neredeyse tüm toplumlarda var olan bir olgudur. Bu çalışmada 18-55 yaş arası kolayda örnekleme yoluyla seçilen 285 kişi üzerinde anket uygulanmıştır. Kendisi sekreterlik mesleği yapanlar kapsam dışı tutulmuştur. Çalışmanın birinci bölümünde; kişilerin demografik özellikleri tanımlanmış, ikinci bölümde erkek yönetici asistanlara bakış açıları kapalı uçlu sorularla ölçümlenmiş, üçüncü bölümde ise sekreterlik mesleğine ilişkin, güvenilirlik analizi yapılmış, beşli likert ölçeğine göre hazırlanmış yargıları değerlendirmeleri istenmiştir. Sonuçlar SPSS 16 programında çözümlenerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sekreterlik, Yönetici Asistanlığı, Erkekler, Erkek Sekreterler

Sendikal Bilince Yönelik Bir Araştırma: İktisat Fakültesi Öğrencileri Örneği

Arş.Gör. Mehtap Demir - Arş.Gör. Siyret Ayas

ÖZ

Türk üniversiteleri içerisinde yer alan benzer diğer fakültelerde olduğu gibi İktisat Fakültelerinin amacı, iktisadi alanda topluma faydalı kişiler yetiştirmektir. Bu amaca hizmet edebilmek için fakülte, öğrencilerine çeşitli konularda bilgi ve beceri sahibi olmalarını sağlayıcı eğitimler vermektedir. Bilindiği üzere 1970'lerden günümüze ekonomik faaliyetler oldukça karmaşık bir hal almıştır. İşçi işveren arasındaki ilişkilerin düzenlenmesinde büyük bir rolü olan sendikalar ise meydana gelen krizi giderek yoğun bir şekilde hissetmektedirler. Bu çalışmada, sendikal anlamda yoğun eğitimlerin görüldüğü İktisat Fakültesi öğrencilerinin, aldıkları eğitim karşısında sendikalara bakış açısının ne şekilde etkilendiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. İlgili alanyazında sendikalara yönelik birçok araştırma olmasına rağmen, bu çalışmaların eğitimlerin verildiği yerlerden biri olan iktisat fakülteleri bağlamında yapılmadığı görülmüştür. Bütün bu bilgiler ışığında çalışma bu anlamda alanyazındaki anılan boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Araştırmanın örneklemini, İstanbul ilinde kurulu bulunan bir devlet üniversitesinin İktisat Fakültesinde 2017-2018 eğitim dönemi içerisinde farklı programlarda eğitim gören 118 örgün öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan anket sonucu elde edilen veri, nicel analiz tekniklerine uygun bir biçimde istatistiksel analize tabi tutulmuştur. Nicel analiz yöntemlerinden SPSS 21 paket programı kullanılarak analiz edilen veride, cinsiyet, yaş, yaşanan yer ve ailenin sendika ilgisi gibi ölçütler de göz önüne alınarak bölümler arasında sendikal anlamda farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin sendika hakkındaki düşüncelerinin pozitif olup olmadığı ve demografik özelliklerin bu düşüncelere göre değişkenlik gösterip göstermediği ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelime: Sendika, Sendika Bilinci, Nicel Analiz, İktisat Fakültesi

Septisizm

Dr. Ünal Acar

ÖZ

Eski Yunancada “gözlemek”, “incelemek” anlamına gelen “skepteshia” sözcüğünden türetilmiş, felsefi bir terim olan septisizm, en genel anlamda, “Herhangi bir şeyden duyulan belirgin kuşku; kuşkulanma” halini ifade eder. Kesin bir yargıya varmamayı, her şeyden kuşku duymanın doğruluğunu savunan felsefi anlayıştır. Dar görüşlülüğe karşı akıl ve düşünceye esneklik kazandıran, kesin bir yargıda bulunmamayı, kesin hükümlerden kaçınmayı ilke edinen, her şeyden kuşku duymanın gerekliliğini savunan bu felsefi anlayışının ilk düşünürlerden Protagoras, (MÖ 481-420) “... Hakikatin, iyinin ve her şeyin ölçüsü insandır. Her şey bana nasıl görünürse benim için öyledir. Üşüyen için rüzgâr soğuk, üşümeyen için soğuk değildir. Her şey için birbirine tümüyle karşıt iki söz söyleyebilir...”⁷ diyerek tümel (bütüncül) bir doğrunun var olmadığını, tecrübeleri ve bilgi birikimleri birbirinden farklı insanların verecekleri kararların da çok farklı olabileceğini, sosyal olaylarda tek doğru olmadığını, bu nedenle tek bir çözümün de olamayacağını belirtmiştir. Herakleitos’un (MÖ 535-475) “...Aynı nehirde iki defa yıkanılmaz, çünkü dün girdiğim nehir, bugün artık aynı nehir değildir. Dünkü sular akıp gitmiştir. Bununla birlikte biz dünkü nehri bugünkü nehir ile aynı görürüz...” sözünden esinlenen Protagoras “...Eğer her şey değişiyorsa hiçbir şey kesin değildir... Dolayısıyla belirli bir bilgi-nin herkes için aynı anlamda bir kesinlik taşıması ve doğru olması söz konusu olamaz” sonucuna ulaşmıştır. En genel anlamda, bütün bilgi ve değerlerin göreceli olduğunu ileri süren Protagoras’ın bu şüpheciliği, “göreceli şüphecilik” olarak tanımlanmıştır.¹ Bilgiyi sistematik olarak inceleyen şüpheli filozof Pyrrhon (MÖ 360-275) ise, akla dayalı düşüncelerle doğrulara ulaşılacağı görüşünü savunmuştur. Pyrrhon ile birlikte şüphecilik görüşü “okul”laşmıştır. Bu çerçevede, bu makalede Kuşkuculuğun Antik çağ’daki düşünürleri Herakleitos (MÖ 535-475) ve Pyrrhon (MÖ 360-275), Yeni Çağ’daki en önemli düşünürleri Francis Bacon (1561-1626) ve René Descartes’ın (1596-1650) görüşleri üzerinde durulacaktır. A. Baki Güçlü, Serkan Uzun, Uzun Erkan, Ümit Hüsrev Yolsal; Felsefe Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 2002

Anahtar Kelimeler: Septisizm, Antik Çağ, Yeniçağ

Şeyh Galib'in "Hüsn ü Aşk" Anlatısında Poetik Dil ve İmaj

Dr. Salih Uçak

ÖZ

Şeyh Galip, Türk edebiyatının müstesna şairlerinden biridir. Şiir diline ve anlatı düzlemine getirdiği farklılıkla klasik şiirin dehalarından biri olmuştur. Sebki Hindî etkisiyle şiirde akışkan bir dil ve imaj dünyası oluşturmuştur. Şiire anlatım derinliği ve zenginliği katan Şeyh Galip, çok renkli ve çok katmanlı bir şiirin kapılarını aralamıştır. Şeyh Galib'i ölümsüz kılan eseri "Hüsn ü Aşk", Türk edebiyatının kanonu sayılabilecek ender eserlerden biri olarak kabul edilebilir. Söylem, imaj ve anlatı boyutuyla edebi sınırları sonuna kadar zorlayan bir eser olmuştur. Söz diyarına armağan edilen bu eser, haklı olarak Doğu'dan Batı'ya pek çok edebiyat araştırmacısının dikkatini çekmiştir. Şaşırtıcı anlatımı ve olağanüstü betimlemeleriyle kurmaca metin konusunda kendinden önceki sanatçılara göre ciddi bir mesafe almıştır. Aşk ekseninde yeni bir dil ve anlatı örneği olarak Hüsn ü Aşk, estetik kurgusuyla diğer ikili aşk mesnevîlerinden ayrı tutulmuştur. Eserdeki tasavvufî boyut, anlam ve imaj açısından derinlikli bir bakışı zorunlu kılar. Tasavvufî söylem, dildeki kapalılığa vurgu yaparken aynı zamanda simgesel anlatımı da öncelemektedir. Bu çalışmada Şeyh Galib'in "Hüsn ü Aşk" anlatısındaki poetik dil ve imajlar dikkate alınmıştır. Şairin kurgu dünyasına getirdiği yenilikler, anlatı ve söylem bağlamında değerlendirilmiştir. Alegorik bir eser olarak Hüsn ü Aşk, insanın değişim ve dönüşümünde "kemat" a erişen zorlu yolu anlatır. Eser izleğindeki bu zorlu yol kadar, Şeyh Galib'in anlam ve anlatı tercihi dikkat çekicidir.

Anahtar Kelimeler: Anlatı, Dil, İmaj, Hüsn ü Aşk, Şeyh Galip

Seyyîd Vehbî Divanı'nda Melek Algısı

Öğr.Gör. Özlem Düzlü

ÖZ

Klasik Türk şiiri genel itibarıyla din ve tasavvufu merkeze alan bir yapıya sahiptir. Böyle bir yapı içerisinde ortaya konulan eserler türünden, şekil ve muhtevasına kadar dini merkeze alan bir anlayışla düzenlenmiştir. İslam kültürüyle beslenen klasik Türk şairleri çerçevesi önceden belirlenmiş bir gelenek içerisinde ortaya koydukları eserlerinde dinî-tasavvûfî mefhumlara, kaçınılmaz olarak, sıkça yer vermişlerdir. Bu mefhumlar arasında en fazla söz konusu edilenlerden biri melek olmuştur. Divanlarda başta sevgilinin ya da övülen kişinin benzetileni olarak, genellikle de İslam anlayışı çerçevesinde yer bulan melek mefhumunun Seyyîd Vehbî Divanı'nda ele alınış şekli bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Melek kavramı çalışmada divandaki kullanımına göre Hz. Adem'e secdesi, ibadetleri, cismî özellikleri, tabiatı, mekânı, toplumda meleklerle dair birtakım inanışlar ve belli başlı melekler açısından incelenmiştir. Buna göre divanda genellikle söz konusu edilen kişi, nesne, olay ya da mekânı yüceltmek amacıyla ve kıyas unsuru olarak yer alan melek mefhumu büyük ölçüde geleneğe ve İslamî çerçeveye uygun biçimde kullanılmıştır. Bununla birlikte meleklerin alışılmışın dışında ve ortaçağ Hıristiyan resimlerindeki melek tasvirlerini andıracak biçimde kullanıldığı da tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Seyyîd Vehbî, Klasik Türk Şiiri, Melek

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mesleki Değer Yarıgılarının Öğretmenlik Mesleki Değerler Ölçeği Açısından Değerlendirilmesi

Prof.Dr. Ramazan Sever - İsmet Eryılmaz

ÖZ

Hemen her meslek grubunda olduğu gibi öğretmenlerin de iş ve çalışma ortamlarında mesleki değerler oldukça önemlidir. Bilgi hızla çoğalırken toplumun mesleki değer sistemi de bu değişim ve süreklilikten etkilenmektedir. Her yönüyle değişen yaşam ve çalışma ortamlarında mesleki değer konusu daha da bir önem arz etmektedir. Kuşkusuz öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde, en güçlü mesleki değer kazanımlarına sahip öğretmenler olarak mesleğe başlamaları hedeflenmelidir. Bu minvalde çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının mesleki değerlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel çalışma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Giresun Üniversitesi sınıf öğretmenliği programına devam eden 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırma verilerini elde etmek amacıyla Tunca (2012) tarafından geliştirilen Öğretmenlik Mesleki Değerler Ölçeği (ÖMDÖ) kullanılmıştır. ÖMDÖ'nün yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla açılımlı faktör analizinden yararlanılmıştır. Nicel verilerin analizinde frekans, yüzde, bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analiz yöntemi kullanılmıştır. Sınıf öğretmeni adayları, ÖMDÖ'nün sonuçlarına göre mesleki değerlere sahip olma konusunda kendilerini yüksek düzeyde mesleki değerlere sahip olarak algıladıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının; cinsiyet, yaş, üniversite tercih sırası, üye olunan öğrenci topluluğu, öğretmen olmayı isteme, mesleki değerlerle ilgili yayın takip etme ve okuduğu kitap türüne ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenliği, Değer, Mesleki Değer, Öğretmen Adayı.

Evaluation of Professional Values of Primary School Candidates for The Teaching Professional Values

Abstract

Just as it is in every profession group, professional values are very important in teachers' work and working environments. As knowledge rapidly grows, the professional value system of society is also affected by this change and continuity. Professional value is more important in everyday life and working environments. Undoubtedly, in the training of teacher candidates, it is aimed to start the profession as teachers with the strongest professional value gains. In this study, it is aimed to examine the professional values of classroom teacher candidates in terms of various variables. Quantitative study approach has been adopted in the research. The study group of the study is the 4th grade prospective teachers who continue to Giresun University primary school program. Teaching Professional Values Scale (ÖMÖÖ) developed by Tunca (2012) was used to obtain research data. Explanatory factor analysis was used to determine the construct validity of SCC. In the analysis of the quantitative data, frequency, percentage, t-test for independent groups and one way variance analysis method were used. It has been determined that the primary school candidates perceive themselves as having professional values at a high level in terms of having professional values according to the results of the ÖMÖÖ. However, the teacher candidates; gender, age, university preference order, membership of the student community, asking to be a teacher, following a publication on professional values, and reading the book.

Keywords: Primary School, Value, Professional Value, Teacher Candidate.

Sivil Toplum ve Demokratikleşme: Arap Baharı ve Arap Sivil Toplumunu Üzerine Bir Değerlendirme

Arş.Gör.Dr. Çağla Mavruk Cavlak

ÖZ

Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde demokratikleşme sorunu özellikle 11 Eylül olayları sonrası uluslararası gündemde yer tutan en önemli konulardan biri haline gelmiştir. Uluslararası aktörler, bölge ülkelerinin otoriter rejim anlayışını koruması ve demokratikleşmeye karşı direnç göstermesinden dolayı bölgeyi istisnai vaka olarak değerlendirmişlerdir. Hatta Diamond, Lipset, and Linz (1990) gibi bazı yazarlar MENA bölgesi ülkelerinin yarı-demokratik rejime geçmelerini bile düşük bir ihtimal olarak görmüşlerdir. Bölge ülkelerindeki otokratik yönetimlere rağmen, Arap Baharı olarak bilinen kitlesel eylemler, Arap halkının demokratikleşme eğilimini yansıtmaktadır. Genellikle MENA bölgesi ülkelerinin demokratikleşmesine sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik etkenlerin sorun oluşturduğu iddia edilmektedir. Ancak, bu çerçevede Arap ülkelerindeki sivil toplum sorunsalı Arap Baharı eylemlerinde öne çıkmıştır. Bu çalışmada sivil toplumun demokratikleşme üzerindeki etkileri üzerinde durulacak ve Arap Baharı sürecinde ortaya çıkan toplumsal eylemlerin MENA ülkelerindeki rejim değişikliğine etkisi değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Demokratikleşme, Arap Baharı, Sivil Toplum

Civil Society and Democratization: An Evaluation of The Arab Spring and Arab Civil Society

Abstract

Democratization in the Middle East and North Africa (MENA) has been one of the most important subjects of the international agenda since 9/11. International actors evaluated the region as an exceptional case because of its keeping authoritarian regimes and being resistant to democratization. Even some scholars such as Diamond, Lipset, and Linz (1990) argued that MENA region countries are less likely to experience a transition to even semi-democracy. However, despite the authoritarian regimes of Arab countries, mass movements, became to known as Arab Spring, took place in MENA and Arab people were able to announce their democratic demands. While the most common assumptions about the Arab democracy deficit are socio-cultural and socio-economic factors, the role that civil society played in the Arab Spring needs attention, as well. This study exploits the impact of civil society on democratization and evaluates the impact of civil society on regime transformation during Arab spring.

Keywords: Democratization, Arab Spring, Civil Society

Siyasi Partilere Yönelik Kanuni Yasakların Türk Siyasi Partilerine Yansıması

Arş.Gör. Selcen Altınbaş

ÖZ

Siyasi arenada bireyleri temsil görevini üstlenen siyasi partiler, Türk siyasal hayatında önemli bir kırılma olan 12 Eylül darbesi sonrası 1983 yılında yapılan kanuni düzenleme ile yeniden yapılanmaya tabi tutulmuştur. Kabul edilen Kanun'da siyasi partilere yönelik birtakım yasaklar da Kanun metninde yer almıştır. Bu yasakların ihlali gerekçesiyle Türk siyasi partileri kapatma davaları ile karşı karşıya kalmış hatta bu davaların büyük çoğunluğu partinin kapatılması ile sonlanmıştır. Siyasi partilere yönelik bu kanuni yasakların Türk siyasal hayatında Kanun'un kabulü sonrasında kurulan siyasi partilere yansımasının ele alınacağı çalışmada, Kanun metninin incelenmesinin ardından parti kapatma davalarının gerekçeleri üzerinden yasakların okuması yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Siyasi Partiler, Siyasi Partiler Kanunu

Sosyal Destek Bağlamında Kadınların Kadın Konukevi Deneyimi ve Geleceğe Yönelik Düşünceleri

Prof.Dr. Nurdan Duman - Şirin Targan Çalış - Arş.Gör. Nurullah Çalış

ÖZ

Kadına yönelik şiddet önemli bir sosyal sorun olarak varlığını hissettirmeye devam etmektedir. Şiddet olgusu, kadınların kadın konukevlerine yerleşme nedenleri arasında birincil konumdadır. Bu anlamda kadın konukevleri kadınların korunaklı ve güvenli bir ortamda barınabilmesi için önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Bu çalışma başta şiddet olmak üzere ev ve aile yaşamında yaşadığı zorluklar ve sorunlar nedeniyle kadın konukevine yerleşmiş olan kadınların konukevi öncesi yaşam deneyimlerini sosyal destek sistemleri bağlamında ele almak ve onların gelecek yaşamlarına ilişkin ihtiyaç ve beklentilerini anlamak üzere gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma tasarımına dayalı olarak yapılan bu çalışma kapsamında Ankara il merkezinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesindeki üç kadın konukevinde kalan 20 kadınla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler MAXQDA 12.0 nitel analiz programı vasıtasıyla analiz edilmiş ve benzeşen ve ayrışan noktalara göre kategori ve temalar oluşturulmuştur. Araştırmada elde edilen bulgular konukevlerinde kalan kadınların ağırlıklı olarak düşük eğitim seviyesinde, erken yaşta evlenmiş, çalışma hayatına katılmamış kadınlar olduğunu göstermiştir. Kadınların birçoğu önceki yaşam deneyimlerinde aile ve evlilik sorunları yaşamasını eğitim hakkından mahrum kalmaya, erken evlenmeye, sosyal hayata ve çalışma hayatına katılmamaya bağlamaktadır. Buna paralel olarak kadınların pek çoğu yaşadıkları sorunlardan ötürü yakın çevresinden sosyal destek alamadığını, maddi imkansızlıklar nedeniyle kadın konukevinde geldiğini beyan etmiştir. Kadınların çoğu geleceğe dair olumlu beklentilere sahiptir. Konukevinden ayrıldıktan sonraki yaşama dair çalışmak, kendi ayakları üzerinde durmak, kimseye muhtaç olmamak, çocuklarına iyi bir gelecek hazırlamak kadınların en çok dile getirdiği beklentiler arasındadır. Bununla birlikte kadın konukevinden sonra da sosyal destek ihtiyacının önemli olacağını anlamak mümkündür. Araştırma sonuçları kadın konukevi deneyiminin bir biçimde kadınlara yeni bir hayat deneyimine başlamak için dönüm noktası olabileceğini düşündürmektedir. Kadınların özgürleşme ve bireyselleşme arayışları özellikle dikkat çekicidir. Bu durumda kadınları gelişim yönünde desteklemek üzere güçlendirme ve sosyal destek sağlama odaklı çalışmalara daha fazla önem verilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Konukevi, Sosyal Destek, Kadınların Gelecek Beklentisi

Sosyal Medyanın Bilgi Toplama Amaçlı Kullanım Düzeyine İlişkin Bir Araştırma

Öğr.Gör. Süheyla Bayraktar - Dr. Öğr.Üyesi Hale Bütün Bayram

ÖZ

Gelişen teknoloji ile birlikte yeni iletişim teknolojileri, düşüncelerini, ürünlerini ve oluşturdukları eserlerini kitleler ile paylaşabilmelerini sağlayan bir ortam yaratmaktadır. Bu sanal ortam sosyal medya olarak nitelendirilmekle birlikte her yönden iletişimde büyük bir alanı kapsamaktadır. Öyle ki kişiler arasında sohbetler yerini mesajlaşmaya bırakmıştır. Son zamanlarda yapılan araştırmalar incelendiğinde insanların bu sanal gerçeklik içerisinde yani sosyal medyada neredeyse bütün ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştıklarını, iletişimlerini sosyal medyada yaşadıklarını göstermektedir. Alışverişlerin sosyal medyadan yapılmasının yaygınlığı kadar, evliliklerini, arkadaşlıklarını, okuma, araştırma gibi ihtiyaçlarını da sosyal medya aracılığı ile yapmaktadırlar. Bu çalışmada sosyal medyanın dolayısı ile internetin kullanım amacı üzerinde durulmuştur. Sosyal medyanın yine dolayısıyla internetin doğru kullanım amaçlarından biri olan bilgi edinme özelliğinin üniversite öğrencileri açısından nasıl kullanıldığı araştırılmıştır. Bu amaçla Kocaeli Üniversitesi Havacılık ve Uzay Fakültesi öğrencilerine anket uygulanmış ve sosyal medyayı bilgi toplama amacı ile kullanma düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Analiz yöntemi olarak istatistikler teknikler kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Teknoloji, İnternet, Sosyal Medya, Bilgi Toplama

A Research on The Level of Use of Social Media Collecting Information

Abstract

Along with evolving technology, new communication technologies create an environment that enables them to share their thoughts, products and works they create with masses. This virtual environment is characterized as social media and covers a large area of communication from all directions. So much so that conversations among people left their place to messaging. When recent researches are examined, people show that they try to meet almost all needs in this virtual reality, social media, and they live their communication in social media. They also make social, media, friendship, reading and research needs as well as the prevalence of shopping from social media. In this study, the purpose of using the internet with social media is emphasized. It has been researched how the social media's ability to acquire information, which is one of the aims of internet usage, is used for university students. For this purpose, a questionnaire was applied to students of Kocaeli University Aeronautics and Space Faculty and the social media were tried to determine the purpose of gathering information and their usage level. Statistical techniques were used as the analysis method.

Keywords: New Technology, Internet, Social Media, Data Collection

Sosyal Sorumluluk Olgusuna Çevre Açısından Bakmak

Doç.Dr. Şafak Kaypak

ÖZ

İnsanoğlu varoluşundan beri gereksinimlerini gidermek, çevreyi tanıyabilmek için çaba göstermektedir. Ancak, çevreyi araştırmak ve yeni bilgiler öğrenmeye çalışmak doğaya zarar verici olmayı da beraberinde getirmiştir. İçinde yaşadığımız yüzyıldaki hızlı nüfus artışı ve kentleşme insanın çevresi ile olan ilişkilerinden oluşan sistemde birçok dengesizliğin doğmasına neden olmuştur. Sanayi Devrimi'nin yarattığı ekonomik ve toplumsal koşullar, nasıl o günlerin bireyciliğine bir tepki geliştirmişse; zamanımızda da yoğun teknoloji kullanımının getirdiği küresel bozulmalar, çevremizden hepimiz sorumluyuz anlayışını beraberinde getirmiştir. Artan kent nüfusunun gereksindiği hammadde ve besin üretim ve dağıtım, ulaşım araçlarının hızla artması, sanayileşmenin ve teknolojik ilerlemenin doğal çevre üzerinde yarattığı olumsuz etkiler çevre sorunları adı altında toplanan türlü sorunlara güncel önem kazandırmıştır. Sorumluluk, mesuliyet, yükümlülük karşılıklarına gelmektedir. Kişinin kusurlu/kusursuz kendi eylemlerinin sonuçlarını üstlenmesi olarak adlandırılmaktadır. Sosyal sorumluluk, bireylerin topluma duyarlı bir biçimde hareket etmesidir. Birey ya da grup olarak kültürel, sosyal, ekonomik ve çevresel sorunlara ve ihtiyaçlara yönelik duyarlı ve etik davranmak sosyal sorumluluğun kapsamına girmektedir. Sosyal sorumluluktaki en önemli amaç, toplumsal faydadır. Birey ve toplum olarak çevremize karşı bir sorumluluğumuz olduğunu yeni fark etmişiz. Bugüne değin sorumluluk kavramı hep dar anlamda algılanmaktaydı. Artık daha geniş bir yapıda hissedilmekte; salt bugün için değil, gelecek için de geçerlilik taşımaktadır. Eğer, bugünden yaşadığı ortama, çevresine sahip çıkmayan yıkıcı, bozucu bir kültüre sahip olan toplum, geleceğe yönelik bir şey bırakamayacaktır. Bu bağlamda, çalışma, sosyal sorumluluk olgusuna, çevreyi koruyucu bir bakışla bakmakta ve literatür taramasına dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Birey, Sorumluluk, Sosyal Sorumluluk, Yükümlülük, Çevre.

Looking for The Environment to Phenomenon of Social Responsibility

Abstract

Since the time of its existence, human beings have endeavored to meet their needs and to know the environment. However, researching the environment and trying to learn new information has also brought harm to nature. The rapid population growth and urbanization that we have experienced in the century caused many imbalances in the system of people's relations with the environment. If the economic and social conditions created by the Industrial Revolution have developed a reaction to the individualism of those days; the global deterioration brought about by the use of intensive technology in our time has brought us the understanding that we are all responsible for the environment. Raw material and nutrient production and distribution required by the increasing urban population, rapid increase of means of transportation, adverse effects of industrialization and technological progress on the natural environment have given current importance to various problems called environmental problems. Responsibility comes to responsibilities, liabilities and responsibilities. It is called the failure of the person to undertake the consequences of his imperfect actions. Social responsibility is that individuals act in a collective manner. It is within the scope of social responsibility to be sensitive and ethical towards individual, cultural, social, economic and environmental problems and needs. The most important goal in

social responsibility is social benefit. We have just realized that we are responsible for the environment as an individual and as a society. To this day, the concept of responsibility was always perceived in a narrow sense. It is now felt in a larger structure; not only for today but also for the future. If the society we live in today is a devastating, disruptive culture that does not have its surroundings, the society will be able to leave nothing for the future. In this context, the study looks at a conservative view of the environment for the sake of social responsibility and is based on literature review.

Keywords: Individual, Responsibility, Social Responsibility, Liability, Environment.

Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş Sürecinde Değişen Motivasyon Uygulamaları: Büyük Ölçekli Şirket İncelemeleri

Doç.Dr. Serap Özen - Araştırmacı Gamze Bulut

ÖZ

Edmund Percival Hillary, 1953'te, dünyanın en yüksek yeri Everest'in zirvesine ilk ulaşan kaşif ve dağcıdır. Şerpa Tenzing Norgay ile birlikte yaptığı bu tırmanışta onu hedefe ulaştıran en önemli güç motivasyonu olmuştur. Hedefler yolunda harekete geçmeyi, istikrarı ve akışı sağlayan, motivasyondur. Motivasyon günlük hayatın her alanında önemli bir konu olmakla birlikte, yaşamının üçte birini işyerinde geçiren çalışan insan için ve çalışma hayatı açısından vazgeçilmez bir öneme ve role sahiptir. Motivasyon, parmak izi gibi öznel bir olgudur. Motivasyonun bu özelliği; motivasyon araçlarının her bir işletmeye, her bir çalışana göre şekillenmesi gerekliliğini ortaya çıkarır. Motivasyonun dinamik bir kavram olması, motivasyon konusunu daha güncel bir yaklaşımla ele alınmasını ve değişen çalışma hayatıyla uyumlaştırılması gerekliliğini zorunlu kılar. Bu çalışmanın amacı, çalışma hayatında motivasyona bakış açısının dönüşümünü, değişen motivasyon araçlarını ve motivasyon uygulamalarını inceleyerek ortaya koymaktır. Stratejik insan kaynakları yönetimi kapsamında bu çalışmada; insanlar nasıl motive olur, motivasyonu olumlu etkileyecek araçlar nelerdir, nasıl uygulanır sorularına yanıt aranmıştır. Motivasyon araçları ve uygulamaları, Daniel Pink'in "Drive" adlı kitabında kullandığı işletim sistemleri yaklaşımına göre gruplandırılmıştır. Buna göre, motivasyon araçları ve uygulamaları geleneksel motivasyon araçlarını ifade eden "Motivasyon 2.0 İşletim Sistemi" ve modern motivasyon araçlarını yansıtan "Motivasyon 3.0 İşletim Sistemi" ayrımı ile ele alınmıştır. Bu amaçla, ülkelere, sektörel dağılımlarına, markalarına ve büyüklüklerine göre sınıflandırılan şirketlerin, resmi internet siteleri tarama yöntemiyle incelenmiştir. Motivasyon araçları temelinde örnek uygulama olarak gösterilebilecek şirketler araştırmanın bulgularını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Motivasyon Teorileri, Motivasyon Araçları, Büyük Ölçekli Şirketlerde Motivasyon Uygulamaları.

Changing Motivation Applications to Transition to Strategic Human Resources Management: Large Scale Company Reviews

Abstract

Edmund Percival Hillary is an explorer and climber who first reached the summit of Everest in 1953, the highest place in the world. This climb with Terrin Tenzing Norgay has been the most important power motivation to reach her goal. Goals are motivated to move in the way, to provide stability and flow. Motivation is an important issue in every field of daily life, and it has an indispensable prescription and role for the working person and working life who spend a third of their lives in the workplace. Motivation is a subjective phenomenon, such as fingerprints. This feature of motivation; motivation tools need to be shaped for each employee, each employee. The fact that motivation is a dynamic concept necessitates a more up-to-date approach to motivation and the need to adapt it to changing working life. The aim of this study is to examine the transformation of motivational perspectives in working life, by examining the changing motivational tools and motivation practices. Within the scope of strategic human resources management, how people are motivated, what tools will positively impact motivation, and how to apply them. Motivation tools and applications are grouped according to Daniel Pink's approach to operating

systems in his book Drive. Accordingly, motivational tools and practices are dealt with by distinguishing between "Motivation 2.0 Operating System" which expresses traditional motivation tools and "Motivation 3.0 Operating System" which reflects modern motivation tools. For this purpose, companies that are classified according to their countries, sectoral distributions, brands and sizes have been examined through official internet sites. Companies that can be shown as a sample application on the basis of motivation tools constitute findings of research.

Keywords: Motivation, Motivation Theories, Motivation Tools, Motivation Practices In Large Scale Companies.

Stres Altında Çalışanların Yaşamda Anlam Düzeylerinin Demografik Faktörler Açısından İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Fatma İnce

ÖZ

Bazı meslekler doğası gereği diğerlerinden daha stresli bir yapıya sahip olduğundan gün içinde sakin kalma ve stresle başa çıkabilmek oldukça güç olmaktadır. İş ortamının bireye sunduğu negatif ortam mesleki algılamaların yanı sıra iş dışı yaşama ait algılamaları da etkileyebilmektedir. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada stres altında çalışan güvenlik teşkilatı personelinin yaşamda doyum düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca yaşamda anlam düzeylerinin demografik faktörler açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan analizlerde; yaş, medeni hal, çalışma düzeyi ve mesleki memnuniyet gibi faktörler açısından bireysel algılamalar arasında farklılık olduğu belirlenmiştir. Çalışma stresli mesleklerde yaşama bakış açısının iş gerekliliklerinden etkilenebileceğini göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Stres, Yaşamda Anlam, Demografik Faktörler, Meslek

Stres ve İşkolikliğin Nezaketsizlik Boyutları Üzerindeki Etkisi: Lojistik Sektöründe Bir Alan Araştırması

Doç.Dr. Burcu Erşahan - Prof.Dr. İsmail Bakan - Doç.Dr. Tuba Büyükbeşe - Arş.Gör. Oğuz Emre Balkar

ÖZ

Hızlı değişimlerin yaşandığı iş hayatında çalışanlardan beklentiler artmakta, bu da çalışanlar üzerinde baskı oluşturmaktadır. Gerek iş hayatı gerekse özel hayatta karşılaşılan zorluklar strese yol açmakta, stresin kontrol altına alınmadığı durumlar ise hem örgüt hem de bireyler açısından olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Çalışanlardan artan beklentiler, çalışanın iş saatleri dışında da işle meşgul olması, işini düşünmesi anlamına gelen işkolikliğe neden olmaktadır. Çalışmaya odaklı davranış neticesinde çalışanlar, hayatlarının diğer bölümlerini ihmal etmekte, zamanını ve enerjisini işlerine ayırarak, yaşam kalitesi azalmaktadır. Örgütlerde artan rekabet çalışanlar arasındaki ilişkileri çok daha karmaşık hale getirmekte, bu da daha fazla nezaket ihtiyacını doğurmaktadır. Nezaket ihtiyacı artmış olsa da, çalışma koşullarındaki zorluk ile öfke, kızgınlık gibi olumsuz davranışlar ortaya çıkmakta ve nezaketsizlik güncel bir sorun hâline gelmektedir. Bu çalışmada, stres, işkoliklik ve nezaketsizlik kavramları üzerinde durulmuş, lojistik ve taşımacılık sektöründe çalışan kişilerden oluşan bir örneklem üzerinden stres ve işkolikliğin nezaketsizlik davranışı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırmada nicel yöntem tercih edilmiş olup anketler aracılığıyla toplanan veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stres, İşkoliklik, Nezaketsizlik

Effect of Stress and Workaholism On Incivility Dimensions: A Field Study in Logistics Sector

Abstract

Expectations are rising in the business world where rapid changes are taking place, which puts pressure on employees. The difficulties encountered in both the work life and private life lead to stress, and situations in which stress could not be controlled might lead to negative consequences for both the organization and the individuals. Increased expectations from employees are causing workaholism, which means that an employee is busy with work outside of work hours, thinking about his/her work. As a result of work-oriented behavior, people neglect other parts of their lives, and their quality of life is declining by devoting time and energy to jobs. Increased competition in organizations makes the relationships among employees much more complicated, and that leads to more civility needs. Although the need for civility does increase, with the difficulty in working conditions, negative behaviors such as anger, fury appears, and so incivility becomes a current issue. In this study, the concepts of stress, workaholism and incivility are emphasized, and the effects of stress and workaholism on incivility behavior were examined through a sample of people work in the logistics and transportation sector. Quantitative method was preferred in the study and data collected via questionnaires were analyzed using SPSS program.

Keywords: Stress, Workaholism, Incivility

Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Mardin-Midyat'ın Kültürel Mirası

Doç.Dr. Özgür Sarı

ÖZ

Geleneksel ve tarihi konut mimarisine sahip olan kentlerimizin dokusunun kent sakinleri ve kamu idaresi tarafından korunması ne yazık ki son çeyrek asra kadar önemsenmeyen bir yaklaşımdı. Günümüz de kültürel bilincin oluşmasıyla sağlanmaya çalışılan bu yaklaşım sayesinde Türkiye'de bulunan çok sayıdaki tarihi yerleşim alanı ve bu yerleşim alanların da yer alan nitelikli tarihi yapılar kültürel bilincin artmasıyla birlikte koruma kapsamına sokulmuştur. Modern kent yaşam koşulları geleneksel kent yapısıyla harmanlanarak yeniden değerlendirilmektedir. Mezopotamya bölgesinde bulunan Güneydoğu Anadolu pek çok tarihi yerleşim merkezine sahiptir. Farklı din ve etnisite kökenine sahip, insan yerleşiminin çok eski zamanlara dayandığı bu bölge, kozmopolit bir insan çeşitliliğine sahiptir. Bu tarihi kent yerleşimlerinde bulunan mimari ve sosyal zenginlik, yörenin çok kültürlülüğünü yansıtmaktadır. Midyat, Mardin iline bağlı bir yerleşim olup, ticaret yolu üzerinde ve tarihi bir kent olması sebebiyle, bölgenin kültürel zenginliği ve tarihsel birikimden kaynaklanan mimari yapı kentin başlıca özelliğidir. Süregelen tarihi boyunca çeşitli uygarlıkların hüküm sürmesinden kaynaklı, farklı inançlara ait ibadet mekânları (manastır, kilise, cami) ile han, arasta ve birçok tarihi nitelikli yapıdan oluşan yoğun anıtsal dokusuyla, özgün niteliklerini koruyan yerleşim yeridir (Dalkılıç, 2004:315). Midyat; sahip olduğu orijinal mimarisiyle, hızla değişime uğrayan kozmopolit toplum profili ile incelenmesi gereken bir Güneydoğu şehri olması ve sahip olduğu nüfusun farklı renklerini kaybederken mimari zenginliklerini de yitirmek tehlikesi ile karşı karşıya kaldığı açıktır. Bugün Midyat'ta merkezi yönetim, yerel yönetim ve bu iki dinamiği koordine eden sivil toplum örgütleri, Midyat'ı, Türkiye'nin dört bir yanındaki geleneksel konut yerleşmelerinin uğradığı tahribattan korumak için çalışmaktadır. Çekül Vakfı, Midyat Kaymakamlığı, Midyat Belediyesi ve Deyrul-umur Manastırı Vakfı bu anlamda başlatmış oldukları restorasyon ve koruma çalışmalarlarıyla önemli örnek oluşturmaktadırlar. Bu çalışmaların sonucu olarak Midyat Kentsel Sit Alanı ilan edilmiş olmasına rağmen uygulamanın başarılı olması için kamusal ve sivil desteğin devamlılığı gerekiyor. Bu gereksinimin en önemli nedeni Midyat'ın tarihsel mirasını yaşamaya devam ettiği ve modern kent yaşamının kültürel mirası tehdit ettiği bir şehir olması ve farklı medeniyetlerden kalan kültürel gündelik yaşamın sürdürülebilirliğinin korunacak olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Kültürel Miras, Kentsel Turizm, Restorasyon

Cultural Heritage of Mardin-Midyat in Context of Sustainable Tourism

Abstract

Until the last quarter of the century, the protection of the city's dwellings, which had traditional and historical residential architecture, by the city dwellers and the public administration, was an ignorant approach. In today's cultural history thanks to this approach that tried to be the formation of a large number of residential areas in Turkey and awareness of this residential area located in historic structures it was introduced into the protection scope of qualified with increasing cultural awareness. Modern urban living conditions are re-evaluated by blending them with the traditional urban structure. Southeastern Anatolia, which is located in Mesopotamia region, has many historical settlement centers. This region, which has a different religion and ethnicity origin, and where the human settlement is based on ancient times, has a cosmopolitan diversity of people. The architectural and social wealth in these old urban settlements reflects the multiculturalism of

the region. Because Midyat is a settlement connected to Mardin province and it is a historical city on the trade route, the architectural structure arising from the cultural richness and historical accumulation of the region is the main feature of the city. (Dalkılıç, 2004: 315). It is a settlement site that preserves its original qualities due to its intense monumental structure consisting of places of worship (monasteries, churches, mosques) and inns, arastas and many historical buildings originating from the reigns of various civilizations. Midyat; it is obvious that it is a Southeastern city to be examined with its original architectural style, a rapidly changing cosmopolitan society profile, and the danger of losing its architectural richness while losing its different colors. Today in Midyat central government, local governments and civil society organizations who coordinated these two dynamics, Midyat, Turkey is working to protect it from damage suffered by the traditional housing around the settlement. The Çekül Foundation, the Midyat District Governorate, the Midyat Municipality and the Deyrul-umur Monastery Foundation are important examples of the restoration and conservation work they have undertaken in this sense. Despite the fact that Midyat Urban Site has been declared as the result of these works, public and civil support must be sustained for the implementation to be successful. The most important reason for this requirement is that Midyat's historical heritage continues to be a city where modern urban life threatens the cultural heritage and the sustainability of cultural daily life remaining from different civilizations will be preserved.

Keywords: Sustainable Tourism, Cultural Heritage, Urban Tourism, Restoration

Suriye Mülteci Krizinin Adana İline Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Semin Paksoy

ÖZ

Orta doğuda yıllardır yaşanan savaşlar, coğrafik konumu nedeniyle ekonomik ve sosyal alanda Türkiye'yi daima etkilemiştir. Türkiye, savaş veya iç karışıklıkların yaşandığı komşu ülkelerden gelen göç hareketlerinden hem hedef ülke hem de Avrupa ülkelerine geçiş için kullanılan transit ülke olarak önemli bir konumdadır. Bu sebeple ülkelerinde 6 yıldır devam eden savaş sebebiyle sayıları giderek artan ve korumasız kalan Suriyelilerin uluslararası koruma taleplerinden doğan düzenli göçün yanı sıra düzensiz göç hareketleri birçok ülkeyi ama en fazla da Türkiye'yi etkilemiştir. Türkiye, günümüzde dünyada en fazla Suriyeli mülteci barındıran ülke durumundadır. Sınıra yakın illerden bir olan Adana ili de bu yoğun hareketlilikten nasibini almıştır. Büyük ve plansız mülteci akını, ulusal ve bölgesel kurumlara eğitim, sağlık, sosyal refah, işgücü piyasaları ve altyapı konularında ekstra sorumluluklar yüklemektedir. İlk gelenler ev sahibi nüfus tarafından benimsenmiş olsa da mevcut büyük nüfus hareketi önemli ve insani bir duruma dönüşmüştür. Suriye krizi hem mültecilere hem de mülteci alan ev sahibi ülke ve illere bir çırpıda çözülemeyecek önemli sorunlar yüklemiştir. Bu sorunlar ekonomik, sosyal ve kültürel olarak çok boyutlu özellik taşımaktadır. Mülteci sayısının giderek artması ile birlikte yaşanan kültürel uyumsuzluklar ve sosyal sıkıntılar yerel halkı huzursuz kılarak, hoşgörüsüzlüğü artırmaktadır. Mültecilere karşı birtakım negatif önyargıların olması mültecilerin aidiyet duygusu ve adaptasyon çabalarına sekte vurmaktadır. Modern çağda karşılaşılan en büyük göç hareketi olan Suriye mülteci krizi, ev sahibi ve mülteci konumunda olan taraflara entegrasyon zorunluluğunu getirmektedir. Bu çalışmada tarafların huzursuzluk kaynakları detaylı bir şekilde ele alınarak analiz yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mülteci Krizi, Sosyal Entegrasyon, Düzensiz Göç

Suriyeli Sığınmacılar İçin Yapılan Finansal Yardımlar ve Türkiye Ekonomisine Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Yusuf Kaya

ÖZ

Suriye’de 2011 yılında başlayan iç savaştan doğan Suriyeli mülteciler sorunu Türkiye gündeminin en önemli sorunlarının başında yer almaktadır. Türkiye, Suriye’den kaçan mültecilere “açık kapı politikası” uygulamış ve sağlık, barınma, eğitim, beslenme gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasını yerine getirilmesi gereken büyük bir sorumluluk olarak görmüştür. İç savaşın başladığı 2011 yılının ortasından itibaren Türkiye’ye yönelen göç hareketi sonucu Nisan 2018 itibarıyla ülkemizde 223.827’si kamp içinde toplam 3.572.565 Suriyeli sığınmacı ikamet etmektedir. Yedi yıldır görüldüğü üzere Suriyeli mültecilerin Türkiye’de kalacakları ve önemli bir bölümünün yaşamlarını Türkiye’de sürdürecekleri anlaşılmaktadır. Dolayısıyla sorunun uzun vadeli olarak ekonomi, çalışma hayatı, sosyal ve kültürel uyum, eğitim, barınma, sağlık gibi temel hizmet alanlarını kapsayacak şekilde ele alınması, finansman kaynaklarının devamlılığının sağlanması zorunludur. Bu çalışmada Suriyeli sığınmacılar için yapılan finansal yardımlar ve Suriye Krizinin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suriye Göçü, İnsani Yardımlar, Göçün İktisadi Etkileri

Takısız Ad Tamlaması-Sıfat Tamlaması Tartışması

Okutman Çiğdem Kalegeri

ÖZ

Takısız ad tamlaması tartışması, Türkçe dil bilgisi alanında önemli bir yere sahiptir. Son yıllarda dilbilimcilerin üzerinde anlaşamadığı husus, demir kapı, tahta kaşık gibi tamlamaların ne şekilde adlandırılacağıdır. Zira araştırmacıların bir kısmı, demir kapı gibi bir sözcük öbeğinde, tamlayan konumundaki sözcüğü ad olarak kabul etmekte ve her iki sözcüğü de ek almamış bu sözcük öbeğini takısız ad tamlaması olarak nitelemektedir. Bu görüşe katılmayan araştırmacılar ise, bu tür sözcük öbeklerinde tamlayan görevinde kullanılan sözcüğün, tamlanan adın bir niteliğini bildirdiğini ifade etmektedirler. Bu araştırmacılar, dil bilgisinde bir adın niteliğini bildirme görevinin sıfatlara ait olduğu kuralını göz önüne alarak demir kapı şeklindeki sözcük öbeklerini sıfat tamlaması kabul etmektedirler. Dolayısıyla takısız ad tamlaması-sıfat tamlaması tartışması araştırmacıların temel aldıkları ölçütlerle ilgili bir tartışmadır. Bu çalışmada, son yıllarda dil bilgisi alanında tartışma yaratan bu husus ele alınacak, öncelikle konuyla ilgili karşıt görüş bildiren araştırmacıların kabulleri üzerinde durulacaktır. Daha sonra bu kabullerde temel alınan ölçütler değerlendirilecek ve sorunun çözümüne yönelik dil bilimsel bir bakış açısı geliştirmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Takısız Ad Tamlaması, Sıfat Tamlaması, Üretici Dil Bilgisi Kuramı

Tedarik Zinciri Yönetiminde Bilgi Paylaşımının Rolü

Dr. Nazmiye Ülkü Pekkan - Gülşah Şişman

ÖZ

Günümüzün sürekli değişen ve gelişen bilgi çağı, örgütler için pek çok açıdan farklılaşma gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu farklılıklar örgütleri diğerlerinden ayırt edici kılabilecek, rekabette önde olabilmelerini sağlayacak uygulamalar ve hizmetler ile mümkün olabilmektedir. Bu durumun farkında olarak hareket eden pek çok iş örgütü tedarik zinciri yönetimlerinde değişimi başlatmaktadırlar. Bu çalışmanın amacı, tedarik zinciri yönetiminin temel bileşenlerinden biri olan bilgi paylaşımının tedarik zincir performansı üzerindeki önemini göstermektir. Tedarik zinciri yönetimi, ilk tedarikçiden nihai kullanıcıya kadar malzeme, hizmet, para ve bilgi akışını oluşturan tüm süreçlerin bütünsel bir yönetimidir. Örgütlerin tedarik zinciri yönetiminde önemli olan tedarik zincirini kurmak değil, sistemin performansını etkin ve etkili bir şekilde yönetmektir. Tedarik zinciri performansının sürdürülebilir bir başarıya erişmesinde bilgi paylaşımı son derece önemli bir kriter olarak görülmektedir. Bilgi paylaşımı, örgüt içerisinde yer alan tüm iş süreçlerinde ve örgütler arasında bilginin doğru zamanda, doğru kanallar aracılığıyla kesintisiz ve kaliteli bir biçimde koordinasyonun sağlanarak yayılması ve transfer edilmesi faaliyetidir. Örgütler için son derece önemli olan bilgi paylaşımının yalnızca teknolojik uygulamalar ile sınırlı kalmayıp insanı esas alan davranışsal boyutta da değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Çünkü bilgi örgütlerin sadece veri kaynaklarında değil, aynı zamanda örgüt ile ilişki içerisinde olan tüm farklı paydaşların deneyim ve ilişkilerinde de yer almaktadır. Tedarik zinciri içerisinde yer alan paydaşların ilişki, deneyim ve tecrübelerini de içeren bir bilgi paylaşımı, bu zincirde yer alan herkesin bir bütün olarak hareket etmesini sağlayarak örgütün başarısı ve performansı üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olacaktır. Sonuç olarak, örgütlerin doğru ve kaliteli bilgiyi elde etme ve paylaşmada ilişki içerisinde olduğu tüm paydaşları ile işbirliği içerisinde ortak bir bilinçle hareket etmeleri, bireysel düşünmek yerine topluluk bilinci ile bütüncü bir yaklaşım sergilemeleri örgütlerin tedarik zinciri performansının artışında önemli katkılar sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tedarik Zinciri, Tedarik Zinciri Yönetimi, Bilgi Paylaşımı, Literatür Taraması.

Teknolojik Denetimin Çalışanlar Üzerindeki Etkisi: Çağrı Merkezi Çalışanları Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Banu Özbucak Albar

ÖZ

Teknolojik gelişmeler, çalışma yaşamında birçok olumlu değişime sebep olmakla birlikte, insan gücüne duyulan ihtiyacı azaltmış ve rekabet karşısında makinelerin insan emeğinin yerini almasını tetiklemiştir. Günümüzde iş hayatında teknolojinin üstlendiği bir diğer önemli unsur ise denetim rolüdür. Bireyin çalışıp çalışmadığının teknolojik araçlarla kontrol edilmesi sistemi, işletmelerde üretim performansı ve verimlilik artışına, maliyetlerin azalması ve müşteri memnuniyetinin artmasına sebep olurken, çalışanlar üzerinde mahremiyetin azalması ve çalışanların kendilerine güvenilmeyen ortamlarda olduklarını hissetmelerine sebep olabilmektedir. Bu olumsuz duygu, çalışanlarda moral kaybına neden olmaktadır. Aynı zamanda işveren, çalışandan zaman kaybetmeksizin daha hızlı ve fazla üretim beklentisi içine girmekte ve bu durum çalışan üzerinde baskı kurarak, iş stresini arttırmaktadır. Bu çalışmada, teknolojik denetimin en yoğun uygulandığı günümüz işletmelerinden biri olan çağrı merkezi çalışanları ele alınmış ve elektronik sistem denetiminin çalışanlar üzerindeki etkileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Teknolojik Denetim, İşgücü, İş Stresi

Televizyon Reklamlarında Cinselliğin Kullanımı

Doç.Dr. A. Banu Hülür - Arş.Gör. Selin Akınç

ÖZ

Rekabet ortamının giderek daha fazla hissedildiği günümüzde reklam, hedef kitleyi ürün, hizmet veya kuruluşla ilgili ikna etmeye, bunlara yönelik tutum ve davranış geliştirmeye yönelik olarak, iletişim araçlarından ücreti ödenerek yapılan planlı faaliyetler olarak tanımlanabilir. Pazarlama iletişiminin alt bileşenlerinden biri olan promosyonun önemli bir parçası olan reklamın, doğru bir araştırma ve planlama sonucunda gerçekleştiğinde satın alma davranışında son derece önemli etkilere sahip olduğu bilinmektedir. Tüketiciler satın alma davranışında bulunurken markanın tanınırlığına ve olumlu imajına dikkat ettikleri, bunun ise büyük ölçüde reklamlarla sağlandığı görülmektedir. Reklamın öneminin farkında olan üreticiler, hedef kitlenin ilgileri, istekleri ve beklentileri noktasında bir yol izlerler. Reklamlarda cinselliğin kullanımı da buna bağlı olarak ortaya çıkan ve oldukça rağbet gören bir eğilimdir. Günümüzde hala en çok kullanıcıya sahip bir iletişim aracı olarak tanımlayabileceğimiz televizyon reklamlarında kadın, pek çok farklı rolle; anne, eş, ev hanımı, genç kız ve iş kadını olarak karşımıza çıkar. Ancak kadının erkeğin cinsel arzularını çağrıştıran bir obje olarak kullanıldığı reklamların sayısı da dikkate değerdir. Benzer şekilde hedef kitlede kadınların olduğu reklamlarda erkek imgesi baba, eş, iş adamı, genç erkek gibi farklı rollerle sunulur. Bunun yanında erkek bedeninin cinsel bir obje olarak kullanıldığı reklamlar da vardır. Kadın ve erkek bedeni üzerinden ürünün ortaya konulması, daha çok duygulara yönelik bir stratejidir. Bu düşüncelerden yola çıkılarak bu çalışmanın konusu; kadın ve erkek cinselliğinin televizyon reklamlarında nasıl kullanıldığıdır. Bu çalışmada Türk televizyonlarında yayınlanan reklamlar analiz edilmektedir. Bu reklamlar; Magnum dondurma ve Biscolata reklamlarıdır. Dondurma reklamında kadın cinselliğinin, bisküvi reklamında ise erkek cinselliğinin öne çıkarılarak ürünün sunulduğu görülmektedir. Cinselliğin ön plana çıktığı reklamlarda genel olarak kadınların ve erkeklerin cinsel olarak arzu edilir bir şekilde sunulduğu görülür. Bu tür reklamlarda amaç; markayla özdeşim kurma, akılda kalmasını sağlama, duygulara seslenme ve arzu yaratmadır.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Cinsellik, Kadın İmgesi, Erkek İmgesi

Teun Van Dijk'ın Söylem Çözümleme Modeli Üzerinden Yeni Medyanın Melez Platformlarına Yönelik Bir Analiz: “sosyal Anne” Uygulaması

Arş.Gör. Servet Can Dönmez - Pelin Özüölmez

ÖZ

İlk çağlardan bugüne kadar kendisini ifade etmenin çeşitli yollarını arayan insanlık sürekli olarak iletişim kurma çabası içerisinde. Günümüzde de teknolojik olarak gelmiş olan son noktada sosyalleşme meselesinin büyük oranda yeni medya uygulamaları üzerinden dijital olarak gerçekleştirildiği bir dönemde yaşandığını söylemek mümkündür. Teknolojinin dönüştürdüğü bu süreçte kendilerini dijital ortamlar üzerinden ifade eden bireylerin iletişim kurma çabalarının da buna paralel olarak form değiştirmeye başladığı görülmektedir. Bu çalışma değişen iletişim biçimleri ile birlikte bireylerin sosyal medya paylaşımlarına yönelik anlık durum değerlendirmelerinin analiz edilebilmesi için geleneksel yöntemlere ek olarak yeni çözümleme modellerine ihtiyaç duyulduğu fikrinde hareketle yapılmıştır. Buradan hareketle çalışmada Van Dijk'ın söylem çözümleme yöntemi üzerinden melez bir yapıya sahip olduğu görülen “Sosyal Anne” programına yönelik yeni bir model geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, uygulamada yer alan ve Ekim 2017 ile Aralık 2017 tarihleri arasında yapılan paylaşımlar arasından “öne çıkanlar” başlığı altındaki en fazla beğeni alan “ali efenin annesi” rumuzlu kullanıcının gerçekleştirdiği gönderi dolayımında sınırlandırılmıştır. Yapılan değerlendirmede Tuğrul Çomu ve İslam Halaiqa'nın “Web İçeriklerinin Metin Temelli Çözümlemesi” (2015) başlıklı araştırmasından hareketle Teun Van Dijk'ın Söylem Çözümlemesi modeli Sosyal Anne uygulamasına uyarlanarak yeni bir model hazırlanmıştır. Bu modelde Sosyal Anne Uygulaması, Facebook, Twitter ve Youtube gibi sosyal medya platformlarında yer alan benzer özellikleri bir arada bulundurmasından dolayı melez program olarak tanımlanmış ve önceki çalışmalara göre içeriksel ve görsel bağlamda içerdiği farklılıklar ortaya konmuştur. Facebook, Twitter ve Youtube'dan esinlenilerek çeşitli özellikleri içeriğine dâhil eden Sosyal Anne uygulaması bu uygulamalardan farklı olarak belirli bir ortak noktaları olan bireyleri özel ya da kapalı bir grup olmaksızın da bir araya getirmiştir. Erişime açık olan ve sadece belirli ortak noktaları bulunan insanların katılım sağladığı bu uygulamalar üzerinden yapılacak olan yeni söylem çözümleme modeli de bir sonraki çalışmalara yol gösterecek olması bakımından ayrıca önem taşımakta ve bu yeni değerlendirme metodu ile literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Van Dijk, Söylem Çözümlemesi, Yeni Medya, Sosyal Medya, Sosyal Anne

Tevfik Fikret'in Şiirlerinin Düzyazıyla İlişkisi

Dr. Öğr.Üyesi Hayrunisa Topçu

ÖZ

Türk şiirinin yenileşmesinde önemli katkıları olan Tevfik Fikret, edebiyat tarihinin her döneminde edebiyat araştırmacılarının tarafından ilgi gören bir şair olmuştur. Gerek karakteri gerekse şiirin yenileşmesini yönündeki radikal tavrı, onu modern Türk edebiyatının vazgeçilmez sanatçılarından biri haline getirmiştir. Özellikle, şiirin biçim mükemmeliyeti üzerine kafa yorması, aruz kalıplarının müzikalitesini göz önünde bulundurması, beyitteki anlam hâkimiyetini kırması, betimlemeler, bireysel duygular ve konuşma üslûbunu barındıran yeni bir şiir dili inşa etmesi bakımından Servet-i Fünûn Dönemi'nin önde gelen şairlerinden biri olarak kabul edilmiştir. Konuşma üslûbu, şiirin düzyazıya yaklaşması, anlatıma dayalı bir yapı, bu dönemdeki şiir dilinin temel özelliklerindedir. Düzyazı ile şiir arasındaki yaklaşma, mensur şiir denilen türün doğmasına zemin hazırlamıştır. Bu türde verilen nesir örneklerinin birçoğu; ses ve hece tekrarlarının sağladığı bir ahenge sahiptirler, çoğunlukla bireysel duygu ve bakış açılarından beslenirler, kısa ve öz cümle yapıları şeklinde, yaklaşık yarım veya bir sayfalık uzunluğundaki metinler halinde kaleme alınırlar. Mensur şiir dışında Türk edebiyatında *Kutadgu Bilig*'den bu yana kullanılan manzum hikâye biçimi de Servet-i Fünûn Dönemi'nde tekrar popülerlik kazanmıştır. Tevfik Fikret'in özellikle Fransız şair François Coppee'den etkilenerek kaleme aldığı ve sıradan insanların günlük yaşamlarını, geçim kaygılarını işlediği şiirleri manzum hikâyenin bu dönemdeki başarılı örneklerindedir. Mensur şiir ve manzum hikâye türlerinin Servet-i Fünûn Dönemi'ndeki yükselişleri Tevfik Fikret'in şiirine de yansımış ve onun şiirini düzyazıya yaklaşmasına neden olmuştur. Bu çalışmada Tevfik Fikret'in *Rübâb-ı Şikeste* adlı eserinden yola çıkılarak onun şiirlerini düzyazıya yaklaştıran özellikler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda seçilen karakteristik şiirler konu ve biçim açısından değerlendirilmiş, konuşma üslûbu, ahenk, cümle yapıları kavramları açısından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mensur Şiir, Düzyazı Şiir, Servet-i Fünûn, Tevfik Fikret, Rübâb-i Şikeste.

The Economic Effects of Medical Tourism

RA. Levent Yülek

Abstract

Health is known as one of the major aspects of welfare and over the past decade a kind of tourism which is called medical tourism has emerged in purpose of helath seeking. The population of world started to travel across the globe in order to seek health. In the context of this travel activities, they make contributions to the economy of that country which they travel. Under the purpose of travel and treatment, people are willing to visit such facilities like wellness centers, spas, clinics, hospitals etc. which are placed in foriegn countries. Thus the medical toursim activites have become attractive to the countires and also to the entrepreneurs. As a developing market, medical tourism brings new institutions and regulations in its wake. In this study, the relationship between the medical tourism revenues of selected countries and economic growth performances of that countries were evaluated. For this purpose, the 33 countries were selected (India, Malaysia, Thailand, Australia, New Zealand, Bulgaria, the Czech Republic, Hungary, Poland, Romania, Russian Federation, Slovenia, Slovakia, Mexico, Egypt, Arab Rep., Israel, Saudi Arabia, South Africa, Canada, USA, Austria Belgium, France, Germany, Greece, Ireland, Italy, Netherlands, Portugal, Spain, Switzerland, Turkey and United Kingdom). The data were evalauted between 2000-2012, using panel data analysis. The aim of this analysis, is to determine in which direction and to what extent, the medical tourism revenues affect, per capita GDP. According to the results, a positive relationship between medical tourism revenues and per capita GDP was determined. Although, there is an increasing effect from medical tourism revenues to per capita GDP, this effect is detected rather small. Several reasons regarding the size of this effect can be listed. Additional suggestions about the results are made.

Keywords: Medical Tourism, Economic Growth

The Effects of Foreign Direct Investments on Environmental Quality: The Case of Turkey

Asst. Prof. Dr. Faruk Mike - RA. Ahmet Kardeşlar

Abstract

In this study, the effects of foreign direct investments on the environmental pollution are examined with the time series analysis for Turkey. Environmental pollution indicators include carbon dioxide, nitrogen oxides, other greenhouse gases, total greenhouse gases and methane gas emissions. Foreign direct investments include real capital inflows per capita. The study also includes in the real income per capita and the real income per capita square to test the validity of the Environmental Kuznets Curve. Analyses for the carbon dioxide emission model covers the years 1971 to 2015, while for the other four emission indicators are 1970-2012 annual periods. ADF and KPSS unit root tests were carried out to investigate the stationary conditions of the series. The obtained findings show that these variables have stationary conditions at different levels. From this point of view, the analyses were carried out by the ARDL boundary test developed by Pesaran, Shin and Smith (2001). The ARDL boundary test results for 5 different models reveal to the presence of co-integration relations for carbon dioxide, nitrogen oxide, other greenhouse gases and total greenhouse gas models; whereas there is no co-integration relation for the methane model. The long-term coefficients obtained for the four models with cointegration relations reveals that direct foreign capital investments have a decreasing effect on carbon dioxide and total greenhouse gas emissions while an increase in nitrogen oxide emissions. Nevertheless, it has been determined that the Hypothesis of the Environmental Kuznets Curve is valid for carbon dioxide and total greenhouse gas emissions. The obtained findings reveal that the foreign direct investments have beneficial effects on Turkey's environmental quality.

Keywords: Foreign Direct Investment, Environmental Kuznets Curve, Environmental Pollution

The Impacts of Uncertainty Regarding Risk and Ambiguity on Borsa Istanbul (Bist)

Asst. Prof. Dr. Ayberk Nuri Berkman

Abstract

Risk, defined as the probability of not acquiring expected returns, is differentiated with uncertainty concept by the notion that the probability distributions of probable future outcomes can be put forward by scientific and objective methods. Therefore, in general, if there is a probability distribution about the future rate of return with scientific or objective methods, decision-making takes place in the risky environment, otherwise, in the uncertainty environment. On the contrary, it is seen that the impact of ambiguity on asset prices has begun to be examined by the important difference between risk and uncertainty. The results obtained from models based on the rational expectations theory that do not contain ambiguity cannot disclose anomalies such as stock premiums or extreme variance. However, some applied studies state that ambiguity has an important potential to explain these anomalies. For this purpose, risk and ambiguity variables related to the period of 2001:01 – 2017:02 are estimated in Borsa Istanbul based on a model that can quantitatively measure ambiguity and detected their significance on the market excess return rate. The findings indicate that risk and ambiguity are statistically significant, but both have negative impacts on the market excess return rate. Ambiguity occurs to provide a significant contribution to explaining excessive rates of return as another factor along with risk.

Keywords: Uncertainty, Risk, Ambiguity, Asset Pricing

The Relationship Between Employment, Foreign Direct Investment and Industrialization in Turkey

RA. Ahmet Kardaşlar

Abstract

This study examines the relation between foreign direct investment (FDI) and industrialization by analysing 10 different sector groups in Turkey using panel data of 2004-2012 period. The effect of labor, domestic and foreign investment on industrial output of the 10 sector which are Agriculture, forestry and fisheries; Mining and quarrying; Manufacturing industry; Water, electricity, gas, steam and air conditioning production and distribution; Sewerage, waste management and remediation activities; Construction; Wholesale and retail trade; Accommodation and food service activities; Transportation and storage; Finance and insurance activities, has been analysed. The results show that there is a meaningful and positive relationship between sectoral employment and foreign direct investment with sectoral production for all sectors. The results of this study indicate a positive relationship between FDI and industrialization and governments should turn towards FDI incentive policies to achieve their economic growth targets.

Keywords: Industrialization, Foreign Direct Investment

Ticaret Firmalarında Girişimcilik Ekosistemini Etkileyen Faktörlerin Topsis ve Vikor Yöntemleri İle Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi

Prof.Dr. Murat Atan - Dr. Mehmet Öksüzkaya - Doç.Dr. Sibel Atan

ÖZ

Sürdürülebilir büyümenin devam ettirilmesi açısından iş hayatının ve toplumun ihtiyaçlarına göre kişilerin eğitilmeleri, istihdam edilmeleri veya kişilerin kendi mesleki alanlarında girişimci bir ruha sahip olmaları, bu ruh ve yeterliliklerle kendi iş alanlarını yaratmaları ülke ekonomisi açısından oldukça önemlidir. Bir ülkede girişimciliğin gelişimini etkileyen en önemli faktörlerden biri de, bu alanda verilen eğitimlerin yaygınlaştırılması ve kişilerin girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesidir. Bu çalışmanın amacı, girişimcilik ekosistemini etkinliğinin ve verimliliğinin artırılması, girişimcilerin beklentilerini karşılayacak hizmet çeşitleri ve bu hizmetlerin nasıl sunulacağına belirlenmesi ve bu durumlara ilişkin yol haritasının çizilmesidir. Bu çerçevede çalışmada, çok kriterli karar verme yöntemlerinden bir uzlaşma modeli olan TOPSIS yöntemi ile aynı birimle ölçülemeyen ve/veya birbirleriyle çelişebilen kriterlerden oluşan karar verme problemlerinin çözümü için geliştirilmiş VIKOR (Vise Kriterijumska Optimizacija I Kompromisno Resenje) yöntemi ile değerlendirme yapılmıştır. Sonuçta, Türkiye’de sağlıklı bir girişimcilik ekosistemi geliştirilebilmesi için genel bir değerlendirme yapılması ve önerilerde bulunulması mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Ekosistem, Çok Kriterli Karar Verme, Topsis Yöntemi, Vikor Yöntemi

Comparative Evaluation of The Factors Affecting Entrepreneurship Ecosystem in Trade Firms with Topsis and Vikor Methods

Abstract

It is important for the sustainable growth of economy in any country that people must be educated in the needs of business life and society, be employed or have an entrepreneurial spirit in their professional fields and create their own business area with their qualifications. One of the most important factors in the development of entrepreneurship throughout the country is the dissemination of the trainings given in this field and the improvement of the entrepreneurship characteristics of people. The aim of this study is to increase the efficiency and productivity of entrepreneurship ecosystem, to determine the types of services that will provide entrepreneurs' expectations and how to provide these services, and to draw a road map for all these entities. In this framework, by TOPSIS method that is a compromised model of multi-criteria decision-making and VIKOR method that is developed for the solution of decision making problems which can not be measured by the same measurement unit and / or have conflictive criterias. As a result, we would expect to make a general assessment and recommendations for the development of an excellent entrepreneurship ecosystem in Turkey.

Keywords: Entrepreneurship, Ecosystem, Multi Criteria Decision Making, Topsis Method, Vikor Method

Toplumsal Bellek Bağlamında 5 Ocak Adana'nın Kurtuluş Günü Kutlamalarının Yeni Adana ve Türk Sözü Gazetelerine Yansımaları

Dr. Şeyda Özçelik - Dr. Neval Akça Berk

ÖZ

Anma törenleri, kurtuluş günü kutlamaları geçmiş, geçmişin olaylarının temsil edici bir resmini çizerek bu olayları, olguları bireylerin zihninde canlı tutmaya yaramaktadır. Halbwachs, bireyin anılarının nasıl koruyup, nasıl yeniden keşfettiği ile toplumların anılarını nasıl koruyup, nasıl yeniden keşfettiği sorularının birbirinden ayırt edilmesini reddetmektedir. Fakat çalışmalarında geçmişin imgelerinin ve geçmişin anımsanmış bilgisinin bir ölçüde tören uygulamalarıyla taşınıp korunduğunu da iddia etmemektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Adana'da yerel olarak yayınlanmakta olan Yeni Adana ve Türk Sözü gazetelerinin Erken Cumhuriyet yıllarında yer alan haberlerinde 5 Ocak Adana'nın Kurtuluş Günü etkinlikleri anlatımlarını karşılaştırmalı olarak ele almak ve kolektif anıların toplumsal anlamda bir kuşaktan diğerine aktarılırken hangi unsurların vurgulandığını tespit etmektir. Çalışmada, dönem yerel basınında 5 Ocak tarihinin şehir insanı için ne ifade ettiği, ilk Kurtuluş Bayrağı'nın her 5 Ocak'ta hangi ritüellerle taşındığı ve Adana halkının Kurtuluş anılarını diri tutmak için 5 Ocak'a yüklenen anlam ve kutsiyetinin ne olduğu sorularına cevap aranmıştır. Bu amaçla doküman analizinin veri toplama aracı olarak kullanıldığı çalışma özelinde Yeni Adana ve Türk Sözü gazetelerinin söz konusu tarihler arasında yayınlanan ve 5 Ocak Kurtuluş Günü etkinlikleri kapsamında ele alan sayıları taranmış, bu doğrultuda anılar, fotoğraflar ve tören hazırlıklarına ilişkin yapılan haberler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Adana, Yerel Basın, 5 Ocak, Türk Sözü ve Yeni Adana

Tüketicilerin Çevreye İlişkin Tutumları Üzerine Davranışsal İktisattan Ne(Ler) Öğrenilebilir"**Arş.Gör. Havva Serim - Arş.Gör. Ebru Işık Kütük****ÖZ**

Doğal kaynaklar ve çevrenin korunumu, bir ekonomide hem arz hem de talep edenleri ilgilendiren çok boyutlu ve küresel bir konudur. Genellikle ekonomik büyüme ve sürdürülebilirlik ekseninde ele alınan bu konuya ilişkin olarak, üreticilere fiyat ve vergi bazlı birçok yaptırım uygulanmaktadır. Diğer yandan tüketicilerin de uygun çevre davranışı geliştirmeleri için çalışılmaktadır. Bu anlamda tüketicilerin tercih ettikleri ürünler, enerji tasarrufu ve geri dönüşüm davranışları önem arz etmekte; iktisat politikasınca tüketicilerin enerji taleplerini düşürmeleri ve çevre yanlısı davranışlar geliştirmeleri arzulanmaktadır. Ancak, tüketim davranışının karmaşıklığı göz önüne alındığında mevcut teori ve politika önerileri yeterli gelmemektedir. Çünkü tüketiciler çoğunlukla yerleşik iktisat teorisinin varsaydığı gibi rasyonel davranmamakta; fayda-maliyet analizi doğrultusunda kendileri için en iyi kararı al(a)mamaktadırlar. Bu noktada davranışsal iktisat, özellikle psikolojiden aldığı içgörülerle iktisadın açıklayıcı gücünü arttırmaktadır: Davranışsal iktisadın çevre araştırmalarında, fayda-maliyet analizine göre maddi olarak daha kazançlı seçenekler mevcutken dahi, tüketicilerin statüko yanlılığı, kayıptan kaçınma, batık maliyet etkisi, şimdiki zaman yanlılığı, bulunabilirlik sapması gibi bilişsel kısıtlar veya sosyal norm ve güven gibi sosyal etkilerce rasyonel-olmayan tercihlerde buldukları gözlemlenmektedir. Böylece davranışsal iktisat tüketicilerin karar alma davranışlarında neden ve nasıl rasyonel davranıştan saptıklarını ortaya koyarak, yerleşik iktisadın tüketicilerin edindikleri bilgiler doğrultusunda optimal kararlar aldıkları varsayımını terk etmektedir. Dolayısıyla, politika önerileri de farklılaşmaktadır. Yerleşik iktisat tüketicilere davranışlarının sonuçlarına dair bilgi verilmesi ya da parasal teşvik ve caydırıcılar üzerinde dururken, davranışsal iktisat psikolojik ve sosyal içerikli parasal-olmayan unsurları da dikkate almaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı davranışsal iktisadın içgörülerinin çevre yanlısı davranışlara nasıl entegre edildiğini dünyadan örnekleri inceleyerek araştırmak ve bu doğrultuda Türkiye'deki tüketicilerin çevreye ilişkin tutumlarına dair olası politika önerilerini tartışmaya açmaktır.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İktisat, Tüketici Davranışı, Çevre Politikaları

Tüketicilerin Giyilebilir Teknolojileri Kabulü

Doç.Dr. Deniz Zeren - Öğr.Gör. Nilüfer Gökdağlı

ÖZ

Teknolojideki gelişmeler, giyilebilir teknolojiler gibi yeni ve farklı ürünler yaratmaya imkan sağlamaktadır. Kısa bir süre önce giyilebilir teknolojiler fütüristik görünüyorken, günümüzde akıllı teknolojilerin nerelerde ve nasıl kullanılabileceğine ilişkin imkanların genişlemesi bu düşünceleri değiştirmiştir. Giyilebilir teknolojiler bir kıyafetin parçası olarak veya bir aksesuar olarak insan vücuduna giyilebilecek şekilde tasarlanan ve verileri izleyebilmek için sensörlere sahip olan cihazlardır. Akıllı saatler, spor takip cihazları (Fitbit vb.) ve akıllı gözlükler gibi giyilebilir teknolojiler dünyada çoğu tüketici pazarında hala giriş aşamasındadır. Buna karşılık, Juniper Research raporunda (2014), 2019 yılında dünyada giyilebilir cihazların 53 milyon dolarlık bir pazara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Giyilebilir cihazların bu gelecek vaad eden gidişatı, dikkatleri üzerine çekmiş olmasına rağmen, bu cihazların kullanımına yönelik tüketicilerin niyetlerini ortaya koymak için gerçekleştirilen ampirik çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Teknoloji kabul modeli, kendine has özellikleri olan bu yeni ürün grubunun tüketici tarafından kabulünü etkileyen faktörleri anlayabilmek açısından katkı sağlayabilecek bir modeldir. Bu çalışmanın amacı teknoloji kabul modeli değişkenleri ile algılanan risk, algılanan eğlence, subjektif norm gibi değişkenlerin ilişkisini ve giyilebilir cihazların benimsenme niyetini ortaya koymaktır. Bu amaçla katılımcılarla yüz yüze anket gerçekleştirilerek toplanan kullanılabilir veriler regresyon analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen sonuçlar teknoloji kabul modelinin açıklama gücünü ve tahminini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Kabul Modeli, Giyilebilir Teknolojiler, Tüketici Davranışları

Tüketim Takıntıları: Tek Ürüne Yönelik Kompulsif Satın Alma

Öğr.Gör. Çiğdem Aliçavuşoğlu - Dr. Öğr.Üyesi Elif Boyraz

ÖZ

Tüketiciler satın alma süreçlerinde rasyonellikten ziyade duygusal dürtülerle hareket ederek kompulsif satın alma davranışında bulunmaktadır. Kompulsif satın alma davranışında satın alma isteği tüketicinin hayatını ele geçirmiş ve bir bağımlılık halini almıştır. İlgili satın almada ihtiyaç ürüne değil kontrol edilemeyen dürtüyü gidermeye yöneliktir. Satın alma sonrasında tüketici maddi ve manevi anlamda zor duruma girmektedir. Bu çalışmanın amacı pazarlama literatüründe nadir rastlanan konulardan biri olan kompulsif satın alma davranışını ve tüketicilerin takıntılı olduğu ürünleri incelemektir. Bu amaç kapsamında yüzyüze anket yöntemi ile kolayda örneklemeyle belirlenen 255 tüketiciden veri toplama yoluna gidilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde açıklayıcı faktör, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizinden faydalanılmıştır. Tüketicilerin alışveriş anında hissettikleri duygular ile kompulsif satın alma davranışı arasındaki ilişki ve demografik değişkenlerin kompulsif satın alma ile ilişkisi araştırılarak, bulgular tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kompulsif Satın Alma, Tüketim Takıntıları, Dürtüsel Satın Alma

Consumption Obsession: Compulsive Buying on Specific Product

Abstract

Consumers are behave in compulsive buying behaviors by acting with emotionally from rationality in their purchasing process. In compulsive buying behavior, the desire to buy capture the consumer's life and become an addiction. The relevant procurement is related aimed at impulse, which can not be controlled, not the product needed. After purchasing, the consumer is in a difficult situation in material and spiritual sense. The purpose of this study is to examine the compulsive buying behavior, one of the rare cases in marketing literature, and the products that consumers are obsessed with. According to this purpose, a questionnaire was used to collect data from 255 consumers by convenience sampling. The explanatory factor in the analysis, the independent sample t test, one way ANOVA analysis were applied to data. The relationship between emotions perceived by consumers at shopping time and compulsive buying behavior and the relationship between demographic variables and compulsive purchasing were investigated and the findings were discussed.

Keywords: Compulsive Buying Behavior, Consumption Obsession, Compulsive Purchase

Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Finansal Okur Yazarlık Bilgi Düzeyi Üzerine Bir Araştırma

Dr. Öğr.Üyesi İsmail Ukav

ÖZ

Finans okur yazarlığı son yıllarda önem taşıyan alanların başında gelmektedir. Bireylerin gelirlerini en etkin bir şekilde kullanmaları ve tasarruflarından maksimum getiri elde etme amaçları bu önemi daha da artırmaktadır. Alınacak yatırım kararlarının doğru finansal araçların seçilmesini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve yeterlilik düzeyine ulaşması, bireylerin finansal refahını arttırmada etkili olabilmektedir. Bu kapsamda finans okur yazarı olmanın büyük avantajları bulunmaktadır. Çünkü bilgiye ulaşma, bilgiye analiz etme ve yorumlama belli bir birikim sonucunda ortaya çıkmaktadır. Birikimin oluşmasında bireylerin aldıkları finansal eğitimin önemli rolü olduğu düşünülmektedir. Finansal eğitim, bireylere finansal davranış kazandırmak amacıyla gerçekleştirilen bir süreçtir. Bu süreçte gelir ve birikimlerle ilgili finansal fırsatların farkına varmak, olası riskleri belirlemek, bilgiye dayalı kararlar alıp, uygulamak söz konusu olmaktadır. Finansal okur yazarlığın amacına ulaşmasıyla gelir, tasarruf ve yatırım konularında doğru kararlar alınmış olacak, bu durum öncelikle bireye katkı sağlarken, aynı zamanda ülke ekonomisine de yansımaları olumlu yönde olacaktır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi, Adıyaman Üniversitesi Turizm Fakültesi son sınıf öğrencileri üzerine bir anket uygulanarak belirlenmesi amaçlanmıştır. Son sınıfta öğrenim gören toplam 85 öğrenciye anket formları dağıtılmış, 77 öğrenciden geri dönüş alınmıştır. Veriler SPSS programı ile analiz edilerek T- testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre finansal bilgi düzeyi kadın öğrencilerde erkek öğrencilere göre yüksektir. Finansal bilgi kullanımında ise; erkek öğrencilerin daha başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazar oldukları ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okur Yazarlık, Finans Eğitimi, Finansal Kazanımlar

Turizmde Yeni Trendler: Helal Turizmin Türkiye'deki Gelişimi ve Arz Potansiyeli

Öğr.Gör. Cemil Gündüz - Öğr.Gör. Yılmaz Ağca - Öğr.Gör. Hüseyin Aksoy

ÖZ

Helal turizm, son yıllarda sıkça duymaya başladığımız ve ülkemizin sahip olduğu değerlerle örtüşen yeni bir kavramdır. Dünya'daki Müslüman nüfusun artması ve Müslüman kesimin sahip olduğu ekonomik gücün yükselmesiyle birlikte turizm harcamaları da buna paralel olarak artış göstermiştir. Bu büyüme Türkiye'ye gelen muhafazakâr turist sayılarında da artışa neden olmuştur. Tüm bu gelişmeler incelendiğinde, Türkiye gibi dünyanın en önemli turistik destinasyonlarına sahip olan bir ülke için yeni bir pazar potansiyeli oluşmuştur. Dünya'daki İslami otellerin yarısının Türkiye'de olduğu düşünüldüğünde bu alanda yeterli düzeyde yasal ve ekonomik çalışmaların yapılmadığı görülmektedir. Bu çalışmada Türkiye'de helal turizmin mevcut durumunun incelenmesi amaçlanmaktadır. Özellikle konaklama tesislerinin sayıları ve ağırlama potansiyelleri hakkında bilgiler toplanarak analiz edilmiştir. Ayrıca Türkiye'de faaliyet gösteren helal otellerin illere göre dağılımına da yer verilmiştir. Sonuç kısmında ise elde edilen bulgular ışığında paydaşlara ve bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Helal, Turizm, Yeni Trendler, Arz Potansiyeli

Türk İktisat Tarihinde “Halil İnalçık” ve “Sabri Ülgener’in” İktisadi Düşüncelerine Karşılaştırmalı Perspektiften Bakış

Dr. Öğr.Üyesi Aslıhan Nakiboğlu - Cevdet Can Sarıyıldız

ÖZ

İktisat tarihi oldukça önemli bir disiplindir. Bu dalın geçirdiği aşamaları Türkiye’de bilimin gelişme yapısından bağımsız olarak incelemek mümkün değildir. Çalışmanın amacını, Türk iktisat tarihinde, tarih yazıcılığında yaşanan değişim sürecinin tarihsel bir kronolojisi verildikten sonra iktisadi tarihin nerede olduğu ve iktisat tarihinin bir bilim dalı olarak tanımlanmasında önemli katkıları olan Halil İnalçık ve Sabri F. Ülgener’in iktisadi düşüncelerinin karşılaştırmalı perspektiften analizi oluşturmaktadır. Çalışmada, Sabri Ülgener’in çalışmalarında tarihçilikte başarıya ulaşabilmek için kaliteli bir malzeme birikimine ve bu malzemeyi en iyi şekilde kullanacak yetişmiş insan zihnine sahip olması gerekliliğini vurgulayarak iktisat tarihinden daha çok sosyoloji alanına katkı sağladığı görülürken Osmanlı iktisat ve içtimai tarihine yönelik çalışmalarıyla ün kazanan Halil İnalçık’ın ise Türk tarihçiliğinin kuruluşunda yer alması, Türk tarih yazıcılığının bilimsel temellere oturtulması, kurumsal düzeyde iktisat tarihi anlatması, disiplinler arası bilim çalışması gibi birçok açıdan en önemli isimlerden biri olduğu görülmüştür. Sonuç olarak, TÜRK İKTİSAT TARİHİNDE “HALİL İNALCIK” VE “SABRİ ÜLGENER’İN” İKTİSADİ DÜŞÜNCELERİNE KARŞILAŞTIRMALI PERSPEKTİFTEN BAKIŞ isimli çalışmada Türk iktisat tarihinin modern Türk tarihçiliğinin kuruluşundan zirveye çıkışı sürecine kadar iktisadi düşünceleriyle Türk tarihçiliğinin şekillenmesine katkıda bulunan bu iki önemli düşünürün iktisadi düşünce yapıları karşılaştırmalı perspektiften analiz edilerek iktisadi düşünce açısından Türk iktisat tarihi çalışanlarına bırakmış oldukları iktisadi düşünce mirasının günümüz ve gelecekteki bilim çalışanları açısından ne kadar kıymetli olduğu da anlaşılabilir olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İktisat Tarihi, Türk Tarihçiliği

Comparative Perspective Overview of "Halil İnalçık" and "Sabri Ülgener's Economic Thoughts in The History of Turkish Economics

Abstract

History of economics is a very important discipline. The stages of this subsection is not possible to independently examine apart from the structure of the development of science in Turkey., After a historical chronology of the process of change in historiography in the history of Turkish economics has been given to review in this study which aims analyzing where the history of economics is and comparative perspectives of economic considerations of Halil İnalçık and Sabri F. Ülgener who contribute importantly to the definition of the history of economics as a science subsection. The study includes that Sabri Ülgener's studies contribute to the field of sociology rather than the history of economics, emphasizing the necessity of having a quality material accumulation and an educated human mind that uses these materials in the best way in order to reach success in history, Halil İnalçık, who has gained a reputation for his studies on Ottoman economic and social history, has been seen to be one of the most important names from the many perspectives such as the involvement of establishment of Turkish historiography, scientific foundation of Turkish historiography, explicating the history of economics at institutional level and studying interdisciplinary science. Consequently, in this study called COMPARATIVE PERSPECTIVE OVERVIEW OF "HALİL İNALCIK" AND "SABRİ ÜLGENER'S ECONOMIC THOUGHTS IN THE

HISTORY OF TURKISH ECONOMICS, these two important philosophers that contributed to the shaping of Turkish historiography with economic thoughts from the history of Turkish economics to the summit of modern Turkish historiography are analyzed from a comparative perspective and it's also understood that in terms of economic thought how valuable the legacy of economic thought they have left to the people who study history of Turkish economics in terms of present and future scholars.

Keywords: History Of Economics, Turkish Historiography

Türkiye Ekonomisinde Finansal Krizlerin Ekonomik, Sosyal ve Ahlaki Yapıya Etkisi

Doç.Dr. Zübeyir Turan

ÖZ

Ülke ekonomilerinde neden olduğu sorunlar itibariye her zaman gündemde olan ekonomik krizler meydana geldiği sektörler açısından finansal kriz ve reel kriz olmak üzere iki başlık altında incelenmektedir. Bunlardan reel sektör krizleri, mal, emek ve de hizmet sektörlerinde gerek üretimde gerekse de istihdamda meydana gelen daralmalar şeklinde ortaya çıkarken finans sektörü krizleri ise finans piyasalarında yaşanan fiyatlardaki ve miktarlardaki olağan dışı dalgalanmalar sonucunda piyasaların etkin işleyişini bozan çöküşler olarak açıklanmaktadır. Ancak her iki kriz turu birbirini tetikleyebilmekte, dolayısı ile bir arada görülebilmektedir. Günümüz finansal krizlerin en önemli nedenlerinden biri olan ahlaki tehlike, finansal kuruluşların var olan durumu öngöremeyip her halükarda kurtulurum inancından ortaya çıkmaktadır. Yani eğer işler ters gittiği takdirde sonucuna katlanacak, bedelini ödeyecek kişi başka birisi ise riski alacak olan kişi ne kadar risk alacağına karar vermelidir. İşte bu karar verme anı ahlaki tehlike olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon Oranı, Finansal Krizler, Sosyal Yapı, Ahlaki Tehlike

Economic, Social and Moral Structure Effects of Financial Crises in the Turkish Economy

Abstract

The problems caused by the country's economy are always examined under two headings: the financial crisis and the real crisis in terms of the sectors in which economic crises are always on the agenda. The real sector crises are in the form of contractions in production and employment as well as in employment, while financial sector crises are described as collapses that distort the effective functioning of the markets as a result of unusual fluctuations in prices and amounts in financial markets. However, both crisis tours can trigger each other, so they can be seen together. One of the most important reasons for today's financial crises is the moral hazard that arises from the belief that financial institutions do not foresee the situation and that they are saved at all costs. In other words, if the business goes wrong, the person who will bear the consequences and the person who will pay the price should decide how much risk the person who will receive the risk will take. This moment of decision making comes out as a moral hazard.

Keywords: Inflation Rate, Financial Crises, Social Structure, Moral Hazard

Türkiye Ekonomisinde Genç İşsizlik Sorunu: Nedenleri, Etkileri ve Çözüm Önerileri

Doç.Dr. Suzan Ergün - Prof.Dr. Levent Gökdemir

ÖZ

Bazı ülkelerde 16-24 yaş arası gençlik olarak tanımlanırken, Türkiye dahil bazı ülkelerde ve uluslararası kuruluşlarda ise 15-24 yaş arası gençlik olarak kabul edilmektedir. Diğer faktörler dikkate alınmadan sadece genç nüfus dikkate alındığında genç nüfusun fazla olması ülkeler açısından büyük bir avantajdır. Genç nüfus daha dinamik ve daha yaratıcı oldukları için hem ekonomik büyümeyi hem de ekonomik kalkınmayı olumlu yönde etkileyebilmektedir. Tabii bunun için bu kişilerin kendilerine en uygun alanlarda istihdam edilmesi gerekmektedir. Aksi taktirde tam tersi yönde etkiler ortaya çıkarabilmektedir. Genç işsizlik sorunu hem küresel ekonominin hem Türkiye ekonomisinin en önemli problemlerinden biridir. 15-24 yaş arası işsiz sayısının genç işgücü miktarına oranını ifade eden genç işsizlik oranı, hem dünyada hem Türkiye’de genel işsizlik oranının oldukça üstündedir. Türkiye ekonomisinde 2016 ve 2017 yıllarında işsizlik oranı %10,8 ve %11,3 iken, aynı yıllar için genç işsizlik oranı %19,5 ve %20,6 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde dünyada ise toplam işsizlik oranı %5,5 ve %5,6, genç işsizlik oranı %12,7 ve %13 olarak gerçekleşmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü 2021 yılı Türkiye için işsizlik oranının %11,1, genç işsizlik oranının ise %20 olacağını tahmin etmektedir. Bu veriler Türkiye ekonomisinde genç işsizlik sorununu çok açık bir biçimde gözler önüne sermektedir. İşsizlik hem sosyal, hem psikolojik hem de iktisadi maliyeti olan bir iktisadi sorundur ve özellikle sosyal ve psikolojik maliyetlerinden ötürü diğer iktisadi sorunlardan bir adım daha ön plana çıkmaktadır. Böyle bir durumda gençlerin işsizliği, bu kişilerin en verimli dönemlerinde işsiz kalması hem sosyal hem de iktisadi olumsuzlukları daha da ağırlaştırmakta ve uzun vadede daha da ağırlaşacağı tahmin edilmektedir. Bu nedenle hem gelişmekte olan ülkelerde hem de gelişmiş birçok ülkede de genç işsizlik sorunu öncelikli olarak çözümlenmesi gereken ekonomik ve sosyal bir sorundur. Her ülkenin genç işsizlikle etkin bir biçimde mücadele edebilmesini sağlayacak politikaları belirlemeleri ve kararlılıkla hayata geçirmeleri gerekmektedir. Türkiye pek çok ülkeye kıyasla genç nüfus açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Buna rağmen bu nüfusun işsizlik oranının fazla olması Türkiye’nin bu genç nüfustan sağlayabileceği avantajları elde edemediği anlamına gelmektedir. Bu nedenle bu işsizlik ile mücadele Türkiye ekonomisi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu çalışmada Türkiye ekonomisinde genç işsizlik sorunu tüm ayrıntılarıyla analiz edilip bu sorunun ortadan kaldırılmasına yönelik çözüm önerileri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, Genç İşsizlik, Türkiye.

Young Unemployment Problem in Turkish Economy: Causes, Effects and Solution Suggestions

Abstract

In some countries, youth is defined as 16-24 years, while in some countries and in international organizations, including Turkey, are considered as youth aged 15-24. Regardless of other factors, considering the young population only, the fact that the young population is large is a big advantage for the countries. As the young population is more dynamic and more creative, it can affect both economic growth and economic development positively. Of course, these people need to be employed in the most suitable areas for them. Otherwise, the opposite effect can occur. Young unemployment is one of the most important problems of both the global economy and the Turkish economy. The young unemployment rate, which represents the ratio of the number of unemployed

persons between the ages of 15-24 to the amount of young workers, is quite above the general unemployment rate in Turkey and in the world. While the unemployment rate in the Turkish economy was 10.8% and 11.3% in 2016 and 2017, the young unemployment rate was 19.5% and 20.6% for the same years. In the same period, the total unemployment rate in the world was 5.5% and 5.6%, the young unemployment rate was 12.7% and 13%. The International Labour Organization estimates that the unemployment rate for Turkey in 2021 will be 11.1% and the youth unemployment rate will be 20%. These data clearly reveal the problem of young unemployment in the Turkish economy. Unemployment is an economic problem with both social and psychological costs, and especially because of its social and psychological costs, it is one step ahead of other economic problems. In such a case, the unemployment of young people, the unemployment of these people in the most productive periods of both social and economic negativities aggravate and it is estimated that they will become heavier in the long term. Therefore, both in developing countries and in many developed countries, the problem of young unemployment is primarily an economic and social problem that needs to be solved. Each country needs to determine and implement policies that will enable it to effectively combat young unemployment. Turkey has an important potential for young population compared to many countries. However, the unemployment rate of this population is much higher means that Turkey has not achieved the advantages it can provide from this young population. Therefore, the fight against unemployment is of great importance in terms of the Turkish economy. In this study, the young unemployment problem in the Turkish economy is analyzed in full detail and the solution proposals are presented for the Elimination of this problem.

Keywords: Unemployment, Youth Unemployment, Turkey.

Türkiye Enflasyon Görünümüne İlişkin Bir Değerlendirme

Dr. Öğr.Üyesi Esra N. Kılıcı

ÖZ

Geçtiğimiz on yıllık dönemde dünya ekonomisinde, özellikle A.B.D ve A.B kökenli finansal dalgalanmalar, ekonomik büyümenin belirgin şekilde yavaşlamasına yol açmış; uluslararası entegrasyonun yüksek olması ve yayılma etkisiyle, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu birçok ülke ekonomisi olumsuz yönde etkilenmiştir. Bununla beraber, ülke ekonomik ve finansal görünümünde ciddi bir bozulma görülmemiştir. Ancak, özellikle son dönemde, enflasyonun da içinde olduğu bazı makroekonomik değişkenlerde endişe verici bir görünüm ortaya çıkmıştır. 2001 yılında %70 seviyelerinde seyreden enflasyon oranı, 2008 ve 2011 yılları haricinde tek hanelerde kalmayı sürdürmüş ve ülke ekonomisi açısından sıkıntı arz etmemiş; 2017 yılında ise tekrar çift haneli bir değer alarak, enflasyon hedeflerinin ulaşılabilirliği ve Merkez Bankası'nın kredibilitesi ile ilgili soru işaretlerini beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada, Türkiye'de uygulanan enflasyon hedeflemesi programına kısaca değinilecek, akabinde, enflasyonun artmasına yol açan değişkenler ele alınarak, TCMB tarafından 2016-2017 döneminde alınan önlemlere kısaca yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Dalgalanma, Enflasyon, TCMB

Analysis Relating to Turkey Inflation Outlook

Abstract

The U.S.A and Euro-Area based turmoils experienced in the past decade, led to the slow-down in economic growth and negatively affected the other economies including Turkey, as a result of international integration and contagion effect. Although there has been no serious deterioration in Turkey's economic and financial outlook in that period, the macroeconomic variables including inflation has an alarming trend recently. That the inflation rates, at around %70 in 2001, continued to stay in single digit values except the years of 2008 and 2011, but has taken a double-digit value in the year of 2017, brought about the concerns relating to inflation targets and the Central Bank's credibility. In this study, after briefly referring to the inflation targeting program maintained in Turkey, the factors triggering inflation in the last period and the actions taken by the CBRT is being reviewed.

Keywords: Financial Volatility, İnflation, CBRT

Türkiye İllerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması: I-Distance Yaklaşımı

Doç.Dr. Tuba Yakıcı Ayan - Araştırmacı Alican Siler

ÖZ

Bu çalışmada Türkiye'nin illeri sosyal ve ekonomik gelişmişliğin bir birleşimi olan sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri açısından çok sayıda değişkene dayanarak sıralanmaktadır. Ülkeler, bölgeler, iller ve hatta ilçelerin sosyo-ekonomik değerlendirmelerine dair literatürde karşılaşılan çalışmaların büyük çoğunluğu birimlerin benzerliklerini ortaya koyan yöntemlere dayanırken birimleri sıralayan az sayıda çalışma mevcuttur. Çok değişkenli analizlerde açıklayıcı değişkenler literatüre dayanarak ön kabul olarak seçilmekte ve daha sonra değişkenler arası yüksek korelasyonlardan kaynaklanan çoklu bağlantı sorunu genellikle eleme yöntemi ile giderilmeye çalışılmaktadır. Ancak bu yöntem bilgi kaybına yol açabilmektedir. Bu çalışmada kullanılan i-distance yöntemi ise yüksek korelasyonlardan etkilenmeyen bir yöntemdir ve aynı zamanda anlamlı olan değişkenleri aşamalı olarak belirlemektedir. Çalışmamızda illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergeleri olarak demografik, eğitim, sağlık, istihdam, rekabet ve mali faktörler olarak 6 ana başlık altında 27 değişken kullanılmıştır. I-distance yöntemi ile yapılan analizler sonucunda anlamlı bulunan 14 değişken şunlardır: sosyal güvencikli aktif çalışan oranı, işyeri sayısı, yeni kurulan şirket sayısı, nüfus, patent sayısı, ihracat oranı, nüfus yoğunluğu, kadın başına ortalama kazanç, ilin toplam mevduat oranı, ilin toplam kredi payı, dış doktoru sayısı, banka şubesi ortalama mudi sayısı, yükseköğretim ve fakülte mezunları oranı, doktor sayısı. Analizler sonucunda iller arasında çok büyük sosyo-ekonomik gelişmişlik farklılıkları ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgulara göre, en gelişmiş iller üç büyük il olarak bilinen İstanbul, Ankara ve İzmir iken en az gelişmiş iller ise Muş, Bingöl ve Siirt olmuştur. Bölgesel olarak bakıldığında en gelişmiş bölge Marmara en az gelişmiş bölge ise güney doğu Anadolu bölgesidir. Doğu Anadolu bölgesi illeri alt sıralarda yer almalarına rağmen Tunceli ilk %15 de yer alırken Karadeniz bölgesi illeri olan Sinop, Giresun ve Ordu son % 20 içinde yer almışlardır. Sonuç olarak coğrafi olanaklar sosyo-ekonomik gelişmişliğin mutlak belirleyicisi olmasalar bile gene de önemli etkiye sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkiye İlleri, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik, I-Distance Yöntemi

Ranking Turkey's Provinces in Terms of Socio-Economic Development Levels: I-Distance Method

Abstract

In this study, Turkey's provinces are ranked based on many variables in terms of socio-economic development levels. A large number of studies in the literature on socio-economic evaluations of countries, regions, provinces and even districts are based on methods that demonstrate the similarities of units, while there are a small number of studies that rank the units. In multivariate analyzes, explanatory variables are selected as pre-admission based on the literature and then multicollinearity problem arising from high correlations between variables are generally tried to be solved by elimination method. However, this method can lead to loss of information. The i-distance method used in this study is a method which is not influenced by high correlations between variables and it gradually determines the variables which are significant. In our study, 27 variable under the 6 main headings that are demographic, education, health, employment, competition, and financial factors were used as socio-economic development indicators. The 14 variables found to be significant as a result of the analysis made by the I-distance method are: social security active

employee rate, number of establishments, number of newly established companies, population, number of patents, export rate, population density, average earnings per woman, total credit share, number of dentists, average number of depositors in bank branches, ratio of college and faculty graduates, number of doctors. As a result of the analyses, it was found that there were great socio-economic development differences among the provinces. Also, although geographical advantages are not absolute determinants of socio-economic development, they still have significant influence.

Keywords: Turkey's Provinces, Socio-Economic Development, I-Distance Method

Türkiye Otomotiv Sektöründeki Lider Markaların Sosyal Medya Hesaplarındaki Halkla İlişkiler Çabalarının İrdelenmesi: Facebook Üzerine Bir İçerik Analizi

Dr. Öğr.Üyesi Onur Çelik

ÖZ

İletişim teknolojilerindeki gelişim ve değişim ile beraber markaların hedef kitlelerinin birbirleri ile iletişim ve etkileşim şekli değişim göstermeye başlamıştır. Özellikle hedef kitlelerindeki sosyal medya kullanımının yaygınlaşması markaları da bu alanlarda bulunmaya mecbur kılmıştır. Günümüzde hemen hemen her sektörden markaların sosyal medya hesapları mevcuttur. Markaların kullandıkları sosyal medya hesapları ile hedef kitlelerine doğru mesajlar verme, etkin şekilde iletişim kurabilme çabaları vardır. Sektörlerdeki bu yapıdan yola çıkarak gerçekleştirilecek çalışmada Türkiye'nin lider üç otomotiv markasının "facebook" hesaplarını halkla ilişkiler aracı olarak nasıl kullandıkları irdelenecektir. Bu çalışma ile cevap alınmak istenen araştırma sorusu şu şekildedir; Türkiye'deki lider otomotiv markalarının Facebook hesaplarındaki halkla ilişkiler uygulamaları nasıldır? Çalışmanın ana kütlesi Türkiye'de sosyal medyaya araçlarından "facebook"u kullanan otomobil markaları oluşturmaktadır. Bu ana kütleyi temsil edebilmesi amacı ile 2017 yılı satış rakamları dikkate alınmıştır. Bu verilere göre en yüksek satış rakamlarına sahip ilk üç marka çalışma kapsamına alınmıştır. İlk üç markanın (Renault, Volkswagen, Fiat) seçilmesinin sebebi ise satış rakamlarında üçüncü marka ile dördüncü marka arasında ciddi bir kırılmanın olmasıdır (http://www.odd.org.tr/web_2837_1/neuralnetwork.aspx?type=36 Erişim Tarihi: 19.03.2018). Çalışma kapsamında gerçekleştirilecek olan içerik analiz ölçeği Bergström, T., ve Bäckman, L. (2013), Yeniçikti, N. T. (2016), Manikonda, L., Hu, Y., ve Kambhampati, S. (2014) çalışmalarından alınmıştır. Gerçekleştirilecek içerik analizinde şu değişkenlere ele alınacaktır; takipçi yorumlarına verilen cevapların içeriği, takipçi yorumlarına cevap verme, takipçi yorumlarının içeriği, paylaşımlarda #hashtag kullanımı, paylaşım zamanları, paylaşımların türü, paylaşımların içerikleri, takipçi sayıları, paylaşım sayısı, paylaşım sıklığı, kurum web sitesine bağlantı linki, logo, slogan, diğer sosyal medya sitelerine bağlantı linkleri. Gerçekleştirilecek olan çalışma ile otomotiv sektöründe en çok satış gerçekleştirecek olan ilk üç markanın sosyal medyayı ne derece etkin kullandığı, hedef kitlesinin sahibi oldukları otomotiv markalarının sosyal medya hesabı ile ne derece etkileşim içerisinde olduğu ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya Pazarlaması, Halkla İlişkiler, Otomotiv Sektörü

Türkiye ve Azerbaycan Milli Ekonomilerinin Turizm Sektörüne Etkileri Üzerine Yönelik Bir Analiz

Nargiz Hasanlı - Doç.Dr. Semih Büyükipekci

ÖZ

Turizm sektörünün ekonomik anlamda etkileri gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin bu sektöre önem verilmesini her geçen gün artırmaktadır. Yerli ve yabancı sermayeye etkisi, ödemeler dengesine ve istihdama etkisi gibi, ülkelerin devlet hazinesine ekonomik anlamda katkı sağlayarak, ülke ekonomisine yardımcı olmakla birlikte döviz girdisinin temin edilmesi ile ülke ekonomilerinin gelişmesinde büyük önem arz etmektedir. Yapılan araştırmanın amacı; Türkiye ve Azerbaycan ülkelerinin turizm sektörü ile milli ekonomilerine etkileri, sağladığı katkıların genel bir değerlendirilmesi ile iki ülke arasındaki yıl bazlı ekonomik göstergelerin karşılaştırmalı analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Ekonomisi, Milli Ekonomi, Büyüme Oranı.

National Economy of Turkey and Azerbaijan an Analysis on The Effects of Tourism Sector

Abstract

The economic sense of the tourism sector each passing day is increasing with the importance of development and development of the countries. The effect of domestic and foreign capital is very important in the development of the country's economies with the help of the country's economy by providing economic input to the state treasury of the countries such as the balance of payments and the employment effect. The purpose of this research is; the effects of the tourism sector to the national economy of Turkey and Azerbaijan, with an overall evaluation of the contribution of economic indicators between the two countries has made a based comparative year analysis.

Keywords: Tourism Economics, National Economy, Growth Rate.

Türkiye'de Gerçekleşen Terör Saldırılarının Pay Senedi Piyasalarına Etkisi: 2003-2016 Dönemi

Utku Ölmez - Dr. Öğr.Üyesi Özlem Öztürk Çetenak

ÖZ

Geçmişte bölge ya da ülke düzeyinde bir sorun olan terör olayları günümüzün küreselleşen dünyasında hemen hemen tüm ülkeleri ilgilendiren ortak bir soruna haline dönüşmüştür. Terör saldırılarının yarattığı güven sorunu ve belirsizlik ortamı sosyal ve siyasi sonuçlarına ek olarak ekonomik göstergeler açısından da olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Son yıllarda ortaya çıkan küresel terör örgütlerinin gerçekleştirdiği eylemler bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de korku, endişe ve belirsizlik ortamının oluşmasına neden olmuştur. Ekonomi yazını açısından bakıldığında herhangi bir nedenle ortaya çıkan güvensiz ve belirsiz ortamın piyasaları olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bu bağlamda Pay Senetleri Piyasası'nın da belirsizlik ortamları karşısında gerçekleşen terör eylemlerinden olumsuz etkilenmesi beklenmektedir. Bu çalışma terör saldırılarının pay senetleri piyasasına olası etkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaç kapsamında, çalışmada 2003-2016 yılları arasında Türkiye'de yaşanan 13 terör olayının Bist100 endeksi üzerindeki etkisini incelemiştir. Olay çalışması yönteminden yararlanarak ele alınan döneme ait Bist100 günlük endeks getirileri kullanılmıştır. Her terör olayı için anormal getiriler, kümülatif anormal getiriler ve istatistiksel olarak anlamlılıkları hesaplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre bazı terör olayları Bist100 endeksinde negatif getiriye neden olurken, bazıları ise pozitif getiriye neden olmuştur. Bu durum pay senetleri piyasalarının olaylar karşısında aynı tepkiyi vermediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hisse Senedi Piyasası, Terör Olayları, Olay Çalışması

Türkiye'de Kırsal Göç Kararında Cinsiyet Faktörü Üzerine Bir Yaklaşım

Dr. Öğr.Üyesi Ertuğrul Güreşçi

ÖZ

Kırsal göç kararı, kırsalsa ki bireyin kendisi ve ailesi için vermiş olduğu en önemli kararlardan birisidir. Bu kararın verilmesinde çok yönlü ekonomik ve sosyal faktörler etkili olabilmektedir. Ancak kırsalın sosyal dokusu kırsal göçte karar noktasında erkeği ön plana çıkarmaktadır. Bu çalışma bu noktadan hareket ederek kırsal göç kararında cinsiyet faktörünü çeşitli yaklaşımlar ile açıklamaya çalışmaktadır

Anahtar Kelimeler: Kırsal Göç, Cinsiyet, Erkek, Kadın

An Aproachon on The Gender Factor in The Rural Migration Decision in Turkey

Abstract

The decision of rural migration is one of the most important decisions that the individual in the kirsals has given for himself and his family. Multidimensional economic and social factors can influence this decision. However, the social texture of the countryside gives the man a priority in deciding the rural migration. From this point of view, this study tries to explain the gender factor in rural migration decision with various approaches

Keywords: Rural Migration, Gender, Male, Women

Türkiye'de Küresel Markaların Reklam Dili

Doç.Dr. Ayça Çekiç Akyol - Arş.Gör. Nurcan Yılmaz

ÖZ

21. yüzyılın zorlu pazar ortamlarında rekabette öne çıkma çabasında olan markalar, kurumlar ya da kısaca reklamverenler farklılaşma adına birçok yol ve yöntem başvurmaktadır. Bu yöntemlerden biri de reklamverenin tüketicisiyle iletişim kurma imkanı bulduğu reklamlardır. Reklamlar aracılığıyla hedef kitlesinin aklına ve kalbine girmeyi başaran markalar, reklam kampanyaları için ayırdıkları bütçelerin karşılığını almakta ve rakiplerinin önüne geçmektedir. Kısacası pazarlama ve reklam hedeflerine ulaşmaktadır. Pazarların karışık yapısı göz önüne alındığında rekabette yerel markalarla yarışan ve çoğu zaman galip gelen küresel markaların farklı tüketicilerin (coğrafi, kültürel vb. yönden) aklına ve kalbine nasıl girdiklerini ortaya koymak önemlidir. Bu çalışmanın problemi farklı coğrafya, kültür vb. özelliklere sahip hedef kitleleri etkilemede başarıya ulaşmış küresel markaların tüketicilerine bilişsel ve duygusal açıdan ne söylediğidir. Çalışmanın amacı küresel markaların tüketicieye nasıl seslendiğini ortaya koymak bunu yaparken de reklamların dilini çözümlenektir. Diğer bir deyişle reklamda ne söyledikleri ve bunu nasıl söylediklerini ortaya koymaktır. Bu amaca ulaşmak için Türkiye pazarında faaliyet gösteren küresel markalardan Effie Reklam etkinliği yarışmasında Altın Effie ödülü olarak etkinliği kanıtlanmış markaların kampanyalarından yola çıkarak reklam dili içerik analizi yöntemi ile incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Reklam Dili, Küresel Marka, Küresel Reklam, Reklam Stratejisi, İçerik Analizi

Türkiye'de Yoksulluk Profilinin Bölgelere ve Cinsiyete Göre İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Sedat Uğur

ÖZ

Tarih boyunca tüm toplumlarda yaygın olarak görülmüş bir kavram olarak yoksulluğun ölçülmesi içerisinde önemli güçlükler barındıran bir konudur. Yoksulluğun ölçülmesi, ilk önce yoksulların kim olduklarının tanımlanması, ardından da bu insanların yoksunluklarının tek bir ölçümde bir araya getirilerek toplulaştırılması olmak üzere iki-adımlı bir süreci ifade eder. Yoksulların tanımlanmasına yönelik sorun, genellikle mutlak veya görelî olmak üzere belirli bir yoksulluk sınırının belirlenmesi ile çözülür. Toplulaştırma adımı ise, gerekli ve uygun aksiyomları sağlayan belirli bir yoksulluk ölçümü elde edilir. Kafa sayım oranı ve yoksulluk açığı oranı gibi gelire dayalı yoksulluğun ölçülmesinde kullanılan erken dönem (geleneksel) ölçümler, bir takım aksiyomları yerine getiremez ve içlerinde önemli eksiklikler barındırır. Bu bağlamda, özellikle 1970'lerin ortalarından itibaren gelire dayalı yoksulluğun ölçülmesi konusunda önemli çalışmalar yapılmaya başlanmış ve ilerleyen yıllarda da çok sayıda iktisatçı tarafından yeni birçok endeks ortaya atılmıştır. Bu çalışmada da, Türkiye için 2008-2013 yılları arasında belirli bir eşdeğerlik ölçütü ve belirli bir görelî yoksulluk sınırı kullanılarak gelire dayalı yoksulluk ölçümlerinde sıklıkla kullanılan farklı yoksulluk ölçümlerine ilişkin sonuçlar elde edilecektir. Bu bağlamda yoksulluk ölçüm sonuçları arasındaki farklar da incelenmeye çalışılacak ve bu, Türkiye için farklı ölçümlerin yoksulluk değerlerinin de karşılaştırılabilmesine izin vermiş olacaktır. Ardından Foster-Greer ve Thorbecke endeksi gibi ayrıştırılabilir yoksulluk ölçümleri için, Türkiye'de bölgelere ve cinsiyete göre yoksulluk profili incelenecektir. Dolayısıyla çalışmanın amacı, ele alınan dönemde bölgelere ve cinsiyete göre Türkiye'deki yoksulluğun genel bir görünümünü ortaya koymaktır. İlk sonuçlarda, her ne kadar farklı yoksulluk ölçümleri için farklı yoksulluk değerleri elde edilmiş olsa da, genel anlamda Türkiye'de yoksulluğun ele alınan dönemde azaldığı görülmüştür. Bölgelere ve cinsiyete göre yapılan ölçümlerde ise, farklı alt-gruplara göre Türkiye'de yoksulluğun önemli düzeyde farklılıklar sergilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Bölgesel Yoksulluk, Foster-Greer ve Thorbecke Endeksi, Yoksulluğun Ölçülmesi

Türkiye-Suriye Krizinin Sınır Kentlere Etkileri: Hatay Örneği

Prof.Dr. Muharrem Güneş - Dr. Eylem Beyazıt - Esra Çiftçi

ÖZ

Türkiye ve Suriye arasında yaşanan kriz, Türkiye'nin özelde Suriye, genelde de Orta Doğu ve Batı ile olan ilişkisini birçok açıdan etkilemiştir. Türkiye ve Suriye arasındaki bu kriz, 2011 yılının Mart ayında Suriye'de Esad rejimine karşı başlayan gösterilerin hemen ardından ortaya çıkmış ve zamanla ekonomik, toplumsal, siyasal, askeri ve diplomatik açıdan etkisini her iki taraf üzerinde de hissettiren bir sorun haline dönüşmüştür. Bununla birlikte Suriye krizinden en fazla etkilenen kentlerin başında Hatay gelmektedir. Hatay, coğrafi konumu itibarıyla Türkiye ile Suriye arasındaki sınır kent olmasının ötesinde, toplumsal ve ekonomik düzeyde Suriye ile yoğun etkileşim içerisinde olan bir kenttir. Suriye'deki iç savaşın ortaya çıkardığı en önemli sorunlardan birisi mülteci krizidir ve bu kriz Hatay ilini de oldukça fazla etkilemektedir. Öyle ki Suriye krizinin aynı zamanda bir Hatay krizine dönüştüğünü ifade etmek yerinde bir tespit olacaktır. Bu çalışmada Suriye krizinin Hatay ili üzerindeki ekonomik, sosyal, siyasal ve kentsel etkileri incelenmektedir. Bu bağlamda Hatay ve diğer benzer durumda olan sınır kentleri için "kriz yönetimini" aşan önlemler düşünülmeli; tedbirler alınmalı ve hayata geçirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Suriye, Hatay

The Effect of The Crisis Between Turkey and Syria on Border Cities: Example of Hatay

Abstract

The crisis between Turkey and Syria has affected in many ways particularly the relationship between Syria and also it has affected the general relationship between the Middle East and the West. This crisis has emerged in March of 2011 in Syria, after the protestation against the Assad regime and in time it has become a problem that effects in economic, social, political, military, diplomatical terms on both sides. In addition, Hatay is one of the cities most affected by the Syrian crisis. Hatay is important because of its geographical location as being beyond the border city between Syria and Turkey. And also it has got intensively, social and economic interaction between Syria. One of the most important problems that civil war in Syria has emerged, is a refugee crisis and this crisis considerably affects Hatay province too. In fact, it will be an appropriate determination that this Syrian crisis in the same time has become the crisis of Hatay. In this study, the economic, social, political and urban effects of the Syrian crisis on the Hatay province are examined. In this context, measures should be considered that transcend "crisis management" for Hatay and other similar border towns. Precautions must be taken and implemented.

Keywords: Turkey, Syria, Hatay

Türkiye' de Bütçe Hakkının Gelişim Süreci

Doç.Dr. Zuhâl Ergen - Arş.Gör. Burcu Durak

ÖZ

Parlamentar sistemlerin ortaya çıkmasıyla birlikte halkın mali alanda söz sahibi olma girişimleri olarak ifade edilen bütçe hakkı, yaklaşık olarak 800 yıl süren demokrasi savaşı neticesinde, yöneticilerin keyfi bir biçimde vergi salmalarına gösterilen halk tepkisi ile elde edilmiştir. Bütçe hakkına dair ilk hareketler İngiltere'de ortaya çıkmış ve sonrasında diğer ülkelere yayılmıştır. İngiltere'de saray ve halk arasındaki ilk kıvılcımın hangi tarihte ateşlendiği tam olarak bilinmemekle birlikte ilk yazılı belgenin Magna Carta olduğu konusunda fikir birliği bulunmaktadır. Ülkemizde ise bütçe hakkının gelişimi cumhuriyet öncesi dönemde batıdaki aksine halk iradesini kabul ettirme çabaları sonucunda değil yenilikçi devlet adamlarının girişimleri neticesinde yaşanmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra ise gerek çıkarılan anayasalarda gerekse kanunlarda bütçeye ve bütçe hakkına dair kesin ve net hükümlere yer verilmiştir. Bu çalışmada bütçe ve bütçe hakkı kavramlarına yer verildikten sonra ülkemizde bütçe hakkının gelişim süreci hakkında bilgi verilip, çıkarılan anayasalar ve kanunlar çerçevesinde ne gibi düzenlemeler yapıldığı açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bütçe, Bütçe Hakkı, Türkiye

Türkiye’de Bitcoin Sistemi ve Vergilendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Selçuk Buyrukoğlu - Prof.Dr. Zeki Doğan - Arş.Gör.Dr. Hüseyin Kutbay

ÖZ

Son günlerde ekonomi gündeminde oldukça fazla yer kaplayan Bitcoin faaliyetleri bazı ülkeler tarafından yasal olarak kabul edilmekte iken, Türkiye’de yasadışı bir faaliyet olarak görülmektedir. En önemli özelliği, vergi cennetleri gibi kapalı bir kutu olması sebebiyle yapılan işlem miktarının belirlenememesidir. Özellikle son günlerde Bitcoin’in oldukça değer kazanması ve Bitcoin’le yapılan işlemlerin kayıt altına alınamaması dolayısıyla mali kontrollerden kaçılabilmesi yatırımcılar açısından Bitcoin’i daha da değerli kılmıştır. Ayrıca Bitcoin’lerin belirli bir sayı ile sınırlı oluşu bu sanal parayı (kripto parayı) enflasyonun etkilerinden de uzak tutmakta ve gelişmekte olan ülkelerin yerel para birimlerinin Bitcoin karşısında daha az istikrarlı ve finansal krizlere karşı dayanaksız oluşu Bitcoin’i oldukça cazip bir alternatif haline getirmiştir. Birçok ekonomist tarafından güven vermeyen bir yatırım ya da ödeme aracı olarak tanımlanan Bitcoin, sadece 2017 yılı içerisinde yüzde 1.700 değer kazanması sebebiyle bu söylemlerin aksine işlem hacmini gün geçtikçe katlamayı başarmıştır. Bundan dolayı birçok dünya ülkesi Bitcoin’i yasal bir işlem olarak kabul etme yolunu tercih etmiştir. Böylece yapılan işlemlerin kayıt altına alınabilecek olması Bitcoin ile yapılan işlemler üzerinden de vergi alınabileceği hususunu gündeme getirmiştir. Bu çalışmada, Bitcoin’in tanımına ve gelişimine, özellikleri ve işleyişine, avantaj ve dezavantajlarına yer verilecektir. Ayrıca, Türkiye özelinde Bitcoin faaliyetlerinin vergiye tabi tutulması durumunda hangi gelir unsuru olarak kabul edileceği ve ne şekilde vergilendirileceğine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bitcoin, Vergileme, Türkiye.

Bitcoin System and Taxation in Turkey

Abstract

In recent days while covering a lot of places being considered by some countries in the economic agenda Bitcoin activities legally, is seen as an illegal activity in Turkey. The most important feature is that it is not possible to determine the amount of the transaction made because it is a closed box like tax havens. Bitcoin has become even more valuable in terms of investors, especially since Bitcoin has gained tremendous luck in recent days and transactions with Bitcoin can not be recorded, thus avoiding financial controls. Furthermore, the limited number of Bitcoins keeps this virtual money (crypto money) away from the effects of inflation, and the fact that the developing countries' local currencies are less stable against Bitcoin and are unfit to financial crises have made Bitcoin a very attractive alternative. Defined as an investment or payment instrument by many economists, Bitcoin has just begun to multiply by day, contrary to these rhetoric, because of the 1,700 per cent gain in 2017. Many world countries have therefore opted for Bitcoin as a legal process. Thus, the transactions made by Bitcoin can be recorded under the transactions made with the tax on the issue has brought the issue. This work will include the definition and development of Bitcoin, its features and operation, its advantages and disadvantages. Moreover, Turkey is subjected to taxation in the special Bitcoin elements which will be considered as income and taxed in what form that will be discussed.

Keywords: Bitcoin, Taxation, Turkey.

Türkiye’de Çalışanların İş-Ev Ulaşım Stresi İle İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Özge Demiral

ÖZ

Günümüzde, çalışanlar zamanlarının önemli ve gittikçe artan bir kısmını iş ve ev arasında seyahat ederek harcamaktadır. Son yıllarda, iş çevrelerinde yeni bir ilgi alanı, çalışanların iş-ev ulaşım stresi ile onların işi bırakma eğilimi arasındaki ilişkiye yoğunlaşmıştır. Bununla birlikte, iş-ev ulaşım stresindeki artış ve bu stresin düşük iş tatmini ile yüksek iş stresi ve işyeri huzursuzluğu gibi istenmeyen örgütsel sonuçlara etkisi düşünüldüğünde, mevcut araştırmaların bu ilgiyi yeterince yansıtmadığı görülmektedir. Ayrıca, çalışanların iş-ev ulaşım stresi ile işten ayrılma niyeti arasındaki ilişki, özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerdeki ilgili insan kaynakları yönetimi literatüründe, ulaşım/taşıma hizmetlerinin nispeten daha iyi ve evden çalışmanın daha yaygın olduğu gelişmiş ülkelere kıyasla, göz ardı edilmektedir. Bu çalışma, Türkiye’de faaliyet gösteren farklı işletmelerde çalışan 214 kişiden elde edilen anket verilerini kullanarak, çalışanların iş-ev ulaşım stresinin onların işten ayrılma eğilimlerini etkileyip etkilemediğini incelemektedir. Regresyon analizi sonuçları, çalışanların iş-ev ulaşımına ilişkin yaşadıkları stresin onların işten ayrılma niyet ve eğilimleri üzerinde herhangi bir anlamlı etkisinin olmadığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, katılımcıların eğitim, yaş ve cinsiyet gibi demografik özelliklerine göre de değişmemektedir. Katılımcıların cevapları, ayrıca Türkiye’de iş-ev ulaşım stresinin nispeten daha yüksek olduğu İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerin çalışanlar tarafından halen tercih edildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, kalabalık şehirlerin çalışanlara ve onların ailelerine neler sunduğu tarafından açıklanabilmektedir. Anket örnekleminde yer alan çalışanların önemli bir kısmı, büyük şehirlerdeki daha iyi sağlık ve eğitim, gelişmiş altyapılar, daha fazla iş ve kariyer olanakları, yüksek ücret ve maaş ile daha fazla iş ağırları olanakları bakımından fırsat ve imkânların iş-ev ulaşım stresine bağlı maliyetlerden daha önemli olduğuna inanmaktadır. Ayrıca, ankette daha genç yaş grubundaki katılımcılar, yaşları ilerlediğinde iş-ev ulaşım stresinin olmadığı ya da az olduğu küçük şehirlerde yaşayacaklarını belirtse de en yüksek yaş grubundaki katılımcılar bunun ancak emekli olduktan sonra gerçekleşebileceğini düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş-Ev Ulaşım Stresi, İş Stresi, İşyeri Huzursuzluğu, İş Bırakma Eğilimi, Evden Çalışma.

Examining The Relationship Between Commuting Stress and Turnover Intention of Employees in Turkey

Abstract

Today, employees spend a considerable and ever-increasing part of their time while commuting to and from work. Recently, a newer interest strand in the working environment has focused on the links between commuting stress and turnover intention of employees. However, given the increasing commuting stress and its effects on the undesired organizational outcomes such as lower job satisfaction as well as higher occupational stress and workplace aggression, extant research has not reflected this interest. Moreover, the relationship between commuting stress and turnover intention of employees is seen neglected in the related human resource management literature especially in developing countries like Turkey rather than developed ones where transportation services and infrastructure are more commuter-friendly and telecommuting is

pervasive. Based on a survey data of 214 employees from different businesses in Turkey, this study investigates whether commuting stress affects turnover intention of employees. Regression analysis results confirm that commuting-related stress of employees has no significant influence on their turnover intentions. These results do not vary by participants' demographics, namely education, age and gender. Responses also reveal that big cities such as İstanbul and Ankara with relatively high commuting-stress in Turkey are still preferred by employees. This can be explained by what these populous cities offer and provide for employees and their families. The major part of employees in survey sample acknowledges that facilities and opportunities such as better health and education services, quality infrastructures, more job and career opportunities, higher wages and salaries together with more networking opportunities in crowded cities predominate the cost of commuting-related issues. Moreover, even the younger groups of the participants in the survey reported that they would be living in smaller towns with less or no commuting stress when they get older, the oldest group of the respondents think that this may only happen after they retire.

Keywords: Commuting Stress, Occupational Stress, Workplace Aggression, Turnover Intention, Telecommuting.

Türkiye’de Çay Üretimi ve Pazarlamasının Değerlendirilmesi

Öğr.Gör. Hüseyin Fatih Atlı

ÖZ

Nemli iklimlerde yetişen bir bitki olan çayın (*Camellia Sinensis*), yaprakları ve tomurcukları içecek maddesi üretiminde kullanılmaktadır. İnsanlar birçok farklı sebeple çay tüketmekte olup kan dolaşımını düzenlemesi, yorgunluğu gidermesi, hazmı kolaylaştırması ve sinirleri uyarması bunlardan bazılarıdır. Çay, içecek denilince akla ilk gelen içecekler arasında yer almaktadır. Çayın, 30’un üzerinde ülkede ekonomik olarak yaklaşık 3 milyon hektar alanda tarımı yapılırken yıllık üretim miktarı yaklaşık 4 milyon ton iken yıllık pazar değeri 20 milyar \$’ civarındadır. Dünya’da en önemli çay üreticisi ülkeler Japonya, Çin, Kenya, Hindistan ve Türkiye olup bunlar arasında ülkemiz kuru çay üretiminde ve tüketiminde ilk 5 ülke arasında yer almaktadır. Türkiye’de ekonomiye katkı sağlaması, istihdam yaratması ve çay ihtiyacını karşılaması amacıyla Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda çay tarımına başlanmıştır. Türkiye’de çay tarımı genellikle Karadeniz’in doğu kıyısındaki Rize, Artvin, Trabzon ve Giresun illerinde yapılmaktayken Rize toplam üretimin yaklaşık % 65’ini oluşturmaktadır. Türkiye’de 76.000 dekarlık alanda yaklaşık 250.000 çiftçi ile yıllık 1 milyon ton çay yaprağı hasadı yapılarak iç tüketimin tamamına yakını karşılanmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’de çayın üretimi, ülke ekonomisindeki yeri, ülkemize ve üretildiği bölgeye kattığı ekonomik ve sosyal değerleri incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çay, *Camellia Sinensis*, Üretim, Pazarlama, Ekonomi, Ticaret.

Tea Production and Evaluation of Marketing in Turkey

Abstract

Tea (*Camellia Sinensis*), a plant that grows in humid climates, leaves and buds are used in the production of beverage. People are consuming tea for many different reasons and they are some of them, such as organizing blood circulation, relieving fatigue, facilitating digestion and stimulating nerves. Tea is one of the first beverages to be remembered. Tea has an annual production of approximately 4 million tons while the annual market value is around \$ 20 billion, with approximately 3 million hectares of farmland cultivated economically in more than 30 countries. The most important tea producing countries in the world, Japan, China, Kenya, India and Turkey among them, our country is among the top 5 countries in tea production and consumption. To contribute to the economy in Turkey, during the years of employment creation and establishment of the Republic in order to meet the demand for tea has been started tea cultivation. Tea cultivation in Turkey generally on the eastern shore of the Black Sea Rize, Artvin, Trabzon and Giresun constitute about 65% of the total production is performed while in the provinces of Rize. In Turkey, about 250,000 farmers in 76,000 da in area with an annual 1 million tons of tea leaves harvested done meets almost all of the domestic consumption. In this study, the production of tea in Turkey, where the country's economy, economic and social values of our country and the floor is produced will be examined.

Keywords: Tea, *Camellia Sinensis*, Production, Marketing, Economy, Trade.

Türkiye’de Çke ve Ksh Hipotezlerinin Eşbütünleşme ve Asimetrik Nedensellik Testleri ile Analizi

Süleyman Yurtkuran - Arş.Gör. Uğur Korkut Pata

ÖZ

Bu çalışma; Türkiye’de 1977-2014 döneminde otoregresif gecikmesi dağıtılmış model (ARDL), sınır testi ve Hatemi-J asimetrik nedensellik yöntemleri ile kişi başına düşen karbon salımı, kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla, kişi başına düşen doğrudan yabancı sermaye yatırımları, dışa açıklık ve endüstrileşme değişkenleri arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlamaktadır. Sınır testinin sonuçları seriler arasında uzun dönemde eşbütünleşme ilişkisi olduğunu göstermektedir. ARDL modeline göre uzun dönemde kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla, kişi başına düşen doğrudan yabancı sermaye yatırımları, dışa açıklık ve endüstrileşme çevresel tahribatı artırmaktadır. Kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasılanın uzun dönem katsayısının 0,6212, kısa dönem katsayısından 0,6919 daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu durum Türkiye’de çevresel kuznets eğrisi (ÇKE) hipotezinin geçerli olduğunu göstermektedir. Ayrıca uzun dönemde kişi başına düşen doğrudan yabancı sermaye yatırımları karbon salımını arttırdığı için Kirlilik Sığınağı Hipotezi (KSH)’nin geçerli olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karbon Salımı, Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezi, Kirlilik Sığınağı Hipotezi, Ekonomik Büyüme

Revisiting The Ekc And Phh Hypotheses for Turkey: Evidence from Cointegration and Asymmetric Causality Test

Abstract

This study aims to investigate the relationship between carbon emission per capita, income per capita, foreign direct investment per capita, trade openness and industrialization in Turkey covering the period from 1977 to 2014 by using autoregressive distributed lag (ARDL) approach, bounds testing, and Hatemi-J Asymmetric causality test. The result of bounds testing indicates that a cointegration relationship between these variables. The coefficients obtained from the ARDL models show that income per capita, foreign direct investment per capita, trade openness and industrialization increase environmental degradation in the long-run. The long-run coefficient 0.6212 of the income per capita is lower than the short-run coefficient 0.6919. This suggests that the environmental Kuznets curve (EKC) hypothesis is valid in Turkey. Additionally, this study supports the Pollution Haven Hypothesis (PHH) because per capita foreign direct investment increases carbon emissions in the long-run.

Keywords: Carbon Emissions, Environmental Kuznets Curve Hypothesis, Pollution Haven Hypothesis, Economic Growth

Türkiye’de Dış Ticaretin, Gsyih ve Cari Açık Üzerine Etkisi : 1980-2017

Doç.Dr. Sevgi Tüzün Rad - Canan Aydoğdu

ÖZ

Günümüzde ekonomik entegrasyon süreci, malların ve hizmetlerin serbest dolaşımının önündeki engelleri kaldırması nedeniyle, dış ticaret; ekonomik büyümenin temel dinamiklerinden biri haline gelmiştir. Dış ticaret potansiyeli, GSYİH artışına önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Dış ticaret üretim, tüketim ve yatırım değişkenlerini yansıtmaktadır. Ülkeler, uluslararası kuruluşlara üyelikleri ve anlaşmaları nedeniyle dış ticaret politikalarında değişikliklere gitmektedir. Türkiye’nin 1980 sonrası dış ticaret politikasında yapısal bir dönüşüm yaşanmıştır. Yıllara göre değişmekle birlikte 2017 yılı itibarıyla ihracatın, ithalatı karşılama oranı %67,2’dir. Bu bağlamda; ihracat ve ithalat hareketlerini düzenlemeye yönelik politikaların ülkenin dış ticareti üzerindeki etkilerinin incelenmesi önemlidir. Çalışmada; 1980 öncesi politikalarla birlikte; 1980 sonrası uygulanan dış ticaret politikaları ve bu politikaların dış ticarete olan etkilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışmanın veri kaynaklarını dış ticaret istatistikleri (TÜİK, FAO vb.) oluşturmakta olup; tanımlayıcı ve tarihsel süreçte karşılaştırmalı analiz yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, İhracat, İthalat, Politikalar, Gsyih, Türkiye

The Effects of Developments in Foreign Trade on Gnp and Turkish Current Deficient in Turkey: 1980-2017

Abstract

The process of economic integration has removed the barriers for free movement of good and services and thus foreign trade has become one of the fundamental dynamics of economic growth. Foreign trade is substantially contributing to increase in gross national product. Foreign trade is reflected to variables such as production, consumption and investment. Due to membership in international organizations and agreements countries are changing their foreign trade policies. Turkey, has gone through a structural transformation in its foreign trade policy in 1980s. Though variable in different years, in 2017 the coverage rate of imports by exports was 67.2% in Turkey. In this regard investigating the impact of policies for regulating import and exports on national foreign trade is important. This study investigates the impact of foreign trade policies and implantations before and after 1980 on Turkish foreign trade. Foreign trade statistics (e.g. Turkstat and FAO) constitute the main data source for this study where complementary and historical processes are cooperatively analyzed.

Keywords: Foreign Trade, Exports, Imports, Policies, Gnp, Turkey

Türkiye’de Faaliyet Gösteren Kargo Taşımacılık İşletmelerinin Bazı Hizmetlerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Ön Çalışma

Dr. Öğr.Üyesi Erdem Akkan

ÖZ

Türkiye’de yurtiçi taşımalar yük cinsinden yaklaşık %90 oranında karayolu ile yapılmaktadır. Bu durum ülkemizde karayolu taşımacılığını ticaretin vazgeçilmezi haline getirmektedir. Türkiye’nin hemen her büyüklükte işletmeye ve tüketicilere hizmet sunan kargo işletmeleri, karayolu taşımacılığın önemli bir aktörü haline gelmişlerdir. Türkiye’de kargo taşımacılık işletmelerinin şube ve çalışan sayısı açısından son on yılda büyük bir artış gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte, Türkiye’de kargo taşımacılık sektöründe altyapı yetersizlikleri, mevzuat düzenlemeleri, operasyonel sıkıntılar ve kalifiye işgücü azlığı gibi sorunlar olduğu ifade edilmekte, ayrıca kargo sektörünün e-ticaret uygulamaları açısından diğer sektörlerin gerisinde olduğuna yönelik görüşler vardır. Bu çalışmanın amacı Türkiye’de kargo taşımacılık hizmeti veren işletmelerin, belirli fark yaratan özelliklerinin kıyaslanması yoluyla sektöre ve kargo hizmet alıcılarına yönelik pratik çıkarımlar sağlamaktır. Kargo hizmetleri çok çeşitli olduğundan, çalışma kapsamına nispeten yeni olduğu düşünülen bazı hizmetler dahil edilmiştir. Veriler işletmelerin resmi İnternet siteleri ve mobil uygulamaları yoluyla elde edilmiştir. Kapsam, Türkiye’de faaliyet gösteren toplam 10 işletmeden oluşmaktadır. Bulgulara göre işletmelerinin şube sayılarının en az 23 ve en çok 3641 olduğu görülmektedir. 9 işletme hem kurumsal hem de bireysel hizmet sunarken, bir işletmenin ise yalnızca kurumsal hizmet verdiği görülmektedir. Bir işletme dışında tüm işletmelerin 444’lü çağrı merkezi hizmeti vardır. 7 işletme adrese kurye çağırma hizmeti vermektedir. Ancak bu hizmeti vermeyen 3 işletmenin bu tercihinin bilinçli olduğu düşünülmektedir, çünkü söz konusu işletmelerin şube sayıları ülke çapında çok azdır. 6 işletmenin resmi, Türkçe mobil uygulaması varken 1 işletmenin yoktur. 3 işletmenin resmi mobil uygulaması ise İngilizce’dir. Bulgulara göre işletmelerin sundukları hizmetlerin büyük oranda benzer olduğu ancak mobil uygulama ve adresten kurye çağırma gibi nispeten yeni bazı hizmetlerde farklılıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kargo Taşımacılık İşletmeleri, Rekabet, Müşteri Hizmetleri, Lojistik

Türkiye’de Finansal Okuryazarlık İle İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Analizi:2010-2017 Dönemi

Dr. Öğr.Üyesi Ş. Gül Reis - Arş.Gör. Berna Doğan - Doç.Dr. İbrahim Halil Ekşi

ÖZ

Finansal okuryazarlık, bireylerin tasarruf ve harcama tutumunu, yatırımcıların refah düzeyini ve ülkelerin gelişmişliğini etkileyen önemli bir konudur. Bu konuda ulusal ve uluslararası literatürde özellikle öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesini ölçen ve bunun hem finansal davranışlardaki hem de iş dünyasındaki etkilerini vurgulayan çalışmalar yer almaktadır. Türkiye’de bu konu 2010 yılı itibari ile bilimsel çalışmalara konu olmaya başlamıştır. Üniversitelerde ve Borsa İstanbul gibi önemli finansal kurumlarda farkındalık artırıcı çalışmalar ve eğitimler hız kazanmıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, 2010-2017 yılları arasında finansal okuryazarlık konusunda Ulakbim ve Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi veri tabanlarında yayınlanmış çalışmaların bibliyometrik analiz tekniği ile incelenmesidir. Araştırma, finansal okuryazarlık konusunu sözkonusu veritabanlarında bibliyometrik analiz ile ele alan ilk çalışmadır. Ulakbim veri tabanında finansal okuryazarlık ile ilgili yazılmış toplam 14 araştırma makalesi ve 1 TUBİTAK Projesi yer almaktadır. Ulusal Tez Merkezi’nde ise bu konuda yazılmış ve izinli olan 15 lisansüstü tez bulunmaktadır. Bunlardan 13 tanesi yüksek lisans tezi ve 2 tanesi doktora tezidir. Ayrıca 8 adeti yüksek lisans tezi ve 2 adeti doktora tezi olmak üzere henüz incelemeye izinli olmayan 10 adet tez daha yer almaktadır. Yapılan çalışmaların ortak özelliği, anket yönteminin kullanılmış olmasıdır. Finansal okuryazarlık düzeyini ölçen finansal kavramlar, finansal ürünler ve finansal ihtiyaçlar gibi boyutlar hakkında demografik özelliklere göre çıktılar elde edilen çalışmalarda en çarpıcı ve neredeyse ortak sayılabilecek sonuç, erkeklerin finansal okuryazarlık düzeyinin kadınlara kıyasla daha yüksek çıkmasıdır. Bu araştırmanın sonucunda, finansal okuryazarlığın etkilediği finansal davranışların neler olduğu ve bu konuda hangi araştırmaların daha yapılabileceğine ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Bibliyometrik Analiz, Veri Tabanları

Türkiye'de Gibson Paradoksu Geçerli Mi"

Doç.Dr. Fatih Kaplan - Öğr.Gör. Şule Güngör

ÖZ

Genel fiyat seviyesi ile faiz oranı arasındaki nedensellik ilişkisi son zamanlarda dikkatleri Gibson Paradoksu'na çekmiştir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye ekonomisi için Gibson Paradoksu'nun geçerliliğini nedensellik testleri ile analiz etmektir. Bu amaçla, 1970-2017 dönemini kapsayan tüketici fiyat endeksi ve nominal faiz oranı serileri kullanılmıştır. Genel fiyat seviyesi ile faiz oranı arasındaki ilişkiler, Doğrusal Granger Nedensellik Testi, Doğrusal Olmayan Granger Nedensellik Testi, Varyans Nedensellik Testi ve Frekans Dağılımlı Nedensellik Testi olmak üzere 4 farklı nedensellik testi kullanılarak analiz edilmiştir. Yapılan nedensellik testleri sonucunda fiyatlar genel seviyesi ile nominal faiz oranı arasında pozitif ve istatistiki olarak anlamlı bir ilişki vardır. Sonuç olarak Türkiye'de Gibson Paradoksu incelenen dönemler için geçerlidir.

Anahtar Kelimeler: Genel Fiyat Seviyesi, Faiz Oranı, Nedensellik Testleri

Türkiye’de İsminde Lojistik Kelimesi Geçen Lisansüstü Programlarda Yazılan Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Doç.Dr. Sezen Bozyiğit - Dr. Öğr.Üyesi Sami Süygün

ÖZ

Lojistik sektörü hem dünyada hem de Türkiye’de gittikçe gelişen bir sektör olmasının yanında, işletmelere rekabet avantajı sağlayan bir hizmet alanı haline de gelmiştir. Lojistik sektöründe rekabet avantajı yaratmak isteyen işletmelerin dikkat etmesi gereken önemli faktörlerden birisi de bu sektörde çalışan kişilerin iyi bir altyapı ve eğitim sahibi olmalarıdır. Bu nedenle Türkiye’de lojistik eğitimine gün geçtikçe daha fazla önem verilmekte, buna paralel olarak da lojistikle ilgili eğitim veren programların sayısı artmaktadır. Lojistik eğitiminin en üst düzeyde verildiği programlar lisansüstü programlardır. Bu programlar lojistik alanında çalışacak uzmanlar, yöneticiler yetiştirmenin yanı sıra öğretim elemanları yetiştirmek ve lojistik alanında karşılaşılan problemlere çözüm üretmek amaçlarını da taşımaktadır. Özellikle yazılan lisansüstü tezler lojistikle ilgili birçok alanda bilgi vermekte ve başka araştırmacılara ışık tutmaktadır. Lojistik ulaştırma, depolama, envanter yönetimi, gümrük gibi kavramlarla iç içe olmasının yanında uluslararası ticaret, üretim yönetimi, pazarlama, yönetim ve organizasyon gibi birçok disiplinle de yakından ilişkili olduğu için çok fazla konunun çalışılabileceği yeni bir bilim dalıdır. Bu nedenle bu bilim dalında çalışılan konular ve bunların hangi yöntemlerle çalışıldığı merak uyandırmaktadır. Bu araştırmanın amacı da, isminde lojistik geçen yüksek lisans ve doktora programlarında yazılan tezleri içerik bakımından inceleyerek elde edilen bulgular doğrultusunda diğer araştırmacılara öneriler geliştirmektir. Araştırma kapsamında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) web tez tarama sayfasından yararlanarak isminde lojistik geçen tüm lisansüstü programlar taranmış ve 197 teze ulaşılmıştır. Bu sayı ulaşılabilir bir sayı olduğu için örneklem seçme yoluna gidilmemiş, araştırma tüm ana kütle üzerinden yapılmıştır. Araştırma nitel bir araştırma olduğu için, doküman incelemesi vasıtasıyla veriler toplanmış, daha sonra toplanan tüm veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, bu bölümlerdeki ilk tezlerin 2006 yılında yazıldığı, yıllar geçtikçe yazılan tez sayısının arttığı ve bu programlarda en fazla tezin 2016 yılında yazıldığı, yazılan tezlerin tamamına yakın bir kısmının yüksek lisans tezlerinden oluştuğu ve Türkçe yazıldığı, en fazla tezin Maltepe Üniversitesi’nden çıktığı tespit edilmiştir. Ayrıca, en çok tezin Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalında yazılmış olması, tezlerin yarıya yakınının danışmanlığını doktor öğretim üyelerinin yapması, tezlerin yarıya yakınının 101-150 sayfa ve 51-100 arası kaynağa sahip olması, tezlerin az bir kısmında demografik özellik ve güvenilirlik bilgisi olmasına rağmen, yok denecek kadar bir kısmında ise geçerlikle ilgili bilgi bulunması çıkan diğer sonuçlar arasındadır. Tezler yöntem bakımından incelendiğinde ise, tezlerin büyük kısmında hipotez, model, ana kütle ve örneklem sayısının olmadığı, örneklem sayısının yarıdan fazlasının ise 1-50 arası örnekleme sahip olduğu görülmüştür. Lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunun örneklem türü kolayda örneklem, kullanılan veri ikincil veri, veri toplama yöntemi doküman incelemesi, araştırma yöntemi ise yarıya yakın oranda nicel yöntemdir. Son olarak tezlerde en çok kullanılan analiz yönteminin modelleme olduğu, bunu frekans analizi, T testi, betimsel analiz ve regresyon analizinin izlediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik Sektörü, Lisansüstü, Tez, İçerik Analizi

Türkiye’de Özel İstihdam Bürolarının Sundukları Hizmetlerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Nurcan Temiz - Seher Çıvık

ÖZ

Küreselleşme sürecinde artan uluslar arası rekabet ile birlikte işgücü piyasasında önemli değişimler yaşanmıştır. Sanayileşme döneminde klasik çalışma modelinden esnek çalışma modeline geçiş sürecinde iş aracılığı gündeme gelmiştir. Ancak istihdam piyasası bu durumdan olumsuz yönde etkilenmiş ve işsizlik sorunu artmıştır. Bu bağlamda işsizlik, sadece gelişmekte olan ülkelerin değil, gelişmiş ülkelerin de önemli bir sorunu haline gelmiştir. İş aracılığında başta kamu tekeli hakim iken, daha sonraları kamu istihdam kurumlarının tek başına gelişmeleri karşılayamaması özel istihdam bürolarına olan talebi arttırmıştır. Bu noktada özel istihdam büroları önemli bir görev üstlenmiştir. Yaşanan bu gelişmeleri takip eden Uluslar arası Çalışma Örgütü, ilk zamanlarda özel istihdam bürolarını yasaklayıcı yönde kararlar verirken, daha sonra kamu kesiminin yetersiz kalması nedeniyle büroların serbest kalması yönünde tavsiye kararları ve sözleşmeler çıkarmıştır. Bu bürolara Haziran 2004’den sonra çalışma izni verilmekle birlikte sayıları her geçen gün hızla artmaktadır. Özel istihdam büroları belirli bir ücret karşılığında iş arayan ve işçi arayanları bir araya getiren kurumlardır. 2004 yılından önce gayri resmi olarak faaliyetlerini sürdüren bu bürolar, günümüzde yasal düzenlemeler çerçevesinde varlıklarını sürdürmeye devam etmektedirler. Kar amacı gütmeleri özel istihdam bürolarını kamu istihdam kurumundan ayıran bir etkidir. Bu bürolar ülkemizde gerek aracılık faaliyetleri, gerekse işgücünü eğitim konusunda önemli bir boşluk doldurmaktadır. Bu boşluğu doldurmak için gerekli olan süreyi minimum seviyeye indirmeye çalışmaktadır. Çalışmanın amacı; istihdamın değişen yapısıyla birlikte ülkemizde iki yasa tasarısıyla reddedilen geçici iş ilişkisini objektif olarak değerlendirmektir. Çalışmada “Geçici iş ilişkisi” kavramı ele alınarak, iş sağlığı ve güvenliği açısından 2004 yılından günümüze kadar geçen zaman diliminde ülkemizde mevcut özel istihdam bürolarına ait veriler incelenmiştir. Aynı zamanda “kiralık işçi” terimi ile birlikte “güvenceli esneklik” kavramına açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Çalışmada ayrıca, Almanya, İngiltere, Fransa ve Hollanda’da özel istihdam bürolarının mevcut durumları ve faaliyetleri ele alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Özel İstihdam Büroları, Kamu İstihdam Büroları, Geçici İşçi, Güvenceli Esneklik

Türkiye'de Savunma Harcamaları ve Dış Borç İlişkisi Üzerine Ampirik Bir İnceleme

Arş.Gör. Burak Şahingöz - Arş.Gör. Murat Albayrak

ÖZ

Bir ülkenin varlığının ve bağımsızlığının idame ettirilmesinde savunma hizmetleri en önemli faktördür. Uluslararası ölçekte ülkelerin ekonomik ve siyasi gücünün bir göstergesi olan savunma hizmetlerinden ülkede yaşayan her birey istese de istemese de yararlanmaktadır. Bu özelliklerinden dolayı tam kamusal mal niteliği taşıyan savunma hizmetleri ülke bütçelerine önemli bir paya sahip olmaktadır. Bu nedenle, kamu harcamalarının planlanmasında savunma harcamaları dikkate alınması gereken unsurların başında gelmektedir. Nitekim 2016 yılında küresel ölçekteki askeri harcamaların boyutu 1.69 trilyon dolarken, Türkiye'de 14.9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir ki bu tutar Türkiye GSYİH'sının %2'sine tekabül etmektedir. Rakamların büyüklüğü göz önüne alındığında savunma harcamalarının Türkiye ekonomisinde önemli etkilere yol açacağı aşikardır. Daha önce Türkiye ile ilgili yapılan çalışmalarda daha çok savunma harcamalarının büyüme ile olan ilişkisi ele alınmış, çok az sayıda çalışma ise savunma harcamaları ve dış borçlar ilişkisini incelemiştir. Ancak savunma harcamaları iç kaynak sıkıntısı yaşayan ülkeleri dış borçlanmaya sürükleyebileceği gibi, doğası gereği ithalatı ve döviz ihtiyacını arttırarak, ülkeleri dış borçlanmaya yöneltebilir. Bu nedenle çalışma kapsamında, literatürdeki kısıtlı çalışma sayısı da göz önüne alınarak, Türkiye'de 1985-2015 döneminde savunma harcamaları ile dış borçlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişki Hacker-Hatemi-J Bootstrap nedensellik testi ve Fourier Toda-Yamamoto nedensellik testleriyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, savunma harcamalarından dış borçlara tek yönlü pozitif nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Sonuçlar, savunma harcamalarında meydana gelen artışın dış borçları artırdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dış Borç, Savunma Harcamaları

Türkiye’de Siyasi İktidarın Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimlerle Olan İlişkisi

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Tunç

ÖZ

Türk siyasal hayatı Osmanlı’dan aldığı miras neticesinde oluşmuş ve şekillenmiştir. Siyasi iktidar ile kamu kurum ve kuruluşları arasındaki ilişkilerin belirleyicisi de hem Osmanlı’dan alınan miras hem de Cumhuriyet sonra yaşanan gelişme ve değişimler olmuştur. Bununla birlikte uluslar arası alanda yaşanan değişimlerde siyasi iktidarların olay ve olgulara bakışını etkilemiştir. Örneğin 1970 sonrasında ortaya çıkan petrol krizi devletlerin yönetim tarzlarını sorgulaması ile neticelenmiş ve refah devleti anlayışından bir kopuş başlamıştır. Bu kopuş yönetim ve yeni kamu yönetimi kavramları ile şekillenmiştir. Türkiye ise dünyada yaşanan bu değişime kayıtsız kalmamıştır. Ancak siyaset kurumundaki değişiklikler ve yaşanan gelişmeler yeni kamu yönetimi anlayışının kamu yönetimine egemen olmasını ertelemiş hatta tam olarak uygulama sahası bulmasını önlemiştir. Yeni kamu yönetimi kavramını bu denli önemli yapan devletin hem kurumları ile hem de vatandaş ile olan ilişkisine farklı bir bakış kazandırmasıdır. Merkezi özelliklere sahip bir mirastan gelen siyasi geleneği barındırması Türkiye’yi bu açıdan araştırmayı önemli kılmaktadır. Türkiye’de yaşanan merkeziyetçilik zaman zaman merkezi yönetimin siyasi iktidarın baskısı altında kalarak çalışmamasına bile sebep olmuştur. Merkezi yönetimi baskı altında tutan siyasi iktidar ve siyasi kurumlar yerel yönetimlere yaşam alanı bırakmamış ve merkezin vesayeti altında yaşamak zorunda bırakmıştır. Uluslararası alanda kamu yönetimindeki yaşanan değişim siyasi iktidarların merkezi ve yerel yönetimlere bakışını da değiştirmiştir. Daha önce kapalı, katı, merkezi olan kamu yönetimi esnek örgüt yapılı, şeffaf, saydam ve hizmette yerelliği önceleyen bir yapıya dönüşmüştür. Ancak bunun ne kadarının nasıl gerçekleştiği bir tartışma konusudur. Dünyada 1990 sonrasında uygulama alanı bulan ve günümüzde doğruluğu tartışılan kavramlar Türkiye’de 2000 sonrasında tartışılmaya başlanmıştır. Gecikmelide olsa Türkiye’de özellikle yerel yönetimler alanında 2003-2005 yılları arasında reform niteliğinde yasal düzenlemeler olmuştur. Bunların bir kısmı hayat bulmuş bir kısmı ise rafa kalkmak zorunda kalmıştır. Siyasi iktidarların merkezi yönetimle, merkezi yönetiminde yerel yönetimlerle olan ilişkisinde katı ve kapalı olan durum 2004 yılı sonrasında değişmiştir. Bu bakımdan siyasi iktidarların merkezi yönetime ve yerel yönetimlere bakışı ve algısı kamu yönetiminin her düzeyinde hissedilmiştir. Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de siyasi iktidarların merkezi yönetim ve yerel yönetimlerle olan ilişkinin nasıl geliştiğini ve bunun sonuçlarının neler olduğunun ortaya konulmasıdır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere hazırlanacak teorik çerçeve yerli ve yabancı literatürden elde edilen veriler ile oluşturulacaktır. Araştırmayı diğer çalışmalardan farklı kılacak olan tartışma ve genel değerlendirme bölümünde örnek olaylara yer verilerek siyasi iktidarın merkezi yönetim ve yerel yönetimlerle olan ilişkisi ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Siyasi İktidar, Merkezi Yönetim, Yerel Yönetimler, Vesayet.

Türkiye'de Ulaştırma Altyapısı, Enerji Talebi ve Ekonomik Büyüme İlişkisi

Dr. Öğr.Üyesi F. Özlem Alper - Dr. Öğr.Üyesi Ali Eren Alper

ÖZ

Üretilen mal ve hizmetlerin üretiminin ve ticaretinin değişik yerleşim yerlerinde gerçekleşmesi nedeniyle ekonomik sistemin çalışmasında mekânsal etki çok önemlidir. Mekânsal faktörlere bağlı olarak işsizlik oranları, kişi başına düşen milli gelir seviyesi gibi göstergeler bölgeler ve ülkeler arasında farklılık gösterebilmektedir. Mekânsal dezavantajların minimize edilebilmesi için en önemli unsur ulaştırma altyapısıdır. Dolayısıyla ulaştırma altyapısı ve ulaştırma amacıyla enerji talebi üretim sürecinin en önemli parçasını oluşturmaktadır. Bu amaçla çalışma Türkiye'de 1990-2016 dönemi için ulaştırma altyapısı, ulaştırma alanındaki enerji talebi ve toplam sermaye yatırımları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Ele alınan değişkenler arasındaki uzun dönemli bir ilişki olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla Kapetanios vd.(2006) [KSS] eş bütünleşme testi kullanılmıştır. KSS eş bütünleşme test sonuçlarına göre seriler arasında eş bütünleşik bir ilişki olmadığını belirten temel hipotez reddedilememiştir. Sonraki aşamada kısa dönem katsayıların tespiti amacıyla yapılan EKK tahmin sonuçlarına göre ise ulaştırma amacıyla enerji talebindeki, ulaştırma altyapısındaki ve toplam sermaye yatırımlarındaki %1'lik artış, ekonomik büyümeyi sırasıyla %0.07, %0.02 ve %0.26 arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enerji Talebi, Ulaştırma, KSS

Türkiye'deki Ekonomik Aktörlerin Avrupa Birliği ile İlişkilere ve Gümrük Birliği Sürecine Yaklaşımları

Prof.Dr. Muzaffer Dartan - Doç.Dr. Çiğdem Nas - Doç.Dr. Emirhan Göral

ÖZ

Uluslararası alanda yaşanan gelişmeler, Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasındaki ilişkilerin her zaman olduğundan daha fazla sorgulandığı bir dönemin yaşanmasına yol açmıştır. İlişkilerin dönüşümü hem Türkiye içindeki farklı aktörler tarafından hem de Avrupa içindeki farklı siyasal düzeylerde yansıma bulmaktadır. Avrupa düzeyine bakıldığında, üye ülke hükümetlerinin Türkiye'ye yaklaşımları birbirinden farklılık gösterirken, Birlik düzeyinde ise Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu gibi kurumların tutumlarında farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Türkiye açısından ilişkiler değerlendirildiğinde ise kamuoyunun genel kanaatinin yanı sıra siyasî aktörlerin ve ekonomik aktörlerin AB'ye karşı tutumları dikkate değer ölçüde farklılıklar göstermektedir. Ayrıca, aktörlerin dönemsel davranışları ve olay bazlı yaklaşımları incelendiğinde Türkiye'deki aktörlerin AB'ye yönelik yaklaşımlarının değişimler gösterdiği de görülmektedir. Temeli ekonomik işbirliğine dayalı olan Avrupa bütünleşme sürecine 1959 yılında yaptığı ortaklık başvurusu ile dahil olmaya çalışan Türkiye'nin AB ile olan ilişkisini ekonomik çıkarların yönlendirdiği yadsınamaz. Bu çerçeveden bakıldığında Türkiye'deki ekonomik aktörlerin son gelişmeler karşısında AB'ye yönelik yaklaşımlarını analiz etmek, Türkiye ile AB arasındaki ilişkilerin değişen uluslararası sistemin oluşturduğu baskıdan ne ölçüde etkilenebileceğini anlamaya da katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı gerçekleştirilecek anket yoluyla Türkiye'nin önde gelen ekonomik aktörlerinin AB'ye yönelik tutumlarını analiz yoluyla uluslararası sistemin getirdiği etkilerin sınırlılıklarını ortaya koymaktır. Bu amaca uygun olarak hazırlanan bir anket formu sanayi, tarım ve hizmetler olmak üzere farklı üretim sektörlerini kapsayacak bir örnekleme ulaştırılmıştır. Bununla birlikte ekonomik aktörlerden oluşan araştırma evrenini doğru temsil edebilmek amacıyla, üretimin doğrudan içinde olmayan ancak ekonomik alanda etkisi olan kamu kurumları ve üniversiteler gibi diğer kurumlarla, üretim sektörlerinin temsilcilerinin bir araya geldiği odalar, sendikalar, dernekler gibi sivil toplum kurumları da örnekleme dahil edilmiştir. Çalışmada kapalı uçlu sorular yoluyla öncelikli olarak örneklemin demografik yapısı belirlenmiş, buna bağlı olarak genelde Türkiye-AB ilişkilerine, özelde ise Gümrük Birliği'ne yönelik bakışları ve beklentileri sorulmuştur. Ortaya çıkan bulgular, Türkiye-AB ilişkilerinin durgun ve sıkıntılı süreçlerden geçtiği koşullarda dahi Türkiye'deki ekonomik aktörlerin Türkiye-AB ilişkilerine önem verdiği ve temel işbirliğinin Gümrük Birliği ekseninde devamından yana olduklarını teyit etmiştir. Bu durum uluslararası sistemdeki güç dağılımında yaşanabilecek değişimler karşısında Türkiye'deki ekonomik aktörlerin AB yönlü eğilimde olmayı tercih edeceklerini düşündürmektedir. Çalışma bu yönüyle Türkiye-AB ilişkileri üzerine mevcut literatüre yeni bir katkı sunma çabasıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-Ab İlişkileri, Gümrük Birliği, Türkiye'deki Ekonomik Aktörler

Türkiye'deki İş Kazalarının Bazı Ülkelerle Kıyaslanması

Araştırmacı Emine Demirel Top - Arş.Gör. Çağatay Çetinkaya - Arş.Gör. Soner Top - Dr. Öğr.Üyesi Nil Yapıcı

ÖZ

İş sağlığı ve güvenliği kültürünün temelini insan hayatına verilen önem oluşturmaktadır. İş kazalarının %98'inin önlenilebileceği bilinmektedir. Geriye kalan %2'lik kısımda oluşabilecek kazalar, mücbir sebepler ve katlanılabılır risk olarak öngörülen durumların ortaya çıkmasıyla vuku bulmaktadır. Ülkeler, yasal düzenlemelerle iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerekli mevzuatı oluşturmaktadır. Ancak, sadece kapsamlı ve her konunun ele alındığı mevzuat yaratmak değil bu mevzuattaki hükümlerin uygulanabilirliği ve denetlenebilirliğinin sağlanması da iş sağlığı ve güvenliği konusundaki gelişmişliğin işareti. Özellikle 2012'de çıkarılan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Türkiye'deki en kapsamlı ilerleme kaydedilmiştir. İstatistiksel raporlama sistemi geçmişte sadece ölümle sonuçlanan kazalarda söz konusu iken, bu kanun ve kanuna dayalı çıkarılan 50'den fazla yönetmelikle birlikte tüm kazaların ve hatta ramak kala olayların dahi raporlanması sağlanmıştır. Dolayısıyla daha tutarlı kayıtlar oluşturulmuştur. Bu çalışmada Türkiye'de son yıllarda gerçekleşen iş kazaları ile bazı ülkelerdeki iş kazaları karşılaştırılmıştır. Türkiye'nin iş sağlığı ve güvenliği konusunda dünyada bulunduğu konumun görülmesi adına bu çalışmanın katkıları sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Türkiye, İstatistik, Ülkeler

Comparison of Turkey's Work Accidents with Some Countries

Abstract

Occupational health and safety constitute the basis for the culture of human life. It is known that 98% of work accidents can be avoided. Accidents that may occur in the remaining 2% of the cases occur due to force majeure and the occurrence of situations which are considered to be bearable risk. Countries establish legislation on occupational health and safety. However, not only the legislation on which comprehensive and every matter is handled, but the enforceability and controllability of the provisions in this legislation are also indicative of the development of occupational health and safety. Especially, the Occupational Health and Safety Act issued in 2012 is the most comprehensive progress recorded in Turkey. While the statistical reporting system was only relevant in past fatal accidents, this law provided reporting of all accidents, even ramp-up events, with more than 50 regulations based on this law. Therefore, more consistent records were created. This study compared the work accidents that have occurred in recent years in some countries with occupational accidents in Turkey. This study is expected to provide contribution in terms of showing Turkey's position about occupational health and safety in the world.

Keywords: Occupational Health And Safety, Turkey, Statistics, Countries

Türkiye'deki İş Kazası Kaynaklı Ölümlerin İstatistiksel Değerlendirmesi

Arş.Gör. Çağatay Çetinkaya - Araştırmacı Emine Demirel Top - Arş.Gör. Soner Top - Dr. Öğr.Üyesi Nil Yapıcı

ÖZ

Mal ve hizmet üretimi ile ilgili her türlü faaliyetler iş tanımına girmektedir. Tarih boyunca iş yapan ve yaptıran özel ve tüzel kişilikler aracılığıyla bu faaliyetler yürütülmüştür. Yapılan iş sırasında her ne kadar istenmese de iş kazaları meydana gelme olasılığı bulunmaktadır. İş kazaları ile iş kazalarının sonucunda gerçekleşen ölüm ve yaralanmaların sayısı insan hayatına verilen değer de göstergesi konumundadır. Özellikle sanayi devriminden sonra makinaların iş hayatına girmesi ile gelişen teknolojiye ayak uydurmak için iş yükü artmıştır. Son birkaç on yıla kadar, iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan tedbirler genellikle büyük faciaların ertesinde gerçekleşmiş ve reaktif (olay olduktan sonra) özelliktedir. Son yıllarda bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda da önemli yollar kat edilmiş ve uyulması gereken kurallar devletler ve uluslar arası organizasyonlar tarafından proaktif (olay olmadan önce) özellikte olacak şekilde konulmaya başlanmıştır. Bu bağlamda, iş sağlığı ve güvenliği konusunda kat edilen yolu görmek amacıyla detaylı istatistiklerin oluşturulmasına hız verilmiştir. Bu çalışmada, Türkiye'de son yıllarda gerçekleşen iş kazası kaynaklı ölümlerin özellikle meslek gruplarına ve yaş aralıklarına bağlı olarak değişimi istatistiksel olarak araştırılmıştır. Sonuçların, Türkiye'deki iş sağlığı ve güvenliği kültürünün gelişimine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, İş Kazası, İstatistiksel Analiz, Ölüm

Statistical Assessments of Fatalities Resulted from Occupational Accidents in Turkey

Abstract

All kinds of activities related to production of goods and services are included in the definition of work. Throughout history, these activities have been carried out through private and legal persons who have done business and have made it. There is a possibility that work accidents will come to the scene during the work that is done although it is not wanted. The number of deaths and injuries resulting from work accidents is also indicative of the value given to human life. Especially after the industrial revolution, the work load has increased in order to keep pace with the technological developments of the machines. In the last few decades, measures taken on occupational health and safety have generally occurred after major disasters and are reactive (after the event). In parallel with scientific and technological developments in recent years, important steps have been taken in terms of occupational health and safety, and the rules to be followed have been introduced by states and international organizations as proactive (before the event). In this context, the establishment of detailed statistics has been accelerated in order to see the way to work health and safety. In this study, deaths from occupational accidents took place in Turkey in recent years, particularly due to changes in occupational groups and age ranges were investigated statistically. It is considered that the results will shed light on the development of occupational health and safety culture in Turkey.

Keywords: Occupational Health And Safety, Occupational Accidents, Statistical Analysis, Death

Türkiye'deki ve Dünyadaki Başarılı Advergame Uygulamaları

Öğr.Gör. Oğuz Yavuzylmaz - Doç.Dr. Abdulvahap Akıncı

ÖZ

Reklam oyunları (advergame), markalar için özel olarak tasarlanmış oyunların içine, markaya ait bilgi ve mesajları yerleştiren güncel, postmodern bir pazarlama stratejisidir. Bu yöntemle artık çok da fazla etkisi olmayan klasik pazarlama stratejilerinden firmalar kendilerini soyutlayabilmektedir. Bütünleşik pazarlama iletişimi kapsamında, reklam oyunlarını (advergame) bir strateji olarak kullanmak; gerçekten uzun bir kurgu ve tasarım gerektirdiğinden, bu süreci çok basite indirgememek gerekmektedir. Klasik ve standart internet reklam kampanyaları alıcıların satın alma kararını çok düşük bir düzeyde etkilerken, reklam oyunları (advergame) ile hazırlanan kampanyalar bu düzeyi yükseltmektedir. Çocukların bir kısmı dışında, televizyon ya da benzer mecralarda reklamları özellikle takip eden, bekleyen tüketicilerin olduğunu söylemek oldukça zordur. Aynı doğrultuda, görsel iletişim araçları ile birlikte yazılı iletişim araçlarındaki reklam ve reklam amaçlı benzer uygulamaları seven, bekleyen, özellikle takip eden kişilerin sayısı yok denecek kadar azdır. Reklam oyunları (advergame) stratejileri başlangıçta sadece çocuklara yönelik ve basit oyunlar olarak düşünülse de; eğlence, fayda elde etme, ödül gibi kavramları bir araya getirdiği için, yaşadığımız dönemde her yaş grubundaki kitlelere rahatlıkla ulaşabilmektedir. Bu durum da markaların, reklam oyunları sayesinde, reklam sevmeyen ya da istemeyen tüketicilere rahatlıkla ulaşma ve onlarla iletişim kurmasına imkân vermiştir. Çalışmada klasik reklam mecralarından farklı bir yerde olan başarılı reklam oyunları uygulamaları açıklanacaktır. Dünyadaki ve Türkiye'deki başarılı reklam oyunları kampanyalarından örnekler verilerek değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Reklam Oyunları, Advergame, Reklam

Successful Advergame Campaigns in Turkey and in The World

Abstract

Advergame is a postmodern marketing strategy that places information and messages of the brand into games specially designed for brands. With this method, firms can isolate themselves from classical marketing strategies. Within the context of integrated marketing communications, using advertising games as a strategy; it really requires a long fiction and design. Therefore, this process should not be perceived as very simple standard internet advertising campaigns are affecting buyers' purchasing decisions at a very low level. However, campaigns prepared with advergame increase this level. Apart from some of the children, it is rather difficult to say that consumers are particularly waiting for customers to follow up on television or similar advertisements. The number of people who love and follow similar applications such as advertisements and advertisements on mass media is scarce. Although advergame strategies were originally intended only for children and as simple games, entertainment, benefits, rewards, in this time the masses of all age groups can easily reach.advergames allow brands to easily reach and communicate with consumers who do not like advertising. In the study, the applications of successful advertising games which are in a different place than the classical advertising circles will be announced. successful example in the world and in Turkey will be evaluated by examples of advergames.

Keywords: Advergaming, Advergame, Advertisement

Türkiye'ye Özgü Tasarımıyla Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Başkanlık Sisteminin Rasyonelleştirilmesine Katkısı Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Berat Akıncı

ÖZ

Ülkemizde uzun süredir devam eden hükümet sistemi tartışmaları, Ak Parti ve MHP'nin yeni bir hükümet sistemi üzerinde mutabık kalmasıyla yasal bir boyut kazanmış ve 16 Nisan 2017 tarihinde referandumla halk tarafından kabul edilmiştir. İlk defa 2019 genel seçimleriyle birlikte geçilmesi planlanan cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi; mevcut parlamenter sisteminin aksayan yönlerini bertaraf etmek amacıyla ortaya çıkmış ise de, başkanlık sisteminden farklılaşan ve ülkemize has bir durum ortaya koyan yasama ve yürütme ilişkileri açısından da başkanlık sisteminin aksayan yönlerini işler hale getirme gayesindedir. Çünkü mevcut parlamenter sisteminin ülkemizde uygulanma noktasında özellikle hükümet kurma noktasında ortaya çıkarmış olduğu tikanıklar bilinmekle birlikte, yeni hükümet sisteminin kurgulanmasında başkanlık sisteminde görülen bütçe krizleri gibi yürütmenin ciddi sıkıntılara girdiği durumları da ortadan kaldırılmasını amaçlaması, yeni hükümet sisteminin belirtilen her iki sisteminde aksayan yönlerini iyileştirme gayesi güttüğünü göstermektedir. Ancak cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin başkanlık sistemi üzerinden temellendirildiği göz önüne alındığında, yeni sistemin Türkiye'ye özgü tasarlanması noktasında başkanlık sisteminin uygulama noktasında ortaya koymuş olumsuzlukların iyileştirilmesi ve sistemin daha sağlıklı çalışmasının temin edilmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla bu çalışmada cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin hükümet sistemleri arasındaki yerinin tespiti ve daha da önemlisi erklerin birbirlerine karşı pozisyonlarını belirlerken başkanlık sistemini ne derecede rasyonel hale getirdiği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hükümet Sistemi, Parlamenter Sistem, Başkanlık Sistemi, Cumhurbaşkanlığı Sistemi.

Tüsiad'ın Türkiye'nin Ab Politikalarına Etkisi

Araştırmacı Ahmet Nafiz Ünalmiş

ÖZ

Türkiye'nin önde gelen baskı grupları arasında yer alan TÜSİAD, iç politikada olduğu gibi Türkiye'nin dış politikasını da kurulduğundan bugüne etkileme faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bu bağlamda Türkiye-AB ilişkileri, TÜSİAD'ın dış politika alanında en yoğun şekilde baskı kurmaya çalıştığı alanlar arasındadır. TÜSİAD üyesi kuruluşların dış ticareti içerisinde AB üyesi ülkelerin üst sıralarda yer alması ve bunun yanı sıra TÜSİAD'ın Türkiye'nin sosyal ve ekonomik bakımdan AB üyesi ülkelerin standardını yakalamasını istemesi, Türkiye'nin AB ile ilişkilerini ve AB'ye üyelik sürecini TÜSİAD açısından önemli hale getirmektedir. AET döneminde Ortak Pazar tartışmalarıyla başlamak üzere Kıbrıs sorunu, Gümrük Birliği, mülteci sorunu gibi Türkiye-AB ilişkilerinin yönünü belirleyen konular TÜSİAD'ın fikir beyan ettiği ve dış politika yapıcılar üzerinde talepte bulunduğu konular arasındadır. Uzun bir geçmişe dayanan Türkiye-AB ilişkilerinde bir baskı grubu olarak TÜSİAD, Türkiye'nin AB üyeliğini desteklemiş ve AB normlarına uyması konusunda ısrarcı olmuştur. Bu çalışmada bir baskı grubu olarak TÜSİAD'ın Türkiye-AB ilişkilerine etkisi konu edilmiştir. (Ahmet Nafiz Ünalmiş'in doktora çalışmasından faydalanılmıştır)

Anahtar Kelimeler: Tüsiad, Dış Politika, Avrupa Birliği, Baskı Grubu.

Ulus İnşa Deneyimi Açısından Kazakistan Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Levent Duman

ÖZ

Ulusların nasıl ortaya çıktığı, şekillendiği, devlet ile ulus arasındaki ilişkinin niteliği Siyaset Bilimi alanında çok sayıda çalışmanın konusu olmuştur. Dünyanın farklı coğrafi bölgelerinde farklı biçimler alabilen, gerçekleştiği zamanın koşullarına göre şekillenen uluslaşma süreçleri çeşitli unsurların etkilerine açık durumdadır. 1990'lar uluslararası arenada çok sayıda yeni devletin ortaya çıktığı ve buna bağlı olarak yeni uluslaşma girişimlerinin görüldüğü bir dönemdir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte 15 devlet bağımsızlığına kavuşurken bu devletler bağımsızlıklarını pekiştirme yönünde adımlar atmaya başladılar. Söz konusu bu devletlerin ulus-devlet oluşturma süreçlerinde, bu süreçleri daha önce yaşamış olan devletlerin deneyimlerinden etkilendiklerini söylemek mümkündür. 1991'in sonlarında bağımsızlığına kavuşan Kazakistan uluslaşma hedefiyle bir dizi politikayı hayata geçirmiştir. Kültür, sanat, eğitim, siyaset ve ekonomi dahil olmak üzere Kazakistan'da yaşayan insanların hayatının her alanında etkileri görülen bu politikalar esas olarak yeni bir toplum oluşturulması hedefini taşımaktadır. Kazak dil ve kültürünün hayata geçirilen politikaların merkezine oturtulduğu ülkede, farklılıkların ortadan kaldırılarak 'aynılaştırma' hedefinin olduğunu görmek hiç de güç değildir. Geniş kapsamlı ve uzun erimli olması tasarlanan bu politikaların "başarılı" olup olmadığı konusunda bir kanıya varmak için henüz erkendir. Bu çalışmanın amacı, Kazakistan'daki uluslaştırma faaliyetlerinin analiz edilmesi, bunların ülke nüfusunun önemli bir kısmını oluşturan farklı etnik gruplar üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi ve tüm bu süreçlerin ortaya konulan hedeflere ulaşma konusunda Kazakistan'ın sahip olduğu avantaj ve dezavantajların irdelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Kazakistan, Ulus-Devlet, Uluslaştırma, Kazaklaştırma

Ulusal Mutfak Kültürünü Korumaya Dönük Yasal Düzenlemeler: İtalya Örneği

Dr. Sedat Değişgel

ÖZ

İtalyan mutfağı Avrupa'nın en eski ve en zengin mutfaklarından biridir. Bu özelliği ile Fransız mutfağı da dahil olmak üzere birçok dünya mutfağını etkilemiştir. Yöresel mutfak kültürünü koruma amacıyla başlayan Slow Food hareketinin de çıkış noktası olan İtalya'da, özellikle 2000'li yılların başından itibaren ülkenin mutfak kültürünü korumaya dönük birçok yasal düzenlemenin gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu yasal düzenlemelerin temel sebebi ise özellikle küreselleşme ve göç hareketleri sebebiyle yabancı kültürlerle ait yiyeceklerin tüketiminin ülkedeki hızlı artışıdır. Yasal düzenlemelerin hedefinin, köken ayırımı yapılmaksızın, İtalyan yemek kültürü dışındaki tüm yabancı mutfak kültürlerine dönük olduğu görülmektedir. Genellikle turistik hareketliliğin yoğun olduğu şehirlerin belediyeleri tarafından yapıldığı ve bakanlıklar tarafından desteklendiği görülen yasal düzenlemeler kapsamında yabancı kültürlerle ait yiyecekler sunan restoranların açılması yasaklanmakta veya sınırlandırılmaktadır. Bunun yanı sıra belirli oranda İtalyan yemek kültürüne ait yiyecek satma şartı getirilmektedir. Bunlara benzer bir çok farklı düzenlemenin yapıldığı İtalya'daki günümüz dünyasında örneğine zor rastlanan uygulamalar artarak devam etmektedir. İtalyan kamuoyunu ikiye bölen söz konusu düzenlemelere "ırkçılık" yapıldığını düşünerek eleştiri getirenler olduğu gibi son derece gerekli ve faydalı olduğunu savunanlar da mevcuttur. Bu çalışma, İtalya'da 2007-2017 yılları arasında İtalyan mutfak kültürünü korumaya dönük yapılan yasal düzenlemeleri ortaya koymayı amaçlayan bir literatür taramasıdır. Çalışma kapsamında yasal düzenlemelerin içeriği, kamu yöneticilerinin belirttiği uygulanma gerekçeleri, düzenlemelere yapılan olumlu ve olumsuz eleştiriler şehirler baz alınarak ayrı ayrı incelenmiştir. Çalışmanın son kısmında ise araştırma bulgularının tartışılmasının yanı sıra zengin bir mutfak kültürüne sahip ve önemli bir turizm ülkesi olan Türkiye'de mutfak kültürünün korunmasına dönük uygulamalar kısaca incelenerek Türk mutfak kültürünün korunmasına dönük öneriler sıralanmıştır. Çalışmanın turizm ve gastronomi alanları başta olmak üzere konuyla ilgili yapılan diğer araştırmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mutfak, Kültür, İtalya, Yasa, Koruma

Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (Ufrs) 16 Kiralamalar Standardı Kapsamında Faaliyet Kiralaması İşlemlerinin Aktifleştirilmesinde Kiracı İşletmelerin Finansal Oranlarına Etkisi

Prof.Dr. Uğur Kaya - Arş.Gör. Oğuz Yusuf Atasel

ÖZ

Kiralama işlemlerinin finansal tablolarda gösterilmesini olanaklı kılan mevcut Standart 24/02/2006 tarih ve 26090 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) 17 Kiralama İşlemleri Standardıdır. Bu Standart, kiracıların, faaliyet kiralamalarından kaynaklanan varlık ve yükümlülüklerini finansal tablolarına yansıtılmalarına ilişkin hüküm içermediğinden faaliyet kiralaması ile ilgili tutarlar bilançoda yer almamaktadır. Dolayısıyla bu eksikliği giderebilmek amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından kiracıların faaliyet kiralamasından kaynaklanan varlık ve yükümlülüklerini finansal tablolara yansıtılabilmelerine olanak sağlayacak Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) 16 Kiralamalar Standardı hazırlanmıştır. Nitekim bu çalışmada, UFRS 16'nın kiracı açısından faaliyet kiralamasına getirdiği yenilikler incelenerek, TMS 17'de bilanço dışı bırakılan tutarların, bilançoya yansıtılmasıyla kiracı işletmelerin finansal oranlarına nasıl bir etki ettiği ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda literatürdeki çalışmalardan ve IASB tarafından hazırlanan UFRS 16 Kiralamalar Standardı, Etkililik Analizi Raporundan elde edilen sonuçlara göre faaliyet kiralamasını kullanacak kiracı işletmelerin toplam borç/öz kaynak oranında, faiz ve vergi öncesi karında, faiz vergi ve amortisman öncesi karında ve faaliyetten sağlanan nakit akışında artış, cari ve varlık devir hızında ise azalış göstereceği tespit edilmiştir. Sonuç olarak kiracı işletmelerin varlıklarında artış, borçlarında artış ve öz sermayesinde azalış; gelir tablosunda ise kira giderlerinde azalış, amortisman ve faiz giderlerinde artış dolayısıyla faiz, amortisman ve vergi öncesi kârda, faaliyet kârında, finansman giderlerinde artış olacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ufrs 16, Tms 17, Faaliyet Kiralaması, Finansal Oranlar.

The Impact of Operating Lease Transactions in Capitalisation on Financial Ratios of Lessee Enterprise Under International Financial Reporting Standard (Ifrs) 16 Leases Standard

Abstract

Turkish Accounting Standards (TAS) 17 Leasing Transactions Standard which published in Official Gazette dated 24/02/2006 and numbered 26090 is to present the leasing transactions in the financial statements. The amounts related to operating leases in this Standard are not included in the balance sheet. Because, it does not include the requirement that lessees should reflect their assets and liabilities arising from operating leases on their financial statements. Therefore, the International Financial Reporting Standard (IFRS) 16 Leases Standard has been prepared by the International Accounting Standards Board (IASB) in order to allow the lessees to reflect the assets and liabilities arising from the lease of operating leases to the financial statements. This study examines the innovations that IFRS 16 brings to operating leases in terms of the lessees, and aims to show how the amounts that are left out of balance in IAS 17 have an impact on the financial ratios of the lessees enterprises by reflecting them in the balance sheet. In accordance with this purpose, according to the results of the IFRS 16 Leases Standard, Efficiency Analysis Report prepared by the IASB and the studies prepared in the light of this literature, It find that the lessee

enterprises that will use the operating lease will have an increase in the total debt / equity ratio, profit before interest and tax, profit before interest and depreciation, while the current and asset turnover, rate will decrease. As a result, it can be said that the lessee enterprises increase their assets, increase their debts and decrease their shareholders' equity; in the income statement, the expenses of interest, depreciation and amortization and profits, operating profit and financial expenses will increase due to decrease in rent expenses and increase in depreciation and interest expenses.

Keywords: Ifrs 16, Tas 17, Operating Leasing, Financial Ratio.

Üniversite Öğrencilerinin Ekonomik ve Sosyal Koşullarının Cep Telefonu Kullanımlarına Etkisi: Mersin Üniversitesi İktisat Bölümü Örneği

Doç.Dr. Görkemli Kazar - Dr. Tülin Tunç Deveci

ÖZ

1990'lı yılların teknolojik atılımı internetin ve yirmi birinci yüzyılın başlarında cep telefonlarının hayatımıza girmesi sadece iletişim yöntemini değil, günlük yaşamımızı da değiştirmiştir. 2002 yılında, dünya genelinde kullanılan cep telefonu (cep telefonu) toplam sayısı sabit hatların sayısını aşmıştır. Teknoloji, telefon aramalarını ve metin mesajlarını gönderme ve alma özelliğinin ötesinde yeni nesil cep telefonlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. "Akıllı telefonlar" olarak da bilinen daha yeni cep telefonu modelleri ise, SMS (kısa mesaj sistemi), e-postalar, internet erişimi, müzik, dosya depolama, bankacılık, vb. gibi birçok işlevin gerçekleştirilebildiği özelliklerle donatılmıştır. Bu nedenle de son yıllarda, cep telefonlarının kullanımı dünya genelinde artmış ve insanların vazgeçilmez eşyalarından biri haline gelmiştir. Özellikle bu sürecin yeni nesil tarafından nasıl algılandığı ve onların tüketim kalıplarını nasıl değiştirdiği önemli bir konu haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin cep telefonu kullanımlarının, ekonomik ve sosyal koşullarından ne şekilde etkilendiğinin araştırılmasıdır. Buna göre, 2016-2017 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Mersin Üniversitesi İktisat bölümünde okuyan öğrencilere yönelik bir anket çalışması yapılmıştır. Bu anket kapsamında öğrencilerin bazı ekonomik ve sosyal göstergeler ile başta cep telefonu olmak üzere bilişim ve iletişim teknolojileri araçlarını kullanımları değerlendirilmektedir. Çalışmada örgün öğrencisi olduğunu belirten 103, ikinci öğretim öğrencisi olduğunu belirten 116 ve öğrenim durumunu belirtmeyen 13 öğrenci olmak üzere toplam 232 öğrencinin anketi değerlendirilmeye alınmıştır. Genel olarak öğrencilerin cep telefonuna sahip olduğu ve teknolojik araçları kullanma eğiliminde olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler, internete uygun olan cep telefonlarını sosyal medya hesaplarını kontrol etmek için oldukça sık kullandıklarını belirtmişlerdir. 2016 yılı Ağustos ayında yayınlanan TÜİK Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırmasına göre elde edilen sonuçların bu çalışma kapsamında elde edilen sonuçlarla benzer eğilimlere sahip olduğu görülmüştür. Sonuç olarak içinde bulunduğumuz iletişim çağında, öğrenciler ya da hane halklarının gelir düzeyi ne durumda olursa olsun bu araçlara erişimin arttığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cep Telefonu, Anket

Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Değerleri ve Kariyere Uyum Yetenekleri Arasındaki İlişki ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Zülfiye Bıkmaz - Birsen Kodaş

ÖZ

Amaç: Kariyer kararı vermek gençlerin hayatlarında verdiği en önemli kararlardan biridir. Kariyer yönelimi kişilerin kendilerine ait farkındalıklarının oluşması ile başlamakta ve bunun sonucunda mesleki karar vermesini şekil veren kişisel ihtiyaç, değer ve yetenekler olarak kavramlaştırılan kariyer değerleri oluşmaktadır. Bu değerler seçimleri için anahtar rol oynarken, bireylerin iş yaşamları ve kariyerleri ile ilgili karar verme süreçlerinde sahip olmaları gereken kritik becerileri yani kariyere uyum yetenekleri önemlilik arz etmektedir. Bu çalışma Beslenme-Diyetetik, Hemşirelik, İşletme ve Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerinin kariyer değerleri ve kariyere uyum yetenekleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve bu duruma etki eden değişkenleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Çalışma Şubat-Mart 2018 tarihlerinde yürütülmüştür. Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlanmıştır. Çalışmanın evreninin Beslenme-Diyetetik, Hemşirelik, İşletme ve Sağlık Yönetimi bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Bu grup içerisinde örneklem seçimine gidilmeksizin çalışmaya gönüllü katılım gösteren 639 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışmanın yürütülebilmesi için kurum izni ve öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Çalışmada kullanılan soru formu; öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, kişilik özellikleri ve bağımlı değişkenlerle ilişkin sorular, Kariyer Uyum Yetenekleri Ölçeği ve Kariyer Değerleri Ölçeği'nden oluşturulmuştur. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programı kullanılarak betimleyici istatistikler (sayı, yüzde, frekans, ortalama, median vb.), iki ve çoklu gruplar arasındaki farkın anlamlılık testleri (parametrik ve non-parametrik yöntemlerle) ve korelasyon analizi uygulanmıştır. **Bulgular:** çalışmaya katılan öğrencilerin %73,4'ü kadın, yaş ortalaması $21,00 \pm 1,86$ (min:17, max:37), %23,6'sı Beslenme-Diyetetik, %25,0'ı Hemşirelik, %26,4'ü İşletme ve %28,5'i Sağlık Yönetimi öğrencisidir. %25,42'ü birinci sınıfa gitmektedir. %74,8'i birinci öğretim ve Genel Akademik Not Ortalamaları $2,71 \pm 0,57$ (min:0,81, max:3,93)'dir. %76,5'i okuduğu bölümü sevdiği, %78,4'ü kariyeri ve kişisel gelişimi açısından okuduğu bölümün kendisi için faydalı olduğunu düşündüğü, %73,6'sı okuduğu bölüm ve kişisel özelliklerinin birbiriyle uyumlu olduğu ve %37,6'sı ayırt edici özelliği aktif bir hayal gücüne sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin %75,3'ü amaçlarına odaklanmış biri olarak kendini gördüğü, %64,6'sı risk almaktan hoşlandığı, %68,9'unun bir konuşma esnasında dinleyici konumdayken kendini rahat hissettiği, %63,1'i bireysel çalışmayı tercih ettiği belirlenmiştir. Kariyere Uyum Yetenekleri Ölçeği ve boyutları ile ayrılmaya isteklilik kariyer değeri hariç ölçekteki diğer kariyer değerleri ile $r_s=0,612$ ile $r_s=0,187$ arasında değişen düzeylerde ($p=0,000$) ilişkili olduğu belirlenmiştir. Kariyere Uyum Yetenekleri ve boyutları ve kariyer değerlerine ilişkin puan ortalamaları ve sıra ortalamalarının farklı düzeylerde; cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, öğrenim durumu, gelir durumu, baba eğitim düzeyi ve mesleği, anne mesleği, bölümünü sevmeye, kariyer gelişimi için okuduğu bölümün faydalı olduğunu düşünme, okuduğu bölüm ile kişisel özelliklerinin uyumlu olduğunu düşünme, kariyer planı yapma, amaçlarına odaklanma, riske girme, bireysel ya da ekip çalışmasına uygunluk ve diğer bazı değişkenlerin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). **Sonuç:** İnsan kaynakları yönetimi açısından bakıldığında kariyer değerlerine uygun bir meslek seçimi gerçekleştirmiş ve kariyerine uyum gösterebilme yeteneği geliştirmiş işgörenin varlığı negatif ve pozitif örgütsel çıktılarının örgüt lehine dönüştürülmesinde önemli bir etkidir. Kariyer değerleri ve kariyere uyum yeteneğinin birçok değişkenle ilişkili olduğu göz önüne alındığında, üniversitelerin sektörel işbirliklerini geliştirmeleri ve öğrencinin eğitim-öğretim sürecinin başlangıcından itibaren doğru ve etkin bir şekilde kariyer danışmanlığı hizmetleri alması konusunda planlamaların yapılması ve etkili bir şekilde bu faaliyetlerin sürdürülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kariyere Uyum, Kariyer Değerleri (Çapaları), Kariyer, Öğrenci

Üniversite Öğrencilerinin Optimal Performans Duygu Durumunun İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Meryem Derya Yeşiltaş

ÖZ

Akış deneyimi diğer adı ile optimal performans duygu durumu bireyin yapmış olduğu eyleme yoğun bir biçimde odaklanması, o işle ilgili olarak dikkatini toplaması ve o anda gerçekleştirdiği eylemin dışındaki her şeyin önemini yitirerek kendini soyutlaması olarak tanımlanmaktadır (Csikszentmihalyi, 1990, s. 4). Psikoloji literatürüne dayanan akış konusuna olan ilgi son yirmi yıl içinde artış göstermiştir. Ayrıca akış kuramı, akademi, yaratıcılık, motivasyon, video oyunları, internet kullanımı gibi diğer birçok alanda da incelenmiştir. Akış deneyimleri satrançtan, dağ tırmanışına kadar geniş bir etkinlik aralığı içinde meydana gelebilmektedir (Csikszentmihalyi, 1990). Bireyler arasındaki büyük farklılıklara rağmen uygun koşul ve görevlerde akışın oluştuğu; sosyoekonomik durum, yaş, kültür ve etnik köken ne olursa olsun oldukça benzer şekilde tarif edildiği belirlenmiştir (Asakawa, 2004, 2010; Bassi ve Delle Fave, 2004; Csikszentmihalyi ve Csikszentmihalyi, 1992; Moneta, 2004). Bu çalışmanın amacı öğrencilerin ders içi verilen görevlerde yaşadıkları akış deneyimlerinin incelenmesidir. Araştırmada Yoshida, Asakawa, Yamauchi, Sakuraba, Sawamura, Murakami, Sakai (2013) tarafından geliştirilen Akış Durumu Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 14 ifade ve kontrol algısı (sense of control), olumlu duygu deneyimi (positive emotional experience) ve konsantrasyon ile emilim (absorption by concentrating) olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin üç faktörlü yapısı, Nakamura ve Csikszentmihalyi' nin (2002) önermiş olduğu, üç konsantrasyon düzeyi (three levels of concentration), görev zorluğu / beceri dengesinden keyif alma (enjoyment with the challenge eskill balance) ve katılım (involvement) kombinasyonunun pratik ve ekonomik olarak ölçülmesine imkan vermesi (Yoshida ve arkadaşları, 2013, s.60) sebebiyle tercih edilmiştir. Araştırmanın örneklemini ise işletme bölümü 2. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrencilerin herbirine derste yaptıkları sunumdan hemen sonra ölçek verilmiş, sunuma ilişkin deneyimlerini düşünerek cevaplandırmaları istenmiştir. Sunum yapan 110 öğrenciden 100'ü anket çalışmasına katılmış, toplanan anketlerin 4'ü değerlendirilmeye uygun bulunmaması sebebiyle çıkarılmış olup, analizler 96 geçerli anket ile gerçekleştirilmiştir. Veri analizinde keşfedici faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, korelasyon analizi ve bağımsız örneklem t testi analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, öğrencilerin %81,3'ünün sunum sırasında akış durumunda olduklarını, akış durumunununcinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığını ve akış durumu yaşayan kız öğrencilerin oranının daha fazla olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin ortalamaları ile akış durumu, akış durumunun kontrol algısı ve olumlu duygu deneyimi boyutları arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki belirlenirken, konsantrasyon ile emilim boyutu arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

Anahtar Kelimeler: Optimal Performans Duygu Durumu, Akış Deneyimi, Akış Durumu Ölçeği, Öğrenci

Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Ahilik Değerleri ve Ahlaki Çözülme Düzeylerinin Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Zülfiye Bıkmaz - Semiran Page

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, mezun olduktan sonra iş kurma girişimi ihtimali olan Beslenme-Diyetetik, Çocuk Gelişimi, İşletme, Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve Turizm bölümü son sınıf öğrencilerinin ahlaki çözülme düzeyleri, ahilik değerleri ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Çalışma Şubat-Mart 2018 tarihlerinde yürütülmüştür. Çalışma tanımlayıcı ve kesitsel tipte planlanmıştır. Çalışmanın evreninin Beslenme-Diyetetik, Çocuk Gelişimi, İşletme, Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve Turizm bölümü son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Bu grup içerisinde örneklem seçimine gidilmeksizin çalışmaya gönüllü katılım gösteren 230 öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışmanın yürütülebilmesi için kurum izni ve öğrencilerden sözel onam alınmıştır. Çalışmada kullanılan soru formu; öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, kişilik özellikleri ve bağımlı değişkenlerle ilişkin sorular, Ahilik Değerleri Ölçeği(ADÖ) ve Ahlaki Çözülme Ölçeği(AÇÖ)'nden oluşturulmuştur. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS paket programı kullanılarak betimleyici istatistikler (sayı, yüzde, frekans, ortalama, median vb.), iki ve çoklu gruplar arasındaki farkın anlamlılık testleri (parametrik ve non-parametrik yöntemlerle) ve korelasyon analizi uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılanların %68,7'si erkek, yaş ortalamaları 22,48±1,28 (min:20, max:30), %17,0'ı Beslenme-Diyetetik, %20,0'ı Çocuk Gelişimi, %23,9'u İşletme, %20,0'ı Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve %19,1'i Turizm bölümü öğrencisidir. %62,6'sı birinci öğretim öğrencisidir. %57,8'i meslek etiği konusunda bir ders almıştır. Öğrencilerin %90,9'u çalışmamaktadır. Aylık gelir ortalaması 1702,81±1619,14 (min:200, max:10000) TL'dir. %46,5'inin anne eğitim düzeyi ilkökuldür. %40,0'ünün baba eğitim düzeyi ortaöğretimdir. %76,5'inin annesi ev hanımı ve %26,1'inin babası serbest meslek icra etmektedir. %81,3'ü iş etiği kurallarına ihlal etmeme gerekçesi olarak vicdani olarak rahatsız olacağını belirtmiştir. %80,4'ü iş yerinde iş etiğine uygun olmayan bir davranışla karşı karşıya kaldığında müdahale edip uyarıda bulunacağını belirtmiştir. %92,2'si iş hayatında etik davranılmasının gerektiğini düşünmektedir. %41,3'ü bir işletmenin en önemli amacının "kısmen" para kazanmak olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %63,0'ünün iş etiğine uygun davranış gösteren çalışanların ödüllendirilmesi gerektiğini düşündüğü belirlenmiştir. Bu konuda ödül ne olmalı? diye sorulduğunda %33,5'i ödüllendirmeye gerek olmadığı, etiğin olması gereken bir davranış olduğunu belirtmiştir. Diğer cevaplar arasında; %22,2'si ücret, %20,9'u takdir ve %23,5'i ise terfi yer aldığı bulunmuştur. %65,2'si arkadaşları tarafından sorumluluğu olan biri olarak tanındığı bulunmuştur. Ahilik Değerleri Ölçeği $\alpha=0,963$ ve Ahlaki Çözülme Ölçeği $\alpha=0,789$ olarak bulunmuştur. Ahilik Değerleri Ölçeği toplam puan ortalaması 90,04±25,10 (min:0,00, max:128,00) olarak belirlenmiştir. Ahlaki Çözünürlük Ölçeği ölçek ortalaması 2,63±1,18 (min:1,00, max:7,00) olarak bulunmuştur. Ahlaki Çözülme ile insanlarla ilişkiler faktörü ($r=-,246$, $p=0,000$), mesleki standartlar faktörü ($r=-,313$, $p=0,000$), mesleki gelişim faktörü ($r=-,238$, $p=0,000$), zafiyet faktörü ($r=-,298$, $p=0,000$) ve ahilik değerleri ($r=-,300$, $p=0,000$) ile ilişki olduğu belirlenmiştir. Ahlaki Çözülme Ölçeği ve Ahilik Değerleri Ölçeği, ölçek ve alt boyutları puan ortalamaları ve sıra ortalarının farklı düzeylerde; yaş, cinsiyet, bölüm, öğretim durumu, iş yerinde etik dışı davranışlarla karşılaştıklarında verecekleri tepkiler ve bazı diğer değişkenlerin istatistiksel açıdan anlamlı fark oluşturduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). **Sonuç:** Ahilik, Türk kültürünün önemli bir parçası olan ve yüzyıllar boyu sosyal ve mesleki yaşamı için önemli ölçüde etkileyen bir değerler sistemi olarak ticari hayatın şekillenmesinde önemli bir fonksiyona görmüştür. Örgütlerde etik olmayan tetikleyicileri arasında yer alan ahlaki çözülmenin önüne geçilebilmesi için kültürümüzün önemli bir parçası olan ahilik değerlerinin öğretilmesi ve etik

sorgulama konusunda öğrencileri yetkin hale getirmeye yönelik eğitimlere önem verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ahilik, Değer, Ahlaki Çözülme, Öğrenci

Üye Kartları Kullanımından Mobil Uygulamalara Geçiş Süreci: Starbucks App Üzerine Bir İnceleme

Dr. Öğr.Üyesi Murat Gülmez - Saadet Sağtaş

ÖZ

Mobil cihazların yaygınlaşması ve internet erişimininde yaşanan hızlı gelişmeler ile akıllı telefonlar günlük hayatın vazgeçilmezleri haline gelmektedir. Her an internet kullanımına olanak sağlayan akıllı telefonların kullanıcılarına e-mağaza aracılığıyla sunmuş oldukları, fonksiyonel ve kişinin ihtiyaçlarına yönelik olarak geliştirdikleri mobil uygulamalar, günlük hayatı kolaylaştırmanın ötesine geçerek pazarlama da önemli bir yer edinmiştir. Marka uygulamaları işletmeler için her zaman aktif ve geniş bir kitleye ulaşımı mümkün kılarak yeni bir pazarlama aracı durumuna gelmiştir. Birçok firma pazarlama, promosyon ve reklam faaliyetlerini akıllı telefonlarda yer alan marka mobil uygulamaları ile takip etmeye yönelmektedir. Mobil marka uygulamasında en başarılı şirketler arasında yer alan Starbucks; dünyaya genelinde myStarbucks, Türkiye’de ise Starbucks mobil uygulaması ile tüketicilerine mağazaya gitmeden önce sipariş verme, ödeme yapma, indirimli kahve satın alabilme gibi bir çok avantaj sunmaktadır. Yazın taraması süresince yeni gelişim göstermekte olan marka uygulamaları ile ilgili son yıllarda ağırlıklı olarak dizayn, geliştirme, kullanım kolaylığı, mobil ödeme ve mobil ticaret gibi alanlarda yabancı literatürde araştırma yapıldığı tespit edilmiştir. Tüketicilerin üye kartı kullanımından mobil uygulama kullanımına geçiş niyetlerini etkileyen nedenlerin ve süreçlerin araştırıldığı sınırlı sayıda yabancı araştırmanın varlığına karşın; ülkemizde bu alanda yapılmış bir çalışmaya henüz rastlanmamış olması çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Çalışmanın amacı; itme- çekme- bağlama (push-pull-mooring) etkisi çerçevesinde tüketicilerin üye kartı kullanımından, markaların mobil uygulamaları kullanımına geçiş sürecini ve davranış değiştirme niyetlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda mobil Starbucks uygulamasını Mersin ve Adana’da aktif şekilde kullanan tüketiciler ile anket uygulaması yapılarak elde edilen veriler SPSS programında analiz edilecektir. Çalışmanın sonucunda geleneksel üye kartı kullanımından mobil uygulama kullanımına geçiş süreci ve kullanım değiştirme niyeti; itme etkisi (zayıf estetik görünüm), çekme etkisi(yer belirleme, alışveriş kolaylığı, ekonomik fayda, oyunlaştırma) ve bağlama etkisi(algılanan yerine alabilirlik, değişime karşı durgunluk) incelenecek ve değerlendirilecektir. Aynı zamanda bu çalışma ile Starbucks mobil uygulama kullanan tüketici profiline belirlenmesi de hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Mobil Uygulama, İtme- Çekme- Bağlama, Üye Kartları

Vergi ve Muhasebe Denetimini Yaparken Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar

Dr. Öğr.Üyesi Fatih Çavdar - Öğr.Gör. Havva Arabacı

ÖZ

Vergi denetimi, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve vergi idaresi ile mükellefler tarafından gerçekleştirilen işlemlerin kanunlarla belirlenen ilkelere uygunluğunun araştırılması olarak tanımlanabilir. Çağdaş vergi sistemlerinde kamu harcamalarının finansmanı açısından temel kaynak olan vergiler beyan esasına göre tahsil edilmektedir. Ülkemizdeki vergilerin de büyük bir kısmına uygulanmakta olan beyan esasında mükellefler aktif bir rol oynamaktadır. Mükelleflerin kendilerine ait bilgileri en iyi kendileri bileceği düşüncesine dayanan bu esasın başarısı, mükellefler tarafından verilen beyannamelerdeki bilgilerin gerçeğe uygun olmasına bağlıdır. Bu noktada, mükellefler tarafından verilen beyanların gerçeğe uygun olup olmadığı etkin bir vergi denetim sistemi ile ortaya çıkarılmaktadır. Beyan esasının yaygın olduğu vergi sistemlerinde vergi denetimi, sistemin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Vergi idaresi, denetim faaliyetlerini; yoklama, vergi incelemesi, arama ve bilgi toplama gibi yöntemler kullanarak gerçekleştirir. Yoklama ve vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarda Vergi Usul Kanunu'nun 128 ve 135. maddelerinde sayılmıştır. Buna göre, yoklama yetkisi olanları; vergi dairesi müdürleri, yetkili makamlar tarafından yoklama işi ile görevlendirilenler ve vergi incelemeline yetkili olanlar şeklinde sıralayabiliriz. Vergi incelemesine yetkili olanlar ise; vergi müfettişleri, ilin en büyük mal memuru, vergi dairesi müdürleri ile Gelir İdaresi Başkanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatında müdür kadrolarında görev yapanlardır. Muhasebe denetimi ise, bir işletmeye ait finansal tablo ve diğer finansal bilgilerinin kabul görmüş ölçütlere uygunluğu ve doğruluğunun bağımsız denetim kanıtları ile denetim tekniklerinin uygulanarak, defter, kayıt ve belgeler üzerinden incelenmesi ve sonuçların düzenlenerek bir rapora bağlanması işlemidir. Türk Ticaret Kanunu'nun 400. maddesine göre denetçi, yeminli mali müşavir veya mali müşavir unvanını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Muhasebe denetimi, genel kabul görmüş denetim standartları göz önüne alınarak yapılması gerekir. Genel kabul görmüş denetim standartları; genel standartlar, çalışma alanı standartları ve raporlama standartlarından oluşur. Denetim elemanları, görevlerini kamu yararı esasına dayanarak yapmaktadırlar. Denetim elemanları, denetim faaliyetini yerine getirirken 'hazineci' yaklaşımdan uzak durarak, objektif bir bakış açısıyla mükellef odaklı bir anlayış belirlemesi gereklidir. Ayrıca, üslup açısından da titiz davranmalıdırlar. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de vergi ve muhasebe denetimini yaparken dikkat edilmesi gereken unsurların değerlendirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Denetimi, Muhasebe Denetimi, Denetim Standartları

Versay Antlaşması'nın Alman Siyasal Sistemi Üzerindeki Etkileri

Doç.Dr. Metin Aksoy

ÖZ

Birinci Dünya Savaşı'ndan Fransa ve İngiltere'nin emperyalist güç olarak savaştan galip gelmelerine rağmen hem insan hem de ekonomik kaynaklarının aşırı kullanılması nedeniyle zayıflayarak çıkmışlardır. Savaşın sonlarına doğru ABD'nin katılımı ve yardımıyla savaşı kazanmalarına rağmen uluslararası etki ve statülerini kaybettiler. Emperyalist devletlerin zayıflamaları ve varlık krizleri Birinci Dünya Savaşı sonucunda Almanya, Osmanlı İmparatorluğu, Rusya, Avusturya-Macaristan gibi kaybeden ülkelere bakıldığında daha açık bir şekilde görülmektedir. Ortadoğu'da ve Avrupa'da yeni ülke haritaları çizilmeye başlanmış ancak bunlar istikrarı sağlamak yerine gelecekteki çatışmaların nedeni olacağı öngörülebilirdi. Bu bir bakıma yeni sınır ve etnik çatışmaları amaçlayan barışa son veren bir barıştı. Özellikle Alman İmparatorluğunun savaşta kaybettiği nüfusun ve önemli toprak kaybının yanında ödemesi gereken savaş tazminatı yeni yönetici Elitin ortaya çıkmasına neden oldu. İmparatorluk düşüncesinin artık toplumda tutunamayarak Weimar Cumhuriyeti'nin kurulması yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Ancak Versay antlaşmasının ağır koşullarına ek olarak Alman ordusundaki milliyetçi ve muhafazakar askerlerin görevden alınmak istenmesi ve halkın içinde Almanya'nın savaşta içeriden ihanete uğradığı söylentisi ve bunların mevcut hükümetin içinde olduklarının ima ediliyor olması ülkeyi iç savaşın eşiğine getirdi. Böylelikle halkın mutsuzluğu, umutsuzluğu ve nefreti Wolfgang Kapp ve General Walter von Lüttwitz tarafında Weimar Cumhuriyeti'nin temsil ettiği parlamenter demokratik rejime dayalı liberal sistemi ortadan kaldırmaya yöneltilerek askeri diktatörlük amaçlayan başarısız bir darbe girişimi yaşandı. Birinci dünya savaşının sonuçlarının neden olduğu gelişmeler doğrultusunda Almanya iç çatışmaların ve otoriter eğilimlerin içinde diktatörlüğe doğru evrilmeye başlamıştı. Bu bildiride Birinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupada egemen olan Otoriterizm/Diktatörlüklerin anlaşılması amacıyla metodolojik olarak dönemle ilgili çalışmalarda içerik analizi yöntemi izlenerek Almanya'nın parçalanmış siyasi yapısında Versay antlaşmasının ve itilaf devletlerinin etkisi incelenecektir. Bu çalışma çoğulcu ve demokratik Alman Weimar Cumhuriyeti'nin kazanımlarının ortadan kaldırılarak siyasi yapısının otoriterizme doğru evrilmesinde savaş sonrası yapılan antlaşmanın hayati bir öneme haiz olduğu iddiasındadır.

Anahtar Kelimeler: Versay, Almanya, Sistem, Darbe, Diktatörlük

XIII. ve XIV. Yüzyılda Anadolu ve Dulkadiroğulları Ülkesinde Tasavvuf, Tarikat, Ahilik, Tekke ve Zaviyeler

Dr. Mehibe Şahbaz

ÖZ

Dulkadiroğulları Beyliği, bulunduğu konum itibariyle mutasavvıfların ilgisini çekmiş, bu sebeple Türkistan'dan Anadolu'ya göçen şeyhler, çevreleriyle birlikte bir süre burada ikamet etmişlerdir. Türkistan kökenli tarikatların şeyhleri Ahmet Yesevi'ye bağlı olup Moğol istilası yüzünden Anadolu'ya göçmek zorunda kalmışlardır. Başlangıçta bunlar bağımsız hareket etmeyi ve kendi adları ile anılan tarikatlar kurmayı tercih etmişlerdir. Dede Garkın, Baba İlyas-ı Horasani, Hacı Bektaş-i Veli gibi ünlü Türk asıllı mutasavvıflar, Maraş ve çevresi başta olmak üzere Türkistan'da o zamanlar yaşanmakta olan Anadolu'ya Türk tasavvuf kültürünü taşıyarak bu topraklara milli bir karakter kazandırmışlardır. Bahsettiğimiz bu şeyhler, dönemin Türkiye Selçuklu hükümdarı 1. Alâeddin Keykubat'tan büyük ilgi görmüşlerdir. Maraş ve çevresi başta olmak üzere Anadolu'da gayri Sünniliğin ortaya çıkıp yayılması XV. yüzyıl sonlarında vuku bulmuştur. Şah İsmail şeyhi bulunduğu Safeviliği önce Dulkadir ülkesinde yaymaya çalışmıştır. 1501'de tarikat devlete dönüşünce öncelikle bazı Dulkadirli topraklarını Şah İsmail kendi topraklarının sınırları içine katmıştır. Şah İsmail Alâüddevle Bey'i korkutma yönüne giderek onun Osmanlı ile güç birliğine gitmesini engellemiştir. Bu arada Alâüddevle Bey'in izlediği denge politikası kendi sonunu hazırlamıştır. Çaldıran'da Şah İsmail'i yenen Yavuz Sultan Selim, arkasından Dulkadiroğulları topraklarını Osmanlı sınırları içine almıştır. Türk tasavvuf kültürü, Dulkadirli toplumunun şekillenmesinde etkin rol oynamış ancak Dulkadirlilerin birlik beraberliği de bu yolla bozulmuştur. Osmanlı ve Dulkadirli'lerden ayrı dünya görüşüne sahip olan Safevi müridi çok sayıda Dulkadirli Türkmen kendi vatanlarını terk ederek Şah İsmail'in yanına göç edip gitmiş, şeyhleri tarafından yeni kurulan Safevi Devleti'ne hizmet etmişlerdir. Dulkadirli Eyaleti'nde güvenlik Osmanlılar tarafından da tam olarak sağlanamamış, Safevi müritleri Celali adıyla teşkilatlanarak Anadolu'da uzun süre karışıklık çıkarmışlardır. Alâüddevle Bey, Safevi yapılanmasını engellemek için büyük çabalar harcamıştır. Bu çerçevede, başta Maraş şehir merkezinde olmak üzere Maraş' a bağlı köylerde çok sayıda zaviye inşa ettirip buralara zengin vakıflar tahsis etmiştir. Ayrıca toplumuna yön vermek için Bektaşilik, Halvetilik, Gülşenilik, Bayramilik gibi Safeviliğe o zamanlar karşı olduğu bilinen tarikatların mensuplarını korumaya ve ülkesinde bunların ikametlerine alt yapı oluşturmaya çalışmıştır. Çalışmamızda ayrıca Dulkadirli Beyliği'nin hâkimiyet sahalarındaki inanç manzumesindeki aktiviteleri sonucu yaptıkları mimari eserler üzerinde de durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Maraş, Dulkadiroğulları Beyliği, Tarikat, Tekke, Tasavvuf, Zaviye.

Yabancılaşma Olgusunun Yaratıcı Drama Süreciyle İşlenmesine İlişkin Plan Önerisi

Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Nihat Güneş

ÖZ

Teoride oldukça karmaşık ve zor görünen toplumsal yaşamın, pratikte sürdürülebilir olmasının temel koşulu uyum/entegrasyondur. Aynı mekânı ikinci bir kişiyle paylaşma durumunda bile ortaya çıkan, farklı nitelik ve amaçların asgari müşterekte buluşturulması ihtiyacı, çok daha kalabalık kitlelerin bir araya geldiği topluluk halini daha sistematik olmaya zorlar. Sistem kavramı; uyum, düzen, prosedür, ardışıklık, ortak amaç gibi anlamları ihtiva eder. Bu anlamda, sistem olarak kurgulanmış bir topluluğun üyesi olmak, sistemin kendisi ve diğer parçaları ile fayda ve uyum temelinde bir arada olmayı ifade eder. Bu doğrultuda, farklı nitelik ve önceliklere sahip olursa bile, topluluk yaşamının avantajlarından faydalanabilmek için bir entegrasyon sürecine girmek kaçınılmaz olur. Topluluğun kalan kısmıyla ortak kodlara sahip olabilmek amacıyla dönük bu süreç, sosyalleşme/sosyalizasyon olarak da ifade edilir. Birey kendisini, zaman içinde, toplumun ötesinde ya da gerisinde bulabilir. Böylece, bireyin toplumla olan uyumu, varoluşsal konumunun toplumsal olana uzaklaşması veya yakınlaşmasına bağlı olarak farklılaşma gösterebilir. Bireyin, toplumsal olanla uyum ilişkisi ya kendi benliğine ya da toplumsal olana yabancı olması şeklinde sonuçlanır. Bireyin yabancılaşmış durumu, öncelikli hedefi olan toplumsallaşma göstergelerinin arkasına gizlenir. Böylece birey, bilincinde olmadığı bir sorunu; taşır, besler ve büyütür. Bu nedenle yabancılaşma sorununun aşılabilmesi için öncelikle bilince çıkarılabilmesi gerekir. Bunun için ise gerçeklik ile bireyin algısındaki çarpık gerçekliği karşı karşıya getirecek araçlara ihtiyaç duyulur. Yabancılaşma sorunu hakkında farkındalık yaratma iddiası için yaratıcı drama yönteminin seçilmesinin temel nedeni, yaratıcı drama yönteminin yaşantı üzerinde yeni kurgular yaratmasına olanak sağlayan doğasıdır. Yaratıcı drama etkinliğinin kurgusal yolla oluşturulması, yaşantının bir önceki aşamasına geri dönmeyi ve onu yeniden yapılandırmayı mümkün kılar. Böylece yaşantı-dikkat-farkındalık-yapılandırma zinciriyle yeniden üretim söz konusu olabilir. Bu yolla, yabancılaşma ile sonuçlanan zincir takip edilebilir hatta kırılabilir. Bu çalışmada; yabancılaşma olgusunun temelleri ile yaratıcı drama etkinliğinin kurgusal yapısı birbiriyle ilişkili olarak ele alınacak, bir yaratıcı drama atölyesinin ısınma, canlandırma ve değerlendirme aşamasında yer alan etkinliklerin yabancılaşma temasını içerecek biçimde yapılandırılmasına ilişkin öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancılaşma, Yaratıcı Drama, Yapararak-Yaşayarak Öğrenme, Farkındalık

Yapısal Sermaye ve Müşteri Sermayesinin Örgütsel Çeviklik ve Rekabet Avantajına Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Sağır - Aslı Uğur Aydın

ÖZ

Örgütlerin değişen müşteri beklenti ve talepleri ile değişen piyasa koşullarına hızla cevap verecek yeteneğe sahip olması, rekabet avantajı sağlama konusunda en önemli faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Örgütlerin sahip olduğu bu yetenek, örgütsel çeviklik olarak ifade edilmektedir. Örgütsel çevikliğin kazanılması ve geliştirilmesi konusunda ise, entelektüel sermaye bileşenlerinden olan yapısal sermaye ve müşteri sermayesi büyük önem arz etmektedir. İşletmeler örgütsel çeviklik ile ya ürün maliyet etkinliği ya pazara cevap verebilirlik ya da her ikisi ile birlikte rekabet avantajı elde etmektedirler. İşletmeler açısından değer yaratan faktörler maddi olmayan (entelektüel) varlıklardan oluşmaktadır. Bu açıdan bakıldığında hem yapısal sermaye hem de müşteri sermayesi değer yaratan iki faktör olarak rekabet avantajı sağlamada etkili olmaktadır. İmalat sanayiinde faaliyet gösteren bir işletme çalışanları üzerine yapılan bu çalışmada, yapısal sermaye ve müşteri sermayesinin örgütsel çeviklik ile rekabet avantajı üzerinde ne derecede etkili olduğu yanı sıra örgütsel çevikliğin rekabet avantajı üzerinde ne derece etkili olduğu araştırılmıştır. Araştırma sonucunda hem yapısal sermaye hem de müşteri sermayesinin örgütsel çeviklik ve rekabet avantajı üzerinde etkili olduğu; aynı zamanda örgütsel çevikliğin rekabet avantajı üzerinde etkisinin olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müşteri Sermayesi, Yapısal Sermaye, Örgütsel Çeviklik, Rekabet, Rekabet Avantajı

The Effects of Structural Capital and Customer Capital in Organisational Agility and Competitive Advantage

Abstract

The fact that organizations have the ability to respond quickly to changing market conditions with changing customer expectations and demands is seen the most crucial factor in providing competitive advantage. This ability, which organizations have, is expressed as organizational agility. Regarding the acquisition and development of organizational agility, structural capital and customer capital, which are the intellectual capital components, are of great importance. With organizational agility, businesses gain competitive advantage either with product cost effectiveness, marketplace responsiveness, or both. Factors that create value in terms of businesses are the intangible (intellectual) assets. From this point of view, both structural capital and customer capital are effective in providing competitive advantage as two factors creating value. In this study on the employees of manufacturing companies, it was researched how effective the organizational agility is on the competitive advantage as well as the effect of structural capital and customer capital on organizational agility and competitive advantage. As a result of the study, both structural capital and customer capital were influential on organizational agility and competitive advantage; and also organizational agility had an effect on the competitive advantage.

Keywords: Customer Capital, Structural Capital, Organisational Agility, Competition, Competitive Advantage

Yaşar Kemal'in "Hüyükteki Nar Ağacı" Romanında Mekânın Sosyolojisi

Öğr.Gör. Arif Özgen - Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Fetih Yanardağ

ÖZ

Tahkiyeye dayalı edebî metinlerde mekân, bireysel ve/veya toplumsal serüvenin yansıtılmasında önemli bir işleve sahiptir. Anlatıcı ile birlikte olay, zaman, özellikle de kahraman gibi unsurların statik ya da dinamik yapıda bir sahneye ihtiyaç duyması, mekânın kurmaca metinlerdeki işlevselliğini daha etkin bir biçimde göstermektedir. Geleneksel metinlerdeki statik yapıdan modern anlatılardaki dinamik yapıya uzanan süreçte mekân, insan-çevre etkileşiminin sosyo-psikolojik bağlamda işlendiği simgesel alanlara dönüşür. Anlatıcı, artık fiziksel bir olgu olmanın ötesinde düşlediği/tasarladığı mekânı, insanı karakterize etmek için kullanmakla birlikte birtakım kültürel farklılıkların; tarihsel değişim ve toplumsal dönüşüm hadiselerinin arka planı olarak da kurgular. Bu durum, edebî metnin temel unsurlarından olan mekânın; ontoloji, epistemoloji, fenomenoloji, psikoloji, sosyoloji vd. gibi farklı disiplinler ışığında değerlendirilmesine olanak sağlar. Yaşar Kemal, Anadolu ve köy gerçekliğini insan-mekân ilişkisi çerçevesinde ele alan yazarlardandır. Hüyükteki Nar Ağacı romanında, 1940'lı yıllarda traktörün/biçerdöverin tarıma girmesiyle birlikte mevsimlik tarım işçilerinin iş bulmakta yaşadığı zorlukları, işveren-işçi ilişkisini, hızla yayılan sıtma hastalığını ve tüm bunların sonucunda işçilerin değişen Çukurova algısını yansıtır. Memet, Hösük, Âşık Ali, Yusuf ve Memet Çocuk adlı kahramanların iş arayışları süresince değiştirdiği mekânlar, yazarın vermek istediği sosyolojik arka planı dışa vurur niteliktedir. Bu çalışma, Yaşar Kemal'in "doğa-insan ilişkilerini en iyi anlamda verdiğim yapıtlarımdan biri" dediği Hüyükteki Nar Ağacı romanındaki mekân-insan etkileşimini sosyolojik bağlamda okuma denemesidir.

Anahtar Kelimeler: Yaşar Kemal, Çukurova, Sosyoloji, Hüyükteki Nar Ağacı, Mekân.

Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Türkiye Muhasebe Standartları / Finansal Raporlama Standartlarına Göre Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması

Doç.Dr. Ayşe Gül Köksal

ÖZ

Türkiye’de halka açık şirketler, bankalar, sigorta reasürans ve emeklilik şirketleri, faktöring şirketleri, finansman şirketleri, finansal kiralama şirketleri, varlık yönetim şirketleri, emeklilik fonları ve Sermaye Piyasası Kurumları, Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) / Türkiye Finansal Raporlama Standartları(TFRS)’ ye göre finansal raporlama yapmaktadır. Bağımsız denetime tabi olup TMS / TFRS’ yi uygulamayan işletmeler 01.01.2018 tarihinden itibaren finansal raporlamayı Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) çerçevesinde gerçekleştirecektir. TMS / TFRS, Vergi Usul Kanunu (VUK) etkisiyle oluşturulan Tekdüzen Muhasebe Sistemi’nden oldukça farklı uygulamalar içermektedir. Bu farklılıklardan biri de kira geliri elde etmek veya değer kazancından yararlanmak ya da her iki amaçla elde tutulan gayrimenkullerin muhasebeleştirilmesine ilişkindir. Söz konusu gayrimenkuller Türkiye Muhasebe Standardı 40 (TMS 40)’da ve BOBİ TFRS’ nin 13. Bölümü’nde yatırım amaçlı gayrimenkuller olarak sınıflandırılmaktadır. Bu çalışmada gayrimenkullerin sınıflandırılması, yatırım amaçlı gayrimenkullerin ilk kez ölçülmesi ve muhasebe kayıtlarına alınması, ilk kayda almadan sonraki dönemlerde ölçülmesi ve finansal tablolarda sunumu, TMS 40 ve BOBİ FRS çerçevesinde açıklanacaktır. Ayrıca yatırım amaçlı gayrimenkullerin muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasına ilişkin standartlar arasında benzerlik ve farklılıklar incelenecektir. Bu doğrultuda yatırım amaçlı gayrimenkullerin muhasebeleştirilmesine ilişkin uygulama örnekleri irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller, Tms 40, Bobi Frs, Gerçeğe Uygun Değer, Maddi Duran Varlıklar.

Yeni Adana Gazetesi'ne Göre, Fransa'nın Adana'dan Çekilişi ve Adana'da İlk Kurtuluş Bayramı Kutlamaları

Öğr.Gör. M. Fatih Sansar - Prof.Dr. Hasan Babacan

ÖZ

Adana ve çevresinde yürütülen Milli Mücadele, Fransızlarla yapılan 20 Ekim 1921 tarihli Ankara İtilafnâmesi ile amacına ulaşmıştır. Antlaşmaya göre iki taraf arasında Hatay ve İskenderun Fransızlarda kalacak şekilde bir sınır belirlenmiş, dolayısıyla Adana, Mersin, Osmaniye, Tarsus, Dört Yol, Antep bu antlaşma ile kurtarılmıştır. Antlaşmaya göre Fransa, iki ay içerisinde belirlenen sınırın güney tarafına çekilecek ve çekildiği toprakları TBMM yönetimine devredecekti. Antlaşma sonrası Güney Anadolu'daki askeri birlikleri yeniden düzenleyerek "Adana Havalisi Komutanlığı" kurulmuş ve Kumandanlığına Muhittin Paşa (Akyüz) tayin edilmişti. Dolayısıyla Adana ve çevre illerin Fransızlardan teslim alınmasında Muhittin Paşa önemli rol oynayacaktır. Aynı düzenleme ile Mersin Bölge Komutanlığına Şükrü Naili Paşa, Osmaniye Bölge Komutanlığına Albay Sıtkı Bey getirildi. Dahiliye Vekaleti Müsteşarı Hamit Bey ise Adana Vali Vekili olarak tayin edildi. Antlaşma gereği oluşturulan "Karma Komisyon" nun görüşmeleri sonunda varılan mutabakata göre; Adana'yı yönetecek sivil Türk idareciler 1 Aralık'ta hükümet binasına gelerek yönetimi devralacak ve burada Türk bayrağı çekilecekti. Şehirlere Türk askerinin gelişi ve garnizonlarda Fransız bayrağının indirilip Türk bayrağının çekilmesi törenle yapılacaktı. Belirlenen takvime göre 20 Aralık'ta Adana, 27 Aralık'ta Tarsus ve 4 Ocak'ta Mersin Türk askerine teslim edilecekti. 30 Kasım'da Vali Vekili Hamit Bey ve beraberindeki mülkî idareciler ve Müdafa-i Hukuk Cemiyeti Merkez Heyeti'nden kalabalık bir grup, Pozantı'dan Adana'ya geldiler. 1 Aralık 1921'de binlerce Adanalının katıldığı törende, Hükümet Konağı önündeki Fransız bayrağı indirilerek Türk bayrağı göndere çekildi. 20 Aralık'ta ise, ilk Türk birliği Adana'ya gelerek, garnizon önünde Türk Bayrağı'nın göndere çekilmesinin ardından askeri yönetimi devraldı. Adanalılar kurtuluş coşkusunu büyük bir kutlama ile yapmak istiyor, fakat Muhittin Paşa ve Vali Vekili Hilmi Bey, böyle bir kutlamanın Fransızlar tamamen ayrıldıktan sonra yapılmasını uygun görüyorlardı. Fransızların Çukurova ve Adana'dan çekilişi planlanandan uzun sürmüş, Fransızlarla yapılan görüşmelerde, Adana, Tarsus ve Mersin'in son teslim tarihi 4-5 Ocak gece saat 12 olarak kararlaştırılmıştı. Dolayısıyla Adana'nın kurtuluşu 5 Ocak (Kanun-ı Sâni) 1922 tarihinde yapılmıştır. Çalışmamızda, Yeni Adana Gazetesi'ndeki bilgiler merkeze alınarak, Adana'nın teslim alınması ve ilk 5 Ocak Kurtuluş Bayramı kutlamaları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: 5 Ocak, Yeni Adana Gazetesi, Kurtuluş Bayramı, Adana'nın Kurtuluşu

Yeni Bir Yönetim Modeli Olarak Değişim Yönetimi ve Bunun Kamu Yönetimine Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Tunç

ÖZ

Küreselleşmeyle birlikte teknolojinin gelişmesi ve sınırların ortadan kalkması, piyasaya yeni ürün ve hizmetlerin girmesini ve gelişmesini sağlamış, ayrıca değişimin hızı da son elli yılda, önceki dönemlerle kıyaslanamayacak düzeyde artış göstermiştir. Bir yandan kamu yönetimi, eski gücünü ve araçlarını yitirirken, diğer yandan eskisinden daha etkili ve nitelikli hizmetler sunma zorunluluğu ile karşı karşıya kalmıştır. Kamunun kendisinden beklenen ölçüde hizmet sunamaması ve piyasa şartlarının sosyal açıdan önem taşıyan bazı değerleri yeterince karşılayamaması sonucunda ise devletler ve merkezi yönetim yapıları üzerinde bir baskı oluşmuştur. Sonuçta işletme yönetiminden kamu yönetimine yeni bir yönetim modeli sirayet etmeye başlamış bunun sonucunda da kamu yönetiminde değişim yönetimi konusu gündeme gelmiştir. Keza değişim, pek çok fırsatın yanı sıra, çeşitli tehditlerin de kaynağı olabilmekte değişimi iyi yönetebilenler ayakta kalırken, iyi yönetemeyenler varlığını uzun süre devam ettirememektedirler. Bu çalışmada değişim yönetiminin kamu yönetiminde gerçekleştirme biçimi ele alınmış, genel olarak betimsel ve tarihsel bir metodoloji kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Değişim Yönetimi

Yeni Toplumsal Hareketler ve Sosyal Medya: Mersin’de Sosyal Medya Üzerinde Örgütlenen Hayvansever Hareketleri

Öğr.Gör. Ayla Yunusoğlu Eroğlu

ÖZ

Toplumsal hareketlerin incelenmesinde eski ve yeni kavramları kullanılmaktadır. Sanayi Devrimi sonrasında “sınıf temelli” ve “çıkarlara” dayalı işçi ve emekçi hareketleri eski toplumsal hareketler olarak tanımlanmaktadır. Yeni toplumsal hareketler, katı bir hiyerarşiye ve kurallara bağlı olmayan, eşitsizlik ve toplumu ilgilendiren sorunları ele alan kültürel hareketlerdir. “Bu kavram, feminist hareket, ekoloji hareketi, nükleer karşı hareketleri, barış hareketlerini ve azınlık hareketlerini ifade etmek için kullanılmaktadır” (Coşkun M.K. 2007: 107). Günümüzde toplumun tümünü ilgilendiren bir sorun olması açısından hayvan haklarının da yeni toplumsal hareketler içerisinde yerini alması kaçınılmaz olmuştur. Küreselleşmenin, teknolojik gelişmelerin ve kitle iletişim araçlarının yeni toplumsal hareketlerin yayılmasında etkisi büyüktür. Özellikle “yeni medya” olarak tanımlanan internet teknolojisiyle ortaya çıkan sosyal medya, yeni toplumsal hareketlerin yayılması açısından son derece önemlidir. Facebook, Youtube, Twitter gibi sosyal paylaşım ağları milyonlarca insanı bir araya getirerek etkileşim içinde olmalarına olanak sağlamaktadır. Figen Algül’e göre (2014) “Sosyal medya, aktivist protestoların dijital olarak örgütlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.” Mehmet Emin Babacan’a göre (2014) “Sosyal medya, gerçek hayatta örgütlü bir toplumsal hareketin haberleşmesi ve örgütlenmesi anlamında kolaylık sağlayan bir araç olarak işlev görebilmektedir.” Yeni toplumsal hareketlerin sosyal medyada hızla yayılmasının önemli bir nedeni ana akım medyanın günümüzde geldiği durumdur. Ticari kaygılar nedeniyle tekelleşen medyanın kamuoyunu bilgilendirme ve bilinç oluşturma görevi gittikçe zayıflamıştır. Dağtaş’a göre (2008) “Çoğu ülkede medya kendisinden beklenen sorumlu yayıncılığı yeterince yerine getirememektedir”. Bu yüzden yeni toplumsal hareketlerin alternatif yapılanmasında “sosyal medya” önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye’de de hayvan hakları hareketleri konusunda çalışmalar ilk olarak sosyal medya ortamında gerçekleştirilmiştir. Sanal ortamda hayvan hakları savunucularının bir araya geldiği bir topluluk olan HAYTAP bunlardan biridir. Türkiye genelindeki hayvanseverlerin sosyal medya üzerindeki örgütlenmeleri yerel örgütlenmelerle de kendini göstermektedir. Mersin’de yalnızca facebook üzerinde örgütlenmeyi tercih eden platformlar bulunmaktadır. Bunlardan 10.064 üyesi bulunan “Mersin Hayvanları Koruma ve Sahiplendirme Platformu” ile 7.559 üyesi bulunan “Mersin Hayvanları Koruma ve Yaşatma Gönüllüleri” araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı, yeni toplumsal hareketler içerisinde yer alan hayvan hakları hareketlerinin Mersin’deki sosyal medya örgütlenmesi ve bu hareketlerin sosyal medyayı kullanma biçimlerini ortaya çıkarmaktır. Araştırma kapsamında “Mersin’deki hayvan hakları savunucularının sosyal medya üzerinde örgütlenmeleri ve sosyal medyayı kullanım nedenlerinin” yanıtları aranmaya çalışılacaktır. Çalışma, nitel yöntem seçilerek temel veri toplama araçlarından olan görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında grupların facebook sitelerine üye olunarak bu toplulukların yöneticileri olan Ayşen Tülü ve Dilara Köse ile internet üzerinden, email yoluyla sorular yöneltilerek görüşme yapılmıştır. Görüşmelerde bu platformların sosyal medya örgütlenmesi tercihlerinde, hızlı ve anlık iletişim kurabilme, zaman ve mekân kısıtlamalarının bulunmayışı, karşılıklı etkileşimle daha geniş kitlelere ulaşabilme, gönüllülüğe dayalı işbirliği gibi faktörlerinin geldiği görülmüştür. Bu platformların sosyal medya aracılığıyla hayvanları sahiplendirmek, korumak, tedavi edilmelerine yardımcı olmak, hayvan barınaklarına yardım organizasyonları ve şiddet gören hayvanlara anında müdahale etmek, devlet organlarını ve karar mekanizmalarını etkilemek için çalışmalar yürüttükleri ortaya çıkmıştır. Grupların sahada da aktif olan aktivist gönüllüleri gece gündüz hayvanlar için çalışmalar yürütülmektedir. Mersin’deki hayvanseverlerin

sosyal medya üzerindeki örgütlü etkileşimleri ile şiddet mağduru hayvanlar ile ana akımda temsil olanağı bulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Hareket, Yeni Toplumsal Hareket, Sosyal Medya, Hayvanları Koruma, Gönüllülük.

Yenilenebilir Enerji Tüketimi, İnsani Gelişmişlik Endeksi ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Kırılgan Beşli Ülkeler Örnekleme

Dr. Öğr.Üyesi Şenay Saraç - Arş.Gör. Aykut Yağlıkara

ÖZ

Ülkelerin üretim faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için gerekli olan enerjiyi elde etmede kullandığı kaynaklar kalkınma konusunda önemli bir yere sahiptir. Diğer taraftan bu enerji kaynakları büyüme ve kalkınma süreçlerinin çevresel maliyetleri bakımından da ciddi bir tartışma konusu haline gelmiştir. Enerji tüketiminin ekonomik büyüme ve kalkınma üzerindeki etkilerinin belirlenmesi, politik karar vericiler açısından ülkelerin enerji politikalarının oluşturulması noktasında büyük bir öneme sahiptir. Büyüme ve kalkınma performanslarında sürekliliği sağlayabilmek için gerekli enerji girdisini elde etmek zorunluluğu olan birçok ülke, kalkınma süreçlerinin ilk aşamalarında çevresel maliyetleri göz ardı etmiş olsa da gelinen noktada artan çevresel sorunlar ve bu sorunların çözümü için devreye sokulan uluslararası bir takım anlaşmalar ülkeleri yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına yönlendirmekte bu nedenle hayata geçirilecek enerji politikalarının belirlenmesinde yenilenebilir enerji kaynaklarının rolü artmaktadır. Başta gelişmiş ülkeler olmak üzere birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülke enerji üretimi konusundaki yatırımlarını daha temiz ve dolayısıyla çevresel maliyeti daha düşük olan rüzgâr, güneş gibi yenilenebilir kaynaklara doğru kaydırmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada; Türkiye, Brezilya, Hindistan, Endonezya ve Güney Afrika'dan oluşan ve gelişmiş ülkelerle aralarındaki gelir açığını ancak yüksek büyüme performansları ile kapatabilecek olan Kırılgan Beşli ülkelerindeki yenilenebilir enerji, ekonomik büyüme ve insani gelişmişlik endeksi arasındaki ilişki 1994-2014 yılları arası yıllık verilerle analiz edilmiştir. Panel nedensellik testlerinin kullanıldığı analizde yenilenebilir enerji tüketimi, insani gelişmişlik endeksi ve ekonomik büyüme değişkenleri arasında nedensellik ilişkilerinin varlığı yönünde bulgulara elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir Enerji, Kalkınma, Kırılgan Beşli, Panel Nedensellik

Yerel Yönetimler ve Yeni Yönetim Yaklaşımları

Dr. Öğr.Üyesi Sanem Berkün

ÖZ

İKüreselleşmeyle birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede, kamu hizmetlerinin yürütülmesinde merkezi yönetim yanında yerel yönetimlerin sorumluluk alanları genişlemiştir. Devlet vatandaşa en yakın birimler olan yerel yönetimlerden destek görmekte ve bu durum demokrasinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Yönetim sistemi içerisindeki yetki ve sorumluluk alanı bulunduğu ülkenin siyasal, kültürel ve tarihi birikimine bağlı olarak farklılık gösteren yerel yönetimlere ilişkin mevzuat ve uygulamalar bu değişimin yansımalarını taşımaktadır. Öte yandan yerel yönetimlerin artan sorumluluklarını yerine getirebilmek için daha fazla yeni yönetim tekniklerinden yararlanma eğilimi göstermeleri de bu değişimin bir sonucudur. Bu çalışmanın amacı yerel yönetimlerin yeni yönetim tekniklerinden yararlanmalarının artması yönünde akademik desteğin sağlanması ve sürekli kılınmasına yardımcı olmaktır. Çalışmada yeni yönetim yaklaşımlarına ilişkin teorik temeller verildikten sonra, yerel yönetimlere bu yaklaşımların kullanılmasının sunacağı açılımlar değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Yerel Yönetimler, Yeni Yönetim Yaklaşımları, Yerelleşme

Local Governments and New Management Approaches

Abstract

In many developed and developing countries with globalization, the central government as well as the local government's areas of responsibility have expanded in the execution of public services. The state is supported by local governments, which are closest to citizens, and this is regarded as a demonstration of democracy. Legislation and practices related to local governments that differ in their political, cultural and historical backgrounds of the country in which they have authority and responsibility in the management system reflect this change. On the other hand, it is the result of this change that local governments tend to use more new management techniques to fulfill their increasing responsibilities. The aim of this study is to assist local governments in providing and sustaining academic support to increase their use of new management techniques. After providing the theoretical bases of new management approaches in the study, the implications of using these approaches to local governments are evaluated.

Keywords: Globalization, Local Governments, New Management Approaches, Localization

Yerel Yönetimlerde Karar Organı Olarak Meclis Güngören Belediyesi İlçe Meclisi Örneği

Emrah Ongan

ÖZ

Araştırmada modern demokrasilerin ve yerel yönetimlerin vazgeçilmezi meclis konusu işlenmiş ve demokrasinin tanımından yola çıkılarak, yönetim kavramı anlatılıp, yerel yönetimler neden vardır? Sorusuna cevap aranmıştır. Türkiye'nin yerel yönetimleri irdelenip, il özel idaresi, ilçe belediyeleri ve büyükşehir belediyelerinin tanımları, ayrıca ilgili kanunlar tarafından verilen görev ve yetkileri açıklanmıştır. Türkiye'de belediyeciliğin tarihsel gelişimi Osmanlı Devleti zamanından bugüne kadarki anayasaların yerel yönetimlere verdikleri önem, ilçe meclislerinin kanunlar çerçevesinde teknik olarak analizi yapılmıştır. Örnek ilçe gösterilen ve hakkında kısa bilgiler verilen Güngören ilçesi ve yerel yönetimi tanıtılarak kurulduğu zamandan günümüze belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği seçimleri çizelge halinde anlatılmış, son olarak ise Güngören İlçe Meclis üyeleri ile Güngören İlçe Meclisi'nin işlevselliği ve daha ileri seviyelere nasıl taşınabilirliği konularında görüşmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Meclis, Belediye, Meclis Üyesi, Temsil, Halk

Parliament as a Decision Side in The Local Administrations, as an Example of The County Council of Güngören Municipality

Abstract

In the survey, the subject of parliament, which is an indispensable part of modern democracies and local governments, is studied. The concept of administration is explained by defining the democracy and the answer of the question "why local governments are there" is sought. Turkey's local governments are analyzed and the definitions of provincial special administrations, district municipalities and metropolitan municipalities as well as the duties and authorities granted by the relevant laws are explained. Historical development of the municipalities in Turkey and the constitutional importance attached to them from the time of the Ottoman State to date and the District Councils are technically analyzed within the framework of the Law. In the survey, Güngören District and local government, which is shown as the sample district and brief information has been provided for, are introduced and the elections and the municipal council members are presented in a chart as of the establishment to date. Finally, the functions of the Güngören District Council and functionality thereof are discussed, and further discussions were held on the improvement issues.

Keywords: Democracy, Parliament, Municipality, Parliament Member, Representative, People

Yolu Adana Düziçi Köy Enstitüsü'nden Geçen Bir Şair: Bahaettin Karakoç'un Poetikası Hakkında Bazı Tespitler

Dr. Öğr.Üyesi Mehmet Fetih Yanardağ - Öğr.Gör. Arif Özgen

ÖZ

Aristo'dan bugüne kadar pek çok filozof, estetikçi, edebiyat bilimcisi ve sanatkâr, yüzlerce kez şiiri tarif etmişlerdir. Bu durum, yani şiirin yüzlerce farklı tarifinin yapılmış olması, öncelikle insanların aynı tarif üzerinde birleşemediklerini ortaya koyar. Bir başka ifadeyle, herkesin üzerinde ittifak ettiği veya itirazsız kabul ettiği bir şiir tarifi bugüne kadar yapılamamıştır. Şiirin ne olduğu ne olmadığı nasıl vücut bulduğu ve hatta nasıl inceleneceği üzerinde fikir yürüten yazılara ve eserlere poetika denir. Bahaettin Karakoç, Kahramanmaraş Elbistan ilçesinin Cela (Ekinözü) köyünde dünyaya gelir. İlkokulu köyünde okur (1937- 1942). 1942'de Adana Düziçi Köy Enstitüsü'ne kaydını yaptırır. Girdiği sınavı kazanarak Ankara Hasanoğlu Köy Enstitüsü Sağlık Bölümü'ne kaydını yaptırır. Buradan 1949 yılında mezun olur. Bahaettin Karakoç, "İlkyazda" adlı eserinde yer alan "Şiirin Perçemini Taramak ya da Sanat Üzerine Bir Konuşma", olmak üzere "Karçıçeği" Dergisinde kaleme aldığı "Sanat- Edebiyat Merkezli Fail-i Mübaşir, Şair veya Geniş Kanatlı Albatros", "Akademik Çerçeve" Dergisinde yayınlanan "Şiir Sanatının Evrensel Karanlığında Petekler Ören Usta Arıyı Bulma Bağlamında Bir Gezi" başlıklı yazılarında, konferans konuşmalarında, mülakatlarında, bazı şiirlerinde ve mektuplarında poetikasını dile getirmiştir. Şairler, eserleriyle topluma ve insanlara bir tavır koyarlar. Ortaya koydukları bu tavır aynı zamanda bir mesaj niteliği taşır. "Şiirin insan ve toplum karşısında hiçbir tavır olmaz. Ancak şairler tavır koyabilirler şiirleriyle. Çünkü şiir bir araçtır. Bu aracı istediği gibi kullanan ise şairlerdir."

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Şiir, Şair, Poetika, Bahaeddin Karakoç

Yontuk Taşlar ve Adana Prehistoryası

Dr. Christopher Edens

ÖZ

“Erken Prehistorya ve Kilikya Bazalt Alanları Projesi”nin 2016 ve 2017 Yılları sezonları, güneydoğu Adana’da bazaltik alanlar boyunca tarihöncesi yontma taşlarını tespit etmiştir. Orta Epi-Paleolitik (MÖ 16.-13. bin) yontuk taşları ile Çanak Çömlek Öncesi Neolitik (MÖ 9.-8. bin) yerlerin ve ilaveten Seramikli Neolitik ve sonrasının (MÖ 7.-3. bin) prehistorik yontuk çakmaktaşı ve obsidiyenlerinin Adana için ilk defa olarak tespit edilmiş olması bu yüzey araştırmasının sonuçları arasındadır. Yüzey araştırması sonuçları, önemli bir seri soruyu araştırmaya açmaktadır. Pleistosen sonunda Adana’da insanın adaptasyonunun karakteri, Adana’nın tarımın gelişimi ve yayılmasındaki rolü, yontma taş endüstrileri için hammaddelerin prehistorik dağılım ağları ve Doğu Kilikya’da geç prehistorik dönem sırasındaki arazi kullanım örüntüleri bu soruların arasındadır. Konferansta verilecek olan bu sunumda, yüzey araştırmasında bulunmuş olan bu yontuk taşları tanıttak ve yukarıda bahsedilmiş olan araştırma sorularında yontuk taşların önemi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arkeoloji, Prehistorya, Epi-Palaeolitik, Neolitik, Yontma Taş

Chipped Stone and The Prehistory of Adana

Abstract

The 2016 and 2017 seasons of the “Early Prehistory and Cilicia Basalt Locations Project” recorded prehistoric chipped stone across basaltic landscapes in southeastern Adana. Among the survey results are the first Middle Epipalaeolithic (16th-13th millennia BC) chipped stone and the first Pre-Pottery Neolithic sites (9th-8th millennia BC) reported for Adana, and also Ceramic Neolithic and later prehistoric (7th-3rd millennia BC) chipped flint and obsidian. These survey results open numerous important research questions, among them the character of human adaptations in Adana at the end of the Pleistocene, Adana’s role in the development and spread of agriculture, prehistoric distribution networks of raw materials for chipped stone industries, and land-use patterns during late prehistoric in eastern Cilicia. This contribution to the conference presents the chipped stone discovered by the survey, and discusses the significance of the chipped stone for the above-mentioned research topics.

Keywords: Archaeology, Prehistory, Epipalaeolithic, Neolithic, Chipped Stone

Yükseköğretim Kurumlarında Pazarlama İletişimi Faaliyetlerinin Öğrenci Tercihleri Üzerindeki Rolü

Öğr.Gör. Erhan Durur - Dr. Öğr.Üyesi Ahmet Tan

ÖZ

Pazarlama iletişimi son dönemlerde kurumların üzerinde sıklıkla durdukları bir konu olarak gündeme gelmektedir. Özellikle bugünün rekabet koşulları dikkate alındığında kurumların, faaliyetlerine devam ederek varlıklarını sürdürebilmeleri açısından pazarlama iletişimi faaliyetleri kritik önem arz etmektedir. Bu sebeple de pazarlama iletişimi faaliyetlerinin doğru bir şekilde ve dikkatlice yönetilmesi gereken bir kavram olduğu ifade edilebilir. Yükseköğretim kurumlarının sayısı ülkemizde ve dünyada her geçen gün artmaktadır. Bu artan sayıyla birlikte yükseköğretim kurumları nitelik ve niceliklerinde de önemli gelişmeler olmaktadır. Bu pozitif gelişmeler yükseköğretim alanındaki rekabeti de günbegün zorlaştırmaktadır. Yükseköğretim kurumları, bir yandan ülke sınırları içerisinde sayısı artan güçlü sermaye sahipleri tarafından desteklenen yeni yükseköğretim kurumlarıyla rekabet etmek zorunda kalırken; diğer yandan da küreselleşmenin etkisiyle ülke sınırları dışındaki diğer kurumlarla rekabet etmek durumundadırlar. Dolayısıyla kurumlar da birbirlerine karşı rekabette üstünlük sağlayabilmek için çeşitli farklılaşma stratejileri izlemeye başlamışlardır. Pazarlama iletişimi faaliyetleri de bu farklılaşma stratejilerinin sürecinde önemli araçlardan biridir. Yükseköğretim kurumları kendilerinin ve verdikleri eğitim hizmetlerinin üstün yönlerini ve paydaşlarına sundukları fırsatları pazarlama iletişimi faaliyetleri ile paylaşarak bilinirliğini ve değerini artırmalıdır. Bu çalışmada, öncelikle yükseköğretim kurumlarının tercih edilmelerinde pazarlama iletişiminin ne derecede önemli olduğu araştırılmış, pazarlama iletişimi faaliyetlerinin öğrenci tercihleri üzerindeki rolü belirtilmeye çalışılmış, üniversite öğrencilerinin, tercih aşamasında pazarlama iletişimi faaliyetlerinin hangilerinden daha fazla etkilendikleri ortaya konulmuştur. Bu amaçla, hazırlık ve birinci sınıf öğrencileri araştırmaya dâhil edilmiştir. Böylelikle öğrenci profilleri bakımından pazarlama iletişimi faaliyetleri arasında farklılıklar olup olmadığı ve yükseköğretim kurumlarının pazarlama stratejileri oluştururken temel alması gereken pazarlama iletişimi faaliyetleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pazarlama İletişimi, Yükseköğretim Kurumları, Öğrenci Tercihleri

The Role of Marketing Communication Activities of Higher Education Institutions on Students Preferences

Abstract

Especially when today's conditions of competition are taken into consideration, marketing communication activities have critical importance for the institutions to continue their activities and to continue their existence. For this reason, it can be said that marketing communication activities are a concept that needs to be managed correctly and carefully. The number of higher education institutions is increasing day by day in our country and in the world. The positive developments also make competition in higher education more difficult each passing day. While higher education institutions are forced to compete with new higher education institutions, increasing in number within the country boundaries, supported by strong capital owners on the one hand; on the other hand under the influence of globalization they have to compete with extraterritorial institutions. Therefore, institutions have started to follow various differentiation strategies in order to be able to gain superiority against each other. Marketing communication activities are also one of the

important tools in the process of these differentiation strategies. Higher education institutions should increase their awareness and value by sharing the superior aspects of their and their educational services and the opportunities they offer their stakeholders with marketing communication activities. First of all, it was investigated how important the marketing communication in the preferences of the higher education institutions is, the role of marketing communication activities on student preferences was tried to be specified and it was revealed that university students were more influenced by which marketing communication activities during the preference stage in this study. To that end, preparatory and first-year students have been involved in this survey. In this way, it has been tried to determine whether there are differences between marketing communication activities in terms of student profiles and marketing communication activities that should be based on the marketing strategies of higher education institutions

Keywords: Marketing Communication, Higher Education Institutions, Student Preferences

Yüz Yıl Savaşları (1337-1453)

Öğr.Gör. Tolgahan Karaimamoğlu

ÖZ

İngiltere'nin Normanlar tarafından 1066 yılında fethedilmesi Fransa ile arasında yeni bir süreci de başlatmıştır. Bu yeni süreç İngiltere ve Fransa hanedanlarının devamlı surette birbirleri üzerinde egemenlik iddia etmelerine neden olmuştur. Bu sürtüşmeler kimi zaman kısa kimi zamanda uzun süreli çalışmaları meydana getirmiştir. Bu çatışmalardan en uzun süreni ise 116 yıl boyunca şiddeti değişmekle birlikte devam eden ve adına da Yüz Yıl Savaşları denen çarpışmalardır. İngiltere Kralı ilan edilen III. Edward, birkaç nedenden dolayı annesi Isabelle de France'ı sürgüne göndermiş daha sonra ise kendine tehdit olarak addettiği annesinin sevgilisi Mortimer'ı idam ettirmiştir. Fransa Kralı IV. Filip'in anne tarafından dedesi olması sebebiyle kan bağıını ileri Fransa tahtı üzerinde hak iddia etmiş ve böylece Yüz Yıl Savaşları patlak vermiştir. Yüz Yıl Savaşları, bu sebepten ötürü 1337'de başlamış ve 1453'e kadar devam etmiş olan savaşlar dizisinin genel adlandırmasıdır. Feodal unsurlar açık bir şekilde Yüz Yıl Savaşlarının başlangıcını etkilemiştir. İngiltere'nin deniz gücü ayrıca savaşlarda önemli bir rol oynamıştır. İktisadi açıdan savaş hem İngiltere hem de Fransa'da istikrarı zedeleyen en büyük problem olmuştur. Buna bağlı olarak bu iki ülke içine düştükleri dar boğazdan kurtulmak için farklı şekillerde formüller üretmek zorunda kalmışlardır. İngiltere vergileri arttırmakta çözümünü ararken, Fransa parasını devalüe etme yolunu seçmiştir. Yüzyıl savaşları aynı zamanda her iki ülkenin sosyal yapılarını da etkilemiştir. Savaşın sonuna doğru bu iki milletin savaş teknik ve taktikleri değişirken teknolojik olarak da alt yapılarını geliştirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yüz Yıl Savaşları, İngiltere, Fransa, Sosyal Hayat, Ekonomik Etkiler.

Zahitler Kalesi Avlas – اولاس (Elaiussa Sebaste)**Prof.Dr. Ali İpek****ÖZ**

Akdeniz Sahilleri İlkçağ dönemleri itibariyle insanların yerleştiği, farklı kültür ve medeniyetlerin kurulduğu ve yaşandığı bir alandı. Doğu Akdeniz'in Dağlık Kilikya bölgesinde kurulan ve ilk dönem adıyla Elaiussa Sebaste, IX-X. asır İslâm coğrafyacılarının اولاس - Avlas olarak adlandırdıkları antik kent de bunlardan biridir. Erken dönemlerden itibaren yerleşim merkezi olarak insanlara hizmet veren bu kent Helen, Roma, Bizans, Sâsânî ve İslâm hâkimiyetlerinde kaldı. M.Ö. I. yüzyılın başlarında kendisine has parası ve zengin ekonomisiyle bağımsız da kalan bu antik kentin, sakinlerine refahı bir hayat yaşatmış olduğu görülüyor. İslâm kaynaklarındaki adıyla اولاس tarihinin yine ilk dönemlerinden itibaren önemli bir ticaret limanı ve zeytinyağı gibi bir kısım ürünlerin de üretim merkezidir. Bu liman, Başta Venedikli ve Cenevizli tüccarların uğrak yeridir. Bu antik kentin en çok dikkat çeken yönlerinden biri de, buradaki dinî hayatta görülüyor. Bu durumu kentin değerlendirilmeye göre, Luwice kökenli olduğu düşünülen ve "Boğaz-Geçit-tapınağı-yerleşimi" anlamına gelen Elaiussa Sebaste adında görmek mümkün. Tarihinin hemen her safhasında mabetsiz kalmayan bu antik kentte mistik bir dinî hayatın yaşanmış olduğu izleniyor. Anlaşılan buradaki insanlar dünyadan el çekerek, kendilerini ibadete vermek suretiyle zâhidane bir hayat sürdürüyorlardı. Bu anlayış ve yaşayışın kentin İslâmî döneminde de devam etmiş olduğunu Müslüman coğrafyacıların eserlerindeki "حصن الزهاد" Zahitler Kalesi" kayıtlarından anlıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Elaiusse, Tapınak, Ticaret, Liman.**Ascetics Castle Avlas – اولاس (Elaiussa Sebaste)****Abstract**

The Mediterranean Coast includes areas where people settled down as of ancient times and different cultures and civilizations have been established and lived. The ancient city, which was founded in the mountainous Cilicia region of Eastern Mediterranean, known as Elaiussa Sebaste within its period, and called اولاس - Avlas by IX-X century Islamic geographers, is also one of these areas. This city, which has served people as a settlement center since early times, had remained under the rule of Hellene, Rome, Byzantine, Sassanid and Islam. It is seen that this ancient city, which had remained independent with its own money and rich economy at the beginning of the first century B.C., presented a prosperous life for its inhabitants. The city known as اولاس in Islamic sources has been an important trade port as well as a production center for some products such as olive oil since the early days of its history. This port is a frequent destination for Venetian and Genoese traders. One of the most remarkable aspects of this ancient city is seen in religious life there. It is possible to see this situation in the name of Elaiussa Sebaste, which is considered to be of Luwice origin and means "Bosphorus-Passage-temple-settlement". It is observed that a mystical religious life has been experienced in this ancient city, which has not deprived of temple in almost every stage of history. Apparently, the people here had given up all worldly things and continued to have an ascetical life by devoting themselves to praying and worship. We can understand from the records of "حصن الزهاد" Zahitler Kalesi (Ascetics Castle)" in the works of Muslim geographers that this understanding and lifestyle had continued in the Islamic period of the city.

Keywords: Keywords: Elaiusse, Temple, Trade, Port.

“Albert Camus’ de Felsefi İntihar ve Başkaldırı”**Prof.Dr. Arslan Topakkaya - Zehra Selva Duykop****ÖZ**

Yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra, özellikle ikinci dünya savaşının da etkisiyle dünyada büyük değişimler meydana gelmiştir. Günümüze kadar olan bu süreçte, savaşlar ve teknolojik gelişmelerin zorunlu bir sonucu olarak insanların yaşam şartlarında ve kavramlara bakış açılarında farklılaşmaya neden olmuştur. Dolayısıyla bu dönemde ortaya çıkan Varoluşçuluk (Egzistansiyalizm) felsefesi, içinde bulunduğu durum nedeniyle bunalımlı bir felsefi akım olmuştur. Varoluşçuluk felsefesinde; insan varoluşu temelde olmak üzere, özgürlük, dünyaya fırlatılmışlık, sorumluluk, absürd (saçma), intihar gibi konular hakim olmuştur. Bu konular üzerine yoğunlaşmış filozoflardan biri ise, şüphesiz Albert Camus’dür. Camus; yaşamın, yaşanmaya değer olup olmadığı konusunda yargıya varmanın, felsefenin temel problemine cevap vermek olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda, önemli bir felsefi problem varsa, o da intihardır, demiştir. Hayatın her alanında karşımıza çıkan absürd kavramının üzerinde duran filozof, saçmayla karşılaşmanın sonucu olarak ortaya çıkan intihar ve felsefi intihar konularına değinmiş ve bu konulara farklı yorumlar getirmiştir. Bu bağlamda, üçüncü bir yol olarak da başkaldırı kavramını gündeme getirmektedir. Başkaldırı kavramının, insan yaşamının önemini vurgulamak ve saçma kavramına direnmek anlamında oldukça önemli olduğu aşikardır.

Anahtar Kelimeler: Albert Camus, Varoluşçuluk, Felsefi İntihar, Başkaldırı**“Philosophical Suicide and Rebellion in Albert Camus”****Abstract**

After the second half of the twentieth century, great changes took place in the world, especially due to the influence of the second world war. In this process of daily life, wars and technological developments have led to differentiation in terms of people's living conditions and concepts as a necessary consequence. Therefore, the philosophy of Existentialism, which emerged in this period, became a depressive philosophical current due to the situation it is in. In the philosophy of existentialism; human existence has been mainly dominant, such as freedom, throwing into the world, responsibility, absurd, suicide. One of the philosophers who focus on these issues is Albert Camus. Camus; emphasizing that having a judgment on whether life is worth living is the answer to the basic problem of philosophy. In this context, if there is a significant philosophical problem, it is also a suicide. The philosopher emphasized the concept of absurd in every field of life, touching on the suicidal and philosophical suicidal issues that arise as the result of confrontation with bullshit, and made different interpretations on these topics. In this context, as a third way, the concept of revolt is on the agenda. It is obvious that the concept of rebellion is very important in order to emphasize the importance of human life and to resist the concept of absurdity.

Keywords: Albert Camus, Existentialism, Philosophical Suicide, Rebellion

“Bir Kuşak, Bir Yol”: Yeni İpek Yolu Projesine Türkiye Perspektifli Yaklaşım

Prof.Dr. Levent Gökdemir - Doç.Dr. Suzan Ergün

ÖZ

“Yeni İpek Yolu Projesi” 2013 yılında Çin Halk Cumhuriyeti Başkanı Xi Jinping tarafından “Bir Kuşak, Bir Yol (One Belt, One Road)” adıyla açıklanmıştır. Çin’den başlayarak Asya, Afrika ve Avrupa’yı birbirine bağlamayı planlayan bir proje olarak düşünülmektedir. Çin’den Avrupa’ya tek rota yerine koridorlar planlanmıştır. Türkiye ise proje içerisinde belirlenmiş alanlardan Çin-Merkez ve Batı Asya koridoru üzerinde yer almaktadır. Bu proje ile taraf olan ülkeler arasındaki ticaretin kara, deniz ve hava yolundan gerçekleşmesi planlanmaktadır. Türkiye’nin de dâhil olduğu 65 ülkeyi kapsayan proje, 4,5 milyar insana ve küresel gayrisafi yurtiçi hasılanın (GSYH) %40’ına karşılık gelmektedir. 2014 yılında 40 milyar dolarlık İpek Yolu altyapı fonu oluşturulmuş, 2013-2016 döneminde 230 milyar dolar harcanmış ve 1.500 ortak proje gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda Çin pek çok ülke ile ulaşım, kargo, altyapı, enerji, iletişim, gümrük, yazılım, ticaret, endüstriyel üretim, e-ticaret ve denizcilik alanlarında projelere imza atmıştır. 2049 yılına kadar 65 ülkede 4 trilyon dolarlık altyapı yatırımı öngörülmektedir. Şimdiye kadar yapılan ve gelecekte yapılması planlanan harcamalar dikkate alındığında Çin’i deniz yoluna olan bağımlılıktan kurtarması beklenen ve küresel güç olma yolunda önemli avantaj sağlayacak olan bu projeyi Çin önemsemekte ve gereğini yaparak kağıt üzerindeki proje olmaktan öteye taşımaktadır. Etki alanı geniş olduğu için, uluslararası kamuoyunda büyük ilgiyle karşılanan bir projedir. Homojen olmayan 65 ülkeyi kapsayan böylesi büyük bir projede yer alacak her ülkenin kendine göre farklı ekonomik beklentileri olabilir ve tüm taraflara kazanım sağlayacak ortak uzlaşma noktalarını bulmak çok güç de olabilir. Ancak özellikle başta ABD ve İngiltere olmak üzere ekonomik, siyasi ve askeri yönden dünyayı kuşatmış olan hegemonik güçlerin etki alanını zayıflatmak için bir umut ışığı olabilecek bu projenin siyasi karar vericiler, iş dünyası ve akademik çevrelerde tartışılması, başarı şansını artıracaktır. Türkiye; Asya ile Avrupa kıtalarını birleştiren, pek çok medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan, jeopolitik önemi olan bir ülke konumundadır. Bu proje, Türkiye’nin bir ulaşım ve enerji koridoru olmasına imkân sağlayacaktır. Taşımacılığın Türkiye üzerinden Avrupa’ya ulaşması, Türkiye’nin “köprü” konumunu güçlendirecektir. Proje, Türkiye’nin Güney Asya pazarına daha rahat ulaşma fırsatı sunacaktır. Çalışmada “Bir Kuşak, Bir Yol” adıyla duyurulan “Yeni İpek Yolu Projesi” nin kapsama alanı, ekonomik etkileri ve proje detayları açıklanmakta, ardından Türkiye perspektifinden muhtemel kazanımları ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: “bir Kuşak, Bir Yol”, Yeni İpek Yolu Projesi, Türkiye

“One Belt One Road”: Turkey Perspective Approach to New Silk Road Project

Abstract

The "New Silk Road Project" was announced in 2013 by the President of the People's Republic of China Xi Jinping as "One Belt, One Road". It is thought to be a project which plans to link Asia, Africa and Europe starting from China. Instead of one route from China to Europe, corridors are planned. Turkey is located on the China-Central and West Asia corridor in designated areas of the project. It is planned that the trade between the countries that are party to this project will be realized from land, sea and airway. Turkey was also included in the project covering 65 countries, 4.5 billion people and the global gross domestic product (GDP) corresponds to 40%. In 2014 40 billion USD Silk Road infrastructure fund was created, 230 billion USD spent in 2013-2016 and 1,500 joint

projects were realized. In this context, China has signed projects with many countries in transportation, cargo, infrastructure, energy, communication, customs, software, trade, industrial production, e-commerce and maritime. Up to 2049, 4 trillion USD infrastructure investment is foreseen in 65 countries. Taking into account the expenditures made up to now and in the future, this project, which is expected to save China from its dependence on maritime transportation and will provide a significant advantage in becoming a global power, cares for China and carries out beyond the paper project. Since the domain is wide, it is a project attracting great interest in international public opinion. Every country that will take part in such a large project involving 65 non-homogeneous countries may have different economic expectations, and it can be very difficult to find common points of mutuality that will benefit all sides. But discussing this project in political decision-makers, the business world and academic circles, which may be a hope for weakening the influence of hegemonic powers, especially the US and the UK, which encompass the world from the economic, political and military perspectives, will increase its chances of success. Turkey; a country with geopolitical importance that has been home to many civilizations that combines Asia and Europe. This project will enable to Turkey's becoming a transport and energy corridors. Transportation to Europe through Turkey will strengthen Turkey's "Bridge" position. The project will offer Turkey a more convenient access to the South Asian market. In this study, the scope, economic effects and project details of the "New Silk Road Project", which is announced as "One Belt, One Road", are explained and the probable gains from the perspective of Turkey are revealed.

Keywords: "One Belt, One Way," New Silk Road Project, Turkey.

“Cadbury! Kanalı Değiştir”: Televizyonun Günümüzdeki Konumu Üzerine Bir Değerlendirme

Arş.Gör. Servet Can Dönmez

ÖZ

Sevgi neydi? Sevgi iyilikti, dostluktu, sevgi emekti. Türk sinema tarihinin en önemli filmlerinden birisi olan Selvi Boylum Al Yazmalım filminden akılda kalan ve filmin özetini ifade eden bir cümle. Bu cümle birçok kişi için farklı anlamlar ifade edebilmekle birlikte o dönemi yaşayanlar ve filmi sinema salonlarında izleyenler için belki de aşağı yukarı aynı duyguları ifade etmektedir. Peki ya Türk sinemasının 70’li yıllarına tanık olamayan ve bu filmleri daha sonradan televizyon aracılığı ile izleyen 90 kuşağı için benzer duyguları ifade etmekte midir? Türk sinema tarihinin önemli filmlerini ilk üretildiği yıllarda sinema salonlarında izleme imkanı bulan nesil ile daha sonrasında televizyondan izleme imkanı bulan neslin duyguları arasında elbette bir takım farklılıklar mevcuttur ancak bu farklılıkların sebebinin sinemanın büyümlü perdesinin yerini alan beyaz camdan mı yoksa nesil farkından mı olduğunu tespit edebilmek hayli güç ve araştırılması gereken bir konudur. Peki ya ilk olarak 1925 yılında üretilen, Türkiye’ye ilk olarak 1952 tarihinde giren ve özellikle 90’lı yıllarda yaşanan özel kanalların açılması ile birlikte belki de altın çağını yaşamaya başlayan televizyonun kendine özgü doğası ve teknolojik formundan kaynaklanan bir takım artı ve eksileri yok mudur? Teknolojik ürünlere determinist bir şekilde yaklaşmak sorunlu bir bakış açısıdır ancak üretilmeye başlandığı ilk günden bu yana teknolojisi ile değil, içeriği ile ilgili olarak sürekli eleştirilen ve ideolojik bakış açıları ile şekillendirilmeye çalışılan televizyonun günümüzde ulaştığı formu ve yapısı açısından bakıldığında ilk yıllarındaki kullanım amaçlarından çokta sapmış görünmemekle birlikte teknolojik olarak geçirmiş olduğu değişim nedeni ile ilk başlardaki konumundan farklı bir noktaya geldiği ve dantelli örtüleri ile başköşedeki yeri artık değişmiş görünmektedir. Bu çalışmada öncelikle televizyon teknolojisinin değişimi ve dönüşümü ile ilgili genel bilgilere değinildikten sonra IPTV ve internet üzerinden izlenme olanakları çerçevesinde televizyonun ve televizyon izleme pratiklerinin değişimi ve bu değişimin insanlara yansması üzerine birtakım değerlendirilmelerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Iptv, İnternet, Televizyon, Çoklu Ekran, Rıza Üretimi

“Erken Prehistorya ve Kilikya Bazalt Alanları Projesi” Adana Çalışmaları**Dr. Öğr.Üyesi Bakiye Yükmen Edens****ÖZ**

Prehistorik dönemlerin yerleşimlerinin, özellikle yer seviyesinin üzerinde olanların (açık hava yerleşimleri) sayısı, bugüne kadar yapılmış olan çalışmaların yayınları gözden geçirildiğinde, Türkiye’de oldukça az görünmektedir. Bu durumun nedenleri arasında, jeomorfolojik nedenlerin payı göz ardı edilemeyecek kadar yüksektir. Arkeolojik özelliklerin yer seviyesinin üzerinde olanlarını tespit çok zor değildir. Zor olan, uzun süreler boyunca devamlılık gösteren sediman yığılmalarının çok derinlere saklanmış olan, geçmişteki insan davranışlarının konaklama veya duraklama yerlerindeki kanıtlarına ulaşmaktır. 2016 ve 2017 yılları yaz aylarında, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nün izinleri ile, “Erken Prehistorya ve Kilikya Bazalt Alanları Projesi” adı altında, Adana ve Hatay illeri dahilindeki bazalt jeomorfolojik yapısına sahip alanlar ve çevrelerindeki ilişkili diğer jeomorfolojik yapıları alanlarda, prehistorik dönemlerin durumuna odaklanmış yüzey araştırması çalışmaları gerçekleştirilmiş ve Adana prehistoryası açısından son derece önemli kanıtlara ulaşılmıştır. Verilecek olan sunumda, gerek yer seviyesinin üstünde olan, gerek se alüvyon açılmalarında bulunan, Adana prehistorik dönemlerinin insanları hakkında çok önemli bilgileri veren bu kanıtlar ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Prehistorya, Adana, Bazalt Jeomorfoloji, Açık Hava Yerleşimleri**“Early Prehistory and Cilicia Basalt Locations Project” Adana Studies****Abstract**

When publications of studies carried out to date are reviewed, the number of prehistoric settlements in Turkey, especially those on the surface of the ground (open air sites), seem very few. Geomorphological factors are very obvious among the causes for this situation. Detection of above-ground archaeological features is not difficult. Finding evidence for past human behaviors in home base or stopping locations which have been deeply buried by sedimentation over long periods is difficult. A surface survey on and around basalt geomorphological structures in Adana and Hatay was carried out during the summers 2016 and 2017, with the permission the General Directorate of Cultural Assets and Museums, Ministry of Culture and Tourism, General Directorate of Cultural. The survey, named the “Early Prehistory and Cilicia Basalt Locations Project”, focused on prehistoric periods, and found very important evidence for the prehistory of Adana. This paper will present evidence, both from above ground level and from alluvial openings, which is very important for prehistoric people in Adana.

Keywords: Prehistory, Adana, Basalt Geomorphology, Open Air Sites

Antikanserojenik, İmmunmodülatör ve Antioksidan Bir Etkiye Sahip B-Karoten Molekülünün Fizyolojik Sistemler Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Bülent Bayraktar

ÖZ

β -karoten, günümüzde giderek artış gösteren kanser, kalp-damar hastalıkları, katarakt gibi bir çok hastalığa karşı bağışıklık sistemini güçlendirerek koruma sağlayan ve organizmada çok önemli fizyolojik rolleri bulunan biyolojik antioksidan moleküllerden birisidir. Karaciğerde depolanarak gerekli olduğu zaman A vitaminine dönüşebilen bir provitamin olan β -karoten, bitkiler, diğer fotosentetik organizmalar (algler, funguslar) ve fotosentez yapamayan bazı maya ve küflerce sentezlenen tetraterpenik yapıda organik pigmentlerdir. İnsan ve hayvan vücudu β -karoteni kendileri sentezleyemedikleri için diyetle dışarıdan alınması gerekmektedir. Bu nedenle eksikliği çeşitli rahatsızlıklara yol açmaktadır. Antikarsinojenik, antioksidan, immünmodülatör etkisi ve diğer önemli fonksiyonları ile birlikte fizyolojik sistemler üzerindeki olumlu etkileri bulunmasının yanı sıra mekanizmaların aydınlatılması yönündeki ihtiyaç duyulan çalışmalar nedeniyle önemli bir konu haline gelmiştir. Bu kapsamda, Antikanserojenik, immünmodülatör ve antioksidan bir etkiye sahip β -karoten molekülünün fizyolojik sistemler üzerindeki etkisinin incelenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, bu alanda yapılanları bir araya getirerek elde edilecek verilerin sonraki çalışmalar için referans kaynağı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: B-Karoten, Antikarsinojenik, Antioksidan, İmmunmodülatör, Fizyolojik Sistemler

Investigation of The Effect of B-Carotene Molecule on Physiological Systems with Anticancer, Immunomodulatory and Antioxidant Effect

Abstract

β -carotene is one of the biological antioxidant molecules that provide protection against cancer, cardiovascular diseases, and many diseases such as cataracts by strengthening the immune system and having very important physiological roles in the organism. When it is necessary to store it in the liver, β -carotene, which is a provitamin that can convert into vitamin A, plants, other photosynthetic organisms (algae, fungi) and some may not be able to make photosynthetic and molds are synthesized tetrapenic organic pigments. Human and animal body β -carotene themselves synthesized from the diet should be taken from outside. Therefore, deficiency leads to various ailments. Anticarcinogenic, antioxidant, immunomodulatory effect and other important functions together with positive effects on physiological systems as well as the necessary studies in the lightening mechanism has become an important issue. In this context, the effect of anti-carcinogenic, immunomodulatory and antioxidant β -carotene molecule on physiological systems is aimed to be studied. Moreover, it is thought that the data to be gathered together in this field will be a reference source for subsequent studies.

Keywords: B-Carotene, Anticarcinogenic, Antioxidant, Immunomodulator, Physiological Systems

Bıldırcınlarda Kuluçka Süresince Embriyo ve Embriyonik Keselerin Uzunluk ve Alan Değerlerinin Sayısal Görüntü Analizi ile Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Sema Alaşahan - Doç.Dr. Gülşen Çopur Akpınar

ÖZ

Bu çalışma, bıldırcın yumurtalarının (döllü ve dölsüz) embriyonik gelişim esnasında embriyodan alınan görüntüden sayısal görüntü analiziyle uzunluk ve alan ölçümü yapılarak organların oluşum zamanı ile bunların günlük değişimlerini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Her bir yumurtadan bireysel olarak yumurta ağırlığı (g), yumurta boyu (mm) ve yumurta eni (mm) değerleri ölçümle belirlenmiş ve bireysel olarak numaralandırılmıştır. 200 adet kuluçkalık bıldırcın yumurtasının 37.8 C sıcaklık ve % 55 nispi nem seviyesi ile saatte bir çevirme koşullarında kuluçka işlemi başlatılmıştır. Embriyonik gelişimin ilk üç günü 12 saatte bir olmak üzere blastodermden, daha sonraki periyotta ise günlük (24 saatte bir) olacak şekilde embriyolardan görüntüler alınarak flash bellekte depolanmıştır. Her bir yumurtadan iki ayrı görüntü alınmıştır. Birinci görüntüleme küt uçtan açılan yumurta kabuktan ayrılmadan sabitlenerek alınmıştır. İkinci görüntüleme ise yumurta içeriği bütünlüğü bozulmadan milimetrik ölçüm sklasına sahip olan düz zemin üzerine boşaltılarak tüm embriyodan alınmıştır. Bu görüntüler sayısal görüntü analizinin alan ve uzunluk ölçüm özellikleri kullanılarak işlenmiştir. Ölçümler ile toplam kıvrımlı beden uzunluğu, bacak uzunluğu, gaga uzunluğu, göz çapı, kafa genişliği ve uzunluğu, gövde genişliği ve blastodisk alanı, blastoderm alanı ve embriyo siyah göz alanı gibi özellikler belirlenmiştir. Görüntü netliği düşük olan görüntüler değerlendirilmeye alınmamıştır. Görüntülerle dölsüz veya döllü bir germinal diskin şekli ve alan değerleri belirlenmiştir. Organların ölçüm değerleri tanımlayıcı istatistik yapılarak incelenmiştir. Kuluçka devresinde embriyonik gelişme tavuk embriyo gelişim dönemleri baz alınarak organların oluşma günleri hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: : Embriyonik Gelişme Dönemleri, Embriyonik Zarlar, Bıldırcın Yumurtası

Determination of The Length and Area of The Embryo and Embryonic Sac in Quail Eggs During The Incubation Period by Digital Image Analysis

Abstract

This study was aimed at the measurement of the length and area of quail embryos by the analysis of digital images taken of fertilized and unfertilized quail eggs during the embryonic development period, and thereby, at the determination of the time point at which the organs develop and the investigation of the daily progress of embryonic development. Each egg was identified with an individual number, and was measured to detect egg weight (g), egg length (mm) and egg width (mm). Subsequently, 200 hatching quail eggs were incubated at a temperature of 37.8 °C and a relative humidity level of 55%, such that they were rotated on an hourly basis. Digital images were taken of the embryonic development process, such that the blastoderm was imaged at 12 h-intervals during the first three days, and the embryos were imaged every 24 h for the remaining period. The digital images were stored in a USB flash drive. Two images were taken of each egg. The first image was taken at an opening made at the blunt pole, such that the egg was maintained in a fixed position and the eggshell was not removed. The second image was taken of the whole embryo, such that the egg was broken out onto a flat surface with a millimetric measurement scale, taking care to maintain the integrity of the egg content. These images were processed using the area and length measurements made as part of the digital image analysis. On the basis of these

measurements, certain traits such as the total curved body length, leg length, beak length, ocular diameter, head length and width, body width, blastodisc area, blastoderm area and embryonic black eye area were determined. Low-definition images were not evaluated. Suitable images were used to determine the shape and area of the unfertilized or fertilized germinal disc. The measurement values of the organs were analysed using descriptive statistics. On the basis of the embryonic development process observed during the incubation period, and in view of the embryonic developmental stages of the hen's egg, the days on which the organs formed, were determined

Keywords: Embryonic Development Stages, Embryonic Membranes, Quail Egg

Farelerde Kadmiyumla İndüklenen Oksidatif Testis Hasarına Karşı Resveratrolün Koruyucu Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Oğuz Merhan - Dr. Derya Kocamaz

ÖZ

Ağır metal olarak kabul edilen kadmiyum hayvan ve insanlarda lipid peroksidasyonunu artırarak ve non-enzimatik antioksidan aktiviteyi azaltarak oksidatif strese neden olan zararlı çevresel bir kirleticidir. Doğal bir polifenol olan resveratrolün biyolojik ve farmakolojik özellikleri (antioxidan, antiviral vb.) sayesinde kemoterapötik kullanımını azaltacağı düşünülmektedir. Son çalışmalarda kadmiyumun erkek üreme sistemi aktivitesini etkileyebileceğini bildirilmiş olmasına rağmen kadmiyumla indüklenen testis toksikolojisi üzerine resveratrolün koruyucu etkisi tam olarak araştırılmamıştır. Bu nedenle yapılan çalışmada Swiss albino farelerde kadmiyumla indüklenen oksidatif testis hasarına karşı resveratrolün antioksidan etkisi araştırılmıştır. Çalışmamızda otuz beş fare eşit olarak 5 gruba ayrılmıştır, Grup I-V. Grup 1: Kontrol grubu (kadmiyuma maruz kalmamış normal ad libitum beslenen grup), Grup II: Alkol grubu (%1 etil alkol) Grup III: Kadmiyum (CdCl₂, 1mg/kg/gün), Grup IV: Resveratrol (10 mg/kg/gün, %1'lik etil alkolde çözündü), Grup V: CdCl₂+Resveratrol. Tüm uygulamalar 21 gün süreyle oral gavaj yoluyla uygulanmıştır. Dokularda oksidatif hasarın önemli bir indikatörü olarak kabul edilen malondialdehid (MDA) ve antioksidan bioindikatörleri olarak redükte glutatyon (GSH) ve nitrik oksit (NO) miktarları spektrofotometrik yöntemlerle belirlenmiştir. Malondialdehid miktarı Grup III'de kontrole göre %29.46 oranında artarken diğer gruplarda kontrol düzeyinde bulunmuştur (p<0.05). Glutatyon kaybı Grup III'de %50, Grup V'de %35.41 olarak belirlenmiştir. Nitrik oksit miktarı Grup III (%54.58) ve Grup V'de (%40.23) önemli derecede azalmıştır. Çalışma sonuçlarına göre kadmiyum uygulamasından sonra testis dokusunda artan MDA miktarı ve azalan GSH-NO miktarları kadmiyumla indüklenen oksidatif hasarın göstergesidir. Fakat resveratrolle birlikte kadmiyum uygulanan farelerde lipid peroksidasyonunda önemli bir düzelme görülmüştür. Bu nedenle, çalışma sonuçları resveratrolün oksidatif stresi azalttığını ve kadmiyum kaynaklı testis toksisitesinin resveratrol ile kontrol edilebileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadmiyum, Resveratrol, Antioksidatif Etki, Fare, Lipid Peroksidasyonu

The Protective Effect of Resveratrol in Cadmium-Induced Oxidative Testis Damage in Mice

Abstract

Cadmium, often referred to as heavy metal, is a harmful environmental pollution known to cause oxidative stress by increasing lipid peroxidation and reducing non-enzymatic antioxidant activity in animals and humans. Resveratrol, a natural polyphenol, is thought to reduce the use of chemotherapeutics because of its biological and pharmacological properties such as antioxidant, antiviral etc. Recent studies have suggested that cadmium may affect male reproductive system activity but the protective mechanism of resveratrol on cadmium-induced testicular toxicity has not been well investigated. Therefore, the present study was designed to examine the antioxidative effect of resveratrol on cadmium-induced oxidative testis damage in Swiss albino mice. Thirty five mice were equally divided into 5 groups, namely Groups I-V. Group I: Control, Group II: Alcohol group (1% ethyl alcohol), Group III: Cadmium (CdCl₂, 1 mg/kg/day), Group IV: Resveratrol (10 mg/kg/day, dissolved in 1% ethyl alcohol), Group V: CdCl₂+Resveratrol. All treatments were administered orally via gavage for 21 days. The malondialdehyde (MDA) level which is considered

as a valuable indicator of oxidative damage of tissue and antioxidant biomarkers including reduced glutathione (GSH) and nitric oxide (NO) were determined spectrophotometric methods. The levels of MDA increased up to 29.46% at Group III, over control value, while it remained at control level at other groups ($p<0.05$). GSH depletion was determined to be 50% at Group III and 35.41% at Group V. NO levels were significantly decreased in mice at Group III (54.58%) and Group V (40.23%). Based on the results obtained in the current study, depletion of GSH-NO and elevated of MDA level in testis after cadmium treatment showed that cadmium-induced oxidative damage. But, resveratrol co-treatment with cadmium to the mice showed significant improvement in lipid peroxidation. Therefore, the results indicate that the resveratrol ameliorated oxidative stress and suggest that resveratrol may control cadmium induced testicular toxicity.

Keywords: Cadmium, Resveratrol, Antioxidantive Effect, Mice, Lipid Peroxidation

Hypericum Perforatum Ekstresinin Farelerde Metotreksatın Neden Olduğu Nefrotoksisite Üzerine Koruyucu Etkisi

Doç.Dr. Hikmet Y. Çoğun - Dr.Araştırmacı H. Mahir Kaplan

ÖZ

Hypericumperforatum, çeşitli çalışmalarda anti-enflamatuar etkileri gösteren, çiftliklerde, yol ve orman sınırlarında, çiçek açan bir bitkidir. Bu nedenle Hypericumperforatum'un metotreksatın neden olduğu nefrotoksisite üzerindeki koruyucu etkilerini incelemek için bir çalışma planlanmıştır. Bu amaçla farelere 9 gün boyunca 100 mg / kg metotreksat ve 70 mg / kg Hypericumperforatum ekstresi uygulanmış ve böbreklerindeki siklooksijenaz-2, fosfolipaz A2 ve indüklenebilir nitrik oksit sentaz enzimleri ELISA yöntemi ile analiz edilmiştir. Metotreksat uygulaması, siklooksijenaz-2, fosfolipaz A2 ve indüklenebilir nitrik oksit sentaz enzimlerinin ekspresyonunu arttırmıştır. Metotreksat verilen farelere yapılan Hypericumperforatum uygulaması, siklooksijenaz-2 ve iNOS'un metotreksatın neden olduğu artış oranını azaltmış, fosfolipaz A2 artışı üzerinde herhangi bir etkisi olmamıştır. Sonuç olarak, çalışmamız metotreksatın uygulamasının nefrotoksisiteye neden olduğunu ve bu toksik etkiye karşı Hypericumperforatum ekstresinin kullanılmasının yararlı olabileceğini göstermektedir. Bu çalışma Çukurova Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Bölümü'nden bir araştırma projesi ile desteklenmiştir (Proje No: TSA-2017-7904).

Anahtar Kelimeler: Hypericum Perforatum, Metotreksat, Nefrotoksisite, Siklooksijenaz-2, Fosfolipaz A2, İnos, Fare

Protective Effect of Hypericum Perforatum Extract on Methotrexate-Induced Nephrotoxicity in Mice

Abstract

Hypericum perforatum is a plant that blooms on farms, roads and forests, showing anti-inflammatory effects in various studies. Theaim of this study, the protective effects of Hypericumperforatum on nephrotoxicity caused by methotrexate. For this purpose, 100 mg/kg methotrexateand 70 mg/kg Hypericumperforatum extract are administered to mice for 9 daysand cyclooxygenase-2, phospholipase A2 andinduciblenitricoxidesyn these enzymes in theirkidneysareanalyzedby using ELISA method. Methot rexateadministrationincreased the expression of cyclooxygenase-2, phospholipase A2 andinducible nitricoxidesyn these enzymes. Hypericumperforatumadministrationtomicethatareadministeredmethotrexatepreviouslydecreasedt he rate of increase of the cyclooxygenase-2 andiNOScausedbymethotrexatewhile it didn't have anyeffect on phospholipase A2 increase. Inconclusion, ourstudy shows that the methotrexatead ministration causesne phrotoxicity and the use of Hypericumperforatum extract can be help fulagainst this to xiceffect. This study was supported by a research Project from the University of Çukurova, Scientific Research Projects Department (Project Number: TSA-2017-7904)

Keywords: Hypericum Perforatum, Methotrexate, Nephrotoxicity, Cyclooxygenase-2, Phospholipase A2, İnos, Mice

Klinik Anatomide Hayvanlarda Nervus Trigemini'nin Değerlendirilmesi: Derleme

Doç.Dr. Ayşe Haligür - Dr. Öğr.Üyesi Sema Özkadif

ÖZ

Bu derlemede hayvanlarda nervus trigeminus'un klinik ve anatomik yönlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Nervus trigeminus, kranial sinirlerden 5. çiftini oluşturur. Nervus trigeminus mix (sensitif ve motor) ve en kalın kranial sinirdir. Sensitif olarak mukozal zarlarına, yüze ve başın diğer yapılarına dağılırken motor fonksiyonu da çiğneme kaslarına ve musculus digastricus'un ön kısmında dağılır. Bu nedenle nervus trigeminus'un anatomik olarak orijini, dallanması ve dağılımı tartışıldı. Bu sinir 3 ana dala ayrılır (nervus ophthalmicus, nervus maxillaris ve nervus mandibularis). Nervus ophthalmicus üç ana dala ayrılır: nervus lacrimalis, nervus frontalis ve nervus nasociliaris'dir. Nervus zygomaticus, nervus infraorbitalis ve nervus pterygopalatinus nervus mandibularis'ten sinirden orijin alır. Nervus mandibularis'ten sırasıyla; nervus auriculotemporalis, nervus masticatorius, nervus buccalis, nervus alveolaris mandibularis, nervus lingualis, nervus pterygoideus lateralis ve nervus pterygoideus medialis adlı dallara ayrılır. Bu dalların dağıldığı alanlar klinik öneme sahiptir. Bu sinir göz, kulak, dil, diş ve ağız boşluğunun büyük bir bölümüne dağılır. Nervus trigeminus'un hem periferik hem de merkezi paralizisi sonucu klinik açıdan oldukça önemli hasarlar meydana gelir. Sonuç olarak, bu derlemede hayvanlardaki nervus trigeminus'un klinik anatomik açıdan değerlendirilmesi yapıldı.

Anahtar Kelimeler: Hayvan, Nervus Trigemini, Seyir, Dağılım

Evaluation of Trigeminal Nerve in Animals in Terms of Clinical Anatomy: A Review

Abstract

This review is aimed to evaluate the clinical and anatomical aspects of trigeminal nerve in animals. Trigeminal nerve forms the 5th pair of cranial nerves. The trigeminal nerve is a mix nervous (sensation and motor) and the thickest cranial nerve. Its sensations supplies to mucous membranes, the face, and other structures of the head while its motor function supplies to the muscles of mastication and anterior belly of digastric muscle. For this reason, the anatomical origin, branching and distribution of the trigeminal nerve were discussed. These nerve is divided into 3 main branches (ophthalmic nerve, maxillary nerve, and mandibular nerve). Ophthalmic nerve is divided into three main branches: lacrimal nerve, frontal nerve and nasociliar nerve. Zygomatic nerve, infraorbital nerve and pterygopalatal nerve originate from the mandibular nerve. From the mandibular nerve respectively; auriculotemporal nerve, masticator nevre, buccal nevre, alveolar mandibular nerve, lingual nerve, lateral pterygoid nerve and medial pterygoid nerve are separated. The areas in which these branches disperse are of considerable clinical importance. This nerve is spread to most parts of the eye, ear, tongue, teeth, and mouth cavity. Significant damage to the trigeminal nerve in terms of both peripheral and central paralysis related clinical manifestations. As a result, in this review, clinical anatomical evaluation of the animal nervus trigeminus was performed.

Keywords: Animal, Trigeminal Nerve, Course, Distribution

Sıcaklık Stresi İle İndüklenen Broilerlerde Farklı Oranlarda Kullanılan Bazı Bitkisel Ekstraktların Serum Demir Düzeyine Etkisinin İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Bülent Bayraktar - Dr. Öğr.Üyesi Emre Tekce - Prof.Dr. Vecihi Aksakal - Prof.Dr. Mehmet Gül

ÖZ

Bitkiler ve bitkisel kaynaklardan elde edilen ekstrakt eldeleri, bir çok hastalığa karşı gerek önleyici gerek se tedavi edici etkilerinin belirlenmesiyle birlikte Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamalarında giderek önem kazanmaya başlamıştır. Demir vücut için esansiyel ancak oksijen radikal oluşumunu uyarması nedeniyle aynı zamanda toksik olabilen bir elementtir. Demirin oluşturduğu oksidatif stresin Alzheimer hastalığı gibi nörodejeneratif hastalıklara yol açtığına dair giderek artan kanıtlar mevcuttur. Amaç: Bu çalışmanın amacı sıcaklık stresi oluşturulan broilerlerde farklı oranlarda kullanılan bazı bitkisel ekstraktların serum demir düzeyine etkisinin değerlendirilmesidir. Bu kapsamda yapılan literatür taramamızda bir çalışma bulunmadığı görülmüştür. Yöntem: Araştırmada hayvan materyali olarak 400 adet 1 günlük yaşta Ross-308 etlik civciv kullanılmıştır. Her grupta 50 hayvan olacak şekilde 8 farklı gruba ayrıldı. Her grupta kendi içerisinde her bölmede 10 adet hayvan olacak şekilde 5 alt gruba ayrılarak, 22 °C ve 36 °C (Kontrol (K), K+250 ml/l, K+500ml/L, K+750ml/L). Deneme sonunda her tekerrür grubundan rasgele olarak seçilen 10 hayvan olmak üzere toplamda 80 hayvan servikal dislokasyon yöntemi uygulanması ve alınan kan numunesi alınarak serum demir düzeyleri incelenmiştir. Bulgular: İçme suyuna ilave edilen esansiyel yağ asidi karışımı (EOM), serum demir düzeyinin etkilenmediği kanısına varıldı. Sonuç: Bu çalışmadaki sonuçlar, sıcaklık stresinde broilerde Serum demir düzeyi üzerinde içme suyuna ilave edilen esansiyel yağ asidi karışımının (EOM) klinik açıdan önemli bir etkisinin bulunmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Demir, Sıcaklık Stresi, Broiler, Esansiyel Yağ Asidi Karışımı

Investigation of The Iron Level of Some Herbal Extracts Used in Different Percentages of Broiler Induced by Heat Stress

Abstract

The extracts obtained from plants and herbal sources have become increasingly important in traditional and complementary Medicine applications with the determination of preventive and se therapeutic effects against many diseases. Iron is essential for the body, but oxygen is also a toxic element because it stimulates radical formation. There is growing evidence that the oxidative stress of iron causes neurodegenerative diseases, such as Alzheimer's disease. Objective: the aim of this study was to evaluate the effect of some herbal extracts on serum Iron levels in broiler with different rates of heat stress. In this context, there was no study in our literature survey. Method: in this study, 400 pieces of 1 day old Ross-308 etlik chicks were used as animal material. In each group, 50 animals were divided into 8 different groups. In each group, 10 animals in each pod were divided into 5 subgroups, 22 °C and 36 °C (Control (K), K+250 ml/l, k+500ml/l, k+750ml/l). Serum Iron levels were analyzed by using a total of 80 animal cervical dislocation methods, including 10 randomly selected animals from each individual group. Results: a mixture of essential fatty acid (EOM), added to drinking water, found that serum Iron levels were not affected. Conclusion: the results of this study show that the combination of essential fatty acid (EOM) added to drinking water on the broilerde serum Iron level in temperature stress has no clinically significant effect.

Keywords: Iron, Heat Stress, Broiler, Essential Fatty Acid Mixture

Tilki (Vulpes Vulpes) Servikal Vertebra'larının Morfometrik Özelliklerinin Üç Boyutlu Rekonstrüksiyon Kullanarak İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Sema Özkadif - Doç.Dr. Ayşe Haligür

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, multidedektör bilgisayarlı tomografi (MDBT) görüntüleri kullanarak üç boyutlu bilgisayar programı aracılığı ile elde edilen üç boyutlu (3B) rekonstrüksiyonlara dayanarak tilki servikal vertebra'larının morfometrik özelliklerinin belirlenmesidir. Farklı zamanlarda trafik kazasında elde edilen toplam 6 erkek tilki (Vulpes vulpes) kullanıldı. Yüzüstü pozisyonda genel bir diagnostik MDBT kullanılarak servikal vertebra'ların yüksek çözünürlüklü görüntüleri elde edildi ve görüntüler 3B bir modelleme programı (Mimics) olan kişisel bir bilgisayara aktarıldı. Her bir vertebra'nın (atlas hariç) vertebra gövde uzunluğu, vertebra gövdesinin transvers ve sagittal çapı, foramen vertebra'larının transvers ve sagittal çapları oluşturulan 3B modelden ölçüldü ve indeksler bu ölçümlerden hesaplandı. Her bir ölçüm değerlerinin ortalama ve standart sapmaları hesaplandı. Vertebra gövde uzunluğunun C2'den C7'ye azaldığı, vertebra'nın transvers çapının C2'den C4'e azaldığı, ancak C5'ten C7'ye arttığı, vertebra'nın sagittal çapı transvers çapın aksine C2'den C4'e artarken, C5'ten C7'ye azaldığı, foramen vertebra'ların transvers ve sagittal çapları C5'ten C7'ye arttığı görülmüştür. Bu çalışma tilki servikal omuru üzerinde yapılan ilk 3B rekonstrüksiyondur ve sonuçlar bu türün anatomi bilgisine katkıda bulunabilir. Ayrıca bu teknik, diğer vahşi hayvanlara zarar vermeden anatomilerini anlamak için de kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Servikal Omur, Görüntüleme Teknikleri, Anatomi, Tilki

The Investigation of The Morphometric Features of Cervical Vertebrae in Fox (Vulpes Vulpes) Using Three-Dimensional Reconstruction

Abstract

The aim of this study was to determine morphometric properties of cervical vertebrae of the fox based on three-dimensional (3D) reconstructions obtained by a 3D computer program from multidetector computed tomography (MDCT) images. A total of 6 male foxes (Vulpes vulpes) were used which collected at different times from traffic accident. The high resolution images of the cervical vertebrae were obtained by using a general diagnostic MDCT in prone position and the images transferred to a personal computer which has a 3D modelling program (Mimics). Vertebral body length, transverse and sagittal diameter of the vertebral body, transverse and sagittal diameter of the foramen vertebrae of each vertebrae (except atlas) were measured from the 3D model created and indexes were calculated from these measurements. The mean and standard deviations of the measured values for each were calculated. It was found that the vertebral body length was decreased from C2 to C7, transverse diameter of the vertebrae was decreased C2 to C4 but it was increased C5 to C7, sagittal diameter of the vertebrae was unlike transverse diameter that it was increased C2 to C4, was decreased C5 to C7, transverse and sagittal diameter of the foramen vertebrae were increased from C5 to C7. This study is the first 3D reconstruction performed on the cervical vertebrae of the fox and results may contribute to knowledge of anatomy of this species. Also this technique may use for other wild animals to understand the anatomy without harming.

Keywords: Cervical Vertebrae, Imaging Techniques, Anatomy, Fox

Türkiye Hayvancılığının Başlıca Sorunları ve Çözüm Önerileri

Prof.Dr. Mehmet Elmalı - Doç.Dr. Dilek Aksu Elmalı

ÖZ

Et içerdiği yeterli ve dengeli protein varlığı ile insanoğlunun vazgeçilmez yaşam kaynaklarından biridir. Dünya ticaretinde önde gelen ülkeler, sanayi ve tarım entegrasyonunu başarmışlardır. Son 6-7 yıldır uygulanan politikalara rağmen Türkiye bazı türlerde hayvan popülasyonunda 1984 yılının sayılarına dahi ulaşamamıştır. Türkiye, Avrupa Birliğinin et ve hayvan ihracatı yaptığı önemli bir pazar konumundadır. Gıda Güvenliği bakımından değerlendirildiğinde et ithalatı çok önemli riskler taşıyabilmektedir. Etlerde *Salmonella* spp., *Listeria* spp., *E. coli*, *Staphylococcus* spp. sıklıkla karşılaşılan risk grubu mikroorganizmalardır. Hayvansal üretim gıda ve yem hijyeni temelinde kurgulanmalıdır. Et endüstrisi yem sanayi, veteriner-tıp ilaç sanayi, zirai alet-ekipman ve bankacılıkla yakın ilişkiler içerisindedir. Türkiye hayvancılığının başlıca sorunları; yanlış hayvancılık politikaları, iç göç, hayvan ithalatı, kaba yem yetersizliği, hayvan hastalıkları, buzağı ölümleri, Çiftlik yönetimi sorunları ve Ar-Ge yetersizliğidir. Türkiye hayvansal protein ihtiyacını karşılamak için ulusal politikalar doğrultusunda uygun programlar oluşturmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Hayvansal Üretim, Yem, Gıda

Major Problems and Solution Suggestions of Turkey Animal Production

Abstract

Meat is one of the indispensable living resources of human beings contains sufficient and balanced protein. In the World Trade, Leading countries have achieved industrial and agricultural integration. Despite the policies implemented in the last 6-7 years, Turkey has not achieved even in 1984 the number of animal populations in some species. European Union exports meat and animal to Turkey that is an important market. When assessed in terms of food safety, importation of meat can pose very significant risks. *Salmonella* spp., *Listeria* spp., *E. coli*, *Staphylococcus* spp. risk groups microorganism that are encountered. Animal production must be based on food and feed hygiene. The meat industry is closely related to the feed industry, veterinary-pharmaceutical industry, agricultural tools-equipment and banking. The main problems of Turkey livestock; wrong animal husbandry policies, internal migration, animal importation, forage deficiency, animal diseases, calf deaths, farm management problems and research-development insufficiency. Turkey should form appropriate programs in line with national policies to demand for animal protein requirement.

Keywords: Animal Production, Feed, Food

Türkiye'de Hindi Eti Üretimi ve Fiyat Etkileşiminin Ekonomik Değerlendirilmesi

Doç.Dr. Pınar Demir - Dr. Öğr.Üyesi Cevat Sipahi - Dr. Öğr.Üyesi A. Cumhuri Akın

ÖZ

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'de, et ve et ürünlerinin üretim ve tüketimindeki açıkların kapatılması için önemli bir alternatif olan hindi etinin, Türkiye'de son 15 yıl içinde yaşanan ekonomik kriz, kuş gribi salgını gibi faktörlerden etkilenme oranını belirlemek olup 2000-2016 yılları arasında Türkiye'deki hindi eti üretimi ile reel fiyatları arasında oluşan mevsimsel dalgalanmaları tespit etmektir. Nitekim, ürün fiyatlarının mevsimsel analizi sektör açısından, üretim planlaması yapmada önemli bir araçtır. Türkiye'de 2000 yılında 23.265 ton olan hindi eti üretimi 2016 yılında %100 artarak 46.502 tona yükselmiştir. Yapılan çalışmada Türkiye'de 2000-2016 yılları arasında hindi sektörünün yıllık ortalama büyüme hızının %7,8 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Türkiye'de yıllar itibariyle hindi eti üretim miktarı ve fiyatlarında istikrarsız bir seyir gösterdiği, temmuz ve aralık ayında hindi eti üretiminin önemli miktarda arttığı, buna karşın fiyatların düştüğü görülmüştür. Yapılan çalışmadan elde edilen veriler ışığında, hindi etinin üretim miktarının belirlenmesinde fiyat, mevsim kadar girdi maliyetleri, tüketicinin alım gücü ve tüketim tercihleri, ekonomik konjonktür, dış ticaret gibi bir çok faktörün etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Hindi Eti, Üretim, Fiyat Ekonomik Değerlendirme

An Economic Assessment of The Turkey Meat Production / Price Interactions in Turkish

Abstract

The purpose of this study was to determine to which extent the turkey meat, which is an important alternative to the closure of the deficits in the production and consumption of meat and meat products, has been affected by factors such as the economic crisis, avian influenza pandemic over the past 15 years, and to identify the seasonal fluctuations that have occurred between turkey meat production and its real prices, in Turkey. Yet, a seasonal analysis in the production planning has been an important tool for the sector. In Turkey, 23,265 tons of turkey meat production in 2000 increased by 100% in 2016 and reached to 46.502 tonnes. In this study, the average annual growth rate of the turkey industry in Turkey between 2000-2016 years was determined to be 7.8%. Also it is shown in an unsteady years as turkey meat production quantity and price in Turkey and the production of turkey meat increased significantly in July and December, while the prices decreased. In the light of the data obtained, it can be stated that many factors such as input costs, consumers' purchasing power and consumer preferences, economic conjuncture, volume of foreign trade are effective in the determination of turkey meat production amounts as well as the price and the season.

Keywords: Turkey Meat, Production, Price, Economic Assesment

Türkiye'de Veteriner Fakültelerinde Çalışan Kadın Akademisyenlerin Mevcut Durumu**Doç.Dr. Pınar Demir****ÖZ**

Türkiye nüfusunun %50'sini oluşturan kadınlar, günümüzde hemen hemen her sektörde çalışmakta; ülke ekonomisine önemli katkılarda bulunmaktadır. Tarım ve hayvancılık sektörü, kadınların önemli katkılarının bulunduğu bir sektör konumunda olmakla birlikte, bilimsel yaşamda da kadın akademisyenlerin yer almasıyla, sektördeki bu katma değerlerin daha da arttığı söylenebilir. Nitekim, akademisyenlerin görüş ve düşünceleri, toplumların geleceği konusunda belirleyici olma özellikleriyle, her zaman için son derece değerli olagelmıştır. Bu bakımdan çalışmanın temel amacı, Türkiye'de veteriner fakültelerinde çalışan kadın akademisyenlerin mevcut durumunun belirlenmesi olup, YÖK 2017 verilerine göre Türkiye'de toplam 156.127 tane akademisyen bulunup bunun 86.862'sini (%55,6) erkek, 69.265'ini (%44,4) kadın akademisyen oluşturmaktadır. Bu dağılım veteriner fakültelerinde daha düşük olup, yapılan çalışmada; 2017 yılında Türkiye'de eğitim öğretim faaliyetinde bulunan toplam 24 Veteriner Fakültesinde toplam 1.739 tane akademisyenin görev aldığı, bunun 558 tanesinin (%32,1) kadın olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada veteriner fakültesinde görev alan kadın akademisyenlerin %23,9'u Profesör, %33,5'i Doçent, %35,1'i Dr. Öğretim Üyesi, %42,5'i Araştırma Görevlisi unvanına sahip olduğu belirlenmiştir. Elde edilen doğrultusunda akademik çalışma hayatı diğer pek çok çalışma alanına kıyasla daha yüksek oranlarda kadın istihdamına yer verildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Veteriner Hekim, Kadın, Akademisyen, Türkiye

2+0 Yaşlı Toros Sediri (Cedrus Libani A. Rich) Fidanlarında Morfolojik ve Kalite Özellikleri**Öğr.Gör. Durmuş Çetinkaya - Prof.Dr. Nebi Bilir****ÖZ**

Dünyadaki en geniş doğal yayılışını ülkemizde yapan Toros sediri veya Lübnan sediri olarak adlandırılan *Cedrus libani* değerli odunu ve sosyo-kültürel özelliği nedeniyle ülkemiz ormancılığı ve Milli Ağaç Islahı Programının önemli ağaç türlerinden biridir. Çalışmamız, Adana-Kıcak Orman Fidanlığında yetiştirilen çıplak köklü 2+0 yaşlı Adana-Pozanti tohum meşçeresi orijinli Toros sediri (*Cedrus libani* A. Rich.) fidanları üzerinde gerçekleştirilmiştir. Tesadüfi olarak örneklenen 100 fidan üzerinde boy ve kök boğazı çapı ölçümleri 2017 yılında gerçekleştirilerek fidan morfolojisi ve kalitesi bağlamında türün fidanlık tekniği ve ağaçlandırma uygulamalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda ortalama boy 21.2 cm, kök boğazı çapı 5.25 mm bulunurken; Türk Standartları Enstitüsü fidan kalite sınıfına göre fidanların sadece boy bakımından %4'ü (boy > 10 cm) dikime elverişsiz yani kalitesiz bulunmuştur. Uygulanan korelasyon analizi sonucunda boy ve çap arasında anlamlı pozitif ilişkiler ($p < 0.05$, $r = 0.683$) belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fidan, Fidanlık, Sedir, Tohum.

Morphology and Quality Of 2+0 Year Taurus Cedar (*Cedrus Libani* A. Rich.) Seedlings**Abstract**

Taurus cedar or also called Lebanon cedar (*Cedrus libani* A. Rich), has the largest natural distribution in Turkey, in whole the world, is classified as one of the economically important species for Turkish forestry and the "National Tree Breeding and Seed Production Programme" because of its valuable wood product and socio-cultural importance. We carried out on 2+0 year bare root seedlings originated from Adana-Pozanti seed stand of the species at Adana-Kıcak Forest Nursery based on height and root-collar diameter of 100 seedlings chosen randomly 2017. Averages of height and diameter were 21.2 cm and 5.25 mm; and also 4% of seedlings were cull for height (height < 10 cm) according to classes of Turkish Standard Institute. Positive and significant ($p < 0.05$, $r = 0.683$) relations were found between height and diameter based on results of correlation analysis.

Keywords: Seedling, Nursery, Cedar, Seed.

Aflatoksinin Yetiştiricilik Üzerine Etkisi

Arş.Gör. Miray Etyemez - Prof.Dr. İbrahim Cengizler - Öğr.Gör. İbrahim Demirkale

ÖZ

Su ürünleri yetiştiriciliği dünyanın birçok bölgesinde en hızlı büyüyen hayvansal gıda üreten sektörü temsil etmektedir. Bu amaçla, yetiştiricilik sektöründe üretim kaybını önlemek için yem kalitesini olumsuz yönde etkileyen bazı faktörlerin tespiti şarttır. Mikotoksin kontaminasyonu, su ürünleri yetiştiriciliği için en büyük tehditlerden biridir. Yem endüstrisi ve su ürünleri yetiştiricileri tarafından , mikotoksinlerin önemini ve üretimlerini etkileme potansiyellerinin fark edilmesi, bu konu oldukça önemli hale getirmiştir. Mikotoksinler, mantarlar, özellikle küfler tarafından üretilen doğal olarak oluşan toksik sekonder metabolitlerdir. Yem üretiminde en çok saptanan mikotoksinler; aflatoksin (AFL), deoksinivalenol (DON), zearalenon (ZEN), okratoksin A (OTA), fumonisinler (FN), T-2 ve HT-2'dir. Bunlar arasında aflatoksinler (AFL) en çok çalışılan mikotoksin grubudur. Bu çalışmanın amacı balık yeminde kontaminant olarak en çok bulunan toksik mikotoksinlerin yetiştiricilik üzerine etkilerini tanımlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Aflatoksin, Balık Besleme, Yetiştiricilik

Impact of Aflatoxin in Aquaculture

Abstract

Aquaculture represents the fastest growing animal food-producing sector in many parts of the world. For this purposes, the detection of some factors that negatively affect the quality of feed is essential to avoid production loses. Mycotoxin contamination is one of the most threats to feed manufacturing industry. As feed manufacturers and producers realise the significance of mycotoxins and their potential to impact production, it becomes an essential topic from the aspect of feed industry. Mycotoxins are naturally occurring toxic secondary metabolites produced by fungi, especially moulds. Most detected mycotoxins in feed manufacturing are aflatoxin (AFL), deoxynivalenol (DON), zearalenone (ZEN), ochratoxin A (OTA), fumonisin (FN), T-2 and HT-2. Among them, aflatoxins (AFL) are the most studied group of mycotoxins. The aim of this study was to describe the effects of those toxic mycotoxins most commonly found as contaminants in fish feed.

Keywords: Aflatoxin, Fish Feed, Aquaculture

Akdeniz İklim Koşullarında Farklı Ekim Sıklıklarının Şakız Fasulyesinde (*Cyamopsis Tetragonolaba* L.) Tohum Verimi ve Verimle İlgili Özelliklere Etkisi

Arş.Gör. Aybegün Ton - Prof.Dr. Adem Emin Anlarsal

ÖZ

Bu araştırma Çukurova koşullarında şakız fasulyesinde (*Guar*) tohum üretimi bakımından en uygun ekim sıklığını saptamak amacıyla Çukurova üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü deneme alanında, 2014 ve 2015 yıllarında iki yıl süre ile sulanabilir koşullarda dört tekrarlamalı olarak tesadüf blokları deneme desenine göre yürütülmüştür. Parseller 70 cm sıra aralıklı 4 sıradan oluşmuş ve 5 farklı sıra üzeri (10, 20, 30, 40 ve 50 cm) mesafesi ele alınmıştır. Araştırmada, ekim sıklıklarına göre ortalama bitki boyu 138.5-143.9 (cm), bitkide dal sayısı 9.7-11.5, ilk bakla yüksekliği 7.6-13.5 cm, bitkide bakla sayısı 27.6-58.9 (adet), baklada tohum sayısı 8.0-8.4 (adet), 100-tane ağırlığı 3.4-3.5 (g), birim alan tane verimi 55.1-65.6 kg /da arasında değişmiştir. Tohum verimi bakımından sık ekimlerle seyrek ekimler arasında önemli bir fark bulunmamakla birlikte 70 x 10 cm ekim sıklığının yabancı otlarla daha iyi rekabet edilebilmesi nedeniyle geniş ekim sıklıklarına tercih edilebileceği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Cyamopsis tetragonolaba* L., ekim sıklığı, tohum verimi, verim unsurları

The Effect of Different Sowing Densities on The Seed Yield and Yield Components of Guar (*Cyamopsis Tetragonolaba* L.)' Under Mediterranean Climate Conditions

Abstract

The aim of this study was to determine most favorable sowing density of Guar for seed production in Cukurova conditions. A field experiment was conducted at Cukurova university Agricultural Faculty, Field crop department during 2014 and 2015. The experiment was arranged in randomized complete block design with three replications. The plots were sown in rows of 5 m length and 4 rows with a spacing of 45 cm between rows. According to sowing densities, plant height, first podding height, number of branches per plant, number of pods per plant, number of seeds per pod, 100-seed weight, and grain yield varied from 138.5 to 149.3 cm, from 6.4 to 13.5 cm, from 9.7 to 11.5, number plant-1, from 27.6 to 58.9 number plant-1, from 8.0 to 8.4 number plant-1, from 13.7 to 18.8 g, from 3.4 to 3.5 g, from 55.1 to 65.6 kg da⁻¹ respectively. There was no differences among planting densities for seed yield. However, sowing density of 70 x10 cm may be prefer to wider planting spacing because of good competition with weeds.

Keywords: *Cyamopsis Tetragonolaba* L., Sowing Density, Seed Yield, Guar

Amik Ovası Koşullarında Tahıl Üretimi ve Sorunlarının Saptanması

Dr. Öğr.Üyesi Ömer Konuşkan - Mehmet Halis Koçer

ÖZ

Bu çalışma, Hatay iline ait amik ovasında (Antakya, Kırıkhan, kumlu, Reyhanlı ilçeleri) tahıl (buğday, mısır) üreticilerinin mevcut durumunu ortaya koymak, tahıl üreticilerinin sorunlarını tespit etmek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, bölgedeki 100 tahıl üreticisi ile yüz yüze anket yapılarak elde edilen birincil veriler spss. 22.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Basit istatistiksel analiz yöntemleri (frekans, ortalamalar, yüzde dağılım), kullanılarak değerler analiz edilmiştir. Ova tahıl üreticilerinin yaklaşık % 50'si lise ve üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Üreticilerin buğday ekim alanını ortalamasının 12.3 hektar, mısır ekim alanını ortalamasının 15 hektar olduğu belirlenmiştir. Tahıl üretiminde yapılan kültürel uygulamaların genellikle doğru yapıldığı sonucuna varılmıştır. Amik ovası tahıl üreticilerinin başlıca sorunları arasında, ürün fiyatının düşük olması gelmektedir. Ayrıca TMO'nun vaktinde alım yapmaması, üretim maliyetlerinin yüksekliği ve sulama suyu sıkıntısı da bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tahıl, Mısır, Buğday, Anket, Amik Ovası

Determination of Cereals Cultivation and Problems in Amik Plain Conditions

Abstract

This study was carried out to reveal the current situation of cereal (wheat, corn) producers and to suggest solutions of cereal producer's problems in amik plain (antakya, kırıkhan, kumlu, reyhanlı districts) in hatay province. In this study, the primary data obtained by face-to-face survey with 100 cereal producers in amik plain were analyzed using spss.22.0 software. Values were analyzed using simple statistical analysis methods (frequency, averages, percentage distribution). The results showed that about 50% of the cereal producers had higher education degree. It was determined that producers had an average of 12.3 ha of wheat and 15 ha of corn cultivated area. Moreover, cereal production is well known as one of the cultural practices in the study area. The main problems facing grain producers is the low prices of cereals. In addition, the turkish grain board (tmo) does not purchase the production at the harvest time. Moreover, high production costs and corn irrigation are considered other problems facing the cereal producers.

Keywords: Cereal, Wheat, Maize, Survey, Amik Plain

Antibiotic Resistant Of Lactic Acid Bacteria Strains Isolated From Seafood

**Öğr.Gör. Nurten Toy - Arş.Gör. Elif Coşkun Dağgeçen - Prof.Dr. İsmail Akyol -
Dr.Araştırmacı Ayşen Bulancak - Öğr.Gör. İlyas Özoğul - Meltem Tufan - Prof.Dr. Fatih
Özoğul**

ÖZ

Lactic acid bacteria (LAB) strains are mostly non-pathogenic organisms and are considered GRAS apart from a few species. LAB strains are extensively used for food, cosmetic, pharmaceutical, and chemical industries. LAB has a long history of uses for fermentation and preservation for foodstuffs because of their inhibitory constituents against food spoilage bacteria and pathogens. Depending on LAB strains, their resistance to antibiotics, is very significance since it can be one of the possible threats. Thus the purpose of study was to investigate the presence of antibiotic resistance in some of lactic acid bacterial strains which isolate and identify from different packed seafood. The antibiotic susceptibilities of lactic acid bacteria which isolated from commercial seafood samples against antibiotics was investigated. Isolation and identification of the strains were done using MRS and M17 agar for strains of Lactococcus, lactobacillus, and enterococcus. The disc diffusion method recommended by Clinical and Laboratory Standards was used for the test of antibiotic susceptibility and resistance of these LAB strains. Thus eleven different antibiotic discs were used and inhibition zone diameters were measured. Results showed that LAB strains were resistant against gentamycin (89%), vancomycin (88%), tetracycline (81%) and rifampisin (79%) while the resistant rate was 65% against penicillin, erythromycin. It was concluded that LAB strains were the most resistant against ampicillin (99%), kanamycin, teicoplanin (98%), following streptomycin (94%). However it was observed that LAB strains were susceptible to chloramphenicol (38%), erythromycin (36%) and penicillin (18%).

Anahtar Kelimeler: Lactic Acid Bacteria Strain, Isolation, Antibiotic Resistance, Seafood

Azot Eksikliğine Bağlı Stresin *Spirulina Platensis*'in Büyümesine, Lipit ve Yağ Asitleri Kompozisyonuna Etkisi

Arş.Gör. Burcu Ak Çimen - Prof.Dr. Oya Işık - Doç.Dr. Leyla Uslu

ÖZ

Bu çalışmada %50 ve %100 azot eksikliğinin büyüme, yağ ve yağ asitleri kompozisyonu üzerine etkilerini belirlemek amacıyla *Spirulina platensis* (Cyanophyceae) laboratuvar koşullarında çalışılmıştır. *Spirulina platensis* kültürleri sabit oda sıcaklığı $26\pm 2^\circ\text{C}$ ve $80 \mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$ ışık şiddetinde floresan lambalar kullanılarak aydınlanma ile birlikte fotoperiyot 16:8 uygulaması ile sürekli havalandırılma sağlanmıştır. *Spirulina platensis* 8 litrelik cam kavanozlarda başlangıç biyomas miktarı 0.52 g l^{-1} olarak kültüre alınmıştır. *Spirulina platensis* üretiminde *Spirulina* besi ortamı kullanılmıştır. Bu çalışmada, spesifik büyüme hızı, biyomas ve biyomas verimliliği, hücre yoğunluğu, klorofil a, toplam karoten, protein, lipit ve lipit verimliliği, yağ asitleri kompozisyonu miktarları araştırılmıştır. İstatistiksel olarak önemli farklılıklar $p < 0.05$ önem seviyesinde belirlenmiştir. *Spirulina platensis* biyomasları durgunluk fazına girince hasat edilmiş ve kontrol, %50 N(-) ve %100 N(-) muamele gruplarında lipit miktarları sırasıyla %5.43, %13.14, %16.85 olarak belirlenmiştir. En yüksek lipit miktarı %100 N(-) muamele grubunda %16.85 ve 1.05 g l^{-1} biyomas oranı ile elde edilmiştir. *Spirulina platensis*, çoklu doymamış yağ asitlerinden en fazla gamma-linolenik asit içerdiği belirlenmiştir. *Spirulina platensis* kültürünün yağ asidi kompozisyonunda palmitik, linolenik ve linoleik asitlerin fazla miktarda olduğu belirlenmiştir. Azot eksikliği toplam lipit miktarını artırırken, yağ asitleri miktarlarında azalma tespit edilmiştir. Yağ asitlerinin kompozisyonu etkilenmemiştir, ancak *Spirulina platensis*, azot eksikliği stresi koşulları altında C14:1 ve C18:2'de artış belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Spirulina Platensis*, Azot Eksikliği, Büyüme, Lipit, Yağ Asitleri Kompozisyonu

The Effects of Nitrogen Deficiencies on The Growth, Lipid and Fatty Acid Composition of *Spirulina Platensis*

Abstract

In this study, the effects of nitrogen deficiencies were studied in *Spirulina platensis* (Cyanophyceae) with the aim of determining the effects of the 50 and 100% deficient nitrogen on growth, lipid and fatty acid composition of the cell under laboratory conditions. *Spirulina platensis* cultures were kept at a constant room temperature of $26\pm 2^\circ\text{C}$ and illuminated with fluorescent lamps at an irradiance level of $80 \mu\text{mol m}^{-2} \text{s}^{-1}$ with photoperiod 16:8 (light:darkness, L:D) and were aerated continuously. *Spirulina platensis* were grown in 8 l glass jar in a batch culture system with an initial biomass concentration of 0.52 g l^{-1} . The cultures were grown in *Spirulina* medium. The specific growth rate, biomass and biomass productivity, cell density, chlorophyll a, total carotenoid, protein, lipid and lipid productivity, fatty acid methyl esters were determined. Significant differences were recorded at $p < 0.05$. Biomass of *Spirulina platensis* were harvested at the stationary phase and 5.43%, 13.14%, 16.85% lipids were recorded for the groups of control, 50% N(-) and 100% N(-), respectively. The highest lipid content and biomass (1.05 g l^{-1}) were recorded from the culture treated with 100% N(-). *Spirulina platensis* contains high levels of gamma-linolenic acid, an essential polyunsaturated fatty acid. The fatty acid composition of the *Spirulina platensis* cultured show that (in order of abundance) palmitic, linolenic and linoleic acids were most prevalent. Nitrogen deficiencies increased total lipid content whereas decreased fatty acid content as a

percentage of biomass. On the other hand, composition of the fatty acids was unaffected, but *S. platensis* showed an increase in C14:1 and C18:2 under nitrogen deficit conditions.

Keywords: Spirulina Platensis, Nitrogen Deficiencies, Growth, Lipid, Fatty Acid Composition

Balık Gametlerinin Moleküler ve Hücresel Özellikleri, Kalite Kriterleri ve Ölçüm Teknikleri**Prof.Dr. Kenan Köprücü****ÖZ**

Erkek ve dişi balık gametlerinin (yumurta ve sperma) moleküler, hücresel özellikleri ve kalitesi yavru balık üretiminde çok önemli bir rol oynamaktadır. Üretimde kaliteli gametlerin kullanılması başarı oranını ve verimliliği arttırmaktadır. Biyolojik olarak gamet kalitesi; spermin dölleyebilme kapasitesi veya yumurtanın döllenebilme ve normal bir embriyoya dönüşebilme yeteneğidir. Bununla birlikte gamet kalitesi; çekirdek transferi veya androgenез gibi gametlerin kullanımına bağlı olarak, yapılan uygulamalardaki özel biyoteknik farklılıklarla da açıklanabilir. Balıklarda gamet kalitesini miktar olarak değerlendirmek için kullanılan bir çok kriter mevcut olup, bunlardan bazıları tür veya uygulama özelliğidir. Bu derlemede, balık gametlerinin moleküler ve hücresel özellikleri, kalite kriterleri ve bunların ölçüm metotları ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Balık; Gamet; Embriyo; Moleküler-Hücresel Özellikler; Kalite; Ölçüm Teknikleri.

Molecular and Cellular Properties of Fish Gametes, Quality Criteria and Measurement Techniques**Abstract**

Molecular and cellular characteristics and quality of male and female fish gametes (eggs and semen) play a very important role in the production of juvenile fish. The use of quality gametes in production increases the success rate and productivity. Biologically, the gamete quality is sperm fertilization capacity or egg fertilization and the ability to transform into a normal embryo. However, gamete quality; may be explained by specific biotechnological differences in the applications, depending on the use of gametes such as nuclear transfer or androgenesis. There are many criteria used in fish to evaluate the quality of the gametes, some of which are species or application characteristics. In this review, molecular and cellular properties of fish gametes, quality criteria and their measurement methods are discussed.

Keywords: Fish; Gamet; Embryo; Molecular-Cellular Properties; Quality; Measurement Techniques.

Baraj Göleti Koruma Zonlarındaki Alan Kullanım Değişimlerinin Uydu Görüntüleri İle Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Sercan Gülcü - Dr. Öğr.Üyesi Neşe Gülcü - Arş.Gör. Kıvanç Yüksel

ÖZ

Doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi oldukça önemlidir. Değişen iklim koşulları başta olmak üzere doğal kaynakların aşırı tüketimi orman ve su kaynakları üzerinde olumsuz etkilere sahiptir. Ekosistemlerdeki zamansal değişimin belirli aralıklarda izlenmesi ve uygun planlamaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Teknolojinin kullanımı ile üretilen veriler planlama için önemli veri setlerini karar vericilere sunmaktadır. Bu çalışma kapsamında, Osmaniye ili sınırlarında bulunan Aslantaş Baraj Göleti çevresi koruma zonlarındaki arazi kullanımı değişimi araştırılmıştır. Çalışma alanında meydana gelen arazi değişiminin ortaya konmasında çokça tercih edilen Landsat uydu görüntüleri kullanılarak kontrollü sınıflandırma yöntemi uygulanmıştır. Bulutluluk oranının düşük olduğu Ağustos ayına ait 3 farklı tarihteki (1989, 2010 ve 2017) uydu görüntüleri kullanılmıştır. Verilerin işlenmesi Erdas Imagine yazılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma alanındaki zamansal-mekansal analizler için Orman (Or), Tarım (Z), Su (Su) ve Diğer (Dg) alan olarak sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma işlemine ait parametrik kural olarak en yakın komşuluk ilişkisi tercih edilmiştir. Sınıflandırılan görüntülerin doğruluk analizleri eski ve yeni orman planları ve Google earth tarafından sağlanan veriler yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, sınıflandırma başarısı sırasıyla 1989 yılı için % 82, 2010 yılı için % 83 ve 2017 için % 78 olarak belirlenmiştir. Uzun yıllar arası (1989 – 2017) değişim sonuçlarına göre; mutlak koruma zonunda (0–300 m) ormanlık alan değişimi %36.54 artış, kısa mesafeli koruma zonunda(300–1000 m) ormanlık alan değişimi %48.05 artış ve orta mesafeli koruma zonu(1000-2000 m) içerisindeki ormanlık alan değişimi ise artış oranı %38.59 olarak tespit edilmiştir. Zonlara göre alan kullanım değişim oranları mutlak koruma zonu < kısa mesafeli koruma zonu < orta mesafeli koruma zonu şeklinde sıralanmıştır. Baraj gölleri koruma zonlarındaki alan kullanım değişimleri ve ormancılık faaliyetleri uzaktan algılama çalışmalarıyla takip edilebilmektedir. Bu nedenle, statülü alanlardaki doğal kaynakların planlanması ve gözlenmesi amacıyla geliştirilen uzaktan algılama teknolojilerinin ve metodlarının kullanımları gerçekçi veriler sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Baraj Göleti, Koruma Zonu, Orman, Alan Kullanım Değişimi, Uzaktan Algılama, Landsat

Determination of Land Use Changes in Protection Zones of Dam Reservoir by Using Satellite Images

Abstract

Sustainable management of natural resources is an important issue. Especially, changing climate conditions and excessively consumption of natural resources has negative effects on forestlands and water resources. Ecosystems, which requires periodically monitoring and assessment, have to involve comprehensive planning approach in accordance with sustainability. Considering proper management with proper planning, the combination of remote sensing (RS) and geographic information systems (GIS) play as vital importance to generating various data sets. Within the scope of this study, land use change in the protection zones around Aslantaş Dam Reservoir in Osmaniye province was evaluated. The status of land use change was assessed using satellite imagery in the study area. Supervised classification method, which is one of the conventional method in Rs, was applied for the classification of satellite/aerial images. In this study,

we performed Landsat images from 3 different dates (1989, 2010 and 2017) for August. Satellite images were processed with Erdas Imagine software. It is classified as Forest (Or), Agriculture (Z), Water (Water) and Other (Dg) area for the analyses. Collected reflectance of images classified under the supervised classification, and the parametric rule was selected as Maximum Likelihood. Consequently, the classification success was 82% for 1989, 83% for 2010 and 78% for 2017. According to the results of the changes in long time period (1989-2017); Considering the results from calculations, forestland showed areal increasing in absolute protection zone (0-300 m) of 36,54%, proximate protection zone (300-1000 m) of 48,05% and mediate protection zone (1000-2000 m) of 38,59%, respectively. According to the zones, the land use change rates are respectively determined as absolute protection zone, proximate protection zone and mediate protection zone. The use of remote sensing technologies and methods in natural resources have reliable function with the rapid and detailed spatio-temporal data for the planning and monitoring in large areas.

Keywords: Dam Reservoir, Protection Zone, Forest, Land Use Change, Remote Sensing, Landsat

Bazı Sofralık Erkenci Kayısı (*Prunus Armeniaca L.*) Çeşitlerinin Manavgat/Antalya Ekolojik Şartlarındaki Performansları Üzerinde Araştırmalar

Prof.Dr. Levent Son

ÖZ

Bu araştırma 2015-2016 yıllarında Manavgat/Antalya ekolojik şartlarında 'Beliana', 'Feriana', 'Ninfa' ve 'Precoce de Tyrinthe' kayısı (*Prunus armeniaca L.*) çeşitlerinin fenolojik, pomolojik ve verim özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Araştırmadaki çeşitlerin çiçeklenme dönemleri, derim zamanları, meyve ağırlığı, çekirdek ağırlığı, asitlik, toplam suda çözünebilir kuru madde miktarı (%Sçkm) ve ağaç başına verim değerleri saptanmıştır. 2015 yılında 8 Mayıs; 2016'da ise 9 Mayıs tarihlerinde meyvelerini olgunlaştıran 'Ninfa' kayısı çeşidi en erkenci olarak bulunurken; bunu 'Precoce De Tyrinthe' (17 Mayıs), 'Beliana' (20 Mayıs) ve 'Feriana' (22 Mayıs) çeşitleri izlemiştir. Her iki deneme yılında da verim bakımından 'Ninfa' çeşidi 2015 ve 2016 yıllarında (112.78 kg/ağaç; 117.92 kg/ağaç) en verimli çeşit olarak saptanmıştır. 'Precoce De Tyrinthe' kayısı çeşidi her iki deneme yılında da en iri (58.05g; 59.27g) meyveleri oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre 'Ninfa' erkencilik bakımından; 'Precoce de Tyrinthe' ise meyve kalitesi yönünden Manavgat yöresi için uygun sofralık kayısı çeşitleri olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kayısı, Manavgat, Verim, Çiçeklenme, Erkencilik, Meyve Kalitesi

Investigations on Performance of Some Early Table Apricot (*Prunus Armeniaca L.*) Cultivars in Manavgat (Antalya) Ecological Conditions

Abstract

This research was carried out in Manavgat-Antalya ecological conditions to determine the phenological, pomological and yield characteristics of 'Beliana', 'Feriana', 'Ninfa' and 'Precoce de Tyrinthe' apricot (*Prunus armeniaca L.*) cultivars in 2015 and 2016 years. Flowering period, harvesting date, fruit weight, seed weight, acidity, total soluble solids (TSS%) and yield/tree values were determined. The fruits, harvested on 8 May 2015 and 9 May 2016 'Ninfa' apricot was determined as the earliest apricot cultivar and it was followed by 'Precoce De Tyrinthe'(17 may), 'Beliana'(20 may) and 'Feriana' (22 may) apricot cultivars. In terms of fruit yield, 'Ninfa' was found to be the most productive with 112.78 kg/tree in 2015 and 117.92 kg/tree in 2016. 'Precoce de Tyrinthe' apricot cultivar gave the largest fruits (58.05g; 59.27g) in two experimental years. According to the results; 'Ninfa', regarding earliness and 'Precoce de Tyrinthe', with regard to fruit quality, were found to be the most suitable table apricot cultivars for the Manavgat area.

Keywords: Apricot, Manavgat, Yield, Blooming, Earliness, Fruit Quality

Biçerdöverle Hasatta Buğday Dane Kayıp Sınır Değerinin Belirlenmesi İçin Bir Metot Önerisi

Doç.Dr. Sait M. Say - Dr.Araştırmacı Yasemin Vurarak - Arş.Gör. Mustafa Şehri - Doç.Dr. Ahmet İnce

ÖZ

Dünya tarımsal üretiminde farklı gerekçelerle ortaya çıkan gıda güvencesi kaygıları nedeniyle tarımın stratejik önemi hızla artmaktadır. Tarımsal üretim potansiyelimizin üst seviyede olması, toplam istihdamın yaklaşık %21'lik bölümünün tarım sektöründe bulunması, ülkemizde yürütülen tarımsal üretim faaliyetlerinin stratejik planlamasını zorunlu hale getirmektedir. Ülkemiz yüz ölçümünün %30'una karşılık gelen 23,8 milyon hektarlık alanda tarımsal faaliyet yürütülmektedir. Nadas alanları hariç tutulmak üzere, 15.6 milyon hektarlık alanda (%65.5) tarla bitkileri üretimi yapılmaktadır. Tarla Bitkileri üretimi yapılan alanın 11.5 milyon hektarlık (%74) bölümünde tahıl, bu alanların %67.2'lik bölümünde ise buğday tarımı yapılmaktadır. Gıda güvencesi kaygısı ve bölgesel tarımsal stratejik planlama zorunluluğu birlikte değerlendirildiğinde, üretim aşamasında oluşacak ürün kayıplarının etraflıca ele alınması oldukça önemlidir. Ürün kayıplarının, hasat koşullarında mevcut durumu yansıtır şekilde belirlenmesi, kayıpsız hasat olanaklarının araştırılması ya da hasatta ürün kaybı değerlerinin kabul edilebilir sınırlara çekilmesi önemlidir. Bu belirlenmiş sınırlar için yaygın ve etkili denetimlerin planlanması da ayrıca ele alınması gereken bir konudur. Ülkemizde buğday hasadı farklı yaş, marka ve modeldeki biçerdöverlerle yürütülmektedir. Güncel TÜİK verilerine göre, ülkemizde hasatta kullanılan toplam 16 728 adet biçerdöver bulunmaktadır. Bu biçerdöverlerin %53.1'i 11 yaş ve üzeri biçerdöverlerden oluşmaktadır. Bu yaş dağılımı, biçerdöver parkımız görece modernizasyondan uzak olduğunu ifade etmektedir. Ekonomik ve/veya fiziksel ömrünü doldurmuş biçerdöverlerle hasatta dane kayıplarının fazla olması beklenen bir durumdur. Yıllık kullanım süresine bağlı olarak değişmekle birlikte, ülkemiz için biçerdöver ekonomik ve fiziksel ömür değerleri sırasıyla 5 ve 10 yıldır. Bu durumda, hasat sezonu başlangıcı ve sonunda yapılması gereken bakım-onarım çalışmalarının eksiksiz yürütülmesi durumunda dahi dane kayıplarının biçerdöver park modernizasyonu ile elde edilecek değerlere kıyasla düşük kalacağı bir gerçektir. Sorun, dane kayıp sınır değerlerinin, mevcut park gerçekleriyle örtüşüp örtüşmediğinin tespitidir. İlaveten, mevcut parktaki biçerdöverlerin işletmecilik ve ayar parametrelerine uygun kayıp sınır değerlerinin tespiti gerekmektedir. Bu çalışmada, Tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde dane kaybı sınır değerlerinin belirlenmesine yönelik bir yöntem önerisi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dane Kaybı, Biçerdöver, Buğday Hasadı

Bioenerji Bitkilerinin Önemi ve Ekonomiye Katkısı**Dr. Öğr.Üyesi Gul Ebru Orhun - Dr. Öğr.Üyesi Eda Orhun****ÖZ**

Dünyada ve ülkemizde fosil yakıtların enerji üretimindeki payının oldukça artması artan nüfus nedeniyle enerji kaynaklarının kullanımında meydana gelen artış ve fosil yakıt rezervlerinin sürekli azalması çevre kirliliğine sebep olmaktadır. Bu tüm insanlık için bir tehdit hali taşımaktadır. Artan fosil enerji tüketimi ve üretimi insanların ve diğer canlıların yaşam ortamını her geçen gün daraltmakta, kaynakları hızla tüketmektedir. Bunun sonucu olarak ormanlar her geçen gün azalmakta, yer altı kaynakları tükenmekte, atıklar toprakları, suları ve havayı kirletmektedir. Atmosfere büyük oranda sera gazları (CO₂, CH₄ gibi), asit yapıcı gazlar (SO₂, NO_x gibi) salınmaktadır. Dünyada ve ülkemizde fosil yakıtların çevreyi olumsuz etkilemesi ve bunların tekrar yerine gelmesi için yapılan büyük harcamalar, artan nüfus ve yeni teknolojiyle birlikte fosil yakıt rezervlerinin hızlı bir şekilde azalması bilim adamlarının ilgisini toplamıştır. Gelişmiş ülkeler enerji çeşitliliğini arttırmakta ve belli enerji kaynağı türlerine büyük oranlarda bağımlı olmamaya çalışarak alternatif arayışlarını sürdürmektedirler. Yenilenebilir enerjilerden bioenerji, enerji problemlerine önemli bir çözümdür. Son zamanlarda enerji üretimin artan maliyetleri, çevresel kirlilik sebebiyle biyoenerji ve biyoyakıtlar hem ekonomi hem de enerji üretimi için önemli rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı bioenerji bitkilerinin üretime ve ekonomiye olan önemli katkılarının irdelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Bioenerji, Bioenerji Bitkileri, Ekonomi,yenilenebilir Enerji, Biyogaz

Bolu'da Üretilen Kurutlarının Bazı Kalite Özellikleri

Prof.Dr. Nuray Güzeler - Dr. Öğr.Üyesi Yeliz Parlak - Arş.Gör. Murat Kalender - Fırzuza Koboyeva

ÖZ

Son zamanlarda dünyada geleneksel gıdalara ilgi önemli düzeyde artış göstermektedir. Konsantre bir süt ürünü olan kurut; yoğurdun veya ayranın suyunu uzaklaştırıp tuz ilave ettikten sonra güneşte kurutulması ile elde edilmektedir. Kurut Türkiye'ye Orta Asya'dan gelmiştir. Çeşitli kaynaklarda Kurut Keş, Aaruul, Jameed ve Quroot olarak tanımlanmaktadır. Farklı isimde tanımlandığı gibi bölgeler arasında üretimi de farklılık göstermektedir. Dünyada kurut üzerine yapılan araştırmaların azlığı sebebiyle insan sağlığı üzerine yararı da çok fazla bilinmemektedir. Bu araştırmada Bolu bölgesinde mahalli olarak evlerde üretilip yerel pazarlardan satın alınan 25 adet Kurutun bazı kalite özellikleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kurutlarının ortalama pH değeri 4.06 ± 0.32 , % laktik asit cinsinden titrasyon asitliği değeri 1.60 ± 0.32 , kurumadde oranı 66.54 ± 8.17 , yağ oranı 6.64 ± 1.69 , kurumadde yağ oranı 9.91 ± 1.87 , protein oranı 35.44 ± 6.09 , kurumadde protein oranı 53.09 ± 4.90 , tuz oranı 9.30 ± 1.66 , kurumadde tuz oranı 14.28 ± 3.57 , kül oranı 13.49 ± 4.98 , suda çözünen azot oranı 0.696 ± 0.383 ve toplam serbest aminoasit miktarları 1.332 ± 0.003 mg Leu/100 ml olarak bulunmuştur. Araştırmanın sonucunda kurutun halk sağlığı için yararlı olacağı düşünülmüş ve yaygınlaşması için daha fazla araştırmaya ve standartların oluşturulmasına gerek duyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kurut, Geleneksel Gıda, Kalite Özellikleri, Üretim

Some Quality Properties of Kurut Produced in Bolu

Abstract

In recent years there is an increasing demand for traditional fermented foods. Kurut, a concentrated milk product, is produced by the drying of yogurt or ayran after dewatering and adding the salt. Kurut comes from Central Asia to Turkey. It is also known as Keş, Aaruul, Jameed and Quroot in different countries. Besides the different definitions, production methods differ among regions. Studies on kurut are scarce and therefore its effects on human health are not known. In this study, a total of 25 kurut samples, produced at homes traditionally, were collected from regional markets in Bolu and some quality properties of them were investigated. The mean of pH, total acidity as lactic acid, total dry matter (DM), fat content, fat content in dry matter, protein content, protein content in dry matter, salt content, salt content in dry matter, ash content, water soluble nitrogen (WSN) content and total free amino acid (TFAA) contents were found as 4.06 ± 0.32 , 1.60 ± 0.32 %, 66.54 ± 8.17 %, 6.64 ± 1.69 %, 9.91 ± 1.87 %, 35.44 ± 6.09 %, 53.09 ± 4.90 %, 9.30 ± 1.66 %, 14.28 ± 3.57 %, 13.49 ± 4.98 %, 0.696 ± 0.383 % and 1.332 ± 0.003 mg Leu/100 ml, respectively. Results showed that kurut can be beneficial for human health and further researches and studies are needed to develop standards.

Keywords: Kurut, Traditional Food, Quality Properties, Production

Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinde İçsel Mekanizasyonda Fotovoltaik Güneş Panelleri İle Elektrik Enerjisi Kullanımı

Dr. M. Emin Bilgili - Doç.Dr. Ali Aybek - Dr. Hayrettin Karadöl

ÖZ

Modern hayvancılık işletmelerinde, teknolojinin kullanılması enerji ihtiyacını dolayısıyla enerji giderlerini de arttırmıştır. Bu giderlerin azaltılması için çiftliklerde öz tüketim amacıyla yenilenebilir enerjilerden (biyoyakıt, güneş, rüzgâr vb.) elektrik üretimi yaygınlaşmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'nin Doğu Akdeniz koşullarında, büyükbaş hayvan barınaklarında içsel mekanizasyonda alternatif enerji olarak fotovoltaik güneş panelleri ile elektrik enerjisinin kullanımı saptanmıştır. Bölgedeki işletme büyüklükleri, elektrik enerjisi tüketimleri bakımından dört grupta değerlendirilmiştir. Bunlar: I. Grup (50 baş); II. Grup (100 baş); III. Grup (200 baş) ve IV. Grup (300 baş) büyükbaş hayvan kapasiteli işletmelerdir. Barınaklar yaygın olarak yarı açık serbest duraklı, çatı çinko malzemededen inşa edilmiş olup yapısı beşik tip 22° eğimli, doğal aydınlatmaya uygun ve doğu-batı istikametinde konumlandırılmıştır. Tam güneşe bakan çatı alanı dikkate alınarak, büyükbaş işletme gruplarındaki çatılarda fotovoltaik güneş panellerine bir günlük optimum koşullarda düşen güneş ışınım enerjisi (fotovoltaik güneş panellerinden sağlanan elektrik enerjisi) üretimi I. Grup için 157 kWh gün-1; II. Grup için 322 kWh gün-1; III. Grup için 671 kWh gün-1 ve IV. Grup için 1 002 kWh gün-1 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmanın, gelecekte yeni kurulacak olan işletmelere, çatı inşası ve enerji yönetimi ayrıca enerji çeşitliliği açısından bir model olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyükbaş Hayvancılık, Elektrik, Fotovoltaik Güneş Panelleri, Doğu Akdeniz

Çukurova Bölgesi'nde Doğal Olarak Yetişen Calendula Arvensis Bitkisinin Morfolojik Özellikleri

Arş.Gör. Selin Gedik - Prof.Dr. L.Sezen Tansı

ÖZ

Calendula arvensis, Asteraceae familyasından tek yıllık bir tıbbi bitkidir. Calendula cinsi çoğunlukla İtalya, Malta, Yunanistan, Türkiye, Portekiz ve İspanya gibi ülkelerin yer aldığı Güney Avrupa bölgesinde doğal yayılış göstermesine rağmen, son zamanlarda ticari değerinden dolayı dünyanın sıcak bölgelerinde tarımı yapılmaktadır. Calendula cinsine ait, en yaygın bilinen Calendula officinalis L. Calendula arvensis L., Calendula suffruticosa V., Calendula stellata C., Calendula alata R., Calendula tripterocarpa R. olmak üzere, ortalama 25 tür bulunmaktadır. Sarı ve turuncu taç yapraklara sahip C. arvensis,, çiçekleri fenolik asitler ve flavonoidler içermekte, antiseptik, spazm çözücü ve idrar söktürücü olarak kullanılmaktadır bunun yanı sıra İtalyan geleneksel tıbbında iltihap giderici, kanser önleyici ve ateş düşürücü olarak kullanılmaktadır. İspanya'da ise bitki yaprakları terletici olarak önem kazanmıştır. Geleneksel olarak adet hızlandırıcı ve sakinleştirici olarak kullanılmaktadır. Yara iyileştirici özelliği ile bilinmektedir, öğütülen yaprakları yaralı bölgenin üzerine konarak uygulanmaktadır. Çiçeklerin kaynatılmasıyla elde edilen sıvı yanık tedavisinde kullanılır. Bu çalışmada C. arvensis'in Çukurova Üniversitesi Balcalı Kampüsü'nde doğal olarak yetiştiği tespit edilmiş, belirlenen bitkiler toplanılarak morfolojik özellikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Calendula Arvensis, Asteraceae, Çukurova Üniversitesi.

Çukurova Koşullarında Bazı Ümitli Kışlık Nohut (Cicer Arientinum L.) Genotiplerinin Performanslarının Saptanması

Arş.Gör. Aybegün Ton - Prof.Dr. Adem Emin Anlarsal

ÖZ

Bu araştırma Çukurova bölgesi koşullarında ümitli görülen bazı kışlık nohut genotiplerinde verim ve verime ilgili özelliklerin saptanması amacıyla yürütülmüştür. Araştırma dört ümitli hat ve 2 kontrol nohut çeşidi ile Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla bitkileri Bölümü araştırma alanında 2012/2013 ve 2013/2014 yetiştirme mevsiminde taban ve kıraç arazi koşullarında tesadüf blokları deneme desenine göre dört tekrarlamalı olarak yürütülmüştür. Ortalama değerlere göre nohut genotiplerinden elde edilen bitki boyu 51.5- 55.6 cm, ilk bakla yüksekliği 25.3- 30.1 cm, dal sayısı 8.7-11.6 adet, bitkide dolu bakla sayısı 32.0-46.5 adet, bitkide tane sayısı 38.3-51.9 adet, bitki başına tane ağırlığı 12.7-17.7 g, 100 tane ağırlığı 32.0-33.7 g, tane verimi 130.1-179.9 kg/da arasında değişmiştir

Anahtar Kelimeler: Nohut, Genotip, Verim, Verim Unsurları

The Determining Performances of Some Promising Winter Chickpea Genotypes in Cukurova Conditions

Abstract

In this study was investigated grain yield and yield components of some promising winter chickpea genotypes. This study was carried out at Çukurova university, Agricultural Faculty, Field Crop Department at lowland and up land conditions during 2012/2013 and 2013/2014 growing season. The experiment was laid out randomized block with four replications with four promising lines and two registered chickpea cultivars as a control. According to average values, plant height, first podding height, number of branches per plant, number of pods per plant, number of grains per plant, 100-grain weight, and grain yield varied from 51.5 to 55.6 cm, from 25.3 to 30.1 cm, from 8.7 to 11.6 number plant-1, from 32.0 to 46.5 number plant-1, from 38.3 to 51.9 number plant-1, from 12.7 to 17.7 g, from 32.0 to 33.7 g, from 130.1 to 179.9 kg da-1 respectively.

Keywords: Chickpea, Genotype, Grain Yield, Yield Component

Cyprinus Carpio'nun Hematolojik Parametrelerinde Chlorpyrifos Kaynaklı Değişiklikler: Likopenin İyileştirici Etkisi

Prof.Dr. M. Şener Ural

ÖZ

Bu çalışmada, klorpirifosa maruz bırakılan sazanlarda hematolojik parametreler üzerine likopenin potansiyel iyileştirici etkisini araştırmak amaçlandı. Balıklar aşağıdaki gibi yedi farklı deneysel gruba ayrıldı. 1. Grup: kontrol; 2. Grup: oral yolla mısır yağı verilen grup; 3. Grup: oral yolla 10 mg kg⁻¹ dozunda likopen verilen grup; 4. Grup: 0.040 mg L⁻¹ konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan grup; 5. Grup: 0.040 mg L⁻¹ konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan ve oral yolla 10 mg kg⁻¹ dozunda likopen verilen grup; 6. Grup: 0.080 mg L⁻¹ konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan grup; 7. Grup: 0.080 mg L⁻¹ konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan ve oral yolla 10 mg kg⁻¹ dozunda likopen verilen grup. Tedavi 14 gün devam etti ve bu süre sonunda kan örnekleri alındı. Örnekler hematolojik parametrelerdeki (eritrosit (RBC) ve lökosit (WBC) sayısı, hemogloblin (Hb) konsantrasyonu, hematokrit (Ht) düzeyi) değişimler için analiz edildi. Bu çalışma sonucunda klorpirifosun balıkların hematolojik parametrelerini negatif yönde etkilediği, bu toksik etkinin likopen uygulamasıyla nötralize edildiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Klorpirifos, Likopen, Hematoloji, Balık

Chlorpyrifos-Induced Changes in Haematological Parameters of Cyprinus Carpio: Ameliorative Effect of Lycopene

Abstract

The present study was carried out to investigate the potential ameliorative effects of lycopene on haematological parameters of carp exposed to chlorpyrifos (CPF). The fish were divided into 7 different experimental groups and received the following treatments: Group 1, control; Group 2, orally administered corn oil; Group 3, oral lycopene (10 mg kg⁻¹ body weight); Group 4, exposure to 0.040 mg L⁻¹ CPF; Group 5, exposure to 0.040 mg L⁻¹ CPF plus oral administration of 10 mg kg⁻¹ lycopene; Group 6, exposure to 0.080 mg L⁻¹ CPF; and Group 7, exposure to 0.040 mg L⁻¹ CPF plus oral administration of 10 mg kg⁻¹ lycopene. Treatment was continued for 14 d and samples of the blood were collected at the end of the experiment. The samples were measured for changes in the haematological parameters, such as the red blood cell (RBC) and white blood cell (WBC) counts, the haemoglobin concentration (Hb), the haematocrit (Ht) level. The findings of this study demonstrated that CPF had a negative effect on the haematological parameters of the fish; this toxic effect was neutralised by the administration of lycopene.

Keywords: Chlorpyrifos, Lycopene, Haematology, Fish

Daha İyi Performansa Sahip Süt Çiftlikleri İçin Yeni Teknolojiler

Prof.Dr. Serap Göncü - Özgül Anitaş - Dr. Gökhan Gökçe

ÖZ

Ülkemizde et ve süt üretiminin artırılması için inek başına verim ve üretilen buzağı sayısı artırılmalı ve sürü ömrü uzatılmalıdır. Sonuçta mevcut hayvan sayısı da kritiktir. Ancak birçok ülkede ve Türkiye'de verim ile hayvan kayıpları kârlılıkta önemli bir etmendir. Sürüler arasında değişmekle birlikte, döl verimi ve üreme performansı ile ilgili yıllık ortalama sürü kayıpları yaşanmaktadır. Sürüde yaşanan verim düşüklüğü, sürüdeki ineklerin 100 günden daha uzun bir süre servis periyodu yüzdesi, gebelik başına aşım sayısı, uterus enfeksiyonu ve plasentanın tutulması gibi problemler verimi etkiler. Doğru kızgınlık tespit programları, sürü üreme performansı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. En iyi kızgınlık tespit programları etkin zamanlama, iyi gözlem ve yardımcıların etkin kullanımı ile başlar. İnek davranışlarını ve diğer bulguları ayırt edebilmek ve yorumlayabilmek için kızgınlık tespitinden sorumlu kişilerin iyi kayıt tutması ve eğitilmiş olması gerekir. Genellikle başarılı kızgınlık tespit sonuçlarına sahip çiftçiler, gözlem ve kızgınlık tespit yardımcılarını birlikte kullanmaktadırlar. Kızgınlık tespitine yardımcı olmak ve kızgınlık tespit başarısını artırmak için çeşitli seçenekler mevcuttur. Kızgınlığın tespiti için çok çeşitli yöntemler kullanılmasına rağmen, daha doğru ve pratik bir yöntem hâlâ gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Teknolojiler, Türkiye Süt Çiftlikleri, Üreme Performansları, Sürdürülebilirlik

The New Technologies for Dairy Farms to Better Performances

Abstract

If meat and milk production are to be increased in our country, cow productivity, i.e. the number of calves produced per lifetime or per unit land area, must be improved and increased and the time from birth to slaughter must be reduced. The number of animals available for finishing is also critical. However, various losses are being experienced in many countries as well as in Turkey. Although varying among herds, annual average herd incidences of reproductive disorders and reproductive performance were similar to those reported. Managerial practices influenced incidences of retained placenta and uterine infection, days open of cows not bred and of all cows, services per conception and percentages of herd open more than 100 days and culled for low production. Good heat detection programs can have a major impact on overall herd reproductive performance. The best heat detection programs start with careful timing, good observation and the effective use of detection aids. Being able to distinguish and interpret cow behaviour and other signs is critical so are good record keeping and training for the people responsible for heat detection. Generally farmers with the best heat detection results use a combination of observation and heat detection aids. Several options are available to aid heat detection and increase heat detection rates. Although a rich variety of methods has been introduced for the detection of oestrus, a more accurate and practical method is still required.

Keywords: Technologies, Turkish Dairy Farms, Reproductive Performances, Sustainability

Doğada Yakalanan Tıbbi Sülüğün (Hirudo Verbana Carena, 1820) Bakteriye Florasının İncelenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Mikail Özcan - Gürkan Temiz

ÖZ

Bu çalışma Kahramanmaraş ilinde doğada yakalanan tıbbi sülüklerin bakteriye florasının incelenmesini kapsamaktadır. Bu amaçla 2016 yılının sonbahar ve kış aylarında, 2017 yılının ilkbahar ve yaz aylarında doğada yakaladığımız tıbbi sülük (Hirudo verbana)'dan laboratuvar ortamında kan, deri, mide, bağırsak ve ağızlarından örnekler alınmıştır. Bakterilerin izolasyonu için; Tryptic Soy Agar (TSA) ve Brain Heart (Infusion) Agar (BHIA) kullanılmıştır. Bu besiyerleri 24°C'de 24-48 saat süreyle inkübatörde inkübe edilmiştir. Doğada yakalanan Tıbbi sülükte alınan örneklerden elde edilen saf suşlara Biolog (The biolog GENIII micro plate) Mikrobiyal tanımlama sisteminde bulunan 94 biyokimyasal test uygulanarak bakteri identifikasyonu yapılmıştır. Sonuç olarak bu çalışmada, Kahramanmaraş ilinde doğada yakaladığımız Hirudo verbana sülük türünden ilkbahar, yaz, sonbahar ve kış mevsimlerinde aldığımız örneklerde Aeromonas hydrophila-like DNA group 2, Pseudomonas alcaligenes, Aeromonas veronii/sobria DNA group 8, Aeromonas hydrophila DNA group 1, Aeromonas ichthiosmia, Aeromonas sobria DNA group 7, Providencia alcalifaciens, Listeria seeligeri, Chryseobacterium scophthalmum, Enterobacter nimipressuralis, Flavobacterium resinovorum, Aeromonas veronii DNA group 10 bakterilerinin tanımlaması yapılmıştır. Böylece sülüklerin vücudunda bulunan bakteriler hakkında yararlı bilgiler elde edilmiştir. Bu bilgilerin kullanılmasıyla modern tıp uygulamalarında destekleyici tedavi olarak kullanılan tıbbi sülüklerin daha etkin şekilde kullanılması için etkin sağaltım ve koruyucu önlemlerin planlanmasında yardımcı olacak kantitatif veriler elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tıbbi Sülük, Hirudo Verbana, Biolog Gen III, Bakteri

Doğu Akdeniz Ormanlarında Kabuk Soyma Aparatının Verim Açısından Değerlendirilmesi**Dr. Öğr.Üyesi Neşe Gülci - Dr. Öğr.Üyesi Sercan Gülci - Arş.Gör. Kıvanç Yüksel****ÖZ**

Türkiye’de ormancılıkta üretim çalışmaları arasında en zaman alıcı işlerden birisi kabuk soyma çalışmalarıdır. İğne yapraklı ağaç tomruklarının kabuklarının böceklenme riskinden dolayı bir an önce soyulması istenmektedir. Bu nedenle kabuk soyma çalışmalarında zaman son derece önemlidir. Türkiye de yaygın olarak kullanılan baltayla kabuk soyma çalışmaları çok fazla zaman almaktadır. Bundan dolayı kabuk soyma işlemi için kullanılan motorlu testereye monte edilen kabuk soyma aparatları iğne yapraklı ağaç türleri için çokça tercih edilmektedir. Bu çalışmada Doğu Akdeniz ormanlarında gerçekleştirilen üretim çalışmalarında motorlu testereye monte edilen kabuk soyma aparatının verim açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma alanı olarak Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü, Kahramanmaraş Orman İşletme Müdürlüğü, Çınarınar Orman İşletme Şefliği sınırlarında gerçekleştirilen üretim çalışmaları seçilmiştir. Kabuk soyma çalışmaları 4.5kW (6 bhp) güce sahip STIHL 461 marka kabuk soyma aparatı ile gerçekleştirilmiştir. Farklı çap ve boy değerlerine sahip toplam 30 adet kızılçam (Pinus brutia Ten.) tomruğunun kabuk soyma işlemi için sıfırlama tekniği kullanılarak zaman ölçümü yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda ortalama hacim, ortalama kabuk kalınlığı ve ortalama verim sırasıyla 0.23 m³, 1.72 cm ve 13.60 m³/saat olarak tespit edilmiştir. Elde edilen verim değeri baltayla gerçekleştirilmiş önceki çalışmalara kıyasla oldukça yüksek çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kabuk Soyma, Motorlu Testereye Monte Edilen Kabuk Soyma Aparatı, Verim, Doğu Akdeniz Ormanları, Kızılçam (Pinus Brutia Ten.)

Assessment of Chainsaw Mounted Log Debarker Productivity in East Mediterranean Forests**Abstract**

Log debarking operations is one of the most time-consuming works for timber production in forest lands of Turkey. Due to the risk of insect infestation, the barks of coniferous timber logs are required to be stripped as soon as possible. Therefore, time is crucial for log debarking operations. Classic debarking axe method that is used commonly in Turkey take a lot of time. For this reason, chainsaw mounted log debarker is preferred generally for coniferous trees. This study aims to evaluate chainsaw mounted log debarker in terms of productivity in harvesting operations performed in the East Mediterranean Forests. This study was performed in the border of Çınarınar Forest Chief in Kahramanmaraş Regional Directorate of Forestry. Debarking operations were carried out by using a STIHL 461 labelled debarking apparatus with 4.5kW (6 bhp) power. Time study data were collected for 30 Brutian Pine (Pinus brutia Ten.) logs consisted of different log diameter and length. Consequently, mean diameter, bark thickness and productivity were determined as 0.23 m³, 1.72 cm ve 13.60 m³/h, respectively. According to the obtained productivities, it was found that chainsaw mounted log debarker was more productive than log debarking with axe.

Keywords: Debarking, Chainsaw Mounted Log Debarker, Productivity, East Mediterranean Forests, Brutian Pine (Pinus Brutia Ten.)

Düşük Maliyetli Gps Uydu Alıcılarının Hassas Tarım Uygulamalarında Kullanılma Olanaklarının Araştırılma Esasları

Arş.Gör. Mustafa Şehri - Doç.Dr. Sait M. Say - Doç.Dr. Muharrem Keskin - Öğr.Gör. Yoldaş Erdoğan

ÖZ

Tarımsal üretimde teknoloji kullanımını sınırlandıran en önemli faktörlerden birisi maliyet unsurudur. Ekonomik ve çevresel potansiyel getirileri nedeniyle hassas tarım uygulamalarının adaptasyonu için düşük maliyetli sistemlerin üreticiye sunulması gerekmektedir. Son dönemde özellikle otomatik dümenleme sistemlerinin yaygınlaşmasıyla, ülke çiftçisinin hassas tarım uygulamalarına ilgisinin arttığını belirtmek mümkündür. Hassas tarım uygulamalarında konum verisi, yersel değişkenliklerin belirlenmesi ve analizi için önemli bir bileşendir. GPS verilerinin anlık belirlenerek, yersel değişkenliklerin tespiti ve GIS yazılımlarıyla uyumlulaştırılması amacıyla kullanılması için farklı tarımsal faaliyetler için hassasiyet değerleri değişiklik göstermektedir. Değişken düzeyli gübre uygulamalarıyla herbisit uygulamalarında gereksinim duyulan konum hassasiyeti değerleri farklılık göstermektedir. İlaveten, özellikle büyük tarımsal işletmelerde makine parkının izlenerek arızalanma oluşumunun tespitinde, dolayısıyla bakım-onarım süresi ve giderleriyle ilişkilendirilmesinde kullanılma olanaklarının değerlendirilmesi gereklidir. Bu çalışmada, uluslararası literatür derlenerek farklı tarımsal üretim işlemleri için kabul edilebilir konum hassasiyet değerleri derlenmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında, düşük maliyetli GPS alıcıları (Magellan, Garmin, Arduinosensör) için statik konum testleri ile dinamik testlere ait esaslar açıklanarak, veri toplama amacıyla geliştirilmiş yazılım tanıtılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hassas Tarım, Gps Alıcısı, Konum Verisi, Tarımda Teknoloji

Enerji Verimliliğinin Seralarda Sürdürülebilirlik Üzerine Bazı Etkilerinin Belirlenmesi

Dr. Öğr.Üyesi Sedat Boyacı

ÖZ

Ülkemiz ve dünyada sera tarımı yapılan alanlar gün geçtikçe artmaktadır. Ancak artan sera üretim alanları beraberinde ısı enerjisi gereksinimini de ortaya çıkarmaktadır. Seralarda ısı enerjisi günümüzde çoğunlukla fosil yakıtlarla karşılanmaktadır. Artan fosil yakıt miktarı beraberinde atmosfere salınan karbondioksit emisyonu miktarını da artırmaktadır. Bu nedenle ısıtılan seralarda enerji verimliliği ve fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı günümüzde büyük önem arz etmektedir. Yapılan çalışma, 1056 m² taban alanına sahip tek katlı polietilen örtü malzemesi ile kaplı bir serada enerji verimliliği amacıyla ısı perdesi kullanılması ve kullanılmaması durumunda serada gereksinim duyulan yıllık ısı enerjisi miktarı, yakıt miktarı, maliyeti ve atmosfere salınan karbondioksit miktarının belirlenmesi amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada tek katlı polietilen örtülü serada yıllık ısı enerjisi miktarı 805.44 kWh/m² yıl olarak hesap edilirken, ısı perdesinin kullanılması durumunda yıllık ısı enerjisi miktarı %35,30 azalarak 521.08 kWh/m² yıl'a düştüğü belirlenmiştir. Isı enerjisi miktarına bağlı olarak yakıt miktarı ve maliyetinde de önemli düşüşler yaşanmıştır. Bunun yanında atmosfere salınan karbondioksit miktarı ısıtmada kullanılan yakıt türüne bağlı olarak doğal gaz kullanılması durumunda 79556 kg, Fuel oil 4 kullanılması durumunda 121119,1 kg, ithal kömür kullanılması durumunda 200505.8 kg azaldığı belirlenmiştir. Çalışma sonucunda, enerji verimliliğinin artırılarak ihtiyaç duyulan ısı enerjisi değerinin düşürülmesi, yakıt miktarı ve maliyeti kadar atmosfere verilen karbondioksit emisyonunu azaltması bakımından da günümüzde sürdürülebilir seracılık ve atmosfer için göz ardı edilmemesi gerekli önemli bir parametre olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sera, Enerji Kaynakları, Sürdürülebilirlik

Erdemli/merzin Yöresinin Soğuklama Süresi ve Meyve Yetiştiriciliği Üzerine Etkileri

Prof.Dr. Levent Son - Öğr.Gör. Garip Yarşı

ÖZ

Bu çalışmada Erdemli-Mersin yöresinin 51 yıllık soğuklama süresi (+7.2°C'nin altında geçen sürenin saat olarak toplamı) saptanarak, yöredeki ılıman iklim meyve türleri yetiştiriciliğine olan etkileri incelenmiştir. Yapılan araştırmaya göre 1991-1992 yılının en soğuk (1056 saat); 1983-1984 yılının ise en ılık (148 saat) geçen dönemler olduğu saptanmıştır. Mersinin Erdemli ilçesi Türkiye'deki en önemli meyve üretim merkezlerinden birisidir. Yörede ılık geçen kışlardan sonra özellikle orta ve yüksek soğuklama gereksinimine sahip kayısı, erik, şeftali, elma, armut, kiraz gibi meyve türlerine ait çeşitlerden ekonomik verim alınamadığı saptanmıştır. Soğuklama gereksinimi yüksek olan kayısı, erik, şeftali, nektarin, elma, armut ve kiraz çeşitleriyle kurulmuş eski bahçelerde ılık geçen yıllarda ekonomik verim alınabilmesi için, bazı dinlenmeyi kesici maddelerin (Kışlık mineral yağlar, Dinitro bileşikleri (DNOC; Dinitro-cresol), Thiourea, Potasyum Nitrat (KNO₃), Dormex (Cyanamide),) kullanılmasının uygun olabileceği; yeni tesis edilecek meyve bahçelerinde ise soğuklama gereksinimi yöreye uygun olan çeşitlerin kullanılmasına öncelik verilmesi gerektiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meyve, Soğuklama Gereksinimi, Dinlenmeyi Kesici Madde, Çeşit

Chilling Duration of Erdemli/merzin Region And It's Affects on Fruit Growing

Abstract

In this study, the chilling duration (Total hours under 7.2 °C) of Erdemli-Mersin during 1965-2016, the effect of temperate zone fruit growing were investigated in Erdemli. The coldest winter period was determined as 1991-1992(1056 hours); the warmest one was 1983-1984 (148 hours). Erdemli a town of Mersin, is one of the most important fresh fruit production center in Turkey. In some years, winter months are very warm in Erdemli region, so fruit varieties that medium and high-chilling requirement such as apricot, plum, peach, nectarine, apple, pear and cherry do not give satisfactory yield. Because of the insufficient chilling durations. For solving this problem some chemicals as mineral oils, dinitro compounds (DNOC; Dinitro-cresol), Thiourea, Potassium Nitrate (KNO₃) and Dormex (Cyanamide), should be treated breaking dormancy especially in old fruit orchards. High-chill fruit cultivars should not be planted since they can not produce economical yield. In terms of chilling requirement fruit cultivars which will be grown, should be suitable for the Erdemli region.

Keywords: Fruit, Chilling Requirement, Dormancy Breaking Agent, Cultivar

Farklı Bölgelerde, İkinci Ürün Olarak Yetiştirilen Bazı Soya Çeşit ve Hatlarının Önemli Tarımsal ve Kalite Özelliklerinin Belirlenmesi

Prof.Dr. Halis Arnoğlu - Arş.Gör. Halil Bakal - Doç.Dr. Leyla Güllüoğlu - Öğr.Gör. Bihter Onat - Araştırmacı Özhan Özkul

ÖZ

Bu çalışma 2017 yılı, ikinci ürün koşullarında, Adana ve Tarsus (İçel) olmak üzere iki farklı bölgede yapılmıştır. Araştırmaya konu olan denemeler; Ç.Ü.Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümü Deneme alanı (Adana) ile Atlas Tohum Anonim Şirketine ait Çiçekli köyündeki araştırma istasyonunda (Tarsus-İçel), ikinci ürün olarak, tesadüf blokları desenine göre üç tekrarlamalı olarak kurulmuş ve yürütülmüştür. Araştırmada; Illini 3455, Illini 3613, Illini 3754, 34A7, Blaze, Rubin, NS-Zita, Venera, Arısoy ve Atakişi çeşitleri ile Ha.16-21, Atlas, Y1, Y-2, Y-3, Y-4, Y-5 ve TS-1, TS-2, TS-3, TS-4, TS-5, TS-6 ve TS-7 ıslah hatları materyali olarak kullanılmıştır. Denemeye alınan soya çeşit ve hatlarında; bitki boyu, ilk bakla yüksekliği, dal sayısı, bakla sayısı, 1000 tohum ağırlığı, yağ ve protein içeriği ile tohum verimi gibi önemli tarımsal ve kalite özellikleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; denemeye alınan soya çeşit ve hatlarının (iki farklı bölgenin ortalaması olarak) bitki boyu değerleri 123.9-70.3 cm, ilk bakla yüksekliği 16.9-8.7 cm, dal sayısı 2.8-1.3 adet/bitki, bakla sayısı 74.0-50.2 adet/bitki, 1000 tohum ağırlığı 146.2-208.1 g, yağ oranı %21.34-17.84, protein oranı %38.00-31.74 ve tohum verimi 3882-1915 kg/ha arasında değişim göstermiştir. Deneme materyalleri içerisinde, hektara en yüksek tohum verimi TS-6 (388.2 kg) ve TS-1 (375.2 kg) ıslah hattından elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Soya, Islah Hattı, Tohum Verimi, Yağ Oranı, Protein Oranı

The Determination of Agronomic and Quality Characteristics of Some Soybean Varieties and Breeding Lines Grown As A Double Crop in Two Different Locations

Abstract

This study was conducted in two different locations such as Adana and Tarsus. The experiments were conducted at the Experimental Station of Cukurova University (Adana) and Atlas seed company research station in Cicekli village (Tarsus-Icel) as a double crop. The experimental design was a randomized complete block with three replications. In this study; Illini 3455, Illini 3613, Illini 3754, 34 A7, Rubin, NS-Zita, Venera, Blaze, Arısoy and Atakişi soybean varieties and Ha.16-21, Atlas, Y-1, Y-2, Y-3, Y-4 ve Y-5 and TS-1, TS-2, TS-3, TS-4, TS-5, TS-6 VE TS-7 breeding lines were used as a plant material. The plant height, the lowest pod height, branch number per plant, pod number per plant, 1000 seed weight, oil and protein content and seed yield per hectare characteristics of the research materials were investigated. As two locations result, the plant height, the lowest pod height, branch number per plant, pod number per plant, 1000 seed weight, oil and protein percentage and seed yield values of the research materials varied between 123.9-70.3 cm, 16.9-8.7 cm, 2.8-1.3 number/plant, 74.0-50.2 number/plant, 146.2-208.1 g, 21.34-17.84%, 38.00-31.74% and 3882-1915 kg/ha, respectively. The highest seed yield was obtained from TS-6 (3882kg/ha) and TS-1 (1915 kg/ha) soybean breeding lines.

Keywords: Soybean, Breeding Lines, Seed Yield, Oil Content, Protein Content

Farklı Pamuk Tohumu ve Ayçiçeği Küspelerinin Kimyasal Bileşimindeki Değişkenliğin Çim Sazan'ın (*Ctenopharyngodon idella*) Beslenmesinde Sindirilebilirliğe Etkileri

Prof.Dr. Kenan Köprücü

ÖZ

Bu çalışmada, farklı pamuk tohumu (Nazilli-M39, Nazilli-84 ve Çukurova-1518) ve ayçiçeği (Sanro, Isera ve Çoban) küspelerinin kimyasal bileşimindeki değişkenliğin, çim sazanının beslenmesinde sindirilebilirliğe etkileri araştırıldı. Pamuk tohumu ve ayçiçeği küspelerinin protein (%83,2-86,8 ve %78,9-83,1) ve enerji (%88,7-92,5 ve %88,4-92) sindirim oranları incelendiğinde; protein ve enerji sindirimi varyasyon katsayıları pamuk tohumu küspeleri için sırasıyla %1,96 ve 1,93, ayçiçeği küspeleri için %1,52 ve %1,82'dir. Pamuk tohumu (%83,1-86,5) ve ayçiçeği (%78,9-83,4) küspelerindeki toplam aminoasit sindirim oranlarına ait varyasyon katsayıları sırasıyla; %1,85 ve %2,47'dir. Pamuk tohumu ve ayçiçeği küspelerinin protein ve enerji sindirilebilirliği bunların ham protein (toplam aminoasit) ve fosfor içeriğinden pozitif; ham lif ve karbonhidrat içeriğinden ise negatif olarak önemli derecede etkilenmiştir. Bu durum, pamuk tohumu ve ayçiçeği küspelerinin ham lif ve karbonhidrat içeriğinin onların sahip olduğu protein veya toplam amino asitlerin besinsel değerlerini de etkileyebildiğini göstermektedir. Sonuç olarak, bitkisel protein kaynaklarının protein içeriği ve onun sindirilebilirlik değeri arasındaki ilişki, bu ham maddelerin protein içeriğine göre sınıflandırılması ve fiyatlandırması için bir sistemin geliştirilmesine iyi bir destek sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Besin Değişkenliği; *Ctenopharyngodon idella*; Enerji; Sindirilebilirlik.

Variability in The Chemical Composition of Different Cottonseed And Sunflower Meals Influences Their Digestibility when Fed to Grass Carp (*Ctenopharyngodon idella*)

Abstract

In the present study, it was examined whether variability in the chemical composition of different cottonseed (Nazilli-M39, Nazilli-84 and Cukurova-1518) meals (CSMs) and sunflower (Sanbro, Isera and Coban) meals (SFMs) had any effects on digestibility when fed to grass carp. Protein and energy digestibility of the cottonseed (83.2-86.8%; 88.7-92.5%) and sunflower (78.9-83.1%; 88.4-92%) meals had a coefficient of variation of 1.96% (CSMs) and 1.52% (SFMs) for protein and 1.93% (CSMs) and 1.82% (SFMs) for energy digestibility. Sum of amino acids digestibility of CSMs (83.1-86.5%) and SFMs (78.9-83.4%) had a coefficient of variation of 1.85% and 2.47%, respectively. Protein and energy digestibility of CSMs and SFMs were significantly positive affected by a range of the compositional features including the crude protein (sum of amino acids) and phosphorus contents, and significantly negative affected by crude fiber and carbohydrate contents in the test ingredients. This suggested that the fiber and carbohydrate contents of CSMs and SFMs may also be influencing the nutritional value of its own protein or sum of amino acids. In conclusion, the relationship between plant protein meals protein content and its digestible value can provides a good support for the development of a system of grain segregation by protein content and ingredient pricing according to that protein content.

Keywords: Nutrient Variability; *Ctenopharyngodon idella*; Energy; Digestibility.

Farklı Popülasyonlarda Yetişen Kayacığın Tohum ve Fidanlarının Morfolojik Varyasyonları

Hilal Başar - Dr. Öğr.Üyesi Şemsettin Kulaç - Dr. Öğr.Üyesi Ali Kemal Özbayram - Dr. Öğr.Üyesi Ertuğrul Filiz

ÖZ

Kayacık (*Ostrya carpinifolia* Scop.) cinsi biri Meksika'ya, biri Avrasya'ya, 3'ü doğu Asya ve Japonya'ya ve 3'ü Amerika ve Kanada'ya özgü olmak üzere toplam 8 türden oluşmaktadır. Türkiye'de Karadeniz bölgesinde; Artvin-Hatilla Vadisinden başlayıp Erzurum-İspir, Trabzon-Meryemana, Sinop-Ayancık, Kastamonu-Cide-Şehdağı'nda, Zonguldak-Alaplı, Bartın ve Düzce-Yığılca gibi yörelerde lokal olarak bulunmaktadır. Ege Bölgesinde Denizli-Acıpayam civarında Akdeniz'de Kahramanmaraş-Andırın'dan başlayıp Adana-Saimbeyli, Göksun, Nevşehir-Ulukışla, Antalya-Gazipaşa ve Finike dolaylarında münferit halde doğal yayılım göstermektedir. Bu çalışmanın amacı; Türkiye'de doğal olarak yayılım gösteren yedi farklı Kayacık popülasyonlarının tohum ve fidan özellikleri bakımından morfolojik varyasyonlarını belirlemektir. Her popülasyonda 20 kayacık ağacından toplanan tohumlar üzerinde tohumun boyu, eni ve çapı; kanat boyu ve eni ölçüldü. Ayrıca tohumlar 45'lik enso tipi kaplara ekildikten sonra 1+0 yaşına gelen fidanlarda (30 fidan her ağaç olmak üzere toplamda 4200 fidan üzerinde) fidan boyu, kök boyu, kök boğazı çapı, tomurcuk sayısı, kuru gövde ve kök ağırlıkları, yaş gövde ve kök ağırlıkları ve yan dal sayısı ölçümleri yapıldı. Varyans analizi sonucunda, tohum boyutları en büyük Adana popülasyonunda iken, en düşük ise İspir popülasyonunda belirlendi. Fidan özellikleri bakımından fidan boyu ve çapı en yüksek Kastamonu popülasyonunda iken, en düşük fidan boy ve çapı ise Finike popülasyonunda elde edilmiştir. Yan dal sayısı en fazla Finike popülasyonunda, en az dallanma ise Akseki popülasyonunda olmuştur. Sonuç olarak, kayacık ağacının tohumları ve bir yaşındaki fidanları popülasyonlar arasında önemli farklıklar gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Kayacık, *Ostrya Carpinifolia*, Populasyon, Tohum, Fide

Morphological Variations of Hop Hornbeam Seeds and Seedlings Grown in Different Populations**Abstract**

Hop hornbeam (*Ostrya carpinifolia* Scop.) is composed of eight species, one of which is in Mexico, one in Euroasia, three in eastern Asia and Japan and three in America and Canada. In Black Sea region in Turkey, Hop hornbeam distributes naturally in Artvin-Hatilla Valley, Erzurum-İspir, Trabzon-Meryemana, Sinop-Ayancık, Kastamonu-Cide-Şehdağı, Zonguldak-Alaplı, Bartın, and Düzce-Yığılca. Also, it exists naturally in Denizli-Acıpayam for Aegean region and Kahramanmaraş-Andırın, Adana-Saimbeyli, Göksun, Nevşehir-Ulukışla, Antalya-Gazipaşa, and Finike for Mediterranean Region. The aim of this study is to determine their morphological variations for Hop hornbeam seeds and seedlings characteristics from seven different populations are naturally occurring in Turkey. The seed size, width and diameter on the seeds, wing height and width were measured collected from the 20 trees for each population. In addition, after the seeds were planted in pots, seedling size, stem diameter, root diameter, bud size, root weights and side branch numbers were measured in seedlings of one years of age. As a result of the analysis of variance, the seed sizes were found in the largest Adana population and the lowest in the İspir population. The lowest seedling size and diameter were obtained in the Finike population while the saplings were in the Kastamonu population with the highest sapling size and diameter. The number

of branches is the largest in the Finike population, while the least branching is in the Akseki population. As a result, the seeds of the Hop hornbeam and the seedlings of one year showed significant differences between the populations.

Keywords: Hop-Hornbeam, Ostriya Carpinifolia, Population, Seed, Seedling

In Vitro Yetiştirilen *Isatis Demiriziana*'da İzatin ve İndikan Üretimi Üzerine Putresin Uygulamasının Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Özgür Karakaş - Dr. Öğr.Üyesi Nevin Arslan

ÖZ

İzatin ve indikan *Isatis* türlerinin yaprak ve köklerinde üretilir. Bu bileşikler, bazı hastalıkların teşhis ve tedavisinde kullanıldığından dolayı önemli alkaloidlerdir. Putresin bitki gelişim sürecini etkileyen bir bileşiktir. Bu çalışmanın amacı, in vitro şartlar altında yetiştirilen *Isatis demiriziana*'nın yapraklarındaki izatin ve indikan üretimi üzerine putresin'in farklı konsantrasyonlarının (0.5, 1.0 ve 2.0 mM) etkilerini belirlemektir. İn vitro kontrol bitkilerinin izatin içeriği (132.9660 ± 1.9531 ng/g) doğada yetişenlerle karşılaştırıldığında (61.3146 ± 0.2722 ng/g) yaklaşık 1.16 katlık bir artış gösterdi. Putresin uygulanan tüm ortamlarda izatin miktarı düşüş gösterdi ve in vitro kontrol bitkileri ile karşılaştırıldığında en yüksek düşüş, yaklaşık olarak 3.86 kat, 0.5 mM putresin içeren ortamda elde edildi. İndikan üretimi hem putresin uygulanan hem de in vitro kontrol bitkilerinde (39.9956 ± 2.0937 ng/g) düşüş gösterdi ve doğal olarak yetişen bitkilerle karşılaştırıldığında 1.19 kata kadar düşüş gösterdi. İzatin ve indikan analizleri yüksek performanslı sıvı kromatografisi (HPLC) kullanılarak gerçekleştirildi.

Anahtar Kelimeler: *I. Demiriziana*, İndikan, İzatin, İn Vitro, Hplc

Effects of Putrescine Treatment on Isatin and Indican Production in Vitro Grown *Isatis Demiriziana*

Abstract

Isatin and indican are compounds produced in leaves and roots of *isatis* species. These compounds are significant alkaloids due to using in the treatment and diagnosing of some diseases. Putrescine is a compound effecting the plant developmental process. The aim of this study was to determine effects of different concentrations (0.5, 1.0 and 2.0 mM) of putrescine on isatin and indican production in leaves of *Isatis demiriziana* grown under in vitro conditions. Isatin content showed 1.16-fold increase in in vitro control plantlets (132.9660 ± 1.9531) compared with wild growing plants (61.3146 ± 0.2722). In all media treated with putrescine (0.5, 1.0 and 2.0 mM), production of isatin reduced and the highest decrease obtained in the 0.5 mM of putrescine treatment, approximately 3.86-fold compared with in in vitro control plantlets. Indican production showed a decrease both in treatments of putrescine and in in vitro control plants (39.9956 ± 2.0937). In plantlets treated with 2.0 mM putrescine (25.1795 ± 1.1304), indican production reduced up to 1.19-fold compared with wild grown plantlets. Analysis of isatin and indican were performed using by high performance liquid chromatography (HPLC).

Keywords: *I. Demiriziana*, Indican, Isatin, In Vitro, Hplc

İnek Refahının Süt Sığırcılığı İçin İdeal Ahır Detayları

Prof.Dr. Serap Göncü - Dr. Gökhan Gökçe - Özgül Anıtaş

ÖZ

Ahır, sığırlar için tüm gün boyunca havalandırma, aydınlatma ve iyi hava sağlayan ana mikro çevredir. Yağmurlu havalarda çamurun azaltılması, ek beslemenin daha iyi kullanımı, ineklerin besleme maliyetlerini azaltmak, meraların daha iyi kontrolünü sağlamak, kötü hava koşullarında korunaklı barınak sağlamak ve çalışma koşullarını iyileştirmek; çiftlik yönetiminde çok önemlidir. Ancak ahır tasarım hataları sığır refahı ve iş güvenliği açısından önemlidir. Hayvan doğasına ve yapısına uygun olmayan duraklar beton yüzeylerde daha uzun süre ayakta bekleme ve daha az sıklıkla veya daha kısa süreli dinlenmeye sebep olmaktadır. Ahır maliyeti, ahırın türü ve kullanım amacı ev şekli gibi faktörlere bağlı olarak önemli ölçüde değişmektedir. Ahır önemli bir maliyeti unsurdur. Örneğin, atık yönetimi ve kullanılan mekanizasyon düzeyi gibi çiftlik altyapısı maliyeti ve barınak yapısı da etkilidir. Ahırın toplam maliyeti (ek makine ve altyapı dâhil) çok değişkendir. Son 10-15 yıl içerisinde serbest durak tasarımında yaralanmaları en aza indirmek, temizliği sağlamak ve yatma yerlerinde, vücut ölçülerine bağlı tasarımla rahat hareket önceliklidir. Yeni bir süt ahırını inşa ederken çiftçiler inek konforuyla ilgili konularda maliyet hesabını bırakmalıdır. Çünkü bu kararlar üretimin azalmasına ve hayvan sağlığının kötüleşmesine ve sonuçta daha fazla kayba neden olur. İnşaat malzemeleri veya sıhhi tesisat ve elektrik sistemleri gibi inşaatın bazı elemanlarının maliyeti kabaca anlaşılabilir, yeni bir ahır masrafının büyük bir kısmı, zemin hazırlama gibi bilinmeyenler ve detaylı iş ve inşaat kalitesi anlamına gelir. 590-680 kg ağırlığındaki bir ineğin rahatça kalkması, yatması ve rahatça dinlenmesi için gereken alan yaklaşık 121,92 cm genişliğinde ve 22,86 cm uzunluğundadır. Yatış pozisyonunda, ineğin vücut alanı durak uzunluğunun yaklaşık 152,4 cm - 177,8 cm'sini kaplar. Durak yüzeyi, ineğin yattığı yönden yukarı doğru (2,54-5,08 cm) eğimli olmalıdır. İnek refahı, ihtiyaçları ve verimliliği göz önünde bulundurularak kullanılan uygun inşaat ve malzeme, süt sığırcılığı sürdürülebilirliğini artırabilir. Bu çalışma, sığır refahı konularının sıcak iklimlerde süt sığırları için ideal ahır detaylarını özetlemeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İdeal Ahır, Detaylar, Süt Sığırcılığı, Sıcak İklimler

İdeal Barn Details for Dairy Cattle Aspect of Cow Welfare

Abstract

Barn is the main microclimate for cattle which is provided ventilation, lighting and good air during all day. These were overwhelmingly for farm management reasons; reduction of pugging in wet weather, improved utilization of supplementary feed, reduce feeding cost of cows better control of pasture, shelter for stock during bad weather conditions and provide good working conditions. The total cost of the barn (including additional machinery and infrastructure) ranged from cheap to expensive per cow. The capital value of additional cows and dairy company shares from higher milk production were also incorporated in the analysis. First, it is only within the last 10-15 years that free stall design has moved beyond static measurements of body size and focused upon the space required to lie down and rise improve cleanliness, minimize injury. When building a new dairy barn, farmers should avoid cutting costs on items that relate to cow comfort, since those decisions can lead to decreased production and poor animal health, ultimately costing more money later on. cost of some elements of construction can be roughly figured out, such as building materials or

plumbing and electrical systems, a great deal of the expense of a new barn lies in unknowns such as site preparation and in detail work and quality of construction. The space required for a cow weighing 1300-1500 pounds to rise, recline and rest comfortably is about 48" wide and 9 long. In a recumbent position, the cow's body space occupies approximately 68 – 70" of the stall length. The stall surface should slope upward (1-2") in the direction the cow lies. Appropriate construction and material which is consider cow welfare, requirements, productivity can improve dairy farm sustainability. This study try to summary ideal barn details for dairy cattle in hot climates aspect of cattle welfare issues.

Keywords: Ideal Barn, Details, Dairy Cattle, Hot Climates

Investigating Seasonal Changes of Proline Content in *Ostrya Carpinifolia* Scop. Seedlings Exposed to Drought Stress

Çiğdem Yılmaz – Asst. Prof. Dr. Şemsettin Kulaç
Asst. Prof. Dr. Hülya Torun - Asst. Prof. Dr. Ali Kemal Özbayram

Abstract

Drought is the most important environmental factor that directly affects the growth and development of plants and is also expressed as inadequate rainfall for large areas. Drought stress occurs when evaporation of water is more than taken from environment during a given time period. Stress caused by drought causes many changes in plants as morphological, physiological and biochemical. Even if the types of vegetation in arid and semi-arid areas are in many different places in the world, water inadequacy in these areas reveal some characteristic aspects for these vegetation types. The plants in these areas consist of generally latent dry season, high temperature-related protoplasmic stability and high viscosity, high dry weight content, high amount of glucose, high proline content and low osmotic potential value. In this study, three different water stress (irrigation twice in a week, once in a week, 1 time in two weeks) was applied to 1+0 year old seedlings grown from seeds which were obtained from some *O. carpinifolia* Scop. populations naturally occurring in Turkey (Antalya Finike, Erzurum- İspir, Düzce Yiğilca, Adana- Saimbeyli, Antalya-Akseki Sinop-Duvarsöküğü and Kastamonu- Şehdağ). In addition, changes in the content of proline related to the populations were examined seasonally (5 times in each June, July, August, September and October) to determine more durable populations against drought. Water stress was applied between May and October 2013. In the repeated measurements (once a month), 90 seedlings were used for each treatment by using 3 randomly selected seedlings from 3 different irrigation regimes and 7 different populations. As a result, proline quantities in seedlings that are conditioned by irrigation in every 2 weeks have been measured as the highest in all months. After drought stress applied to *O. carpinifolia* seedlings obtained from different populations, the highest values of proline content were determined in Akseki and Duvarsöküğü origins, while the lowest values were measured in the origins of İspir and Yiğilca as compared to their control groups. In irrigation in 1 time a week, the most important differentiations were observed in August when water consumption was again the most intense in that month, but not in June. In irrigation in 1 time in two weeks, the most valuable differences were recorded during September and October. In addition, higher values were found in Saimbeyli and Yiğilca origins than in other origins in September. In October, Akseki, İspir, Duvarsöküğü and Yiğilca had more proline content compared to other origins. Higher amounts of proline might be related to drought resistance of these populations. In plantations in arid and semi-arid regions, it may be firstly suggested to planted seedlings obtained from Akseki populations and secondly Duvarsöküğü populations.

Keywords: European Hop-Hornbeam, *Ostrya Carpinifolia* Scop. Proline, Population

Karaçam (Pinus Nigra) Odununun Renk ve Parlaklık Özellikleri Üzerine Farklı Şartlarda Yapılan Isıl İşlemin Etkisi

Doç.Dr. Bekir Cihad Bal - Dr. Öğr.Üyesi Ümit Ayata

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, farklı şartlarda yapılan ısıl işlemin, karaçam (Pinus nigra) odununda bazı yüzey özellikleri üzerine etkilerini belirlemektir. Bu amaç için karaçam örnekleri üzerinde 4 farklı grup oluşturulmuştur. 1 no'lu gruba (kontrol) hiçbir ısıl işlem uygulanmamıştır. 2 no'lu gruba normal atmosfer şartlarında 220oC de 3 saat işlem uygulanmıştır. 3 no'lu gruba vakum (500 mBar) atmosferinde 220oC de 3 saat ısıl işlem uygulanmıştır. 4 no'lu gruba ise azot gazı ortamında 3 saat 220oC de ısıl işlem uygulanmıştır. Bütün gruplardan elde edilen deney örnekleri üzerinde renk ve parlaklık (ISO 2813 1994) özellikleri belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, uygulanan ısıl işlem ve azot gazının 20o, 60o ve 85o'de liflere paralel parlaklık değerlerini, L* ve b* değerlerini azalttığı, a* değerini ise arttırdığı görülmüştür. Azot gazında yapılan ısıl işlemin, normal atmosfer ortamında yapılan ısıl işleme göre %50'ye yakın toplam renk farkını düşürdüğü görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Isıl İşlem, Azot Gazı, Renk, Parlaklık, Karaçam

Effect of Heat Treatment Under Different Conditions on Color and Glossiness Properties of Black Pine (Pinus Nigra) Wood

Abstract

The purpose of this study was to determine the effect of the heat treatment on the different conditions on some surface properties of the black pine (Pinus nigra) wood. Four different groups were formed on black pine samples for this purpose. No heat treatment was applied to group 1 (control). Group 2 was operated under normal atmospheric conditions at 220oC for 3 hours. Group 3 heat treatment was performed in a vacuum (500 mbar) atmosphere at 220°C for 3 hours. Group 4 was heat treated in a nitrogen atmosphere for 3 hours at 220°C. Color and glossiness (ISO 2813 1994) properties were determined on the samples obtained from all groups. According to the results of the research, it was seen that the applied heat treatment and nitrogen gas increased the a* value while decreasing L* and b* values at 20o, 60o and 85o parallel to the fibers. The heat treatment applied in the nitrogen gas reduced the total color difference to nearly 50% compared to the heat treatment in the normal atmospheric environment.

Keywords: Heat Treatment, Nitrogen Gase, Color, Glossiness, Black Pine

Kat Bahçelerinin Kent ve Kent Sakinleri İçin Önemi

Doç.Dr. Cengiz Yücedağ - Prof.Dr. Latif Gürkan Kaya* - Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Samet Aşıkutlu

ÖZ

Çalışmanın amacı, kat bahçelerinin kent ve kent sakinleri için önemini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda, kat bahçeleriyle ilgili literatür taranmış ve elde edilen bilgilere dayanarak kat bahçelerinin önemi tartışılmıştır. Günümüzde kat bahçeleri kent ve kent sakinleri için çeşitli açılardan önemli fırsatlar sunmaktadır. Örneğin, kat bahçeleri yüksek katlı konut ve işyerleri için kolay ulaşılabilir rekreasyon alanları oluşturabilmekte, kent ve iç mekanların hava kalitesini iyileştirebilmekte, enerji verimliliğine katkı sağlayabilmekte, halk sağlığını fizyolojik ve psikolojik açıdan olumlu yönde destekleyebilmekte, kent ortamında bir iklimlendirme alanı oluşmasını sağlayabilmekte ve havadaki ince partiküllerin filtrelenmesine yardımcı olabilmektedir. Kısaca, kent ve kent sakinleri için yadsınamaz öneme sahip olan kat bahçelerinin geliştirilmesi kentlerin daha yaşanabilir olmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kat Bahçeleri, Yüksek Bina, Kent, Kent Sakinleri

Importance of Sky Gardens for City and Urban Residents

Abstract

The aim of the study is to investigate the importance of sky gardens for the city and urban residents. In accordance with this purpose, the literature regarding the sky gardens was reviewed and the importance of the sky gardens was discussed based on the information obtained from the review. Today, the sky gardens offer important opportunities for city and urban residents from various aspects. For example, sky gardens can create easily accessible recreation areas for highrise residential buildings and workplaces, ameliorate the air quality of city and interior spaces, contribute to energy efficiency, support the physiological and psychological health of urban residents in positive way, provide a microclimate area in the urban environment and also help the fine particles in the air filter. Briefly, the development of sky gardens which are of undeniable importance for city and urban residents will make the cities more livable.

Keywords: Sky Gardens, Highrise Building, City, Urban Residents

Kavak Odununun Bazı Yüzeysel Özellikleri Üzerine Azot Gazı Varlığında Yapılan Isıl İşlemin Etkisi

Doç.Dr. Bekir Cihad Bal - Dr. Öğr.Üyesi Ümit Ayata

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, azot gazı kullanılarak uygulanan ısıl işlemin, kavak (*Populus subsp.*) odununda bazı yüzeysel özellikleri üzerine etkilerini belirlemektir. Bu amaç ile kavak odunu örnekleri üzerinde 4 farklı grup oluşturulmuştur. 1 no'lu gruba (kontrol) hiçbir ısıl işlem uygulanmamıştır. 2 no'lu gruba normal atmosfer şartlarında 210oC de 3 saat işlem uygulanmıştır. 3 no'lu gruba azot atmosferinde 210oC de ve 3 saat işlem uygulanmıştır. 4 no'lu gruba ise önce 3 saat vakum ve azot gazı uygulanarak ön işlem yapılmış ve sonra 3 saat 210oC de işlem olacak şekilde uygulanmıştır. Bütün gruplardan elde edilen deney örnekleri üzerinde renk ve parlaklık özelliklerine tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, varyans analizleri için bütün testlerin anlamlı çıktığı görülmüştür. En yüksek ΔE^* değeri 2 no'lu grupta, L^* değeri 1 no'lu grupta, a^* ve b^* değerleri 3 no'lu grupta bulunmuştur. 1 no'lu grubun 20°, 60° ve 85° de yapılan parlaklık değeri diğer gruplara kıyasla yüksek elde edilmiştir. Çalışmada uygulanan azot işleminin renk ve parlaklık üzerine ısıl işlem değerlerini değiştirdiği görülmüştür. Uygulanan azot gazının ve vakum işleminin toplam renk farkı (ΔE^*) değerini düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Isıl İşlem, Azot Gazı, Renk, Parlaklık, Kavak Odunu

Effect of Heat Treatment on Nitrogen Gas Presence on Some Surface Properties of Poplar Wood

Abstract

The purpose of this work is to determine the effect of heat treatment using nitrogen gas on some surface properties in the poplar (*Populus subsp.*) wood. Four different groups of poplar wood samples were formed with this purpose. No heat treatment was applied to group 1 (control). Group 2 was operated for 3 hours at 210oC under normal atmospheric conditions. Group 3 was operated at 210oC for 3 hours in a nitrogen atmosphere. Group 4 was pretreated by applying vacuum and nitrogen gas for 3 hours and then treated at 210°C for 3 hours. Color and glossiness properties were determined on the experimental samples obtained from all groups. According to the results of the research, all tests for variance analysis were obtained significantly. The highest ΔE^* values were obtained in group 2. the highest L^* value was determined in group 1. the highest a^* and b^* values were found in group 3. The gloss value of group 1 at 20°, 60° and 85° was higher than the other groups. It was observed that the nitrogen treatment applied in the study changed the heat treatment values on color and glossiness. It has been achieved that the applied nitrogen gas and vacuum process reduced the total color difference (ΔE^*) value.

Keywords: Heat Treatment, Nitrogen Gase, Color, Glossiness, Poplar Wood

Kireçli Topraklarda Yetiştirilen N2-92 Nektarin Çeşidinde Demir Klorozununun Önlemesine Yönelik Farklı Uygulamalar

Dr. Burhanettin İmrak - Prof.Dr. Ayzin B. Küden - Prof.Dr. Ali Küden - Uzman Abdulkadir Sarier - Dr. Songül Çömlekcioglu

ÖZ

Çukurova Bölgesinde yapılan erkenci şeftali ve nektarin yetiştiriciliğinde karşılaşılan en önemli sorunlardan birisi toprakların büyük bölümü yüksek kireçli yapıda olması nedeniyle ağaçlarda şiddetli demir (Fe) noksanlığının neden olduğu verim ve kalite kaybıdır. Bunu önlemek için yapılan en etkin uygulama maliyeti oldukça yüksek olan sentetik demir şelatlı gübre kullanımınıdır. Araştırma demir şelatlı gübrenin yerini alabilecek alternatif uygulamalar kullanılmıştır. Çalışma 4 yaşında GF677 anacı üzerine aşılı merkezi lider sisteminde budanmış N2-92 nektarin çeşidinde yürütülmüştür. Denemde; Bazalt (B), Pyrit (P), Kükürt (S), Demir Sülfat (FeSO₄), Organik Gübre (O), Demir şelat olarak Sequestrene (Fe) kullanılmıştır. Ayrıca Sequestrene uygulaması hariç tüm uygulamalarla organik gübre kombine kullanılmıştır. Kontrol bitkilere hiç bir uygulama yapılmamış olup sadece su verilmiştir. Deneme 3 tekerrür her tekerrürde 5 bitki kullanılmıştır. Uygulamalar (15 Şubat) topraktan kök bölgesine yapılmıştır. Uygulamaların başarılarının saptanması amacıyla, fotosentetik ölçümler (Yaprak klorofil miktarı (µmol m⁻²) SPAD ve Fotosistem II (PSII) ölçümleri (Quantum verimi (QY = Fm'/Fv')) ve yaprak örneklerinde demir analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlarda; en yüksek SPAD değeri (Klorofil içeriği) Sequestrene (Fe) uygulamasından 44.96 µmol m⁻² olarak saptanırken bunu 41.66 ile FeSO₄+Organik gübre kombinasyonu izlemiştir. Kontrolde ise 39.86 µmol m⁻² bulunmuştur. PSII ölçüm sonuçlarında ise FeSO₄+Organik gübre kombinasyonu 0.73 ile Sequestrene (Fe) uygulamasından daha yüksek (0.72) bulunmuştur. Yaprak analiz sonuçlarına göre en yüksek demir içeriği 106.76mg/kg olarak ölçülürken bunu 102.40mg/kg ile FeSO₄+Organik gübre kombinasyonu takip etmiştir. Araştırmada yapılan uygulamaların tamamında elde edilen veriler kontrolden yüksek bulunmuştur. Sonuç olarak, Demir klorozunu önlemede FeSO₄+Organik gübre uygulamasının, Sequestrene (Fe EDDHA) uygulaması kadar başarılı ve daha ekonomik olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Nektarin, Kireçli Toprak, Demir Klorozu, Spad, Psii.

Kırmızı Et Açığının Kapatılmasında Devekuşu Yetiştiriciliğinin Önemi

Doç.Dr. Gülşen Çopur Akpınar

ÖZ

Bu derlemede devekuşu yetiştiriciliğinin kırmızı et açığının kapatılmasındaki önemini ortaya koymak amaçlanmıştır. Türkiye’de devekuşu yetiştiriciliği hızlı bir gelişme eğilimi ile çok sayıda işletme ile üretime başlamıştır. Ancak beklentilere cevap veremeyerek birkaç işletme dışında üretime son verilmiştir. Sağlıklı beslenme, tüketici bilinci ve refah seviyesinin artışı yeni hayvan türlerinin yetiştiriciliğini gündeme getirmektedir. Bunlardan biri olan devekuşu eti batılı toplumlarda düşük kolesterol, düşük kas içi yağ ve yüksek oranda doymamış yağ asidi içeriği gibi özelliklerinden dolayı önemli bir seçim haline gelmiştir. Afrika devekuşu (*Struthio camelus*) dünyada en yaygın et ve yumurtası için yetiştirilen kuştur. Afrika’da devekuşu yetiştiriciliğinde satışların %20 si et, % 65’i deri ve % 15’i tüy satışı şeklinde yapılmaktadır. Son yıllarda dünya devekuşu yetiştiriciliği yoğun olarak gelişmiş ve ekonomik bir istikrar yakalanmış durumdadır. Devekuşu Türkiye’de Doğu Karadeniz Bölgesi hariç diğer tüm bölgelerde rahatlıkla yetiştirilmesi mümkündür. Devekuşu yetiştiriciliği, kırmızı et açığının kapatılmasında önemli bir alternatif olabilecek bir yetiştiricilik dalı olmasına karşın tüketici talebinin düşük olması nedeniyle beklenen gelişmeyi sağlayamamıştır. Devekuşu yetiştiriciliği şu anda yaşanan kırmızı et sorununa önemli katkı sağlayabilir. Ucuz yem kaynaklarının değerlendirilebilmesi, bakım ve beslenmelerinin oldukça kolay olması, çok yüksek yatırımlara ihtiyaç duymaması, kırmızı et dışında önemli bir ürün olan derisi açısından da büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Devekuşu Eti, Devekuşu Derisi, Beslenmedeki Önemi

The Importance of Ostrich Breeding in The Red Meat Closure

Abstract

In this review, it is aimed to exhibit the importance of ostrich breeding in closing the red meat opening. Ostrich farming in Turkey has started production with a large number of businesses with a rapid development trend. However, the producers were not able to respond to the anticipation and production was terminated except for a few operations. The increase in the level of healthy nutrition, consumer awareness and well being brings about the breeding of new animal species. One of them, ostrich meat has become an important choice in western societies because it has properties such as low cholesterol, low intramuscular fat and highly unsaturated fatty acid contents. African ostrich (*Struthio camelus*) is widely grown in the world for meat and eggs. The profit margin of South African producers from the sale of ostrich meat, leather and feather currently stands at 20%, 65%, and 15%, respectively. In recent years, world ostrich breeding has developed intensively and economic stability has been caught. Ostrich can be grown easily in all other regions in Turkey except for the Eastern Black Sea Region. Ostrich breeding in Turkey may be an alternative to close of red meat closure. Ostrich breeding can contribute significantly to the problem of red meat at this time. The importance of evaluating cheap feed resources, nutrition and management very easy to maintain and nourishing, not needing very high investments. It is also an important species for leather production, which is very valuable at the time.

Keywords: Ostrich Meat, Ostrich Leather, Importance In Nutrition

Kırşehir İlinde Sıcaklık Nem İndeksi Değerlerinin Süt Sığırcılığı Açısından Değerlendirilmesi

Dr. Öğr.Üyesi Sedat Boyacı

ÖZ

Sıcaklıkların yükselmeye başladığı dönemlerdeki artan dış ortam sıcaklıkları, barınak iç ortam sıcaklıklarını arttırarak nemin de etkisiyle süt sığırlarının ısı stresine girmesine yol açmaktadır. Oysaki verim yeteneği yüksek olan hayvanlardan elde edilecek verim miktarı, içerisinde bulunduğu çevre koşullarına bağlı olduğundan, hayvanlardan beklenen üretimin gerçekleşebilmesi için uygun çevre koşullarında barındırılması gerekmektedir. Aksi takdirde ısı stresine giren süt sığırlarında yem tüketimi ve buna bağlı olarakta süt verimi azalarak işletmenin ekonomik kayıplar yaşamasına neden olacaktır. Bu nedenle süt sığırcılığı yapılan işletmeler için hayvanların ısı stresine girdiği ayların belirlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması işletme ekonomisi için oldukça önemlidir. Günümüzde hava sıcaklığı ve bağıl nem ilişkisine bağlı olarak geliştirilen sıcaklık nem indeksi, yüksek sıcaklık ve nemle birlikte oluşan ısı stresini ifade etmekte kullanılan en yaygın yöntemdir. İşletmelerde hayvanların ısı stresine girdiği dönemlerin yöntem sayesinde belirlenmesi ve bu dönemlerde ısı stresini azaltıcı gerekli tedbirlerin alınması ile ekonomik bir yetiştiricilik yapmak mümkün olabilmektedir. Bu çalışmada, Kırşehir ili meteoroloji istasyonlarından alınan uzun yıllık veriler kullanılarak Kırşehir merkez ve ilçeleri için sıcaklık nem indeksi değerleri hesaplanmış ve elde edilen sonuçlara göre ısı stresinin olduğu dönemler belirlenmiştir. Çalışma sonucunda, ortalama sıcaklık değerlerine göre süt sığırlarının yıl boyunca ısı stresine maruz kalmadan yetiştirilebileceği bunun yanında maksimum sıcaklıkların yaşandığı dönemlerin fazla olmaması nedeniyle de ilin süt sığırcılığı için ideal bir bölge olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sıcaklık Nem İndeksi, Isı Stresi, Süt Sığırcılığı

Kitosan'ın Tilapia'daki (*Oreochromis Niloticus*) İmmünolojik Parametreler Üzerindeki Etkileri

Dr. Öğr.Üyesi Rozelin Aydın - Prof.Dr. İbrahim Cengizler

ÖZ

Yetiştiricilik sistemlerinin yoğun stoklamadan dolayı, mikroorganizmaların neden olduğu hastalıklar çiftliklerde önemli ölçüde sarmıştır. Balıklar çeşitli ilaçlar, sentetik kimyasallar ve aşılama ile korunmaya çalışılmaktadır. Ancak bu uygulamalar kısmi başarı sağlamaktadır. Alternatif bir yaklaşım olarak, balıkların bağışıklık sistemini güçlendirmek veya uyarmak için çeşitli bileşikler denenmiştir. Bu bileşikler, immüno stimulant olarak bilinir. Bu bileşiklerin su ürünleri yetiştiriciliğinde hastalık yönetimi için yararlı rol oynadığı tespit edilmiştir. Balıklarda immüno stimulantların kullanılması, diğer çevre koşullarına ve patojenik ajanlara karşı diğer tedavi yöntemleriyle karşılaştırıldığında balık direncini artırabildiği görülmüştür. Kitosan ticari olarak kitin deasetilasyonu, kabukluların dış iskeleti (ör. Yengeçler ve karidesler) ve mantarların hücre duvarları ile üretilir. Bu çalışmada, kitosanın spesifik olmayan savunma mekanizması üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Çalışmada 50 mg / L, 100 mg / L, 150 mg / L kitosan kullanılmıştır. Kan örnekleri 1, 3, 7, 14 ve 21 günde toplandı. Mevcut çalışmada lökosit, NBT ve fagositik aktiviteye bakılmıştır. Mevcut çalışmada, dozlar arasında 3. günde, tüm chitosan gruplarının lökosit değerlerinin arttığını göstermiştir. 7 ve 21. günlerde lökosit değerlerinde 50 mg / L olan gruplar artmıştır. Gün 7'den başka tüm günlerde lökosit değerlerinde 100 mg / L olan kitosan grupları artmıştır (p <0.05). Tüm lökosit değerlerinde, günde 3 gün hariç, 150 mg / L kitosan dozu arttı (p <0.05). 1,3, 7, 14 ve 21'inci günde, dozlar arasında, birinci ve ikinci dozlar, kontrol gruplarını karşılaştırmak için NBT pozitif hücre aktivasyon değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık gözlenmiştir (p <0.05). 21. günde fagositik aktivite değerleri istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p <0.05). 1. ve 14. günlerde, 150 mg / L'de, fagositik aktivite değerleri, kontrol gruplarını karşılaştırmak için anlamlı farklılık göstermiştir (p <0.05).

Anahtar Kelimeler: Tilapia, Chitosan, İmmunostimulant, Nbt Fagositik Aktivite, Lökosit Değerleri

Effects of Chitosan on Immunological Parameters in Tilapia (*Oreochromis Niloticus*)

Abstract

Due to intensification of aquaculture systems, diseases caused by microbes have surfaced significantly in farms. Fish are protected by using several drugs, synthetic chemicals and vaccination. However, partial success has been achieved. An alternative approach has been the application of various compounds to boost or stimulate the immune system of fishes. Such compounds are known as the immunostimulants. It has been established that the beneficial role of these compounds for disease management in aquaculture systems. The use of immune stimulants in fish could improve fish resistance against unfavorable environmental conditions and pathogenic agents compared with other treatment methods. Chitosan is produced commercially by deacetylation of chitin, the exoskeleton of crustaceans (i.e. crabs and shrimps) and cell walls of fungi. In this research, effects of chitosan on non-specific defence mechanism were investigated. The current study was used 50 mg/L, 100mg/L, 150 mg/L chitosan. Blood samples were collected at 1, 3, 7, 14 and 21 days. The current study was determined leucocrit, NBT and phagocytic activity. The current study showed that at day 3 among the doses, all chitosan groups of leucocrit values were increased. At day 7 and 21, the groups which were 50 mg/L were increased

in leucocrit values. The chitosan groups which were 100 mg/L were increased in leucocrit values in all days except at day 7 ($p<0.05$). The dose of 150 mg/L of chitosan were increased in all leucocrit values in all days except at day 3 ($p<0.05$). At day 1,3, 7, 14 and 21, among the doses, first and second doses were significant differences in NBT positive cell activation values when to compare the control groups ($p<0.05$). At day 21, the values of phagocytic activity were significant differences ($p<0.05$). Between at day 1 and 14, at 150 mg/L, the values of phagocytic activity were significant differences when to compare the control groups ($p<0.05$).

Keywords: Tilapia, Chitosan, İmmunostimulant, Nbt, Phagocytic Activity, Leucocrit Values

Korunan Alanlar Üzerine Ziyaretçilerin Algısı: Beydağları Sahil Milli Parkı Örneği

Dr. Öğr.Üyesi Hüseyin Samet Aşıkkutlu - Doç.Dr. Cengiz Yücedağ - Prof.Dr. Latif Gürkan Kaya*

ÖZ

Çalışmanın amacı, Antalya ili sınırları içerisinde bulunan korunan alanlardan biri olan Beydağları Sahil Milli Parkı ziyaretçilerinin korunan alanlar üzerine algılarını belirlemektir. Bu amaçla, 2017 yılı Eylül-Aralık ayları arasında Beydağları Sahil Milli Parkında toplam 768 kişiye anket uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programıyla analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre; ziyaretçilerin çoğunluğu erkek ve üniversite/yüksekokul mezunu, Antalya'da yaşamakta, 26-35 yaş aralığında, serbest meslek ile uğraşmakta ve aylık geliri 2501-4000 TL aralığındadır. Aynı zamanda ziyaretçilerin çoğunluğu alanı bildiğini ve önceden alana gittiğini, ayrıca alanı yılda bir iki kez ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir. Ziyaretçiler için alanı tanımlayan en belirgin özellikler alanda su varlığının olması ve alanın plaj güzelliğidir. Ziyaretçilerin alana gelmelerinde en etkili aktivite, deneyim, eğitimsel konu ve sosyal konu sırasıyla, "Ailemle-arkadaşlarımla vakit geçirmek", "Kendimi rahatlamış hissetmek", "Kültür hakkında daha fazla bilgi ediniyorum", "Arkadaşlarımla birlikte eğleniyorum" olarak bulunmuştur. Ayrıca, ziyaretçilerin çoğunluğu korunan alanların sağladığı faydalar kapsamında "Manzara etkisi yaratırlar" ve korunan alan algısı kapsamında "Dinlenme-eğlenme olanakları sunabilen alanlardır" ifadelerine katıldıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak, bu çalışmayla tespit edilen Beydağları Sahil Milli Parkı ziyaretçilerinin algılarının dikkate alınmasının hem korunan alanlara yönelik yönetim kararlarına hem de alanın koruma-kullanım dengesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Algı, Beydağları Sahil Milli Parkı, Korunan Alan, Antalya

Perception of Visitors on Protected Areas: Case Study of Beydağları Coastal National Park, Antalya-Turkey

Abstract

The purpose of the study is to determine the perceptions of Beydağları Coastal National Park visitors on protected areas, which is one of the protected areas within the borders of Antalya province. For this purpose, questionnaires were applied for 768 volunteers in Beydağları Coastal National Park between September-December of 2017 and the obtained data were analyzed by SPSS program. According to the analysis results, the majority of the visitors live in Antalya, at the age of 26-35, are male and university/college graduates, work in self-employment and have a monthly income between 2501-4000 Turkish Liras. At the same time, they mostly stated that they knew the area and went to the area in advance, and that they visited the area once or twice a year. To visitors, the most obvious features of the protected area studied are water availability and the beauty of beach. The most effective activity, experience, educational and social matters in the area for visitors were found as "Spending time with my family-friends", "Feeling relieved", "Getting more information about culture" and "Having fun with my friends, respectively. In addition, the majority of the visitors stated that they agreed on the items "Protected areas offer a scenery effect" and "Recreational opportunity" within the context of the benefits and perception of protected area, respectively. As a result, it has been thought that taking into account the perceptions of the visitors of Beydağları Coastal National Park determined in this study will contribute to both the management decisions regarding protected areas and the protection-usage balance of the area.

Keywords: Perception, Beydağları Coastal National Park, Protected Area, Antalya

Küresel Isınmanın Tarıma ve Ekonomiye Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Gul Ebru Orhun - Dr. Öğr.Üyesi Eda Orhun

ÖZ

Küresel ısınma doğadaki çoğu şeyi olumsuz etkilediği gibi tarımı olumsuz etkilemektedir. Sanayi gelişimi ve insan etkileri arttıkça küresel ısınma artmakta ve buda iklim değişikliklerine sebep olmaktadır. Doğadaki anormal değişimler direk olarak toprağın yapısını ve dolaylı olarak tarımı etkilemektedir. Verimli toprakların azalması sonucunda tarla tarımı ve üretiminde büyük bir kayıp söz konusu olacaktır. Bu da ülke ekonomisine artı bir yük getirecektir. Bilinçsiz su kullanımına bide iklim değişikliği eklenince topraktaki verim hızla azalmakta ve doğal olarak tarımda kalite azalmaktadır. Bu çalışmada küresel ısınmanın tarla tarımına özellikle tahıl tarımına ve ekonomiye olan olumsuz etkileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, Tarım, Tahıllar, ekonomi

Kurşun ve Kadmiyumun Kayacık (*Ostrya carpinifolia* Scop.) Fidanlarının Morfolojik Gelişimine Etkisi

Vildan Kurnaz - Doç.Dr. Şemsettin Kulaç - Doç.Dr. Hülya Torun - Doç.Dr. , Ali Kemal Özbayram

ÖZ

Türkiye’de doğal olarak bulunan kayacık (*Ostrya carpinifolia* Scop.), Avrupa’da Değerli Yapraklılar ağına göre öncelikli türler arasında yer almaktadır. Türkiye’de bugüne kadar oldukça ihmal edilmiş bir orman ağacı türüdür. Oysaki, Avrupa’da park bahçelerde, yol kenarlarında, ev bahçeleri ve çiftlik bahçelerinde münferit olarak ya da canlı çit olarak yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Makaslanmaya çok iyi cevap vermesi ve yoğun sürgün oluşturması nedeniyle canlı çit olarak kullanılabilir. Ayrıca odun yoğunluğunun yüksek olması ve odunu zaman geçtikçe kararmamasından dolayı oldukça rağbet görmektedir. Bu çalışmada; Türkiye’de doğal yayılış gösteren 5 farklı popülasyondan (Akseki, Adana, Finike, Kastamonu, Düzce) elde edilen fidanlara 2 farklı ağır metal (Cd ve Pb) ve 3 farklı doz (150, 300 ve 750 ppm) uygulanmıştır. Uygulanan ağır metallerin morfolojik karakterlere etkisi araştırılmıştır. Uygulamalar, 12x25 boyutlarındaki tüplere ekilmiş 1 yaşındaki kayacık fidanlarına yapılmıştır. Tüp harcı 1:1:1 oranlarında orman toprağı + torf + perlitten oluşturulmuştur. Uygulama her 15 günde bir tekrarlanmış ve 5ay (Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim) sürmüştür. Vejetasyon süresi boyunca her ay sonunda fidanların çap ve boy ölçülmüş ve kıyaslanmıştır. Sonuç olarak, boy ve çap gelişimleri ağır metal kullanımına göre popülasyonlar arasında farklılıklar oluşturmuştur. Tüm aylarda en iyi boy gelişimi Adana popülasyonunda en düşük boy gelişimi ise Düzce popülasyonunda ölçülmüştür. Çap gelişiminde ise sadece eylül ayında popülasyonlar arasında fark bulunmuştur. Çap gelişimi Düzce orijinlerinde en düşük, en yüksek çap artışı Akseki popülasyonunda elde edilmiştir. Her iki ağır metal kullanımında da ağır metal dozu arttıkça çap ve gövde artışında azalma meydana gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağır Metal, Kayacık, *Ostrya Carpinifolia* Scop., Kurşun, Kadmiyum, Morfoloji

The Effects of Lead and Cadmium on The Morphological Development of *Ostrya Carpinifolia* Scop. Seedlings

Abstract

Ostrya carpinifolia Scop. naturally occurred in Turkey, is among the priority species in Europe compared to the precious deciduous tree species network. It is also a forest tree species has been quite neglected in Turkey. However, it is used intensively in Europe as a live hedge, individually in parks and gardens, on roadsides, in house gardens and in farm gardens. It can be used as a live hedge due to its pruning and intense shoot formation. It is also very popular due to the high density of the wood and the darkening of the wood over time. In this study; three different doses (150, 300 ve 750 ppm) of two different heavy metals (Pb and Cd) was applied to the seedlings obtained from five different populations (Akseki, Adana, Finike, Kastamonu, Düzce) naturally grown in Turkey. The effects of heavy metals on morphological characteristics were investigated. Applications were made to *O. carpinifolia* seedlings 1 year old planted in 12x25 size tubers. Each tubes are composed of forest soil + peat + perlite in ratio of 1/1/1. The application was repeated every 15 days for 5 months (June to October). During the vegetation period, the diameter and length of the seedlings were measured and compared at the end of each month. As a result, it has been observed that

there are differences among the populations in the height and diameter development of the seedlings by heavy metal usage. According to the average of all months, the highest height development in the Adana population and the lowest height development in the Düzce population were measured. In diameter development, only difference was found among the populations in September. The diameter development was the lowest in Düzce origins, while the highest diameter increasing was obtained in the Akseki origins. In both heavy metal application, a decreasing in diameter and trunk increasing was observed as the heavy metal dose increased.

Keywords: Heavy Metal, European Hop-Hornbeam, *Ostrya Carpinifolia Scop.*, Lead, Cadmium, Morphology

Kuzeydoğu Akdeniz Derin Deniz Balıkçılığı'nın Mevcut Durumu ve Sorunları

Dr. Öğr.Üyesi Yusuf Kenan Bayhan

ÖZ

Çalışma, Kuzeydoğu Akdeniz'in Uluslararası sularında, derin deniz balıkçılığı faaliyetinde bulunan tekneler, bunların özellikleri ve avcılıkta karşılaşılan sorunların belirlenebilmesi amacı ile yürütülmüştür. Deniz çalışmaları, 200-600 m derinliklerde yapılan trol operasyonları ile karada yapılan çalışmalar ise Hatay, Adana, Mersin ve Antalya illerinde yüz yüze yapılan anket çalışmaları ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışma ile derin deniz alanı (batial zon)'nda çalışan tekne sayılarının 15-30 adet, boylarının 15.00-28.00 m, motor güçlerinin ise 254-791 hp arasında değiştiği belirlenmiştir. Avcılıkta karşılaşılan sorunların başında ise ıskarta avın yüksek oranda olduğu, uluslararası sularda deniz kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi konusunda Akdeniz'i ortak paylaşan ülkeler arasında farklı politikaların uygulandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Avcılık, Balıkçı Tekneleri, Kuzeydoğu Akdeniz

The Current Situation of Deep Sea Fisheries in Northeastern Mediterranean Sea and Its Problems

Abstract

This study was carried out in international waters of Northeastern Mediterranean sea in order to determine fishing boats and vessels for deep sea fisheries, the characteristics of these vessels and the problems encountered in fisheries. Marine surveys, through trawl operations made at the depth of 200-600 m and land studies with face to face surveys in Hatay, Adana, Mersin and Antalya have been carried out. It was found out that the number of vessels operating in the areas of covering batial zone varied between 15 and 30, length of them ranged from 15.00 m to 28.00 m and engine powers were between 254 and 791 hp. Main problems of deep water fisheries in the area are high level of by-catch products and it's been reached to the result that distinct policies are applied on the sustainable management of marine resources among countries sharing Mediterranean in international waters.

Keywords: Keywords: Fishery, Fishing Boats, North Eastern Mediterranean

Malaşit Yeşili Uygulanan Gökkuşığı Alabalığı (*Oncorhynchus Mykiss*)'nın Bazı İmmünolojik Parametrelerindeki Değişiklikler

Doç.Dr. M. Enis Yonar - Doç.Dr. Serpil Mişe Yonar

ÖZ

Bu çalışmada, gökkuşığı alabalığında malaşit yeşilinin bazı immünolojik parametrelere etkileri incelendi. Beş gün boyunca, malaşit yeşili 30 saniye süreyle 1/15000 konsantrasyonunda ve 60 dakika süreyle 1/150000 konsantrasyonunda balıklara uygulandı. Malaşit yeşili uygulandıktan sonra immünolojik parametrelerdeki (nitroblue tetrazolium (NBT) aktivitesi, total plazma proteini (TP) ve toplam immünglobulin (TI)) değişimler incelendi. Kontrol grubuna göre NBT aktivitesi, total protein ve total immünoglobulin düzeylerinin malaşit yeşili uygulanan gruplarda azaldığı gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Gökkuşığı Alabalığı, İmmunomodulasyon, Malaşit Yeşili

Changes in Some Immunological Parameters of Rainbow Trout (*Oncorhynchus Mykiss*) Exposed to Malachite Green

Abstract

In this study, the effects of malachite green on selected immunological parameters of rainbow trout, *Oncorhynchus mykiss*, was examined. During five days the malachite green was applied at concentrations of 1/15000 and 1/150000 for 30 seconds and 60 min, respectively. Immunological parameters (nitroblue tetrazolium (NBT) activity, total plasma protein (TP), total immunoglobulin (TI)) were evaluated after exposed to malachite green. It has been observed that NBT activity, total protein and total immunoglobulin levels were decreased compared with control group.

Keywords: Immunomodulation, Malachite Green, Rainbow Trout

Menzelet Baraj Gölü'nden Avlanan Balık Türlerinde Teşhis Edilen Neoechinorhynchus Rutili (Acanthocephala) Parazitinin Moleküler Tanımlanması

Dr. Öğr.Üyesi Mikail Özcan - Neslihan Bozdoğan

ÖZ

Bu çalışma Kahramanmaraş ilindeki Menzelet Baraj Gölü'nden avlanan balık türlerinde teşhis edilen Neoechinorhynchus rutili (Acanthocephala) Parazitinin Moleküler tanımlanmasını kapsamaktadır. Bu amaçla 2013 Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran tarihlerinde avlanan balık türlerinin bağırsaklarından parazit örnekleri alınmıştır. Bulunan parazitler % 70'lik alkol içeren numune şişelerine bırakılarak uzun süre saklanması sağlanmıştır. Morfolojik ve boyama işlemi ile 50 adet Neoechinorhynchus rutili'nin teşhisi yapılmıştır. Neoechinorhynchus rutili'nin DNA izolasyonunda parazitler için özel doku kiti kullanılmıştır. Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PZR) tekniğiyle Neoechinorhynchus rutili'nin moleküler tanımlanmasında spesifik primerler kullanılmıştır. Bu nedenle bu parazitlerin tamamının moleküler olarak Neoechinorhynchus rutili olduğu teyit edilmiştir. Sonuç olarak bu çalışmada, Kahramanmaraş ilinde avlanan balık türlerinde Neoechinorhynchus rutili parazitinin görüldüğü tespit edilmiştir. Neoechinorhynchus rutili parazitinin morfolojik ve boyama yöntemiyle identifikasyonu uzun zaman alır iken, Polimeraz Zincir Reaksiyon tekniğiyle kısa sürede tanımlanması başarılı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın başarıya ulaşmış olması, balıklarda görülen, parazit etkenlerinin moleküler identifikasyonuna yönelik daha orijinal ve kapsamlı çalışmalara ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Neoechinorhynchus Rutili, Pcr, Parazit, Balık

Mersin Körfezi'nde Organik ve İnorganik Kirliliğin Zamansal Değişimi Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr.Üyesi Doruk Yılmaz

ÖZ

Mersin Körfezi batıda Taşucundan başlayarak doğuda Karataşa kadar uzanan ve kendine özgü biyoçeşitliliği, biyolojik üretimi ve denizel yaşamı olan bir ekosistemdir. Ancak dünyanın diğer bölgelerindeki ekosistemler gibi yoğun antropojenik baskıya (aşırı avcılık, iklim değişimi biyoçeşitlilikte ve habitat alanlarında azalma ve kirlilik) maruz kalmaktadır. Bu çalışmada, Mersin Körfezindeki su, sediman ve organizmada ölçülmüş olan farklı kirlilik (ötrofikasyon, organik ve inorganik kirlenmeler) düzeylerinin zamana bağlı değişimleri daha önceki araştırmalar incelenerek değerlendirilmiştir. Bu kapsamda ötrofikasyon, ağır metaller, kalıcı organik kirlenmeler (poliklorlu bifeniller, Aroklor bileşenleri, pestisitler, poliaromatik hidrokarbonlar, petrol hidrokarbonlar) ve diğer kirlilik kaynakları açısından körfezin durumu tartışılmıştır. Mersin Körfezi ekosistemi farklı kaynaklardan gelen kirlenmelerle karşılaşmakta ve körfezdeki kirlenme düzeyi bölgeye ve kirlenme tipine göre farklılık göstermektedir. Örneğin pestisit grupları, yoğun tarımsal faaliyetlerin olduğu bölgelerden gelen Seyhan ve Göksu gibi nehirlerin döküldüğü alanlarda daha yüksek derişimlerde ölçülürken, PAH ve PCB gibi kirlenmelerin düzeyinin, endüstriyel aktivitelerin ve gemicilik faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde arttığı belirlenmiştir. PCBler ve pestisitlerle ilişkili çoğu kirlenmenin yasaklanmasına karşın günümüz deniz sedimanında ölçülebilmesi bu kirlenmelerin ya yeniden pazara sokulduğunu ya da düşük bozulma oranından dolayı uzun süre çevrede kaldığını göstermektedir. Çevrede kolayca parçalanmayan PCB ve pestisitler insan ve hayvan dokularında da kolayca metabolize olmamaktadır. Bu yüzden canlıda özellikle yağ dokuda birikmekte ve artan derişimlerde daha üst trofik düzeylere taşınmaktadır. İnsan ve diğer canlılar için toksik olan bu kirlenmeler canlıda hormonlarla etkileşime geçerek bağışıklık ve üreme sistemine zarar vermekte ve gelişimsel sorunlara neden olmaktadır. PAH ve petrol hidrokarbonlar kömür ve petrolün doğal bir bileşeni olup fosil yakıtların ve organik materyalin yanması ile ortaya çıkar. PCB ve pestisit gibi organoklorlu bileşiklerden farklı olarak kolayca metabolize olur bu yüzden canlı dokudaki derişimleri sedimandan daha düşüktür. Bunun yanısıra bölgede daha önce faaliyet göstermiş olan Kromsarı-Soda sanayii fabrikasının başta krom olmak üzere bölgede ölçülen diğer ağır metallerin ekosisteme dahil olmasında payı vardır. Kirlenmelerin doğada bozunması uzun zaman aldığından, körfezin geleceği açısından kirlilik izleme çalışmaları önem taşımaktadır. Bu çalışmada, 1980 yılından günümüze kadar olan süreçte körfezdeki kirlilikle ilgili araştırmalar incelenmiş ve körfezin geçmişine ve şu anki durumuna ilişkin bir değerlendirmede bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mersin Körfezi, Organik Kirlilik, İnorganik Kirlilik, Zamansal Değişim

An Assessment of Temporal Variations of Organic and Inorganic Pollution in Mersin Bay

Abstract

Mersin Bay extends from Taşucu in the west to Karataş in the east and is a unique ecosystem with its own biodiversity, biological production and marine life. However, as many other ecosystems worldwide, it is subjected to diverse anthropogenic pressure (overfishing, climate change, decrease in diversity and habitats and pollution). In this study, temporal variations of pollutants in water, sediment and organisms from Mersin Bay were assessed by investigating the previous studies. In this context, the situation and fate of Mersin Bay were discussed in terms of eutrophication, trace

metals, persistent organic pollutants (polychlorinated biphenyls, Aroclors, pesticides, polyaromatic hydrocarbons, petroleum hydrocarbons) and various sources of pollution. Mersin Bay ecosystem has been subjected to various pollution sources and the pollution levels showed changes depending on the location and pollutant types. For example, higher levels of pesticides are found in areas where Seyhan and Goksu rivers discharged by contributing pesticides from adjacent areas with intense agricultural activities. Increased levels of PCB and PAH were measured in areas with industrial and shipping activities. Despite the prohibition of most PCB and pesticides, its presence in recent sediments indicates that these pollutants remain in the environment for a long time because of low rate of degradation or they are re-marketed in the world. PCBs do not breakdown easily and are not readily metabolized by humans and animals. Therefore, it accumulates mainly in fat tissue of organisms and is transported to higher trophic levels in increasing concentrations. These pollutants, which are toxic to human and other organisms, damage to immune and reproductive system by interacting with hormones and they cause to developmental impairments. Polycyclic aromatic hydrocarbons (PAHs) and petroleum hydrocarbons are natural components of coal and oil, and are also formed during the combustion of fossil fuels and organic material. Unlike organochlorine compounds such as PCBs and pesticides, PAHs are readily metabolized. Therefore, concentrations in living tissue are lower than sediment. In addition, Kromsan-Soda chromium plantation, which had previously been active in the area, contribute to the presence of trace metals, especially chromium, in Mersin Bay ecosystem. Because of the low rate of degradation, pollution monitoring studies are important for the future of the bay. In this study, previous works dealing with the pollution of Mersin Bay from 1980 to the present day were investigated, and an assessment was made on the past and situation of the Bay.

Keywords: Mersin Bay, Organic Pollution, İnorganic Pollution, Temporal Variations

Meyve Ağaçlarında “meyve Örtme” Uygulaması

Dr. Öğr.Üyesi Selma Boyacı

ÖZ

Meyveler zengin besin içeriği ve ekonomik değerinden dolayı üreticiler ve tüketiciler tarafından çok fazla talep edilen bir tarımsal üründür. Günümüzde insanlar meyveyi sadece meyve gereksinimlerini karşılamak için değil daha sağlıklı bir beslenme programı oluşturmak için tüketmektedirler. Satın aldıkları meyvelerde meyve kalite özelliklerinin (renk, şekil, irilik vs.) iyi olması ve üzerinde kimyasal ilaç kalıntısının olmaması genel istekleridir. Ancak organik tarımda dahi gerekli görüldüğü zamanlarda kimyasal ilaç kullanıldığı düşünülürken, bu imkansız gibi görünmektedir. Son yıllarda "bilinçli tüketiciler" satın aldıkları meyvelerin kalite özelliklerinin iyi olmasının yanısıra üzerlerinde kimyasal ilaç kalıntısının olmamasına da dikkat etmektedirler. Meyve bahçelerinde tarımsal ilaçlama ağaç sağlığı açısından vazgeçilmez bir kültürel uygulama olması nedeniyle tüketilecek olan meyvelerde hiçbir şekilde ilaç kalıntısı olmaması amacıyla meyveleri tek tek örtmek koruma düşüncesi doğmuştur. Bu işlem “meyveleri örtme” (bagging) uygulaması olarak adlandırılmaktadır. Meyveleri tam çiçeklenmeden yaklaşık 1 ay sonra, tek tek kilitli poşetler veya kese kâğıtları içine alarak yapılan yetiştirme yöntemi meyvecilikte ileri olan özellikle Japonya, Avustralya, Çin ile ABD'nin batısındaki bazı meyve bahçelerinde rutin bir uygulama haline gelmiştir. Meyve örtme uygulaması, ilaç kalıntısının yanısıra; kabuk rengini iyileştirmek, mekanik zararları azaltmak, meyve yüzeyinde oluşabilecek güneş yanıklığını önlemek, kuş zararından korumak ve meyve yüzeyinde kimyasal kalıntı olmamasını gibi amaçlarla elma, armut, şeftali, üzüm, mango, ananas vb. meyve türlerinde yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Meyve Örtme, Meyve Yetiştiriciliği, Pestisit

Molecular Identification of Lactic Acid Bacteria from Packed Seafood

Öğr.Gör. Nurten Toy - Arş.Gör. Elif Dağgeçen - Prof.Dr. İsmail Akyol - Prof.Dr. Yeşim Özoğul - Prof.Dr. Fatih Özoğul

Abstract

Lactic acid bacteria (LAB) are the best known with industrial applications, which are lactobacilli (milk, meat, vegetable, cereal), lactococci (milk), streptococci (milk), leuconostoc (vegetable, milk), and pediococci (vegetable, meat). LAB is widely found in dairy products, fermented meat and fish, sourdough and pickled vegetables. Traditionally, bacterial identification based on phenotypic characteristics is not as accurate as identification based on genotypic methods. Comparison of bacterial 16S rRNA gene sequences by BLAST (Basic Local Alignment Search Tool) has emerged as a preferred technique for molecular identification. 16S rRNA gene sequence analysis can better identify less-defined, rarely isolated or phenotypic abnormal strains. Lactic acid bacteria were isolated from packed fish products. MRS agar was used for isolation of Lactobacillus, Leuconostoc, and Pediococcus, whereas M17 agar was used for isolation of Lactococcus and Enterococcus. Colonies from each sample were randomly selected from countable MRS and M17 agar plates. After purification, fifty one isolates were tested for Gram reaction, cell morphology and catalase production. For the identification, Gram positive and catalase-negative isolates were kept at -80°C in tubes which including glycerol (30%). After that, colony polymerase chain reactions was performed using 519R-27F universal 16S rRNA primers. The size of the amplified products was 570 bp and sequencing analysis of amplicons was subjected for BLAST search in GenBank. As a result, all isolates were identified as Leuconostoc cremoris, Enterococcus (Faecium, Faecalis, Casseliflavus, Gallinarum, Durans, lactis) strains, Lactobacillus (Sunkı, Rhamnosus, Hira, Zaea, Brevis, Paracasei, Casei), Pediococcus acidilactici, and Lactococcus (Lactis subs. cremoris, Lactis subs. lactis) strains.

Keywords: Lactic Acid Bacteria, Isolation, Molecular, Characterization, Packed Seafood

New Options for Farmers, Coming with Unmanned Aerial Vehicles

RA. Kasım Eren Tuna - RA. Tuğçe Kaya - Prof.Dr. Dilek Bostan Budak

Abstract

In parallel with the developments in the economy and population growth in the world as a whole, the agriculture will come into prominence ascendantly. The estimations made by the scientists indicate that we will need more production of crop, in other words we will have to double it to meet the food supply, by the year 2050. To increase the productivity in agriculture is extremely significant for this demand. Because of the out of purpose usage of agricultural lands in which there is a tendency to decrease; providing productivity is link to efficiency increase directly. And when it comes to efficiency improvement, new technologies enter the market and drones are attracting attention. The word 'drone' is the common name for an Unmanned Aerial Vehicle (UAV). We can mention UAV's as an agricultural tractor. The farmers can put seeds, fertilizers or chemicals according to their purpose into the larger and sophisticated UAV's. The pesticides, herbicides, and irrigation are also can be detected on site-monitoring by the aid of the drones that can be equipped with infrared cameras, sensors, and other technologies. The drones can catch many unwanted situations on time within the collection of a variety of relevant data. And this will help the farmers to make a decision and to take precautions. In this paper, secondary data was used to emphasis that how farmers can benefit from unmanned aerial vehicles and how this affects production efficiently.

Keywords: Agriculture, Uav, Food, Farmer, Sustainability

Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Durumunun Zootekni Bölümü Seçimi Üzerine Etkisi

Dr. Aykut Burçut - Doç.Dr. Mustafa Boğa

ÖZ

2017-2018 eğitim-öğretim yılında ÖSYM sınavında 20 Üniversitenin Zootekni Bölümleri arasında Çukurova Üniversitesi Zootekni Bölümü 15. sırada ve 215,42 ile 259,22 puanları arasında 41 öğrenci almıştır. Bu çalışma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında üniversite sınavına giren ve Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümünü seçen ve birinci sınıfa devam eden 30 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Öğrenciler üzerinde anket çalışması yapılmış olup ve öğrencilerin verdikleri cevaplar değerlendirilerek sonuçları yorumlanmıştır. Yapılan anket çalışmasında öğrencilerin Zootekni Bölümünü tercih etme sebepleri, kaçınıcı sırada tercih ettikleri, aile ekonomik durumları, ailelerinin mezuniyet durumları, Zootekni Bölümü hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, mezun olduklarında ne iş yapacakları ve beklentileri, ekonomiye nasıl bir katkı sağlayabilecekleri, ailelerin hayvancılıkla uğraşıp uğraşmadıkları vb. farklı sorular sorulmuş ve sorular yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda, gelen öğrencilerin %70'i bölümü isteyerek ve ilk beş tercihleri arasında seçtikleri, %60'nın aile ekonomik durumunun iyi olduğu, %55'i mezun olduktan sonra bir hayvancılık işletmesi kurmak istediğini, %45'nin ailesinin hayvancılık sektörünün içinde olduğu, %65'nin anne veya babasının lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Bu veriler ışığında; öğrenciler bölüm tercihi yaparken, daha bilinçli oldukları ve ailelerinin bilinçli ve ekonomik durumlarının hayvancılık sektörünü destekleyebilecek durumda olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zootekni, Anket, Sosyo-Ekonomi, Eğitim Durumu

Orman Ürünleri Sektörlerinin Finansal Performanslarının Ölçülmesi: Multimoora Yöntemi

**Dr. Öğr.Üyesi Nadir Ersen - Dr. Öğr.Üyesi İlker Akyüz - Dr. Öğr.Üyesi Bahadır Çağrı Bayram
- Prof.Dr. Kadri Cemil Akyüz - Arş.Gör. Tutku Üçüncü**

ÖZ

Bu çalışmada orman ürünleri sektörlerinin (ağaç ve ağaç ürünleri, kâğıt ve kâğıt ürünleri ve mobilya) yıllar bakımından finansal performanslarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, orman ürünleri sektörlerinin finansal açıdan performansları değerlendirilmiştir. T.C. Merkez Bankası tarafından hazırlanan 2002-2016 yıllarındaki sektör oranları ve standart oranlar kullanılmıştır. Orman ürünleri sektörlerinin performanslarının ölçümünde 2002-2016 yıllarındaki verilerin ortalaması alınmıştır. Yöntem olarak MULTIMOORA kullanılmıştır ve MULTIMOORA sonuçlarına, MOORA oran, referans noktası yaklaşımı ve tam çarpım yöntemleri kullanılarak ulaşılmıştır. 22 adet finansal oran kullanılmış olup, bu oranlar literatüre taraması ve konunun uzmanları tarafından yapılan görüşmeler sonucunda belirlenmiştir. MULTIMOORA sonuçlarına göre, ağaç ve ağaç ürünleri ve kâğıt ve kâğıt ürünleri sektörleri için en yüksek finansal performans 2002 yılında, en düşük finansal performans ise 2008 yılında bulunmuştur. Mobilya sektörü için ise en yüksek finansal performans 2009 yılında, en düşük performans 2016 yılında gerçekleşmiştir. Sektör açısından baktığımızda ise, en yüksek finansal performansı kâğıt ve kâğıt ürünleri sektörü gerçekleştirirken, en düşük performans ise ağaç ve ağaç ürünleri sektörü gerçekleştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Orman Ürünleri Sektörü, Finansal Oranlar, Multimoora Yöntemi

Measurement of Financial Performance of Forest Products Industry: Multimoora Method**Abstract**

In this study, it is aimed to measure the financial performance of the forest products sector (wood and wood products, paper and paper products and furniture) for years. In addition, the financial performance of the forest products sector has been assessed. Sector ratios and standard ratios in the years 2002-2016 prepared by the Central Bank of the Republic of Turkey were used. Averages of the data in the years 2002-2016 have been taken for the measurement of the performances of the forest products sector. MULTIMOORA was used as the method. MULTIMOORA results were achieved using the MOORA ratio, the reference point approach and full multiplication methods. 22 financial ratios have been used and these ratios have been determined as a result literature review and the interviews made by the experts. According to MULTIMOORA results, the highest financial performance for the wood and wood products and paper and paper products sectors was found in 2002, and the lowest financial performance was found in 2008. For the furniture sector, the highest financial performance was achieved in 2009 and the lowest performance was achieved in 2016. In terms of the sector, the highest financial performance was realized by the paper and paper products sector while the lowest performance was realized by the wood and wood products sector.

Keywords: Forest Products Sector, Financial Ratios, Multimoora Method

Peyniraltı Suyu Tozu Kullanımının Kefir Yoğurdunun Özellikleri Üzerine Etkisi

Prof.Dr. Nuray Güzeler - Mustafa Kadir Esen

ÖZ

Kefir yoğurdu, ısıtılmış ve soğutulmuş süte belli oranlarda kefir kültürü eklenerek $41\pm 1^\circ\text{C}$ ' de, pH 4.7' ye gelene kadar inkübe edilen ve inkübasyon sonunda soğutulmuş $4\pm 1^\circ\text{C}$ ' de depolanan fermente bir süt ürünüdür. Bu araştırmada amaç demineralize peyniraltı suyu tozunun kurumadde artırıcı olarak süttozunun yerine veya birlikte kullanılarak gıda sektöründe peyniraltı suyunun değerlendirilmesini ve maliyetten kazanılmasını sağlamak ve kefir yoğurduna olan ilgiyi artırarak kefirin sağlık açısından önemini vurgulamaktır. Farklı oranlarda yağsız süttozu ve demineralize peyniraltı suyu tozu kullanılarak (A(kontrol): %3-0, B: %2-1, C:%1-2, D:%0-3) kefir yoğurtları üç tekerrürlü olarak üretilmiştir. Kefir yoğurtlarında farklı oranlarda demineralize peyniraltı suyu tozu kullanımının kurumadde, yağ, protein, laktoz, kül, pH, titrasyon asitliği, asetaldehit, tirozin, toplam uçucu yağ asitleri, su tutma kapasitesi, serum ayrılması, viskozite, penetrometre, renk değerleri ve duyuşal özellikleri üzerine etkileri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kefir yoğurtlarının; titrasyon asitliği, asetaldehit, su tutma kapasitesi, serum ayrılması, viskozite, penetrometre değerleri ve kıvam (kaşıkla) özellikleri üzerinde farklı oranlarda süttozu ve demineralize peyniraltı suyu tozu kullanımının etkilerinin önemli düzeyde olduğu tespit edilirken ($p<0.05$), kurumadde, yağ, protein, laktoz, kül, pH, tirozin, toplam uçucu yağ asitleri, renk değerleri, dış görünüş, kıvam (ağızda), koku, tat özellikleri ise farklı oranlarda demineralize peyniraltı suyu tozu kullanımından etkilenmemiştir ($p>0.05$). Duyusal özelliklere göre en çok beğenilen kefir yoğurdu % 1 demineralize peyniraltı suyu tozu ve % 2 süttozu kullanılarak üretilen kefir yoğurdu olarak saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kefir Yoğurdu, Peyniraltı Suyu Tozu, Süttozu

The Effect of Whey Powder Using on Kefir Yogurt Properties

Abstract

Kefir yogurt is a fermented milk product which is stored at $4\pm 1^\circ\text{C}$ that the certain rate kefir culture adding to heat treated and cooled milk and then incubated at $41\pm 1^\circ\text{C}$ until 4.7 pH. The purpose of this research is to evaluate the recycling of whey and gaining cost using demineralized whey powder as a dry additive instead of or in combination with milk powder in the food sector and to emphasize the importance of kefir in terms of health by increasing interest in kefir yogurt. Therefore, kefir yogurts produced by using different proportions of skim milk powder and demineralized whey powder as three replicates(A(control): %3-0, B: %2-1, C:%1-2, D:%0-3). The effects of using different proportions of demineralized whey powder were determined on dry matter, fat, protein, lactose, ash, pH, titration acidity, acetaldehyde, tyrosine, total volatile fatty acids, water retention capacity, serum separation, viscosity, penetrometer, color values and sensory properties in kefir yogurts. According to obtained results; while the effects of using different proportions of demineralized whey powder were found significant ($p<0.05$) on titration acidity, acetaldehyde, water holding capacity, serum separation, viscosity, penetrometer values and consistency (with spoon) properties, the effects of using different proportions of demineralized whey powder weren't found significant ($p>0.05$) on dry matter, fat, protein, lactose, ash, pH, tyrosin, total volatile fatty acids, colour values, appearance, consistency (in mouth), odor, taste of kefir yogurts. As sensory

properties; the most desired kefir yogurt was confirmed as kefir yogurts produced by using 1 % demineralized whey powder and 2% milk powder by panelists.

Keywords: Kefir Yogurt, Whey Powder, Milk Powder

Silifke'de Örtü Altında Alternatif Ürünlerin Geleceği Üzerine Bir Araştırma

Dr. Garip Yarşi - Prof.Dr. Levent Son

ÖZ

Türkiye'de örtü altı yetiştiriciliğinde yaklaşık 6.7 milyon ton sebze ve yaklaşık 422.000 ton meyve üretilmektedir. Türkiye'nin örtü altı sebze üretiminin %15'ini meyve üretiminin ise % 69'unu Mersin karşılamaktadır. Silifke, Mersin'in en önemli sebze ve meyve üreten bölgelerinden birisidir. Son yıllarda, topraksız tarım, seralarda muz ve kavun yetiştiriciliğinde önemli düzeyde artışlar meydana gelmiştir. Bu çalışmada, çiftçiler ile mevcut üretim durumunu ve gelecekteki ürün yönelimlerini bulmaya çalışmak için yüz yüze görüşülmüştür. Bu bağlamda; önümüzdeki yıllarda Silifke yöresinde, seralarda muz ve kavun yetiştiriciliğinin çiftçiler için alternatif ürünler olarak ön plana çıkabileceği belirlenmiştir

Anahtar Kelimeler: Silifke, Kavun, Muz, Sera, Alternatif Ürünler

A Research on The Future of Alternative Products in Greenhouses in Silifke

Abstract

About 6.7 million tons vegetables and 422.000 tons fruits are produced in under cover cultivation in Turkey. 15% vegetable and 69% fruit production of under cover production of Turkey are produced in Mersin. Silifke is one of the most important vegetable and fruit producing regions of the Mersin. In recent years there has been an increase in the cultivation of soilless agriculture, banana and melon growing in the green houses. In this study, with the farmers were interviewed face-to-face to try to find out the current production situation and future product orientations. In this context; it has been determined that melon and banana growing in green houses may come at the fore front of alternative products for farmers.

Keywords: Silifke, Melon, Banana, Greenhouse, Alternative Products

Sorgum Sudanotu Melezi Çeşitlerinde Ot Verimi ve Bazı Verim Unsurları Üzerine Tuzlu Sulama Suyu Uygulamalarının Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Osman Yüksel - Gökhan Kılıç

ÖZ

Bu çalışma sorgum sudanotu melezi çeşitlerinde ot verimi ve bazı verim bileşenleri üzerine farklı seviyelerdeki tuzlu sulama suyu uygulamalarının etkilerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Deneme tesadüf parselleri deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak sera şartlarında yürütülmüş olup, çeşitlere 0, 4, 8 12 ve 16 dS/m tuzlu sulama suları uygulanmıştır. Araştırmada çeşitlerin bitki boyu, yaprak sayısı, yeşil ot verimi ve kuru ot verimleri arasında istatistik açıdan önemli farklılıklar belirlenmiştir. Çeşitler arasında en yüksek bitki boyu, yeşil ot verimi ve kuru ot verimi Hay Day, Super Grazer ve Greengo çeşitlerinde belirlenmiştir. Yaprak sayıları bakımında çeşitler arasında istatistik açıdan önemli bir farklılık görülmemiştir. Sulama suyundaki artan tuz konsantrasyonu tüm verim bileşenlerini olumsuz yönde etkilemiştir. En yüksek verim değerleri kontrol ile birlikte 4 dS/m tuzlu sulama suyu uygulamalarından elde edilirken, en düşük değerler 16 dS/m tuz konsantrasyonunda belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre sorgum sudanotu melezi çeşitlerinin ot verimi ve bazı verim bileşenleri bakımından 4 dS/m'ye kadar tuzlu sulama suyuna toleranslı oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sorgum Sudanotu, Tuz, Çeşit, Verim

Effect of The Saline Irrigation Water Application on Hay Yield and Some Yield Components of Sorghum Sudangrass Cultivars

Abstract

This study was conducted to determine the effects of the saline irrigation water applications on hay yield and some yield parameters of sorghum sudangrass cultivars. The experiment was carried out randomized parcel design with 3 replications in greenhouse conditions and 0, 4, 8 12, 16 dS/m saline irrigation water was applied to the varieties. In the study, statistically significant differences were determined in terms of plant height, leaf number, green herbage yield and hay yield. The highest values about plant heights, green herbage and hay yields were determined in Hay Day, Super Grazer and Greengo varieties. There were no statistically significant differences among the varieties in terms of leaf number. Increased salt concentration in irrigation water affected all yield components negatively. The highest yield values were obtained from control and 4 dS/m saline irrigation applications, while the lowest values were determined at 16 dS/m salt concentration. According to these results, it can be said that the varieties of sorghum sudangrass are tolerant to saline irrigation water up to 4 dS/m in terms of hay yield and some yield components.

Keywords: Sorghum Sudangrass, Salt, Variety, Hay Yield

Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Antibiyotik Kullanımının İnsan ve Hayvan Sağlığı İle Çevre Açısından Önemi

Dr. Öğr.Üyesi A.Erdem Dönmez

ÖZ

1950'lerden itibaren balıkçılık filusunun ve tekne başına balıkçılık eforunun güçlenmesiyle, küresel balık avcılığının üretim hacmi günbegün artmıştır. Toplam balık avcılığından sağlanan balık miktarı 1980'lerden itibaren düşüşe geçmiş ve avlanabilen balık miktarlarında bir durağanlık söz konusu olmuştur. Bunun yanı sıra küresel nüfus artışı ve gıda talebinde meydana gelen yükselişle birlikte su ürünleri yetiştiriciliği alternatif bir yol olarak görülmeye başlanmıştır. Su ürünleri yetiştiriciliği, balık, yumuşakça, kabuklu ve sucul bitkiler dahil olmak üzere suda yaşayan organizmaların kontrollü koşullar altında üretimi olarak tanımlanabilmektedir. Günümüzde su ürünleri yetiştiriciliği, gelişmiş ya da gelişmekte olan pek çok ülkede en hızlı büyüyen sektörlerden birisi konumuna gelmiştir. 2014 yılında yetiştiricilik sistemleri yoluyla 70.5 milyon ton balık ve 26.1 milyon ton da sucul alg üretimi gerçekleştirilmiştir. Tahminler, Avrupa'da su ürünleri yetiştiriciliğinin 2030 yılına kadar 4 milyon tona ulaşacağını öngörmektedir. Su ürünleri yetiştiriciliğinde ekonomik anlamda zarara yol açan en önemli faktörlerden birisi hastalıklardır. Hastalıklar sucul canlılarda üreme performansını düşürmekte, yem dönüşümü verimliliğini olumsuz yönde etkileyebilmekte ve kültür balıklarında büyüme ve genel performansını azaltabilmektedir. Bazı hastalıklar sadece çiftlikleri değil tamamen sektörü tehdit edecek düzeyde sorunlar oluşturabilecek etkiye sahip olabilmektedir. Bu sektörde, yetiştirilen türler, çeşitli hastalık etkenlerinin yanı sıra bakterilerin neden olduğu enfeksiyonlara da maruz kaldığından bu sorunları aşmak amacıyla antibiyotiklerin kullanımı en önemli araç haline gelmiştir. Fakat sucul ortamlarda antibiyotiklerin yoğun kullanımının hayvan ve insan sağlığı ile ekolojik bakımdan önemli sorunlara neden olduğu tespit edilmiştir. Antibiyotiklerin neden olduğu çevresel ve sağlık risklerini aşmak için, aşılama, faj tedavisi ve bağışıklık durumunu iyileştiren diyetler gibi çeşitli yöntemlerin denemeleri yapılmaktadır. Ayrıca antibiyotiklere alternatif olarak bitkilerden üretilen organik bileşikler de kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada su ürünleri yetiştiriciliğinde antibiyotik kullanımının insan ve hayvan sağlığı ile çevre açısından önemi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yetiştiricilik, Antibiyotik, Antibiyotik Direnci, Ekoloji

The Importance of Antibiotic Usage in Aquaculture for Human and Animal Health and Environment

Abstract

From the 1950's, the production volume of the global capture fisheries increased day by day by strengthening the fishing fleet and catch per unit effort. The amount of fish provided from the total fisheries has fallen since the 1980s and there has been a stagnation in the amount of fish that can be caught. And in order to meet the demand for food from a growing population, aquaculture has started to be seen as an alternative way. Aquaculture can be defined as the production of aquatic organisms under controlled conditions, including fish, molluscs, crustaceans and water plants. Nowadays, aquaculture has become one of the fastest growing sectors in many developed and developing countries. In 2014, 70.5 million tonnes of fish and 26.1 million tonnes of algae were produced through aquaculture systems. Predictions prognosticate that aquaculture in Europe will reach 4 million tonnes by 2030. Diseases are one of the most important factors that cause economic damage in aquaculture. Diseases can reduce reproductive performance in aquatic organisms,

adversely affect feed conversion efficiency and reduce the growth and overall performance of cultured fish. Some diseases can have an impact not only on farms, but also on the level of threats to the sector. In this sector, the use of antibiotics has become the most important administer to overcome these problems as grown species are exposed to infections caused by various disease agents as well as bacteria. However, intensive use of antibiotics in aquatic environments have been detected to cause significant problems for animal and human health as well as ecological implications. In order to overcome the environmental and health risks caused by antibiotics, various methods such as vaccination, phage treatment and immunity improving diets are being tested. As an alternative to antibiotics, organic compounds produced from plants have also begun to be used. In this study, antibiotic use in aquaculture will be discussed in terms of human and animal health and environment.

Keywords: Aquaculture, Antibiotic, Antibiotic Resistance, Ecology

Su Ürünlerinde İnovatif Yaklaşımlar: Yetiştiricilik

Öğr.Gör. İbrahim Demirkale - Dr. Öğr.Üyesi Mustafa Selçuk Uzmanoğlu - Arş.Gör. Dilek Veysikarani

ÖZ

Su ürünleri insanlar için önemli bir protein kaynağı olarak kullanımı hem ülkemizde hem de dünyada artarak devam etmektedir. Özellikle avcılıktan elde edilen ürünlerin her geçen gün azalması su ürünleri yetiştiriciliğini ön plana çıkarmaktadır. Dünya nüfusunun hızla artması ve arz-talep dengesindeki değişimler sektörün farklı ürünlerin yetiştiriciliğine, daha fazla ürün elde etmeye ve biyoteknolojik yöntemleri kullanmaya sevk etmiştir. Bu amaçla insanlar tarafından tercih edilen ve ekonomik değeri yüksek olan türlerin yetiştiriciliği ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu amaçla yem değerlendirme oranı düşürmek amacı ile barsak florasında bulunan bakteriyel yapıyı olumlu yönde değiştirecek biyolojik temelli yem katkı maddeleri, yine florada bulunan etkinliği düşük bakteri gruplarını baskılayıcı probiyotik / prebiyotiklerin yeme eklenmesi, doğal antibiyotik özelliği bulunan biyopolimerler yem katkı maddesi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bununla beraber yetiştiricilikteki en önemli giderlerden bir tanesi olan yemin ham maddesi olarak kullanılan balık ununa alternatif bitkisel veya hayvansal protein kaynaklarının araştırılması ve etkinliği üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca her geçen gün teknolojik gelişmeler çerçevesinde mekanizasyon temelli geliştirilen yeni teknoloji ve uygulamalarının su ürünleri sektörüne dahil edilmesi ve kullanıma alınması için yeni çalışmaları mevcuttur. Bu çalışmada su ürünleri yetiştiricilik çalışmalarında kullanılan, kullanılması planlanan ve gelecekte kullanılması muhtemel inovatif yaklaşımlarının kısa bir özeti sunulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Su Ürünleri, İnovatif Yaklaşımlar, Yetiştiricilik

Suriye'de Su Hasadı Tekniklerinin Kullanılması

Ruba Durmuş - Dr. Öğr.Üyesi Servet Tekin

ÖZ

Su hasadı, geniş toplanma alanlarından gelen ve yüzey akış şeklindeki yağmurun daha küçük alanlarda kullanılması süreci şeklinde tanımlanabilmektedir. Su hasadı yapıları, yetersiz yağış ve bu yağışın düzensiz dağılımı nedeniyle su eksikliğinin yaygın olduğu kurak ve yarı-kurak alanlarda ürün alamama riskini düşürerek ve ürün artışını sağlayarak işlenebilir alanların üretkenliğini artırma potansiyeline sahiptirler. Suriye'de su toplama tekniklerinin kullanılmasının desteklenmesi amacıyla yöredeki kaynakların geliştirilmesi ve çevrenin korunması çalışmada ana programı oluşturmuştur. Ayrıca çalışmada, Suriye'de en çok kullanılan su hasat yöntemlerinin bir envanterini yapmak ve yöntemlerin Suriye'deki su kaynaklarını desteklemesini teşvik etme amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Su Hasadı, Su Hasadı Teknikleri, Suriye

The Use of Water Harvesting Techniques in Syria

Abstract

Water harvesting is also defined that the process of using rainfall, which resulted from wide catchments as run-off, in smaller areas. Because of uneven and insufficient rainfall in arid and semiarid regions, water harvesting structures have a potential that decreases risk of failed agriculture and increases areable land productivity. The main program of the development of natural resources and protection of the environment has initiated this study on: Fostering the use of water harvesting techniques in Syria. Due to the significant importance of this subject, to make an inventory of the most used water harvesting methods in Syria, and to develop future vision to promote these systems which are expected to support the water resources in Syria.

Keywords: Water Harvesting, Water Harvesting Techniques, Syria

Süt Sığırcılığının Et Fiyatları Üzerine Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Nermin Bahşi - Ata Mustafa Kara - Prof.Dr. Dilek Bostan Budak

ÖZ

Süt ve et, besleyiciliği ve kullanma alanlarının çokluğu nedeniyle gıda sektörünün vazgeçilmezlerindedir. Süt ve et üretimi hayvancılığın en etkin iki koludur ve büyük çoğunluğu sığırcılığa dayanmaktadır. Süt sığırcılığında karlılık oldukça önemlidir. Karlılığın yüksek olabilmesi için üreme takvimin düzenli bir şekilde işlemesi gerekmektedir. Buzağılama aralığı uzadığı takdirde süt verimi düşmektedir. Aynı zamanda yılda bir buzağı alınamamış olacaktır. Besi sığırcılığında ise süttten kesilmiş buzağılar alınarak yoğun bakım ve besleme altında büyütülür ve kesime hazırlanır. Et sığırcılığında besi sonuna karar verilirken hayvanın günlük tükettiği yemin maliyeti ile günlük canlı ağırlık artışının getirisi hesaplanarak karar verilir. Birbirine eşit olduğu anda besi sonu gelmiş demektir. Masrafların büyük çoğunluğu yem ve besi materyalinden oluşur. Et fiyatını etkileyen etmenlerin başında da bu iki parametre gelmektedir. Süt sığırcılığı işletmeleri ülkemiz ekonomisi açısından da dünya ekonomisi açısından da büyük bir öneme sahiptir. Süt işletmelerinin karlılığı aynı zamanda dolaylı yoldan uzun vadedeki et fiyatlarını da etkilemektedir. Süt sığırcılığının karlılığını büyük ölçüde etkileyen buzağılama aralığı, besi için üretilecek materyal kaynağının da tedarikçisidir. Doğan buzağıların yarısı dişi yarısı da erkektir. Dişi buzağılar damızlık olarak kullanılır ve bir sonraki generasyonun ana hattı olur. Erkek buzağılar ise besi için materyaldir. Yem fiyatlarının yükselmesi, süt fiyatlarının düşmesi gibi sebepler süt sığırcılığının karlılığını azaltmaktadır. Bu durumun 6-10 ay gibi uzun süre devam etmesi süt sığırcılığı işletmelerini süt verimi düşük olan hayvandan yüksek olana doğru damızlık hayvanları kasaplık olarak kestirme yoluna sevk etmektedir. Kasaplık olarak kesilen her yüz dişi damızlık bir sonraki yıl için potansiyel olan elli erkek buzağı eksikliği demektir. Dolayısıyla piyasadaki arz sayısı düştüğü için buzağı fiyatı artış gösterecektir. Bu durum direk olarak et fiyatını yükseltecektir. Et piyasasındaki dalgalanmaları önlemek için yapılan desteklerin yanı sıra süt işletmelerine verilen desteklerin artırılması gerekmektedir. Buzağılama aralığının on iki ay olan optimum seviyeye en yakın tutulması için çalışmalar yapılmalı ve üreticiler dişi damızlık hayvanı kesme noktasına getirilmemelidir.

Anahtar Kelimeler: Et, Süt, Sığırcılık, Fiyat

Tarımda Kullanılan Pestisit Etiketlerinde Resmedilen Semboller: Piktogramlar**Prof.Dr. Nigar Yarpuz-Bozdoğan - Prof.Dr. Ali Musa Bozdoğan - Pınar Döner - Cemre Cansın Erol****ÖZ**

Kavramları, eylemleri kelimelerle ifade etmek yerine resmederek kolaylaştırmak mümkündür. Resmedilen semboller Piktogram olarak adlandırılmaktadır. Piktogramlar, evrensel ve yalın halde olup herkesin rahatlıkla anlamasını sağlayan resim sembolleridir. Tarımda bilinçli pestisit kullanımı sayesinde tarım ürünlerinin kalitesi ve miktarı artırılmaktadır. Ancak, pestisitler hastalık zararlı ve yabancı otlar ile mücadele amaçlı kullanılsa da bilinçli kullanılmadığı takdirde insan ve çevre sağlığına olumsuz etkileri bulunmaktadır. Tarımda pestisit kullanımı sırasında insan ve çevre sağlığının korunması amacıyla pestisit etiketleri üzerine uyarı sembolü olan piktogramlar yerleştirilmektedir. Böylece, tarımda üreticinin pestisit etiketlerindeki piktogramları dikkate alarak kullanması pestisitlerin çevre ve insan sağlığı üzerindeki zararlı etkisini azaltmaktadır. Pestisit etiketlerindeki piktogramlar pestisitlerin zararlılık boyutuna, çeşidine ve özelliğine göre sınıflandırılmaktadır. Bu çalışmada; pestisit etiketlerinde kullanılan piktogramlar ve bu konuda yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Piktogram, Pestisit, Tarım, İnsan ve Çevre Sağlığı.

Tarımsal Mekanizasyon Uygulamalarında Hough Dönüşümü ve Morfolojik İşlemler Kullanılarak Bitki Sıralarının Belirlenmesi

Dr. Hayrettin Karadöl - Doç.Dr. Ali Aybek

ÖZ

Son yıllarda tarımsal üretim işlemlerinin büyük bir çoğunluğu makinelerle gerçekleştirilmektedir. Makinelerle gerçekleştirilen uygulamaların hassasiyetinin artırılması için farklı teknolojik sistemlerin kullanılması girdilerin etkinliğini arttırmakla birlikte zaman ve maliyet açısından önemli tasarruflar sağlamaktadır. Bu sistemlerden bir tanesi de kamera verilerine bağlı olarak geliştirilen kontrol sistemidir. Bu çalışmada mısır bitkisi arazisinden elde edilen görüntülerdeki bitki sıralarını belirlemek amacıyla Hough doğru (line) dönüşümü yöntemi kullanılmıştır. Sıraya ekilen bitkilerde bitki sıralarının periyodik olarak dağılım göstermeleri görüntü işleme yöntemleri açısından bu sıraların belirlenmesinde önemli avantajlar sağlayabilmektedir. Doğru bir şekilde denetlenen bitki sıraları, hem sıra arası yabancı otların belirlenmesi için hem de makine operatörünün uygulama esnasında doğru rotayı takip edebilmesine yardımcı olan elektronik uyarı sistemleri için kullanılabilir. Çalışmada ilk olarak renkli bir dijital kamera tarafından elde edilen görüntüler üzerindeki ilgilenilen alan (ROI, Region Of Interest) kesilerek çıkarılmıştır. Daha sonra bu görüntü bölgesine sırasıyla gri seviye dönüşümü ve ikili (binary) dönüşümleri uygulanmıştır. Elde edilen ikili görüntüler üzerinde bazı morfolojik işlemler gerçekleştirildikten sonra Hough doğru dönüşümü kullanılarak bitki sıraları belirlenmeye çalışılmıştır. Bitki sıraları üzerinde çimlenmeyen ya da ekim hatalarından kaynaklanan boşlukların (20-30 cm ve daha fazla) dönüşüm sonuçlarında hataların oluşmasına neden olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kameranın çekim açısının ve görüntü üzerinde dönüşüm sürecinde elde edilecek doğru açılarının sınırlandırılmasının (65° ile 115° arası) dönüşüm hatalarını azalttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hough Dönüşümü, Görüntü İşleme, Yabancı Ot, Mekanizasyon Uygulamaları

Tarla Pülverizatörlerinde Nokta Püskürtme Uygulaması İçin Bir Plc Programının Geliştirilmesi

Dr. Hayrettin Karadöl - Doç.Dr. Ali Aybek

ÖZ

Günümüzde tarımsal üretim sürecinde verim, kalite ve maliyet açısından yararlanılan teknolojilerden birisi de kimyasal mücadele yöntemidir. Bu yöntemde, bitki hastalık, zararlı ve yabancı otlara karşı kimyasal bileşikler (ilaçlar) pülverizatörler ile uygulanmaktadır. Gereğinden fazla kullanılan kimyasallar, doğrudan ya da dolaylı olarak insan ve çevre sağlığını tehdit eder hale gelmiştir. Bu çalışmada yabancı ot mücadelesinde kullanılan kimyasalların miktarını azaltmak amacıyla tarla pülverizatörlerinde otomatik kontrollü nokta ilaçlama sistemi için bir PLC programı geliştirilmiştir. PLC programın temel görevi, traktörün ön kısmına monte edilen kamera verileri doğrultusunda radar hız sensöründen aldığı gerçek zamanlı hız bilgisine bağlı olarak bum kanatlarında bulunan selenoid valfleri kontrol etmektedir. Traktör hız bilgisi ve görüntü çerçevesi ile püskürtme memelerinin arasındaki sabit mesafeye (4.60 m) kullanılarak gecikme süresi hesaplanmıştır. Böylece bum kanatları kameranın algıladığı yabancı ot bölgesine geldiği anda püskürtme uygulaması başlamaktadır. Programın çalışmasını incelemek ve geliştirmek amacıyla düz beton zemin üzerinde farklı hızlarda testler gerçekleştirilmiştir. Arazi şartlarında yabancı otların farklı aralıklarla bulunacağı göz önüne alınarak, yeşil nesnelerin olası kombinasyonları için programın püskürtme başlama ve sonlandırma zamanlarını doğru bir şekilde gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Beton zemin üzerine yerleştirilen yeşil nesnelerin üzerine sadece su kullanılarak gerçekleştirilen püskürtme uygulamaları süresince 4, 5, 6, 7 ve 8 km/h çalışma hızlarında, sensör çıkış frekanslarının sırasıyla 75, 95, 113, 132 ve 151 Hz olduğu belirlenmiştir. Traktör ilerleme yönü boyunca aynı hızlar için elde edilen çıkış frekansları belirlenen sabit bir katsayıya bölünerek gerçek hız bilgisine dönüştürülmüştür. Gerçek hız bilgilerine bağlı olarak elde edilen uygulama gecikme süreleri sırasıyla 3.808, 3.006, 2.527, 2.163 ve 1.891 saniye olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Plc, Radar Hız Sensörü, Nokta İlaçlama

Development of A Plc Program for Point Spray Application in Field Sprayers

Abstract

Nowadays, one of the technologies that utilize in terms of efficiency, quality and cost in the agricultural production process is the chemical control method. In this method, chemical compounds (drugs) against plant disease, pests and weeds are applied with pulverizators. More than enough used chemicals are threatening human and environmental health either directly or indirectly. In this study, a PLC program was developed for an automatic controlled spot spraying system in field sprayers to reduce the amount of chemicals used in weed control. The main task of the PLC program is to control the solenoid valves mounted on the boom sections according to the real-time sensor information in the direction of the camera data, which is mounted on the front of the tractor. The delay time was calculated using the tractor speed information (sensor output frequency) and the constant distance between the field of view of the camera and the spray nozzles (4.60 m). Thus, when the boom come to the weed area that captured from the camera, spraying application starts. Tests were conducted at different speeds on a flat concrete floor to examine and improve the operation of the program. Taking into consideration that weeds may be found at different intervals in land conditions, it has been determined that the program correctly performs

start and end times of spraying for possible combinations of green objects. The sensor output frequencies were determined 75, 95, 113, 132 and 151 Hz, respectively, at the operating speeds of 4, 5, 6, 7 and 8 km / h during the spray applications using only water on the green objects placed on the concrete ground. The output frequencies obtained for the same speeds along the tractor travel direction were converted into actual speed information by dividing by a constant coefficient. And the application delay times obtained based on actual speed information were determined as 3.808, 3.006, 2.527, 2.163 and 1.891 seconds, respectively.

Keywords: Plc, Radar Speed Sensor, Spot Spraying

The Effect of Biochar Acquired from Tobacco and Almond Wastes on Some Soil Quality Parameters and Aniseed (*Pimpinella Anisum* L.) Plant Yield

Asst. Prof. Dr. Ahmet Çelik – Assoc. Prof. Dr. Memet İnan – Assoc. Prof. Dr. Erdal Sakin

Abstract

The importance given to recycling of organic waste and studies on biomass conversion have increased rapidly worldwide to ensure sustainability of agriculture and environment. In this study, the effects of biochar, acquired from tobacco and almond wastes, on some soil quality parameters and the yield and yield components on aniseed (*Pimpinella anisum* L.) have been studied. With this purpose, tobacco plant wastes that were left after harvesting in Adiyaman province and almond shells (seeds removed) have been burned at temperature of 400 C⁰ in a furnace and biochar has been acquired. The study has been conducted under field conditions with 3 replication in randomized blocks experimental design. Before the trial was set, soil samples have been taken to determine pre-study soil characteristics. 5 parcels have been formed in each block, two of these parcels have been treated with tobacco, two with almond biochar and one has been treated with chemical fertilizer. Aniseed has been planted to the parcels treated with tobacco and almond biochar and to the parcels treated with chemical fertilizer, sowing 2 kg seeds per decare. And the remaining parcels treated with tobacco and almond biochar were not planted with seeds for control purposes. Following harvests, soil samples have been taken from each parcel, and their physical and chemical characteristics have been determined. Between the parcels treated with biochar and chemical fertilizer, statistically significant differences have been observed in terms of lime, EC, zinc and phosphorus due to soil characteristics. Statistical differences have been observed in terms of plant height (48,93- 55,33 cm), number of branches (5,60- 7,17 number/plant), seed productivity (52,17- 60,63 kg/da) and essential oil ratios (2,47- 2,85%). The differences between biochar and chemical fertilizer treatments in terms of the aniseed plant main umbel quantity (6,87- 9,23 number/plant), small umbels in the main umbel (13,47- 16,10 number/main umbel), number of seeds per small umbel (12,23- 14,30 number/small umbel) and thousand grain weights (3.03- 3.11 g) have been found to be statistically insignificant.

Keywords: Biochar, Organicwaste, Soil Quality, Aniseed

Tohum Bahçesi ve Tohum Meşçeresi Kaynaklı Kızılcım (Pinus Brutia Ten.) Fidanlarında Morfolojik Özellikler

Prof.Dr. Nebi Bilir - Öğr.Gör. Durmuş Çetinkaya

ÖZ

Türkiye'nin %28.6'sını kaplayan 22.3 milyon hektar orman alanının yaklaşık yarısı (9.6 milyon hektar) verimsiz orman vasfındadır ve ağaçlandırmalarla verimli hale dönüştürülmeyi beklemektedir. Bu dönüştürmede fidan morfoloji ve kalitesi başarıyı etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Çalışmamızda Kızılcım'ın (Pinus brutia Ten.) ağaçlandırma faaliyetlerine katkı sağlanması amacıyla Dursunbey Orman Fidanlığında yetiştirilen 1+0 yaşlı çıplak köklü tohum bahçesi ve tohum meşçeresi fidanlarında 150'şer bireyde boy ve kök boğazı çapı 2017'de ölçülmüştür. Çalışmada ortalama boy ve çap değerleri tohum bahçesi fidanları için 11.5 cm ve 2.61 mm tohum meşçeresi fidanları için ise 12.2 cm ve 2.64 mm bulunmuştur. Tohum kaynakları arasında boy bakımından istatistiksel anlamlı ($p<0.05$) fark bulunurken, çap bakımından benzer ($p>0.05$) bulunmuştur. Türk Standartları Enstitüsü fidan kalite sınıfına göre, meşçere fidanlarında dikime elverişsiz fidan oranı çap için %12, boy için %49 iken, bu değerler sırasıyla bahçe fidanlarında %38 ve %11 bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ağaçlandırma, Plantasyon, Fidan Kalitesi.

Morphological Characteristics in Seed Orchard and Seed Stand Seedlings of Brutian Pine (Pinus Brutia Ten)

Abstract

Turkey has 22.3 million ha. forest area cover is about 28.6% of Turkey of which about half of the area (9.6 million ha) is unproductive. Forest establishment is the most important way in conversion of unproductive forest to productive. However, it is known seedling morphology and quality is one of the most important factors in success of forest establishment. This study was carried out on 1+0 year bare root seedlings originated from a seed stand and a seed orchard of Brutian Pine (Pinus brutia Ten.) at Dursunbey Forest Nursery to contribute forest establishment practices of the species. Seedling height and root-collar diameter were examined on 150 seedlings chosen randomly in each seed sources at the end of 2017. Averages of height and diameter were 11.5 cm and 2.61 mm in orchard seedlings, while they were 12.2 cm and 2.64 mm in stand seedlings, respectively. Significant difference ($p<0.05$) between seed sources for height was found while they were similar ($p>0.05$) for diameter. 12% for diameter and 49% for height of stand seedlings were cull/unsuitable for plantation, while they were 38% and 11% of orchard seedlings according to classes of Turkish Standard Institute.

Keywords: Afforestation, Plantation, Seedling Quality.

Tüketicilerin Tavuk Eti Tüketimindeki Düşünceleri

Arş.Gör. Tuğçe Kaya - Arş.Gör. Kasım Eren Tuna - Prof.Dr. Dilek Bostan Budak

ÖZ

Toplumların sosyo-ekonomik yapılarındaki değişim, tüketim alışkanlıklarına da yansımaktadır. Diğer bir ifadeyle, bir toplumun beslenme kültürü; coğrafya, iklim, tarım, hayvancılık, sanayileşme ve kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması gibi çok çeşitli faktörlerden etkilenerek gelişmekte ve değişmektedir. Endüstriyel tarzda üretime uygunlukları nedeni ile kümes hayvanları dünyada artan bir yaygınlıkta, görece düşük fiyatla insanlara hayvansal protein sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Tüm dünyada başta piliç eti olmak üzere kanatlı etleri üretimi ve tüketimi son yıllarda hızlı bir artış göstermiştir. Başta kalp ve damar hastalıkları, şişmanlık gibi beslenmeye dayalı hastalıkların dünya genelinde yaygınlaşması ve bunun sonucunda ilgili çevrelerin tüketicinin günlük beslenme alışkanlıklarında beyaz ete öncelik vermesi konusundaki uyarıları ve kanatlı eti fiyatlarının kırmızı ete göre daha düşük olması kanatlı eti tüketiminin hızla artmasını sağlamıştır. Bu çalışmada Adana ilinde tüketicilerin tavuk eti tüketimi tercih nedenleri, tavuk eti tüketirken nelere dikkat ettikleri, tavuk eti ile ilgili güvenlik problemleri ve bunları etkileyen demografik özellikleri incelenmeye çalışılmıştır. Anket Adana ili genelinde 384 tüketici ile yapılmış olup, bunların 199 u bayan, 185 i erkektir. Bireylerin eğitim durumu yaklaşık %40 ile ilkökul-ortaokul da yoğunlaşırken, aylık tavuk eti tüketimi 2-3 kg arasında değişmektedir. Bireyler en çok tavukta antibiyotik kullanıldığını düşünmektedir. Fakat buna rağmen tüketim sıklıklarında değişim yapmadıklarını sebebinin tavuk etine ikame olan kırmızı etin fiyat olarak daha pahalı olmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Ankete katılan bireylerin çoğu organik, köy ya da çiftlik tavuğu olmasına dikkat etmeksizin tavuk etini tükettiğini belirtmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tavuk Eti, Tüketici, Adana, Hormon

Türkiye’de Büyükbaş Hayvancılığın Durumu ve Yıllara Göre Değişimi

Dr. Öğr.Üyesi Nuran Tapkı - Arş.Gör. Aybüke Kaya - Prof.Dr. İbrahim Tapkı - Prof.Dr. Erdal Dağıstan - Dr. Öğr.Üyesi Tülay Çimrin - Arş.Gör. M.Hanifi Selvi

ÖZ

Tarım sektörünün ülke ekonomisi içindeki payı ülkelere göre farklılık göstermektedir. Gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun ülkeler ekonomik hayatlarında tarıma önem vermektedirler. İnsanların beslenmesi için gerekli gıda maddeleri ve hammadde üreten tarım sektörünün alternatifi bulunmamaktadır. Türkiye ekonomisinde tarım sektörünün payı %6,2 olup, toplam istihdamdaki payı ise %20 dolaylarındadır. G.SY.H’da tarım sektörünün payı 161,3 milyar TL’dir. Canlı hayvan üretim değeri 117,7 milyar TL olup pazarlanan değer 46,7 milyar TL’dir. 2002 yılında 9.924.575 baş olan büyükbaş hayvan varlığı, % 62,27’lik bir artışla 2017 yılında 16.105.025 başa ulaşmıştır. Sığır varlığı 2017 yılında 15.943.586 baş ve manda varlığı 161.439 baş olarak gerçekleşmiştir. 2002-2017 yılları arasında sığır varlığında %62,63’lük bir artış görülürken, manda varlığında %33,33’lük bir artış gerçekleşmiştir. Yine 2002 yılında 8.408.568 ton olan çiğ süt üretimimiz, %146,18’lik artışla 2017 yılında 20.699.894 tona ulaşmıştır. Bu miktarın %90,64’ünü inek sütü ve %0,34 ‘ünü ise manda sütü oluşturmuştur. Ayrıca 2017 yılında toplam kırmızı et üretimi 1.126.404 ton olup, bu miktarın %87,67’si sığırlardan ve %0,12’si ise mandadan elde edilmiştir. Türkiye nüfusu sürekli olarak artış göstermesine rağmen, büyükbaş hayvan varlığı yıllar itibariyle dalgalanma göstermiştir. Bu çalışmanın asıl amacı, Türkiye’nin kırmızı et ve çiğ süt üretiminde büyükbaş hayvanların oranını belirlemek ve geleceğe yönelik tahmin ve önerilerde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Büyükbaş, Kırmızı Et, Süt, Üretim

The Current Situation of Large Animals Breeding and Changes by Years in Turkey

Abstract

The ratio of the agricultural sector within the country's economy differs according to the countries. Whatever the level of development, the countries give importance to the agricultural sector. There is no alternative to the agricultural sector, which produces the foodstuffs and raw agricultural product necessary for human nutrition. The rate of the agricultural sector in Turkey's economy is 6.2%, The ratio of in employment is around 20%. Revenue generated from agricultural production is around 182 billion TL. The ratio of the value of animal production in the value of agricultural production is around 36% in Turkey. When statistics are taken into account number of large animals were 9.924.575 in 2002, reached to 16.105.025 in 2017 with an increase of 62,27%. In 2017, cattle had 15,943,586 and buffalo was 161,439 heads. There was a 62,63% increase in the number of cattle while a 33,33% decrease in the number of buffalo between 1991 and 2017. Also, raw milk production, which was 8.408.568 tons in 2002, reached 20,699,894 tons in 2017 with an increase of 146,18 %. 90.64% of this amount was cow milk and 0.34% was buffalo milk. In addition, total red meat production was 1,126,404 tons, 87,67% of which was obtained from cattle and 0,12% from buffalo in 2017. Although Turkey continuous increase in population, number of the large animals have fluctuated over the years. The main objective of this study was to determine in the red meat and raw milk production rate of the large animals in total production of Turkey, some forecasts and proposals for the future.

Keywords: Turkey, Large Animals, Red Meat, Milk, Production

Türkiye’de Örtüaltı Yetiştiriciliğinin Durumu ve Ekonomik Katkısı

Arş.Gör. Aybüke Kaya - Prof.Dr. Erdal Dağıstan - Prof.Dr. Dilek Bostan Budak

ÖZ

Tarım sektörü Türkiye’de ülke ekonomisine önemli katkı sağlamaktadır. Artan nüfus ile birlikte gıdaya olan talep de sürekli artmaktadır. Kıt kaynak olan arazinin artırılması olanaksız olduğundan, birim alandan elde edilen verimin artırılması yoluna gidilmektedir. Örtüaltı yetiştiriciliği de birim alandan yüksek verim alınan bir faaliyet koludur. Ayrıca bu faaliyet kolundayoğun işgücü kullanılması istihdam açısından önemlidir. Bu çalışma, Türkiye’de örtüaltı yetiştiriciliğinin mevcut durumu ortaya koymak ve ülke ekonomisine katkısını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Türkiye’de 2017 yılında cam sera, plastik sera, alçak ve yüksek tünel şeklinde toplam 752.168 da üretim alanı bulunmaktadır. Örtüaltı sebze üretimi 7.383.880 ton ve meyve üretimi ise 478.858 tondur. Ayrıca Türkiye’de örtüaltındayaklaşık 1.2 milyar adet süs bitkisi üretilmektedir. Ancak her bölgede örtüaltı yetiştiriciliği olanaklı değildir. İklimin soğuk ve sert olduğu bölgelerde ısıtma maliyetleri çok yüksektir. Bölgelerin iklim özelliklerine göre örtüaltı yetiştiricilik yoğunluğu değişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarım, Üretim, Koruyucu Örtü, Ekonomi, Türkiye.

The Current Situation of Production for Land Under Protective Cover and Economic Contribution in Turkey

Abstract

The agricultural sector provides a significant contribution to the country's economy. The growing population also increases the need for food. Increasing the land that is limited is impossible. Therefore, it is necessary to increase the yield. Production for land under protective cover is also a branch of activity the high yields per unit area. In addition, due to the intensive use of labor and creating employment. This study, the current situation production for land under protective cover was conducted to reveal. There are a total of 752.168 decares in the production glasshouse, plastic greenhouse, low and high tunnel in Turkey. The total vegetable and fruit production for land under protective cover is about 8 million tonnes. Vegetable production was 7.383.880 tons while fruit production was 478.858 tons in 2017. It is also produced about 1.2 billion units ornamental plants production for land under protective cover in Turkey. However, production for land under protective cover is not possible in every region. Even if this is possible, it is not economical. Heating costs are high in cold and hard areas. The intensity of production for land under protective cover varies according to climate characteristics of the regions.

Keywords: Agriculture, Production, Protective Cover, Economy, Turkey.

Uşak İli Doğal Florasında Yer Alan Bazı Alıç (*Crataegus* Spp.) Türlerinin Meyve Özellikleri

Doç.Dr. Ercan Yıldız

ÖZ

Ülkemiz, bitki genetik kaynakları yönünden dünyada sayılı ülkelerden biri olmakla birlikte, bitki genetik kaynakları; buldukları yörelerde, çevresel ve diğer baskılarla azalma hatta yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bunların korunması geleceğin bitkisel üretiminin güvence altına alınması bakımından zorunludur. Bu çalışmada, Uşak ili doğal florasında yer alan *Crataegus azarolus* L. var. *azarolus* (*azarolus*) türünden 1 adet, *Crataegus azarolus* L. var. *pontica* (*pontica*) türünden 15 adet ve *Crataegus monogyna* Jacq. var. *monagyna* (*monagyna*) türünden 14 adet genotipe ait meyveler kullanılmıştır. Genotiplerde meyve özellikleri olarak, meyve ağırlığı (g) ve boyutları (mm) ile çekirdek sayısı (adet/meyve) ve ağırlığı (g), ayrıca suda çözünebilir kuru madde (SÇKM) miktarı (%) ve titre edilebilir asit içeriği (%) tespit edilmiştir. Türlerin meyve kabuk renkleri *azarolus* türünde turuncu, *pontica* türünde sarı ve *monagyna* türünde ise kırmızı olarak belirlenmiştir. Genotiplerin ortalama meyve ağırlıkları ve çekirdek sayıları ise *azarolus* türünde sırasıyla 2.75 g ve 2.5 adet, *pontica* türünde sırasıyla 2.75 g ve 2.9 adet ve *monagyna* türünde ise 0.44 g ve 1.0 adet bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Alıç, *Crataegus*, Seleksiyon, Genetik Kaynaklar

Fruit Characteristics of Selected Some Hawthorn Species (*Crataegus* Spp.) from The Natural Flora of Uşak Province

Abstract

Turkey is one of the few countries in the world in terms of richness for plant genetic resources. Plant genetic resources are faced with a reduction or even extinction danger because of environmental and other stress factors. Their protection is crucial for guaranteeing the future of crop production. In the present study, 1 genotype from *Crataegus azarolus* L. spp. *azarolus* (*azarolus*), 15 genotypes from *Crataegus azarolus* L. var. *pontica* (*pontica*) and 14 genotypes from *Crataegus monogyna* Jacq. var. *monagyna* (*monagyna*) in the natural flora of Uşak province were used. As fruit characteristics of genotypes; fruit weight (g), fruit width and height (mm), number of seed (number/fruit) and seed weight (g) were determined. However, total soluble solids (%) and total acidity (%) content of fruits were investigated. Rind colour of species was determined to be orange in the *azarolus*, yellow or yellowish in the *pontica*, and red in the *monagyna*. The fruit weight and seed number of genotypes in the *azarolus*, *pontica* and *monagyna* were found as 2.75 g and 2.5 number, 2.75 g and 2.9 number, and 0.44 g and 1.0 number, respectively.

Keywords: Hawthorn, *Crataegus*, Selection, Genetic Resources

Yumurta Tavuğu Rasyonlarına İlave Edilen Cinnamaldehyde ve 1,8 Cineole İlavesinin Performans, Yumurta Kalite Kriterleri ve Bazı Kan Parametreleri Üzerine Etkisi

Dr. Öğr.Üyesi Tülay Çimrin

ÖZ

Bu çalışma, yumurta tavuğu rasyonlarına cinnamaldehyde (%99) ve 1,8 cineole (%98,63) uçucu yağ ilavesinin performans, yumurta kalite kriterleri ve bazı kan parametreleri üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada 96 adet 48 haftalık yaşta Bovans genotipi ticari beyaz yumurta tavuğu kullanılmıştır. Her biri 24'er tavuktan oluşan 4 grup düzenlenmiş ve her bir grup 6'şar tavuk içeren 4 alt gruba ayrılmıştır. Gruplardan biri standart bazal yemle (özel katkı maddesi içermeyen), beslenirken (Pozitif Kontrol, PC), diğer gruplar aynı bazal yeme sırasıyla 500 mg/kg antibiyotik (Negatif Kontrol, NC), 100 mg/kg Cinnamaldehyde (T1) ve 100 mg/kg 1,8 cineole (T2) aktif madde katılan yemle beslenmiştir. Deneme 60 gün devam etmiştir. Çalışma sonunda tavuklarda canlı ağırlık, yumurta şekil indeksi, ak indeksi, sarı indeksi, Haugh birimi, kabuk ağırlığı ve yumurta sarı rengi açısından gruplar arasında istatistiksel bir farklılık belirlenmemiştir. Yeme T1 ve T2 katkısı günlük yem tüketimini PC grubuna göre düşürmüştür ($P<0.01$). PC ve NC gruplarına göre T2 katkısı yemden yararlanma oranını düşürmüştür ($P<0.01$). Benzer şekilde, PC ve NC gruplara göre T1 ve T2 katkısı yumurta verimini önemli derecede düşürmüştür ($P<0.01$). Yumurta ağırlığı yeme ilave edilen tüm katkılardan olumsuz etkilenmiş ve PC grubuna göre sırasıyla, T1, T2 ve NC şeklinde azalmıştır ($P<0.01$). Hasarlı yumurta oranı en yüksek T2 katkısı ile beslenen grupta saptanmış ve diğer gruplara göre önemli bulunmuştur ($P<0.01$). Yeme katılan tüm katkılar yumurta kabuk kalınlığı ($p<0.05$) ve kabuk kırılma direncini düşürmüştür ($P<0.01$). Kan serumu trigliserit ve alkalin fosfataz (ALP) değerleri katkılardan etkilenmemiştir. Kan glukoz seviyesi kontrol grubuna göre tüm uygulama gruplarında düşmüştür ($P<0.01$). T1 ve T2 katkıları ile kan serumu kolesterol seviyesi düşmüştür ($P<0.01$). Aspartat amino transferaz (AST) değerleri T1 katkısı ile artmıştır ($P<0.05$). Sonuç olarak yeme T1 ve T2 katkısı yem tüketimi, serum glukoz ve kolesterol değerlerini olumlu etkilerken, yumurta verimini ve kabuk kalitesini olumsuz etkilemiştir. Biberiye okalıptus, adaçayı gibi bitkilerin başlıca bileşeni olan 1,8 cineol ve tarçın bitkisinin ana bileşeni olan cinnamaldehyde'in belirtilen saflıkta yumurtacı tavuklarda kullanılabilmesi için daha fazla çalışma yapılması ve farklı dozların araştırılmasının yararlı olacağı görüşüne varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 1,8 Cineole; Cinnamaldehyde; Kolesterol Glukoz; Yumurta Tavuğu

The Effect of Cinnamaldehyde and 1,8 Cineole Active Substances on Performance, Egg Quality and Some Blood Parameters of Laying Hens

Abstract

This study was conducted to determine the effect of cinnamaldehyde (%99) and 1,8 cineole (%98,63) oil supplementation into hens diets on the egg quality, and some blood parameters. A total of 96 bovans genotype commercial white layers, 48 weeks age, were used. Four main groups, each consisting of 24 chickens, were organized and each group was divided into 4 subgroups containing 6 chickens. While one group was fed with the basal diet (free of special additives) (Positive Control, PC), the other groups were fed with the addition of supplement of 500 mg/kg antibiotic (Negative Control, NC), 100 mg/kg Cinnamaldehyde (T1) and 100 mg/kg 1,8 cineole (T2) in same basal diet. The experiment lasted 60 days. At the end of the study, there was no statistical difference between groups in terms of live weight, egg shape index, white index, yellow index,

Haugh unit, shell weight and egg yolk color in chickens. The addition of T1 and T2 into diet decreased daily feed consumption compared to PC group ($P<0.01$). Compared to PC and NC groups, T2 addition decreased the rate of feed utilization ($P<0.01$). Similarly, compared with PC and NC groups, T1 and T2 addition significantly reduced egg production ($P<0.01$). Egg weight was adversely affected by all the additives added to the diet and decreased in order T1, T2 and NC compared to the PC group ($P<0.01$). The highest damaged eggs ratio was found in the group of T2 supplement and was found more important than the other groups ($P<0.01$). All the additives to the diet reduced the eggshell thickness ($P<0,05$) and crust resistance ($P<0.01$). Blood serum triglyceride and alkaline phosphatase (ALP) values were not affected by the additions. Blood glucose level decreased in all treatment groups compared to control group ($P<0.01$). The blood serum cholesterol level decreased with the addition of T1 and T2 ($P<0.01$). However, Aspartate aminotransferase (AST) values were increased by T1 contribution ($P<0.05$). As a result, the addition of T1 and T2 into diet had a positive effect on feed intake, serum glucose and cholesterol values, and adversely affected egg yield and shell quality. It has been concluded that further studies and investigation of different doses may be beneficial for the use of cinnamaldehyde, the main component of plants such as rosemary, eucalyptus, and sage, 1,8 cineol and the cinnamon plant, in the specified purity hens.

Keywords: 1,8 Cineole; Cinnamaldehyde; Cholesterol; Glucose; Laying Hens

Zeytinyağı Atık Ürünü Zeytin Kara Suyunun Bacillus Subtilis Atcc 6633'ün Gelişiminde Besi Ortamı Olarak Kullanılabilirliğinin Araştırılması

Dr. Öğr.Üyesi Emine Aksan Aldanmaz - Çiğdem Aslan

ÖZ

Çeşitli gıda sanayi atıkları, tek hücre proteini, hücre kütlesi elde edilmesinde ya da çeşitli mikrobiyal metabolitlerin üretilmesinde besi ortamı olarak kullanılabilir. Zeytinyağ üretim esnasında atık olarak açığa çıkan ve ekonomik olarak değerlendirilmeyen "zeytin kara suyunun" bu çalışmada Bacillus subtilis ATCC 6633 gelişiminde besi ortamı olarak kullanımı incelenmiştir. Araştırma sonuçlarında, üç farklı fabrikadan alınan zeytin karasularının pH değerleri, % yağ içeriği ve toplam azot miktarı açısından birbirine yakın özelliklerde olduğu, % kurumadde ve kül içeriklerinde ise bir fabrikanın değerleri daha düşük olarak saptanmıştır. Üç fabrikadan elde edilen zeytin karasularında inkübasyon öncesi zeytin karasularının pH değerleri, 5.39 ile 5.55, yağ içeriği %1.01 ile %2.17 ve toplam azot miktarı 0.06 mg N/L ile 0.22 mg N/L, kurumadde %0.10 ile %7.86 ve kül içerikleri %0.46 ile %2.39 arasında belirlenmiştir. İnkübasyon sonrası zeytin karasularının pH değerleri 5.35 ile 5.57, yağ içeriği %0.07 ile %1.45 ve toplam azot miktarı 0.05 mg N/L ile 0.13 mg N/L, kurumadde %0.01 ile %6.48 ve kül içerikleri %0.39 ile %1.23 arasında saptanmıştır. Besi ortamında bileşen olarak kullanılan pepton ve glikoz, zeytin kara suyu kimyasal analiz sonuçlarında etkili olabileceği belirlenmiştir. Bacillus subtilis'in zeytin kara suyunda gelişimini incelediğimizde, 12 saatte gelişim eğrisini oluşturduğu ve Bacillus subtilis'in zeytin karasularında inkübasyon öncesinde hücre sayısı 5.7599 log₁₀ ile 6.1126 log₁₀, inkübasyon sonunda belirlenen hücre sayısı 15.0881 log₁₀ ile 18.0976 log₁₀ arasında saptanmıştır. Bacillus subtilis'in zeytin karasularında kontrol besiyerine göre daha yüksek hücre sayımlarına ulaşmıştır. Bacillus subtilis'in zeytin kara suyunda gelişiminde besiyeri bileşenleri olarak pepton ve glikozun çok önemli bir etkisi belirlenmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Zeytin Kara Suyu. Bacillus Subtilis. Besi Ortamı

Investigation of The Usability of Olive Mill Waste Water As A Growing Medium of Bacillus Subtilis Atcc 6633

Abstract

Various food industry wastes can be used as a medium for single cell protein production, cell mass production or production of various microbial metabolites. In this study, the use of "olive mill waste water", which is uneconomically evaluated as waste during the production of olive oil, as a nutrient medium in the growth of Bacillus subtilis ATCC 6633 has been examined. Olive mill waste water were supplied from three different factories. The results of the study show that the pH values, % fat content and the total nitrogen amount of olive waste are close to each other while the values of a factory in % dry matter and ash content are lower. Before the incubation, in olive waste water from three factory, it was determined that pH values 5.39 to 5.55, the fat content 1.01 to 2.17%, the total nitrogen content 0.06 mg N/L to 0.22 mg N/L, the dry matter content 0.10 to 7.86% and the ash contents 0.46 to 2.39%. After incubation, the pH values of the olive waters were found to be between 5.35 and 5.57, the oil content 0.07% to 1.45% and the total nitrogen content 0.05 to 0.13 mg N/L, 0.01 to 6.48% dry matter and 0.39 to 1.23% ash content. It has been determined that peptone and glucose, which are used as components in the fattening medium, may be effective in the chemical analysis results of olive waste water. When we examined the growth of Bacillus subtilis in olive oil wastes, we found that the growth curve was 12 hours and the number of cells was 5.7599 log₁₀ and 6.1126 log₁₀ before incubation in olive waters and the number of cells

determined at the end of incubation was found between 15.0881 log₁₀ and 18.0976 log₁₀. *Bacillus subtilis* reached higher cell counts in olive waters than in control media. It has not been identified as a significant effect of the nutrient components as peptone and glucose on the growth of *Bacillus subtilis* in the olive oil wastes.

Keywords: Olive Groundwater. *Bacillus Subtilis*. Nutrient

'J.H.Hale' Şeftalisinde 1-Mcp ve Map Uygulamalarının Derim Sonrası Olgunlaşma ve Kalite Kriterlerine Etkisi

Prof.Dr. Levent Son - Dr. Öğr.Üyesi Aşkın Bahar

ÖZ

Bu çalışmada olgun derimi yapılmış 'J.H.Hale' şeftali meyvelerine, derimden sonra, 0°C ve %95 oransal nemde depolanmaya alınmadan önce 20 °C' de 20 saat süre ile 0.625 ppm 1-MCP (1-methylcyclopropne) ve MAP (modifiye atmosferde paketlenme) uygulamaları yapılmıştır. Uygulamalardan hemen sonra, 30 gün depolama süresince meyveler raf ömrü kontrolleri için muhafaza süresince her hafta 2 gün süre ile 20 °C'ye taşınmıştır. Depolama süresince meyve eti sertliği, etilen ve CO2 oranları, renk değişimi (L*, a*, b*), SÇKM (suda çözünebilir kuru madde) miktarları, meyve suyu miktarı, pH, titre edilebilir asitlik oranı, meyve tat değişimi, patolojik ve fizyolojik bozulmalar ölçülmüştür. Çalışma sonucunda 1-MCP uygulamasının tüm kalite kriterleri ve muhafaza açısından etkileri önemli bulunmamıştır. 0,625 ppm 1-MCP uygulaması sadece titre edilebilir asitlik kaybı ve renk değişimi üzerinde iyi bir sonuç vermiştir. Bu çalışma 1-MCP'nin 'J.H.Hale' şeftali meyvelerinde olgunlaşmayı kontrol etme potansiyelinin bulunmadığını göstermiştir. 1-MCP'nin etkinliği etilen sentezlenmesinin aşamalarına bağlıdır. Şeftalide olgunlaşmadan sorumlu olan etilen erken dönemde anormal olgunluğa neden olmaktadır. Bu çalışmanın sonuçları ile 1-MCP'nin şeftalide sınırlı sayıda kalite kriterleri bakımından olgunluğu geciktirdiğini kanıtlamış, fakat olumlu etki için meyvelerin olgunluk durumu, 1-MCP'nin miktarı ve çeşidin dikkatli seçilmesinin gerektiği tespit edilmiştir. Öte yandan, çalışma sonucunda MAP uygulamalarının ise, kalite kriterleri açısından etkileri önemli bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre; renk değişimi, meyve eti sertliği, titre edilebilir asitlik, fizyolojik bozulma-patolojik çürüme oranı ve suda çözünür kuru madde oranı gibi parametreler açısından MAP uygulaması 'J.H.Hale' şeftali meyvelerinin kalitesi üzerine depolama süresince olumlu etkilerde bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: 1-Mcp, Map, Şeftali, Depolama, Derim

The Effect of 1-Mcp and Map Treatments on Postharvest Ripening and Quality Criteria in 'J.H.Hale' Peach

Abstract

Mature harvest 'J.H.Hale' peach fruits were treated with 0.625 ppm 1-methylcyclopropene (1-MCP) at 20°C for 20 h and MAP (modified atmosphere packaging) following harvest before 0 °C and 95% relative humidity storage in this research. After treatments, fruits were moved to every week for 2 days 20°C for shelf life controls during the 30 days storage period. Flesh firmness, ethylene and CO2 rate, color change (L*, a*, b*), SSC (soluble solid content), pH rate, titratable acidity rate, change of taste pathological diseases and physiological disorders were monitored during ripening. There was a non-significant effect of 1-MCP treatment on all quality criteria and storage. Application of 0.625 ppm 1-MCP treatment did not inhibit ethylene production or CO2 rate but delayed loss of titratable acidity and color change. This study has not shown that 1-MCP has the potential to control the ripening of 'J.H.Hale' peach fruits. We suggest that the effectiveness of 1-MCP depends on the stage of ethylene production. Ethylene is necessary for proper ripening of peaches and inhibiting it at an early stage of production will lead to abnormal ripening. This research results demonstrate that 1-MCP has delay ripening of peaches for a limited number of quality criteria, but for the positive effect, the maturity of fruits, doses of 1-MCP and cultivar must be chosen

carefully. On the other hand, there was a significant effect of MAP treatments on quality criteria. According to the results, the parameters such as color change, fruit firmness, titratable acidity, pH rate, soluble solids contents, the rate of physiological disorders-pathological decays were affected positively during the storage period after MAP applications 'J.H. Hale' peaches.

Keywords: 1-Mcp, Map, Peach, Storage, Harvest

POSTER SUNUMLAR

Poster Presentations

Bitkisel Materyalin Kentsel Trafik Gürültüsü Kontrolündeki Rolü: Adana Kenti Örneği

Arş.Gör. Barış Kahveci - Prof.Dr. Muzaffer Yücel

ÖZ

Günümüzde sosyoekonomik fırsatlar açısından cazip gelen kentlerde yaşama isteğinin giderek artması, çevre sorunlarına neden olmakta ve bu durum da yaşam kalitesi açısından kentleri olumsuz etkilemektedir. Bu çevre sorunlarından biri de kent içi gürültü kirliliğidir. İnsan ve hayvanlar üzerinde olumsuz psikolojik ve fizyolojik etkilere neden olan gürültünün kaynakları; trafik gürültüsü, endüstri gürültüsü, inşaat gürültüsü ve yerleşim alanlarından oluşan gürültüler olarak dört ana grupta toplanmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda kent insanının maruz kaldığı gürültü türleri kapsamında en fazla rahatsızlık veren kaynak, trafik gürültüsüdür. Gürültünün sağlık üzerinde uzun süreli olumsuz etkiye sahip olması nedeniyle, kentsel alanlardaki gürültü kontrolünün sağlanması ve gürültü azaltılması için yapılan çalışmalar doğrudan yaşam kalitesini etkileyen faktörlerdir. Gürültünün önlenmesi ve/veya azaltılması için farklı yöntemler geliştirilmiştir. Bunlar; gürültü kaynağında alınabilecek önlemler, gürültünün yayıldığı çevrede alınacak önlemler ve gürültünün zarar verdiği yapılarda/ortamlarda yapılacak iyileştirmeler şeklinde sıralanabilir. Bu yöntemler kapsamında, bitkisel materyallerin kullanımı gürültünün önlenmesinin ve/veya azaltılmasının yanı sıra kentsel alanlarda yeşil dokunun artmasına katkı sağlamak açısından da oldukça önemlidir. Bu çalışmada kentsel alanlardaki trafik gürültüsünün önlenmesinde bitkisel materyal kullanımının rolü araştırılmıştır. Amacı doğrultusunda bu çalışmada Adana kentinde farklı alanlarda oluşturulmuş gürültü dağılım haritaları kapsamında, bitki tür seçimi ve bitkisel tasarım kriterleri de dikkate alınarak kesit modelleri geliştirilmiştir. Bitkisel materyallerin, doğru planlama yaklaşımı ile kentsel alanlarda trafik gürültüsünün kontrolüne katkısı ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gürültü Kontrolü, Bitkisel Materyal

**Tunceli Sarımsağının (*Allium tuncelianum* (Kollmann) Özhatay, B.Mathew & Şiraneci)
Genel Durumu, Tehditler ve Koruma Önlemleri**

Nazlıcan Polat - Doç.Dr. Rıza Binzet

ÖZ

Tunceli sarımsağı olarak adlandırılan *Allium tuncelianum* (Kollmann) Özhatay, B.Mathew & Şiraneci endemik bir tür olup Dünya'da sadece Tunceli çevresinde, Munzur dağları eteklerinde, Ovacık ve çevresinde yaygın olarak bulunmaktadır (Koyuncu ve Güvenç 1994). Tunceli sarımsağı ilk kez *Allium macrochaetum*'un bir alt türü olarak tanımlanmıştır (Kollman 1983). Ancak daha sonra yapılan çalışmalarda bunun farklı bir tür olduğu anlaşılmış ve tür düzeyine yükseltilerek *Allium tuncelianum* adı verilmiştir (Özhatay vd. 1995). Sistematikte *A. tuncelianum* olarak bilinen tek dişli bu sarımsak türü yöre halkı tarafından Munzur sarımsağı, Ovacık sarımsağı, Dağ sarımsağı, Kaya sarımsağı, Tunceli sarımsağı olarak adlandırılmaktadır. *A. tuncelianum* tek dişli olması, kabuk sayısının bilinen kültür sarımsağından az olması(1-2 adet) ve 18-20 °C'de uzun süre muhafaza edilmesi nedeniyle birçok alanda kullanım şansı bulmaktadır. Tunceli sarımsağı yöre halkı tarafından yayılış alanlarından kontrolsüz bir şekilde toplanarak satışı yapılmakta ve ticari ürün olarak kullanılmaktadır. Türün tohumları ağustos ayında olgunlaşmakta olup tohum oluşturmadan özellikle çiçeklenme döneminde toplanması türün neslinin tehlikeye düşmesine ve önlemler alınmazsa kısa süre içinde yok olma riski ile karşı karşıya kalacağı düşünülmektedir. Bitki, endemik olması ve Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı'nda zarar görebilir bitkiler grubunda kabul edilmesi nedeniyle korunması gereken bitkiler içinde değerlendirilmektedir (Ekim vd. 2000). Bu nedenle Tunceli sarımsağının ticari amaçlı toplanması yasak olup doğadan toplanan ürünlerin herhangi bir şekilde satışına izin verilmemektedir. Ancak bununla birlikte kesin olmamakla beraber doğadan 20 bin-50 bin ton arasında değişen miktarda soğan toplandığı belirtilmektedir(Agbas ve ark. 2013). Türün korunmasına yönelik eylem planlarının etkili bir şekilde devreye sokulması ve yöre halkının tür ile ilgili basılı ve görsel basında bilinçlendirme çalışmalarının sürekli yapılması, türün sürdürülebilirliği ve farkındalık yaratmak açısından son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Liliaceae, *Allium tuncelianum*, Endemik, Tunceli, Koruma Yöntemleri

Bergama'da Antik Dönem Zanaatı-Parşömen Yapımı ve Günümüz Sanatında Yeri

Öğr.Gör. Gülseren Haylamaz

ÖZ

Çağlar boyunca tarihe yön veren, uygarlıklara ev sahipliği yapan Anadolu, Helenistik Dönem'de dikdörtgen parçaların bir araya dikilmesiyle kitabın icadına sahne olmuştur. Parşömen, günümüzden 2200 yıl önce Bergama'da, üzerine yazı yazabilmek amaçlı tasarlanmış ve geliştirilmiş bir deri yazı malzemesidir. M.Ö. 190 yılında Bergama'da, zorunlu bir ihtiyaç olarak icad edilen Parşömen, sanat, felsefe, bilim ve din gibi birçok alandaki bilgilerin kütüphanelerde saklanabilmesine olanak vermiştir. Bu eserler günümüze kadar ulaşmasa da bir tasarım malzemesi olarak, Bergama'da varlığının sürdürülmesi için üretim çalışmalarına başlanmıştır. Türkiye'nin tek Parşömen ustası İsmail Usta, ilk ve tek kadın parşömen ustası Demet Sağlam Tokbay, kalfa ve çırak yetiştirerek, antik dönem uygulamalarını atölyelerinde devam ettirmeye çalışmaktadırlar. Araştırmada Parşömen(el yapımı deri kağıt)'nin kültürel ve sanatsal değerini tarihi bilgiler ışığında sunarak günümüz sinema, fotoğraf, resim, heykel, tekstil sanatlarında konu ve malzeme olarak yer alışı örnekler üzerinden sunulacaktır. Aynı zamanda parşömen üretimi örneğinde usta ve çırak ilişkisinin zanaatların gelecek nesillere aktarılmasındaki rolü ve önemi üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Zanaat, Parşömen, Elyapımı Kağıt, Güncel Sanat.

Gaziantep Kent Parklarında Çevresel Gürültü Düzeylerinin Belirlenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Neslihan Doygun - Aynur Aksoy

ÖZ

Hızlı gelişen yerleşim alanlarında halk sağlığını ve yaşam kalitesini tehdit eden niteliğinden dolayı oldukça önemli ve giderek artan bir çevre sorunu olarak değerlendirilen gürültü kirliliği uzun süre maruz kalınması halinde dinlenme, çalışma, öğrenme ve iletişim gibi aktiviteleri verimsizleştirmekte; fizyolojik ve psikolojik rahatsızlıklara neden olmaktadır. Bu çalışmada, Gaziantep kent merkezinde yer alan üç ayrı kent parkında çevresel gürültü düzeylerinin belirlenmesi amacıyla ölçümler gerçekleştirilmiştir. Çamlık, Masal ve Yüzüncü Yıl parklarında yapılan çalışmalarda, bitki örtüsünün gürültü düzeyleri üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla, ağaçların yapraklı olduğu ve yapraklarını döktüğü mevsimlerde ölçümler yapılmıştır. Ölçümler; hafta içi günlerde, 08:00 – 17:00 saatleri arasında, rüzgar ve yağmur olmayan zamanlarda, DeltaOHM marka ölçüm cihazı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Cihaz yerden 1,5 m yükseklikte ve yansıtıcı özelliği olan düşey yüzeylerden uzakta konumlandırılmıştır. Ölçüm noktaları her parkta homojen dağılım gösterecek şekilde belirlenmiştir. Her ölçüm 3 dakika süresince gerçekleştirilmiş, ayının zamanda o ölçüm noktasına yakın konumdaki güzergahtan geçen motorlu taşıtlar sayılmıştır. Gürültü düzeylerinin insan sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyebilmek amacıyla, ölçüm sonuçları uluslararası limit olan 55 dBA değeri ile karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, ağaçların yapraklı veya yapraksız olma durumlarının gürültü düzeyleri üzerinde önemli bir değişikliğe neden olmadığını göstermiştir. Ölçüm sonuçları trafiğin yoğun olduğu kesimlerde 55 dBA değerini geçiyorken, diğer kesimlerde önemli bir gürültü kirlenmesinin söz konusu olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gürültü Kirlenmesi, Kent Parkları, Gaziantep

Geleneksel Türk Evinde Yer Alan Mekânların Günümüzdeki Karşılığı

Doç.Dr. Altay Çolak - A. Yeliz Gögebakan - Ansu Yetiz Özden

ÖZ

Orta Asya ve Anadolu'nun tarihsel derinliklerini yansıtan, geleneksel ve kültürel özelliklerini barındıran geleneksel Türk evi kendine has özgün mimarisi ve estetik güzelliği ile mimaride önemli bir yere sahiptir. Geleneksel Türk evlerinde mekân organizasyon yapısı yüzyıllarca Türklerin yaşam biçimlerini yansıtacak biçimde şekillenmiştir. Ancak zamanla değişen ihtiyaçlar ve küçülen aile yapısıyla Türk evi mekân anlayışları da değişmiştir. Geleneksel Türk evinin geniş aile halkını kapsayan avlulu dışa dönük müstakil evi zamanla hızlı kentleşme ve nüfus artışıyla yüksek katlı apartman dairelerine bırakmıştır. Yaşam tarzına bağlı olarak konutlar hane halkının dışarıya daha izole olduğu kendi içerisinde çekirdek ailenin yaşadığı kapalı konutlar haline dönüşmeye başlamıştır. Bu değişimler konutlarda mekân anlayışına da yansımış ve bazı farklılıklar ortaya çıkarmıştır. Bu farklılıklar kimi zaman mekânların değişimine kimi zamanda mevcut mekânların yerine yenisinin geldiği yeni mekânlar olarak tasarımlarda yer almaya başlamıştır. Bu çalışmada geleneksel Türk evinde ve günümüz konutlarında yer alan iç mekânların zaman içerisinde yaşadığı değişimleri ortaya koyan bir poster hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında hazırlanan Posterde Türk evi ve günümüz konutlarında yer alan mekân yaklaşımları plan ve fotoğraflar eşliğinde tek tek açıklanmaya çalışılmıştır. Söz konusu bu çalışma, değişen ve gelişen konut anlayışının ortaya çıkardığı ve değiştirdiği mekânları kapsayan konu ile ilgili çok fazla poster hazırlanmadığı için literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk Evi, Mekân, Plan Şeması

Kahramanmaraş Ahir Dağı'nda 1986-2013 Yılları Arasında Meydana Gelen Alan Kullanım Değişimlerinin İncelenmesi

Prof.Dr. Hakan Doygun - Dr. Öğretim Üyesi Nurdan Erdoğan

ÖZ

Çalışma, Kahramanmaraş ilinde yer alan Ahir Dağı ve yakın çevresinde yürütülmüştür. 600 - 2300 m arasında yükseltilere sahip olan Ahir Dağı; mevsimlik göller, akarsular, yüksek dağ stepleri ve ormanlar gibi zengin habitatları ve ekosistemleri bünyesinde barındırmaktadır. Diğer taraftan; kentleşme, tarım, ağaçlandırma, otlatma, rekreasyon ve orman yangını gibi çevresel etmenler dağın doğal yapısı üzerinde önemli baskılar meydana getirmektedirler. Bu çalışmada, Ahir Dağı ve yakın çevresinde meydana gelen alan kullanım değişimleri uzaktan algılama yöntemleri ve coğrafi bilgi sistemleri kullanılarak 1986-2013 yılları için incelenmiş, elde edilen verilerden yola çıkılarak alan kullanım ve doğa koruma önerileri geliştirilmiştir. Alan kullanımlarının incelenmesinde 1986, 2000 ve 2013 olmak üzere üç farklı dönem göz önüne alınmıştır (Spot 1 image of August 10, 1986; Spot 4 image of June 22, 2000 and Rapideye image of June 29, 2013). Görüntülerin işlenmesinde ve istatistiki değerlerin oluşturulmasında ArcGIS 10.0, ENVI 4.7 ve ERDAS IMAGINE 9.0 yazılımları kullanılmıştır. Alan kullanım değişimleri 13 farklı alan kullanım sınıfı göz önüne alınarak incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; 1986 ve 2013 yılları arasında alan kullanımları 8536,64 ha arazide değişime uğramıştır. 27 yıl boyunca en önemli değişim, 4152 ha ile yüksek dağ steplerinde meydana gelmiştir. Bu veriler, Ahir Dağı alan kullanımlarının insan faaliyetlerine bağlı olarak değişme eğiliminde olduğunu göstermiştir. Değişimlerin doğal çevre üzerindeki etkilerini azaltmak için, entegre peyzaj planlama ve doğa koruma faaliyetlerinin uygulanmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışma, 113O212 nolu TÜBİTAK projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Algılama, Alan Kullanım Değişimi, Ahir Dağı.

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Avşar Yerleşkesinde Trafik Gürültüsünün İncelenmesi

Dr. Öğretim Üyesi Neslihan Doygun

ÖZ

Gürültü kirliliği, kaynağı ve dağılım karakteristiğine bağlı olarak çevresel kaliteyi günün her saatinde ve yıl boyunca bozabilme özelliğinden dolayı diğer kirlenme tiplerinden farklılaşmaktadır. Çevresel gürültünün öğrenme ve ruhsal gelişim üzerindeki olumsuz etkilerine bağlı olarak, yerleşim alanları içerisinde eğitim kurumları en yüksek duyarlılığa sahip kesimler arasında yer almaktadır. Üniversite yerleşkeleri, sahip oldukları alan kullanım çeşitliliği ve faaliyet yoğunluğu nedeniyle eğitim kurumları içerisinde farklı bir yapı ortaya koymakta, bu nedenle çevresel gürültünün analiz edildiği araştırmalara nispeten daha sıklıkla konu olmaktadır. Bu çalışmada, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Avşar Yerleşkesinde trafik gürültüsü 36 noktada gerçekleştirilen 108 ölçüm doğrultusunda incelenmiştir. Ölçüm sonuçları Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen 55 dB(A) sınır değeri ile karşılaştırılmış ve gürültünün yerleşke genelindeki dağılımını belirleyebilmek için coğrafi bilgi sistemi kullanılarak gürültü haritaları oluşturulmuştur. Bulgular, gürültü seviyesinin 39 - 71 dB(A) aralığında değiştiğini ve çoğunlukla akşam saatlerinde limit değerini aştığını göstermiştir. Sayısal haritalara göre gürültünün en yüksek olduğu alanlar, araç yoğunluğunun fazla olduğu çevre yolu ve yerleşke ana girişi civarları olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak; gürültü seviyesini azaltmak için araç yollarının fiziksel şartları iyileştirilmeli, Tıp Fakültesi hastanesi ile eğitim ve araştırma yapıları gibi gürültüye karşı hassasiyet gösteren alanları gürültünün olumsuz etkilerinden korumak için önlemler alınmalı, çevresel gürültünün düzenli bir şekilde takip edilebilmesi için sayısal haritalardan yararlanılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Gürültü Kirliliği, Trafik Gürültü Haritalaması, Üniversite Yerleşkesi, Kahramanmaraş

Kentsel Akarsuların Korunmasına Yönelik Peyzaj Planlama ve Tasarım İlkeleri Geliştirilmesi: Kahramanmaraş Kenti Örneği

Prof.Dr. Hakan Doygun - Dilay Zülkadiroğlu

ÖZ

Akarsular flora ve fauna için uygun yaşam alanları meydana getirme, yüzey akışlarını düzenleme, iklimi iyileştirme, rekreasyon alanları oluşturma, farklı mekanlar ve arazi parçaları arasında bağlantı sağlama gibi önemli işlevlere sahiptir. Bununla birlikte akarsular, özellikle kentsel alanlarda insan faaliyetlerine bağlı çevresel sorunlar nedeniyle söz konusu işlevlerini kaybetme riski ile karşı karşıya bulunmaktadır. Coğrafi bilgi sistemi yardımıyla Kahramanmaraş kentinde gerçekleştirilen bu çalışmada, akarsuların çevresel ve fiziksel niteliklerini irdeleyebilmek amacıyla, akarsu yatağı ve yakın çevresi alan kullanım yapısı ve bitki örtüsü incelenmiş, sayısal bir değerlendirme yöntemi uygulanarak akarsular kendi içlerinde sınıflandırılmışlardır. Araştırmanın ana materyallerini Kahramanmaraş kenti ve kent dokusunda yer alan akarsular meydana getirmektedir. Kentsel yapı ve akarsulara ait yer verilerinin elde edilmesinde, 2012 tarihli 0,6 m çözünürlüklü GeoEye uydu görüntüsünün yanı sıra 1:25.000 ölçekli topografik haritalardan yararlanılmıştır. Akarsuların çevresel ve fiziksel niteliklerine müdahale edilme düzeylerini irdeleyebilmek amacıyla, özgün sayısal bir değerlendirme yöntemi uygulanarak akarsular kendi içlerinde sınıflandırılmışlardır. Alan kullanım yapılarından yola çıkılarak gerçekleştirilen sayısal değerlendirme çalışmasının sonuçları, hızlı kentleşme ve yoğun tarımsal faaliyetlere bağlı olarak akarsuların çevresel ve fiziksel niteliklerinin doğal fonksiyonlar bakımından yetersizleşme eğiliminde olduğunu ortaya koymuştur. Akarsuların korunarak iyileştirilmesi ve kent ekosistemine olan katkılarının artırılabilmesi amacıyla, akarsu sistemlerinde bozulan alanların öncelikle restore edilmesi ve akarsuların bir ekolojik ağ bütünü içerisinde kent dokusuna entegre edilmesi önerilmektedir. Bu yüksek lisans tez çalışması "2210-C Öncelikli Alanlara Yönelik Yurt İçi Yüksek Lisans Burs Programı" kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Akarsular, Su Kaynaklarının Korunması, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Kahramanmaraş.

Batman Yerleşim Alanındaki Taşkınlar, Jeoteknik Analizi, Olası Sel Tehlike Değerlendirmesi ve Haritalaması

Öğr.Gör. Yakup Anıt

ÖZ

Batman ili taşkın oluşma etütü yeraltı su kanalları bölgede DSİ ve Batman baraj yapıları göz önüne alınarak irdelenmiştir. Herhangi bir yağış miktarındaki artışa bağlı olarak taşkın olabilecek seviyeler ve alanlar haritalanarak risk değerlendirilmesi yapılmıştır. Kentsel yerleşim alanlarında oluşan yeryüzü hareketleri yaşayan nüfus için, can kaybı ve maddi hasara yol açabilen önemli bir jeorisk oluşturur. Bu sebeple, aktif ve pasif heyelan alanları belirlenmeli, bu alanların jeoteknik incelemeleri ve duraylılık analizleri gerçekleştirilerek alınacak önlemler tespit edilmelidir

Anahtar Kelimeler: Batman Selleri, Taşkın Riski, Haritalama

Floods in Batman Settlement Area, Geotechnical Analysis, Possible Flood Hazard Assessment and Mapping

Abstract

Batman illegal flood formation study was investigated by taking into account the DSİ and Batman dam structures in the area underground water channels. Risk assessments have been made by mapping levels and areas that may be flooded depending on the increase in any amount of precipitation. Earth movements in urban settlements create an important georisk that can lead to loss of life and material damage for the living population. For this reason, active and passive landslide areas should be determined, geotechnical investigations of these areas and stability measures should be taken to determine the precautions to be taken

Keywords: Batman Floods, Flood Risk, Mapping

Mikrodalga Etkili Türk Kömürleri ve Linyitlerinden ve Şırnak Asfaltitinden Kükürt Giderme - Modifiye Pnömatik Flotasyonu

Dr. Öğretim Üyesi Yıldırım Tosun

ÖZ

Tunçbilek, Bolu Mengen, Kütahya Gediz linyitleri, Şırnak asfaltitlerinden oluşan temiz kömür ürünleri, modifiye santrifüj yerleşimcisinde orta ürün ve şeyl yerleşmeleri olarak sütun biçiminde alınmıştır. Temizleyici ürünler de ikinci temizlik aşamasında yapıldı. Santrifüj çöktürücü performansı ve pıhtılaşma ve çöktürme etkinliklerini karşılaştırmak için, 1.5 ila 1.7 gr / cm³ konsantrasyonda ZnCl₂ yoğunluğunda iki veya üç aşamada yoğun yıkama yapılmıştır. Optimum yıkama ünitesi ve en gelişmiş temiz ürün için değiştirilmiş yerleşim yeri tasarımı araştırıldı. Gelişmiş tasarım ile ülkenin kükürt giderme olarak ihtiyacı olan en temiz ürünü üreterek en kaliteli linyit elde edilir. Kömür türleri, Şırnak'ın yerel bölgesindeki kömür ve asfaltitin mikro dalga etki sonrası flotasyon temizleme yöntemi başarılı olmaktadır. Ülke tarafı, su yerleşimi ve asfaltit ince tozlarının püskürtülmesi sırasında temiz kükürtten arındırma ürünleri kullanarak çok basit yöntemler kullanılabilir. Bu yöntem Humphrey spirallerini takip eden orta ürünler ve pirit reddinde yüksek ürün veriminde başarılı olabilir. Şırnak asfaltitinin 100 mikron altında ince yanma verimi sırasıyla ilk ve son temizleme aşamasında, sırasıyla% 73 ve% 60,% 23 kül ve% 22 kül içeriyordu. Üçüncü aşamada kükürt giderme kömürü numuneleri Şırnak asfaltit ince için% 59,5, pnömatik flotasyon testleri kontrol testlerinde kükürt giderme oranı değerleri% 43,6 olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Pnömatik Flotasyon, Modifiye Hücre, Mikrodalga Hareketi, Temizleme Kömürü, Kükürt Giderme, Yıkama Türk Linyiti, Asfaltit

Microwave Activated Desulfurization of Turkish Coals and Lignite, Şırnak Asphaltite – Modified Pneumatic Flotation

Abstract

Clean coal products of Tunçbilek, Bolu Mengen, Kütahya Gediz lignite, Şırnak asphaltite were received as mid-products and shale settlements in modified tube settlers in the column form. The cleaner products was also second cleaning stage was also carried out. Heavy duty washing was applied in two and three stages ranging 1.5 to 1.7 gr/cm³ densities of ZnCl₂ baths in order to determine and compare with pneumatic flotation performance and cleaning efficiencies following microwave act of modified pneumatic cell and conventional cell. The modified cell design for the optimum washing unit and the most advanced clean product was investigated. With the advanced design, the best quality lignite is obtained by producing the cleanest product that the country needs as desulfurization. The coal types can change the method of microwave act following flotation cleaning of the coal and asphaltite in the local area of Şırnak. The country side may use much simple methods using water settling and during flotation of asphaltite fines as clean desulfurized products. This method could be successful in high product yield for mid products and pyrite rejection following Humphrey spirals. The combustion yields for Şırnak asphaltite fine under 100 micron was over 73% and 60% with 23% ash and 22% ash contents in the first and last cleaning stage end, respectively. Microwave act was determined by keeping the samples in microwave oven in the laboratory for 10 to 3 minutes for just surface modification of coal pyrite. 3 minute acted coal samples desulfurization at cleaning stages with microwave act was reached 55% for Şırnak asphaltite fine while the desulfurization rate values was 44% in control tests of flotation tests.

Keywords: Pneumatic Flotation, Modified Cell, Microwave Act, Cleaning Coal, Desulfurization, Washing Turkish Lignite, Asphaltite

Modifiye Çökeltici Santrifüjlerde Linyit Şlamı ve Şırnak Asfaltit'in Mikro Seçimli Topaklanma ile Yıkama ,

Dr. Öğretim Üyesi Yıldırım Tosun

ÖZ

Tunçbilek, Bolu Mengen, Kütahya Gediz linyitleri, Şırnak asfaltitlerinden oluşan temiz kömür ürünleri, modifiye santrifüj yerleşimcisinde orta ürün ve şeyl yerleşmeleri olarak sütun biçiminde alınmıştır. Temizleyici ürünler de ikinci temizlik aşamasında yapıldı. Santrifüj çöktürücü performansı ve pıhtılaşma ve çöktürme etkinliklerini karşılaştırmak için, 1.5 ila 1.7 gr / cm³ konsantrasyonda ZnCl₂ yoğunluğunda iki veya üç aşamada yoğun yıkama yapılmıştır. Optimum yıkama ünitesi ve en gelişmiş temiz ürün için değiştirilmiş yerleşim yeri tasarımı araştırıldı. Gelişmiş tasarım ile ülkenin kükürt giderme olarak ihtiyacı olan en temiz ürünü üreterek en kaliteli linyit elde edilir. Kömür türleri, Şırnak'ın yerel bölgesindeki kömür ve asfaltit koagülasyon temizleme yöntemini değiştirebilir. Ülke tarafı, su yerleşimi ve asfaltit ince tozlarının püskürtülmesi sırasında temiz kükürten arındırma ürünleri kullanarak çok basit yöntemler kullanılabilir. Bu yöntem Humphrey spirallerini takip eden orta ürünler ve pirit reddinde yüksek ürün veriminde başarılı olabilir. Şırnak asfaltitinin 100 mikron altında ince yanma verimi sırasıyla ilk ve son temizleme aşamasında, sırasıyla% 73 ve% 60,% 23 kül ve% 22 kül içeriyordu. Üçüncü aşamada kül giderilen kömürü numunelerinde Şırnak asfaltit şlamı için % 59,5, selektif topaklanma testleri kontrol testlerinde kükürt giderme oranı değerleri% 43,6 olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kömür Şlamı, Modifiye Çökeltme, Seçimli Topaklanma, Asfaltit Şlamı

Washing of Turkish Lignite Slime and Şırnak Asphaltite by Micro Selective Coagulation in Modified Centrifuge Settling Separator

Abstract

Clean coal products of Tunçbilek, Bolu Mengen, Kütahya Gediz lignite, Şırnak asphaltite were received as mid-products and shale settlements in modified centrifuge settler in the column form. The cleaner products was also second cleaning stage was also carried out. Heavy duty washing was applied in two and three stages ranging 1.5 to 1.7 gr/cm³ densities of ZnCl₂ baths in order to determine and compare with centrifuge settler performance and cleaning efficiencies of coagulation and settling. The modified settler design for the optimum washing unit and the most advanced clean product was investigated. With the advanced design, the best quality lignite is obtained by producing the cleanest product that the country needs as desulfurization. The coal types can change the method of coagulation cleaning of the coal and asphaltite in the local area of Şırnak. The country side may use much simple methods using water settling and during settling coagulation of asphaltite fines as clean desulfurized products. This method could be successful in high product yield for mid products and pyrite rejection following Humphrey spirals. The combustion yields for Şırnak asphaltite fine under 100 micron was over 73% and 60% with 23% ash and 22% ash contents in the first and last cleaning stage end, respectively. The coal samples desulfurization at third cleaning stages was reached 59,5% for Şırnak asphaltite fine while the desulfurization rate values was 43,6% in control tests of selective coagulation tests.

Keywords: Coal Slime, Modified Settling, Selective Agglomerasyon, Asphaltite Slime

Posterior Dişsiz Bölgede Kısa İmplant Uygulamalarına İlişkin Güncel Gelişmeler

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Özcan-Küçük - Dr. Öğretim Üyesi Adnan Kılınç - Dr. Öğretim Üyesi Mert Ataol - Dr. Öğretim Üyesi Mustafa Gündoğdu - Dr. Öğretim Üyesi Gelengül Gürbüz-Urvasızoğlu

ÖZ

Posterior dişsiz maksilla, implant cerrahisi açısından, ağzın diğer bölgelerinden farklı bir bakış açısı gerektirir. Bu bölgedeki en belirgin zorluk maksiller sinüs varlığıdır. Diş çekimini takiben devam eden kemik yükseklisindeki kayıp ve sinüs pnömotizasyonu sebepleri ile subantral kemik yüksekliği azalır. Bu sorunun çözümü için, implant yerleşimi öncesi sinüs tabanının açık cerrahi ile yükseltilerek kemik grefti uygulanması işlemi günümüzde klinisyenler tarafından oldukça sık olarak tercih edilmektedir. Ancak teknik zorluğu, yüksek komplikasyon oranı ve ekonomik dezavantajları sebebiyle ideal bir tedavi seçeneği olarak düşünülmemekle birlikte bu alanda yeniliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Kısa dental implantlar için çeşitli kaynaklarda farklı sınıflandırmalar önerilmekteyse de, sıklıkla boyu 7 mm'den az olan implantlar olarak tanımlanmaktadır. Anatomik koşullar yetersiz olduğunda uygulanabilecek, alternatiflerine kıyasla daha kolay, ucuz, hızlı ve konforlu bir alternatif olarak görülmektedir. Mühendislikteki güncel gelişmeler sayesinde, bu alanda da pek çok ilerleme ve yenilik görülmüştür. Bu sunumun amacı posterior maksiller dişsiz bölgeye uygulanan kısa dental implantların üzerinde ve çevresinde oluşan kuvvet dağılımlarının incelenmesi ve kısa implantlar ile ilgili güncel gelişmeler ışığında kısa implantların tartışılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Dental İmplant, Kısa İmplant, Deneysel Analiz

Recent Developments in Short Implants for Posterior Edentulous Maxilla

Abstract

In terms of implant surgery, the posterior edentulous maxilla requires a unique perspective, different from the other regions of the mouth. In this region, the most significant challenge is the presence of the maxillary sinus. After a tooth extraction, the combination of continuing loss of bone height and antral pneumatization could decrease the subantral bone height. To overcome this problem, before implant placement, sinus floor elevation and bone grafting with laterally approach is frequently preferred by clinicians. However, it is not considered an ideal treatment option due to technical difficulties, high complication rates and economic disadvantages and innovations in this field is needed. Although different classifications for short dental implants have been proposed in various studies, they are often referred to as implants of less than 7 mm in size. With recent developments in engineering, there have been many improvements and innovations in this field. The purpose of this presentation is to examine the distribution of forces on and around the short dental implants applied in the posterior edentulous maxilla and to discuss short implants in the light of current developments.

Keywords: Dental Implant, Short Implant, Experimental Analysis

Akıllı Telefonların ve Bilgisayarların Ağrı Yönetiminde Kullanımı**Dr. Öğretim Üyesi Sevilay Erden - Arş.Gör. Seda Karaçay Yıkar - Fadime Çakır - Ebru Var****ÖZ**

Geleneksel eğitim yöntemi, kendinden öncekilerin davranışlarını benimsemek veya ders kitapları okumaktır. Gelişen teknoloji ile birlikte, ağrı yönetiminde kolay ulaşılabilen kaynaklar kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden bazıları aşağıda özetlenmiştir: -Elektronik ağrı günlükleri ile daha çok kronik ağrılarda veri toplama ve veri aktarımı yapılabilen bu yöntem ağrının sağlık personeline iletiminde tercih edilir. Hastanın önceki terapötik rejimleri hakkındaki veriler, yatak başında değerlendirilebilir. Küçük el bilgisayarı kısa çanta veya cepte taşınabileceğinden, veri girişi her an gerçekleşebilir. Pain Squad adlı yerel bir iPhone uygulaması ile ağrı çok boyutlu değerlendirilmekte ve analjezi de değerlendirilmektedir. Elde edilen veriler internet üzerinden toplu raporlama için bir veri tabanına aktararak değerlendirilir. - Sosyal medya araçları sağlık uzmanlarının meslektaşlarına veya topluma bilgi aktarabileceği bir ortam sağlar. Facebook ve Twitter aracılığıyla kronik ağrı yönetimi, konusunda eğitici bilgiler paylaşmaktadır. - İvmeölçer akıllı telefonların çoğunda bir donanım olarak bulunan üzerindeki sensörü ile adım tespiti yapan ve buna göre harcanan kaloriyi tahmin eden bir mobil uygulama niteliğindedir. Bu uygulamada ağırlı günlerde hareket etmedeki isteksizlik, yaşanan ağrının hareketi kısıtlama durumu hakkında bilgi sunabilir. - Tam otomatik bilgisayar görme sistemleri, yüz eylemi veritabanına göre yüz kas hareketlerini kodlar. Bu sistemler, ağrıyı ağrısızlıktan ayırt etmek için kullanılmıştır ve gerçekleri sahte hata ifadelerinden ayırmak için kullanılmıştır. Her iki durumda da bilgisayar görüşü, insan gözlemcilerini önemli ölçüde daha yüksek doğrulukla geride bırakmaktadır. Ayrıca, yüz tanıma yöntemleri ağrıyı doğrudan ölçemez ve kültürel farklılık, bu yöntemlerin duyarlılığını etkileyebilir ve bu da onların tek başına ağrı değerlendirmeleri yapmasını engelleyebilir. - Sanal gerçeklik gözlükleri kronik ağrı tedavisinde kullanılabilir. Bu yöntemde dinlendirici manzaralar gösterilmekte olup, dikkati başka yöne çekme yöntemiyle ilaç dışı analjezi sağlanmaktadır. Hasta bakımında teknolojinin takip edilmesi ve kullanılması hemşirenin sorumluluklarındandır. Ağrı yönetiminde teknolojinin kullanılması ağrının tanı ve tedavisine yön verici olsa da ağrının öznelliği ve kültürlere göre değiştiği unutulmamalıdır. Bu bağlamda, hasta ifadesinin ağrı değerlendirmesinde en güvenilir olduğu göz önünde tutularak ağrı değerlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Yönetimi, Akıllı Telefon, Teknoloji, Hemşire

Fraudulence Versus Sport Moralism

Exp. Vahid Karim Azad Marjani – Exp. Fatemeh Karami

Abstract

This article doesn't intend to create an atmosphere of fear and intimidation in the minds of the readers about the world of sport, but it tries to provide the necessary precautionary and preventive measures to enhance the spirit of sport for audiences and also help the benevolent parents to meet their child's needs. A true positive view of sport environment and trainer's personality is perhaps the most important right of parents to outsource the child to a coach and sport place.

Keywords: Fraudulence, Ethic, Sport Field-Moral

Hastaların Cerrahi Öncesi Korku Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler Belirlenmesi

Uzman Refiye Özgen - Doç.Dr. Sevban Arslan - Uzman Hamide Şişman - Uzman Dudu Alptekin - Uzman Derya Gezer - Uzman Esmâ Gökçe - Arş.Gör. Sevgi Denizdoğan - Uzman Şeyma Yurtseven

ÖZ

Amaç: Cerrahi tedavi, hasta için planlı ya da acil uygun koşullarda tedavi amaçlı yapılan bir travmadır. Hasta ağrıdan, oluşabilecek şekil bozukluklarından, bağımlı olmaktan, hatta ölümden, anestezi korkar ve doğal olarak kaygı yaşar. Cerrahi öncesi dönemde en önemli kaygı (anksiyete) nedeni bilinmezlik korkusudur. Hastanın cerrahi girişime ilişkin sorularının yanıtız kalması; kaygı ve korkunun oluşmasına, cerrahi girişimi erteleme kararının alınmasına, cerrahi girişim sonrası dönemde iyileşmenin gecikmesi ve komplikasyonların gelişmesine neden olabilmektedir. Elde edilen bu bilgiler hastanın fiziksel ve psikolojik rahatlığını sağlamada rehber olarak kullanılabilir. **Materyal, Metot:** Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesinde Ocak-Nisan 2018 tarihleri arasında Genel Cerrahi Kliniğinde elektif cerrahi olacak olan ve araştırmayı kabul eden 304 hasta çalışmaya dahil edildi. Veri toplamaya kurum etik kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra başlandı. Hastalara sosyodemografik verileri içeren "Kişisel Bilgi Formu" ve "Cerrahi Korku Ölçeği" anketi uygulandı. Araştırmanın sonuçları SPSS 21 paket programında analiz edildi. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hastaların %61,8'i kadın, %87,2'i evli olup % 60,5 'ü şehirde yaşamaktadır. Hastaların %78,6 'u daha önce cerrahi geçirmiş olup, şu andaki tanılarını incelendiğinde en fazla %12,8' u meme kanseriydi. Hastaların daha önce hastaneye yatmış olması ile kısa dönem korku ölçeği puanları, hastaların daha önce cerrahi deneyimi yaşamaları ile uzun dönem korku ölçeği puanları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrıca ASA (American Society of Anesthesiologists) SINIFLANDIRMASI puan ortalamaları ile kısa dönem korku ölçeği puan ortalamaları arasında, cerrahi öncesi yatış süresi ile uzun dönem korku ölçeği puan ortalamaları arasında, çocuk sayısı ile uzun dönem korku ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (sırasıyla: p=0,04, p=0,00, p=0,04, p=0,00, p=0,00). **Sonuç:** Yapılan bu çalışmanın sonucuna göre cerrahi korku düzeyini hastanın daha önce hastaneye yatışı ve cerrahi deneyiminin arttırdığı, ASA SINIFLANDIRMA puanı 1 olanların ve hastaneye yatışı 1. Gün olanların ve tek çocuğa sahip olanların korku düzeyleri daha yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Korku, Ölçek.

Pre-Surgical Fear Levels of Patients and Determination of Affecting Factors

Abstract

Objective: Surgical treatment is a trauma that is planned for the patient or made for treatment purposes under appropriate conditions. The patient feels pain, deformities that can occur, dependency, even death, anesthesia, fear and naturally anxiety. The most important anxiety in the pre-surgery period is the fear of unconsciousness. The patient's questions about surgical intervention remain unanswered; anxiety and fear, the decision to postpone the surgical intervention, the delay of the healing after the surgical intervention, and the development of complications. This information can be used as a guide to the physical and psychological comfort of the patient. **Materials and Methods:** 304 patients who were elective surgery and accepted to participate in the General Surgery Clinic between January and April 2018 were included in the

study. Data collection began after the company received approval from the ethics committee and the organization's permit. "Personal Information Form" and "Surgical Fear Scale" questionnaire including sociodemographic data were applied. The results of the study were analyzed in the SPSS 21 package program. Findings: Of the patients participating in the study, 61.8% were married, 87.2% were married and 60.5% were living in the city. 78,6% of the patients had undergone surgery before and 12,8% of the patients were breast cancer at present. There was a significant correlation between patients' previous hospitalization and short term fear scale scores, patients' previous experience with surgery and long term fear scale scores. In addition, a statistically significant relationship was found between the mean scores of ASA (American Society of Anesthesiologists) and the short term fear scale scale, between the preoperative length of stay and the long term fear scale scale, and between the number of children and the long term fear scale scale $p = 0.04$, $p = 0.00$, $p = 0.04$, $p = 0.00$, $p = 0.00$), respectively. CONCLUSION: According to the results of this study, the level of surgical fear was higher in patients with previous hospital admission and increased surgical experience, ASA CLASSIFICATION score 1 and hospital day 1 and those with a single child.

Keywords: Surgery, Fear, Scale.

Hastane Kaynaklı Enfeksiyonlardan İzole Edilen E. Coli Suşlarında Gsbl Üretimi ve Antibiyotik Direnç Profilleri

Dr. Cansu Önlen - Dr. Suna Kızılyıldırım - Prof.Dr. Fatih Köksal

ÖZ

Amaç: Hastane kaynaklı enfeksiyonlardan sıklıkla izole edilen E. coli suşları ciddi bir halk sağlığı problemidir. Antibiyotik duyarlılık testi ve antibiyotiklerin akılcı kullanımı, E. coli nin neden olduğu üretrit, sepsis, peritonit gibi enfeksiyonların tedavisinde oldukça önemlidir. Bu amaçla, bölgemizdeki hastane kaynaklı GSBL (+) E. coli oranının ve antibiyotiklere direnç durumlarının belirlenmesi ve ampirik tedavide yol gösterici olması amacıyla planlanmıştır. **Materyal-Yöntem:** Ç.Ü. Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi Merkez Laboratuvarından çeşitli kliniklerde yatmakta olan hastaların örneklerinden izole edilen, VITEKII sistemi ile identifiye edilen 85 E. coli suşu ile çalışıldı. KirbyBauer disk difüzyon testi ve çift disk sinerji testi ile GSBL varlığı tespit edilen 43 E. coli izolatında Ertapenem, İmipenem, Meropenem Amikasin ve Gentamisin için MİK değerleri belirlendi. **Bulgular:** Çeşitli klinik örneklerden izole edilen 85 E. coli suşundan 43'ü (%50,5) GSBL pozitif olarak tespit edildi. Bu 43 izolat idrar (28), yara (9), kan (2), aspirat (2), periton (1), balgam (1) iken; GSBL (-) 42 izolat ise idrar (27), yara (6), kan (5), aspirat (1), periton (1), vajen (1), BOS (1) olmak üzere farklı klinik materyallerden izole edildi. GSBL (+) suşlarda antibiyotik duyarlılıkları incelendiğinde gentamisine %58,1 oranında direnç tespit edildi. Diğer antibiyotiklere karşı duyarlılık yüzdeleri ise amikasin %88,3 ertapenem %95,3 imipenem %93 meropenem %97,6 olarak bulundu. GSBL (-) 'lerde ise gentamisine %16,6 oranında dirençli, amikasin %99 ertapenem %95,3 imipenem %90,3 meropenem %92,9 oranında duyarlı bulundu. **Sonuç:** Yüksek GSBL pozitiflik oranı (%50,5) ampirik tedavide tercih edilen antibiyotiklere karşı direncin hızla yayılımına, hastanede yatış süresinin uzamasına ve yüksek mortaliteye bağlı olarak giderek daha önemli problem haline geldiğini göstermektedir. GSBL (-) suşlarda aminoglikozid grubu antibiyotiklere karşı duyarlılığın daha yüksek olduğu; GSBL üreten E. coli suşlarında ise en az direncin meropeneme karşı olduğu belirlenmiştir. Direncin moleküler mekanizmalarını ortaya koyacak şekilde yapılacak daha geniş kapsamlı çalışmalarla desteklenmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: E.Coli, Gsbl, Antibiyotik Direnci

Hızlı İyileşme Protokolleri Çerçevesinde Jinekolojik Cerrahi Sonrası Analjezide Güncel Yaklaşımlar ve Hemşirenin Rolü

Dr. Sevilay Erden - Arş.Gör. Seda Karaçay Yıkar - Kübra Ece Özkan - Saadet Nazlı Kubilay

ÖZ

Hastanın ameliyattan sonra iyileşmesini kolaylaştıran standart protokoller, cerrahi travmanın olumsuz etkilerinden hastayı korumayı amaçlamaktadır. Hızlandırılmış iyileşme protokolleri, kolorektal, ürolojik, pankreatik ve gastrik cerrahide uygulandığı gibi, jinekolojik cerrahide de uygulanmakta olup, hasta ve sağlık sistemi için olumlu sonuçları olduğu saptanmıştır. Ameliyat öncesi hasta danışmanlığından, anesteziye, ameliyat sonrası dönemde oral beslenmeden analjezi yönetimine kadar pek çok konuda uygulanan protokoller sayesinde hastanın ameliyat sonrası derlenmesi hızlandırılmaktadır. Jinekolojik abdominal cerrahi sonrası ortaya çıkan ağrı yüksek düzeydedir. Jinekolojik cerrahide kanama, enfeksiyon gibi ameliyat sonrası derlenmeyi geciktiren nedenlerden biri de ağrıdır. Kontrol edilemeyen ağrıya ek olarak ağrı kontrolü için verilen analjezikler de komplikasyonlara yol açmaktadır. Amerikan Ağrı Derneği ve Hızlı İyileşme Protokolleri Topluluğu gibi disiplinlerarası topluluklar bilimsel araştırma sonuçlarını değerlendirerek oluşturdukları rehberlerinde multimodal analjeziye yönelik kanıt düzeyi yüksek öneriler sunmuşlardır. Abdominal cerrahide opioid kullanımı mümkün olduğunca azaltılarak ağrıyı optimal düzeyde kontrol etmek ERAS protokolünün en önemli bileşenlerinden biridir. Bu bağlamda, kısa etkili opioidlere, asetaminofen, non-steroid antiinflamatuvarların (diklofenak, tenoksikam vb), yardımcı analjeziklerin (antiepileptikler, steroidler vb) ve farmakolojik olmayan yöntemlerin (TENS, akupunktur vb) eklenmesinin ağrı ile birlikte analjeziye bağlı komplikasyonları (solunum depresyonu, bulantı, kusma) azalttığı ayrıca hasta memnuniyetini arttırdığı gösterilmiştir. Histerektomi, pelvik organ prolapsusu gibi jinekolojik cerrahi sonrası uygulanan hızlı iyileşme protokollerinin opioid tüketimini, hastanede kalış süresini ve maliyeti azalttığı gösterilmiştir. Bununla birlikte, yapılan çalışmalarda vajinal histerektomide lokal anestezi kullanımı erken cerrahi sonrası ağrıyı azaltmada etkili olabilir. Ayrıca sinir blokajlarının ve intratekal uygulanan düşük doz morfinin opioid kullanımını ve ağrıyı azalttığı saptanmıştır. Jinekolojik ağrı yönetimi multidisipliner bir yaklaşımını gerektirir ve bu ekibin vazgeçilmez üyesi hemşirelerdir. Hızlı derlenme ve komplikasyonsuz erken taburculuk amacını güden ERAS protokolünün jinekolojik cerrahide uygulanmasında hemşirelik uygulamalarının rolü yadsınamaz. Cerrahi öncesi hasta danışmanlığından, ameliyat sonrası analjezinin uygulanmasına ve farmakolojik olmayan yöntemlerin analjeziye eklenmesine kadar olan ağrı yönetimi sürecinde kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının klinik alana aktarılması hastalara kaliteli ve standart bakımın verilmesine olanak sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hızlı İyileşme Protokolleri, Eras, Ağrı, Analjezi, Jinekolojik Cerrahi

İnfertilite Tedavisinde Son Gelişmeler

Arş.Gör. Pınar Kara* - Doç.Dr. Evşen Nazik**

ÖZ

In-Vitro Fertilizasyon , Louise Brown'un intra uterin inseminasyon ile doğumuyla başlamıştır. Bu doğumla birlikte dünya , insan üreme teknolojisinde yeni bir çağın başlangıcına ilk adımı atmıştır. Sonrasında, kadın ve erkeğe ait infertilite nedenlerinin belirlenmesi ve tedavisine yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Over rezervinin değerlendirilmesindeki güncel yaklaşımlar ışığında Avrupa İnsan Üreme ve Embriyoloji Derneği'nin 2011'de yaptığı toplantıda düşük overyan yanıtı hastaları tanımlamaya bir standart getiren kriterler belirlenmiştir. Bu bağlamda, Amerikan Üreme Tıbbı Derneği Uygulama Komitesi over rezerv testlerinin duyarlılığı, özgüllüğü ve güvenilirliği ile ilgili 2015'de fertilitede etkili parametreleri güncellemiştir. Ayrıca, kontrollü over stimülasyon protokollerinin bireyselleştirilmesi ve optimizasyonu ebeveyn olmak isteyen bireylerde kişiye özgü etkin tedavi protokollerinin uygulanmasında önemli bir adım olmuştur. 1996'dan itibaren rekombinant teknolojiyle üretilen FSH kullanıma girmiştir. Bununla birlikte, ağız yoluyla alındıklarında FSH ve LH reseptörleri üzerinde in-vivo biyoaktivite sağlayan gonadotropinler geliştirilmekte, etkinliği ve güvenliği konusunda çalışmalar devam etmekte, gelecekte mevcut gonadotropin enjeksiyonlarının yerini alabileceği düşünülmektedir. Endometrial reseptivitenin tanımlanmasıyla endometriyuma bağlı implantasyon başarısızlıkları önlenerek, endometrial reseptiviteyi değerlendiren güvenilir testlerin geliştirilmesi, stimülasyon sonrası toplanan tüm oositlerin dondurularak sonraki siklusa verilmesi, stimülasyon protokollerinde yüksek dozdan kaçınılması gündeme gelmiştir. Uterus faktörüne bağlı infertiliteye çözüm önerisi sunan uterus nakli insanlarda ilk kez 2000 yılında uygulanmıştır. Dünyadaki ilk başarılı uterus nakli ise, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde gerçekleştirilmiştir. Kadavradan uterus nakli, konjenital uterus yokluğu olan bir hastaya yapılmıştır. Daha sonra 2013 yılında İsveç'te bir hastaya yapılan nakille yaşayan donörden uterus nakli ile ilk canlı doğum gerçekleşmiştir. Sonuç olarak, Louise Brown'un doğumu ile kaydedilen ilk gelişme infertilite tanı, tedavi ve uygulamalarındaki optimizasyonunda önemli bir aşama ve gelecekteki yeniliklere bir yol haritası olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Infertilite, Over Rezervi, Uterus Nakli, Son Gelişmeler

Recent Developments in Infertility Treatment

Abstract

In-Vitro Fertilization begins with birth Louise Brown's with intrauterine insemination. After, the world has taken first step in beginning of a new era in human reproduction technology. Later, studies on identification and treatment infertility's causes women's and men's accelerated. In 2011 European Conference on Human Reproduction and Embryology set benchmarks to define patients with low ovarian response in light of current approaches to assessing over reserve. In this context, American Society for Study of Reproductive Medicine has updated sensitivity, specificity, reliability of over reserve tests effective on fertility parameters in 2015. In addition, individualization and optimization of controlled over stimulation protocols have been an important step in implementation of effective patient-specific treatment protocols in individuals seeking parenting. FSH, which is

* Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Niğde, Türkiye. (Sunum Pınar KARA tarafından yapılmıştır)

** Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği ABD, Adana, Türkiye

produced with recombinant technology, has entered using since 1996. However, gonadotropins that provide in vivo bioactivity on FSH and LH receptors in oral ingestion are being developed, studies on efficacy and safety continue, and it is thought that future gonadotropin injections may take place. The identification of endometrial receptors has led to development of reliable endometrial receptors by avoiding endometrial implantation failures and collecting oocytes after stimulation were given to next cycle and high doses of stimulation protocols avoided. It was first applied uterine transplant to recipients who offered a solution to infertility due to uterine factor in 2000. The first successful uterus transplant in the world was carried out at the Akdeniz University Medical Faculty Hospital. A cadaveric uterine transplant was performed in a patient with congenital absence of uterus. Then in 2013, living donor uterus was transplanted to a patient in Sweden, and the first live birth occurred with uterine transplantation. In conclusion, recorded with birth Louise Brown' first development was an important milestone in optimization of infertility diagnosis, treatment and practice and road map to future innovations.

Keywords: Infertility, Over Reserve, Uterine Transplantation, Recent Developments

Mtrr A66g Gen Polimorfizm ile Multipl Skleroz Arasındaki İlişki

Dr. Öğretim Üyesi Suat Çakına - Dr. Öğretim Üyesi Özgül Ocak - Doç.Dr. Adile Özkan - Dr. Öğretim Üyesi Selma Yücel - Prof.Dr. Handan Işın Özışık Karaman

ÖZ

Multipl skleroz (MS), santral sinir sistemini (SSS) etkileyen, inflamasyon, demiyelinizasyon ve aksonal dejenerasyon ile karakterize otoimmün bir santral sinir sistemi hastalığıdır. Epidemiyolojik çalışmalar, genetik ve çevresel faktörlerin MS'in etiyolojisinde önemli rol oynadığını göstermektedir. Bu çalışmada metiyonin sentaz (MTR) A66G gen polimorfizminin MS ile ilişkisinin olup olmadığı araştırılmıştır. Yaş ve cinsiyet açısından uyumlu 80 sağlıklı kontrol ve 80 Multipl Skleroz hastasında, MTR genine ait A66G (rs1801394) polimorfizmi RCR-RFLP yöntemi ile belirlendi. Saptanan polimorfik alelin, hastalığa yatkınlık ve hastalık tipi ile bağlantısı araştırıldı. MTRR A66G genotipleri açısından analiz edildiğinde gruplar arasında anlamlı fark gözlenmemiştir (kontrol ve çalışma grubu için sırasıyla %22,5 AA, %71,3 AG, %6,2 GG ve %13,8 AA, %81,3 AG, %4,9 GG, $p>0.05$). Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, MTR A66G'nin MS için genetik bir yatkınlık faktörü olmadığını göstermektedir. Bu geninin MS etiyolojisindeki rolünün tam olarak tanımlanabilmesi için ilave çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Multiple Skleroz, Metiyonin Sentaz Redüktaz, Polimorfizm

Psikiyatrik Bozukluğu Olan Bireylerin Ergenlik Dönemindeki Çocuklarının Yaşadığı Psikososyal Sorunlar

Arş.Gör. Münevver Boğahan - Dr. Öğretim Üyesi Serpil Türkleş

ÖZ

Ergenlik dönemi, bireyin geleceğini büyük ölçüde etkileyen ve şekillendiren kararların alındığı, kimlik gelişiminin tamamlandığı kritik bir dönemdir. Ergenlik süresince karşılaşılan sorunları etkili bir şekilde çözebilen ergenler daha sağlıklı kimlik geliştirirken, sorunlar karşısında zorlanan ergenler ise yaşamı birtakım güçlüklerle sürdürmek zorunda kalmaktadırlar. Toplumun en küçük birimi olan ailenin, bireyin kişilik ve davranışlarının gelişimine katkı sağlayan bir kurum olmasının yanı sıra ergenlik gibi kritik bir gelişim sürecinin başarıyla tamamlanmasında da ergen bireylere önemli destek sağlamaktadır (1). Bireyin olumlu davranış özelliklerini kazandığı ve geliştirdiği bir yer olan aile ortamı, zaman zaman olumsuz yaşantıların örseleyici sonuçlarının ortaya çıktığı bir ortama dönüşebilir. Özellikle psikiyatrik hastalığı olan ebeveynlerin bulunduğu ailelerdeki ergenler birçok olumsuz durumla karşılaşmaktadırlar (2). Yapılan çalışmalar incelendiğinde öncelikle hastalık ile ilgili bilgi edinme çabalarının öne çıktığı ve hastalığın ne olduğunu, belirtilerini, haberci belirtilerini öğrenmek istedikleri saptanmıştır. Ebeveynlerinin hastalıkları ile ilgili yetersiz bilgilendirilmenin endişe, korku, hayal kırıklığı ve pek çok cevapsız soruya yol açtığını belirlenmiştir. Ebeveynlerine yardım etmek isteyenlerin ebeveynlerinin hastalığı ile ilgili yeterli bilgi alamaması kendilerini yetersiz hissetmesine yol açmaktadır (3,4,5,6). Korku gibi negatif duyguların pozitif duygulara oranla daha yoğun yaşandığı; hastalığın ebeveyn davranışlarını değiştirmesi nedeniyle çocukların ebeveynlerinin tepkilerini öngörememesinin günlük yaşamlarını ve geleceklerini planlama becerilerini karmaşıklaştırdığı belirlenmiştir. Hasta ebeveyninden boşalan rolün diğer aile bireyleri tarafından paylaşıldığında bu durumun çocuklarda rol modelini ya da idealize ettiği kişiyi kaybetme duygusuna yol açmaktadır (4,5). Aile içindeki sorumluluğunun artmasıyla genç birey, maddi imkânsızlıklar, kardeşlerinin bakım sorumluluğu gibi çeşitli güçlükler yaşayabilir. Bu durum onların eğlence, arkadaş ilişkileri başta olmak üzere tüm sosyal yaşamlarını, eğitim durumlarını ve kişisel gelişimlerini sınırlayabilmektedir. Ailenin daha çok hasta ebeveynin tedavisi gibi durumlarla ilgilendiğini için ergenin içinde bulunduğu durum aile tarafından fark edilmemektedir (2,5). Bir ebeveyn ruhsal hastalık teşhisi konduğunda, ayrıca çocuklar da ruhsal sağlık problemler yaşayabilirler, çocuklarda en yaygın görülen endişe, düşük benlik saygısı ve umutsuzluktur. Etiketleme, damgalama ve toplum tarafından yapılan uygunsuz geri bildirim, çocukların benlik saygısını önemli ölçüde azaltır. Ebeveynlerin semptomlarının sık sık tekrarlanması ve ergenin ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli desteğinin olmaması, gelecekle ilgili umutsuzluk duygusuna yol açabilir (7). Çocuklar okulun kaotik olduğunu, personelle güvenemediklerini ve yeterli desteği de alamadıklarını ifade etmektedirler (8). Baş etme deneyimleri incelendiğinde ise bazı ergenlerin olumlu düşünme, profesyonel yardım arama, hastalık hakkında bilgi edinme, boş zamanlarını değerlendirebilmek için hobi edinme, yaşadıklarını yazıya dökme gibi etkili yöntemler kullanırken, baş etmekte zorlananların yalnızlık, alkol kullanımı, özkiyim girişimi, anoreksiya nevroza gibi ruhsal sorunlar yaşadıkları ve ebeveynin hastalığından dolayı utandıkları, kendilerini izole ettikleri, acı çektikleri ve sıklıkla ağladıkları belirlenmiştir (3,5). Kronik ruhsal hastalıklar, bütün aile üyelerini olumsuz yönde etkileyen, stres yaratıcı durumlardır. Ruhsal hastalık tanısı konulduğu andan itibaren ise sağlık profesyonellerinin birincil ilgi odağı ebeveyn olmakta; ergenlerin anne-babasına ne olduğunu anlama gereksinimi ve yaşadıkları sorunlar çoğunlukla göz ardı edilmektedir. Gençlerin topluma yararlı bir şekilde yetiştirilmesi gerektiği düşünüldüğünde riskli bir grup olan bu gençlerin bu zorlu süreçten sağlıklı şekilde çıkması oldukça önemlidir. Bunun için sağlık profesyonellerinin psikiyatrik hastası sahip ebeveynle yaşamalarının gençlerin psikolojini nasıl etkilediği anlaması çok önemlidir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurumların yanı sıra, okul gibi diğer kurumlarda çalışan personelin de çocukların yaşadıkları sorunlara duyarlı olmaları

gerekmektedir. KAYNAKÇA 1. Kocayörük, E. (2016). Ergen gelişiminde aile işlevleri ve baba katılımı. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4/33, 37-45. 2. Erdim, L. (2015). Psikiyatrik Hastalığı Olan Ebeveynle Yaşamının Çocuklar Üzerine Etkisi. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 2/2, 233-240. 3. Buldukoğlu, K. vd. (2011). Ruhsal hastalığı olan ebeveynle yaşamak. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 3/4. 683-703. 4. Östman, M. (2008). Interviews with children of persons with a severe mental illness—Investigating their everyday situation. Nordic Journal of Psychiatry, 62/5, 354-359. 5. Trondsen, M. V. (2012). Living with a mentally ill parent: Exploring adolescents' experiences and perspectives. Qualitative health research, 22/2, 174-188. 6. Murphy, G. vd.(2015). Childhood parental mental illness: living with fear and mistrust. Issues in mental health nursing, 36/4, 294-299. 7. Oskouie, F. vd. (2011). Outcomes of parental mental illness on children: A qualitative study from Iran. Journal of psychosocial nursing and mental health services, 49/9, 32-40. 8. Nilsson, S. vd. (2015). Young adults' childhood experiences of support when living with a parent with a mental illness. Journal of Child Health Care, 19/4, 444-453.

Anahtar Kelimeler: Psikiyatrik Hastalığı Olan Ebeveyn, Ergenlik, Ruhsal Hastalık

Role Of Autophagy In The Treatment Of Neurodegenerative Diseases

Araştırmacı Cagla Akinci Uysal - Arş.Gör. Meryem Temiz-Resitoglu - Doç.Dr. Seyhan Sahan-Firat

ÖZ

Cellular aggregations of misfolded proteins are the most common pathological feature of many neurodegenerative diseases, including Alzheimer's disease, Parkinson's disease, Huntington's disease and amyotrophic lateral sclerosis. Autophagy is one of the major intracellular mechanisms to eliminate misfolded proteins and to protect proteostasis. Dysregulated autophagy is increasingly considered to play key roles in most neurodegenerative diseases, and the regulation of autophagy is therefore proposed as a potential therapeutic target for these diseases. Autophagy, which literally means "self-devouring" in Greek, is responsible for removal of long-lived proteins and damaged organelles which are too large for proteasome to degrade. Autophagy not only plays a vital role in cell homeostasis, but also contributes to cancer, immune diseases and neurodegenerative diseases. Many studies have shown that autophagy is closely linked with neurodegenerative diseases. Once autophagy is inhibited, the clearance of toxic proteins is impeded. On the contrary, activation of autophagy may lead to enhanced clearance of those proteins. This study is a systematic review which explores the role of autophagy in neurodegenerative diseases and in the treatment of neurodegenerative diseases and aims to present current treatment approaches within the framework of autophagy. In this review, we summarized recent findings showing that the dysregulated autophagy contributes to protein aggregation, organelle impairment and neuronal loss, and eventually leads to neurodegenerative diseases. We also reviewed autophagy inducer agents, and evaluate their effectiveness in disease models in vitro and in vivo. In this review, scientific sources published between 2014 and 2017 were used. It also summarized current findings and discussions based on relevant reviews in PubMed and Google Academic databases.

Anahtar Kelimeler: Autophagy, Neurodegenerative Diseases, Treatment, Therapeutic Strategies

Role of Autophagy in The Treatment of Neurodegenerative Diseases

Abstract

Cellular aggregations of misfolded proteins are the most common pathological feature of many neurodegenerative diseases, including Alzheimer's disease, Parkinson's disease, Huntington's disease and amyotrophic lateral sclerosis. Autophagy is one of the major intracellular mechanisms to eliminate misfolded proteins and to protect proteostasis. Dysregulated autophagy is increasingly considered to play key roles in most neurodegenerative diseases, and the regulation of autophagy is therefore proposed as a potential therapeutic target for these diseases. Autophagy, which literally means "self-devouring" in Greek, is responsible for removal of long-lived proteins and damaged organelles which are too large for proteasome to degrade. Autophagy not only plays a vital role in cell homeostasis, but also contributes to cancer, immune diseases and neurodegenerative diseases. Many studies have shown that autophagy is closely linked with neurodegenerative diseases. Once autophagy is inhibited, the clearance of toxic proteins is impeded. On the contrary, activation of autophagy may lead to enhanced clearance of those proteins. This study is a systematic review which explores the role of autophagy in neurodegenerative diseases and in the treatment of neurodegenerative diseases and aims to present current treatment approaches within the framework of autophagy. In this review, we summarized recent findings showing that the dysregulated autophagy contributes to protein aggregation, organelle impairment and neuronal

loss, and eventually leads to neurodegenerative diseases. We also reviewed autophagy inducer agents, and evaluate their effectiveness in disease models in vitro and in vivo. In this review, scientific sources published between 2014 and 2017 were used. It also summarized current findings and discussions based on relevant reviews in PubMed and Google Academic databases.

Keywords: Autophagy, Neurodegenerative Diseases, Treatment, Therapeutic Strategies

Treatment Approaches Focused On Apoptosis In Cancer**Res. Zarife Pire – Res. Demet Sinem Güden – Assoc. Prof. Dr. Seyhan Şahan-Fırat****Abstract**

Introduction: Apoptosis or programmed cell death is a mechanism which is crucial for all multicellular organisms to control cell proliferation and maintain tissue homeostasis as well as eliminate harmful unnecessary cells from an organism (1). The identification of apoptotic mechanisms facilitate understanding of the pathogenesis of diseases that arise as a consequence of dysfunctional apoptosis and may help in the development of new drug targeting specific apoptotic pathways or genes. Thus, apoptosis has become one of the major molecular targets for drug discovery and development in cancer disease, and great emphasis has been placed on the development of various promising experimental anti-cancer drugs that modulate apoptotic pathways. (2). Many proteins have been identified that drive pro- or anti-apoptotic activity in the cell. The proportion of these proteins plays an important role in the regulation of cell death. Deterioration of the pro- and anti-apoptotic proteins was found to contribute to carcinogenesis by reducing apoptosis in malignant cells (3). Appropriate apoptotic signaling is fundamentally important in maintaining a healthy balance between cell death and cell survival and in protecting the genomic integrity, which is emphasized as an important indicator of cancer inhibition (4). The identification of the mechanisms of apoptosis and its effector proteins and genes responsible for apoptosis has provided a new opportunity for the discovery and development of new agents that can increase the susceptibility of cancer cells. We also aimed to discuss the role of apoptotic mechanisms in cancer and treatment options in this study. Materials and Methods: It was referred from scientific sources published between 2008-2018 and the data obtained by scanning the key words from the Pubmed, Google scholar data bases are summarized. Results: For a better understanding of the mechanisms of apoptosis signaling mechanisms, the apoptotic death mechanisms of key proteins and cancer cells involved in apoptosis has led to effective therapeutic strategies to inhibit cancer cell proliferation, which will be of considerable benefit to cancer patients (2). Conclusions: Nowadays certain drugs that selectively target different components of apoptosis are in the stage of clinical trials and the combination of these new agents with traditional chemotherapy seems to have produced results. There is a need for evidence-based long-term follow-up for these new cancer treatments, and research should focus on strategies that can induce apoptosis in malignant cells, not normal cells.

References: 1. Hassan M, Watari H, AbuAlmaaty A, et al., (2014). *BioMedResInt*, 150845. 2. Goldar S, Khaniani MS, et al., (2015). *AsianPac J CancerPrev*, 16 (6):2129-2144. 3. Kang MH, Reynolds CP (2009). *ClinCancerRes*, 15:1126-32. 4. Plati J, Bucur O, Khosravi-Far R (2011). *IntegrBiol (Camb)*, 3:279-96.

Keywords: Apoptosis - apoptotic pathways - cancer - treatment strategy

Uzun Süreli Uyku Yoksunluğu ve Kafein Tüketimine Maruz Kalmak, Süperoksit Dismutaz Enzimi Azalmasıyla Antioksidan Kapasiteyi Azaltır

Dr. Öğretim Üyesi Leyla Sahin - Neriman Ezgin - Arş.Gör. Özge Selin Cevik

ÖZ

Amaç: Uyku, hücrel metabolik homeostaz aracılığıyla düzenlenen yenilenme ve onarım fonksiyonlarının aktivasyonu için gereklidir. Uyku yoksunluğu, oksidatif strese neden olabilir ve uzun süreli kafein takviyesi bu durumu iyileştirilebilir. Bu çalışmada kronik kafein tüketiminin oksidatif stres üzerindeki etkilerini araştırdık. **Gereç ve Yöntemler:** 21 günlük erkek Wistar sıçan (n = 25) beş gruba ayrıldı: kontrol (K), kafein (KF), uyku yoksunluğu (UY), uyku yoksunluğu+ kafein (UY+KF) ve uyku yoksunluğu kontrol (UYK). Sıçanlar flower pot tekniği ile uykudan yoksun bırakıldı. 21 gün (18 saat) boyunca UY için; KF/UY ve UYK grupları saat 14: 00'dan ertesi gün saat 08: 00'a kadar tank üzerine bırakıldı ve 08: 00-14: 00 saatleri arasında da yuvalarına alındı. Kafein 5 hafta boyunca içme suyuna (0.3 g/L) kronik olarak uygulandı. Kan örnekleri intrakardiyak delme metodu ile toplanarak serum örneklerinde ELISA yöntemi ile süperoksit dismutaz (SOD) düzeyi belirlendi. **Bulgular:** Gruplar arasında SOD düzeyi açısından anlamlı bir fark vardır. Kafein, uyku yoksunluğu ve uyku yoksunluğu kontrol gruplarının SOD düzeyi, kontrol grubu ile karşılaştırıldığında daha düşüktü (p <0.05). **Tartışma:** Literatürde, akut uyku yoksunluğunun oksidatif strese neden olduğu gösterilmiştir. Bizim sonuçlarımız kronik uyku yoksunluğunun, SOD düzeyini azalttığını göstermektedir. Literatürdeki akut çalışmaların aksine kronik kafein tüketimi antioksidan metabolizmasında bozulmaya neden olabilir.

Anahtar Kelimeler: Kafein; Oksidatif Stres; Uyku Yoksunluğu

Prolonged Exposure to The Sleep Deprivation and Caffeine Diminished Antioxidant Capacity Throughout The Superoxide Dismutase Enzyme Decrement

Abstract

Aim: Sleep is essential for repair as well as the restoration activities in the body and many of these functions are regulated via underlying cellular metabolic homeostasis. Oxidative stress which can cause by sleep deprivation may be ameliorated by long- term caffeine supplementation. In this study, we searched the effects of chronic caffeine consuming on oxidative stress. **Material and Methods:** Male Wistar rats (n=25) 21 days old were assigned into five groups: control (C), caffeine (Cf), sleep deprivation (SD) and caffeine / SD (SD +Cf) and pedestal control (PC). Rats were deprived from sleep by placing into Plexiglas tanks. Animals for the SD, caffeine / SD and PC groups were remained on the pedestals from 02:00 p.m. to 08:00 a.m. and returned to the vivarium from 08:00 a.m. to 02:00 p.m. for 21-days (18h). Caffeine was administered chronically during 5 weeks in drinking water (0.3 g/L). Blood samples were collected via intracardiac puncture and superoxide dismutase (SOD) level was determined by ELISA method in serum. **Results:** There is significant difference between groups by the level of SOD. Caffeine, sleep deprivation and pedestal groups' SOD level was lower compare to control group significantly (p<0.05). **Discussion:** In literature, it has been shown that, acute sleep deprivation causes oxidative stress also in our results, chronic SD leded reduction in SOD level. In our study, chronic caffeine consumption can cause impairment in antioxidant metabolism contrary to the acute period studies in literature.

Keywords: Caffeine; Sleep Deprivation; Oxidative Stress

Kış Turizmi Kapsamında Tokat-Başçiftlik Kayak Merkezi'nin Arz Potansiyelinin İncelenmesi

Öğr.Gör. Cemil Gündüz - Öğr.Gör. Saadet Gündüz - Öğr.Gör. Yılmaz Ağca - Öğr.Gör. Hüseyin Aksoy

ÖZ

Günümüzde pek çok turist rahatlamak, dinlenmek, eğlenmek, çeşitli faaliyetlere katılmak, karmaşıklaşan yaşamın stresinden uzaklaşmak gibi pek çok nedenden dolayı kış aylarında da seyahat etmekte ve kış turizm merkezlerine gitmektedirler. İç Anadolu ve Karadeniz Bölgesi'nin geçiş bölgesinde bulunan Tokat ilinde kış turizmi yapılabilen tek destinasyon; Başçiftlik Kayak Merkezi'dir. Henüz gelişme evresinde olan bu destinasyonun tanınması halinde bu bölge, birçok yerli ve yabancı turistin uğrak yeri haline gelecektir. Bu çalışmada, bölgenin tek kış turizm merkezi olan Başçiftlik Kayak Merkezi hakkında elde edilen bulgular sunulacak ve tesisin arz potansiyeli ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kış Turizmi, Başçiftlik, Tokat, Arz Potansiyeli, Kayak, Doğa

Bitkisel Sütler**Prof.Dr. Nuray Güzeler - Mustafa Kadir Esen****ÖZ**

Canlının büyümesi ve gelişmesi için başta gelen besinlerden biri de süttür. Süt; dişi memeli hayvanların doğurdukları yavruları beslemek için süt bezlerinde salgılanan, beyaz renkli bir sıvıdır. İnsan sağlığı açısından oldukça önemli bir yere sahip olan süt yeterli ve dengeli beslenme için gerekli olan protein, yağ, laktoz, vitamin ve mineralleri içerir. Bu özelliklerin yanında vücut fonksiyonlarının gelişmesini sağlayan, kemik ve diş sağlığında önemli rolü olan temel bir gıda maddesidir. Süt dendiğinde yaygın kullanımından dolayı inek sütü anlaşılır. Koyun sütü, keçi sütü, manda sütü, eşek sütü, deve sütü, kısrak sütü gibi sütler elde edildiği canlıya göre isimlendirilir. Dünyada nüfus artışının hızlı olmasından dolayı doğal kaynakların günden güne sınırlı olması, bu kaynakların ekonomik bir şekilde değerlendirilmesini gerektirir. Bu sebeple günümüzde yapılan çalışmalar bitkisel kaynaklı sütlerin elde edilmesi, araştırılması ve geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Bitki bazlı sütler, hayvansal sütlerin yerine kullanılan, birçok bitkiden farklı yollarla elde edilen, bileşimi bitkinin çeşidine göre değişen gıda maddeleridir. Besin değerleri bakımından inek sütüne yakın olduğu için hayvansal sütlere alternatif olarak soya sütü tercih edilmektedir. İnek sütüyle ilgili problemlerin kaynağı olan laktoz bitkisel sütlere bulunmamaktadır. Badem sütü kadar bilinmese de fındık sütünün yavaş yavaş üretimi artmaktadır. Yüksek lif içermesi bakımından yulaf sütü bağırsak duvarlarını temizlemek ve kan dolaşımını arındırmak için kullanılmaktadır. Hindistan cevizi sütü olgun Hindistan cevizlerinden elde edilir. Pirinci pişirdikten sonra geriye kalan su olan pirinç sütü son yıllarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada bitki bazlı sütlerin tanımları, özellikleri, üretimleri ve yararları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bitkisel Süt, Soya Sütü, Badem Sütü, Yulaf Sütü**Plant-Based Milk****Abstract**

One of the most important nutrients for the growth and development of living things is milk. Milk is a white liquid that is secreted in the milk glands to feed offspring of female mammals. Having a very important place in terms of human health, milk contains protein, fat, lactose, vitamins and minerals that are necessary for adequate and balanced nutrition. In addition to these properties, it is a basic food substance that plays an important role in bone and dental health, which enables the development of body functions. Due to its widespread use in milk, it is understood to be cow's milk. It is named according to the living creature in which milk such as sheep's milk, goat's milk, donkey milk, water buffalo milk, mare milk is obtained. The fact that natural resources are limited to day and day due to the rapid increase of the population in the world requires that these resources be evaluated economically. For this reason today's studies have made it possible to obtain, research and develop plant-based milk. Plant-based milk is a foodstuff which substitutes for animal milk, obtains from several plants, varies its composition according to the plant variety. Soy milk is preferred as an alternative to animal milk because its close to cow's milk according to nutritional value. Lactose, which is the source of problems with cow's milk, is not found in the plant-based milk. Although it is not known as almond milk, the production of hazelnut milk is gradually increasing. For high fiber content, oat milk is used to clean the intestinal walls and purify the blood circulation. Coconut milk is obtained from mature coconuts. Rice milk, which is the remaining water

MULTICONGRESS

1135

Poster Sunum

Poster Presentation

after rice cooked, is widely used in recent years. In this study, definitions, characteristics, productions and benefits of plant-based milk were examined.

Keywords: Plant-Based Milk, Soy Milk, Almond Milk, Oat Milk

II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi / 2nd International Congress on Multidisciplinary Studies
4-5 Mayıs 2018, Adana Türkiye / 4th-5th May 2018, Adana-Turkey

<http://www.multicongress.net/>

Biyoteknolojinin Bitkisel Gen Kaynaklarının Korunması ve Kullanılmasındaki Önemi

Öğr.Gör. Tuğba Güleç

ÖZ

Bitkisel gen kaynakları oldukça uzun gelişme süreci boyunca birçok stres koşullarıyla karşı karşıya kaldıkları için adaptasyon ve dayanıklılık mekanizmaları gelişmiştir. Bu nedenle bitki yetiştiriciliği ve ıslahı konusunda günümüzde karşılaştığımız sorunlara çözüm olmada anahtar konumundadır. Islah programlarında çalışma planının belirlenmesi ve yeni geliştirilen çeşitlerin tarımda kullanılması gibi birçok konuda genetik materyaller belirleyici bir faktördür. Bitkisel gen kaynaklarının korunmasında ve ıslah programlarında daha etkin biçimde kullanılmasında son yıllarda moleküler genetik, doku kültürü ve rekombinant DNA teknolojisi yeni olanaklar sağlamıştır. Genetik materyalin DNA biçiminde depolanması bitkisel gen kaynaklarının korunmasında, kullanılmasında ve karakterizasyonunda farklı kapılar açmıştır. Biyoteknoloji ve genetik mühendisliği ile yabancı akrabalardan daha fazla yararlanılması bitki ıslahı için oldukça önemlidir. Moleküler markör teknikleri, çok erken bir dönemde alınabilen çok az bir doku örneğinden DNA izole edilerek bütün bir genomun analizini mümkün kılması ve her dönemde aynı sonucu vermesi, germplasm karakterizasyonunda yoğun olarak kullanılmasını sağlamıştır. Böylece bitki genetik kaynakları daha doğru bir şekilde karakterize edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyoteknoloji, Bitkisel Gen Kaynakları, Genetik Mühendisliği

The Importance of The Biotechnology in The Protection and Use of Plant Gene Resources

Abstract

As plant genetic resources have met many stress conditions over a very long development period, adaptation and resistance mechanisms have developed. For this reason, it is the key to solving the problems we encountered in the field of plant breeding. Genetic material is a decisive factor in many aspects such as the determination of the working plan in breeding programs and the use of newly developed varieties in agriculture. In recent years, new possibilities have been provided by molecular genetics, tissue culture and recombinant DNA technology for more effective use of plant genetic resources and breeding programs. The storage of genetic material as DNA provides different possibilities for the conservation, use and characterization of plant gene resources. Biotechnology and genetic engineering have made more use of wild relatives in plant breeding. Molecular marker techniques allow an analysis of an entire genome by isolating DNA from very few tissue samples that can be taken at an early stage and give the same result every time. For this reason, molecular marker techniques are used extensively in germplasm characterization. In this respect, plant genetic resources are more accurately characterized.

Keywords: Biotechnology, Plant Genetic Resources, Genetic Engineering

Blue Jacket Sümbül (*Hyacinthus*) Çeşidi Soğanlarında Dikim Zamanı ve Hümik Madde Uygulamasının Çiçek Kalitesi ve Çiçeklenme Süresi Üzerine Etkileri

İrfan Kalkan - Prof.Dr. Aydın Akın

ÖZ

Bu çalışma, Blue Jacket Sümbül (*Hyacinthus*) çeşidi soğanlarının Konya ili Selçuklu İlçesi'nde en uygun dikim zamanını ve hümik maddenin etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, üç farklı dikim zamanı (07 Kasım, 28 Kasım, 19 Aralık) ve Hümik madde (TKi-Hümas) uygulaması yapılmıştır. 1) I. dikim zamanı (07 Kasım) (Gübresiz), 2) II. dikim zamanı (28 Kasım) (Gübresiz), 3) III. dikim zamanı (19 Aralık) (Gübresiz), 4) I. dikim zamanı (07 Kasım) (TKi-Hümas), 5) II. dikim zamanı (28 Kasım) (TKi-Hümas), 6) III. dikim zamanı (19 Aralık) (TKi-Hümas) uygulamalarının çiçek kalitesi ve çiçeklenme süresi üzerine etkileri araştırılmıştır. Uygulamaların çiçek sapı uzunluğu, çiçek sapı kalınlığı, sap başına çiçek sayısı, çiçek çapı, yaprak sayısı, yaprak uzunluğu, yaprak genişliği ve çiçeklenme periyodu üzerine etkileri incelenmiştir. Bulgulara göre, en uzun saplı çiçekler 7.89 cm ile II. dikim zamanında (28 Kasım) (TKi-Hümas); en uzun çiçek sap kalınlığı 1.42 cm ile I. dikim zamanı (07 Kasım) (TKi-Hümas) ve 1.42 cm ile II. dikim zamanında (28 Kasım) (TKi-Hümas); en fazla sap başına çiçek sayısı 52.89 adet ile II. dikim zamanı (28 Kasım) (TKi-Hümas) ve 53.64 adet ile III. dikim zamanında (19 Aralık) (TKi-Hümas); en uzun çiçek çapı 6.99 cm ile III. dikim zamanında (19 Aralık) (TKi-Hümas); en uzun yaprak 14.16 cm ile III. dikim zamanında (19 Aralık) (TKi-Hümas); en geniş yaprak 3.51 cm ile III. dikim zamanında (19 Aralık) (TKi-Hümas); ilk çiçekler tüm uygulamalarda 17 Mart'ta açmıştır; çiçeklenme süresi tüm uygulamalarda 21 gün olarak belirlenmiştir. Uygulamaların yaprak sayısı üzerine etkisi istatistikî olarak önemli bulunmamıştır. Sonuç olarak, Blue Jacket sümbül çeşidinde çiçek sap uzunluğunu, çiçek sap kalınlığını ve sap başına çiçek sayısını artırmak için II. dikim zamanı (28 Kasım) (TKi-Hümas); sap başına çiçek sayısını, çiçek çapını, yaprak uzunluğunu ve yaprak genişliğini artırmak için III. dikim zamanı (19 Aralık) (TKi-Hümas) uygulaması tavsiye edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Blue Jacket Sümbül Çeşidi (*Hyacinthus*), Dikim Zamanı, Hümik Madde, Kalite, Çiçeklenme Periyodu

Cyprinus Carpio' da Klorpirifosa Karşı Likopenin Antioksidan Etkisi

Prof.Dr. M. Şener Ural

ÖZ

Bu çalışmada, klorpirifosa maruz bırakılan sazanlarda likopenin antioksidan etkisini araştırmak amaçlandı. Balıklar aşağıdaki gibi yedi farklı deneysel gruba ayrıldı. 1. Grup: kontrol; 2. Grup: oral yolla mısır yağı verilen grup; 3. Grup: oral yolla 10 mg kg-1 dozunda likopen verilen grup; 4. Grup: 0.040 mg L-1 konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan grup; 5. Grup: 0.040 mg L-1 konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan ve oral yolla 10 mg kg-1 dozunda likopen verilen grup; 6. Grup: 0.080 mg L-1 konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan grup; 7. Grup: 0.080 mg L-1 konsantrasyonunda klorpirifosa maruz bırakılan ve oral yolla 10 mg kg-1 dozunda likopen verilen grup. Tedavi 14 gün devam etti ve bu süre sonunda karaciğer ve solungaç örnekleri alındı. Bu örneklerde malondialdehit (MDA) düzeyi, süperoksit dismutaz (SOD), katalaz (CAT) ve glutatyon peroksidaz (GSH-Px) aktiviteleri ölçüldü. Bu çalışma sonucunda klorpirifosun balıkların antioksidan enzim aktivitelerini negatif yönde etkilediği, bu toksik etkinin likopen uygulamasıyla nötralize edildiği belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Klorpirifos, Likopen, Antioksidan, Balık

Antioxidant Effect of Lycopene Against Chlorpyrifos in Cyprinus Carpio

Abstract

The present study was carried out to investigate the antioxidant effects of lycopene against chlorpyrifos (CPF) toxicity in carp. The fish were divided into 7 different experimental groups and received the following treatments: Group 1, control; Group 2, orally administered corn oil; Group 3, oral lycopene (10 mg kg-1 body weight); Group 4, exposure to 0.040 mg L-1 CPF; Group 5, exposure to 0.040 mg L-1 CPF plus oral administration of 10 mg kg-1 lycopene; Group 6, exposure to 0.080 mg L-1 CPF; and Group 7, exposure to 0.040 mg L-1 CPF plus oral administration of 10 mg kg-1 lycopene. Treatment was continued for 14 d and samples of the tissue (liver and gill) were collected at the end of the experiment and analysed for their oxidant-antioxidant status, including the malondialdehyde (MDA) levels, and the superoxide dismutase (SOD), catalase (CAT), and glutathione peroxidase (GSH-Px) activity. The findings of this study demonstrated that CPF had a negative effect on the antioxidant enzyme activities of the fish; this toxic effect was neutralised by the administration of lycopene.

Keywords: Chlorpyrifos, Lycopene, Antioxidant, Fish

Klasik Bitki Islahının Önemli Bir Tamamlayıcısı: Modern Biyoteknoloji**Öğr.Gör. Tuğba Güleç****ÖZ**

İnsanlığın varoluşundan itibaren uygulanan bitki ıslahının bilimsel temeli geçen yüzyılın başında genetik kanunların keşfedilmesiyle yeniden düzenlenmiştir. Genetik prensiplerinin bitki ıslahına uygulanmasıyla ürün veriminde önemli bir artış gerçekleşmiştir. 1960'larda bodurluk genlerinin aktarılmasıyla geliştirilen kısa boylu buğday ve çeltik çeşitleri "Yeşil Devrimi" başlatmıştır. Aynı dönemde sitogenetik araçların ortaya çıkışı yabancı türlerden kültür bitkilerine gen transferini büyük ölçüde kolaylaştırmıştır. Bu teknikler özellikle buğday türlerine yabancı orijinli hastalık ve zararlılara dayanıklı genleri transfer etmek için uygulanmıştır. Son otuz yılda "genetik mühendisliği" olarak adlandırılan doğrudan gen transfer metodlarının gelişimi, ıslah çalışmalarına yeni bir boyut kazandırmıştır. Modern biyoteknoloji, küresel yoksulluğa ve açlığa karşı savaşımızda önemli bir silahtır. Bir bitkinin genotipini kısa sürede değiştirmemize ve besleyici özelliği daha fazla olan bitkileri ıslah etmemize yardımcı olmaktadır. Bitki ıslahını hızlandırmak ve gıda güvenliğini güvence altına almak için geleneksel ve modern teknolojiler birlikte kullanılmalıdır. Bu teknolojiyi tamamen reddetmek yerine olası riskleri ve çözümleri üzerinde bilimsel platformlar oluşturmak gelişmiş devletlerin bilim koşusunda geri kalmamak için oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Bitki Islahı, Modern Biyoteknoloji, Genetik Mühendisliği**Complementation of Classical Plant Breeding: Modern Biotechnology****Abstract**

Scientific basis of plant breeding applied from the time of man's existence has been reshaped by the discovery of genetic laws at the beginning of the last century. The application of genetic principles to plant breeding has resulted in an extraordinary increase in crop yield. In the 1960s, short-lived varieties of wheat and paddy, developed with the transfer of stunted genes, initiated the "Green Revolution". In the same period, the emergence of cytogenetic tools greatly facilitated the transfer of genes from cultivars of far-off species and wild species to cultivated plants. These techniques have been applied especially to transfer the genes of foreign origin disease and pest to wheat species. The development of direct gene transfer methods, called "genetic engineering" in the past thirty years, has given a new dimension to breeding studies. Modern biotechnology is an important weapon in our struggle against global poverty and hunger. It allows me to change the genotype of a plant in a short period of time and helps me to develop more nutritious plants. Traditional and modern technologies must be together to accelerate plant breeding and ensure global food safety. Rather than rejecting this technology altogether, creating scientific platforms on possible risks and solutions is crucial for the developed countries to stay behind in science.

Keywords: Classical Plant Breeding, Modern Biotechnology, Genetic Engineering

Malaşit Yeşiline Maruz Kalan Gökkuşığı Alabalığı (*Oncorhynchus Mykiss*)'nda Oksidatif Stresin Belirlenmesi

Doç.Dr. M. Enis Yonar - Doç.Dr. Serpil Mişe Yonar

ÖZ

Bu çalışmada, gökkuşığı alabalığında malaşit yeşilinin oksidan/antioksidan parametrelere etkisi incelendi. Beş gün boyunca, malaşit yeşili 30 saniye süreyle 1/15000 konsantrasyonunda ve 60 dakika süreyle 1/150000 konsantrasyonunda balıklara uygulandı. Malaşit yeşili uygulandıktan sonra karaciğer ve solungaç dokusunda malondialdehid (MDA) düzeyi, katalaz (CAT) aktivitesi ve redükte glutatyon (GSH) seviyesindeki değişimler incelendi. Kontrol grubuna göre malaşit yeşili uygulanan gruplarda MDA düzeyinin arttığı, CAT aktivitesi ve GSH seviyesinin azaldığı gözlemlendi.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Gökkuşığı Alabalığı, Malaşit Yeşili, Oksidatif Stres

Determination of Oxidative Stress in Rainbow Trout (*Oncorhynchus Mykiss*) Exposed to Malachite Green

Abstract

In this study, the effects of malachite green on oxidant/antioxidant parameters of rainbow trout, *Oncorhynchus mykiss*, was examined. During five days the malachite green was applied at concentrations of 1/15000 and 1/150000 for 30 seconds and 60 min, respectively. Malondialdehyde (MDA) level, catalase (CAT) activity and reduced glutathione (GSH) levels in liver and gill tissue were evaluated after exposed to malachite green. Malachite green exposure caused a significant decrease in MDA level and a significant decrease in CAT activity and GSH level.

Keywords: Antioxidant, Malachite Green, Oxidative Stress, Rainbow Trout

Melezleme Yoluyla Elde Edilen Erkenci Şeftali ve Nektarinlerde Embriyo Kurtarma Tekniği Uygulaması

Öğr.Gör. Abdulkadir Sarier - Arş.Gör. Mehmet Tütüncü - Dr. Songül Çömlekçiöğlü -
Öğr.Gör. Burhanettin İmrak - Emine Tanriver - Prof.Dr. Ayzin Küden

ÖZ

Bu çalışmada, erkenci şeftali, nektarin ve domates şeftalisi çeşitlerinde melezleme ıslahı yöntemiyle yeni çeşit veya çeşitler elde edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma sonucunda subtropik koşullarda yetiştirilebilecek, soğuklama gereksinimi düşük, erkenci yeni bireylerin elde edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca farklı kültür ortamlarının kardeşlenme üzerine etkisi incelenmiştir. Erkenci şeftali ve nektarinlerin tohumları çoğunlukla abortif durumda oluşmaktadır. Yapılan melezlemeler sonucunda oluşan meyvelerin tohumları da abortif olarak oluşmuştur. Bu tohumlarda gelişimini tamamlayamayan embriyoların gelişimi ve yeni genotiplerin elde edilmesi için embriyo kurtarma tekniği uygulanmıştır. Embriyo kurtarma tekniğinin uygulanması ve yapılan ortam değişikliklerinde, melezleme neticesinde oluşan meyvelerdeki tohumların çimlenmesi ve çimlenen bu tohumların bitkicik oluşturması hedeflenmiştir. Embriyoların gelişimi amacıyla sürgün ortamı için MS basal (4,4g/l), sukroz (30g/l), BAP (1mg/l), GA3 (0,1mg), agar (8g/l) ve Fe-Edta (5ml/l), köklendirme ortamı için MS basal (4,4g/l), sukroz (30g/l), IBA (1mg/l), NAA (0,2mg) ve agar (8g/l) kullanılmıştır. Hazırlanan ortamlarda pH 5,8 olarak ayarlanmıştır. Köklendirme ortamına alınan genotipler ilk 3 gün karanlıkta bekletildikten sonra aydınlık ortama (16 saat fotoperiyodisite, 30 µmol.m⁻².s⁻¹ ışık şiddeti, 25±1 °C sıcaklık) alınmışlardır. Melezlemeler sonucunda oluşan genotipler, alt kültürlerle alındıktan sonra farklı şekilde reaksiyon göstermişlerdir. Hazırlanan kültür ortamlarındaki bazı genotiplerin köklenmesi ve gelişim durumu sorunsuz gerçekleşirken bazı genotipler sürgün ortamında gerçekleşen kardeşlenme düşük seviyelerde kalmıştır. Köklendirme ortamında bulunan genotiplerde kallus oluşumu yoğunluk kazanmıştır. Ayrıca yapılan melezlemeler sonucunda, üç farklı kombinasyonda dört farklı kültür ortamı hazırlanarak değişik kombinasyonlardaki genotiplerin kardeşlenme durumları incelenmiştir. Hazırlanan farklı ortamlara göre mevcut kombinasyonlardaki genotiplerin kardeşlenme oranlarında da farklılıklar gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erkenci, Şeftali, Nektarin, Melezleme İslahı, Embriyo Kurtarma

Embryo Rescue Studies on Peach and Nectarine Hybrids

Abstract

In this breeding experiment, early peach and nectarine cultivars were reciprocally crossed to obtain early hybrids suitable to low chilling, subtropical climatic conditions. For this aim, besides peach and nectarines, flat peaches were also used. These cultivars were; Maycrest, Gransun, Early Silver, Sunsnow, Springcrest, Summist, Sunfire, Nectar Sevil, Platifun, flat peaches of No.1, 2, 3 and 4. Very early peaches usually give abortive seeds, because of this embryo rescue technique was used to obtain hybrids. Embryos were taken from the unripen fruits and for the germination put in MS basal medium (4,4g/l), sukroz (30g/l), BAP (1mg/l), GA3 (0,1mg), agar (8g/l) and Fe-Edta (5ml/l). For the rooting, the plantlets were taken into MS basal medium (4,4g/l), sukroz (30g/l), IBA (1mg/l), NAA (0,2mg) and agar (8g/l). The pH of the mediums were arranged to 5,8. At the rooting phase, the genotypes left in dark room for 3 days and then taken in light (16 hours of photoperiodism, 30 µmol.m⁻².s⁻¹ light intensity, 25±1 °C of temperature). The genotypes showed different behaviour in subcultures. Some of the genotypes rooted and developed very easily but some of the genotypes have problems during the proliferation period. Proliferation ratio of three

different combinations and four different mediums were changed. In rooting medium, callus formation rate was quite high.

Keywords: Earliness, Peach, Nectarine, Cross Breeding, Embrio Rescue

Tuzlu Sulama Suyunun Sorgum Sudanotu Melezi Çeşitlerinde Ot Kalitesi Üzerine Etkileri

Dr. Öğretim Üyesi Osman Yüksel - Gökhan Kılıç

ÖZ

Bu çalışma, farklı tuz konsantrasyonlarındaki sulama suyunun bazı sorgum sudanotu melezi çeşitlerinde otun kalite özellikleri üzerine etkilerinin belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada sorgum sudanotunun Super Grazer, Hay Day, Grazer N2 ve Greengo çeşitlerine 0, 4, 8 12 ve 16 dS/m tuz içeren sulama suları uygulanmıştır. Araştırma tesadüf parselleri deneme desenine göre 3 tekerrürlü olarak serada koşullarında yürütülmüştür. Çalışmada çeşitlerin kuru madde oranı, ham protein oranı, NDF ve ADF oranları arasında istatistik açıdan önemli farklılıklar belirlenmiştir. Denemeden elde edilen sonuçlara göre en yüksek kuru madde oranı Grazer N2 çeşidinde, en düşük NDF oranı Greengo ile birlikte Super Grazer ve Hay Day çeşitlerinde, en düşük ADF oranı ise Greengo çeşidinde belirlenmiştir. Ham protein oranları bakımından çeşitler arasındaki fark önemsiz bulunmuştur. Çalışmada artan tuz seviyesi ile birlikte kuru madde oranı da artış göstermiş, buna karşın ham protein oranı, NDF ve ADF oranlarında istatistik açıdan önemli azalışlar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sorgum Sudanotu, Tuz, Çeşit, Ham Protein, Ndf, Adf, Kalite

Effects of Saline Irrigation Water on Roughage Quality of Sorghum Sudangrass Cultivars

Abstract

This study was conducted to determine the effects of different salt concentrations of irrigation water on the quality characteristics of some sorghum sudangrass cultivars. In the study irrigation waters containing 0, 4, 8, 12 and 16 dS/m salt were applied to Super Grazer, Hay Day, Grazer N2 and Greengo varieties of sorghum sudangrass. The study was carried out randomized parcel design with 3 replications in greenhouse conditions. In the research, statistically significant differences were determined in terms of dry matter content, crude protein ratio, NDF and ADF ratios of the varieties. According to the results, the highest dry matter content was determined in the Grazer N2, the lowest NDF ratio was found in the Super Grazer, Hay Day and Greengo varieties, and the lowest ADF ratio was in the Greengo variety. There was no significant differences among the cultivars in terms of crude protein contents. The dry matter content increased with increasing salt level, while the crude protein, NDF and ADF ratios decreased.

Keywords: Sorghum Sudangrass, Salt, Cultivar, Crude Protein, Ndf, Adf, Quality